

Hugh Martin

Esperanto-íslensk orðabók

Esperanta-Islanda Vortaro

Reykjavík 2011

Íslenska esperantosambandið

Rejkjaviko 2011

La Islanda Esperanto-Asocio

© 2011 Íslenska esperantosambandið

Þessi orðabók er gefin út í rafrænni gerð. Heimilt er að afrita hana og/eða prenta til eigin nota en óheimilt að fjölfalda hana í fjárhagslegu hagnaðarskyni.

© 2011 La Islanda Esperanto-Asocio

Tiu vortaro estas eldonita kiel elektronika versio. Estas permesite kopii ĝin kaj/aŭ presi por propra uzado, sed malpermesite multobligi ĝin por ekonomia avantaĝo.

Tölvuvinnsla og umbrot: Stefán Briem
Umbrotskerfi: X_YL^AT_EX.

ISBN 978-9979-70-906-0

Prilaborado kaj kompostado: Stefán Briem
Kompostilo: X_YL^AT_EX.

Hugh Martin (1931-2001)

Hugh Martin var skoskur esperantisti, sem var í fjöldamörg árvirkur í skosku og alþjóðlegu esperantohreyfingunni. Hann starfaði sem prestur og þjónaði í Glasgow, Kairó og síðustu ár sín í Birmingham. Á árunum í Glasgow var hann formaður Esperantofélagsins í Glasgow og ritstjóri *Esperanto en Skotlando*, tímarits skosku esperantosamtakanna. Hann starfaði einnig í Esperantosambandi Bretlands, var meðal dæmenda í árlegri bókmenntasamkeppni á vegum Alþjóðlega esperantosambandsins (UEA), birti þýðingar í *Skota Antologio* (Sýnisbók skoskra bókmennta) og á starfsárum hans í Kairó var honum af hálfu UEA falið að skipuleggja arabísku esperantohreyfinguna og hafa við hana samvinnu.

Hugh Martin var framúrskarandi málvísindamaður. Auk esperantos hafði hann fullt vald á íslensku, latínu, grísku, hebresku, arabísku og gelísku. Árið 1978 fór hann til Íslands, þar sem hann starfaði í sex ár sem enskukennari í Fjölbrautaskóla Vesturlands á Akranesi og var jafnframt í tengslum við íslenska esperantista. Þau tengsl leiddu til þess að hann tók saman esperanto-íslenska orðabók, en handrit hennar afhenti hann Íslenska esperantosambandinu til eignar. Í Egyptalandi þýddi hann á esperanto úr arabíska frumtextanum rit eftir Taha Hussein, *Vivotagoj I* (Ævidagar I) sem er varðveitt í handriti.

Hugh Martin sneri aftur til Bretlands frá Egyptalandi árið 1989 og þjónaði sem prestur í Birmingham til dauðadags árið 2001. Þar hélt hann áfram starfi sínu í þágu esperantos sem almennur fulltrúi og fagfulltrúi á vegum UEA og ritstýrði á ný tímaritinu *Esperanto en Skotlando*. Á þessum tíma tók hann saman tvíhliða orðasafn, gelískt-esperanto / esperanto-gelískt.

Hugh Martin var maður búinn óvenjulegum eiginleikum, maður djúprar menntunar og mannúðar. Í eftirmælum um hann í *New World*, málgagni Félags Sameinuðu þjóðanna í Stóra-Bretlandi og Norður-Írlandi, er sérstaklega minnst óþreytandi starfs hans fyrir það félag.

Hugh Martin estis skotdevena esperantisto, kiu dum multaj jaroj aktivis en la skota kaj internacia Esperanto-movado. Profesie li estis pastro kaj servis en Glasgovo, Kairo kaj dum siaj lastaj jaroj en Birmingham. Dum siaj jaroj en Glasgovo li estis prezidanto de la Glasgova Esperanto-societo kaj redaktoro de *Esperanto en Skotlando*, la revuo de Skota Esperanto-Federacio. Li aktivis ankaŭ en la Esperanto-Asocio de Britio, estis juĝanto ĉe la Belartaj Konkursoj de Universala Esperanto-Asocio (UEA), aperigis tradukojn en *Skota Antologio*, kaj dum siaj deĵoraj jaroj en Kairo li estis komisiita de UEA organizi kaj kunlabori kun la araba Esperanto-movado.

Hugh Martin estis elstara lingvisto. Krom Esperanto li plene posedis la lingvojn islandan, latinan, grekan, hebrea, araban kaj gaelan. En 1978 li iris al Islando, kie li laboris dum ses jaroj kiel instruisto de la angla lingvo en supera lernejo en Akranes kaj havis kontaktojn kun la islandaj esperantistoj. Tiuj kontaktoj kondukis al lia kompilado de Esperanto-Islanda Vortaro, kies manuskripton li transdonis en la posedon de Islanda Esperanto-Asocio. En Egiptio li tradukis el la araba originalo verkon de Taha Husejn, *Vivotagoj I*, kiu estas en manuskripto.

Hugh Martin revenis al Britio el Egiptio en 1989 kaj servis kiel pastro en Birmingham ĝis sia morto en 2001. Tie li daŭrigis sian agadon por Esperanto kiel delegito kaj fakdelegito de UEA kaj denove redaktis la revuon *Esperanto en Skotlando*. En tiu tempo li kompilis dudirektan vortaron, Gaelan-Esperanto / Esperanto-Gaelan.

Hugh Martin estis homo dotita de eksterordinaraj kvalitoj, homo de profunda klereco kaj humaneco. En nekrologo pri li en *New World*, organo de United Nations Association, estas aparte menciita lia nelacigebla laboro por tiu Asocio.

FORMÁLI

Á landsþingi Íslenska esperantosambandsins (IEA) árið 1989 færði Hugh Martin sambandinu að gjöf handrit sitt að esperanto-íslenskri orðabók ásamt öllum réttindum. Höfundur hafði lagt til grundvallar esperantoorðaforðann í *Plena Ilustrita Vortaro de Esperanto* (PIV), útg. 1987, og leitast við að skrá íslenskar þýðingar á sem stærstum hluta þess orðaforða.

Allar lagfæringar og undirbúningur að útgáfu orðabókarinnar hafa íslenskir esperantistar látið í té í sjálfbodavinnu.

Við skipulagningu á því hvernig unnið skyldi að útgáfu bókar eftir handritinu naut esperantohreyfingin í fyrstu leiðsagnar Árna Böðvarssonar, en hann lést árið 1992.

Orðabókarnefnd var sett á stofn á landsþingi IEA árið 1991 og hefur hún haft með höndum skipulagningu og umsjón með vinnu fyrir útgáfu orðabókarinnar. Nefndarmenn hafa frá upphafi verið Baldur Ragnarsson, Eysteinn Sigurðsson og Stefán Briem.

Fyrsti verkþáttur var að tölvuskra handritið og lögðu þar hönd á plóg Eysteinn Sigurðsson, Jón Hafsteinn Jónsson, Stefán Briem og Steinþór Sigurðsson. Þetta verk var auðveldað með því að útvega tölvuskra með flettiorðum og efnisflokkun þeirra úr PIV, sem erlendir esperantistar létu góðfúslega í té.

Annar verkþáttur voru lagfæringar, viðbætur og endurbætur af ýmsu tagi, og eru eftirtaldir þeirra helstar: Hermann Lundholm las yfir og bætti orðaforða í *grasafræði* og *garðyrkju*. Loftur Melberg Sigurjónsson las yfir og bætti orðaforða í *bíblíunni*, *kapólsku*, *kristni* og *trúmálum utan kristni*. Stefán Briem samræmdi orðaforða í *stjórnfræði*, bætti við orðaforða í *upplýsingatækni* og uppnýjaði heiti ríkja og þjóðerna.

Þrjár prófarkir hafa verið prentaðar af orðabókinni í lausblaðaformi. Flest voru eintök in af 2. próförk (1996), en þau gafst mönnum færi á að eignast á kostnaðarverði. Nú hefur verið ákveðið að gefa orðabókina út rafrænt og opna gjaldfrjálsan aðgang að henni á Internetinu snemma árs 2011. Nokkur eintök verða einnig prentuð í lausblaðaformi með lágmarkskostnaði en ekki sett í almenna sölu.

Reykjavík í mars 2011

Baldur Ragnarsson

Eysteinn Sigurðsson

Stefán Briem

ANTAŬPAROLO

En la landa kongreso de la Islanda Esperanto-Asocio (IEA) en la jaro 1989, Hugh Martin, honora gasto de la kongreso, donacis al la asocio sian manuskripton pri Esperanto-islanda vortaro kun ĉiuj rajtoj. La verkisto estis bazinta sian verkon sur la vortprovizo de la *Plena Ilustrita Vortaro de Esperanto* (PIV), eld. 1987, kaj klopodis registri islandajn tradukaĵojn de kiel eble plej granda parto de tiu vortprovizo.

Ĉiujn rebonigojn kaj preparadon por eldono de la vortaro islandaj esperantistoj faris kiel volontuloj.

Por la organizo de la labormetodo prepari eldonon de libra vortaro laŭ la manuskripto, la Esperanto-movado en la komenco ĝuis la gvidadon de Árni Böðvarsson, kiu forpasis en la jaro 1992.

Komisio pri la vortaro, kiu estis starigita en la landa kongreso de IEA en la jaro 1991, organizis kaj prizorgadis la laboron pri eldono de la vortaro. Ekde la starigo de la komisiono la komisianoj estis Baldur Ragnarsson, Eysteinn Sigurðsson kaj Stefán Briem.

La unua tasko estis enkomputile tajpi la manuskripton. Tiun laboron faris Eysteinn Sigurðsson, Jón Hafsteinn Jónsson, Stefán Briem kaj Steinþór Sigurðsson. La laboro estis faciligita per dosiero, kiun alilandaj esperantistoj bonvole disponigis, entenante vortojn kaj vorterojn kun iliaj fakklasoj el PIV.

La dua tasko estis rebonigado, aldonoj kaj plibonigoj diversaj, de kiuj la plej gravaj estas jenaj: Hermann Lundholm tralegis kaj plibonigis la vortprovizon de *botaniko* kaj *hortikulturo*. Loftur Melberg Sigurjónsson tralegis kaj plibonigis la vortprovizon de la *biblio*, *katolikismo*, *kristanismo* kaj *religioj ne kristanaj*. Stefán Briem akordigis la vortprovizon de *astronomio*, aldonis vortprovizon en *informa teknologio* kaj ĝisdatigis nomojn de ŝtatoj kaj naciecoj.

Tri presprovaĵoj de la vortaro estis faritaj en liberfolia formo. Plej multaj estis la ekzempleroj de la 2a presprovaĵo (1996), kiujn oni povis havi ĝi kontraŭ kostoprezco. Estas nun decidite eldoni la vortaron elektronike kaj malfermi senpagan aliron al ĝi en la Interreto frue en la jaro 2011. Ankaŭ kelkaj ekzempleroj estos presitaj en liberfolia formo je minimuma kosto, sed ne metitaj al publika vendo.

Rejkjaviko en marto 2011

Baldur Ragnarsson

Eysteinn Sigurðsson

Stefán Briem

ÁHRIF SAGNA OG EFNISFLOKKUN ORÐA

Mörg esperantoorðanna eru tengd tilteknum efnisflokkum og er hver efnisflokkur tákn-
aður með þremur skáletruðum bókstöfum. Efnisflokkarnir svara að mestu leyti til efnis-
flokka í PIV (1987) sem þar eru táknaðir með stafrósum. Þrír efnisflokkar bættust við:
innanlandsmál, persónur og upplýsingatækni.

Sagnir eru merktar með svipuðum hætti eftir því hvort þær eru áhrifssagnir eða áhrifslausar.

SAGNIR

áhl áhrifslaus sögn

áhr áhrifssögn

EFNISFLOKKAR

alm almenn merking

bib biblían

bif bifreiðar

bók bókmenntir

bún landbúnaður

byg byggingartækni

dýr dýrafræði

eðl eðlisfræði

efh efnishyggja

efn efnafræði

fag fagrar listir

fél stjórnsmál/samfélagsfræði

fja fjarskipti

flf fornleifafræði

flu flugmál

fru frumsaga

gar garðyrkja

goð goðafræði

gra grasfræði

hag hagfræði

hei heimspæki

her hermennska

hlj hljóðfræði

hús húsagerðarlist

inn innanlandsmál

íþr íþróttir/leikir

jar jarðfræði

jár járnbrautir

kaþ kaþólska

klæ klæðnaður

kri kristni

kvi kvikmyndalist

ldf landafræði

ldm landmælingar

lei leiklist

lfe lífeðlisfræði

lfæ líffærafræði

líf líffræði

ljó ljósfræði/ljósmyndun

lyf lyfjafræði

læk læknisfræði

lög lögfræði

mat matargerðarlist

mál málvísindi

mfr málfræði

nýy nýyrði í daglegu máli

per persónur

pre prentlist/bækur

raf rafmagnsfræði

rtæ raftækni

rúm rúmfræði

sag saga

sál sálarfræði

sig skipasmíðar/siglingar

sjó sjómennska

ská skáldamál

sku skurðlækningar

ste steinafræði

stg steingervingafræði

stj stjörnufræði

stæ stærðfræði

tón tónlist

trú trúmál utan kristni

tæk tækni

töl tölfræði

umf umferðarmál

upp upplýsingatækni

útv útvarpsmál

veð veðurfræði

ver verslun

vél vélfræði/vélar

vís vísindi

TRANSITIVECO DE VERBOJ KAJ FAKKLASIGO DE VORTOJ

Multaj de la esperantovortoj apartenas al certaj fakklasoj kaj ĉiu fakklaso estas simboligita per tri kursivaj literoj. La fakklasoj plejparte respondas al la fakklasoj en PIV (1987), kiuj estas prezentitaj per vinjetoj. Ĉi-tie tri fakklasoj estis aldonitaj: *internlandaj aferoj*, *personoj* kaj *informa teknologio*.

Verboj estas simile markitaj kiel transitivaj aŭ netransitivaj.

VERBOJ

áhl netransitiva verbo

áhr transitiva verbo

FAKKLASOJ

alm komuniza senco
bib biblio
bif aŭtomobiloj
bók beletro
bún agrikulturo
byg konstrutekniko
dýr zoologio
eól fiziko
efh materialismo historia
efn kemio
fag belartoj
fél politiko/sociologio
fja telekomunikoj
flf arkeologio
flu aviado
fru prahistorio
gar hortikulturo
gođ mitologio
gra botaniko
hag ekonomiko/financo
hei filozofio
her militaferoj
hlj fonetiko
hús arkitekturo
inn internlandaj aferoj
ípr sporto/ludoj
jar geologio
jár fervojoj
kaþ katolikismo
klæ teksindustrio/vestoj
kri kristanismo
kvi kinoarto
ldf geografio
ldm geodezio/topografio
lei teatro
lfe fiziologio

lfæ anatomio
líf biologio/biologio
ljó fotografio/optiko
lyf farmacio
læk medicino
lög juro
mat kuirarto
mál filologio/lingvistiko
mfr gramatiko
nýy neologismo pri ĉiutagaĵo
per personoj
pre tipografarto/libroj
raf elektro
rtæ elektrotekniko
rúm geometrio
sag historio
sál psikologio/psikiatrio
sig ŝipkonstruado/navigado
sjó maraferoj
ská poetiko/poezia termino
sku kirurgio
ste mineralogio
stg paleontologio
stj astronomio
stæ matematiko
tón muziko
trú religioj ne kristanaj
tæk teknikoj
töl statistiko
umf trafiko
upp informa teknologio
útv radiofonio
veđ meteologio
ver komerco
vél maŝinoj/meĥaniko
vís scienco

¹**A, a** *mfr* 1. stafur esperanto-stafrófsins. *de a ĝis z*: frá upphafi til enda.

²**a** 1) (í skammstöfunum) **A.** = **angla lingvo, argono, ampero; a.** = **aro.** 2) (í tónlist) **A. A bemola** as. **A diesa** aís. 3) (í samböndum) **-boco** s. **aboco.**

-a *mfr* ending lýsingarorða, t.d. *kara, mia, patra.* (*Ath.* **-a** er einnig notað sem ending kvenkyns nafna, t.d. **Maria.**)

al *tón vís mfr vís* (forskeyti í vísindalegum fagorðum leiddum af grískum orðum) án; -laus, ó-, mis-, van-. N.B. á undan sérhljóðum og h verður þetta forskeyti an-, t.d. *acefala* (senkapa), *anhidra* (senakva).

Aaron/o *bib* Aron, fyrstur æðsti prestur Ísraelsmanna og bróðir Móse.

ab *eðl* (forskeyti á undan einingum), al-, alger, t.d. *abampero, abomo.*

Abadon/o *bib* Abaddín (engill undirdjúpsins).

abak/o 1 *stæ* talnagrind. 2 *hús sag* súluhöfuðshella.

abandon/o *ver* uppgjöf, afsölun.

abat/o *trú* ábóti. **-eco** ábótadæmi, ábótaembætti. **-ejo** klaustur sem stjórnað er af ábóta; klausturkirkja. **-ino** abbadís.

abatis/o *her* tálmi úr felldum trjám.

abazi/o *læk* gangstol, missir hæfileikans til að ganga þótt fötlimir séu ekki máttlausir.

abdik/i 1 segja af sér (um þjóðhöfðingja aðra en forseta). 2 *áhr* afsala sér, segja sig frá. **-o** afsögn; afsölun.

abdomen/o *lfæ dýr* kviður; kviðarhol. **-a** kvið-, kviðar-.

abdukci/o *læk* fráfarsla (lima frá miðfleti). **-a muskolo** fráfarir. **-a nervo** fráfarandataug.

abductor/o *lfæ* einhver fráfaranna.

abel/o *dýr* býfluga. **-a** býflugna-. **-aro** býflugnasveimur, býflugnatorfa, býsveimur. **-ejo** býflugnabær. **-ino** kvenbýfluga. **-isto** býflugnaræktandi, býflugnabóndi. **-ujo** býflugnabú. **-bredado, -kulturo** býflugnarækt. **-kesto** = **-ujo.** **-korbo** = **-ujo.** **-reĝino** býflugnadrottning. **-svarmo** = **-aro.** **labor-o** verkabýfluga, **vir-o** karlbýfluga.

aberaci/o 1 *stj* ljósvilla, ljósstefnuvik, ljósvik, ljóshnik. 2 *ljó* litadreifing, litvilla (**kromatika -o**). *lfæ mensa -o* geðreik. *læk* fráhrarf. **-i áhl** hverfa frá; dreifa. **-a** afbrigðilegur, frábrugðinn.

abi/o *gra* grenitré, hvítgreni, góðgreni. **-aro** greniskógur. **balzama -o** balsamgreni. **Kristnaska -o** jólatré. **-a pinglo** barnnál grenitrés.

abisen/o Abyssíníumaður. **A-io, A-ujo** Abyssínía.

abism/o *bib* 1 hyldýpi; undirdjúp. 2 botnleysa. 3 hengiflug. **-a** 1 *ldf* djúp-, sem lýtur að úthafsdjúpum. 2 botnlaus, hyldjúpur; feikilegur. **en-iĝi** 1 sökkva í djúpið. 2 vera yfirbugaður; vera gleypur.

Abiŝag *bib* Abísag.

abiturient/o stúdent, útskrifaður menntaskólanemi. **-a diplomo** útskriftarskírteini menntaskóla.

abĵur/i *áhr* sverja fyrir, neita með eiði.

ablaci/o 1 *læk* aflimun. 2 *veð* brottnám; losun; losnun; leysing (jökuls).

ablativ/o *mfr* sviptifall. **-o absoluta** óháð sviptifall.

abnegaci/o sjálfsafneitun. **-i** *áhr* hafna, afneita.

Abner/o *bib* Abner, hershöfðingi Davíðs konungs.

abnorm/a = **nenorma.**

aboc/o *mfr* 1 stafróf. 2 stöfun. 3 undirstöðuatriði.

abol/i *áhr* = **abolicii.**

abolici/i *áhr* afnema (með lögum). **-o** afnám. **-ismo** þrælshaldsafnámss Stefna (í Bandaríkjunum).

abomas/o *læk* *lfæ* vinstur.
abomen/i *áhr* hafa andstyggð á, bjóða við. **-o** viðbjóður, andstyggð. **-a, -iga, -inda** viðbjóðslegur, andstyggilegur. **-aĵo, -indaĵo** viðurstyggð.

abon/i *áhr* vera áskrifandi; panta, leigja (um stundarsakir), kaupa. **-o** áskrift; áskriftartími. **-anto** áskrifandi; kaupandi; fastagestur (á skemmtistöðum o.þ.h.). **-antaro** (t.d. á blaði) lesendahópur, áskrifendahópur. **-ebla** sem hægt er að kaupa eða verða áskrifandi að. **-igi** safna (e-m) sem áskrifendum. **-ilo** áskriftarlisti; pöntunarseðill. **-bileto** miði sem gildir ákveðinn tíma. **-pago, -prezo** áskriftarverð. **ek-i** *áhr* verða áskrifandi. **mal-i** *áhr* afpanta; hætta að vera áskrifandi að. **re-i** *áhr* endurnýja áskrift eða pöntun.

aborigen/o *sag* frumbyggi, frumþjóð. **-a** innfæddur.

abort/i áhl 1 leysast höfn, láta föstur, fæða of snemma. 2 fara út um þúfur, mistakast. -a misheppnaður; briggðull. -o fösturlát. -a**ĵo**, -**ito** vanskapað föstur, óburður. -**igi** 1 eyða fóstri. 2 eyðileggja. -**igo** fóstureyðing. -**igilo** meðal (eða þ.u.l.) sem veldur fösturláti. -**isto** fóstureyðir.

abrad/i áhr skafa af, má. -o skafning. -a hrjúfur. -a**ĵo** kornótt fágunarefni.

Abraham/o bib Abraham.

abrazi/o jar læk (= **abrado**) skafning; hrúfl; afrifur, grunnsævi; slit, sjávarrof. -a hrjúfur, kornóttur.

abrikot/o gra apríkósa, eiraldin. -**arbo**, -**ujo** apríkósutré.

abrogaci/o lög afnám, ógilding. -i áhr afnema, fella úr gildi.

abrotan/o gra ambrajurt (*Artemisia abrotanum*).

abrupt/a 1 snöggur; skyndilegur; sviplegur. 2 snarbrattur, þverhníptur (= **kruta**).

Abruz/o ldf Abruzzi.

Absalon/o bib Absalon (= **Abšalomo**).

absces/o læk ígerð, graftarígerð. -i áhl mynda ígerð, verða að ígerð. **gingiv-o** tannkýli. **gum-o læk** vatnskýli, ígerð.

abscis/o stæ láhnit.

absid/o hús kórskans (í basilíku). -**eto** kapella með baugmynduðu útskoti bak við altarið.

absint/o gra 1 malurt (*Artemisia absinthium*). 2 kryddvín með malurtarbragði. -a**ĵo** malurtarsafi. -**ismo** læk malurtaráfengiseitrun.

absolut/a mfr stæ 1 fortakslaus, skilyrðislaus, gersamlegur; ótakmarkaður. 2 óháður. 3 einvaldur. 4 efn óblandaður (um áfengi). 5 tón hreinn; fullkominn. 6 eðl alger, al-. -e ne mfr alls ekki. -o 1 hei óháð tilvera; frumvera. 2 stæ algildi. -**ismo** einræði, einveldi; einveldisstjórn. -**isto** einveldissinni.

absolv/i áhr trú 1 veita aflausn (syndanna). 2 sýkna; leysa undan (ekki = ljúka prófi).

absorb/i áhr 1 altaka, gera hugfanginn. 2 = **sorbi**. -**iĝi** sökkva sér niður. -**iĝo**, -**iteco** einbeiting.

abstemi/o læk bindindi. -a bindindissamur. -**ulo** bindindismaður.

abstin/i áhl kaþ (de) bindast, forðast. -**ado** bindindi; bindindissemi; skírlífi. -**ema** reglusamur, hófsamur (um mat, drykk o.fl.). -**ismo** bindindishreyfing. -**ulo** bindindismaður.

abstinenc/o kaþ = **abstinado**.

abstrakt/a hei mfr 1 óhlutlægur, óhlutkenndur, huglægur, óhlutstæður. 2 afstrakt, sérstæður, óhlutbundinn. 3 óraunhæfur. -e frá almennu sjónarmiði. -i áhr einangra, greina frá. -**ado** sérhæfing. -**aĵo** óhlutstæð hugmynd. -**eco** óhlutstæði.

absurd/a hei 1 fráleitur, fjarstæður, gagnstæður skynseminni. 2 hlægilegur, heimskulegur. -o, -a**ĵo**, -**eco** 1 fjarstæða, firra. 2 athlægi.

Abšalom/o bib Absalon, hárrúði sonur Davíðs konungs.

abuli/o sál viljabilun.

abund/a 1 ríkulegur, nægur, fullnógur. 2 óhóflegur. -e í ríkum mæli, ríkulega. -i áhl vera til í ríkum mæli. -(**ec**)o gnægð, allsnægtir. **mal-a** sjaldgæfur; naumur. **super-a**, **tro-a** of ríkulegur, í alltof ríkum mæli. **super-i áhl** vera meira en nógur. **super-i je** hafa meira en nóg af.

abutil/o gra klukkuljós (stofublóm).

abutment/o byg vél endastólpi, stöpull; stólpi. -a**ĵo** strengur.

-**ac/o gra mfr** (viðskeyti) *táknar ætt plantna*, t.d. **kruciferacoj** krossblómaætt.

ace efn ase-.

acefal/oj dýr höfuðlausir skelfiskar (*acephala*).

acer/o gra hlynur, mösur. -**acoj** hlýnsætt (*Aceraceæ*). **platan-o** hlynur (*Acer pseudoplatanus*). **plataneca -o**, **norvega -o** norskur hlynur (*Acer platanoides*). **suker-o** mösur (*Acer saccharum* s. *saccharinum*). -**a sukero** mösurssykur.

acerb/a ská 1 súr; bitur. 2 beiskur.

aceren/o = **perĉo**.

acet/ efn mfr ediks-, edikssýru-, asetat-.

acet/o efn edik; edikssýra. -a edikssúr, ediks-. -**ato** edikssýrusalt, asetat. -**igi** mynda edikssýru; gera súran. -**ilo** asetýl. -**ili áhr** asetýlera. -**acido** edikssýra (einnig -**ata acido**). -**a aldehido** asetaldehýð. -**a anhidrido** ísedik. **glacia -ata acido** frosin hrein edikssýra.

acetabul/o lfæ augnakarl (*acetabulum*).

acetil/o *efn* (= **etanoilo**).

aceten/o *efn* asetýlen, litlaust gas sem brennur með björtum loga, etýn (= **etino**).

aceto/ *efn mfr* asetó-.

acetoliz/i *efn áhr* leysa sundur með edikssýru.

aceton/o *efn* asetón. **-emio** *læk* asetón í blóði. **-ilo** *efn* asetónýl. **-urio** *læk* asetón í þvagi.

acid/a **1** súr. **2** hvass, nístandi. **-o** *efn* sýra. **-aĵo** súr vökví: *via vino estas abomena acidaĵo*. **-eco** *efn lif* sýrufar, sýrustig, sýrumagn; súrleiki. **-eta** ísúr. **-(et)igi** gera ísúran. **-izi** bæta sýru við. **-ozo** *læk* blóðsýring, sýringareitrun. **-baza ekvilibro** sýrubasajafnvægi. **-fendiĝo** sýruklofnun. **-ometro** *eðl* sýrumælir. **-mordi** *áhr* eyða, æta (með kemískum efnun) (= **korodi**). **-nombro** sýrutala. **dolĉ-a** súrsætur. **gras-o** fitusýra.

acidimetr/o *eðl* = **acidometro**.

acikl/a *efn* raðtengdur (= **sencikla**).

acin/o *læk* þrúga, ber (*acinus*).

acipenser/oj *dýr* styrjuætt.

Acis/o *goð* Akis (elskhugi Galateu).

Acor/oj *ldf* Asoreyjar.

-aĉ/ *mfr* viðskeyti sem táknar eitthvað lítilfjörlegt eða fyrirlitlegt, t.d. **domaĉo** hreysi, **ĉevalaĉo** bykkja, **viraĉo** mannræfill. **-a** fyrirlitlegur, lítilmótlegur, ljótur. **-ulo** ómenni, skithæll.

acĉakatur/o *tón* viðhöfn í leikstíl snertlahljóðfæra, þar sem aðalnóta var slegin samtímis með undirtvíund sem síðan var strax sleppt, *acciaccatura*.

acĉet/i *áhr* kaupa. **-o** kaup. **-ado** kaup. **-anto** kaupandi. **-ebla** sem hægt er að kaupa; til sölu. **-ejo** = **vendejo**. **-isto** innkaupamaður (hjá fyrirtæki). **antaŭ-i** kaupa fyrirfram. **el-i** *áhr* trú leysa; kaupa út. **la Elaĉetinto** Frelsarinn. **el-o** lausn; lausnargjald. **for-i** *áhr* = **akapari**. **kun-anto** meðkaupandi. **sub-i** *áhr* múta. **sub-ebla** mútuþægur, féfalur. **-propono** kauptilboð.

acĉeŭle/o *stg* Acheul-öld.

-ad/ *mfr* viðskeyti sem táknar áframhald verknadar eða ástands, t.d. **paroladi** flytja ræðu, **parolado** ræða, **pafado** skothrið, **vidado** sjón (skilvitið). **-a** sífelldur.

adaĝ/o *tón* hægur kafli (í tónverki). **-e** hægt, *adagio*.

Adam/o *bib* Adam. **-ido** maður. **-pomo** adamsepli, barkakýli. **-tero** rauður sandsteinn.

adamantin/o *lfæ* glerungur.

adapt/i *áhr* stilla, aðlaga, samræma, sníða (eftir = al). **-(ad)o** endursamning; lögun, tilbreyting. **-aĵo** endursamning, aðlögun, eftirlíking. **-ebla** aðlögunarhæfur. **-iĝi** *læk* laga sig. **-iĝemo** tilslökunarhæfileiki; aðlögunargáfa. **-ilo** *efn* *rtæ* *tæk* millistykki. **-ometrio** *læk* aðlögunarmæling. **re-ado** *læk* endursamhæfing.

adasism/o viðskeytarim, t.d. *amadas/vidadas*.

adekvat/a *hei alm* nægur, nægilegur, fullnógur.

Adel/a kvenmannsnafn.

Adelaid/o *ldf* Adelaide (höfuðborg Suður-Ástralíu). **-a** kvenmannsnafn.

Adeliland/o *ldf* Adélieiland (franskt landsvæði á Suðurskautslandi).

aden/o *læk* *lfæ* eitill, kirtill. **-ito** eitlaþroti, eitlabólga. **-oida** eitla-, *-oidaj vegetaĵoj*: eitlagróður í nefkoki, kokeitlingsauki. **-oidismo** útlit sjúklings með kokeitlingsauka. **-oidito** kokeitlingsaukabólga. **-omo** kirtilæxli. **limf-o** eitill. **limf-ito** eitlabólga.

Aden/o *ldf* Aden (höfuðborg Suður-Jemen). **-a** Aden-, *la Adena Golfo*: Adenflói.

adenopati/o *læk* = **adenafekcio**.

adept/o **1** meistari; snillingur. **2** áhangandi, fylgismaður. **3** iðrandi. **-igi** kynna (e-n) samkvæmislífinu; fá í félag.

adher/i *áhl* *eðl* loða við, halda fast við. **-o** samloðun, viðloðun. **-a** viðloðunar-, samloðunar-; límseigur.

-a rubendo límband. **-aĵo** *læk* samvöxtur (milli líffæra o.þ.u.l.).

adiabat/a *eðl* innrænn, íbreytinn. **-o** innrænuferill. **pseŭdo-o** *veð* sýniinnrænuferill.

adiant/o *gra* venushár (stofublóm).

adiaŭ vertu sæll, verið þér sælir. **-o** kveðjuorð; skilnaður, kveðja. **-i** *áhr* kveðja. **-igi** vísa (e-m) burt, reka (e-n). **-diro** skilnaðarkveðja.

adici/i *áhr* *stæ* leggja saman. **-o** samlagning. **-ato** *stæ* samlagningartala.

Adiĝ/o *ldf* Adigeá.

- adip/o** *læk* fita. **-a acido** *efn* fitusýra. **-ozo** *læk* offita, feitlagi. **-ogenezo** fitumyndun.
- adipocir/o** *efn* fituvax.
- Adison/a** *læk* Addison. **-a morbo** Addison sjúkdómur/sýki, nýrnahúfumein.
- adjekt/o** *mfr* sagnfylling. **-a propozicio** atvikssetning.
- adjektiv/o** *mfr* lýsingarorð.
- adjudik/i** *áhr ver* óska eftir tilboði í. **-o** tilboðsók.
- adjunkt/o** aðstoðarmaður, varamaður.
- adjutant/o** *her* aðstoðarforingi. **-o generala** aðstoðarforingi hershöfðingja.
- administr/i** *áhr lög* hafa umsjón með, stjórna, stýra. **-(ad)o** umsjón. **-a** stjórnlegur, umboðs-, umsjónar-; framkvæmdar-. **-ejo** aðalstöð; umboðsstjórn. **-anto, -isto, -ulo** umsjónarmaður, umboðsmaður, ráðsmaður. **-istaro** stjórnarnefnd, framkvæmdarnefnd.
- administraci/o** *lög* umboðsstjórn, umsjón, forráð; stjórnarnefnd, framkvæmdarnefnd; gæsla. **-a** stjórnlegur, umboðs-, umsjónar-.
- administrator/o** umsjónarmaður, ráðsmaður, forráðamaður, umboðsmaður.
- admir/i** *áhr* dá, dást að. **-o** aðdáun. **-e** með aðdáun. **-inda** aðdánlegur, dásamlegur, prýðilegur.
- admiral/o** flotaforingi, aðmírall. **ĉef-o** yfirflotaforingi. **vic-o** varaaðmírall. **sub-o** undirsjóliðsforingi.
- a ŝipo** flaggskip.
- admiralitat/o** **1** flotastjórn; sjóliðsstjórn. **2** flotamálaráðuneyti.
- Admiralt/oj** *ldf* Aðmírálseyjar.
- admitanc/o** *eðl rtæ* samleiðni, tvinnleiðni, sýndarleiðni.
- admon/i** *áhr* **1** áminna; gera viðvart, láta vita. **2** ámæla, lasta. **-a** áminnandi, viðvörunar-. **-o** áminning, viðvörun, ofanígjöf, aðfinning. **de-i** *áhr* telja af, ráða frá. **Re-o** fimmta Mósebók, Deuteronomium. **lit-o** skammaræða. **moral-o** siðferðisáminning, umvöndun.
- adob/o** *hús* sólþurrkaður múrsteinn.
- adoks/o** desjurt (*Adoxa*).
- adolesk/i** *áhl læk* vera á æskuárum. **-a** uppvaxandi, ungur. **-anto, -ulo** unglíngur, ungur maður. **-antino** unglingsstúlka, ung stúlka. **-anteco** æska, unglingsár.
- Adolf/o** *per* Adolf.
- adolt/a** *læk* fullorðinn, fullvaxinn; fullþroskaður. **-o** fullorðinn maður. *filmo permesata nur al -oj* bíómynd bönnuð innan 16 ára.
- Adonaj** *bib* Drottinn, Jahve.
- adonid/o** *gra* goðablóm (*Adonis*). **aŭtuna -o** haustgoði (*A. autumnalis*). **printempa -o** vorgoði (*A. vernalis*). **somera -o** sumargoði (*A. aestivalis*).
- Adonis/o** *goð* Adónis.
- adopt/i** *áhr* **1** ættleiða. **2** taka upp. **-o** ættleiðing, ættleiðsla; upptekning, val. **-a** kjör-. **-into** kjörfaðir. **-ito** kjörbarn.
- ador/i** *áhr trú* **1** tilbiðja, dýrka. **2** unna. **3** dá, vera hrifinn af, þykja mjög góður. **-o** tilbeiðsla, dýrkun.
- adi** *áhr* tilbiðja, dýrka. **-ejo** helgidómur. **-inda** tilbeiðsluverður, dásamlegur, yndislegur, guðdómlegur.
- kliniĝi** falla fram og tilbiðja.
- adrenalin/o** *efn* adrenalín, mergvaki, hettuvaki, húfukjarnavaki.
- adres/o** áritun, utanáskrift, heimilisfang, verustaður. **-i** *áhr* skrifa utan á; beina (e-u til e-s). **-anto** sendandi. **-aro** heimilisfangabók. **-ato, -ulo** móttakandi, viðtakandi. **-aparato, -ilo** utanáskriftarvél. **-libro** bæjarskrá. **-loko** pósthúsi. **-o telegrafa** símnafni. **mis-i** skrifa vitlaust utan á. **re-i** senda áfram, framsenda, skipta um utanáskrift.
- Adri/a** *ldf* Adría-. - **Maro** Adríahafið.
- Adriatik/o** *ldf* Adríahafið.
- adsorb/i** *áhr efn* sjúga í sig, sjúga að sér. **-eco** ásog, aðsog. **-ilo** efni sem sýgur á sig.
- adstring/i** *áhr læk* draga saman, binda saman, herpa saman. **-a** barkandi; blóðstemmandi; þrengjandi.
- aĵo** barkandi lyf; blóðstemmandi lyf; barkandi efni.
- aduci/i** *áhr* húða. **-itaj tuboj** seighertar leiðslur.
- adukci/o** *lfæ* aðfærsla (lima að miðfleti). **-a** aðfærandi.
- aduktor/o** *lfæ* aðfærir. **haluksa aduktoro** aðfærir stórutáar.

- adulari/o** *ste* mánasteinn.
- adult/i** *áhl bib* drýgja hór, hórast. **-o** hór, hórdómur. **-(em)a** saurlífur. **-igi** verða til þess að e-r drýgir hór. **-ulo** hórkarl. **-ulino** hóra, hórkona. **sang-o** sífjaspell. **vir-o 1** kynvilla. **2** sveinaspjöllun.
- adulter/i** *áhr læk* spilla, þynna.
- adveki/o** *veð* hliðarstreymi, hliðarvindur.
- Advent/o** *kri* aðventa, jólafasta. **-isto** aðventisti.
- adventic/o** *læk* úthjúpur (æðar).
- adventiv/a** *gra* aðkominn, aðfenginn, tilfallandi. **-a radiko** hjárót.
- adverb/o** *mfr* atviksorð. **-a** atvikslegur, sem heyrir til atviksorði.
- advokat/o 1** málaflutningsmaður, lögmaður. **2** formælandi, málsvari; árnaðarmaður. **-i** flytja mál; mæla fyrir. **-aro** lögmannastétt. **-eco** málfærslumannsembætti; málflytningur.
- adz/o** skaröxi.
- aed/o** *bók* hellenskt ljóðskáld frumtíma.
- aer/o** *efn* loft; andrúmsloft. **-a** loftlegur, loftkenndur; loft-. **-eca** loftlegur, léttur. **-(iz)i** *áhr* blása upp, belgja upp. **-ujo** loftkútur. **-umi** *áhr* viðra. **-umado** viðrun. **-bremso** lofthemill. **-fluo** loftstraumur, súgur. **-hejtado** lofthitun. **-klapo** loftspjald, loki. **-kuseno** vindkodd. **-lito** loftekodd, vinddýna, vindsæng. **-manka** loftlaus; sem þungt loft er í. **-ondo** loftbylgja. **-pafilo** loftbyss. **-premo** loftþrýstingur. **-ŝakto** loftskiptingargöng. **-ŝipo** loftfar. **-ŝtono** loftsteinn, vígahnöttur. **-terapijo** loftmeðferð. **-tiro** loftskýgur. **-truo** loftsmuga. **-veziketo** vindbóla. **-viva** loftháður. **-aj kasteloj** loftkastalar. **kunpremita -o** þrýstiloft. **en plena aero** útvistar-.
- aeremi/o** *læk* köfunarsýki.
- aerobatik/o** *flu* listflug.
- aerobi/a** *lif* loftháður. **mal-a** loftfælinn.
- aerodin/o** *flu* loftfar þyngra en loftið.
- aerodinamik/o** loftaflsfræði.
- aerodrom/o** *flu* flugvöllur, landingarstöð.
- aerofagi/o** *læk* loftgleypping.
- aerofobi/o** loftfælni.
- aerofor/o** *tæk* neyðarloftberi til námumanna.
- aerofram/o** *flu* bolgrind.
- aerogram/o 1** *fja* flugbréf. **2** *veð* veðurskeyti, loftrit.
- aerolit/o** *stj jar* loftsteinn.
- aerolog/o** *veð flu* loftfræðingur. **-io** loftfræði.
- aerometr/o** *eðl* loftþéttamælir. **-io** loftþéttafræði.
- aeronaút/o** flugmaður. **-iko** loftsiglingafræði; flugfræði; loftsiglingar.
- aeroplan/o** flugvél.
- aerosol/o** agnúði, loftúði, úði.
- aerostat/o** loftfar, loftbelgur.
- aerostatik/o** *eðl* þau vísindi sem fjalla um jafnvægi gaskenndra vökva og fastra hluta sem í þeim búa, loftstöðufræði.
- aetit/o** *ste* aetít.
- afabl/a** vingjarnlegur, alúðlegur, þægilegur. **-aĵo** greiði. **-eco** góðsemi, góðvild, vingjarnleiki, alúðleiki. *Havu la afablecon .. -i:* gerðu svo vel að .., vinsamlegast + bh. **mal-a** önglyndur, öngur; óvingjarnlegur, óvinveittur; ómildur, óþægilegur.
- afanipter/oj** *dýr flær (Aphaniptera)*.
- afazi/o** *læk* málleysi, málstol, ómæli.
- afekci/i** *áhr hei læk* hafa áhrif á, hræra, fá á. **-o hei læk** geðshræring; lasleiki, líkamleg veikindi. **-a** áhrifamikill, sem lýtur að geðshræringu.
- afekt/i** *áhr áhl* gera sér upp, þykjast, sýnast. **-o, -ado** tilgerð, uppgerð; látalæti; það að sýnast. **-ulo** látalætismaður. **sen-a** tilgerðarlaus. **bel-a** spjátrungslægur, látaralegur, hégómlegur. **distanc-a** stórlátur, fálátur. **ĉast-a, hont-a** teprulegur. **moral-o, fi-o** hræsni.
- afeli/o** *stj* sólfirð.
- afet/o** mál, málefni; skipti, viðskipti; esperanto-hreyfing. **-ema** vel fyrir komið; skipulegur. **-isto**

kaupsýslumaður. **-paperoj** *ffa* viðskiptaskjöl. **mult-a, -plena** önnum kafinn, annríkur. **-sarĝito** sendifulltrúi (staðgengill sendiherra). **-vojaĝo** viðskiptaferð. **ĉef-o** aðalmál, aðalatriði.

aferez/o *mfr* brottfelling hljóðs í upphafi orðs.

afgan/o *per* Afgani. **-io, -ujo, -lando, -istano** *ldf* Afganistan. **-a** afganskur.

afid/o *dýr* blaðlús (*Aphis*). **-a sukero** hunangsdögg, hunangsfall. **-omanĝa** blaðlúsaetandi. **-edoj** blaðlúsaætt (*Aphididae*).

afidativ/o *ver* eiðsvarin yfirlýsing.

afiks/o *mfr* forskeyti, viðskeyti, aðskeyti.

afin/a *stæ efn alm* skyldur, vildur. **-i áhl** vera vildur. **-eco** vild, skyldleiki.

afinaci/i *áhr* fága, hreinsa, skíra (málm). **-o** málmskíring í Martin-ofni.

afis/o = **afido**.

afis/o vegguglýsing. **-i áhr** setja upp auglýsingu. **-ejo, -kolono** auglýsingastaður. **-isto** sá sem setur upp auglýsingarblað. **-homo** maður sem gengur um göturnar með auglýsingaspjald í bak og fyrir (einnig **-ulo**). **man-o** prentað auglýsingablað.

aflikt/i *áhr* valda áhyggjum, kvelja, þjaka, gera órótt. **-o** þjáning, kvalir, bágindi, eymd. **-iĝi** sárna, syrgja. **-iĝo** sorg, harmur.

afoni/o *læk* raddleysi. **-a** raddlaus.

aforism/o spakmæli.

afrank/i *áhr* borga undir (bréf), frímerkja. **-o** póstgjald, burðargjald. **-ite** burðargjald greitt. **-maŝino** frímerkingarvél. **-ŝulda marko** merki sem sýnir hve mikið burðargjald er ógreitt.

Afrik/o *ldf* Afríka. **-a** afrískur. **-ano** Afrikumaður.

afrikans/o *mál* afrikanska.

afrikat/o *mfr* hálfönghljóð.

Afrodit/o *god* Afródíta.

afrodit/o *dýr* flæðarmús (*Aphrodita*).

afrodizi/o *læk* frygð, losti. **-igaĝo** ástarlyf, lostavekjandi lyf. **mal-o** lostaleysi.

aft/o *læk* munnangur, munnsviði, tungublöðrur. **-a febro** gin- og klaufaveiki (einnig **afta epizootio**).

afust/o fallbyssukerra.

ag/i *áhl* **1** gera, starfa. **2** breyta, haga sér. **3** *efn eðl* verka, hafa áhrif. **-o** athöfn, verk; breytni. **-oj** Postulasagan. **-a eðl rtæ** verknaðar-. **-ado** starf, framtakssemi. **-ada komitato** framkvæmdanefnd, framkvæmdaráð. **-(em)a** starfsamur, framtakssamur, fjörugur, ötull. **-igi** úthella; gera virkan. **fi-o** ódæði. **kontraŭ-i** *áhl eðl* vinna á móti. **kun-i** *áhl eðl* vinna saman; beita krafti í sömu átt. **mis-o** *sál* illverk. **ne-a** *eðl rtæ* óvirkur; laun-. **ne-ema** latur, aðgerðarlaus. **re-i** *áhl efn* **1** endurverka. **2** = **reakcii**. **re-o** **1** *sál* svörun, andsvar. **2** *efn* = **reakcio**. **3** *eðl* viðbragð. **tempo de reago** viðbragðstími. **4** *rtæ útv* launviðnám. **re-o de induktato** *rtæ* spanviðnám. **re-ilo** *efn* prófefni. **superre-o** *útv* of sterkt viðbragð. **sen-ado** viðbragðsleysi. **-maniero** aðferð.

aga/o *her* tyrkneskur liðsforingi.

agac/o urg, ískur. **-i** *áhr* urga; æsa. **-a** angrandi.

Agamemnon/o *bók* Agamemnon.

agami/a *dýr líf* **1** kynlaus. **2** sem æxlast án frjóvgunar.

agami/o *dýr* trompetfugl.

agap/o *kri* agapa, kærleiksmáltíð frumkristinna manna.

agapant/o *gra* ástarlilja (*Agapanthus umbellatus*).

agar(agar)/o *inn* agar, agar-agar, þurrkað slím sem er unnið úr rauðþörungum sem vaxa í Kyrrahafi.

agarik/o *gra* hattsveppur; ætisveppur (= **kampagariko**). **lakt-o** = **laktofungo**.

Agat/a *per* Agatha.

agat/o *ste* agat.

agav/o *gra* aldarjurt, agavi. **-o Amerika** alóe, þymililja (*Agave americana*). **-a vino** aldarjurtarvín. **-ovino** mexíkanskt brennivín.

agend/o minnisbók, dagbók.

agent/o umboðsmaður; erindreki. **reklam-o** auglýsingaumboðsmaður. **-ejo** umboðsskrifstofa. **bien-ejo** fasteignasala. **patenc-ejo** einkaleyfisskrifstofa. **vojaĝ-ejo** ferðaskrifstofa. **teatra -ejo** umboðsskrifstofa

leikara.

agentur/o *ver* umboð.

agerat/o *gra* bláhnöð (*Ageratum houstonianum*).

agit/i *áhr efn* hrista, skaka; tala fyrir (e-u), æsa, róa undir; hræra í. **-ado** hræring; æsingur. **-ata dormo** svefnbrigði, slitróttur svefn. **-ata maro** krappsævi, krappur sjór. **-ataj haroj** úfið hár. **-iĝi** vera órólegur. **-iĝo** *læk* hristing; órósemi, geðæsing. **-ilo efn** hræristöng. **-isto** æsingamaður, áróðursmaður.

agl/o **1** *dýr* örn. **2** *stj* **A-o** Örninn (stjörnumerki) (*Aquila*). **-a** arnar-. **-ejo** arnarhreiður. **-ido** arnarungi. **-oŝtono** = **aetito**. **fiŝ-o** fiskiörn. **granda kri-o** gjallörn. **malgranda kri-o** gnýörn. **mar-o** haförn. **reĝ-o** gullörn, kóningsörn. **imperiestra -o** keisaraörn.

Aglaj/o *goð* Aglaia (ein af þokkagyðjum Grikkja (Ljómi)).

aglomer/i *áhr* hrúga saman. **-iĝi** renna saman í kökk. **-(aĵ)o** brotakökkur, gosbrotaberg.

aglomerat/o = **aglomeraĵo**.

aglutin/i *áhr efn læk mfr* **1** líma. **2** sameina, setja saman. **-a** loðandi. **-o** loðun. **-iĝi** græða.

agnat/o *lög* frændi í karllegg. **-a** samættaður í karllegg.

Agnes/a *per* Agnes.

Agni/o *trú* Agni (guð eldsins hjá hindúum).

agnosk/i *áhr* viðurkenna opinberlega (sem lög eða reglur).

agnostik/a *hei* trúlaus, efahyggju-. **-ismo** efahyggja. **-ulo** *trú* efahyggjumaður (maður sem álitur að ekki sé hægt að vita um tilveru Guðs).

agnozi/o *læk* túlkunarstol, ókynni. **opta -o** sálarblindi.

agoni/i *áhl* **1** vera í andarslitrunum. **2** verða á enda. **-o** andarslitur, dauðastríð; dauðans angist.

agor/o *sag* torg í hellenskum borgum.

agorafobi/o *læk* torgageigur, viðáttufælni.

agord/i *áhr tón útv* stilla (hljóðfæri, útvarp o.fl.). **-o** **1** *útv* stilling. **2** skap(lyndi). **3** *ská* samhljóðarím. **-ilo** stillilykill. **-isto** stillingamaður. **-forko** tónkvísl. **-oplato** stöðvaskifa (á útvarpstæki). **mal-a** falskur. **mis-i** *áhr* **1** gera hjáróma. **2** *útv* afstilli (tæki).

agr/o ræktanlegt land, akur. **-ara** landbúnaðar-. **-aro** landeign. **-okulturo** landrækt, jarðrækt, akuryrkja.

agrabl/a viðkunnanlegur, þægilegur, þokkagóður, aðlaðandi. **-e** þægilega, þokkalega. **-aĵo** yndi; ánægja. **-eco** þægindi, viðkunnanleiki. **-igi** gera þægilegan, gera viðkunnanlegan. **mal-a** óþægilegur; leiðinlegur, ógeðslegur; óþokkalegur. **ne-a** ósmekklegur.

agraf/o krókur; sylgja; spennli; klemma. **-i** *áhr* festa með krók, krækja; hefta. **-ilo** heftari. **-ingo** lykkja. **mal-i** *áhr* krækja frá; spenna af sér; losa.

agrafi/o *læk* ritleysa vegna löskunar í ritmiðstöð í heila, ritstol.

agreg/i *áhr eðl* safna saman. **-aĵo** *eðl* samstæða.

agregaci/o *inn* (í Frakklandi) upptaka í félag.

agregat/o = **agregaĵo**.

agres/i *áhr nýy* ráðast á (án þess að hinn aðilinn ógni árás). **-a** áreitinn, herskár; ýgur. **-ema** árásargjarn, árásarsamur; áreitinn. **-emo** *sál* ýgi, árásarhneigð.

agresiv/a = **agres(em)a**.

Agrigent/o *ldf* Agrigent (forn borg á Sikiley).

Agrikol/o *per* Agrikola.

agrikultur/o landbúnaður. **-isto** akuryrkjumaður; bóndi.

agrimoni/o *gra* akurmáni (*Agrimonia eupatoria*).

Agrip/o *per* Agrippa. **-ino** Agrippína.

agronom/o *vís* jarðræktarmaður, búfræðingur. **-a** búfræði-. **-a kolegio** bændaskóli. **-io** búfræði, jarðræktarfræði. **-ia** búfræði-. **-ia altlernejo** landbúnaðarháskóli.

agropir/o *gra* = **kviko** húsapuntur (*Agropyrum*).

agrostem/o *gra* akurstjarna (*Agrostemma githago*).

agrostid/o *gra* língresi (*Agrostis*).

aguti/o *dýr* agúti, gullhéri (*Dasyprocta aguti*).

aĝ/o aldur. **-a** gamall. **-i** *áhl* vera gamall. **-oprezidanto** aldursforseti. **grand-a** aldurhniginn. **infan-o** bernska. **jar-a** eins árs gamall. **matur-a** á besta aldri, fullorðinn. **mez-a** miðaldra. **neplen-a** ómyndugur.

plej-ulo öldungur. **plen-a** fullveðja, myndugur; fullvaxinn. **plen-ulo** fullorðinn maður. **profund-a** mjög gamall. **sam-a** jafnaldra, jafngamall. **sam-ulo** samtíðarmaður, jafnaldri. **temp-o** öld, tímabil. **Kian aĝon vi havas?** Hvað ertu gamall?

aĝi/o *ver* yfirverð (umfram nafnverð) verðbréfa, milligjöf, gjaldjöfnuður, gengismunur.

aĝiot/i *áhl* *ver* reka spákaupmennsku; braska.

aha! *mfr* jahá, einmitt; er það?

Ahasver/o *per* Ahasverus.

ahims/o *inn* ahimsa, meinleysi, boðorð sem bannar að deyða dýr alls konar.

Ahura-Mazd/o *inn* Ahúra Mazda, sjá **Mazdao**.

ah! *mfr* æ, vei.

Aĥab *bib* Akab (konungur Ísraels, sonur Omrí).

Aĥaj/o *inn* Akkea. **-ano** Akkeubúi, Forngríkki.

Aĥaŝveroŝ *bib* Ahasverus, Persakonungur.

Aĥemen/o *per* Akemenes. **-idoj** Akemenídar.

Aĥen/o *ldf* Aachen (borg í Þýskalandi).

Aĥeron/o = **Akerono**.

aĥeronti/o *dýr* hauskúpufiðrildi (*Acherontia atropos*).

Aĥil/o *per* Akkilles. **-a tendeno** *lfæ* hásin, hælsin.

Aiks/o *ldf* Aix (heiti nokkurra franskra borga).

ailant/o *gra* himnatré, goðatré (*Ailanthus*).

ain/o = **ajnuo**.

air/o *gra* puntur (*Aira*), (*Aira elegans*).

aj! *mfr* æ, æ-æ, ó.

Ajaks/o *per* Ajax.

ajaj/o *dýr* nagapi (= **kiromio**).

aj/o *gra* geirlaukur, hvítlaukur, knapplaukur (*Allium sativum*). **-a** hvítlauks-. **-ero** hvítlauksgeiri.

ajn *mfr* (á eftir kio, kiu o.s.frv., io, iu o.s.frv., ĉio, ĉiu o.s.frv. til frekari áherslu): **kiu ajn** hver sem (vera skal); **iam ajn** hvenær sem vera skal; **ĉiu ajn** hver einasti; **nenio ajn** alls ekkert. **-a** hver sem vera skal. **-o** hvað sem er. **-e ... -e** annaðhvort ... eða ... eins og (þú vilt). **-ulo** þessi eða hinn.

ajnu/o *per* Ainu-maður, frumbyggj nyrstu eyju í Japan.

ajug/o *gra* dvergavör (fjölær garðjurt) (*Ajuga*).

ajut/o *tæk* stútur. **ŝpruc-o** úðarastútur, sprautustútur.

-aj! *mfr* viðskeyti sem tákna hlutkennda hugmynd, t.d. **fluid-o** vökvi; **pentr-o** málverk; **mol-o** eitthvað mjúkt. Einnig notað til að tákna matvæli, t.d. **bov-o** nautakjöt; **fiŝ-o** fiskmeti. **-o** hlutur.

aĵur/o gatamynstur. **-a** gatamynstraður. **-i** *áhr* skrautgata.

a.K. = **antaŭ Kristo** fyrir Kristis burð.

Akab/o *ldf* Akabafló.

akaci/o *gra* akasía, arabískt gúmmi. **-a** akasíu-. **araba -o**, **senegalia -o** akasiutré.

Akad/o *sag* Akkad. **-a lingvo** akkadíska.

akademi/o *sag* háskóli, vísindaskóli; akademía; vísindafélag. **-a** vísindafélags-, akademíu-. **-ano** meðlimur í vísindafélagi.

akant/o *gra* akantus, súlublóm, bjarnarþistill (fjölær garðjurt) (*Acanthus*).

akantias/o *dýr* háfur (*Acanthias*).

akantopterig/oj *dýr* broddgeislungar, harðuggaðir fiskar (*Acanthopterygii*).

akapar/i *áhr* kaupa upp; sölsa undir sig, hamstra. **-o**, **-ado** einokun.

akar/o *dýr* maur, kláðamaur. **-ozo** *tæk* kláði. **-uloj** *dýr* maurar. **fromaĝ-o** ostamaur, feyra. **ŝaf-o** sauðalús.

akcel/i *áhr* *eðl* hraða, flýta fyrir, hjálpa, stuðla að, auka. **-o**, **-ado** *eðl* flýtni, flýting, hraðaaukning, hraðaauki, hröðun; stuðningur. **-iĝi** *vaxa* að hraða. **-ilo** *efn* *bif* *eðl* hraðari, hraðall; bensíngjöf. **mal-i** *áhr* draga úr hraða; tefja, seinka. **mal-ado** *eðl* tafir, seinkun, töf.

akcent/o **1** *mfr* áhersla. **2** *tón* tónáhersla. **3** hreimur. **-i** *áhr* leggja áherslu á.

akcentor/o = **pronelo**.

akcept/i *áhr* **1** þiggja, taka á móti. **2** *ver* samþykkja (víxil). **-a** móttöku-, viðtöku-. **-o** móttaka, viðtaka;

samþykktur víxill. **blanka -o** samþykktur óútfylltur víxill. **-anto** *efn* samþykkjandi víxils; móttakandi. **-ebla** verður viðtöku. **-ejo** setustofa; viðtökustofa. **mal-i áhr** hafna; útiloka.

akcesor/a *læk* aukalegur, auka-. **-aĵo** fylgihlutur, smáhlutur.

akci/o *hag* hlutabréf. **-a** hluta-. **-a kompanio** hlutafélag. **-ano, -ulo** hluthafi. **profit-o** gróðahlutabréf.

akcidenc/o *hei* aukaatriði.

akcident/o slys, slysfarir. **-a** tilviljunarkenndur; óverulegur. **labor-o** vinnuslys.

akcipitr/o *dýr* haukur, dúfnahaukur (*Accipiter*). **-edoj** haukaætt (*Accipitridæ*).

akciz/o *hag* bæjartollur (á aðfluttar vörur); neysluskattur, vörugjald, framleiðslugjald. **-i áhr** leggja neysluskatt á. **-ebla, -opaga** tollskyldur.

ake/o = **bradipo**.

ake/o = **aĥajano**.

akebi/o *gra* (*Akebia*). ilmvefja (*Akebia quinata*).

aken/o *gra* hnotaldin. **-tufo** fis.

Akeron/o *god* Akeroná (í Hades).

akile/o *gra* vallhumall (íslensk jurt) (*Achillea*).

akinezi/o *læk* hreyfingarstol.

akir/i áhr fá, eignast, ávinna sér, komast yfir. **-o** öflun, nám; fengur. **-aĵo** fengur. **-anto** fyrirvinna. **-ebla** fánlegur. **-eblaĵo** herfang. **-ema** fengsamur. **-igi** láta fá. **re-i áhr** fá aftur, ná aftur. **flat-i áhr** ná með smjæðri. **milit-i áhr** leggja undir sig, vinna með hernaði. **milit-o, rab-o** = **predo**.

aklam/i áhr fagna með hrópum; samþykkja í einu hljóði; hylla sem. **-o** samþykkiskall.

aklimatiz/i = **alklimatigi**.

akme/o **1** *læk* hástíg (sóttar eða sóttþita). **2** hæsta stig, tindur (fullkomnunar).

akn/o *læk* bóla, nabbi. **-a, -ohava, -oza** þakinn bólum. **pus-o** graftarnabbi.

akne/o *læk* gelgjuþrymlar.

akoli/o *læk* = **sengaleco**.

akolit/o *kap* **1** akólútur. **2** messuþjónn, messudrengur.

akomod/i áhr laga eftir, venja við. **-o** aðlögun. **-ebla** stillanlegur. **-iĝema** viðráðanlegur.

akompan/i áhr **1** fylgja (e-m). **2** *tón* leika, spila undir hjá. **-o** fylgd; undirleikur. **-adi áhr** fylgja. **-aĵo** undirleikur, undirspil, undirspilsnótur. **-anto** fylgdarliði, fylgdarmaður; undirleikari. **el-i áhr** fylgja til dyra.

akonit/o *gra* freyjureið, venusvagn (*Aconitum napellus*). **-ino** *efn* eiturefni úr freyjureið.

Akonkagv/o *ldf* Akonkagúa, Aconcagua (hæsti tindur Andesfjallanna (6962 m)).

akor/o *gra* sverðblaðka (*Acorus calamus*).

akord/o **1** *eðl* samræmi. **2** *tón* hljómur. **3** *mfr* sambeyging. **diatona -o** díatónískur hljómur. **kromata -o** krómátískur hljómur. **tonika -o** frumhljómur. **-i áhl** samræmast, vera samræmur. **-a** samræmur. **-igi** samræma. **-iĝi** samræmast. **-iĝema** sáttfús. **mal-o** samrekstur; ósamræmi. **ne-igebla** ósamræmanlegur.

akordion/o *tón* harmoníka, dragspil.

akori/o *gra* geitnasveppur (*Achorion schænleinii*).

akr/a hvass, beittur; sár, napur; skerandi. **-aĵo** egg (kvk.), bit, rönd, brún. **-eco** hvassleiki; beiskja, sárleiki. **-igi** hvessa, brýna, skerpa. **-igilo** brýni, brýnsluhjól, hverfisteinn; slípiól; yddari. **for-igi** taka burt með því að brýna, slípa. **mal-a** sljór; daufur. **vid-eco** *læk* hvöss sjón. **mal-igi** sljóvga, deyfa.

akr/o = **akreo**.

akre/o ekra (flatarmál). **-aro** flatarmál í ekrum; akurlendi.

akredit/i áhr *lög* ver veita (t.d. sendiherra) trúnaðarbréf, veita umboð; veita heimild til að taka út peninga (úr banka). **-aĵoj** skilríki (sendiherra).

akreditiv/o = **kreditiletero**.

akrid/o *dýr* engispretta (*Acridium*). **-aro** urmull af engisprettum.

akril/o *efn* akrýl. **-(at)a acido** akrýlsýra. **-aldehido** akrýlaldehyð. **-ato** akrýlat.

akrobat/o (loft)fímleikamaður, línudansari. **-aĵo** (loft)fímleikar; flugfímleikar. **-a** (loft)fímleika-; kattlipur.

akrocefal/a *lfæ* sem hefur skarpt höfuð. **-ulo** skarphöfði.

akrocefal/o *dýr* söngvari (fugl) (*Acrocephalus*).

akrocianoz/o *læk* útskagablámi, æsablámi.

- akrolein/o** *efn* = akril-aldehido.
- akromat/a** *eðl* litvís, litréttur (um linsur o.p.h.). **-eco** litvísi, litleysi.
- akromatin/o** *læk* ólitni.
- akromatopsi/a** = kolorblinda.
- akromegali/o** *læk* æsavöxtur, útvöxtur, hnjótasýki.
- akromi/o** *lfæ* axlarhyrna (*acromion*).
- akropol/o** *flf* háborg. **A-o** Akrópólís.
- akrostik/o** *bók bib* nafnstafavísa.
- aks/o** *tæk stæ stj ste gra efn eðl* öxull, ás, möndull; miðlína, miðstrengur. **-a** ásenda-, ás-, möndul-.
- ingo** ró, öxulró; nöf. **-ujo** öxullega, áslega (einnig **-tubo**, **-lago**). **-umi** *áhl* snúast um miðlínu. **cilindr-o** *lfæ* = aksono.
- aksel/o** **1** *lfæ* holhönd, handarkriki. **2** *gra* blaðöxl.
- aksiom/o** *stæ* frumregla, auðsæ sannindi; frumsannindi. **-a** forhæfður.
- aksiometr/o** *sig* stýrisvísir.
- aksis/o** *lfæ* standliður.
- aksolotl/o** *dýr* tálknamandra.
- akson/o** *lfæ* taugarsíma.
- akt/o** **1** þáttur. **2** skjöl, málsskjöl; dómsgerðir. **3 -o de parlamento** lög. **-aro** málgögn, skjalabunki (um ákveðið mál). **-isto** skjalavörður, skjalaritari. **-ujo** skjalataska. **inter-o** hlé milli þátta. **mort-o** dánarvottorð.
- nask-o** fæðingarvottorð. **transdon-o** afsalsbréf. **vend-o** sölusamningur, reikningur (yfir vörur).
- akte/o** *gra* munkaber (*Actæa spicata*).
- Akteon/o** *god* Akteon.
- aktin/a** *efn* (um geisla) efnafræðilega virkur, aktínskur. **-ometro** *veð* sólargeislamælir. **-omikozo** *læk* = aktinomicetozo. **-oterapio** *læk* geislameðferð.
- aktini/o** **1** *dýr* sæfifill (*Actinia*). **2** *efn* aktíníum (*Ac*). **-uloj** *dýr* sæfiflaætt.
- aktinolit/o** *ste* aktínólít.
- aktinomicet/o** *gra* geislasveppur. **-ozo** *læk* geislasveppsbólga.
- aktinopterig/oj** *dýr* geisluggar (*Actinopterygii*).
- aktiv/a** starfsamur, virkur, starfandi, áhrifamikill; *mfr* germyndar-, í germynd; **-a** *voĉo* germynd. **-o** *mfr* germynd; *hag* eignir. **-i** *áhl* starfa, vera virkur. **-aĵo** eignir. **-eco** starfsemi, starfsfjör; verkun. **-igi** *mfr* breyta í germynd; gera virkan, virkja; vekja, auka. **-ismo** *lög hei* aðgerðastefna. **-isto** aðgerðasinni. **ne-eco** aðgerðaleysi. **retro-a** afturvirkur, afturverkandi.
- aktor/o** leikari. **-i** *áhl* leika (hlutverk). **-ado** leiklist, leikmennt. **-ino** leikkona.
- aktual/a** nútíma-, núverandi; nýtísku-, nýr; dægur-; á dagskrá. **-aĵoj** fréttamynd; fréttir.
- aktuar/o** *lög* skýrslugerðarmaður; skrásetjari.
- aktuari/o** *ver* tryggingafræðingur.
- akumul/i** *áhr efh* safna, draga saman; hrúga. **-a** vaxandi. **-ado** söfnun, samhrúgun. **-aĵo** safn, hrúga, hrúgald. **-ilo** rafgeymir.
- akumulator/o** rafgeymir.
- akupunktur/o** *læk* nálastungumeðferð, nálastunga.
- akurat/a** stundvís, nákvæmur. **-e** stundvíslega, nákvæmlega. **-eco** stundvísi, nákvæmni. **ne-a** óstundvís.
- akustik/o** **1** hljómburður, hljómhæfi. **2** hljóð(eðlis)fræði. **-a** hljóð-, hljómburðar-. **elektro-o** rafhljóð.
- stato-a** *læk* jafnvægis- og heyrnar(taugar)-.
- akuŝ/i** *áhl* fæða, ala, eiga barn. **-o** fæðing. **-antino**, **-ulino** sængurkona. **-ejo** fæðingardeild, fæðingarstofnun.
- igi** taka á móti (barni) þegar það fæðist, sitja yfir (konu). **-ilo** fæðingartöng. **-istino** ljósmóðir, yfirsetukona.
- arto**, **-ologio** ljósmóðurfræði. **post-o** fylgjusig.
- akut/a** **1** *stæ* (um horn) hvass, krappur. **2** *læk* (um sjúkdóm) bráður, harður, ákafur. **3** *hlj* hvellur. **-a** akcento broddur (á bókstaf); einkvæðisáhersla. **-eco** hvassleiki, skerpa. **mal-a** **1** *stæ* (um horn) sljór. **2** óljós, hreimlaus, daufur (= **obtuza**).
- akuz/i** *áhr* ákæra, kæra, bera á (e-n) lagabrot; ásaka. **-o** ákæra, ásökun, sakargift. **-ado** ákæra, ásökun.
- akto de -ado** ákæruskjal. **-anto** málshöfðandi (sá sem höfðar mál), ákærandi. **-isto** (ríkis)saksóknari.
- ato**, **-ito** varnaraðili, ákærði, sakborningur. **mis-i** *áhr* ljúga upp á. **sin-o** sjálfsgagnrýni.

akuzativ/o *mfr* þolfall. **-igi** breyta í þolfall.

akv/o *efn trú læk* vatn. **distilita -o** eimað vatn. **mola -o** mjúkt vatn. **malmola/dura -o** hart vatn. **mineralaj akvoj** ölkelduvatn; sóðavatn. **seltersa -o** sóðavatn. **lavenda -o** lavendil(ilm)vatn. **sankta -o** vígt vatn. **roza -o** rósavatn. **kolonja -o** Kölnarvatn, ilmvatn. **plumbacetata -o** blýasetatvatn. **hipoklorita -o** bleikiklór. **peza -o** þungt vatn. **diamanto de plej pura -o** vatnstær demantur. **-a** vatnskenndur, vatns-; vatna-, vatnsrænn. **-e saturita** í kafi, vatnsósa. **-i, -umi áhr** vökva, veita á. **-ero** vatnsdropi. **-(um)ilo** garðkanna, vökvunarkanna, drifkanna. **-ujo** vatnsþró **-uma ĉaro, -umveturilo** vatnsbíl. **-altira** gleypur, vökvadrægur, gljúpur. **-ofalo** foss. **-okondukilo** vatnsleiðsla, vatnspípa. **-otransfalilo** yfirfallsstífla. **-oturo** vatnsgeymir. **-oturniĝo** iða, öfugstreymi. **el-iĝi** koma upp úr vatninu. **en-igi** kaffæra. **en-iĝi** fara í vatn. **sen-a** *efn* vatnslaus. **sen-igi** vatnssvipta; þurrka. **sub-igi** sökkva; setja undir vatn. **sub-iĝi** sökkva, fara í kaf. **sub-isto** kafari. **super-i áhr** veita flóði á, flæða yfir. **super-(eg)o** flóð; syndaflóð. **sur-igi flu** setja á flot. **tra-igi** veita vatni á; skola, vökva. **balast-ujo** sig kjölfestugeymir. **fal-o** foss, flúðir. **fort-o** *efn* kóngavatn, (óhrein) saltþéturssýra. **kalk-o** kalkvatn. **miel-o** mjöður. **muel-o** myllustokkur. **okul-o** augnvatn. **reĝ-o** *efn* kóngavatn. **sankt-ujo** ker undir vígt vatn. **sod-o, ŝaŭm-o** ölkelduvatn. **ŝpruc-o** froða. **tegment-o** þakleki. **trink-o** drykkjarvatn, neysluvatn. **tualet-o** ilmvatn, ilmvökvi. **turn-o** hringiða, iðustraurmur. **verŝ-o** óhrein vatn, frárennsli.

akvafort/o *fag* **1** ætímynd, mynd gerð með ætingu. **2** málplata til að prenta ætímynd. **-i áhr** æta. **-aĵo** ætímynd.

akvamarin/o *ste* akvamarínsteinn. **-a** blágrænn.

akvarel/o *fag* vatnslítamynd. **-a farbo** vatnslitur. **-e** með vatnslitum.

akvari/o fiskabúr, lagardýrabúr.

akvatint/o *fag* akvatinta.

akvedukt/o *byg* upphlaðin vatnsleiðsla, vatnsveitubré.

akvifoliac/oj *gra* beinviðarætt (*Aquifoliaceæ*).

akvilegi/o *gra* sporasóley (*Aquilegia vulgaris*).

Akvin/o *ldf* Akvínun, Aquino. **Tomaso la Akvinano** Tómas frá Akvínun.

Akvitan/o -io, -ujo *sag* *ldf* Akvítanía.

al *mfr* til, við, að. Þessi forsetning tákna: **1** áttina til, t.d. *iri - Rejkjaviko*: fara til Reykjavíkur. *eliri renkonte - iu*: fara á móti e-m. *apogi sin - iu/io*: styðjast við e-n/e-ð. *la suno kliniĝas - la okcidento*: sólin rennur til vesturs. *de tago - tago*: frá degi til dags. *de tempo - tempo*: við og við, af og til. *mizero venas - vi*: bágindi munu koma yfir ykkur. **2** stefnu að marki, t.d. *frapi - la pordo*: berja að dyrum. *ĵeti sin - iu*: henda e-u til e-s. *prezenti ion- iu*: bjóða e-m e-ð. *etendi la manon - iu*: rétta e-m höndina. *levi la okulojn - iu*: hefja upp augu sín til e-s. *sin turni - iu*: snúa sér til e-s. *rigardi - la strato*: horfa á götuna. *respondi - iu*: svara e-m. *diri - iu*: segja e-m. *skribi - iu*: skrifa e-m. *pagi ion - iu*: borga e-m e-ð. *tiu pordo kondukas - la parko*: þetta hlið liggur til skrúðgarðsins. *enirejo - la ĝardeno*: inngangur garðsins. *disrompi vazon - pecoj*: mola ílát, brjóta ílát í smátt. *natrio kaj kloro kombiniĝas - natria klorido*: natríum og klór sameinast í natríumklóríð. **3** stefnu tilfinningar, hugsunar eða vilja, t.d. *via koro sin tiru ne - pekuloj*: lát eigi hjarta þitt öfunda syndara. *sopiri - la hejmo*: finna til heimþrár, hafa heimþrá. *deziri bonan - io*: óska e-m góðs. *amo - iu*: elska til e-s. *ne estu tro severa - li*: vertu ekki of strangur við hann. **4** eign, ákvörðun. Hér tákna *al* oftast þágufall, t.d. *doni ion - iu*: gefa e-m e-ð. *proponi ion - iu*: bjóða e-m e-ð. *komisii ion - iu*: fela e-m e-ð. *sendi ion - iu*: senda e-m e-ð. *prezentu - vi mian embarason*: hugsaðu þér vandræði mín. *apliki teorion - la praktiko*: beita kenningu í reynd. *kondamni iun - morto*: dæma e-n til dauða. *konveni - iu*: passa e-m. *aparteni - iu*: tilheyra e-m. *sankta - la Eternulo*: helgaður Drottinn. *akiri - si gloron*: geta sér orðstír. *preni - si la rajton fari ion*: leyfa sér að gera e-ð. *ĉio bona estas - via dispono*: allt gott stendur þér til reiðu. *knabo lasita - si mem*: strákur sem látinn er sjá um sig sjálfur, strákur sem má gera hvað sem hann vill. *sklavoj - Faraono*: þrælur Faraós. - *via sano*: skál. **5** þágu og óþágu, t.d. *servi - iu*: þjóna e-m. *malutili - iu*: verða e-m að meini. *detrancu - mi pecon*: skerðu mér bita. *starigi - iu monumenton*: reisa e-m minnismerki. *lavi - iu la piedojn*: þvo fætur e-s. *bati - si la bruston*: berja sér á brjóst. *estas - mi varme/malvarme*: mér er heitt/kalt. *li faris - si veston*: hann gerði sér klæði. *mi plantis - mi ĝardenon*: ég plantaði mér garð. *mi kolektis - mi arĝenton*: ég safnaði mér silfri. *ŝi malfermas sian manon - la malriĉulo*: hún breiðir út lófann móti hinum bágstadda. **6** viðbót, fullkomnun, auk, ásamt, t.d. *aldoni du - kvar*: leggja saman tvo og fjóra. *li enfermis ĝin en la kokinejon - la kokinoj kaj anasoj*: hann

lokaði það inni ásamt hænunum og öndunum. **7** í tilefni: *dankon por via amika sendaĵo - mia naskotago*: ég þakka vinsamlegu gjöfina þína í tilefni afmælisdags míns. **8** persónuandlag, þegar viðskeyti **-ig-** er bætt við áhrifssögn, t.d. *trinkigu - li akvon*: gefðu honum vatn að drekka. **9** ýmis mismunandi sambönd, t.d. *kio estas - vi?*: hvað er að þér? *danki - iu*: þakka e-m. *helpi - iu*: hjálpa e-m. *kompati - iu*: kenna í brjósti um e-n. *plaĉi - iu*: þóknast e-m. *aludi - iu/io*: benda til e-s. *konforma - io*: samkvæmur e-u. *kaŝita - mi per kurteno*: falinn fyrir e-m með gluggatjaldi. **-aĵo** viðbygging, útbygging; viðbót, viðbætur. **-igi** bæta við. **-iĝi** ganga í (flokk eða félag); gera bandalag við; ganga í samband við; fara að taka þátt í. **-iĝo** bandalag, samband; aðild. **-ilo** umsóknarblað félags. **plenigi -iĝilon**: fylla út eyðublað. **-diri, -doni** bæta við. **-esti** vera viðstaddur. **-fari** aðhæfa. **-ĝustigi** stilla, laga. **-kuri** hlaupa að. **-konduki** leiða til, enda á. **-meti** leggja við. **-mezuri** máta. **-paroli** snúa máli sínu til. **-porti** koma með (e-ð). **-propriĝi** taka. **-rigardi** horfa á. **-veni** koma (til). **-pago** aukagjald. Sjá nánar viðeigandi orðstofna.

-al/ *vís* viðskeyti sem táknar: **1** (í grasafræði) ættbálkur, t.d. **rozaloj** rósaættbálkur (sbr. **rozacoj**). **2** (í efnafræði) aldehyð, t.d. **etanal** acetaldehyð. **3** (í lækisfræði) lega og staða líffæra, einkum beina, t.d. **metakarpaloj** ristarleggir.

al/o **1** *lfæ* nasavængur. **2** *tæk flu* spaði (á skrúfu); blað (á ár, skrúfu); vængur (á flugvél). **3** *hús* álma, armur (á húsi). **4** fylkingarhlíð. **5** hliðarskip (í kirkju). **6** akkerisfleinn, akkerisflaug. **7** (á bíl) hjólhlíf, skítbretti. **8** mylluvængur. **direkt-o** stélfloður.

Alabam/o *ldf* Alabama.

alabastr/o *ste* alabast, alabastur. **-a** alabasturs-.

Alah/o Allah (nafn Guðs hjá múhamedstrúarmönnum).

alambik/o *efn* eimflaska.

alanin/o *efn* alanín.

alantoid/o *dýr* þvagbelgur. **-a** þvagbelgs-.

Alarik/o *sag* Alarik (konungur Vestgota).

alarm/i *áhr* **1** vara (e-n) við, gera (e-m) viðvart um hættu. **2** skapa ugg hjá (e-m). **-o** **1** útkallsmerki; viðvörunarmerki, hættumerki. **2** skelfing. **-a** viðvörunar-; hættulegur, uggvænlegur. **-eĵo** *her* samkomustaður hermanna í neyðarástandi. **-ilo** viðvöruntæki, sírena. **-isto** hrakspámaður, bölsýnismaður. **-sonorilo** herklukka; brunalúður.

Alask/o *ldf* Alaska. **-a** **Markolo** Beringssund.

alaüd/o *dýr* lævirki (*Alanda*). **-eĵoj** lævirkjaætt (*Alandidae*). **arb-o** trjálævirki. **kamp-o** *dýr* sönglævirki. **mont-o** fjallalævirki. **tuf-o** topplævirki.

alb/o *kri* messuserkur.

alban/o Albani. **A-io, A-ujo** *ldf* Albanía. **-a** albanskur.

albatros/o *dýr* albatros (*Diomedea exulans*).

albed/o *eðl* endurskinshæfni.

Albert/o *per* Albert.

albin/o *lif* hvítungi. **-ismo** *læk* litarleysi, hvítungseðli, hvítungjaháttur.

Albion/o *inn* Bretland.

albit/o *ste* hvítt feldspat.

albug/o *læk* hvítur glærublettur.

albugine/o *lfæ* ljósahjúpur (einnig **-a tuniko**). **-ito** *læk* ljósahjúpsbólga.

album/o **1** albúm. **2** ljósmyndabók.

albumen/o *gra* fræhvíta.

albumin/o *efn* albúmín, eggjahvítuefni, eggjahvíta. **-oĵdo** hvítubróðir. **-urio** *læk* hvítuþvag.

alburn/o **1** *gra* mjúkvíði milli barkar og kjarna, ytri viður, rysja, safaviður. **2** *dýr* bleikja.

alce/o = **rozalteo**.

Alce/o *bók* Alkeus, Alkaios.

alced/o *dýr* kóngsfiskari, bláþyrill, ísfugl (*Alcedo atthis*). **-eĵoj** þyrilætt (*Acedinidae*).

Alcest/o *per* Alkeste.

Alcestis/o *per* Alkestis.

Alcibiad/o *sag* Alkibiades.

Alcino/o *goð* Alkínóus.

- alcion/o** = **alcedo**.
Alcion/o *stj* Ísfuglinn (stjarna í Sjöstirninu).
alcioni/o *dýr* sveppkórall (*Alcyonium*). **-uloj** sveppkóralsætt (*Alcyonaria*).
alčemil/o = **alkemilo**.
ald/ efn forskeyti í efnafræði sem táknar efni afleitt af aldehyð.
ald/o **1** lágfiðla, víola. **2** alt, millirödd. **-a** alt-. **-a klefo** altlykill. **-ulo** altsöngvari. **-hobojo** enskt horn, altóbó.
Aldebaran/o *stj* Aldebaran (stjarnan α í Nautinu).
aldehyd/o *efn* aldehyð.
Aldernej/o *ldf* Alderney.
aldol/ efn forskeyti sem táknar að aldehyð sé við; aldó-.
aldol/o *efn* aldól. **-a kondensado** aldólþétting.
aldoz/o *efn* aldósi.
ale/o trjágöng. **flug-o** flugleið.
aleator/a *töl* valinn af handahófi. **-a sampló** dreifsýnishorn, sýnishorn valið af handahófi. **-a specimeno** eintak valið af handahófi. **tute -igita eksperimentoplano:** tilraunaáætlun gerð að öllu af handahófi.
Alegan/oj *ldf* Allegheny-fjöllin.
alegori/o *bók fag* líkingasaga, táknmálssaga, samlíking. **-a** líkingarfullur. **-igi** skýra með líkingum, nota líkingar.
alegr/o allegro. **-e** hratt (um lag). **-eto** allegretto.
aleksandr/o *ská* **1** alexandrínskur háttur. **2** (12-atkvæða) ljóðlína undir alexandrínskum hætti.
Aleksandr/o *per* Alexander. **-ino** Alexandrína.
Aleksandri/o *ldf* Alexandría. **-anismo** *bók* list svipuð þeirri í Alexandríu á 3. öld.
aleksi/o *læk* lesblindni, lesblinda, lesstol.
aleman/o **-a lingvo** þýsk mállýska Svisslendinga.
alen/o alur.
Alenson/o *ldf* Alençon (borg í Frakklandi).
aler/o *hús* drepskör.
alergi/o *læk* ofnæmi, ofnæmissjúkdómur. **-a** ofnæmis-.
aleron/o *flu* hallastýri.
Aleut/oj *ldf* Aleutaeyjar.
alez/i *áhr tæk* snara úr, rýma. **-ilo** snarbor, rýmari.
alf/o *gra* espartógras (*Stipa tenacissima*), alfagras.
alfa *mfr* alfa, 1. bókstafur gríska stafrófsins (A, α). **-korpuskloj** *eðl* alfaagnir. **-radioj** *eðl* alfageislar.
alfabet/o *mfr* stafróf. **-a** stafrófs-. **-a ordo** stafrófsröð. **-umi** stafa. **-umo** stafrófskver.
Alfard/o *stj* Alfard (stjarnan α í Vatnaskrímsslinu).
alfenid/o *efn* nýsilfur.
Alfons/o *per* Alfons.
Alfred/o *per* Alfreð.
alfresk/a úti-, útivistar-.
alg/o *gra* þörungur, þari (*Alga*). **-ologo** þörungafraeðingur. **-ologio** þörungafraeði. **blu-oj** blágrænir þörungar. **brun-oj** brúnþörungar. **ruĝ-oj** rauðir þörungar. **verd-oj** grænþörungar.
algebr/o *stæ* algebra, bókstafareikningur. **-a** algebru-. **-a ekvacio** algebrujafna.
-algi/o *læk* alþjóðlegt viðskeyti sem táknar pínu, t.d. **neŭralgio** taugapína.
algid/a *læk* með skjálftakast. **-eco** skjálftakast.
Algol/o *stj* Algol (tvístirnið β í Perseusi).
algonki/o *jar* frumlífsöld.
Alĝer/o *ldf* Algeirsborg. **-io** Alsír. **-iano** Alsírþúi, Alsíringur. **-ia** alsírskur, frá Alsír.
Alhambr/o *hús* Alhambra.
alhemi/o = **alkemio**.
ali/a annar. **unu la alian** hvor/hver annan. **la alia** hinn. **-e** **1** öðruvísi. **2** annars. **-o, -aĵo** eitthvað annað. **-i** *áhl* vera ólíkur. **-eco** munur, mismunur. **-igi** breyta. **-iĝi** breytast. **-ulo** annar maður. **-landano** útlendingur.

-vorte með öðrum orðum. **inter-e** meðal annars. **kun-e** auk annarra hluta. **sen-e** og ekkert annað. **-es** annars manns.

Ali/o *per* Ali.

alianc/o bandalag. **-i** *áhr* tengja saman. **-ano** bandamaður. **-igí** tengjast saman (í bandalagi).

aliari/o *gra* laukkarsi (*Alliaria petiolata*), o.fl.

alibi/o *lög* fjarvera, fjarvist(arsönnun). **pruvi/prezenti alibion** sanna fjarvist sína.

Alic/o *per* Lísá. **-o en Mirlando** Lísá í Undralandi.

alidado *tæk* (í hornafræði) vísir.

alien/a *læk* viti sínu fjær, truflaður á geðsmunum. **-eco** ringlun, firring. **-isto** geðlæknir. **-ulo** geðveikur maður.

alifat/a *efn* alifatískur.

aligator/o *dýr* amerískur krókódill, alligator.

alivant/o *stæ* tala sem ekki gengur jafnt upp í aðra = **nedivizoro**.

alivot/o *stæ* tala sem gengur jafnt upp í aðra = **divizoro**.

alil/o *efn* allýl.

aliment/o *lög* **1** meðlag, meðgjöf. **2** framfærslueyrir. **-i** halda uppi, sjá fyrir. **-a valoro** næringargildi. **-a fako** matardeild. **-a karto** skömmtunarspjald. **-aĵoj** matvörur, matvæli. **-ilo** matari. **-tubo** meltingarvegur, meltingargöng.

aline/o **1** inndregin lína. **2** málsgrein. **-i** *áhl* byrja nýja málsgrein. **-igi** skipta í málsgreinar.

alis/o *gra* nálablóm (*Alyssum*).

alism/o *gra* **-acoj** brúðarsveipsætt. **plantag-o** = **akvoplantago**.

aliteraci/o *ská* stuðlun, stuðlasætning. **-a** í ljóðstaf, með stafrími. **-i** *áhl* standa í ljóðstöfum, stuðla (**kun** = við).

aliz/o *gra* seljureynisber. **-arbo**, **-ujo** seljureynir (*Sorbus aria*).

alizarin/o *efn* krapplitur, rautt litarefni.

alize/o *veð* staðvindur. **kontraŭ-o** andstaðvindur.

alk/o *dýr* elgur (*Alces*).

alka/o = **aŭko**.

alkad/o *inn* bæjarfógeti á Spáni, Portúgal og Suður-Ameríku.

alkaj/a *ská* (um brag) Alkaiosar.

alkal/o *efn* basi, lútur, lútarsalt. **-a** alkalískur, lútarkenndur, basískur. **-eco** lútarsaltsmagn. **-igi** lýta.

-ozo *læk* lútarblóð, aflýting blóðs og vessa. **-ometrio** lútarmæling, lútarskömmtun. **ter-o** jarðalkalí. **ter-a** jarðalkalí.

alkali/o *efn* alkalímálmur.

alkaloid/o *læk* *efn* lýtingur.

alkan/o *efn* alkan. **-alo** alkanal. **-olo** alkanól. **-olato** alkanólat. **-ono** alkanón.

alkazab/o (á Spáni og í Norður-Afríku) kastali, vígi.

alkekeng/o *gra* blöðrubikar, júðakirsiber (*Physalis alkekengi*).

alkemi/o *efnakukl*, gullgerðarlist. **-isto** *efnakuklari*, gullgerðarmaður.

alkemil/o *gra* mariustakkur (*Alchemilla*), döggblaðka.

alkemist/o = **alkemiisto**.

Alkmen/o *goð* Alkmena (móðir Heraklesar).

alkohol/o *efn* vínandi, alkóhól, spíritus. **-a** áfengur, sem í er vínandi. **-aĵo** áfengi; brennivín. **-igi** gera áfengan; bæta vínanda við. **-ismo** *læk* ofdrykkja. **sen-a** óáfengur; án vínveitingar. **-ometro** alkóhólsmælir; ólvunarmælir. **brul-o** brennsluspritt. **etil-o** spritt, etýlalkóhól.

alkov/o *bók* **1** lokrekkja, svefnkrókur, hvílugólf. **2** kómenta.

alm/o *tæk* hjólaspor (í burðarbita).

almagest/o *stj* stjörnufræðibók.

almanak/o almanak, tímatal.

alme/o *inn* alma, egyptsk dans- og söngkona.

almenaŭ *mfr* að minnsta kosti.

almoz/o ölmusa. **-i** *áhl* beiðast ölmusu. **-ulo** sveitarlimur; beiningamaður. **-ulejo** vistheimili fátækra.

-**ujo** ölmusustokkur. -**doni áhl** gefa ölmusu. -**odonema** góðgerðarsamur. -**kesto** guðskista. -**peti áhl** = -**i. vivi** -e lifa á ölmusu.

aln/o gra elri (*Alnus*).

alo/o gra alóe, biturblöðungur (*Aloe*). -**ajfo** alóesafi.

alod/o lög óðal. -**a** óðals-, óðalslegur.

alofon/o hlj hljóðbrigði, fónbrigði. -**a** hljóðbrigðis-.

aloj/o efn málmblanda, melmi. -**i áhr** bræða saman (málma). **sen-a 1** óblandaður. **2** óblandinn. **feliĉo sen-a** óblandin sæla.

alokazi/o gra nykurblað (*Alocasia*).

along/o 1 ver víxilauki. **2** borðvængur. **3 efn** framlengingarleiðsla.

alopat/o stórskammtalæknir. -**io læk** stórskammtalækningar.

alopeci/o læk skalli, hárlos.

alopekur/o gra liðagras (*Alopecurus*).

alopias/o skottháfur (*Alopias vulpes*).

aloritmi/o læk óreglulegur púls.

alotrop/a efn fjöllaga. -**io** fjöllögun.

aloz/o dýr augnasild (*Clupea alosa* = *C. finta*).

alp/o ldf hátt fjall (í Sviss o.s.frv.). **A-oj** ldf Alpar(nir), Alpafjöll. **la Aŭstraliaj A-oj** Ástralíualpar.-**a** Alpa-, úr Ölpunum. -**a korno** alpahorn. -**ano** Alpbúi. -**isto** fjallgöngumaður (við mjög erfið og hættuleg skilyrði). -**obastano** fjallgöngustafur. **cis-a** (miðað við Róm) sem er hérna megin við Alpafjöll; sunnan við Alpafjöll. **trans-a** (miðað við Róm) sem er fyrir handan Alpafjöll, norðan við Alpafjöll.

alpak/o dýr 1 lamadýr. **2** lamaull. **3** lamavoð.

alpar/o hag nafnverð. **sub -o** undir nafnverði. **super -o** yfir nafnverði. -**e** á nafnverði. **esti sub-e** vera skráður á verði undir nafnverði.

alsin/o = **stelario**.

alt/a tón 1 hár. -**a maro** háflóð. -**a premo** hábrýstingur. **2** göfugur. **La Alta Kanto** Ljóðaljóðin (eftir Salómon). **3** ákafur; mikill. **4** háfleygur. -**e 1** hátt. **2** mikils (t.d. metinn). **3** hátt á lofti. -**o eðl stæ** hæð. -**(aj)o 1** hæð. **2 bib** fórnarhæð. -**ajeto** hóll; hrúga, haugur. -**eco 1 ldf** hæð. **2** hátign. **3** flughæð. **4 stj** stjörnuhæð. -**igi** hækka; auka. -**iĝi** hækka. -**igilo her** standur; mið (á byssu). -**iĝrapido** klif(ur)stig. -**indikilo** hæðarmælir. -**kreska** stór (vexti), hár. -**lernejo** gagnfræða- og menntaskóli. -**limo** efri verðmörk. -**ometro eðl** hæðarmælir. -**ometrio** hæðarmæling. **mal-a tón** lágur. **mal-o** lægð. **mal-ajfo** lægð. **mal-igi** lækka (í stöðu eða virðingu). **mal-iĝi** falla, verða lægri; minnka. **la Plejaltulo** (Guð) hinn hæsti. **dikmal-a** kubbslegur, stuttur en feitur, þrekvaxinn, gildvaxinn.

Altair/o stj Altair (stjarnan α í Erninum).

Altaj/o ldf Altaifjöll (í Kína).

altan/o veggssvalir, veggjalli.

altar/o altari. -**a tuko** altarisklæði. **ĉef-o** háaltari. **ripoz-o** hvíldaraltari.

alte/o gra stokkrós. **roz-o gra** vetrarstokkrós (*Althæa rosea*).

altern/i áhl rtæ 1 viðhafa á víxl, skiptast á, vera til skiptis. **2** riða, sveiflast. -**o, -ado** umskipti. -**e** til skiptis, á víxl. -**a** sem skiptist á; víxl-. -**a kurento** riðstraumur, víxlstraumur. -**igi** skipta, láta skiptast. -**ilo, -atoro rtæ** riðstraumsrafall. **son-o bók** mismæli vegna hljóðaskiptis, t.d. fokstroto kaj koksfroto.

alternanc/o rtæ rafsveifla.

alternativ/o annar kostur, eitt af tvennu, vól, kostur, valkostur.

altimetr/o = **altometro**.

altitud/o ldf stj hæð (t.d. hæð stjörnu yfir sjóndeildarhring, hæð yfir sjávarmáli). -**a malsano læk** fjallveiki.

altruism/o hei óeigingirni, fórnfýsi, mannást. -**a** óeigingjarn; fórnfús.

altruist/o óeigingjarn maður, ósérplæginn maður.

aluat/o dýr öskurapi (*Alouatta*).

alud/i áhr benda til; impra á, víkja á/að; sneiða. -**o** tilbending, vísun; skens, sneið. -**ema** skensinn.

alumet/o eldspýta. **skatolo da -oj, -ujo** eldspýtustokkur.

alumin/o ste leirjörð (Al_2O_3), áloxíð. -**ato** = **aluminiato**. -**izi** verja (ál) með oxíðhimnu.

- alumini/o** *efn* ál (*Al*). -a ál-; úr áli. -**aĵoj** álvörur.
- alun/o** *efn* álún. -**i** *áhr* leggja í álúnbað. -**ejo** álúnnáma. -**erco** álúnssteinn. -**ito** álúnssteinn. -**tero** leirjörð.
- alunit/o** = **alunerco**.
- aluvi/o** *jar* **1** framburður, uppburður (áa eða sjávar). **2** = **holoceno**. -a sem lýtur að framburði eða uppburði (áa eða sjávar); áreyra-.
- alveol/o** *gra* *lfæ* **1** tannhol, tannhola í kjálka; kirtilblaðra; lungnablaðra. **2** býhólf. -**ito** *læk* kirtilblöðrubólga; lungnablöðrubólga. -**hava**, -**oza** holóttur.
- alveolar/o** *hlj* tannbergshljóð.
- alvus/o** *dýr* klakseiði.
- Alzac/o** *ldf* *Elsass*. -**ano** *Elsassbúi*.
- am/i** *áhr* **1** elska, unna. **2** vera gefinn fyrir, þykja gaman að; þykja vænt um. **3** líka vel við, geðjast (vel) að. -**o** elska; ást; kærleikur; ástúð. -**a** ástar-. -**e** ástúðlega. -**aĵo** þing (*ft.*), ástafundur, ástamál. -**aĵisto** elskhugi, ástmaður. -**aĵistino** ástkona. -**anto** **1** ástvinur. **2** elskandi. **3** aðdáandi. -**ataĵo** dýrindissmíði; eftirlætisverk. -**ato** unnusti. -**atino** unnusta. -**egi** dá, elska heitt. -**ema** ástríkur, ástúðlegur, ástgefinn. -**inda** elskulegur, indæll. -**indumi** *áhr* daðra við, sýna ástarhót, stíga í vænginn við, manga til við, biðla til. -**isto** **1** elskandi, ástmaður. **2** daðrari. -**afero**, -**intrigo** ástarævintýri. -**donantino** hjákona. -**vendistino** vændiskona. -**vundita** ástsjúkur; ástfanginn. -**ek-i** *áhr* verða ástfanginn (af). -**en-igi** töfra, hrífa. -**en-iĝi** verða ástfanginn. -**mal-i** *áhr* hata; vera illa við. -**mal-o** hatur, óvinátta; andúð. -**mal-inda** andstyggegur, illa þokkaður. -**sen-a** kuldalegur, harðbrjósta; ástlaus. -**sin-o** sjálfelska, eigingirni. -**hom-a** mannúðlegur. -**hom-o** mannkærleikur. -**hommal-o** mannhatur. -**mon-a** ágjarn, gróðafíkin. -**mon-o** gróðafíkn, ágirnd.
- Amalek/o** *bib* Amalek (forfaðir Amalekíta). -**idoj** Amalekítar.
- amalgam/o** *efn* kvikasílfursblanda, kvikasílfursmeli, gljáblað. -**i** *áhr* blanda e-ð kvikasílfri, draga kvikasílfursblöndu.
- Amali/o** *per* Amalía.
- Aman/o** *ldf* Amman (höfuðborg Jórdaníu).
- amand/o** *gra* mandla.
- amanit/o** *gra* blaðsveppur, reifasveppur. -**ino** *efn* berserkjasveppseitur.
- amar/a** beiskur, bitur. -**aĵo** malurtarbrennivín; beiskur bjór. -**eco** beiskja; remma.
- amarant/o** *gra* skrauthali (*Amaranthus caudatus*). -a blárauður, purpura-.
- amarilid/o** *gra* hjarðlilja (*Amaryllis belladonna*).
- amas/o** fjöldi, hópur; hrúga. -a fjölda-. -e allir saman, allir jafnt. -**igi** safna saman, hlaða saman. -**iĝi** hópast, þyrpast. -**iĝo** þyrping. -**produkt**o fjöldaframleiddur hlutur. -**hom-o** mannfjöldi, mannþröng, þyrping. -**kolon-o** = **stako**. -**likv-o** *læk* blóðsókni; samruni. -**miks-o** samsull; ringulreið. -**neĝ-o** veð snjóskafli. -**pajl-o** hálmstakkur. -**popol-o** múgur, skríll. -**popol-a** alþýðlegur. -**popol-aro** alþýðan, alþýða manna. -**stel-o** stj stjörnuþyrping. -**nefermita stel-o** stj lausþyrping stjarna. -**sterk-o** mykjuhaugur, taðhaugur. -**ter-o** moldargarður, moldarbakki, moldarhrúga.
- amator/o** **1** áhugamaður; leikmaður (í e-u), ólærður maður. **2** kunnáttumaður. -a viðvaningslegur; áhuga-, áhugamanna-. -e sem áhugamál. -**i** fást við.
- amaŭroz/o** *læk* steinblinda, algert sjónleysi, starblinda.
- amazon/o** *goð* **1** skjaldmær. **2** herskár kvenmaður.
- Amazon/o** *ldf* Amazonfljót. -**io** *ldf* Amazonas (ríki í Brasilíu).
- ambasad/o** **1** sendiráð. **2** sendisveit, sendiráðsstarfslíð.
- ambasador/o** *lög* sendiherra; erindreki; ambassador. -**eco** sendiherraembætti. -**ejo** sendiráð.
- ambaŭ** *mfr* báðir, hvor tveggja. -**dekstra** jafnvígur á báðar hendur. -**flanka** beggja vegna (við), báðum megin, báðumegin. -**mane** með báðum höndum. -**seksa** tvíkynja, tvítóla. -**tranĉa** tvíeggjaður.
- ambici/o** metnaður, metnaðargirni, metorðagirni. -a metnaðargjarn. -**i** *áhr* sækjast eftir, þrá. -**ulo** potari, framagosi. -**sen-a** óeingingjarn; litillátur.
- ambigu/a** *ská* tvíræður.
- ambivalenc/o** *sál* tvíbent tilfinning.
- ambl/o** skeið. -**i**, **iri la amblon** ríða skeið, skeiða. -**ulo** vekringur, skeiðhestur.
- ambliop/a** *læk* hálfblindur, sjóndapur.

- ambon/o** *hús* (hár) pallur, lespallur, ræðupallur.
- ambos/o** steðji. **dupinta -o** nefsteðji (= **bek-o**). *esti inter martelo kaj -o*: vera milli steins og sleggju.
- ambr/o** (hval)ambur. **-a** ilmandi af ambri.
- ambrozi/o** *goð* **1** guðafæða. **2** kjörmeti. **3 per Ambrozio** Ambrósíus. **-a** dýrlegur.
- ambulanc/o** **1** sjúkrahúsi, sjúkrahúsi, sjúkrahúsi. **2** sjúkraskýli vígvallar.
- ambulatori/o** **1** *hús* bogagöng. **2** gangsalur; forsalur. **3** *læk* göngudeild (sjúkrahúsi).
- ame/o** *mat* e.k. japönsk sætindi.
- ameb/o** *dýr* amaba, teygjudýr, angalýja. **-a** amöbu-. **-a disenterio** blóðkreppusótt. **-ismo** *læk* angalýjuhreyfing.
- oida** líkur angalýju. **-ozo** *læk* amöbusjúkdómur. **-uloj** *dýr* teygjudýr (*Amæbozoa*).
- amel/o** *efn* **1** mjölvi, sterkja. **2** línsterkja. **-i** *áhr* stífa, gera stinnan. **-(ec)a** stífur, stinnur. **-a gluo** sterkjulím. **-azo** *efn* sterkjukljúfur, amýlasi.
- amen** *inn* amen. **-o** (orðið) amen. **diri - al** **ĉio** segja já og amen við öllu.
- amend/i** *áhr* lög leiðrétta; breyta; bæta (við). **-o** breyting, lagfæring.
- amenore/o** *læk* tíðateppa.
- ament/o** *gra* rekill.
- americ/o** *efn* ameríkíum, ameríkín (*Am*).
- Amerik/o** *ldf* Ameríka, Vesturálfa. **-a** **1** amerískur, ameríkanskur. **2** bandarískur (= **usona**). **-ano** Ameríkumaður. **-anismo, -ismo** orð eða málnotkun sérkennandi fyrir amerísku; líf eða hugsun sérkennandi fyrir Ameríkumenn.
- ametist/o** *ste* ametyst, blákvær. **-a** ametystblár.
- ametrop/a** *læk* ljósbrotsskakkur. **-eco** ljósbrotsskekkja.
- amfibi/o** *dýr* láðs- og lagardýr. **-oj** froskdýr. **-a** *tæk* sjó- og land-, láðs- og lagar-.
- amfibol/o** *ste* hornblendí.
- amfibologi/o** *mál* tvíræðni, tvíræð orð eða orðasambönd.
- amfibrak/o** *ská* þríkvætt orð eða bragliður með áherslu á miðatkvæðinu, miðhverfur þríliður.
- amfineŭ/oj** *dýr* (sæ)nökkvar.
- amfioks/o** = **brankiostomo**.
- amfipod/oj** *dýr* marflær.
- amfiteatr/o** *hús* **1** hringleikhús (einkum með hækkandi þöllum eða sætum). **2** kringlóttur áheyrendasalur.
- Amfitrion/o** *goð* **1** Amfitrýon. **2** gestgjafi.
- Amfitrit/o** *goð* Amfitríta (kona Póseidons).
- amfor/o** **1** fornt tveggja handfanga ker (eggmyndað). **2 A-o** *stj* Vatnsberinn (stjörnumerki) (*Aquarius*).
- amfoter/a** *efn* amfóter, (um oxíð) sem hefur bæði súra og basíska eiginleika.
- amhar/o** amarska.
- ami/o** *dýr* boguggi (*Amia*).
- amiant/o** = **asbesto**.
- amid/o** *efn* amíð.
- amidol/o** *efn* amídól.
- amigdalín/o** *efn* amygdalín.
- amik/o** vinur. **-a** vingjarnlegur, vinsamlegur; vinveittur. **-i** *áhl* vera vinveittur. **-e** vingjarnlega. **-aĵo** vináttumerki; greiði. **-eco** vinátta, vinsemd. **-igi** vinga, gera að vini. **-iĝi** vingast. **-iĝema** samkvæmis-. **-ino** vina, vinkona, vinstúlka. **mal-o** óvinur, fjandmaður. **mal-a** fjandsamlegur, óvinveittur, óvina-. **mal-eco** fjandskapur, óvinátta. **mal-igi** spilla á milli. **mal-iĝi** óvingast. **re-igi** sætta. **re-iĝi** sættast. **sen-a** án vina, vinalaus, einmana. **fianĉ-o** svaramaður (brúðgumans). **kor-o** tryggðavinur. **pseŭdo-o** falskur vinur.
- amil/o** *efn* amýl.
- amilaz/o** = **amelazo**.
- amin/o** *efn* hvíta. **-acido** amínósýra; hvítusýra (einnig **amina acido**).
- Amitab/o** *trú* Amitabha (íhugunarbúdda sem núverandi tilveruskeið lýtur).
- amitoz/o** *líf* einföld frumuskipting.
- amnesti/o** *lög* náðun, sakaruppgjöf. **-i** *áhr* náða, gefa upp sök.
- amnezi/o** *læk* óminni, minnisleysi, gleymni.
- amni/o** *lfæ* líknarbelgur.

- amodit/o** *dýr* sandsíli (*Amnodytes lancea lancea*).
- amofil/o** *gra* sandreyr (*Ammophila*).
- amok/o** *sál* berserksgangur hjá Malajum. **-e kuri** ganga berserksgang.
- amom/o** *gra* balsam.
- Amon/o** *trú bib* **1** Ammón (ættarfaðir Ammóníta). **2** Amon (mestur guðdómur Þebuborgar í Egyptalandi).
- idoj** Ammónítar.
- amoni/o** *efn* ammóníum. **-aj saltoj** ammóníumsölt.
- amoniak/o** *efn* **1** ammoníak. **2** ammoníakvatn. **-ecigi** búa til ammoníakvatn. **heks-o** kóbaltklóríð. **sal-o** salmíak, ammóníumklóríð.
- amonit/oj** *stg* ammonítar, ammonshorn.
- amor/o** **1** holdleg ást, munaður. **2 A-o** *goðfag* Amor (ástarguð Rómverja, sbr. **Kupidono**). **-a** ástleitinn, ástar-. **-i áhr** hafa kynmök við. **-istino** vændiskona. **-veka** kynhrífandi.
- amore/o** hvellhetta.
- amorf/a** *efn ste* **1** amorf, myndlaus, ómótaður. **2** ólöglegur.
- amortiz/i** *áhr* **1** *hag* greiða niður, greiða afborganir af. **2** lækka (e-ð) í verði. **3** *eðl* draga úr; sjúga í sig. **-o** **1** niðurgreiðsla, afborgun. **2** verðlækkun. **3** úrdráttur; ísog. **faktoro de -o** ísogsstuðull. **indico de -o** vísihluti lækkunar. **koeficiente de -o** ísogstala. **-a** niðurgreiðslu-, afborgunar-, ísogs-. **-a plano** greiðsluáætlun láns með afborgunum. **-a rezistanco** ísogsviðnám. **-ebla** sem má vera leystur inn. **-ilo** dempari; dvalvefja.
- Amos/o** *bib* Amos.
- ampelopraz/o** *gra* villilaukur (*Allium ampeloprasum*).
- ampelops/o** *gra* silfurvíniður (*Ampelopsis*).
- amper/o** *eðl* amper. **-horo** amperstund. **-metro** ampermælir, straummælir. **-sekundo** ampersekúnda.
- volvo** ampervafningur.
- ampleks/o** *hei töl tón* ummál, yfirgrip, víðátta. **interna -o** innri stærð, afkastageta. **surfac-o** flatarmál.
- o (de voĉo, instrumento, ktp.)** umtak. **-a** víðtækur, umfangsmikill, stór, yfirgripsmikill. **-i áhr** taka; ná, taka yfir. **sam-a, egal-a** jafnstór, jafnvíðtækur. **grand-a, mult-a, vast-a** umfangsmikill, mjög víðtækur.
- amplif/i** *áhr eðl* magna. **-a** mögnunar-. **-o** mögnun. **indico de -o** mögnunarvísihluti. **-ilo** magnari; (í ljósmyndun) stækkari. **koeficiente de -o** mögnunarstuðull.
- amplifikator/o** magnari (= **amplifilo**).
- amplitud/o** *vís* ölduhæð, sveifluviðd, útslag, pensluviðd.
- ampol/o** **1** *efn* **1** smáflaska, ampúla. **2** *læk* lítil oplaus lyfjafaska (stúturinn bræddur saman). **3** bumbulöguð útvíkkun líffæris. **4** ljósapera; kúla (á hitamæli). **-forma** ampúlumyndaður. **-tubo** lyftipípa. dreypipípa, pípetta (= **pipeto**).
- amput/i** *áhr sku* taka af (lim), aflima. **-ado** aflimun. **-ito** *læk* sá sem misst hefur limi, aflimaður maður.
- Amsterdam/o** *ldf* Amsterdam (borg í Hollandi).
- amulet/o** *trú* verndargripur.
- Amur/o** *ldf* Amúrfljót.
- amuz/i** *áhr* skemmta. **sin -i, -iĝi** skemmta sér, hafa gaman; láta vel að (sbr. I. Mós. 26:8). **-a** skemmtilegur, skoplegur. **-o** skemmtun, dægurstytting. **-aĵo** dægurstytting, dægurvöl; leiksoppur. **-iĝo** gaman, skemmtun.
- ilo** leikfang; leiksoppur. **-isto** skemmtikraftur. **kortega -isto** hirðfífl. **mal-i** láta leiðast, drepa úr leiðindum.
- an/ mfr** viðskeyti sem táknar áhanganda, fylgismann, t.d. **samideano** skoðanabróðir, **ŝipano** skipverji, **islandano** Íslendingur. **-o** félagi, félagsmaður, aðili, meðlimur. **-aro** hópur, flokkur, félag. **-iĝi** ganga í (flokk eða félag). **-kotizo** félagsgjald.
- an/o** *efn* viðskeyti í efnafræði, táknar mettað kolvetni, t.d. **metano** metan.
- ana/o** *hag* anna, 1/16 af rúpiu.
- anabaptist/o** endurskírari, endurskírandi.
- anabas/o** austurför.
- anabat/a, -a vento** *veð* uppstreymi.
- anabol/o** *læk* aðlífun.
- anaerobi/a** *lif* loftfirrður, loftfælinn. **-aĵo** loftfæla, loftfirrð/loftfælin lífvera.
- anafilaksi/o** *læk* ofnæmi, ofnæmislost.

anavor/o *mfr* klifun, endurtekning sömu orða í upphafi hveirrar setningar.
anagal/o *gra* nónbóm (*Anagallis*). **kamp-o** nónbóm (*Anagallis arvensis*). **ruĝa -o** rautt nónbóm.
anaglif/o *fag* upphleypt skraut.
anagram/o stafabrengr, stafavíxl, stafaskipti.
anakardi/o *gra* kasjúhneti. **-ujo** kasjútré (*Anacardium*) (einnig **-arbo**).
anakinezi/o *læk* hreyfingarendurmenntun.
anakolut/o *mfr* rökleysa (í setningu).
anakond/o *dýr* risakyrkislanga (s-amerísk kyrkislanga) (*Eunectes*).
anakoret/o einsetumaður.
Anakreon/o *per* Anakreon. **-a** Anakreons-.
anakronism/o tíma(tals)villa, tímatalfirra, tímaskekkja. **-a** utan tímatalins, sagnfræðilega óhugsandi.
anakruz/o *ská tón* forliður, áherslulaus samstafa í byrjun ljóðs, áherslulaus tónn eða tónröð í byrjun lags, upptaktur.
Anaksagor/o *per* Anaxagóras.
anal/oj *bók* annáll, árbók. **-isto** annálaritari, annálsritari.
analeptik/o *læk* örvandi lyf.
analfabet/o ólæs maður. **-a** ólæs (og óskrifandi). **-eco** ólæsi.
analgezi/o *læk* tilfinningarleysi, sársaukaleysi.
analgezik/o *læk* verkeyðandi lyf.
analitik/o *stæ* greiningarfræði, reikningsfræði. **-a geometrio** greiningarrúmfræði.
analiz/i *áhr efn eðl mfr* veð rekja, greina, sundurliða, skýra. **-o efn eðl hei** sundurliðun, gergreining, greining. **spektra -o** rófgreining, litrófsgreining. **-a efn** greiningar-. **-a kemio** greiningarefnafræði. **-ema** gagnrýninn, aðfinnslusamur. **-ilo eðl** rófprisma. **-isto** greinir, maður sem vinnur að því að greina (e-ð) sundur. **-atoro** *stæ rtæ* rafefnagreiningartæki. **psiko-isto** sálkönnuður, greiningarmaður. **sin-o** sjálfsathugun, sjálfskönnun, sjálfsgreining.
analog/a *lfæ* hliðstæður, samsvarandi, álíka. **-aĵo** hliðstæður hlutur. **-eco** líking; samsvörun.
analogi/o *hei mál 1* samræmi, samstæða. **2** líking. samsvörun.
Anam/o *ldf* Annam.
ananas/o *gra* ananas (*Ananas sativus*). **-ujo** ananasjurt.
anapest/o *ská* öfugur þríliður.
Anapurn/o *ldf* Annapurnafjall. **-a trú** Annapurna, kventvífari Sjivu.
anarĥ-... sjá **anark-...**
anarik/o *dýr* steinbítur (*Anarrhicas lupus*).
anarki/o stjórnleysi, lagaleysi; óstjórn. **-a** stjórnleysis-, stjórnleysissinnaður. **-ismo** stjórnleysisstefna, anarkismi. **-isto** stjórnleysingi, anarkisti. **-ulo** óstýrilátur maður.
anas/o *dýr* önd (*Anas*). **brunkapa -o** skutulönd (*Aythya ferina*). **fajf-o** rauðhöfða(grá)önd (*Anas penelope*).
glaci-o = **klangulo**. **histrion-o** straumönd (*Histrionieu histrionieu*). **krik-o** urtönd (*Anas crecca*). **kuler-o** skeiðönd (*Spatula clypeata*). **marĉ-o** = **kerkedulo**. **merg-o** gulönd (*Mergus merganser*). **mol-o** æðarfugl (= **somaterio**). **pintvosta -o** grafönd (*Anas acuta*). **rok-o** duggönd (*Aythya marila*). **sovaĝa -o** stökkönd (*Anas platyrhynchos*). **-ido** (ali)andarungi. **-iri** vaga. **vir-o** andarsteggur.
anasark/o *læk* holdbjúgur; bjúglopi.
Anastazi/o *per* Anastasía.
anastigmat/a *eðl ljó* (um linsu) án ljósbrotsgalla; (um auga) án sjónskekkju.
anastomoz/o *lfæ* samop, samgangur, samgötun; samtenging (tauga). **-a** sem lýtur að samgangi milli rása. **-i** *áhr* tengja.
anastrof/o = **inversio**.
anatem/o *bib kri* bannfæring, bann. **-i** *áhr* bannfæra; bölvá. **-aĵo** bannfærður hlutur.
Anatoli/o Anatólía, Asíuhluti Tyrklands.
anatom/o *læk 1* líffærafræðingur. **2** líkskurðarmaður. **-io 1** líffærafræði. **2** líkamsbygging; líffærakerfi. **-a** líffæra-. **-ia** líffærafræðilegur, líffærafræði-. **-iisto** = **-o**.
-anc/ *vís* fagviðskeyti í rafeðlisfræði til þess að tákna magn, oftast andstætt breytingu, t.d. **indukto** span. **-induktanco** spanstuðull.

anĉ/o *tón* reyrblað, tunga (hljóðfæri). **-instrumento** tréblásturshljóðfæri. **-o libera** frjáls tunga. **-a familio** flokkur tréblásturshljóðfæra.

anĉov/o *ver dýr* **1** krydduð/söltuð sardína/ansjósá, kryddsili. **2** ansjósá (= **engraŭilo**).

And/oj *ldf* Andesfjöll.

andaluz/o Andalúsíubúi, Andalúsíumaður. **A-io, A-ujo** *ldf* Andalúsía. **-a** andalúsískur, Andalúsíu-.

andant/o meðalhratt lag. **-e** meðalhratt.

Andersen *per* Andersen.

andon/o *inn* japanskur lampi með pappírstramma.

Andor/o *ldf* Andorra.

Andre/o *per* Andrés. **-a** Andrea.

andren/o *dýr* einstæð býfluga (*Andrena armata*).

androgen/o **1** *dýr* tvíkynja dýr, viðrini. **2** *gra* tvíkynja jurtt.

Andromah/o *bók* Andrómakka (kona Hektors).

Andromed/o **1** *goð* Andróméda (kona Perseifs). **2** *stj* Andróméda (stjörnumerki). **nebulozo de Andromedo** Andróméduþoka. **-a galaksio** Andróméduþoka.

andromed/o *gra* (*Andromeda*). **marĉa -o** ljósalyng (*Andromeda polifolia*).

anduj/o *mat* svínabjúga (andouille).

anekdot/o smásaga, skráttala. **-a** skráttlu-, fullur af skráttlum. **-ema** málgefinn. **-isto** sá sem segir skráttur.

aneks/i *áhr fél* **1** innlima. **2** láta (e-ð) fylgja (e-u), leggja (e-ð) með (e-u). **-ado** innlimun. **-aĵo** **1** innlimað land. **2** viðauki. **3** viðbygging, útbygging. **-ismo** innlimunarstefna. **-ito** *læk* legsfylgillíffærabólga, bólga líffæra legs.

anelid/oj *dýr* liðormar (*Annelida*).

anemi/o *læk* blóðskortur, blóðleysi. **-a** blóðlaus; blóðleysis-. **-i** *áhr* gera (e-n) blóðlausan.

anemogram/o *veð* vindskeyti.

anemometr/o *veð* vindmælir. **-io** vindmælingar.

anemon/o *gra* skógarsóley, anemóna (*Anemone*). **paska -o** geitabjalla (*Anemone pulsatilla*). **mar-oj** = aktiniuloj.

anerojd/a, -a barometro málmloftvog.

anestez/i *áhr læk* deyfa, svæfa. **-o** deyfing, svæfing. **-a** deyfingar-. **-aĵo, -ilo** deyfilyf. **-isto** svæfingalæknir.

anet/o *gra* sólselja, dill (*Anethum graveolens*).

aneŭrin/o *efn* tegund af B-vítamíni, aneurín.

aneŭrism/o *læk* slagæðargúlpur.

anfrakt/o *ste lfæ* lítil hola.

Angel/a Angela.

Angelin/o Angela.

angelik/o *gra* hvönn, hvannrót (*Angelica archangelica*).

angi/o *lfæ gra* æð. **-a** æða-. **-ito** *læk* æðabólga. **-ologio** æðafræði. **-omo** ofvöxtur í æðum, æðaræxli.

kole-ito ristilsæðarbólga. **limf-omo** úræðahnútur, úræðaæxli.

angil/o *dýr* áll, vatnaáll (*Anguilla*). **-ejo** álavatn. **-oformaj** (*Anguilliformes*). **mar-o** hafáll (= **kongro**). **sabla -o** sandsíli (= **amodito**).

Angil/o *ldf* Angvilla (= **Angvilo**).

angin/o *læk* hálsbólga. **brust-o** = **brustangoro**.

angiosperm/oj *gra* dulfrævingar.

angl/o *per* **1** Englandingur. **2** Engill. **-a** enskur. **-aĵo** **1** ensk vara; enskur siður; eitthvað enskt. **2** enskur texti. **A-io, A-ujo** *ldf* England. **-ismo** enskusletta. **-omanio** Bretadálæti, Bretadekur. **-onormanda** **1** ensk-normannskur. **2** sem heyrir til Ermasundseyja. **-osaksa** engilsaxneskur.

anglez/o **1** Bretadans. **2** hægrihallandi skrift.

anglicism/o = **anglismo**.

anglikan/o meðlimur ensku kirkjunnar. **-a** sem tilheyrir ensku kirkjunni. **-ismo** kenning og helgisiðir ensku kirkjunnar.

Angol/o *ldf* Angóla. **-a** angólskur. **-ano** Angóli, Angólabúi.

angor/o *læk hei* hugraun, kvíði; sálarkvöl, angist. **-i** *áhl* vera angistarfullur. **-a** angistarfullur. **brust-o**

læk hjartakveisa. **mort-o** dauðaangist, ótti við dauðann.

angostur/o *lyf* angústúra.

angstrom/o = **anstromo**.

angul/o 1 *stæ* horn. **akuta -o** krappt horn, hvasst horn. **obtuza -o** gleitt horn. **orta -o** rétt horn. **streçita -o** beint horn. **alternaj -oj** einslæg horn. **apudaj -oj** grannhorn. **komplementaj -oj** lagshorn, frændhorn. **suplementaj -oj** grannhorn. 2 *alm* skot, afkimi, krókur. **-a** horn-; sem myndar horn; hyrndur; strendur; ójafn; beinaber. **-en** fyrir hornið. **turni -en** snúast við; beygja fyrir hornið. **-aĵo** = **-fero**. **-eca** ójafn; beinaber; hornóttur. **-eco** hornlögur; gráðufjölda. **-eto** hyrning; krókur, skot. **-ilo** T-stika; þríhyrningsstika. **-fero** kverkjárn; vinkiljárn; krappi. **-mezurilo** hornamælir. **-ŝtono** hornsteinn, hyrningarsteinn. **en-igi** króa af í horni, reka út í horn; setja í vanda, þröngva upp að vegg. **egal-a** jafnhyrndur. **kvar-a** ferhyrndur. **kvar-o** *stæ eðl* ferhyrningur (= **kvarlatero**). **mult-a** marghyrndur. **plur-o** *stæ* marghyrningur (= **plurlatero**). **tri-o** *stæ* þríhyrningur. **tri-a** þríhyrndur. **tri-i** *áhr* mæla í þríhyrningum. **tri-ado** þríhyrningamæling. **tri-ada punkto** þríhyrningamælistaður. **kvin-o** fimmhyrningur. **kvin-a** fimmhyrndur. **ses-o** sexhyrningur. **ses-a** sexhyrndur. **sep-o** sjöhyrningur. **sep-a** sjöhyrndur. **ok-o** átthyrningur. **ok-a** átthyrndur o.s.frv. **alt-o** *ldm stj* hæð yfir sjóndeildarhring. **baz-a ŝtono** *hús* hyrningarsteinn. **kaŝ-o** kimi. **klin-o** *eðl* segulskekka, misvísun. **ort-o** *stæ* rétthyrningur. **ort-a** rétthyrndur (= **rektangula**). **ort-ilo** hornmát. **perd-o** *rtæ* hornvik. **rekt-o** *stæ* = **ortangulo**. **strat-o** götuhorn. *ĉirkaŭiri/rondiri strat-on*: fara/komast fyrir hornið. **trak-o** *flu* ferilshorn.

angur/a angóra- **-a kapro** angórageit. **-a kato** angóraköttur. **-lano** angóraull. **A-o inn** = **Ankaro**.

angustur/o = **angosturo**.

Angvil/o *ldf* Angvilla (= **Angvilo**).

angvis/o *dýr* stálormur (*Anguis*) (= **vitroserpento**).

Anĝel/a *per* Angela.

anĝel/o 1 *bib trú* *kap* engill. 2 indæll maður. **-a kap** engla-; eins og engill, engillegur, engilfagur. **la -a saluto** engilskveðja. **-aro** englaher. **-eto** barnengill. **ĉef-o** höfuðengill, erkiengill. **gard-o** verndarengill.

anĝelus/o 1 angelus, engilskveðja. 2 angelushringing.

anhel/i *áhl nýy* mása.

anhidr/a *efn* vatnslaus.

anhidrid/o *efn* anhýdríð. **-i** *áhr* draga vatn úr (sýru).

anhidrit/o *ste* vatnslaut gips.

anhidro/ *efn* forskeyti sem tákna að efni hefur orðið vatnslaut.

Anĥiz/o *bók* Ankises (faðir Eneasar).

anil/o *gra* indígó (*Indigofera anil*).

anilid/o *efn* anilíð.

anilin/o *efn* anilín. **-a** anilín-. **-a farbo** anilínlitur.

anim/o *trú hei bib tæk* 1 sál. 2 andi; önd. 3 aðalmaður. 4 líf. 5 (í fiðlu) sál. 6 hol (í byssuhlaupi). 7 kjarnaþráður (kaðals). 8 kjarni (styttu). **-a** sálar-. **-i** *áhr* 1 gantaka, hvetja. 2 örva, lífga, fjörga; uppörva, hressa. 3 valda, blása í brjóst, innblása. **-eco** fjör, líf. **-ismo** *trú* andahyggja. **re-i** *áhr* *læk* lífga við. **sen-a** án sálar; andlaus. **egal-a** rólegur, jafnlyndur. **egal-eco** jafnaðargeð. **facil-a** léttúðugur. **facil-aĵo** léttúðugt framferði. **facil-eco** léttúð. **grand-a** göfuglyndur, veglyndur. **grand-eco** veglyndi, göfuglyndi. **larĝ-a** frjálslýndur. **malgrand-a** smámunasamur; smásálarlegur. **simpl-a** einfaldur, barnalegur, grandalaus; hrekklaus. **sobr-a** (geð)stilltur, gætinn, hæglátur. **trankvil-a** rólegur, hægur, blíður. **unu-a** einróma, samróma. **unu-e** í einu hljóði, samhljóða. **vent-a** hugsunarlaus; ruglaður; léttúðugur.

animal/o *dýr* skepna, kvikindi. **-a** úr dýraríkinu; dýrlegur. **-ismo** dýrseðli.

animalkul/o örsmátt kvikindi.

aniz/o *gra* anís. **-a likoro** aníslikjör. **-ujo** anísjurt (*Pimpinella anisum*). **-oleo** anísolífa. **stel-o** stjörnuanis (= **ilicio**).

anizidin/o *efn* anísidín, amínótólúen (= **aminotolueno**).

anizokori/o *læk* ljósopamunur (augna sama manns).

anizometropi/o *læk* sjónlagsmunur, ljósbrotsmunur (augna sama manns).

anizosfigmi/o *læk* æðarslagsmunur.

anizotropi/o misáttun, stefnuhneigð (= **neizotropio**).

- anjon/o** *eðl* forjón.
- Anju/o** *ldf* Anjov (hérað í Frakklandi).
- Ankar/o** *ldf* Ankara (höfuðborg Tyrklands).
- ankaŭ** *mfr* einnig, líka. *ne sole/nur ... sed ankaŭ ... ekki aðeins ... heldur einnig ...*
- ankilostom/o** *dýr* krókormur. **-ozo** *læk* krókormasýki.
- ankiloz/o** staurliður. **-iĝi** verða stírður.
- ankone/o** *lfæ* olnbogavöðvi.
- ankoraŭ/** *mfr* ennþá; aftur, enn einu sinni. - **ne** ekki ennþá.
- ankr/o** *sig* **1** akkeri, stjóri. **2** (í rafala) snúður. **3** (í byggingum) sinkill; múrbolti. **-i áhr** **1** leggja við akkeri. **2** festa. **-ita** við akkeri. **-ado** akkerisfesti. **-ejo** akkerislægi, skipalægi. **-iĝi** varpa/kasta akkerum, leggjast við akkeri; setjast við. **-umi áhl** liggja við akkeri. **de-iĝi** reka og draga akkerin. **mal-i áhr** létta akkerum. **-opinto** akkerisfleinn. **flos-o** dragald, rekakkeri. **sav-o** framakkeri, stafnakkeri, lífakkeri.
- anksi/a** *læk* kvíðafullur, angistarfullur. **-eco** kvíði, skelkur.
- ankuz/o** *gra* uxajurt (*Anchusa arvensis*), tarfatunga (*A. officinalis*), búkollublóm (*A. hyosotidiflora*).
- ann/o** *mat* e.k. japönsk sætindi.
- Ann/o** *per* Anna.
- anobi/o** *dýr* veggjatítla (*Anobium punetatum*).
- anod/o** *eðl* forskaut, anóða.
- anofel/o** *dýr* mýraköldumý. (einnig **malaria** moskito).
- anoksemi/o** *læk* súrefnisskortur í blóði.
- anoksi/o** *læk* súrefnisskortur í vefjum.
- anomali/o** *læk* afbrigði, frávik; óeðli. **-a** óreglulegur; afbrigðilegur; vanskapaður; óeðlilegur.
- anomur/o** *dýr* kuðungakrabbí.
- anonc/i áhr** *bib* auglýsa, tilkynna, boða. **-o 1** auglýsing; tilkynning; boðun. **2 tón** stefjasmíð, framsaga (í tónverki). **-ado** það að auglýsa, auglýsing. **-igi** láta tilkynna, láta auglýsa. **-ilo** kynningarbæklingur. **-isto** þulur; þáttarstjórnandi; kallari. **publika -isto** opinber kallari. **bon-i áhl** flytja gleðilegan boðskap. **edziĝ-o** lýsing með hjónaefnum.
- anonim/a** nafnlaus; ónefndur, ónafngreindur; án höfundarnafns. **-a societo** hlutafélag (= **akcia kompanio**).
- eco** nafnleynd; nafnleysi. **-ulo** ónefndur maður.
- anopsi/o** *læk* blinda. **hemi-o** helftarblinda.
- anorak/o** hettuúlpa, stormjakki, anórakkur.
- anoreksi/o** = **senapetiteco**.
- anormal/a** afbrigðilegur.
- anosmi/o** *læk* þefstol, vöntun þefskynjunar, lyktarleysi.
- ans/o 1** húnn. **2** hanki. **3** hlykkur. **4** handarhald; handfang. **5** lykkja. **-a** með hanka; með höldu. **korb-a** *hús* líkur körfuhandfangi.
- Anselm/o** *per* Anselm.
- anser/o 1** *dýr* gæs (*Anser*). **2** bjáni, kjáni. **-o blankfrunta** stóra blesgæs (*Anser albifrons*). **-o blankvanga** helsingi (*Branta leucopsis*). **-o faba** akurgæs (*Anser fabalis*). **-o griza** stóra grágæs (*Anser anser*). **-o kanada** kanadagæs (*Branta canadensis*). **-o kolringa** margæs (*Branta bernicla*). **-o neĝa** snjógæs (*Anser caerulescens*). **-o ruĝkola** fagurgæs (*Anser ruficollis*). **-a** gæsar-; líkur gæs; heimskur. **-a haŭto** gæsa húð. **-ido** gæsarungi. **-bleki** garga. **-oformaj** *dýr* = **naĝbirdoj** (*Anseriformes*). **-grifo** = **gipo**. **-hepato** *mat* gæsalífur. **-paŝo** *her* gæsa gangur, viðhafnarganga hermanna. **-vice** í einfaldri röð, í halarófu. **vir-o** gæsarsteggur.
- anstataŭ** *mfr* í staðinn fyrir. **-i áhr** vera fulltrúi (e-s = **-on**), koma fram fyrir hönd (e-s = **-on**); gegna starfi (fyrir e-n = **-on**). **-o** staðganga, afleysing. **-a** vara-. **-aĵo**, **-ilo** *efn* = **surogato**. **-anto**, **-ulo** staðgengill. **-igi, iĝi -on per -o**: nota e-ð í stað e-s. **-igo** setning e-s í stað annars. **ne-igebla** óbætanagerlegur.
- anstrom/o** *eðl* ángström.
- ant/** *mfr* viðskeyti notað til þess að mynda lýsingarhátt nútíðar í germynd, t.d. **leganto** lesandi, sá sem er að lesa. *vi lernas legante*. þú lærir á því að lesa. *mi estas leganta*. ég er að lesa. *enirante li salutis* hann heilsaði um leið og hann kom inn. **okazantaĵo** atburður sem er að gerast. **falantaĵo** e-ð sem er að falla. **estanteco** nútíð.
- antagonism/o 1** óvild. **2** andstaða. **-a** fjandsamlegur.

- antagonist/o** andstæðingur, mótstöðumaður.
- antanaklaz/o** það að nota sama orð oftar en einu sinni í setningu en með mismunandi merkingum.
- Antares/o** stj Antares (stjarnan α í Sporðdreka).
- antarkt/a** ldf suðurheimskauts-, suðurpóls-. **la A-a Oceano** Suður-Íshaf. **A-a regiono** Suðurskautsland.
- A-io** Suðurskautsland, Suðurheimskautsland.
- Antarktik/o** ldf = **Antarktio**.
- antaŭ** mfr **1** (um tíma) fyrir, á undan **2** (um stað) fyrir, fyrir framan, fram undan, frammi fyrir. -**ol** áður en, fyrr en. -**a 1** fram-. **2** fyrri, fyrrverandi. -**a vokalo** hlj frammælt sérhljóð. -**e 1** á undan. **2** áður, fyrr. **3** fyrir fram (einkum: **jam antaŭe**). -**en** áfram. -**i áhl 1** standa andspænis; snúa að (-**i al**). **2** (um klukku) flýta sér. **3** vera fyrir framan; vera á undan. -**(aĵ)o 1** framhlið; (um skip) stafn; (um skó) yfirleður. **2** liðið mál. -**eco** forgangur; forgangsréttur. -**enigi** efla, styðja. -**enema** framsóknar-, framfara-; áleitinn. -**iĝi** fara á undan; ganga á undan. -**ulo** fyrirrennari. **mal-** bak við, á eftir. **mal-a 1** aftur-, bak-; aftari. **2 mal-a vokalo** hlj uppmælt sérhljóð. **mal-e 1** fyrir aftan; að aftan. **2 mal-e de** bak við. **mal-en** aftur á bak. **mal-(aĵ)o** bakhlið. **dors-a** öfugur. **kap-e** á höfuðið. **kur-iĝi** koma hlaupandi. - for-, fyrir-, fyrirfram-. -**brako** framhandleggur. -**ĉambro** forstofa; biðstofa. -**dati** dagsetja/tímasetja (e-ð) fyrir réttan tíma. -**diri** spá, segja (e-ð) fyrir. -**juĝo** fordómur, hleypidómur. -**historia** forsögulegur. -**klarigo** inngangsorð. -**hierau** í fyrradag. -**masto** framsigla. -**pagi** greiða fyrir fram. -**pago** fyrirframgreiðsla. -**parolo** formáli. -**signo** forboði. -**tuko** svunta. -**urbo** útborg, úthverfi. -**vidi** búast við, gera ráð fyrir; vita fyrir fram, sjá fyrir. -**zorgi** gera varúðarráðstafanir. -**eniri 1** fara áfram. **2** fara á undan. -**rajdanto** póstekill.
- antecedent/oj** lög læk **1** fyrri afrek. **2** undanfarar. **3** ferill.
- antedon/o** dýr hárstjarna (*Antedon*).
- antem/o** tón mótetta með bibliútexta.
- antemid/o** gra gæsajurt (*Anthemis*). **farbo-o** gra gullgæsajurt (*Anthemis tinctoria*).
- anten/o 1** lfæ fálmar, gripla. **2 sig** rá þríhyrnds segls. **3 útv** loftnet. **direkta -o** miðunarloftnet. -**a** loftnets-; fálmara-. -**a reto** loftnetakerfi; loftnetsskipun. -**a rezistanco** loftnetsviðnám.
- anteneri/o** gra lójurt (*Antennaria*).
- anter/o** gra firjókknappur.
- antheli/o** veð gagnsól.
- anti/** vis alþjóðlegt forskeyti sem táknar and-, gagn-, mót-, gegn-, t.d. **antisemito**, **antitoksino** o.s.frv. Sjá nánar hér á eftir eða við viðeigandi stofna.
- antiar/o** gra -**o toksa** = **upasarbo**.
- antibiotik/o** læk fúkkalyf.
- anticiklon/o** veð andsveipur, hæð, hæðarsvæði.
- anticip/i** áhr **1** taka fyrir fram, grípa fyrir fram. **2** gera fyrir fram. **3** ímynda sér fyrir fram; uppgötva á undan (e-m). **plezure -i** hlakka til. -**o** forsmekkur; von. -**a** fyrir fram. -**e** fyrir fram.
- antidork/o** = **saltantilopo**.
- antidot/o** = **kontraŭveneno**.
- antifon/o** tón messusvar, antífóna. -**a víxlsöngs-**. -**a kantado** víxlsöngur. -**aro** antífónaríum.
- antifraz/o** mfr háð.
- antigen/o** læk efn mótefnavaki.
- Antigon/o** bók Antígóna.
- Antigvo-Barbud/o** ldf Antígva og Barbúda, Antígúa og Barbúda.
- antiklinal/o** jar andhverfa.
- antikorp/o** læk efn mótefni, andófsefni.
- Antikrist/o 1** Andkristur. **2 a-o** andstæðingur kristindóms.
- antikv/a 1** forn. **2** gamaldags. -**aĵo** forngripur. -**aĵisto** forn(gripa)sali, fornmenjasali. -**eco** fornleiki; fornöld. -**isto** fornminjavörður. -**ulo** fornaldarmaður.
- Antil/oj** ldf Antillaeyjar. **la Grandaj -oj** Stóru-Antillaeyjar. **la Malgrandaj -oj** Litlu-Antillaeyjar. -**ano** Antillaeyingur.
- Antilebanon/o** ldf Antílibanon.
- antilid/o** gra gullkollur (*Anthyllis (vulneraria)*).

- antilokapr/o** *dýr* gaffalhjörtur (*Antilocapra americana*).
- antilop/o** *dýr* antilópa (*Antilope*). **salt-o** stökkhjörtur (*Antidorcas*).
- antimon/o** *efn* antímon (*Sb*).
- Antino/o** *sag* Antínóus.
- antinomi/o** *hei alm* andstæða, mótsögn, ósamræmi (milli tveggja laga- eða grundvallarstefna). **-a** andstæður.
- Antiohi/o** *sag* Antíokkía.
- antipati/o** andúð, óbeit; viðbjóður. **-a** fjandsamlegur, óvinveittur; ógeðfelldur. **-i** *áhr* hafa óbeit/andstyggð á.
- antipirin/o** *lyf* kælandi lyf.
- antipod/o** **1** staður hinum megin á jörðinni. **2** algjör andstæða. **-a** **1** hinum megin hnattarins. **2** andstæður; gagnstæður. **-ulo** andfætlingur.
- antirin/o** *gra* ljónsmunnur (*Antirrhinum majus*).
- antisemit/o** gyðingahatari. **-ismo** gyðingahatur.
- antiseps/a** gerilsneyðandi; rotverjandi. **-o** gerilsneyðing; sóttvörn.
- antitartrat/a**, **-a** **acido** *efn* óvirk vínsýra.
- antitez/o** *mfr* *hei* mótsetning; andstæða, gagnstæða.
- antitoksin/o** *læk* móteitur.
- antoksant/o** *gra* reyr (*Anthoxanthum*). **-o** **odora** ununarreyr (*A. odoratum*).
- antologi/o** úrvalsrit, sýnisbók.
- Anton/o** *per* Anton. **-ineto** Antonía. **Maria -ata** María Antoinette.
- Antonen/o** *per* Antonínus. **-oj** ættarnafn rómverskra keisara frá Nervu til Commodusar.
- Antoni/o** *per* Antoníus.
- antonim/o** *mfr* andheiti.
- antonomazi/o** *mfr* notkun lýsingar í stað sérnafns.
- antozo/oj** *dýr* kóraldýr.
- antr/o** *ská lfæ* hellir.
- antracen/o** *efn* antrasen (litlaust efni unnið úr koltjörü).
- antracit/o** antrasít, gljákol.
- antrakinon/o** *efn* antrakinón, flokkur lyfja sem hafa laxerandi verkun.
- antrakonit/o** *ste* þefkalk.
- antrakoz/o** *læk* kolaryksýki.
- antraks/o** *læk* miltisbrandur, miltisbrandsdrep.
- antrop/o** *vis* alþjóðlegur stofn í vísindamáli: maður. **-ocentra** mannhverfur. **-oida** *dýr* stg líkur manni.
- oidoj** *dýr* apar og menn. **-ologo** mannfræðingur. **-ologio** mannfræði. **-ometrio** lög mannmæling.
- antropofag/o** mannæta. **-ismo** mannát.
- antropomorfism/o** **1** *hei* manngervingarstefna, það að veita guði mannleg einkenni. **2** *læk* manngerving, það að veita dýrum eða plöntum mannleg einkenni.
- antropopitek/o** = **çimpanzo**.
- anturi/o** *gra* flamingóblóm (*Anthurium (scherzerianum)*).
- antus/o** = **pipio**.
- Antwerpen/o** *ldf* Antwerpen (hafnarborg í Belgíu).
- Anub/o** *god* Anúbis (guð dauðans hjá Egyptum).
- anuitat/o** *hag* árgreiðsla með vöxtum. **-a** **asekuro** lífeyristrygging.
- Anunciaci/o** *kri* *fag* **1** boðunardagur Maríu. **2** málverk af boðun Maríu.
- anuri/o** *læk* þvagleysi, stöðnun þvagmyndunar.
- anus/o** *lfæ* bakrauf, endaþarmsop.
- aorist/o** *mfr* lokin þátíð.
- aort/o** *lfæ* meginæð. **-a** meginæðar-. **-ito** *læk* meginæðarbólga.
- Aost/o** *ldf* Aosta.
- apaç/o** **1** Apache-indíáni. **2** róni, ribbaldi.
- apanaç/o** **1** framfærslufé (til ættingja konungs o.s.frv.). **2** jarðir sem ættingjar konungsins fá lífeyri af.

-i *áhr* veita (e-m) framfærslufé.

aparat/o *alm lfæ hag lög mál rtæ* tól; tæki, áhald, tilfæring, verkfæri; (út)búnaður; færi. **kritika -o** skýringar og athugasemdir við texta (tilvísun til handrita, o.s.frv.), tilvitnun neðanmáls.

apart/a 1 sérstakur. **2** aðskilinn. **3** einstakur. **-aj literoj** lausaletur. **-e** út af fyrir sig, sérstaklega. **-aĵo 1** smáhýsi; deild. **2** einkenni. **-eco** einkenni; aðskilnaður; sérstakleiki. **-igi** aðskilja, greina í sundur; áskilja. **-igo** munur. **-iĝi** leysast upp; skiljast. **-ismo** lög aðskilnaðarstefna; kynþáttaaðskilnaðarstefna. **-iĝema** ófélagslegur, ómannblendinn. **ne-igebla** óuppleysanlegur; óaðskiljanlegur. **de-iĝi** losna.

apartement/o íbúð í fjölbýlishúsi.

aparten/i *áhl 1* heyra til. **2** fylgja. *io apartenas al iu:* e-r á e-ð. **-ado** aðild. **-aĵo** eign; þryði; fylgífé.

apati/o sinnuleysi, deyfð. **-a** sinnulaus, daufur, sljór.

apatit/o *ste* apatít.

apeks/o 1 *lfæ* tindur, toppur. **2** *stj* sóknarpunktur.

apel/o *her* nafnakall (hermanna, fanga o.þ.u.l.).

Apel/o *per* Apelles (grískur málari sem var uppi á 4. öld f.Kr.).

apelaci/i *áhl lög* áfrýja; skjóta máli sínu (til). **-o** áfrýjun, málskot. **-a kortumo** æðri dómur, áfrýjunardómstóll.

apenaŭ mfr 1 varla; tæplega. **2** varla ... fyrir en. **-a** tæplega/varla eftirtektarverður.

apendic/o 1 viðbætur; fylgiskjal. **2** *lfæ* botnlangatota. **-ito** læk botnlangabólga. **-ektomio** botnlangaskurður. botnlanganám.

Apenin/oj *ldf* Apennínafjöll.

apepsi/o læk pepsínleysi.

aper/i *áhl 1* birtast; koma í ljós. **2** koma út. **3** sjást. **-o** koma; birting. **-anto** vofa, svipur. **-aĵo** vofa. **-igi** birta, koma (e-u) í ljós; afhjúpa; gefa út. **mal-i** *áhl* hverfa. **mal-o** hvarf, brotthvarf. **mal-ema** skammlífur.

mal-igi afmá, eyða; láta hverfa. **mal-inta** horfinn. **re-anto** afturganga.

apercept/o *sál* huggrip.

aperitiv/o lystauki, fordrykkur, drykkur á undan mat.

apert/a *nýy læk 1* úti-, utandyra, undir beru lofti. **2** opinn.

apertur/o *alm tæk ljó* byg op, rauf, gat, hola, mynni. **kloak-o** inngangsop í skolpræsi.

apetenc/o *sál* fíkn, ástriða.

apetit/o 1 matarlist. **2** lyst. **perdi -on** missa matarlistina. **senti -on** hafa góða matarlist. **-a, -odona, -veka** lystugur; lokkandi. **sen-eco** lystarleysi, lystarstol (= **anoreksio**).

api/o *gra* villt seljurót (*Apium*).

apik/a lóðréttur, þverhníptur.

apios/o *gra* jarðhneti (*Apios*).

Apis/o *trú* Apis, heilaga nautið hjá Egyptum.

aplanat/a *eðl ljó* sporréttur.

aplaŭd/i *áhr 1* klappa (e-m) lof í lófa. **2** gera góðan róm að. **-o, -ado** lófatak, klapp. **-istaro** klapparar, klapplið. **-egi** fagna ákaflega. **-ego** dynjandi lófatak.

aplik/i *áhr eðl* nota (í framkvæmd); beita; hagnýta; leggja (við). **-o** hagnýting, notkun, beiting; aðfelling. **-ataj sciencoj** raungreinar. **-ebla** nýtilegur; nothæfur.

aplomb/o sjálfstraust, sjálfbirgingsháttur. **-a** ósvífinn. **sen-a** hikandi.

apne/o læk andardráttarhlé, andardráttarleysi.

apocin/o *gra kanaba -o* hampur (*A. cannabinum*). **-acoj** neríuætt.

apod/oj *dýr* vanfætlur (= **senpieduloj**).

apofiz/o *lfæ* aukakast.

apog/i *áhr* styðja. **sin -i** styðjast. **-o** stuðningur. **-ilo** stytta, stoð; stuðull; handrið; bak (á stól). **brak-ilo** armbríki. **dors-ilo** stuðningur fyrir bakið. **kap-ilo** höfuðpúði. **libr-ilo** bókastöð. **man-ilo** handrið. **mur-ilo** = **abutmento**. **trus-ilo** stoð, stag. **-iĝilo** stafur (sbr. Sl. 23:4). **-punkto** hvílipunktur, þungamiðja. **-seĝo** hægindastóll. **kontraŭ-ilo** tæk stoð. **sub-i** *áhr* styðja neðan frá.

apoge/o 1 *stj* jarðfirð. **2** hæsta stig. **-i** *áhl* vera í jarðfirð; vera á besta æviskeiði.

apogatur/o *tón* komutónn (í hljómi).

apokalips/o Opinberunarbók (Jóhannesar). **-a 1** opinberunar-. **2** dómsdags-. **3** dularfullur, óskýr.

apokop/o *mfr* bakstöðubrottfall, stytting orðs með því að fella burtu síðari hluta þess, t.d. **aŭto** í staðinn

fyrir **aŭtomobilo**.

- apokrif/a** *kri* **1** apokryfur. **2** vafasamur, óviðurkenndur, staðlaus, dularfullur.
- apolog/o** dæmisaga, líking.
- apologetik/o** *trú* málsvörn kristinnar.
- apologi/o** varnarræða, varnarrit. **-i** *áhl* flytja varnarræðu, semja varnarrit. **-isto** málsvari.
- Apolon/o** *goð* Apollon.
- Apoloni/o** *per* Apolloníus.
- aponeŭrozo** *læk* sinafell.
- apopleksi/o** *læk* slag, heillaslag, heilablóðfall. **-a** slag-.
- aposopez/o** *mfr* skyndipögn (í miðri setningu).
- apostat/o** **1** frávillingur, trúníðingur. **2** liðhlaupi. **-i** *áhl* verða frávillingur, ganga af trú; skipta um flokk. **-iĝo**, **-eco** fráhvarf; liðhlaup.
- aposterior/a** *hei mál* byggður á reynslu.
- apostol/o** **1** *kri* postuli. **2** brautryðjandi. **-a** frá postulunum, úr frumkristni, postullegur. **-a kredkonfeso** postullega trúarjátningin. **-ado**, **-eco** postullegt vald; postullegt embætti.
- apostrof/o** **1** úrfellingarmerki. **2** ávarp. **-i** *áhr* **1** setja úrfellingarmerki í. **2** ávarpa, ákalla.
- apoteci/o** *gra* askhirsla.
- apotek/o** apótek, lyfsala, lyfjabúð. **-a** apóteks-, lyfsölu-. **-aĵo** lyf, meðul. **-isto** lyfsali, apótekari.
- apotem/o** inngesli, innri geisli, skammgeisli, innri rídi, rídi reglulegs marghyrnings (= **interna radiuso**).
- apoteoz/o** **1** *trú* upptaka í guðatölu. **2** lofgerð. **3** *lei* hápunktur sýningar. **-i** *áhr* **1** taka í guðatölu. **2** lofa mjög.
- apozici/o** *mfr* viðurlag.
- apr/o** *dýr* villisvín (*Sus scrofa*, *Sus aper*).
- aprec/i** *áhr* nýy dæma um, meta (listaverk).
- apret/i** *áhr* *tæk* ganga frá; sterkja (lín). **-ado**, **-aĵo** frágangur; steining. **-isto** maður sem gengur frá vöru.
- apretur/o** frágangsefni, gljái, sliþja, steining.
- aprez/i** = **apreci**.
- april/o** apríl, aprílmánuður. **-a trompo** aprílgabb. **-a vetero** umhleytingar.
- aprior/a** *hei* að óreyndu, fyrir fram. **-e** að óreyndu, fyrir fram.
- aprob/i** *áhr* fallast á, viðurkenna, samþykkja. **-o** samþykki, staðfesting. **-inda** viðurkenningarverður.
- mal-i** *áhr* fallast ekki á, mislíka; ámæla, fordæma. **mal-o** misþóknun, vanþóknun; ámæli; fordæming.
- mal-inda** lastverður, vítaverður.
- aprosim/i** *áhr* *stæ* nálgastr, færa nær. **-a** (sem er) um það bil. **-anto** nálgunargildi. **-ato** nándarfjöldi.
- apsid/o** *stj* ásendar.
- apterig/o** *dýr* snoðstrútur (*Apteryx*) (**ktivio**). **-oformaj** snoðstrútaættbálkur (*Apterygiformes*).
- apud** *mfr* hjá, við, við hliðina á, nálægt. **-a** aðliggjandi, nálægur. **-e** til hliðar, hjá; í nágrenninu. **-(est)i** vera hjá. **-eco** nágrenni; nálægð.
- Apulí/o** *ldf* Apulía (hérað á Suðaustur-Ítalíu).
- apunt/o** *ver* skiptimynt.
- apus/o** *dýr* svölungur (*Apus*); múrsvölungur (*Apus apus*).
- ar/** *mfr* viðskeyti sem táknar samsafn, t.d. **homaro** mannkyn; **štuparo** stigi, tröppur; **vortaro** orðasafn, orðabók. **-o** *stæ* fjöldi, hópur; safn. **-eto** smáhópur. **-igi** safna saman. **-iĝema** félagslyndur.
- ar/o** ari (flatarmál).
- ara/o** *dýr* e.k. stór suðuramerískur páfagaukur (*Ara*).
- arab/o** Arabi. **-a** *ldf* arabískur. **A-a Maro** Arabíuflói. **A-io**, **A-ujo** *ldf* Arabía. **-ismo** **1** arabíkusletta.
- 2** sameiningarstefna Araba.
- arabesk/o** **1** *fag* serkneskur útskurður, laufaskurður, skreytimynstur. **2** *tón* skrúðfært stefjaefni, arabesque.
- arabid/o** *gra* skriðnablóm (*Arabis*).
- arabinoz/o** *efn* arabinósi.
- Aragon/o** *ldf* Aragónía. **-ano** Aragóníubúi.

- aragonit/o** *ste* aragónít.
- arak/o** hrisgrjónabrennivín, arrak.
- arakid/o** *gra* jarðhneti (*Arachis*) (= **ternukso**). -**a oleo** jarðhnetuolía. -**a/-ata acido** jarðhnetusýra.
- Arakn/a** *god* Arakne (indversk konungsdóttir sem Hera breytti í kónguló).
- araknoid/o** *lfæ* skúm. -**ito** *læk* skúmbólga, heilareifabólga.
- Aral/o** *ldf* Aralvatn.
- arame/o** *per* Aramei. -**a** arameískur. -**a lingvo** arameíska.
- arane/o** *dýr* kónguló. **akva -o = argironeto. birdomanĝa -o = avikulario. -o diadema** fjallakónguló (*Aranea diademata*). -**a** kóngulóar-. -**aĵo** kóngulóarvefur. -**oidoj** áttfætlur (*Arachnoidea*). -**uloj** kóngulóarætt.
- dom-o = teĝenarío.**
- aranĝ/i** *áhr tón lei* raða, skipa niður; búa, búa um; sjá um; setja út, raddsetja. -**o** niðurröðun, fyrirkomulag. -**aĵo 1** *stæ* töluröð **2** *tæk útv rtæ* viðbúnaður, tilbúnaður. -**ema** hugvitsamur. -**iĝi** reynast. **al-i** *áhr* stilla, samræma. **ali-i** *áhr* endurskipa, koma öðruvísi fyrir. **antaŭ-i** *áhr* ákveða fyrir fram, skipuleggja fyrir fram. **en-i** greypa (gimsteina) í, setja í umgerð. **mal-i** *áhr* aflaga; færa úr lagi, rugla. **bon-o** framkvæmdarsemi. **flor-o** blómaskreyting. **har-o** hárgreiðsla. **fin-i** semja; ákveða. **sulk-i** rista upp. **teks-o** vefnaður. **viv-o** lífernisháttur. **vort-o** orðaröð.
- Ararat/o** *ldf* Ararat, Araratsfjöll.
- Aras/o** *ldf* Arras (bær í Frakklandi).
- araŭkari/o** *gra* stofugreni (*Araucaria excelsa*).
- arb/o** *gra* tré. -**a** trjá-, trjálegur. -**aĵo** trjáviður. -**aro** skógur. -**arigi, -arizi, -arumi** *áhr* klæða (land) skógi, breyta í skóglendi. -**arismo, -arkulturo** skógrækt. -**eto** lágvaxið tré. -**etaĵo** afhögginnir kvistir, hrís, hrisbindi. -**etaro** kjarr, kjarrskógur. -**ido** ungvíði, ungt tré. -**(ar)isto** skógræktarmaður, skógarvörður. -**ohakisto** skógarhöggismaður. -**okulturo** trjárækt. **ĉef-isto** yfirsjógarvörður, yfirsjógræktarmaður. **pra-aro** frumskógur. **sen-igi** fella öll tré á (landsvæði). **frukt-o** ávaxtatré. **krist-o** jólatré. **nuks-o** hnottré. **pan-o = artokarpo. tulip-o = liliodendro. vaks-o = miriko.**
- arbalest/o** lásbogi.
- arbed/o** *gra* runnur, kjarr.
- arbitr/a 1** ráðríkur. **2** eftir geðþótta; mislyndur. -**o, -eco** duttlungur, dyntur; geðþótti. -**e** eftir geðþótta. -**i** *áhr* kúga. -**aĵo** kenjött verk.
- arbitraci/o** *lög* gerðardómur. -**i** *áhr* miðla máli. -**anto 1** sáttasemjari, gerðarmaður. **2** dómari (í íþróttum).
- arbitraĝ/o** *hag* gengisbrask. -**isto** gengisbraskari.
- arbust/o** *gra* smákjarr (t.d. lyng).
- arbut/o** *gra* ber jarðarberjatrés. -**ujo** jarðarberjatré (*Arbutus unedo*).
- arĉ/o** *tón* bogi (hljóðfæris).
- ard/i** *áhl* vera glóandi heitur, glóa. -**a** glóandi, brennandi; (um hita) hár; ákafur, heitur. -**o** ákafi; eldfjör. -**aĵo** glóandi hlutur. -**anta** brennandi. -**ego** ofurákafi. -**igi** gera glóandi. -**ilo** glóðarnet. **blank-a** hvítglóandi. **ruĝ-a** rauðglóandi. **seks-o** kynhvöt (einkum á fengitíma).
- arde/o** *dýr* hegri (*Ardea*). -**edoj** hegraætt (*Ardeidae*). **nokt-o** nátthegri (*Nycticorax nycticorax*). **purpura -o** rauðhegri (*Ardea purpurea*).
- Arden/oj** *ldf* Ardennafjöll. -**a arbaro** Ardennaskógur.
- ardez/o 1** *ste* flögusteinn; flöguberg. **2** (reiknings)spjald. -**ejo** flögubergsnáma.
- are/o 1** flötur; flatarmál. **2** svæði. **3** *hús* lóð, port. *stæ eðl* **4** *pre* leturflötur, prentflötur. **5** svið. **serv-o 1** *fja* símsstöðvarsvæði, símasvæði. **2** *útv* hlustunarsvæði (útvarpsstöðvar), móttökusvæði. **traf-o** *eðl* skotfæri.
- arek/o** *gra* - **nukso** betelhneti. **kateĉu-o** *gra* betelpálmi (*Areca catechu*).
- aren/o 1** leiksvið, leikvangur **2** vígsvið. **3** svið. **eniri la -on** fara út í baráttu.
- arenari/o 1** *gra* sandi (*Arenaria*). **2** *dýr* tildra (*Arenaria interpres*) (= **štornulo**).
- arenikol/o** *dýr* sandmaðkur, fjörumaðkur (*Arenicola marina*).
- areol/o** *lfæ* *læk* veð smáblettur; baugur, reitur. -**o de mamó** vörtureitur. -**o de luno** rosabaugur tunglsins.
- areometr/o** *eðl* flotvog.
- areopag/o 1** areópagos. **2** hár dómstóll.
- Ares/o** *god* Ares (guð hins tryllta vígamóðs hjá Forngríkkjum).
- arest/i** *áhr* taka fastan, handtaka; setja í varðhald. -**(ad)o** handtaka. **sub -o** handtekinn, í varðhaldi. -**ejo**

fangaklefi. **-igi** láta handtaka; framselja, afhenda. **-ito** fangi. **-isto** maður sem heimilt er að taka fastan. **-ordono** handtökuskipun.

Arg/o *sag* Argos á Peleifsskaga. **-olando** Argólís.

argan/o **1** borturn. **2** = **gruo** **2**.

argentan/o = **arĝentano**.

Argentin/o *ldf* Argentína. **-a** argentínskur. **-ano** Argentínubúi.

argil/o *ste* leir. **-a** úr leir, leir-. **-aĵo** leirvara. **-eca**, **-oza** leirkenndur; leirugur. **kalk-o** = **marno**. **pot-o**, **potista -o** pottaraleir. **modla -o** mótunarleir.

argironet/o *dýr* vatnskónguló (= **akva araneo**) (*Argyroneta*).

argon/o *efn* argon (*A*).

argonaŭt/o *dýr* pappírssnekkja (*Argonauta*).

Argonaŭt/oj *god* Argóarfarar.

argument/i **1** *áhr* rökstyðja. **2** *áhl* færa röksemdir. **-o** **1** röksemd, rök. **2** sönnur. **3** *stæ* frumbreyta. **4** *stæ* stefnuhorn. **-ado** röksemdafærsla; umræða, rökraða. **-ema** þrætugjarn, kífinn. **for-i** *áhr* bera gegn (e-u). **kontraŭ-o** andmæli, gagnrýni.

Argus/o *god* (hinn hundraðeygði) Argos.

arĝent/o *efn* silfur (*Ag*). **-a** silfur-, úr silfri; silfurlitur; silfurskær. **-i(zi)** *áhr* silfra, silfurhúða. **-ero** silfurpeningur. **-ismo** *læk* silfursverting, silfureitrun.

arĝentan/o *efn* nýsilfur.

arĝirol/o *læk* silfurlyf.

arĥ... sjá **ark**.

ari/a = **arja**.

ari/o **1** aría. **2** söngvísa. **3** sönglag.

Ari/o *inn* Arius. **-anismo** aríusartrú.

Ariadn/o *god* Ariadne (konungsdóttir á Krít).

arid/a *jar* þurr, sviðinn.

arier/o *nýy* bak (hers). **-ulo** *íþr* bakvörður. **-gardo** bakvarðarsveit.

Aries/o *stj* Hríturinn (stjörnumerki). **unua punkto de -o** = **ekvinoksa punkto**.

aril/o *gra* frækápa.

Ariman/o *trú* Ahriman (andi alls ills í saraþústratrú).

Arion/o *per* Arion (grískt ljóðskáld).

Ariost/o *per* Ariosto (frægt ítalskt skáld frá 15.–16. öld).

arist/o *lfæ* *dýr* *gra* burst (á ýmsum skordýrum og grösom), týta.

Aristark/o *per* Aristarkos (grískur stjörnufræðingur frá Samos).

Aristid/o *per* Aristídes.

Aristofan/o *per* Aristófanes (grískt gamanleikskáld).

aristokrat/o höfðingi, aðalsmaður; stórmenni. **-a** **1** af háaðlinum. **2** fyrimannlegur, fágaður. **-aro** **1** háaðall; yfirstétt. **2** úrval. **-eco** stórmennska.

aristokrati/o *fél* **1** aðalsveldi. **2** = **aristokrataro**.

aristoloki/o *gra* tóbakspípa (*Aristolochia*). **-acoj** tóbakspípuætt (*Aristolochiacreas*).

Aristotel/o *per* Aristóteles (forngrískur heimspekingur). **-ismo** kenningar Aristótelesar.

aritenoid/o *lfæ* könnubrjóst (*cartilago arytеноidea*).

aritm/o *töl* meðaltal.

aritmétik/o *vís* reikningur, talnafræði. **-a** reiknings-. **-isto** talnafræðingur, reikningsmaður. **-a progresio**, jafnmunaruna, talnaruna þar sem mismunur hverra tveggja talna sem standa saman er jafnstór.

Arizon/o *ldf* Arizona (fylki í Bandaríkjunum).

arj/a arískur, indó-evrópskur. **-anismo** *fél* kynþáttastefna nasista. **-ano** arí.

ark/o **1** *rúm* bogi, bog(a)lína. *alm* **2** *eðl* ljósbogi. **3** *hús* bogi, hvelfing. **4** *her* = **paf-o**. **-a** bogmyndaður.

-aĵo *hús* bogi, hvelfing. **-aĵaro** = **arkado**. **-eco** bugða. **-igi** beygja. **-isto** bogmaður, bogaskytta. **apog-o**

hús þakspyrnubogi. **balanc-o** sveigur ruggustóls. **ĉiel-o**, **pluv-o** regnbogi. **paf-o** bogi (vopn). **piet-o** rist.

pint-o oddbogi (= **ogivo**). **rond-o** *hús* hringbogi. **sel-o** hnakkbogi, söðulbogi. **sinus-o** *stæ* arkarsínus.

triumf-o *hús* sigurbogi. **vest-o** herðatré.

- arkad/o** *hús* súlnabogi, súlnagöng, bogagöng. **blinda -o** platbogagöng.
- Arkadi/o 1** Arkadaland. **2** hugsjónalegur unaðsríkur staður.
- arkaik/a (-rĥ-)** forn, úreltur. **-a epoko** upphafsöld.
- arkaism/o (-rĥ-)** *bók* fornstill; fornyrði.
- arkan/o** *goð ská* leyndarmál; leyndardómur.
- Arkansas/o** *ldf* Arkansas (fylki í Bandaríkjunum).
- arke/o** *bib* örök (Nóa).
- arkebuz/o** krókbyssa.
- arkeolog/o (-rĥ-)** fornleifafræðingur. **-a** fornleifa-, fornleifafræði-. **-io** fornleifafræði.
- arkeopterig/o (-rĥ-)** *stg* eðlufugl (*Archæopteryx*), öglir.
- arketip/o (-rĥ-)** *hei mál 1* frumgerð. **2** fornmynd.
- arki/ (-rĥ-)** *mfr* forskeyti = **ĉef-**, t.d. **-episkopo**.
- arkidiakon/o (-rĥ-)** *kri* erkidjákni.
- Arkilok/o** *per* Arkilokos.
- arkimandrit/o (-rĥ-)** *kri* arkimandrit (ábóti í grísk-kaþólsku kirkjunni).
- Arkimed/o (-rĥ-)** *per* Arkímedes (forngrískur eðlisfræðingur og stærðfræðingur). **la principo de -o** lögmál Arkímedesar. **-a ŝraŭbo** skrúfdæla, snigildæla.
- arkipelag/o (-rĥ-)** eyjahaf, eyjar. **A-o sag = Egea Maro**.
- arkitekt/o (-rĥ-)** **1** arkitekt, húsameistari. **2** teiknari, skapari. **ĝarden-o** skruðgarðaarkitekt.
- arkitektur/o (-rĥ-)** *vís 1* byggingarlist, húsagerðarlist. **2** byggingarstíll. **3** fyrirkomulag. **-a** byggingarlistar-, húsagerðarlistar-, um byggingarlist, sem varðar byggingarlist.
- arkiteŭt/o (-rĥ-)** *dýr* risakolkrabbi (*Architeuthis*).
- arkitrav/o (-rĥ-)** *hús 1* súlnaás, súlnabiti. **2** faldur, listi, dyrafaldur, gluggafaldur.
- arkiv/o (-rĥ-)** skjalasafn. **-isto** skjalavörður.
- arkivolt/o (-rĥ-)** *hús* burðarbogi (í byggingu).
- arkont/o (-rĥ-)** *sag* arkon (einhver af níu mönnum sem stjórnðu Aþenu).
- arkt/a** *ldf* norðurheimskauts-, heimskauta-. **la Arkta Maro** Norður-Íshaf. **-o** norðurheimskautssvæði.
- arkti/o 1** *gra* lappa (*Arctium*). **2** *dýr* bjarnarfiðrildi (einkum **bruna -o**) (*Arctia caja*).
- Arktur/o** *stj* Arktúrus (stjarnan α í Hjarðmanni).
- arkus/o** *stæ* snúningur.
- arleken/o** trúður, loddari. Upprunalega grímuklædd persóna í ítölskum gamanleikum. **-i áhl** vera með skrípalæti; galsast. **-aĵo** fíflalæti, skrípalæti.
- Arlez/o** *ldf* Arles (borg í Frakklandi).
- arm/i** *áhr tæk 1* vopna. **2** hervæða. **sin -i** hervæðast, vopnast, grípa til vopna. **3** styrkja; brynja.
- betono -ita** járnþent steinsteypa. **kablo -ita** brynvarinn strengur. **ne-ita okulo** bert auga. **-o** vopn. **-ado** hervæðing; styrkt. **-aĵo tæk 1** brynja. **2 = -ilaro**. **-iĝi** hervæðast, vopnast, grípa til vopna. **-ilo** vopn. **-ilaro** vopn, vopnabúnaður. **-ilejo** vopnabúr; vopnageymsla. **-ilpaĝio**, **-ilportisto** skjaldsveinn. **-ito** vopnaður maður. **mal-i** *áhr* afvopna. **mal-ado** afvopnun. **re-ado** hervæðing að nýju. **sen-a** vopnlaus, óvopnaður. **sen-igi** afvopna, svipta (e-n) vopnum. **ĵet-ilo** kastvopn. **man-ilo** handvopn. **paf-ilo** skotvopn. **ŝnur-i** *áhr* = **rigi**.
- armadel/o** *dýr 1* beltisdýr (*Dasypodidae*). **2** grápadda, grálodda (einnig = **onisko**).
- armatur/o** *eðl rtæ 1* rafbúnaður; snúður. **2** járnþending; styrkt. **3** mót (við byggingu). **4** stytur. **5** brynja (strengs o.þ.u.l.). **-i** *áhr* búa að snúði; búa að járn; brynja.
- arme/o 1** her, herflokkur; deild landhers. **2** sægur. **-estro** yfirmaður hers. **aer-o** flugher. **mar-o** herfloti, sjóher. **Sav-o** *kri* Hjárþræðisher. **ter-o** landher.
- armen/o** *per* Armeni, Armeníumaður. **-a** armenskur. **A-io**, **A-ujo** *ldf* Armenía. **-oida** líkur Armena í framan.
- armeri/o** *gra* gullintoppa (*Armeria*). **-o mara** geldingahnappur (*A. maritima*).
- armistic/o** *lög* vopnahlé.
- armoraci/o** = **kreno**.
- armori/o** = **blazono**.
- Armorik/o** Armóríka, Bretaníuskagi.

- Arn/o** *ldf* Arnófljót (á Ítalíu).
- arnik/o** *gra* arnika. **-aĵo** *lyf* sólarblómssafi. **mont-o** *gra* sólarblóm (*Arnica montana*).
- arog/i** *áhr* **1** svæla undir sig, hrifsa undir sig. **2** leyfa sér. *mi ne -as al mi:* ég ætla mér ekki þá dul. **-o** heimta.
- arogant/a** stoltur, rembilátur, frekjulegur, ágengur. **-aĵo** ósvífni, óskammfeilni. **-eco** hroki, frekja, ágangur. **-ulo** frekja, ágeng manneskja.
- arok/i** *áhr* (í taflí) hróka. **-o** hrókun.
- arom/o** ilmur, angan. **-a** ilmandi, angandi. **-i** *áhl* ilma, anga. **-aĵo** ilmsmyrsl. **-igi** gera ilmandi.
- aromat/a** *efn* arómatískur.
- arondisment/o** lögsagnarumdæmi í Frakklandi.
- arorut/o** salepmjöl.
- arpegĝ/o** *tón* arpeggio, brotinn hljómur. **-i** *áhl* slá, strjúka eða gripla tóna í hljómi ört hvern á eftir öðrum, brjóta hljóminn.
- arpent/o** (frönsk eining landmælingar) e.k. dagsláttá (= 34–51 ari).
- arsen/o** *efn* arsen (*As*). **-a** arsen-. **-ato** arsenat. **-ido** arseníð. **-a acido** arsensýra. **-ata acido** arsensýra. **-ita acido** arsensýrlingur.
- arsenal/o** **1** vopnaverksmiðja. **2** vopnabúr, hergagnabúr. **3** vopnafjöldi.
- arsenik/o** *efn* rottueitur, arsenik.
- arsin/o** *efn* arsín.
- aršin/o** arsjin (rússnesk mælieining = u.þ.b. 0,71 metrar).
- art/o** list. **nigra -o** svartagaldur. **-(ec)a, -oplena** listfengur; listrænn. **-(efarit)a** gerður af mönnum, gervi-. **-aĉo** óeðlileg list, léleg list. **-aĵo** **1** listaverk. **2** gervihlutur. **-ismo, -osento** listamannshæfileikar; hið listræna. **-isto** listamaður. **-amanto** listvinur, listunnandi. **-laborejo** vinnustofa listamanns. **kontraŭ-a** ólistilegur, sem skortir listasmekk og menningu. **sen-a** eðlilegur, náttúrulegur; barnalegur, hreinskilinn. **bel-o** fagurlist. **bel-oj** hinar fögru listir.
- Artakserks/o** *sag* Artaxerxes.
- Artemis/o** *god* Artemis (veiðigyðja hjá Forngríkkjum).
- artemizi/o** *gra* malurt; búrot (*Artemisia*).
- arteri/o** *lfæ* **1** slagæð. **2** lífæð. **-a** slagæðar-, slagæða-. **-a sango** slagæðablóð. **-eto** slagæðlingur. **-ito** *læk* slagæðarbolga. **-ektomio** *læk* slagæðarnám, úrnám slagæðar. **-osklerozo** (slag)æðasigg, (slag)æðakölkun.
- gas-o** gasleiðsla (einkum utanhúss). **kol-o** = **karotido**.
- Artez/o** *ldf* Artois (hérað í Frakklandi). **-a** **1** frá Artois. **2 -a puto** borbrunnur, gosbrunnur.
- artifik/o** bröggð, flækjur. **-a** slægur, undirföfull, bragðvís. **-i** *áhr* **1** gera með bragði. **2** skálda, gera tilgerðarlega. **-eco** bragðvís. **-ulo** svikari, hrappur. **sen-a** einlægur; eðlilegur.
- artik/o** **1** *lfæ* liður, liðamót. **2** *vél* samskeyti, tengsl. **3** hnúður. **universala -o** fjöltengiliður. **-ado** = **artikulacio**. **-(igi)** *áhr* **1** tengja saman (með liðum). **2** = **artikulacii**. **-uloj** *dýr* = **artropodoj**. **de/el-igo** aðskilnaður. **de/el-iĝo** liðhlaup (= **luksacio**). **dis-igo** aflimun við lið. **re-igi** *læk* kippa í lið. **re-igisto** hnykkklæknir.
- artikl/o** vörutegund, varningstegund.
- artikol/o** **1** *mfr* greinir. **2** grein (í blaði). **3** lagagrein. **ĉef-o** ritstjórnargrein, forystugrein, leiðari. **kred-o** trúarsetning.
- artikulaci/o** *hlj* hljóðmyndun. **-i** *áhr* **1** mynda (hljóð). **2** bera skýrt fram. **-a punkto** *hlj* hljóðmyndunarstaður.
- artileri/o** **1** fallbyssur. **2** stórskotalið. **3** stórskotafræði. **-ano, -isto** stórskotaliði, stórskotaliðsmaður.
- artišok/o** *gra* ætíþistill (*Cynara*). **hispana -o** *gra* = **kardono**.
- artokarp/o** brauðaldintré (*Artocarpus*). = **panarbo**.
- artr/o** *læk* orðstofn í læknisfræði sem táknar lið. **-ito** liðbólga, liðagigt. **-itismo** liðagigtarhneigð. **-ozo** liðkölkun, slitgigt. **-algio** liðaverkur. **-ologio** bandafræði. **pseŭd-o** aukaliður, brotliður.
- artropod/oj** *dýr* liðfætlur (*Arthropoda*) (= **arikuloj**).
- Artur/o** *per* Artúr.
- Arub/o** *ldf* Arúba (eyja í Karíbahafi).
- arum/o** *gra* hulsturblaðka (*Arum maculatum*).
- arvikol/o** *dýr* sundvalska (*Arvicola*).

-*as/ mfr* ending sagna í nútíð. = **estas**. - **-tempo** = **prezenco**. - **-modo** = **indikativo**.
as/o **1** ás (í spilum o.þ.u.l.). **2** *sag* as (rómværsk mynt).
asafetid/o *læk* gúmmíharpix, krampadropar.
asbest/o *ste* asbest. -**a** asbest-, úr asbesti.
ascend/i *áhl nýy* fara upp; klífa, stíga. -**a** uppstígandi. -**ometro** klifmælir.
ascensi/o *stj* uppkoma (stjörnu). **rekta -o** stjörnulengd, miðbaugslengd.
ascidi/oj *dýr* möttuldýr.
ascit/o *læk* vatnssýki (vatn í kviðarholi).
asdik/o *sig* asdik, bergmálsdýptarmælir til þess að finna kaubát í kafi.
asekur/i *áhr* **1** tryggja. **2** váttryggja. -**a** tryggingar-. -**o** trygging, váttrygging. -**afo** tryggingarefni, það sem tryggt er. -**ato** tryggingartaki. -**isto** tryggingarsali. **kontraŭ-i** *áhr* dreifa váttryggingaráhættu hjá öðrum tryggingarstofnunum. **re-i** *áhr* endurtryggja. **fajr-o** brunatrygging. **viv-o** líftrygging.
assemble/o *lög* þing. **Ĝenerala A-o** allsherjarþing.
assembler/o *klæ* grunnmálsþýðandi, smali.
aseps/o *læk* sýklavörn. -**a** **1** sýklavarnar-, sóttverjandi. **2** dauðhreinsaður, sýklalaus. -**i** *áhr* gera sýklalausán, sóttverja.
asert/i *áhr* fullyrða, staðhæfa. -**o** fullyrðing, staðhæfing, staðfesting, yfirlýsing. -**(em)a** óhagganlegur; ákveðinn; jákvæður.
asesor/o *lög* meðdómari, aðstoðardómari.
asfalt/o *ste* malbik; jarðbik. -**i** *áhr* malbika.
asfiksi/o *læk* dauðadá, öndunarleysi, köfnun. -**i** *áhr* kæfa.
asfodel/o *gra* goð gullrót (*Asphodelus*).
asidu/a *nýy* iðinn, kostgæfinn. -**eco** kostgæfni. **mal-a** trassafenginn, hirðulaus. **mal-eco** hirðuleysi, trassaskapur. **mal-ismo** vinnusvik, slór.
asign/i *áhr* **lög** **1** veita, úthluta, ávísa. **2** stefna fyrir rétt, kalla fyrir rétt. -**o** **1** ávísun, fjárveiting. **2** stefna (fyrir rétt). -**anto** útgefandi (t.d. víxils). -**ato** samþykkiandi. -**isto** stefnandi. **bank-o** *ver* bankaávísun.
asignat/o *sag* bréfpendingar á dögum fyrstu byltingarinnar í Frakklandi.
asimetri/a = **nesimetria**.
asimil/i *áhr* *hlj* tillíkja, samlaga; gleypa í sig; sameina. -**o**, -**ado** samlögun; tillífun; samruni. -**iĝi** samlagast. **mal-i** *áhr* *læk* *hlj* sundra. **mal-o** frálífun; hljóðfíring.
asimptot/o *stæ* aðfella, ósnertill.
asindet/o *mfr* niðurfelling samtenginga.
Asir/o *ldf* goð Assúr (borg og guð). -**io** Assýría. -**iano** Assýringur, Assýríumaður. -**iologo** Assýríufræðingur. -**iologio** Assýríufræði.
asist/i *áhl* aðstoða; vera viðstaddur til aðstoðar. -**o**, -**ado** aðstoð, umönnun, líkn. -**anto** aðstoðarmaður; félagsráðgjafi; varamaður. -**antino** aðstoðarkona.
asistoli/o *læk* sláttarleysi, samdráttarleysi í hjarta. -**a** **dispneo** andþrengsli vegna sláttarstöðvunar.
asiz/o *lög* yfirheyrsla; dómstólsfundur. -**a** réttar-.
Asiz/o *ldf* Assísí (bær á Ítalíu). **Francisko el -o**: Frans frá Assísí.
ask/o *gra* grósekkur, askur. -**ofungo** = **askomiceto**.
askalon/o *gra* skalotlaukur (*Allium ascalonicum*).
askarid/o *dýr* spóluormur (*Ascaris*). -**ozo** *læk* iðraþráðormaveiki.
asket/o *per* meinlætamaður. -**ismo** meinlætalífnaður.
Asklepi/o *goð* Asklepíós, lækningaguð hjá Grikkjum og Rómverjum.
asklepiad/o *gra* **1** *ská* bragur Asklepiadesar.
askomicet/o *gra* sekksveppur, eskisveppur (*Ascomycetes*) (= **askofungo**).
askorbat/a **acido** *efn* askorbínsýra.
asoci/o félag, samband, samtök. -**a** sambands-, með-, félags-. -**i** *áhr* setja í samband, tengja; sameina.
sin -i = -**iĝi**. -**ado** samlag, félagskapur. -**iĝi** ganga í félag. -**ito** hluthafi; félagi.
Asok/o = **Aŝoko**.
asonanc/o *mfr* **1** sérhljóðsendurtekning. **2** hálfírím, hljóðlíking. -**i** *áhr* nota hálfírím í, endurtaka sama sérhljóðið oft í (t.d. kvæði).

- asparag/o** *gra* spergill, aspás, ásparga (*Asparagus officinalis*).
Aspazi/o *per* Aspasia (vinkona Periklesar).
aspekt/o **1** útlit. **2** *mfr* horf; viðhorf. **3** *stj* hlið, afstaða. **-i** *áhl* líta út, sýnast. **-e** eftir útliti. **al-a** sem lítur út, sem sýnist. **bel-a** laglegur, myndarlegur (einnig **bon-a**). **ve-a** dapur.
aspergi/i *áhr trú* **1** stökkva (vökva) á. **2** úða. **-ilo** stökkull.
aspergil/o *gra* ýrumyglusveppur. **-ozo** *læk* ýrumyglusýki.
asperul/o *gra odora* **-o** möðrubróðir (*Asperula odorata*).
aspid/o *dýr* eiturnaðra.
aspidistr/o *gra* maríulauf (*Aspidistra elatior*).
aspik/o *mat* soðhlaup, kjötstykki í hlaupi.
aspir/i *áhr* sækjast eftir, þrá. **-o**, **-ado** þrá, mikil löngun. **-anto** -efni, umsækjandi. **-ema** metnaðargjarn.
aspiraci/o *hlj* fráblástur. **-a** fráblásinn. **-i** *áhr* bera fram fráblásið.
aspirator/o *tæk læk* *stj* suga, sogdæla.
aspirin/o *lyf* aspirín.
aspleni/o *gra* klettaborkni (*Asplenium*). **nesto-o** hreiðurburkni (*A. nidus*). **ruta -o** = **muroruto**.
aspr/a *ská* grófur, hrjúfur, ósléttur.
astak/o *dýr* vatnakrabbi (*Potamobius astacus*) (= **kankro**).
Astart/o *goð* Astarte (frjósemisgyðja Vestur-Semíta) (= **Astar**).
astat/a *eðl* sviðvarinn.
astaten/o *efn* astat (*At*).
asteni/o *læk* táplesi, pasturslesi, slen, síþreyta. **trakeobronka -o** barka- og lungnaslen. **neür-o** taugabilun, taugaveiklun, taugaslen.
aster/o *gra* **1** haustfífill (*Aster amellus*). **2** marstjarna (*Aster tripolium*).
asteri/o *dýr* krossfiskur (*Asterias*). **-edo** *stj* sæstjörnur (*Asteroidea*) (= **marsteloj**), krossfiskar.
asterisk/o *pre* stjarna (prenttákn).
asteroid/o *stj* smá reikistjarna, smástirni.
Astianaks/o *bók* Astýanax (sonur Hektors).
astigmat/a með sjónskekkju. **-eco** *ljó* glámskyggni. **-ismo** *læk* sjónskekkja.
astilb/o *gra* austurlandablóm (*Astilbe*).
astm/o *læk* andþrengli, andarteppa, astma. **somera -o** = **fojnofebro**. **-ulo** astmasjúklingur.
astr/o *stj* himintungl, himinhnöttur; stjarna. **la fiksaj -oj** fastastjörnurnar. **-a** **1** stjörnu-. **2** astral-.
-ofiziko stjarnedlisfræði.
astragal/o **1** *gra* mjólkurkollur (*Astragalus glycyphyllos*); seljakollur (*A. alpinus*). **2** *lfæ* ökkla-bein.
Astrahan/o *ldf* Astrakhan (borg við ósa Volgufljóts).
astrakan/o astrakan, hrokkinhært lambskinn frá Asíu.
astrolab/o *inn* stjörnuhæðarmælir, miðaldasextant.
astrolog/o stjörnuspekingur, stjörnuspámaður. **-io** stjörnuspeki, stjörnuspáfræði.
astronaüt/o geimfari. **-iko** geimsiglingafræði, geimsiglingatækni.
astronom/o stjörnufræðingur, stjarnfræðingur. **-io** stjörnufræði. **sfera -o** stjarnmælingafræði. **-ia** stjarnfræði-, stjörnufræðilegur; svimandi hár. **-ia unuo** stjarnfræðieining.
astroskop/o stjörnuvíkingur.
Asturi/o *ldf* Astúría.
Asuncion/o *ldf* Asunción (höfuðborg Paragvæ).
aškenaz/o *per* gyðingur frá Póllandi eða Þýskalandi.
Ašmode/o *bib* Asmodeus (illur andi í Tóbitsbók).
Ašok/o *sag* Asóka (konungur á Indlandi á 3. öld f.Kr.).
Astar *goð* Astarte, ft. **Astarot** Astörtur.
Ašur/o *goð* Assúr, aðalgoð Assýríumanna.
-at/ *mfr* viðskeyti sem táknar lýsingarhátt nútíðar í þolmynd, t.d. **am-a** elskaður; **send-o** sendimaður (sem verið er að senda).
-at/ *efn* viðskeyti í efnafræði sem táknar salt af sýru, t.d. **klor-o** klórat.
atak/i *áhr* **1** ráðast á. **2** skaða, skemma. **3** hefjast handa við; taka í gegn. **-o** **1** áhlaup, árás; aðsókn. **2**

hviða. **-anto** árasarmaður; árasaraðili. **-ato** sá sem ráðist er á. **-ema** herskár, áreitinn; þrætugjarn. **el-i** áhr gera áhlaup á. **kontraŭ-i** áhr gera gagnáhlaup gegn. **ne-ebla** óvinnandi. **aer-o** loftárás. **flank-o** hliðarárás. **kur-i** áhr gera áhlaup á; ríða að. **surpriz-o** árás að óvörum.

ataksi/o læk slettigangur, slingur.

Atalant/o goð Atalanta (konungsdóttir sem vildi ekki giftast neinum sem ekki gat unnið hana í kapphlaupi).

atalant/o dýr aðmírálfsfiðrildi (*Pyrameis atalanta*).

Atalja bib Atalía (drottning í Júda).

Atanazi/o per Aþanasíus (kirkjufaðir).

ataraksi/o 1 hei sálarró, stilling, andlegt jafnvægi. 2 læk algjört áhugaleysi.

ataše/o sendiráðsfulltrúi. **armea -o** hermálafulltrúi sendiráðs. **gazetara -o** blaðafulltrúi, fréttafulltrúi.

komerca -o verslunarfulltrúi sendiráðs. **kultura -o** menningarfulltrúi.

atavism/o læk áalíking. **-a** áalíkingar-; frumstæður.

ateism/o hei guðleysi, trúleysi, guðsafneitun.

ateist/o per guðleysingi, trúleysingi, guðsafneitari.

atel/o dýr kóngulóarapi (*Ateles*).

atelier/o 1 verkstæði, vinnustofa (myndlistarmanns, o.þ.u.l.). 2 listaskóli.

Atena goð Aþena (dóttir Seifs, gyðja skipulegs hernaðar, handíða og annarra lista hjá Forngríkkjum).

-o, -oj ldf Aþenuborg. **-ano** Aþenubúi, Aþeningur.

atenc/i áhr hyggja að afmá, sýna banatilræði. **-o** (bana)tilræði, ill ráð. **-a** tilræðis-. **seks-o** nauðgun (= **perforto**). **majest-o** háþignarbrot.

atend/i áhr 1 bíða. 2 vænta. 3 gera ráð fyrir, eiga von. **-o** 1 bið. 2 von. **-a** vænn, eftirvæntingarfullur.

-e í eftirvæntingu. **-ebla** væntanlegur. **-ejo** biðstofa. **-igi** láta bíða; tefja, seinka. **ĝis-i** áhr bíða eftir. **ne-ita** óvænn. **sen-a** 1 óvænn. 2 vonlaus. **sen-e** tafarlaust.

atene/o sag 1 hof Aþenu. 2 bókmenntaklúbbur. 3 (í Belgíu) menntaskóli.

atent/a gaumgæfinn, eftirtektarsamur. **-i** áhr 1 taka eftir, gefa gaum. 2 passa, gæta. **-o** gaumur, eftirtekt, athygli. **-ema** athugull, vandvirkur, nákvæmur. **-igi** vekja athygli á. **-inda** athyglisverður. **mal-i** áhr hundsá, gefa engan gaum að. **mal-a** eftirtektarlaus. **ne-inda** lítilsverður. **preter-i** áhr taka ekki eftir, sjást yfir. **pri-i** áhr gæta. **sen-a** áhyggjulaus.

atenu/i áhr eðl rtae fja veikja, draga úr, deyfja. **-o, -iĝo** deyfing, dofnun. **-ilo** fja dvalvefja. **indico de -o** bælitala. **koeficiente de -o** svafstuðull.

aterom/o læk fitugrautaræxli, mörkýli.

atest/i áhr votta, staðfesta; vitna, bera vitni um. **-o, -ilo** vottorð, skírteini. **-o** vitni, vitnisburður. **-aĵoj** sönnunargögn. **-anto** sá sem ber vitni, vottur, vitni. **-igi** kveðja til vitnis. **dank-o** þakklaetisvottur. **depon-o** innleggskvittun. **karg-o** = (**ordon**)konosamento, **ŝarĝ-o**. **konfid-o** meðmælabréf. **naskiĝ-o** fæðingarvottorð. **pag-o** greiðslukvittun. **ricev-o** kvittun, móttökukvittun. **san-o** heilbrigðisvottorð. **ŝarĝ-o** farmskírteini. **ŝuld-o** skuldaviðurkenning.

atik/o 1 hús ris, háaloft.

Atik/o ldf Attíka. **-a** 1 atneskur. 2 skarpskyggn, hárfinn, hvass. **-eco, -ismo** atneskusletta, orð eða málnotkun sérkennandi fyrir atnesku.

Atil/o per Atli Húnakonungur.

ating/i áhr ná, ná til, ná í, öðlast, komast, komast til; takast. **-o** 1 seiling. 2 afrek. **-aĵo** afreksverk. **-ebla** aðgengilegur, sem hægt er að ná. **-ebleco** aðgengileiki. **-eco, -odistanco, -opovo** útv færi. **ne-ebla** sem ekki verður náð, sem ekki næst/fæst; utan seilingar; úr færi. **kur-i** áhr ná, elta uppi.

atiri/o gra fjöllaufungur (*Athyrium*).

atlant/o -a = Atlantíka.

Atlantid/o inn Atlantis.

Atlantik/o ldf Atlantshaf. **-a** Atlantshafs-. **trans-a** 1 yfir Atlantshaf. 2 vestanhafs, handan Atlantshafs.

atlas/o 1 = **sateno**. 2 kortabók, landabréfabók. 3 lfa leikandi, banakringla.

Atlas/o 1 goð Atlas (sonur Íspetosar, en hann var talinn bera einn uppi himininn). 2 ldf Atlasfjöll.

atlet/o 1 (frjáls)íþróttamaður. 2 aflraunamaður; kraftajötunn, kraftamaður. **-a** 1 kraftalegur, sterklegur. 2 íþróttalegur. **-ika** íþróttá-. **-iko, -ismo** frjálsíþróttir.

atm/o trú (í sálnahugmyndum Indverja) atma, verukjarni manns, önd.

- atman/o** *trú* atman, alheimssál.
- atmometr/o** *eðl* gufumælir.
- atmosfer/o** *eðl* **1** andrúmsloft. **2** gufuloft, gufuhvolf, lofthjúpur. **3** loftþyngd. **-a** lofthjúps-, gufuhvolfs-, í gufuhvolfinu, úr gufuhvolfinu. **-a** **premo** loftþrýstingur, þrýstingur andrúmsloftsins. **-aĵoj** *útv* rafsegultruflanir í lofthjúp, útvarpstruflanir. **-ografio** *veð* gufuhvolfslýsing. **-ologio** loftfræði.
- ato/** *vis* attó- (forskeyti eininga 10^{-18}).
- atoksil/o** *lyf* atoxýl, lyf gegn svefnisýki.
- atol/o** *ldf* kóraleýja, hringrif.
- atom/o** *sag efn eðl* frumeind, atóm. **-a** *her* atóm-, kjarn-, kjarnorku-. **-ismo** *hei* atómfræði. **-isto** *eðl* kjarneðlisfræðingur. **-a** **milito** kjarnorkustyrjöld. **-bombo** atómsprengja, kjarnorkusprengja. **-fiziko** kjarneðlisfræði. **-kerna energio** kjarnorka. **-pezo** atómmassi. **dis-i** *áhr* kljúfa atóm. **unu-a** *efn* eins atóms.
- atonal/a** *tón* atónal, tóntegundalaus, án tóntegunda.
- atoni/o** *læk* slekja; magnleysi, fjörleysi, deyfð.
- atrabil/o** *læk* þunglyndi. **-a** þunglyndur.
- Atre/o** *god* Atreifur (Pelópsson, faðir Agamemnon og Menelásar). **-idoj** Atreifsniðjar.
- atrezi/o** *lfæ* opleysi, lokun.
- atri/o** **1** *hús* súlnagarður. **2** *lfæ* gátt, höll, forhólf **3** *lfæ* tálknaol. **sinu-a** *lfæ* gúlps- og hallar-.
- atribu/i** *áhr* **1** veita, ákveða (til eignar). **2** eigna, tileinka. **3** telja. **-o, -ado** *mfr* **1** tileinkun, eignun. **2** viðurlag, einkunn.
- atribut/o** *bók fag* *hei* **1** eiginleiki, einkenni. **2** einkennismerki; tákn.
- atrici/o** **1** *kaþ* iðrun vegna hræðslu við refsingu í helvíti. **2** *læk* sverfing; afrifur; slit.
- atripl/o** *gra* strandblaðka (*Atriplex litoralis*), gráblaðka (*A. hastata*), hrímblaðka (*A. patula*).
- atrofi/o** *líf* vanþrif; visnun. **-i** *áhr* valda visnun. **-iĝi** visna.
- Atrop/o** *god* Atrópas (sú orlagagyðja sem sleit lífsþráð í sundur).
- atropin/o** *efn* atrópín.
- atropism/o** *læk* atrópínseitrun.
- atropos/o** = **aĥerontio**.
- atut/o** tromp. **-i** *áhl* trompa, slá út trompi. **super-i** *áhr* trompa hærra, trompa betur.
- AU** *stj* stjarnfræðieining (= **astronomia unuo**).
- aŭ** *mfr* **1** eða. **aŭ ... aŭ ...**, annaðhvort ... eða ... **2** æ! **3** kra, krunk (rödd hrafns).
- aŭbad/o** *tón* morgunsöngur, árdegislag.
- aŭbrieti/o** *gra* breiðublóm (*Aubrietia*).
- aŭd/i** *áhr* **1** heyra. **2** hlýða á. **3** fréttá. **-o** heyrn. **-a** heyrnar-. **-ado** heyrn. **-anto** sá sem heyrir. **-igi** láta heyra. **-iĝi** heyrast. **-ilo** heyrnartól. **dis-igi** útvarpa. **ek-i** *áhr* heyra skyndilega; heyrast. **el-i** *áhr* bænheyra. **mis-i** *áhr* misheyra, rangheyra. **ne-ita** dæmalaus. **-ometro** *læk* heyrnarmælir. **-ometrio** heyrnarmæling.
- ovida** fyrir sjón og heyrn, nýsi-. **-ovidaj rimedoj** nýsitæki, myndsyningar- og hljómflutningstæki (til kennslu). (**klar**)-**ebla** heyrnlegur. **malbon-a** illa heyrandi.
- aŭdac/i** *áhr* þora, voga, dirfast, áræða. **-o** dirfska; ósvífni. **-a** djarfur, bíræfinn.
- aŭdienc/o** áheyrn, móttaka. **-ejo** móttökusalur, áheyrnarsalur.
- aŭditor/o** *per* herðómari, aðstoðardómari í herrétti (á Norðurlöndum; í öðrum löndum má vera um annars konar dómara að ræða).
- aŭditori/o** áheyrendasalur, fyrirlestrasalur.
- Aŭgi/o** *god* Ágeas (sem lét Herakles moka út fjós sín).
- aŭgit/o** *ste* ágít.
- aŭgment/o** *mfr* þátíðarforskeyti (t.d. í grísku).
- aŭgur/i** *áhr* *trú* spá, boða. **-o** spá, fyrirboði. **-ado** spádómur, jarteiknatúlkun. **-isto** spámaður.
- aŭgust/o** ágúst, ágústmánuður.
- Aŭgust/o** *per* Ágústus.
- Aŭgusten/o** *per* Ágústínus (kirkjufaðir). **-a** Ágústa. **-ano** Ágústínusarmunkur. **-ismo** guðfræðikenningar Ágústínusar.
- aŭk/o** *dýr* álka (*Alca torda*). **-edoj** svartfuglaætt (*Alcidae*).
- aŭkci/o** uppboð. **-i** *áhr* selja á uppboði. **-e** á uppboði. **-a** uppboðs-, á uppboði. **-ejo** uppboðsalur. **-isto**

uppboðshaldari.

Aŭkland/o *ldf* Auckland. **-aj Insuloj** Aucklandseyjar.

aŭksin/o *gra* áxín, vaxtarhormón plantna.

aŭksokrom/a *efn* litstyrkjandi.

aŭkub/o *gra* rökkurlauf (*Aucuba japonica*).

aŭl/o hátíðasalur, samkomusalur (skóla).

Aŭlid/o *ldf* Ális (hafnarbær í Grikklandi sem nú heitir Vathy).

Aŭreli/o *per* Árelíus. **-a** Árelía.

Aŭrelian/o *per* Árelíanus (rómvverskur keisari).

aŭreol/o **1** *kri* geislabaugur. **2** *stj* rosabaugur, ljóshringur. **3** dýrðarljómi. **-i** *áhr* mynda geislabaug í kringum höfuð (e-s).

aŭreomicin/o *læk* árómysín.

aŭrignaci/o *fru* Árinjak-öld (fyrir u.þ.b. 30.000 árum).

aŭrik/o *sig* skásegl.

aŭrikl/o *lfæ* **1** ullinseyra. **2** ytra eyra, eyra.

aŭrikul/o **1** *gra* mörtulykill (*Primula auricula*). **ĝardeno -o** *gra* maríulykill.

aŭrikulari/o *dýr* sæbjúgnalirfa.

aŭripigment/o *efn ste* brennisteinsarsen.

Aŭror/o *goð per* Morgungyðja. **la rozafingra -o** rósfingraða Morgungyðja.

aŭror/o **1** morgunroði. **2** upphaf, byrjun. **3** *stj* segulljós. **arkta/boreala -o** norðurljós. **aŭstrala/antarkta -o** suðurljós. **-i** *áhl* **1** daga, morgna. **2** brjótast fram. **-a** morgun-.

aŭskult/i *áhr* **1** hlusta á, hlýða á. **2** svara (bæn), bænheyra. **-o** , **-ado** **1** hlustun. **2** *lög* yfirheyrsla. **-anto** hlustandi. **-antaro** áheyrendur. **-ilo** **1** heymartól. **2** hlustunarpípa. **-umi** *áhr* *læk* rannsaka með sondu. **-ejo** áheyrendasalur. **el-i** *áhr* heyra allt til enda. **sub-i** *áhr* hlera.

aŭspici/o **1** fyrirboði, horfur. **2** vernd (einkum **-oj**).

aŭster/a *ská* strangur.

aŭstr/o *per* = **aŭstriano**. **-ujo** = **Aŭstrio**.

aŭstral/a *ldf stj* suðrænn, suðurhvels-.

Aŭstralazi/o *ldf* Eyjaálfa.

Aŭstrali/o *ldf* Ástralía. **a-a** ástralskur. **-ano** Ástralíubúi, frumbyggji Ástralíu.

aŭstraloid/a suður-. **-aj tipoj**: suðurapar.

Aŭstri/o *ldf* Austurríki. **a-a** austurrískur. **a-ano** Austurríkismaður. **-o-Hungaruj** Austurríki-Ungverjaland.

Aŭstronezi/a *ldf* austurnesískur.

aŭt/o bíll. **-adi** *áhl* ferðast í bíl. **-ejo** bílaverkstæði. **-isto** bílstjóri. **ŝarĝ-o** = **kamiono**.

aŭtarcio/o *hag* það að vera sjálfum sér nægur, sjálfsþurftarbúskapur.

aŭtarki/o *fél* sjálfstjórn.

aŭtent/a = **aŭtentika**.

aŭtentik/a **1** áreiðanlegur, staðfestur, traustur. **2** ósvikinn, ófalsaður, upprunalegur. **-eco** ósvikni, áreiðanleiki; (rit)vissa. **-igi** staðfesta. **mal-a** svikinn, falsaður, óekta.

aŭtism/o *hei* sjúkleg sjálfsbyggja, sjálfhverfa.

aŭto-/ *tæk* forskeyti sem samsvarar sjálf(s)-, eigin-, t.d. **aŭtogiro** sjálfsveifluvél o.s.frv.

aŭtobiografi/o sjálfsævisaga. **-a** sjálfsævisögulegur.

aŭtobus/o strætisvagn, almenningsvagn.

aŭtodafe/o *kri* trúvillingabrenna.

aŭtodidakt/o sjálfmenntaður maður (= **memlerninto**).

aŭtogen/a *efn tæk* sjálfskapaður, sjálfmyndaður, myndaður/framleiddur í eigin líkama.

aŭtogir/o *flu* sjálfsveifluvél.

aŭtograf/o eiginhönd, eiginhandararitun nafns; eiginhandarrit. **-i** *áhr* árita (t.d. mynd, bók). **-kolektanto** rithandasafnari.

aŭtografi/o *tæk* fjölrítun. **-a** fjölrítaður.

aŭtokatalizo/o = **memkatalizo**.

aŭtoklav/o **1** *tæk* þrýstiofn. **2** *læk* gufugrýta, þrýstingsketill, gufusæfir. **-i** *áhr* gufusæfa.

- aŭtokrat/o** einvaldur, einvaldsherra; einræðisherra. **-a** einvaldur. **-eco**, **-ismo** einræði.
- aŭtokrati/o** einræðisstjórn.
- aŭtokton/o** frumbyggji.
- aŭtoliz/o** *læk* sjálfsmelting.
- aŭtomaci/o** sjálfvirkni.
- aŭtomat/o** *tæk* **1** sjálfsali. **2** sjálfvirk verksmiðjuvél, þjarki. **-a** ósjálfráður; sjálfvirkur; vélrænn. **-e** sjálfkrafa, af sjálfu sér, sjálfvirk. **-eco**, **-ismo** sjálfvirkni, vélgengi. **pes-o** sjálfvirk vog.
- aŭtomobil/o** bifreið, bíll (= **aŭto**). **-a** bifreiða-. **-isto** bifreiðastjóri; bifreiðareigandi.
- aŭtonom/a** sjálfstæður, óháður, með sjálfsákvörðunarrétt, sjálfstjórnar-. **-eco** sjálfsákvörðunarréttur; sjálfstjórn. **-isto** forvígismaður sjálfstjórnar.
- aŭtonomi/o** *tæk* **1** óháð samfélagsþróun; sjálfstjórn. **2** = **aŭtonomeco**. **3** drægi. **-a** óháður.
- aŭtor/o** (rit)höfundur. **-a** höfundar-. **-eco** höfundskapur. **kun-o** meðhöfundur.
- aŭtoritat/o** **1** myndugleiki, vald, stjórnvald, drottinvald. **2** heimild. **-oj** yfirvöld. **-a 1** valdbær. **2** opinber. **3** heimildar-. **-e** með umboði. **-eco** heimild. **-ulo 1** heimildarmaður. **2** háttsettur maður. **sen-a** ótilhlýðilegur; ekki bær.
- aŭtostrad/o** = **aŭtovojo**.
- aŭtotipi/o** prentmyndaæting.
- aŭtotrof/a** *gra* frumbjarga, sjálfbirgur.
- aŭtun/o** haust. **-a** haust-, haustlegur. **-a ekvinokso** haustjafndægur.
- Aŭvernjo/o** *ldf* Auvergne (fjallahérað í Frakklandi).
- av/o** afi. **-ino** amma. **-ineto** amma litla. **pra-o** langafi. **pra-ino** langamma.
- aval/o** *ver* ábyrgðarskuldbinding (víxils). **-i** *áhr* ábyrgjast (víxil).
- avan/o** *nýy* fylkingarbrjóst, fylkingarbroddur; fremsta röð hers. **-ulo** *íþr* framherji. **-gardo her 1** framvarðarsveit **2** brautryðjendur, framúrstefnumenn. **-garda** framúrstefnu-.
- avanc/i** *áhl 1 her* sækja fram. **2** *alm* hækka (í stöðu). **-o**, **-ado 1** framsókn. **2** stöðuhækkun.
- avantaĝ/o** yfirburður, hlunnindi. **-a** hagstæður. **-e** til ágóða.
- avar/a** ágjarn, nískur. **-i** *áhr* skera við nögl, skammta naumt. **-e** naumt. **-eco** ágirnd, ágirni, níska, sviðingsháttur. **-ulo** nirfill. **mal-a** örlátur, höfðinglegur, göfugur. **mal-eco** göfuglyndi, örlæti. **mal-ulo** örlátur maður, göfugmenni.
- avatar/o** *trú 1* avatar, (hjá hindúum) guð í mennsku gervi, holdgun. **2** opinberun, þróunarstig. **3** *upp* ofurpaur. **4** *upp* gengill.
- avel/o** *gra* heslihnot. **-ujo** hesliviður (*Corylus avellana*).
- aven/o** *gra mat* hafrar, (akur)hafri (*Avena* eink. *sativa*). **-(ec)a** úr haframjöli, hafra-. **-faruno** haframjöl.
- flokoj** hafrablögur. **-kaĉo** hafragrautur.
- Aventin/o** *ldf* **retiriĝi sur la Aventinon** (um stjórnmalaflokk) hafna samvinnu við aðra flokka.
- aventur/o 1** ævintýri. **2** brask; hætta. **-ema** ævintýragjarn, sem þráir ævintýri, fullur af ævintýraþrá. **-isto** ævintýramaður; braskari. **-ulo** ævintýramaður. **mis-o** óheppni; slys.
- aventurin/o** *ste* aventúrín, e.k. kvars.
- avenu/o** breiðgata með trjám; trjágöng.
- averaĝ/o** *töl* meðaltal. **-a devio** frávik frá meðaltali.
- averi/o** *sig ver* sjótjón; tjón. **-i** *áhl* skemmast; farast; stranda. **-isto**, **-regulisto** tjónamatsmaður. **-raporto** skipting sjótjóns.
- Averoes/o** *per* Averoes (Abu ibn Rushd, arabískur heimspekingur sem var uppi á Spáni á 12. öld).
- avers/o** *tæk* framhlið.
- avert/i** *áhr* aðvara, vara við. **-o** viðvörðun, aðvörðun; varúð. **-a** viðvörðunar-, til varnaðar. **-ilo** viðvörðunartæki, viðvörðunarkerki. **antaŭ-a** viðvörðunar-, fyrirboðunar-. **antaŭ-i** *áhr* tilkynna með fyrirvara. **sen-e** óvænt.
- Avest/o** *trú* Avesta (trúarbók Saraþústramanna).
- avi/o** *nýy* = **aviadilo**.
- aviad/o** fluglist, loftfarir; flug. **-a** flug-, flugmála-. **-a malsano** loftveiki. **-i** *áhl* fara með flugvél. **-ilo** flugvél. **-isto** flugmaður. **bomb-ilo** sprengju(flug)vél. **ĉas-ilo** orrustu(flug)vél. **kurier-ilo** pósthflugvél. **reakci-ilo** eldkólfs- eða þrýstiloftsflugvél, þota. **skolt-ilo** könnunar(flug)vél. **ŝarĝ-ilo** vöruflutningaflugvél. **veter-ilo** veðurflugvél. **-ila ŝipo** flugvélamóðurskip.

Avicen/o *per* Avicenna (Abu ibn Sina, íranskur heimspekingur og læknisfræðingur sem uppi var á 10. og 11. öld).

Aviĉ/o *trú* Avitju (víti samkvæmt japönskum trúarbrögðum).

avid/a fikinn, gráðugur, ágjarn. **-e** ákaflega. **-i** áhr ágirnast, óska ákaflega eftir, þrá. **-eco** ágirnd, græðgi. **-ega** óseðjandi. **-ulo** ágjarn maður. **glor-a** heiðursgjarn. **mon-a** féggjarn. **rang-a** metorðagjarn. **sang-a** blóðþyrstur.

avikulari/o *dýr* fuglakónguló (*Avicularia*). **-edoj** fuglakóngulær.

Avinjon/o *ldf* Avignon (bær í Frakklandi).

avis/o *sig* eftirlitsskip, sendiskip.

avitaminoz/o *læk* hörgulsjúkdómur, fjörefnaskortur, fjörvisskortur.

aviz/o *ver* tilkynning; móttökutilkynning. **-i** áhr tilkynna. **antaŭ-o** tilkynning með fyrirvara. **-letero** tilkynningarbréf.

avocet/o *dýr* bjúgnefja (*Recurvirostra avosetta*).

avokad/o *gra* lárpera. **-ujo** lárperutré (*Persea americana*).

-az/ *efn* alþjóðlegt viðskeyti til að mynda ensímaheiti, t.d. **amelazo** amýlasi.

azale/o *gra* alparós (*Azalea*).

azar/o *gra* hesliurt (*Asarum*).

azen/o *dýr* asni (*Asinus*). **sovaĝa -o** villiasni (= **onagro**). **-i** áhl hegða sér asnalega. **-a** asna-, asnalegur. **-aĉo** lélegur asni. **-aĵo** asnaskapur. **-ido** asnafyl, ösnufóli. **-igi** narra, gabba. **-ino** asna. **-isto** asnareki. **-bleki** áhl (um asna) hrína. **vir-o** asni (karldýr).

Azerbajĝan/o *ldf* Aserbaídsjan. **-ano**, **-ulo** Aseri, íbúi Aserbaídsjan.

Azi/o *ldf* Asía, Austurálfá, Austurheimur. **-a** Asíu-, asískur. **-ano** Asíubúi. **Malgrand- -o** Litla-Asía.

azid/o *efn* asíð, niturvetnissalt.

azil/o *sag* hæli.

azimut/o *stj ldm* áttarhorn, hvirfilhorn; hádegissjónbaugur.

azol/ *efn* azó-, sem inniheldur köfnunarefni.

azo/a *stg* (um öld) upphafs-, frum-.

azoik/o *jar* upphafsöld.

Azor/oj = Acoroj.

azot/o *efn* = **nitrogeno**. **-emio** *læk* blóðhyldisaukning. **-urio** *læk* þvaghyldisaukning.

Azov/o *ldf* Asov. **-a Maro** Asovshaf.

aztek/o *per* Asteki **-a** Asteka-, asteskur.

azuleh/o *fag* myndskreytt emaleruð hella.

- ¹**B, b** *mfr* 2. bókstafur esperanto-stafrófsins.
- ²**b 1 tón B bemola B. B diesa His. 2 B = boro.**
- b/o** *mfr* bé (heiti bókstafsins b).
- ba!/** *mfr* æ, uss.
- Baal/o** Baal. *bib* - **-Zebul** Baal-Sebúl. - **-Zebub** Baal-Sebúb.
- baba/o** *mat* svampkökuhringur bleyttur rommi.
- Babel/o** *bib alm kri* 1 Babel. 2 Babýlon. **-ismo** tungumálaruglingur.
- babel/i** *áhl áhr* blaðra; masa, skrafa. **-o** blaður. **-aĉi** *áhl* babla, þvæla. **-ado** mas, skraf, umtal. **-aĵo** blaður, þvættingur, bull. **-ema** skröfugur, málgefinn. **dis-i, el-i** *áhr* fleipra út úr sér. **tra-i** *áhr* eyða (tímanum) með því að masa. **kafo-a** þar sem (þá er) menn drekka kaffi og rabba saman.
- Babilon/o** *sag* Babýlon. **-a** babýlonskur. **-io** Babýlónía. **-iano** Babýlóníumaður.
- babirus/o** *dýr* villisvín (*Babirussa*).
- babord/o** *sig* bakborði. **-e** á bakborða. **-a** bakborða-. **-anoj** bakborðaáhöfn, bakborðavakt.
- babuŝ/o** (tyrkneskur) ilskór.
- bac/o** *inn* bats (fyrrv. þýsk mynt).
- bacil/o** *gra* stafgerill. **kojlo-o** *læk* ristilgerill. **lakto-o** mjólkurgerill.
- Baden/o** *ldf* Baden (bær í Þýskalandi). **-io, -lando** Baden (hérað í Þýskalandi). **-io-Vurtembergo, -lando-Vurtembergo** Baden-Württemberg (sambandsland í Þýskalandi).
- badmintono** *íþr* badminton, hnit.
- Bafin/a** *ldf* Baffíns-. **-a Golfo** Baffínsflói. **-lando** Baffínsland.
- bagatel/o** 1 smámunir, lítilræði; **aĉeti por -o** kaupa fyrir sáralítið. 2 bagatelle. **-a** smávægilegur. **-ema** smámunalegur, smásmugulegur. **-igi** gera (of) lítið úr.
- Bagavadgit/o** *bók* Bhagavad-gita (ljóð Bhagavats), indversk fræðsluljóð frá 3. öld f.Kr.
- Bagdad/o** *ldf* Bagdad (höfuðborg Íraks).
- bagn/o** *nýy* tukthús. **-o flotanta** fangaskip.
- Baham/oj** *ldf* Bahamaeyjar.
- Bahi/o** *ldf* 1 Bahia. 2 Salvador (einnig **Salvador-urbo**).
- baj...baj...** *mfr* sussubía, suss (**ekki** = bæ-bæ).
- bajader/o** dansmær (einkum í indverskum hofum).
- Bajkal/o** *ldf* Bajkalvatn.
- bajonet/o** *her* byssustingur. **-a tæk** byssustings-. **-a junto** lástengi, stungin fatning. **-i** *áhr* stinga með byssustingi.
- Bajram/o** *trú* Bairam, íslömsk hátíð (eða reyndar önnur tveggja hátíða).
- Bajron/o** *bók* Byron lávarður (enskt skáld).
- bak/i** *áhr* baka. **-ado** bakstur, það að baka. **-(it)aĵo** bakstur, bökunarvara (brauð, kaka o.fl.). **-ejo** bakarí, brauðgerðarhús, brauðbúð. **-isto** bakarí. **-istestro** yfirbakarí. **-ujo, -forno** bakaraofn. **re-i** *áhr* 1 endurbaka, baka aftur. 2 byrja aftur. **duon-ita** hálfunninn. **nove-ita** nýbakaður.
- bakalaŭr/o** *per* kandídat (í háskóla). **-eco** 1 kandiðatspróf. 2 (í Frakklandi) stúdentspróf.
- bakanal/o** = **Bakĥanalio**.
- bakarat/o** bakkarat, e.k. fjárhættuspil.
- bakelit/o** *efn* bakelít.
- Bakĥ/o, Bakk/o** *god* Bakkus. **-a** Bakkusar-. **-ano, -anino** Bakkusardýrkandi. **-ofesto** Bakkusarblót, Bakkusardýrkun.
- Bakĥanali/o** *sag* 1 Bakkusarblót. 2 svall, fyllirí.
- bakĥant/o** *trú* Bakkusarprestur. **-ino** Bakkynja.
- bakŝiŝ/o** þjórfe, ölmusa (einkum í arabalöndum).
- bakteri/o** *gra* gerill, baktería. **-oj** stafaætt. **-a** gerla-, af völdum gerla. **-ologo** gerlafræðingur. **-ologio** gerlafræði.
- baktericid/o** *vís* sýklabani, gerlabani. **-a** sótthreinsandi, gerilskæður.
- bakteriofag/o** *læk* sýklaæta.
- Baktr/o** *sag* = **Balĥo**. **-io** Baktría.
- bal/o** ball, dansleikur. **kostum-o** grímudansleikur (einkum **masko-o**). **-ejo, -ĉambro, -salono** danssalur.

-robo, -vesto danskjóll. **-ŝuoj** dansskór.

balai *áhr* **1** sópa. **2** strjúkast. **-ado** sóp. **-aĵo** sorp, rusl. **-aĵujo** sorpfata. **-ilo** sófl, kústur, sópur. **-isto** sópari, götusópari. **-maŝino** götusópunarvél. **el-i** *áhr*, **for-i** *áhr* sópa í burtu. **branĉ-ilo** vöndur, kústur. **franĝ-ilo** gólfþurrka, rykþurrka (á skafti). **kaŭĉuka -ilo** skafa (með gúmmikanti). **mekanika -ilo** teppasópur. **min-i** *áhr* hreinsa (e-ð) af tundurduflum. **plum-ilo** fjaðrabursti.

balad/o *bók* **1** sögukvæði, danskvæði, ballaða. **2** söngur (oft í þjóðkvæðastíl). **3** kvæði (oftast úr 8-lína erindum með viðlagi).

balalajk/o *tón* balalæka (rússneskt alþýðuhljóðfæri).

balan/o **1** *dýr* hrúðurkarl (*Balanus*). **2** *lfæ* reðurhúfa. **-ito** *læk* reðurhúfubólga.

balanc/i *áhr* **1** vega salt, rugga. **2** veifa; sveifla. **3 -i la kapon** kinka kulli. **-i la piedon** dingla fætinum. **-iĝi** sveiflast, velta, rugga. **-(iĝ)ado, -oj** *tæk* sveiflun, velta. **-ilo** *íþr* **1** saltvog, rambelta. **2** róla. **3** kasthjól; órói. **-arko** valtari (t.d. undir ruggustól). **-ĉevalo** rugguhestur.

balancier/o **1** *tæk* órói, dingull. **2** vogarás, vogarstöng. **3** *sig* veltiuggi. **4** *vél* kasthjól.

balast/o **1** kjölfesta, seglfesta. **2** þúkk, undirlag. **3** óþarfi, ofgnægð. **kun -o** með kjölfestu. **-i** *áhr* láta kjölfestu í. **-a ŝarĝo** tómgjald. **sen-igi** léttá (e-u); losna við.

Balaton/o *ldf* Balaton.

balbut/i *áhl* **1** babla **2** *læk* stama. **-o** babl. **-ado** stam; óstöðugleiki. **-igi** valda stami hjá, láta stama. **-ulo** stamari.

baldaken/o tjaldhiminn; sængurhiminn; öndvegishiminn.

baldaŭ *mfr* fljótt, brátt, bráðum, fljótlega. **kiel eble plej** - sem fyrst. **-a** fljótlegur, innan skamms. **-igi** hraða, flýta. **-eco** náin framtíð.

Balduen/o *per* Baldvin.

Baldur/o *goð* Baldur.

Balear/oj *ldf* Baleareyjar.

balen/o *alm* *dýr* hvalur (*Balaena*). **ĝibdorsa -o** hnúðhvalur. **spermaceta -o** = **kaĉaloto**. **-aĵo** hvalkjöt. **-edoĵ** skíðishvalaætt. **-ido** hvalkálfur, hvalsungi. **-ino** hvalkýr. **-isto** hvalveiðimaður. **-blanko, -vakso** = **spermaceto**. **-boato, -ŝipo** hvalveiðiskip. **-kaptado** hvalveiðar. **-oleo** hvallýsi. **-osto** = **barto**.

Balen/o *stj* Hvalurinn (stjörnumerki).

balenopter/o *dýr* reyðarhvalur (*Balaenoptera*) (= **rorkvalo**). **-edoĵ** reyðarhvalaætt (*Balaenopteridae*).

balet/o ballett, listdans, leikdans; ballettónlist. **-ist(in)o** ballettdansari. **-istino** ballettmær. **-jupo** ballettpils. **-mastro** ballettmeistari.

balg/o *tæk* belgur (á harmoníku, myndavél, físelg o.fl.).

Balh/o *ldf* Balkh (borg í Afganistan).

balist/o *inn* valslöngva. **-a eðl** þrýsti-, knúinn, loftknúinn.

balistik/o *eðl* fluglínureikningar.

Balkan/oj *ldf* **1** Balkanskagi. **2** Balkanfjöll. **-io** Balkanlöndin. **-igi** skipta (svæði) í smáriki sem deila sín á milli.

Balkaŝ/o *ldf* Balkasjvatn.

balkon/o svalir; veggvalir, efri áheyrendapallur. **-aĵo** = **korbelfenestro**. **pul-o** (niðrandi) efstu svalir, efsti áheyrendapallur.

balon/o *efn* **1** loftbelgur, loftfar; blaðra. **2** suðufaska. **-eto** **1** lofthólf innan loftbelgs. **2** blaðra (handa börnum). **-isto** loftfari. **-barilo** loftbelgjagirðing. **katen-o** loftvarnabelgur, hindrunarloftbelgur. **pilot-o** rannsóknarbelgur. **prov-o** könnun, umleitun. **sono-o** veðurloftbelgur.

balot/i *áhl* kjósa, greiða atkvæði. **-o** atkvæði. **-ado** atkvæðagreiðsla. **-ilo** atkvæðaseðill; atkvæðakúla. **-ujo** kjörskrína, atkvæðakassi. **-globo** atkvæðakúla. **-papero** atkvæðaseðill. **-rajta** sem á kosningarétt. **-rajto** kosningaréttur. **re-o** önnur atkvæðagreiðsla.

balote/o *gra* hundarót (*Ballota nigra*).

balt/o *sag* Eystrasaltsmaður. **-a** Eystrasalts-. **B-a Maro** *ldf* Eystrasalt. **-aj ŝtatoj** Eystrasaltsríkin, Baltnesku ríkin.

Baltazar/o *per* Baltasar.

balte/o **1** fetill. **2** fatli. **kartoĉa -o** skotfærabelti.

Baltimor/o *ldf* Baltimore (borg í Bandaríkjunum).

- balustr/o** *hús* pílári. **-aro** = **balustrado**.
balustrad/o *hús* handrið; brjóstrið.
balz/o *gra* balsatré (*Ochroma lagopus*). **-a ligno** balsi, balsaviður.
balzam/o *efn lyf* **1** balsam, ilmsmyrsl. **2** huggun. **-a** ilmandi. **-i áhr** smyrja (lík); fylla ilmi. **en-igi áhr** smyrja (lík).
balzamin/o *gra* aldinskellir, fræþeytir (*Impatiens balsamina*). **-acoj** aldinskellisætt, balsamínuætt (*Balsaminaceæ*).
bambu/o *gra* **1** bambusreyr. **2** bambusplöntur.
bambus/o *gra* bambus (*Bambusa*).
ban/i áhr tæk **1** baða, lauga. **2 esti -ata de ŝvito** vera löðrandi í svita. **vangoj -ataj de larmoj** kinnar flóandi í tárur. **grenkampo -ata de suno** akur sem sólin skín yfir. **3** gagndreypa. **-o tæk** bað. **preni -on** fá bað. **fiks-o** fixerbað. **mar-o** sjóbað. **oleo-o** olíubað. **pied-o** fótubað. **pluv-o, duŝ-o** sturta, steypibað. **sid-o** setbað. **spongo-o** kerlaug. **sun-o** sólbað. **ŝlim-o** leirbað. **ŝvit-o** tyrkneskt bað. **tonad-o** blæbað. **vapor-o** gufubað. **-ado** bað, það að baða, það að baða sig; sund, laug. **-ejo** baðhús; sundlaug. **-igi** baða sig, fá bað; fara í sund. **-ujo** baðker. **-ĉambro** baðherbergi. **-gasto** sjúklingur sem kemur til að baða sig. **-kalsono** sundbuxur. **-kostumo** sundbolur, baðföt. **-loko** baðstaður. **okul-ilo** augnbað.
Ban/o, Banorde/o Bath-orðan.
banal/a hversdagslegur, innantómur, ófrumlegur, ómerkilegur, lágkúrulegur. **-a vero** innantóm orð.
-aĵo lágkúra, andlaus athugasemd, gömul lumma. **-eco** hversdagsleiki, markleysa. **-igi** gera (e-n) lágkúrulegan.
banan/o *gra* banani. **-arbo, -ujo** bananatré (*Musa*). **-muŝo** *dýr* bananaflug, (= **drozofilo**).
Banaras/o *ldf* Benares (heilög borg á Indlandi).
band/o **1** hópur, flokkur; sveit. **2** (lítill) hljómsveit. **-estro** flokksforingi, forustumaður hóps; (hljóm)sveitarstjóri.
-igi safnast saman í hóp.
bandaĝ/o umbúðir. **hernia -o** haulband. **gipsa -o** gipsumbúðir. **-i áhr** **1** binda um (e-ð). **2 = pansi**.
-isto umbúðasali.
banderil/o skreytt kastspjót sem nautabani stingur í bak nauks.
banderol/o **1** krossband; borði. **2 = bendo**. **-eto** vindilsband.
bandit/o stigamaður.
bandolier/o = **balteo**.
Bandung/o *ldf* Bandung (borg á Jövu).
bangal/o *hús* einlyft hús (oft með verönd).
Bangladeŝ/o *ldf* Bangladess. **-a** bangladesskur. **-ano** Bangladessi, Bangladessbúi.
banĝ/o *tón* banjó.
banjan/o *gra* indverskt fikjutré (*Ficus indica*).
bank/o *læk ípr* banki. **-a** banka-. **-a bileto** peningaseðill. **-bileto** = **banka bileto**. **-estro** bankastjóri.
-ismo bankamál. **-isto** bankamaður. **-o de l'sango** blóðbanki. **-o de l'okuloj** augnabanki. **rompi la -on** sprenjia bankann. **depon-o** innleggssbanki. **diskonto-o** víxlabanki. **akcia -o** hlutabanki. **eldona/emisia -o** seðlabanki, útgáfubanki. **hipoteka -o** veðbanki, veðdeild (banka). **ŝpar-o** sparisjóður. **-konto** innistæða, bankareikningur. **-libro** sparisjóðsbók. **en-igi** leggja inn á (banka)reikning.
banked/o hóf, veisla (einkum opinberra aðilja). **-i áhl** taka þátt í veislu, sitja veislu.
bankier/o **1** víxlari. **2** bankaeigandi. **3 = bankestro**.
bankiz/o *ldf* hafíshella.
Bankok/o *ldf* Bangkok (höfuðborg Tælands).
bankrot/i áhl **1** verða gjaldþrota, fara á hausinn. **2** þrjóta. **-o lög** gjaldþrot. **-a** gjaldþrota. **-ulo** gjaldþroti, gjaldþrotamaður. **-aranĝo** nauðasamningar, samkomulag (við lánardrottna).
bant/o (borða)lykkja. **-igi** hnýta. **-rozo** slaufa. **am-o** ástarhnútur. **kap-o** hárborði, hárband.
bantam/o *dýr* dverghænsni.
bantu/o *per* Bantúmaður. **-a** Bantú-.
banus/o *sag* undirkonungur (í Ungverjalandi, Króatíu o.fl.). **-ejo, -lando** undirkonungsríki.
baobab/o *gra* apabrauðstré (*Adansonia digitata*).
bapt/i áhr trí kri **1** skíra. **2** blanda með vatni. **-o** skírn. **-a** skírnar-. **-a nomo** skírnarnafn. **-an(in)o** skírnarvottur. **-ejo** skírnarkapella, skírnarkirkja. **-isto** **1** skírari. **2** baptisti. **-ujo** skírnarfontur (einnig **-pelvo, -a baseno**). **-ofilo** guðsonur. **-ofilino** guðdóttir. **-opatro** guðfaðir. **-opatrino** guðmóðir. **re-i áhr** endurskíra.

trans-i *áhr* skíra upp og kalla (e-n nýju nafni). **kristo-o** = Epifanio.

baptisteri/o *hús* skírnarkirkja.

bar/i *áhr* loka, læsa, stífla, girða, tálma, stöðva. **-o** *stæ* **1** hlið, girðing, tálmi, grind. **2** hindrun. **3** bar. **4** rimlar. **5** *stæ* **supera -o** hágildi (falls). **suba -o** lággildi (falls). **-ado** lokun, tálmun, hindrun. **-aĵo** sandrif, sandeyri. **-ilo** veggur, girðing, grind, múr; hindrun. **ĉirkaŭ-i** *áhr* **1** umgirða, umkringja, loka inni. **2** takmarka, girða fyrir. **de-i, dis-i, mal-i** *áhr* opna, fjarlægja girðingu eða hindrun, ljúka upp. **akvo-aĵo** *byg* stíflugarður. **balon-ilo** loftbelgjagirðing. **dorn-ilo, drat-ilo** gaddavírsgirðing. **eĥo-ilo** *fja* bergmálshindrun. **flotanta -ilo** þvergirðing hafnar. **inter-ilo** skilrúm. **plekto-ilo** **1** girðing úr tágaflettum. **2** = **heĝo**. **ŝtup-ilo** tröppur yfir girðingu, girðingarþrep.

bar/o *eðl* bar (þrýstieining).

Barabas/o *bib* Barrabas, Barabbas.

barak/o braggi, skýli. **-aro** braggar.

barakt/i *áhl* **1** sprikla. **2** glíma, berjast. **-a** krampakenndur. **-ado** sprikl; þraut, strit. **-eti** *áhl* iða.

Barat/o *god* Bharata, **1** eitt af nöfnum Agnis. **2** ættfaðir Bharata-þjóðar. **-io** *ldf* indverskt heiti Indverska Lýðveldisins.

barateri/o *lög* fjárdráttur eða brot á skylduverki hjá skipstjóra og/eða áhöfn sem stofnar hagsmunum eiganda eða tryggingarfélags í hættu.

barb/o **1** skegg. **pinta -o** hökutoppur. **ridi en sia -o** hlæja í barm sér. **2** = **aristo**. **3** **kapra -o** a) geitarskegg. b) = **tragopogo**. **-a** skeggjaður. **-eto** stutt skegg. **-isto** = **barbiro**. **-ulo** skeggjaður maður. **-umo** agnhald, agnúi. **-lano** = **lanugo**. **plen-o** alskegg. **sen-a** skegglaus. **Blu-o** Bláskeggur. **kapro-o** hökutoppur. **blank-ulo, griz-ulo** gráskeggur, gamall maður. **ruĝ-ulo** rauðskeggur.

Barbad/o, Barbados/o *ldf* Barbados.

barbakan/o *hús* varðturn, virki.

barbar/o **1** *sag* útlendingur, maður sem ekki er Grikki eða Rómverji. **2** barbari, skrælingi, siðleysingi, villimaður. **-a** siðlaus, menningarlaus, tuddalegur. **-aĵo** grimmdarverk. **-eco** siðleysi, menningarleysi. **-ismo** *mfr* (ljót) málvilla, málleysa.

Barbara *per* Barbara.

barbare/o *gra* garðableikja (*Barbarea vulgaris*).

Barbaros/o *per* Barbarossa, Rauðskeggur (= **ruĝbarbulo**).

barbastel/o *dýr* stóreyrð leðurblaka (*Barbastella*).

barbed/o *her* skotpallur undir fallbyssu.

barbi/o = **barbfíŝo**.

barbir/o rakari, hárskeri. **-a** rakara-. **-i** *áhr* snyrta hár, klippa hár. **-ejo** rakarastofa.

barbiton/o *tón* barbiton, forngrískt strengjahljóðfæri.

barbitur/a *efn* barbítúr-. **-ato** barbítúrat.

Barcelon/o *ldf* Barcelona (borg á Spáni).

barĉ/o (rússnesk) rauðrófusúpa.

bard/o (keltneskt) skáld, barði; þjóðskáld.

Barejn/o *ldf* Barein.

barel/o tunna. **-ejo** beykisvinnustofa. **-ego** stór vintunna. **-eto** **1** lítil tunna, kvartil, smákaggi. **2** valtari, valti. **-ero** tunnustafur. **-iĝi** gildna, þykkna undir belti. **-isto** beykir. **-bendo, -ringego** bandajárn, gjörð á tunnu. **-tabulo** = **barelero, daŭbo**. **el-igi** renna (e-u) úr tunnu. **naĝ(o)-o** = **buo**.

barelief/o *fag* lágmynd.

barem/o reikningstafla.

Barenc/a Maro *ldf* Barentshaf.

barĝ/o *sig* prammí. **-isto** prammastjóri.

bari/o *efn* baríum, barín (*Ba*). **-a spato, peza spato** baríumsúlfat (notað sem skyggniefni í röntgenskoðun maga og þarma).

barier/o **1** slagbrandur, slá. **2** grindur, einkum dómgrindur. **3** tollhlið. **-isto, -gardisto** hliðvörður. **turn-o** hverfigrind. **Granda Bariera Rifo** Kóralrifid mikla (við Ástralíu).

barikad/o þvergirðing, strætisvirki. **-i** *áhr* þvergirða, verja með þvergirðingu; loka, reka slagbrand fyrir.

- barit/o** *efn* baríumoxíð. **-a akvo** baríumhýdroxíð í vatni. **-a papero** listaprentspappír.
- bariton/o** barítón (rödd). **-ulo** barítón (söngvari).
- bark/o** *sig* **1** stór bátur, smáskip (opið). **2** barkur. **-eto** seglbátur. **-o de Karono** bátur Karons.
- barkarol/o** bátssöngur.
- Barnab/o** *per* Barnabas. **-anoj** Barnabítar.
- Barnabas** *per* = **Barnabo**.
- barograf/o** *veð* síritandi loftvog, loftþrýstiriti.
- barok/o** *hús* barokk, barokkstíll. **-a 1** í barokkstíl. **2** fáránlegur, kynlegur.
- barometr/o** *eðl* loftvog. **aneroida -o** *eðl veð* vökvalaus loftvog, málmloftvog, stofuloftvog.
- baron/o** *sag* barón, friðherra. **-eco** barónstign, barónastéttin. **-eto** barónett. **-ino** barónessa, barónsfrú.
- bart/o** *dýr* hvalskiði.
- Bartolome/o** *per* Bartólómeus. **-a nokto** Bartólómeusmessuvígin.
- Baruh/o** *per* Barúk.
- barzoj/o** *dýr* rússneskur mjóhundur.
- bas/o** *tón* **1** bassi. **2** bassalag. **burda -o** *tón* orgelpunktur. **ripeta -o, obstina -o** bassastef, stutt stef í bassa sem í sífellu er endurtekið. **generala -o** generalbassi, tölusettur bassi. **-ulo** bassi, bassasöngvari. **-a** bassa-. **-(violin)o** kontrabassi. **-klarneto** bassa-klarínetta. **-tamburo** bassatrumba. **-trombono** bassabásúna. **-trumpeto** trompet í B.
- bas/a** *nýy* lágur. **la -a germana lingvo** plattþýska, lágþýska.
- basbal/o** = **bazopilko**.
- basen/o** *sjó ldf* **1** trog, þró. **2** skipakví, bás, kví (í höfn). **3** *jar* dæld; árdalur.
- baset/o** *dýr* basset-hundur.
- basetkorn/o** altklarínetta (í f).
- basi/o** *gra* smjörtré (*Bassia*).
- basier/o** *ver* verðhrunsbraskari. **-a pozicio** staða verðhrunsbraskara.
- bask/o** **1** laf (á flík). **2** slóði, hældrag.
- baskul/o** **1** *tæk* brúarvængur (á vængjabrú). **2** *íþr* rambelta, salt. **-ponto** vængjabrú. **-vagono** vippuvagn. **-i áhl** vega salt; vippa.
- bast/o** *gra* bast. **-aĵo** hlutur úr basti. **-a** bast-, úr basti.
- bastard/o** *líf* bastardur **1** lausaleiksbarn, frillusonur. **2** kynblendingur (= **krucaĵo, hibrido**). **-eco** óskilgetnaður. **-a 1** óskilgetinn. **2** kynblandaður. **-iĝi 1** blandast kyni. **2** úrkynjast.
- Bastian/o** *per* Bastían.
- Bastil/o** *inn* **1** Bastilla. **2** dýflissa.
- bastion/o** *her* **1** hornvígi, útskot á virkisvegg. **2** vígi.
- baston/o** **1** stafur, prik. **2** kylfa. **3** tónsproti. **-i áhr** berja, lemja. **-ado** hýðing. **-ego** kylfa. **-eto 1** reyr. **kolbasa -eto** matarspýta, kokkteilspýta. **manĝ-etoj** matarpinnar. **-etoj de tamburo** trommukjuðar. **ung-eto** naglasnyrtingarspýta. **-eto el lipruĝigilo** varalitsstykki. **2** *lfæ* keila (í auga). **-bato** vandarhögg. **apog-o** hækja. **bilard-o** kjuði. **hok-o** fjárhirðisstafur með krók á enda; bagall. **ir-o** stikla, gangstöng. **kalkul-o** reiknistokkur. **lam-o** hækja. **mont-o** fjallgöngustafur. **montro-o** bendiprik, kennaraprik. **noĉ-o** spýta með þverskorum til þess að tákna tölur eða skuldarhæð. **ordon-o** stafur (foringja). **pik-o** ísöxi. **promen-o** göngustafur. **reg-o, reĝ-o** = **sceptro**. **rul-o** kökukefli. **spad-o** lag með sverði. **ŝpin-o** snælda. **takto-o** tónsproti. **tuĉ-eto** blekstykki.
- bat/i áhr** *áhl tæk* **1** berja, slá, lemja. **2** þeyta. **sin -i, -iĝi** berjast. **-o** högg; slag; áfall. **-adi** slá, hamra, lumbra á, banka. **-ado 1** barsmið. **2** hýðing, flenging. **3** þrýstingur. **4** slag. **-aĵo** rák (eftir flengingu o.fl.). **-egi** hýða, flengja. **-iĝo** áflog. **-ilo 1** bankari. **2** *íþr* spaði; knatttré; kylfa. **al-i áhr 1** skella (t.d. hurðinni). **2** festa með höggum. **al-iĝi** rekast á. **de-i áhr** slá (e-ð) af; víkja frá. **dis-i áhr** eyða, mólva, brjóta í sundur. **ek-i áhr** hnippa í. **el-i áhr** slá (e-ð) út, ljósta; slá úr. **en-i áhr** hamra inn; fella í. **for-i áhr** eyðileggja. **inter-iĝo** áflog, ryskingar. **kun-i áhr** klappa saman (lófunum), gnísta (tönnum). **re-i áhr 1** slá aftur. **2** hrinda (áhlaupi). **3** andsvara. **re-o** afturkast (höggs); andsvar. **tra-i áhr** brjótast í gegnum; **sin tra-i** ryðjast fram. **akvo-o** skellur í vatnslögn. **bru-i áhr** skella saman. **eben-i áhr** fletja út. **fulmo-ita** sem eldingu hefur slegið niður í. **glavo-i áhr** höggva með sverði. **hufo-i áhr** (um hest o.þ.u.l.) sparka með öðrum hófi. **korno-i áhr** stanga, reka horn í. **ov-ilo** eggjaþeytari. **pavim-ilo** fallhamar, þjappi. **pied-i áhr** sparka.

pugno-i *áhr* greiða (e-m) hnefahögg. **rem-o** áratog, ártog, áratök. **ŝtip-ilo** trékylfa, hnyðja. **vango-i** *áhr* löðruna. **venko-i** *áhr* sigra.

bat'o *bib* bat (hebresk lagarmálseining, um 36,4 l).

batal/i *áhl* berjast, leggja til orrustu. **-o** bardagi, orrusta, barátta. **-ado** bardagi, stríð. **-adi** *áhl* berjast áfram. **-anto** bardagamaður, baráttumaður, stríðsmaður. **-ejo**, **-kampo** vígvöllur. **-ema** bardagagjarn, herskár, ófriðsamur. **-eto** minni háttar bardagi, skæra. **-ilo** vopn. **-isto** hermaður. **ek-i** *áhl* leggja til orrustu. **inter-i** *áhl* berjast sín á milli, berjast við sig. **kontraŭ-i** *áhr* berjast við; andmæla; veita viðnám. **kun-anto** vopnabróðir. **pro-anto** forvígismaður; sá sem ver. **aer-o** loftorrusta, flugbardagi. **fin-o** = **agonio**. **klas-o** s. **klas/**. **kok-o** hanaat. **lud-o** = **matĉo**. **miks-o 1** *her* návígi, höggorrusta. **2** ryskingar. **3** *íþr* (í rugby) fylking, þyrping. **vet-i** *áhl* boxa fyrir veðmál.

batalion/o *her* herfylki. **-estro** = **majoro**.

batat/o *gra* sæt kartafli (*Ipomæa batata*).

Batav/o *sag* Bati (maður af germanskri þjóð sem bjó við mynni Rínarfljóts). **-a** **respubliko** Niðurlenska Lýðveldið (1745–1806).

Batavi/o = **Ĝakarto**.

bateri/o 1 *her* stórkotaliðsflokkur; fallbyssusamstæða. **2** *rtæ* rafhlaða. **akumulatora -o** rafgeymir.

batik/o *klæ* batík.

batisfer/o köfunarbátur.

batiskaf/o köfunarbátur.

batist/o *klæ* traf, ullartraf.

batokrom/a *eðl* litrófslækkandi.

batologi/o fánýt mælgj.

batometr/o *sjó* dýptarmælir. **-io** dýptarmæling.

batos/o koðnun (sögu o.þ.h.).

batrak/o *dýr* froskdýr. **-oj** froskar (*Anura*).

Bat-Ŝeba *bib* Batseba.

batu/o *nýy* veiði þegar veiðidýr eru flæmd til veiðimanna. **-i** *áhl* flæma veiðidýr til veiðimanna. **-isto** rekstrarmaður veiðidýra.

baŭ/o *sig* þilfarsbjálki. **ĉef-o** aðalbjálki (skips).

Baŭcis *bók* Bákis (eiginkona Filemons).

baŭd/o *fja* bot.

baŭdruĉ/o *tæk* gullhamrarahimna.

baŭksit/o *ste* bákít, álhýdrat.

baŭm/i *áhl* (um hest) þrjóna.

bav/i *áhl* *dýr* slefa; freyða. **-o** slím; slefa.

bavar/o *per* Bæjari. **B-io**, **B-ujo** *ldf* Bæjaraland.

baz/o *lfæ* *gra* *rúm* *stæ* *tæk* *hús* *her* *efn* *fél* *íþr* **1** undirstaða, grundvöllur. **2** lútur, basi. **3** grunnur, botn. **4** rót (fjalls). **5** (í sláknattleikum) sláttustöð. **6** grunnlína. **7** fótur (súlu). **8** herstöð, bækistöð. **-a** undirstöðu-, grundvallar-, basískur; bækistöðvar-, herstöðvar-. **-i** *áhr* styðja, grundvalla. **-ado** það að grundvalla. **-eco** *efn* basaeðli. **-iĝi** byggjast. **-angula ŝtono** hyrningarsteinn. **sen-a** ástæðulaus. **grefto-o**, **-trunko** móðurplanta. **ŝminko-o** *lei* krem undir púður. **teks-o** *klæ* = **varpo**. **trak-o** *jár* járnbrautarundirlag.

bazalt/o *ste* basalt, blágrýti, grágrýti. **-a** basalt-, blágrýtis-, grágrýtis-.

bazament/o *hús* sökkull.

bazar/o basar; sölutorg. **-isto** sölumaður í basar. **-ulo** götusali, farandsali. **-urbeto** kaupstaður. **-a tago** markaðsdagur. **super-o** stór kjörbúð, stór markaður. **pul-o** flóamarkaður.

basedov/a = **morbo -a** *læk* Basedows sjúkdómur.

Bazel/o *ldf* Basel (borg í Sviss), Buslaraborg.

bazidi/o *gra* grókylfa, basíða, (gró)kólfur (einnig **sporklabo**). **-ofungo** = **bazidiomiceto**. **-osporo** basíðuhirsla, sveppaldin. **-osporeo** = **bazidiomiceto**.

bazidiomicet/oj *gra* kylfusveppir, basíðusveppir, kólfsveppir, stílsveppir (*Basidiomycetes*).

Bazil/o *per* Basil.

bazili/o *gra* basilíka, basilíkum (*Ocimum basilicum*).

- bazilik/o** *hús kaþ* basilíka.
- bazilisk/o** *dýr inn 1* (í goðafræði) lyngormur. **2** kynjaskriðdýr (*Basiliscus*).
- bazoĉ/o** lögmanna-stétt í París.
- bazuk/o** *her* eldflaugabyssa.
- be!** *mfr 1* ja! svei! **2** me. **-i** *áhl* jarma (= **ŝafbleki**).
- Bearn/o** *ldf* Béarn (hérað í Frakklandi með höfuðstaðinn Pau).
- beat/a** *kaþ* blessaður, sæll. **via Beata Moŝto** yðar sæla (við grísk-kaþólskan patriárka). **-(ec)o** sæla, alsæla. **la -eca vizio** sýn sem vekur sælu. **-ulo 1** maður sem lýst er yfir því, að sé kominn í hóp hinna blessuðu. **2 la B-ulo** hinn Alsæli, titill Búdda.
- Beatric/o** *per* Beatrice.
- beb/o** ungbarn; kornabarn; hvítvoðungur. **-zorganto** barnfóstra (um standarsakir). **-ĉareto** barnavagn. **-vestaro** barnaföt.
- bed/o** *gar* beð, reitur. **brasika -o** kálgarður. **flor-o** blómabeð. **sem-o** sáðreitur. **fram-o** vermireitur. **herbo-o** jurtagarður, grasgarður. **sterko-o** rothaugur, garðmold úr rothaug. **varmo-o** vermireitur. **en-igi** gróðursetja.
- bedaŭr/i** *áhr* harma, sjá eftir; aumka. **-o** eftirsjá, harmur. **-e** sorglega. **-inda** hörmulegur. **-inde** því miður. **-egi** harma mjög, syrgja. **-esprimo** afsökun. **sen-e** rólega.
- bedeli/o** *bib* ilmkvöða.
- beduen/o** *per* bedúini.
- begam/o** indversk drottning (*begum*).
- begin/o** *kri* flæmsk leiknunna. **-ejo** leiknunnuhús í Flæmingjalandi.
- begoni/o** *gra* begónía, skáblaðka (*Begonia*).
- behaviorism/o** *hei* atferlisstefna.
- Behemot/o** *bib* Behemot (nafn á flóðhesti).
- bej/o** tyrkneskur landsstjóri.
- bej/a** jarpur.
- Bejrut/o** *ldf* Beirút (höfuðborg Líbanons).
- bek/o 1** *dýr* nef (á fugli), goggur. **2** stútur. **3** munnstykki. **4** *tæk* oddur (t.d. á penna). **5** hamarsmunnur. **6** hnakknef. **7** framstafn. **8** *gra* fræni. **-i, -piki 1** *áhr* gogga í, kroppa. **2** *áhl* kvaka. **-eti** kyssa létt. **-nutri** *áhr* gefa (fugli) í gogginn. **kun-iĝi 1** goggast í. **2** kyssast. **ambos-o** steðjanef. **ĉapo-o** skyggni (á húfu). **flav-ulo** græningi, grænjaxl. **gas-o** gasbrennari. **kruc-o** *dýr* = **loksio**. **ŝip-o** framstafn (= **pruo**).
- bek'o** *bib* hálfur sikill, hálfvikill.
- bekabung/o** *gra* safadepla (*Veronica beccabunga*).
- bekeŝ/o** vetraryfirfrakki (í Ungverjalandi, Póllandi og Úkraínu).
- bekerel/o** *eðl* bekerel (geislavirknieining).
- bekvadrat/o** *tón* endurköllunarmerki.
- bel/a** fallegur, fríður, fagur, laglegur; dýrlegur. **-e** fallega. **-i** *áhl* vera fallegur. **-o** fegurð. **-aĉa** glingurlegur. **-aĵo** skraut, skartgripur. **-eco** fegurð, fríðleikur. **-ega** dýrlegur, stórkostlegur. **-ego** stórkostlegur hlutur. **-egeco** vegsemd, dýrð, ljómi. **-ejo** útsýnisturn; útsýnispallur. **-eta** snotur, dáfríður, laglegur; yndislegur. **-igi** fegra. **-igado** fegrun. **-igaĵo** fegrunarmeðal, snyrtivara. **-igejo** snyrtistofa. **-igisto, -igistino** snyrtidama, fegrunarsérfræðingur. **-ulo** laglegur og myndarlegur maður. **-ulino** fegurðardís. **La dormanta -ulino** Þyrnirósarsvefn. **mal-a** ljótur, ófríður. **mal-eco** ljótleiki. **mal-ega** voðaljótur. **mal-igi** gera ljótan. **mal-ulino** ljót kerling; hrokkinskinnna. **pli-igi** fegra. **super-a** ágætur, glæsilegur. **-artoj** hinar fögru listir. **-aspekta** þokkafullur, fallegur, laglegur. **-figura** velskapaður, vel vaxinn, fallegur. **-forma** velskapaður, vellagaður. **-kolora** litríkur, litskrúðugur. **-kreska** vel vaxinn. **-ritma** taktfagur. **-skribado** skrautritun, skrautskrift. **-sona** hljómfagur. **-spirita** andríkur.
- bel/o** *fja lfe* bel. **deci-o** desíbel.
- Bel/o** *trú* Bel, babýlónskt goð.
- beladon/o** *gra* belladonna (*Atropa belladonna*).
- Belatriks/o** *stj* Bellatrix (stjarnan γ í Óríon).
- Belaŭ/o** *ldf* Palá, Paláeyjar (= **Palaŭo**).
- belemnitoj** *stg* belemnítar (e.k. steinrunninn kolkrabbi frá miðlífsöld).

- Belerofon/o** *goð* Bellerófon (grísk hetja sem tókst að bana Kímeru, ófreskju).
- beletr/o** bókmenntir, fagrar bókmenntir, skáldrit. **-isto** bókmenntamaður. **-istiko 1** bókmenntafræði. **2 = beletro.**
- Belfast/o** *ldf* Belfast (höfuðborg Norður-Írlands).
- belfrid/o** *hús* klukkuturn, klukkunastöpull (einkum til varnar) í flæmskum bæjum).
- belg/o** Belgi **1** *sag* maður keltneskrar þjóðar sem bjó í Gallíu. **2** Belgíumaður. **-a** belgískur. **B-io, B-ujo** *ldf* Belgía. **-ismo** belgískusletta í frönsku.
- Belgrad/o = Beogrado.**
- Belial/o** *bib* Belíar (í Gamla testamentinu er þetta orð ekki sérnafn).
- Beliz/o** *ldf* Belís.
- Belizar/o** *sag* Belisárius (hershöfðingi Miklagarðsmanna á 6. öld).
- belon/o** *dýr* horngæla (*Belone*).
- Belon/a** *goð* Bellóna (rómversk hergyðja).
- belorus/o** *per* Hvítrússi. **-a** hvítrússneskur. **B-io, B-ujo** *ldf* Hvíta-Rússland.
- Belšacar/o** *bib* Belsasar.
- Belt/o** *ldf*: **Malgranda -o** Litlabelti. **Granda -o** Stórabelti.
- belveder/o** *hús* útsýnisturn, útsýnispallur, útsýnishóll. (= **belvidejo**).
- Belzebut/o = Baal-Zebub.**
- bemol/o** *tón* lækkunarmerki; bé. **du-o** tvíbé.
- ben/i** *áhr trú* blessa, signa; blessa yfir, vígja; vegsama. **-o** blessun, blessunarorð. **-(plen)a** blessunarríkur.
- año** náðargjöf, guðsgjöf. **-iği** hljóta blessun. **-peti** *áhr* blessa, biðja blessunar. **for-i** *áhr* taka burt með blessun. **mal-i** *áhr trú* bölvá; formæla. **mal-o** bölvun; formæling.
- Benares/o = Banaraso.**
- bend/o** *hús tæk útv* **1** bindi. **2** band. **3** (dúk)ræma. **4** hjólbarði. **-i** *áhr* binda fyrir; binda um. **-ado** binding.
- sur-igi** taka upp á segulband, hljóðrita. **sur-igo** hljóðritun. **-levilo** *bif* hjólbarðastöng, dekkjárn. **brak-o** armbindi, ermaborði. **flank-o** *útv* hliðarband. **glu-o** límband. **har-o** hárband, hárborði. **lad-o** *tæk* girði.
- mentona -o** kverkband, hökuband, ól undir höku/kverk. **mezur-o** *tæk* mæliband (einnig **mezurrubando**).
- munt-o = muntoĉeno, ĉenstablo. panso-o = bandaĝo. rad-o** hjólbarði. **masiva/solida rad-o** þéttur hjólbarði. **son-o** *rtæ fja* segulband, hljómband. **spektra -o** litróf, litband. **ŝtal-o** mæliband úr stáli. **tapiŝa -o** tepparæma. **vic-o** varadekk. **kuranta/transporta -o** færiband.
- Benedikt/o** *per* Benedikt. **-ano** *kap* Benediktsmunkur.
- benefic/o** *lög sag* **1** prestakall, brauð. **2** gagn. **3** leikur leikinn í ágóðaskyni fyrir leikmann/leikara eða líknarstofnun. **-ulo 1** sóknarprestur. **2** greiðsluþegi í **benefico 3**.
- Beneluks/o** *ldf* Benelúxlöndin (Belgía, Holland og Lúxemborg).
- Bengal/o** *ldf* Bengal. **-a** bengalskur. **-a lingvo** bengalska. **-a fajro** Bengalblýs. **-a Golfo** Bengalflói. **-ano** Bengali, Bengalbúi.
- benign/a** *læk* góðkynjaður, meinlaus.
- Benin/o** *ldf* Benín. **-a** benískur. **-ano** Beníni, Benínbúi.
- Benjamin/o** *bib* Benjamín.
- benjet/o** *mat* (epla)kaka steikt í feiti, lítil pönnukaka með ávexti í.
- benk/o 1** bekkur. **2** *bif* setbekkur. **3** *tæk* vinnuborð, hefilbekkur. **4** *jar* stallur, eyri, sylla. **5** *sjó* torfa, vaða. **-eto** skemill, lágur stóll. **-ĉaro** hópferðabíll. **glaci-o = bankizo. kuŝ-o, lit-o** legubekkur. **labor- tæk** vinnuborð, hefilbekkur. **piet-eto** fótiskör. **preĝ-o** kirkjubekkur. **rand-o** *umf* kantgirðing. **rem-o** *sig* þófta. **sablo-o** *sjó* sandeyri, sandrif. **ŝtup-oj** þrepbekkir. **tortur-o** pyntingabekkur.
- benzedrin/o** *efn* amfetamín.
- benzen/o** *efn* bensól (= **feno**).
- benzidin/o** *efn* bensidín.
- benzil/o** *efn* bensýl.
- benzin/o** *efn* bensín. **rafinita -o** hreinsað bensín. **-ujo** bensíngeymir. **-kruĉo** bensínbrúsi. **-pumpilo** bensíndæla. **-stacio** bensínstöð.
- benzo/** *efn* forskeyti sem táknar bensólsamband, bensó-.
- benzo/o 1** bensó. **2** bensótrjákvöða. **-(at)a acido** *efn* bensósýra. **-arbo** bensótré (*Styrax benzoin*).

- benzoil/o** *efn* bensóyl. **-aj kombinaĵoj** bensóylsambönd.
benzol/o *efn* **1 = benzeno.** **2** hrábensín, óhreinsað bensín.
Beograd/o *ldf* Belgrad (höfuðborg Serbíu).
beot/o *per* **1** Böötiúbúi. **2** auli, asni. **B-io, B-ujo** *ldf* Bööttía.
ber/o *gra alm* ber. **-aro** hrísla. **sen-igi** tína ber af. **vin-o** vínber. **sekvin-o** rúsína (= **rosino**). **sekvin-eto** kúrenna (= **korinto**).
berber/o *per* Berbi. **-a lingvo** berbamál.
berberis/o *gra* roðaberjarunni (*Berberis vulgaris*). **-a bero** roðaber.
Berenic/o *per* Berenika, Bernikka. **-a hararo** *stj* Berenikuhaddur, Bernikkuhaddur (stjörnumerki).
beret/o baskahúfa, alpaúfa.
bergamot/o *gra* bergamot. **-ujo, -arbo** bergamottré (*Citrus bergamia*). **-oleo** bergamotolía. **-piro** bergamotpera.
beriber/o *læk* beriberi, taugakröm.
beril/o *ste* beryll.
berili/o *efn* beryllíum, beryllín (*Be*).
Bering/a *ldf* **-a Markolo** Beringssund. **-a Maro** Beringshaf.
berkelio *efn* berkelíum, berkelín (*Bk*).
Berlin/o *ldf* Berlín (höfuðborg Þýskalands). **-ano** Berlínarbúi.
berm/o *tæk* skurðarstígur; stígur við járnbraut; stígur milli skjólgarðs og skurðar.
Bermud/o *ldf* Bermúdaeyjar.
Bermud/oj *ldf* Bermúdaeyjar.
Bern/o *ldf* Bern (höfuðborg Sviss).
Bernard/o *per* Bernharð(ur). **-anoj** Bernharðsmunkar.
Bernike *bib* = **Berenico**.
bernikl/o *dýr* margæs (*Branta bernicla*).
berserk/o berserkur. **-i áhl** ganga berserksgang.
Bert/o *per* Berta, Bertha.
Bertrand/o *per* Bertram.
Besarabi/o *ldf* Bessarabía.
best/o **1** dýr, skepna. **2** kvikindi, óþokki. **-a** **1** dýrslegur, dýra-. **2** viðbjóðslegur. **-aĵo** skepnuskapur; dýrseðli. **-aĉo** kvikindi, skepna. **-aĉa** skepnulegur. **-aro** **1** fjöldi dýra. **2** dýraríki. **-eco** dýrseðli; grimmd.
-ego risastórt dýr. **-ejo** **1** dýrasafn. **2** dýragarður. **3** nautgripagirðing. **-eto** ofurlítið dýr. **-igi** gera dýrslegan.
-kuracisto dýralæknir. **fin-etoj** háskakvikindi. **poŝ-o** = **marsupialo**. **pra-o** fornaldardýr. **vir-o** karldýr.
Maria-o = **kokcinelo**. **rabo-o** *dýr* rándýr. **sovaĝ-o** villidýr. **sovaĝ-eco** villidýrseðli. **ŝarĝo-o** burðardýr.
tir-o dráttardýr.
besti/o *nýy* **1** villidýr. **2** ofsamenni, kvikindi. **-a** hrottalegur; ómannúðlegur.
beŝamel/o *mat* hvít sósa með rjóma.
bet/o *gra* rófa (*Beta*). **furaĝa -o** fóðurrófa. **mara -o** strandrófa (*Beta maritima*). **ruĝa -o** rauðrófa (*Beta vulgaris rapacea*). **suker-o** sykurrófa (*Beta vulgaris esculenta*).
beta *mfr* beta, 2. bókstafur gríska stafrófsins (B, β). **-radioj** *eðl* betageislar.
Betani/o *bib* Betanía.
betatron/o *eðl* betahraðall, rafeindahraðall.
betel/o *gra* betel. **-onukso** = **kateĉunukso**. **-opalmo** = **kateĉupalmo**.
Betelĝuz/o *stj* Betelgás (stjarnan α í Óríon).
Bet-Leĥem/o *bib* Betlehem.
beton/o *byg* steypa, steinsteypa. **fer-o, ŝtal-o, armita -o** járn bent steinsteypa. **ĉel-o** frauðsteypa. **-miksilo** steypuhrærivél. **en-igi** setja í steinsteypu. **antaŭpremita armita -o** strengjasteypa.
betonik/o *gra* álfakollur (*Betonica*).
Bethoven/o *per* Beethoven.
betul/o *gra* birki, björk (*Betula*). **-o nana** fjalldrapi. **-aro, -ejo** birkikjarr, birkiskógur. **-acoj** bjarkætt (*Betulaceæ*).
bevel/o *tæk* skái, sniðskeyti. **-i áhr** skáskera, skásneiða, sniðskera, sniðslípa. **-ita** skáskorinn, sniðskorinn,

sniðslípaður. **-ilo** sniðmát.

bezoar/oj *læk* gorhnykill, myll.

bezoni *áhr* **1** þurfa. **2** þarfnast. **3** vanta, skorta. **-a** nauðsynlegur, ómissandi. **-o** þörf, nauðsyn; neyð, nauðir; skortur. **-aĵo** þörf. **-aĵoj** nauðsynjar. **-egi** þurfa nauðsynlega. **laŭ-e** eftir þörfum; ef þörf gerist. **mon-a** nauðstaddur, fátækur. **ne-a**, **sen-a** ónauðsynlegur, óþarfur. **neces-o** brýn nauðsyn.

bi-/ *efn læk tæk* **1** tví-. **2** = **hidro-**.

Bibli/o biblía. **Hebrea -o** Gamla testamentið. **-a** biblíu-. **-a societo** biblíufélag. **-aj studoj** biblíunám. **-a ekzegezo** biblíuskýring.

biblio/- = **libro-** bók-, bóka-.

bibliofil/o bókasafnari; bókamaður. **-io** bókasöfnun.

bibliograf/o bókfræðingur. **-io** **1** bókfræði. **2** bókaskrá; heimildaskrá.

bibliomani/o = **libromanio** bókaþikn, bókagræðgi.

bibliotek/o **1** bókasafn. **2** bókaskápur. **-isto** bókavörður.

biceps/o *lfæ* tvíhöfði.

bicikl/o (reið)hjól. **-i** *áhl* hjóla. **-eto** barnahjól. **-isto** hjólreiðamaður. **motor-o** reiðhjól með hjálparvél. **pra-o** hjólhestur með stórt framhjól.

bid/o *nýy* *íþr* smákúla.

bide/o *nýy* setubaðskál.

bident/o *gra* gullgeislahnappur (*Bidens cernuus*); brúnihnappur (*Bidens triparticus*).

biel/o *vél* **1** hlaupastelpa. **2** stimpilstöng, bullustöng. **-piedo** bulluvölur. **-kapo** bulluhaus.

bien/o jörð, landeign. **-aro** herragarður; stórbýli. (**farm**)-**eto** lítill sveitabær. **-etulo** kotbóndi. **-ulo**, **-mastro** jarðeigandi, landsdrottinn. **-etato** = **katastro**. **et-o** = **-eto**. **grand-o** stórbjörð. **-administranto** ráðsmaður. **-domo** höfðingjasetur, herragarður. **alod-o** óðaljörð. **feŭd-o** lén, eign að léni. **farm-o** (sveita)bær, bóndabær.

bier/o öl, bjór. **malforta -o** hvítöl (einnig **magra -o**). **nigra -o** dökkur bjór (einnig **malhela -o**). **pala -o** ljós bjór. **zingibra -o** engiferöl. **-(vend)ejo** bjórkrá, ölkrá. **-fari** *áhl* brugga öl. **-farejo** ölgerð. **-faristo** bruggari.

bifaden/a = **dufadena**.

bifid/a **1** *gra* *lfæ* tvískiptur. **2** *læk -a spino* mænuhaull, hrygggraf.

bifilar/a *rtæ* tvívíra-.

bifstek/o nautasteik, nautabuff.

bigami/o lög tvíkvæni; tvíveri. **-ulo** tvíkvænismaður. **-ulino** tvíveriskona.

bigarad/o *gra* pómerans (*Citrus aurantium*).

bigarel/o *gra* e.k. kirsuber.

bigl/o *dýr* beagle-hundur, lítill hérahundur.

bignoni/o *gra* klifurrót (*Bignonia*).

bigot/o ofstækismaður; kreddumaður. **-a** kreddufastur, siðastrangur. **-ulo** = **bigoto**. **-eco** (öfgafull) siðavendni, kreddufesta.

bikin/o bikini, tvískipt baðföt.

bikonkav/a *eðl* tvíihvolfur.

bikonveks/a *eðl* tvíkúptur.

biks/o *gra* (*Bixa*). **-acoj** roðatrésætt (*Bixeceae*).

bikšu/o búddamunkur.

bikvadrat/a *stæ* **1** = **kvaragrada**. **2** = **kvaragrada kaj parapotenca**.

bil/o *hag* **1** verðbréf, víxill. **2** *fél* (í breska þinginu) lagafrumvarp, frumvarp til laga.

bilabial/o *hlj* tvívarahljóð.

bilanc/o efnahagsreikningur. **-i** *áhr* jafna (reikning). **prov-o** prófjöfnuður.

bilard/o **1** biljarður, knattborðsleikur. **2** knattborð. **-ejo**, **-salono** knattborðsstofa, biljarður. **-i** *áhl* spila biljarð/knattborðsleik. **-a tablo** knattborð. **-a globo** biljarðbolti. **-a bastono** kjuði. **-eto** kúluspil.

Bilba/o *ldf* Bilbao (borg á Spáni).

bilbok/o e.k. leikfang, brúða úr yllimerg.

bild/o *eðl* mynd. **-aro**, **-libro** ljósmyndabók. **-igi** gera mynd af; ímynda. **tele-igi** *fja* símsenda mynd.

tele-igilo *fja* myndsendingarvél. **-flanke** myndarmegin. **gips-o** gifsmynd. **klar-e** á skýran hátt. **lum-o** skuggamynd. **mov-uj** = **filmo**. **sankta -o** = **ikono**. **titol-o** myndskreytt titilsíða. **transigebla -o** færimynd. **vitr-o** litgler. **vort-o** lýsing.

Bileam/o *bib* Bíleam.

bilet/o **1** miði; aðgöngumiði. **2** seðill; bankaseðill. **-(vend)ejo** miðasala, miðasöluskrifstofa. **-eja giĉeto** miðasöluop. **-isto, -kontrolisto** hliðvörður (við járnbrautarstöð); umsjónarmaður (t.d. í lest); miðamóttakari (t.d. í bíói). **-ujo** miðahylki, spjaldahylki. **bank-o** peningaseðill, bankaseðill. **kontrol-o** eftirlitsmiði. **pas-o** umgangsskrteini. **reven-o** (= **bileto por iro kaj reveno**), miði fram og til baka, tvímiði. **ŝanĝ-o** skiptimiði. **enir-o** aðgöngumiði. **loteri-o** happdrættismiði. **sezon-o** fastur miði, fastamiði. **ama -o** ástarbréf.

bilĝ/o *sig* húfur (flatbotn á skipi). **-akvo** kjölvatn.

bilharzi/o *læk* sogormur (*Schistosoma hæmatobia*). **-ozo** sogormaveiki.

billiard/o billjarður (10¹⁵). **-ono** billjarðasti hluti.

bilion/o **1** billjón (10¹²) (= **duiliono**). **2** (í Bretlandi og Bandaríkjunum) = **miliardo (10⁹)**. **-ono** billjónasti hluti.

bimetal/a *efn* tvímálma-. **-ismo** *hag* tvöfaldur myntfótur.

binar/a *eðl efn lifstæ* tví-, tvennur; tvöfaldur (= **duaria**). **-a nomenklatur**o tvínafnakerfi. **-a kombinaĵo** tvíefni. **-a stelo** *stj* tvístirni.

bind/i *áhr* binda (bók). **-ado, -arto** binding, bókbandsið. **-aĵo** band, bókband. **-ejo** bókbands(vinnu)stofa. **-ilo** bókbandsverkfæri. **-isto** bókbindari. **duon-aĵo** skinnband aðeins á bókarkili. **ne-ita** ónnbundinn. **marokene -ita** skinnbundinn, saffíanbundinn.

binokl/o kikir. **-eto** leikhúskikir.

binom/o = **dutermo** tvíliða. **-a töl** tví-. (einnig **dunomiala**) tvíliða-.

bio-/ *vís* forskeyti sem táknar **líf-**.

biogenez/o *vís* lífsþróunarfræði.

biograf/o ævisöguritari, ævisöguhöfundur. **-io** ævisaga. **mem-io** sjálfsævisaga.

bioĥemi/o, biokemi/o *vís* lífefnafræði. **-isto** lífefnafræðingur.

biolog/o líffræðingur. **-io** líffræði. **-ia** líffræði-. **kosmo-io** geimgeislalíffræði.

biomikroskop/o *læk* augnsmásjá.

biontologi/o *vís* lífverufræði.

biopsi/o *læk* vefsýnataka.

biotit/o *ste* biótít.

biplan/o tvíþekja.

bir/i *áhr ldm* út看 miða út. **-o** miðun. **-ado** miðun. **-ilo** miðunartæki. **radio-ilo** = **radiogoniometro**. **preni siajn -ojn** átta sig.

bird/o *dýr* fugl. **bela -o** spjátrungur. **-aĵo** fuglakjöt. **-aro** fuglahópur. **-ejo** fuglahús, stórt fuglabúr. **-eto** smáfugl. **-ido** fuglsungi. **-ino** kvenfugl. **-araneoj** = **avikulariedoj**. **-bano** fuglabað. **-kaptisto** fuglari. **-nesto** fuglshreiður. **-odivenisto** = **aŭguristo**. **-reĝo** = **troglodito**. **-timigilo** fuglahræða. **akvo-o** vatnafugl, sjávarfugl. **fajro-o** = **fenikso**. **kan-o** = **akrocefalo**. **kat-oj** kattfuglar. **kort(o)-oj** alifuglar. **kur-o** *dýr* sandtrítill (*Cursorius cursor*). **lir-o** = **menuro**. **log-o** tálflugl. **mar-o** sjávarfugl. **mok-o** *dýr* háðflugl (*Mimus polyglottus*). **muŝ-o** = **kolibro**. **naĝ-oj** sundfuglar. **ombrela -o** = **cefaloptero**. **rabo-o** ránflugl. **stilz-oj** = **vadbirdoj**. **ŝtormo-o** = **procelario**. **tropik-o** = **faetono**. **vad-oj** vaðfuglar (einnig **ĥaradrioformaj birdoj**). **vir-o** karlfugl. **zum-o** = **kolibro**.

biret/o bíretta.

birg/o *dýr* pálmaþjófur (*Birgus*).

Birm/o *ldf* Búrma. **-a** búrmanskur. **-ano** Búrmabúi.

Birmingam/o *ldf* Birmingham (iðnaðarborg í Englandi).

bis! *mfr* einu sinni enn; aftur. **-i** *áhr* **1** biðja söngvara o.s.frv. að endurtaka. **2** biðja að endurtaka lag. **-aĵo** endurtekinn hluti.

bisekc/i *áhr* *stæ* helminga (horn).

bisin/o *klæ* dýrt lín. **-aj vestoj** dýrindis línklæði.

Biskaj/o *ldf* Baskahéruðin (á Spáni). **-a Golfo** Biskajaflói, Biskayaflói, Biscayaflói.

biskot/o *mat* tvíbaka.

biskvit/o 1 kekkaka, kex. 2 tvíbaka, skonrok. 3 ógljábrennt postulín. **buter-o** smjörkex. **mar-o** beinakex, skonrok.

bismut/o bismút, vismút (*Bi*). **-ato** bismútat. **-ismo** *læk* bismúteitrun.

bistort/o *gra* slöngusúra (*Polygonum bistorta*).

bistr/o svarbrúnn litur. **-a** svarbrúnn, sótrauður.

bisturi/o skurðhnífur.

bisus/o = **bisino**.

bit/o *sig* polli. **-eto** *sig* festill.

bitum/o *efn* jarðbik. **-i**, **-izi** *áhr* maka í jarðbiki. **-a** jarðbikskennur, úr jarðbiki. **-eca** jarðbikskennur.

-oza úr jarðbiki, jarðbiks-.

biuret/o *efn* bíuret.

biv/o *tón* biva, e.k. japönsk A-strengja lúta.

bivak/o *her* náttstaður (úti); náttstöðvun. **-i** *áhl* liggja úti.

bivalv/o *dýr* blaðtálknadýr. **-oj** samlokur.

biz/o *veð* svöl norðaustanátt við Miðjarðarhaf.

Bizanc/o Býsans, Mikligarður. **-a monero** *hag* býsanskur peningur. **-a stilo** *hús* býsanskur byggingarstíll.

-a Imperio Austrómverska ríkið. **-io** = **-a Imperio**. **-ismo** sífellt umræða um smámuni.

bizant/o = **Bizanca monero**.

Bizanti/o = **Bizanco**.

bizar/a *ská* skringilegur, kynlegur, skrýtinn.

bizon/o *dýr* vísundur (*Bison*). **eŭropa -o** Evrópuvísundur (*B. bonasus*). **amerika -o** Ameríkuvísundur (*B. americanus*).

Bjalistok/o *ldf* Bjalystok (borg í Póllandi, fæðingarstaður Zamenhofs).

Bjelostok/o *ldf* = **Bjalistoko**.

blag/o gabb, svindl. **-i** *áhl* gabba, svindla, plata. **-ulo** æringi, galgopi. **sen-e** í alvöru, sannarlega.

blamanĝ/o mjólkurbúðingur.

blank/a *ver* 1 hvítur. 2 auður, óútfylltur; óflekkaður. 3 án tryggingar, t.d. **-a kredito** lán án tryggingar.

4 tómur. **-a kartoĉo** tóm skothylki. **-a magio** hvítagalur, hvíturúnir. **-aj versoj** órimuð ljóð. **la Maro**

B-a Hvítahaf. **la Kabo B-a** Hvíthöfði (í Túnis). **la Monto B-a** Mont Blanc. **la Nilo B-a** Hvíta Níl.

-o hvíta, hið hvíta; hvítur litur; eyða. **-aĵo** hvítur hlutur; eyða. **-eco** hvítleiki, fölleiki. **-eta** hvítleitur.

-igi gera hvítan, hvítta; bleikja. **-igejo** þvottahús. **-ulo** 1 hvítur maður. 2 gagnbyltingarmaður. **-arda**, **-e**

varma hvítglóandi. **-barba**, **-hara** hvíthærður. **-fikso** útfall baríumsúlfats. **-fiŝo** *efn* = **alburno** 2. **-linio**

pre línubil. **-ruso** Hvítrússi. **balen-o** = **spermaceto**. **Neĝ-ulino** Mjallhvít. **okul-o** *læk* augnhvíta. **ov-o** eggjahvíta. **plumbo-o** = **ceruzo**. **ŝminko-o** hvítur andlitsfarði. **zinko-o** sinkhvítt.

blanked/o, **blanket/o** *mat* 1 blankó-umboð. 2 eyðublað. 3 (nauta)kjöt í hvítri sósu.

blapt/o *dýr* svertingi (*Blaps*); stóri svertingi (*Blaps gigas*); litli svertingi (*B. mortisea*).

blasfem/i *áhl* guðlasta; bölvá. **-a** guðlastandi, sem er guðlast. **-o** guðlast. **-ano**, **-isto**, **-ulo** guðlastari, guðníðingur.

blastem/o *gra* líf frumustofn.

blastoderm/o líf kímblöðrudiskur.

blastomicet/oj *gra* gerðarsveppir, gerlar. **-ozo** *læk* húðsjúkdómur er gerðarsveppur veldur, sprotamygla.

blastul/o líf kímblaðra, blöðrustig fósturs.

blat/o *dýr* kakalaki, blatta (*Blatta*).

blaz/o *læk* blaðra. **-iga** sem veldur blöðrum. **-iga plasto** sinnepsplástur. **-iga gaso** sinnepsgas.

blazon/o 1 skjaldarmerki. 2 skjaldarmerkjafræði (= **blazonscienco**). **-i** *áhr* veita skjaldarmerki, búa skjaldarmerki til. **-libro** skjaldarmerkjaskrá. **-ŝildo** skjaldarmerkisskjöldur.

blefarit/o *læk* hvarmaproti, hvarmabólga.

blek/i *áhl* öskra o.fl.þ.h. (um dýr). **bov-i** baula. **ĉeval-i** hneggja; kumra. **hund-i** ýlfra. **kat-i** (um kött) gaula, reka upp óp. **kapro-i**, **ŝaf-i** jarma. **korv-i** krunka. **-o** óp, hljóð, ýla, o.s.frv. **-egi** *áhl* öskra, grenja.

blend/o *her* 1 brynplata. 2 **zinko-o** (s. **zink**). **-i** *áhr* brynja, verja með brynplötum.

bleni/o *dýr* skerjasteinbítur (*Blennius pholis o.fl.*).

blenoragi/o *læk* slím- og graftarsprengur.

blenore/o *læk* slím- og graftarútfærð, lekandaútfærð (einnig **vezika kataro**).

Blez/o *ldf* Blois (bær í Frakklandi). **-io** Blois-héraðið.

blin/o *mat* rússnesk pönnukökutegund.

blind/a blindur, sjónlaus. **-e** í blindni; blint. **-e palpi** vera algerlega áttavilltur. **-eco** blindni, blinda; sjónleysi. **-igi** blinda. **-iga** blindandi. **-ulo** blindur maður, blindingi. **-ularo** blint fólk. **-ulejo** blindrafélag, blindrastofnun. **-umo** *lfe* 1 bráðabirgðameðvitundarleysi. 2 glýja. **-ludo** blindingsleikur. **-okaze** af tilviljun. **mal-igi** opna augu blindingja. **kolor-a** *lfe* litblindur. **kolor-o** = **daltonismo**. **tuk-igi** binda fyrir augun á.

blizard/o *veð* stórhrið, bylur.

blok/o *pre ver tæk* 1 blökk, blokk; drumbur. 2 hella; stykki. 3 stokkur; höggstokkur. 4 heild. 5 skrifblokk; hefti. 6 *fél hag* samstæða; samfylking. 7 *klæ* (efnis)strangi. **-a** þéttur; samþjappaður. **-e** allir saman, allir jafnt. **-i áhr her jar** 1 loka, girða fyrir, stífla. 2 stöðva algerlega. 3 *hag* koma í veg fyrir. 4 *pre* snúa (lettri). **-ado** *hag* 1 lokun, það að loka. 2 *læk* stíflun. 3 *her* hafnbann, herkví. **-aĵo** letur sem snúið er og sett í staðinn fyrir letur sem vantar. **-ilo** *tæk rtæ* klemma. **-litero** prentstafur. **-sekcio jar** = **kantono**. **-sistemo jar** járnbrautarblokkakerfi. **mal-i áhr** sleppa; leysa. **beton-o** *byg* steypusteinn. **cilindro-o** *vél* strokkur. **ĉeval-o** pallur notaður til að fara á hestbak. **dom-o** húsablokk, íbúðablokk. **glit-o** renniblokk. **kalendara -o** blokkalmanak. **ligna -o** = **ŝtipo**. **motor-o** *bif* hreyfill. **not-o** minnisblokk. **rul-o** 1 trissa. 2 kefli. **skiz-o** skissublokk.

blokad/o = **blok-ado** 3. **-i** loka höfn með skipaliði, setja bann á.

blokhaŭs/o *her* 1 skotbyrgi. 2 steinsteypt vígi. 3 bjálkahús, stokkahús.

blond/a 1 ljóshærður. 2 ljós, gulur. **-ulino** ljóska, ljóshærð kona.

blouv/i áhl 1 blása; mása. 2 *áhr tæk* blása upp. 3 *íþr* taka burt damm. **-o** blástur. **-ado** blástur, það að blása. **neĝa -ado** bylur, kafaldsbylur. **neĝa -aĵo** fönn. **-ega** stormasamur. **-ego** vindbylur. **-eti áhl** gola; berast (með голу). **-eto** gola. **-ilo** fisibelgur, smiðjubelgur. **dis-i áhr** dreifa. **ek-o** gustur; kastvindur. **el-i áhr** blása úr; blása upp. **en-i áhr** blása í. **for-i áhr** feykja burt. **for-iĝi** fjúka. **kontraŭ-o** niðurfall. **sen-a** kyrr, rólegur. **sen-a vetero** loĝn. **tra-o** súgur. **tro-i áhr** ofblása á. **plen-i áhr** blása upp, þemba. **plen-i la lipojn** setja stút á munninn. **turn-o** sveipur. **balgo-ilo** smiðjubelgur. **orgen-ilo** belgur á orgeli. **vapor-i áhl** blása frá sér reykskýi.

blu/a blár. **-a sango** ættgöfgi. **la -a malsano** *læk* blámi. **-o** blár litur, blámi. **cejana -o** kornblómsblámi.

ĉiela -o himinblámi. **prusa/ferocianida -o** Berlínarblámi. **lesiva -o** þvottablámi, blákka. **marista -o** dökkblátt. **-aĵo** blámi; mar. **-eta** bláleitur. **-igi** bláma. **-iĝi** blána. **la Montoj B-aj** 1 Blue Ridge (í Bandaríkjunum). 2 Bláfjöllin (í Ástralíu). **la Nilo B-a** Bláa Níl. **la Rivero B-a** = **Jangzi-rivero**.

bluf/i áhl *íþr* blekkja, pretta. **-o** blekking. **-anto**, **-ulo** svikahrappur, blekkjari.

blunderbuz/o *sag* byssuhlunkur, byssuhólkur.

blus/o *tón* blues-söngur; blues-lag.

blut/i áhr sálda, sigta (mjöl).

bluz/o 1 blússa; treyja. 2 vinnuskyrta.

bo-/ mfr forskeyti sem táknar tengdir, t.d. **bopatro** tengdafaðir. **boedziĝi kun** gegna mágskyldunni við, sbr. 1. M. 38:8.

boa/o *dýr* 1 bóaslanga (*Boa constrictor*). 2 laus loðkragi, búi.

boac/o = **rangifero**.

board/i áhl *sig* (um skip) slaga, beita upp í vind. **-o** slagur (skips).

boat/o bátur. (Forðast ber að nota **boat** í merkingu **ŝip**). **-ado** bátsferð. **-ano**, **-isto** bátsmaður. **-ejo** naust, bátaskúr. **-estro** bátstjóri. **-eto** smábátur; skipsbátur; julla. **balen-o** hvalveiðibátur. **faldebla -o** samfellanlegur bátur. **flug-o** *flu* flugbátur. **kan-o** bátur úr fléttuðum reyrstönglum, reyrbátur. **kanal-o** bátur ætlaður til að sigla á skurðum. **konkur-o** keppnisbátur. **korba -o** = **koraklo**. **motor-o** vélbátur, mótorbátur. **plat-o** flatbytna. **plezur-o** skemmtibátur. **rem-o** róðrabátur. **sav-o** björgunarbátur. **ŝlim-o** leðjubátur.

Boaz/o *bib* Bóas.

bobel/o *nýy* loftbóla, blaðra. **-i áhl** freyða. **-ado** ólga; suða.

boben/o *alm rtæ* ljó kvi spóla, kefli. **indukta -o** spanspóla. **-i áhr** spóla; vefja. **-ego** valti, kefli. **-(vind)ilo** spólurokkur. **-istino** spóluefjari. **-stango** = **spindelo**. **mal-i áhr** rekja upp, rekja af, spóla af. **bar-o** *rtæ* deyfispóla, deyfispanald, skammhlaupsspóla. **glit-o** = **naveto**. **paper-o** pappírskefli. **spark-o** *bif*

kveikjuspóla.

bobolink/o *dýr* norður-amerískur hrísgrjónafugl (*Dolichonyx oryzioorus*).

Bocvan/o *ldf* Botsvana, Botsúana.

bodi/o *trú* bodhi, í búddatrú alsæla.

bodisatv/o *trú* Bodhisattva (vera sem er hæf til þess að verða búdda).

Bodler/o *per* Baudelaire (franskt skáld).

bodoni/o *pre* Bodoni-leturgerð.

Bofort/a *veð -a skalo* vindstigi (eftir veðurskrá Beauforts).

Bofront/o *per* dulnefni Louis Chevreux, stofnanda Ido.

Bogot/o *ldf* Bogotá (höfuðborg Kólumbíu).

boĝi/o *jár* hjólagrind sem getur færst til og snúist undir vagngrind, liðtengd hjólagrind.

bohem/o *per* Bæheimsbúi. **-a** bæheimskur. **B-io, B-ujo** *ldf* Bæheimur.

bohemi/o lausingjalíf. **-ano** lausingi.

boj/i *áhl* **1** gelta. **2** gagga. **-o, -ado** gelt. **-aĉi** *áhl* urra. **-eti** *áhl* gjamma (einnig **jelpi**). **tir-i** *áhl* ýlfra, spangóla.

bojar/o bójar, rúmenskur eða rússneskur aðalsmaður.

bojkot/i *áhr* hunsa, sniðganga; snúa baki við. **-(ad)o** ákveðni til að sniðganga; viðskiptabann.

bok/o *nýy* hafur.

bokal/o *lyf* stór kúlumynduð skál.

boks/i *áhl* *ipr* stunda hnefaleik, boxa. **-o** box. **-ado** hnefaleikar. **-isto** hnefaleikari, hnefaleikamaður, boxari. **-arto** hnefaleikar. **-opilko** æfingabolti hnefaleikara.

boks/o *dýr* töskufiskur (*Box*).

bol/i *áhl* **1** sjóða. **2** freyða; ólga. **3** vera æstur. **-(ad)o** suða. **-egi** sjóða upp úr. **-eti** krauma, malla. **-igi** sjóða (e-ð); seyða. **-ilo** ketill. **-ujo** suðuketill. **-grado, -punkto** *eðl* suðumark. **-varma** sjóðandi heitur. **ek-i** fara að sjóða. **ek-o** uppkoma.

bolard/o *sig* bryggjupolli, bryggjuklakkur.

bolero/o *tón* bóleró (spænskur dans).

bolet/o *gra* pípusveppur (*Boletus*) (einnig **tubfungo**).

bolid/o *stj* vígahnöttur; urðarmáni.

Bolivi/o *ldf* Bólívía. **-a** bólivískur. **-ano** Bólivíumaður.

bolometr/o *eðl* alrófsmælir. **-a brilo** alrófsbirtustig.

bolševism/o bolsévismi.

bolševist/o *per* bolsévíki. **-a** bolsévískur.

bolt/o *tæk* járngaddur, bolti. **ekspansia -o** fleygbolti. **aksinga -o** róbolti. **fundamenta -o** aðalbolti, stór bolti. **šekla -o** lášhlekku. **šraŭba -o** skrúfbolti. **-i** *áhr* bolta (saman). **-ingo** ró. **mal-i** *áhr* taka bolta úr.

bolus/o **1** *lyf* stór pilla. **2** *ste* bolur. **nutraĵ-o** *lfe* matarkúla.

bomb/o *her eðl* mat sprengja. **-i** *áhr* kasta sprengjum á. **-ado** sprengjuárás, loftárás. **-aviadilo** sprengjuflugvél. **-okanono** sprengjuvarpa. **-orako** sprengnagrind. **-otruo** sprengjuhola. **artileria -o** sprengikúla. **atom-o** kjarnorkusprengja. **bruliga/incendia -o** eldsprengja, íkveikjusprengja. **fuzea -o** tímasprengja. **gas-o** gassprengja. **hidrogen-o** vetnissprengja. **kiraspika -o** sprengikúla sem getur stungið gegnum brynju. **submara -o** djúpsprengja. **supereksploda -o** sprengikúla. **urani-o** úransprengja.

Bombaj/o *ldf* Bombay (stórborg á Indlandi).

bombak/o *gra* silkitrefjatré, kapoktré (*Bombax*). **-acoj** trefjaviðarætt (*Bombacaceæ*).

bombard/i *áhr* **1** *her flu* kasta sprengjum á; gera stórskotahríð. **2** *eðl* (per atomoj) skjóta á. **3 -i ion** (per io) hella (e-u) yfir e-n. **-a sekcio** bombart-registur á orgeli. **-ilo** fallbyssu með hárrí skotlínu. **-isto** sprengjumiðari.

bombardon/o stór bassa-bombart.

bombast/o mærd; íburðarmikið orðalag, grobb, gort. **-a** mærdarfullur; íburðarmikill. **-i** *áhl* tala með íburðarmiklu orðalagi.

bombazen/o *klæ* bombasín, e.k. slétt efni úr ull og silki.

bombicil/o *dýr* silkitoppa (*Bombycilla garrulus*).

- bombiks/o** *dýr* silkifiðrildi (*Bombyx*).
- bombili/o** *dýr* hunangsfluga (*Bombus jonellus*).
- bombon/o** sætindi, sælgæti, brjóstsýkur, konfekt. **-ujo** konfektkassi.
- bon/a** góður. **-e 1** gott; vel. **2** allt í lagi; ágætt; einmitt. **-an tagon** góðan daginn. **-o** gott, gæfa. **-aĵo** góður hlutur, góður hluti. **-eco** góðsemi, gæska. **-ega** ágætur, stórkostlegur, frábær, fyrsta flokks. **-egulo** ágætis náungi. **-eta** sæmilegur. **-igi** bæta. **-ulo** góður maður. **mal-a** slæmur, vondur, illur, lélegur. **mal-o** illt. **mal-eco** vonska, illska. **mal-igi** eyðileggja; spilla. **mal-ulo** illmenni, fúlmenni, þorpari. **ne-a** ófullkominn, ónægur. **pli-eco** yfirburðir, ágæti. **pli-igi** bæta. **pli-igisto** = **reformisto**. **pli-iĝi** batna. **pli-iĝo** betrun. **re-igi** gera við; bæta, endurbæta. **-volu** gerðu svo vel.
- Bonapart/o** *sag* Bonaparte, einkum Napóleon. **-isto** styðjandi Napóleons.
- bonazi/o** *dýr* jarpi (*Tetrastes bonasia*).
- boned/o** *sig* hlésegl.
- Bonesper/a** *ldf* **Kabo -a** Góðrarvonarhöfði.
- Bonifac/o** *per* Bónifasíus.
- bonifik/o** *ver* *íþr* bónus, viðbótararður, kaupauki.
- bonit/o** *dýr* rákungur, siletúnfiskur (*Euthynnus pelamys*).
- Bonn/o** *ldf* Bonn (borg í Þýskalandi).
- bonz/o** *trú* bons, japanskur eða kínverskur búddaprestur. **sub-o** lærlingsprestur.
- bop/o** *tón* bebop, e.k. djasstill.
- bor/i** *áhr* bora. **-aĵo** borhola. **-ilo** *tæk* nafar, bor. **ekspansiebla -ilo** gleiðarbor. **angul-ilo** hornbor. **klik-ilo** skreppubor. **kork-ilo** tappatogari. **kubut-ilo** nafarsveif, borsveif. **najl-ilo**, **turn-ilo** handbor; alur, sýll. **-ileto** alur. **-konko** *dýr* = **foladedo**. **-maŝino** vélbor, borvél. **tra-i** *áhr* gata, stinga á; bora í gegnum; nísta. **neĝ-ulo** *gra* vetrargosi (*Galanthus nivalis*). **ŝraŭb-i** *áhr* bora skrufugangi. **verm-ita** maðksmoginn.
- bor/o** *efn* bór (B). **-a klorido** bórtíklóríð. **-aj kombinaĵoj** bórsambönd. **-ano** bórvetni. **-ato** bórhýdroxíð. **-atacido** bórsýra. **-otartrato** bórvínsýra. **tetra-ato** tetrabórat.
- borag/o** *gra* hjólkróna (*Borago officinalis*). **-acoj** munablómsætt.
- boraks/o** *efn* bórax, burís.
- borborigm/o** *lfe* garnagaul.
- bord/o** **1** bakki, strönd. **2** barð. **3** rönd, brún. **-i** *áhr* liggja að, vera samfastur við. **-a** aðliggjandi, næstur. **-e de** eftir, við. **-ano** bakkabúi. **-ulo** = **bordano**. **al-iĝi**, **sur-iĝi** lenda. **al-iĝejo** lendingarstaður. **super-iĝi** flæða yfir bakka. **-ŝipo** strandferðaskip. **mar-o** sjávarströnd, strönd. **river-a** árbakka-. **apud-a** strand-. **sen-a** strandlaus, takmarkalaus. **la B-o Eburá** Fílabeinsströndin. **la B-o Ora** Gullströndin.
- bordel/o** pútnahús, hóruhús. **-isto** pútnahúseigandi.
- border/i** *áhr* falda; brydda. **-(aĵo)** **1** borði, brydding. **2** snúra. **3** jaðar (á voð), faldur.
- Bordoz/o** *ldf* Bordeaux (borg í Frakklandi). **-io** Bordeaux-hérað. **-likvaĵo** Bordeaux-blanda. **-vino** Bordeauxvín.
- bordun/o** *tón* bordún.
- Bore/o** *god* Norðanvindguðinn (hjá Forngríkkjum).
- boreal/a** *ldf* *stj* norður-, norðan-, norðlægur, norðurhvels-.
- born/o** = **klemo**.
- Borne/o** *ldf* Borneó.
- borneol/o** *efn* kamfóruspritt.
- bors/o** *lög* *ver* kauphöll; kauphallarmarkaður. **-a** kauphallar-. **-isto** kauphallarmiðlari. **bil-o** kauphallarmarkaður fyrir verðbréf. **labor-o** **1** miðstöð verkalýðsfélags. **2** ráðningarskrifstofa.
- bos/o** *hús* *faĝ* **1** kúla (undan höggi); bólgá. **2** upphleyp mynd; rismynd. **3** hnúður, hnúskur. **-i** *áhr* **1** drífa, gera upphleyp. **2** gúlpa. **-aĵo** *hús* drifverk.
- bosk/o** lundur, trjáþyrping.
- boson/o** *eðl* bósona, bóseind.
- Bospor/o** *ldf* Bosporus.
- Bosnio-Hercegovin/o** *ldf* Bosnía og Hersegóvína.
- boston/o** *tón* boston (dans). **B-o** *ldf* Boston (höfuðborg Massachusetts).
- boŝman/o** *per* Búskmaður; Búskmenn.

bot/o stígvél. **-eto** bomsa; skór, lágt stígvél. **-isto** skósmiður. **-tirilo** stígvélshanki. **elasta -o** teygjuskór. **laĉ-o** reimaður skór, reimað stígvél. **rajd-o** reiðstígvél. **sepmejlaĵ -oj** sjömilnaskór. **vad-oj** vaðstígvél.

botanik/o grasafraeði. **-a** grasafraeði-. **-a ĝardeno** grasagarður, grasgarður. **-i áhl** safna jurtum (og flokka þær). **-isto** grasafraeðingur.

botarg/o *mat* söltuð og sólþurrkuð hrogn miðjarðarhafsfiska.

botauř/o *dýr* sefþvari (*Botaurus stellaris*). **amerika -o** reyrþvari (*Botaurus lentiginosus*).

botel/o flaska. **-ego** stór flaska. **-eto** peli, lítil flaska. **-ujo** flöskukassi. **en-igi** setja á flöskur. **trans-igi** hella um. **-kukurbo** = **kalabaso**. **akvo-o** vatnsflaska. **gas-o** gashylki. **gut-eto** dropaglas. **lad-o** brúsi. **lav-o eřn** gashreinsunartæki. **parfum-o** ilmvatnsglas. **sifon-o** þrýstiflaska, sprautuflaska. **suĉ-o** (barna)peli. **řpruc-o** úðaflaska, úðabrúsi. **varm-o** = **termoso**.

Botni/a ldf -a Golfo Helsingjabotn.

botrit/o = **griza řimo**.

botrop/o *dýr* naðra (*Bothrops*).

botulism/o matareitrun sem sperðilsýkill veldur.

bov/o *alm dýr* nautgripur. **-a** nauta-, naut-, nauts-, uxa-. **-aĵo** *mat* nautakjöt. **-aro** nautahjörð, nautgripir. **-ejo**, **-stalo** fjós. **-ido** kálfur. **-ida ledo** kálfskinn. **-idaĵo** kálfakjöt. **-idino** kvíga. **-ino** kýr. **-inejo** fjós. **-inisto** kúahirðir, kúasmali. **-isto** nautahirðir, nautamaður. **La B-isto** *stj* Hjarðmaðurinn, Boötes (stjörnumerki). **-birdo** = **botauřo**. **-bleki** baula. **-oviro** *goð 1* bolamaður (maður með haus nauts). **2** = **virbovo**. **grunt-o**, **tibeta -o** *dýr* jakuxi (*Bos grunniens*). **ĝibo-o** = **zebuo**. **mar-o** = **sireno**. **mosko-o** = **ovibovo**. **vir-o** boli, naut, tarfur (einnig **tauřo**). **vir-ido** bolakálfur. **eksvir-o** geldnaut.

boviste/o *gra* fisisveppur, kerlingareldur.

bovl/o skál. **-ego** stór skál. **fiingrolava -o** mundlaug (við borð).

br!, **brr!** *mřr* úff.

Brabant/o *ldf* Brabant (belgískt hérað). **Nord-o**, **Norda -o** Norður-Brabant (hollenskt hérað).

bracelet/o armband; ristarband.

braĉ/o *sag* brók.

bradikardi/o *læk* hægur hjartsláttur.

bradip/o *dýr* letidýr (*Bradypus*).

bradipepsi/o *læk* hæg melting.

brag/o e.k. heimabruggaður bjór.

braĝ/o viðarkol, kolasalli, kox. **-ujo** glóðarker.

Brahma/o *trú hei* Brahma (skaparinn í guðaþrenningu hindúasiðar) (sjá einnig **řivo**, **Viřnuo**).

braĥiur/o = **krabo**.

braĵ/i *áhr* *sig* leggja (segl) saman á rá. **-ilo** ráseil. **flanka -ilo** lík.

braĵ/o blindraletur.

Braĵ/a *læk -a* **malsano** hægfara nýrnabólga.

brak/o *alm lfæ* handleggur; armur; grein, kvísl. **-oj** armar, faðmur. **-a** handleggs-. **-umi** *áhr* faðma að sér, taka í faðm. **-faldo** armbyggja. **antaũ-o** *lfæ* framhandleggur. **ĉirkaũ-i** = **brakumi**. **en-igi** = **brakumi**. **sen-a** handleggslaus. **sub-o** = **akselo**. **apog-o** armur (á stól). **kontakt-o**, **son-o** tónarmur. **kruc-o** *rtæ* þverslá. **lev-o** *eðl* lyftihné. **plen-o** fang fullt. **unu-a** einhentur.

brakial/o *lfæ* upparmsvöðvi.

brakicefal/o *vís* stutthöfði.

brakiopod/o *dýr* armfætla, armfætlingur (Brachiopoda).

brakte/o *gra* stoðblað. **-eto** forblað.

bram/o *dýr* leirstabbi (*Abramis brama*).

bram/o *sig* bramsegl. **-masto** bramseglará; toppstöng. **-velo** bramsegl.

Bram/o = **Brahmao**.

braman/o indverskur hástéttarmaður, brahmani. **-ismo** brahmatrú.

Bramaputr/o *ldf* Brahmaputrafljót.

bramen/o *trú* brahmen.

bran/o hýði (af korni), hrat, klíð. **-akvo** klíðsvatn. **-pano** klíðsbrauð, trefjabrauð.

branĉ/o *gra dýr 1* grein. **2** kvísl (ár). **3** álma. **4** deild. **-aĵo** e-ð sem er úr greinum. **-aro**, **-fasko**

eldiviðarknippi. **-eto**, **-ido** lítil grein, kvistur. **-etaĵo** eldiviðarhrís. **-oplanti** = **stiki**. **-oriĉa** greinóttur. **de-igi** greina, skipta í greinar. **dis-igi** greinast, skiptast í greinar; breiðast út. **sen-igi** kvisthögga. **tubo-o** hliðarleiðsla. **volvo-o** = **volvotigo**.

brand/o brennivín. **-faristo** áfengisbruggari. **-farejo** áfengisgerð. **ĉeriz-o** = **kirŝo**.

Brandenburg/o *ldf* Brandenburg (borg í Þýskalandi). **-io** Brandenburgríki.

brank/o *dýr* tálkn. **-uloj** skeggormar (*Branchiata*). **lamen-uloj** *dýr* samlokur (*Lamellibranchia*).

brankard/o sjúkrabörur. **-isto** sá sem ber sjúkrabörur.

brankiopod/oj *dýr* tálknfætlur, tálknfótungar (einnig **filopodoj**).

brankiostom/o *dýr* tálknmurni (*Branchiostoma*) (= **amfiokso**).

bras/o *sig* aktaumur. **-i** *áhr* aka (seglum).

brasid/a *efn* **-a acido** merkálssýra.

brasik/o *gra gar* kál (*Brassica*). **sovaĝa -o** arfanæpa (*B. campestris*). **-napo** gulrófa, næpa (*B. napa*).

-rapo = **tigobrasiko**. **acida -o** súrkál (= **saŭrkraŭto**). **blanka -o** hvítkál (*B. oleracea* var. *capitata* f. *alba*). **brusel-o** rósakál (*B. oleracea* var. *gemmifera*) (= **burĝonbrasiko**). **flor-o** blómkál (*B. oleracea* var. *botrytis*). **kapo-o** garðkál. **krispa -o**, **senkapa -o** grænkál, garðkál (*B. oleracea* var. *acephala*). **ornama -o** skrautkál. **ruĝa -o** rauðkál (*B. oleracea* var. *capitata* f. *rubra*). **savoĵ-o** blöðrukál (*B. oleracea* var. *satauda*). **tigo-o** fóðurkál. **tuber-o** spergilkál, brokkál.

Bratislav/o *ldf* Bratislava (höfuðborg Slóvakíu).

brav/a **1** hraustur, hugrakkur. **2** virðulegur, ágætur. **-e** **1** djarflega. **2** ágætt! **-aĉa** ófyrirleitinn. **-aĵo** **1** hreystiverk. **2** = **bravuro**. **-ega** hugprúður. **-ulo** hraustur maður, dugandi maður, sæmdarmaður. **-ulaĉo** djarfur þorpari. **-ulino** væn kona.

bravur/o *bók* glæsibragur. **-a peco** stykki sem ber að flytja með dirfsku og prýði.

braz/i *áhr* *tæk* brasa (= **hardluti**). **-ilo** kveikingahamar.

Brazil/o *ldf* Brasilía (ríki). **-a brasilískur**. **-ano** Brasilíumaður.

Brazilj/o *ldf* Brasilía (höfuðborg Brasilíu).

breĉ/o *her* **1** skarð (í múr). **2** brigð, brot. **3** bil. **-i** *áhr* brjóta skarð í. **-eto** brotin flís, beygla, skora. **-eti** *áhr* flísa, beygla. **dento-a** með skörð í tanngarðinum.

breĉi/o *ste* brotaberg, þursaberg.

bred/i *áhr* *gra* **1** rækta (skepnur o.þ.u.l.). **2** framleiða; kynbæta. **-(ad)o** (dýra)rækt; kynbætur. **-isto** **1** dýraræktarmaður. **2** jurtaþynbótamaður.

bregm/o *lfæ* ennishelft.

brelok/o dingull (skraut).

Bremen/o *ldf* Bremen (borg í Þýskalandi).

brems/o *vél flu* hemill, bremsa. **aerodinamika -o** loftbremsa (einnig **aer-o**). **-a eðl** hemil-. **-a forto** hemilhald. **-i** *áhr* hemla, bremsa. **-isto** bremsumaður. **-ogarnaĵo** hemlabúnaður. **-okablo** bremsupráður. **-opedalo** fõthemill, hemlastig. **-stango** hemilstöng, bremsustöng; handbremsa. **bendo-o** borðahemill. **danĝer-o**, **rezerv-o** neyðarhemill. **kluĉ-o** kúplingsdiskur. **konusa -o** keilubremsa. **man-o** *bif* handbremsa. **pied-o** fõthemill. **relajs-o**, **servo-o** *bif* sjálfvirkur hemill. **ŝu-o** klossahemill. **vakua -o** soghamla.

bret/o hilla. **fenestra -o** gluggakista. **kamen-o** arinhilla. **pied-o** fótiskör, trappa, þrep (á bíl). **-aro** hillur (á vegg o.s.frv.).

breton/o *per* Bretaníumaður, maður frá Bretaníuskaga. **B-io**, **B-ujo** *ldf* Bretaníuskagi, Bretanía.

brev/o **1** stutt páfabréf. **2** skál (á bókstafinum ũ eða til að tákna stutt atkvæði).

brevet/o útnefningarskjal, formlegt skjal sem heimilar manni að hafa á hendi viss embætti eða titil. **-i** *áhr* útnefna (e-n) til embættis.

brevier/o **1** (kaþólsk) bænabók, brevíarium. **2** uppáhaldsbók.

brez/i *áhr* *mat* steikja í lokuðum potti.

bri/o *gra* e.k. mosi (*Bryum*).

Briare/o *goð* Bríarós (risi, sonur Úranusar).

brid/o beisli, taumur. **-i** *áhr* **1** beisla. **2** hemja, stilla. **-ado** stilling; beislun. **-eto** mál í beisli. **duon-o** málalaust beisli. **mal-i** *áhr* *sku* **1** taka beisli af. **2** stinga (í ígerð). **ne-ebla** óstjórnlegur; óviðráðanlegur. **sen-a** taumlaus; hamslaus. **sen-igi** **1** taka beisli af. **2** láta lausan. **buŝ-aĵo** = **mordaĵo**. **kol-o** múll.

brig/o briggskip. **-skuno** skonnortubrigg.

brigad/o *her* 1 stórfylki, stórdeild. 2 lið. **fajr-o** slökkvilið. **knaba -o** sjálfviljugt drengjalið. **-estro** stórfylkisforingi. **-isto** undirforingi. **en-igi** ráða í lið. **labor-o** vinnusveit. **liber-o** sjálfboðalið.

brigantin/o = **brigsuno**.

Brigit/o *per* Birgitta.

brigô/o *íþr* bridds, bridge. **-i** *áhl* spila bridds.

brik/o 1 múrsteinn, tígulsteinn. 2 stöng, klumpur. 3 stykki. **-i** *áhr* hlaða upp í. **-aĵo** múrverk (af tígulsteinum). **-ejo** tígulsteinagerð. **-ero** tígulsteinsbrot. **-eto** köggull; lítill tígulsteinn. **-arangô** bindingur (í múrsteinahleðslu). **-kolora**, **-ruĝa** ryðrauður, rauðbrúnn. **-metisto** hleðslumaður, múrari. **-portisto** aðstoðarmúrari, tígulsteinaberi. **glazura -o** gljábrenndur tígulsteinn. **kojn-o**, **volba -o** tígulsteinn sem liggur út frá miðju. **tegmenta -o** = **tegolo**. **ventola -o** loftræstígulsteinn. **lig-o** bindisteinn.

brikabrak/o *nýy* glingur.

bril/i *áhl* 1 skína; ljóma. 2 skara fram. **-a** skínandi, ljómandi. **-o** gljái, ljómi, birta. **-aĉa** skjannalegur, skrapulegur. **-aĵo** skartgripur. **-aĵeto** glys, glingur. **-ega** blindandi (með ofbirtu). **-egi** *áhl* vera ljómandi bjartur. **-eti** *áhl* blika, leiftra. **-igi** fága, gljáfægja. **ek-i** *áhl* leiftra, glampa. **ek-o** leiftur. **mal-a**, **ne-a**, **sen-a** mattur; daufur; gljálau. **mal-igi** *tæk* gera mattan. **pli-igi** gljáfægja. **re-i** *áhl* endurskína. **sen-iĝi** missa ljómann. **super-i** *áhr* skína með meiri ljóma en. **ŝanĝ-i** *áhl* skipta litum. **trem-i** *áhl* tindra, blika, sindra.

brilant/o hárféiti.

brilant/o demantur með sérstakri slípun.

briocô/o *mat* smjörkaka.

brioni/o *gra* blekber (*Bryonia alba*).

briozo/oj *dýr* mosadýr (*Bryozoa*).

Brisban/o *ldf* Brisbane (borg í Ástralíu).

Bristol/o *ldf* Bristol (borg í Englandi). **-a Golfo** Bristolfloí.

brit/o *per* Breti. **-a** breskur. **B-aj Insuloj** Bretlandseyjar. **B-io**, **B-ujo** *ldf* Bretland. **B-a Hindoceana Teritorio** Bresku Indlandshafseyjar. **B-aj Virgulininsuloj** Bresku Jómfrúaejjar.

briton/o *per* Fornbreti.

briz/o 1 *veð* gola, kaldi, stinningskaldi. 2 *gra* hjartapunktur (*Briza*).

brocô/o brjóstnál, næla.

brod/i *áhr* 1 sauma út, bródera. 2 skreyta; bæta við. **-ado** það að skrautsauma. **-aĵo** útsaumur. **-istino** útsaumskona. **tajlo-i** *áhl* sauma út applíkeringu. **tambur-i** *áhl* sauma út á útsaumshringi. **tekso-i** *áhl* sauma út á dúk. **sen-e** án þess að skreyta og bæta við.

brodkast/i *áhr* útvarpa. **-ilo** útvarpsendir. **-ejo** útvarpsstöð.

brog/i *áhr* *tæk mat* 1 *alm* brenna (með heitu vatni). 2 hella heitu vatni yfir. 3 kalóna. **-aĵo** kjötsúpa. **-vundo** brunasár (af völdum gufu eða sjóðandi vatns).

brok/i *áhr* vefa með gull- eða silfurþráðum. **-ado** vefnaður með gull- eða silfurþráðum. **-aĵo** glitvefnaður.

brokant/i *áhl* manga. **-(ad)o** skransala. **-ejo** forngripasala. **-isto** mangari.

brokat/o = **brokaĵo**.

brokatel/o *byg* brókatel (e.k. marmari).

brokol/o *gra* brokkál (*Brassica oleracea*, var. *italica*), spergilkál.

brom/o *efn* bróm (*Br*). **-a** bróm-. **-a acido** brómsýra. **-i** *áhr* bróma. **-ato** brómat. **-ido** brómið. **-idpapero** brómiðpappír. **-ismo** *læk* brómeitrun. **-ita acido** brómsýrlingur.

brom/o *gra* faxgras (*Bromus*). **mola -o** mjúkfax (*B. mollis*). **sekala -o** rúgfaxgresi (*B. secalinus*).

bromoform/o *efn* brómóform (vökvi notaður til deyfingar eða svæfingar).

bronk/o *lfæ* berkja. **-a** berkju-. **-aj vejnoj** berkjubláæðar. **-eto** barkakvísl. **-ito** *læk* lungnakvef, berknakvef. **-oskopo** kvíslaspegill, berknaspegill. **-oskopio** berknaspeglun, barkakvíslaspeglun.

brontosauř/o *stg* þórseðla (*Brontosaurus*).

bronz/o brons(i). **-a** úr bronsi, brons-. **-i** *áhr* bronslita; gera sólbrenndan. **-aĵo** hlutur úr bronsi. **alumina -o** álbrons. **fosfora -o** fosfórbrons. **kanona -o** fallbyssubrons. **sonorila -o** klukkumálmur.

bros/o *alm* *rtæ* bursti. **delokigo de -o** *rtæ* burstavik. **sparkado/fajrero de -o** *rtæ* hrísglit. **-i** *áhr* bursta. **-ado** það að bursta. **-ingo** *rtæ* burstahalda. **-tiro** burstadráttur. **for-i** *áhr* bursta (e-ð) af. **cir-o** skóbursti. **ĉapel-o** hattabursti. **dent-o** tannbursti. **drat-o** vírbursti. **frot-o** skrúbbbursti. **har-o** hárbursti. **ŝu-o** = **cirbroso**. **ung-o** naglabursti. **vest-o** fatabursti.

brosm/o *dýr* kella (*Brosmius*).

broður/o bæklingur, flugrit, kynningarbæklingur, pési. **-i** *áhr* hefta, sauma inn (bók). **drat-i** *áhr* hefta (með heftivír). **-ilo** heftari.

brov/o *lfæ* augabráun. **kuntiri la -ojn** hnykla brýrnar, hleypa brúnum. **inter-o** *lfæ* = **glabelo**.

bru/i *áhl* **1** vera hávær, gera hávaða; öskra. **2** gera læti (út af e-u). **-o** *læk* hávaði, læti; hljóð. **-a** hávær, hávaðasamur, hávaða-. **-ado** ólæti. **-egi** *áhl* gera mikil læti. **-ema** hávær. **-eti** *áhl* þjóta, skrjáfa, gjálfra, suða. **dis-igi** dreifa út. **ek-i** *áhl* bresta, snarka; marra, braka. **mal-a** þögull. **sen-a** kyrr, rólegur. **sen-e** hljóðalaust. **super-i** *áhr* yfirgnæfa. **fon-o** *fja* *útv* trúflun (í útvarpi, síma o.s.frv.). **fon-a** *filtrilo* skermur (á rafleiðslum o.fl.). **eksplo-d-o** hvellur. **ferno-o** skellur. **paf-o** hvellur. **paš-o** fótatak. **surda -o** dauft hljóð, hlunk.

brucel/o *lif* brúsabaktería (*Brucellum*). **-ozo** *læk* brúsasótt, öldusótt.

brucin/o *efn* brúsín.

brug/o blúnda frá Brugge.

Bruĝ/o *ldf* Brugge (hafnarborg í Belgíu). **-a punto** = **brugo**.

bruk/o *dýr* baunamaðkur (*Bruchus*).

brul/i *áhl* **1** brenna, loga. **2** vera með hita. **3** brenna í losta. **4** liggja á. **-a** brennandi, brennslu-. **-(ad)o** brennsla; logi, blossi. **-aĵo** eldsneyti. **-aĵindikilo** bensínmælir, eldsneytismælir. **-ego** = **incendio**. **-ema** eldfimur. **-eti** *áhl* sviðna. **-igi** brenna, eyða með eldi; sviða. **-ilo** *alm* *tæk* brennari. **-ilo de Bunsen** bunsenbrennari. **-iva**, **-pova** brennanlegur. **-umo** bólga. **-bombo** eldsprengja. **-dezertigi**, **-difekti** *áhr* brenna, sviða. **-dolori** *áhr* brenna, granda með eldi. **-mortigi** brenna til bana. **-odoro** brunalykt. **-ofero** brennifórn. **-stampi** *áhr* brennimerkja. **-vundi** *áhr* brenna, granda með eldi. **ek-i** *áhl* kvikna í. **ek-igi** kveikja í. **for-i** *áhl* *rtæ* brenna til kaldra kola. **mem-anta** sjálfkveikjandi. **ne-(igeb)la** eldtraustur. **sub-i** *áhl* brenna hægt, brenna í glóð. **krim-igo** íkveikja. **lut-ilo** *tæk* lóðbolti. **tranĉo-ilo** logskeri.

brum/o *veð* móða, dimma, þoka.

Brumer/o *sag* þokumánuður (2. mánuður í almanaki frönsku byltingarinnar, 22. okt. – 20. nóv.).

brun/a *mat* brúnn; mórauður. **-a kardo** = **lignito**. **-o** brúnt, brúnn litur. **-aĵo** **1** brúnn hlutur. **2** *mat* brún sósa. **-eta** brúnleitur. **-igi** brúna, gera brúnan. **-ulo** hörundsökkur maður. **-ulino** dökkhærð kona. **flav-a** grábrúnn. **griz-a** dökkmórauður, móbrúnn. **kaŝtan-a** kastaniubrúnn. **nigre -a** dökkbrúnn. **or-a** gullbrúnn. **ruĝ-a** rauðbrúnn, gulbrúnn. **sun-o** sólbrúni.

Brunej/o *ldf* Brúnei.

brunel/o *gra* blákolla (*Prunella vulgaris*).

brunfelsi/o *gra* ilmbikar (innijurt í skála) (*Brunfelsia*).

Brunsvik/o *ldf* Braunschweig (bær í Þýskalandi).

Brusel/o *ldf* Brussel (höfuðborg Belgíu).

brusk/a *ská* hranalegur, harkalegur. **-i** *áhr* vera stuttur í spuna við, svara kuldalega. **-eco** fruntaskapur.

brust/o *lfæ* brjóst, bringa, barmur. **-a** brjóst-. **-aĵo** *mat* bringa; bringukollur. **-okorbo** *lfæ* brjóstgrind. **-osto** = **sternumo**. **-opeco**, **-tuko** brjóstspeldi. **-oŝveli** *áhl* þemba brjóstið. **ĉe-o** kvenbrjóst. **sur-aĵo** *bib* brjóstskjöldur.

brut/o **1** kvikfénaður, kvikfé, húsdýr. **2** ópokki. **-a** dýrslegur; ómenntaður, heimskur. **-aro** kvikfjárhjörð, hjörð búpenings. **-eco** heimska. **-ejo** fjós. **-ido** kálfur, lamb, kiðlingur. **-igi** gera að skepnu, gera dýrslegan. **-isto** kvikfjárræktarmaður. **-edukado** húsdýrahald, kvikfjárrækt. **ŝarĝo-o** áburðardýr.

Brut/o *per* Brútus.

brutal/o *nýy* ópokki, hrotti. **-a** hrottalegur, grimmur. **-eco** dýrsæði, hrottaskapur.

brutt/e *ver* = **kuntare**.

bu/o *sjó* dufl, bauja (einnig **naĝbarelo**), sjómerki. **-i** *áhl* **1** = **flotigi**. **2** gefa merki með dufli. **alliga -o**, **ankro-o** skipalægisdúfl. **sav-o** björgunarhringur. **sonorila -o** klukkudúfl.

bub/o **1** strákur. **2** krakki. **3** = **fanto**. **-aĉo** krakkaskömm. **-aĵo** strákapör, hrekkjabragð. **-aro** krakkar. **-ego** dóni. **-ino** stelpugapi. **servo-o** kojusveinn. **strat-o** götustrákur.

bubal/o *dýr* buffall (*Bos bubalis*).

bubon/o *læk* náraeitursbólga, nárakýli.

Bucefal/o *sag* Buxefalos (hestur Alexanders mikla).

bucer/o *dýr* nashyrningsfugl (*Buceros*).

buĉ/i *áhr trú* slátra. **-(ad)o** slátrun. **-ejo** slátruhús. **-isto** slátrari; fjöldamorðingi; blóðþyrstur maður. **-oviando** slátrarajakjöt. **amas-ado** fjöldamorð. **ofer-i** *áhr* förna.

bud/i *áhl* vera í fýlu. **-ema** í fýlu, fúll, ólundarfullur.

bud/o skúr, byrgi, (ver)búð. **gardostara -o** varðmannsklefi. **gazet-o** blaðsöluturn. **telefon-o** símaklefi.

Buda/o = **Budho**.

Budapest/o *ldf* Búdapest (höfuðborg Ungverjalands).

Budapeŝt/o *ldf* = **Budapesto**.

Budd/o = **Budho**.

buden/o *mat* blóðmör. **blanka -o** kjúklingsbringukjöt blandað mjólk í vömb.

budĝet/o *hag* fjárhagsáætlun. **-i** *áhl* gera fjárhagsáætlun.

budh/o *trú sag* búdda (heiðurstitill hálærðs manns í búddadómi). **B-o** Búdda, Búddha (heiðurstitill stofnanda búddismans). **-ano** búddatráarmaður. **-eco** fullkomin upplýsing samkvæmt búddatrá. **-ismo** búddatrá, búddadómur, búddismi. **-isto** = **-ano**. **-onasko** afmælishátíð Búdda.

budit/o = **flava motacilo**.

budle/o *gra* fiðrildarunni (*Buddleja daimdii*).

buduar/o búningssherbergi, glæsilegt dömuherbergi.

Buenos-Ajres/o *ldf* Buenos Aires (höfuðborg Argentínu).

buf/o *dýr* karta (*Bufo*).

bufag/o *dýr* (*Buphagus*): uxastari (*B. africanus*), rauðnefjuð uxaspæta (*B. erythrorhynchus*).

bufed/o veitingaborð, skenkur. **-ejo** borðsalur. **-isto** þjónn í borðsal. **-istino** þerna í borðsal.

bufon/o *ská* loddari, hirðfífl.

bufro *jár* bifhöggvari. **-a 1** höggvara-. **2 efn** dúa-, búffer-. **-a baterio** *rtæ* viðbragðsgeymir. **-osolvajo** *lfe* dúalausn, búfferlausn. **-oŝtato** ríki milli tveggja deiluaðilja.

buftalm/o *gra* garðageisli (garðjurt) (*Buphthalmum*).

bugenvil/o *gra* þríburablóm (*Bougainvillea glabra*).

bugl/o 1 (í Þýskalandi og Englandi) = **klariono**. **2** (í Frakklandi) = **sakskorno**.

bugr/i *áhr nýy* (gróft) hafa hommakynmök við.

buĝet/o = **budĝeto**.

buĝi/o *læk* þinill.

bujabes/o *mat* físksupa.

buk/o sylgja, hringja. **-i** *áhr* festa með hringju/sylgju. **-dorno**, **-a pinglo** sylgjuþorn, þorn í hringju. **dis-i**, **mal-i** *áhr* spenna af sér.

bukan/o *mat* reykt kjöt, reyktur fiskur. **-i** *áhr* reykja (kjöt eða fisk).

Bukareŝt/o *ldf* Búkarest (höfuðborg Rúmeníu).

bukcen/o 1 *sag* (blásturshljóðfæri Rómverja). **2** *dýr* kuðungur (*Buccinum*).

bukcinator/o *lfæ* vangavöðvi.

buked/o 1 blómvöndur. **2** ilmur (og bragð) víns.

bukl/o (hár)lokkur, liður á hári. **-a** hrokkinn, hrokkinhærður. **-i** *áhr* liða (hár). **-aro** hárlokkar, liðað hár. **-eto** hárlokkur. **-iĝema** = **krispa**. **-ilo** krullupinni, papílotta. **frunt-o** ennistoppur. **konstantaj -oj** permanent. **log-o** ennislokkur. **sen-igi** jafna (úr liðum).

bukmekr/o = **vetperisto**.

bukolik/o *bók* hjarðmannaljód. **-a** hjarðmannslegur.

buks/o *gra* fagurlim (*Buxus*). **ordinara -o** limviður.

bul/o 1 hnaus, kökkur. **2** kúla (í keiluspili). **-a** kökkóttur. **-ejo** bowls-braut. **-eto 1** smákúla. **2** *mat* soðkaka, kjötbúðingur steiktur í feiti. **-igi** kreppa; gera kökk úr e-u. **-iĝi** engjast. **-pieda** klumbufættur. **har-o** hnútur (í hnakkanum). **neĝ-o 1** snjóbolti. **2** *gra* = **opulo**. **sang-o** blóðlifur. **ter-o 1** moldarhnaus. **2** þúfa.

bulb/o 1 *gra* laukur, laukknaupur (sjá einnig **cepo**). **2** e-ð laukmyndað. **3** *lfæ* gíma; klumba. **-a** *hús* *tæk* laukmyndaður, lauklaga. **-ero** *gra* reifablað lauks. **har-o** *læk* hárklumba. **mjel-o** *lfæ* mænukylfá, mænuhöfuð. **okul-o** *lfæ* augnknöttur.

bulbil/o *gra* æxlikorn, æxliknappur.

bulbul/o *dýr* persneskur næturgali.

- buldog/o** *dýr* bolabítur.
- buldoz/o** *tæk umf* jarðýta. **-i** *áhr* ryðja burt (með jarðýtu); þvinga.
- bule/o** bulla, páfabréf.
- bulen/o** *sig* kló (segls).
- bulgar/o** *per* Búlgari. **-a** búlgarskur. **B-io, B-ujo** *ldf* Búlgaría.
- bulimi/o** *læk* græðgi.
- buljon/o** **1** *mat* kjötseyði, kraftsúpa. **2** *lif* gerlaklak. **-a viando** kjötstykki sem notað var til að búa til kjötseyði.
- bulk/o** *mat* brauðvala, brauðsnúður, brauðstykki. **butera -o = brioĉo.**
- bull/o** **1** *kaþ* = **buleo.** **2** *læk* blaðra. **3** *lfæ* sálðbóla.
- Bulonj/o** *ldf* Boulogne. **-o ĉe Maro** Boulogne-sur-Mer.
- bulten/o** tilkynningablað (félags). **meteorologia/vetera -o** *veð* veðurfregnir.
- bulvard/o** **1** breiðgata. **2** varnarvígi. **ring-o** hringbraut. **-ulo** glaumgosi.
- bum!** *mfr* hlunk.
- bum/o** *sig* beitiás, seglás. **lev-o** bóma.
- bumerang/o** bjúgverpill, búmerang.
- bun/o** bolla.
- bungar/o** *dýr* krait-snákur (*Bungarus*).
- bunkr/o** **1** steinsteypt vígi, loftvarnarbyrgi. **2** torfæri (á golfvelli).
- bunt/a** *nýy* mislitur, marglitur; skjóttur. **-(ec)o** marglitun, mislitun.
- bur/o** *sag* Búi.
- burask/o** *veð* allhvöss skúr, allhvasst él, kastvindur (með skúrum eða éljum).
- Burbon/oj** *sag* Búrbónar, Bourbonar.
- burd/o** *dýr* villibýfluga (*Bombus*). **-ado** suð í flugu.
- burdon/o = bordono.**
- bure/o** bourrée (franskur dans úr Auvergne-héraði).
- uret/o** **1** *efn* mæligler, mælipípa. **2** *kaþ* messukanna (fyrir vínið eða vatnið).
- Burgonj/o** *ldf* Búrgúnd. **-a vino** Búrgúndarvín.
- burgraf/o = kastelgrafo.**
- burgund/o** *per* Borgundari. **B-ujo = Burgonjo.**
- burĝ/o** **1** borgari. **2** burgeis. **3** almennigur. **4** ihaldsmaður. **-a** **1** úr millistétt. **2** smáborgaralegur. **-aro** millistétt; burgeisastétt; borgarastétt. **-eco** *sag* ihaldssemi; burgeisastétt. **-iĝi** verða burgeis; verða borgari. **-ogvardio** heimavarnarlið, borgaralið.
- burĝon/o** *gra* **1** blómknappur. **2** hnappur. **-i** *áhl* blómgast, spretta; dafna. **gusto-oj** *lfe* bragðlaukar.
- burk/o** rússneskur eða pólskur flókamöttull.
- Burkin/o** *ldf* Búrkína Fasó.
- burlak/o** maður sem togar pramma á Volgufljóti.
- burlesk/a** skringilegur. **-o** skopstæling. **-i** *áhr* afbaka, snúa til athlægis. **-aĵo** skripaleikur, skopleikur.
- ulo** **1** skopleikari. **2 = bufono.**
- burnus/o** arabaskikkja með hettu.
- buo/o** *nýy* **1** stjórnarskrifstofa. **2** stjórnarnefnd.
- burokrat/o** skrifinnur; skrifstofuembættismaður. **-a** skriffinnsku-. **-aro** skrifstofufólk; skrifstofubákn. **-eco** skriffinnska; skrifstofuvald. **-ismo** skriffinnskustjórni.
- burs/o** **1** *nýy* peningabudda. **2** *lfæ* slímbelegur. **faringa -o** koktota. **-ito** *læk* belgbólga, belgmein.
- burserac/oj** *gra* kyndilviðarætt (*Burseraceæ*).
- Burundi/o** *ldf* Búrundí.
- bus/o** *nýy* = **autobuso.** **trole-o** rafknúinn strætisvagn (tengdur loftlínu).
- busol/o** *eðl ldm* galvanímælitæki. **-o de deklino** *eðl* segulskekkjumælir. **-o de subklino** *eðl* sínus-galvanímælitæki.
- tangenta -o** *eðl* tangens-galvanímælitæki.
- buspriet/o** *sig* bugspjót. **bum-o** brandauki.
- bust/o** **1** brjóstmynd. **2** efri hluti líkamans að framan.
- buŝ/o** *lfæ* munnur; mynni; op. **-a hlj** munnlegur. **-a vokalo** munnhljóð. **-aĉo** kjaftur. **teni la -aĉon** halda

kjafti. **-aĵo** munnstykki. **-ego** = **faŭko**. **-umo** múll, munnkarfa. **-peco 1** = **buŝaĵo**. **2 tæk** talpípa. **-tuko** servíetta, munnþurrka. **en-aĵo** = **mordaĵo**. **en-iĝi 1** fara í mynni. **2** renna inn; leiða inn. **per-a læk** sem notar ekki nema lyf um munninn. **per-e** munnleiðis. **post-o lŕæ** = **faringo**. **plen-o** munnfylli.

buŝel/o skeppa.

buŝmen/o = **boŝmano**.

but/i áhr bŭn hreykja að. **-ilo gar** verkfæri til þess að hreykja að.

butadien/o efn bútadíen (litlaus gastegund notuð til framleiðslu gervigúmmís).

butan/o efn bútan. **-acido** = **butanata acido**. **-ato** bútanat. **-ata acido** bútansýra. **-olo** bútanól. **-ono** bútanón.

Butan/o ldf Bútan.

bute/o tæk vél dŕr músvákur (*Buteo buteo*). **vespo-o dŕr** býþjór (*Pernis apivorus*).

buten/o efn búten.

buter/o mat smjör. **artefarita -o** = **margarino**. **-a** smjör-. **-a acido** smjörsýra. **-i áhr** smyrja. **-ata pano** smurt brauð. **-igi** strokka. **-igilo** strokkur. **-isto** smjörsali, mjólkursali. **-ometro** fitumælir til að mæla smjörfitu í mjólk.

buteril/o efn búterýl.

butik/o búð, sölubúð, verslun. **-a** búðar-. **-i áhl** eiga búð. **-isto** búðarmaður, smákaupmaður. **-umi áhl** versla, fara í búðir. **tra-i áhl** = **butikumi**. **ĉen-o** keðjuverslun.

butil/o efn bútýl. **-a alkoholo** = **butanolo**.

butin/o efn bútín.

butom/o gra brúðarsveipur (*Butomus umbellatus*).

buton/o hnappur, tala. **-i áhr** hneppa. **-ado** það að hneppa. **-umi áhr** hneppa. **-truo** hnappagat. **dis-i, mal-i áhr** hneppa frá. **prem-o 1** smella. **2** slökkvari. **riglo-o** biflæsingarhúnn (á bíl). **sekur-o** öryggi.

Buvetinsul/o ldf Bouveteyja.

C, c 1 mfr 3. stafur esperanto-stafrófsins. **2 tón** C. **C bemola**, ces. **C diesa**, cis. **C-kleo**, C-lykill. **3** (í rómverskum tölum) C = 100 (= **cent**). **4 efn** C = **karbono**, kolefni. **5** (skammstöfun) = **centezimala**, **Celsius**.

c/o mfr sé (heiti bókstafsins c).

car/o per (Rússa) keisari. **-ino** keisaraynja (af Rússlandi). **-ido** keisaronur, krónprins (í Rússlandi), **-idino** keisaradóttir (í Rússlandi). **-ismo** keisarastjórn.

ceb/o dýr hettuapi (*Cebus capveinus*).

Cebaot bib allsherjar. **la Eternulo** - drottinn allsherjar.

cece/o dýr = **glosino**.

cecidomi/o dýr hnúðmý (*Cecidomyia*).

Cecil/o per Cecil. **-a** Sesselja. **sankta -a** heilög Cecilia.

Cecili/o per = Cecilia.

ced/i áhl áhr lög **1** láta undan. **2** draga sig í hlé. **3** veita, láta í té. **4** láta af hendi, sleppa (við = al). **-o** eftirlátsssemi, samþykki; uppgjöf; framsal. **-ado** sífelld eftirlátsssemi, eftirlæti. **-aĵo** ívilnun, tilslökun. **-ema** eftirlátur, auðsveipur; stimamjúkur. **-igi** sigra, yfirbuga. **for-i áhr** láta af hendi. **inter-i** = **kompromisi**. **mal-i áhl** standa á móti, veita viðnám. **mal-ema** óundanlátssamur; harður, þrár. **ne-ebla** óafseljanlegur. **ne-ema**, **sen-a** ósveigjanlegur; þráfyllginn.

cedil/o pre krókur, krókmerki (neðan úr bókstöfunum c,s,t).

cedr/o gra sedrustré, sedrusviður (*Cedrus*). **himalaja -o** = **deodaro**. **lebanona -o** líbanonsedrustré (*C. libanoni*).

cedrat/o gra sætsítróna. **-ujo** sætsítrónutré (*Citrus medica* var. *bajoura*).

cedrel/o gra sedrusviður (*Cedrela*).

cefal/o vís (hluti fagorða = höfuð, haus). **-a** höfuð(s)-. **-algio** = **kapdoloro**. **-ospina likvaĵo** heila- og mænuvökvi. **brako-a trunko** stofnæð arms og höfuðs. **-a indico** hlutfallstala höfuðmælinga.

cefale/o læk langvinnur höfuðverkur.

cefalof/o dýr dvergantilópa (*Cephalophus*).

Cefaloni/o ldf Kefallínía.

cefalopod/oj dýr smokkar, smokkfiskar (*Cephalopoda*) (= **kapopieduloj**).

Cefanja bib Sefanía.

Cefe/o stj Sefeus (stjörnumerki). **-ido** sefíti, breytistjörnutegund.

cejan/o gra kornblóm (*Centaurea cyanus*). **-bluo** kornblómablámi.

Cejlon/o ldf = **Srilanko**.

Cekrops/o goð Kekrops (konungur í Attíku sem stofnaði Aþenuborg).

cekum/o lfæ botnlangi. **-ito læk** botnlangabólga.

cel/i áhr **1** miða að, beina að. **2** meina, eiga við, stefna að. **-a** viðeigandi, hnyttilegur. **-e** hnyttilega. **-o** mark, mið, markmið, tilgangur, **trafi la -on** hitta markið. **-anta al** áleiðis til. **-ado** miðun, meining, ætlun. **-eco** tilgangur, markmið. **-enda** sem á að stefna að. **-ilo 1** mið (á byssu), sigti. **2** = **klap-ilo**. **-ilaro her** miðunartæki, miðunarbúnaður. **-umi áhr** miða, beina. **-umilo, -umaparato** miðunartæki. **-hava** ákveðinn. **-disko** = **celtabulo**. **-fendo** miðunarklauf. **-globo** takmarksbolti. **-grajno** framsigti. **-kaŭzo hei** tilgangsorsök, síðasta orsök. **-linio** miðunarlína. **-objekto** markmið. **-punkto** miðdepill. **-tabulo** skotmark, skotspónn, skotskífa. **-truo** leitari (á byssu eða myndavél). **al-a** ákveðinn. **laŭ-a** eftir áætlun. **sen-a** tilgangslaus. **ekster-a** óviðkomandi (málefningu). **supren-i áhr** gírnast, sækjast eftir. **klap-ilo her** fjarlægðarmælir. **tiu-e** til þess.

celastr/o gra beinviður, spólurunni.

Celebes/o ldf Celebes.

celebr/i áhr **1** halda hátíðlegan; halda upp á. **2** halda (athöfn). **-(ad)o** hátíð; hátíðarhald. **-anto** prestur sem þjónar fyrir altari (skírir, jarðsyngur, o.s.frv.).

celenter/o dýr meltingarhol. **-uloj** holdýr, hveldýr (*Cœlenterata*).

celeri/o gra seljurót, sellerí (*Apium graveolens*).

celest/o tón selestá.

celestin/o efn selestín.

celofan/o efn sellófan, sellófanpappír.

- celom/o** *dýr* líkamshol.
- Celsi/o** *vís* Celsius (sænskur stjörnufræðingur og eðlisfræðingur). **c-a grado** selsíusgráða, celsíusgráða.
- celul/o** *lfæ* húðnetja, hólf. **-ito** *læk* húðnetjubólga, húðnetjuígerð.
- celuloid/o** *efn* beðmi, tréningur.
- celuloz/o** *efn* tréni.
- cembr/o** *gra* sembrafura (*Pinus cembra*).
- cement/o** *efn tæk* **1** sement. **2** steinlím. **3** sameinandi afl. **-i áhr** **1** steypa. **2** líma saman. **3** styrkja, efla, treysta. **4** kústa með sementi. **-ejo** sementsverksmiðja. **-isto** steinsteypari.
- cend/o** sent (peningur).
- cenobit/o** klausturmunkur (ekki einsetumaður).
- cenotaf/o** (tóm gröf) minnismerki til minningar píslarvotts (píslarvotta, hetja).
- cens/o** manntal. **-i áhr** skrá mannfjölda. **-isto** censor, eftirlitsmaður (rómverskur embættismaður).
- cent/** hundrað. **-a** hundraðasti. **-o** hundrað. **-oj** hundruð (*da* = ef). **-estro** hundraðshöfðingi. **-obla** hundraðfaldur, hundrað sinnum stærri/meiri/fleiri. **-obligi** margfalda með hundrað. **-oble** hundrað sinnum, t.d. *-oble kvin estas kvincent*. **-ono** hundraðasti hluti. **-ope** að hundraði saman. **-uma** = **centezimala**. **-foje** hundrað sinnum, t.d. *li faris tion -foje*. **-funto** = **kvintalo**. **-jaro** = **jarcento**. **-jara** hundrað ára gamall, tíræður. **ĉiu-jara** sem gerist einu sinni á hundrað ára tímabili. **el-o**, **po-o** af hundraði. **jar-o** öld, eitt hundrað ár. **pro-o**, **pro-ego** s. **procento**, **procentego**.
- centaŭr/o** *god* **1** mannfákur, kentár (= **ĉevalviro**). **2** *stj* Mannfákurinn, Kentárinn (stjörnumerki).
- centaŭre/o** *gra* kornblóm (*Centaurea*). **granda -o** fagurkornblóm (*C. seabiosa*).
- centaŭril/o** *gra* köldublóm (*Centaurium vulgare*).
- centav/o** **1** (í Portúgal) mynteining yfir hundraðasta hluta úr eskúdo. **2** (í ýmsum löndum Suður-Ameríku) mynteining yfir hundraðasta hluta úr peso.
- centezimal/a** hundrað stiga, Celsius. **-a termometro** Celsius hitamælir.
- centi/** *vís* sentí- (forskeyti eininga 10^{-2}).
- centifoli/o** *gra* villirós (*Rosa centifolia*). **musko-o** = **muskorozo**.
- centigrad/a** = **centezimala**.
- centim/o** sent, sentíma (frönsk mynteining = 1/100 úr franka).
- centiped/o** hundraðfætla (einnig **centpiedulo**).
- centr/o** *rúm stæ fél her lfe* **1** miðdepill, miðja, miðpunktur. **2** miðstöð, aðalstöð. **3** miðflokkur. **-a ldf** miður, mið-, aðal-. **la -a nerva sistemo** miðtaugakerfið. **-i áhr alm tæk vél** **1** setja í miðjuna. **2** beina (e-u) á einn stað; safna utan um miðpunkt. **3** finna miðpunkt (e-s). **-ado** það að setja í miðju. **-eco** miðleiki. **-ejo** **1** miðstöð, miðja. **2** = **centralo**. **-ismo** miðflokksstefna. **-isto** miðflokksmaður. **-ulo** *íþr* miðherji; miðframvörður. **al-igi** = **centralizi**. **dis-a vél** miðskakkur, örmiðja. **ekster-a** skáhallur, burt frá miðbæ. **el-a** = **discentra**. **mal-i áhr ljó** gera (e-n) miðskakkan. **sam-a rúm** sammiðja. **komerco-o** *hag* verslanamiðstöð. **orto-o stæ** (í þríhyrningi) skurðpunktur normalanna þriggja. **pezo-o** *eðl* þyngdarpunktur. **prem-o** *flu* þrýstingsmiðja. **storm-o** *veð* óveðursmiðja. **C- -Afrika Respubliko** Mið-Afríkulýðveldið.
- central/o** **1** *fél* verkalýðssamband. **2** aðaljárnbrautarstöð. **3** *tæk* rafstöð. **4** *fja* símsstöð; landsími. **loka -o** (sveitar)símsstöð. **interurba -o**, **interloka -o** landsími. **interlinea -o** *fja* endurvarpsstöð (einnig **interlinea stacio**). **stacia -o** *fja* skiptiborð (fyrirtækis). **akvo-energia -o** vatnsrafstöð. **vapor-energia -o** gufuafstöð. **atom-energia -o** kjarnorkuver.
- centraliz/i** *áhr* færa / draga saman á einn stað, færa (t.d. stjörnina) undir eina stofnun. **-a** miðstýringar-.
- (ad)o** miðstýring. **-ismo** miðstýringarstefna. **mal-i áhr** valddreifing. **mal-o** valddreifing.
- centrant/o** *gra* gyðjustafur (*Centranthus ruber*).
- centrifug/a** *eðl* *gra* miðflótta-. **-i áhr tæk** skilja, þeytivinda. **-ado** þeytivinding. **-aĵo** syrja vegna þeytivindingar.
- ilo** þeytivinda, skilvinda. **-a forto** miðflóttakraftur, slöngvikraftur, þeytikraftur.
- centripet/a** *eðl* *gra* miðleitinn.
- centuri/o** *sag* hundrað manna herdeild (hjá Rómverjum). **-estro** hundraðshöfðingi.
- cenzor/o** **1** = **censisto**. **2** = **cenzuristo**.
- cenzur/i** *áhr* skoða (rit). **-o fél sál** **1** ritskoðun. **2** siðgát. **-isto** ritskoðandi.
- cep/o** *gra* rauðlaukur (*Allium cepa*) (einnig **bulbo**).
- cepol/o** *dýr* flettingur (*Cepola*).

- cerambik/o** *dýr* trjábukkur (*Cerambyx*).
- ceramik/o** leirkerasmiði. **-aĵo** leirker, leirvara. **-a** leir-, leirkera-. **-isto** leirkerasmiður.
- cerast/o** *dýr* naðra (*Cerastes*).
- cerasti/o** *gra* músareyra (*Cerastium alpinum*); mjallararfi (*C. arvense*); engjafræhyrna (*C. semidecandrum*); vegarfi (*C. caespitosum*).
- ceratin/o** = **keratino**.
- ceratofil/o** *gra* hnotbroddajurt (*Ceratophyllum demersum*). **-acoj** kransblaðaætt.
- ceratoni/o** *gra* jóhannesarbrauðtré (s. einnig **karobujo**).
- cerb/o** *lfæ* **1** heili (= **encefalo**). **2** hjarni (= **cerebro**). **3** = **medolo**. **4** hugur. **lia -o iris promeni** ganga í leiðslu. **venis al mi en la -on** datt mér í hug. **-a** heila-, sem lýtur að heilanum; geð-. **-aĵo mat** heili (dýra) sem matur. **-aro** heilinn (á bak við e-ð), fræðimenn bak við tjöldin. **-eco** hugareiginleiki. **-eto** *lfæ* litli heilinn (= **cerebelo**). **-ujo** heilakúpa. **-oza** gáfaður. **-ularo** sérfræðinganevnd. **-umi** *áhl* brjóta heilann. **-olaboristo** andlegur vinnumaður. **-ospina** heila- og mænuvökva-. **-oskuo** heilahristingur. **-oŝtopi** *áhr* heilaþvo. **en-igi** sannfæra. **sen-a** heimskur. **sen-ulo** heimskingi. **klar-a** skýr í hugsun. **osto-o** mergur.
- cerbatan/o** blásturpípa, munnbyssa.
- Cerber/o** *goð* **1** Kerberos (varðhundur undirheima). **2** ógeðslegur dyravörður.
- cereal/o** *gra* kornjurt.
- cerebel/o** *lfæ* litli heili, hnykill.
- cerebr/o** *lfæ* hjarni.
- cerefoli/o** *gra* kerfill (*Anthriscus cerefolium*).
- ceremoni/o** **1** siðir, hátíðarsiðir, viðhafnarsiðir. **2** athöfn. **-a** athafnar-, viðhafnarlegur, hátíðlegur; formlegur. **-aro** hirðsiðir; hegðunarvenjur. **-ema** hátíðlegur; formlegur. **-estro** siðameistari. **-ismo** hátíðleiki; formleiki. **-ulo** hátíðlegur maður, siðamaður. **mal-a, sen-a** hispurslaus, viðhafnarlaus.
- Ceres** *goð* Ceres (rómversk gyðja sem samsvarar grísku gyðjunni Demetru).
- ceri/o** *efn* seríum, serín (*Ce*). **-a klorido** seríumklóríð. (í stað **-a** má nota **cerozza** eða **cerika**). **-aj kombinaĵoj** seríumsambönd.
- cerkopitek/o** *dýr* marköttur (*Cercopithecus*). **-edoj** markattaætt, apar gamla heims.
- cerotin/o** *efn* sýra býflugnavax.
- cert/a** **1** viss. **2** áreiðanlegur. **3** ákveðinn, nokkur, einn. **-e** vissulega; að vísu; áreiðanlega, ábyggilega. **-aĵo** áreiðanlegt mál, óhrekjanleg staðreynd. **-eco** víska, áreiðanleiki; sannfæring. **-igi** **1** staðfesta, fullvíska. **2** tryggja. **-igo** staðfesting, fullvissun. **-iĝi** fá vísu, verða viss; taka e-n á orðinu. **mal-a, ne-a** vafasamur, óviss. **mal-e** varla. **mem-a** montinn, öruggur með sig. **ne-a** efins.
- certi/o** *dýr* skógfeti (*Certhia familiaris*), garðfeti (*C. brachydactyla*).
- cerumen/o** *lfe* eyrnamergur (= **orelvakso**).
- ceruz/o** *efn* blýhvíta.
- cerv/o** *dýr* hjörtur (*Cervus*). **kanada -o** = **alko**. **moska -o** = **moskulo**. **norda -o** = **boaco, rangifero**. **ruĝa -o** rauðhjörtur (*C. elaphus*). **-a** hjartar-. **-aĵo** hjartarkjöt. **-ido** hindarkálfur. **-edoj** hjartardýr (*Cervidae*). **-ino** hind. **-bleki** *áhl* (um hjört) baula. **-kornaĵo** **1** hjartarhorn. **2** hjartarsalt. **dam-o** = **damao**.
- cervelas/o** *mat* hangibjúga.
- cervik/o** *lfæ* háls. **-o de utero** legháls. **-a** háls-, legháls-.
- cesalpini/o** *gra* sennatré.
- cest/o** *sag* hnefaól (notuð í hnefaleikum hjá Grikkjum og Rómverjum).
- cestod/oj** *dýr* bandormur (*Cestoda*).
- cestr/o** *gra* skálatré (*Cestrum*).
- cetac/oj** *dýr* hvalir (*Cetacea*) (= **baleno**).
- ceter/a** hinn. **-e** annars, að öðru leyti; reyndar. **kaj -e** og fleiri, og svo framvegis **-o** það sem eftir er; þeir sem eftir eru, hitt. **-aĵoj** aukaatriði; eitthvað eitt í viðbót.
- ceterak/o** *gra* miltisburkni (*Ceterach officinarum*).
- cetil/o** *efn* setýl.
- cetoni/o** *dýr* gullbossi (*Cetonia cuprea*).
- cetrari/o** *gra* fjallagrös (*Cetraria islandica*) (= **islanda musko**).
- Ceven/oj** *ldf* Cevennafjöll (í Frakklandi).

Cezar/o *per* 1 Caesar, Sesar. 2 keisari(nn). -a *sku* keisara-. -a **operacio** keisaraskurður. -i *áhl* stjórna sem keisari. -ismo einvaldsstjórn.

Cezare/o Sesarea.

cezi/o *efn* sesíum, sesín (*Cs*). -a **klorido** sesíumklóríð. -aj **kombinaĵoj** sesíumsambönd.

cezur/o *ská* hvíld (í ljóðlínu). **ina -o** kvenhvíld (hvíldin kemur eftir stuttum lið). **vira -o** karlhvíld (hvíldin kemur eftir löngum lið).

cgs/ *eðl* cgs-einingakerfi (sentímetri, gramm, sekúnda).

ci *mfr* þú. -a þinn (*forml.*).

cian/o *efn* sýan. -(at)a **acido** sýansýra. **kalia -ido** kalíumsýaníð. -**hidrogeno** sýanvetni. -**ida acido** blásýra.

ciane/o *dýr* brennihvelja (*Cyanea medusa*) (= **brulmeduso**).

cianoz/o *læk* blámi (oftast úr súrefnisskortu í blóði).

cianur(at)a acido sýaníðsýra.

Cibel/o *god* Kybele (frýgísk guðja).

cibernetik/o *tæk* stýrifræði.

cibet/o des úr desketti.

cibori/o *kaþ* patína (sem stendur á fæti), huslker.

ci/o *nýy lfæ* brjóstvarta. -**umo** tútta.

cicer/o *pre* síseró.

Ciceron/o *per* Cicero (rómverskur mælskumaður).

cicindel/o *dýr* ræningjabjalla (*Cicindela*).

cidar/o 1 vefjarhöttur æðsta prests gyðinganna. 2 vefjarhöttur Persakeisarans.

Cidon/o *sag* Sídon (bær í Líbanon).

cidoni/o *gra* kveða (e.k. ávöxtur). -**arbo**, -**ujo** kveðutrú (*Cydonia*).

cidr/o eplavín (= **pomvino**).

cifer/o 1 tala. 2 tölustafur. -i *áhr* 1 reikna, telja. 2 tölusetja, setja blaðsíðutal á. -**ita baso** *tón* generalbassi, tölusettur bassi. **rond-e** hér um bil. -**plato** skífa (í klukku).

cifoskolioz/o *læk* kryppa og snúinbak.

cifoz/o *læk* kryppa, herðakistill.

cigan/o tatari, sígauni. -a **lingvo** tataramál. -**ino** sígaunakona.

cigar/o vindill. -**ejo** 1 vindlasala. 2 vindlagerð. -**eto** smávindill (ekki sígaretta). -**ingo** vindlamunnstykki. -**istino** vindlagerðarkona. -**ujo** vindlaveski. -**kesto** vindlakassi.

cigared/o vindlingur, sígaretta. -**ingo** vindlingamunnstykki. -**ujo** vindlingaveski.

cign/o 1 *dýr* svanur, álf. 2 *stj* C-o Svanurinn (stjórnumerkur). **kanto de -o** svanasöngur. **kanto-o** álf (*Cygnus cygnus*). **malgranda kanto-o** dvergsvanur (*C. columbianus*). **nigra -o** svartur svanur. **tubera -o** hnúðsvanur (*Cygnus olor*). -**ejo** svanaþjörn, svanabú. -**ido** ungur svanur, álfarungi.

cikad/o *dýr* trjásöngva, skortíta (*Cicada*).

cikas/o *gra* sagópálmi (*Cycas*).

cikatr/o ör (á hörundi). -**igi** rispa (hörund). -**îgi** (um sár) gróa, mynda ör. -**îgo** græðsla (sárs), myndun örs eftir sár. -**oplena** skrámugur.

cikl/o *alm lfe eðl tæk bók* 1 hjól, reiðhjól. 2 ljóðaflokkur; sagnaflokkur. 3 rið, umfang, sveifla. 4 tímabil, öld (tungl-), skeið; hringur. **durada -o** = **biciklo**. **trirada -o** þríhjól. -a 1 reiðhjóla-. 2 hringtengdur; hverfi-. -i = **bicikli**. -**igi** *efn* hringtengja. -**îgi** verða hringtengdur. -**ismo** hjólreiðar. -**isto** hjólreiðamaður. -**oido** *stæ* hjólsveigur. -**ometro** 1 snúningsmælir. 2 ummálmælir. -**orako** reiðhjólgrind. -**oturismo** ferðamennska með reiðhjóli. **du-o** = **biciklo**. **kilo-o** *eðl út*v kílórið. **motor-o** vélhjól, bifhjól, mótörhjól. **plur-a** *efn* fjölrhinga-. **po-o** sekunde *eðl* = 1 herco. **pokilo-o** = kíloherco. **tri-o** þríhjól.

Ciklad/oj *ldf* Hringeyjar.

ciklamen/o *gra* alpafjóla (*Cyclamen*).

ciklan/o *efn* sýklan.

ciklo-/ *efn* (í sambandsheitum) hring-.

ciklogir/o = **helikoptero**.

ciklo-metr/o *bif* hringbogastika, kílómetramælir.

- ciklon/o** *veð* **1** hvirfilbylur, sveipur. **2** lægðarsvæði. **anti-o**, **kontraŭ-o** andsveipur, hæðarsvæði.
Ciklop/o *goð* kýklópi.
ciklostil/i *áhr pre* fjölríta. **2** fjölrítari.
ciklostom/oj *dýr* hringmunnar (*Cyclostomata*) (= **rondbušuloj**).
ciklotimi/o *læk* tvílyndi, mislyndi; öfgageðveiki.
ciklotron/o *eðl* hringhraðall.
cikoni/o *dýr* storkur (*Ciconia*). **-oformaj** storkfuglar. **-a** storka-.
cikori/o *gra* kaffirót, síkoríurót (*Cichorium intybus*). **rostita -o** síkoría, kaffibætir.
cikut/o **1** *gra* óðjurt (eitruð jurt) (*Cicuta virosa*). **2** *sag* eitursafi úr óðjurt. **akvo-o** *gra* óðjurt.
cili/o *dýr lfæ* *gra* bifhár. **-uloj** *dýr* bifdýr (*Ciliata*).
ciliar/o *lfæ* brárlík (*Corpus ciliare*).
Cilici/o *ldf* Kilíkía (fornt ríki í Litlu-Asíu).
cilindr/o *stæ* **1** sívalningur, vals. **2** hólkur. **3** strokkur (í vél) **urinaj -oj** þvagdrönglar. **-a** **ĉapelo** þípuhattur. **-a** **presilo** prentvélar sívalningur. **-olagro** = **rullagro**. **bildo-o** *fja* kefli. **rul-o** = **tamburo** **2**.
cim/o *dýr* **1** veggjalús (*Cimex*). **2** skortíta (*Hemiptera*). **lit-o** *gra* veggjalús (= **litlaŭso**). **3** = **cumo**.
cimati/o *fag* **1** esslisti. **2** myndalisti.
cimbal/o **1** skálabumba, symbali. **2** = **zimbalo**.
cimbalari/o *gra* dvergammunnur (*Linaria cymbalaria*).
cimbr/o *sag* Kimbri (maður af germanskri þjóð sem Maríus sigraði árið 101 f.Kr.).
cimicifug/o *gra* silfurkertí (*Cimicifuga*).
cinabr/o *efn* sinnóber. **-(oruĝ)a** vermiljóna.
cinam/o *gra* kanill. **-ujo** kaniltré (*Cinnamomum*). **-(at)a acido** *efn* kanilsýra. **-kolora** kanilbrúnn. **-oleo** kanilolía.
cindr/o *efn* aska; duft. **-a** **1** öskugur. **2** ösku-. **3** öskugrár, föður. **-ejo** öskustó. **-igi** brenna til kaldra kola, öskubrenna. **-igejo** brennsluofn. **-ujo** **1** öskubakki. **2** öskukassi. **-ulino** öskubuska. **-omerkredo** *kap* öskudagur. **-ourno** öskuker, duftker. **flug-o** fljúgandi aska.
cinerari/o *gra* sólbrúður (*Senecio cruentus*).
cingul/o *lfæ* gyrðill.
cinik/a **1** blygðunarlaus, óheflaður. **2** napur, napuryrtur, kaldranalegur. **-eco** blygðunarleysi; kaldranaháttur.
-ismo hundingjahyggja, kaldhæðnisstefna. **-ulo** **1** hundingi. **2** kaldranalegur maður.
cinip/o *dýr* hnúðvespa (*Cynips*).
cinl/o *dýr* fossbúi (*Cinclus cinclus*). **-edoj** fossbúaætt (*Cinclidae*).
cinocfal/o = **paviano**.
cinoglos/o *gra* seppatunga (*Cynoglossum officinale*) (= **hundolango**).
cinozur/o *gra* kambgras (*Cynosurus cristatus*) (= **hundovosto**).
cintr/o *byg* bogagrind. **-i** *áhr* reisa bogagrind. **de-i**, **sen-igi** *áhr* taka bogagrind í sundur.
Cion/o *sag* Síon. **-ismo** síonismi. **-isto** síonisti.
cip/o *sag* (rómvverskur) legsteinn; (rómvverskur) hornstólpi.
ciper/o *gra* hálfgras. **-acoj** hálfgrasaætt.
Cipr/o *ldf* Kýpur. **-a** kypverskur. **-ano** Kýpurbúi, Kýpverji.
cipre/o *dýr* postulínsbobbí (*Cypraea*) (einnig **venerkonko**). **mon-o** peningakuðungur (= **kaŭrio**).
cipres/o *gra* sýprus, grátviður (*Cupressus*).
ciprin/o *dýr* vatnakarfaættkvísl (*Cyprinus*). **-edoj** vatnakarfaætt (*Cyprinidae*).
cipripedi/o *gra* gyðjuskór (*Cypripedium calceolus*) (= **veneršueti**).
cipsel/o = **apuso**.
cir/o skóáburður; leðuráburður. **-i** *áhr* bursta (skó), fægja. **šu-isto** skóburstari.
Cir/o *sag* Kýrus (m.a. Persakonungur).
Circ/o *goð* Kirka (norn í forngrískum þjóðsögum).
circe/o *gra* krókurt (*Circea lutetiana*).
Ciren/o *ldf* Kýrene. **-io** Kýrenía. **-ano** maður frá Kýrene, Kýreningi.
Ciril/o *per* Kýrílius. **-a** kýrilskur.
cirk/o *sag* *flf* hringleikahús; fjölleikahús; sirkus.

- cirkaet/o** *dýr* snákerna (*Circaëtus gallicus*).
- cirkel/o** *tæk* hringfari, sirkill. **risorta -o** fjaðrasirkill. **stanga -o** stangasirkill. **kalibro-o** mælisirkill, boginn sirkill. **-i** *áhr* draga með sirkli. **-ujo** sirklakassi.
- cirklo/stæ ldf** **1** hringur. **2** hringflötur. **3** umgerð; baugur, hringlína. **4** hringtorg. **la arkta C-o** heimskautsbaugur nyrðri. **la antarkta C-o** heimskautsbaugur syðri. **-a** hringmyndaður, hringlaga, kringlóttur. **-orezono** hringrök, vítahringur. **ĉef-o stæ** stórhringur. **duon-a hús** hálfhringmyndaður, hálfhringlaga. **en-igi** umkringja. **politiko de en-igado** umkringingarstefna. **rad-o** hjólbogi. **vent-o ldf** veð vindáttarskífa.
- cirkonferenc/o** ummál, hringur.
- cirkonstanc/o** kringumstæður; atvik. **-a** atvikslegur, kominn undir atvikum. **-aro** skilyrði, kringumstæður.
- pro-a** eftir kringumstæðum.
- cirkonvalaci/o** = **ĉirkaŭfortikaĵo**.
- cirkulo** *dýr* heiðir (*Circus*). **blua -o** bláheiðir (*C. cyaneus*). **Cindra -o** gráheiðir (*C. pygargus*). **marĉa -o** brúnheiðir (*C. aeruginosus*). **stapa -o** fólheiðir (*C. macrourus*).
- cirkul/i** *áhl* **1** hringsnúast. **2** vera í umrás. **3** ganga milli manna. **-ado** umferð, hringrás. **-antaro umf** umferð. **-igi** **1** setja í umferð. **2** útbreiða; láta ganga.
- cirkuler/o** umferðarbréf, dreifibréf; umburðarauglýsing.
- cirkumcid/i** *áhr læk trú* umskera. **-o læk** **1** umskurður. **2** hinir umskornu. **3** umskurn, forhúðarstýfing.
- ne-ito** *bib* óumskorinn.
- cirkumfleks/o** *mfr* hattur, tvíbroddur (í lettri).
- cirkvit/o** *rtæ* straumrás. **indukta -o** spanrás. **magneta -o** segulrás. **mallonga/kurta -o** skammhlaup, straumrof. **terkonekta -o** grunntengd rás. **en-igi** setja í rás; taka við. **kurt-i** *áhr* valda skammhlaupi.
- ciroz/o** *læk* herðing, hersli; skorpnun. **hepata -o** lifrarskorpnun.
- cirsi/o** *gra* þistill (*Cirsium arvense*), risaþistill (*C. vulgare*). **marŝa -o** mýrarþistill (*C. palustre*), **sentiga -o** lágbistill (*C. agaute*).
- cirus/o** *veð* blikutrefjar, klósigi.
- cis** *nýy* herna megin við (= **maltrans**).
- cist/o** **1** *lfæ* blaðra, belgur. **2** *gra* sólrós (*Cistus*). **-acoj** sólrósaætt. **ĥole-ito** gallblöðrubólga, gallblöðrukvef.
- ito** blöðrubólga. **-oskopio** blöðruspeglun.
- cistein/o** *efn* sistein (hvít kristölluð amínósýra).
- Cisterci/o** Cîteaux (þorp í Frakklandi þar sem stofnað var frægt klaustur Benediktsreglu). **-ano** Sistersíanmunkur.
- cistern/o** *lfæ* **1** vatnsgeymir, þró. **2** tankur. **3** hít, sarpur. **-okamiono** tankbíl. **-oŝipo** olíuskip. **-vagono** tankvagn.
- cisticerk/o** *læk* sullaveikibandormur. **-ozo** sullaveiki.
- cistin/o** *efn* sistín, oxað form sisteins.
- cistocel/o** *læk* blöðruhaull.
- cistopterid/o** *gra* tófugras (*Cystopteris*).
- cit/i** *áhr* vitna í, vitna til. **-ado** tilvísun. **-aĵo** tilvitnun. **-ilo** tilvísunarmerki, gæsalappir. **-inda** athugasemdir.
- mis-i** *áhr* koma með ranga tilvitnun.
- citadel/o** útvirki; vígi.
- citato** = **citaĵo**.
- Citer/o** *ldf* Kýþera (eyja í Eyjahafi).
- Citere/a** *per* Kýþerea (Afródíta).
- citiz/o** *gra* gullsópur (*Cytisus scoparius*).
- citofilakt/o** *læk* frumuvernd.
- citokrom/o** *efn* sýtókróm.
- citolog/o** *per* frumfræðingur. **-io** frumfræði.
- citoplasm/o** *lfæ* umfrymi.
- cit/(at)a** *efn* **-ata acido** sítrónusýra.
- citro/o** *sag tón* sítar (hljóðfæri).
- citrol/o** *gra* vatnsmelóna (= **akvomelono**) (*Citrullus*).
- citron/o** *gra* sítróna. **-arbo, -ujo** sítrónutré (*Citronus medica*). **-flava** sítrónugulur, skærgulur, ljósgulur.
- premio** sítrónupressa.

- citrus/o** *gra* sítrusávöxtur; sítrustré (*Citrus*).
- civet/o** *dýr* þefköttur (*Viverra civetta*).
- civil/a** *sag* **lög** **1** borgara-, borgaralegur. **2** leikur. **-a inĝeniero** byggingaverkfræðingur. **-a leĝo** einkaréttur.
- eco** borgaraleiki. **-ulo** borgari.
- civiliz/i** *áhr* siða, mennta. **-ado** menntun, siðun. **ne-ito** ósiðaður maður.
- civilizaci/o** **1** menning. **2** menningarsamfélag. **-a** menningarlegur.
- civit/o** *sag* **1** fríborg. **2** ríki. **3** borgarastétt. **-ano** þegn, (ríkis)borgari. **-aneco** (ríkis)borgararéttur. **-ismo** samfélagsfræði. **sam-ano** samlandi. **mond-aneco** hugsunarháttur heimsborgara. **inter-ana milito** borgarastyrjöld.
- cizel/i** *áhr* **1** grafa á/i; drífa (málm). **2** gera (e-ð) fint. **-ado** myndskurðarlist. **-ilo** grafrarverkfæri. **-isto** leturgrafari.
- col/o** þumlungur, tomma.
- cug/o** *gra* þöll (barrtré - fellandi) (*Tsuga*). **pseudo-o = duglasio**.
- cum/o** *gra* skúfur. **dikotoma -o** kvíslskúfur.
- cuman/o** *ldf* veð flóðalda sem jarðskjálfti orsakar.

- Ĉ, ĉ** *mfr* **1** 4. stafur esperanto-stafrófsins. **2** (skammstöfun) = **ĉirkaŭ**.
ĉ/o *mfr* sé með hatti (heiti bókstafsins ĉ).
ĉabrak/o undirdekk.
Ĉad/o *ldf* Tsjadvatn. **-io, -lando** Tsjad, Tchad.
ĉagren/i *áhr* **1** hryggja, hrella, angra. **2** mislíka. **3** trufla, ónáða. **-o** gremja, angur; harmur. **-a** =
ĉagrenanta. **-iĝi** verða óánægður, reiðast. **-ita** sorglegur, óánægður. **sen-a** áhyggjulaus.
ĉak/o hermannahúfa.
ĉakon/o chaconne (upprunalega spænskur þjóðdans frá 16. öld).
ĉalazi/o = **kalazio**.
ĉalet/o *byg* selkofi.
ĉam/o *dýr* gemsa (*Rupicapra*).
ĉambelan/o kammerherra. **-ino** kammerfrú (við hirðina).
ĉambr/o *tæk* **1** herbergi; stofa. **2** þingdeild. **3** salur. **-a** kammer-. **-aĉo** kytra. **-aro** íbúð. **-ego** salur. **-eto**
þaksalur, lítið herbergi. **-isto** herbergisþjónn. **-istino** **1** herbergisþjónna, þjónustustúlka. **2** = **ĉambelanino**.
-oluant herbergjaleigusali. **lu-ano** herbergisleigjandi. **sam-ano** herbergisfélagi. **-oplant** stofujurt. **antaŭ-o**
1 forstofa. **2** biðstofa. **ban-o** baðherbergi. **dormo-o** svefnherbergi. **fos-o** neðanjarðarskýli. **gasto-o** gestaherbergi.
juĝo-o lög réttarsalur. **kaldron-o** ketilhús, miðstöð. **klas-o** kennslustofa. **komando-o** *tæk* stjórnklefi.
lego-o lesstofa. **lu-o** leiguherbergi. **manĝo-o** borðstofa. **maŝin-o** vélarrúm, vélstöð. **nebul-o** *eðl* þokuhylki.
plumbo-o *efn* blýfóðrað herbergi. **pun-o** = **arestejo**. **skribo-o** skrifstofa.
ĉampan/o *mat* kampavín. **-izi** gera að kampavíni eða freyðivíni.
Ĉampanj/o *ldf* Champagne (hérað í Frakklandi).
ĉampinjon/o *gra* ætisveppur (*Psalliota campestris*).
ĉampion/o **1** meistari (í íþrótt); methafi. **2** forvígismaður. **-eco** meistaratign.
ĉan/o *tæk* gikkur (á byssu).
ĉant/o *tón* kirkjusöngur; tón; tónlag, kirkjulag. **-i** *áhr* tóna. **gregoria -o** gregoríanskur söngur.
ĉantaĝ/i *áhr* lög kúga fé af. **-o** fjárkúgun. **-isto** fjárkúgari.
ĉap/o *tæk* húfa; hetta. **-eto** hetta. **la Ruĝa Ĉ-eto** Rauðhetta. **ban-o** sundhetta. **dorma/nokta -o** nátthúfa.
fald-o "bátur". **fel-o, pelt-o** loðhúfa. **verto-o** kollhúfa. **vaska -o** = **bereto**. **vizier-o** = **kaskedo**. **skota**
-o skosk húfa. **-o de aŭtomobila rado** hjólkoppur. **-o de fontoplumo** sjálfblekungslok. **-o de botelo**
flöskuhetta, flöskutappi.
ĉapel/o *gra* **1** hattur. **2** lok; hattur, tvíbroddur. **-ejo** hattabúð, hattaverslun. **-isto** hattari. **-istino** kvenhattasaumari,
kvenhattasali. **-ita** **1** með hatt. **2** *mfr* með hatti. **-ujo** hattaskja. **bul-o** harðkúluhattur. **cilindra -o** pípuhattur.
kardinala -o hattur kardinála. **klak-o** samfellanlegur hattur. **sun-o** sólhattur.
ĉapitr/o kafli, kapituli.
ĉar *mfr* **1** því að. **2** þar sem.
ĉar/o *sag* *tæk* **1** kerra, einykisvagn. **2** hjólagrind, hjólabúnaður. **-ego** stór vagn, flutningsvagn. **-eto**
tæk **1** lítill vagn, lítil kerra. **2** (á ritvél) sleði. **-isto** flutningsvagnsekkill. **-umo** hjólbörur. **-levilo** tjakkur.
aŭto-o hópferðabíll. **benko-o** hópferðabíll (oftast þaklaus). **bov-o** nautavagn. **elektro-o** rafknúin kerra.
infan-eto barnakerra, barnavagn. **flank-o, krom-o** hliðarvagn. **funebra -o** líkvagn. **lev-o** vörulyftari,
gaffallyftari. **plen-o** vagnhlass. **puŝ-o** **1** = **ĉareto**. **2** = **ĉarumo**.
ĉard/o *nýy* ungersk þorpskrá.
ĉardaŝ/o csárdás (ungverskur þjóðdans).
ĉarlatan/o **1** skottulæknir. **2** skrumari, svíkari. **-i** *áhl* narra, svíkja, leika á. **-aĵo** skottulækningar, svik.
-eco, -ismo skjalaraskapur. **-reklamo** skrum.
Ĉarlot/o *per* Karlotta.
ĉarm/a yndislegur, hrifandi, indæll; aðlaðandi. **-e** yndislega. **-o** yndi; unaður, fegurð (oft í ft. í þessari
merkingu). **-i** *áhr* töfra, hrifa. **-aĵo** kjörgripur (sbr. Hl. 1:7). **-eco** yndisleiki. **-ega** töfrandi, dásamlegur,
frábær. **-iĝi** gera fagran, fegra. **-ulo** indæll maður. **-ulino** indæl kona. **mal-a** andstyggilegur, ógeðfelldur.
ne-a, sen-a ólaglegur, óviðkunnanlegur. **serpent-isto** slöngutemjari.
ĉarnir/o *tæk* *lfæ* *her* **1** hjara, hjör, löm. **2** liður. **universala -o** hjöruliður.
ĉarpent/i *áhr* smíða (úr timbri), höggva. **-ado, -arto** trésmíðaiðn. **-aĵo** **1** trésmíði. **2** klæðning. **3** grind
(á gólfi); vinnupallur. **-isto** trésmíður. **fer-aĵo** vinnupallur á járngrind.

ĉarpi/o *sag* línskafl.

ĉart/o *sag lög* 1 réttindaskjal. 2 stofnskrá, leyfisbréf. 3 reglugerð. 4 leigusamningur (skips, flutningsbifreiðar eða flugvélar). **la Granda Ĉ-o de Anglujo** Skilmálaskrá mikla. **la -o de UNo** stofnskrá Sameinuðu þjóðanna. **-i áhr** taka á leigu. **-aro** *sag* skilmálaskrá, leyfisbréfaskrá, skjalabók. **-ejo** *sag* skjalasafn. **-igi** leigja (skip, flugvél o.s.frv.). **-isto** skjalafræðingur.

ĉas/i áhr 1 veiða. 2 leita, sækjast eftir. **-o** eftirsókn. **-ado** veiði; leit. **-aĵo** 1 veiðidýr. 2 kjöt af veiðidýrum. **-anto** hraðbátur. **-ejo** veiðiland, veiðisvæði. **-isto** 1 veiðimaður, skytta. 2 skógarhermaður. **-leĝaro** veiðilög, veiðireglur. **-leopardo** = **gepardo**. **-pelantoj** rekstrarmenn (í veiðum). **-permeso** veiðileyfi. **-putoro** = **furo**. **-osako** veiðitaska. **-sekvi áhr** leita uppi. **for-i áhr** reka í burt, losa við, losna við. **kur-i áhr** elta með hundum. **pel-o** skarkveiði, fæliveiðar. **ŝtel-i áhr** veiða í leyfisleysi.

ĉasi/o botngrind; undirvagn.

ĉast/a skírlífur, hreinlífur, siðlátur, látlaus. **-o**, **-eco** hreinlífi, skírlífi; siðsemi. **mal-a** ósiðsamur, lauslátur, lostasamur. **mal-i áhl bib** 1 vera lostafullur, svalla, drabba. 2 taka framhjá með. **mal-aĵo** saurlífnaður. **mal-eco** lostasemd, saurlífi. **mal-ejo** = **bordelo**. **mal-ulo** vændismaður, óhófsmaður; hörkarl. **mal-istino** hóra. **ne-a** siðlaus, ósiðlegur. **-afekta** teprulegur.

ĉat/oj deplar og skvettur.

ĉatobriand/o *mat* nautakjötsréttur.

ĉe mfr 1 (um stað) við, hjá. 2 (um tíma) um leið, við, að. 3 hjá, með. **-esti** vera viðstaddur. **-mane** í hendinni; við höndina.

ĉeĉen/o *per* Tsjetsjeni. **Ĉ-io** *ldf* Tsjetsjenía.

ĉefl/ mfr aðal-, erki-, höfuð-. **-o** aðalmaður, höfðingi; húsbóndi; forstöðumaður; stjóri. **-a** aðal-, höfuð-. **-i áhl** 1 vera æðstur. 2 vera mikilvægastur. **-e** aðallega. **-aĵo** aðalmálið. **-eco** æðsta vald. **mal-a**, **ne-a** 1 auka-, viðauka-, hjá-. 2 annars flokks, ómikilvægur. **-altaro** háaltari. **-anĝelo** erkiengill. **-artikolo** leiðari, forystugrein. **-episkopo** erkibiskup. **-grava** þýðingarmestur. **-inĝeniero** yfirverkfræðingur. **-juĝejo** hæstiréttur. **-kelnero** yfirþjónn. **-leŭtenanto** yfirlautinant. **-libro** höfuðbók, kladdi. **-manĝo** aðalmáltíð. **-masto** stórsigla. **-ministro** forsætisráðherra. **-orgeno** fyrsta handborð (orgels), háverk. **-parto** aðalhluti. **-pastro** æðsti prestur. **-preĝejo** = **katedralo**. **-pulso** niðurslag. **-redaktoro** aðalritstjóri. **-serĝento** undirforingi, yfirlíðsforingi. **-strato** aðalstræti. **-ŝlosilo** aðallykill, allsherjarlykill. **-turo** borgarturn, aðalturn (kastala). **-urbo** höfuðborg, höfuðstaður. **-urbestro** yfirborgarstjóri, aðalborgarstjóri. **-violonisto** konsertmeistari. **-vojo** aðalbraut.

ĉeĥ/o *per* Tékki. **-a** tékkneskur. **Ĉ-io**, **Ĉ-ujo** *ldf* Tékkland. **-o-slovaka** tékkóslóvakískur, sem tilheyrir Tékkóslóvakíu. **Ĉ-oslovakio** Tékkóslóvakía.

ĉek/o *hag* ávísun, tékki. **nekovrita -o/senvalora -o** innistæðulaus ávísun, innistæðulaus tékki, gúmmítékki. **trastrekita -o** strikaður tékki. **vojaĝa -o** ferðatékki. **-libro** ávísanahefti. **poŝt-o** póstaávísun. **post-a konto** póstgíróreikningur. **bank-o** bankatékki, bankavíxill.

ĉel/o *lfæ flu eðl* 1 hús klefi. 2 dýr hólf (í býkúpu). 3 fruma. 4 reitur (á taflborði). 5 bolur og vængir (á flugvél). 6 sella (stjórnmálamanna o.fl.). *rtæ lumelektra -o*, **foto-o** ljósnemi. **palisada -o** *gra* stafsella. **sponga -o** *gra* stuttfruma. **-a** holóttur, sellu-. **-aro** 1 vaxkaka. 2 sellnakerfi. **-ara** úr vaxköku, í vaxköku. **-eto** = **alveolo**. **-emajlo** = **klozoneo**. **-muko** = **protoplasmo**. **-veturilo** lögreglubíll, fangabíll. **lip-o** *gra* loftaugavör. **plur-uloj** = **metazooj**. **selen-o** selensnertiljósnemi. **unu-uloj** = **protozooj**. **bartavola -o** *eðl* snertiljósnemi.

ĉele/o *fru* Chellska-öld (um fyrri hluta fornsteinaldar).

ĉement/o *lfæ tæk* 1 tannlím, tannskorpa. 2 skelhersluduft. **-i áhr** herða (yfirborð málm). **-ado** skelhersla, yfirborðshersla.

ĉemizo 1 skyrta. 2 serkur, kvenskyrta. 3 bolur; stakkur. **nigraj -oj** svartstakkar (= **faŝistoj**). **brunaj -oj** brúnstakkar (= **nazioj**). **-butonoj** skyrtuhnappar. **-eto** stutt skyrta. **sub-o** nærskyrta. **sur-o** (laus) skyrtubríóst. **har-o**, **pent-o** hæruskyrta. **nokto-o** náttserkur, náttkjöll.

ĉen/o *tæk útv ver* 1 keðja; festi. 2 röð. **-a** keðju-. **-i áhr** hlekkja, fjötra, binda með keðju. **-ero** hlekkur. **-eto** festi. **-ujo** sveifarhús. **de-igi**, **el-igi** leysa, láta lausan. **kun-ado** hlekkjun; röð þar sem hvert atriði rekur annað. **sen-a** keðjulaus; ófjötraður. **ankra -o** akkerisfesti. **argana -o** kranastrengur. **fera -o** járnfesti. **flor-o** blómhringur. **hokmaŝa -o** hringfesti. **horloĝa -o** klukkukeðja. **hunda -o** hundakeðja. **karbon-o** *efn* kolefniskeðja. **kol-o** hálsfesti, hálsmen. **kuplo-o** *tæk* reiðhjólakeðja. **ora -o** gullfesti. **pordo-o** öryggiskeðja á hurð. **porto-o** færiband. **rul-o** keflarenni. **senfina -o** endalaus keðja. **ŝaŭm-o** beisliskeðja. **ŝlosita**

-o lokuð keðja. **tranĉo-o** *tæk* keðja á keðjusög. **trog-o** *tæk* skóflukeðja. **-butiko** keðjubúð. **-fumado** keðjureyking. **-kanto** keðjusöngur. **-laboro** færibandavinna. **-letero** keðjubréf. **-reakcio** keðjuverkun. **-ringo** = **ĉenero**. **-stablo** færiband.

ĉenil/o silkikögur.

Ĉerburg/o *ldf* Cherbourg (hafnarbær í Norður-Frakklandi).

ĉerimoli/o *gra* morgunberkja (ávöxtur). **-ujo** morgunberkjutré (*Annona cherimolia*).

ĉeriz/o *gra* kirsiber. **-ejo** kirsiberjagarður. **-arbo**, **-ujo** kirsiberjatré. **-ligno** kirsiberjaviður.

ĉerk/o líkkista. **-a** **1** líkkistu-. **2** grafarlegur; sorglegur. **-ujo** gröf, legstaður. **-veturilo** líkvagn. **en-igi** leggja í líkkistu, kistuleggja.

ĉerkes/o *per* Tjerkesskbúi. **Ĉ-io**, **Ĉ-ujo** *ldf* Tjerkessk-hérað.

ĉerp/i *áhr* **1** ausa. **2** draga út. **-o** austur (það að ausa, og það sem ausið er). **-ado** stöðugur austur. **-aĵo** útdráttur; ausufylli. **-eto** smásopi. **-ilo** *sig* ausa, sleif, eysill. **el-i** *áhr* ausa, tæma með austri. **el-ita** þurrausinn; uppgenginn (um bók). **el-iĝi** verða uppseldur; þreytast; verða búinn. **neel-ebla** óþrjótandi, ótæmandi, óþrotlegur. **sub-i** *áhr* tappa.

ĉervonc/o *inn* térvonets, fyrrverandi rússneskur peningur.

ĉes/i *áhl* hætta (áhrifslaus eða með nafnhætti). **-o** stöðvun, slit, hlé. **-igi** hætta, hætta við, stöðva. **-igo** stöðvun. **-iĝi** linna, hætta að vera, byrja að hverfa. **sen-a** sífelldur, látlaus, óaflátanlegur.

ĉeval/o *dýr tæk* **1** hestur, hross (*Equus caballus*). **2** (tafl) riddari. **3** = **ĉevalpovo**. **-a** hrossa-, hesta-; hestlegur. **-aĉo** trunta, bikkja. **-aĵo** hrossakjöt. **-ejo** hesthús. **-eto** **1** lítill hestur. **2** = **poneo**. **plej amata** **-eto** áhugamál. **-ido** folald, foli. **-ino** hryssa, meri. **-isto** hestamaður, riddari. **-iro** riddaraleikur (í tafl). **-bleki** *áhl* hneggja. **-bredisto** hrossabóndi. **-haroj** hrosshár. **-servisto** hestasveinn. **-rajdisto** reiðmaður. **-ĉuo** skeifa. **-piedo** = **tusilago**. **-ĉanĝo** hestaskipti. **-ĉanĝejo** skiptistöð hesta. **-viro** **1** = **centaŭro**. **2** = **virĉevalo**. **antaŭ-oj** aukahestar, sem hjálpa hestum að draga vagn (t.d. upp brekku). **de-igi** **1** láta stíga af baki. **2** kasta af hestbaki. **de-iĝi** stíga af baki. **-povo** hestafl. **-manĝado** hrossát. **du-a** **1** tvíeykis-. **2** knúinn tveggja hestafla vél. **sur-igi** setja á hestbak. **sur-iĝi** fara á hestbak. **vir-o** graðhestur, stöðhestur. **balanc-o**, **baskul-o**, **lul-o** rugguhestur. **baston-o** tréhestur. **batal-o** stríðshestur. **ĉas-o** veiðihestur. **kur-o** kappreiðahestur. **rajd-o**, **sel-o** reiðhestur. **tir-o** vagnhestur. **plug-o** plóghestur. **ĉarĝ-o** burðarhestur.

Ĉeviot/a Montaro *ldf* Cheviot-fjöll.

ĉevron/o *byg* **1** sperra, sperrukjálki. **2** (í skjaldarmerkjafræði) skárendur sem mætast í oddi á skildi. **3** strik á ermi hermannabúnings. **-i** *áhr* sperra.

ĉi *mfr ská* **1** bendir til þess sem næst liggur. **tiu ĉi** þessi hérna. **ĉi tio** þetta. **ĉi-vintre** nú í vetur. **ĉi-kune** hérmeð. **2** = **ĉi tiu**.

ĉi/o *mfr* allt. **-opova** almáttugur. **-oscia** alvitur. **-ovora** sem nærast á alls konar fæðu. **-a** alls konar, sérhver. **-amaniere** = **ĉiel**. **ĉiaokaze** hvað sem öðru líður.

ĉial *mfr* alls vegna.

ĉiam *mfr* **1** alltaf, ávallt, ætíð. **2** um leið. **por** - að eilífu. **-a** eilífur. **-ulo** fastur viðskiptavinur, fastur gestur, fastagestur. **por-a** eilífur, sem verður að eilífu. **-igi** viðhalda. **-verda** sígrænn.

ĉibuk/o tyrknesk pípa.

ĉiĉeron/o leiðsögumaður.

ĉie *mfr* alls staðar. **-a** alls staðar nálægur; algengur. **-eco** alls staðar nálægð.

ĉiel *mfr* á allan hátt.

ĉiel/o *trú kri* **1** himinn, loft. **2** himnar, himnaríki. **3** guð, drottinn. **-a** himneskur; dýrlegur; guðdómlegur. **-ano**, **-ulo** himnesk vera, góður andi. **-arko** regnbogi. **-blua** himinblár. **-ruĝo** morgunroði. **-iro** himnaför, uppstigning. **sub-a** undir beru lofti.

ĉies *mfr* einhvers; allra. **-ulino** = **prostituitino**.

ĉif/i *áhr* böggla, krumpa. **-aĵo** bögglaður hlutur. **mal-i** *áhr* slétta. **ne-ebla** sem krypplast ekki, straufrír.

ĉifĉaf/o *dýr* gransöngvari (*Phylloscopus collybita*).

ĉifon/o **1** tuska, drusla. **2** ræfill, tævla. **-a** slitinn. **-aĵo** tuska, tötur. **-aro** rýjur, töttrar. **-isto** rýjusali, ruslasali, skransali. **-ulo** ræfill, töttrum klæddur maður. **hok-isto** ruslasafnari. **lav-o** þvottatuska. **pied-o** fótatuska. **-figuro** fuglahræða.

ĉifr/o **1** leyniletur; dulmál. **2** dulmálslykill. **3** = **monogramo**. **-i** *áhr* dulrita. **-ado** dulritun. **-aĵo** orðsending á dulmáli. **-isto** maður sem skrifar á dulmáli. **mal-i** = **deĉifri** dulráða. **sur-i** *áhr* dulrita ofan í dulritun.

- ĉik/o** *dýr læk sandfló (Sarcopsylla penetrans).*
- Ĉikag/o** *ldf* Chicago.
- ĉikan/i** *áhr* **1** áreita, stríða. **2** hártoga. **-o** **1** áreitni, stríðni. **2** hártogun. **-ema** **1** stríðinn. **2** hártogandi.
- ĉikl/o** *efn* (mjúk og bragðlaus trjákvöða, notuð í tyggigúmmi).
- ĉil/o** *lif* iðramjólk.
- Ĉili/o** *ldf* Chile, Síle. **-ano** Chilebúi, Sílebúi. **-a** chileskur, síleskur.
- ĉim/o** *lif* iðramauk.
- ĉimozin/o** hleypir.
- ĉimpanz/o** *dýr* sjimpansi (*Pan troglodytes*).
- ĉin/o** *per* Kínverji. **-a** kínverskur. **Ĉ-a Maro** Kínahaf. **-aĵo** **1** hlutur frá Kína. **2** kínverskt listaverk.
- Ĉ-io, Ĉ-ujo** *ldf* Kína. **-ologo** fræðimaður í kínverskri tungu og bókmenntum. **-ologio** kínversk fræði.
- Hindo-Ĉ-io, Hindo-Ĉ-ujo** *ldf* Indó-Kína.
- ĉinĉil/o** *dýr* loðkanína, silkikanína (*Chinchilla*).
- ĉiom** *mfr* allt saman. **-a** allur saman.
- ĉip/a** ódýr.
- ĉir/o** **1** *gra* vafþráður. **2** *dýr* fálmar. **-pieduloj** hrúðurkarlar (*Cirripedia*).
- ĉirkaŭ** *mfr* **1** umhverfis, kringum. **2** um. **3** hér um bil, um það bil, sirka. **-a** umliggjandi, umhverfis. **-e** umhverfis; (hringinn í) kring. **-i** *áhr* umlykja, umkringja. **-o** ummál. **-aĵo** umhverfi. **-igi** setja/leggja í kringum, láta umkringja. **-antaro** fylgdarlið. **-polusa** sem liggur um/við heimskautin, heimskauta-, pólhverf. **-parolado** málalengingar, vífilengjur. **-kolo** hálsband. **-iri** fara í kringum. **-premi** umfaðma.
- ĉirp/i** *áhl* tísta (um skordýr).
- ĉit!** *mfr* uss, þei þei.
- ĉiu** *mfr* (sér)hver. **-j** allir. **-tage** á hverjum degi. **-hora** á hverri stundu. **-dimanĉe** á hverjum sunnudegi. **-semajna** vikulegur, viku-. **-taga** daglegur. **-okaze** hvað sem öðru líður. **-foje kiam** hvenær sem. **-jare** árlega.
- ĉiz/i** *áhr* meitla. **-ado** útskurður. **-ilo** meitill. **-ileto** stíll. **ĉirkaŭ-i** *áhr* höggva útlínu. **bek-ilo** gróþjárn, sporþjárn. **ligno-ilo** tréskurðarþjárn. **foldo-ilo** = **guĝo**. **gravur-ilo** = **grifelo**.
- ĉizoj/o** klippur, skæri; töng; dósahnifur. **-i** **1** *áhr* tæk skera (málm). **2** *áhl* umfjár víxlast. **3** gegnskera.
- ĉj** *mfr* viðskeyti sem myndar gælunöfn karla, t.d. **Peĉjo** Pési, **Nikolĉjo**, **Nikĉjo** Nikki, Lási. **paĉjo** pabbi.
- ĉokolad/o** súkkulaði. **-a** **1** súkkulaði-, úr súkkulaði. **2** súkkulaðiþrúnn. **-isto** súkkulaðisali. **-ujo** súkkulaðikanna.
- ĉot/o** *dýr* marhnútur (*Cottus*).
- ĉu** *mfr* **1** myndar spurningar sem hægt er að svara játandi eða neitandi, t.d. *Ĉu vi venos?* Kemurðu. *Ĉu vere?* Er það satt? **2** hvort. **-ne** er það ekki?
- ĉuk/o** *tæk* (renni)greip, kjafi.
- ĉur/o** *nýy* (gróft) sæði, sáðvökvi. **-ovoj** mannseistu.

D, d 1 *mfr* 5. stafur esperanto-stafrófsins. 2 *tón* D. **D bemola** des. **D diesa** dís. 2 (í rómverskum tölum) D = 500. 3 *efn* D = **deŭterio**. 4 D-laga. 5 (skammstöfun) D = **deklinacio magneta**; d = **dino**.

d/o *mfr* *dé* (heiti bókstafsins d).

da *mfr* af (um innihald, efni í hlutum o.s.frv.) Ath. að ekki má nota **da** á undan la, ĉiuj, tuta, ábendingarfornöfnum, eignarfornöfnum, tölum o.þ.u.l., og ekki heldur á undan nafnorði sem táknar ákveðið magn; í þessum tilfellum er notað **de** eða **el**. *glaso da akvo* glas af vatni. *multe da io* mikið af e-u.

dab/i *áhr nýy* nú á létt. **-o** létt núning.

Dac/o *per* Dakíubúi. **-ujo** *ldf* Dakía.

dacel/o *dýr* hláturfugl (*Dacelo*).

dadaism/o *vis* dadaismi.

dadaist/o *per* dadaisti.

dafn/o *gra* töfratré (*Daphne*), lárviðartré.

dafni/o *dýr* halafló (*Daphnia*).

Dafnis/o *per* Dafnis (hjarðsveinn sem dís ein varð ástfangin af).

dafodil/o *gra* páskalilja (*Narcissus pseudonarcissus*).

dagerotip/o Daguerre-ljósmynd. **-io** Daguerre-aðferð.

Dagestan/o *ldf* Dagestan.

Dagobert/o *per* Dagbjartur. **-a** Dagbjört.

Dahome/o *ldf* Dahomey (fyrirverandi heiti á Benín, sjá **Benino**).

dajmon/o *goð* fylgjuð. **-ismo** *bók* .

Dakot/o *ldf* Dakóta, Dakota. **Nord-o** Norður-Dakóta. **Sud-o** Suður-Dakóta.

dakrioadenit/o *læk* tárakirtilsbólga.

dakriocist/o *læk* tárapoki. **-ito** tárapakabólga.

daktil/o *gra ská* 1 daðla. 2 réttur þríliður. **-a** 1 döðlu-. 2 með/i réttum þríliðum. **-ujo** *gra*, **-arbo**, **-opalmo** döðlupálmi (*Phœnix dactylifera*).

daktilid/o axhnoðapuntur (*Dactylis glomerata*).

daktilograf/i *áhr* vélrita.

daktiloskopio fingrafararannsókn.

Dalai-lama/o *trú* Dalai Lama, yfirmunkur búddadóms Tíbets.

dali/o *gra* glæsifífill, glitfífill (*Dahlia*) (= **georgino**).

dalmat/o *per* Dalmatíubúi. **D-io**, **D-ujo** *ldf* Dalmatía. **-a** dalmatískur.

dalmatik/o *kaþ* dalmatíka, einkennisklæði djákna í messu.

daltonism/o *læk* litblinda.

dam/o *kaþ* 1 dama, hefðarkona, hefðarfrú. 2 lafði. 3 (í spilum og skák) drottning. 4 (í dammspili) dama. **Nia D-o** María mey. **-oj** dammur, dammspil. **ludi -ojn** tefla damm. **-igi** 1 breyta í drottningu. 2 breyta í dömu. **-cervo** = **damao**. **-ludo** = **damoj**. **-peco** dammtafla. **honor-o** hirðmær.

dama/o *dýr* dádýr (*Cervus dama*).

damaĝ/i *áhr* skaða, skemma, spilla. **-o** skaði, tjón, skemmdir.

damask/o damask. **-i** *áhr* vefa damask.

Damask/o *ldf* Damaskus (höfuðborg Sírlands). **-ano** Damaskusbúi.

damasken/i *áhr* *tæk* rista/greyppa rósir á. **-ita** **štalo** rósargreypt stál.

Damian/o *per* Damíanus.

damn/i *áhr trú* dæma til eilífrar refsingar. **-o** glötun, fordæming. **-inda** ámælisverður, bölvauður. **-e** hver fjandinn, skollinn sjálfur!

Damokl/o *per* Damókles. **glavo de -o** damóklesarsverð, yfirvofandi hætta.

damp/i *áhr* *tón* deyfa (hljóð í hljóðfæri). **-ilo** *tón* *tæk* 1 hljóðdeyfir. 2 hljóðkútur.

dan/o *per* Dani. **D-io**, **D-ujo**, **D-lando** *ldf* Danmörk. **-a** danskur.

Danae *goð* Danáa (dóttir Akrisíasar konungs í Argos, en Seifur átti við hana son er Perseifur hét).

Dana/o *per* (í grískum þjóðsögum) Danaos (konungur í Argos og faðir fimmtíu dætra). **-idoj** Danáar (= Grikkir). **-idinoj** *goð* Danaosdætur.

danc/i *áhl* *áhr* dansa. **-o** dans. **-ado** dans; það að dansa. **-ejo** danssalur. **-igi** 1 láta dansa. 2 **-igi la** **tablojn** (á andatrúarfundi) láta hreyfast miðilsborð (til þess að færa boð frá framliðnum mönnum). **-isto**

dansari. **-istino** dansmær. **-arto** danslist. **-opaŝo** dansspor. **kun-ant(in)o** meðdansari. **klak-o** steppdans. **morto-o** fag dauðadans. **ŝnur-isto** línudansari. **ventro-o** magadans.

Dancig/o *ldf* Gdansk, Danzig.

dand/o spjátrungur. **-i** *áhl* spjátra sig, líta út fyrir að vera spjátrungur. **-ismo** spjátur. **for-i** *áhr*, **tra-i** *áhr* eyða vegna spjáturs.

danĝer/o hættu. **-a** hættulegur. **-e** hættulega. **-i** *áhl* vera hættulegur. **-eco** öryggisleysi. **en-igi** stofna í hættu. **sen-a** **1** hættulaus. **2 = sekura**. **sen-eco** **1** hættuleysi. **2** öryggi.

Daniel/o *per* Dániel.

dank/i *áhr* **1** þakka. **2 = ŝuldi**. **3** afþakka. **-o** **1** þökk, þakkarorð. **2** þakkargjöf, þakkargerð. **-a** þakklátur. **-e** með þakklæti, með þökkum. **-'** **al** vegna. **-'** **al li** það var honum að þakka að... **-'** **al Dio** Guði sé þökk, lof. **-eco** þakklæti. **-ema** þakkarsamur í eðli sínu. **-inda** þakkarverður. **ne-inde** ekkert að þakka. **for-i** *áhr* **1** afþakka. **2 = abdiki**. **ne-ema** **1** óþakklátur. **sen-a** **1** óþakklátur. **2** vanþakklátur. **antaŭ-i** *áhr* þakka fyrirfram. **mal-i** *áhr* styggjast af.

Dant/o *bók* Dante (ítalskt skáld). **-eca**, **-eska** danteískur.

Danub/o *ldf* Dóná.

Dardanel/oj *ldf* Hellusund, Dardanellasund.

Dari/o *sag* Dareios, heiti ýmissa persakonunga.

dariol/o *mat* rjómaterta.

darkemon/o *sag* daríki, Dariusdalur (persneskur gullpeningur sem vó um 8 gr.).

darm/o *trú* kenningar Búdda, dharma.

darsonvaliz/i *áhr* *læk* lækna með Arsonvalsaðferð.

dartr/o *læk* hrúður, flasa.

Darvin/o *per* Darwin (enskur náttúrufræðingur). **-ismo** *lif* Darwinskenning.

dat/o (mánaðar)dagur; dagsetning. **-i** *áhr* **1** dagsetja. **2** tímasetja, árfæra. **-iĝi**, **-umi** *áhl* eiga rót sína að rekja (**de** = til). **-ilo** dagstimpill. **-eraro** **1** dagsetningarvilla. **2 = anakronismo**. **-festo**, **-reveno** ártíðardagur; afmælisdagur. (**internacia**) **-linio** *ldf* daglína. **antaŭ-i** *áhr* dagsetja/tímasetja fyrir réttan tíma; dagsetja (e-ð, t.d. bréf) fyrr en það er skrifað. **freŝ-a** nýlegur. **ĝis-a** nýr, nýjastur, nútíma-. **ĝis-igi** uppnýja, halda í dagshorfi, dagfæra. **mis-i** *áhr* dagsetja rangt. **pag-o** gjaldtagi. **post-i** *áhr* dagsetja fram í tíð. **sam-a** frá sama degi. **sen-a** ódagsettur.

dativ/o *mfr* þágufall.

datur/o *gra* **1** gaddepli (jurtin) (*Datura stramonium*). **2** gaddepli (aldinið). **-ujo** gaddepli (jurtin).

daŭ/o *sig* arabískur seglbátur með einu segli.

daŭb/o *tæk stæ* *ldf* **1** tunnustafur. **2** spjald (í skyrtu); þríhyrndur geiri. **3** boginn flötur keilu. **4** tímabelti.

daŭfen/o *sag* krónprins (Frakka), ríkiserfingi.

daŭr/i *áhl* **1** vera áfram, haldast. **2** standa yfir; endast. **-o** endingartími; tíminn meðan e-ð stendur yfir. **en la -o da** í, um ... skeið. **-(em)a** *hlj* endingargóður, haldgóður. **-e** **1** varanlega. **2** lengi. **-ado** áframhald. **-igi** halda áfram; lengja. (*Ath.* að forðast ber að nota **-igi** með nafnhætti, t.d. í stað **li daŭrigis kanti** er betra að segja **li daŭre kant(ad)is** eða **li daŭrigis la kantadon**). **-igo** framhald. **-igota** framhald, frh. (í næsta blaði). **mal-a**, **ne-a** skammvinnur, skammgóður, óstöðugur. **jar-a** einær. **longe-a** sem endist lengi. **preter-i** *áhr* haldast/endast lengur en. **viv-a** ævilangur. **viv-o** ævi, ævilengd.

David/o *per* Davíð.

davit/o *sig* (báts)ugla.

dazibat/o *dýr* stingskata.

dazip/o *dýr* e.k. beltisdýr (*Dasyopus*). **-edoj** beltisdýr (*Dasyopodidæ*).

DDT *efn* DDT.

de *mfr* frá, af. Þessi forsetning tákna **1** eignarfall, t.d. *la libro de Petro* bókin frá Pétri. **2** uppruna, t.d. *veturi de Parizo al Berlino* ferðast frá París til Berlínar. *desalti de ĉevalo* stökkva af hestbaki. *li mezuris la larĝon deloke de la pordego ĝis la korto* hann mældi breiddina frá hliðinu að forgarðinum. *la helpo venis de li hjálpin* kom frá honum. *ŝi prenis la infanon de ĉe mi* hún tók barnið frá mér. *ekstermi la popolon de sur la tero* afmá mennina af jörðinni. **3** upphafstíma, t.d. *de mateno ĝis vespero* frá morgni til kvölds. *de du jaroj li malsanis* hann hefur verið veikur í tvö ár. (*Ath.* í þessari merkingu er oft notað **ekde**, **de post** eða **detempe de**, t.d. *redonu al ŝi ĉiujn elspezojn de la kampoj post la tago*, *kiam ŝi forlasis*

la landon skilaðu henni aftur öllum afrakstri akranna frá þeim degi er hún fór úr landi. *li estis batalisto detempe de siaj pli junaj jaroj* hann hefur verið bardagamaður frá barnæsku sinni). **4** orsök, t.d. *ili ebriigis, sed ne de vino* þeir eru drukknir, og þó ekki af víni. *tremi de malvarmo* skjálfa af kulda. **5** (með sögn í þolmynd) framkvæmanda verknaðarins, t.d. *La virino estis mortigita de sia edzo* Konan var drepin af manningnum sínum. (Ath. þar sem merking **de** kann að vera vafasöm, er oft betra að nota **disde** eða **fare de**, eftir atvikum, t.d. *la konkero de Anglujo fare de* (eða *far*) *de normandoj*). **-igi** nema burtu, færa burtu. **-iĝi** skiljast frá, skilja í sundur. **ek-** allt frá. **-fali áhl** falla ofan. **-flui áhl** renna burt; fjara út. **-formi áhr** afmynda, skemma, afskræma. **-klini áhr** snúa frá; víkja frá. **-meti áhr** aflaga. **-meti ovon** verpa egg. **-lasi áhr** leggja niður, setja niður. **-skvarmiĝi** flagna, hreistra. **-verŝi áhr** hella úr. **-veni** stafa frá, vera kominn af. **-vojigi** afvegaleiða. (Ath. með efnafræðiorðum = **des-** t.d. **dehidrogeni** = **deshidrogeni**.)

debat/o rökræða, umræða. **-i áhr** rökræða, taka til umræðu. **-a societo/klubo** málfundafélag.

debet/o úttekt, skuld; skuldadálkur, debet. **-i áhr** skuldfæra, færa til skuldar. **-a saldo** debetsaldó. **-ulo** = **debitoro**.

debil/a læk máttvana, lé magna, þróttlaus. **-eco** magnleysi, þróttleysi, fjörleysi. **mensa -eco** gáfnatregða, skynsemiskortur.

debit/o góð sala, afsetning, **havi grandan -on** seljast vel. **-i áhr** selja í smásölu. **-ejo** smásala, smásöluverslun.

debitor/o *hag* skuldari, skuldunautur.

Debora *bib* Debóra.

debut/i áhl koma opinberlega fram í fyrsta sinni. **-o** fyrsta framkoma (t.d. á leiksviði); frumraun. **-a parolado** jómfrúrræða. **-anto** byrjandi, viðvaningur.

dec/i áhl 1 sæma. **2** eiga við. **-a 1** hæfilegur, viðeigandi. **2** sæmilegur. **-(ec)o** velsæmi, sómi. **-e** tilhlýðilega; hæfilega. **mal-a** ósæmilegur, ósiðlátur. **ne-a** ótilhlýðilegur.

decembr/o desember, desembermánuður. **-isto** desember-samsærismaður (í Rússlandi árið 1825).

decemvir/o *sag* maður í tíumannaráði.

deci/ *vis* desí- (forskeyti eininga 10^{-1}). **-litro** desílítri. **-metro** desímetri.

decid/i áhr 1 ákveða. **2** afráða. **3** útkljá. **-o 1** úrskurður. **2** ákvörðun. **juĝa -o** dómur; dómgreind; úrskurður kviðdóms. **-a** ákveðinn, endanlegur, staðfastur. **-eco** staðfesta, ákveðni. **-ema** einbeittur. **-enda** sem um er deilt, sem ber að útkljá. **-igi** telja á, fá til að; ljúka. **-iĝi** sannfærast. **antaŭ-i áhr** ákveða fyrirfram. **antaŭ-o** fyrirfram tilbúin ákvörðun. **for-i áhr** hætta við. **mem-o** sjálfsákvörðun. **ne-ebla** óleysanlegur. **ne-ema**, **sen-a** óráðinn, hikandi; óákveðinn. **propra-e** af eigin ákvörðun.

decidu/a gra dýr 1 (um tré o.þ.u.l.) sumargrænn. **2** skammær. **-aj dentoj** barnatennur. **-o lfæ** legfellibelgur, æðabelgur.

decimal/a stæ tuga-. **-a frakcio** tugabrot. **-a klasifiko** tugaflokkun. **-a komo** tugabrotskomma, tugakomma, komma (á undan aukastöfum). **-a (nombro)sistemo** tugakerfi. **-o 1** tugabrot. **2** aukastafur.

deĉifri/i áhr ráða fram úr; lesa úr. **-ado** ráðning, úrlestur.

Dedal/o *god* Daidalos, völundarsmiður sem smíðaði völundarhúsið á Krít.

dediĉ/i áhr trú 1 vígja, helga. **2** tileinka. **-o 1** vígsla. **2** tileinkun.

dedukt/i áhr afálykta. **-o** afályktun. **-a** afályktunar-, afályktandi.

defend/i áhr lög 1 verja. **2** rökstyðja. **3** vernda. **-o** vörn, vernd; málsvernd. **-a** varnar-. **-e de** til þess að verja. **sen-a** varnarlaus. **-ebla** verjanlegur; réttlætanlegur. **-isto** málafærslumaður verjanda. **sin-o** sjálfsvörn.

defensiv/o *her 1* vörn. **2** varnarstríð. **-a** varnar-, varnarstríðs-. **-e** til varnar. **-e stari** vera búinn til varnar.

deferent/a lfæ -a kanalo sáðrás (= **spermodukto**).

defetism/o uppgjafarandi.

defetist/o sá sem er á því að gefast upp.

defi/i áhr 1 skora á, mana; bjóða byrginn; skora á hólm. **2** koma í veg fyrir, gera (e-n) ómögulegan. **-o** áskorun, áskorun til einvígis. **-a** ögrandi.

deficit/o *hag* halli. **-a** á halla.

defil/i áhl *her* (um hermenn) ganga framhjá. **-o**, **-ado** langfylking, framhjágang. **-ejo** skarð. **la Termopila -ejo** Laugaskörð.

definitiv/a endanlegur. **-e** endanlega. **-igi** staðfesta.

deflaci/o *hag* verðhjónun, gengislækkun, verðhrun. **-i áhl** valda gengislækkun.

deflagraci/o *efn* brennsla, bruni.

- deflor/i** *áhr læk* afmeyja.
- defraŭd/i** = **fraŭdi**.
- degel/i** *áhl* bráðna, þiðna. **-o** þiðviðri, hláka, þiða. **-aĵo** krapí. **-igi** bræða, þiða.
- degener/i** *áhl eðl* **1** úrkynjast, úrættast. **2** (í líffræði) hverfa aftur. **3** hrörna. **-(ad)o lfe** **1** úrkynjun; hrörmun, rýrnun. **2** afturhvarf; afturför. **-inta** úrkynjaður. **-igi** veikja. **-aĵo** úrkynjaður einstaklingur/hlutur.
- degn/i** *áhr ská* **1** (með nafnhætti) sýna það lítillæti að. **2** (með andlagi) virða e-n e-s. **mal-i**, **ne-i** *áhr* virða e-n ekki e-s.
- degrad/i** *áhr* aftigna, setja af. **-ado** afsetning. **-a** lækkandi, aftignandi.
- dehisk/i** *áhl gra* (um fræhyði jurta) opnast. **-a** sem opnast, gapandi. **-(ad)o** opnun.
- deism/o** = **diismo**.
- deist/o** = **diisto**.
- dej/o** *per* dey (tyrkneskur landstjóri í Alsírshöfn og Trípólí).
- Dejanira** *per* Deianeira (mey sem Herakles náði á sitt vald með því að berjast við Akkelóos).
- Dejm/o** *stj* Deimos (annað tungla Mars).
- deĵor/i** *áhl* (um hermenn, lögreglu o.þ.u.l.) gegna starfi, vera á vakt. **-o** vakt. **-a oficiro** ábyrgur foringi á vakt. **-anto** vaktmaður. **-ejo** varðstofa, vaktstofa; vörður.
- dek** tíu. **-a** tíundi. **-e** í tíunda lagi. **-o** **1** tugur. **2** tíu. **-estro** foringi yfir tíu (mönnum). **-obla** tífaldur. **-oble** tíu sinnum. **-oblgi** tífalda, margfalda með tíu. **-ono** tíundi hluti. **-onaĵo** tíund (einnig **dismo**). **-ope** tíu og tíu, tíu saman. **-uma** = **dekaria**. **-umi** *áhr her* taka af tíunda hvern mann í refsingarskyni. **-unu** ellefu (ath. tvö orð). **-unua** ellefti (ath. samsett orð m. bandstriki). **-du** tólf. **-dua** tólfti. **-duo** tylft. **-tri** þrettán. **-tria** þrettándi. **-kvar** fjórtán. **-kvara** fjórtándi. **-kvin** fimmtán. **-kvina** fimmtándi. **-ses** sextán. **-sesa** sextándi. **-sep** sautján. **-sepa** sautjándi. **-ok** átján. **-oka** átjándi. **-naŭ** níttján. **-naŭa** níttjándi. **-foje** tíu sinnum. **-kelke** rúmlega tíu. **du-** tuttugu (ath. eitt orð). **du-a** tuttugasti. **du-o** skor, tveir tugir. **tri-** þrjátíu. **tri-a** þrítugasti. **kvar-** fjörutíu. **kvar-a** fertugasti. **kvin-** fimmtíu. **kvi-a** fimmtugasti. **ses-** sextíu. **ses-a** sextugasti. **sep-** sjötíu. **sep-a** sjöttugasti. **ok-** áttatíu. **ok-a** áttugasti. **naŭ-** níutíu. **naŭ-a** níttugasti. **-kelkjarulo** táníngur. **jar-o** áratugur. **-pieduloj** skjaldkrabbar, tífætlur (*Decapoda*).
- deka/** *vis* deka- (forskeyti eininga 10).
- deka/** *alm* tí- **-edro** tíhliðungur, tísiðungur.
- dekad/o** tíu dagar, tíu daga tímabil.
- dekadenc/o** hrörmun, hnignun. **-i** *áhl* hnigna, hrörna. **-a** hnignandi. **-ulo** maður sem fer hnignandi.
- dekalen/o** *efn* dekalín.
- dekalog/o** *bib* boðorðin tíu.
- Dekameron/o** *inn* Tíðægra (verk eftir ítalska skáldið Boccaccio).
- dekan/o** *kap efn* **1** prófastur. **2** (við háskóla) deildarforseti. **3** dekan. **-eco** prófastsdæmi, prófastsembætti. **-ejo** prófastssetur.
- dekant/i** *áhr* hella um (til þess að botnfallið verði eftir).
- dekapod/oj** = **dekpieduloj**.
- Dekapol/o** *bib* Dekapólís.
- dekat/i** *áhr* afgljá (ullarvarnað).
- dekatlon/o** *íþr* tugþraut.
- Dekkan/o** *ldf* Dekan.
- deklam/i** *áhr* **1** lesa upp. **2** segja fram. **-a** málskrúðs-; fjálgur, fjálglegur. **-o** upplestur. **-ado** **1** flutningur, mælskulist. **2** orðagjálfur. **aĵo** áköf ræða. **-arto** mælskulist. **ekspon-i** *áhl* auglýsa vörur með ávarpi.
- deklar/i** *áhr lög hag* **1** lýsa yfir; auglýsa; segja frá, útskýra. **2** telja fram; framvísa (vörum í tolli). **3** (um sögn í spilum) segja. **-o** **1** yfirlýsing. **2** vörulýsing. **3** sögn. **ĵur-o** eiðsvarin yfirlýsing. **am-o** ástarjátning. **dogan-o** tollskýrsla.
- deklaraci/o** opinber yfirlýsing.
- deklinaci/o** **1** *mfr* fallbeyging. **2** *stj* fjarlægð stjörnu frá miðbaug, miðbaugsfirð, stjörnubreidd. **3** *sjó* segulskekkingja. **-i** *áhr* fallbeyging, beyging (fallorð). **ne-ebla** óbeygianlegur (um fallorð).
- dekliv/o** *lfe umf* brekka, hlíð. **transversa** **-o** halli (á vegi). **-a** hallandi, aflíðandi, skásettur. **-i** *áhl* halla, hallast, vera hallur. **-aĵo** *umf* brekka, halli, hól, bakki. **-eco** halli. **-indikilo** hallamælir. **-ometro** = **klinometro**.

- dekokt/i** *áhr efn* seyða úr. -**aĵo** seyði.
- dekolt/i** *áhr* 1 flá, kringja (kjól). 2 klæða í fleginn kjól. -**aĵo** kringing. -**ita** fleginn.
- dekor/o** = **dekoracio**.
- dekoraci/o** 1 skreyting, útflúr; skraut. 2 leiktjöld. 3 orða, heiðursmerki (= **ordeno**). -**a** skrautlegur, skraut-. -**ado** skreyting. -**oj** tignarbúnaður (frímúrara). -**isto** 1 leiktjaldamálari. 2 innanhússarkítekt. -**riĉa lei** skrautrikur. -**ŝanĝo lei** leiktjaldaskipti.
- dekrement/o** *rtæ* rénun, rýrnun, skerðing. **logaritma -o** *eðl* bælitala, logtala bælingar.
- dekrepit/o** *efn* snark (vegna hita). -**i** *áhl* snarka.
- dekret/o** *lög* tilskipun, fyrirskipun (stjórnvalda). -**i** *áhr* fyrirskipa, úrskurða.
- dekstr/a** *fél* hægri. -**e** hægri megin, til hægri; á hægri hönd. -**en** til hægri. -**ulo** 1 hægri maður, hægri maður, hægri maður. 2 rétthentur maður. -**ena**, -**uma gra** *dýr stæ tæk* 1 réttsælis. 2 réttgengur. -**oĝira efn** sem beygir til hægri. -**amana** rétthentur. -**amanulo** = -**ulo** 2. **ambaŭ-a** jafnvígur á báðar hendur. **de-a** *bif* hægri megin. **mal-a** vinstri. **mal-e** vinstra megin, til vinstri. **mal-en** til vinstri. **mal-uma** 1 rangsælis. 2 vinstri-. **mal-ulo** 1 *fél* vinstri maður, vinstri maður, vinstri maður. 2 örvhentur maður. **mal-amana** örvhentur. **mal-amanulo** = **maldekstrulo** 2.
- dekstrin/o** *efn* dextrín, sterkjulím.
- dekt/o** *tón* tíund.
- dekubit/o** *læk* legustaða.
- Delavar/o -io** Delaware (fylki í Bandaríkjunum).
- deleg/i** *áhr* senda (sem fulltrúa). -**ito** fulltrúi, umboðsmaður. -**itaro** *sag* fulltrúanefnd, allir fulltrúar.
- delegaci/o** = **delegitaro**.
- delekt/i** *áhr* ská gleðja. -**iĝi** *kap* gleðjast. -**inda** ljúffengur; unaðslegur.
- Delf/o** *sag* Delfi.
- Delf/oj** *sag* Delfi.
- delfen/o** 1 *dýr* höfrungur (*Delphinus*). 2 *stj* **D-o** Höfrungurinn (stjörnumerki).
- delfini/o** *gra* spori (*Delphinium*), riddaraspuri (*Delphinium cultorum*) (einnig **kavalirsprono**).
- Delft/o** *ldf* Delft (bær í Hollandi). -**aĵo** hollensk steinvara, postulín.
- Delhi/o** *ldf* Delí, Delhí. **Nov-o** Nýja Delí, Nýja Delhí (höfuðborg Indlands).
- delic/o** *ská* unaður, áköf gleði.
- delikat/a** 1 þunnur, fingerður, finn; mjúkur. 2 ljúffengur, lostætur, gómsætur. 3 viðkvæmur, vandmeðfarinn. 4 smekklegur. -**aĵo** sælgæti. -**eco** 1 finleiki; mykt. 2 viðkvæmni. 3 ljúffengi, lostæti. 4 háttvísi. 5 brögð, viðsjálmi. -**enta** tilfinninganæmur, viðkvæmur. **mal-a** 1 klaufalegur. 2 grófur; ruddalegur, ófinn. **mal-ulo** durgur, búri, dóni. **sen-a** ókurteis, ónærgætinn. **sen-eco** ókurteisi. **tro-eco** ofurviðkvæmni.
- delikt/o** *lög* lagabrot; vanræksla (skyldustarfs). -**ulo** afbrotamaður, sakamaður. **knabaj -uloj** afbrotaunglingar, vandræðaunglingar.
- delikvesk/a** *efn* rakasjúgandi. -**i** *áhl* sjúga í sig raka. -**eco** rakasog.
- Delila** *bib* Selíla, Dalíla (portkona sem sveik Samson).
- delir/i** *áhl* vera með óráði. -**o** óráð, æði. **alkohola trema -o** drykkjuæði, brennivínsæði. -**a** sem hefur óráð, æðisgenginn. -**aĵo** óráðstal.
- delkreder/o** *hag* trygging umboðsmanns gagnvart seljanda á skilvísri greiðslu kaupanda. -**a provizio** þóknun umboðsmanns fyrir slíka tryggingu.
- Delos/o** *ldf* Delos (eyðiey þar sem goðin Apollon og Artemis fæddust).
- delt/o** *ldf* delta, óseyri, óshólmi.
- delta** *mfr* delta, 4. bókstafur gríska stafrófsins (Δ, δ).
- deltoid/o** *lfæ* axlarvöðvi.
- demagog/o** lýðskrumari; æsingamaður. -**a** lýðæsandi, lýðskrums-. -**eco** = **demagogio**.
- demagogi/o** lýðskrum, lýðæsingar.
- demand/i** *áhr* spyrja. -**o mfr** 1 spurning; spursmál. 2 umræðuefni. -**a mfr** spurnar-, spurningar-. -**a pronomo** spurnarfornafn. -**a signo** spurningarmerki. -**ado** yfirheyrsla. -**aro** spurningalisti, prófblað. -**ema** spurull, forvitinn. **el-i** *áhr* spyrjast fyrir. **pri-i** *áhr* yfirheyra, rannsaka. -**osigno** spurningarmerki. **sen-e** spurningalaust.
- demark/i** *áhr* marka, aðgreina; ákveða takmörk, ákveða landamæri. -**o** takmörkun; markalína; afmörkun.

- demarkaci/o** *lög* = demarko.
demarŝ/o *lög* fyrirspurn (stjórnmálalegs efnis).
demenc/o *læk* vitglöp, vitstol, vitfirring. **frua -o** æskuvitglöp, æskugeðveiki, gelgjuklofi. **senila -o** elliglöp. **-ulo** maður með vitglöp.
dement/i *áhr* = malkonfirmi.
Demeter *god* Demetra, Demeter (gyðja akuryrkjunnar hjá Forngríkkjum).
Demetri/o *per* Demetríus.
demimond/o vændislýður (= **duonmondumo**).
demisi/i *áhr* segja af sér embætti. **-o** afsögn.
demiurg/o *trú* heimsskapari (en ekki almáttugur).
demografi/o *fél* fólksfjöldafræði. **-isto** fólksfjöldafræðingur (einnig **demografo**).
demokrat/o **1** lýðræðismaður, þjóðræðismaður, lýðræðissinni. **2** demókrati. **-a** lýðræðis-, lýðræðislegur. **-a** **partio** demókrataflokkur. **-aro** lýðræði, lýðræðismenn. **-eco** lýðræðisleikur. **popol-a** alþýðulýðveldis-. **social-a** sósíaldemókrata-. **social-o** jafnaðarmaður, sósíaldemókrati.
demokrati/o lýðræði, þjóðræði. **-a** lýðræðis-. **popol-o** alþýðulýðveldi. **social-o** sósíaldemókrataflokkur, jafnaðarmannaflokkur. **-igi** koma á lýðræði í.
Demokrit/o *per* Demókrítos (forngrískur heimspekingur).
demon/o *trú kri* **1** illur andi, djöfull. **2** illur maður. **-a** **1** djöfullegur. **2** sem lýtur að djöflum. **-ismo** djöflatrú. **-eto** púki. **-ologio** djöflafræði. **-omanio** djöfulæði. **-havanto** maður haldinn illum anda, djöfulóður maður.
demonstr/i *áhr* færa sönnur á, sýna, sanna. **-(ad)o** full sönnun; sýning. **-ebla** sýnilegur; sannanlegur. **-isto** vörukynnir.
demonstraci/o *her* **1** = **demonstrado**. **2** kröfuganga; mótmælafundur. **3** hótanir; sýndarframsókn.
demonstrativ/o *mfr* ábendingarorð (fornafn, atviksorð eða lýsingarorð).
demoraliz/i *áhr* siðspilla, veikja aga í; draga kjark úr. **-a** siðspillandi; upplausnar-. **-iĝo** siðspilling; agaspilling; upplausn.
Demosten/o *per* Demosþenes (forngrískur mælskumaður).
demotik/a *hús -a skribo* lýðletur.
denar/o *tæk* **1** denari. **2** (þyngdareining til að gefa til kynna finleika þráðar, t.d. í sokkum).
denatur/i *áhr* menga, svipta eðli sínu. **-ilo** mengunarefni, eðlisbreytingarefni.
dendrit/o *jar lfæ* **1** gripla. **2** steinn sem í eru greinóttar æðar.
dendrolag/o *dýr* trjákungúra (*Dendrolagus*).
dendrolog/o trjáfræðingur.
dendrologi/o *vís* trjáfræði.
Deneb/o *stj* Deneb (stjarnan α í Svaninum).
Denebol/o *stj* Denebóla (stjarnan β í Ljóninu).
deng/o *læk* kvefpest (í hitabeltinu).
denominaci/o *hag* mynteining; verðgildi.
denominator/o *stæ* nefnari (brots).
dens/a *vís* **1** þéttur; þykkur. **2** *ljó* ógagnsær. **3** riðvaxinn. **4** *efn* sterkur. **-e** þétt-. **-e loĝata** þéttbyggður. **-o** þykkasti/þéttasti hlutinn. **en la -o de la batalo** þar sem mest mæðir. **-aĵo** **1** = **densejo**. **2** *ljó* dökki hluti (myndar). **3** *hyf*tafla. **-eco** *eðl* þéttleiki, eðlismassi, þykkleiki, þykkni. **-ejo** þykkni, þykkt, þéttvaxinn hluti (skógar). **-igi** **1** safna saman, beina á einn stað. **2** þétta, þjappa saman; þykkja. **-igilo** *ljó* styrkingarefni; styrkingaraðferð. **-iĝi** þykkna, stíðna. **-korpa** = **densa** **3**. **-ometro** *eðl* flotvog (= **aerometro**). **-ometrio** þykknismæling. **mal-a** *ljó* **1** þunnur, léttur. **2** strjál-, strjáll. **3** gagnsær. **mal-ejo** (skógar)rjóður. **mal-igi** *ljó* þynna; fækka. **mal-iĝi** þynnast, fækka. **kun-igi** hleypa, láta gerjast. **fluks-o** seigja. **fluks-o** **magneta** *eðl* segulflæðiþykkni. **helo-o** *eðl* birtuþykkni. **induk-o** *eðl* flæðiþykkni. **elektra induk-o** raffærslusvið, rafflæðiþykkni. **magneta induk-o** = **fluks-o** **magneta**. **kurento-eco** *rtæ* straumþykkni. **ŝovo-o** **elektra** *eðl* þykkni rafstöðuprýstings.
dent/o *lfæ tæk dýr* **1** tönn. **2** tindur (í gaffli, hrífu, o.s.frv.); snös. **-a** **1** tann-. **2** tenntur. **-a** **konsonanto** = **dentalo**. **-i** *áhr* (um sög) skerða; (um hrífu) tinda. **-ita** tenntur. **-aĵo** *vél* **1** takki (frímerkis). **2** tannhjólateging, tannhjólategsl. **-aro** tennur. **-ego** vígtönn. **-eto** barnatönn. **-ingo** = **alveolo**. **-isto** tannlæknir. **-istarto**

tannlæknisfræði. **-izi** *tæk* fræsa, tenna. **-izilo** fræsir, fræsivél. **-obreĉa** gistenntur. **-obroso** tannbursti. **-opasto** tannkrem. **-opuŝi** *áhl* taka tennur. **-oskrapuloj** = **ronĝuloj**. **-otirilo** tannúdráttartöng. **-vica** tenntur. **en-igi** tengja (tannhjól o.þ.u.l.) saman. **sen-a** tannlaus. **sen-eco** tannleysi. **sen-uloj** tannleysingjar (*Edentata*). **kojno-o** = **kanino**. **lakto-o** barnatönn. **muel-o** = **molaro**. **mur-o** *hús* múrtindur. **okul-o** augntönn. **saĝo-o** vísdómstönn. **tranĉ-o** = **incizivo**. **tri-o** þríforkur. **vango-oj** jaxlar og forjaxlar. **-opero**, **-aranĝo** tannasetning, tannagerð. **paroli inter-e** nöldra. **-radero** tannhjólatinging. **-relo** tannhjólbraut. **-stango** skreppa. **en-igi -aron** setja í gír. **leon-o** = **leontodo** og **taraksako**. **-umi** *áhr* stanga úr tönnunum.

dental/o *hlj* tannmælt hljóð, tannhljóð.

dentari/o *gra* laukablaðka, tannrót (fjölær jurtt) (*Dentaria bulbifera*).

dentin/o *lfæ* tannbein.

dentologi/o tannlækningar; tannlæknisfræði.

denud/i *áhr jar* svarfa.

denunc/i *áhr* ljósta upp, kæra (glæp), ákæra opinberlega. **-anto** kærandi, uppljóstrunarmaður. **-antaĉo** kjaftás, kjaftaskúmur. **-isto** uppljóstrari.

deodar/o *gra* himalajasedrustré (*Cedrus deodara*) (= **himalaja cedro**).

deontologi/o *vís* siðfræði.

departement/o **1** stjórnardeild; ráðuneyti. **2** (í Frakklandi) sýsla. **sub-o** = **arondismento**. **-estro** sýslumaður.

depend/i sjá **pend/i**.

depeŝ/o hraðboð, hraðskeyti (einkum opinbert, eða innan hins opinbera). **-i** *áhr* tilkynna með hraðskeyti/embættisbréfi.

depløj/i *áhr her* dreifa (hermönnum eða hersveitum). **-o** röðun, skipun, dreifing (hers).

depon/i *áhr* **1** fela til geymslu, leggja inn (til geymslu), selja í hendur. **2** setja sem tryggingu. **3 jar efn** fella út. **-(it)aĝo** innlegg. **-anto** innistæðueigandi (í banka). **-ejo** geymsluhólf, öryggishólf (í banka eða hóteli); geymsla, geymslustaður. **-atesto** farangursmiði; geymslumiði; innleggskvittun. **-prenanto** geymslumaður, fjárhaldsmaður.

deport/i *áhr lög* reka í útlegð, flytja burt, vísa burt. **-ado** brottflutningur, brottvísun. **-ito** maður sem vísað er úr landi.

depot/o *her* varalið í þjálfun.

depozici/o *lög* eiðfest skýrsla. **-i** *áhr* gefa eiðfesta skýrslu.

depravaci/o *læk sál* **1** spilling. **2** siðferðileg spilling.

deprec/i *áhr ver* lækka í verði; afskrifa. **-ado** verðrymun, fyrning, afskrift, gengissig.

depresi/o *hag læk* **1** efnahagskreppa. **2** bæling; þunglyndi, depurð (= **deprimo**).

depresor/a *læk -a nervo* æðaslökunartaug.

deprim/i *áhr* draga úr þrótti, veikja. **-o** *læk* = **depresio**. (*Ath.* hyggilegt væri að nota **depresio** í merkingunni „efnahagskreppa“ en **deprimo** í merkingunni þunglyndi o.fl.). **-ita** daufur, dapur, hnugginn, stúrin.

deput/i *áhr fél* senda (á þing). **-ito** þingmaður. **-itaro** þing, fulltrúanefnd.

deris/o derris(rót). **-a pulvoro** derrisduft.

deriv/i *áhr mfr stæ rtæ* **1** leiða (orð) af/frá, rekja til. **2** afleiða (fall), reikna afleiðu. **3** framlengja (raftaug). **-ado** *sál* afleiðing, upprunaskýring. **-aĝo** **1 mfr** afleidd orðmynd. **2 stæ** afleiða, diffurkvóti. **3 efn** afleitt efni. **4 rtæ** framlengingartaug. **-ilo mfr rtæ** **1** aðskeyti. **2** = **derivaĝo** **4. mal-i** *áhr stæ* rekja afleiðu til (falls), heilda. **mal-aĝo** *stæ* stofnfall, upprunalegt fall sem afleiða er leidd af, heildi.

derm/o *lfæ* leðurhúð. **-a** húð-, skinn-. **en-a** í húð (um dælingu). **sub-o** = **hipodermo**.

dermat/o *læk* = **haŭto**. **-ito** húðbólga. **-ologio** húðsjúkdómalæknir. **-ologio** húðsjúkdómafræði. **-ozo** húðsjúkdómur.

dermest/o *dýr* fleskbjalla (*Dermestes lardarius*). **-edoj** fleskbjölluætt (*Dermestidae*).

derviŝ/o *trú* derviŝj, múhamedstrúarmunkur. **turniĝantaj -oj** dansandi derviŝjar.

des mfr því, þeim mun. *ju pli baldaŭ des pli bona* því fyrr því betra.

des-/ tæk forskeyti sem táknar losnun við e-ð, t.d. **desinfekti** *áhr* sótthreinsa. **desodori** *áhr* eyða lykt.

desorganizi *áhr* koma ringulreið á. **desoksibenzoino** súrefnislaust bensóín. **deshidrati** *áhr* ná vökva úr, þurrka.

desapont/i *áhr* bregðast. **-iĝi** verða fyrir vonbrigðum. **-o** vonsvik, vonbrigði.

descend/i *áhl nýj* fara niður, lækka flug.

desegn/i *áhr tæk* **1** teikna, gera teikningu af. **2** rissa. **3** lýsa. **-o 1 = desegnado. 2 = desegnaĵo. -ado** teikning, teiknun. **-aĵo tæk** teikning, teiknimynd. **-iĝi 1** vera teiknaður. **2** bera við loft. **-isto** teiknari. **-arto** teiknilist. **-onajlo** teiknibóla. **flor-a** blómskreytingar-. **labor-o** byggingarteikning. **ŝablon-i** *áhr* draga upp.

desert/o eftirrétur, eftirmatur, ábætir.

desfil/i *áhr her* raða (hersveit) í skjóli.

desinfekt/i *áhr læk* sótthreinsa. **-aĵo** sótthreinsunarefni. **-ilo** sótthreinsunartæki.

desintegrator/o *ste tæk* niðurbrotstæki.

desmod/o *dýr* vampýr, vampýra (*Desmodus*).

desmodi/o *gra* (*Desmodium*).

desoksiribonukleat/a *efn lfæ: -a acido* DKS, deoxýríbósakjarnsýra (DNA).

despot/o einvaldur, harðstjóri. **-a** harðstjóra-, harðstjórna-, einvaldur. **-ismo** harðstjórn.

destin/i *áhr 1* ákvarða, ákveða. **2** fyrirhuga. **-o** ákvörðun, ákvæði; forlög, örlög. **-itaĵo** hlutskipti; örlög; skyldugreiðsla. **antaŭ-(ism)o** náðarvalskening. **antaŭ-i** *áhr* ákveða fyrirfram, fyrirhuga.

deströj/o *sig* tundurspillir.

detal/a 1 ýtarlegur, nákvæmlegur. **2** smávægilegur. **3** smásölu-. **-a komerco** smásala. **-e 1** í smáatriðum, nákvæmlega. **2** í smásölu. **-(aĵ)o** smámunir, smáatriði, einstakt atriði. **-i** *áhr 1* telja upp; skýra nákvæmlega frá. **2** selja í smásölu. **-ado 1** upptalning einstakra atriða. **2** smásala. **-isto** smákaupmaður, smásali. **mal-a 1** altækur. **2** heildsölu- (= **pogrand**).

detekt/i *áhr útv 1* skynja. **2** afriða (= **rektifi** eða **malmoduli**). **-o** *útv fja* afriðun. **lineara -o fja** línuleg afriðun. **parabola -o fja** tvíveldisafriðun. **-ilo** *útv fja* nemi, skynjari, skynjandi mælitækni. **magneta -ilo** eldingastraumsjá.

detektiv/o 1 leynilögreglumaður, spæjari. **2** rannsóknarlögreglumaður. **-a romano** sakamálasaga. **-i ahl** rannsaka glæp. **privata -o** einkaspæjari.

detektor/o = detektilo.

detempr/o = tempro.

deterg/i *áhr* hreinsa (sár).

determin/i *áhr mfr 1* ákveða. **2** skilgreina, takmarka. **-o 1** ákvörðun, fyrirætlun. **2** takmörkun. **-a** ákveðinn. **-anto stæ** ákveða. **-ismo hei** nauðhyggja. **-isto** nauðhyggjusinni. **ne-ebla** sem ekki verður ákveðinn.

detonaci/o *efn* hvellur, sprenging. **-i** *áhr* sprengja. **-ilo** hvellhetta.

Detrojto *ldf* Detroit (borg í Bandaríkjunum). **-rivero** Detroitá.

detru/i *áhr 1* eyðileggja, ónýta. **2** gera að engu. **-o** eyðing, glötun; eyðilegging. **-a** eyðileggjandi, sem eyðileggur. **-emo** skemmdarfýsni. **-iĝi** eyðast, eyðileggjast. **ne-ebla** óförgengilegur; eilífur. **ne-ebleco** varðveisla (efnis). **veter-iĝi** veðrast. **for-i** *áhr* þurrka út, afmá.

Deŭkalion/o *god* Devkalíon Próméþusarson.

deŭteri/o *eðl* tvívetni, þungt vetni.

deŭteromicet/oj *gra* ófullkomnir sveppir, vankynja sveppir.

deŭteron/o *eðl* tvíeind.

dev/i *áhr* eiga, verða, mega til (*Ath. 1* munur er á *mi ne devas iri* ég þarf ekki að fara, og *mi devas ne iri* ég má ekki fara. **2** Zamenhof og margir aðrir rithöfundar fara ekki alltaf eftir þessari reglu. **3** **devi** er oft notað í skildagatíð án skilyrðissetningar í merkingunni átti). **-o** skylda. **-a** skyldu-. **-igi** neyða. **-igo** nauðung, þvingun. **-iga** skyldur, skyldu-; þvingandi, þvingunar-. **devontigi sin** taka að sér, lofa. **-libera** skyldufrír. **-oligi sin = devontigi sin. -oscia** skylduvar. **el-igi** fá með kúgun, neyða að gefa sér. **kontraŭ-a** ótrúr, óhlýðinn. **laŭ-a** trúr. **ne-iga** að vild, eftir vild, kjörfrjáls. **preter-a** yfirskyldu-. **sen-igi** undanþiggja, undanskilja. **sin-(ig)ado** sjálfsstjórn, stjórn á sjálfum sér. **cedo-o** *lög iþr* það að víkja fyrir umferð (við aðalbraut eða krossgötur). **servo-o** *lög* þjónustuskylða. **trud-igi** nauðga (e-m) að gera e-ð.

devalut/i *áhr hag* lækka gengi. **-o** gengislækkun.

devanc/i *áhr nýy 1* ganga fram á. **2** aka fram úr.

devi/i *ahl* víkja, snúast. **-o eðl sjó tæk her veð töl** misvísun, skekkja; svignun; frávik; útdúring; segulskekkja. **aritm** **-o** meðaltölugildisfrávik, miðgildisfrávik. **kvarila -o** fjórðungsgildisfrávik. **varianca -o** staðalfrávik. **-igi** skekkja, snúa.

deviaci/o fél = **devio**. **-ismo** frávik frá föstu stefnu kommúnismans. **-isto** maður sem vikur frá föstu stefnu kommúnismans, frávilltur kommúnisti.

deviz/o hag 1 kjörorð. 2 orðtak, einkunnarorð. 3 erlendur gjaldeyrir.

devoni/o jar 1 devón. 2 devón-lög.

devor/i nýy = **vori**.

devot/a trú trúrákinn. **-aĵoj kap** 1 hugvekjur; bænir, guðrækilegar iðkanir. 2 helgihlutir. **-eco** trúrákni. **-ulo** trúrákinn maður.

dezert/o ldf bib auðn, eyðimörk. **-a** auður, óbyggður, eyði-. **-ano** hirðingi í eyðimörk. **-eco** eyði, eyðing. **-igi** eyðileggja, leggja í eyði. **-iĝi** verða eyddur, eyðileggjast. **-ulo** einsetumaður. **brul-igi** eyða (jörð) með eldi undan innrásarmönnum.

dezir/i áhr óska, æskja, langa til. **-o** ósk, löngun. **-egi áhr trú** beiðast, þrá mjög. **-ema** sólginn, fikinn, fús. **-igi** vekja löngun (e-s). **-inda** girnilegur. **ek-o** duttlungur. **bon-o** hamingjuósk. **kun bon-oj** með (bestu) kveðjum.

di-/efn (forskeyti í efnafræðiheimum) tví-.

di/o trú 1 guð; goð. 2 hjáguð; hetja. 3 guðdómur. **-a** guðdómlegur; guðlegur; dýrðlegur, undurfagur. **-aĵo** 1 andi. 2 eftirlæti. **-aro** allir guðir (einstakrar trúar). **-eco** guðdómseðli, guðdómur, guðdómleiki. **-igi** taka í guðatölu; gera að guði. **-ino** gyðja. **duon-o trú hei efn** hálfguð. **-ismo** hei deismi, guðstrúarstefna. **-isto** deisti, guðstrúarmaður. **-favoro** = **graco**. **-patrino** guðsmóðir, María mey. **kontraŭ-a** óguðlegur. **sen-a** guðlaus.

diabaz/o ste díabas.

diabet/o læk 1 migandi, þvagflæði, þvaghlaup. 2 (einnig **sukera -o**) sykursýki. **-ulo** sykursjúklingur.

diabl/o kri 1 djöfullinn, andskotinn, fjandinn. 2 djöfull. 3 bósi, vondur maður. **-a** 1 djöfullegur, helvískur. 2 bölváður, árans. 3 djöfulsins, andskotans, fjandans. **-e** 1 djöfullega; á djöfullegan hátt. 2 djöfullinn! andskotinn! helvíti! **-aĵo** skaðræði, djöflangangur. **-eco** djöfulleiki, djöfulskapur. **-eto** púki. **-ido** manndjöfull. **-ino** 1 kvenskratti, kvendjöfull. 2 kvenvargur, skass. **-ismo** djöflatrú, djöfladýrkun.

diabol/o iþr djöflaleikur.

diadem/o 1 djásn. 2 ennishlað, ennisþöng, koffur.

diafan/a hálf gagnsær, glær. **-eco** hálf gagnsæi. **-oskopia læk** gegnlýsing. **mal-a** ó gagnsær. **mal-eco** ó gagnsæi.

diafiz/o lfæ legpípa.

diafragm/o eðl 1 lfæ þind. 2 gra blaðka. 3 ljó ljósopsstillir. **-i áhl** minnka ljósopið.

diagnostik/o = **diagnostiko**.

diagnoz/o læk gra dýr 1 sundurgreining, sjúkdómsgreining. 2 veð veðurlýsing. 3 formleg lýsing. **-i áhr læk** greina (sjúkdóm). **-isto** sérfræðingur í sjúkdómsgreiningu. **-istiko** sjúkdómsgreiningarfræði. **sero-o** blóðvatnsgreining, sjúkdómsgreining með blóðvatnsrannsókn.

diagonal/o rúm 1 hornalína. 2 skálína; skáhöll reitaröð á skákborði. **-a** skálægur.

diagram/o vis rta 1 línurit. 2 þverskurður (gegnum jurtt). **-a** línurits-.

diakil/o læk blýplástur.

diaklaz/o jar bergsprunga.

diakon/o kri kap 1 djákni. 2 meðhjálpari. **-a** sem lýtur að djákna, djákna-. **-eco** djáknaembætti, djáknastig. **-ino** safnaðarsystir. **ĉef-o** erkidjákni. **sub-o** undirdjákni.

diakrit/a 1 læk = **patognomonía**. 2 mfr **-a signo** lesmerki yfir staf (einnig **diakrito**).

diakron/a mál málsögulegur.

dialekt/o mállýska. **-a** mállýsku-. **-ologio** mállýskufræði.

dialektik/o hei efn 1 röksemdaleiðsla; dialektík. 2 hártoganir. 3 dialektísk efnishyggja. **-a** dialektískur.

dializ/i áhr efn úrsía svífefni. **-o** límingasiun, svífefnasiun. **-ilo** límingasía, svífefnasía.

dialog/o bók samtal. **-isto** kvi samtalsritari.

diamagnet/a eðl mótseglandi, mótseglunar-. **-ismo** mótseglun. **-o** mótseglunarefni, mótseglandi efni.

diamant/o ste 1 demantur. 2 glerskeri. 3 demantsletur. **-a** 1 demant-, demants-. 2 skínandi. **-i áhr** skreyta með demöntum. **-ita** skínandi. **-isto** demantsslípari; demantasali.

diametr/o ste þvermál, þverlína. **-a** 1 þvermáls-, sem lýtur að þvermáli. 2 algjör. **interna -o** innanmál. **duon-o** = **radiuso**. **-e** algjörlega, alveg.

- diamid/o** = **hidracino**.
- Dian/o** *god* Díana (rómværsk veiðigyðja).
- diant/o** *gra* nellika, negulblóm. **barbo-o** stúdentanellika, stúdentadrottning (*Dianthus barbatus*). **Kariofil-o** goðadrottning, gróðurhúsanellika (*D. caryophyllus*).
- diapazon/o** *tón* **1** kammertónn. **2** tónkvísl. **3** tónsvið (söngradar eða hljóðfæris). **4** = **principalo**.
- diapedez/o** *lfe* útrás rauðra blóðkorna úr órofnum smáæðum, smug.
- diapozitiv/o** *ljó* (lit)skyggna.
- diare/o** *læk* niðurgangur.
- diartr/o** *læk* liður.
- dias/o** *jar* fyrirverandi nafn permtímabils (s. **permio**).
- diaskop/o** myndvarpi.
- diaspor/o** **1** *trú* tvístrun, dreifing (einkum gyðinganna). **2** *ste* álgrýti, díaspor.
- diastaz/o** *efn* amýlasi, sterkjukljúfur, kolvetnakljúfur.
- diastol/o** *læk* hjartaslagabil, aðfall, aðfallstími. **-a** slagabils-, aðfalls-.
- diaterm/a** *eðl* sem hitinn fer í gegn, gegnhitunar-.
- diatermi/o** *læk* gegnhitun, rafhitalækning.
- diatez/o** *læk* sjúkdómshneigð. **artristita -o** gigtarhneigð. **skrofola -o** eitlabólguhneigð.
- diatome/oj** *gra* kísilþörungur (*Bacillariæ diatomeæ*). **-a** **tero** kísilleir, kísilmold.
- diaton/a** *tón* diatónískur.
- diatrib/o** niðrit.
- diaz/o** *efn* díasó (efnasamband gert úr tveimur köfnunarefnisfrumeindum).
- diboçi/i** *áhl* svalla; fara í hundana. **-o** svall, sukk. **-(em)a** lauslátur, ósiðlátur, lastafullur. **-eto** fyllirí, skemmtun. **-aĵoj** óhóf. **-igi** spilla. **-ulo** svallari. **-ulino** glenna, flenna. **tra-i**, **per-i**, **for-i** *áhr* sóa (e-u) í óhófssömum lifnaði. **mal-i** vera meinlætamaður.
- did/o** *dýr* dúdúfugl (*Dido*).
- didaktik/o** *vís* kennslufræði. **-a** fræðilegur; fræðandi; heilræða-. **-e** fræðilega. **-ema** einráður. **aŭto-a** sjálffræðandi.
- didelf/o** *dýr* pokarotta (*Didelphis*). **-edoj** pokarottuætt (*Didelphidæ*).
- didim/o** *efn* (blanda neódýms og praseódýms).
- Didon/o** *per* Dídó (drottning Karþagóborgar).
- diedr/o** tvíflötungur (= **duedro**).
- Dieg/o** *per* Díegó.
- dielektrik/o** *eðl* rafsvári, einangrari. **-eco** rafsvörunarstuðull, rafstuðull. **absoluta -eco** rafsvörunarstuðull í lofttæmi, rafstuðull í lofttæmi. **relativa -eco** afstæður rafsvörunarstuðull, afstæður rafstuðull.
- dien/o** *efn* díen.
- dierz/o** *mfr* **1** tvídepill, tvípunktur yfir sérhljóða (= **tremao**). **2** það að bera fram tvö sérhljóð í röð sem einstök hljóð. **-i** *áhr* bera tvö sérhljóð fram í röð.
- dies/o** *tón* (hækkunarmerki) kross. **du-o** tvíkross.
- diet/o** *læk* **1** matarhæfi. **2** megrunaraðferð, mataræði. **-isto** manneldisfræðingur, næringarfræðingur. **-a** mataræðis-, manneldis-. **-istiko** manneldisfræði, næringarfræði. **-ulo** sjúklingur á séræði.
- Diet/o** *sag* ríkisþing.
- difekt/i** *áhr* **1** skemma, spilla. **2** meiða. **-o** **1** galli, ófullkomleiki. **2** skaði, skemmd. **-aĵo** galli. **-ebla** brothættur, særanlegur. **-iĝi** rýrna; spillast, skemmast; bíða tjón. **-iĝema** rotgjarn, viðkvæmur. **dis-i** *áhr* *jar* mola. **for-i** *áhr* slíta. **sen-a** **1** ómeiddur; óspilltur. **2** gallalaus. **bat-i** *áhr* skemma/eyðileggja með skotum. **brul-i** *áhr* brenna, sviða. **izol-o** *rtæ* einangrunargalli, einangrunarbilun. **terkontakta izol-o** grunnhlaup. **skrap-o** = **abrado**. **valvo-o** *læk* (hjarta)lokabilun. **tordo-i** *áhr* *vél* skrúfa of mikið.
- diferenc/i** *áhl* vera frábrugðinn, vera ólíkur. **-o** *stæ* **1** munur, mismunur. **2** mismunur (í frádrætti). **-a** frábrugðinn, ekki eins. **-ado** aðskilnaður. **-igi** aðskilja, skilja frá; gera ólíkan. **-igo** skilnaður; það að gera ólíkan. **sen-e** undantekningarlaust.
- diferenci/i** = **diferenciali**.
- diferencial/o** **1** *stæ* deildi, diffur. **2** *bif* mismunadrif. **-i** *áhr* *stæ* deilda, diffra. **-a** **kalkulo** *stæ* deildareikningur, diffurreikningur. **-a** **ekvacio** *stæ* deildajafna, diffurjafna, afleiðujafna. **-a** **takelo** *vél* trissa með mismunadrif.

difin/i *áhr hei vís* skilgreina, ákveða. **-o ffa** 1 skilgreining, skýrgreining. 2 skerpa. **-a mfr** 1 skilgreiningar-, skýrgreinanlegur. 2 ákveðinn. **duon-a** *mfr* hálfákveðinn (þar sem sá sem talar þekkir það sem um er að ræða, en ekki sá sem talað er við). **ne-ebla** ógreinanlegur. **sen-a** skilgreiningarlaus; óákveðinn. **sen-a modo** = **infinitivo**. **ne-a** óákveðinn.

difrakt/i *áhr beygja* (ljós). **-o** (ljós)bognun.

difteri/o *læk* barnaveiki.

difterit/o = **difterio**.

diftong/o *hlj* tvíhljóð. **-i** bera fram sem tvíhljóð.

difuz/i *áhr eðl* dreifa. **-iĝi** dreifast, dreifjafnast. **-o** sveim, dreifing; flæði. **-ilo** dreifir, dreifitæki; dreifigler.

dig/o 1 stífla. 2 flóðgarður. **-i** *áhr* stífla.

digest/i *áhr læk* melta; melta með sér. **-(ad)o** melting. **-a** meltingar-. **-a aparato** meltingarfæri. **-ebla** meltanlegur. **-iga** sem eykur meltinguna. **-ilo** meltingarefni, meltingarlyf. **mis-o** meltingarleysi.

digital/o *gra* fingurbjargarblóm (*Digitalis*). **-ino** *efn* digitalis.

digitari/o *gra* fingurax (*Digitaria*).

digitoksin/o *efn* digitalis.

dign/o 1 virðing, virðuleiki. 2 sjálfsvirðing. **-a** 1 virðulegur; virðingarverður. 2 = **inda**. **-igi** heiðra, gera veglegan. **-ulo** maður í virðulegri stöðu. **ne-a**, **sen-a** ósamboðinn virðingu, óvirðulegur.

digram/o *mfr* tvístöfngur.

diĝest/o *bók* 1 ágríp. 2 lögbók.

Dijon/o *ldf* Dijon (bær í Frakklandi). **-io** Dijon-hérað.

dik/a *efn pre* 1 digur, feitur (= **grasa**). 2 þykkur. **-e** 1 þétt. 2 óskýrt. 3 gróft. **-o** þykkt. **-aĵo** þykki hluti (e-s). **-eco** þykkt, þykkleiki, digurð. **-eta** frekar digur, þriflegur, holdugur. **-aĉa** uppblásinn. **-igi** 1 þétta, gera þykkann. 2 fita. **-iĝi** fitna; þéttast. **-ulo** digur maður. **-ulino** digur kona. **mal-a** 1 þunnur. 2 mjór, magur. 3 finn, fingerður. **mal-e** 1 þunnt. 2 fint. **mal-eco** megurð; mjódd; þynnka. **mal-ega** horaður. **mal-igi** þynna; grenna. **mal-iĝi** þynnast; grennast.

diklin/a *gra* (um jurt) einkynja.

diklorid/o *efn* tvíklóríð.

dikotom/a *gra* tvíklöfnn. **-eco**, **-io** *dýr gra* klofnun, tvíklöfnun, skipting.

dikroism/o *eðl* tvílitni.

dikrur/o = **drongo**.

dikt/i *áhr* 1 lesa fyrir. 2 skipa, fyrirskipa. **-aĵo** *fél* fyrirsögn; fyrirlesið efni. **-ado** fyrirlestur. **-ilo** = **diktafono**.

diktafon/o *eðl fja* talriti, diktafónn.

diktamn/o *gra* (*Dictamnus (albus)*).

diktat/o = **diktaĵo**.

diktator/o 1 alræðismaður. 2 einræðisherra. **-eco** 1 alræði. 2 einræði. **-ema** einræðis-, einræðislegur. **-i** *áhl* skipa; drottna.

diktatur/o = **diktatoreco**. *la -o de la proletaro* alræði öreiganna.

dil/o *byg* planki.

dilat/i *áhr eðl læk* þenja út, víkka. **-o** *eðl* útþensla, víkkun. **-a** þenjanlegur, þenslu-. **-ado** *læk* þensluaðgerð, víkkun. **-ado de la utera kanalo** leghálsvíkkun. **-anto** *lfæ* stærir. **-ebla** *eðl* þenjanlegur, teygjanlegur. **-iĝi** þenjast út, víkka. **-iĝo** víkkun, sjálfkrafa útþensla. **-ilo** þinill, glennir, víkkari. **-ujo** *olea rtæ* olíuþensluker. **mal-i** *áhr eðl* stytta, draga saman, þrengja. **mal-iĝi** rýrna, dragast saman. **angio-a** *læk* æðavíkkandi.

dilatator/o *læk* = **dilatanto**.

dilem/o klípa, öngþveiti. **en-igi** setja í vanda.

dileni/o *gra* (*Dillenia*). **-acoj** glysviðarætt (*Dilleniaceæ*).

dilet/i *áhl* káka. **-a** viðvaningslegur.

diletant/o viðvaningur; leikmaður (í e-u). **-eco**, **-ismo** kák, fúsk.

diligent/a iðinn, kostgæfnn, duglegur. **-i** *áhl* vera iðinn. **-eco** kostgæfni, iðni, ástundun. **-ulo** iðinn maður. **mal-a** latur, daufur, duglaus, iðjulaus. **mal-i** *áhl* liggja í leti, vera iðjulaus, hafast ekki að. **mal-eco** leti, iðjuleysi. **mal-ulo** letingi.

- diligenc/o** áætlunarvagn (lokaður hestvagn), áætlunarvagn póstsins.
- dilu/i** *áhr eðl efn* þynna (lausn). **-o** þynning. **-a** þynntur. **-(it)a solvaĵo** þynnt lausn. **-aĵo = diluo. -ilo** þynnir.
- diluv/o** *bib* **1** flóð. **2** syndaflóð. **antaŭ-a 1** sem var á undan syndaflóðinu. **2** forn; eldgamall.
- diluvi/o** *jar = plejstoceno.*
- dimanĉ/o** sunnudagur. **la Palma -o** pálmasunnudagur. **-a** sunnudags-. **-e** á sunnudögum. **ĉiu- -e** á hverjum sunnudegi.
- dimensi/o** *alm rúm eðl* víðerni, stærð, víðátta, vídd. **tri-a** þrívíddar-.
- diminu/i** *áhr nýy 1 ljó pre* smækka. **2** *tæk* fækka (lykkjum). **3** *tón* minnka tónstyrk.
- diminuend/o** kafli með minnkandi styrk.
- diminutiv/o** *mfr* smækkunarorð.
- dimorf/a** *eðl efn* tvímyndaður, tvíbreytinn. **-eco, -ismo** tvímyndun, tvíbreytni.
- din/o** *eðl* dyn (krafteining).
- dinam/o** *tæk rtæ* rafall, rafvél, dínamór.
- dinami/o** **granda -o** 1000 metrakílógrömm. **malgranda -o = metrokilogramo.**
- dinamik/o** *eðl* aflfræði. **aer-o** *eðl* loftaflfræði. **elektro-o** *eðl* rafsegulfræði. **hidro-o** vökvaafllfræði, straumfræði.
- dinamism/o** *hei* orkustefna (hvert það kenningakerfi sem einkum styðst við hugtök eins og orku til að skýra lögmál náttúrunnar).
- dinamit/o** *efn* dínamít. **-i** *áhr* sprengja með dínamíti.
- dinamometr/o** *alm eðl rtæ 1* kraftmælir. **2** hreyfímælitæki. **ferodinamika -o** járnhreyfímælitæki.
- torda -o** snúðhreyfímælitæki.
- Dinar/a** *ldf* Dínar-. **-aj Alpoj** Dínaralpar.
- dinar/o** *hag* dínari (mynt í Íran, Serbíu, Írak og víðar).
- dinasti/o** konungsætt. **-a** konungsettar-.
- dinatron/o** *útv* dínatrón, eftirsendir.
- ding/o** *dýr* dingóhundur (*Canis dingo*).
- dinornit/o** *stg* risamóafugl.
- dinosaŭr/oj** *stg* risaeðla (*Dinosaurus*).
- dinoteri/o** *stg* frumfill sem kom fram á plíósen (*Dinotherium*).
- diocoz/o** biskupsdæmi, biskupsstifti. **-a** sem lýtur að biskupsdæmi. **-estro** biskup með biskupsdæmi.
- diod/o** *útv* tvistur, díóða.
- Diodor/o** *per* Díódóros (forngrískur sagnfræðingur).
- Diogen/o** *per* Díógenes (forngrískur heimspekingur sem bjó í tunnu).
- dioik/a** *gra* sérbýlinn, tvíbýlinn, einkynja.
- Dioklecian/o** *per* Díókletíanus (keisari).
- dioksan/o** *efn* díoxan.
- diomede/o** *dýr = albatroso.*
- Dion/o** *per stj 1* Díón (smástirni). **2** Díón (eitt tungla Satúrnusar).
- dione/o** *gra* flugugrípur (*Dionea muscipula*) = **muškaptulo.**
- dionin/o** *efn* etýlmorfínhydróklóríð.
- Dioniz/o** *goð* Díónýsos (yngsti sonur Seifs og Semele, fíjósemisguð). **-a 1** Díónýsosar-. **2** taumlaus, ólmur.
- Dionizi/o** *per* Díónýsius.
- dioptr/o** *eðl* miðunarstíka. **-iko** geislabrotsfræði.
- dioptri/o** *eðl* ljósbrotseining.
- dioram/o** *eðl fag 1* gagnsýni. **2** þrívíddaruppstilling (séð gegnum glugga). **-iko** geislabrotsfræði.
- diorit/o** *ste* díorít.
- dioskore/o** *gra* sætuhnúður, sæt kartafla (*Dioscorea*). **-acoj** mjölrótarætt (*Dioscoreaceæ*).
- Dioskur/oj 1** *goð* tvíburarnir Kastor og Pollux. **2** *stj* Tvíburarnir (stjörnumerki).
- dipleks/a** *útv fja = dupleksa.*
- diplo/o** *lfæ* (milli)frauður, frauður í kúpubeinum.

diplodok/o *stg* þórseðlubróðir (*Diplodocus*).

diplokok/o *læk* tvíhnettla.

diplom/o **1** prófskírteini, vottorð (um próf o.þ.h.). **2** (forn)bréf, skjal. **-i** *áhr* veita prófskírteini; veita skjal. **-ita instruisto** prófaður kennari, kennari með full réttindi. **-isto** fornskjalafræðingur. **-istiko** fornskjalafræði, fornritafræði.

diplomat/o **1** stjórnarerindreki; stjórnmalamaður. **2** bragðarefur; samningamaður, lipurmenni. **-a** **1** sendi-, sendiráðs-. **2** samningafimur. **-aro** fulltrúar erlendra ríkja (á sama landi). **-eco** = **diplomatío**
2. **-io** **1** stjórn utanríkismála. **2** (samninga)lipurð. **-ia** sem lýtur að stjórn utanríkismála, sem lýtur að samningalipurð, lipurðar-.

diplomatik/o = **diplomistiko**.

diplopi/o tvískyggni.

dipod/o *dýr* stökkmús (*Dipus*). **-edoj** stökkmúsaætt.

dipol/o *eðl* = **dupoluso**.

dipsak/o *gra* þófarapistill (*Dipsacus*). **ful-o** = **fulkardo** þófarakambur. **-acoj** stúfuætt (*Dipsacaceae*).

dipsomani/o *læk* túradrykkja, drykkfelldniköst. **-ulo** drykkfelldur maður, túramaður.

dipter/oj *dýr* tvívængjur.

diptik/o *faq* tvískipt altaristafla.

dir/i *áhr* **1** segja, mæla. **2** fullyrða. **3** orða. **voli -i** meina, eiga við. **4** standa skrifað. **-o** **1** það sem sagt er, ummæli; frásögn, framburður; mæli, orðspor. **2** það að segja, tal. **3** orð; boðorð. **-adi** *áhr* segja aftur og aftur, ítreka. **-aĵo** sögn. **-enda** sem ber að segja. **-maniero** orðatiltæki, orðfæri. **al-i** *áhr* bæta við, segja í viðbót. **antaŭ-i** *áhr* spá, segja fyrir. **antaŭ-isto** spámaður. **duon-i** *áhr* gefa í skyn, benda til. **el-i** *áhr* lýsa yfir, opinbera; flytja (ræðu). **el-ebla** sem hægt er að mæla. **kontraŭ-i** *áhr* áhl mótmæla; rengja; andsvara. **krom-i** = **aldiri**. **kvazaŭ-i** = **duondiri**. **laŭ-a** svokallaður; sem virðist, sem gefinn er í skyn. **laŭ-e** eftir því sem sagt er. **mal-i** *áhr* taka aftur (orð), kannast ekki við, neita, draga til baka. **memkontraŭ-a**, **sinkontraŭ-a** í ósamræmi við sig, ósamkvæmur. **nekontraŭ-ebla** órækur, óhrekjandi. **ne-ebla** ósegjanlegur. **re-i** *áhr* **1** andsvara. **2** endurtaka, ítreka; endursegja. **sub-i** *áhr* hvísla. **trans-i** *áhr* segja frá, dreifa, senda áfram, segja áfram. **ĝusta-e** reyndar. **ver-e** satt að segja. **oni-o** orðrómur. **oni-e** sagt er að. **popol-o** málsháttur. **supre-ita** sem áður sagt.

direkci/o **1** stjórnarnefnd, stjórn. **2** stjórnarsetur, stjórnarskrifstofa.

direkti/i *áhr* **1** stýra. **2** stjórna. **3** beina. **4** vísa. **sin -i** stefna, snúa sér (al að e-u). **-o** *bifldf* **1** stefna. **2** átt. **vera -o** bein stefna. **magneta -o** segulstefna. **kompensa -o** kompáskekkja. **-a** stýris-; stjórnar-; stefnu-. **-a anteno** stefnuloftnet. **-a pedalo** stýrisstig. **-a stango** stýrisstöng, stýri. **-ado** **1** leiðsögn. **2** stjórn. **-anto stæ** **1** stjórnandi. **2** stjóri (sá sem stýrir). **3** stefnuhorn. **-ebla** stýranlegur; viðráðanlegur. **-ejo** = **direkciio**
2. **-iĝi** stefna, fara, leiða. **-iĝo** það að átta sig. **-ilo** *sig útv* **1** stýri (= **stirilo**). **2** forgeislari (loftnets). **-ilisto** stýrimaður. **-ismo** *hag* ríkisumsjónarstefna peninga. **-isto** **1** hljómsveitarstjóri. **2** = **direktoro**. **-ita útv** sem beint er að (e-u). **-alo** *flu* (á flugvél) stélkambur, bakuggi. **-montrilo** *bif* = **ĝirindikilo**. **-osendilo** stefnuviti. **-trovilo** miðunarstöð. **al-i** *áhr* stefna að. **for-i** *áhr* beygja til hliðar, víkja frá. **ne-ebla**, **sen-a** á reki, stýrislaus, óstýranlegur. **ĉef-o** höfuðátt. **dors-e** afturábak. **horloĝ-e** réttisælis. **klin-i** *áhr* her halla (fallbyssu). **relajs-iloj** *vél* sjálfvirk miðunartæki. **unu-a** *bif* einstefnu-.

direkteron/o *flu* hliðarstýri.

direktiv/o fyrirmæli.

direktor/o **1** forstjóri. **2** menningarstjóri. **3** leikstjóri. **4** eigandi kvikmyndavers.

direktori/o *fél* stjórnarnefnd.

direktrici/o *stæ* stýrilína.

dirk/o *tæk* þjófalykill.

dirlididi! *mfr* vitleysa!

dis- *mfr* **1** forskeyti sem táknar dreifingu, t.d. *ili disiris* þeir skildu. *disdoni monon* útbýta peningum. **2** alþjóðaforskeyti (oftast í tækniorðum) sem táknar truflun eða glöp, t.d. **dispepsio** meltingartruflun. **-a** dreifður. **-e** á víð og dreif. **-eco** dreif; fjarlægð; munur; óvinvátta. **-igi** dreifa; sundra. **-iĝi** *læk* dreifast, tvístrast; skiljast; leysast (sundur). **-igilo** skili. **ne-igebla** óaðskiljanlegur. **-iĝo** skilnaður. **epifiza -iĝo** kastslosnun. **retina -eco** sjónhimnulossun.

disaĝi/o *ver* afsláttur.

disciplin/o 1 agi. 2 regla. **-a** sem lýtur að aga. **-i** áhr aga, siða. **-ita** sem góð regla er á, siðaður. **-ebla** viðráðanlegur, þægur. **-isto** tyftunarmeistari; strangur maður. **-ema** hlýðinn. **sen-a** agalaus; óhlýðinn, taumlaus. **sen-igi** sleppa taumum við.

disçipl/o lærisveinn; nemandi.

disel/o = **dizelo**.

disenteri/o læk blóðsótt. **ameba -o** blóðkreppusótt.

disert/i áhl verja doktorsritgerð; ræða langa ritgerð. **-aĵo** löng ritgerð (við háskóla), doktorsritgerð, vísindaritgerð, stór bókmenntaritgerð.

disertaci/o = **disertaĵo**.

disident/o trú fríkirkjumaður, utanþjóðkirkjumaður.

disip/i áhr ská eðl eyða, sóa. **-aĵo**, **-iĝo** bruðl, sóun.

disk/o 1 kringla. 2 (grammófón)plata, hljómplata, diskur. **elcentra -o** svighjól. **intervertebla -o** lfæ hryggþófi. **-a mislokiĝo** hryggþófahlaup. **-oteko** diskótek; hljómplötusafn. **sub-eto** milliplata, skífa, slitró. **sur-igi** taka upp á plötu. **cel-o** skotmark. **cifer-o** valskífa. **sfer-o** stæ kúlusneið. **-ludo** kasthringaleikur. **-i** áhr velja (símanúmer).

diskant/o tón diskant, sópran.

diskomicet/oj = **diskofungoj**.

diskont/i áhr kaupa (víxil) og reikna af forvexti, forvaxta. **-o** 1 forvextir. 2 forvöxtun. **-epreni** = **diskonti**. **mal-i** áhr selja (víxil) að forvöxtum afreiknuðum. **-isto** víxlamiðlari. **-oprocento**, **banko-o** vextir seðlabankans; vextir.

diskord/o ská = **malkonkordo**.

diskreci/o lög geðþótti; gerræði. **-a** eftir geðþótta.

diskredit/i áhr koma óorði á, skapa vantraust á.

diskret/a stæ töl 1 gætinn, þagmælskur, orðvar. 2 nærgætinn. 3 hógvær; finlegur. 4 = **malkontinua**. 5 (um breytu) strjáll. **-(ec)o** gætni, nærgætni; þagmælska. **-ulo** þagmælskur maður. **mal-a** ólaginn, ónærgætinn; hóflaus; lausmáll. **mal-eco** ónærgætni; hnýsni; lausmælgj, fleipur.

diskrimini/i áhr mismuna. **-ado** = **diskriminacio**.

diskriminaci/o lög misrétti. **rasa -o** kynþáttamisrétti. **-i** áhl beita misrétti.

diskriminant/o stæ aðgreinir.

diskurs/o ávarp, ræða (stjórnmalamanns).

diskursiv/a eðl rökstuddur.

diskut/i áhl rökræða; fjalla um, ræða. **-(ad)o** umræða. **-aĉi** áhl þræta, deila. **-ebla** umdeilanlegur, vafasamur. **-inda** umræðuverður. **ne-ebla** óneitanlegur, óefanlegur. **-ema** þrætugjarn, kífsamur. **-igi** bera upp (spursmál) til umræðu. **pri-i** = **diskuti**. **sen-e** án umræðu.

dikleksi/o lestrarglöp, torlæsi.

dism/o hag = **dekonaĵo** tíund.

dismenore/o læk tíðaþrautir.

disoci/i áhr efn leysa í sundur. **-o** sundurleysing. **-a** sundurleysandi. **-iĝi** leysast í sundur. **antaŭ-o** fyrirbæri sem kemur fyrir á undan sundurleysingu.

disonanc/o tón 1 mishljómur. 2 ósamræmi. **-a** 1 falskur, skerandi. 2 ósamræmur. **-i** áhl mishljóma, hljóma illa.

dispensari/o læk lækningastofa/lyfjabúð fyrir fátæklinga.

dispepsi/o læk meltingartruflun, meltingartregða. **-a** með meltingartregðu. **-ulo** maður með meltingartruflun.

dispers/i áhr eðl efn 1 dreifa. 2 brjóta niður í litróf. **-o** dreifing. **-a** 1 dreifingar-. 2 dreifður. 3 dreifandi. **-a angulo** dreifingarhorn. **-aĵo** svifefni. **-eco** dreifing, sundurliðun. **-ilo** svifefnadreifir.

dispne/o læk mæði, andþrengslí, brjóstferði.

dispon/i áhl lög 1 áhr ráða yfir, hafa á að skipa. 2 **-i pri** ráðstafa, ákveða. 3 bjóða út. 4 skipuleggja. 5 sjá fyrir. **-o** 1 niðurröðun; skipun. 2 umráð. 3 umsjón. **je/sub via -o** þér/yður til reiðu. *meti sub -on de iu* gera (e-ð) e-m til reiðu. 4 ráðstöfun. **-ebla** sem er til umráða, laus. **-igi al** láta fá, veita til notkunar. **sin-o** sjálfsákvörðun.

dispozici/o efn 1 ráðstöfun; skipulagning. 2 bók skipun, röðun. 3 ráðstafanir, ákvæði (ath. í þessari merkingu oftast í ft. -oj). 4 lund. **-a** ráðstöfunar-; skipunar-. **-i** áhr 1 skipuleggja. 2 gera ráðstafanir til;

athuga, hugsa um. **3 -i al** hneigja til.

disproporci/a = misproporcia.

disprozi/o *efn* dysprósíum, dysprósín (*Dy*). **-a klorido** dysprósíumklóríð. **-aj kombinaĵoj** dysprósíumsambönd.

disput/i *áhl* **1** deila, þræta. **2** (formlegt) ræða, fjalla. **-o 1** deila, þræta. **2** (formlegt) umræða, kappræða. **-ebla** vafasamur, umdeilanlegur. **-ema** þrætugjarn, deilugjarn. **ne-ebla** ómótmælanlegur. **inter-i** *áhl* deila milli sín. **pri-i** *áhr* deila um, þræta um. **sen-e** samhljóða.

dist/a ská = distanca.

distanc/o fjarlægð; bil. **fokusa -o** brennivídd. **-a** fjarlægur; afskekktur. **-a kontrolo** fjarstýring. **-e** í burtu, í fjarska. **-i** *áhl* vera í fjarlægð. **egal-a** jafnfjarlægur. **preter-i** *áhr* fara fram úr (e-m). **flug-o** flugvegalegd, loftlína. **long-a** langleiða-. **paf-o** skotmál. **pov-o** *flu* (flug)drægi. **rel-o = ŝpuro.** **salt-o** *útv* hlaupbil. **traf-o** skottakmörk.

distik/o ská tvílína. **elegia -o** elegískur háttur.

distil/i *áhr* eima. **-ita akvo** eimað vatn, eimvatn. **-(ad)o** eiming. **-aĵo** eimi. **-aĵujo** eimingarflaska. **-ejo** bruggús; sprittgerð. **-iĝi** eimast. **-ilo** eimingartæki. **-isto** áfengisbruggari. **-balono** eimingarkúla.

disting/i *áhr* **1** aðgreina. **-i inter (iu) kaj (iu)** þekkja e-n frá e-m (einnig **-i (ion) (dis)de (io)**). **2** gera aðskilnað. **3** sjá, skynja. **4** velja úr, taka undan. **5** einkenna, merkja. **-o** aðgreining, greinarmunur. **-a hlj** aðgreinandi, greinilegur. **-aĵo** auðkenni, einkenni. **-ebla** sundurgreinanlegur, sem unnt er að greina frá öðru(m). **-iĝi 1** vera aðgreindur. **2** vera auðséður; vera áberandi. **3** verða frægur. **-iĝa** einkennilegur. **-ilo** greinimerki. **-inda; esti -inda inter** bera af. **-ita** frægur, merkis-. **-ito** merkismaður. **-iteco** frægð, sæmd, upphæfð. **-ulo = -ito.** **mal-i** *áhr* rugla saman. **sen-e 1** á rúi og stúi, á ringulreið. **2** án greinarmunar, af handahófi.

distom/o *dýr* lifraragða.

distord/o *ljó rta* *útv* **1** liðvinding, liðtogun. **2** aflögun; bjögur. **3** skæling. **-i** *áhr* **1** aflaga. **2** bjaga. **mal-i** *áhr* lagfæra. **mal-eco** lagfærsla. **mal-ilo** *útv* afriðill.

distr/i *áhr* **1** fipa, trufla, dreifa hugsunum. **2** skemmta. **3** (forml.) dreifa. **-a** skemmtilegur. **-o 1** truflun, það að gera annars hugar. **2** skemmtun, afþreying. **-aĵo** dægurstytting, afþreyingarefni, skemmtun. **-iĝi 1** skemmta sér. **2** vera utan við sig. **3** (forml.) dreifast. **-iĝo, -iteco** gáleysi, athugaleysi. **-iĝema** viðutan, utan við sig, úti á þekju.

distribu/i *áhr* útbýta, úthluta; gefa (spil). **-a eðl** *efn* úthlutandi, útbýtandi; deili-, greini-, skipti-. **-o 1** gjöf (í spilum). **2** dreifing, skipting. **frekvenca -o** *töl* tíðnidreifing. **akumula probablo-o** *töl* vaxandi líkindadreifing. **absolute kontinua probablo-o** fullkomlega samfelld líkindadreifing. **-ilo** kveikja. **akva -ilo** vatnsveita. **-tabulo** greinispjald.

distrikt/o hérað; sýsla, umdæmi. **elekt-o** kjördæmi. **juĝ-o** þinghá, lögsagnarumdæmi. **duon-o** hálf tveggja hérað (Neh. 3:9). **-a juĝejo** héraðsdómstóll.

disuri/o *læk* þvaglátstregða, þvagteppa.

ditiramb/o 1 fagnaðarljóð. **2** lofsöngur.

ditisk/o *dýr* brunnsklučka (*Dytiscus*). **-edoj** brunnsklučkuætt (*Dysticidae*).

diurez/o *læk* þvagrennsli, þvagbrugg, þvagmyndun. **-iga drogo** þvagaukandi lyf.

diurn/o *stj* sólarhringur, dagur. **-a** sólarhrings-, á sólarhring.

divan/o 1 dívan, legubekkur. **2** ríkisráð (soldáns). **3** ljóðasafn (í Austurlöndum).

diven/i *áhr* geta, giska á; spá. **-ado 1** ágiskun. **2** spá, lestur (í lófa, kaffibolla, o.s.frv.); spásögn. **-aĵo** gáta. **-isto** spámaður, spásagnarmaður. **-(em)a** skarpvitur, skilningshvass. **-e** á að giska. **-igi** láta giska á; gefa í skyn. **-bato** klappspáleikur, e.k. blindingsleikur þar sem blindinginn verður að giska á hver hafi klappað á bakið á honum. **-prove** með hlutkesti. **ne-ebla** óleysanlegur. **astro-isto = astrologo.** **bird-o** fuglaspá, spásögn (af flugi og æði fugla). **karto-o** spilaspa. **sonĝo-o** draumaráðningar. **man-i** *áhl* lesa/spá í lófa. **sorto-i** *áhl* spá örlögum. **sorto-o** örlagaspa. **vergo-isto = radiestezisto.**

diverĝi *áhl* *stæ eðl 1* ganga í sundur, skiptast, greinast (hver/hvor frá öðrum). **2** verða ólíkur; verða frábrugðinn; vera ósammála. **-o** aðgreining, fjarlægging; ágreiningur. **-a** sem geisla(r) út, geislamyndaður. **-eco** ágreiningur. **-igi** skipta, greina (að). **-iga lenso** fráhverf linsa. **-igeco** fráhalli, fráhverfa.

diverĝenc/o *eðl* ósamleitni.

divers/a ýmiss konar, ólíkur, mismunandi, margs konar. **-e** ýmislega, á ýmsan hátt, misjafnlega, mismunandi. **-i** *áhl* vera ólíkur, vera misjafn/mismunandi. **-aĵoj** ýmislegt; ýmsar tilkynningar; ýmislegir munir, hitt og

þetta. **-eco** margbreytni, margvísleiki. **-igi** gera margbreytilegan. **-forma**, **-speco** af ýmsu tagi. **-kolora** mislitur (á sama hátt má mynda fleiri orðasambönd).

divertikul/o *lfæ* afkimi, poki, tota. **ezofaga -o** sarpur. **-ektomio** afkimaúrnám.

divid/i *áhr stæ* 1 deila. 2 skipta. **-o stæ** 1 skipting. 2 deiling, dreifing. **-o de laboro** verkaskipting. **-a** skiptingar-, deilingar-, deili-. **-ado** skipting; úthlutun. **-aĵo** deild, hluti. **-anto** deilir. **-ato** deilistofn. **-eblo** deilanlegur. **-iĝi** skiptast. **-ilo** skeri. **dis-i** *áhr* úthluta, skipta í sundur. **ne-ita**, **sen-a** heill, óskertur. **sub-i** *áhr* skipta í sundur aftur (í minni þætti). **akvo-ejo** vatnaskil.

dividend/o *hag* arður.

divizo/o 1 *her* herdeild. 2 *gra* flokkur. **-estro** deildarforingi.

divizor/o *stæ* 1 þáttur. 2 = **dividanto**. **la plej granda komuna -o** stærsti samþáttur. **-eblo** sem hægt er að þátta, þátanlegur. **-i áhl** þátta. **ne-o** tala sem ekki gengur jafnt upp í aðra.

divorc/o *lög* hjónaskilnaður. **-i áhl** skilja. **-ita** fráskilinn (sbr. **eksedz(in)iĝo**).

dizel/o *vél* dísil, dísilvél. **-a** dísil-. **-oleo** dísilolía.

dizert/i *áhl her* hlaupast á brott (úr her), leynast brott. **-o** liðhlaup. **-into** liðhlaupi.

Dnepr/o *ldf* Dnepr, Dnépr, Dnéprá.

Dnestr/o *ldf* Dnestr, Dnestrá.

do *mfr* þá (ekki = **tiam**), t.d. *venu do* komdu þá. *nu do* jæja þá. *kial do?* því þá það? (sbr. **tial**).

do *tón* do, c. **diesa do** cís. **bemola do** ces. **-gamo** tónika-do-kerfi.

docent/o dósent. **privata -o**, **libera -o** einkakennari við háskóla. **-i** vera dósent; tala sem dósent.

dodekaedr/o = **dekduedro**.

dodoic/o japanskt þjóðlag.

dog/o *dýr* stór og kjálkabreiður hundur, mastiff. **-oj** bolbitakyn.

dogan/o 1 tollur (einnig **limimposto**). 2 tollafgreiðsla. **-aĵo** tollgjald. **-ejo** tollstöð, tollhús. **-isto** tollembættismaður.

-agentejo umboðsmaður sem leysir (vöru) úr tolli. **-libera** tollfrjáls. **-pago** = **doganaĵo**. **-tarifo** tollskrá.

-unio tollabandalag. **-unuiĝo** tollabandalag. **el-igi** leysa úr tolli.

dogm/o 1 trúarsetning; kredda. 2 kenning, kennisetning. **-a** 1 kreddufastur. 2 kreddukenndur. 3 trúfræðilegur.

-aro kenningasafn. **-ema** endanlegur; drottunargjarn. **-emo** kreddufesta. **-ismo** *hei* trúfræði; bókstafstrú.

-umi *áhl* fullyrða.

doĝ/o hertogi (í Feneyjum eða Genúa).

dojen/o *per* aldursforseti.

dok/o skipakví. **flosanta -o**, **flos-o** flotkví. **ripar-o** þurrkví. **-oj** hafnarbakki. **-isto** verkamaður í skipakví.

-estro yfirmaður skipakvíar. **-pago**, **-mono** hafnargjald, skipakvíargjald. **en-igi** setja í kví. **en-iĝi** fara í kví.

doksologi/o *kri* lofsöngur, dýrðarsöngur.

dokt/a *ská* lærður, fróður.

doktor/o *sag* 1 lærifaðir; kirkjufaðir. 2 doktor. 3 (óforml.) læknir. **-a** doktors-. **-a tezo** doktorsritgerð.

-eco doktorsnafnbót. **-ino** kvendoktor. **-edzino** eiginkona doktors. **honor-o** heiðursdoktor.

doktrin/o kennisetning, kenning(ar). **-a** trúar-, kreddu-; kenningar-. **-ema** kreddukenndur. **-ano** fylgismaður kenningar. **-ulo** kreddumaður.

dokument/o skjal. **-a** skjallegur, skjala-. **-i áhr** 1 heimila með skjölum. 2 sannfæra með skjölum. **-aro** 1 = **dosiero**. 2 skjöl. **-ujo** skjalataska. **ŝip-oj** skipsskjöl.

dol/o *lög* illt áform. **-a** með illt í hyggju.

dolar/o dalur, dollari.

dolĉ/a 1 sætur, ljúffengur. 2 fagur, mjúkur. 3 blíður, indæll. **-e** ljúffenglega; blíðlega; rólega. **-aĉa** með bragð sem fær manni velgju, ofursætur. **-aĵo** sætindi. **-eco** sætleiki; yndi, fegurð; blíða. **-ega** dísaetur. **-igi** gera sætan. **-ul(in)o** elskan. **-amina** góðlyndur. **mal-a** 1 beiskur, súr, bitur. 2 heiftugur. **mal-e** biturlega; heiftuglega. **mal-aĵo** bitur hlutur. **mal-eco** beiskja, gremja. **mal-igi** gjöra beiskan; særa; beiskja; styggja.

dolĉamar/o *gra* eiturfækja (*Solanum dulcamara*).

doldrum/o 1 lognbelti nálægt miðbaug. 2 dapurleiki.

doliĥot/o *dýr* (*Dolichotis*).

dolikocefal/o *vís* langhöfði.

dolman/o dolman, húsarajakki, snúrutreyja riddaraliðsmanna.

dolmen/o *sag* dolmen, steinhola, eins konar jötundys.

dolomit/o *efn ste* dólómít.

Dolomit/oj *ldf* Dólómítar.

dolor/i *áhr* vera sár, kenna til. **mia dento -as** ég kenni til í tönninni. **-o** pína, verkur; sársauki. **-a 1** sár, kvalafullur. **2** hörmulegur. **3** sorgar-, sársauka-. **-ego** kvöl; angist, sálarkvöl. **-eto** sviði, verkur. **-igi** særa, meiða, valda sársauka. (*Ath. dolori* er notað bæði sjálfstætt og ósjálfstætt, t.d. *la koro -as* hjartað kennir til. *Ili batis min, sed ĝi min ne doloris* þeir hafa slegið mig, en ég kenndi ekkert til. **dolorigi** er alltaf ósjálfstætt, t.d. *Espero prokrastata dolorigas la koron* Langdregin eftirvænting gerir hjartað sjúkt). **-iga** sár; særandi. **-ige** sárt, hart. **-iĝi** særast, verkja; hryggjast, verða hryggur. **ek-o** stingur. **-plena** kvalafullur, mæðulegur; sorgfullur. **-punkto** *læk* sársaukadepill. **sen-a** kvalalaus, verkjalaus, sársaukalaus. **sen-iga** kvalastillandi, verkeyðandi. **sen-igilo** verkeyðandi lyf. **pik-o** *læk* hlaupastungur. **ŝir-o** = **lancinado**. **lumb-o** = **lumbalgio**.

dom/o 1 hús; íbúðarhús. **2** ættfólk. **-a** heimilis-, hús-, húsa-. **-e** heima. **-en** heim til sín. **-aĉo** lélegur kofi, hreysi. **-aĉaro** fátækrahverfi. **-amulo** einsetumaður; heimalningur. **-aro** húsaþyrping. **-ano** ættmaður. **-anaro** heimilisfólk. **-estro** húsbóndi, húsaðir. **-eto** smáhýsi, kot. **-havanto** húseigandi. **ekster-a** úti-, utandya-. **ekster-e** undir beru lofti. **en-a** innanhúss-. **el-igi** bera út úr húsi. **krom-o** viðbygging, útbygging, aukahús. **sam-ano** sambýlingur. **fi-o** = **bordelo**. **angul-o** hornhús. **ĉas-o** veiðimannskofi. **flor-o**, **plant-o** gróðurhús, gróðurskýli. **ĝarden-eto** garðhús. **lu-o** leiguhúsnæði. **pun-o** betrunarhús, hegningarhús. **rul-o** hjólhýsi. **sinjor-o** höfuðból, herragarður. **somer-o** sumarhús. **staci-o** járnbrautarstöð. **ter-eto** moldarkofi. **urbo-o** ráðhús.

domaĝ/o leiðindi. **kia -o** það var leiðinlegt. **-a** leiðinlegur. **-e** því miður. **-i** *áhr 1* telja eftir, horfa í, synja, spara, tíma ekki. **2** sjá eftir, harma. **3** hlífa, þyrma. **4** taka sárt til.

domen/o 1 grímusloppur. **2** dómínó(spil). **-a** **tabuleto** dómínótafla.

Domician/o *per* Dómitíanus (rómværskur keisari).

domicil/o *lög 1* heimilisfang. **2** greiðslustaður víxils. **-i** *áhr* vista (víxil).

domin/i *áhr* ráða yfir, ríkja yfir. **-ado** yfirráð, völd; drottun. **-anta** ríkjandi, yfirgnæfandi.

dominant/o *hei bók 1* *tón* dómínant, fortónn. **2** *líf* ríkjandi gen. **sub-o** *tón* súbdómínant, undirfortónn.

Doming/o *ldf* = **Dominikio**. **-a** dómíniskur. **-ano** Dómíníki.

domini/o *lög* sjálfstjórnarnýlenda.

Dominiko 1 *per* Dómíníkus. **2** *ldf* Dómíníka. **-ano 1** dómíníkani, svartmunkur. **2** Dómíníkumaður. **-io**, **-ia** **Respubliko** *ldf* Dómíníska Lýðveldið. **-insulo** *ldf* Hispaníóla.

don/i *áhr 1* fá, veita, gefa. **2** gefa af sér, láta í té. **3** helga; förna. **-o** gjöf. **-ado** það að gefa. **-anto** gefandi. **-ato**, **-itaĵo** *stæ hei* (í rúmfræði o.þ.u.l.) gefinn, það sem gefið er; staðreynd, upplýsingar. **al-i** *áhr* *stæ* bæta við. **al-o 1** viðbót, viðauki. **2** það að bæta við. **al-iĝi** bætast við, vera bætt við. **al-ita 1** hjálagður, fylgi-. **2** vinveittur, fylginn. **al-iteco** hollusta. **dis-i** *áhr 1* dreifa, úthluta. **2** (í spilum) gefa. **dis-o** gjöf; úthlutun. **el-i** *áhr 1* gefa frá sér; ofurselja. **2** gefa út. **el-o** útgáfa. **el-ado** útgáfa, það að gefa út. **el-aĵo** rit. **el-ejo** forlag, útgefandi. **el-isto** útgefandi. **el-kvanto** upplag. **el-raĵto** útgáfuréttur. **for-i** *áhr 1* yfirgefa. **2** förna. **3** helga. **interal-i** *áhr* bæta við í millibilið. **re-i** *áhr 1* skila. **2** endurgreiða, endurgjalda. **3** gera spegilmynd (e-s). **re-o 1** skipti. **2** endurgreiðsla. **reel-o** endurútgáfa. **sin-(em)a** ósérplæginn, ósérhlífinn; einlægur. **trans-i** *áhr 1* afhenda. **2** selja af hendi. **3** selja í hendur. **4** gera eftirmynd (e-s). **-atesto** afsal. **almaz-ema** góðgerðarsamur. **form-a** myndandi, skapandi. **karbo-a** sem í eru kol. **mon-a** ábatasamur. **natur-o** náttúrugáfa. **ofer-i** *áhr* förna. **ofer-o** förn. **voĉ-i** *áhl* greiða atkvæði. **voĉ-ado** atkvæðagreiðsla. **voĉ-anto** kjósandi. **voĉ-ejo** kjörstofa; kjörstaður. **voĉ-raĵto** kosningaréttur; atkvæðisréttur. **voĉ-raĵtigi** veita kosningarétt. **frukto-a** frjósamur.

Don/o *ldf* Don(fljót).

donac/i *áhr* gefa (gjöf). **-o** gjöf. **kristnaska -o** jólagjöf. **-ema** örlátur. **-into** gjafari. **fianĉ-o** brúðkaupsgjöf (frá brúðguma til brúðar).

donaci/o *lög* opinber gjöf.

Donald/o *per* Donald.

Donec/o *ldf* Donetsá.

Donjuan/o *bók 1* Don Juan. **2** kvennabósi, kvennagull. **-ismo** kvennabósaeinkenni.

Donkiĥot/o *bók* Don Kíkóti.

- Dor/o** *god* Dóros (ætfaðir dóranna). **-io** *ldf* Dóríon. **-ia 1** frá eða í Dóríon. **2 = dorika**. **-ianoj** dórar.
- dore/o** *dýr* pétursfiskur (*Zeus faber*).
- dorik/a** *hús* dórískur.
- doris/o** *sig* lítill flatbotnaður róðrabátur.
- dorlot/i** *áhr* dekra við. **-o**, **-ado** dekur, eftirlæti. **-ato** eftirlætisbarn. **-ema** eftirlátur. **-iĝi** vera kveifarlegur. **-ita** kveifarlegur. **-iteco** kveifarskapur. **tro-i** spilla með of miklu dekri. **mal-i** *áhr* vera strangur við.
- dorm/i** *áhl 1* sofa. **2** vera aðgerðarlaus. **3** leggjast til hvíldar, andast. **-o 1** svefn. **2** aðgerðarleysi. **-ado** langur svefn. **-ego** þungur svefn. **-egi** *áhl* sofa fast. **-ejo** svefnslalur. **-ema** syfjaður. **-emulo** svefnpurka. **-eti** *áhl* blunda. **-eto** blundur. **-igi** svæfa; sefa, stilla, róa. **-iga** svæfandi. **-igilo** svefnmeðal. **-ilo** svæfir. **duon-i** *áhl* = **dormeti**. **ek-i** *áhl* sofna skyndilega. **ek-eti** *áhl* syfja. **en-igi** = **dormigi**. **en-iĝi** sofna smám saman. **for-i** *áhr* sofa úr sér. **mal-i** *áhl* vaka. **mal-(ad)o** vaka. **mal-ema** vel vakandi. **preter-i** *áhr* missa vegna svefnslaus. **sat-i** sofa út. **sen-a** svefnlaus. **sen-eco** svefnleysi, andvökur. **tra-i** *áhr* sofa af um. **tro-i** sofa yfir sig. **vintro-i** *dýr* liggja í vetrardvala. **vintro-(ad)o** *dýr* vetrardvali. **-ĉambro** svefnherbergi. **-omalsano** = **beribero**. **-marŝulo** svefnhengill.
- dorn/o** *gra lfæ alm 1* þyrnir; þorn. **2** nibba, kambur. **3** gaddur. **-a 1** þyrnóttur. **2** erfiður. **-hava**, **-plena**, **-oza** = **dorna**. **-ego por la karno** fleinn í holdið. **-arbet(aĵ)o**, **-arbusto** þyrnigarður, þyrnir. **-fiŝo** *dýr* = **gasterosteo**. **-ejo** land vaxið þyrnum. **heliksa -o** barðsnibba. **skapola -o** herðablaðskambur. **super-a foso** ofankambsgrof. **sub-a foso** neðankambsgrof.
- doronik/o** *gra* gemsufill (*Doronicum excelsum*).
- Dorote/o** *per* Dóróthea.
- dors/o** *lfæ alm hlj 1* bak, hryggur. **2** kjölur, hryggur (bókar). **3** bakki (hnífs). **-a** sem lýtur að hryggnum, bak-. **-a naĝilo** bakuggi. **-e** að baki; á baki. **-en**, **-direkte** aftur á bak. **-aĵo mat** (steikar)hryggur. **-antaŭe** öfugt. **sur-igi 1** setja á bak (e-s). **2** árita, ábekja. **azen-a ponto** *hús* bogabrá.
- dosier/o** skrá, skjöl, gögn, upplýsingar, skjalakippa. **-uĵo** mappa, skjalamappa.
- dot/i** *áhr 1* gera úr garði. **2** gæða, búa hæfileikum. **-o** heimanmundur. **-a** sem lýtur að heimanmundi. **-aĵo** búsilag (brúðar). **natur-ita** vel úr garði gerður. **sen-a** heimanmundarlaus.
- dovel/o 1** geislasteinn. **2** geirnegling. **-i** *áhr* geirnegla. **ĉefa -o** lokasteinn.
- Dover/o** *ldf* Dover (hafnarbær í Englandi við Ermarsund).
- Dovr/o** *ldf* Dofrafjöll.
- doz/o** skammtur (lyfs eða meðals); hluti. **-i** *áhr* skammta (meðal), ákveða stærð lyfja- eða geislaskammts. **-ado** skömmun (lyfja eða geisla). **-eto** smáskammtur. **-ilo** mæliglas. **-ologio** *læk* skömmunarfræði.
- dozen/o** = **dekduo**.
- drab/o** *gra* vorblóm (*Draba*).
- dracen/o** *gra* drekatré (*Dracæna*).
- drag/i** *áhr* *tæk* hreinsa/dýpka með botnsköfu. **-ilo**, **-maŝino** byg botnskafa. **-boato**, **-ŝipo** dýpkunarskip, sandsuga.
- dragoman/o** opinber túlkur (í Tyrklandi eða Arabalöndum).
- dragon/o** hestliði; riddari. **-i** *áhr* kúga; neyða.
- draĝe/o** *mat* sykurbúð mandla.
- drahm/o** = **drakmo**.
- drajv/i** *áhr 1* (í tennis o.þ.u.l.) slá. **2** (í golfi) slá af teig. **-o** öflugt högg.
- draĵ/o** *gra* gar rötarspíra, rötarangí. **-i** *áhl* fá rötarspíur.
- drak/o** *dýr 1* dreki. **2 = agamo**. **-ino** kvenskratti, kvenvargur. **-a sango** drekablóð (safí unninn úr ýmsum jurtum, einkum drekatré). **-arbo** *gra* = **draceno**. **-ŝipo** *sig* dreki, langskip, víkingaskip. **flug-o** = **kajto**.
- drakm/o** drakma (grísk mynt).
- drakocefal/o** *gra* drekakollur (garðblóm) (*Dracocephalum*).
- Drakon/o** *sag* Drakón (forngrískur löggjafi). **-a** harður, miskunnarlaus.
- drakunkol/o** *gra* fáfnisgras, estragon (*Artemisia dracunculus*).
- dram/o 1** leikrit, sjónleikur. **2** harmleikur. **3** hörmulegur atburður, voðaviðburður. **-a 1** leikhús-, leik-. **2** leikrænn. **3** spennandi. **-igi** snúa í leikrit; gera sjónleikslegan. **-isto** leikritaskáld. **-arto** leiklist.
- dramaturgi/o** leikritafræði; leikritun.

drap/o (ullar)dúkur. **-aĵoj** vefnaðarvörur. **-(vend)isto** klæðasali. **-rando** jaðar á voð. **-resto** dúkstubbur. **drapir/i** áhr klæða, skreyta; tjalda, hjúpa; refla. **-ado** klæðing. **-aĵo** gluggatjald, veggjtald; felling. **drast/a** áhrifamikill, átakanlegur. **-aĵo** sterk hægðalyf. **draŝ/i** áhr þreskja; hýða. **-ado** þresking, hýðing. **-aĵo** þreskt korn. **-ejo** láfi, þreskihús. **-ilo** þreskisleði. **-maŝino** þreskivél. **-rulo** = **draŝilo**.

drat/o tæk vír, þráður. **armita -o** brynvarinn strengur. **enkonduka -o** gegntaksvírar. **latuna/kupra -o** koparvír. **-i** áhr **1** leggja rafmagnsleiðslur í. **2** samtengja með vír. **-igi** tæk gera úr vír. **-igo** vírdráttur. **-igebla** teygjanlegur. **-igilo** vírdráttarvél. **du-a** tvívíra. **sen-a telegrafio** þráðlaus fjarskipti. **tri-a** þrívíra. **fando-o** rtæ kveikiþráður, varþráður. **or-o** gullþráður. **pik-o** gaddavír. **serĉ-o** útv kristalskynjari.

Drav/o ldf Dravaá.

dravid/o per dravídi. **-a** dravidískur.

drednaŭt/o breskt nafn á nokkurs konar herskipi.

drelik/o strigi.

dren/i áhr *bún tæk læk* **1** ræsa fram (votlendi). **2** renna af, tappa af. **3** ræsa fram (sár). **-ado** fráveita, framræsla. **-aĵo** framræsluvatn; framræsluvökvi. **-ilo** **1** kerri, sárápípa. **2** ræsi. **-ilaro** = **drensisistemo**. **-krano** tæmishani; botnlöki. **-puto** safnþró. **-sistemo** afrennsliskerfi, framræslukerfi. **-tubo** = **drenilo**.

dres/i áhr temja, venja. **-ado** tamning. **-isto** tamningamaður. **leon-isto** ljónatemjari. **serpent-isto** slöngutemjari.

Dresden/o ldf Dresden (borg í Þýskalandi).

drezin/o jár járnbrautarkerra.

driad/o goð skógardís.

drias/o gra holtasóley (*Dryas octopetala*).

dribli áhl rekja bolta(nn).

dril/o tæk bor, nafar. **-i** áhr bora. **-ego** oliuborvél; stór borvél.

drink/i áhl drekka (áfengi), svalla, þjóra. **-ado** drykkjuskapur, vindrykkja. **-aĵo** áfengi, áfengur drykkur. **-ejo** krá, knæpa. **-ejmastro** kráareigandi. **-igi** gefa (áfengi) að drekka. **-ulo** svallari, þjórari, drykkjumaður. **for-i** áhr eyða með drykkjuskapi. **post-a kapdoloro** timburmenn. **star-ejo** vínbar.

driv/i áhl sig **1** reka fyrir vindi, fjúka. **2** berast með straumnum. **-(ad)o sig flu** **1** rek. **2** vik. **-angulo** sig her rekhorn.

drizel/o þokusúld.

drog/o lyfjavara. **-i** áhr gefa læknislyf. **-ejo** **1** = **drogvendejo**. **2** (í Bandaríkjunum) lyfjabúð með mjólkurbar, ísbar, dagblöðum o.fl. **-isto** lyfjasali, apótekari. **-vendejo** lyfjabúð, apótek. **-vendisto** = **drogisto**.

herbo-isto læknisgrasasali.

drol/a ská skritinn, skoplegur.

drom/o nýy kappbraut. **aŭto-o** kappakstursbraut.

dromaj/o = **dromiceo**.

dromedar/o dýr drómedari (*Camelus dromedarius*). **kur-o** kappreiðarúlfaldi.

dromi/o dýr (*Dromia*).

dromice/o dýr emúfugl (*Dromiceus*) (einnig **emu**o).

dromond/o drómundur.

dron/i áhl **1** drukkna. **2** kaffærast. **3** sökkva; hverfa. **4** vera sokkinn. **5** vera kafinn; vera vafinn. **-ado** drukkun. **-igi** **1** drekkja. **2** sökkva; kaffæra. **3** deyfa; drekkja (t.d. sorgum sínum). **sin -igi** drekkja sér. **-igo** drekking. **for-igi** skola burt. **-into** drukknaður maður.

dros/o sig stýristaumur.

drošk/o (rússneskur) léttivagn.

drozer/o gra sóldögg (*Drosera*).

drozofil/o dýr bananafluga (*Drosophila melanogaster*) (einnig **bananmuŝo**).

druid/o trú drúídi, fornkeltneskur prestur. **-a** drúídiskur. **ĉef-o** erkidrúídi.

drum/o tón trommur, slagverk í djasshljómsveit. **-ado** það að spila á trommur. **-isto** trommuleikari.

drup/o gra steinávöxtur (= **kernofrukto**), steinaldin, steinber.

druz/o per drúsi (meðlimur sértrúarflokks múhameðstrúarmanna í Líbanon og Sírlandi).

du mfr tveir; tvennur. **-o** **1** tvennd, par. **vers-o** = **distiko**. **2** tölustafurinn 2, tvístur. **-e** í öðru lagi. **-eco** tvískipting. **-era**, **-elementa** tví-, tvennur. **-igi** skipta í tvennt. **-igi** klofna í tvennt. **-ilo** töl miðlína, miðtala.

-**iliardo** billjarður (10^{15}). -**iliardono** billjarðasti hluti. -**iliono** billjón (10^{12}). -**ilionono** billjónasti hluti. -**obla** tvöfaldur, tví-. -**oble** tvisvar. -**oblaĵo** *mfr alm* **1** tvöfeldi. **2** tvítak. **3** orð af sömu rót. **4** = **dublaĵo**. -**obligi** tvöfalda. -**obligi** tvöfaldast. -**ono** helmingur (ath. **duon**-er oft notað sem forskeyti í merkingunni hálf-, hálfur, t.d. duonlitro, duonhoro, duonnuda). -**onpatro** stjúpi, stjúpfaðir. -**onfilo** stjúpsonur. -**onpatrino** stjúpa, stjúpmóðir. -**onfilino** stjúpdóttir. -**onfrato** stjúpbróðir, hálfbróðir. -**onfratino** stjúpsystir, háfssystir. -**ona gra** hálfur. -**one** helmings-. -**onigi** *stæ* helminga, skipta í tvennt. -**oniganto** *stæ* helmingalína. -**oniĝi** skiptast í tvennt, vera helmingaður. -**opo** par. -**opa** tvöfaldur. -**ope** tveir og tveir, tveir saman. -**ulo** tvífari. -**uma** *stæ* tví-. -**uma nombrosistemo** tvíundarkerfi. -**foje** tvisvar. -**foja** sem gerist tvisvar. -**cent** tvöhundruð. -**dek** tuttugu. -**deka** tuttugasti. -**dekuma nombrosistemo** tvítugakerfi. -**dekono** einn tuttugasti hluti. **dis-igi** = **duigi**. -**a** annar. **la -a** klukkan tvö.

dual/a *hei stæ* tvískiptur; tvíhyggju-. -**o** *mfr* tvítala. -**eco** tvískipting. -**ismo** *hei fél* **1** tvíhyggja. **2** tvíríki, tvíveldi. -**isto** tvíhyggjumaður.

duar/o tjaldstæði arabískra hirðingja.

dub/i *áhl* efast. -**o** efí, vafi, efasemd. -**a** efasamur, vafasamur. -**ema** óviss; efunargjarn. -**inda** tvísýnn. **ekster-a**, **ne-ebla**, **sen-a** óefanlegur; vafalaus, efunarlaus. **pri-i** *áhr* efast um. **sen-e** efalaust, örugglega.

dubel/o *tæk* blindingur. -**i** *áhr* blindinga.

dubl/i *áhr* **1** *lei* vera staðgengill (e-s), leika í staðinn fyrir. **2** *kvi* talsetja. -**ita** **filmo** talsett kvikmynd. -**ado** talsetning. -**aĵo** = **dublita filmo**. -**anto** staðgengill (leikara).

duble/o gullhúðaður málmur.

Dublin/o *ldf* Dyflinni (höfuðborg Írlands).

duel/o einvígi. -**i** *áhl* heyja einvígi. -**anto** einvígismaður. -**ado** það að heyja einvígi. -**birdo** *dýr* rúkragi (*Philomachus pugnax*).

duenj/o siðgæðisvörður (einkum á Spáni).

duet/o *tón* **1** tvísöngur; tvísöngslag. **2** tvíspil, dúett. -**isto** tvísöngsmaður.

duglasi/o búss (*Pseudotsula taxifolia*).

dugong/o *dýr* e.k. sækýr (*Halicore dugong*).

duk/o hertogi. **arki-o**, **ĉef-o** erkihertogi. **granda -o** stórhertogi. -**a** hertoga-, hertogalegur. -**eco** hertogatign. -**ejo**, -**lando** hertogadæmi. -**ino** hertogafrú, hertogaynja.

dukat/o dúkatur.

dukdalb/o *sig* skipalægisstaurar.

dukt/o *lfæ tæk* **1** pípa, rás. **2** lögn, leiðsla. **akvo-o** vatnsleiðsla. **oleo-o** olíuleiðsla. **ovo-o** eggjaleiðari. **sen-aj glandoj** vakakirtlar, pípulausir kirtlar.

duktil/a *eðl* teygjanlegur, þanþolinn. -**eco** teygja, seigja.

Dulcine/o *bók* **1** Dúlsínea. **2** fyrirmyndarunnusta.

dulciton/o dulsitón, snertlahljóðfæri með tónkvíslum í stað strengja.

dum *mfr* **1** (fs.) um; á. **2** meðan. (dæmi: *forĝu feron dum ĝi estast varmega; dum tri jaroj; dum la tago*).

3 (forskeyti) um, -langur, t.d. -**nokta** næturlangur. -**taga** daglangur. -**viva** ævilangur. -**a** **1** bráðabirgða-. **2** = **samtempa**. -**e** á meðan, til bráðabirgða.

dumdum/a *her -a* **kuglo** dúmdúmkúla.

dump/i *áhr* **1** selja undir réttu verðu, pína niður verð (e-s). **2** losna við (efni). -**ado** undirboð.

dumping/o *hag* = **dumpado**.

dun/o sandöldur (við sjó).

dung/i *áhr* ráða (í vinnu); leigja. -**ado** atvinnurekstur. -**anto**, -**isto** atvinnurekandi, vinnuveitandi. -**ato** nýr vinnumaður. -**igi** **sin** leigja sig. -**iĝi** þiggja vinnu, verða vinnumaður. -**ito** verkamaður, starfsmaður, vinnumaður. -**itaro** starfslið. -**agentejo**, -**oficejo** vinnumiðlun, ráðningarskrifstofa. -**mono** kaup, kaupgjald. -**soldato** málaliði. **mal-i** *áhr* segja (e-m) upp. **mal-o** uppsögn, brottrekstur. **mal-a mono** uppsagnargreiðsla. **sen-ado** vinnuleysi.

Dunkirk/o *ldf* Dunkerque (hafnarbær í Norður-Frakklandi).

duoden/o *lfæ* skeifugörn. -**a** skeifugarnar-. -**ito** skeifugarnarbólga.

duol/o dúóla.

dup/o *nýy* auðginntur maður, trúgjarn maður.

dupleks/a *rtæ* tvístefnu-.

duplikat/o tvírit, afrit, samrit. **-a** tvíritaður, tvífaldaður, samstæður. **-e** í tvíriti. **-i** *áhr* tvífalda, taka afrit, fjölríta.

dur/a *nýy hlj* harður.

dur/o douro (spænsk mynt = 5 pesetar).

duralumin/o *tæk* harðál.

duramatr/o *lfæ* bast, heilabast, mænubast.

durativ/o *mfr* verknaðarháttur í dvalarmerkingu.

duri/o *gra* dáraaldin (*Durio*).

duŝ/o steypibað, sturtubað, skvetta, ýrubað. **-i** *áhr* skola, úða. **-ejo** sturta. **-ilo** úðari.

dut/o *tón* tvíund. **dek-o** tólfund. **majora -o** stór tvíund. **minora -o** lítil tvíund.

duz/o *tæk* **1** útblásturspípa. **2** innblásturspípa.

Dvin/o *ldf* Dvína.

dzeta = zeta.

E, e *mfr* tón **1** 6. stafur esperanto-stafrófsins. **2** (í skammstöfunum) E = a) **oriento** (= **costo**). b) **Esperanto**. c) **ergo**. **3** (í tónlist) E. **E bemola** es. **E-kordo** E-strengur.

-**e** *mfr* ending afleiddra atviksorða, t.d. **ofte**, **bele**, **due**, **saltande** (ath. atviksorð í esperanto samsvarar ekki endilega atviksorði í íslensku. -**e** er notað í stað -**a** með sögnunum **esti**, **iĝi**, þegar vantar frumlag eða þegar frumlagið er nafnháttur eða aukasetning, t.d. *iĝas varme*; *resti kun leono estas dangere*; *estas bone*; *estus tre bele*, *ke mi iru*. Endingin -**e** samsvarar oft orðtæki í íslensku, t.d. **lunde** á mánudaginn. *tutvoje sardinis koridore* við ferðuðumst alla leiðina í gangi járnbrautarlestarinnar eins og sardínur í dós). -**n** ending staðaratviksorða með hreyfingarsögnum (sbr. -**n**). (Ath. þau atviksorð sem eru með -**e** eru staðar-, háttar- og tíðaratviksorð). -**vorto** = **adverbo**.

-**e/ gra** (viðskeyti) táknar ættkvísl plantna, t.d. **asklepiad-oj**.

Eak/o *god* (í goðafræði) Eakos (einn af dómurunum þremur sem dæmdu um það, hvort menn ættu að fara á Elysíum eða Tartaras eftir dauðann).

east/o = **costo**.

eben/a sléttur, jafn. -**o** *stæ eðl* flötur. -**o de polarizo** skautunarflötur. -**aĵo** slétta, flatneskja. -**eco** flatleiki, sléttleiki. -**iĝi** jafna, slétta; fletja. **mal-a** ójafn, ósléttur. **mal-aĵo** hóll, ósléttur staður. **akvo-o** vatnsflötur. **alt-aĵo** háslétta. **klin-o** hallur flötur. **bat-iĝi** þjappa niður.

-**ebi/ mfr** viðskeyti sem táknar möguleika eða framkvæmanleika, t.d. **kuracebla** læknanlegur; **legebla** læsilegur (sem hægt er að lesa) (*Ath. -ebi* er venjulega ekki bætt við áhrifslausar sagnir, t.d. má ekki segja *bolebla heldur boligebla*. Stundum er þó -**ebi** bætt við áhrifslausar sagnir þegar forskeyti er undirskilið, t.d. *nerevenebila vojo* leið sem maður má ekki snúa aftur. -**a** mögulegur, hugsanlegur. -**e** ef til vill, kannski. **kiel -e plej** sem (með efsta stigi lýsingar- eða atviksorðs). -**e estas 1** það kann að vera. **2** mögulegt er, hægt er. -**o**, -**eco** möguleiki. -**iĝi** gera kleifan, gera færán. **laŭ-e** að því leyti sem það er unnt. **mal-iĝi** gera ókleifan, koma í veg fyrir. **mal-a** = **neebla**. **ne-a** ómögulegur. **ne-e** ómögulega; (það er) ómögulegt. **ne-aĵo** e-ð ómögulegt. **ne-eco** ómöguleiki. **ne-iĝi** = **mal-iĝi**.

ebon/o íbenholt, íbenviður (*Diospyros*). -**a 1** úr íbenholti. **2** íbenholtssvartur. -**arbo** íbentré.

ebonit/o *rtæ* harðgúmmí.

Ebr/o *ldf* Ebro, Ebroá.

ebri/a drukkinn, ölvaður; fullur. -**o**, -**eco** ölvun, ölæði; drykkjuskapur. -**iĝi** gera drukkinn; æsa. -**igaĵo** vímuefni, áfengi. -**ega** dauðadrukkinn, blindfullur. -**eta** kenndur. -**iĝi** verða drukkinn, drekka sig fullan. -**ulo** drukkinn maður. **mal-a** ódrukkinn. **mal-iĝi** verða algáður. **post-o** timburmenn.

ebul/o *gra* dvergyllir (*Sambucus ebulus*).

ebur/o filabein. -**a 1** úr filabeini. **2** skreyttur filabeini; af filabeini. **3** beinhvítur. **la E-a Bordo** Filabeinsströndin. -**nigro** filabeinssvart. -**a turo** hátignarleg einangrun.

Eburi/o *ldf* Filabeinsströndin. -**ano** Filabeinsstrendingur.

-**ec/ mfr** viðskeyti sem táknar ástand eða eiginleika: **bel-o** fegurð; **san-o** heilbrigði; **amik-o** vinátta. -**a** eðlis-, sem lýtur að eðli hlutar. -**o** eiginleiki. -**aro** eðli, eiginleikar.

ecidi/o *gra* gróhirsla (= **spor-pokalo**).

eĉ *mfr* jafnvel. - **ne** ekki einu sinni. - **se** (eða **se -**) jafnvel þótt.

-**ed/ dýr** viðskeyti sem táknar ætt (í líffræði).

Edam/o *ldf* Edam.

Edd/o *bók* Edda, eddukvæði.

edelvejs/o *gra* alpafífill (*Leontopodium alpinum*).

edem/o *læk* bjúgur, hvapbólga.

Eden/o *bib* Eden; Paradís, sælustaður.

edentat/oj *dýr* tannlaus dýr, tannleysingjar (*Edentata*).

Edgar/o *per* Edgar.

edif/i *áhr* fræða (til góðs), bæta; uppbyggja. -**o**, -**ado** uppbygging, trúarstyrking; sálubót, blessun. -**a** uppbyggjandi; agandi; blessunarríkur, bætandi. **mal-a** óuppbyggilegur; óvirðandi, svívirðilegur. **ne-a** gagnslaus, ekki til sálubótar.

edikt/o tilskipun (stjórnar).

edil/o *sag* edill (rómverskur embættismaður sem sá um opinbera leiki, lögreglustörf o.fl.).

Edinburg/o *ldf* Edinborg (höfuðborg Skotlands).

- Edip/o** *god* Ödipus. **-komplekso** Ödipusarduld.
- Edit/a** *per* Edith.
- editor/o** útgefandi, ritstjóri (bókar). **-eco** ritstjórn.
- Edmond/o** *per* Edmund.
- Edom/o** *bib* **1** Edóm (sonur Ísaks, heitir oftast Esaú). **2** Edóm (land Edómíta, fyrir suðaustan Ísrael) (= **Idumeo**).
- edr/o** *stæ* hlið, flatvegur; flötur. **plur-o** marghliðungur. **regula plur-o** reglulegur marghliðungur.
- Eduard/o** *per* Játvarður, Eðvarð, Edvarð.
- eduk/i** *áhr gra gar* **1** ala upp, manna, mennta. **2** temja. **3** rækta. **-o, -ado** menntun, uppeldi, uppfræðsla, menning. **-a** uppeldislegur; uppfræðslu-, menningar-, æfinga-, skóla-. **-ejo** skóli, menningarmiðstöð, menntunarstofnun. **-ato** nemi. **-isto** fræðari. **-iteco, -iĝo** uppfræðsla, skólun. **-arto** = **pedagogio**. **ge-ado** samkennsla (piltna og stúlkna). **ne-ebla** agalaus; ótemjandi. **ne-ita** óppalinn, ótaminn, ómenntaður. **re-ado** *læk* endurhæfing; endurmenntun.
- edz/o** eiginmaður, bóndi, maki. **-a** eiginmanns-. **-eco** hjónaband. **-igi** gifta; gefa saman (í hjónaband). **-igo** gifting. **-iĝa** brúðkaups-. **-iĝi** kvongast, kvænast, giftast. **-iĝo** *kri* gifting. **-ino** eiginkona. **-inigi** gifta. **-iniĝi** giftast (um konu). **-oligiĝi** mæggjast. **bo-iĝi** *bib* gegna mágskyldunni. **bo-iĝo** mágskylda. **eks-iĝi** skiljast við, skilja við maka sinn, skilja. **eks-iĝo** hjónaskilnaður. **ekster-eca** utan hjónabands. **ge-oj** hjón. **ge-iĝi** giftast. **inter-igi** gifta. **krom-ino** kona fjölkvænismanns önnur en hin fyrsta, hjákona. **mis-iĝi** taka niður fyrir sig. **mis-iĝo** misræði (um hjúskap). **miks-iĝo** hjónaband milli kynþátta, hjónaband milli fólks með mismunandi trúarbrögð. **ne-igita, ne-iĝinta** ógiftur. **nov-o** nýgiftur maður. **nov-ino** nýgift kona. **prov-iĝo** tilraunahjónaband, tilraunahjúskapur. **sen-ineco** einlífi.
- ef/o** *bib* efa (rúmmál í Gamla testamentinu).
- efeb/o** *sag* unglíngur (18–20 ára) í Grikklandi hinu forna.
- efedrin/o** *lyf* efedrin.
- efekt/o** áhrif (á hugann). **(grand)-a** áhrifamikill. **-i** *áhl* hafa áhrif. **-ama** sundurgerðarlegur. **ne-a, sen-a** gagnslaus; fánýtur, áhrifalaus. **lud-o** *lei* stellingar. **lum-oj** ljósáhrif. **son-oj** leikhljóð.
- efektiv/a** raunverulegur, sannur. **-e** satt að segja, að vísu, í raun og veru. **-o 1** = **-aĵo**. **2** = **kiomo**. **-aĵo** sannleikur. **-eco** raunveruleiki. **-igi** framkvæma, koma á. **-igebla** framkvæmanlegur, gjörlegur. **-ig(ad)o** framkvæmd. **-iĝi** fá framgang.
- efelid/oj** freknur.
- efemer/a** skammvinnur; skammgóður. **-o** *dýr 1* = **-aĵo**. **2** dægurfluga (*Ephemera*). **-aĵo** skammvinnur hlutur.
- efemerid/oj** *stj* stjörnuárbók, stjörnualmanak, stjörnuhnitatafla.
- efervesk/i** *áhl efn* sjóða; freyða; vella, ólga. **-a** ólgandi, vellandi. **-o** vella, ólga, suða.
- Efez/o** *ldf* Efesus.
- efik/i** *áhl efn eðl* hafa áhrif, verka, hrífa. **-o efn eðl** áhrif, árangur, verkun; afleiðing. **-a** áhrifamikill, virkur. **-anto eðl efn** virkt efni. **-eco, -ivo eðl útv** aflnýting, vinnunýting. **ek-i** *áhl* taka gildi. **retro-i** *áhl lög* hafa afturvirk áhrif. **sen-a** áhrifalaus, gagnslaus. **bon-a** gagnlegur, nytsamlegur. **fort-a** = **drasta**. **post-oj** eftirköst.
- efloresk/i** *áhl jar ste 1* vera í fullum blóma. **2** molna í sundur, veðrast. **-o** veðrun, molnun; blómgun. **-a** í fullum blóma, blómgandi; veðrunar-, molnunar-.
- efluf/o** *eðl* útstreymi. **kron-o** *rtæ* kóróna, rosabaugur.
- efod/o** *bib* hökull (æðsta prests gyðinga).
- Efraim/o** *bib* Efraím.
- Efrat/o** *bib* Efrata.
- efrit/o** (í þjóðsögum araba) illur andi.
- eg/ mfr** viðskeyti sem tákna stækkun, t.d. **bon-a** ágætur; **buŝ-o** gin; **pafil-o** fallbyss; **rid-i** *áhl* skellihlæja. **tre-e** ákaflega. **-a** mikill, stór. **-eco** efsta stig.
- egal/a** jafn; eins. **al mi estas egale** mér er alveg sama. **-i** *áhr* jafnast á við; vera jafn (e-m). **-aĵo** jafna. **-eco** jafnleiki, jöfnuður. **-igi** gera jafnan. **-iĝi** jafnast, verða jafn. **-ulo** jafningi, jafnoki. **kontraŭ-a** *stæ* jafn, en með öfugu formerki. **mal-a** misjafn, ójafn, mismunandi. **ne-a** misjafn. **mal-eco** mismunur. **sen-a** óviðjafnanlegur. **valor-i** *áhl* komast til jafns (við = **al**).

- Egea Maro** *ldf* Eyjahaf.
Egeri/o *goð* Egería.
egid/o *goð* **1** skjöldur Seifs eða Aþenu. **2** vörn, vernd, verndarvængur.
egipt/o *per* Egypti. **-a** egypskur. **E-io, E-ujo** *ldffél* Egyptaland. **-ologo** sérfræðingur í fornfræði Egyptalands.
-ologio egypsk fornfræði.
Egist/o *bók* Egisþos (elskhugi Klýtemnestru).
eglanteri/o *gra* eplarós (*Rosa eglanteria*) (= **sovağa rozo**).
eglefin/o *dýr* ýsa (*Gadus aeglefinus*).
ego/o *sál* sjálf. **-ismo** sjálfelska, eigingirni. **-isto** eigingjarn maður. **-centra** sjálfhverfur, sjálflægur.
mal-ismo = **altruismo**. **ne-ista, sen-isma** óeigingjarn.
egopodi/o *gra* geitakál (*Egopodium podagraria*).
egret/o *dýr gra* fjaðurskúfur.
eĝ/o egg, brún; ás; rönd. **posta -o** afturbrún. **fronta -o** frambrún, frambarð. **-e(n)** á ská, á rönd. **-igi** setja kant á. **-ingo** rák, skor, gróp.
ehe! *mfr* jahá, einmitt; jæja.
eĥ/o *rtæ* bergmál; eftirhljómur; ómur. **-i áhr** bergmála, óma. **-iĝi** endurkastast, bergmála, hljóma. **sen-a** án bergmáls.
Eĥ/o *goð* Ekkó (bergmálsdís).
eĥidn/o *dýr* (ástralskur) maurabroddgöltur (*Echidna, Tachyglossus*), mjónefur.
eĥin/o *dýr* igulker. **-oidoj** igulker (*Echinoidea*).
eĥinoderm/oj *dýr* skrápdýr (*Echinodermata*).
eĥolali/o *læk* bergmálstal. (Sjá einnig orð sem byrja á **ek...**).
ej! *mfr* ha!
-ej/ mfr viðskeyti sem tákna stað, þar sem eitthvað er eða gerist, t.d. **lern-o** skóli; **dorm-o** svefnalalur; **hund-o** hundabyrgi; **bov-o** fjós; **herb-o** engi, graslendi; **dens-o** kjarrþykkni; **loĝ-o** íbúð; **kuir-o** eldhús; **ĉeval-o** hesthús; **preĝ-o** kirkja; **deven-o** upprunastaður. **-o** staður.
ejakul/i *áhl* spýta, losa úr sér sáð. **-o** sáðlát, sæðisútvarp.
Ejfel/o *per ldf* Eiffelfjöllin. **-turo** Eiffelturninn.
ejkosoan/o *efn* eikósan.
ejnstejni/o = **ejnštejnio**.
ejnštejni/o *efn* einsteinium, einsteinín (*Es*).
Ejr/o *ldf* Írland, Írska lýðveldið.
Ejstejn *per* Eysteinn.
ek/ mfr forskeyti sem tákna upphaf ástands eða verknaðar, t.d. **-dormi** sofna; **-salti** stökkva upp. **-i áhl** hefjast. **-e de, -de** allt frá (því). **-!** áfram! af stað!
ekart/o *stæ sig her* afvik, frávik. **kompas-o** misvísun áttavita.
ekaŭdat/oj froskdýr.
ekbali/o *gra* villigúrka (*Ecballium*).
eki/o *gra* höggormshöfuð (*Echium*).
ekidn/o *dýr* = **eĥidno**.
ekimoz/o *læk* blóðhlaup.
ekin/o *dýr* = **eĥino**.
ekinokok/o *læk* sullur.
ekip/i *áhr* búa, búa út (her, leiðangur), gera út. **-ado** undirbúningur. **-aĵo** *rtæ* útbúningur, útbúnaður.
sub-aĵo *flu* lendingarþúnaður. **son-aĵo** *kvi* hljóðþúnaður. **ŝip-isto** **1** fargagnakaupmaður. **2** útgerðarmaður.
vir-i *áhr* manna (t.d. skip). **-estro** bátsmaður.
eklampsi/o *læk* fæðingarkrampi.
eklektik/a samantíndur, samsuðu-. **-ismo** *hei* samtíningarstefna, samsuðustefna. **-ulo** sá sem tínir til eða sýður saman úr öllum áttum.
eklezi/o *sag kri* **1** (einkum í Nýja testamentinu) söfnuður. **2** kirkja (stofnun); kirkjudeild. **3** trúarflokkur. **4** þjónusta kirkjunnar. **-a** kirkjulegur. **-ano** meðlimur kirkju. **-aneco** það að vera meðlimur kirkju. **-ulo** klerkur. **alt-a** hákirkjulegur. **ekster-a, ne-a** veraldar-, veraldarlegur, ókirkjulegur. **sam-ano** trúbróðir.

- eklips/o** *stj* myrkvi. **-a 1** myrkva-. **2** slitróttur. **-i áhr 1** *stj* myrkva. **2** skyggja á, skara fram úr.
- ekliptik/o** *stj 1* sólbaugur, sólbraut. **2** sólarlína.
- eklog/o** *bók* hjarðljóð.
- eklog/o** *lif* vistfræðingur. **-io** vistfræði. **-ia** vistfræði-.
- ekonom/o** ráðsmaður, bústjóri.
- ekonometri/o** hagmælingar.
- ekonomi/o 1** fjárhagur. **2** sparnaður. **3** heimilishald. **-a** sparsamur; fjárhags-, sparnaðar-. **-e** ódýrt; sparsamlega.
- ekonomik/o** *lög hag* hagfræði. **-isto** hagfræðingur.
- ekran/o** *eðl tæk 1* eldskjól. **2** sýningartjald (í bíó). **3** skjár. **-ego** súghlíf. **-umi áhr** skýla, vernda. **sur-igi** filma.
- eks/ mfr** forskeyti sem táknar fyrrverandi, uppgjafa-, t.d. **-pastro** uppgjafaprestur. **-!** burt með! **-a** fyrrverandi. **-igi** vísa frá embætti, reka úr embætti, segja upp. **-igî** segja af sér, fá lausn úr embætti.
- ne-igebla** sem ekki er hægt að víkja úr starfi, óafsetjanlegur.
- eksa/** *vís* exa- (forskeyti eininga 10^{18}).
- Ekscelenc/o** ágæti (ávarpstíll, oftast með eignarfornafni): **via -o** yðar ágæti.
- ekscentr/a 1 = discentra.** **2** sérvitur, sérlyndur, einkennilegur.
- ekscentrik/o** *tæk* hjámiðjuhjól, miðskekkjuhjól. **-a** miðskakkur, með hjámiðju.
- ekscepsi/o** *lög* véfenging (á hæfi dómara eða vitnis).
- eksces/o** óhóf, öfgar. **-a** hóflaus, takmarkalaus. **-i áhl** skvetta sér upp; gefa sig í óreglu; vera of langt gengið.
- ekscit/i áhr eðl 1** æsa, æsa upp. **2** kveikja; vekja. **3** hvetja, eggja. **4** gangsetja. **-o lfe rtæ** æsing, geðshræring; kveiking. **-a** æsingar-; kveikinga(r)-. **-año** örvandi lyf, hressingarlyf; æsingur. **-ebla** viðkvæmur; bráður. **-ebleco** viðkvæmni. **-igî** verða æstur, æsa sig upp. **-ilo læk 1** startari. **2** örvandi lyf. **-mašino rtæ** matari. **blov-i áhr** blása upp (t.d. eld). **kor-a** átakanlegur, hrífandi. **mem-o rtæ** sjálfskvikun.
- ekscitator/o = mašarĝilo.**
- eksciz/i áhr læk** skera burt. **-o** burtskurður.
- ekshibici/o** *læk* strípihneigð. **-ulo** strípalingur.
- eksklamaci/o** upphrópun.
- eksklud/i = ekskluzivi.**
- ekskluziv/a 1** einka-, lokaður. **2** valinn. **3** útilokandi. **esti -a je/de io** e-ð er ekki meðtalið í (t.d. verðinu), vera utan e-s. **-e** eingöngu; að (e-u) ekki meðtöldu. **-i áhr 1** útiloka. **2** undanskilja. **-eco** einkaréttur, einkaleyfi. **-ema** vandlátur, vandfýsinn. **-iga** óskiptur.
- ekskomunik/i áhr kri 1** bannfæra. **2** reka (úr flokki). **-o** bannfæring.
- ekskori/i áhr læk** skeina. **-año** skeina, rispa.
- ekskreci/o lfe** útskilið efni. **-a** útskilnaðar-. **-i áhr** skilja (e-ð) út. **-ado** útskilnaður.
- ekskrement/o lfe 1** úrgangsefni líkamans, þveiti. **2** saur, saurindi. **-a** saur-. **-i áhr** skilja (efni) úr líkamanum, þveita. **-ado** tæming, útskilnaður saurs; þveitun.
- ekskurs/o bók 1** skemmtiferð, hópferð. **2** útúrdúr. **-ema 1** hrifinn af ferðum. **2** óskipulagður.
- ekskuz/i áhr nýy** afsaka. **-o** afsökun. **ne-ebla** óafsakanlegur.
- ekslibris/o** bókamerki; merki bókareiganda.
- ekspansi/o alm hag eðl 1** þensla, útþensla. **2** útvíkkun, stækkun, aukning, uppgangur. **-i áhl** víkka; þenjast út. **-ismo fêl** útþenslustefna.
- eksped/i áhr ver** afgreiða, senda; framsenda. **-ado** afgreiðsla, sending. **-ejo** vöruflutningafyrirtæki.
- isto** flutningamiðlari, afgreiðslumaður.
- ekspedici/o** leiðangur; herferð.
- ekspekt/o töl** von, vænting, tilætlun.
- ekspektor/i áhl lfe** hósta upp úr sér, hrækja (= **tuskraĉi**). **-iga** slímlosandi.
- eksperiment/o** tilraun. **-i áhr** gera tilraun(ir). **-a** reynslu-, tilrauna-, byggður á tilraunum; raungreina-. **-ado** tilraunagerð.
- ekspert/o 1 = spertulo, fakulo. 2 = ekspertizisto.**
- ekspertiz/i áhr** meta til verðs; rannsaka, skoða, yfirlita. **-isto** matsmaður. **-o** mat; rannsókn, skoðun;

skoðunarskýrsla.

eksplicit/a *lög stæ* greinilegur, skýr; berorður, opinskár.

eksplik/i *áhr skýra*, gera grein fyrir. **-o** skýring, útlitun.

eksploð/i *áhl springa* (í loft upp); brjótast út. **-o** sprenging; upphaf. **-a** sprengi-, hvell-. **-aĵo** sprengiefni. **-ema** sprengifimur. **-igi** sprengja. **-igilo** sprengjukveikja, sprengjuvaki. **-ilo** sprengja, tundurdufl o.þ.h. **-ujo** *bif* sprengihólf. **-motoro** brennsluhreyfill. **-signalo** hvellmerki. **-brui** *áhl* hvella. **-bruo** hvellur. **-pova**, **-iva** sprengjanlegur.

eksploat/i *áhr* **1** hagnýta, fénýta. **2** arðræna, mergsjúga. **-o**, **-ado** **1** hagnýting. **2** arðrán. **-anto** hagnýtandi. **-ebla** sem hægt er að hagnýta. **-isto** arðræningi. **konfid-o** prettir.

ekspón/i *áhr alm ljó* **1** sýna (vörur). **2** *ljó* lýsa (filmur). **-o**, **-ado** **1** sýning. **2** lýsing. **-anto** sá sem stillir út (í sýningu). **-ejo** sýningarsalur. **-isto** sýningarmaður. **-deklami** *áhl* auglýsa með ræðu og sýnishornum. **-metro** *ljó* ljósmælir. **sub-i** *áhr* vanlýsa (e-ð). **super-i** *áhr* oflýsa (e-ð).

eksponencial/o *stæ* veldisfall.

eksponent/o *stæ* veldisvísir. **-a** veldis-.

eksport/i *áhr ver* flytja út (vörur). **-o**, **-ado** útflutningur, útflutningsstarfsemi. **-a** útflutnings-. **-aĵoj** útfluttar vörur. **-isto** útflytjandi. **-importa** út- og innflutnings-.

ekspozici/o sýning, sýningarstaður. **-ejo** sýningarsalur. **-i** *áhr* sýna. **-aĵo** sýnisgripir.

ekspres/o *jár* **1** hraðboði. **2** hraðlest. **3** hraðpóstur. **-a** hrað-. **-i** *áhr* senda með hraði.

ekspresionism/o *ŝag* expressjónismi. **-a** expressjónískur.

ekspresionist/o *ŝag* expressjónisti.

ekstaz/o *trú sál* **1** algleymi, leiðsla. **2** hrifning. **-a** hugfanginn, í leiðslu, yfir sig hrifinn. **-ulo** maður sem er oft í leiðslu.

ekstemporal/o skólaverkefni gert án undirbúnings.

ekstens/i *áhr lfæ* rétta úr, teygja úr. **-o** rétting. **-anto** *lfæ* réttivöðvi.

ekstensor/o *læk* réttivöðvi.

ekster *mfr* fyrir utan. **-a** ytri, útvortis. **-a mondo** umheimurinn. **-e** úti; að utan. **-en** út. **-o** **1** úthverfa. **2** ytri hluti. **-aĵo** ytra útlit, ytri hluti, ytri hlið. **-ejo** *kvi* sviðsmyndarsvæði. **-igi** snúa við. **-iĝi** fara úr (= **el**). **-ulo** **1** göngudeildarsjúklingur. **2** utanskólanemandi. **-lande** erlendis. **-landano** útlendingur. **-ordinara** óvenjulegur.

eksterm/i *áhr* uppræta, tortíma, útrýma. **-ado** uppræting, tortíming. **-iĝi** vera afmáður, vera útrýmt.

ekstr/a auka-, aukalegur. **-e** aukalega. **-aĵo** viðbættir; viðauki; aukahefti. **-aĵoj** aukagjald.

ekstradici/i *áhr lög* framselja. **-o** framsal.

ekstrakt/o kjarni, kraftur (úr e-u), seyði; ágríp, útdráttur. **-i** *áhr* **1** draga út úr; sjóða út úr. **2** orðtaka. **-ado** útdráttur.

ekstrapol/i *áhr* = **eksterpoli** (s. **poli**).

ekstravaganc/o fantasía; sérvíska. **-a** sérvitur. **-i** *áhl* breyta sérvískulega.

ekstravertit/o *sál* úthverfur maður. **-a** úthverfur.

ekstrem/a **1** ystur, ýtrastur. **2** mestur. **3** taumlaus. **-e** öfga-, ofsa-, ofsalega. **-o** **1** ysti endi. **2** brún, jaðar. **en -o** að dauða kominn. **-aĵo** ysti endi, útlímur; vandræði. **-eco** öfgar; dauði. **-ismo** *fél* öfgasamtök. **-isto** öfgamaður. **ĝis-e** fram úr hófi.

ekstrovert/a úthverfur. **-o** úthverfa. **-ito** úthverfur maður.

eksud/i *áhl lfe* vætla út, seytle út. **-o** útsmitun. **-aĵo** útvætla, útseytla.

ektazi/o *læk* slagæðarþensla, víkkun.

ektoderm/o *lfæ* útlag.

ektomi/o *sku* úrskurður, nám.

ektopi/o *lfæ* úthverfing. *testika -o* launeista.

ektoplasm/o *lfæ trú* útfrymi, fjarfrymi.

ektropi/o *læk* uppþretting (augnloka), úthverfing (augnaloks).

ekumen/a *kri* alkirkju-, alkirkjulegur.

ekv/o *dýr* hestdýr.

ekvaci/o **1** *stæ* jafna, formúla. **2** *stj* jöfnuður. **tempa -o** tímajöfnuður. **-aro** jöfnuhneppi. **-igi** nota jöfnu til að leysa.

Ekvador/o *ldf* Ekvador. -a ekvadorskur. -ano Ekvadorbúi.
ekvator/o *ldf* miðbaugur. **ĉiela -o** *stj* miðbaugur himinsins. -a miðbaugs-. **E-a Gvineo** Miðbaugs-Gínea.
ekvatorial/o *stj* pólstilltur sjónauki.
ekvilibr/o jafnvægi. -a uppbótar-; í jafnvægi, jafnvægis-. -i *áhl* vera í jafnvægi. -igi halda í jafnvægi, jafna, gera upp. -ilo jafnvægisstafur (línudansara). **mal-igi** láta missa jafnvægi. -ismo línudanslist. -isto línudansari. **sen-a 1** jafnvægislaus. **2** ruglaður.
ekvinoks/o *stj* jafndægur, jafndægri. **printempa -o** jafndægur á vori, vorjafndægur. **aŭtuna -o** jafndægur á hausti, haustjafndægur. -a jafndægri-. -aj **tempestoj** jafndægurstormar. -aj **punktoj** jafndægurpunktar (vorpunktur og haustpunktur).
ekvipolent/a *ldf* jafngildur, jafnmikill, jafngóður.
ekvipotencial/a *eðl* jafnspennu-, jafnmættis-. -o *eðl* jafnspenna, jafnmætti.
ekivalent/o *vís stæ efn mfr* jafngildi; ígildi. -i *áhl* jafngilda. -a jafngildur.
ekvizet/o *gra* elfting (*Equisetum*). -acoj elftingaett.
ekzakt/a nákvæmur. **la -aj sciencoj** raunvísindi. -emo nákvæmni.
ekzalt/i *áhr 1* upphefja, hefja upp. **2** hrósa. -iĝo hugaræsing, leiðsla; upphafning. -ita hugfanginn, í leiðslu, í uppnámi. -iĝi vera frá sér numinn.
ekzamen/i *áhr 1* rannsaka, athuga vel. **2** prófa. **3** yfirheyra. -o **1** rannsókn, prófun. **2** próf. **3** yfirheyrsla. -iĝi láta prófa sig, þreyta próf, ganga undir próf. -iĝo prófun, próf. **mem-o** sjálfskönnun. -anto, -isto prófandi. -ato prófmaður. **kontraŭ-i** *áhr* gagnspyrja.
ekzantem/o *læk* útbrot (á hörundi). -a útbrots-.
ekzark/o *kri sag 1* landstjóri (í býsantíska ríkinu). **2** yfirbiskup búlögorsku kirkjunnar.
ekzegez/o biblíuskýring; ritskýring. -a orðskýringar-, skýringarlegur. -isto biblíuskýrandi.
ekzekuci/o *lög* lögtak, aðför að lögum. -i *áhr* taka lögtaki (upp í skuld). -isto fjárnámsfulltrúi, lögtaksfulltrúi.
ekzekut/i *áhr* taka af lífi, lífláta. -o aftaka, líflát. -ejo aftökustaður. -isto aftökumaður, böðull. **elektro-i** *áhr* taka af lífi með rafmagni.
ekzekutiv/o *lög* framkvæmdavald.
ekzekv/i *ldm* *áhr* halda nauðungaruppboð.
ekzekvatur/o *lög* opinber viðurkenning á ræðismanni erlends ríkis.
ekzem/o *læk* útbrot, útsláttur, eksem.
ekzempl/o 1 fordæmi. **2** dæmi. **3** varnaðardæmi. -a dæmigerður. -e til dæmis. -i *áhr* skýra með dæmum, sanna með dæmum, sýna með dæmum. -odona fyrirmyndar-. **sen-a** ódæmilegur, dæmalaus.
ekzempler/o 1 eintak. **2** dæmi, stykki. **arkiv-o** skjalasafnseintak. **aŭtor-oj** höfundareintök. **prov-o** sýniseintak, sýnishorn (= **specimeno**). **recanz-o** ritdómseintak.
ekzerc/i *áhr* æfa, þjálfá. -o æfing, æfingarverkefni, stíll. -ado æfing, þjálfun. -aro æfingasafn, stílasafn. -ejo æfingastaður, æfingarstaður, þjálfunarstaður. -iĝi æfa sig. -iĝo æfing. -ilo þrekæfingatæki. -iteco fimleiki vegna æfingar. -libro = -aro. -opeco æfingatónverk. **antaŭ-o** leikæfing, undirbúningsæfing.
ekzerg/o *tæk 1* undirskriftarreitur (á minnispening). **2** undirskrift (á minnispening).
ekzil/i *áhr* reka í útlegð. -o útlegð. -ejo útlegðarstaður. -iĝi fara í útlegð. -ito útlagi.
ekzist/i *áhl* vera, vera til. -ado, -o tilvera. -adismo = **ekzistencialismo**. -aĵo vera, skepna. -anta tilverandi; núverandi. -igi gera, skapa. **kun-i** *áhl efn* vera saman. **kun-ado** sambúð.
ekzistencialism/o *hei* tilvistar-speki, existensialismi, tilvistarstefna.
ekzistencialist/o tilvistar-spekingur, existensialisti, tilvistarstefni.
ekzocet/o *dýr* = **flugfišo**.
ekzoftalmi/o *læk* augnbunga. -a úteygður.
ekzogami/o aðkvæni. -a aðkvænn.
ekzogen/a *læk gra* útrænn.
ekzorci *áhr trú* særa (illan anda), reka út (illan anda). -isto særingamaður. -o, -ismo særing. -aĵo særingaþula, töfraþula til að reka út illa anda.
ekzosmoz/o *eðl efn* himnuúttreymi.
ekzot/a fjarlægur, framandi. -ismo framandleiki.
ekzoter/a auðskilinn, alþýðlegur.
ekzoterm/a *efn* orkugjöfull, útverminn.

ekzotik/a = ekzota.

el *mfr* úr, út, út úr, af, frá, t.d. *veki - dormo* vekja af svefni; *unu - ni* einn af okkur; *krei - la polvo de la tero* mynda af leiri jarðar; *rakontoj - la biblio* sögur úr biblíunni; *statuo - marmoro* stytta úr marmara. **-e** úti. **-igi** láta út, sleppa út, hleypa út; gefa frá sér. **-igi sonon** gefa frá sér hljóð. **-iĝi** koma út, koma fram. Ath. Notað sem forskeyti má **el** þýða það sama og forsetningin, en táknar oft fullkomnun verks, ef enginn misskilningur getur orðið. Eftirfarandi dæmi sýna þetta: **-almozi áhr** kúga (e-n) til að gefa ölmusu. **-aŭdi áhr** bænheyra. **-aŭskulti áhr** heyra allt til enda. **-baki áhr** baka algjörlega. **-bati áhr** slá út; ljósta. **-bruli áhl** brenna til kaldra kola. **-ĉenigi** leysa. **-ĉerpi áhr** tæma. **-ĉizigi** höggva út. **-diri áhr** lýsa yfir. **-devigi** kúga (fé af e-m). **-doni áhr** gefa út. **-fini áhr** klára alveg. **-flati áhr** fá með smjæðri. **-forĝi áhr** búa til. **-frotita** útslitinn. **-iri áhl** fara út. **-irejo** útgangur. **-ĵeti áhr** henda, fleygja. **-kalkuli áhr** reikna út. **-koni áhr** þekja vel. **-kovi áhr** klekja út. **-kreski áhl** verða fullvaxta. **-labori áhr** mynda, framleiða; láta þróast. **-lacigi** þreyta. **-lerni áhr** læra nákvæmlega. **-logi áhr** laða fram. **-meti áhr** sýna. **-montri áhr** sýna. **-mortigi** drepa, deyða. **-pagi áhr** greiða, gera upp. **-paroli áhr** bera fram. **-paŝi áhl** stíga fram. **-pensi áhr** hugsa upp, finna upp. **-peti áhr** fá með innilegri bæn. **-porti áhr** bera út; þola. **-premi áhr** pressa. **-preni áhr** draga út. **-stari áhl** skaga fram, skaga út. **-ŝiri áhr** rifa út, slíta út. **-teni áhr** þola. **-terigi** grafa upp. **-tiri áhr** draga út. **-tranĉi áhr** skera út. **-trinki áhr** tæma (flösku, glas, o.þ.u.l.). **-trovi áhr** finna upp, uppgötva. **-turniĝi, sin -turni** komast undan. **-uzi áhr** eyða. **-veni áhl** koma út. **-voki áhr** vekja upp.

el/o öl.

Elam/o *sag* Elam.

elan/o *nýy alm hei 1* tilhlaup. **2** snögg hrifning. **vitala -o** lifstílhlaup. **-i áhl** gera tilhlaup.

elap/o *dýr* sokkabandsnaðra (*Elaps*), kóralslanga (*Elaps corallina*).

elasmobrank/oj *dýr* fasttáknar (*Elasmobranchii*).

elast/a teygjanlegur, fjaðurmagnaður, sveigjanlegur. **-eco** *eðl* teygja, þanþol; fjaðurmagn; sveigja. **-aĵo** teygjuband.

elastin/o *lfæ* elastín.

elastomer/o *eðl efn* elastómer (teygjanlegt og gúmmíkennt gerviefni).

elater/o *dýr* smellibjalla. **-edoj** smellibjölluætt (*Elateridae*).

elateri/o *gra* villigúrka (*Ecballium elaterium*).

elatin/o *gra* straumarfi (*Elatine*). **-acoj** vatnsarfaætt (*Elatinaceæ*).

Elb/o *ldf 1* Elba (eyja). **2** Saxelfur.

Elbrus/o *ldf* Elbrus (fjall).

Eldorad/o *bók* gullland, sæluland, ódáinsakur.

eleagn/o *gra* silfurblað (*Elaeagnus commutata*). **-acoj** silfurblaðsætt (*Elaeagnaceæ*).

elefant/o *dýr* fill (*Elephas*). **-a 1** filslægur. **2** klunnalegur. **-edoj** filætt (*Elephantidae*). **-estro** filahirðir.

-ino filskýr. **-osto = eburó.** **mar-o** *dýr* sæfill. **vir-o** filstarfur. *fari el muso -on* gera úlfalda úr mýflugum.

elefantiaz/o *læk* filablástur, filildi.

Elefantin/o *ldf* Elefantíne (eyja í Níl).

elegant/a glæsilegur, snyrtilegur. **-eco** glæsileiki, glæsibragur, glæsímennska. **-igi** gera glæsilegan.

-ulo spjátrungur. **-ulaĉo** uppskafningur. **mal-a** smekklaus, grófur, klunnalegur; subbulegur.

elegi/o *bók* saknaðarljóð, sorgarljóð. **-a** angurvær; tregafullur.

elekt/i áhr 1 velja. **2** kjósa. **-o 1** val. **2** kjör, kosning. **-ado** val; kosning. **-aĵo** kjörgripur. **-anto** kjósandi.

-antaro allir þeir sem kosningarétt hafa. **-ebla 1** kjörgengur. **2** sem má velja. **-ejo** kjörstaður. **-ema** vandlátur, vandfýsinn. **-ilo** *fja* skiptiborð. **-ita** valinn, kjörinn, kosinn, úrvals-. **-ito** *bib 1* kjörinn maður.

2 útvalinn maður. **al-i áhr** kjósa í viðbót. **antaŭ-ilo** *fja* forvalsskiptiborð. **el-i áhr** velja úr. **ne-ebla** ókjörgengur. **por-a** til athugunar, til reynslu. **re-i áhr** endurkjósa, kjósa aftur. **re-ebla** kjörgengur til endurkosningar. **prince-isto** *sag* kjörfursti. **sen-e** út í bláinn; af tilviljun. **-inda** ákjósanlegur, sem vert er að kjósa sér.

Elektr/o *bók* Elektra (dóttir Agamemnon og systir Órestesar).

elektr/o *eðl* rafmagn. **-a** rafmagns-, raf-. **-a fluo** raf(magns)straumur. **-e** með rafmagni, af rafmagni. **-i áhr 1** rafmagna, hlaða rafmagni. **2** örva, fjörga. **-ebla** rafmagnanlegur. **-eco** rafmögnum. **-ejo** rafstöð. **-igi** hlaða rafmagni. **-ismo** rafmagnsfræði. **-isto** rafmagnsfræðingur, rafvirki. **-izi** rafvæða. **-izado** rafvæðing.

fero-a *eðl* ferrórafsvörunar-. **induk-o = influenco.** **induk-a** *generatoro = influencmaŝino.* **prem-o =**

piezo-o.

- elektroanaliz/i** = elektrolizi.
elektrobiologi/o raflíffræði.
elektrod/o *eðl* rafskaut, elektróða.
elektrodinamik/o rafsegulfræði. **-a** rafsegul-, rafsegulfræði-, rafsegulfræðilegur.
elektroencefalogram/o heila(línu)rit, heilarafrit.
elektrofon/o plötuspilari, rafmagnsgrammófónn.
elektrofor/o *dýr* hrökkáll (*Gymnotus electricus*).
elektrogravur/o rafmagnsgröftur.
elektrokardiogram/o hjartarafrit.
elektrokemi/o rafefnafræði.
elektrokinetik/o rafhreyfifræði.
elektrokut/i *áhr rtæ* taka af lífi með rafmagni. **-o** aftaka með rafmagni.
elektrolit/o *rtæ* rafvaki, raflausn, raflögur.
elektroliz/i *áhr rtæ* rafgreina. **-a** rafgreiningar-. **-o** rafgreining.
elektromagnet/o rafsegull. **-a** rafsegulmagnaður; rafsegul-.
elektrometalurgi/o rafmálmvinnslufræði.
elektrometr/o *rtæ* rafmagnsmælir.
elektromotor/o rafhreyfill.
elektron/o *eðl* rafeind, elektróna. **-a** rafeinda-, elektrónískur. **-iko** rafeindafræði, rafeindatækni. **-ika** raf-, rafeinda-, rafrænn.
elektroskop/o *rtæ* rafsjá.
elektrostatik/o rafstöðufræði. **-a** rafstöðu-, stöðurafs-, hleðslu-.
elektroteknik/o raftækni.
elektroterapi/o raflækningar.
elektrotip/o *pre* galvanssteypa.
elektrovalent/o *eðl efn* gildistala, rafeindagildi, rafgildi.
elektuari/o *lyf* brjóstsaði.
element/o *rtæ* **1** frumefni, frumpartur. **2** höfuðskepna. **3** undirstöðuatriði, frumatriði. **4** veður og vindur. **5** þáttur. **6** rafhlaða. **7** eining. **8** einstaklingur. **9** rétt umhverfi. **-a** **1** undirstöðu-, frum-. **2** einstakur. **3** frumstæður; einfaldur. **esti en sia elemento** vera í essinu sínu.
Eleonor/o *per* Elinóra.
Eleüzis/o *trú* Elevis (þorp á ströndinni norðvestur af Aþenu). **-a** elevsískur.
elevator/o *tæk* skúffulyfta, vinda.
elf/o *trú* álfur, huldumaður. **-ino** álfkona, huldukona.
Eli/o *per* Elí.
Eliezer/o *per* Elieser.
Eliĝ/o *per* Elías.
Elia bib Elía (spámaður). Nútímanafnið er **Eliĝo**.
eliksir/o *lyf goð* elixír; lífsvatn, heilsudrykkur.
elim/o *gra* melur, húsapuntur (illgresi) (*Elymus*).
elimin/i *áhr læk* **1** skilja úr. **2** fjarlægja; útiloka; nema burtu. **-ado** útrýming, úrnám; útilokun. **-a** útsláttar-.
elips/o **1** *stæ* sporbaugur. **2** *mfr* liðfall. **-a** **1** sporöskjulaga, sporlaga. **2** liðfellður. **-oido** *stæ* **1** sporvala. **2** sporbaugsflötur, sporvölulflötur.
Elísa bib Elísa (spámaður).
elit/o úrval, kjarni. **-a** úrvals-, fyrsta flokks, frábær.
elitr/o *dýr* skjaldvængur.
Eliz/o *per* Elísa.
Elizabet/o *per* Elísabet. **-ana** frá Elísabetartímanum, á Elísabetartímanum.
Elize/o *goð* **1** Elysiön, ódáinsheimur. **2** sælustaður. **-a** elysískur; sæluheims-, ódáins-. *la kampoĝ -aj* Elysíski völlum, ódáinsakur.

- elizi/o** *mfr* úrfelling (sérhljóðsendinga, t.d. í braglínu). **-i** *áhr* fella úr (sérhljóðsendingu).
- Elohim** *per* Elóhím (eitt hebreskra nafna Guðs). **-a** tengdur Elóhím, Elóhímskur.
- elokuci/o** *bók* mælskulist.
- elokvent/a** málsnjall, mælskur. **-e** með mikilli mælsku; á snjallan hátt. **-i** *áhl* vera málsnjall. **-o**, **-eco** mælska; orðkynngi.
- Elsinor/o** *ldf* Helsingjaeyri.
- elu/i** *áhr efn* skola úr.
- Elvira** *per* Elvíra.
- Elzac/o** = **Alzaco**.
- em/ mfr** viðskeyti sem táknar hneigð, löngun til e-s, t.d. **dorm-a** syfjaður; **labor-a** vinnugefinn. **-a** gefinn, hneigður. **-o** hneigð, tilhneiging. **-i** *áhr* hneigjast að. **-igi** hneigja til. **mal-a** mótfallinn, fráhverfur.
- emajl/o** *lfæ* glerungur; smelta; emaléring. **-a** emaléraður; gleraður; smeltur. **-i** *áhr* gljábrenna; smelta; emaléra. **ĉel-o**, **ĉeleca -o** = **klozoneo**. **-isto** gljábrennari; sá sem glerar.
- eman/i** *áhl hei vís* koma frá, streyma út; stafa frá. **-ado** frácoma. **-o**, **-aĵo** *hei eðl* útstreymi; útgufun.
- emanaci/o** = **radono**.
- emancip/i** *áhr lög 1* leysa úr ánaud. **2** frelsa. **-ado** frelsun. **-iĝo** frelsi, lausn; sjálfsákvörðunarréttur.
- Emanuel/o** *per* Immanúel.
- Emaüs/o** *inn* Emmaus.
- embaras/o 1** vandræði, klípa, bobbi. **2** glundroði. **-a 1** óþægilegur. **2** vandræðalegur. **-i** *áhr* gera vandræðalegan, koma í vandræði, koma í bobba. **-iĝi** vera ruglaður; vera í vandræðum. **-aĵo** byrði. **mal-i** *áhr* leysa úr vandræðum.
- embarg/i** *áhr sig lög* setja (hafn)bann á. **-o** hafnbann.
- emberiz/o** *dýr* tittlingur (*Emberiza*). **flava -o** gultittlingur (*E. citrinella*). **neĝ-o** snjótittlingur, sólskríkja (*Plectrophenax nivalis*).
- emblem/o 1** merki, félagsmerki. **2** skjaldarmerki. **3** (í spilum) litur. **-a** táknrænn.
- embol/o** *læk* æðastiflunarefni. **-ozo** æðastifla, blóðtappi.
- emboli/o** = **embolozo**.
- embraszur/o her 1** gluggaskot. **2** gluggatótt. **3** fallbyssuop; skotauga.
- embri/o lif gra 1** fósturvísir, frumfóstur. **2** kím. **3** vísir, byrjunarstig. **-a 1** fósturvísir-, fóstur-. **2** óþroskaður; á frumstigi. **-eco** fósturstig, frumstig. **-igi** ganga þungaður að (4. Mós. 11, 12). **-iĝi** vera getinn (Jb. 3, 3). **-ologo** fósturfræðingur. **-ologio** fósturfræði. **-otomio** fósturnám.
- embriogenez/o lif** fósturvísismyndun, fósturmyndun.
- embriogeni/o** = **embriogenezo**.
- embrokaci/o læk 1** innnúning. **2** áburður, smyrsl (til innnúningar).
- embusk/o** launsátur. **-i** *áhl* leggja gildru (fyrir = **kontraŭ**); liggja í launsátri. **-ejo** launsátur, leyni. **-igi** setja í fyrirsát. **-iĝi** leita skjóls. **-ulo** sá sem situr um (e-n).
- emerĝ/i** *áhl eðl* koma upp; koma fram. **-a** framkomandi; framsækjandi. **-o** uppkoma, framkoma.
- emerit/o** uppgjafaembættismaður, eftirlaunamaður (einkum um lærdómsmenn). **-a** uppgjafa-, sem kominn er á eftirlaun. **-ita profesoro** prófessor sem kominn er á eftirlaun. **-a pensio** eftirlaun. **-e** á eftirlaun. **-eco** lausn frá embætti. **-iĝi** komast á eftirlaun.
- emeritur/o** eftirlaun.
- emetik/o lyf** uppsölulyf, uppsölumeðal. **-a** sem orsakar uppköst.
- emetin/o lyf** emetín (alkalóíð sem er unnið úr ípekakúanarót).
- emetrop/a** = **eümetropa**.
- emfaz/o** áhersla, þungi, kraftur. **-i** *áhr* leggja áherslu á. **-a** áhersluþungur, áherslumikill.
- emfizem/o læk** þemba, blístur, þensla.
- emigr/i** *áhl* flytjast af landi burt (vegna stjórnmála).
- emigraci/o 1** útflutningur. **2** útflytjendur.
- Emil/o** *per* Emil. **-a**, **-ino** Emilía.
- Emili/o 1** *ldf* Emilia (hérað). **2** *per* Emilía.
- eminenc/o læk 1** framvaxið bein. **2** **lia -a moŝto** (heiðurstitill kardinála) hans háæruverðuga tign.
- eminent/a** frábær, framúrskarandi, einstakur. **-eco** yfirburður. **-igi** veita (e-m) mikinn frama. **-ulo**

merkismaður. **-ularo** besta fólkið. **mal-ulo, ne-ulo** alþýðumaður.

emir/o sag emír. **Unuigintaj Arabaj E-landoj** Sameinuðu arabísku furstadæmin.

emisi/i áhr hag gefa út (seðla o.þ.u.l.). **-a banko** seðlabanki.

Emma per Emma.

emoci/i áhr hræra. -o hei geðshræring; tilfinning. **-a tilfinninga-**. **-iĝi** hafa á tilfinningunni. **sen-e** tilfinningalaus. **sen-a** ósnortinn, tilfinningalaus.

Empedokl/o per Empedókles.

empen/o flu stél (á flugvél).

empeneron/o sig flu 1 hæðarstýri (á flugvél). **2** hæðarstýri (á kafbát).

empetr/o gra kræki(berja)lyng (*Empetrum*).

empiem/o læk ígerð í líkamsholi.

empir/o fag keisarastíll.

empire/o god eldhiminn, himinfestingin.

empiri/o hei raunhyggja, reynsluþekking. **-a grundvallaður** á reynslu, byggður á (eigin) reynslu, reynslu-, raunsær. **-ismo** reynslu(sönnunar)stefna. **-aĉa** byggður á (eigin) reynslu, óvísindalegur. **-isto** raunhyggjumaður. **-ulo** maður sem trúir á reynslu.

empirism/o vís = empiriismo.

empirist/o per = empiriisto.

empori/o sag birgðahöfn.

emu/o = dromiceo.

emulsi/o eðl efn ljó þeyta, þeytulausn, mylkingur. **-i áhr** þeyta. **-eblo efn** þeytingarhæfni. **-ilo** þeytir. **-oido** kvoðulausn, örþeyta.

en mfr 1 (um stað, með nefnifalli) í, á, inni í. **2** (um stað, með þolfalli) í, á, inn í. **3** (um tíma) á; um; í (e-u), innan. **4** (um hátt) (= **laŭ**) í, á. **5 = el, per** (um kringumstæður) í; úr. **6** (um ástand) með. *esti - la ĉambro* vera í herberginu. *iri - la ĉambro* fara í herbergið. *dividi - distriktojn* skipta í héruð. *traduki - Esperanton* þýða á esperanto. - *printempo* á vorin. - *la vespero* um kvöldið. - *eterneco* að eilífu. - *la unua de majo* þann fyrsta maí. - *la komenco* í upphafi. *lerni - unu monato* læra innan eins mánaðar, læra á einum mánuði. *bati - takto* slá í takt. - *niaj okuloj* í okkar augum. - *kio konzistas lia forto?* í hverju er afl hans fólgið? *naski - doloro* með þraut að fæða barn (1. Mós. 3,16). *espero - Dio (= al)* vona á Guð. - *okazo de neceso (= ĉe)* ef þörf krefur. - *mia aĝo (= je)* á mínum aldri. *esti lerta - sia arto (= pri)* kunna vel list sína. **-a** innri, innanverður. **-e** inni, að innan. **-en** inn. **-igi** láta inn, setja inn, reka inn. **-iĝi** sleppa inn, fara inn, þrýsta sér inn, komast inn. (um notkun **en** sem forskeytis, s. viðeigandi stofn).

-en/ dýr efn 1 viðskeyti sem í efnafræði táknar ómettað kolefni, t.d. **acetil-o** asetýlen. **2 -oj** viðskeyti sem í dýrafræði táknar ætt.

en/o yen (japönsk mynt).

enad/o dýr holudúfa (*Columba ænas*).

enant/o dýr steindepill (*Enanthe ænanthe*).

enantem/o læk útþot á slímhúð.

enantiomorf/a eðl efn spegilmyndbrigðinn. **-io** spegilmyndbrigði.

enantroz/o kúlulíður.

encefal/o lfæ heili. **-a** heila-. **-ito** heilabólga. **letargia -ito** heilabólguvefnisýki, heilabólga með svefnisýki. **-algio** heilaverkur. **-opatio** heilasjúkdómar.

encefalografi/o læk heilaritun, röntgenmyndun heila.

encefalogram/o læk heilarit, heilalínurit, heilamynd.

Encelad/o god Enkeladus (einn Títana).

enciklik/o kaþ umburðarbréf (páfa).

enciklopedi/o alfræðibók, alfræðiorðabók. **-a** alfræði-, alfræðilegur. **-isto** ritstjóri alfræðiorðabókar.

-end/ mfr viðskeyti sem táknar að eiga, mega til, t.d. *pag-a sumo* upphæð sem verður að borga.

endemi/o læk staðbundinn sjúkdómur, landlæg veiki. **-a** (um sjúkdóm) staðbundinn.

Endimion/o god Endymíon (konungssonur frá Elis sem giftist mánagyðju Selene).

endimion/o gra klukkulilja (*Endymion nonscriptus*).

endivi/o gra kaffirót.

- endo/** *vís* alþjóðlegt forskeyti sem táknar inni, að innan, inn.
- endoderm/o** *líf* innlag.
- endogami/o** innkvæni.
- endogen/a** *gra læk* innan að kynjaður, innrænn.
- endokardi/o** *lfæ* hjartaþel, innhjúpur hjarta. **-ito** hjartaþelsfræði.
- endokarp/o** *gra* innlag aldinveggjar; steinlag, aldinsteinn.
- endokrin/a** *lfæ* innkirtils-, innkirtla-. **-a glando** innkirtill. **-ologio** vakafræði, hormónafræði.
- endoplasm/o** *lfæ* innfrymi.
- En-Dor** *inn* Endór.
- endos/i** *áhr* = **ĝiri**.
- endoskop/o** *læk* holsjá. **-io** skoðun með holsjá.
- endosmoz/o** *eðl* himnuinnstreymi.
- endoteli/o** *lfæ* innanþekja, innhjúpur, þel.
- endoterm/a** *efn* orkugleypinn, innverminn.
- Ene/o** *god* Eneas. **-ado** Eneasarkviða. **-ido** barn Eneasar.
- Eneid/o** = **Eneado**.
- energetik/o** *eðl hei* orkufræði.
- energi/o** *eðl 1* elja, táp, dugnaður; atorka; kjarkur. **2** megin; orka. **-a** atorkusamur, ötull; duglegur. **-e** af heilum hug; duglega, ákaft. **-i** *áhl* hafa dugnað, vera ötull. **-igi** fylla kjarki; örva. **-ismo** orkuhyggja.
- dona** orkuveitandi, orkugæfur. **mov-o** hreyfiorka. **sen-a** orkulaus; máttlaus, slappur. **sen-igi** veikja.
- enfil/i** *áhr her* skjóta þvers við eigið lið, skjóta lágt yfir.
- Engadin/o** *láf* Engadín (dalur í Sviss).
- engaĝ/i** *áhr nýy 1* ráða (listamann). **2** fá (e-n) til að taka þátt. **-i sin**, **-igi** vera flæktur (í mál). **-o** sammingsbundin ráðning (listamanns að leiksýningarhúsi).
- engl/o** *sag* Engill (maður). **-ujo** Anglía.
- engraŭl/o** *dýr* ansjosa (*Engraulis encrasicolus*).
- enharmon/a** *tón* enharmónískur.
- enigm/o** gáta, ráðgáta. **bild-o** = **rebuso**. **krucvort-o** krossgáta. **vort-o** = **logogrifo**. **-a** dularfullur, torráðinn, torræður, óskiljanlegur.
- enkaŭstik/o** *sag 1* vaxmálning. **2** fægivax. **-i** *áhr 1* mála með vaxi. **2** fægja, gljá.
- enket/o** **1** rannsókn. **2** fyrirspurn; könnun. **-i** *áhl* grennslast, gera rannsókn, gera könnun.
- enklav/o** *fél* innskotssvæði, hólmlenda.
- enklitik/o** *mfr* viðskeytt orð (án áherslu).
- enol/o** *efn* enól.
- enolog/o** = **vinologo**.
- enon/o** *efn* enón.
- enorm/a** *ská* gríðarstór, gríðarmikill.
- enoter/o** *gra* næturljós (*Enothera fructiosa*). **-acoj** = **onagracoj**.
- ensembl/o** *nýy 1* hópur hljóðfæraleikara, hljómsveit. **2** leikflokkur. **3** heild, samhæfi. **-isto** samhæfisstjóri.
- ent/o** *hei* vera; innra eðli; eining.
- entablement/o** *hús* múrbrún, toppsteinn.
- entalpi/o** *eðl* entalpía, varmagildi.
- enteleki/o** *hei* markmiðshugsjón.
- Entent/o** *sag* bandalag, t.d. **la Kora -o** Samúðarbandalagið (milli Frakka og Breta, 1904).
- enter/o** *læk* = **intesto**.
- enteralgi/o** *læk* garnaverkur.
- enterit/o** *læk* garnakvef, garnabólga.
- enterokojlit/o** *læk* iðrakvef.
- enterokok/o** *læk* keðjuhnettla.
- entjer/o** *stæ* heil tala.
- entomolog/o** *per* skordýrafræðingur. **-io** skordýrafræði.
- entomotrak/oj** *dýr* skorkrabbí, smákrabbí (*Entomostraca*).

- entozo/o** *vís* sníkjuormur. **-a** innansníkils-.
- entre/o** *mat* forréttur.
- entrepren/i** *áhr* takast á hendur. **-o 1** framtakssemi. **2** fyrirtæki. **-ejo** hús fyrirtækis. **-ema** framtakssamur.
- anto, -isto** verktaki.
- entropi/o 1** *læk* innhverf augnalok. **2** *eðl* óreiða, óreiðustig. **3** *töl* óreiða.
- entuziasm/o** ákafi, eldmóður, áhugi. **-a** ákafur, ofsafenginn. **-i** *áhl* vera hrifinn, hafa eldmóðan áhuga.
- igi** hrífa, vekja áhuga (e-s). **-iĝi** verða hrifinn. **-ulo** ákafamaður, ákafur áhugamaður.
- enu/i** *áhl* leiðast. **-o** leiðindi. **-a** leiðinda-. **-igi** láta leiðast. **-iga** leiðinlegur. **mal-igi** skemmta. **viv-o** lífsleiði.
- enukle/i** *áhr sku 1* ná kjarnanum út. **2** flysja, afhýða. **-ado** flysjun, afhýðing, skræling, kjarnanám.
- enumeraci/o** upptalning, upptekning.
- enurez/o** *læk* þvaglát, undirmiga.
- envelop/o** *stæ* hjúpur.
- envergur/o** *sig* *dýr flu 1* væng(ja)haf. **2** seglbreidd við rá. **3** seglbreidd.
- envi/i** *áhr* öfunda, leika öfund á. **-o** öfund. **-a** öfundar-. **-ema** öfundarfullur, öfundsjúkur, öfundsamur.
- igi** láta öfunda, gera öfundsjúkan. **-inda** öfundsverður. **-ulo** öfundarmaður. **mal-i** *áhr* vera öfundlaus til, öfunda ekki. **sen-e** eftirtölulaust.
- enzim/o** *lfe* hvati, ensím. **-a** hvata-. **-ologio** hvatafræði, ensímafræði.
- eocen/o** *jar* eósen (tímabil).
- Eol/o** *god* Eólus (vindguð Forngríkkja og forfaðir Eólíubúa). **-a 1** vind-. **-a harpo** vindharpa. **2** myndaður af vindi. **-io** *ldf* Eólía. **-ia** eólískur. **-ano** Eólíubúi.
- eolitik/o** *vís* fornsteinöld. **-a** frá fornsteinöld, fornsteinaldar-.
- eon/o** *trú* eilífð, ómælistími.
- eost/o** *nýy ldf* austur (= **oriento**). **nord-a** norðaustan-, norðaustur-.
- eozin/o** *efn ljó* eósín.
- epakrid/o** *gra* (runni frá Nýja-Sjálandi) (*Epacris*). **-acoj** toppalyngætt (*Epacridaceæ*).
- epakt/o** *stj* paktar.
- Epaminond/o** *sag* Epaminondas (forngrískur höfðingi frá Þebu).
- eparhi/o** = **eparkio**.
- eparki/o 1** = **provinco**. **2** (í grísk-kaþólsku kirkjunni) biskupsdæmi.
- ependim/o** *lfæ* innanþekja. **-a** **kanalo** innanþekjugöng. **-ito** miðgangabólga.
- epentez/o** innskot hljóðs í orð.
- eperlan/o** *dýr* silfurloðna (*Osmerus eperlanus*).
- Epidaūr/o** *ldf* Epídavros (afskekktur fjalladalur í Argolis, en þar var frægasta heilsuhæli guðsins Asklepíosar).
- epidemi/o** *læk* farsótt, faraldur. **-a** farsóttar-, faraldurs-; sem breiðist ört út. **-ologio** farsóttarfræði.
- ocentro** farsóttarmiðbik. **-aĵo** sótt.
- epidendr/o** *gra* (jurt af brönugrasaætt) (*Epidendron*).
- epiderm/o** *lfæ gra* hornhúð; yfirhúð. **-a 1** hornhúðar-; yfirhúðar-. **2** yfirborðs-.
- epidiaskop/o** *eðl* skuggamyndasýningarvél.
- epididim/o** *lfæ* lyppa, eistalyppa, eistnalyppa, eistnabróðir.
- Epifani/o** þrettándinn.
- epifenomen/o** *hei* fylgifyrirkæri.
- epifit/o** *gra* ásæta, ásætuplanta.
- epifiz/o** *lfæ* kast, hláss, legghöfuð. **-ito** hlássbólga.
- epifor/o** *læk* tárarennslí, voteygð.
- epigastr/o** *lfæ* uppmagáll. **-a** uppmagáls-. **-a foso** uppmagálsgróf.
- epigin/a** *gra* yfirsætinn.
- epiglot/o** *lfæ* speldi, barkalok.
- epigon/o** *bók gra 1* eftirapari (listamanns, fræðimanns, o.þ.h.).
- epigraf/o 1** áletrun. **2** = **moto**. **-a** áletrunar-. **-iko** áletranafræði. **-(ik)isto** áletranafræðingur.
- epigram/o** *bók* epígramm, rímuð kjarnyrði. **-isto** kímniskáld, spakmælaskáld. **-a** kjarnyrtur.

- epikalik/o** *gra* utanbikar.
- epikant/o** *lfæ* húðfelling í innri augnkróki.
- epikarp/o** *gra* aldinhúð.
- epikondil/o** *lfæ* hnúagnípa.
- Epiktet/o** *per* Epiktetos (forngrískur heimspekingur).
- Epikur/o** *per* Epíkúros (forngrískur heimspekingur). **-a** 1 epíkúrskur. **2** nautna-. **-ano** 1 epíkúrskur heimspekingur, epíkúri. **2** munaðarseggur. **-ismo** 1 heimspeki Epíkúrosar. **2** nautnafíkn.
- epilepsi/o** *læk* flogaveiki, niðurfalssýki. **-a** flogaveikur, niðurfalssjúkur. **-ulo** flogaveikisjúklingur, flogaveikur maður. **-forma** svipaður flogakasti.
- epilobi/o** *gra* purpurablómstur, sigurskúfur (*Epilobium*).
- epilog/o** *bók* eftirmáli, niðurlag.
- epiornit/o** *stg* rok (risafugl) (*Æpyornis*).
- epiplo/o** *lfæ* netja. **granda -o, gastrokojla -o** stórnetja. **eta -o, gastrohepata -o** smánetja.
- Epir/o** *ldf* Epíros.
- episkop/o** *kri* biskup. **-a** biskups-, biskuplegur. **-a bastono** biskupsstafur, bagall. *la -a eklezio* biskupakirkjan. **-ano** meðlimur biskupakirkju. **-aro** biskupastétt. **-eco** biskupsdæmi, biskupsembætti. **-ejo** 1 biskupshús, biskupshöll. **2 = episkopujo. -ujo** *sag* 1 biskupsríki. **2** biskupsdæmi, biskupsumdæmi. **ĉef-o** erkibiskup.
- sub-o** vígslubiskup, aðstoðarbiskup.
- epistaks/o** *læk* blóðnasir, nefdreymi.
- epistemologi/o** *hei* þekkingarfræði.
- epistil/o** = arkitravo.
- epistol/o** 1 pistill. **2** ljóðabréf. **-a** bréfa-, bréflegur.
- epistrof/o** *lfæ* = aksiso.
- epitaf/o** grafskrift.
- epitalam/o** *bók* brúðkaupskvæði.
- epiteli/o** *lfæ* útþekja. **-a** útþekju-. **-omo** *læk* útþekjuæxli. **-a histo** þekjuvefur.
- epitet/o** *mfr* ákvæðisorð. **nom-o** viðurnefni.
- epitom/o** ágríp; stuttur útdráttur. **-igi** stytta, gera ágríp úr.
- epizod/o** *bók* 1 innskot (í rit), aukapáttur. **2** atburður, atvik. **-a** innskotinn, tækifæris-.
- epizooti/o** *læk* fjársýki; dýrafarsótt.
- epod/o** *ská* epóða, fornt lýriskt kvæði.
- epok/o** *jar* 1 tímabil. **2** tímaskipti, aldahvörf; öld. **-faranta, -fara** tímamóta-, sem veldur aldahvörfum.
- mez-o** miðaldir(nar). **mez-a** miðalda-. **sam-a** samtímis-, samtíma-.
- epoksi-/ efn** epoxý- (í heitum efna).
- epolet/o** axlaskúfur (á einkennisbúningi); axlaskraut.
- epope/o** *bók* söguljóð, hetjuljóð. **-a** söguljóða-, sem lýtur að söguljóðum.
- epos/o** *bók* söguljóð; söguleg skáldsaga.
- epsila, epsilon** *mfr* epsilon, 5. bókstafur gríska stafrófsins (E, ε, ε).
- epulis/o** *læk* tannholdsæxli.
- er/** *mfr* viðskeyti sem táknar hluta úr heild, t.d. **sabl-o** sandkorn; **mon-o** mynt. **-o** korn, eining, frumeining. **-eto** ögn. **dis-igi** skýrgreina, skilja í hluta; slíta í sundur. **dis-igi** molna í sundur. **dis-iĝo** upplausn, sundurleysing. **du-a** tvískiptur.
- er/o** = erao.
- era/o** *jar* tímabil; öld; tímatal; skeið.
- erantid/o** *gra* sumarboði, vorboði (*Eranthis*).
- erar/i** *dhl* 1 skjátlást. **2** villast, fara villt. **-o** villa; yfirsjón, mistök. **-a** rangur, skakkur. **-ema** skeikull.
- e** vegna mistaka, óviljandi. **-ego** skyssa. **-igi** segja skakkt til; leiða afvega. **mal-igi** opna augun á; leiða úr villu. **ne-ema** óskeikull. **sen-a** réttur, nákvæmur. **juĝ-o** vanmat. **lang-o** mismæli. **kolor-o** = daltonismo.
- plum-o** ritvilla. **pres-o** prentvilla. **sens-o** ofskynjun, skynvilla.
- Erasm/o** *bók* Erasmus.
- Erat/o** *goð* Erató (sönggyðja sú sem blæs mönnum ástaljóðum í brjóst).
- eratik/a** *jar* fluttur af skriðjökli, jökulborinn. **-a bloko** grettistak.

- Eratosten/o** *per* Eratosþenes.
eratum/o leiðréttingaskrá.
erbi/o *efn* erbíum, erbín (*En*).
erc/o *ste* málmgrýti, málmsteinn. **-esploristo** málmleitarmaður. **E-montaro** Erzsjöll, Erzgebirge.
Ereb/o *god* Erebos.
erect/i *áhr lfe* reisa, herða (líkamsvef). **-iĝi** rísa, stirðna. **-iĝo de la penis** reðurstaða. **-iĝema** umreisanlegur; sem getur orðið stífur.
erepsin/o *lfe* hvítukljúfur garna.
eretism/o *lfe* æsing; sjúkleg viðkvæmni.
erg/o *eðl* erg. **-ometro** *tæk* þrekmælir, kraftamælir.
ergograf/o *læk* starfsriti.
ergosterol/o *lfe* ergósteról.
ergot/o *gra dýr* 1 korndrjólí, korndrep. 2 spori (á hana). **-ismo** *læk* móðurkornseitrun, korndrjólaietrun.
-ino *lfe* ergótín. **-fungo** *gra* korndrjólásveppur (*Claviceps purpurea*). **-sekalo** rúgur með drep.
Eri/o *ldf* 1 Erievatn. 2 Erie (hafnarborg í Bandaríkjunum).
Eridan/o 1 *sag* Eridanus (Pófljót). 2 *stj* Fljótið (stjörnumerki).
erigeron/o *gra* jakobsfífill (*Erigeron*).
erik/o *gra* (beiti)lyng (*Calluna vulgaris*). **-acoj** lyngætt (*Ericaceæ*). **-oidoj** beityllyngsdeild (*Ericoideæ*).
-ejo heiði. **arb-o** lyngtré (*Erica arborea*).
Erik/o *per* Eiríkur. **-a** Eiríka.
Erin/o *ská* Erin, Írland. **-a** 1 írskur. 2 (kvenmannsnafn).
erinae/o *dýr* broddgöltur (*Erinaceus*). **mar-o = ehino**.
eringi/o *gra* sveipþyrnir, alpþyrnir (garðblóm) (*Eryngium*).
Erini/o *god* Erinýja (ein af normum blóðhefndanna).
erinj/o *lfe* læknskírókur, skurðlæknistöng.
eriobotri/o japanskur mispill (*Eriobotrya*).
eriofor/o *gra* fífa (*Eriophorum*).
eritem/o *læk* hörundsroði, roðapot.
eriti/o *gra* (tjátegund).
Eritre/o *ldf* Eritrea.
eritrocit/o *lfe* blóðtala, rautt blóðkorn.
eritroni/o *gra* skógarlilja (laukjurt víða í gördum) (*Erythronium*).
erizim/o *gra* aronsvöndur, mývatnsdrottning (*Erysimum*).
erizipel/o *læk* heimakoma, ámusótt. **-a** ámusóttar-, svipaður ámusótt.
erlang/o *fja* erlang.
ermen/o *dýr* 1 hreysiköttur (*Mustela erminea*). 2 (hvítt) hreysikattarskinn (= **ermenfelo**).
ermit/o *per* einsetumaður, einbúi. **-a** einsetumanns-. **-ejo** einsetustaður; bústaður einsetumanns, einsetubýli.
Ernest/o *per* Ernst.
erod/i *áhr tæk* 1 svarfa. 2 eyða; tæra, brenna. 3 (um bíl) keyra til. **-o** 1 svörfun, rof (= **erozio**). 2 eyðing; tæring. 3 tilkeyrsla.
erodi/o *gra* hegranef (*Erodium cicutarium*).
Eros/o *god* Eros (ástaguð Forngríkkja, sbr. **Amoro, Cupido**).
erot/o *læk sál* holdleg ást, kynhvöt. **-a** ástar-, ásthneigður. **-ismo** sjúkleg ásthneigð. **-izi** örva kynnæm svæði. **-ogena** kynnæmur, kynnæmis-. **-ologio** ásthneigðarfræði. **-omanio** ástaræði.
erotik/a *bók* ásta-, ástþrunginn. **-o** 1 ástalíf. 2 ástarkvæði.
erozi/o *jar* svörfun, rof. **-a** svarfandi. **-i** *áhr* svarfa, rjúfa.
erp/i *áhr* herfa. **-ilo** herfi.
erud/i *áhr nýy* afla (e-m) mikillar þekkingar. **-ita** lærður. **-ito** lærður maður (= **erudiciulo**). **-iteco** = **erudicio**.
erudici/o þekking, kunnátta, lærdómur. **-a** lærdóms-, lærður, fróður. **-ulo** lærður maður, lærdómsmaður.
eruk/o *gra* næturfjóla, kvöldstjarna.
erupci/o *jar læk* 1 (eld)gos. 2 útbrot (á hörundi). **-a** 1 gjósandi. 2 útbrot-. **-i** *áhl* 1 gjósa (upp). 2 slá

út.

erupt/i áhl = **erupcii**.

esamen/o tæk býflugnasveimur. **-i áhl** (um býflugur) leita nýrra heimkynna.

Esav/o bib Esau.

escept/i áhr undanskilja, taka undan. **-o** undantekning. **-a** óvenjulegur, afbrigðilegur. **-e 1 = -okaze. 2 = ekskluzive. -e de** fyrir utan, að undanteknum. **-e se nema. sen-e** undantekningarlaust. **-okaze** óvenjulega, einstaka sinnum.

ese/o bók ritgerð. **-isto** ritgerðahöfundur.

Esen/o trú Esseni. **-ismo** Essenakenning.

esenc/o hei 1 eðli; kjarni. **2** ilmökvi. **-a 1** sannur; raunverulegur. **2** mikilvægur, aðal-. **ne-a** minni háttar. **-e** að eðli. **sen-a** óverulegur, lítilsverður. **viv-a** lífsnauðsynlegur.

Eshil/o bók Eskýlos (forngrískt leikskáld).

-esk/ ská mfr óopinbert viðskeyti sem tákna eftirlíkingu eða á hátt e-s, t.d. **vir-a** karlmannlegur. **dant-a** eftir stíl Dantes.

eskadr/o 1 herflotadeild. **2** flugdeild.

eskadron/o = skadro.

eskal/o nýy tæk 1 lausastigi. **2** lykkjufall (á sokki). **-adi áhr her sig** klifra. **-ado** uppganga. **-atoro** rennistigi. **-imuna** (um sokka) lykkjufastur. **sav-o** brunastigi. **snur-o** kaðalstigi. **stupa -o** lausatröppur. **-rungo** stigarim. **-fosto** stigastuðull.

eskalon/o her þeparöðun (hermanna o.þ.u.l.). **-i áhr 1** raða í þrepum, fylkja í þrepum. **2** dreifa.

eskalop/o mat þunn kjötsneið, snitsill.

eskap/i áhl 1 komast undan; sleppa. **2** komast hjá; flýja (frá raunveruleikanum), reyna að gleyma. **-o** undankoma; flótti. **-ismo** veruleikaflótti, flótti frá raunveruleikanum.

eskar/o læk 1 drepskorpa. **2** brunaskorpa; kalskorpa. **kuš-oj** legusár.

eskarpo/o tæk (virkis)brekka, brött brekka; hlíð. **kontraŭ-o** ytri brekka (við víggröf).

eskatalogi/o heimsslitafræði.

eskim/o per eskimói. **-a** eskimóa-. **-a lingvo** eskimóamál, eskimóíska. **-umi áhl ipr** gera eskimóaveltu. **-umo** eskimóavelta.

eskort/o 1 fylgdarlið. **2** lífvörður. **3** herskipafylgd. **-i áhr sig** fylgja (til verndar eða heiðurs). **for-i áhr** fylgja í burt.

eskud/o hag skúti (heiti gjaldmiðils í Portúgal).

Eskulap/o per Eskulap (latneskt heiti, sbr. **Asklepio**).

Eskvilin/o ldf Eskvilínsfjall.

eskvir/o sag 1 skjaldsveinn, riddarasveinn. **2** gósseigandi, óðalsbóndi.

eskvizit/a ská læk 1 frábær; fingerður. **2** ofsalegur, ákafur.

esoter/a hei (aðeins) fyrir útvalda; leynilegur, dulinn. **-ismo** leynileg kenning. **mal-a = ekzotera.**

espanjolet/o byg hleraslá; gluggahespa.

espart/o gra esparto-gras.

esper/i áhr vona; vonast eftir. **-i al** vona á. **-o kri** von; eftirvænting. **-ebla, -eble** vonandi. **-(em)a** vongóður. **-igi** gera (e-n) vongóðan. **-iga** vænlegur. **mal-i áhl** örvænta, hugfallast. **mal-o** örvænting. **mal-a** örvæntingar-, örvæntingarfullur. **mal-igi** láta hugfallast. **sen-a** vonlaus. **sen-ita** óvænn. **sen-eco** vonleysi.

Esperant/o esperanto. **-e** á esperanto. **-a** esperanto-. **-ano** óvirkur esperantisti. **-igi 1** þýða á esperanto. **2** gera að esperantista. **-isto** esperantisti. **-istaro** esperantistar í heild. **-ujo, -io** heimur esperantista, fyrirmyndarland þar sem allir kunna esperanto. **ek-isto** nýbakaður esperantisti. **ne-isto** maður sem ekki er esperantisti. **-ologo** sérfræðingur í esperanto. **-ologio** esperantofræði.

esplanad/o her 1 virkisflöt. **2** skemmtigönguvegur, breið gata með gras- og trjágreinum (oft með sjó fram).

esplor/i áhr læk lög rannsaka, kanna; athuga; skoða. **-a** rannsóknar-. **-o** rannsókn. **-ado** vís mikil rannsókn, löng rannsókn; athugun; vísindarannsóknir. **-ema** forvitinn, spurull, rannsóknarlegur. **-ilo** sárakanni; sonda. **-isto 1** landkönnuður; leitarmaður; rannsóknari. **2** rannsóknardómari. **el-i áhr 1** ræða nákvæmlega; rannsaka nákvæmlega. **2** veiða (upplýsingar) upp úr (e-m). **ne-ebla** órannsakanlegur. **sin-ema** sjálfskyggn. **-rigardi áhr** kanna (land í hernaði). **antaŭ-o** landkönnun. **-vojaĝo** landkönnunarferð.

espoz/i = eksponi.

esprim/i *áhr* láta í ljós, segja, tjá. **-o** 1 svipur, yfirbragð. **2** orðatiltæki, orð, orðfæri. **3** tilfinning. **4** tákn. **-ado** tjáning. **-iva**, **-oplena** tjáningarríkur, blæbrigðaríkur; lifandi. **-ilo** tjáningarmiðill. **mis-o** skakkt orð. **ne-ebla** ósegjanlegur, ólýsanlegur, óumræðilegur. **sen-a** svipbrigðalaus. **fak-o** tækniorð. **vizaĝ-o** andlit, svipur (í framan).

est/i *áhl mfr* **1** vera; vera til; verða til. **2** hjálparsögn notuð til að mynda a) samsettar tíðir í germynd; b) þolmynd. **-o** vera, tilvera. **-ado** **1** vera, tilvera. **2** návist, nærvera, viðurvist. **-aĵo** vera; skepna. **-anta** **1** = **nuna**. **2** verandi. **-anteco** nútíð. **-ebleco** möguleiki (á að e-ð sé til). **-igi** skapa, búa til, gera til. **-iĝi** verða til. **-inta** fyrrverandi; liðinn. **-inteco** *mfr* **1** liðin tíð, fortíð. **2** þátíð. **-onta** *mfr* verðandi; framtíðar-. **-ontaĵo** óorðinn atburður. **-onteco** *mfr* framtíð, ókomin tíð. *ath. í málfræði* **-inteco** = **paseo**; **-anteco** = **prezenco**; **-onteco** = **futuro**. **-ece** héðan í frá, upp frá þessu, eftirleiðis. **al-i**, **apud-i**, **ĉe-i** *áhl* vera viðstaddur. **al-o**, **ĉe-o** návist, nærvera. **ĉe-antaro** áheyrendur. **ĉe-a** alls staðar nálægur. **en-o**, **en-ado** nærvera, nálægð. **for-i** *áhl* vera fjarstaddur, vera fjarverandi. **for-o**, **for-ado** fjarvera, fjarvist. **kun-ado** félagsskapur, félag. **kun-anta** samstæður, samfarandi. **mal-o** skortur, vöntun. **ne-o** óvera, ótilvera. **-ejo** bústaður. **pensfor-o** leiðsla, fjarhygli. **spiritĉe-o** snarræði. **verd-i** *áhl* vera grænn, gróa. **-konfesi** *áhr* játa, viðurkenna tilveru (e-s).

est/o = estono.

establ/i *áhr* setja á stofn, stofna. **-o**, **-aĵo** stofnun. **sin -i** setjast að.

Ester/o *per* Ester.

ester/o *efn* ester.

estetik/o fagurfræði; smekkvísi. **-a** fagurfræðilegur; smekkvís. **-ismo** fagurfræði. **-isto** fagurfræðingur. **-ulo** fagurkeri.

estez/o *lfe* tilfinning(asemi), viðkvæmni. **-ometro** tilfinningamælir. **hiper-o** tilfinningarofnæmi. **hipo-o** tilfinningaskortur.

estiel *nýy* = kiel (sem).

estim/i *áhr* virða. **-ata** heiðraður. **-o** virðing. *kun profuma -o* virðingarfyllst. **-inda** virðingarverður. **mal-i** *áhr* fyrirrita, hafa fyrirritningu á. **mal-o** fyrirritning. **mal-inda** fyrirritlegur, auðvirðilegur. **mal-igi** koma óorði á. **mem-o** sjálfsálit.

esting/i *áhr efn* **1** slökkva. **2** kæla, svala. **3** strika út. **4** leskja. **-o**, **-ado** slokknun. **-iĝi** **1** slokkna. **2** verða útdauður. **-iĝinta** útdauður. **-ilo** slökkviáhalð; ljósaskæri. **-atoro** slökkvitæki. **ne-ebla** óslökkvandi. **blov-i** *áhr* blása á, slökkva. **fajr-a** slökkvi-, bruna-. **fajr-a tubo** brunaslanga. **fajr-isto** slökkviliðsmaður.

estivaci/o *gra* knapplega.

eston/o *per* Eistlendingur, Eisti. **-a** eistneskur. **-a lingvo** eistneska. **E-io**, **E-ujo** *ldf* Eistland.

-estr/o *mfr* viðskeyti sem táknar stjórn, t.d. **ŝip-o** skipstjóri. **imperi-o** keisari. **-o** stjórnandi, húsbóndi; framkvæmdastjóri; yfirmaður. **-i** *áhr* stjórna. **-aro** *lög* framkvæmdaráð; stjórn. **-arano** stjórnarmaður. **-eco** stjórnun. **-ema** herralegur. **-igi** setja (e-n) yfir. **-ino** forstöðukona. **sub-o** aðstoðarframkvæmdastjóri.

estrad/o (ræðu)pallur.

estradiol/o östradíól.

estuar/o *ldf* áros, ármynni.

ešafod/o höggpallur, aftökupallur.

-et/ *mfr* viðskeyti sem táknar smækkun, t.d. **river-o** lækur. **rid-i** *áhl* brosa. Oft = **-ĉj-**, **-nj-**. **-a** **1** lítill. **2** smækkunar-. **-igi** smækka. **-ulo** lítill manneskja. Oft er **et** notað sem forskeyti sem táknar takmörkun, t.d. **-industrio** léttiðnaður.

eta *mfr* eta, 7. bókstafur gríska stafrófsins (Η, η).

etaĝ/o *jar* **1** hæð (í húsi). **2** bekkjaröð. **3** (í jarðfræði) lag. **-igi** **1** raða upp. **2** setja í stalla. **bel-o**, **ĉef-o** = **unua -o** (önnur hæð). **inter-o** miðhæð (milli fyrstu og annarrar hæðar). **kel-o**, **subter-o** (íbúðar)kjallari. **ter-o** fyrsta hæð. *ath. unua -o* er önnur hæð, **dua -o** er þriðja hæð *o.s.frv.* **tri-a** þriggja hæða.

etaĝer/o (skraut)hillur.

etan/o *efn* etan. **-alo** *efn* etanal. **-dioata acido** *efn* = **okzalata acido**. **-diolo** *efn* = **glikolo**. **-oacido** *efn* = **acetacido**. **-olo** *efn* etanól = **etilalkoholo**. **-olato** *efn* etanólat.

etap/o *her* **1** áfangi; biðstöð, viðkomustaður. **2** bil milli tveggja viðkomustaða. **3** hringur; umferð. *vojaĝi per facilaj -oj* hafa stuttar dagleiðir.

- etat/o** 1 skrá. 2 yfirlit. **ekster-a** afgang-, auka-. **bien-o** jarðabók (= **kadastro**). (**laŭ**)-a skráður.
- eten/o** *efn* etýlen.
- etend/i** *áhr stæ* 1 teygja út; rétta. 2 seilast. 3 breiða út. 4 draga (línu). **sin -i** liggja flatur á grúfu, leggjast flatur á grúfu. **-a eðl** rétti-, teygjanlegur. **-a muskulo** réttivöðvi. **-o, -ado** teyging, rétting, tognun, tog. **-aĵo** útpensla. **-ebla** þenjanlegur; teygjanlegur; vikanlegur. **-iĝi** 1 toгна. 2 breiðast út. **dis-i** *áhr* breiða út (t.d. vængina). **el-i** *áhr* 1 reka út (úr sér). 2 rétta sem mest. **bat-i** *áhr* hamra út, slá út. **tir-i** *áhr* teygja.
- Eteokl/o** *bók* Eteókles (sonur Ödipusar).
- eter/o** *bók eðl efn* 1 ljósvaki; háloft. 2 eter. **-a** 1 rokgjarn. 2 loftlegur, blátær, himneskur. **tra-a** himneskur. **-ismo** *læk* eterismi, etereitrun. **-izi** *áhr* svæfa með eter. **-omanio** brjálæði vegna eternotkunar. **-omaniulo** sá sem er brjálæður vegna eternotkunar.
- etern/a** 1 eilífur. 2 ódauðlegur, óendanlegur. 3 endalaus. **-e** að eilífu, um aldir alda (einnig **por -e**). **-o, -eco** eilífð. **-igi** gera ódauðlegan, viðhalda. **E-ulo** Hinn Eilífi, Drottinn, Jave. **-floro** eilífðarblóm.
- etik/o** siðfræði. **-a** 1 siðfræðilegur, siðfræði-. 2 siðferðilegur. **-isto** siðfræðingur.
- etiked/o** = **etiketo**.
- etiket/o** 1 hirðsiðir. 2 siðir, kurteisisvejur. 3 vörumiði. **-a** 1 samkvæmt hirðsiðum. 2 siða-. **-i** *áhr* setja merkimiða á.
- etil/o** *efn* etýl. **-ismo** *læk* etýleitrun. **-alkoholo** etýlalkóhól, vínandi.
- etilal/o** *efn* etýlat.
- etilen/o** *efn* etýlen.
- etim/o** *mfr* uppruni (orðs). **-ologo** orðsifjafræðingur. **-ologio** orðmyndunarfræði, orðsifjafræði. **-ologia** orðsifja-, sem lýtur að uppruna orðs.
- etin/o** *efn* etýn.
- etiol/a** *gra gar* litlaus. **-igi** gera hvítan, bleikja.
- etiolog/o** *læk* sjúkdómafræðingur, sérfræðingur um uppruna sjúkdóms. **-io** *læk* sjúkdómafræði. **-ia** *læk trú* sem lýtur að uppruna (sjúkdóms, siðar o.s.frv.).
- etiop/o** *per* Eþíópíumaður. **-a** frá Eþíópíu, í Eþíópíu. **E-io, E-ujo** *ldf* Eþíópía.
- etmoid/o** *lfæ* sáldbein.
- etn/o** = **gento**. **-ografo** þjóðfræðingur. **-ografio** þjóðfræði, þjóðsiðafræði. **-ologo** þjóðháttufræðingur. **-ologio** þjóðháttufræði.
- Etn/o** *ldf* Etna (eldfjall á Sikiley).
- etni/o** = **etno**.
- etolog/o** hátternisfræðingur.
- etologi/o** *vis* *læk* atferlisfræði, hátternisfræði.
- etos/o** *bók* lífsskoðun.
- Etruri/o** = **Etruskujo**.
- etrusk/o** *sag* Etrúri, Etrúski. **-a** etrúskur. **E-io, E-ujo** *ldf* Etrúría.
- etud/o** *tón* 1 etýða. 2 skissa, uppkast að mynd.
- etuv/o** *læk* þurrkofn, sótthreinsunarofn. **-i** *áhr* sótthreinsa í efni.
- etuz/o** *gra* villisteinselja (*Æthusa (cynapium)*).
- eŭ-/** *vis* forskeyti í dýrafræði sem táknar ósvikinn, ekta.
- Eŭbe/o** *ldf* Evbea.
- eŭdajmonism/o** *hei* heillastefna.
- eŭdiometr/o** *efn* lofttegundagreiningartæki. **-io** lofttegundagreining.
- Eŭdoks/o** *per* Evdokus.
- eŭfemism/o** *mfr* skrauthvörf, skrautyrði. **-a** skrauthverfur.
- eŭfoni/o** hljómfegurð. **-a** hljómfagur.
- eŭfonium/o** 1 tenórtúba (= **tenora tubjo**). 2 barítonhorn.
- eŭforbi/o** *gra* vörtumjól, mjólkurjurt (garðblóm) (*Euphorbia*). **-acoj** mjólkurjurtaett.
- eŭfori/o** *læk* ringulgleði, sældarvilla. **-a** sældarvilltur, ringulgleði-.
- Eŭfrat/o** *ldf* Efrat (fljót í Írak með upptök í Armeníu).
- eŭfrazi/o** *gra* augnfró (*Euphrasia* einkum *frigida*).
- Eŭfrozín/o** *goð* Evfrosyna (þokkagyðja).

- Eügen/o** *per* Evgeníus. **-a** Evgenía, Eugenía.
eügenik/o *vís* arfbótastefna, kynbótastefna. **-ismo** mannræktarstefna. **-isto** arfbótafræðingur, arfbótasinni.
eŭkalipt/o *gra* tröllatré, eukalyptus (*Eucalyptus*), blágúmmí.
eŭkaristi/o *kri* altarissakramenti. **-a** sem lýtur að altarissakramentinu.
Eŭklid/o *per* Evklíð. **-a** evklíðskur. **ne-a geometrio** óevklíðsk rúmfræði.
Eŭlali/a *per* Evlalía.
Eŭme/o *bók* Evmeus (svínahirðir Ódysseífs).
Eŭmenid/o *per* = **Erinio**.
eŭmicet/oj *gra* æðrisveppir (*Eumycetes*).
eŭnuk/o geldingur.
eŭpagur/o *dýr* kuðungakrabbi (*Eupagurus*).
eŭpepsi/o *læk* eðlileg melting.
eŭpne/o *læk* eðlilegur andardráttur.
Eŭr/ fĕl forliðarstytting á **Eŭropo**.
Eŭrazi/o *ldf* Evrasía. **-a** Evrasíu-, evrasískur. **-ano** Evrasíubúi.
Eŭridic/o *bók* Evrydíka, Evridís (kona Orfeusar).
Eŭripid/o *bók* Evripídes (forngrískt leikskáld).
eŭritm/o *læk* eðlilegur púls.
¹**Eŭrop/o** *ldf* Evrópa, Norðurálfa. **-a** evrópskur, Evrópu-, Norðurálfu-. **-ano** Evrópumaður, Norðurálfumaður.
-anigi aðlaga evrópskri menningu, aðlaga evrópskum háttum. **centr-a** miðevrópskur. **hind-a** indóevrópskur.
nord-a norður-evrópskur. **okcident-a** vestur-evrópskur. **orient-a** austur-evrópskur. **sud-a** suður-evrópskur.
²**Eŭrop/o 1** *god* Evrópa (dóttir Agenors, en Seifur nam hana brott og gat við henni tvo sonu, Mínos og Hradamanþys). **2** *stj* Evrópa (eitt tungla Júpíters).
eŭropi/o *efn* evrópíum, evrópín (*Eu*).
Eŭrot/o *ldf* Evrotas (á í Spörtu).
Eŭstaki/o *per* Evstakíus. **-a tubo** *lfæ* kokhlust (= **aŭdotubo**, **otosapingo**).
eŭtanazi/o *læk 1* blítt andlát og þrautalaust. **2** líknarmorð. **3** = **-ismo**. **-a** líknarmorðs-. **-ismo** líknarmorðskenning.
eŭtekt/o *eðl efn* auðbrætt málmblendi. **-a** auðbræddur.
Eŭterp/o *god* Evterpe (sönggyðja sem styrkti hljóðpípuleikarann).
Ev/o, Eva *bib* Eva.
evaku/i *áhr her 1* tæma. **2** flytja burt. **-o, -ado** brottflutningur (fólks eða liðs).
evangeli/o 1 guðspjall. **2** boðskapur. **-a 1** sem byggir á guðspjöllunum. **2** evangelískur. **-isto 1** guðspjallamaður.
2 kristniboði. **-libro** guðspjallabók.
evangeliz/i *áhr* kristna, snúa til kristinnar trúar. **-ado** kristnun.
Evemer/o *per* Evhemeros (grískur sagnfræðingur). **-ismo** kenningin að guðirnir væru konungar og afreksmenn sem gæðingar og aðdáendur hefðu hafið til guðlegrar tignar eftir dauðann.
event/o (meiri háttar) atburður. **-oplana** viðburðaríkur.
eventual/a hugsanlegur, sem verða kann. **-e** hugsanlega; með tækifæri. **-aĵo** tilfelli. **-eco** tilviljun.
Everest/o *ldf* Everest (fjall).
evident/a augljós. **-e** bersýnilega; augljóslega. **-aĵo** e-ð augljóst. **-eco** auðsæi, augljósleiki, bersýnileiki.
-igi láta í ljós.
evikci/i *áhr lög* svipta, bera út af jörð, bera út úr húsi. **-o** útburður af jörð eða úr húsi; eignarsvipting.
evikt/i = **evikcii**.
evipan/o *læk* evípan (deyfilyf).
evit/i *áhr* forðast; komast hjá, sneiða hjá. **-o, -ado** hjásneiðing. **-ebla** sem unnt er að komast undan.
-ema undanfærslu-. **-enda** sem verður að forðast. **-igi** frelsa frá, láta forðast. **mal-i** *áhr* leggja út í, standa í móti. **ne-ebla** óhjákvæmilegur. **hom-ulo** = **mizantropo**. **antaŭ-i** *áhr* snúa undan.
evolu/i *áhl* þróast. **-o, -ado** þróun, framþróun. **-isto** fylgismaður þróunarkenningar. **-ismo** þróunarkenning.
-ipovo þróunarmöguleiki. **sub-inta** á lægra þróunarstigi.
evoluci/o = **evoluo**.
evonim/o *gra* beinviður (*Evonymus*).
Ezekiel/o = **Jehezkelo**.

ezofag/o *lfæ* vélinda. **-a** vélindis-. **-ito** *læk* vélindisbólga. **-oskopo** vélindisspegill. **-oskopio** vélindisspeglun.
ezok/o *dýr gedda* (*Esox lucius*). **-edoj** gedduætt. **-oformaj** geddufiskar (*Esociformes*).

Ezop/o *bók Esóp*. **-a** Esóps-.

Ezra/o *per 1* Esra. **2** Esrabók.

F, f *mfr* 7. stafur esperanto-stafrófsins.

f, 1 (í skammstöfunum) **F** a) **Fahrenheit**. b) **Franca** (lingvo). c) **Fundamento**. **2** *tón* **F. f bemola**, fes. **f diesa**, fis. **3** *efn* **fluoro**. **4** = **farado**. **F-truoj**, hljómpop (í fiðlu).

f/o *mfr* eff (heiti bókstafsins f).

f/a *tón* fa, F.

fab/o *gra* baun. **kafaj -oj** kaffibaunir. **soj-oj** sojabaunir. **-acoj** = **legumenacoj** belgjurót. **-eca** bauna-. **fabel/o** **1** ævintýri. **2** uppspuni. **-a** **1** ævintýra-. **2** ótrúlegur. **-i, -adi** *áhl* semja ævintýri, skálda upp. **-aĵo** þvæla, kjaftæði. **-aro** ævintýrabók, ævintýrasafn. **-isto** ævintýrahöfundur. **fe-o** ævintýri um álfa.

Fabi/o *per* Fabíus.

fabl/o dæmisaga (einkum um dýr). **-a** fádæma, skáldaður. **-i** *áhl* þvæðra. **-aro** dæmisagnakver. **-isto** dæmisagnaskáld.

Fabrici/o *per* Fabrisíus.

fabrik/o verksmiðja. **-a** verksmiðju-. **-i** *áhr* framleiða. **-ado** framleiðsla. **-aĵo** framleiðsluvara. **-anto, -isto** **1** verksmiðjueigandi. **2** framleiðandi. **-ejo** = **-o**. **-laboristo** iðnverkamaður. **amas-ado** fjöldaframleiðsla. **antaŭ-ado** forvinnsla.

fac/o *tæk* *vís* flötur, slétt yfirborð, bergásýnd. **-eto** **1** smáflötur, **2** samsett auga (skordýrs). **-eti** *áhr* slípa (gimstein), fægja. **kontakto-o** *tæk* snertiflötur.

faci/o *lfæ* *læk* **1** andlit, **2** svipur. **-a** andlits-. **-a** **nervo** andlitstaug.

facil/a **1** léttur, auðveldur, auðfenginn. **2** áhyggjulaus **-e** greiðlega, auðveldlega. **-eco** auðveldleiki; áhyggjuleysi. **-igi** **2** auðvelda; gera einfaldara. **2** léttá, lina. **-igo** léttir. **-iĝi** verða auðveldari, verða léttari. **-iĝo** létti. **mal-a** **1** erfiður, þungur. **2** torveldur. **mal-e** með erfiðismunum. **mal-o, mal-aĵo** hindrun. **mal-eco** erfiðleiki. **mal-igi** hindra. **-anima** léttúðugur, óvandvirkur. **-kora** áhyggjulaus. **-mova** lipur, liðugur. **-pieda** léttur á fæti.

fad/o *útv* styrkbreyting. **flagra -o** sveiflur. **-i** *áhl* hverfa smám saman.

faden/o þráður, garn, færi. **-aro** = **fadenfasko**. **-ego** strengur. **-eto** taug, trefja. **-igi** búa til þráð, gera að þræði. **-igebla** teygjanlegur. **-isto** = **merceristo**. **-bulo, -volvaĵo** garnhnykill, bandhnykill, þráðarhnykill, snærishnykill. **-fasko** hönk, hespa. **-omontra** aflóa, lóslitinn. **-nombrilo** þráðateljari. **dis-igi** tæja. **dis-iĝi** tæjast. **sen-a** = **sendrata**. **sub-aĵo** uppistaða. **sur-igi** draga upp á band. **du-a** = **dudrata** tvíþráða. **fiš-o** veiðarfæri. **hok-o** lína með öngli/önglum. **metal-o** = **drato**. **or-o** gullþráður. **pens-o** hugsunarþráður. **plumbo-o** lóðlína. **ŝu-o** skóþráður. **vel-o** seglgarn.

faeton/o **1** opinn léttivagn. **2** *dýr* hitabeltisfugl (*Phaëton*) (= **tropikbirdo**).

Faeton/o *god* Faepón (sonur Helíosar).

fago/o *gra* beykitré (*Fagus*). **-aro, -ejo** beykiskógur. **-ofrukto, -onukso** beykihneta. **-acoj** beykiætt.

sango-o blóðbeyki (*Fagus purpures*).

fagocit/o *læk* átfruma. **-i** *áhl* éta sýkla. **-ado** sýklaát.

fagopir/o *gra* bókhveiti (*Fagopyrum*).

fagot/o *tón* fagott.

faj/o svart stórgert silki.

fajenc/o steinungur; steinungsvörur. **-aĵo** steinungsvara. **-ejo** **1** steinungsgerð. **2** steinungsverslun.

fajf/i *áhl* **1** blístra, blása. **2** = **sibli**. **-o, -ado** blístur. **-ilo** flauta, hljóðpípa. **-ilego** = **sireno** **1**. **pri-i** *áhr* flauta niður, pípa niður. **log-ilo** töfraflauta. **sak-ilo** = **sakŝalmo**.

fajl/i *áhr* **1** sverfa. **2** nostra við. **-o** þjalardráttur. **-ado** svörfun. **-aĵo** svarf. **-ilo** þjöl. **benda -ilo** bandþjöl. **plata -ilo** flöt þjöl. **kvadrata -ilo** ferstrend þjöl. **pintigita -ilo** nálþjöl. **duonronda -ilo** hálfgrúnuð þjöl. **ronda -ilo** rúnuð þjöl. **bireta -ilo** trapisulaga þjöl. **triangula -ilo** þristrend þjöl. **kruda -ilo** gróf þjöl. **tra-i** *áhr* sverfa í gegnum. **krajon-ilo** blýantsyddari. **ungo-ilo** naglaþjöl.

fajn/a **1** finn. **2** skír. **3** næmur; mjór. **-eco** **1** finleiki. **2** skírleiki. **3** grannleiki. **-igi** = **rafini**. **mal-a** grófur.

fajr/o **1** eldur; eldsbruni. **2** ljómi, glampi. **3** ástriða; eldmóður. **-a** **1** eld-, eldlegur. **2** ákafur, fjörugur. **3** ástriðufullur. **-e** ákaflega; heitt. **-i** *áhl* brenna, loga. **-aĵo** flugeldar, **krak-aĵo, salt-aĵo** kínverji, púðurkerling. **turn-aĵo** sól, hjól. **-eco** ákafi. **-ego** bál. **-ejo** eldstæði, arinn. **-ero** neisti. **-eri** *áhl* gneista. **-eto** lítill eldur. **-igi** kveikja (í). **-ilo** kveikjari; eldfæri. **-ujo** arinn; glóðarker; eldhol. **-breto, -plato** arinhella. **-obligado** slökkvilið. **-eltena, -imuna** eldtraustur. **-devena** eldkynjaður. **-gardilo** aringrind. **-oloko** = **-ejo**. **-oprenilo** eldtöng. **-orezista** eldfastur. **-ŝtalo** eldfæri. **ĉiel-o** = **fulmo**. **ĝoj-o** fagnaðarbrenna. **okul-o** hjórt auga.

tendar-o tjaldbúðældur; varðeldur. **-ostango** eldskörungur.

Fajroland/o = Fuego.

fak/o 1 hólf. 2 grein, sérgrein, fag. 3 deild. 4 = **ĉelo** 4. 5 = **kupeo**. **-a** deildar-; tækni- fag-. **-aro** hólfaröð, hólfagrind. **-eto** leturhólf. **-estro** deildarstjóri. **-isto**, **-ulo** sérfræðingur. **-esprimo** íðorð, tækniorð, fagorð. **-igi** raða upp. **du-a** tvískiptur. **en-igi** setja í hólf. **mult-a** samsettur. **ne-a** ókunnandi, ófaglærður.

fakir/o trú fakír.

fakoĉer/o, **fakoĥer/o** dýr vörtusvín (*Phacocherus*).

faksimil/o eftirrit, eftirmynd, eftirlíking; ljósprentun.

fakt/o staðreynd. **-a** raunverulegur. **-e** í raun og veru. **dum -e** þar sem, á hinn bóginn.

faktitiv/o mfr orsakarmynd.

faktor/o *hag alm* 1 umboðsmaður, verslunarfulltrúi, verslunarstjóri. 2 *stæ eðl* þáttur, stuðull. 3 orsök. 4 gjörandi. **amplifa -o** eðl mögnunarstuðull. **-o de formo** eðl lögunarstuðull, lögunarþáttur. **-o de utiligo** eðl tæk nýtingarstuðull.

faktori/o selstöðuverzlun, verslunarstöð (í útlöndum).

faktorial/o *stæ* aðfeldi, hrópmerkt tala.

faktot/o hjálparhella, bjargvættur.

faktur/o reikningur, faktúra. **-i áhr** skrifa á reikning, verðleggja.

fakult/o hei hæfileiki, sálarkraftur, eiginleiki.

fakultat/o háskóladeild. **-estro** deildarstjóri (í háskóla) (= **dekano**).

fakultativ/a val-, valfrjáls, kjörfrjáls (um námsgrein).

fal/i *áhl* 1 falla, detta; lækka. 2 steypast; hrynja. **-o eðl** 1 fall. 2 syndafallið. **-ado** fall, hrun; fallstími. **-aĵo** fall; úrkoma; það sem fallið hefur. **-egi** *áhl* hrynja, steypast niður. **-ema** 1 hrösull, dettinn. 2 *gra* skammær. **-eti** *áhl* hrasa. **-igi** 1 fella. 2 láta falla, láta detta. **-ilo** gildra, fótakefli. **al-i** *áhl* falla að. **de-i** *áhl* 1 1 falla frá. 2 minnka. 3 gera uppreisn. **de-o** 1 uppreisn. 2 eyðilegging. **de-aĵo** 1 niðurburður; svarf. 2 rugl. **de-ema** þverúðarfullur; uppreisnargjarn. **dis-i** *áhl* 1 brjótast niður; leysa. 2 hrynja. **dis-o** hrun, fall. **el-i** *áhl* falla af; falla út. **el-igi** verða léttari að (barni). **en-i** *áhl* 1 falla í. 2 hrynja; hrapa. 3 síga. 4 flýta sér í. **en-ilo** = **falilo**. **en-ujo** gröf, gryfja. **for-i** *áhl* falla frá, hverfa. **kun-i** = **koincidi**. **re-i** *áhl* falla aftur; slá niður aftur. **sub-i** *áhl* 1 síga. 2 lækka. 3 láta undan. **super-i** *áhr* ná (e-m) **tra-i** *áhr* falla í gegnum, detta í gegnum. **akvo-o** foss. **dat-o** eindagi. **glit-i** *áhl* verða fótaskortur. **rul-i** *áhl* detta um koll. **spiral-i** *áhl* flu fljúga niður á við í gormlaga sveiflu. **spiral-o** gormflug. **tensi-o** *rtæ* spennufall. **ter-o** jarðfall, skriða. **teren-o** landsig.

falang/o *sag* 1 breiðfylking. *lfæ* 2 kjúka, köggull (á fingri). 3 samfélag (eftir kerfi Fouriers). 4 spænsk fasistahreyfing. **-ejo** sambýlishús (eftir kerfi Fouriers). **-isto** spænskur fasisti.

falangi/o dýr kornskurðarkónguló (*Phalangium*).

falanster/o = **falangejo**.

falar/o *gra* strandreyr (*Phalaris*). **-o kanaria** kanarígras (*Phalaris canariensis*).

falarop/o dýr óðinshani (*Phalaropus lobatus*).

falbal/o leggingar (á fötum), pífa. **-i áhr** skreyta með leggingum. **-a** pífu-.

falĉ/i *áhr* 1 slá (t.d. gras). 2 deyða. **-o** ljáhögg, ljáfar. **-ado** sláttur. **-aĵo** nýslegið hey, ljá. **-ilo** ljár. **-ileto** (korn)sigð. **-iĝi** vera sleginn, vera mornaður. **-isto** 1 uppskurðarmaður, sláttumaður. 2 = **falangio**. **-atoro**, **-omasino** kornskurðarvél, uppskeruvél. **pri-i** *áhr* slá (t.d. tún). **krur-e faligi** bregða fæti fyrir.

fald/i *áhr* brjóta saman. **-o læk** felling; gára, grád. **-ado** samanbrot, það að brjóta saman. **-ebla** samanbrjótanlegur, samanleggjanlegur. **-eto** brot, hrukka, felling. **-ilo** brotvél. **-umi** *áhr* plísara, fella, hrukka. **-oriĉa** fellingamikill.

dis-i *áhr* breiða út. **du-o** felling. **mal-i** *áhr* breiða út, opna. **re-i** *áhr* brjóta. **re-o** kragahorn. **supren-i** *áhr* hrukka, brjóta, snúa upp, bretta upp. **kol-o** hes; sepi; undirhaka.

falen/o dýr 1 mölur. 2 náttfíðrildi (*Phalæna*), sbr. **tineo**.

falk/o dýr fálki, valur (*Falco*). **-edoj** fálkaætt, ránfuglsætt. **-isto** fálkameistari. **-oĉaso** fálkaveiði, veiði með fálka (eða fálkum). **-ado** = **falkoĉaso**. **-oformaj** dagránfuglar (*Falconiformes*). **alaüd-o** dýr lævirkjafálki (*Falco subbuteo*). **ĉas-o** dýr valur (*Falco rusticolus*), *geirfálki*. **tur-o** dýr turnfálki (*Falco tinnunculus*). **vesper-o** kvöldfálki (*Falco vespertinus*). **pilgrima -o** förufálki (*Falco peregrinus*).

Falkland/oj *ldf* Falklandseyjar.

fals/i *áhr* falsa. **-o** fölsun. **-a** falsaður, falskur. **-ado** fölsun. **-aĵo** falsað skjal, svik, uppgerð. **-ema**

ljúgandi. **-emo** fals. **-isto** falsari, svikari. **-ofari** áhr lög falsa. **mal-a** ófalsaður, ekta. **ne-ebla** ófalsanlegur. **mon-isto** peningafalsari. **vin-isto** vínfalsari.

falset/o tón falsetta.

falt/o læk jar **1** hrukka, felling. **2** misgengi (í jarðfræði). **-i** áhr **1** hrukka, gera hrukkur á. **2** valda misgengi í. **-iĝi** hrukkast. **-aro** fellingar, hrukkur. **sen-igi** veita andlitslyftingu.

falun/o skeljasandur. **-i** áhr dreifa skeljasandi á. **-ejo** skeljasandsnáma.

falv/a ská ljósbrúnn, ljósgulur.

fam/o 1 orðrómur. **2** frægð. **3** mannorð, orðstír. **-a** frægur, þekktur. **-i** áhl vera frægur. **-eco** frægð. **-ega** heimsfrægur, tiginn. **-emulo** maður sem girnist hrós. **-igi** gera frægan. **-ulo** nafntogaður maður, frægur maður. **grand-a** mjög frægur, nafntogaður. **malbon-a** illræmdur, svívirðilegur. **mis-o** ósannur orðrómur. **mond-a** heimsfrægur. **sen-a** frægðarlaus, ófrægilegur, óþekktur.

famili/o gra dýr mál **1** fjölskylda. **2** ætt. **3** (um tungumál) flokkur. **-a** fjölskyldu-; ættar-. **-a** **ĉambro** dagstofa. **-ano** einn af fjölskyldu(nni). **-anaro** frændfólk, ættarfólk. **-estro** heimilisfaðir; ættarhöfðingi, ætthöfðingi. **sam-ano** maður sem tilheyrir sömu fjölskyldu. **sub-o** gra dýr undirætt. **vort-o** orðasyrpa.

familiar/a kunnuglegur, kompánlegur. **-aĵoj** vinfengi, ágengni. **-eco** kunningsskapur, kumpánskapur. **-iĝi** verða kunnuglegur. **mal-a** formlegur, hátíðlegur. **tro-a**, **-aĉa** óskammfeilinn.

Fanariot/o Fanariót.

fanatik/a ofstækisfullur, stækur, svæsinn. **-eco** ofstæki, trúarofsi. **-igi** gera ofsalegan; æsa upp. **-ulo** ofstækismaður.

fand/i áhr **1** bræða. **2** steypa. **3** mýkja. **-o**, **-ado** steypa, steyping. **-a** steypu-. **-aĵo**, **-itaĵo** rtæ **1** málmklumpur, (málm)stöng, steypur hlutur. **2** vartappi, öryggi. **-ebla** sem má bræða, bræðanlegur. **-ejo** málmsteypa; málmsteypusmiðja. **vitro-ejo** glersmiðja **-igi** láta steypa. **-iĝi** **1** bráðna. **2** mýkjast. **3** leysast upp, hverfa. **-isto** málmbræðslumaður; málmsteypumaður. **-ujo**, **-vazo** deigla. **-odrato**, **-ofadeno** öryggisbráður. **-fornejo** járnbræðsluofn. **-opunkto** bræðslumark. **-restaĵo** gjall, sori. **dis-i** áhr tvístra. **el-i** áhr steypa. **for-i** áhr bræða upp. **kun-i** áhr blanda saman, sameina. **kun-iĝi** blandast saman, renna saman. **kun-aĵo** málmblendingur, málmblanda. **super-iĝo** efn undirkæling.

fandang/o fandangó (spænskur þjóddans).

fanerogam/oj gra fræplöntur.

fanfar/o **1** hornaflokkur, lúðrasveit. **2** lúðraþytur. **ĉasa -o** veiðimannalag.

fanfaron/i áhl gorta, raupa. **-ado** gort, raup, grobb. **-isto**, **-ulo**, **-anto** gortari, raupari.

fang/o nýy aur.

fanon/o hófskegg.

fant/o gosi (í spilum).

fantasi/o inn riddaraliðsæfing (í löndum Serkja).

fantasmagori/o sjónhverfingar.

fantast/o bók kynleg bókmenntastefna. **-a** kynlegur; ævintýrlegur; fáránlegur, afkárlegur.

fantazi/o tón **1** ímyndunarafl. **2** hugarflug. **3** draumórar. **4** fantasía. **-a** **1** ótrúlegur, hugmyndaríkur. **2** ímyndunarfúllur, öfgafúllur. **3** ímyndaður. **-i** áhr tón **1** ímynda, gefa ímyndunaraflinu lausan taum, byggja loftkastala. **2** leika af fingrum fram. **3** skálda upp. **-aĵo** hugarflug. **-ulo** draumóramaður. **sen-a** hugmyndasnaður, óskáldlegur, hversdagslegur.

fantom/o **1** vofa, svipur; draugur. **2** draumsýn, hugarburður. **3** blindur (í spilum). **-a** draugalegur, vofulegur; ímyndaður. **-e** draugalega, eins og vofa. **-i** áhl vera reimt. **-rakonto** draugasaga. **-ŝipo** draugaskip. **lup-o** varúlfur.

far/i áhr **1** gera. **2** búa til. **3** framkvæma. **4** halda (t.d. ræðu). **5** semja; yrkja; setja saman. **-o** verk, verknaður, framkvæmd. *ĉe la -o mem* staðinn að glæp. **-e de** af (stofninn einn er oft notaður í þessari merkingu, t.d. *la uzo de Esperanto far* (= fare de) *la registaro*). **-aĉi** áhr klastra, káka. **-aĉo** klastur, bagl. **-aĉe** sóðalega, hirðulaust. **-adi** gera hvað eftir annað. **-ado** gerð, myndun, framkvæmd. **-aĵo** verk, dáð. **-ebla** gjörlegur, tiltækilegur; framkvæmanlegur. **-ema** framtakssamur. **-enda** nauðsynlegur; óhjálkvæmilegur. **-igi** láta gera, láta framkvæma. **-iĝi** verða; gerast, ske, koma fyrir. **-iĝo** atburður. **-inda** þess verður að gera. **-isto** smiður. **-itaĵo** = **far-aĵo**. **al-i** áhr endurvinnna, breyta. **el-i** áhr framkvæma, afgreiða. **mal-i** áhr gera ógildan; eyðileggja. **mem-ita** sem hafist hefur af sjálfum sér. **mis-i** áhr misgera. **mis-o** misgerð. **ne-ebla** ómögulegur, óframkvæmanlegur, óviðráðanlegur. **re-i** áhr umskapa; gera upp. **re-ebla** sem má

umskapa; uppgeranlegur. **re-aĵo** endurupptaka (kvikmyndar). **re-iĝi 1** hverfa aftur. **2** gerast aftur. **sen-a** aðgerðarlaus. **bon-i áhl** gera vel (**al** = við). **bon-o** góðgerð. **bon-a** sem gerir gott. **bon-ado** miskunnsemi. **bon-anto** velgjörðarmaður. **bon-ema** góðgerðasamur. **malbon-o** illgerð, illverk. **malbon-anto** illgerðamaður. **ĉio-anto** hjálparhella. **man-ita** handunninn. **neni-ado** iðjuleysi. **neni-anto, neni-emulo** iðjuleysingi, slæpingi.

fara/o faraó (fjárhættuspil).
farad/o eðl farad. **mikro-o** mikrófarad (1/1000000 farad).
farandol/o tón farandol (franskur dans og danslag).
Faraon/o sag faraó (egyptskur konungur).
farb/o litur, málning, farfí, litarefni. **-i áhr** mála, lita. **-isto** (húsamálari). **-ovendejo** málningarverslun.

akvo-o vatnslitur. **fon-o** grunnlitur. **kalk-o** límlitur, kalk(vatn). **pistol-i áhr** úða. **pistol-ilo** málningarúðari.
-skatolo litakassi. **-tavolo** yfirferð.

farĉ/o mat fars. **-i áhr 1** fylla með farsí. **2** troðfylla, troða í.
farenhejt/a eðl Fahrenheit-.

faring/o lfæ kok. **-a** kok-. **-ito læk** kokbólga, kokþroti. **-oskopo** kokspegill. **-oskopio** kokspeglun.
Farise/o trú 1 farisei. **2** hræsnari. **-eco, -ismo** fariseismi, hræsni, sjálfsánægja.
farm/i áhr 1 taka (jörð) á leigu. **2** reka búskap á. **-o 1** búskapur. **2** bóndabær, leiguþjörð. **-a** (um jörð) tekinn á leigu. **-anto, -isto, -ulo** leiguliði, ábúandi. **-igi** leigja út (jörð). **-iganto** leigusali (jarðar). **-ejo, -obieno** sveitabýli, sveitabær. **-odomo** bæjarhús. **-opago** jarðleiga. **-okorto** hlað.

farmaci/o vís lyfjafræði. **-a** lyfjafræði. **-isto** lyfjafræðingur.
farmakolog/o per lyfjafræðingur, apótekari. **-io** lyfjafræði.
farmakope/o vís lyfjaskrá.
Faros/o sag Faros.

fars/o skopleikur, skrípaleikur, farsí. **-a** skrípaleikslegur. **-isto** loddari.
Farsal/o sag Farsala (borg í Pessalíu, en þar vann Sesar sigur í bardaga við Pompeja).
farm/i áhl líða (vel eða illa). **-o** heilsufar. **bon-i áhl** líða vel. *Kiel vi -as?:* hvernig líður þér?
farun/o mjöl. **-a** mjöl-. **-aĵo mat** vellungur. **-ejo** mölunarfyrtæki. **-vermo** mjölmaður.
fasad/o framhlið (húss).
fasci/o lfæ fell, bandvefsreifur um líffæri.
fascin/i áhr 1 heilla, hrífa, töfra. **2** dáleiða. **-ado** töfrar; töfrun; unaður.
fasciol/o dýr lifrarormur (*Fasciola*).
fasĉin/o hrísboggi. **-i áhr** styrkja með hrísböggum.

fask/o 1 vöndull, kippa; vöndur. **2** teinavöndull. **-eto** vöndur; skúfur. **-igi** binda saman. **faden-o** hönk, hespa. **fe-o gra** nornavöndur. **foli-o** birkivöndur (til notkunar í gufubaði). **har-eto** brúskur, hártoppur.
lum-o ljósrák. **plum-o** fjaðurskúfur. **spik-o** kornbundin. **verg-o** hrísknippi til eldiviðar.

fasm/o dýr förustöngull (*Phasma*). **-edoj** förustönglaætt.
fason/o snið. **-i áhr** mynda, laga, móta. **tondo-o** háralag, hárgreiðsla.
fast/i áhl trú fasta. **-(ad)o** fasta. **-a** föstu-. **Granda -o = Karesmo**. **-otago** fasta, dagur sem fastað er.
faĉism/o fasismi.
faĉist/o per fasisti.
Fat/o = Fatal/o.

fatal/o örlög; forlög. **-a 1** örlagaþrunginn. **2** óhappasæll. **3** banvænn. **-e** óhjákvæmilega. **-aĵo 1** ógæfa, óheppni. **2** slysi. **-eco** banvæn áhrif, banvæni. **-ismo hei** forlagatrú, örlagatrú. **-isto** forlagatrúarmaður.
-oplana örlagaþrunginn; afdrifamikill.

Fatal/o goð örlagagyðja.
fatamorgan/o ská hillingar, tibrá (= **miraĝo**).
fatras/o nýy drasl, rusl.
faŭk/o tæk 1 kjaftur, gin. **2** mynni. **-i áhl** gapa, gína. **kloak-o** lokræsi.
faŭl/i áhl (í íþróttum) fremja brot, brjóta af sér. **-o** brot (á reglum).
faŭlt/o ldf misgengi.
faŭn/o dýralíf, dýraríki.
faŭn/o goð 1 skógarpúki, skógarguð, fánn. **2** ruddalegur munaðarseggur.
Faŭst/o per Faust.

- faŭvism/o** *fag* fávismi, óargastefna.
- fav/o** *læk* 1 geitur (sjúkdómur). 2 = **tinio**. 3 = **besta skabio**. -a 1 geita-. 2 andstyggilegur. -a**ŭ** geitahrúður, skurfá. -**ulo** 1 geitasjúklingur. 2 ódrengelegur náungi.
- favor/a** 1 hliðhollur, góðviljaður. 2 heppilegur. 3 hagstæður. -e vingjarnlega; á jákvæðan hátt; heppilega. -i *áhr* unna, vera hliðhollur. -o 1 góðvild, hylli. 2 greiði; blessun, hagnaður. -a**ŭ** eftirgjöf, forréttindi. -**anto** verndari, velgjerðarmaður. -**ato** uppáhald, vildarmaður. -**emo** hlutdrægni. -**igi** vinna hylli (e-s). **mal-a** 1 óhagstæður. 2 óvinveittur, mótfallinn. **mal-o** ónáð. **kor-i** *áhr* aumkast yfir. **kor-o** náð.
- faz/o** 1 *stj* kvartil. 2 *alm* stig, þróunarstig. 3 umskipti. 4 *eðl rtæ* fasi. 5 skeið. **de-i**ĝo**** fasamunur. **el-igita rtæ** ósamfasa. **el-ig**o**** fasaskipti. **mal-a** andfasa. **sam-a** samfasa.
- fazan/o** *dýr* fasani. **vir-o** fashani. -**ino** kvenfasani. -**edoj** fashanaætt (*Phasianidae*).
- fazeol/o** *gra* frönsk baun (*Phaseolus*). -**eto** sniðbaun.
- fazor/o** *eðl* fasavigur, fasavektor.
- fe/o** *god* álfur. -a eins og álfamær; álf-, álfa-. -**ino** álfkona. -a **iluminacio** skrautljós. **lando de -inoj** álfheimur.
- Feak/o** *god* Feaki.
- Feb/o** *god* Febus (Apollon). -a Feba (Artemis).
- febl/a** *nýy* veikur; veiklaður. -**ig**o**** veiklun.
- febr/o** *læk* 1 hitasótt; hiti. 2 ofsi. **afta -o** gin- og klaufaveiki. **akuta -o** bráðasótt. **butona -o** dílasótt. **flava -o** gul hitasótt. **fojn-o** heysótt (ofnæmi fyrir frjódufti, heyi o.þ.h.). **malta -o** = **melitokokozo**. **marĉa -o** = **malarío**. **puerpera -o** barnsfararsótt. **terciana -o** malaría með hitakasti með tveggja daga millibili. **kvartana -o** malaría með hitakasti með þriggja daga millibili. **tifoida -o** taugaveiki. **trem-o** kalda. **vund-o** meiðslasótt. -a, -**eca** 1 með hita. 2 ákafur. -i *áhl* vera með hita. -**ulo** sjúklingur með hita. -**odona** hitavaldandi. **kontraŭ-a**, **sen-ig**a**** hitaeyðandi. **sen-igilo** hitasóttarlyf.
- februar/o** febrúar, febrúarmánuður.
- feĉ/o** 1 dreggjar. 2 úrhrak. -a 1 gruggugur, sorafullur. 2 úrhraks-. -i *áhl* setjast á botninn.
- feder/i** *áhr fél* sameina undir sambandsstjórn. -a sameinaður undir sambandsstjórn, sambands-, sambandslegur. -o = **federacio**. -**ig**i**** sameinast undir sambandsstjórn. -**ismo** = **federaciismo**. -**isto** = **federaciisto**. **kun-a**ŭ**** = **konfederacio**.
- federaci/o** *fél* bandalag. -a sambands-, sameinaður. -**ismo** sambandsstjórnarstefna. -**isto** sambandsstjórnarmaður.
- federal/a** *lög* 1 = **federa**. 2 (í Bandaríkjunum) alríkis-.
- Fedr/o** *per* Fedrus. -a Fedra.
- fek/i** *áhl* hægja sér, kúka. -o kúkur. -a hægða-. -**ado** vallgangur. -**a**ŭ**** hægðir, skítur, saur.
- fekul/o** = **amelfaruno**.
- fekund/a** *alm gra* *dýr* 1 frjór. 2 frjósamur. -**eco** frjósemi. -**ig**i**** *gra* *dýr* frjóvga; gera frjósaman. **mal-a** ófrjór. **ne-a** = **malfekunda**.
- fel/o** feldur, skinn, gæra. -a skinn-, loð-. -**isto** skinnari, sútari. **sen-ig**i**** 1 flá skinnið af. 2 knýja til mikillar vinnu fyrir lágt kaup. **sen-ig**e**jo** sútunarstöð. **ŝaf-o** reyfi. **ora ŝaf-o** *god sag* gullreyfið.
- felah/o** egypskur bóndi.
- feldmarŝal/o** *her* yfirhershöfðingi.
- feldspat/o** *ste* feldspat.
- feliĉ/a** 1 sæll, hamingjusamur. 2 heppinn. 3 ánægður; ánægjulegur. -e sem betur fer; heppilega. -o 1 hamingja, gleði. 2 gæfa, sæla. 3 heppni. -**ega** fullsæll, alsæll. -**ig**i**** gleðja. -**ulo** 1 lukkunnar pamfill. 2 einn hinna sælu. **mal-a** 1 óheppinn. 2 vansæll, óhamingjusamur. **mal-e** 1 því miður. 2 aumlega; í ógæfu. **mal-o** 1 óhamingja, ógæfa, óhapp. 2 vesaldómur. **mal-ego** hörmuleg óhamingja. **mal-ig**i**** hryggja, gera óhamingjusaman. **mal-ulo** vesalingur, aumingi.
- felieton/o** neðanmálssaga; kjallaragrein.
- Feliks/o** *per* Felix.
- felis/o** *dýr* kattaætt (*Felis*). -**edoj** smákattaætt (*Felidae*).
- felp/o** baðmullarflauel.
- felt/o** flóki. -a 1 flóka-. 2 flókakenndur. -i *áhr* gera að flóka. -**ig**i**** flókna. -**izi**, -**ogarni** *áhr* þekja með flóka; fódra með flóka.
- feluk/o** *sig* felúkka, lítið strandskip (í Miðjarðarhafi).

- femal/o** *gra* dýr kvenmaður, kvendýr.
feminism/o kvenréttindastefna.
feminist/o *per* kvenréttindasinni.
femto/ *vís* femtó- (forskeyti eininga 10^{-15}).
femur/o *lfæ* læri, lærleggur. **-a** lær(a)-, lærleggs-. **-aĵo** *mat* læri (t.d. fugls, til matar). **-ingo** *sag* læk lærleggshlíf. **-osto** = **femuralo**.
femural/o *lfæ* lærbein, lærleggur. **-a** lærleggs-.
fen/o **1** *ved* hnúkaþeyr, fönvindur. **2** *rtæ* tæki með heitum blæstri. **3** *efn* fen-.
fenacetin/o *efn* fenasetín.
fenantren/o *efn* fenantren.
 fend/i *áhr* kljúfa, skera sundur. **-o** skor, sprunga, klauf. **-ado** kloffning; það að kljúfa. **-ego** jarðsprunga, gjá. **-eto** rifa, skora. **-eti** *áhr* brjóta, sprengja. **-iĝi** rifna, brotna; kloffna. **-ilo** klaufjárn; (kjöt)öxi. **-ohava** kloffinn, klofnaður. **dis-i** *áhr* kljúfa sundur. **-ita** *hufo* alklofin klauf. **dis-iĝi** kloffna; opnast. **dis-iĝo** sprunga. **el-i** *áhr* láta spretta upp. **en-i** *áhr* skora, gera skoru. **en-o** skora. **aer-o** *eðl* *rtæ* loftbil. **cel-o** *tæk* sigtisrauf. **har-ado** hártogun. **kerno-ado** *eðl* kjarnaklofnun. **rok-o** hamarskora.
fendr/o aringrind.
fenek/o eyðimerkurrefur (*Fennecus*).
fenen/o *efn* fenýlen.
fenestr/o *byg* sig gluggi. **baskula -o** hverfigluggi. **elstara -o** útskotsgluggi. **-a** glugga-. **-a breto**, **-a sojlo** gluggakista, sólbekkur. **franca -o** glerhurð (sem liggur út í garð). **-a fosto** gluggastafur. **-a kruco** þverslá glugga. **-a vitro** gluggarúða. **-eto** **1** lítill gluggi. **2** = **giĉeto**. **-umo** gluggahleri. **-obreto** gluggakista, gluggasylla. **-ofermilo** = **espanjoleto**. **-ofiksilo** gluggajárn. **-oframo** gluggakarmur. **-oklapo** gluggagrind. **-okruco** rammi utan um gluggarúðu, gluggakross. **-oniĉo** = **embrazuro** **1**. **-okovrilo** = **-umo**. **-opordo** glerhurð. **tra-igi** kasta í gegnum glugga. **baskul-o** hverfigluggi. **bed-o** gler vermireits. **glit-o**, **lev-o** rennigluggi. **klap-o** þakgluggi. **montra -o** sýningargluggi. **korbel-o** útskotsgluggi. **sen-a** gluggalaus. **ŝip-o** ljóri.
fenetol/o *efn* fenetól ($C_6H_5OC_2H_5$).
fenic/o *per* Fönikiúbúi, Föniki. **F-io**, **F-ujo** *ldf* Fönikía.
fenikopter/o dýr flæmingi, flamingói (*Phœnicopterus*).
feniks/o *goð* **1** fönix. **2** fágætur maður.
fenikur/o dýr rauðstélur (*Phœnicurus*).
fenil/o *efn* fenýl (C_6H_5). **-acido** fenýlsýra.
fenilen/o = **feneno**.
fenkol/o *gra* fennika (*Fœniculum* einkum *vulgare*), sigóð.
fenol/o *efn* fenól, karbólsýra. **-ato** fenólat.
fenomen/o *hei alm* *eðl* **1** fyrirbæri, fyrirbrigði. **2** fyrirburður. **-o de Hall** *eðl* Hall-hrif. **-o de Joule** *eðl* Joules varmaverkun. **-o de Kelvin** *eðl* Kelvinsfyrirbrigði. **-o de Volta** *eðl* Volta fyrirbrigði. **-o de Zeeman** *eðl* Zeemanshrif. **lumelektra -o** *eðl* ljósrafmagnsfræði. **sparka -o** *eðl* neistafyrirbæri. **-a hei** einstakur, stórkostlegur, frábær. **-ismo** *hei* fyrirbærissstefna. **-ologio** *hei* fyrirbærafræði, sýndafræði. **foto-o** *eðl* ljósfyrirbæri. **pendol-o** *útv* pendúlfyrirbæri. **-ulo** undramaður.
fenotip/o *líf* svipfar, svipgerð.
fenugrek/o *gra* hafurshorn (*Trigonella fœnumgræcum*).
fer/o *efn alm* járn (*Fe*). **-a** *efn* **1** járn-. **2** úr járn. **3** harður, stálharður. **4** járnkenndur. **-i** *áhr* klæða (e-ð) járn; járna. **-aĵo** **1** járnverk. **2** járnarúsl. **-aĵisto** járnsmiði, járnvörusali. **-ato** ferrat. **-ika** *efn* járn-. **-ika klorido** járnklóríð. **-oza** *efn* járn-. **-oza oksido** járnildi. **-umi** *áhr* járna (t.d. hest). **-obendo** járnband. **-ocianido** *efn* járnkýnið. **-odona**, **-ohava** sem inniheldur járn, sem í er járn. **-olaborejo** járnverksmiðja. **-opirito** brennisteinskís, glópagull. **-ŝtono** járnsteinn. **-ovojo** járnbraut (s. **voj**). **en-igi** setja í járn. **inter-aĵo** *eðl* bil milli skauta. **ne-a** sem ekki inniheldur járn. **angul-o** vinkiljárn. **fand-o**, **gis-o** = **giso**. **huf-o** skeifa. **huf-i** *áhr* járna (hest). **I- -o** I-bjálki. **laĉ-(aĵo)** fjötur. **krud-o** hálfhrensað járn, hrájárn, járn í hleifum. **mol-o** pottur, mjúkt járn. **spegul-o** spegiljárn.
Ferar/o *ldf* Ferrara (borg á Ítalíu).
ferdek/o *sig* þilfar, þiljur. **-a** þilfars-. **-i** *áhr* setja þiljur í, byggja yfir. **inter-o** miðþiljur, milliþilfar.

sen-a þilfarslaus, án þilfars. **sur-iĝo** lending á þilfar. **sub-o** neðra þilfar, þriðja farrými. **antaŭ-o** hvalbakur; framþilfar. **boat-o** bátapilfar. **ĉefa -o** aðalþilfar. **flug-o** flugvélaþilfar. **kanon-o** fallbysstuþilfar. **oficira -o**, **post-o** afturþilfar. **pont-o** byg brúargólf. **promen-o** farþegaþilfar. **tri-ulo** skip með þrem þilföllum.

Ferdinand/o *per* Ferdínand.

feri/o frí, orlof. **-oj** leyfi, frí. **banka -o** bankafrí. **-a** frí-. **-i áhl** vera í leyfi. **-anto** maður í frí.

ferician/o *efn* járnsýanið.

ferit/o *efn* ferrit.

ferl/i *áhr sig* heflla (segl). **-o** heflun. **-ilo** hefilskaft; heflunarband. **mal-i** *áhr* leysa (segl).

ferm/i *áhr* **1** loka. **2** ljúka. **-o** lokun. **-a** loka-. **-eti** *áhr* loka (augunum) fyrir e-u. **-iĝi** **1** ljúka (óp.). **2** verða lokaður; lokast. **-ilo** **1** lok, lás. **2** tappi. **3** loka, klinka. **-ita silabo** *hlj* lokað atkvæði. **ĉirkaŭ-i** *áhr* girða um, umlykja. **dismal-i** *áhr* gapa. **duon-i** *áhr* = **fermeti**. **en-i** *áhr* byrgja inni; hafa í varðhaldi; hafa inni. **en-iĝi** vera byrgður inni. **en-iĝema** fámáll, fálátur, dulur. **inter-aĵo** þéttiefni. **mal-i** *áhr* **1** opna; ljúka upp. **2** setja (fund). **mal-o** inngangur; opnun, það að opna; byrjun. **mal-a** inngangs-; setningar-, opnunar-. **mal-aĵo** op, gat. **mal-egi** *áhr* opna mikið. **mal-iĝi** opnast. **mal-ita silabo** *hlj* opið atkvæði. **mem-a** sjálflokandi. **ne-ita** ólokaður, opin, opinber. **re-i** *áhr* loka aftur. **remal-i** *áhr* opna aftur. **remal-o** enduropnun. **fand-i** *áhr* bræða saman. **fulmo-ilo**, **glit-ilo**, **tir-ilo** = **zipo**. **klak-i** *áhr* loka með skell. **klak-ilo** spenna, hespa. **pinĉ-ilo** *eðl efn* klemma. **sigel-i** *áhr* innsigla. **ŝtop-i** *áhr* loka niðri; setja tappa í. **tranĉmal-i** *áhr* skera upp.

fermat/o *tón* lengingarmerki, dráttarmerki.

ferment/i *áhl efn* gerjast, ólga. **-o** *efn* gerill. **-ado** gerjun, gerð, ólga. **-aĵo** súrdeig. **-igi** hleypra ólgu í, láta gerjast, sýra. **-ilo** ger. **ne-inta**, **sen-a** ósýrður. **sen-a pano** = **maco**. **ne-inta vino** óáfengt vín.

fermi/o *efn* fermíum, fermín (*Fm*).

fermion/o *eðl* fermíeind.

fero/a *ldf* færeyskur. **F-aj Insuloj**, **F-io**, **F-oj** Færeyjar. **-ano** Færeyingur.

feroc/a *ská* grimmur, grimmúðugur, villtur.

ferol/o *gra* djöflatað (*Ferula*).

ferotipi/o *ljó* ljósmyndun á járnplötu.

fervor/o áhugi, áræði. **-a** heitur, ákafur. **-e** duglega, heitt, ákaft, með ákafa. **-i áhl** vera vandlættingarsamur, brenna af mikilli vandlættingu (s. Sk.1.14). **mal-a** kuldalegur, afskiptalaus. **sen-a**, **ne-a** hálfvolgur. **-ega** ofsafenginn. **-ulo** ákafamaður, ofstækismaður.

fest/i *áhr* halda hátíðlegan. **-o** hátíð. **-a** hátíðlegur. **-e** til hátíðar, hátíðlega. **-aĵo** hátíðarathöfn. **-eco** hátíðleiki. **boat-o** kappsigling. **edziĝ-o** brúðkaup(sdagur). **kandel-o** kyndilmessa. **memor-o** minningarhátíð. **nom-o** nafndagur. **palmo-o** pálmasunnudagur. **taŭr-o** = **taŭrbatalo**. **tendo-o** laufskálhátíð. **-salono** hátíðarsalur. **-tago** hátíðisdagur.

festen/i *áhl* halda veislu; éta krásir. **-o** veisla. **-a** veislu-. **-e aŭ malplene** allt eða ekkert. **-ado** veisla, veisluhald. **-ejo** veislusalur. **-ema** félagslyndur.

festival/o (alþjóða)hátíð.

feston/o bogi, laufaskurður. **-i** *áhr* skreyta blómbogum.

festuk/o *gra* vingull (*Festuca*).

fet/o *dýr* föstur. **-a** fösturs-, föstur-.

fetiĉ/o *trú* skurðgoð, töfragripur, verndargripur. **-ismo** *sál* **1** skurðgoðadýrkun, trú á stokka og steina. **2** blótskapur. **-isto** skurðgoðadýrkandi.

fetor/o óþefur, ódaunn. **-a** daunillur, þefillur. **-i áhl** þefja illa, dauna; vera afar ógeðfelldur.

feŭd/o lén. **-a** léns-, sem lýtur að léni. **-i** *áhr* léna. **-eco** lénsfyrirkomulag. **-estro** lénsdrottinn. **-ismo** lénsstjórn, lénskipulag. **-ulo** lénsmaður. **-mastro** = **feŭdestro**. **-rajto** lénsumboð. **en-igi** veita lán.

fez/o tyrkjakolla.

fi! *mfr* **1** svei, sveiattan. **- al vi** skammastu þín. **2** (forskeyti) skammarlegur, svívirðilegur, t.d. **-ago** ódæði; **-homo**, **-ulo** ódráttur, óþokki. **-a** skammarlegur, svívirðilegur, andstyggilegur, viðbjóðslegur. **-flati** *áhr* smjæðra fyrirlitlega. **-libro** klámrit. **-rakonto** vafasöm saga. **-virino** subba.

fi *mfr* **fi**, 21. bókstafur gríska stafrófsins (Φ, φ, ϕ).

fiakr/o leiguvagn. **-isto** leiguvagnsstjóri.

fianĉ/o unnusti, heitmaður, kærasti. **-a** trúlofunar-. **-iĝi** trúlofast. **-iĝo**, **-eco** trúlofun. **-ino** unnusta,

kærasta, heitmey, heitkona. **-ina** heitmeyjar-. **-inigi** trúlofa. **-iniĝi** trúlofast. **-amiko** svaramaður. **ge-oj** verðandi hjón, hjónaefni. **eks-iĝi** rifta trúlofun, slíta trúlofun. **inter-iĝi** trúlofast.

fiask/o ófarir, hrakfarir. **-i ahl** verða að engu, mistakast.

fiber/o dýr bísamrotta (*Fiber*; einkum *zibethicus*). **-a felo** bísam.

fibol/o *sag* **1** forn brjóstnál, dálkur. **2** öryggisnæla (= **sendanĝera pinglo**).

fibr/o *lfæ* **1** trefja. **2** þráður. **-a, -oza, -oplena** trefjóttur. **-eto** fingerður þráður. **-iĝi** flosna, trafna. **-omo** *læk* bandvefsæxli. **dis-i ahr** aðskilja trefjurnar í.

fibrilaci/o *læk* hjartatitringur.

fibrin/o *lfe* fibrín, trefjaefni, trafí.

fibrinogen/o *lfe* fibrínógen, frumtrafí.

fibroin/o *efn* fibróín. **silko-o** silkifibróín.

fibul/o *lfæ* dálkur, sperrileggur.

fid/i ahr treysta, reiða sig á. **-o 1** trú. **2** trúnaður, traust. **-ebla** áreiðanlegur, traustur; ábyggilegur. **-inda** skilríkur, áreiðanlegur, trúr. **mal-i ahr** vantreysta, tortryggja. **mal-ema** efunarsjúkur; vantrúaður. **mem-o** sjálfstraust. **ne-inda** óviss, vafasamur, óáreiðanlegur, ótraustur. **ne-ulo** trúrofi. **sin-o** = **memfido**. **tromem-a** of öruggur, of vongóður. **tro-ema** trúgjarn. **bona-e lög** í góðri trú. **malgrand-a** *kri* trúlítill.

fideikomis/o *lög* aðalerfðagóss; óðal. **-ulo** eigandi að aðalerfðagóssi; óðalsbóndi.

fidel/a 1 tryggur. **2** trúr; nákvæmur. **-e** tryggilega; trúlega. **-aĵo** traust. **-eco** tryggð, trúmennska; nákvæmni, áreiðanleiki. **-ulo 1** trúr maður. **2** trúaður maður. **mal-a 1** ótrúr. **2** ótryggur; ónákvæmur.

Fidi/o *per* Fídías.

fidr/o *rtæ* rafveitutaug.

fier/a 1 stoltur, þóttafullur. **2** drambsamur, hrokafullur. **-e** á hrokafullan hátt. **-i ahl** vera stoltur, hrokast, ofmetnast. **-o** dýrð. **-aĵo** drambyrði. **-eco** stolt, drambsemi. **-ego** hroki, drambr. **-igi** blása upp (af monti). **-iga** æsandi. **-iĝi** verða hrokafullur. **-indaĵo** vegsemd. **-ulo** ágjarn maður. **mal-a** hæverskur, lítillátur, auðmjúkur. **sen-a** dramblaus.

fifr/o *tón* hljóðpípa, pikkólóflauta.

figo/o *gra* fíkja. **-arbo, -ujo** fíkjutré (*Ficus carica*). **-birdo** *dýr* fíkjufugl (*Sphecotheres*).

Figar/o *bók* Figaró.

figur/o 1 persóna; andlit; útlit. **2** líkan. **3** líking, gervi. **4** lögun, vaxtarlag. **5** mynd, teikning, riss; flatarmálsmynd. **6** *tón* sveipur, mynstur. **7** stílbragð. **-a** líkingafullur, óeiginlegur. **-e** í táknrænum skilningi, í óeiginlegri merkingu. **-i ahr 1** teikna; lýsa, sýna. **2** tákna. **3** leika (hlutverk). **-ado** myndun, myndagerð; lýsing (með orðum); tákun. **-aĵo** mynd, skýringarmynd. **-anto** *lei* aukadansari; aukaleikari; þegjandi leikari. **-eto** lítill stytta. **antaŭ-i ahr** boða, vita á. **trans-i ahr** ummynda, gera dýrlegri. **trans-iĝo** *kap* ummyndun (Kristis). **bel-a** laglegur, myndarlegur. **ĉifon-o** fuglahræða. **sankt-o** helgimynd. **stel-o** = **konstelacio**. **ŝak-o** taflmaður (utan peða). **tut-a skulptaĵo** standandi líkamsmmynd.

Fiĝi/oj *ldf* Fídjeyjar, Fídji. **-a** fídjeystur. **-ano** Fídjeyingur.

fik/i ahr *nýy* serða.

fikari/o *gra* vorsóley (*Ranunculus ficaria*).

fikci/o 1 hugarsmið, hugsmið. **2** skáldskapur. **3** tilbúningur, uppspuni. **-a 1** skáldskapar-, uppgerðar-. **2** ósannur. **3** gervi-. **-i ahr** látast sem, láta skilja. **-eco** falsleiki, ósannindi.

fikomiket/oj *gra* þörungasveppir (*Phycomycetes*).

fiks/i ahr 1 festa. **2** ákveða. **3** *ljó* fixera, festa mynd á (filmu). **-a** fastur. **-e rigardi** stara, horfa fast á. **-(ad)o** festing; fyrirskipun, ákvörðun. **-aĵo** útbúnaður. **-eco** festa. **-iĝi** festast. **-ilo 1** fixatíf. **2** fixer. **3** skrúfstykki. **-angulo** festingarhorn. **-bano** *ljó* fixerbað. **-ideulo** *sál* maður með þráhyggju. **al-i ahr** festa á. **mal-i ahr** losa, leysa. **mal-a** laus, leystur. **kun-i ahr** festa saman. **keĵlo-i ahr** festa með fleyg(um). **lok-ita** kyrrstæður. **ton-i ahr** *ljó* gefa litblæ og fixera (festa).

fiktiv/a mfr = **fikcia**. **-eco** = **fikcieco**. **-a modo** = **kondicionalo**. **-aĵo** = **fikcio**.

fil/o sonur. **la -o de homo** mannsönurinn. **la erarinta** (eða **perdita**) **filo** glataði sonurinn. **-a** sonarlegur, dótturlegur. **-ĉjo** sonarkund. **-eco** sonerni, sonarstaða. **-eto** sonur sæll. **-igi** ættleida (sveinbarn). **-ino** dóttir. **-ineto** lítill dóttir. **-inurboj** þorpin umhverfis borg. **bo-o** tengdasonur. **bo-ino** tengdadóttir. **duon-o** stjúpsonur. **duon-ino** stjúp dóttir. **ge-oj** sonur (eða synir) og dóttir (eða dætur). **pra-o** afkomandi, niður. **sen-ulo** sonarlaus maður. **sol-o** einkasonur. **sol-ino** einkadóttir.

- filadelf/o** *gra* snækóróna (*Philadelphus (coronarius)*).
- Filadelf/o** *sag* Filadelfus.
- Filadelfi/o** *ldf* Philadelphia (borg í Pennsylvaníu).
- filakteri/o** *inn* minnisborði (s. Mt.23.5).
- filament/o** *rtæ* **1** glóðarþráður. **2** *lfæ* taugaþráður. **3** *gra* frjóþráður.
- filandr/o** *dýr* **1** kóngulóarvefur. **2** hialín.
- filantrop/o** *per* mannvinnur. **-a** mannúðlegur. **-eco**, **-io** mannkærleiki, mannúð. **-ia** = **filantropa**.
- filari/o** *dýr* þráðormur (*Filaria*). **-ozo** *læk* þráðarsýki, Bancroftsormaveiki.
- filatel/o** frímerkjasfræði; frímerkjasöfnun. **-a** frímerkjasöfnunar-. **-isto** frímerkjasafnari.
- file/o** **1** *mat* lundir. **2** *mat* flak. **3** *pre* þverlína á bókarkili.
- Filemon/o** *per* Filemon.
- filharmoni/o** filharmónía. **-a** filharmónískur, filharmóníu-.
- filí/o** útibú, undirdeild. **-iĝi** tengjast öðru fyrirtæki. **-igi** gera að systurfyrirtæki.
- filigran/o** *tæk* **1** víravirki. **2** vatnsmerki (á pappír). **-i** *áhr* þrýða víravirki, setja vatnsmerki (á pappír).
- filik/oj** *gra* burkni (*Filix*). **har-o** = **adianto**. **in-o** = **atirio**. **ŝild-o** = **aspidio**. **vir-o** stóriburkni. **-ejo** burknaús. **-oscienco** burknafræði.
- Filip/o** *per* Filip, Filippus. **-a**, **-ino** Filippía.
- filipendul/o** *gra* brúðarvefur (*Filipendula*).
- Filipi/o** *sag* Filippí. **-ano** Filippímaður.
- filipik/o** *bók* **1** ádeiluræða Demosþenesar gegn Filippusi Makedóníukonungi. **2** þrumuræða.
- Filipin/oj** *ldf* Filippseyjar. **-a** filippseyskur. **-ano** Filippseyingur.
- filistr/o** **1** smáborgari, oddborgari, broddborgari, smásál. **2** ómenntaður maður. **-a** smáborgaralegur, smásálarlegur; ómenntaður. **-eco** smásálaraskapur.
- filíst/o** *sag* Filistei. **F-ujo** *bib* Filistea.
- filít/o** *ste* hjartartunga (*Phyllitis*).
- film/o** **1** filma. **2** kvikmynd; bíómynd. **3** hula, himna. **silenta -o** þögul (kvik)mynd. **-a** kvikmynda-. **-i** *áhr* filma, taka kvikmynd. **-ado** kvikmyndun. **-eto** filma (í myndavél). **-inda** sem kvikmyndast vel. **-isto** kvikmyndagerðarmaður, kvikmyndari. **-ujo** filmukassi; spóla. **-aktoro** kvikmyndaleikari. **-bazo** filma án þeytu. **-ludi** *áhl* leika í kvikmynd. **-oprezentado** kvikmynda(r)sýning. **parol-o**, **son-o** talmynd.
- filogenez/o** *líf* ættarþróun, þróunarskeið æðri dýrategunda og manna frá frumstæðum lífverum.
- filogeni/o** *líf* þróunarferill, þróunarsaga (tegunda).
- filokser/o** *dýr* vínlús (*Phylloxera*).
- Filoktet/o** *per* Filoktetes.
- filolog/o** málfræðingur, textafræðingur, mál- og bókmenntafræðingur. **-io** málfræði, málvísindi. **-ia** málfræðilegur, málvísindalegur.
- Filomel/o** *god* Filomela.
- Filon/o** *per* Filón.
- filosemit/o** *per* gyðingasinni. **-ismo** vinsamleiki við gyðinga.
- filoskop/o** *dýr* söngvari (fugl) (*Phylloscopus*).
- filostom/o** *dýr* (*Phyllostoma*). **-edoj** blaðnefjur (*Phyllostomatidae*).
- filozof/o** heimspekingur. **-i** *áhl* vera stilltur. **-io** heimspeki. **-ia** heimspeki-. **-ii** *áhl* hugsa, bollaleggja heimspekilega.
- filtr/i** *áhr* *ljó* sía (t.d. fljótandi efni). **-a** síu-. **-ado** síun. **-aĵo** **1** síað efni. **2** síaður vökvi. **-iĝi** síast; smjúga, sitra. **-ilo** *ljó* *ĵa* sía; filter. **-odisko** kringlóttur síupappír. **-opapero** síupappír. **en-iĝi** sogast í gegnum, síast í gegnum. **tra-iĝi** vætla. **bend-ilo** *ĵa* *útv* bandsía. **pas-ilo** = **bendfiltrilo**. **suĉ-i** *áhr* sogsía.
- filtrum/o** *lfæ* efrivararrena.
- filum/o** *gra* *dýr* fylking (í líffræði).
- fimbri/o** *lfæ* kögur. **ovaria -o** kögurstrengur eggjakerfis.
- fimoz/o** *lfæ* forhúðarþrengsli, forhúðarþröng.
- fin/i** *áhr* **1** hætta. **2** enda, ljúka við. **3** ljúka. **-a** *stæ* síðastur, endanlegur, loka-. **-e** **1** síðast. **2** að lokum. **fin-e** loksins. **-o** endi, endir, endalok. **-ado** fullkomnun. **-aĵo** *mfr* **1** ending. **2** (í tónverki) koda, lokapáttur kafla. **-igi** **1** láta hverfa. **2** láta ljúka, láta klára. **-iĝi** **1** liða undir lok. **2** hætta. **3** enda, ljúka. **-iĝo** **1** lok. **2** =

-aĵo. **-ita** *stæ* **1** tilbúinn, búinn; liðinn undir lok. **2** = **finia**. **-ulo** sá síðasti. **-ofara** loka-, endanlegur. **-ofara bato** banahögg, náðarhögg. **al-igi** leiða til lykta. **ne-ita** ófullgerður. **sen-a** *stæ* **1** endalaus. **2** óþrjótandi. **3** óendanlegur. **sen-e** stöðugt, í sífellu. **mond-o** heimsendir, heimsslit. **semajno-o** helgi (laugardagur og sunnudagur). Ath. Stundum er **fin** notað sem forskeyti í merkingu **el** en það táknar fullkomnun. Ber að nota **fin** þannig sem minnst (aðallega þá er gæti leitt til misskilnings að nota **el**). **parol-o** niðurlag ræðu, ræðulok.

final/o *tón* **1** lokakafli (í tónverki). **2** *íþr* úrslit, úrslitaleikur; úrslitakeppni. **-isto** sá sem kemst í úrslit, þátttakandi í úrslitakeppni.

financ/o fjármál, fjárhagur. **-a** fjármála-. **-i** *áhr* fjármagna, kosta. **-isto** fjármálamaður. **-istaro** fjármálamenn, fésýslumenn. **-oficisto** fjármálastarfsmaður.

fines/o *flu* svínun.

fingr/o *lfæ* fingur. **dika -o** þumalfingur. **longa -o** langatöng. **malgranda -o** litlifingur. **montra -o** vísifingur. **ringa -o** græðifingur, baugfingur. **-a** fingur-, fingra-. **-i** *áhr* **1** vísa (með tölustöfum) til haganlegustu fingrastöðu á hljóðfæri. **2** skipa fingrunum (við hljóðfæri). **-ado** fingrasetning. **-aĵoj** *lfæ* fingurlaga hluti líffæris. **-eto** lítill fingur. **F-eto** þumalingur. **-ingo** **1** fingurbjörg. **2** fingursmökkur. **-ujo** **1** fingur (á vettlingi). **2** fingursmökkur. **-umi** *áhr* fitla við. **inter-igi la manojn** spenna greipar. **dik-o** = **polekso**. **et-o** = **malgranda fingro**. **pied-o** tá. **pied-e** á tánum. **-opinto** fingurgómur.

fini/a *stæ* endanlegur. **-o** *stæ* endanlegt magn. **ne-a** óendanlegur, ótakmarkaður. **ne-iganto** örspönnuður. **trans-a** *stæ* sem liggur hinum megin óendanleikans.

Finister/o *ldf* **1** Finisterrehöfði (á Spáni). **2** Finisterreherað (í Frakklandi).

finitiv/o *mfr* sögn í persónuhætti, persónuháttur.

fink/o finka; finkuætt.

Finland/o = **Finnujo**, **Finnlando**.

Finmark/o *ldf* Finnmörk.

finn/o *per* Finnlendingur, Finni. **-a** finnskur. **F-ujo**, **F-lando** *ldf* Finnland.

fint/o *her* *íþr* bragð, klækur. **-i** *áhl* stinga sneið.

fiol/o *efn* meðalafaska, lyfjaflaska.

firm/a *bib* fastur, stöðugur; staðfastur. **-aĵo** **1** festing. **2** föst jörð. **-eco** festa, staðfesta. **-igi** staðfesta, festa. **-iĝi** harðna, hlaupa, storkna. **mal-a** óstöðugur, linur, mjúkur, eftirlátssamur; beygjanlegur. **mal-igi** losa, veikja; grafa undan; rugla. **anim-eco** þrákelkni, þrautseigja. **rok-a** óbifanlegur.

firm/o **1** fyrirtæki. **2** firma, firmaheiti.

firma/o = **firno** **1**.

firment/o festing, himinhvel.

firn/o *veð* hjarn.

first/o *byg* *ldf* **1** mæni. **2** fjallshryggur. **-a** mæni-, mænis-. **-olinio** *ldf* vörp, vatnaskil. **-otrabo** mæniás.

fisi/o *eðl* kjarnaklofnun. **-a bombo** klofnunarsprengja (= **atombombo**).

fisk/o **1** ríkissjóður. **2** skattstjórnun. **-a** skatt-, skatta-; sem lýtur að ríkissjóði.

fistul/o *læk* pípusár, fistill.

fiš/o *dýr* *mat* fiskur. **F-oj** *dýr* *stj* Fiskarnir (stjörnumerki). **-a** fisk-, fiski-. **-i** *áhr* veiða (fisk), fiska; fiska upp. **-ado** fiskveiði. **-aĵo** fiskur (sem matur), fiskmeti. **-ejo** fiskimið. **-eto** lítill fiskur, smáfiskur. **-ido** síli, seiði. **-isto** **1** fiskimaður. **2** fisksali. **3** fiskiræktarmaður. **-ujo** fiskitjörn; fiskpollur. **-kapti** = **fiši**. **-kaptilo** veiðarfæri. **-kulturo** fiskirækt, fiskaklak. **-osto** fiskbein. **-ovoj**, **-ovaro** hrogn. **blanka -o** **1** = **alburno** **2**. **2** = **leŭcisko**. **barb-o** *dýr* skeggkarfa (*Barbus*). **dorn-(et)o** = **gasterosteo**. **elektra -o** = **gimnoto**, **elektroforo**. **flug-o** flugfiskur = **ekzocebo** (*Exocætus*). **glav-o** = **spadfišo**. **hok-i** *áhr* veiða á öngul. **kat-o** steinbitur. **or-o** gullfiskur (*Cyprinus auratus*). **pilot-o** leiðsögufiskur, lóðsfiskur (*Naucrates ductor*). **plat-o** = **pleŭronektedo**. **sablo-o** = **ekvilo**. **seg-o** = **pristo**. **spad-o** sverðfiskur (= **ksifio**). **šlim-o** slímfiskur. **-oleo** lýsi.

fiteŭm/o *gra* strokkar (garðjurt) (*Phyteuma*).

fiting/o *tæk* tengihlutir, tengsl (í pípulögnum).

fitis/o *dýr* laufsöngvari (*Phylloscopus trochilus*).

fito-/ *gra* plant-.

fitogen/a *líf* myndaður af jurtum, myndaður af jurtaefnum.

- fizali/o** *dýr* hveljudýr (*Physalia*).
fizalid/o *gra* blöðrubikar (*Physalis*).
fizik/o *vís* eðlisfræði. **-a** *ldf* **1** eðlisfræði-, eðlisfræðilegur. **2** náttúru-, náttúrufræðilegur. **3** líkamlegur. **-e** líkamlega. **-isto** eðlisfræðingur. **astro-o** stjarnedeðlisfræði. **kern-o** kjarnedeðlisfræði.
fiziognomik/o *vís* andlitstúlkun.
fiziolog/o *per* lífeðlisfræðingur. **-io** lífeðlisfræði. **-ia** lífeðlis-.
fizionomi/o andlitsfall, svipur; útlit.
fizioterapi/o *læk* orkulækning, sjúkraleikfimi, sjúkraþjálfun.
fjord/o *ldf* fjörður.
flabel/a með blævængslögun.
flag/o *sig* flagg, fáni, merki. **-i** *áhr* flagga, skryða flöggum. **-eto** veifa, lítill fáni. **-aĵo** flaggdúkur.
-stango *sig* flaggstöng. **-ŝipo** flaggskip, skip flotaforingja. **-ŝtofo** = **flagaĵo**. **signal-o** *sig* merkjaflagg.
-osignali *áhl* gefa merki með flöggum. **vento-o** veðurviti, vindhani.
flagel/o *gra* **dýr** **1** rengla. **2** bifhár. **-uloj** *gra* **dýr** svipudýr (*Flagellata*).
Flagelant/o *kaþ* flengjandi, svipubróðir.
flagr/i *áhl* blakta; leiftra. **-ado** blakt. **-aĵo** blossi. **-eti** *áhl* flögra; blika. **ek-i** *áhl* blossa upp. **ek-o** uppákoma.
flaĝolet/o *tón* lítill blokkflauta.
flak/o *nýy* pollur.
flakon/o *alm efn* **1** (ilm)flaska. **2** suðufaska; kolba. **ŝpruc-o** úðaflaska.
flakurti/o *gra* (*Flacourtia*). **-ecoj** fellviðarætt (*Flacourtiaceæ*).
flam/o logi, funi, blossi. **-a** **1** sveipandi, logandi. **2** fjörugur. **-i** *áhl* loga, fuðra. **-eco** hiti, ákafi, bruni.
-ema eldfimur. **-igi** setja eld í; æsa; kveikja í. **-iĝi** **1** blossa upp. **2** verða æstur. **-iĝema** bráðlyndur, uppstökkur. **-ingo** brennari (á gaslampa) = **gasbeko**. **ek-i** *áhl* kvikna í. **ek-a punkto efn** kveikimark. **ek-igi** kveikja í. **ek-igilo** *tæk* kveikjari. **ek-iĝi** kvikna í. **-birdo** = **flamengo**. **-forma**, **-stila** logalegur, logalíkur.
-ĵetilo eldvarpa. **blovo-o** logi sem myndast hefur með blæstri. **ofer-o** förnareldur. **sago-o** eldtunga.
flamand/o = **flandro**.
flamberg/o skyldingasverð, lagsverð.
flameng/o *dýr* flamingói, flæmingi (= **fenikoptero**). **-ofloro** *gra* flamingóblóm (*Anthurium scherzerianum*).
flamin/o *trú* rómverskur prestur.
Flamini/o *per* Flaminíus (rómverskur ræðismaður).
flan/o *mat* flatbrauð, flatkaka.
flandr/o *per* Flæmingi, Flandrari. **-a** flæmskur. **F-io**, **F-ujo** *ldf* Flæmingjaland, Flandur (flæmskumælandi hluti Belgíu). **-ismo** flæmsk þjóðernisstefna.
flanel/o flónel, flúnel; flannel. **-eto** bómullarflónel, baðmullarflúnel.
flangŝ/o *tæk* flans; stétt (á hjóli), kragi (á pípu).
flank/o **1** hlið. **2** síða. **3** -megin. **4** hverfa, vend. **5** hönd. **6** ætt. **-a** **1** hliðar-. **2** auka-. **-e** við hliðina. **-e de** **1** við hliðina á. **2** auk. **3** = **fare de**, **far**. **-en lei** **1** til hliðar; afsíðis. **2** í burtu. **-i** *áhr* verja (fylkingarhlið). **-aĵo** **1** (fylkis)hlið, (virkis)hlið (= **alo**). **2** minni háttar mál. **al-iĝi** *sig* koma að skipshlið, koma að hlið. **ambaŭ-e** báðum megin, á báða bóga. **ĉi-e**, **ĉiu-e** **1** úr öllum áttum. **2** á alla vegu. **de-iĝi** villast, beygja af. **du-a** tvíhliða. **kvar-a** fjórhlíða. **mult-a** flókinn, margbrotinn. **unu-a** hlutdrægur; einhliða. **unu-e** á annan bóginn. **-opiko** *læk* stingur undir síðu. **dors-o** bakhlið. **front-**, **kap-o** framhlið. **mond-o** höfuðátt heimsins. **ombro-o** skuggahlið. **sun-o** sólarhlið. **voj-o** vegarbrún.
flar/i *áhr* **1** nasa, finna lykt af. **2** þefa. **3** = **enflari**. **-o** snuður, hnýsni. **-a** þef-. **-ado** lyktarskyn. **-senti** *áhr* komast á snoðir um, lykta. **antaŭ-i** *áhr* gruna. **ek-i** *áhr* þefa af. **el-i** *áhr* þefa uppi. **en-i** *áhr* taka í nefið. **pri-i**, **-esplori** *áhr* rekja spor. **post-i** *áhr* rekja spor. **akre-a** þefvís. **-tabako** neftóbak.
flask/o fleygur, vasapeli, brúsi.
flat/i *áhr* smjaðra, skjalla, fleða. *flati sin*, hrósa sér. **-a** smjaðrandi; smjaðursamur. **-o** smjaður, fagurgali. **-ado** smjaður, það að smjaðra. **-aĵo** fagurgali, gullhamrar. **-ema** smeðjulegur, óhóflega hrósandi. **-isto**, **-ulo** smjaðrari. **ĉirkaŭ-adi** *áhr* hrósa óhóflega. **el-i** *áhr*, **per-i**, **-akiri** *áhr* fá með smjaðri. **-logi** *áhr* plata; lokka út úr. **fi-ulo** sleikja, smjaðrari.
flaŭn/o *mat* eggjakaka, pönnukaka.

- flaŭr/o** *gra* gróður(riki), flóra.
- flav/a 1** gulur. **2** sem svíkur stéttabaráttu verkamanna. **-o 1** gult, gulur litur. **2 = flavaĵo**. **-aĵo** rauða. **-eta** gulleitur, fölgulur. **-igi** *tæk* gera gulan; mála gulan. **-iĝi** gulna. **-ulo 1** hörundsgulur maður, mongóli. **2** verkamaður sem er á móti stéttabaráttunni. **griz-a** drapplitur. **hel-a** ljósgulur. **-a febro** gulusótt. **-a malsano = iktero**. **brun-a** gulbrúnn. **krom-o** krómgula, krómgulur litur.
- Flavi/o** *per* Flavíus. **-a** Flavía.
- Flavian/o** *per* Flavíanus.
- flavon/o** *efn* flavón.
- fle/o** *gra* foxgras, skollapunktur (*Phleum*).
- flebit/o** *læk* bláæðarbólga.
- flebotom/o** *læk* blóðtökutæki. **-io** *læk* blóðtaka.
- fleg/i** *áhr 1* hjúkra. **2** líta eftir, gæta; annast. **-ado** hjúkrun. **-ejo** sjúkrahús; hjúkrunarhús. **-antino** hjúkrandi. **-isto** sjúkraliði, hjúkrunarmaður. **-istino** hjúkrunarkona, hjúkrunarfræðingur. **man-ado** handsnyrting.
- Flegeton/o** *goð* Flegeþón (á í Hel).
- flegm/o** *sag 1 = limfo*. **2** rólyndi. **3** tómlæti. **-a 1** daufur, tómlátur. **2** rólyndur. **-ulo** seinlátur maður, daufur maður.
- flegmazi/o** *læk* bjúgbólga. **blanka dolora -o** bandvefs- og bláæðabólga í fótlim, viðkvæm bjúgbólga.
- flegmon/o** *læk* blástur, bólgusótt, bólgumein.
- fleks/i** *áhr 1* beygja, sveigja. **2** temja; auðmýkja. **-a = fleksebla**. **-o** *stæ* beygja; sveigur. **-ado** beyging, sveiging. **-anto** *lfæ* beygivöðvi. **-ebla** beygjanlegur, mjúkur, sveigjanlegur. **-iĝi 1** beygja sig, bogna, svigna. **2** láta undan. **-iĝo 1** lögun; hneiging. **2** bugða. **-iĝema** beygjanlegur; mjúkur; undanlátssamur. **-loko** beygistaður. **-orezisto** *tæk* ósveigjanleiki. **-osago** *eðl tæk* bogi. **de-iĝi** beygja sig til hliðar. **de-iĝo** *tæk* beygja. **el-ita** krókóttur. **ne-ebla** ósveigjanlegur. **retro-i** *áhr læk hlj* brjóta aftur á bak. **retro-o** brot aftur á við. **retro-o de la utero** legbrot aftur á við. **retro-a** fattur. **sub-i** *áhr 1* þrýsta niður. **2** yfirbuga. **sub-iĝo** *tæk* skekking; niðurburður. **sub-iteco** kjarkleysi. **trans-iĝa punkto** *stæ* hverfipunktur, beygjuskil. **genu-i** *áhl* falla á kné.
- fleksi/o** *mfr* beyging (orða). **-a** sem beygist, beygingar-. **-i** *áhr* beygja (orð). **sen-a** óbeygður.
- fleksor/o** *læk lfæ* beygivöðvi.
- fles/o** *dýr* flundra (*Pleuronectes flesus*).
- flibustr/o** *sag* víkingur, sjóræningi (við strönd Rómönsku Ameríku á 17. og 18. öld).
- flik/i** *áhr* bæta. **-o = flikaĵo**. **-aĉi** *áhr* klastra. **-aĵo** bót. **-ilo** stagnál, stoppunál. **-ilaro** viðgerðarbytta. **-istino** saumakona. **-itaĵo 1** bót (á föt). **2** pjatla, bótastagl. **-umi** *áhr*, **faden-i** *áhr* stoppa í. **farbo-i** *áhr* dubba upp (málningu). **kun-i** *áhr* skeyta saman. **ŝu-isto** skóviðgerðarmaður.
- flikten/o** *læk* smábóla, vatnsbóla.
- flint/o** *ljó tæk* tinnugler.
- flirt/i** *áhl 1* flögur. **2** daðra. **3** blakta. **-(ad)o** flögrun; daður. **-a** blaktandi; flögrunar-; daður-. **-aĵo** kelirí. **-ema** blaktandi; daðurgjarn. **-igi** veifa. **ĉirkaŭ-i** *áhr* flækjast um.
- flog/o = flokso**.
- flogiston/o** flogiston.
- flok/o 1** hnoðri. **2** flaga. **-a** flagnaður; eins og ull. **-igi** *efn* gera mærnaðan. **-iĝi** *efn* mærna. **-iĝado** það að mærna, mærnun. **neĝ-o** snjóflyksa. **sap-oj** sápuflögur.
- floks/o** *gra* glóðarblóm (*Phlox paniculata*); sumarljómi (*Phlox drummondii*).
- flor/i** *áhl gra* standa í blóma; blómgast. **-o gra 1** blóm, blómstur. **2** blómi. **-ado** blómgun, blómstrun, blómi. **-a** blóma-, blómstur-. **-a folieto = petalo**. **-aĵo 1 = floro**. **2** blómafyrirmynd. **-ejo** blómagarður. **-eto** smáblóm. **-isto** blómasali; blómaræktandi, blómaræktarmaður. **-ujo** blómsturpottur; blómavasi. **-ujo** blómsturpottur; blómavasi. **-aro** klasi. **-eco** blómskipun. **-ingo** blómhaldari. **-umi** *áhr* skreyta með blómum. **-folio** blómblað. **-desegna** blómskrýddur. **-kulturejo** blómræktunarstöð. **-polvo = poleno**. **-tigo = pedunklo**. **-vendejo** blómabúð. **-vendisto** blómasali. **-vendistino** blómasölustúlka. **dis-i** *áhl 1* blómstra. **2** brjótast út. **ek-i** *áhl* fá blóm, blómgast. **re-i** *áhl* blómgast aftur. **astro-o = astero**. **buter-o = leontodo**. **kadavro-o = stapelio**. **kruco-oj = kruciferacoj**. **maj-o = konvalo**. **neĝo-o = edelvejso**. **paper-o** pappírblóm. **sango-o = hemanto**. **sun-o = helianto**. **memor-o = mizoto**. **sen-a** blómlaus.
- Flora** *goð* Flóra (blómgjöfja Rómverja).

- Floreal/o** *sag* blómamánuður (8. mánuður í almanaki frönsku byltingarinnar, 20. apríl – 19. maí).
- floren/o** *sag* flórína, gyllini. **brita -o = du šilingoj.**
- Florenc/o** *ldf* Flórens (borg á Ítalíu). **-a** af eða frá Flórens.
- Florid/o** *ldf* 1 Flórídaskagi (í suðaustanverðum Bandaríkjunum). 2 Flórída (fylki í Bandaríkjunum).
- flos/o** fleki; timburfloti. **-i áhl** 1 fljóta. 2 leggja í flota (1. Kon. 5:9). **-ado** flot. **-aĵo** efni sem finnst fljótandi á vatni. **-igi** leggja á flota; flytja á flota. **-igado** flutningur í flota. **-ilo flu** 1 korkflá. 2 flothyliki, flot. **-isto** flotamaður, maður sem vinnur á flota. **-forto** sjá **forto**. **-linio** sjólína. **-ponto** flotbrú. **-vojo** flotarás. **-kapabla** flotfær.
- flot/o** *sig* floti, ríkisfloti. **aer-o** flugfloti, loftfloti. **aŭto-o** bílafloiti.
- flu/i** *áhl* renna, streyma. **-a** 1 rennandi, streymandi. 2 reiprennandi. 3 (úrelt) fljótandi = **likva**. **-o eðl** straumur, rennsli; flóð. **-adi áhl** renna sífellt. **-aĵo** fljótandi efni, vökvi. **-aĵa** fljótandi. **-eco** 1 fljótanleiki. 2 liðugleiki. **-ego** stríður straumur; straumhörd á. **-ejo** farvegur. **-eti áhl** drjúpa, seytle. **-eto** dropafall, spræna. **-ilo** rás; stútur. **-akvo** rennandi vatn. **-linia** straumlínulaga. **-rondo** straumrás (= **cirkvito**). **-ometro** rennslismælir. **al-i áhl** renna í. **al-o** flóð, aðfall. **al-anto** þverá. **al-a** feikinægur. **de-i áhl** renna ofan, falla. **de-o** fall. **de-ilo** renna, ræsi. **de-iga tubo** úrgangspípa. **dis-i áhl** 1 flóa út, renna í allar áttir. 2 breiðast út; dreifast. **ek-i áhl** fara að renna. **ek-igi** opna (krana), renna (e-u). **el-i áhl** 1 streyma úr. 2 koma af. **el-o** læk úthelling; útrás; útferð, útstreymi. 2 gusa. **monata e-o = menstruo**. **blanka e-o = leŭkoreo**. **el-ejo** frárennsli. **el-ilo** afrennslispípa. **el-kvanto** útstreymismagn. **el-eti áhl** vætla, seytle. **en-i áhl** renna í, falla til. **en-o** innstreymi, aðstreymi. **en-ejo** mynni (á ós). **for-i áhl** renna burt; líða. **for-igi** tæma; eyða (tímanum). **kontraŭ-e** upp ána, móti straumnum, gegn straumnum. **kontraŭ-o efn** gegnstreymi. **kun-i áhl** sameinast, mynda samrennsli. **kun-ejo** samrennsli, ármót. **laŭ-e** með straumnum. **postfluo** kjölfar. **preter-i áhl** fara/streyma fram hjá. **re-i áhl** fjara (út). **re-o** fjara, útfall. **sen-a** 1 hreyfingarlaus, kyrrstæður, stöðu-. 2 straumlaus. **super-i áhl** 1 flæða yfir, flóa yfir. 2 vera ofnógur. **super-o** ofgnótt, óþarfí. **super-a** ofnógur, óþarfur. **tra-i áhr efn** renna í gegnum. **tra-eti áhr** síast í gegnum; leka. **netra-ebla** vatnspéttur. **trans-igi** 1 hella (úr einu iláti í annað). 2 læk gefa (blóð) = **transfuzi**. **trans-iĝo** blóðgjöf. **dik-a = viskoza**. **Golfo-o** *ldf* Golfstraumur. **naz-ulo** maður með hornös. **rapid-a** straumharður. **rapid-o** flúðir. **sango-o = hemoragio** (sjá Mk. 5:25). **sangal-o = kongesto**. **sangel-o = hemoragio**. **tub-ilo byg** frárennslisrör. **ventro-o = lakso**.
- flug/i** *áhl* fljúga; þjóta. **-o** flug. **-a** flug-, fljúgandi. **-e** flugleiðis. **-ado** flug, það að fljúga. **-aĵo** e-ð sem flýgur. **-antaro** stór hópur fljúgandi fugla. **-ema** hverfandi. **-eti áhl** flögra, flökta; blakta. **-ilo lfa** tæk 1 vængur. 2 spaði. 3 álma. 4 fylkingarhlíð. **-ila** 1 vængja-. 2 vængjaður. **-iluloj** *dýr* vængjaskordýr (*Pterygota*). **-haveno** flughöfn, flugstöð, flugvöllur. **-isto** flugmaður (= **aviadisto**). **-boato** flugbátur. **-okampo** flugstöð, flugvöllur. **-oklubo** flugskóli. **-maŝino** flugvél. **-pendi áhl** svífa, líða (einnig **-gliti**). **-(i)pova** flugfær. **-preta flu** búinn til flugtaks. **al-i áhl** fljúga til. **ĉirkaŭ-i áhr** fljúga í kringum. **de-i áhl** 1 fjúka (**de** = af). 2 fljúga upp. **dis-i áhl** fljúga í allar áttir. **dis-igi** feykja. **ek-i áhl** taka flug, fljúga upp. **ek-o flu** flugtak. **el-i áhl** fljúga út. **en-i áhl** fljúga inn. **for-i áhl** 1 fljúga burt. 2 hverfa. **preter-i áhl** fljúga fram hjá. **re-i áhl** fljúga til baka. **sen-ila** vænglaus. **sen-iluloj** *dýr* vængleysingjar (*Apterygota*). **super-i áhr** fljúga yfir. **supren-i = sori**. **tra-i áhr** 1 fljúga í gegnum. 2 fljúga fram hjá. **trans-i áhr** 1 fljúga yfir. 2 fljúga fram hjá. 3 breytast skyndilega.
- fluid/a** *eðl* straum-, streymandi, fljótandi. **-o sál eðl** 1 straumefni, kvikefni, fljótandi efni. 2 vökvi. **-aĵo = likvaĵo**. **-eco** fljótanleiki, fljótandi ástand. **-igi** gera að streymandi efni, gera að fljótandi efni. **-iĝi** bráðna; hverfa. **mal-a** fastur.
- fluks/o** *eðl* flæði, straumur, streymi. **lum-o** ljósflæði. **magneta -o** segulflæði. **elektra ŝovo-o** spennuflæði. **-denso** flæðisþéttleiki.
- fluktu/i** *áhl* læk ganga í bylgjum. **-ado** 1 ölduhreyfing, dúan. 2 bylgjugangur.
- fluor/o** *efn* flúor (F). **-ido** flúoríð. **-borato** tetraflúorbórat. **-borata acido** tetraflúorbórsýra. **-silikato** flúorsilikat. **-spato = fluorito**.
- fluorescein/o** *efn* flúorsín, appelsínurautt kristallað duft sem myndar gulgræna basíska vatnslausn sem flúrljómar.
- fluoresk/i** *áhl* ljó gefa frá sér flúrskin. **-o** flúrljómun. **-a** flúrskins-. **-oekrano** flúrskinsskermur.
- fluorit/o** *efn* flúorit, flússpat.
- flus/o** *sjó* flóð, flæði, aðfall. **mal-o** fjara, útfall. **-akvo, -fluo** sjávarföll.

- fluspat/o** *ste* flússpat.
- flustr/i** *áhr* hvísla. **-o** *hlj* hvísl. **-ado** skrifjáf; hvísl, hvísling. **-isto** maður sem hvískrar (sjá Jes. 8:19).
- flut/o** *tón* flauta, hljóðpípa. **paŝtista -o** panflauta, hjarðflauta. **transversa -o** þverflauta. **-isto** hljóðpípuleikari, flautuleikari. **-a** flautu-; flautulíkur. **-i** *áhl* leika á flautu. **-eto** pikkólóflauta. **bek-o** blokkflauta. **lad-o** leikfangflauta. **sak-o** sekkjapípa.
- fluter/o** *læk* óður og óreglulegur hjartsláttur.
- Fob/o** *stj* Fóbos (annað tungla Mars).
- fobi/o** *læk* fælni (sjá einnig **agorafobio**, **aerofobio**, **kancerofobio**, **klostrofobio**, **hidrofobio** o.s.frv.).
- focen/o** *dýr* hnísa (*Phocæna*) (= **marporko**). **pilota/nigra -o** marsvín, grindhvalur (*Globicephalus melas*).
- Focid/o** *ldf* Fókis (hluti Forn-Grikklands).
- foin/o** *dýr* húsmörður (*Mustela foina*).
- foir/o** kaupstefna, markaður, vörusýning. **-ego** stórmarkaður, mikil vörusýning. **-ejo** markaðstorg; vörusýningarsalur. **-isto** sali á vörusýningu.
- foj/o** *mfr* sinn, skipti. **unu-on** einu sinni. **per unu -o** í eitt skipti fyrir öll. **lastan -on 1** í síðasta skipti. **2** í síðasta sinn. **-e** einhverju sinni. **ĉi- -e** í þetta sinn. **ĉiu-e** í hvert sinn, hverju sinni. **ia-e, iu-e** eitthvert sinn, einhverju sinni; stundum. **kelk-e** nokkrum sinnum. **mult-e** oft, margsinnis. **plur-e** oftast en einu sinni. **re-e** aftur. **ankoraŭ re-e** einu sinni enn. **unu-a** einstakur. **unu-e** einu sinni. **du-e** tvívegis, tvisvar. **tri-e** þrívegis, þrisvar. **dek-e** í tíu skipti. **mil-e** í þúsund skipti. **tiom-e** svo oft, í svo mörg skipti. **unua-a** (sem gerist) í fyrsta sinn. **dua-a** sem gerist í annað sinn. **tria-a** sem gerist í þriðja sinn. **unua-e** í fyrsta sinn. **dua-e** í annað sinn. **tria-e** í þriðja sinn. **foje- -e** við og við, öðru hverju. **sam-e** í sama sinn.
- fojn/o** *hey*. **-i** *áhl* heyja, vinna við heyskap. **-ado** heyskapur. **-ejo** hlaða, heyloft. **-ujo** heygrind = **stalarako**. **-isto** heyvinnumaður, sláttumaður. **-amaso** heystakkur. **-febroy** heysótt, ofnæmi fyrir frjódusti, heyi o.þ.h. **-forko** heykvísl. **-forno** moðsuðukassi. **-kampo** slægjuland. **-rikolto** heyannir. **post-o** há.
- fok/o** *dýr* selur (*Phoca*). **-uloj** selir (*Pinnipedia*). **-edoj** selætt (*Phocidae*). **griz-o, griza -o** = **halihero**. **orel-o** = **otariado**. **-ĉasado** selveiði. **-ŝipo** selbátur. **-felo** selskinn. **-oleo** sellýsi.
- foksen/o** *dýr* straumlalli (*Phoxinus phoxinus*).
- fokstrot/o** foxtrott.
- fokus/o** *stæ* brennipunktur, brennidpill; miðpunktur. **-a** brenni-. **dis-eco** *stæ* miðskekkja. **en-igi** *ljó* stilla fjarlægð á. **inter-a distanco** *eðl* brennividd. **du-a** tvísípaður.
- fol/a** *ská* léttúðugur; heimskulegur.
- folad/o** *dýr* boruskel (*Pholas*). **-edoj** bergbúaætt (*Pholadidae*).
- fold/o** *tæk* gróp, lögg. **-i** *áhr* grópa, greypa, gera skoru í. **en-igi** festa í gróp. **ŝovo-o** rennibraut, renniflötur.
- foli/o** *gra* **1** lauf, blað. **2** pappírblað. **3** þynna, himna. **4** fólió (bókarbrot). **5** vængur (á borði). **-i** *áhl* **1** laufgast. **2** *áhr* = **foliumi**. **-a** **1** laufa-; laufugur. **2** = **folianta**. **-ado** laufgun. **-aĵo** lauf (jurta). **-aro** laufskrud. **-ara** laufugur, laufmikill. **-ego** fólió. **-ero** blaðflipi (= **foliolo** **2**). **-eto** **1** smáblað; pappírsmæmi. **2** flugrit (= **flugfolio**). **-igi** **1** *mat* fletja út. **2** = **lamenigi**. **-ingo** blaðslíður. **-umi** *áhr* blaða í (bók). **-angulo** blaðhorn. **-arbo** lauftré. **-humo** laufmold. **-riĉa** = **foliara**. **inter-o** milliblað. **krom-o** aukablað (í bók eða dagblaði). **sen-a** blaðlaus. **sen-igi** aflaufga. **agit-o** æsingablað, áróðursblað. **aprob-o** *pre* samþykkt blað. **daŭr-a** sígrænn. **fal-a** sem fellir lauf = **decidva**. **flug-o** flugblað. **flor-o** = **petalo**. **gvid-o** kynningarblað (handa ferðamönnum). **kalik-o** = **sepalo**. **lini-o** línustrikað blað. **mil-o** = **akileo**. **model-o** forsníð. **or-o** gullblað. **tri-o** *gra* smári (*Trifolium*). **kvaron-o** fjöggra blaða brot, fjórðungsbrott. **kvin-o** = **potentilo**. **larĝ-a** með stór blöð. **liber-a libro** hringjabók. **okon-o** áttablaðabrot. **stan-o** silfurpappír.
- foliant/o** **1** bók í arkarbroti. **2** arkarbrot, fólió.
- folikl/o** *gra* *lfæ* **1** bú; belgkirtill; kirtilblaðra. **2** belghylki. **-ito** *læk* bólga eða þroti í hárbelg eða fitukirtli húðar. **har-o** hárbelgur. **fermita -o** lokaður belgkirtill. **ovariaj -oj** eggjú.
- folikulin/o** = **oestrono**.
- foliol/o** *gra* **1** reifablað. **2** = **foliero**.
- folklor/o** **1** þjóðsögur. **2** þjóðsagnafræði. **-isto** þjóðsagnafræðingur.
- Fomalhaŭt/o, Fomalhot/o** *stj* Fomalhaut (stjarnan α í Suðurfiskunum).
- foment/i** *áhr* *læk* **1** setja bakstur á. **2** hvetja til, ýta undir. **-ado** það að leggja við bakstur; upphvatning. **-aĵo** (heitur) bakstur.

- fon/o** *eðl* 1 grunnur (það sem e-ð ber við), bakgrunnur; baksvið; baksýn. 2 desíbel.
- fond/i** *áhr* stofna, grundvalla; koma á fót. **-(ad)o** stofnun, það að stofna. **-oj** = **fonduso**. **-aĵo** stofnun, fyrirtæki. **-iĝi** vera grundvallaður. **-iĝo** stofnun, stofnsetning. **-into** stofnandi. **re-i** *áhr* grundvalla að nýju.
- sen-a** ástæðulaus.
- fondus/o** *hag* sjóður, fé lagt til hliðar. **amortiza -o** lánaniðurgreiðslusjóður. **strik-o** verkfallssjóður.
- fonem/o** *hlj* hljóðungur. **-a** hljóðunga-. **-iko** hljóðungafræði.
- fonetik/o** *mfr* 1 hljóðfræði. 2 = **fonetismo**. **-a** hljóðfræði-. **-isto** hljóðfræðingur.
- fonetism/o** *mfr* hljóðkerfi, framburður.
- fonetist/o** forvígismaður hljóðbundins stafsetningarkerfis.
- fonofor/o** *læk* heyrnartæki.
- fonograf/o** hljóðriti.
- fonografi/o** *mfr* hljóðritun.
- fonogram/o** *mfr* hljóðtákn.
- fonologi/o** *mfr* hljóðkerfisfræði; hljóðungafræði.
- fonometr/o** *eðl* hljóðmælir. **-io** hljóðmælingafræði.
- font/o** 1 lind; uppspretta. 2 heimild. **-a** uppsprettu-. **-i** *áhl* 1 hafa upptök sín (í = **el**). 2 spretta upp.
- oplumo** sjálfblekungur, lindarpenni. **-oserĉisto** maður sem leitar að vatni með spáteini. **-oŝtono** drykkjarlind.
- el-igi** láta spretta upp. **kurent-o** straumgjafi. **lum-o** ljósgafi. **oleo-o** olíulind. **ŝpruc-o** uppspretta. **termo-o** hver. **sal-o** saltkelda.
- fontan/o** gosbrunnur.
- Fontanbel/o** *ldf* Fontainebleau (borg í Frakklandi).
- fontanel/o** *lfæ* hausamót (á barni). **bregna -o**, **antaŭa -o** fremri hausamót. **lambda -o**, **posta -o** aftari hausamót.
- for** *mfr* burt, brott. **-a** fjarlægur. **-e** langt í burtu, í fjarlægð. **-en** í fjarlægð(ina). **de -e** úr fjarlægð, langt að. **-aĵo** fjarlægð. **-eco** fjarlægð. **-igi** 1 fjarlægja, taka burt. 2 eyða; uppræta. **-iĝi** 1 fara burt. 2 víkja, hverfa. **antaŭ-igi** hindra, koma í veg fyrir. **antaŭ-iga** hindrandi, hindrunar-; varnar-. **ne-igebla** fastur, óafmáanlegur; ófyrnanlegur. **erar-iĝi** víkja (af leið). villast. – (Forskeyti:) **-aĉeti** *áhr* kaupa upp. **-akriĝi** *áhr* taka burt með því að hvessa. **-blovi** *áhr* feykja (burt). **-bruli** *áhl* brenna til kaldra kola. **-bruligi** *áhr* brenna upp. **-doni** *áhr* láta af hendi. **-dormi** *áhr* sofa þangað til (e-ð) líður hjá, sofa af sér. **-drinki** *áhr* drekka upp (vín eða kaup). **-eskorti** *áhr* færa brott (í vörslu). **-esti** *áhl* vera fjarstaddur. **-froti** *áhr* skafa út. **-funebri sian vivon** eyða lífinu með því að syrgja. **-iri** *áhl* fara brott. **-kuri** *áhl* flýja. **-lasi** *áhr* yfirgefa; skilja eftir. **-leki** *áhr* þurrka upp; sleikja burt. **-ludi** *áhr* sóa í áhættuspili. **-manĝi** *áhr* éta upp. **-meti** *áhr* leggja niður. **-morti** *áhl* 1 deyja, andast. 2 lækka. **-naĝi** *áhl* synda brott. **-pafi** *áhl* skjóta af. **-pasi** *áhl* 1 líða hjá, líða burt. 2 deyja. **-perdi la tempon** eyða tímanum. **-permesi** *áhr* gefa leyfi. **-porti** *áhr* bera brott. **-preni** *áhr* taka burt. **-putri** *áhl* fúna niður, grotna niður. **-regali** *áhr* kveðja stórmannlega. **-resti** *áhl* mæta ekki, koma ekki. **-streki** *áhr* strika út. **-ŝteliĝi** læðast burtu. **-teni** *áhr* afstýra, láta ekki troða sér um tær. **-trinki** *áhr* drekka upp. **-vagi** *áhl* villast, ráfa. **-velki** *áhl* veslast upp. **-veturi** *áhl* leggja af stað. **-vojaĝi** *áhl* leggja af stað.
- foraminifer/oj** *dýr* götungar (*Foraminifera*).
- forc/i** *áhr* gar rækta í vermireit (gróðurhúsi o.þ.u.l. **-ado** ræktun í vermireit. **-ejo** vermireitur, gróðurhús.
- forceps/o** *læk* tång, fæðingartång.
- forfikul/o** *dýr* klaufhali (*Forficula*).
- forges/i** *áhr* gleyma. **sin -i** 1 gleyma sér, hlaupa á sig. 2 hugsa ekki um hagsmuni sína. **-o** gleymaska.
- sin-o**, **mem-o** sjálfsgleymaska, sjálfsafneitun, ósérplægni. **-ejo** kjallaradýflissa. **-ema** gleyminn. **-emo** gleymaska, gleymni, vanræksla. **-igi** láta gleymast. **-iĝi** falla í gleymsku. **ne-ebla** ógleymanlegur. **ne-umino** = **miozoto**.
- forĝ/i** *áhr* 1 hamra, smíða (málm). 2 móta, skapa. **-ado** smíði. **-ebla** sem hægt er að smíða. **-ejo** (járn)smíðja. **-isto** málmsmíður, járnsmíður. **al-i** *áhr* 1 sjóða fastan. 2 tengja náíð. **al-ita al la lito** rúmfastur. **el-i** *áhr* smíða, móta. **kun-i** *áhr* 1 sjóða saman. 2 tengja saman.
- forint/o** *hag* förinta (ungversk mynt).
- fork/o** 1 forkur, gaffall; kvísl. 2 klofi. **-i** *áhr* 1 lyfta/hreyfa með gaffli. 2 kasta á kvísl. 3 gera allslausan. **-a** klofinn (í laginu eins og kvísl). **-ego** heykvísl, taðkvísl. **-eto** 1 gaffall. 2 (de remilo) ræði, keipur. **-iĝi**,

dis-igi greinast, skipta sér (í tvennt). **-odento** álma á gaffli. **agordo-o**, **pitĉ-o**, **son-o**, **ton-o** tónkvísl. **trak-o** sporskíptir. **tub-o** pípukvísl. **voj-o** vegamót. **tri-o** = **tridento**. **-e** klofvega.

form/o *vis tæk* **1** mynd, lögun. **2** fyrirkomulag. **3** siðir, venja, form. **4** = **formujo**. **5** háttur. **-a** **1** formlegur. **2** (í samsetningum) -myndaður, -lagaður, t.d. **arko-a** bogalaga, bogalagaður, bogamyndaður; **faden-a** líkur þræði; **kor-a** hjartalaga. **-i** *áhr her* mynda, skapa. **-ado** myndun. **-aĵo** **1** formsatriði. **2** lögun, lag. **-anto** *hlj* **1** myndari. **2** formandi. **-igo** = **formado**. **-igi** myndast, verða, gerast. **-iĝo** myndun. **-itaĵo** mynd, verk, sköpun(arverk). **-ilo** snið, líkan. **ĝu-ilo** skóleistur. **-ujo** mót, form. **de-i** *áhr* afmynda. **de-ebila** sem hægt er að afmynda. **mis-i** *áhr* vanskapa; afskræma. **mis-o** vansköpun, galli. **pra-o** frummynd. **re-i** *áhr* endurskapa, endurbæta, endurmynda. **re-o** umbót, endurbót. **re-ado** lagfæring; endursköpun. **re-emo** umbótahneigð. **re-ismo** *fél* umbótastefna. **re-isto** **1** umbótamaður, umbótasinni. **2** stjórnarbotarmaður. **retro-i** *áhr* móta upp aftur; endurskapa. **sen-a** auður, formlaus, ómótaður. **trans-i** *áhr rtæ* breyta, umbreyta. **trans-ado** ummyndun, umbreyting. **trans-ilo**, **trans-atoro** *rtæ* spennubreytir. **trans-ismo** *hei* þróunarkenning. **trans-isto** maður sem mælir með þróunarkenningu, darvínisti. **ali-igi** ummynda. **ali-igi** ummyndast. **bel-a** vel vaxinn; fallegur; vel sniðinn. **divers-a** ýmislegur; af ýmsu tagi. **long-a** aflangur. **miks-a** af mismunandi tagi. **mil-a** margs konar, margskonar. **plen-a** alger, fullkominn. **unu-a** tilbreytingarlaus. **unu-eco** tilbreytingarleysi, óbreytanleiki; samkynjun.

formaci/o *jar her lfæ* **1** jarðmyndun; lögun. **2** fylking. **3** myndun.

formal/a **1** form-, formlegur. **2** lögvenjulegur; lögréttur. **3** hátíðlegur. **4** tilgerðarlegur. **-aĵo** formsatriði, formsreglur; nostur. **-e** formlega, að formi til. **-ema** hátíðlegur; formlegur. **-igi** staðfesta formlega. **-ismo** formfesta; formalismi.

formaldehid/o = **metanalo**.

formalin/o *efn* formalín.

format/o *pre* brot (bókar). **dekduon-o** tólflaðabrot. **kvaron-o** fjórðungsbrott.

formi/o *gra* nýjasjálándshör (*Phormium tenax*).

formiat/o *efn -a acida* maurasýra.

formik/o *dýr* maur (*Formica*). **blanka -o** = **termito**. **-a** **1** = **formiata**. **2** iðinn; þrálátur, þrjóskur. **-i** *ahl* hafa náladofa. **-ado** *læk* náladofi. **-ejo** maurapúfa.

formil/o *efn* formýl.

formol/o *efn* = **formalino**.

Formoz/o *ldf* Formósa = **Tajvano**.

formul/o formáli, formúla; regla. **-i** *áhr* **1** orða, stíla. **2** *vis* búa til formúlu fyrir. **-aro** **1** formálabók; formálasafn. **2** eyðublað.

forn/o ofn; arinn; eldsofn. **-a** (sem er) úr ofni. **-a fero** fajrostango. **-ego** **1** bræðsluofn. **2** mikill ofn. **-ejo** bakarí. **-eto** pínulítill ofn. **-eto de pipo** pípuhaus. **-okesto** = **bakujo**. **-osida** sem situr heima (við arin). **-osidisto** innisetumaður. **alt-o** járnbræðsluofn. **bak-o** bökunarofn. **fand-o** bræðsluofn. **forĝo-o** afl (í smiðju). **hejto-o** þurrkunarofn. **kalk-o** kalkþurrkunarofn. **kuir-o** eldavél, eldstó.

fornel/o eldavél.

forniks/o *lfæ* bogi; hvolf.

forsiti/o *gra* kínagull (*Forsythia*).

forst/o *gar* ræktaður skógur. **-isto** skógræktarmaður. **-umi** *áhr* rækta (sem skóg). **re-umo** skógrækt (þar sem skógur var horfinn). **-administracio** skógræktarstjórn. **-okulturo** = **arbarkulturo**.

fort/a **1** sterkur. **2** hvass, öflugur. **3** hraustur. **4** gáfaður. **-e** **1** sterklega; harðlega; mjög. **2** *tón* sterkt. **-o** *lög eðl* **1** kraftur, máttur. **2** styrkur; afl. **3** styrkleiki. **4** áhrif. **alcentr(okur)a -o eðl** miðsóknarkraftur. **elektromova -o eðl** íspenna. **kontraŭelektromova -o eðl** mótspenna. **magnetomova -o eðl** segulíspenna. **radiala -o eðl** miðflóttakraftur. **-aĵo** **1** sterkur hlutur. **2** styrkur; aðalkostur. **-eco** kraftur, magn, styrkleiki. **-ega** ofsalegur; máttugur. **-ege** mjög sterkt. **-egulo** kappi, hraustmenni. **-igi** styrkja, efla. **-iga** hressandi. **-igilo** **1** hressingarlyf. **2** styrktarjárn. **-iĝi** styrkjast. **-ulo** sterkur maður, kappi. **-odona** = **fortiga**. **-oplena** öflugur. **-uzo** áreynsla, fyrirhöfn. **mal-a** **1** veikur; máttlaus. **2** óstyrkur, ótraustur. **3** dauður, veill, veigalítill. **mal-e** veikt. **mal-o**, **mal-eco** veikleiki, máttleysi. **mal-aĵo** breyskleiki. **mal-igi** draga mátt úr, veikja. **mal-iĝi** verða máttlausari, veikjast. **mal-ulo** máttfarinn maður, væskill. **ne-a** léttur, linderður. **neper-o** meinleysi; mótstöðuleysi. **per-a** vegna ofbeldis. **per-o**, **per-aĵo** ofbeldi; nauðgun. **per-i** *áhr* nauðga; ráðast á. **pli-igi** *eðl* magna. **re-iĝi** ná sér. **sen-a** afllaus, máttlaus. **sen-eco** máttleysi. **sen-igi** veikja, veikla;

lama; gera þróttlausan. **sen-iĝi** veikjast; verða þróttlaus. **super-o** ofurefli. **super-i** áhr yfirbuga. **akvo-o** vatnsafl. **ĉeval-o** hestafl. **egal-a** jafnstærkur. **flos-o** eðl flothæfi. **kern-o** eðl kjarnorka. **labor-o** vinnuafli. **lig-o** samloðunarafli. **pezo-o** eðl þyngdarkraftur. **supren-o** uppdrifskraftur, uppdrif.

fortepian/o píanó, flygill.

fortik/a 1 traustur, sterkur, hraustur, þróttugur. 2 *her* víggirtur. **-e** traustlega, sterklega; fast. **-aĵo** virki, vígi. **-aĵeto** = **fuorto**. **-eco** þrek, styrkleiki. **-igi** styrkja, herða; víggirða; staðfesta. **-iĝi** festast; standa fastur. **al-igi** festa vel. **ĉirkaŭ-aĵo** umsátursvirki. **en-iĝi** festast. **mal-a** hrörlegur; valtur; óhraustur, ótraustur. **mal-igi** gera óvígirtan, eyðileggja víggirðingu e-s. **mal-ulo** væskill, kveif. **pli-igi** styrkja, efla.

fortres/o *her* kastali, vígi; víggirtur staður.

fortun/o hamingja, happ. **provi sian -on** freista hamingjunnar. **-a** heppinn, happasæll, lánsamur. **mis-o** ógæfa, óhamingja, óhapp.

Fortun/o hamingjan. **-o** goð Fortúna (heilladís Rómverja).

Fortunat/o *per* Fortúnatus.

forum/o 1 torgið í Róm til forna. 2 vettvangur. 3 dómstóll.

fos/i áhr *gar* grafa, grafa upp. **-o** 1 *kvi* gröf, hola, gryfja. 2 *lfæ* gróf, skál, bú (*fossa*). **kondila -o** hrúagróf. **-ado** gröftur. **-aĵo** gröf, skurður. **-ejo** staður þar sem grafið er; náma. **-ilo** skófla. **plat-ilo** = **ŝpato** 1. **pik-ilo** = **pikpioĉo**. **hak-ilo** = **hojo**. **-isto** grafari. **-eto** 1 lítil gryfja. 2 *lfæ* bolli (*fossula*). **tonsilaj -etoj** eitlubollar. **-maŝino** grafa. **ĉirkaŭ-aĵo** vígisgröf, virkisgryfja. **dis-i** áhr hola út. **el-i** áhr finna með því að grafa, grafa upp. **en-i** áhr jarða. **pri-i** áhr kanna eða rannsaka með því að grafa. **pri-oj**, **pri-ado** gröftur eftir fornleifum. **sub-i** áhr grafa undan. **konstru-aĵo** byggingarstaður. **serĉ-i** áhr = **pri-i**. **tanko-aĵo** skriðdrekagildra. **tombo-o** gröf (í kirkjugarði). **voj-aĵo** skurður.

fosf/o *efn* fosf-, fösfor-. **-ato** fosfat. **-atemio** *læk* fosfatmagn í blóði. **-aturio** *læk* fosfórsaltþvæg. **-ido** fosfið. **-ito** fosfit. **hipo-ito** hypófosfit. **meta-ato** metafosfat. **meta-ito** metafosfit. **piro-ato** pýrófosfat. **piro-ata acido** pýrófosfórsýra. **super-ato** súperfosfat, fosfórsýruáburður.

fosfatid/o *efn* fosfatíð.

fosfin/o *efn* fosfín (eiturgas).

fosfo-/ *efn* fosfór-.

fosfoni/o *efn* fosfóníum.

fosfor/o *efn* fosfór (P). **-aj kombinaĵoj** fosfórsambönd.

fosforeski/i *áhl* eðl fosfórljóma, glóra, verða sjálflýsandi. **-a** sjálflýsandi. **-o** fosfórljómun, fosfórglód, glór.

fosforit/o *ste* fosfórit.

fosforo- *efn* fosfór-.

fosgen/o *efn* fosgen.

fosili/o *jar* steingervingur. **-a** steinrunninn, steingerður. **-iĝi** verða steinrunninn. **-hava** sem hefur í sér steingervinga.

fast/o 1 stólpi, staur. **montra -o** merkjastólpi, vegvísir. 2 *rtæ* símastaur. **surtegmenta -o** þakstaur. **-eto** girðingarstaur o.þ.u.l. **-oponto** stólpabré. **sur-a** stólpa-. **sur-a domo** stólpahús. **gol-o** markstöng. **lim-o** takmarkastaur. **pord-o** dyrastafir. **salt-o** stöng (til stangarstökkis). **staj-o** loftskeytastöng. **starto-o** viðbragðslína.

fot/i áhr = **fotografi**. **-o** = **fotografajaĵo**. **-ado** = **fotografado**. **ek-o** skyndimynd. **kontraŭ-o** gagnstæð kvikmyndun. **vetur-o** kvikmyndataka á ferð.

fotel/o 1 hægingastóll. 2 framsæti niðri (í bíói o.þ.u.l.).

foto-/ *vís* (fagforskeyti) ljós-. **-elektra** ljósrafmagns-. **-ĉelo** ljósnemi. **-fobio** ljósfælni. **-kemio** ljósefnafræði. **-litografio** steinprentun af ljósmynd.

fotogen/a sem ljósmyndast vel.

fotogliptik/o *tæk* = **lumgravuro**.

fotograf/i áhr taka ljósmynd (af); ljósmynda. **-o**, **-ado** ljósmyndun, ljósmyndagerð. **-aĵo** ljósmynd. **-io** ljósmyndunarlist. **-ilo** ljósmyndavél. **-isto** ljósmyndari. **tele-i** áhr fjarljósmynda. **kolor-aĵo** litmynd.

fotografur/i áhr *tæk* ljósstinga. **-o** ljósletursstunga.

fotokromi/o *ljó* litmyndagerð.

fotometr/o eðl ljósmælir, birtumælir. **-io** eðl ljósmæling. **flagro-o** blikljósmælir.

- foton/o** *eðl* ljóseind, fótóna.
fotosfer/o *stj* ljóshvolf.
fotosintez/o *gra* ljóstillifun.
fotostat/o *tæk* ljósprentunarvél.
fototerapi/o *læk* ljóslækningar.
fototip/o *pre* ljósprent. **-io** myndprentun, ljósprentun.
fototropi/o *eðl efn* ljósleitni.
fototropismo/o *lfe* ljóssækni (= **lumotropismo**).
fove/o *lfæ* dæld, laut, bolli, sjóngróf. **-eto** dokk.
fr! *mfr* burt! (upphrópun til að hræða fugla).
fraĉj/o gælumynd af **frato**, litli bróðir.
frag/o *gra* jarðarber. **-aĵo** jarðarberjasulta. **-ejo** jarðarberjareitur. **-ujo** jarðarber (planta) (*Fragaria*).
-obedo = **fragejo**. **-marko** (rauðleitur) fæðingarblettur. **-planto** = **fragujo**. **-spinaco** = **blito**.
fragil/a *ská* brothættur, veill.
fragment/o brot. **-a** (sem er) í brotum. **-igi** sundra, kljúfa í brot.
fragmit/o *gra* þakreyr (*Phragmites communis*).
fraĝila = **fragila**.
fraj/o *dýr* hrogn. **-i** *áhl* hrygna. **-ejo** hrygningarstöð. **-tempo** hrygningartími.
frajt/i *áhr* leigja (skip, flugvél, flutningabíl) til vöruflutninga. **-o 1** farmur, fragt, flutningur, hláss. **2** flutningskostnaður, farmgjald. **-anto** leigutaki, flutningamiðlari. **-odonanto** leigusali. **-letero** fylgibréf.
-oprezo flutningskostnaður, farmgjald, fragt.
frak/o kjóll, kjólföt (karla).
frakas/i *áhr 1* mölva, mala, mölbrjóta. **2** gjörsigra; yfirbuga; eyðileggja. **-a** ærandi. **-o** hrun. **granda** **-o en malgranda glaso** gauragangur út af smáræði, stormur í vatnsglasi. **-ado** eyðilegging. **-iĝi** klofna, brotna (með braki. **dis-i** *áhr* rota til dauða; gjörbrjóta. **fal-iĝi** brotlenda. **-ilo** grjótmulningsvél.
frakci/o 1 *stæ* brot (í stærðfræði). **2** *tæk* lítill hluti, brot. **3** *fél* flokkur (innan stjórnmálaflokks), innanflokkshópur, flokksbrot. **ordinara** **-o** almennt brot. **decimala** **-o** tugabrot. **-a** sem lýtur að brotum. **-a nombro** heiltala og brot. **-i** *áhr* skipta í brot; greina í sundur. **-ado** sundurgreining, sundurhlutun. **-ismo** *fél* flokksbrotastefna. **-isto** flokksbrotamaður. **ĉen-o** *stæ* brotabrot.
fraksen/o *gra* askur, eski (*Fraxinus*).
fraktur/o 1 *læk* beinbrot. **2** *pre* brotaletur.
fram/o *tæk* rammi, grind. **fenestro-o** gluggagrind, gluggaumgerð. **distribu-o** *rtæ fja* skiptiborð.
framason/o frímúrari. **-a** frímúrara-. **-aro** frímúrarakarar (í hverju landi fyrir sig). **-ismo** frímúrarakenningar.
frambo/o *gra* hindber. **-ujo** hindberjarunni (*Rubus idaeus*).
frambezi/o *læk* hindberjasótt.
frame/o kesja (vopn Franka).
franc/o Frakkí. **-a** franskur. **la -a lingvo** franska. **F-io, F-ujo** Frakkland. **-igi** gera franskan. **-ismo** frönsk máláhrif. **-lingva** frönskumælandi. **F-a Gviano** Franska Gvæjana. **F-a Polinezio** Franska Pólýnesía.
F-aj Sudaj Teritorioj Frönsku suðlægu landsvæðin.
franci/o *efn* fransíum, fransín (*Fa*).
francisk/o *inn* vígöxi (vopn Franka).
Francisk/o *per* Frans. **-o de/el Asizo** Frans frá Assisi. **-a** Fransíska. **-ano** fransiskumunkur, grábróðir.
Franc-Jozef/a Insularo *ldf* Frans Jósefsland.
franĉiz/o *alm* tjónalágmark.
Franĉkonte/o *ldf* Franche-Comté (hérað í Frakklandi).
frandi/i *áhr* éta (lostæti með velþóknun), gæða sér á. **-a 1** lystugur, lystvekjandi, lostætur, bragðgóður. **2** ginnandi. **-ado** lostát. **-aĵo** lostæti, krás, sælgæti. **-ema** hrifinn af krásum. **-emulo** sælkeri.
frangol/o *gra* þorstatré (*Rhamnus frangula*).
franĝ/o *eðl* kögur. **-i** *áhr* setja kögur á. **-ita, -hava** með kögri á, kögraður.
franĝipan/o *mat* möndlukremterta.
franj/o gælumynd af **fratino**, litla systir mín.
frank/o franki.

- frank/o** Franki. **F-ujo** *sag* Frankaland. **-a** frankískur.
- Frankfurt/o** *ldf* Frankfurt, Frakkafurða (heiti veggja þýskra borga).
- frankolin/o** *dýr* akurhæna (*Francolinus*).
- Frankoni/o** *ldf* Franken (hérað í Þýskalandi).
- frap/i** *áhr* **1** slá, berja. **2** *bib* særa, slá, ljósta. **-o** *hlj* högg, snoppungur. **-adi** *áhr* slá hvað eftir annað, berja sífellt. **-(ant)a** eftirtektarverður; auðsýnn. **-eti** *áhr* slá létt/laust. **-iĝi** verða sleginn. **-iĝi kontraŭ io** reka sig á (e-ð). **-ilo** (dýra)hamar; klukkukólfur, kólfur (í klukku)?; trommukjuði. **ek-i** *áhr* berja snöggt.
- inter-i, kun-i** *áhr* klappa saman. **pri-i** *áhr* særa. **re-i** *áhr* slá aftur, berja aftur. **retro-o** bakstraumur.
- okul-(ant)a** áberandi. **pied-adi** *áhr* stappa. **punkto-i** *áhr* *tæk* punkta (málþlötu). **punkto-ilo** *tæk* punktajárn.
- sun-o** **1** sólbruni. **2** sólstingur, sólstunga. **vango-o** löðrungur, kinnhestur. **elektra -o** raflost. **kontraŭ-o** afturkast (byssu), hnykkur. **panik-ita** óttasleginn.
- frat/o** bróðir. **-a** bróðurlegur; bræðra-. **-aro** bræðrasamband, bræðrafélag. **-eco** bræðralag, bróðerni; samfélag. **-eto** lítill bróðir. **-iĝi** verða félagi. **-ino** systir. **-ina** systurlegur. **-ineto** lítill systir, *sbr.* **fraĉjo**, **franjo**. **-ulo** kórbróðir, reglubróðir. **-mortigo** bróðurmorð, systurmorð. **bo-o** mágur. **bo-ino** mágkona. **duon-o**, s. **duon**. **duon-ino**, s. **duon**. **ge-oj** systkin. **inter-iĝi** komast í bræðrasamband. **kun-o** starfsbróðir. **vic-o** stjúpróðir. **vic-ino** stjúpustystir. **lakto-o**, **mam-o** fósturbroðir. **lakto-ino**, **mam-ino** fóstursystir. **milit-o** vopnabroðir.
- fraterkul/o** *dýr* lundi (*Fratercula*) (= **marpapago**).
- fratri/o** fratría (hjá Forngríkkjum), undirdeild ættkvíslar.
- fraŭd/i** *áhr* svíkja, svindla. **-o** svik, fjársvik. **-iĝo** svipting. **de-i** *áhr*, **pri-i** *áhr* svíkja (e-ð) af. **-ulo** svikari, fjárglæframaður.
- fraŭ/o** **1** *sag* (riddara)sveinn. **2** ókvæntur maður. **-ino** **1** *sag* hirðmey. **2** ungfrú. **3** ógift kona. **-ineto** telpa. **ge-oj** ógift fólk. **maljuna -o** piparsveinn. **maljuna -ino** piparmey.
- fraz/o** **1** *mfr* setning. **2** orðaglamur, glamuryrði. **3** *tón* nótnalag, stef, hending. **-adi** *áhl* **1** fimbulfamba. **2** *tón* semja stef. **-aro** orðtakasafn. **-isto** fimbulfambi. **-ista sensencaĵo** fimbulfamb. **-aranĝo** orðalag í setningu. **-elemento** setningaratriði. **-figuro** stílbragð, óvenjulegt orðalag (í setningu). **-sintakso** setningafræði aukasetninga. **ĉirkaŭ-o** umorðun, umritun; kenning. **frap-o**, **ĵet-o** slagorð.
- frazeologi/o** *mfr* **1** orðtækjafræði. **2** orðbragð; orðasambönd. **3** = **frazaro**.
- Frederik/o** *per* Friðrik.
- fregat/o** **1** freigáta. **2** *dýr* freigátufugl (*Fregata aquila*).
- Frej/o** *goð* Freyr.
- Freja** *goð* Freyja.
- frekvenc/o** *eðl* *töl* tíðni. **angula -o** *eðl* horntíðni. **asignita -o** *útv* ákveðin tíðni. **norma -o** *útv* = **asignita frekvenco**. **-ometro** *rtæ* *útv* tíðnimælir. **-ostrio** tíðnisvið. **alt-o** *eðl* *útv* hátíðni. **lim-o** *fja* tíðnimörk. **muzik-o** *fja* heyrítíðni. **aŭd-o** heyrítíðni. **radio-o** *útv* útvarpstíðni.
- frekvent/i** *áhr* vera tíður gestur á = **vizitadi**.
- fremd/a** **1** ókunnugur. **2** *læk* annars manns. **3** útlendur, erlendur. **4** aðkomandi, aðkomu-, töku-, aðskota-. **-aĵo** **1** aðskotahlutur. **2** útlendur hlutur. **-eco** ókunnugleiki. **-iĝi** slitna upp úr; verða eins og ókunnugur. **-iĝo** fáleikar, ágreiningur. **-ulo** útlendingur; ókunnugur maður, gestur, aðkomumaður. **la F-ula Legio** útlendingahersveitin (einkum hin franska). **-lando** ókunnugt land; erlent land. **-lande** erlendis, í ókunnun landi. **mal-a** kunnugur; náinn.
- fremi/o** suð, murr; gnístran, titringur.
- frenez/a** **1** brjáláður. **2** geðveikur. **3** vitlaus, mjög heimskur. **-o** brjálsemi, brjálæði; vitfíringur. **-i** *áhl* vera brjáláður; hegða sér æðislega, æða. **-aĵo** vitleysa. **-eta** hálfgeggjaður; heimskulegur. **-igi** gera vitlausan. **-iga** ærandi. **-iĝi** verða vitlaus, ærast. **-ulo** brjálæðingur, æringi, vitfíringur, vitleysingur. **-ulejo** geðveikrahæli. **-umi** *áhl* haga sér eins og vitfíringur.
- frenologi/o** *læk* svipfræðingur, höfuðlagsfræðingur. **-io** svipfræði, höfuðlagsfræði.
- frenul/o** *lfæ* haft. **prepuĉia -o** yfirhúðarhaft. **langa -o** tunguhaft.
- fresk/o** vegglimsmynd, freska. **-isto** freskumálari.
- freŝ/a** **1** ferskur, nýr. **2** óþreyttur; hress. **-e** ný-, nýlega. **-eco** nýleiki; hressing, þróttur. **mal-a** gamall; bragðlaus; visinn; úreltur. **mal-iĝi** rýrna, visna. **re-igi** **1** hressa. **2** hressa upp á. **re-iĝi** hressast. **re-igaĵo** hressing, hressandi efni. **-data** nýlegur.

- fret/o** *hús* laufskurður, gatamynstur.
- Freüd/o** *per* Freud (þýskur gyðingur sem var forgöngumaður sálkönnunar). **-a** *læk* freudískur. **-ismo** freudismi.
- frez/i** *áhr vél* fræsa. **-ado** fræsun, slípun með fræsi. **-ilo** fræsari, fræsir. **-maŝino** fræsivél.
- fri** *nýy ver* **1** frítt að, frítt í, frítt um. **2** flutningsgjald greitt að.
- frid/a** *nýy* kaldur. **-o** kuldi. **-igi** kæla. **-igilo** frystihólf. **-ujo** ísskápur, kælikápur. **-oterapio** *læk* kænilækningar.
- unuo** *eðl* kælieining.
- frigan/o** *dýr* vorfluga (*Phryganea*).
- Frigi/o** *sag* Frýgía. **-a** frýgískur. **-ano** Frýgíumaður, Frýgíubúi.
- frigid/a** *læk* lostalaus, kaldlátur, atlotakaldur. **-eco** lostaleysi, atlotakuldi, kaldlæti.
- frigori/o** = **fridunuo**.
- frikand/o** *mat* „frikandó“ (e.k. kálfakjöt soðið í safi sínum).
- frikas/i** *áhr mat* búa til skorið kjöt í sósu. **-aĵo** kjötkássa, smáskorið kjöt með sósu og kryddi.
- frikativ/o** *hlj* öngljóð.
- friki/o** núnungur. **-a** núnings-.
- Frimer/o** *sag* frostmánuður (3. mánuður í almanaki frönsku byltingarinnar, 21. nóvember – 20. desember).
- fring/o** *dýr* **1** finka (*Fringilla*). **2** bókfinka (*Fringilla caelebs*). **-edoj** finkuætt (*Fringillidæ*). **monto-o** fjallafinka (*F. montifringilla*). **verda -o** grænfinka (*Chloris chloris*).
- fringel/o** *dýr* barrfinka (*Carduelis spinus*).
- fripon/o** þorpari, varmenni, bófi. **-a** þorparalegur; sviksamur. **-i** *áhl* hegða sér eins og bófi/þorpari.
- aĵo** þorparastrik; óþokkabragð. **-eco** fantaskapur. **-eto** óþekktarormur. **pri-i** *áhr* blekkja, svíkja.
- fris/o** **1** *hús* múrbrún; loftrönd. **2** (ofn)brík. **3** *fag* skrautrönd (á íláti). **4** *lei* vaðmál. **-a supervesto** stuttreyja (sjómanna).
- fris/o** *sag* Frísi. **-a** frísneskur. **F-io, F-ujo, F-lando** *ldf* Frísland.
- frisk/a** *ská* svalur.
- frit/i** *áhr* steikja (í feiti). **-aĵo** e-ð (einkum eplasneið) steikt í feiti. **-ilo** steikarpanna. **el la -ilo en la fajron** úr öskunni í eldinn.
- fritilari/o** *gra* e.k. blóm úr liljuætt, einkum keisaralilja eða vepjulilja (*Fritillaria*).
- Friul/o** *ldf* Friuli (hérað á Ítalíu í nágrenni Feneyja).
- frivol/a** **1** léttúðugur. **2** hégómlegur. **3** fánýtur; smávægilegur. **-aĵo** hégómi; léttúð. **-eco** hégómaskapur; léttúð; léttúðarathæfi.
- friz/i** *áhr* liða (hár). **-o** hárlíðun, það að liða (hárið). **konstanta -o** permanent. **-aĵo** liður (í hári). **-ejo** = **-salono**. **-ilo** hárrúlla. **-isto** hárgreiðslumaður. **mal-i** *áhr* (um hár) gera sléttan. **-fero** hárfjárn, hártengur.
- papero** pappírsvafningur, krullupappír, papíllotta. **-osalono** hárgreiðslustofa.
- frizon/o** = **friso**.
- frog/o** *jár* hjartastykki (við krossspor).
- frok/o** munkakufli. **-ulo** (niðr. orð) munkur. **sen-iĝi** ganga úr munkareglu.
- fromaĝ/o** ostur. **-ejo** ostagerð. **-isto** ostagerðarmaður. **krem-o** rjómaostur. **ŝmir-o** smurostur. **-kloŝo** ostakúpa.
- frond/o** **1** *gra* burknablað. **2** laufguð grein. **-aro** allar greinar (trés).
- front/o** **1** *her* fylkingarbrjóst. **2** víglína, vígstöðvar. **3** -' að miðju! **4** fylking, samfylking, **popol-o** alþýðufylking. **5** framhlið. **6** *veð* skil. **malvarma -o** kuldaskil. **-a** **1** fram-. **2** framhliðar-. **3** *her* á framlínu, t.d. **-a atako**, árás á framlínu. **-e** á framhlið; frammi. **-e al** frammi fyrir. **-i kontraŭ** *áhl* snúa að, standa andspænis, standa í móti. **-ŝanĝo** umskipti herlínu. **fari -ŝanĝon** skipta um sjónarmið. **al-i** *áhr* = **fronti kontraŭ**. **mal-a** bakhliðar-, bak-, aftur-.
- frontal/a** *læk* *lfæ* breið-, breiddar-.
- frontispic/o** **1** *hús* kvistur. **2** *pre* myndskreytt titilsíða (í bók). **3** mynd á móti titilsíðu.
- fronton/o** *hús* skrautgafl, framgafl. **-a** skrautgafls-, með skrautgöflum.
- frost/o** *veð* frost; mikill kuldi, kuldatilfinning. **-a** **1** frost-, kaldur. **2** kulda-, kuldalegur. **-i** *áhl* frysta, verða frost, frjósa; vera ískalt. **-ema** kulsæll, kulvís. **-iga** *efn* frystandi; kælandi. **-igi** frysta, láta frjósa; kyrrsetja, **-igi prezojn**, banna verðhækkunar. **-igilo** *tæk* frystir, frystivél. **-iĝi** **1** frjósa; storkna, vera frosinn, hafa lagt. **2** hætta. **-morti** *áhl* deyja af kulda. **-punkto** frostmark. **al-iĝi** hafa lagt. **el-iĝi** *efn* (um efn)

aðskiljast með kælingu. **el-igi** *efn* aðskilja (efni) með kælingu. **en-igi** verða innifrosinn. **for-igi** kala, verða kalinn. **-iginta** kalinn. **-absceso**, **-oŝvelo** kuldaþólga. **-difekto**, **-vundo** kal.

frot/i *áhr* nudda; núa. **-a** slípanði, slípi-, **-a konsonanto** = **frikativo**. **-o eðl vél** núningur. **-ado** 1 núningur, **statika -ado**, staðbundinn núningur. **2 læk** nudd, nuddlækningar. **-adi** *áhr læk* nudda. **-aĵo** 1 *fag* slípiefni. **2 læk** skröpun. **-eti** *áhr* strjúka. **-ilo** 1 *vél* slípivél. **2 tæk** kolbursti. **3 raf** bónvél. **-isto** parketslípari. **-ita** fágaður. **de-i** *áhr* 1 nudda af; þurrka af; skeina, **de-aĵo** skeina. **2 skafa** út, afmá. **dis-i** *áhr* mylja í duft. **el-i** *áhr* eyða; nugga, hreinsa. **en-i** *áhr* nugga inn, stagast á. **preter-i** *áhr* strjúkast við.

fru/e snemma, árla. **-a** sem er snemma, sem kemur snemma; tímanlegur; snemmbúinn. **-i** *áhl* 1 koma snemma; gerast snemma. **2** (um klukku eða úr) flýta sér. **-aĵoj** snemmþroskaðir ávextir. **-eco** snemmleiki, snemmbúnaður. **-igi** flytja fram, færa fram. **mal-e** of seint; seint. **mal-a** seinn; of seinn. **mal-i** *áhl* 1 koma of seint. **2** (um klukku) seinka sér. **mal-o** seinkun. **mal-eco** seinlæti, seinagangur. **mal-igi** tefja, seinka. **mal-igi** 1 verða of seinn. **2** vera framorðið. **3 læk** vera seinþroskaður, **mal-iginto** seinþroskaður maður. **mal-igo** 1 *vél* seinkun. **2 læk** seinþroski. **pli-igi** flýta. **tro-i** *áhl* koma of snemma, gerast of snemma.

frugileg/o *dýr* bláhrafn (*Corvus frugilegus*).

frukt/o 1 *gra* ávöxtur. **2 alm** afurðir, afrakstur; árangur. **-a gra** 1 frjósamur. **2 ávaxta-**. **-i** *áhl* 1 frjóvgast. **2** bera árangur. **-aĵo** *mat* ávaxtamauk, ávaxtasulta. **-ejo** aldingarður. **-igi** gera frjósaman, frjóvga. **-isto** ávaxtasali. **-ujo** ávaxtadiskur, ávaxtaskál. **-arbo** ávaxtatré. **-obutiko** ávaxtabúð. **-odona** frjósamur. **-ofolio** aldinblað (= **karpelo**). **-ogusta** með ávaxtabragði. **-okulturo** ávaxtarækt. **-ologio** = **karpologio**. **-oporta** aldinbær; frjósamur. **-oriĉa** ávaxtaríkur. **-oscienco** 1 *gra* = **karpologio**. **2 gar** = **pomologio**. **-osukero** ávaxtasykur (= **fruktozo**). **-otenejo** ávaxtageymsla. **-uzo** afnotaréttur, ágóðaréttur. **sen-a** 1 ávaxtarlaus. **2** ófrjór. **3** árangurslaus. **sen-ulo** ófrjósamur maður. **ŝajn-o** ávöxtur. **-omanĝa** sem nærast á ávöxtum, ávaxtaétandi. **kerno-o** = **drupo**.

Fruktidor/o *sag* ávaxtamánuður (12. mánuður í almanaki frönsku byltingarinnar, 18. ágúst – 16. september).

fruktoz/o *efn* ávaxtasykur, aldinsykur, frúktósi, frúktósa.

frunt/o enni. **-a** ennis-. **-osto** ennisbein (= **fruntalo**).

fruntal/o *lfæ* ennisbein.

frustaci/o *sál* fatur; hefting.

frutesk/a *gra* runnkenndur.

ftal/ *efn* tal-. **-eino** þalín. **fenol-eino** fenolftalein, fenólþalín.

ftir/o *dýr* flatlús (*Phthirus pubis*).

ftiz/o *læk* tæring (sjúkdómur), lungnatæring, uppdráttarsýki. **-ulo** tæringarsjúklingur. **-a** tæringar-. **-ologio** tæringarfræðingur. **-ologio** tæringarfræði, berklafræði.

fu! *mfr* svei, uss.

Fuegi/o *ldf* Eldland. **-ano** Eldlendingur.

fug/o *tón* fúga.

fuĝi *áhl* flýja. **-o** flótti. **-igi** reka á flóttu. **-anto**, **-into** strokumaður, flóttamaður. **trans-into** liðhlaupi.

Fuĵi-mont/o *ldf* Fujijama (heilagt fjall í Japan).

fuk/o *gra* þang (*Fucus*). **vezik-o** bóluþang (*F. vesiculosus*).

fuksi/o *gra* tárablóm, fúksía (*Fuchsia*).

fuksin/o *efn* hárautt litarefni.

ful/i *áhr* þæfa. **-ado** þóf, þæfa. **-ejo** þófaramylla. **-isto** þófari. **-argilo** þófaraleir. **-kardo** þófarakambur.

fulard/o 1 hálsklútur úr silki. **2** létt silkiklæði.

fulg/o sót. **-i** *áhl* rjúka; vera sótugur. **-ero** sótflygja. **-eca**, **-okolora** sótugur; sótsvartur. **-opordeto** sótop. **sen-igi** sóta; hreinsa sót úr. **-isto** sótari.

fulgor/o *dýr* eldfluga, blysbjalla (*Fulgora*).

fuligul/o *dýr* skúfönd (*Aythya fuligula*).

fulik/o *dýr* bleshæna, blesönd (*Fulica atra*).

fulm/o *veð* 1 elding; þrumufleygur. **2** leiftur. **-a** 1 eldingar-. **2** leiftursnöggur. **-i** *áhl* 2 vera eldingar. **2** leiftra, **-as**, það eru eldingar. **-ado** eldingar. **-eti** *áhl* leiftra, glampa; skjóta gneistum. **-obrilo** elding, leiftur. **-ofermilo** = **zipo**. **-oforigilo** eldingavari. **-ofrapi** *áhr* slá (eldingu). **-osagoj** eldingaörvar. **-oŝirmilo** = **fulmoforigilo**. **ek-i** *áhl* leiftra, glampa. **-otondro** þrumuveður.

fulmar/o *dýr* fyll (*Fulmarus glacialis*).

fulmin/i *áhl eðl* springa með hveli. **-ado** *vél* gasbrennsla (í hreyfli).

fulminat/o *efn* hvellsalt. **hidrarga -o** hvellkvikasilfur.

fulv/a gulbrúnn.

fum/o *bib* reykur. **-a** 1 fullur af reyk. 2 rjúkandi. **-e** með reyk. **-i** 1 *áhr* reykja. 2 *áhl efn* rjúka. **-ado** reykning; reykningar. **-aĵo** 1 reykur. 2 sót. 3 *mat* reykt matvæli. **-aĵi** *áhr mat* reykja (matvæli), **-aĵita** *haringo*, reykt síld. **-anto** reykningamaður. **-ejo** reykningaherbergi, reykningasalur. **-iĝi** rjúka úr (Sl. 104:32). **-ilo** reykelsisker. **-izi** svæla, sóttreinsa með reyk. **-ujo** reykker. **-gusta** með reykbragði. **-kolora** reykklitaður. **-kupeo** reykningaklefi. **-nigro** kinrok. **-nubo** reykjarmökkur, reykský. **-plena** fullur af reyk. **-tubo** reykháfur. **ne-anto** maður sem reykir ekki. **sen-a** reyklaus. **ĉen-anto** keðjureykningamaður. **odor-o** reykelsi.

fumar(at)/o *efn* fúmarat. **-a acido** fúmarsýra.

fumari/o *gra* reykjurt (*Fumaria*) (= **terfumo**). **-acoj** reykjurtaett.

fumigaci/o *læk* svæling.

fumarol/o *jar* gufuhver.

fund/o 1 botn, *la -on supre*, á hvolfi. 2 *læk djúp*; hið innra. **-a** 1 botn-. 2 róttækur, gagnger. 3 fullkominn, algjör. **-e** 1 algjörlega. 2 á (hafsb)botni. **-aĵo** 1 grunnflötur; botn. 2 = **surfundaĵo**. **al-iĝi** sökkva til botns, fara til botns. **en-iĝi** stranda. **ĝis-e** 1 algjörlega. 2 til hlítar. **sen-a** botnslaus. **sen-aĵo** = **abismo**. **sen-igi** kippa stoðum undan. **sur-aĵo** 1 niðurburður; dreggjjar; botnlag. 2 úrhrak. **sur-iĝi** (um kafbát) koma á hafsbotn. **plat-a** flatbotnaður. **rond-a** kúlubotnaður.

fundament/o grundvöllur, undirstaða. **-a** grundvallar-, undirstöðu-. **-i** *áhr* stofna, grundvalla. **-ado** stofnun, það að stofna. **-aĵo** 1 undirstöðuatriði. 2 undirlitur. 3 = **varpo**. **-eco** undirstöðueinkenni. **-isto** esperantisti sem algjörlega hlýðir lögum fölgnum í La Fundamento. 2 bókstafstrúarmaður. **sen-a** 1 ástæðulaus. 2 án grundvallar, grundvallarlaus.

funebr/o 1 sorg, harmur. 2 sorgarhátíð. 3 sorgarbúningur. **-a** 1 sorgbitinn, sorgfullur; harmi lostinn. 2 sorglegur, skuggalegur. 3 sorgar-. **-a marŝo** sorgarganga; sorgargöngulag. **-aj vestoj** sorgarbúningur. **-a ceremonio**, **-a solenaĵo** = **-aĵoj**. **-i áhl** harma, syrgja. (Ath. þessi sögn er áhrifslaus; þegar um andlag er að ræða, þá er forsetningu (pro/pri) bætt við.) **-ado** sorgargrátur. **-aĵoj** útför, jarðarför. **-anto** syrgjandi. **-igi** láta syrgja, steypa sorg yfir (Hl. 3:8). **-istino** *sag* grátkona. **-antaro** líkfylgd. **-ulo** harmþrunginn maður.

funel/o *her* 1 trekt. 2 gígur. **-i** *áhr* hella um trekt. **-forma** trektlaga.

funeral/o = **funebraĵoj**.

fung/o *gra* sveppur (*Fungi*). **-a** sveppa-. **-aĵo** sveppkenndur gróður. **-eco** sveppaeðli. **-ejo** sveppabeð. **-ologo** sveppafræðingur. **-ologio** sveppafræði. **-oforma** svepplaga. **asko-o** = **askomiceto**. **buter-o** furusveppur (*Boletus luteus*). **ĉapel-o** hattsvæppur. **ergot-o**, s. **ergoto**. **fajro-o** = **tindrofungo**. **koral-o** = **klavario**. **lakto-o** = **laktario**. **lamen-o** = **agariko**. **larmo-o** fúasveppur (*Merulius lacrymans*). **muk-oj** = **miksomicetoj**. **muŝ-o** berserkjasveppur (*Amanita muscaria*). **ovo-o** = **manĝebla kantarelo**. **polvo-o** = **likoperdo**, **bovisteo**. **poro-o** = **poliporaco**. **rust-o** = **uredinalo**. **sakspor-o** = **askomiceto**. **smut-o** = **ustilaginalo**. **ŝim-o** = **ŝimo**. **tindro-o** tundursveppur (*Polyporus fomentarius*). **tub-o** = **boleto**.

fungicid/o *efn* sveppadrepanði meðal. **-a** sveppadrepanði; sveppahemjandi.

fungus/o *læk* holdfrauð, gljúpt og lopalegt hold. **-a** holdfrauðs-, eins og gljúpt og lopalegt hold. **-aĵo** ofholdgunarsár.

funikl/o 1 *lfæ* naflastrengur, lækur. 2 *gra* kólfur (í jurtt).

funikular/o strengbraut, togbraut.

funkci/o 1 starf. 2 ætlunarverk, hlutverk. 3 *stæ* fall. **unusenca -o** einfalt fall. **plursenca -o** margfalt fall. **-i áhl** 1 þjóna, gegna (hlutverki eða embætti), vinna, starfa. 2 (um vél) ganga. **-a** 1 embættislegur, starfslegur. 2 *efn* starfandi, virkur. 3 starfhæfur; nothæfur. **-ado** gangur (vélar); starf. **-igi** starfrækja, gangsetja. **-isto**, **-ulo** starfsmaður; embættismaður. **ek-i áhl** fara í gang. **ek-igi** setja í gang. **mal-igi** hætta rekstri (e-s). **mal-ado** stöðvun. **mis-i áhl** bila. **mis-ado** bilun.

funkcional/o *stæ* felli.

funt/o 1 pund. 2 = **pundo**.

fuort/o *her* virki. **-eto** smávigi.

fur/o *dýr* veiðimörður (*Mustela putorius*) (= **ĉasputoro**).

furaĝ/o *bún* fóður (þurrhey, vothey, hálmur o.s.frv.). **-i áhl** afla fóðurs. **-oĉaro** fóðurvagn. **-isto** fóðurfangari.

- furan/o** *efn* fúran.
- furgon/o** handvagn.
- furi/o** *her* **1** refsíni. **2** norn; kvenskass. **3** = **furiozo**.
- furier/o** *her* vistarstjóri (í her).
- furioz/a** **1** óður, trylltur; fokreiður. **2** ofsalegur, æðislegur. **-e** ofsalega. **-i áhl** **1** geisa. **2** æða. **-o** **1** æði. **2** ofsaleg reiði; ofsi. **-iĝi** verða bálreiður. **-ulo** óður maður.
- furnari/o** ofnflugl (*Furnarius*).
- furnitur/o** *klæ* fatafylgja.
- furor/o** tíska, tískufaraldur. **-i áhl** vera mjög í tísku. **-ulo** hetja dagsins.
- furunk/o** *læk* kýli, graftarkýli, blóðkýli. **-ozo** kýlasótt.
- furz/i** *áhl* freta, reka við. **-o** fretur. **-eco** vindverkir, vindgangur.
- fusil/o** *her* riffill. **-ado** skothríð (úr rifflum). **-isto** skytta; léttvopnaður fótgönguliðsmaður.
- fust/o** **1** *hús* stólpaleggur, súluleggur. **2** *tæk* handfang; skaft; (byssu)skefti.
- fusten/o** riffilað flauel, þéttofinn baðmullardúkur, baðmullarklæði, fustan.
- fuŝ/i** *áhr* fúska, káka, klastra. **-a** illa gerður, óvandaður. **-ado** klatur. **-aĵo** kák. **-isto**, **-ulo** klaufi, klunni.
- ne-ebla** pottþéttur. **mal-i** gera vandlega; laga. **lud-anto** gleðispillir. **-! uss!** - er einnig notað sem forskeyti er táknað að e-ð er óvandlega gert, sbr. **-aĉ-**, t.d. **-haki áhr** hjakka, **-palpi áhr** fálma, **-pentri áhr** klína, mála illa.
- fut/o** fet. **kuba -o** rúmfet.
- futbal/o** knattspyrna; fótbolli. **-isto** knattspyrnumaður. **-ejo** knattspyrnuvöllur, fótboltavöllur.
- futur/o** **1** *mfr* framtíð (sagna). **2** framtíð, ókomin tíð. **-ismo** bók fútúrismi. **-isto** fútúristi. **-isma** fútúristiskur.
- fuz/i** *áhl efn* suða. **-aĵo** eldflaug. **-ilo** goshreyfill. **-aviadilo** flugvél knúin goshreyfli.
- fuze/o** *her* sprengjukveikja, kveikibúnaður.
- fuzel/o** *efn* fýsill.
- fuzelaĝ/o** *flu* bolur (á flugvél), bolgrind.
- fuzi/o** **1** *eðl* bræðsla. **2** *ver* samsteypa, samruni.
- fuzilier/o** = **fusilisto**.

G, g 1 *mfr* 8. stafur esperanto-stafrófsins. **2** (í skammstöfunum) $g = a$) **germana lingvo**. b) **greka lingvo** c) **gramo**. **3** *tón* **G. G bemola** ges. **G diesa** gis. **G-kleo** g-lykill.

g/o *mfr* gé (heiti bókstafsins g).

gabaro *sig* dreginn flutningabátur, prammi.

gabardin/o *klæ* gaberðin.

gabi/o *her* vígislaupur.

gab/o *hús* **1** gafl. **2** gaflhlað.

Gabon/o *ldf* Gabon. **-a** gabonskur. **-ano** Gaboni, Gabonbúi.

gabr/o *ste* gabbró.

Gabriel/o *per* Gabriel.

gad/o *alm* *dýr* **1** þorskur, þorskfiskur (*Gadus*). **2** harðfiskur, skreið. **-edoj** þorskaett (*Gadidae*). **-oformaj** þorskfiskar (*Gadioformes*).

Gad/o *bib* Gað.

gadolini/o *efn* gadóliníum, gadólín (*Gd*).

Gael/o *per* skoskur (eða írskur) kelti. **-a** gelískur. **-a lingvo** gelíska.

gaf/o *sig* gaffall, greypirá, seglás.

gag/o spaug; skoplegur þáttur (í kvikmynd, leikriti o.s.frv).

gagato *ste* gagat, svartaraf. **-nigra** kolsvartur, hrafnsvartur.

gago *gra* gullstjarna (*Gagea*) (= **orstelo**).

gain/o *klæ* niðþröng flík. **-a subrobo** nærskorinn undirkjóll. **-jupo** aðskorið pils.

gaj/a *sag* glaður, kátur, gleðilegur, glaðvær. **en -a stato** hifaður. **-e** glaðlega, með kæti. **-o, -eco** kæti, glaðværð, kátina. **-i áhl** gleðjast, vera glaður. **-aĉa** lauslátur. **-aĵo** blekking (Jes. 30:10). **-ega** ofsaglaður. **-ema** viðfelldinn. **-eta** glaðlyndur. **-igi** gleðja, kæta. **-iga** skemmtilegur, kátlegur. **-igisto** gamansamur maður, skopleikari. **-ulo** fagnandi maður. **mal-a** þunglyndur, dapur, sorgbitinn; ólundarlegur; drungalegur, þungbúinn. **mal-e** sorglega, dapurlega. **mal-i áhl** vera niðurlútur, vera niðurdreginn. **mal-o, mal-eco** hryggð, dapurleiki, gleðileysi. **mal-igi** mæða, hryggja.

Gaj/o *per* Gajus.

gajak/o = **gvajako**.

gajakol/o = **gvajakolo**.

gajl/o *gra* hnýði; gallepli. **kverko-o** gallepli. **-a acido** gallsýra. **-ato** *efn* hnýðissýrusalt. **-ata acido** hnýðissýra. **-insekto** *dýr* hnýðisfluga.

gajn/i *áhr* **1** vinna (t.d. í happdrætti). **2** vinna, sigra (í leik). **3** ávinna. **4** græða. **5** *sig* slaga til og frá. **-i venten** slaga, sigla móti vindi. **6** hafa í tekjur þéna (= **perlabori**). **-o fja?** **1** vinningur, gróði. **2** ávinnur. **3** ágóði. **4** gagn. **mal-i** *áhr* **1** tapa. **2** missa, fyrirgera. **re-i** *áhr* ná aftur, fá aftur, **re-a** *ŝipo* björgunarskip. **super-o** afgangur.

gak/i *áhl* (um gæs) gagga.

gal/o *lfe* **1** gall. **2** eitur. **-a** **1** gall-, **-a malsano** = **iktero**, **-a veziko** = **kolecisto**, **-aj acidoj** gallsýrur, **-a humoro** beiskja. **2** beiskur. **-eco** illgirmi. **sen-eco** *læk* gallleysi (= **akolio**), **-dukto** gallpípa, gallrás. **-ŝtono** gallsteinn. **-veziko** = **kolecisto**.

galag/o *dýr* afrískur hálfápi (*Galago*).

galaksi/o *stj* vetrarbraut (stjörnuþoka), Vetrarbrautin. **-a** vetrarbrautar-. **inter-a** útgeims-.

galaktoz/o *efn* mjólkursykur.

galant/a ástleitinn, stimamjúkur, kurteis. **-i áhl** vera stimamjúkur, daðra. **-aĵo** fagurgali, gullhamrar. **-eco** stimamýkt, kurteisi; hugprýði. **-ulo** kvennabósi.

galant/o *gra* vetrargosi (*Galanthus nivalis*), snjóklukka.

galanteri/o glys, glingur.

galantin/o *mat* kjöthlaup.

Galapag/oj *ldf* Galapagoseyjar.

galat/o Galati, Galatamaður. **G-io, G-ujo** *ldf* Galatía, Galataland.

Galate/o *goð* Galatea (grísk hafðís).

galb/o *fag* ávali; útlínur. **-i** *áhr* ávala.

Galb/o *per* Galbus.

- galban/o** *efn* galbankvoða.
- galbul/o** *dýr* (*Galbula*). -**edoj** spókaætt (*Galbulidae*).
- gale/o** *pre* (í bókagerð) skip. -**provaĵo** dálkapróförk.
- galeas/o** *sig* tveggja mastra skúta, galías.
- galeg/o** Galítubúi. **G-io, G-ujo** *ldf* Galítía (á Spáni).
- galen/o** *ste* blýglans.
- galeopitek/o** *dýr* kagúan(i) (*Galeopithecus*).
- galeops/o** *gra* hjálmgras (*Galeopsis*).
- galer/o** *sig* galeiða. -**ano, -ulo** galeiðupræll. -**mastro** galeiðustjóri. -**puno** þrælkunarvinna í galeiðu.
- vera -o** reglulegur þrældómur.
- galeri/o** **1** svalir, veggisvalir. **2** listasafn; sýningarskáli. **3** súlnagangur; súlnagöng. **4** *lei* (í leikhúsi) efstu svalir. **5** námugöng.
- gali/o** **1** *gra* maðra (*Galium*). **2** *efn* gallíum, gallín (*Ga*).
- Galici/o** *ldf* Galísía (í Póllandi og Úkraínu).
- galicism/o** frönskuletta (= **francismo**).
- galikan/o** *kap* maður sem aðhyllist sjálfstæða óháða kirkju í Frakklandi. -**ismo** sú stefna: gallíkanismi.
- Galile/o** **1** *ldf* Galílea. **2** = **Galilejo**. -**ano** Galíleumaður.
- Galilej/o** *sag* Galílei.
- galimati/o** þvættingur, bull, vitleysa.
- galin/o** *dýr* hænsn, hænsni (*Gallus*). -**oformaj birdoj** hænsnfuglar.
- galinag/o** *dýr* hrossagaukur, mýrisnípa (*Gallinago gallinago*).
- galinol/o** *dýr* sefhæna (*Gallinula*) (= **akvokoko**).
- galion/o** *sig* spænskt þrisiglt herskip (frá miðöldum).
- galiot/o** *sig* **1** hollenskt flutningaskip (einkum veiðimanna). **2** stór róðrabátur (frá miðöldum).
- galium/o** = **galio** **2**.
- galjon/o** gallon.
- Gall/o** Galli, gallverskur maður. -**io, -ujo** *ldf* Gallía. **Cisalpa -ujo** Gallía hérna megin Alpa, þ.e. í Frakklandi. **Transalpa -ujo** Gallía hinum megin Alpa, þ.e. á Norður-Ítalíu. -**o-Romano** gallverskur maður sem hefur tekið upp siði og tungumál Rómverja.
- galon/o** snúra (á fötum), borði, legging -**i áhr** borðaleggja.
- galop/o** *tón* **1** stökk, valhopp. **2** stökkdans. -**e** á stökki. -**i áhl** **1** stökkva, valhoppa. **2** þeysa, þeysast.
- for-i áhl** stökkva burt.
- galoŝ/o** skóhlíf.
- Galter/o** *per* Walter.
- galvan/a** *rtæ* galvanskur. -**ismo** efnarafmagn, snertirafmagn.
- galvaniz/i** *áhr rtæ* rafhúða, galvanísera, sinkhúða. -**ado** *rtæ* rafhúðun, galvanísing, sinkhúðun.
- galvano/** *vis* stytting orðsins **galvanismo** í samsettum orðum. -**kaŭtero** *læk* rafvefjabrennsla, rafbrennsla.
- metro** *rtæ eðl* galvanímælir; straummælir. -**plastiko** *tæk* rafmagnssteypa, galvanssmíð. -**skopo** *rtæ* straumskynjari, straumsjá, segulsjá. -**tipo** *pre* rafletur.
- gam/o** *tón* **1** tónstigi (= **skalo**). **2** tóntegund (= **tonalo**). **3** hljómur. **4** svið. -**noto** = **toniko**. -**signo** formerki (= **tonalsigno**). -**ŝanĝo** = **modulado** **2**. **al-igi** flytja í aðra tóntegund.
- gama** *mfr* gamma, 3. bókstafur gríska stafrófsins (Γ, γ). -**radioj** *eðl* gammageislar. -**kvantumo** *eðl* gammaskammtur.
- gamaŝ/o** legghlíf, ristarhlíf.
- gamb/o** *dýr lfæ* fötur, fötleggur (frá mjöðm) (= **kruro**). -**ovjolo** *tón* hnéfiðla (víola da gamba).
- Gambi/o** *ldf* Gambíufljót. -**lando** Gambía.
- gambit/o** (í skák) bragð, leikbragð, gambítur.
- gamel/o** matarskál, eldunarílát (handa hermönnum eða hásetum).
- gamet/o** *líf* brúðfruma, kynfruma (undan frjóvgun). -**a** brúðfrumu-.
- gametofit/o** *gra* kynliður (einlitna mynd (frumstæðra) plantna).
- gamopetal/a** *gra* með samvaxin krónublöð, með samvaxna krónu.
- gamosepal/a** *gra* með samvaxin bikarblöð, með samblaða bikar.

- Gana/o** *ldf* Gana. **-ano** Ganabúi, Ganverji **-a** ganverskur.
Ganeŝ/o *trú* Ganes (spekiguð hindúa).
gang/o *jar alm* **1** gangur, gangberg. **2 = gangujo. -ujo** jarðvegur sem inniheldur málmgrýti (= **matrico** 5).
Gang/o *ldf* Ganges. **-a** Ganges-.
gangli/o *lfæ* taugahnoða, taugahnútur. **-ito** *læk* taugahnútsbólga.
ganglion/o *lfæ* eitill.
gangren/o *læk* **1** drep, ýldudrep, holdfúi, kolbrandur. **2** spilling. **-a** **1** sem drep er í. **2** spillandi; spilltur. **-iĝi** verða fyrir holdfúa.
gangster/o bófi.
Ganimed/o **1** *god* Ganýmedes (sonur Trós konungs í Tróju. Seifur rændi honum til þess að hann skenkti guðunum ódáinsveigar). **2** *stj* Ganýmedes (eitt tungla Júpíters).
gant/o glófi, hanski, fingravettlingur. **ĵeti la -on** kasta hanskanum, skora á hólum, **delevi la -on** taka upp hanskan, taka við áskorun. **-i** *áhr* færa í hanska (einnig **en-igi**). **-isto** hanskasamari; hanskasali. **sen-igi** færa úr hönskum. **boks-o** boxhanski. **duon-o** gripla. **fer-o** brynhanski. **muf-o, pugno-o** belgvettlingur.
gap/i *áhl* glápa. **-anto, -ulo** ráfa; áhorfandi. **-vagi** *áhl* ráfa.
garaĝ/o **1** bílskúr. **2** bifreiðaverkstæði. **3** hliðarspor; áningarstaður; útskot. **-i** *áhr* **bif** **1** setja (bíl) inn. **2** leggja á hliðarspor, áningarstað eða útskot. **-isto** bifvélavirki.
garanti/i *áhl* **áhr** **1** ábyrgjast. **2** tryggja. **3** verja. **-o** ábyrgð; trygging. **-a** ábyrgðar-. **-e** í ábyrgð; að veði. **-ado** ábyrgð. **-aĵo** veð. **-anto** ábyrgðarmaður. **-ulo** gísl. **-doni** *áhr* veðsetja. **-pruntisto** veðlánari.
garb/o (korn)bundin. **-aro** kornskruf. **-ejo** láfi, korngarður. **-igi** binda (korn). **-eto** hnippi. **-igilo** bindivél.
garcini/o *gra* (sigrænt tré frá Malaga) (*Garcinia*).
gard/i *áhr* **1** gæta (e-s). **2** varðveita, vernda, geyma. **3** vera á verði. **sin -i** gæta sín; varðveita sig (**kontraŭ** = fyrir). **-o** vörður, varðgæsla. **-a** verndar-. **-e** á verði; gætilega. **-ado** vernd; gæsla, varðveisla. **-antaro** varðlið. **-ataĵo** vandaður hlutur. **-ejo** varðhald. **-ilo** *rtæ* öryggi. **-isto** eftirlitsmaður, umsjónarmaður, gæslumaður, varðmaður. **-istejo** varðmannsklefi. **antaŭ-i** *áhr* verjast, hindra, koma í veg fyrir. **antaŭ-a** fyrirbyggjandi. **antaŭ-ema** fyrirbyggjussamur, forsjáll, framsýnn. **nesin-a** hirðulaus; ógættinn. **nesin-e** ógætilega. **nesin-eco** hirðuleysi; ógætni. **pri-i** *áhr* líta eftir. **sen-a** = **nesingarda**. **sin-a** gættinn, varkár, hygginn. **sin-(ec)o** aðgæsla, varúð. **sin-ema** aðgættinn. **sin-emo** aðgætni. **super-i** = **prigardi**. **bruĉ-isto** = **paŝtisto**. **kapo-isto, korpo-isto** lífvörður. **nokto-isto** *sag* næturvörður. **taŭr-isto** nautahirðir.
gardeni/o *gra* geislamaðra (stofublóm) (*Gardenia*).
garen/o kanínugarður.
Gargantu/o *bók* Gargantúa; mathákur. **-a** gríðarlegur, feikilegur.
gargar/i *áhr* **1** skola. **2 -i sin** skola kverkarnar, skola hálsinn (innan). **3** gjálfra. **-aĵo** skolvatn, skolvökvi (til að skola hálsinn).
gargojl/o *hús* stútur á þakrennu; vatnsrenna.
gari/o *gra* silkiskúfur (suðrænn runni) (*Garrya*). **-acoj** silkiskúfsætt (*Garryaceæ*).
garn/i *áhr* **1** búa (til skrauts); prýða, skreyta. **2** búa (til skjóls), verja. **3** vera hafður til (e-s). **-aĵo** *tæk* **1** útbúnaður; leggingar. **2** skreyting; skraut, skrud. **ŝtop-aĵo** þéttiefni.
garnitur/o **1** búnaður; útbúnaður. **2** samstæða. **3** fôður, leggingar.
garnizon/o **1** setulið. **2 = garnizonejo. -i** *áhl* vera í setuliði. **-e** í setuliði. **-ano** setuliðsmaður. **-ejo** setuliðsborg.
garol/o *dýr* skaði (*Garrulus*); skrækskaði (*G. glandarius*).
Garon/o *ldf* Garonne (á í Frakklandi).
gas/o *eðl alm* *læk* *her* *bifflu* **1** lofttegund. **2** gas; eiturgas. **3** vindur (í maganum), vindspenningur. *doni plenajn g-ojn* gefa inn. **-a** **1** loftkenndur. **2** gas-. **-eco** loftkennt ástand. **-igi** breyta í gas. **-isto** gasvirki. **-ujo** = **gasbotelo**. **-umi** *áhr* drepa með/á gasi. **-beko** gasbrennari. **-botelo** gasflaska, gashyllki. **-odukto** gasrör, gasleiðsla. **-fabriko** gasstöð. **-flamigilo** gaskveikjari. **-kamero** gasklefi. **-metro** gasmælir. **-motoro** gashverfill. **-pedalo** bensínjafi (= **akcelilo**). **-rezervujo** gasgeymir. **-masko** gasgrima. **brul-o** ljósagas. **krak-o** *efn* sprengigas. **larmiga -o** táragas. **marĉ-o** = **metano**. **min-o** námugas. **mustarda -o** = **iperito**. **rid-o** *efn* hláturgas. **ter-o** jarðgas.
gaskon/o gortari. **-i** *áhl* gorta, monta.

gaskon/o maður frá Gascogne, Gascognebúi, Gaskóni. **G-io, -Gujo** *ldf* Gascogne (hérað í suðvestanverðu Frakklandi).

gasogen/o tæki sem framleiðir kolsýruvatn.

gasojl/o *efn* gasolía, dísilolía.

gasometr/o = **gasrezervujo**.

Gaspar/o *per* Kaspar.

gast/o gestur. **-i** *áhl* dveljast, gista. **-ado** gisting, dvöl. **-ejo** gestahús, gistihús. **-igi** veita gistingu; hýsa. **-iganto** gestgjafi. **-ama** gestrisinn. **-amo, -ameco** gestrisni. **en-igi** verða gestur; skrifa sig inn (t.d. á hótél). **ne-ama** ógestrisinn. **-oĉambro** gestaherbergi. **junular-ejo** farfuglaheimili.

gasteroste/o dýr hornsíli (*Gasterosteus*) (= **dornfišo**). **-edoj** hornsílaætt (*Gasterosteidae*). **-oformaj** brynsíli (*Gasterosteiformes*).

Gaston/o *per* Gaston.

gastr/o *læk* magi. **-a** maga-. **-ito** magabólga, magakvef. **-algio** magaverkur, hjartagrófarverkur. **-ektomio** maganám, magaúrnám. **-oenterito** maga- og garnakvef. **-opieduloj** = **gastropodoj**. **-oskopo** magasjá, magaspegill. **-oskopio** magaspeglun. **-ostomio** magaopnun; magamynnisgerð. **-otomio** magariufun.

gastrofil/o dýr hrossavemba (*Gastrophilus*).

gastroknemi/o *læk lfae* kálfavöðvi.

gastronom/o sælkeri. **-io** matargerðarlist; sællífi.

gastropod/oj dýr sniglar.

gastrul/o dýr lífholffóstur, vembill, vembilstig (*gastrula*).

gaŭĉ/o suðuramerískur kúreki.

gaŭĝ/o *tæk* mælir (sb. **kalibro**). **stang-o** mælistöng.

Gaŭ/o = **Gallo**.

gaŭlteri/o *gra* vetrarlilja (sbr. **pirolo**).

gaŭr/o dýr indverskur buffall, vatnsbuffall (*Bos frontalis gaurus*).

gaŭs/o *eðl* gauss (mælieining fyrir segulsviðsstyrk). **G-aj unuoj** *eðl* mælieiningar Gauss (í rafsegulfræði).

Gaŭtama/o = **Gotamo**.

gavial/o dýr indverskur krókódill (með fuglsnefi).

gavot/o *inn* gavott.

Gaza, Gaza/o *ldf* Gasa.

gaz/o grisja. **-a 1** úr grisju, grisju-. **2** gagnsær.

gazel/o *bók* gasal, e.k. persneskt ljóð.

gazel/o dýr gasella (*Gazella*), skógargeit. **-okula** mjúkeygður.

gazel/o *sag* **1** blað; dagblað. **2** tímarit. **3** lögbirtingarblað. **-a** blað-, blaða-. **-aĉo** æsifréttblað. **-aro** blöð. **-budo** blaðsöluturn. **-eltranĉo** blaðaúrklippa. **-vendisto** blaðsöllumaður. **-isto** = **ĵurnalisto**. Sbr. **ĵurnalo, magazino**.

gazon/o grasflöt, grasblettur. **-teniso** tennis (á grasvelli). **-tondilo** garðsláttuvél.

ge/ mfr forskeyti sem sameinar karlkyn og kvenkyn, t.d. **-edzoj** hjón, **-sinjoroj** herra(r) og frú(r), **-fianĉoj** unnusti og unnusta, trúlofað par, **-fratoj** systkin, **-patroj** foreldrar, **-edukado** kennsla í blönduðum bekkjum, samkennsla pilta og stúlkna, **-lernejo**, samskóli, **-banado** sameiginlegt sund. **-a** sameiginlegur, **-a banejo** sameiginlegur sundstaður. **-igi** para. **-igi** para sig, makast.

geastr/o *gra* jarðstjarna (*Geaster*).

gefire/oj dýr stjarnormar (*Gephyria*).

Gehen/o *bib* eldsvíti.

gej/a hýr, kynhverfur. **-ulo** hommi. **-ulino** lesbía.

gejser/o (gos)hver.

gejŝ/o geisja, japönsk dansmær.

gek/o dýr skrækeðla (*Gecko*).

gel/o *ská* frost.

gelat/o 1 = **glaciaĵo**. **2** = **ĝelo**.

gelaten/o gelatín; matarlím. **-aĵo** dýralím. **-igi** storkna, verða að hlaupi. **-a** hlaupkenndur.

Gelf/o *sag* Welfi.

- gem/o** 1 *gra* gimsteinn. 2 brum. -**isto** gimsteinagrafari.
gen/o *lif* gen, erfðavísir, arfberi, erfðastofn.
-gen/a *læk* *vís* viðskeyti sem táknar „vekjandi“, t.d. **kancero-a** krabbavekjandi.
gencian/o *gra* mariuvöndur (*Gentiana*). -**aroj** mariuvandarætt (*Gentianaceæ*).
-gene *læk* viðskeyti sem táknar „rættur“, t.d. **psiko-a** sálrænn, geðrættur.
genealog/o *per* ættfræðingur. -**io** 1 ættfræði. 2 ættartala. -**ia** ættfræði-.
gener/i *áhr stæ* 1 geta (barn), æxlast, frjóvgast, frævast. 2 skapa, orsaka. -**a** getnaðar-, æxlunar-.
-ado getnaður, æxlun. -**ema** frjósamur; afkastamikill. -**iloj** kynfæri, æxlunarfæri. -**into** karlkyns foreldri, (for)faðir. -**pova** fær til getnaðar. **re-i** *áhr* 1 endurnýja; endurskapa. 2 endurfæða. **re-ado** endursköpun, endurfæðing.
gener/o ættkvísl.
generaci/o kynslóð. **de -o al -o** frá kyni til kyns. -**aro** ættartala.
general/o 1 hershöfðingi. 2 regluhöfðingi. -**a** hershöfðingja-. -**aro** hershöfðingjar allir saman. -**eco** hershöfðingjaembætti. -**edzino** hershöfðingjafrú. -**leŭtenanto** herdeildarhöfðingi. **ĉef-o** æðsti hershöfðingi.
generalisim/o = **ĉefgeneralo**.
generator/o *eðl rtæ* rafall. **indukelektra -o** *eðl* spanrafall. **magnetelektra -o** *rtæ* rafsegulrafall. **sinkrona -o** *rtæ* samfasarafall. **Van de Graaf -o** háspennugjafi. **motor-o** *rtæ* spennir.
genetik/o *vís* erfðafræði. -**a** erfða-, erfðafræðilegur. -**isto** erfðafræðingur.
genez/o upphaf, myndun, byrjun, uppruni, sköpun. -**a** byrjunar-, uppruna-.
Genez/o Fyrsta Mósebók (*Genesis*).
geni/o *god* 1 (verndar)andi, hollvættur, (verndar)vættur. 2 hugvit, snilld, snilligáfa. 3 snillingur. -**a** snilldar-, snilldarlegur. -**aĵo** snilldarverk. -**ulo** = **genio** 3.
genist/o *gra* lithris (*Genista*).
genitiv/o *mfr* eignarfall. -**a** eignarfalls-.
genocid/o *lög* þjóðarmorð.
genot/o *dýr* asna (*Viverra genetta*).
genotip/o *lif* erfðaeinkenni, erfðafar.
Genovev/a = **Ĝenoveva**.
genr/o 1 *mfr* kyn 2 *gra* *dýr* ættkvísl. -**a** ættar-, ætt-. **sub-o** *gra* *dýr* tegund.
gent/o 1 *sag* kynþáttur. 2 *gra* *dýr* ætt, kyn. 3 = **genro** 2. 4 *bib* -**oj** heiðingjar, þeir sem ekki eru gyðingar. -**a** kynþátta-. -**ano** ættflokksmaður. -**estro** aðalsmaður, höfðingi. -**opatro** ættfaðir. **divers-a** sem hefur í sér ýmsa kynþætti. **inter-a** milli kynþátta, meðal kynþátta. **sam-ano** samlandi; ættingi. **sen-a** kynþáttalaus. **sen-eco** kynþáttaleysi.
Gent/o *ldf* G(h)ent.
genu/o 1 *lfæ* hné. 2 skaut. 3 *tæk* kúluliður. -**a** hné-. -**e** á hné. -**i** *áhl* krjúpa á hné (einnig *stari sur la genuoj*). -**iĝi** lúta, falla á hné. -**iĝi** láta krjúpa. -**ingo** hnéhlíf. -**kavo** = **poplito**. -**osto** = **patelo**. -**artiko** hné, hnjáliður. -**side** á hækjum. -**tendeno** hnésbótarasin. -**ŝirmilo** = **genuingo**. **ĝis-a** hnéhár; hnéstuttur, **ĝis-a pantalono** stuttbuxur. **inter-aĵo** skaut, kjalta. **sub-o** = **genukavo**. **sur-e** á hnjánum. **unu-e** á annað hné, á öðru hnénu.
geo/ *vís* vísindalegt forskeyti í merkingu jarð-, land-.
geocentr/a *sag stj* jarðmiðju-.
geod/o *jar* blaðra í bergi (með veggj þakta kristöllum sem allir snúa að miðjunni).
geodezi/o *vís* landmælingafræði; landmælingar. -**isto** landmælingafræðingur.
geofagi/o *læk* leirát.
geofizik/o *vís* jarðeðlisfræði. -**a** jarðeðlisfræði-.
geograf/o *per* landfræðingur. -**io** landafræði. -**ia** landafræði-. -**ie** landfræðilega.
geolog/o *per* jarðfræðingur. -**io** jarðfræði. -**ia** jarðfræði-.
geomanci/o *trú* jarðspámennska.
geometr/o *dýr* flatarmálsfræðingur. -**io** flatarmálsfræði. -**ia** flatarmáls-.
geopolitik/o landafræðistjórnsmál, landafræðistjórnsmálfræði.
Georg/o *per* Georg. -**a**, -**eta** Georgeta.
Georgi/o *ldf* 1 Georgía (fylki í Bandaríkjunum). 2 = **Gruzujo**.

- Georgik/oj** *bók* Búnaðarbálgur Virgils.
georgin/o = **dalio**.
geoteknik/o *byg* lóðarrannsókn.
geotropism/o *líf* jarðsælni, áhrif þyngdarafis á plöntur.
geotrup/o *dýr* tordýfill, molduxi (*Geotrupes stereorarius*) (= **sterkoskarabo**). **-edoj** skordýflaett (*Geotrupidae, Scarabaeidae*).
gepard/o *dýr* blettatígur, veiðihlébarði (*Acinonyx*) (= **časleopardo**).
ger/i *áhr* byg geirskera. **-o** geirskurður. **-aĵo** geirungur.
ger/o *bib* gera (1/20 sikill).
gerani/o *gra* blágresi (*Geranium*). **-acoj** blágresisætt (*Geraniaceae*).
Gerard/o *per* Geirharður.
gerbil/o *dýr* stokkmús (*Gerbillus*).
geriatri/o *vís* öldrunarlækningar.
geril/o skæruhernaður. **-ano** skæruliði.
Gerion/o *god* Gerýanes (risi sem hafði þrjá líkami, samgróna um miðjuna).
gerlen/o *sig* dráttartaug.
german/o Þjóðverji. **-a** þýskur. **G-io, G-ujo** *ldf* Þýskaland. **G-a Federacia Respubliko** Sambandslýðveldið Þýskaland, Vestur-Þýskaland. **G-a Demokrata Respubliko** Þýska alþýðulýðveldið, Austur-Þýskaland.
-igi gera þýskan. **-ismo** þýskusletta. **-isto** þýskufræðingur. **-lingva** þýskumælandi, á þýsku. **alt-a** háþýskur. **alt-a lingvo** háþýska. **jid-a** = **juda**. **malalt-a** plattþýskur, lágþýskur. **malalt-a lingvo** plattþýska, lágþýska. **malnov-a** fornþýskur. **malnov-a lingvo** fornþýska.
germani/o *efn* german, germaníum (*Ge*).
Germanik/o *per* Germanicus.
Gernezej/o *ldf* Guernsey.
Geront/o *per* Gerontíus.
Gertrud/o *per* Geirþrúður.
gerundi/o *mfr* sagnarnafnorð.
gest/o látbragð, bending. **-a lingvo** táknmál, merkjamál. **-e** með handapati. **-i** *áhl* pata. **-adi** *áhl* hreyfa sig (til merkis um hugarfar). **-ema** ögrandi, áberandi. **ne-ema, sen-ema** fálátur.
Gestap/o *sag* leynilögregla nasista, Gestapó.
geta/o *inn* geta, japanskur ilskór.
Getseman/o *bib* Getsemane.
get(t)/o *sag* gyðingahverfi.
geum/o *gra* dalafífill (*Geum*).
ghett/o = **getto**.
gib/i *áhr* sig bóma, hálsa (segl).
gibon/o *dýr* gibbon (e.k. api) (*Hyllobates*).
Gibraltar/o = **Ĝibraltar**.
giĉet/o söluop, afgreiðsluop, sölugluggi, farmiðagluggi. **teler-o** framreiðsluop.
Gideon/o *bib* Gídeon.
gig/o *sig* léttbátur.
giga/ *vís* gíga- (forskeyti eininga 10⁹).
gigant/o risi, jötunn. **-a** risa-, risalegur, risavaxinn; risastór. **-ismo** risavöxtur. **stelo-o** risastjarna. **Monto de la G-oj** = **Karkonoŝo**.
Giges/o *god* Gíges.
gik-gak *mfr* kvak-kvak (garg).
gilbert/o *edl* gilbert.
Gilbert/o *per* Gilbert.
gild/o *sag* gildi, (iðn)félag. **-ano** gildisbróðir. **-estro** gildisstjóri.
Gilead/o *bib* Gíleað.
giloŝ/i *áhr* **-o** útflúr, útskurður (í málm).
gilotin/o fallöxi. **-i** *áhr* hálshöggva (með fallöxi).

- gilum/o** svartfugl, teista (*Urie*).
- gimn/** *vís* tækniforskeyti sem táknar **ber, nakinn**.
- gimnast/o** fimleikamaður. **-i áhl** gera leikfímiaefingar. **-ejo** leikfímisalur, fimleikasalur. **-iko** leikfími; fimleikar. **-ika** leikfími-, fimleika-. **-ilo** leikfímiahald.
- gimnazi/o** menntaskóli. **-ano** menntaskólanemi. **-estro** rektor í menntaskóla, skólameistari.
- gimnofion/oj** *dýr* ormpöddur (*Gymnophiona*).
- gimnosperm/oj** *gra* berfrævingar (*Gymnospermæ*).
- gimnot/o** *dýr* hrökkáll (*Gymnotus electricus*). **-edoj** hrökkálsætt (*Gymnotidae*).
- gine/o** *hag* gínea, guinea, 21 shillingur.
- ginece/o 1** (í forngrískum heimildum) kvennadeild. **2** *gra* fræva.
- ginekolog/o** kensjúkdómalæknir. **-io** *læk* kvensjúkdómafræði. **-a** kvensjúkdóma-.
- Ginevra** *bók* Ginefra (eiginkona Artúrs konungs).
- ging...gang...giling...gilang...** kling.
- gingiv/o** *lfæ* tannhold (= **dentokarno**). **-ito** *læk* tannholdsbólga.
- gingival/o** *hlj* tannvarahljóð.
- ginglim/o** hjaraliður.
- gink/o** *gra* gingkótré (*Gingko biloba*). **-acoj** gingkóætt.
- ginseng/o** *gra* ginseng (*Panax gvingvefolius*). **-a radiko** ginsengrót.
- gip/o** *dýr* gæsagammur (*Gyps Pulvus*) (= **ansergrifo**).
- gipaet/o** *dýr* lambagammur, skeggammur (*Gypaëtus*) (= **safgrifo**).
- gips/o** gifs. **-a** gifs-, úr gifsi. **-i áhr 1** pússa með gifsi. **2** *byg* blanda með gifsi. **-aþo** gifsafsteypa. **-eca** gifskenndur. **-isto 1** gifsari, gifsskreytari, múrari sem pússar með gifsi. **2** gifsmyndari. **-obandaþo** gifsumbúðir. **-obildo** gifsmynd. **-oðtono** gifs (steinn). **en-igi** setja í gifs. **Pariza -o** Parísarplástur.
- gipsofil/o** *gra* brúðarslæða (*Gypsophila paniculata*); dvergslæða (*G. repens*).
- gipur/o** kniplingar; knipl, gullsaumur.
- gir/i** *áhl* nýy snúast í hring, hvirflast. **-o 1** snúningur. **2** *lfæ* felling (í heilanum). **-ado** snúningur, það að snúast í hring, það að hvirflast. **-falko** = **časfalko**. **-omagneta eðl** segulspennu-.
- girland/o** blómfesti. **-i áhr** skreyta með blómfestum. **kap-o** höfuðsveigur.
- giroskop/o** *tæk* snúður, snúða.
- gis/o** *tæk* steypujárn, pottur. **-a áhr** pott-, úr steypujárni. **-i** steypa, móta (járn). **-ejo** járnsteypustöð. **-isto** iðnaðarmaður í járnsteypu. **-briko** pottklumpur.
- gist/o** jastur, ger. **bier-o** ölger. **-i áhl** sýra. **-aþo** súrdeig. **sen-a** ósýrður.
- gitar/o** *tón* gítar. **-isto** gítarleikari.
- glabel/o** *lfæ* ennisléttá, ennisbera.
- glac/o** *tæk* spegilgler. **-oviðilo** rúðuþurrka.
- glace/a** *tæk* gljá-, gljáandi. **-o** *fağ* gljái, slika. **-igi** gljá, gera gljáandi.
- glaci/o** ís, klaki. **-a** ís-, ískaldur, jökulkaldur; napur. **-e** kuldalega. **-aþo** (rjúma)ís, mjólkurís, ísmeti.
- aþisto** rjúmaíssali. **-ejo** jökull. **-ero** ísmoli, klaki, ísklumpur. **-igi** *mat 1* frysta, gera að ísi. **2** gera ískaldan.
- iga** frost-; frysti-. **-igado** ísing. **-iði** fíjósá; storkna, stírdna. **-ujo** ísgeymsla. **-umi áhr 1** gljá. **2** kæla.
- insulo** = **glacimonto**. **-kampo** ísbreiða. **-kreviþo** ísruðningur. **-monto** borgarísjaki. **-rivero** skriðjökull.
- rompilo** ísbrjótur. **antaü-a** fyrir ísöld. **en-igi** teppa í ís. **sen-a** íslaus, auður. **sen-igilo** ísbroti, ísvari.
- pendo-o** grýlukerti, klakadröngull.
- glacis/o** *her* hallandi út frá víggirðingu.
- glacêr/o** *jar* jökull.
- glad/i** *áhr* slétta (lín), strauja. **-ilo** straubolti, straujárn. **-istino** straukona. **-otabulo** strauborð, straubretti.
- maðino** strauvél. **-felto** strauteppi.
- gladiator/o** skylmingamaður. **-aj ludoj** skylmingaleikar.
- gladiol/o** jómfrúllilja (*Gladiolus*).
- glagolic/o** *inn* fornslavneska stafrófið.
- glan/o 1** *gra* akarn. **2** *lfæ* reðurhúfa (*glans penis*). **-ingo** akarnsskál. **-arbo** = **kverko**. **-rikolto** akarnuppskera.
- mar-o** = **balano 1**.
- gland/o** *líf* kirtill, eitill. **endokrina -o** innkirtill. **ekzokrina -o** útkirtill. **salivaj -oj** munnvatnskirtlar,

hræklar. **-(ec)a**, **-hava** kirtlakennur; kirtla-. **-inflamo** kirtlabólga; hrossakvef. **mgidal-o** = tonsilo.

glareol/o *dýr* vaðsvala (*Glareola*). **-edoj** vaðsvöluætt, trítlaætt (*Glareolidae*).

glas/o glas. **likvor-o** líkjörglas. **vin-o** vínnglas. **trinko-o** ölglas. **-aro** *tón* glasa-harmónika. **-ego** krús.

-eto lítið glas. **tigo-o** vínnglas.

Glasgov/o *ldf* Glasgow. **-ano** Glasgobúi, maður frá Glasgow.

glat/a 1 sléttur, háll. 2 jafn. 3 blíður, mjúkur. **-e** jafnt; blíðlega; slétt. **-aĵo** sléttlendi; sléttur hluti. **-eco** sléttleiki; mýkt, mjúkleiki; blíða; liðleiki. **-igi** slétta; hefla, jafna. **-iĝi** sléttast, jafnast. **-umi** *áhr* strjúka, kjassa. **mal-a** 1 ósléttur, ójafn. 2 grófur; ófágaður. 3 óheflaður. 4 ófímur, afkáralegur. **mal-aĵo** ójafna; ófágaður hluti. **ne-a** = **malglata**.

glatis/o *veð* ísing (á vegi).

glaŭbera salo glábersalt.

glaŭk/a *ská* blágrænn, sægrænn.

glaŭkom/o *læk* gláka.

glaŭkonit/o *ste* glákonít.

glav/o sverð. **-ingo** slíður. **-obati** *áhr* höggva með sverði. **-ofaristo** sverðasmiður. **-ofrapo** riddaradubbun.

-opiki *áhr* stinga með sverði.

glazur/o 1 glerungur, glerhúð. 2 *mat* sykurlúð. **-i** *áhr* gljábrenna; sykurlúða.

gleb/o *nýy* mold, jarðvegur.

glediĉi/o *gra* (lauftré frá Asíu og Ameríku) (*Gleditsia*).

glekom/o *gra* malarinn og kona hans (*Glechoma*).

gli/o *tón* „glee“ (margraddaður söngur fyrir fjóra eða þrjá einsöngvara).

glicerio/o *gra* síkjapunktur (*Glyceria*).

glicerid/o *efn* glýseríð.

glicerín/o *efn* glýserín, glusserín. **-i** *áhr* smyrja með glýseríni. **nitro-o** nítróglýserín.

glicerol/o *efn* glýseról.

glicín/o 1 *gra* sojabaunaætt (*Glycine*). 2 *efn* glýsín.

glicíríz/o *gra* lakkrís (*Glycyrrhiza glabra*). **-a akvo** lakkrísvatn. **-a radiko** lakkrísrót.

glikogen/o *lfe* glýkógen, dýrasterkja.

glikol/o *efn* glýkól.

glikoz/o = **glukozo**.

glim/o *ste* gljásteyn, glim, glimmer. **-i** *áhl* glitra. **-oza** glímkenndur.

glioksal/o *efn* glýoxal.

glioksil/o *efn* glýoxýl.

gliptik/o steinskurðarlist. **-aĵo** skorinn gimsteinn.

gliptotek/o 1 safn skorinna gimsteina. 2 höggmyndasafn.

glir/o *dýr* svefnmús (*Glis*).

glis/i *áhl* *flu* svifa, rennifljuga, sviðfljúga. **-ilo** rennifluga. **-angulo** renniflugshorn. **akvo-ilo** skíðabátur.

glit/i *áhl* *tæk* 1 renna. 2 renna til; hrasa, skrika. 3 renna sér á skautum. 4 læðast. **-o** *hlj* *rtæ* 1 rennihljóð.

2 renna. **-a** háll, sleipur; óáreiðanlegur. **-ado** fótskriða. **-ejo** fótskriðuflötur; rennibraut. **-igi** láta hrasa. **-iga** 1 háll. 2 vandasamur. **-ilo** skauti, ísleggur. **-umi** *áhl* fara á skautum, renna sér á skautum. **-ŝuo** skauti; skíðaskór. **-veturilo** sleði. **de-i** *áhl* renna (af), detta (af). **el-i** *áhl* 1 skreppa. 2 læðast út. **en-i** *áhl* læðast inn, laumast inn. **for-i** *áhl* laumast burt. **preter-i** *áhl* liða, fara framhjá. **tra-i** *áhl* smjúga í gegn. **aero-a** svif-. **flanken-i** *áhl* = **jori**. **flanken-o** = **joro**. **rul-ilo** hjólaskauti. **ŝip-ejo** slippur, (bakka)stokkar. **vosto-ado** *flu* stéldrag.

glob/o *tæk* 1 hnöttur. 2 kúla. **-a** hnattmyndaður; hnöttóttur, kúlumyndaður. **-a stelomaso** kúlupyrping stjarna. **-aĵo** = **globo** 2. **-eto** 1 lítil kúla, kökkur. 2 glerkúla. **duon-o** hálfhnöttur, hálfkúla; hnatthvel. **ĵet-o** *ípr* (málm)kúla (í kúluvarpi). **aer-eto** vindbóla. **bilarda -o** biljarðkúla. **mam-oj** hnöttótt kvenbrjóst (á ungri konu). **okul-o** augnhnöttur. **plato-o**, **plat-o** ofanvarpsteikning (jarðarinnar). **regno-o** ríkisepli. **ter-o** hnattlíkan, jörð. **-olagro** kúlulega.

globin/o *efn* glóbín.

globul/o *lfe* blóðkorn. **-eto** *lfe* = **trombocito**. **ruĝaj -oj** = **hematioj**. **blankaj -oj** = **leŭkocitoj**.

globulari/o *gra* kúlublóm (garðblóm) (*Globularia*). **-acoj** hnoðblómaætt (*Globulariaceae*).

- globulin/o** *lfe* glóbúlín. **gama-o** gammaglóbúlín.
- globus/o** jarðlíkan.
- glomerul/o** **1** *læk lfe* nýrnahnoðri. **2** *gra* blómhnoða. **-onefrito** nýrnahnyklabólga, nýrnahnoðrabólga.
- glor/i** *áhr bib* **1** vegsama, dásama. **2** prýða. **3** lofa. **-o** **1** *bib* vegsemd; dýrð. **2** frægð. **3** lof. **-a** dýrlegur, dásamlegur; frægur. **-e** dýrlega, dásamlega. **-ado** dásömun, vegsömun. **-aĵo** dásendarverk. **-igi** gera dýrlegan, gera frægan. **-iĝi** verða dýrlegur, verða frægur. **-inda** lofsverður, stórkostlegur. **-ama** metorðagjam. **-amo** metorðagirnd. **mal-i** *áhr* níða, ófrægja, ærumeiða, rægja. **mal-o** ófrægð, svívirðing, smán. **sen-a** frægðarlaus, ófrægilegur, vansæmandi.
- glos/o** skýring, glósa. **-i** *áhr* útskýra, glósa. **-aro** glósur, orðskýringar.
- glosin/o** *dýr* tsetsefluga (*Glossina*).
- glosit/o** *læk* tungubólga.
- glosofaring/a** *lfe* tungu- og kok-.
- glosolali/o** tungutal.
- glosotomi/o** *læk* tungunám.
- glot/o** *lfe* raddfæri, (radd)bandaglufa. **-igita** *hlj* borinn fram með raddbandalokun. **-a plozivo** *hlj* raddbandalokhljóð.
- glu/i** *áhr* **1** líma, sameina. **2** festa; klístra. **-o** lím, klístur. **-a** límkennur. **-ado** líming. **-aĵo** límfeni, límkvoða. **-aĵi** *áhr* klístra; bera límkvoðu á. **-eca** seigur; límkennur. **-iĝi** festast. **-ilo** = **gluaĵo**. **-izi** = **gluaĵi**. **al-i** *áhr* festa við, festa á. **al-iĝi** festast við. **al-iĝa** lím-, viðloðunar-. **kun-i** *áhr* líma saman, festa saman. **mal-i** *áhr* losa, leysa. **re-i** *áhr* líma saman aftur. **trans-ebla** færi-, þrykki-. **amel-o** klístur. **birdo-o** fuglalím. **farun-o** klístur. **fiŝ-o** = **iĥtiokolo**.
- glucid/o** *efn* kolvetni.
- glucini/o** = **berilio**.
- glug/i** *áhl* gutla (eins og vökvi í flösku), hlunka.
- glu-glu-glu** *mfr* klukk (kalkúna).
- gluk/o** *efn* glykó-, forskeyti sem merkir að efni hafi sykkureiginleika eða innihaldi sykur.
- glukoz/o** *efn* glúkósi, þrúgusykur, dextrósa. **-emio** *læk* blóðsykur. **-urio** sykur í þvagi, þvagsykur.
- hyper-emio** of mikill sykur í blóðinu.
- glum/o** *gra* hismi (á korni).
- glumel/o** *gra* = **lodiklo**.
- glut/i** *áhr* kyngja, renna niður; gleypa. **-o** **1** teygur. **2** sopi. **-ado** kynging. **-ejo** **1** vélindi, kok. **2** hyldýpi; gin. **-ema** gráðugur. **-emulo** mathákur, átvagl. **en-i** *áhr* **1** gleypa, svelgja. **2** eyða. **for-i** *áhr* rífa í sig, teygja. **mis-i** *áhr* svelgjast á.
- glutamin/o** *vís* glútamín, glútamínsýra.
- glutarat/o** *efn* **-a acido** glútarsýra.
- glute/o** *lfe* rasskinn, þjóhnappur.
- gluten/o** *efn* jurtalím, glúten. **-eca** límkennur.
- gnafali/o** *gra* kattarloppa (*Gnaphalium*); fjandafæla.
- gnejs/o** *ste* gneis.
- gnom/o** *god* jarðvættur, dvergur, álfur.
- gnomik/a** *bók* sem lýtur að spakmælum, stutturður.
- gnomon/o** **1** vísir á sólskífu, gnómon. **2** sólarúr.
- gnostik/a** *trú* sem lýtur að trúarspeki. **-ismo** trúarspeki, guðvísi. **-ulo** trúspekingur. **-o** = **gnozo**.
- gnoz/o** þekking (= **gnostiko**).
- gnu/o** *dýr* gnýr (*Connochaetes gnu*).
- gobelin/o** góbelinteppi (glitofíð teppi), myndvefnaður.
- gobi/o** *dýr* öggur (*Gobio fluviatilis*).
- Gobi/o** *ldf* Góbí (eyðimörk í Mið-Asíu).
- gobius/o** *dýr* kýtlingur (*Gobius*). **-edoj** kýtlingaætt (*Gobiidae*). **-oformaj** brúsar (*Gobiiformes*).
- Godfred/o** *per* Gottfréð.
- goelet/o** = **skuno**.
- Goet/o** *per* Goethe.

- gofer/o** *bib* gófer. **ligno -a** góferviður.
- gofr/i** *áhr* fága, drífa, merla. **-ilo** myndamót. **-aĵo** upphleypt mynd.
- Gogol/o** *per* Gógol.
- goj/o** maður sem ekki er gyðingur.
- gol/o** *íþr* mark (í knattleik). **-ejo** mark (á leikvelli), markteigur. **-ulo** markvörður. **enpafi/jetpafi -on** skjóta í mark. **-fosto** markstöng.
- golf/o 1** flói. **G-o de Biskajo** Biscayaflói. **G-o de Finlando** Finnski flói, Kirjálabotn. **G-o de Meksikio** Mexíkóflói. **G-o de Kalifornio** Kaliforníuflói. **G-o de Karpentario** Carpentariaflói. **Granda Aŭstralia** **G-o** Ástralíuflói. **la Persa G-o** Persaflói. **2 = golfludo. -a** flóa-. **la G-a Fluo** Golfstraumur. **-ejo** golfvöllur. **-eto** vík. **-ludo** golfleikur. **-ludisto** kylfingur.
- Golgot/o** *bib* Golgata.
- goliard/o** *inn* (á miðöldum) farandnámsmaður.
- goliat/o** *dýr* goliatsbjalla (*Goliathus*).
- Goljat/o** *bib* Goliat.
- Gomor/o** *bib* Gómorra (forn borg við Dauðahafið).
- gon/o** *vís* -hyrningur.
- gonad/o** *líf/lfæ* kynkirtill.
- gondol/o** gondóll, hengibátur. **-isto** gondólaræðari.
- gong/o** *tón* málmtrumba, málmbumba.
- goniometr/o** hornamælir. **-io** hornamæling; hornafræði. **radio-o** stefnumælir.
- gonokok/o** *líf* lekandahnettla. **-ozo** *læk* lekandasýking. **-emio** lekandasýking í blóðinu.
- gonore/o** *læk* = **blenoreo** lekandi.
- gopak/o** gópak (rússneskur dans).
- Gordi/o** Gordíon. **la G-a nodo** Gordíonshnúturinn.
- Gorgi/o** Gorgías (forngrískur heimspekingur).
- Gorgon/o** *goð* Gorgó.
- gorĝ/o 1** *lfæ* háls (að framan), kverkar, hóst. **2** kok, barki. **3** *ldf* gil; gjá. **4** *tæk* þrengsli. **5** mjótt sund. **-a** kverklegur, kverk-, háls-. **-a konsonanto = guturalo. -eto** lítill háls. **-fundo** *lfæ* kverkabak. **el-igi** spýja. **blu-ulo** *dýr* bláigða (*Luscinia svecica*). **plen-e** kröftuglega, fullum hálsi. **ruĝ-o, ruĝ-ulo** *dýr* = **rubekolo. -ŝirmilo** hálsbjörg.
- goril/o** *dýr* górilla, górillaupi (*Gorilla*).
- got/o** *per* Goti. **-a 1** gotneskur. **-a lingvo** gotneska. **2 = gotika.**
- Gotam/o** *per* Gutama.
- gotik/a 1** *hús* (um byggingarstíl) gotneskur. **2** *pre* (um letur) gotneskur, **-a prestipo = frakturo. fru-a** frumgotneskur.
- grac/o** *kri* náð.
- graci/a 1** yndislegur, viðfelldinn. **2** spengilegur, grannur. **-e** vinsamlega, með yndisþokka. **-o, -eco** viðfelldni, yndi, yndisþokki. **-ulino** yndisfögur kona/stúlka. **mal-a** klunnalegur, klaufalegur. **mal-ulo** búri, dóni. **sen-a** þokkalaus.
- Graci/o** *goð* þokkagyðja.
- gracil/a** *læk* grannur, grannvaxinn. **-eco** grannleiki. **mal-a** sver, þykkur, feitur.
- grad/o** *lög mfr stæ eðl 1* stig, gráða. **2** tign. **la tria -o de pridemando** þriðju gráðu yfirheyrsla. **ekvacio de la dua -o** annarrar gráðu jafna. **-o de libereco** hlauparúm. **-o de modulado** *fja* mótunarstig. **-a 1** stigs-, gráðu-. **2 = laŭgrada. -e** smám saman, smátt og smátt; skref fyrir skref, stig af stigi. **-aro 1** gráðuskipting, mælikvarði. **cirkla -aro** gráðuhorn. **2** stétt, tign. **-eco** stig, magn, flokkur. **-igi 1** raða (eftir hæfni), flokka. **2** skipta í stig/gráður. **-igo** flokkun; gráðuskipting. **-iga** flokkunar-, **-iga streko** mælistrik. **-iĝi eðl** skiptast í stig. **alt-a** gæða-, fyrsta flokks. **plej alt-e** fullkomlega, frábærlega. **dua-a** annars flokks; framhalds-. **tria-a** þriðji í röð, þriðja flokks. **laŭ-a** (sem gerist) smátt og smátt. **unua-a** fyrsta flokks; frum-, byrjunar-.
- gradaci/o** *mfr* stígandi (í máli). **inversa -o** hnigandi.
- gradient/o** *eðl stæ veð 1* fallandi, stigull. **2** halli.
- gradual/o** *kri* messusöngsbók, grallari.
- gradus/o 1** *bók* latnesk bragfræðiorðabók. **2** *stæ* hundraðshluti réttis horns.

graf/o greifi. **-eco** greifadómur. **-ejo** greifadæmi. **-ino** greifafrú, greifynja. **kastel-o** kastalagreifi. **land-o** landgreifi. **vic-o** aðalsmaður milli greifa og baróns að tign.

grafik/o 1 grafík. **2 = grafikaĵo. 3 = grafismo. -a** grafískur; í/með skýringarmyndum. **-aĵo** hnitarit. **-isto** grafíklistamaður.

grafism/o *mfr* rittákn.

grafit/o *ste* grafit, ritblý, ritsteinn.

grafolog/o rithandarfræðingur. **-io** rithandar(sál)fræði. **-ia** rithandarfræði.

graj/o *eðl* grei (geislaskammtseining).

grajl/o *veð* snjó Korn.

grajn/o 1 korn. **2** ögn. **3** kjarni. **4 = grano. -a** kornóttur; úr kornum. **-aĵo 1** mulið korn. **2** hagn(askot). **-eca** hrjúfur, grófur. **-eca ledo** rakaður hárfhamur. **-eto 1** smá korn. **2 = granulo. -igi** mala, mylja (í korn), gera kornóttan. **-iĝi** bera frækorn. **-ovora** *dýr* fræetandi. **dis-igi** tína korn. **dis-iĝi** sá sér. **bel-o** fegurðarblettur. **cel-o** framsigti (á byssu). **sem-o** frækorn. **tut-a** heilhveiti.

grak/i *áhl* **1** krunka. **2** rækja sig. **-o** krunk, garg.

Gral/o *god* gral.

gram/o *eðl* gramm. **deci-o** desígramm. **centi-o** sentígramm. **kilo-o** kíló, kílógramm. **mili-o** millígramm. **kilo-forto** kílógrammkraftur.

gram/o *líf* gram, gramlitun. **-negativa** gram-neikvæður. **-pozitiva** gram-jákvæður.

gramatik/o 1 málfræði, **ĝenerala -o** almenn málfræði, **kompara -o** samanburðarmálfræði, **historia -o** söguleg málfræði, **priskriba -o lýsandi málfræði. 2** málfræðibók. **3** frumatriði, grundvallaratriði, grundvallarreglur. **-a** málfræði-; málfræðilegur. **-isto** málfræðingur. **kontraŭ-a** sem stríðir gegn málfræðireglum/málkerfinu. **laŭ-a** eftir málfræðinni.

gramin/o *gra* = **graminaco. -acoj** grasætt (*Graminæ*), grasjurtir.

gramine/o = **graminaco.**

gramofon/o grammófónn, plötuspilari. **-a disko** hljómplata.

gran/o forn þyngdareining lyfsala (= u.þ.b. 0,06 grömm).

Granad/o *ldf* Granada.

granat/o *gra* granatepli. **-ujo** *gra* granatré (*Punica granatum*). **-arbo** = **granatujo.**

Granĉak/o *ldf* Gran Chaco.

grand/a 1 stór. **2** mikill; gamall. **-o** stærð, magn, númer. **-aĵo** mikill hlutur. **-eco 1** stærð. **2** mikilleiki, mikilvægi. **natura -eco** full stærð. **-ega** gríðarstór; gríðarmikill. **-egulo** jötunn, risi. **-eta** frekar stór. **-igi** stækka, láta vaxa. **-iĝi** verða stór, vaxa; verða fullorðinn. **-ulo** stórmenni; aðalsmaður. **mal-a 1** lítill, smár. **2** smávægilegur; ómerkilegur, lítilfjörlegur. **mal-aĵo** smáræði. **mal-eco** smæð, lítulleiki. **mal-ega** ofurlítill. **mal-igi** smækka. **mal-ulo** dvergur. **ne-a** lítilllegur, heldur smár. **pli-igi** stækka, gera stærri. **pli-iĝi** vaxa, aukast, verða stærri. **plimal-igi** smækka, minnka, gera minni. **plimal-iĝi** minnka, verða minni. **po-a** heildsölu-. **po-e** í stórkaupum, í heildsölu. **po-isto** heildsali. **pomal-e** = **detale. tro-a** hóflaus, óhófsamur. **tro-igi** ýkja, gera of mikið úr. **-anima** göfugur, göfuglyndur. **mal-anima** þröngsýnn; nostursamur. **Mal-Azio** Litla-Asía.

grandioz/a stórfenglegur, tilkomumikill. **-e** stórfenglega. **-o, -eco** mikilleiki, mikilfengi. **mal-a** lítilmótlegur, lítilfjörlegur.

granit/o *ste* granít. **-a 1** granít-, úr granít. **2** grjótharður; harðsnúinn.

granol/o = **granulo 2.**

granul/o *lfæ* **1** lítið korn, ögn. **2** *lyf* smáþilla. **-aĵo** meðal úr smáþillum. **-eca** kornóttur. **-omo** *læk* bóla. **tuberkul-ozo** dreifberklar, berklafár.

granulocit/o *læk* kornfruma; kyrnikorn. **hiper-emio** kornfrumuofmærgð í blóðinu. **hipo-emio** kornafrumuskortur í blóðinu.

grapfrukt/o *gra* greip, greipaldin. **-arbo** greipaldintré.

grapl/o *sig* dreki, gripur. **-i** *áhr* slæða, grípa, krækja.

grapol/o *gra* klasi. **-ĉerizo** = **paduso.**

graptolit/o *ste* berghvelja.

gras/o *bib* fita, feiti; spik; mör. **-a** *lfæ mat efn jar pre fag 1* feitur, digur. **2** saðsamur. **3** feitungur; fitu-. **4** frjósamur. **-i** *áhr* smyrja. **-aĉa** spikfeitur, offeitur. **-aĵo** *mat bib 1* spik. **2** krás. **-aĵa** feitungur. **-eco** fita,

það að vera feitur. **-ega** spikfeitur, mjög feitur. **-eta** *pre* þriflegur, holdugur. **-igi** **1** fita. **2** bera á (völl). **-igaĵo** = **grasumo**. **-iĝi** **1** fitna. **2** verða frjósamur. **-umo** áburður. **-umi** *áhr* bera á (völl). **mal-a** **1** *lfæ* magur, horaður. **2** *mat* fitulítill. **3** ófrjósamur. **mal-eco** megurð. **mal-iĝi** megrast, verða magur, horast. **tro-iĝi** verða offeitur. **kandel-o** sterín. **lan-o** ullarfeiti. **ŝmir-o** smurning, feiti. **urso-o** bjarnarfeiti. **-histo** fituvefur.

grat/i *áhr* **1** klóra. **2** krafsa. **3** rispa, hripa. **-o** klór, rispa, skeina. **-ilo** skafa, klóra. **de-i** *áhr* skafa af. **el-i** *áhr* klóra (úr e-m). **for-i** *áhr* strika út. **pri-i** *áhr* klóra, hripa.

graten/i *áhr* *mat* baka í gratíni. **-ado** bökun í gratíni. **-aĵo** matur í gratíni.

gratifik/i *áhr* gefa bónus, gefa þokkabót. **-o** bónus, þokkabót, þóknun.

gratiol/o *gra* náðarjurt (gömul lækningajurt) (*Gratiola*) (*G. officinalis*).

gratul/i *áhr* samfagna, óska til hamingju. **-o** hamingjuósk. **-on** til hamingju. **-a** samfagnandi, hamingju-**-egon** hjartanlega til hamingju.

grav/a **1** mikilvægur, áriðandi. **2** alvarlegur; hættulegur. **-e** alvarlega. **-i** *áhl* skipta máli. **-aĵo** áriðandi mál. **-eco** mikilvægi, þýðing. **-ega** mjög mikilvægur; úrskerandi. **-igi** gera læti út af. **-ulo** mikilvægur maður, stórlax. **mal-a** **1** lítillvægur. **2** óáriðandi. **mal-igi** gera lítið úr.

graved/a *líf* **1** óléttur, þungaður. **2** efnisríkur; fullur. **-eco** óléttu. **-igi** gera barnshafandi. **-iĝi** verða þungaður. **-ulino** ólétt kona, þunguð kona.

gravimetri/o *efn* þyngdarmæling.

graviol/o *gra* **-arbo** broddótt annóna (*Annona muricata*).

gravit/i *áhl* *stj* **1** dragast að þungamiðjunni. **2** dragast í hring (e-s). **-o** *eðl* *stj* þyngdarafli, aðdráttarafli. **-a** þyngdar-, aðdráttar-.

gravur/i *áhr* *tæk* **1** rista, stinga. **2** letra (á málm). **3** grópa hljóðbylgjur á (hljómplötu). **4** **-i en sia(n)** **memoro(n)** festa sér í minni/huga. **-o** **1** stungin lína. **2** = **gravuraĵo**. **-ado** gröftur (í málm eða tré), leturgröftur. **-aĵo** útskurður, myndskurður. **fortakva** **-aĵo** ætilist. **-ilo** grafalur, grefill. **-isto** leturgrafari, myndskeri. **kupro-o** koparstunga. **ligno-o** tréskurður. **zinko-o** sinkstungur.

greb/o = **podicipo**.

greft/i *áhr* *gar* *sku* græða (t.d. grein á annað tré eða líffæri í annan mann). **-o**, **-ado** græðing. **-aĵo** **1** ágræðslukvistur. **2** ígrætt líffæri; líffæri til ígræðslu. **-ilo** græðingarhnífur. **en-iĝi** vera græddur (**en** = við). **kun-i** *áhr* græða saman. **burĝon-i** *áhr* brumgræða (= **(in)okuli**).

greg/o hjörð (búpenings) (einnig myndrænt). **-a** hjarð-, **-a instinkto** hjarðhvöt. **-ejo** rétt, stía. **kun-iĝi** safnast; koma saman.

Gregor/o *per* Gregor.

Gregori/o *per* Gregorius. **-a** gregoríanskur. **-a ĉanto** gregoríanskur messusöngur. **-a kalendaro** gregoríanska tímatalið.

grejhund/o mjóhundur.

grejs/o *ste* sandsteinn.

grek/o Grikki. **-a** grískur. **G-io**, **G-ujo** **G-land** *ldf* Grikkland. **nov-a lingvo** nýgríska.

gren/o *gra* korn; kornvara. **-ejo** (korn)hlaða. **-ero** frækorn.

grenad/o *her* handsprengja. **-isto** handsprengjukastari.

Grenad/o *ldf* Grenada.

grenadil/o *gra* **1** píslaraldin. **2** píslarblóm (*Passiflora edulis*).

grenadir/o = **grenadisto**.

grenat/o *ste* granat (glerkenndur steinn). **-(kolor)a** dökkrauður.

Grenland/o = **Gronlando**.

Grenobl/o *ldf* Grenoble (bær í Frakklandi).

Grenviĉ/o *ldf* Greenwich.

gres/o *gra* gras. **-ejo** hagi, beitoland. **en-igi** beita (skepnum).

Greta *per* Gréta.

gri/o gróft malað korn, grjón. **-aĵo** vellingur.

grif/o *inn* *dýr* **1** flugskrimslí. **2** gammur. **anser-o** = **gipo**. **kadavro-o** = **neofrono**. **ŝaf-o** = **gipaeto**.

grifel/o **1** stíll, griffill. **2** alur. **-i** *áhr* marka fyrir með al.

grifon/o grýfon.

- gril/o** *dýr* krybba (*Gryllus*). *ia -o zumas al li en la cerbo* hann er vitlaus í e-ð. **-edoj** engisprettuætt.
- birdo** = lokustelo.
- grimac/o** gretta. **-i** *áhl* gretta sig. **-ema** glottandi.
- grimp/i** *áhl gra* klifra, klífa, stíga upp. **-a gra** klifur-. **-o** klifur. **-ado** klifur, það að klífa. **-isto** klifrari.
- ulo** *dýr* klifrari; klifurfugl. **el-i** *áhl* klifra út. **malsupren-i** *áhl* klifra niður, stíga niður. **-oplanto** klifurplanta.
- grinc/i** *áhl* marra, ískra. **-o** marr, brak, hrikt. **-ado** ískur, urg; gnístran. **-igi** gnísta.
- grindeli/o** *gra* grindelía (gömul lækningajurt) (*Grindelia*).
- griot/o** *efn gar* súrt kirsuber, mórilla.
- grip/o** *læk* kvefsótt, inflúensa, flensa. **-a** flensu-. **-ulo** inflúensuþjúklingur. **kontraŭ-a** gegn inflúensu.
- griv/oj** *efn mat* hamsar, skræður.
- griz/a** 1 grár. **-aj haroj** hærur. 2 þungbúinn, þungur. **-o** grátt, grár litur. **-aĵo** grár blettur. **-eco** grámi.
- igi** gera gráan. **-iĝi** grána. **-ulo** 1 gráskeggur, maður grár fyrir hærum, gráhærður maður. 2 gráni.
- grizajl/o** málverk í gráum litbrigðum eingöngu.
- Grizelda** *per* Gríshildur.
- Grizon/o** *ldf* Graubünden.
- grizu/o** námugas.
- groc/o** *hag* gross, tólf tylftir. **-isto** grósséri, heildsali.
- Groenland/o** = **Gronlando**.
- grog/o** rommblanda, grogg.
- grond/i** = **grundi**.
- Gronland/o** *ldf* Grænland. **-a** grænlenstur. **-lingvo** grænlenstra. **-ano** Grænlandingur.
- grop/o** *lfæ* spjaldhryggur.
- gros/o** *gra* stikilsber. **-ujo**, **-arbusto** stikilsberjarunni (*Ribes grossularia*).
- groŝ/o** *sag* 1 skildingur. 2 smámynt. **-a** skildinga-. **petro-o** Péturspeningur.
- grot/o** hellir, hvelving.
- grotesk/a** skrípalegur, fáránlegur, afkáralegur. **-aĵo** skrípalæti, skrípamynd. **-ulo** kynlegur maður.
- gru/o** 1 *dýr* trana (*Grus*). 2 *tæk* krani, lyftitæki.
- grujer/o** svissneskur ostur frá Gruyère.
- grum/o** 1 hestasveinn. 2 unghjónn.
- grumbl/i** *áhl* mögla, nöldra, urra. **-(ad)o** nöldur, mögl, urr. **-ema** nöldrunarsamur. **-ulo** nöldrari.
- grumel/o** *mat* kökkur.
- grund/o** *læk* 1 jarðvegur. 2 jörð. 3 árfarvegur; sjávarbotn. 4 lóð. 5 = **fono**. **-a** undirstöðu-; jarðar-. **-i** *áhl* sig stranda. **-ado** strand. **plafon-o** *byg* jörð sem göng eru í. **sub-o** jarðlagið næst undir gróðurmoldinni.
- grunt/i** *áhl* rýta.
- grup/o** hópur, flokkur. **sanga -o** *læk* blóðflokkur. **-a** flokks-, hóp-. **-e** í hópi; hópum saman. **-aĉo** óaldarflokkur. **-ano** flokksmaður, félagi. **-ejo** félagsheimili. **-eto** 1 lítill hópur; klíka. 2 *tón* tvíslag. **-igi** flokka, raða niður. **-iĝi** safnast í hóp(um), hópast. **diskut-o** *fél* umræðuhópur. **labor-o** starfshópur. **prem-o** þrýstihópur.
- gruz/o** 1 mól, mylsna. 2 *læk* nýrnasandur. 3 salli. **-i** *áhr* mola, mólva. **-a** malar-, sem mól er í. **-malsano** steinsótt.
- gruz/o** *per* Grúsiúbúi. **G-io**, **G-ujo** *ldf* Grúsía.
- guan/o** *gar* gúanó.
- guanak/o** *dýr* villilamadýr (*Lama huanachus*).
- guaŝ/o** *fag* 1 gúmmívatnslitir. 2 málverk með gúmmívatnslitum. **-i** *áhr* mála með gúmmívatnslitum.
- gubernator/o** = **guberniestro**.
- guberni/o** landstjóradæmi, land, jarlsdæmi. **-estro** *her* 1 landstjóri. 2 virkisstjóri.
- gudr/o** tjara. **-a** tjörugur. **-i** *áhr* tjarga. **karba -o** koltjara. **pina -o** furutjara. **-a akvo** tjöruvatn. **-otuko** tjargaður segldúkur.
- guf/o** *dýr* úfur (*Bubo bubo*).
- guĝ/o** holjárn, holmeitill. **-i** *áhr* hola.
- gujav/o** *gra* gúafa. **-arbo**, **-ujo** gúafatré (*Psidium (guajava)*).
- Gujen/o** *ldf* Guyenne (hérað í Frakklandi).

- gul/o** *dýr* jarfi, fjallfress (*Gulo gulo*).
- gulaŝ/o** *mat* gúllas.
- gulden/o** gyllini.
- gum/o** **1** gúmmí, gúmm, gúm. **2** strokleður (= **fratgumo**). **araba -o** arabískt gúmmí. **-a** gúmmí-. **-i** *áhr* klístra, líma. **-eca** gúmmíkenndur. **for-i** *áhr* skafa út. **maĉ-o** tyggigúmmí. **frot-o**, **skrap-o** strokleður.
- gumigut/o** *gra* brúnleit viðarkvoða.
- gun/o** *dýr* kvíga.
- gurd/o** lírukassi. **-i** *áhr* **1** spila á lírukassa. **2** þvæla. **-ita** þvældur, margtugginn. **disko-o** plötusjálfsali, sjálfsalagrammófónn. **pingla -eto** spiladós. **-isto** lírukassaspilari.
- Gurk/o** *per* gúrkha (frá Nepal).
- gurnard/o** *dýr* urrari (*Trigla gurnardus*).
- guru/o** *trú* gúru, andlegur leiðsögumaður.
- gust/o** **1** smekkur, smekkvísi. **2** bragð, keimur. **3** still, háttur. **-i** *áhl* bragðast; vera á bragðið. **-igi** setja bragð í; krydda. **-igaĵo** krydd; bragðefni. **-umi** *áhr* bragða á, bragða, smakka. **-umo** smekkur. **-umado** **1** smekkur (sem skilningarvit. **2** það að bragða á sýnishorni. **-umisto** vínmatismaður. **-ohava** smekklegur; sem bragð er að. **-oplena** **1** smekklegur. **2** smekkvís **-osento** = **gustumado** **1**. **antaŭ-o** forsmekkur. **post-o** keimur. **sen-a** **1** bragðlaus. **2** ósmekklegur. **3** smekklaus, ósmekkvís. **sen-iĝi** dofna, verða bragðlaus. **barel-i** *áhl* vera með tunnubragði. **bon-a** **1** bragðgóður. **2** = **gustoplena** **1**. **bon-o** **1** gott bragð. **2** smekkvísi. **bon-igi** gera bragðgóðan. **brul-a** með brunabragði. **malbon-a** bragðvondur. **marĉo-a** slímugur að bragði. **subtil-a** greindur.
- Gustav/o** *per* Gústaf.
- guŝ/o** belgur, ertubelgur, baunabelgur, belgfræ. **el-igi** strjúka úr belg.
- gut/i** *áhl* **1** drjúpa. **2** láta drjúpa, drjúpa af. **-anta** rennandi blautur. **-o** *læk hús* **1** dropi. **2** sopi. **3** ögn. **-e** í dropatali. **-ado** leki. **-eti** *áhl* seytle. **-eto** smádropi. **-igi** láta drjúpa, dreypa. **-iga** dropa-. **-igilo** pípetta, dreypipípa, mæligler. **-ujo** **1** þakrenna. **2** lekaskál (undir steikarteini). **de-adi** *áhl* renna burt, þorna. **de-igi** þurrka. **de-igilo** uppþvottagrind. **el-i** *áhl* vætla út, seytle út, leka. **el-igi** gefa frá sér vökva. **en-i** *áhr* dreypa í. **tra-(ad)i** *áhl* síast í gegnum. **po-e** í dropatali. **po-igi** dreypa (vökva) í dropatali. **po-igilo** dreypipípa.
- guta/o** *efn* gúmm.
- gutaperk/o** *efn* gúttaperka, togleður.
- Gutenberg/o** *per* Gutenberg.
- gutural/o** *hlj* (= **velaro**) kokhljóð.
- guvern/i** *áhr* ala upp, fóstura. **-isto** heimiliskennari. **-istino** kennslukona (á heimili).
- guzl/o** *tón* guzla (slavnesk fiðla með einum streng).
- Gvadalkivir/o** *ldf* Guadalquivir.
- Gvadelup/o** *ldf* Gvadelúp.
- Gvajan/o** *ldf* Guyana. **-io** Gíana.
- Gval/o** = **Kimro**.
- Gvam/o** *ldf* Gvam.
- gvaran/o** *gra* gvarana.
- gvarani/o** Guarani-indíáni.
- gvardi/o** *her* lífvörður, varðlið. **-ejo** varðstofa. **antaŭ-o** = **avangardo** **1**. **post-o** = **ariergardo**.
- gvat/i** *áhr* **1** gægjast á, kíkja á. **2** gæta. **-isto** varðmaður. **-ejo** varðberg; varðturn; varðtunna (á siglutré).
- Gvatemal/o** *ldf* Gvatemalaborg. **-io** Gvatemala. **-ia** gvatemalskur. **-iano** Gvatemali, Gvatemalabúi.
- Gvebr/o** = **Gebro**.
- gveril/o** = **gerilo**.
- gvid/i** *áhr* **1** vísa veg, fylgja, leiða. **2** leiðbeina. **3** vísa átt, stjórna. **sin -i** átta sig. **-a** leiðar-; vegvísunar-; leiðbeiningar-. **-o** **1** stefnubraut, vegvísun. **2** meginregla. **-ado** **1** leiðbeining. **2** leiðsögn. **3** stjórn. **-adi** *áhr* leiðbeina áfram. **-anto** fylgdarmaður, leiðsögumaður, leiðtogi. **-ilo** **1** leiðarstjarna. **2** leiðarmerki. **3** leiðarvísir. **4** varða. **5** stýri. **6** mið (á byssu). **-isto** atvinnuleiðsögumaður. **mis-i** *áhr* leiða afvega. **ondo-ilo** *útv* bylgjuleiðari. **radio-ilo** radióviti. **-libro** leiðsögubók, leiðarvísir.
- Gvine/o** *ldf* Gínea. **-a** gínverskur, gíneskur. **-ano** Gínei, Gínverji, Gíneubúi. **Nov-o** Nýja-Gínea, Nýja-Guinea. **-o-Bisaŭ** Gínea-Bissá. s. **Papuo**, **Iriano**.

- Ĝ**, **ĝ** *mfr* 9. stafur esperanto-stafrófsins.
ĝ/o *mfr* gé með hatti (heiti bókstafsins ĝ).
Ĝafar/o *per* Djaafar (aðalráðherra Harúns el-Rasíd).
ĝain/o *trú* jaínisti. **-ismo** jaínismi.
Ĝakart/o *ldf* Djakarta (höfuðborg Indónesíu).
ĝangal/o frumskógur, kjarrskógur (á Indlandi). *la leĝo de la -o* frumskógarlögmaál. **-a febro** mýrarkalda, malaría. **sbr. makiso, savano, praarbo.**
ĝarden/o *gar* garður (blómagarður, kálgarður, aldingarður). **botanika -o** grasagarður. **publika -o** skrúðgarður, skemmtigarður. *la pendantaj -enoj* hangandi garðar. **la -o Edena** aldingarðurinn Eden.
zoologia -o dýragarður. **-a** garð-. **-i áhr** stunda garðyrkju. **-eto** lítill garður. **-isto** garðyrkjumaður. **pejzaĝa -o** landslagsarkitekt. **-istiko** garðyrkjufraði. **infan-o** leikskóli. **infan-istino** fóstira. **frukto-o** aldingarður. **legom-o** matjurtagarður. **rok-o** steinhæð (í garði). **vinber-o** vingarður, vénekra. **vintro-o** gróðurskýli.
ĝarter/o sokkaband. **la ordeno de la Ĝ-o** sokkabandsorðan.
ĝaz/o = **ĵazo**.
ĝel/o *efn* hlaup.
ĝem/i áhl 1 stynja, andvarpa, kveina. 2 kurra. **-o** stuna, andvarp, kvein; kveinstafir. **-adi áhl** kveina lengi. **-ado** 1 andvörp. 2 andvarpan. **-ego** þungt andvarp. **-eto** vol. **-inda** sem rétt er að stynja af. **ek-i áhl** urra. **el-i áhr** stynja (e-u) upp. **for-i áhr** stynja burt. **pri-i áhr** harma, syrgja. **dolor-i áhl** bera sig illa vegna sársauka. **plor-i áhl** væla, öskra hátt. **sopir-i áhl** stynja ofsalega.
ĝemel/o *dýr* 1 tvíburi. 2 hliðstæða. **-a** tvíbura-. **-a urbo** vinabær. **-igi** gera að vinabæjum. **tri-o** þríburi. **kvar-o** fjórburi. **kvin-o** fimmhuri. **ses-o** sexhuri. **sep-o** sjöburi.
Ĝemel/oj *stj* Tvíburarnir (stjórnumerki).
ĝemin/a *læk* tvísettur. **du-a** tví-. **du-a pulso** tvípúls. **kvar-a** fjór-. **tri-ismo** þrípúlsástand.
ĝem/i áhr 1 ama, valda óþægindum. 2 бага, trufla. **-i sin** vera feiminn, koma sér ekki að. **ne -i sin** hika ekki við. **-a** leiðinlegur, óþægilegur, óþekkur. **-o** truflun; ónæði, óþægindi. **-ado** *efn* truflun. **-aĵo** ónæði, óþægindi. **-ateco** óró, kvíði. **-eco** 1 leiðinleiki. 2 klípa. **-ulo** leiðindamaður, plága. **ne-ata** frjál. **sen-a** 1 látlaus, viðhafnarlaus. 2 ófeiminn, hispurslaus. **sen-aĉa** = **trosenĝena**. **sin-a** feiminn. **sin-ado** feimni. **trosen-a** blygðunarlaus.
ĝendarm/o herlögrelumaður. **-aro** herlögrelulíð. **-ejo** herlögrelustöð.
ĝeneral/a almennur. **-e** almennt; yfirleitt. **-aĵo** almenningsálit. **-eco** það að vera almennt. **-igi** gera almennan; algilda, alhæfa.
Ĝenev/o *ldf* Genf. **-ano** Genfarbúi, maður frá Genf.
Ĝenĝis = **Ĝinĝis**.
ĝeni/o = **genio** 1.
Ĝenov/o *ldf* Genúa. **la -a Golfo** Genúafloí.
Ĝenovev/a *per* Genoveva.
ĝenr/o *bók fag* 1 svið, listgrein. 2 mynd úr þjóðlífinu.
ĝentil/a kurteis, hæverskur. **-e** kurteislega. **-aĵo** greiðvikni. **-eco** kurteisi, hæverska. **-ulo** heiðursmaður, þrúðmenni. **mal-a** ókurteis, grófur. **ne-a** ókurteis.
ĝentleman/o séntilmaður, göfugmenni, heiðursmaður.
ĝerbos/o = **dipodo**.
ĝerm/o *dýr gra* 1 kím, frjó. 2 gerill. 3 upptök. 4 frjóangi, spíra. 5 = **ĝoso**. **-i áhl** 1 spíra, skjóta frjóöngum. 2 spretta, koma upp. **-ado** spírun, álun; myndun. **-ingo gra** = **koleoptilo**. **ek-i áhl** fara að spíra; byrja að koma upp. **sen-a** *læk* dauðhreinsaður. **sen-igi** dauðhreinsa.
ĝerman/o Germani. **-a** germanskur. **Ĝ-io**, **Ĝ-ujo** Germanía.
ĝermen/o *læk* sýklafurur.
Ĝerminal/o *sag* sprettumánuður (7. mánuður í almanaki frönsku byltingarinnar, 21. mars – 19. apríl).
ĝest/o heitjukvæði.
ĝet/o *sjó* hafnargarður, lendingarbryggja, öldubryjótur. **-kajo** skipabryggja. **-kapo** bryggjusporður, bryggjuhaus.
ĝi *mfr* það (persónuformafn, oftast notað í stað nafnorðs sem táknar hlut). **-a** þess.
ĝib/o 1 *dýr* hnúður (á baki). 2 kryppa (á baki). 3 *gra* liður (á jurtt). **-a** 1 hnúðóttur; með kryppu. 2 bungumyndaður. **-aĵo** bunga. **-igi** beygja. **-igi la dorson** skjóta upp kryppu. **-iĝi** skjóta upp kryppu.

beygjast. **-ulo** kroppinbakur, krypplingur. **unu-a** *dýr* með einn hnúð á baki.

Ĝibraltar/o *ldf* Gibraltar. **-a markolo** Gibraltarsund.

Ĝibuti/o *ldf* Djíbútí.

ĝigol/o ástsveinn, danssveinn, leigudansari; spjátrungur.

Ĝil/o *per* Egidíus.

ĝimkan/o *ípr* íþróttamót.

ĝin/o **1** *mat* einiberjabrennivín, einiberjavín, gin, sénever. **2** *trú* andi (í múhamedstrú).

Ĝin/o *trú* nafnbót á stofnanda jainisma. **-ano** = **ĝaino**. **-ismo** = **ĝainismo**.

Ĝingis-Ĥan/o *sag* Djengis-Khan.

ĝir/i *áhr* **hag** **1** ábekja. **2** framselja, árita. **3** yfirfæra, afsala. **4** *bif sig* breyta stefnu; slaga. **5** *efn* snúa skautunarfleti. **-o** undirskrift framseljanda. **-ado** **1** ábeking, framsal, áritun. **2** stefnubreyting, beygja. **-aĵo** framsal. **-anto** framseljandi, ábekingur. **-ato** ábekingarhafi, framsalshafi. **-ebla** flytjanlegur; sem framselja má. **-ejo** beygja. **harpingla -o** kröpp sneiðingsbeygja. **blinda -o** blind beygja. **-ilo** yfirfærslublað. **-indikilo** stefnuljós.

ĝiraf/o *dýr* giraffi (*Camelpardalis giraffa*). **-edoj** giraffaætt (*Giraffidæ*).

Ĝirond/o *ldf* Gironde-fljót. **-io** Gironde-hérað (í Frakklandi). **-isto** *sag* Gíróndíni.

ĝis *mfr* **I.** (*fs.*) **1** til, að. **2** allt til, allt að. **3** ekki seinna en á. **II.** (*st.*) þangað til, uns. **- nun** hingað til. **- tiam** þangað til. **de kapo - piedoj** frá hvirfli til ilja. **de matene - vespere** frá morgni til kvölds. **- kiam?** hve lengi?, hversu lengi? **III.** (*forskeyti sem jafngildir fs.*) *Dæmi:* **-nuna** núliðinn, fyrrverandi, (sem var) hingað til, **-ebrie** uns (þú ert) orðinn drukkinn, **-funda, -osta** hreinasti, argvítugasti. **-morte** ævilangt, **-rande** barma-, **-vivi** lifa þangað til.

Ĝofred/o *per* Gottfred.

ĝoj/i *áhl* gleðjast. **-a** glaður; gleði-. **-o** gleði, fagnaður. **-egi** *áhl* fagna; ráða sér ekki fyrir gleði. **-ego** ofsagleði. **-igi** gleðja. **-iga** gleðjandi. **ek-i** *áhl* fara að gleðjast. **mal-i** *áhl* syrgja, vera hryggur. **mal-a** **1** hryggur, sorgbitinn. **2** sorglegur. **mal-o** sorg; mæða. **mal-igi** hryggja, gera hryggan. **sen-a** fagnaðarlaus, gleðisnauður. **-krio** gleðióp. **viv-o** lifsgleði.

ĝu/i *áhr* njóta; hafa gaman af. **-a** skemmtilegur, unaðslegur. **-o** nautn, ánægja; unaður, gleði. **-ado** velþóknun; það að njóta. **-ego** unaður, yndi. **-ema** munaðargjarn. **-emulo** munaðarseggur. **-igi** gleðja. **-iloj** *efn* nautnalyf, nautnavara. **-amo** munaðarfýsn. **ek-i** *áhr* fara að njóta.

ĝust/a **1** réttur. **2** nákvæmur. **-e** **1** rétt. **2** nákvæmlega; einmitt. **-aĵo** hið rétta, e-ð rétt. **-igi** **1** stilla, stemma, rétta. **2** ávíta. **-iga** leiðréttandi, bætandi. **-iglilo** stillir; órói (í úri). **al-igi** laga (**al** = eftir). **-atempe** á réttum tíma, í tæka tíð. **mal-a** rangur, skakkur, ónákvæmur. **mal-aĵo** villa. **mal-eco** ónákvæmni. **mal-igi** falsa, rangfæra, rangsnúa. **re-igi** = **ĝustigi**. **re-igi** komast aftur í eðlilegt ástand, endurskipuleggja sig.

- ¹**H, h** *mfr* 10. stafur esperanto-stafrófsins.
- ²**h** *mfr* **1** (í skammstöfunum) H = a) **Hidrogeno**. b) **Hispana lingvo**. c) **henro**. d) H-lag. h = a) **horo**.
- b) **hekto**. **2** *tón* H. (*Ath. h* má nota í stað $\hat{h}$, t.d. ch = $\hat{c}$.)
- h/o** *mfr* há (heiti bókstafsins h).
- ha!** *mfr* (undrunarhljóð) ha! -, -! **1** hæ, hó, ó. **2** ha - ha - ha (hláturshljóð).
- Habel/o** *bib* Abel.
- Habsburg/oj** *sag* Habsborgaraætt.
- haĉi** *áhr* *tæk læk* skyggja, strika. **-o** skuggastrik. **-ado** skakkstrikun. **-ilo** skakkstrikunartæki.
- Hades/o** *god* **1** Hades, guð undirheima. **2** Hel.
- Hadrian/o** *per* Hadríanus. **-a** Hadríanusar-.
- Hafiz/o** *bók* Hafíz (persneskt skáld).
- hafni/o** *efn* hafníum, hafnín (*Hf*).
- Hag/o** *ldf* Haag (höfuðborg Hollands).
- hagad/o** *inn* hagada (hluti Talmúds).
- hagiograf/o** *bib kri* helgisöguhöfundur. **-io** helgimannasögufraði.
- haĝ/o** pílagrímsferð til Mekku. **-ulo** pílagrímur sem hefur komið til Mekku.
- Haiti/o** *ldf* Haítí, Haítí. **-a** haítískur. **-ano** Haítímaður.
- Hajfong/o** *ldf* Haiphong.
- hajk/o** *bók* hæka.
- hajl/o** *veð* **1** hagl; haglé. **2** demba. **-a** hagl-. **-i** *áhl* **1** vera haglé. **2** rigna. **-ero** haglkorn. **-eto** smáhaglkorn.
- Hajnan/o** *ldf* Hainan.
- hak/i** *áhr* **1** höggva. **2** slá, hamra á. **3** kasta fram. **-ata stilo** rykkjóttur stíll. **-o** högg. **-ado** höggning. **-aĵo** saxað kjöt; höggvið efni. **-eti** *áhr* brytja smátt, saxa. **-etaĵo** *mat* saxaður matur. **-etilo** kjötsax, söxunarvél. **-ilo** öxi; sax. **-ilego** stór öxi. **-ileto** lítill öxi. **-isto** = **arbohakisto**. **ĉirkaŭ-i** *áhr* höggva (lauslega) til; höggva kant á. **de-i** *áhr* höggva af. **dis-i** *áhr* höggva sundur. **el-i** *áhr* grafa úr. **for-i** *áhr* höggva upp. **tra-i** *áhr* hola út. **batal-ilo** vígöxi. **man-ilo** smáöxi. **pajl-ilo** söxunarvél, hálmsturðarvél. **ŝton-isto** steinhöggvari; steinsmiður. **arbo-isto** skógarhöggismaður.
- hal/o** **1** skáli; salur. **2** sýningaraskáli.
- haladz/o** **1** fúl gufun, fúl uppgufun. **2** ódaunn, daunn. **-i** *áhl* dauna. **-a** daunillur. **-igi** valda ódaun. **-iĝi**, **en-iĝi** kafna.
- halebard/o** atgeir, bryntröll, brynþvari. **-isto** hermaður vopnaður bryntrölli, kesjuliði.
- haleluja!** *mfr* halelúja. hallelúja.
- half/o** *ípr* framvörður (= **ŝirmisto**).
- haliaet/o** *dýr* haförn (*Haliaëtus*) (= **maraglo**).
- halíher/o** *dýr* útselur, gráselur (*Halichærus*).
- halo/o** *stj ljó* hringur, baugur, rosabaugur (um sól eða tungl), geislabaugur, ljósbaugur (á ljósmynd).
- kontraŭ-ilo** baughlíf.
- halofit/o** *gra* saltplanta.
- halogen/o** *efn* halógen. **-ido** halógenið.
- haloid/o** *efn* halógenefni. **-acidoj** halógensýrur. **foto-o** silfurbrómíð.
- halokromi/o** *efn* saltlitun (= **salkoloreco**).
- hals/o** *sig* (segl)háls. **-i** *áhr* stagvenda.
- halt/i** *áhl* nema staðar, stansa. -! stans! **-o** stöðvun, stopp. **-adi** *áhl* drolla, hangsa. **-ejo** viðkomustaður, biðstöð. **-igi** stöðva. **-igilo** hemill. **-ilo** *vél tæk* stöðvunarnál. **antaŭ-igi** *áhr* hindra, koma í veg fyrir. **ne-igebla** óhemjandi, óstillandi. **sen-a** samfelldur, sífelldur, óslitinn, stöðugur. **batal-o** vopnahlé. **nokt-ejo** gistingarstaður. **spir-o** andartak. **ŝip-o** viðkomuhöfn.
- halter/o** *ípr* *dýr* **1** handvog, lyftingalóð. **2** kólfur. **-i** *áhl* æfa sig í lyftingum.
- halucin/o** *læk* skynvilla, ofsjónir, ofskynjun, ofheyrn. **-a** ofsjónar-. **-i** *áhr* villa sjónir fyrir. **-ato** sá sem sér ofsjónir. **-igilo** skynvilluefni. **-iĝi** sjá ofsjónir. **-ozo** = **halucina deliro**.
- halucinaci/o** = **halucino**.
- haluks/o** *lfæ* stóratá.
- halva/o** *mat* halva (sælgæti).

- hamadriad/o** *god* 1 trjádís. 2 arabískt apatrýni (*Papio hamadryas*).
- hamak/o** hengirúm.
- hamamelid/o** *gra* hamamelistré (*Hamamelis*). -**acoj** hamamelisætt. -**aĵo** hamamelis(efni).
- Haman/o** *bib* Haman (sjá Esterarbók).
- Hamburg/o** *ldf* Hamburg. -**ano** Hamborgarbúi, Hamborgari.
- Hamilkar/o** *per* Hamilkar.
- hamiltonian/o** *eðl* 1 Hamilton-fall. 2 Hamilton-virki.
- Hamlet/o** *bók* *per* Hamlet.
- hamstr/o** *dýr* hamstur (*Cricetus cricetus*). -**i** *áhl* hamstra. -**ado** hömstrun.
- Hamurab/o** *sag* Hammurabí.
- Han/o** *per* Han-þjóðin (í Kína). -**a** Han-, hanverskur.
- hanap/o** *inn* bikar (frá miðöldum).
- handikap/o** *íþr* 1 jafnaðarkappleið, forskotshlaup. 2 = **handikapaĵo**. -**i** *áhr* gera (e-m) erfiðara fyrir, gefa forskot. -**aĵo** forskot.
- handspik/o** = **bovungo** = **manstango**.
- hangar/o** *flu* flugskýli.
- Hanibal/o** *sag* Hannibal.
- Hanoj/o** *ldf* Hanoi (höfuðborg Víetnams).
- Hanovr/o** *ldf* Hannóver (stór borg í Saxlandi). -**io** Hannóver (fyrirverandi ríki). -**ano** Hannóverbúi.
- hans/o** Hansabandalag. -**a** Hansa-. -**ano** meðlimur í Hansabandalagi.
- hant/i** *áhr* *nýy* 1 ganga aftur í. -**ata** sem reimt er í. 2 sækja að.
- Hanumant/o** *god* Hanúman (apakonungur).
- haom/o** *trú* haoma.
- hapal/o** *dýr* silkiapi (*Hapale*). -**edoj** silkiapaætt (*Hapalidae*).
- har/o** *lfæ* hár (einstakt). -**oj** hár. -**a** hár-, hæru-. -**a flanko de felo** hárhamur. -**aĵo** 1 hærður líkamshluti. 2 reyfi, feldur. -**aĵa** hærður, loðinn. -**aro** 1 feldur. 2 = **haroj**. 3 = **peruko**. -**ego** bursti, stinnt hár. -**eto** 1 dúnn; fingert hár. 2 *pendi de -eto, esti sur -eto*: hanga í hári. -**iĝi** verða loðinn. **sen-a** 1 hárlaus. 2 sköllóttur, snoðinn. **sen-iĝi** verða hárlaus, missa hár. **sen-igo** háreyðing. **sen-iga ungento** háreyðingarmeðal. **sen-igi** eyða hári á, svipta (e-n) hárum. **sen-ulo** sköllóttur maður, skalli. **aksel-oj** holhandarhár. **blank-a** hvíthærður. **ĉeval-o** hrosshár (= **krino**). **gland-o** *gra* kirtilhár. **griz-ulo** gráhærður maður, gráskeggur, gráhærður öldungur. **kamel-oj** úlfaldahár. **kap-oj** = **haroj**. **kol-oj** fax, mön. **lip-oj** 1 yfirvararskegg; varaskegg. 2 veiðihár. **makul-a** flekkóttur, dílóttur. **mol-a** dúnmjúkur, mjúkhærður. **multe-a** hárugur, hármikill. **naz-o** nefhár. **okul-oj** augnahár. **pub-oj** skapahár, hreðjaskegg. **ruĝ-a** rauðhærður. **vang-oj** vangaskegg.
- harakir/i** *áhl* rista sig á kviðinn. -**o** kviðrista.
- Harc/o** *ldf* Erzfjöll.
- hard/i** *áhr* herða, stæla. -**ado** stæling, herðing. -**ebla** sem hægt er að herða. -**ebleco** herðanleiki. -**iĝi** herðast, stælast, harðna. -**iteco** harðnað ástand. **mal-i** *áhr* mýkja; veikja. **rapid-a** hraðharðnandi.
- harem/o** 1 kvennabúr. 2 konur í kvennabúri.
- haring/o** *dýr* sild (*Clupea harengus*). **virg-o** matjessíld.
- Har-Magedon** *bib* Harmagedón, Harmageddon.
- harmon/o** *eðl* yfirtónn.
- harmoni/o** 1 samhljómur. 2 samræmi. 3 samlyndi. -**a** 1 samhljóma, hljómfagur. 2 samræmdur, í samræmi. -**i** *áhl* vera í samræmi, koma heim við; vera samhljóða. -**igi** samræma. **mis-a**, **ne-a** ósamhljóma; ósamræmdur, í ósamræmi. -**scienco** *tón* hljómfraði.
- harmonik/o** 1 = **bušharmoniko**. 2 = **harmoniscienco** *ath*. **ekki** harmoníka. **anĉ-o**, **blov-o**, **buš-o** munnharpa. Best væri að nota **harmoniko** í þessari merkingu. **frap-o** hljómborð, ásláttarhljóðfæri með nótnaborði. **frot-o**, **glas-o** glerharmoníka. **tir-o** harmoníka, dragspil (= **akordiono**).
- harmonium/o** (stofu)orgel, harmóníum.
- harmoniz/i** *áhr* raddsetja.
- Harold/o** *per* Haraldur.
- harp/o** *tón* harpa. -**a** hörpu-. -**i** *áhl* leika á hörpu. -**isto** hörpuleikari. **eol-o** vindharpa.
- harp/i** *dýr* 1 harpörn (*Thracætus harpyia*). 2 kerlingarskass, gribba.

- Harpi/o** *goð* refsinorn (hjá Forngríkkjum, kvenlegt skrímli með vængjum og klóm), sbr. **Furio**.
harpun/o skutull. **-i** *áhr* skutla. **-ado** skutl. **-isto** skutlari. **-ĵetilo**, **-kanono** skutulbyssa.
Harun-al-Rašid/o *sag* Harún-el-Rašíd.
haruspeks/o *trú* innyflaspámaður.
Hasdrubal/o *sag* Hasdrúbal.
haspel/o **1** *klæ* rúlla, hesputré, vinduás, spilmöndull. **2** *rtæ* = **bobenilo**. **-i** *áhr* vinda upp, hespa.
hast/i *áhl* *nýy* flýta sér. **-o** flýtir, hraði. **-a** bráður, bráðlátur, fljótlyndur. **-ema** fljótlegur. **sen-e** hægt, seint.
hašis/o hass, kannabis. **-ano** hassneytandi. **-ismo** *læk* kannabiseitrun.
haŭbiz/o *her* stutt víð fallbyssa, fallbyssa með hárrí skotlínu.
haŭl/i *áhr* **1** draga, toga. **2** hafa í eftirdragi, hafa í togi. **-a** **vojo** dráttarbraut. **-a** **šipo** dráttarbatúr.
haŭs/o gróska (í atvinnulífi).
haŭser/o *íþr* kaðall, reipi.
haŭsier/o *ver* spákaupmaður. **-a** **pozicio** spákaupmennska.
haŭt/o **1** skinn, húð. **2** hýði; börkur. **-a** *eðl* skinn-, húð-. **-ego** þykkt skinn. **-ero** skóf, flasa, hreistur. **-eto** himna; þunnt skinn. **en-a** = **enderma**. **sen-igi** flá. *sen-igi la kranion de:* flá höfuðleður af. **sub-a** innan húðar, undir húð. **dik-a** þykkskinnaður. **dik-ulo** þykkskinnungur (= **paĥidermo**. **ruĝ-ulo** rauðskinni, indíáni. **ungo-eto** naglaband. **vaks-o** vaxhimna.
hav/i *áhr* **1** hafa. **2** eiga. **3** vera með (e-ð). *jen vi havas:* þetta hefurðu. *Kian daton ni havas hodiaŭ?* Hver er mánaðardagurinn í dag? (**Ath.** *havi* er ekki notað sem hjálparsögn). **-o** = **havaĵo**. **-ado** eign, það að eiga, það að hafa. **-aĵo** eign, hafurtask. **-ebla** fáanlegur. **-igi** fá, útvega. **-inda** æskilegur, eftirsóknarverður. **ek-i** *áhr* fá; hafa skyndilega. **en-i** *áhr* innihalda; innibinda; rúma, taka, hýsa. **en-o** *hei* **1** innihald. **2** inntak, efni. **en-eco** rúmtak; afkastageta. **mal-i** *áhr* vanta, skorta. **ne-i** *áhr* hafa ekkert, eiga ekkert. **ne-o**, **ne-ado** örbirgð, skortur. **ne-ebla** ófáanlegur. **nemal-ebla** ómissandi. **sen-a** bláfátækur, allslaus. **senen-a** tómur, auður. **sen-igi** svipta auði, gera fátækan. **sur-i** *áhr* vera í (fötum), hafa á sér. **bon-a** efnaður. **bon-o** *hag* **1** inneign. **2** = **bonhave**. **bon-eco** velmegun.
Havaj/o *ldf* Havaí-ey. **-a** Havaí-, frá Havaí. **-ano** Havaíbúi. **-io**, **-lando** Havaí (fylki í Bandaríkjunum).
Havan/o *ldf* Havana (höfuðborg Kúbu). **-a** Havana- (t.d. *-a cigaro:* havanavindill).
haven/o **1** höfn. **2** hæli, skjól. **-a** hafnar-. **-isto** hafnarverkamaður. **-digo** = **moleo**. **-imposto** hafnargjöld.
antaŭ-o ytri höfn. **komerc-o** verslunarhöfn. **milit-o** flotahöfn.
Havr/o *ldf* Le Havre (hafnarborg í Frakklandi).
hazard/o **1** tilviljun. **2** = **hazardludo**. **-a** hættulegur, glæfralegur. **-e** af tilviljun. **-i** *áhr* hætta (e-u).
-ludo hættuspil.
he! *mfr* hó, hæ, halló.
Heb/o *goð* Heba (dóttir Seifs og Heru, gyðja eilífs æskublóma).
hebefreni/o *læk* æskuvitglöf, æskugeðveiki, ungæðisgeðrof.
hebet/a *læk* fábjanalegur, sljór. **-eco** *læk* sljóleiki.
hebre/o **1** hebrei. **2** gyðingur. **-a** hebreskur; gyðinga-. **-eco** gyðingleiki. **-ino** hebresk kona; gyðingakona.
-ismo **1** hebreatrú, gyðingatrú. **2** hebresk orðatiltæki; hebreskur siður. **-isto** hebreskumaður. **ne-o** = **gojo**.
nov-a lingvo nýhebreska.
Hebrid/oj *ldf* Suðureyjar. **Nov- -oj** Nýju-Hebrideseyjar (s. **Vanuatuo**).
heder/o *gra* bergflétta (*Hedera*). **venen-o** *gra* = **sumako venena**.
hedisar/o *gra* auðnublóm, lykkjubaunir (garðblóm) (*Hedysarum*).
hedonism/o *hei* sældarhyggja, nautnafíkn.
hedonist/o nautnaseggur, nautnamaður, sældarhyggjumaður.
Hedvig/o *per* Heiðveig.
Hefest/o *goð* Hefaistos, guð eldsins.
Hegel/o *hei* *per* Hegel (þýskur heimspekingur). **-ano** Hegelísti. **-ismo** Hegelismi.
hegemoni/o yfirráð, forusta, drottinvald. **-a** forustu-.
heĝ/o *gar* limgerði, limgirðing.
Heĝaz/o *ldf* Hedjas.
heĝir/o *trú* **1** flótti Múhameðs til Medína (15. júlí, 622 e.Kr.). **2** tímatal múhameðstrúarmanna. (Til þess

að reikna út kristna árið y sem samsvarar múhameðstrúarárinu x , nota formúluna $y = x + 621, 54 - \frac{3x}{100}$.

hej! *mfr* áfram!.

hejm/o 1 heimili, heimkynni, heimahús. **2 = hejmlando.** -a heimilis-, ali-, heima-. -e heima. -en heim. -eca heimilislegur, notalegur. -igi temja. -ama, -osida heimakær, heimelskur. **ali-ulo** ókunnugur maður. **ekster-e** að heiman. **el-igi** bera út úr húsi. **sam-ano** sambýlismaður. **sen-a** heimilislaus. **sen-ulo** flakkari. -lando fósturjörð. -veo heimþrá.

hejt/i áhr hita, hita upp. -a hitunar-. -ado hitun. -aĵo eldsneyti. -ilo hitunartæki. -isto hitunarfræðingur. **antaŭ-i áhr** hita fyrirfram. **antaŭ-ilo** forhitari. **super-i áhr** yfirhita, ofhita. **akvo-ado** miðstöðvarhitun (með heitu vatni). **ban-ilo** vatnshitari (í bað). **vapor-ado** gufuhitun.

Hekat/o god Hekate (gyðja undirheima).

Hekate/o per Hekateus.

hekatomb/o 1 hundraðsblót; stórförn. **2** fjöldamorð.

hekl/i áhr rakka niður.

Hekl/o ldf Hekla (íslenskt eldfjall).

heksaedr/o = sesedro.

heksagon/o = sesangulo. -a *ste* sexstrendur.

heksametr/o ská sexfættur bragliður, sexliða, hexameter.

heksan/o efn hexan.

heksod/o eðl rtae sexskauti.

heksoz/o efn hexósi.

hekt/ tæk hekt-. -aro hektari.

hektik/a læk tæringar-.

hekto/ vís hektó- (forskeyti eininga 10^2).

hektograf/o pre fjölríti. -i *áhr* fjölríta.

Hektor/o bók Hektor (Príamsson).

Hekub/o bók Hekúba (kona Príamúsar Trójukonungs).

hel/a 1 bjartur. **2** ljós. **3** skær. -eco **1** birta. **2** hreinleiki. -igi *efn 1* gera bjartan. **2** hreinsa, skýra. **3** framkalla (filmu). -igo *ljó* framköllun. -igilo framkallari. -igí verða bjartur, birta; lifna upp. **dis-igi** skara í (eldinn). **mal-a 1** dökkur, dimmur. **2** skýjaður; þykkur. **mal-igi** gera dimman, gera dökkan; dekkja; myrkva.

Helas/o ldf 1 = Helenujo. 2 = Grekujo.

helebor/o gra hnerriurt (*Helleborus*). **blanka -o = veratro. nigra -o gra** jólarós (*Helleborus niger*).

helen/o per Helleni, Forngríkki. -a hellenskur, forngrískur. -eco einkenni Hellena. -igi semja að háttum Hellena. -ismo **1** hellenismi, síðgrísk formmenning. -isto hellenisti. **antaŭ-a** forhelleniskur.

Helen/o bók Helena.

heler/o heller (gömul þýsk smámynt).

Helespont/o ldf Hellusund.

Helgoland/o ldf Helgoland.

heliant/o gra sólblóm, sólfifill (*Helianthus annuus*) (= sunfloro). **tubera -o** jarðpera (*Helianthus tuberosus*).

heliantem/o gra sólrós (*Helianthemum*).

helic/o stæ tæk 1 skrúfa; spaðar (á skipi). **2** skrúfulína. **ĝustigebla -o** stillanleg skrúfa. **variigebla -o** skiptiskrúfa. **dekstruma -o** hægri skrúfa, rétt skrúfa. **livuma -o** vinstri skrúfa, öflug skrúfa. -a **1** skrúfulaga. **2** skrúfuknúinn, skrúfu-. -a **postfluo** loftvörr. -ero *eðl tæk* skrúfusnúningur.

helicoid/o rúm gormlína. -a gormlínu-.

helik/o dýr 1 snigill (með kuðung) (*Helix*). **2 = helikso.** -a snigils-, snigla-. -forma gormlaga, gormlagaður, hring-, vind-. -forma **štuparo** hringstigi.

Helikon/o ldf Helíkonfjall (í Böötíu, annað heimkynni menntagyðjanna).

helikopter/o flu þyrta, þyrilvængja.

helikriz/o gra eilífðarblóm (= imortelo, eternfloro), sólargull (*Helichrysum*).

heliks/o lfæ ytri rönd eyrans.

helio/ vís (orðshluti úr grísku = sun), sól-.

- heliocentr/a** *stj* sólmiðju-.
- Heliodor/o** *sag* Helióodoros.
- heliograf/o** *her veð* **1** sólskinsmælir. **2** sólríti. **-io** sólrítun.
- heliogravur/o** = **fotogravuro**.
- heliokemi/o** *eðl stj* sólarefnafræði.
- Heliopol/o** *ldf* Heliópólís (heiti nokkurra borga).
- helioskop/o** *stj* sólsjá, sólar sjónauki.
- heliostat/o** *ljó* sólarhald.
- helioterapi/o** *læk* lækning með sólargeislun (= **sunterapio**), sólskinslækning.
- heliotrop/o** *gra ste* sunnublóm, vaniljublóm (*Heliotropium*).
- heliotropism/o** *gra* sólsækni.
- helium/o** *efn* helíum, helín (*He*).
- helm/o** *sag* hjálmur (frá miðöldum).
- helmint/o** *læk* innyflaormur. **-ozo** ormaveiki. **-ologio** ormafræði.
- helode/o** *gra* (vatnaplanta) (*Helodea*).
- Heloiz/o** *bók* Heloísa.
- helot/o** *sag* þræll (í Spörtu).
- help/i** *áhr* hjálpa; aðstoða, vera til aðstoðar. **-i sin**, **-i al si** bjarga sér, bjargast. **-o** hjálp, aðstoð. **-a** hjálpar-, hjálpanði. **-anto** hjálparmaður, aðstoðarmaður; hjálpari. **-e de** með hjálp (e-s). **-ebla** sem hægt er að hjálpa. **-ema** hjálpsamur, greiðvikinn. **-ilo** hjálparmeðal. **-isto** (atvinnu-)aðstoðarmaður. **ek-i áhr** veita skyndihjálp. **inter-i áhr** miðla, sætta. **kun-i áhr** vinna saman. **kun-anto** samverkamaður. **mal-i áhr** hindra, tálma, afstýra. **mal-o** *efn* hindrun, tálmun; afturkippur. **mal-a** hindrandi. **sen-a 1** hjálparlaus, umkomulaus; ósjálfbjarga. **2** ekki við hjálpanði, óbætanlegur. **sen-eco** hjálparleysi, úrræðaleysi.
- Helsinki/o** *jar* Helsinki (höfuðborg Finnlands).
- helvel/o** *gra* skuplur (*Helvella*). **-acoj** skupluætt (*Helvellaceae*).
- helvet/o** *per* Helvetíumaður. **-a** helveskur. **H-io**, **H-ujo** *ldf* **1** Helvetía. **2** Sviss. **-ia** svissneskur.
- hem/o** *efn* = **hemakromogeno**.
- hemakromogen/o** *efn* blóðlitunarefni.
- hemant/o** *gra* blóðlilja (*Hæmanthus*) (= **sangofloro**, **sanglilio**).
- hemat/** *læk* (orðshluti úr grísku) = blóð-.
- hematemez/o** *læk* blóðuppsala, blóðspýja.
- hemati/o** *læk* rautt blóðkorn. **-olizo** blóðtálnaleysing. **-opoezo** blóðkornamyndun.
- hematin/o** *efn* hematín.
- hematit/o** *ste* blóðsteinn, járnglans, hematít.
- hematodiagnoz/o** *læk* blóðsjúkdómsgreining.
- hematodinamik/o** blóðaflfræði.
- hematogene/a dissemodo de mikroboj** dreifing gerla í blóðrásinni.
- hematologi/o** blóðfræði.
- hematom/o** blóðkúla, margúll.
- hematop/o** *dýr* tjaldur (*Hæmatopus ostralegus*) (= **marpigo**). **-edoj** tjaldaætt.
- hematoterapi/o** *læk* blóðsjúkdómalækning.
- hematozo/o** *læk* **malaria -o** = **plasmodio 1**.
- hematuri/o** blóðmiga, blóð í þvagi.
- hemerokal/o** *gra* hádegislilja (*Hemerocallis fulva*); daglilja (garðblóm) (*H. flava*) (= **taglilio**).
- hemi/** *vís* (forskeyti úr grísku) = hálf-, helftar-.
- hemianestez/o** tilfinningaleysi í öðrum helmingi líkamans, helftardofi.
- hemianopsi/o** *læk* helftarblinda.
- hemikrani/o** = **migreno**.
- hemion/o** *dýr* hálfasni (*Equus hemionus*).
- hemiplegi/o** *læk* helftarlömum, hálfvisnun. **dekstra -o** lömun í hægri síðu. **-ulo** maður lamaður í annarri síðu.
- hemipter/oj** *dýr* skortitur (*Hemiptera*).

hemisfer/o 1 *ldf stæ* hálfhnöttur, hálfkúla, hvel. 2 *stj* hnatthelmingur; hnatthvel. 3 *lfæ* heilahvel. -a hálfhnöttóttur, hálfkúlumyndaður.

hemistik/o *ská* hálf ljóðlína.

hemofili/o *læk* dreyrasýki.

hemoglobino/o *læk* blóðrauði. -**emio** blóðrauði í blóðvökva, blóðvökvarauði. -**urio** blóðrauðarþvag.

hemoliz/o = **hematiolizo**.

hemolizin/o *læk* blóðleysandi efni.

hemoptiz/o *læk* blóðhósti, blóðspýtingur.

hemoragi/o *læk* blæðing.

hemoroid/oj *læk* raufaræðahnútar, gyllinæð. -a gyllinæða-.

hemostaz/o *læk* blóðrásarstöðvun; blæðingarstöðvun. -a sem stemmir blóðrás. -a **pinçilo** æðarklampi. -a **drogo** lyf til að stöðva blóðrás.

hen/i *áhl* hneggja. -o hnegg.

hena/o hennalitur.

Henegovi/o *ldf* Henegouwen (hérað í Belgíu).

henr/o *eðl rtæ* henrý (spaneining).

Henriet/a *per* Hinrika.

Henrik/o *per* Hinrik.

heparin/o *læk* heparín.

hepat/o *lfæ læk* lifur. -a lifrar-. -a **oleo** lýsi. -a **kolbaso** lifrarpýlsa. -a **arterio** lifrarslagæð. -a **koliko** gallkveisa. -a **ajo** *mat* lifrarkæfa. **gras-ajo** gæsaliufrarkæfa. -**ito** *læk* gulusótt, lifrarbólga. -**ulo** lifrarveikur maður. -**herbo**, -**musko** lifrarmosi, skógarblámi (garðblóm) (*Hepatica*).

hepatik/o *gra* = **hepatmusko**.

hept/ *vís* (orðshluti úr grísku = **sep**) sjö-.

heptagon/o = **sepangulo**.

heptan/o *efn* heptan.

heptod/o *rtæ útv* sjöskauti.

Hera *god* Hera (dóttir Krónosar og Rheu, eiginkona Seifs, sbr. **Junono**).

Herakl/o *god* Herakles. **la laboroj de -o** þrautir Heraklesar.

herakle/o *gra* bjarnarkló (*Heracleum giganteum*).

Heraklit/o *hei* Heraklitos (grískur heimspekingur).

heraldik/o *vís* skjaldarmerkjafræði. -a skjaldarmerkja-. -**isto** skjaldarmerkjafræðingur.

herb/o *gra* 1 jurt. 2 grængresi; gras. -a 1 jurta-; jurtarkenndur. 2 gras-; grösugur. -**aco** illgresi (= **trudherbo**). -**ajo** grös og jurtir, jurtagróður. -**aro**, -**okovro** engi, graslendi. -**ejo** 1 engi. 2 grasvöllur. -**ejreĝino** = **ulmario**. -**ero**, -**eto** grasstrá. -**icido** *gra* jurtaeitur, gróðureyðingarlyf. -**isto** grasfræðingur. -**obedo** grasblettur. -**okampo** engi. -**oriĉa** grasmikill. -**ovora** plöntuetandi. **arom-oj** ilmgresi. **bird-o** = **stelario**. **drog-oj** *læk* lækningajurt. **hepat-o** = **hepatmusko**, **hepatiko**. **hund-o** = **agropiro**. **kat-o** = **katario**. **lup-o** = **akonito**. **mar-oj** sjávargróður. **mon-o** = **tlaspo**. **pan-o** = **greno**. **pot-oj** = **aromherboj**. **pul-o** = **pulikario**. **sango-o** = **akteo**. **spic-oj** = **aromherboj**. **trud-o** illgresi. **tern-o** = **ptarmiko**. **veruk-o** = **kelidonio**. **vipur-o** = **ekio**.

herbari/o *gra* plöntusafn, grasasafn, jurtasafn.

Herbert/o *per* Herbert.

herc/o *eðl* herts. **kilo-o** kílóherts. **mega-o** megaherts.

Hercegovin/o *ldf* Hersegóvína.

hercini/a hersynskur. **H-a Arbaro** = **Nigra Arbaro**.

herd/o hjörð (hjarta o.þ.u.l.).

hered/i *áhr læk* erfða. -a arfgengur, erfða-. -e að erfðum. -o 1 erfð. 2 = **heredaĵo**. -**ajo** arfur, arfleifð. -**anto** *lög* erfingi. **universala** -**anto** einkaerfingi. -**ebla** arfgengur. -**eco** *lög læk* 1 arfgengni. 2 ættgengni. -**igi** arfleiða (e-n), arfleiða að (e-u). -**igo** arfleiðsla, arfleiðing. **kun-i** *áhr* samerfa. **kun-anto** samerfingi. **sen-igi** gera arflausan.

herez/o 1 trúvilla, villutrú. 2 villukenning. -a trúvillu-, villutrúar-. -**eco** trúvilla. -i *áhl* halda fram trúvillu. -**ulo** trúvillingur, villutrúarmaður. **ĉef-ulo** villutrúarstofnari.

Herkul/o 1 *per* Herkúles, Herakles (= **Heraklo**). 2 *stj* Herkúles (stjörnumerki). **la Kolonoj de -o** Herkúlesarstólpar, Njörvasund, Gibraltarsund. **-a** trölls-, tröllslegur.

Herkulan/o *sag* Herkúlaneum (borg sem varð undir eðjustraumi við Vesúviusargosið árið 79 e.Kr.).

Herkules/o = **Herkulo**.

Herm/o *per flf* 1 = **Hermeso**. 2 Hermesarsúla.

hermafrodit/o *dýr gra* viðrini. **-a** tvíkynja, tvítóla, viðrinislegur. **-eco** líf viðrinissköpulang.

Hermafrodit/o *goð* Hermafródítos.

Herman/o *per* Hermann.

hermeneütik/o *trú* ritskýringarlist (einkum um Biblíu).

Hermes/o *goð* Hermes (sonur Seifs og Maju, guð vegfarenda, kaupmanna og þjófa, sbr. **Merkuro**).

-busto = **Hermo** 2.

hermet/a = **hermetika**.

hermetik/a *vís* 1 loftþéttur. 2 torskilinn. **-e fermita** loftþéttur, í loftþéttum umbúðum. **-eco** loftþéttleiki; torskiljanleiki.

hermit/a *stæ* hermiskur.

Hermon/o *sag* Hermonfjall.

herni/o *læk* kviðslit, haull. **-a** kviðslits-. **-ulo** maður sem hefur kviðslit.

herniari/o *gra* brúðurt (mjög lágvaxin) (*Herniaria*).

Hero/a *bók* Herós.

hero/o *goð* 1 hetja, kappi. 2 hálfguð. 3 aðalpersóna, söguhetja. **-a** hetju-, hetjulegur. **-a poemo** hetjukvæði. **-aĵo** hetjudáð, afreksverk. **-eco** hetjuskapur, hetjuhugur. **-ino** 1 kvenhetja. 2 aðalkvenpersóna. **-a-komika** grátbroslegur.

Herod/o *sag* Heródes. **-o la granda** Heródes mikli. **-o la kvaronprinco** Heródes (Antípas) fjórðungsstjóri. **-ano** Heródesarsinni.

Herodias *per* Heródías (mággona og eiginkona Heródesar fjórðungsstjóra).

Herodot/o *per* Heródótos.

heroid/o *bók* hetjuljóð.

heroin/o *efn* heróín. **-omanio** heróínfíkn.

herold/o 1 kallari. 2 boðberi. **-i áhr** boða, lýsa (e-u) yfir.

Herostrat/o *per* Heróstratos. **-e** eins og Heróstratos.

herpet/o *læk* áblástur; áblásturssótt. **-o zona** = **zostero** 2.

hers/o felligrind, fellihurð.

hes/o *per* Hessenbúi. **H-io**, **H-ujo**, **H-lando** Hessen.

hesperid/o *gra* kvöldstjarna, næturfjóra (*Hesperis*).

Hesperidin/oj *goð* Vesturdísir (en Herakles rændi gulleplum þeirra).

hetajr/o *sag* hetera; gleðikona.

hetero/ *vís* (orðshluti úr grísku), ósam-, ólíkur, öðruvísi.

heterodoks/a rangtrúaður; frábrugðinn.

heterogen/a *vís* ósamkynja; misþátta; misleitur.

heteronomi/o *fél* ósjálfstæði.

heteropolar/a *efn* víxlpóla.

heteropoliacid/o *efn* blönduð sýra.

heterotrof/a *gra* sem lýtur að ófrumbjarga lífverum.

heterozigot/o *líf* arfblendingur, arfblendinn maður.

hetman/o 1 kósakkaforingi. 2 herforingi.

heūristik/o *hei* aðleiðsluráðning.

Heziod/o *per* Hesíódos (forngrískt skáld).

hezit/i *áhl* hika. **-o** hik, hikun. **-a** hikandi. **-ema** óráðinn, hikandi. **-igi** láta hika, gera hikandi. **sen-e** án hikunar, hiklaust, tafarlaust.

hiacint/o *gra* hýasinta, goðalilja (*Hyacinthus (orientalis)*). **akvo-o** vatnagoði, vatnahýasinta (*Eichhornia crassipes*).

Hiad/oj *stj* Regnstirnið (stjörnuþyrping í Nautinu).

- hiat/o** *ská* hljóðgap.
- Hiberni/o** Írland.
- hibisk/o** *gra* stokkrós (*Hibiscus*).
- hibrid/o** *líf* kynblendingur. **-a** kynblandaður, tvíætta.
- hid/a** *ská* voðaljótur; viðbjóðslegur.
- hidalg/o** *per* spænskur aðalsmaður.
- hidatid/o** *læk* blöðrudóttir, sullungi. **-ozo** sullaveiki.
- hidr/** *vís* = **hidrogeno** vetnis-. **-i** *áhr* vetna. **-acidoj** vetnissýrur. **-ido** hýdríð. **-oksido** hýdroxíð.
- hidr/o 1** *goð* Lenuormur (skrímsli sem Herakles hjó hausana níu af); óvættur, forynja. **2** afturkomandi hætta. **3** *dýr* hýdra, armslanga, holsepi sem lifir í ósöltu vatni (*Hydra*). **-oidoj** holsepar (*Hydroida*). **-uloj** hveljur, hveldýr (*Hydrozoa*).
- Hidr/o stj Vira -o** Lagarormurinn (stjörnumerkið Hýdrus). **Ina -o** Vatnaskrímslið (stjörnumerkið Hýdra).
- hidracin/o** *efn* díamíð.
- hidrant/o** *umf* vatnspóstur; brunahani.
- hidrarg/o** *efn* kvikasilfur (*Hg*). **-a** kvikasilfurs-.
- hidrat/o** *efn* hýdrat. **-a** hýdrats-. **-(igi)** *áhr* vatna. **-iği** vatnast. **de-igi, des-i** *áhr* þurrka, svipta vatni.
- hidraülik/o** *vís* vatnsaflsfræði. **-a** vökva-.
- hidrazin/o** *efn* hýdrasín.
- hidrid/o** *efn* hýdríð.
- hidro/** *vís* (orðhluti úr grísku) = vatn.
- hidrocefal/o** *læk* vatnshöfuð, vatnshaus, vatnsheili.
- hidrodinamik/o** *eðl* vökvaafllfræði.
- hidroelektr/o** *vís* rafmagn framleitt með vatnsafl. **-a** vatnsraf-.
- hidrofil/a** *líf* *efn* vatnssækinn.
- hidrofobi/o** *læk* vatnsfælni.
- hidrofon/o** *sig fja* neðansjárhlustunartæki.
- hidrogen/o** *efn* vetni, vatnsefni (*H*). **-a** vetnis-. **-i** *áhr* = **hidri**. **-a klorido** vetnisklórið (s. einnig **klorida acido**).
- hidrografi/o** *sjó ldf* haffræði.
- hidroher/o** *dýr* flóðsvín (*Hydrochærus*).
- hidrokarbid/o** *efn* vetniskolefni.
- hidrokorak/o** = **kormorano**.
- hidrokotil/o** *gra* vatnsnafli (íslensk vatnajurt) (*Hydrocotyle*) (= **akvotelero**).
- hidroksi/** *efn* hýdroxý.
- hidroksid/o** *efn* hýdroxíð.
- hidroksil/o** *efn* hýdroxýl.
- hidroliz/i** *áhr* *efn* kljúfa með vatnsrofi; framkvæma vatnshvörf. **-o** vatnsrof, vatnsgreining. **-ebla** sem kljúfa má með vatnsrofi.
- hidromeðanik/o** vatnsaflsfræði.
- hidrometr/o** *eðl 1* vatnspungamælir, lagarvog. **2** vatnsrennismælir. **-io** vatnsfræði.
- hidroni/o** *efn* hýdróníum.
- hidroplan/o** *flu* sjóflugvél.
- hidrops/o** *læk* vatnssýki. **-iga nefrito** vatnssnýra. **-ulo** vatnssjúkur maður.
- hidrore/o** *læk* vatnsrennsli. **naza -o** nefrennsli, rennsli úr nefi.
- hidrostatik/o** *vís* vatnssstöðufræði, vatnsþrýstingsfræði. **-a** vatnssstöðu-.
- hidrosulfit/o** *efn* hýdrósúlfít.
- hidroterapi/o** *læk* vatnslækning(ar). **-a** vatnslækninga(r)-.
- hien/o** *dýr* híena, hýena (*Hyæna*).
- hieraci/o** *gra* undaflíll (*Hieracium*).
- hierarki/o 1** klerkavalld, tignarröð klerka, helgivald. **2** virðingarröð, valdaröð.
- hieratik/a** *flf 1* klerklegur, prestlegur. **2** helgi- (einkum um skrift Fornegypta).

hieraŭ *mfr* **1** í gær. **2** um daginn, nýlega, rétt áður. **3** = **hieraŭo**. -**a** gærdags-, sem gerðist í gær; liðinn. -**a tago** = **hieraŭo**. -**o** gærdagur; aðfangadagur. - **matene** í gærmorgun. - **vespere** í gærkvöldi. **antaŭ-** í fyrradag.

hierodul/o *inn* helgivændismaður. -**eco** helgivændisstofnun. -**ino** helgivændiskona.

hierofant/o *trú* ædstiprestur (í launhelgum í Elevis).

hierogami/o vígslugerð, helgihjónavígsla.

hieroglif/o *vis* helgirún; myndletur, hieróglýfur. -**a** myndleturs-.

Hieronim/o *per* Híerónýmus.

hif/o *gra* sveppþráður.

Higiea *god* Hygieia (heilbrigðisgyðja hjá Forngríkkjum).

higien/o *vis* heilsufræði; hollusta. -**a** **1** heilsufræðilegur. **2** hollustu-, heilbrigðis-. -**isto** heilsufræðingur.

higrograf/o *veð* loftrakarit.

higrometr/o *veð* (loft)rakamælir. -**io** loftrakafræði. -**ia** rakafræðilegur.

higroskop/o *veð* rakamælir. -**a** **1** rakamælis-. **2** vökvadrægur, gleypur, gljúpur.

hikori/o *gra* hikkoritré (*Carya*).

Hiksos/o *sag* Hyksos.

hil/o **1** *dýr* lauffroskur (*Hyla*). **2** *lfæ* port, hlið. **pulma -o** lungnaport, lungnahlið. **ovaria -o** eggjakerfishlið. -**edoj** *dýr* lauffroskaætt (*Hylidae*).

Hilari/o *per* Hilaríus.

Hilda *per* Hildur.

Hilel/o *trú* Hillel. **h-ismo** frummynd af bræðralagsstefnu, hillelismi.

hilum/o *gra* nafli (á baunum og því um líkt).

Himalaj/o *ldf* Himalajafjöll.

himati/o *sag* (forngrísk eða rómversk) kápa.

himen/o **1** *lfæ* meyarhaft, meydómsmerki. **2** *ská* hjúskapur, brúðkaup. -**a** brúðkaups-.

Himen/o *god* Hymenaios (brúðkaupsguð hjá Forngríkkjum).

himene/o *gra* fuglatré (*Hymnæea*).

himenomicet/oj *gra* beðsveppir, himnusveppir (*Hymenomyces*).

himenopter/oj *dýr* æðvængjur (*Hymenoptera*).

himn/o *bók* lofsöngur, sálmur, hymni. -**a** sálma-. -**adi** *áhl* syngja sálma, lofsyngja. -**aro** sálmabók. **nacia -o** þjóðsöngur. -**ologo** sálmaskáld, sálmafræðingur. -**ologio** sálmafræði.

hin/o **1** *dýr* múlasni. **2** *bib* hin (= um 6,1 lítri).

hinajan/o *trú* Hinajana-búddismi.

hind/o *per* Indverji. -**a** indverskur. **H-io**, **H-ujo** *ldf* Indland. **Cisganga H-ujo** Indland vestanmegin Ganges. **Transganga H-ujo** Indland austanmegin Ganges. -**ia** Indverja-, Indlands-. -**ia lingvo** hindverska. -**eüropa** indóevrópskur.

Hindi/a oceano *ldf* Indlandshaf.

hindu/o *trú* hindúi. -**ismo** hindúasiður, hindúatrú, hindúismi. -**a** hindúa-, hindúískur.

Hindukuš/o *ldf* Hindukush.

Hindustan/o *ldf* **1** = **Cisganga Hindujo**. **2** Hindústan.

hioglos/o *lfæ* tunguvöðvi.

hioid/o *lfæ* málbein, tungubein.

hiosciamin/o *efn* hýoskýamín (= **hiskiamino**).

hip/o *gar* trjáhnífur.

hiper/ *vis* (forskeyti úr grísku), of-, ofur-.

hiperbat/o *mfr* óvenjulegt orðalag.

hiperbol/o **1** *stæ* breiðbogi, gleiðbogi. **2** *mfr* ýkjur, öfgar. -**a** **1** breiðbjúgur, gleiðbjúgur, breiðboga-, gleiðboga-. **2** öfgafullur, ýktur. -**oido** *stæ* breiðbogaflötur, gleiðbogaflötur.

Hiperbore/oj *god* norðurheimskautsbúar, norðurbyggjar.

hiperemi/o *læk* blóðríki um of, blóðsókn.

hiperestezi/o *læk* tilfinningarofnæmi.

hiperik/o *gra* gullrunni (*Hypericum*). -**acoj** gullrunnaætt (*Hypericaceæ*).

- hiperkriz/a** *eðl* yfirmarks- (um hita).
- hipermetrop/a** *læk* fjarsýnn. **-eco** fjarsýni. **mal-eco** = **miopeco**.
- hiperon/o** *eðl* ofureind.
- hipertensi/o** *læk* ofþensla, ofþrýstingur. **-igilo** ofþrýstingslyf; ofþenslulyf.
- hipertrofi/o** *læk* ofvöxtur. **-a** ofvaxinn. **-i** *áhr* orsaka ofvöxt í.
- hipn/o gra** (*Hypnum*). **-acoj** faxmosaætt (*Hypnaceæ*).
- hipnot/o** *læk* dá, dásvefn. **-a** svæfandi; dáleiðslu-. **-i** *áhl* vera í dái. **-ismo** dáleiðsla; dáleiðslufræði.
- igi** *áhr*, **-izi** *áhr* dáleiða. **sin -izi** starblína. **-isto** dávaldur, dáleiðandi. **-izato** dápóli.
- hipnoz/o** *læk* dá.
- hipo/** *vis* (forskeyti úr grísku), undir-, -skortur.
- Hipodamia** *per* Hippodamía (dóttir Önomaosar, konungs í Elis).
- hipoderm/o** *lfæ* leðurhúð, undirhúð.
- hipodrom/o** *flf* **1** þaðreimur, skeiðvöllur. **2** kappreiðabraut, kappreiðasvið.
- hipofagi/o** = **ĉevalmanĝado**.
- hipofiz/o** *lfæ* dingull, heiladingull.
- hipogastr/o** *lfæ* neðri hluti kviðarins.
- hipoge/o** *flf* **1** neðanjarðargröf. **2** neðanjarðarhaf.
- hipogin/a** *gra* undirsætinn.
- hipoglos/o** **1** *dýr* lúða, flyðra, spraka (*Hypoglossus*). **2** *lfæ* tungutaugar.
- hipogrif/o** *god* hestgammur, vængfákur (vængjaður hestur með ránfuglshaus).
- hipoĥondri/o** = **hipokondrio**.
- hipokamp/o** *god* *dýr* **1** sæhestur (*Hippocampus*). **2** hestfiskur (ófreskja).
- hipokaŝtan/o** *gra* hrossakastania (= **ĉevalkaŝtano**) (*Æsculus hippocastanum*). **-acoj** hrossakastaníuætt (*Hippocastanaceæ*).
- hipokaŭst/o** *flf* **1** (há Kínverjum) hitunarmiðstöð. **2** staður með neðanjarðarhitun.
- hipokondr/o** *lfæ* efri hluti kviðarins undir rifjabogunum.
- hipokondri/o** *læk* ímyndunarveiki, þunglyndi. ókæti, dapurleiki. **-a** ímyndunarveikur. **-ulo** ímyndunarveikur maður.
- hipokotiledon/o** *gra* undirkímblað.
- Hipokrat/o** *per* Hippókrates (faðir læknislistarinnar).
- Hipokren/o** *ská* Hippókrene, Hests lind (á Helíkonfjalli).
- hipokrit/i** *áhr* hræsna. **-a** hræsnisfullur, óeinlægur. **-e** hræsnislega. **-o**, **-ado** hræsni, hræsnismál. **-eco** hræsni. **-ulo** hræsnari.
- hipola/o** *dýr* söngvari (fugl) (*Hippolais*).
- Hipolit/o** *bók* Hippólýtos. **-a** Hippólýte (skjaldmeyjadrottning).
- Hipomen/o** *god* Hippómenes.
- Hipon/o** *sag* Hippó (hafnarborg í Númidíu sem nú heitir Annaba).
- hipopotam/o** *dýr* flóðhestur, nílhestur, vatnahestur, nykur (*Hippopotamus*).
- hipospadi/o** *lfæ* neðanrás (reðurs).
- hipostaz/o** **1** *læk* blóðsig í lungum. **2** *hei kri* guðleg vera.
- hipostil/o** *flf* súlnasalur.
- hipotalam/o** *lfæ* undirstúka.
- hipotek/o** *lög* veð, fasteignaveð. **-a** veð-. **-i** *áhr* veðsetja. **sen-a** skuldlaus, sem ekkert hvílir á (um fasteign). **ŝip-o** skipaveð.
- hipotendar/o** *lfæ* litlafingursbunga.
- hipotensi/o** *læk* vanþensla, blóðþrýstingslækkun, lágþrýstingur. **-igilo** þrýstingslækkunarlyf. **-ulo** maður með lágþrýsting.
- hipotenuz/o** *stæ* langhlið (rétthyrnds þríhyrnings).
- hipotez/o** *hei* tilgáta, getgáta, ágiskun. **-a** ímyndaður, hugsaður, tilgátu-. **-i** *áhr* búa til tilgátu, ímynda sér, gera ráð fyrir.
- hipsogram/o** *fja* hæðarrit (= **niveldiagramo**).
- hipsometr/o** *vis* hæðarmælir.

- hipurid/o** *gra* lófótur (*Hippuris vulgaris*). **-acoj** lófótsætt.
- hirak/o** *bib* stökkhéri (Ok. 30:26) (= **prokavio**).
- Hirkan/o** *sag* Hyrkanus.
- Hiroŝim/o** *ldf* Hírósíma (borg í Japan).
- hirt/a** **1** (um hár) stríður. **2** úfinn, loðinn, ógreiddur. **3** (um stíl) ófágaður. **-eco** loðna. **-igi** reisa (hár), ýfa. **-iĝi** ýfa sig, ýfast. **-ismo** *læk* óeðlileg loðna, skeggvöxtur (á konum). **-ulo** hárugur maður.
- hirud/o** *dýr* blóðsuga (*Hirudo*). **-uloj** blóðsugur (undirflokkur) (*Hirudinea*).
- hirund/o** *dýr* svala (*Hirundo*). **-a** svölu-. **-edo** svöluætt (*Hirundinidæ*). **-vostulo** = **makaono**. **bord-o** bakkasvala (*Riparia riparia*). **dom-o** landsvala (*Hirundo rustica*). **mar-o** = **glareolo**. **mur-o** = **apuso**. **urb-o** bæjarsvala (*Chelidon urbica*). **-vosto** töpp (í geirneglingu). **-vostigi** geirnegla.
- his/i** *áhr* sig vinda, draga upp. **-ilo** dragreipi. **duon-i** *áhr* draga upp í hálfá stöng.
- hiskiam/o** *gra* hæsnabani (*Hyoscyamus*).
- hiskiamin/o** = **hiosciamino**.
- hisop/o** *bib* *gra* ísópur (*Hyssopus vulgaris*).
- hispan/o** *per* Spánverji. **-a** spænskur. **H-io**, **H-ujo** **1** *ldffél* Spánn. **2** *ldf* Pýreneaskagi. **-ismo** spænskusletta. **-amerikana** spænskamerískur. **-omaŭra** márískur.
- hist/o** *lfæ* vefur. **-ogenezo** vefjamyndun. **-okemio** vefjaefnafræði. **-ologo** vefjafræðingur. **-ologio** vefjafræði.
- histamin/o** *lfe* histamín.
- histerez/o** *eðl* seinkun, töf. **magneta -o** *eðl* segulheldni. **-a ciklokurbo** *eðl* segulheldnislykkja.
- histeri/o** *læk* *sál* sefasýki, móðursýki, heilakvik. **-a** móðursjúkur, sefasjúkur, heilakviksveikur. **-ulo** sefasjúklingur.
- histori/o** **1** saga, sagnfræði. **2** frásaga, ævintýri. **3** skröksaga, lygasaga. **-a** **1** sagnfræðilegur, sögulegur. **2** sannsögulegur. **-eco** sögugildi, sögulegur sannleikur. **-eto** smásaga, skritla. **-isto** sagnfræðingur. **antaŭ-o** forsaga. **antaŭ-a** forsögulegur. **pra-o** fornaldarsaga. **art-o** listasaga. **religi-o** trúarsaga. **mond-o** mannkynssaga. **natur-o** náttúrfræði.
- historiograf/o** *per* sagnaritari. **-io** sagnaritun.
- histrík/o** *dýr* holubroddgöltur (*Hystrix*).
- histrion/o** *sag* *per* farandleikari, lélegur leikari; trúður, fiðl. **-ado** öfgafengin leiklist.
- Hitit/o** *sag* Hetíti. **-a** Hetíta-, hetískur.
- Hitler/o** *per* Hitler. **-a** Hitlers-. **-ano** stuðningsmaður Hitlers. **-ismo** stjórnmalakerfi Hitlers.
- hm!** *mfr* hm!.
- ho!** *mfr* hó, ó, æ. **-ve** ó, æ, því miður.
- hobal/o** = **mirho**.
- hoboj/o** óbó.
- hodiaŭ** **1** í dag. **2** nú á dögum. **3** dagurinn í dag. **-a** sem gerist í dag. **-a tago** = **hodiaŭo**. **-o** dagurinn í dag. **-matene** í morgun. **-vespere** í kvöld.
- hodometr/o** *ldm* skrefmælir, vegmælir.
- Hohencolern/oj** *sag* Hohenzollernætt.
- Hohenstaŭf/oj**, **Hohenstaŭfen/oj** *sag* Hohenstaufenætt.
- hoj!** *mfr* hæ!. **-i** *áhr* kalla (til skips, frá fjarlægð), hóa. **-ilo** gjallarhorn.
- hoj/o** *bún* hlújárn.
- hoj/i** *áhl* nýy ýlfra, góla.
- hok/o** *ípr* **1** krókur. **2** snagi. **3** kengur (hurðar), hjara. **4** öngull. **5** krókslag. **-a** **1** boginn, krókóttur. **2** útbúinn með krók(a). **-i** *áhr* krækja; fá á öngul. **-aro** (fiski)lóð. **-ego** gripur. **-eto** **1** (lítill) krókur. **2** skál, merkið ~ í ü. **-ingo** *tæk* lykkja. **boat-o** bátshaki. **buton-o** (stígvéla)hneppari. **ĉen-o** keðjukrókur. **fajro-o** = **noĉostango**. **fiŝ-o** = **hoko** **4**. **fiŝ-i** *áhr* veiða á öngul. **kurten-o** gluggatjaldskrókur, gardínukrókur. **pend-o** = **hoko** **2**. **pord-o** hjara. **serur-o** allsherjarlykill. **ŝaf-o** smalastafur. **ŝlos-o** þjófalykill. **-fadeno** færi.
- Hokajd/o** *ldf* Hokkaido (japönsk eyja).
- hoke/o** *ípr* hokki (knattleikur). **-ilo** hokkíknatttré, hokkíkylfa.
- hola!** *mfr* hæ!, bíddu!.
- Holand/o** Holland. (Ath. best er að nota **Holando** um landshlutann en **Nederlando** um sjálft landið). **-ano** Hollendingur. **Nova -o** Nýja Holland, Ástralía.

- hold/o** *sig* lest, farmrými (skips) (= **ŝipkelo**).
- holding/o** *ver* eignarhaldsfélag, móðurfyrirtæki, yfirráðafélag.
- Holivud/o** *ldf* Hollywood, Hollívúdd.
- holk/o** *gra* hestagras, loðgresi (slæðingur) (*Holcus*).
- holmi/o** *efn* holmíum, holmín (*Ho*).
- holocefal/oj** *dýr* hákettir (*Holocephali*).
- holocen/o** *jar* nútími (= **aluvio**).
- Holofern/o** *bib* Hólófernes.
- holograf/o** *lög* eiginhandarerfðaskrá.
- holografi/o** *tæk* heilmýndun, almyndun.
- holoste/o** *gra* (*Holosteum (umbellatum)*). **-oj** *dýr* beingljáfiskar (*Holostei*).
- holoturi/o** *dýr* sæbjúga (*Holothuria*) (= **markolbaso**).
- Holstini/o** *inn* Holstein, Holtsetaland. **-ano** Holtseti.
- hom/o** *dýr* maður. **-a** mannlegur; manns-, manna-. **-aro** mannkyn. **-arano** **1** heimsborgari. **2** bræðralagsmaður. **-aranismo** bræðralagsstefna. **-eco** manneðli. **-ego** = **giganto**. **-eto** dvergur, smávaxinn maður. **-ido** mannsins barn (sbr. *la Filo de homo (Jesuso): mannsönurinn*). **-ino** kvenmaður. **-amo** mannkærleiki, mannúð. **-ama** mannúðlegur. **-plena** fjölmennur. **ĉiu-a** almennur, allsherjar-. **inter-a** manna á milli. **komune-a** alþýðu-, allra manna. **kvazaŭ-o** **1** mannslíki. **2** fuglahræða. **mal-o** skrælingi, skrímsli. **ne-a** ómannlegur. **pra-o** frummaður. **sen-a** óbyggður, auður. **sen-igi** eyða að íbúum. **super-o** ofurmenni. **super-a** tröllaukinn. **grand-eco** göfuglyndi. **multe-a** = **homplena**. **neĝ-o** snjómaður. **pajlo-o** leppur, heybuxi. **ran-o** froskmaður.
- homeopat/o** *læk* smáskammtalæknir. **-io** smáskammtalækningar. **-ia** smáskammta-.
- Homer/o** *bók* Hómer. **-a** Hómers-, hómerskur, Hómerslegur.
- homili/o** *prédikun*, húslestur.
- homo/** *vís* (orðshluti úr grísku) sam-.
- homofon/o** *hlj* samhljóða orð.
- homogen/a** *vís stæ* eingerður, samkynja, samþátta; einsleitur. **-eco** eingerð, samþætti. **-igi** gera einsleitun, jafna; fítusprengrja (mjólk).
- homolog/a** *stæ efn lfæ* samsvarandi. **-eco** samsvörun.
- homonim/o** *mfr* einsheiti. **-eco** einsnefning.
- homoseksual/a** = **samseksama**.
- homoteti/a** *stæ* einslaga.
- homozigot/o** *lif* arfhreinn einstaklingur; samerfðafruma.
- homunkul/o** *vís* gervidvergur.
- Hondur/o, Honduras/o** *ldf* Hondúras. **-a** hondúrskur. **-ano** Hondúri, Hondúrasbúi.
- honest/a** **1** heiðarlegur, ráðvundur. **2** siðsamur. **-o, -eco** ráðvendni, heiðarleiki; siðsemi. **-ulo** ráðvundur maður. **mal-a** óráðvundur, óheiðarlegur. **mal-o, mal-eco** óráðvendni, óheiðarleiki, ósiðsemi. **mal-aĵo** óheiðarlegt verk, óheiðarlegt orð. **mal-ulo** óráðvundur maður. **ne-a** óáreiðanlegur.
- Hongkong/o** *ldf* Hong Kong.
- honor/i** *áhr* **1** virða (mikils), hafa í heiðri. **2** heiðra, sæma. **-a** **1** heiðarlegur, sómasamlegur, sæmdar-. **2** virðingarverður. **3** heiðurs-. **-o** heiður, sómi, virðing. **-ado** virðing. **-aĵo** heiðursmerki; heiðursgjöf, heiðurstákn. **-iga** til sæmdar. **-inda** háttvirtur, heiðvirðilegur. **mal-i** *áhr* vanvirða; ærumeiða; óvirða, smána. **mal-o** óþokki, svívirðing, smán. **mal-a** vansæmandi, óheiðarlegur. **sen-a** virðingarlaus, ósæmilegur. **sen-o** skömm. **sen-igi** svívirða.
- honorari/o** ómakslaun, borgun, gjald, kaup, ritlaun. **-i** *áhr* borga ómakslaun.
- Honŝu/o** *ldf* Honsjú (japönsk eyja).
- hont/i** *áhl* blygðast sín, skammast sín. **-o** *bib* skömm; blygðunarsemi; smán. **-a** feiminn, skammarlegur. **-a parto** hreðjar; sköp. **-ema** feiminn. **-igi** láta skammast sín, láta verða til skammar. **-iga** sem er til skammar. **-iĝi** verða til skammar. **-inda** svívirðilegur, auðvirðilegur. **-indaĵo** **1** svívirðing, smán, níðingsverk. **2** = **honta parto**. **-indulino** = **senhontulino**. **sen-a** blygðunarlaus. **sen-eco** ósvífni, óskammfeilni, blygðunarleysi. **sen-igi** gera blygðunarlausan. **sen-ulino** dækja. **seks-o** = **pudoro**.
- hop!** *mfr* hopp!, hoppasasa!. **-i** *áhl* hoppa, stökkva (öðrum fæti).
- hoplit/o** *inn* þungvopnaður fótgönguliðsmaður (hjá Forngríkkjum).

hor/o 1 klukkustund, klukkutími. 2 *Kioma -o estas?* Hvað er klukkan? 3 tími. 4 *trú* tíð. -a klukkutíma-.
-a **angulo** *stj* tímahorn. -a **zono** tímabelti. -a **aro** ferðaáætlun, tímaáætlun. **labor-oj** vinnutími. **last-a** á síðustu stundu. **lerno-o** kennslutími. -a **montra ombro** stigsuggi (Jes. 38:8).

Horaci/o *per* Horatíus.

hord/o 1 flokkur, sveit (hirðingja). 2 ránsflokkur. **la Ora H-o** Tartaraflokkurinn.

horde/o *gra* 1 bygg (*Hordeum*). 2 bygggrjón. -a **kaĉo** bygggrautur. -a **aĵo** byggmatur. **perla -o** perlugrjón.

hordeol/o *læk* vogrís (á auga).

horizont/o 1 sjóndeildarhringur, sjónbaugur. 2 sjónarrönd; skilningur. **videbla -o** *sjó* sýnilegur sjóndeildarhringur.
ĉiela -o *sjó* sjónbaugur. **sen-a** 1 án sjónarrandar. 2 ótakmarkaður. **malvast-a** þröngsýnn.

horizontal/a láréttur. -o lárétt lína, láréttur flötur. -**eco** lárétt ástand. -**iĝo** *flu* afréttun, útjöfnun (flugvélar).

horloĝ/o klukka, stundaklukka; úr. -a klukku-. -**eto** lítil klukka, úr. -**isto** úrsmiður. -**ujo** úrkassi. **akvo-o** = **klepsidro**. **brak-o** armbandsúr. **kesto-o** gólfklukka, standklukka. **klik-o**, **kontrol-o** skeiðklukka. **kukol-o** = **gaukklukka**. **pendol-o** pendúlkukka. **poŝ-o** vasaúr. **sablo-o** stundaglas. **sun-o** sólúr. **vek-o** vekjaraklukka.

hormin/o *gra* drekagin (garðjurt) (*Horminium*).

hormon/o *lfæ* *gra* hormón, vaki.

Horn/a **Kabo** *ldf* Hornhöfði (syðst í Suður-Ameríku).

hororo/o *bók* kuldahrollur, hryllingur, viðbjóður. -a hryllilegur, viðbjóðslegur. -i *áhl* hrylla (við). -**igi** hræða.

horoskop/o *trú* stjörnuspa, ævisjá, hóróskóp.

hort/o *ská* aldingarður.

hortensi/o *gra* hindarblóm, vatnsrunni, hortensía (*Hydrangea hortensis*).

hortikultur/o garðrækt, garðyrkja. -**ejo** gróðrarstöð. -**isto** garðyrkjumaður, garðyrkjufraeðingur.

hortulan/o *dýr* kjartittlingur (*Emberiza hortulana*).

Horus/o *goð* Hórus (sólarguð hjá Fornegyptum).

hosana! hósanna! (hebreskt orð sem merkir „Frelsa oss“).

hospic/o *inn* húsaskjól, gistiheimili (í klaustri).

hospital/o *læk* sjúkrahús, sjúkrahæli. -a sjúkrahús(s)-.

hosti/o *kap* obláta, altarisbrauð, brauðið (í altarissakramentinu). -**ujo** bakstursskrín, oblátuskja. -**levado** *kap* uppþyfting oblátu. -**montrilo** oblátuáhalð (til sýnis).

Hoŝea *per* Hósea.

hot!, hoto! *mfr* hopp!

hotel/o *sag* 1 gistihús, hótél. 2 (í Frakklandi) herragarður. -a hótél-. -**isto**, -**mastro** hótélstjóri.

Hotentot/o *per* Hottintotti.

hu! *mfr* svei!. -i *áhl* 1 væla. 2 hæða, spotta. 3 hvína. - **ha!** svei mér. -, - uhú (ugluvæl).

hub/o jörð (*fornt*). -**ulo** smábóndi.

Hubert/o *per* Húbertus.

Hudson/o *ldf* Hudson-á, Hudson river. -a **Golfo** Hudsonflói. -a **Markolo** Hudsonsund.

huf/o *dýr* hófur. -**uloj** hófdýr (*Ungulata*). -**umo**, -**fero** skeifa. -**umi**, -**feri** *áhr* járna. **nepar-uloj** *dýr* stakhæfingar, staktæð *dýr* (*Perissodactyla*). **par-uloj** *dýr* jafnhæfingar, klaufdýr (*Artiodactyla*). **pra-uloj** *dýr* frumhófdýr (*Protungulata*). **unu-ulo** einhæfingur (= **ekvo**).

Hug/o *per* Húgó, Hugi.

hugenot/o *kri* franskur kalvínstrúarmaður, húgenotti.

huj! *mfr* æ, ó.

Huĵi = Fuĵi.

hul/o 1 *sig* lognalda, undiralda, ylgja. 2 *flu* skrokkur (skips eða flugvélar) (= **ŝelo**). **hula-o** húla-húladans.

huligan/o óspektagemlingur.

hum/o *bún* jarðvegur, mold.

human/a mannúðlegur, mildur. -**eco** mannúð, manngæska. -**igi** gera mannúðlegri, milda. -**ismo** mannúðarstefna; fornmenntastefna, húanismi. -**isma** húanískur. -**isto** húanisti, fornmenntamaður. **mal-a** ómannúðlegur; miskunnarlaus.

humer/o *lfæ* upphandleggsbein, upparmsleggur.

humid/a *eðl* rakur. -o, -**eco** raki. **grado de -eco** rakastig. **absoluta -o** *veð* rakamagn. **mal-a** *veð*

rakalítill.

humil/a auðmjúkur, lítillátur. **-eco** auðmýkt, lítillæti. **-ega** sleikjulegur. **-igi** auðmýkja; lítillækka. **-igo** auðmýking; lítillækkun. **-iĝi** auðmýkja sig. **-iĝo** sjálfsauðmýking. **-ulo** auðmjúkur maður. **mal-a** drambsamur, hrokafullur. **mal-o**, **mal-eco** hroki, dramb, ofmetnaður.

humor/o *læk* 1 skap, skaplyndi. 2 = **humuro**. 3 vökví, vessi. **-a** *læk* 1 skap-. 2 = **humura**. 3 líkamsvessa-. **-ismo** vessakenning. **-isto** = **humuristo**. **bon-igi** uppörva, herða upp. **malbon-igi** skaprauna.

humoresk/o *tón* húmoreska, gletta.

humur/o kímni, fyndni. **-a** kíminn, kímilegur, gamansamur. **-aĵo** 1 kæti, gamansemi; gamanyrði. 2 kímínirit; gaman, glens, spaug. **-isto** kímíniskáld; fyndinn maður og gamansamur, spaugari.

Hun/o *sag* 1 Húni. 2 villimaður, skrælingi. **-a** Húna-.

hund/o *dýr* hundur (*Canis*), *rakki*. **-a** 1 hunda-. 2 vesæll, aumur. **-aĉo** hundkvikindi. **-aro** hundahópur. **-ejo** hundagirðing, hundaeldisstöð. **-eto** smáhundur, lítill hundur. **-ido** hvolpur. **-ino** tík. **-ujo** hundahús, hundakofi, hundaklefi. **vir-o** hundur. **ĉas-o** veiðihundur. **ĉen-o** tjóðraður hundur, varðhundur. **dan-o** danskur hundur (gríðarstór). **fajro-o** hlóðagrind. **halt-o** fuglaveiðihundur (sem vísar til fugls). **hispan-o** = **spanielo**. **kort-o** varðhundur. **lepor-o** = **levrelo**. **lup-o** úlfhundur, dýrhundur. **mar-o** 1 selur. 2 sægarpur. **mel-o** = **vertago**. **sang-o** blóðhundur. **ĝaf-o** fjárhundur. **spur-o** 1 sporhundur. 2 spæjari. **ter-o** völskuhundur. **vulpo-o** refahundur.

Hund/o *stj* Stórihundur (stjörnumerki). **Malgranda -o** Litlihundur (stjörnumerki). **-aj tagoj** hundadagar. **-a Stelo** Hundastjarnan, Sírius (stjarnan α í Stórahundi).

hungar/o Ungverji. **-a** ungverskur. **H-io**, **H-ujo** Ungverjaland.

hup/o *dýr* *tæk* 1 skúfur. 2 flauta (á bíl o.þ.u.l.). **-i áhl** flauta.

hura *mfr* húrta. **-i áhl** hrópa húrta, húrta.

hurð/o grind; rimlagirðing. **-okurado** grindahlaup.

huri/o *trú per* 1 yndismær (í Paradís múhameðstrúarmanna). 2 yndisfögur kona.

hurl/i *áhl* ýlfra, spangóla.

Huron/o *per* Huronindíáni. **-a Lago** *ldf* Huronvatn.

Hus *sag* Jóhann Húss (tékkneskur siðbótarmaður). **-ano** fylgismaður Jóhanns Húss.

husar/o húsari.

huŝ! *mfr* burt, farðu, snautaðu, svei.

hu-u-u! *mfr* þytur vinds.

huz/o *dýr* styrja (í Svartahafi og Kaspíahafi) (*Acipenser huso*).

Ĥ, ĥ *mfr* 11. stafur esperanto-stafrófsins. *Ath.* Það má breyta **ĥ** í **k** (samkvæmt reglu frá 1921) ef það stendur rétt eftir **r**. Síðan hefur þessi venja orðið algengari (nema misskilningur geti orðið).

ĥ/o *mfr* há með hatti (heiti bókstafsins **ĥ**).

Ĥabakuk/o *per* Habakkuk.

Ĥagaj/o *per* Haggai.

ĥalazi/o = **kalazio**.

ĥalde/o *per* Kaldei. **Ĥ-ujo** *ldf* Kaldea.

Ĥam/o *bib* Kam (sonur Nóa). **-ido** Hamíti. **-a** hamítiskur. **-idaj lingvoj** hamítísk tungumál.

ĥameleon/o *dýr* kameljón (*Chamaeleo*). **-a 1** kameljóns-. **2** hverflyndur.

ĥamsin/o heit sunnan- eða suðvestanátt (í Egyptalandi).

ĥan/o *sag* *per* khan, austrænn prins.

Ĥanoĥ *per* Henok.

ĥaos/o 1 óskapnaður, ginnungagap. **2** ringulreið. **-a 1** óskipulegur, á ringulreið. **2** sem lýtur að ginnungagapi.

ĥaradri/o *dýr* sandlóa (*Charadrius*). **-edoj** lóuætt (*Charadriidae*). **-oformaj** = **vadbirdoi** (*Charadriiformes*).

Ĥaribd/o = **Karibda**. Á sama hátt finnast önnur grísk nöfn sem byrja á **Ĥ**, á **K**.

Ĥarkov/o *ldf* Kharkov.

Ĥaron/o *stj* Karon (eitt tungla Plútós).

ĥat/o *ská* stráðakinn kofi.

ĥeder/o piltaskóli gyðinga, heder.

ĥeloni/o *dýr* sæskjaldbaka (*Chelonia*). **-edoj** sæskjaldbökuætt (*Cheloniidae*).

ĥemi/o *vis* = **kemio**.

Ĥetid/oj *bib* = **Hititoj**.

ĥetognat/oj *dýr* pílormar (*Chaetognatha*).

ĥi *mfr* kí, 22. bókstafur gríska stafrófsins (Χ, χ).

ĥil/o = **ĉilo**.

ĥimer/o 1 *god* Kímera (óvættur, ljón að ofanverðu, dreki að neðanverðu, en hauðna í miðju). **2** hugarburður, draumórar. **3** *dýr* hámuśaættkvísl (*Chimæra*). **-a** furðulegur, ótrúlegur, ímyndaður. **-ulo** draumóramaður.

ĥin/o = **ĉino**. **Ĥ-ujo** = **Ĉinujo**.

Ĥiram/o *bib* Híram (konungur í Týrus).

ĥironekt/o *dýr* vatnpungrotta (*Chironectes*).

ĥiropter/o *dýr* leðurblaka (= **vespertuloj**) (*Chiroptera*).

ĥirurg/o = **kirurgo**.

ĥitin/o = **kitino**.

ĥiton/o 1 *dýr* nökkvi (*Chiton*). **2** = **kitono**.

Ĥizkija *bib* Hiskía (Júðakonungur).

ĥmer/o *sag* Kmeri.

ĥoan/o *lfæ* koknasir.

ĥoler/o *læk* kólera (= **kolerao**). **somera, sporada -o** iðrakvefsótt. **-a** kóleru-. **-eto** niðurgangur. **-ulo** kólerusjúklingur. **-oforma** eins og í kóleru.

ĥomer/o *bib* kómer (= 364 l).

ĥondroste/oj *dýr* brjósgljáfiskar (*Chondrostei*).

ĥondrostom/o *dýr* nösungur (*Chondrostoma*).

ĥor/o lei tón 1 dans- og söngflokkur. **2** dans, söngur, kór (í grísku leikriti). **3** söngflokkur, kór. **infana -o** barnakór. **4** kórsöngur. **5** einræmishópur, flokkur. **-a** kór-. **-e** í einum kór. **-aĵo** = **ĥoro 2, 4**. **-ano** meðlimur dans- og söngflokks. **-ejo** kór, kórpallur (í kirkju). **-estro 1** = **korifeo**. **2** = **kapelestro**. **-isto** kórsöngvari.

ĥoral/o *tón* sálmalag, messusöngur.

Ĥorasan/o *ldf* Khorasan.

ĥord/o *lfæ* hryggstrengur. **-uloj** seildýr (*Chordata*).

ĥore/o fettu-brettu-sýki, rykkjadans.

Ĥoreb/o *bib* Hóreb.

Ĥorsabad/o *inn* Khorsabad (þorp í Írak).

ĥot/o *inn* kota (dans frá Aragóníu).
Ĥuram/o *per* Húram.

I, i 1 mfr 12. stafur esperanto-stafrófsins. **2** (í rómverskum tölum) I = einn, II = tveir, III = þrír. **3 efn** I = **jodo**. **3** merki lögunar, t.d. **I-relo** I-braut. **4 I** = itala lingvo. **5 i** = **I** (tölustafur). **6 i** = $\sqrt{-1}$. - **greka** ypsilon (= **ipsilono**).

-**i mfr** ending nafnháttar sagna, t.d. **iri** (að) fara; **paroli** (að) tala. - **modo** = **infinitivo**.

-**il/ mfr** (viðskeyti) **1** = **-uj-** (í heitum landa), t.d. **Norvegio** = **Norvegujo**. **2** til að mynda fræðinafn úr nafni fræðingsins (einkum við **-graf, -krat, -log, -mat, -nom, -pat, -tom, -urg, -zof**), t.d. **agronomo** búfræðingur; **agronom-o** búfræði. **3** til að mynda orð sem merkir tækni úr heiti tækisins, t.d. **stetoskopo** hlustprípa, **stetoskop-o** hlustun, brjóstskoðun.

i/o mfr eitthvað, nokkuð. **-a** einhver, einhvers konar.

ia/i áhl rymja, hrína (um asna).

ial mfr einhvers vegna, af einhverju.

iam mfr einhvern tíma, einhverju sinni; nokkurn tíma, nokkru sinni. **-a** sem einu sinni var.

ibeks/o dýr steingeit (*Capra ibex*).

Iber/o per Íberi. **-a** íberískur. **-ujo ldf** Íbería, Spánn. **Kelt-o** þjóð blönduð af Keltum og Íberum og oftast nefnd Íberar.

iberid/o snækragi (*Iberis amara*); sveipkragi (*I. umbellata*).

ibis/o dýr íbis (*Ibis*).

-**icid/ líf bún** (óopinbert viðskeyti) eitur gegn, -eyðingarlyf, t.d. **herb-o** eitur gegn gróðri; **insekt-o** skordýraeitur.

-**id/ mfr** viðskeyti sem táknar **1** afkvæmi, niðja, t.d. **reĝ-o** prins, kóngssonur; **bov-o** kálfur. **Sturl-oj** Sturlungar. **2 efn** -íð, t.d. **cian-o** sýaníð. **-o 1** barn, sonur. **2** niðji. **3** lærisveinn. **-aro** niðjar. **-arano** niðji.

Id/a -a Monto ldf Idafjall (en þar var París, sonur Príamosar, kvaddur til úrskurðar um fegurðarverðlaun meðal gyðjanna).

Id/o 1 leyninafn Louis de Beaufront. **2** Ído, heiti tungumáls sem de Beaufront og Couturat gaf út, sem átti að vera endurbætt esperanto. **-isto** ídisti, fylgismaður Ídos.

Idah/o ldf Idaho (fylki í Bandaríkjunum).

ide/o hei 1 hugmynd. **2** hugsun. **3** hugtak. **-a 1** hugsunar-, hugmyndar-. **2** = **ideala**. **-aro** hugmyndakerfi; hugtök. **-ismo** hughyggja. **-isto** hughyggjumaður. **sam-ano** skoðanabróðir, samherji. **sam-anaro** esperantistar sem heild.

ideal/o 1 hugsjón. **2** fyrirmynd, afbragð. **-a** fyrirmyndar-, fullkominn. **-igi** klæða hugsjónarhjúi, setja dýrðarblæ á. **-ismo 1** hugsjónastefna, ídealismi. **2** = **ideismo**. **-isto 1** hugsjónamaður, ídealisti. **2** = **ideisto**. **sen-a** hversdagslegur, venjulegur.

ident/a samur, eins. **-aĵo stæ 1** samstæða. **2** aljafna. **-eco** samsemd. *pruvi ies -econ*: sanna hver e-r er, sanna að e-r sé sá sem hann er sagður. **-igi 1** samsemja, samræta, taka sem eitt og sama. **2** þekkja, sanna (að e-r sé sá eða sá). **-iga plato** nafnnúmersplata. **-iga karto** persónuskilríki, nafnskírteini. **-iĝi kun** telja sig (vera), telja sig hluta (e-s).

ideografi/o vís myndletur. **-aĵo** myndleturstafur.

ideogram/o vís = **ideografiaĵo**.

ideolog/o hugmyndafræðingur. **-io 1** hugmyndafræði, hugtakafræði. **2** hugmyndakerfi. **-ia** hugmyndalegur.

idili/o 1 sveitasæla. **2** einföld ást. **3** hirðingjaljóð. **-a** hirðingjafriðsæll, unaðslegur.

idioblast/o gra sérstæðingur.

idiom/o mál, tungumál; mállýska. **-a** mállýsku-. **-aĵo** = **idiotismo**.

idiopati/o læk frumkvilli.

idiosinkrazi/o læk ofnæmi (gegn e-u sem öðrum verður gott af).

idiot/o læk 1 fábjárni, örviti. **2** bjáni, auli, fífl. **-a 1** fábjanalegur, hálfvitalegur. **2** asnalegur, heimskulegur. **-aĵo** vitleysa, asnaskapur, bjánalegt mál; fábjánaverk. **-eco læk 1** fábjanaskapur, örvit. **2** vitleysa, flónska, asnaskapur. **-igi** gera heimskulegan, gera að fábjárna.

idiotism/o máleinkenni, orðatiltæki.

idli/i áhl tæk vél ganga í lausagangi. **-ado** lausagangur. **-ilo** fríhjól, millitannhjól.

idol/o 1 hjáguð, skurðgoð, goð. **2** átrúnaðargoð. **-a** skurðgoða-, goða-. **-ano** heiðingi, skurðgoðadýrkari, skurðgoðadýrkandi. **-ejo** hof. **-igi** gera að átrúnaðargoði, tigna. **-isteco** heiðni. **-kulto, -servo** skurðgoðadýrkun.

Idomene/o goð Ídómeneifur.

Idu/oj *sag* íðusdagur: (í mars, maí, júlí og október) fimmtándi dagur. (í janúar, febrúar, apríl, júní, ágúst, september, nóvember og desember) þrettándi dagur (samkvæmt rómverska almanakinu).

Idume/o *per* = **Edomo 2**.

idus/o *dýr* gullgægir (*Leuciscus idus*).

ie *mfr* einhvers staðar; nokkurs staðar.

I.E.A. *inn* (skammstöfun) = **Ísland Esperanto-Asocio** Íslenska esperantosambandið.

iel *mfr* einhvern veginn, á einhvern hátt. **-e** með hvaða móti sem er. **vivi -e-trapele** hafa til hnífs og skeiðar.

ies *mfr* einhvers (manns).

Ifigeni/a *goð* Ifigeneia (dóttir Agamemnonns).

ifrit/o = **efrito**.

-ig/ *mfr* viðskeyti sem táknar að gera e-ð að e-u, koma e-u í e-t ástand, láta verða, t.d. **akr-i** hvesa; **al-i** bæta við, auka við; **en-i** láta inn í; **for-i** koma burt. **sur-i** láta upp á. **vic-i** raða, setja í röð. **tru-i** gata, gera göt á. **trink-i** brynna. **-i** *áhr mfr* láta, gera; hvetja. **-e de** af völdum (e-s).

igl/o *byg* eskimóasnjóhús.

Ignac/o *per* Ignatíus. **-a fabo** kransauga.

ignam/o *gra* kínversk kartafla.

ignor/i *áhr* hafa að engu, látast ekki sjá, látast ekki vita, gefa engan gaum að, hunsa, hundsá. **-ado** ógaumgæfni. **ne-ebla** sem ekki er hægt að hafa að engu, sem er þörf að gaumgæfa.

igvan/o *dýr* legúan (e.k. eðla í Suður-Ameríku (*Iguana*). **-edoj** legúanaætt (*Iguanidae*).

igvanodont/o *stg* grænskegla (e.k. risaeðla) (*Iguanodon*).

-iĝ/ *mfr* viðskeyti sem táknar að verða, komast í e-t ástand, t.d. **edz-i** giftast; **mut-i** verða mállaus; **surbord-i** fara á land. **-i** verða.

iĝ/i *áhl mfr* verða.

iĥtiofagi/o það að lifa á fiski, fiskát.

iĥtiokol/o sundmagalím, fiskilím.

iĥtiolog/o fiskifræðingur. **-io** fiskifræði.

iĥtiosaŭr/o *stg* fiskeðla, hvaleðla (*Ichthyosaurus*). **-uloj** fiskeðlur (= **fiŝsaŭroj**) (*Ichthyosauria*).

Ijob/o *per* Job.

-ik/ *mfr* allsherjarviðskeyti sem táknar **1** list, tækni, t.d. **poet-o** skáldskaparfræði; **stílist-o** stílfræði; **gímnast-o** leikfimi. **elektron-o** rafeindafræði, rafeindatekni. **2** aldir í jarðsögu, t.d. **neolit-o** nýja steinöld. **3** (í saltáheitum) **fer-a oksído** járnildi, *sbr.* **-oz-**.

Ikar/o *goð stj* Íkaros (smástirni).

Ikari/o *ldf* Íkaría (grísk eyja í Eyjahafinu).

ikneŭmon/o *inn* **1** faraósrotta (*Hepestes ichneumon*). **2** = **ikneŭmanoido**. **-oido** *dýr* sníkjuæðvængja (*Ichneumon*).

ikon/o *kri* íkon. **-ologio** íkonafræði. **-rompisto** = **ikonoklasto**. **-vando** = **ikonostazo**.

ikonografi/o *bók* myndasafn; myndfræði. **-a** mynda-

ikonoklast/o *kri* myndabryótur.

ikonoskop/o *fja* myndlampi (í sambandi við sjónvarpsmyndavél).

ikonostaz/o *inn* myndveggur.

ikor/o *læk* ýlduvilsa, þunn graftarvilsa úr fúasári.

ikosaedr/o = **dudekedro**.

iks/o *mfr* *ex* (heiti latneska bókstafsins x). [(í rómverskum tölum) X = 10] - **radioj** *eðl* = **X-radioj**, **rentgenradioj**.

iksi/o *gra* kornlilja (*Ixia*).

Iksion/o *goð* Ixíon (faðir kentára).

iksod/o *dýr* blóðmaur (*Ixodes*).

ikt/o *ská læk* **1** áhersluatkvæði (í bundnu máli). **2** slag; áfall. **apopleksia -o** skyndilegt heillaslag. **sen-o** *ská* áherslulaust atkvæði (í bundnu máli).

ikter/o *læk* gula. **katara -o** gulusótt. **infekta -o** Weils veiki.

iktio- = **iĥtio-**.

- iktioz/o** *god* hreisturveiki, hreisturhúð, roðhúð.
- il/ mfr** *töl* viðskeyti sem táknar áhald, tæki, t.d. **akrig-o** brýni; **kudr-o** nál; **tranĉ-o** hnifur. **-o** verkfæri, áhald, tæki, töl. **-aro** verkfæri sem saman eiga. **-ujo** verkfærakassi.
- ile/o** *lfæ* dausgörn, bjúgþarmur. **-ito** *læk* dausgarnarbólga. **-ocekuma valvo** dausgarnar- og kviðarholstloka.
- ileks/o** *gra* kristþyrnir (*Ilex*), járneik.
- ili** *mfr* þeir. þær, þau. **-a** þeirra.
- ili/o** *lfæ* mjaðmarspaði.
- Iliad/o** *bók* Ilíonskviða.
- iliak/o** *lfæ* mjaðmarbein (= **koksosto**). **-a** mjaðmarbeins-.
- iliard/ stæ** viðskeyti til að mynda tölur, en það táknar þúsund -illjónir, t.d. **du-o** = 10^{15} ; **tri-o** = 10^{21} ; **kvar-o** = 10^{27} . sbr. **-ilion**.
- ilici/o** *gra* stjörnuanis (= **stelanizo**) (*Illicium*).
- ilini/o** *efn* **prómepíum**, **prómepín** (= **prometio**) (*Il* eða *Pm*).
- Ilinojs/o** *ldf* Illinois (fylki í Bandaríkjunum).
- ilion/ stæ** viðskeyti til að mynda tölur, en það táknar milljónaveldi, t.d. **du-o** = billjón; **tri-o** = 10^{18} ; **kvar-o** = 10^{24} ; **tri dekdu-oj** = 3×10^{72} ; **tridek du-oj** = 30×10^{12} .
- Ilion/o** *inn* Ilíon.
- Iiri/o** *ldf* Illyríum. **-a** Illyríums-.
- ilium/o** = **ilio**.
- ilj/o** = **ilio**.
- ilumin/i** *áhr* *fag trú* **1** skreyta ljósum, skrautlýsa, uppljóma. **2** lýsa. **-ado** **1** skrautlýsing, uppljómun. **2** lýsing, litsetning. **-aĵo** ljós, ljósaskraut. **-iĝi** *trú* **1** vera skreyttur ljósum. **2** vera upplýstur. **-ismo** vitrunardul. **-isto** lýsingarmaður; handritslýsingarmaður.
- iluminaci/o** **1** skrautlýsing. **2** ljós.
- ilustr/i** *áhr* **1** myndskreyta, prýða með myndum. **2** útskýra, lýsa. **-ado** **1** myndskreyting. **2** útskýring. **-aĵo** **1** myndskreyting, mynd. **2** skýringardæmi, dæmi til útskýringar. **-isto** teiknari, myndskreytari.
- iluzi/o** **1** glapsýn, sjálfsblekking, skynvilla. **2** tál, tálvon, gyllivon. **-a** blekkjandi, tylli-, óraunhæfur. **-i** *áhr* blekkja. **-iĝi** blekkjast, gera sér tálvonir. **-isto** sjónhverfingamaður, töframaður. **sen-iĝi** svipta tálvon(um), svipta blekkingu. **sen-iĝo** vonbrigði.
- imag/i** *áhr* ímynda sér, gera sér í hugarlund. **-o** **1** ímyndun, ímyndunarafl, hugarlund. **2** ímynd. **-a** ímyndaður, hugsaður. **-ado** ímyndun. **-aĵo** ímynd. **-ebla** hugsanlegur. **ne-eble** ótrúlega. **-ipovo** ímyndunarafl.
- imagin/o** *dýr* kynþroskað skordýr.
- imaginar/a** *stæ* **-a nombro** lóðtala. **-o** lóðtala.
- imam/o** **1** klerkur múhameðstrúarmanna. **2** fursti múhameðstrúarmanna. **-ujo** furstadæmi.
- imament/a** *hei* íverandi, meðskapaður, sem býr í e-u, óaðskiljanlegur.
- imbecil/o** *læk* fáviti. **-a** fávita-, fávitalegur. **-eco** fávitaskapur.
- imbrik/i** *áhr* leggja (e-ð) yfir annað, skara. **-ita** skaraður.
- imersi/o** *stj* (um himinhnött) hvarf, það að hverfa inn í skugga annars.
- imid/o** *efn* imíð.
- imidazol/o** *efn* imídasól.
- imin/o** *efn* imín.
- imit/i** *áhr* **1** stæla, herma eftir, breyta eftir. **2** líkja eftir. **-a** eftirlíkingar-, gervi-. **-aĉi** *áhr* apa eftir. **-o**, **-ado** eftirlíking, stæling, eftiröpun. **-aĵo** eftirlíking, stæling, eftirhermur. **-anto** stælir, eftirherma, eftirbreytandi. **-isto** eftirlíkjandi. **ne-ebla** óeftirlíkjanlegur, óviðjafnanlegur. **son-o** hljóðlíking. **son-a** hljóðlíkingar-, hljóðlíkjandi.
- imortel/o** *gra* eilífðarblóm (= **helikrizo**).
- impedanc/o** *edl* samviðnám, tvinnviðnám. **karakteriza -o ffa** bylgjuviðnám. **-a bobeno** deyfispóla.
- imperativ/o** *mfr* **1** boðháttur. **2** valdboð, skylduboð. **-a** **1** boðháttar-. **2** sem jafngildir skipun. **-a mandato** fulltrúasæti þar sem fulltrúi er bundinn vilja kjósenda.
- imperator/o** *sag* imperator, yfirhershöfðingi (í her Rómverja). **-eco** yfirhershöfðingjavalld (utan Rómaborgar).
- imperfekt/a** *mfr* sem táknar dvöl verknadar. **-a prezenco** ólokin nútíð. **-a preterito** ólokin þátíð. **-a futuro** ólokin framtíð. **-a volitivo** ólokinn boðháttur, ólokinn viðtengingarháttur, ólokinn óskháttur

þátíðar. **-a infinitivo** ólokinn nafnháttur. **-o mfr** ólokinn þátíð; þátíð sem leggur áherslu á dvöl verknaðarins.

imperi/o sag **1** keisaradæmi. **2** heimsveldi, stórveldi. **-a** keisara-; heimsveldis-. **-i áhl** stjórna/ríkja sem keisari. **-estro** keisari. **-estrino** keisaraynja, keisaradrottning. **-ismo efh** **1** heimsvaldastefna, heimsveldisstefna; stórveldisstefna. **2** keisaravaldsstefna. **3** landvinningastefna. **-isto** heimsvaldasinni, heimsveldissinni. **-estredzino** keisarafrú.

imperial/o þak með sæti (á vagni).

imperialism/o = **imperiismo**.

imperialist/o = **imperiisto**.

impertinent/a óskammfeilinn, ósvífinn. **-eco** ósvífini. **-ulo** dóni.

impet/i áhl ryðjast, brjótast. **-o** hreyfiafl; hraði. **-a** bráður, ákafur.

impetigin/o læk hrúðurgeit; kossageit. **-a** kossageitar-. **-izado** bólusetning með kossageit.

implic/i áhr fela í sér. **-ita** þegjandi. **mal-i áhr** skýra nákvæmlega.

implik/i áhr flækja (e-n í e-ð), bendla. **-a** flókinn. **-o** tvistur, flækja, benda. **-aĵo** hnútur, flækja. **-iĝi** **1** ver(ð) á fastur (**per** = á). **2** vera flæktur (í e-ð). **inter-ita** flæktur. **-ilo** möskvi. **mal-i áhr** greiða flækju í, losa, leysa. **nemal-eblo** ófær. **am-o** ástarævintýri.

implod/i áhl eðl hrynja saman, springa inn á við.

impon/i áhl ægja, vekja lotningu. **-a** mikilfenglegur, tilkomumikill. **-eco** álit, lotning.

import/i áhr ver flytja inn (í land). **-a** innflutnings-. **-ado** innflutningur. **-isto** innflytjandi.

impost/o hag skattur. **laŭenspeza -o** tekjuskattur. **nerektaj -oj** hag óbeinir skattar. **rektaj -oj** hag beinir skattar. **-i áhr** leggja skatt á. **-eblo** skattskyldur; tollskyldur. **-isto** skattheimtumaður; tollheimtumaður. **-eviti áhl** svikja undan skatti. **-evitulo** skattsvikari. **sen-a** óskattlagður; tollfrjáls. **super-i áhr** leggja viðbótarskatt á. **super-o** viðbótarskattur, álagsskattur. **haven-o** hafnargjöld. **hund-o** hundaskattur. **kap-o** höfuðskattur. **lim-o** tollur. **diferenciga lim-o** hag verndartollur. **pont-o** brúartollur. **sal-o** saltskattur. **sang-o** herskylda. **ter-o** gjald af landi. **-kvoto** skattálagning. **-paganto** skattborgari, skattgreiðandi. **-ejo** tollhús; skattstofa.

impoŝt/o byg bogasylla (á súlu). **-aro** bogasyllaröð.

impotent/a ónýtur, ekki getnaðarfær, getulaus. **-o**, **-eco** getuleysi til samfara.

impoz/i áhr pre raða síðum saman í örki (í prentverki).

impregn/i áhr læk tæk klæ **1** frjóvga. **2** vætuverja, vatnspétta; fúaverja. **3** gegnsýra; gegnvæta. **4** metta. **-ado** **1** frjóvgun. **2** fúavörn.

impres/o ljó **1** áhrif, íhrif. **2** lýsing (filmu o.þ.u.l.). **3** eftirprentun. **-i áhr** innræta, festa; fá á, hrífa. **-a** **1** áhrifamikill. **2** = **aktina**. **-aĵo** ljó mót, merki. **-eblo** móttækilegur. **-iĝema ljó** **1** næmur, viðkvæmur. **2** ljósnæmur. **-avida** áhrifagjarn.

impresari/o per umboðsmaður (leikara eða listamanna).

impresionism/o bók tón fag impressjónismi, innsæisstefna.

impresionist/o bók fag impressjónisti, innsæismaður.

imprimatur/o pre kaþ prentleyfi.

improviz/i áhr **1** mæla af munni fram; leika af fingrum fram, spinna. **2** gera undirbúningslaust. **-e** af fingrum fram, undirbúningslaust, án fyrirvara. **-aĵo** **1** það sem samið er á stundinni; það sem mælt er af munni fram, spuni. **2** impromptú, tónvörp, skyndilag. **-isto** sá sem semur um leið og hann flytur.

impuls/o rtæ fja **1** hringing, ýting. **2** högg. **3** snögg áhrif, hvöt, skyndihvöt. **-i áhr** **1** ýta; knýja. **2** hvetja. **-a** knýjandi. **-iĝema** hvatvís, hrifnæmur, fljóthuga. **-ometro fja rtæ** rafstraumsmælir. **erar-o fja** skakkt rafhögg.

imput/i áhr **1** skrifa hjá. **2** eigna. **3** kenna (um e-ð). **-ado**, **-aĵo** ásökun.

imun/a **1** læk ónæmur (fyrir veiki), ómóttækilegur. **2** lög undanþeginn. **3** tæk sem stenst, -heldur, -traustur. **-eco** **1** læk ónæmi. **2** lög undanþága frá lögsögu ríkis; friðhelgi. **3** tæk traust. **-igi** gera ónæman. **-iĝo** læk sjálfafnæming. **-ologio** læk ónæmisfræði. **akv-a** vatnspéttur. **brul-a** öldnæmur, eldtraustur. **eskal-a** lykkjufastur. **lik-a** sig vatnspéttur. **pluv-a** regnheldur. **rust-a** ryðfastur, ryðtraustur, ryðfrír. **ŝtel-a** þjófheldur.

-in/ mfr gra lfe efn **-o** kvenvera. **-a alm ská** kven-.

Inah/o goð Inakkos (goð hins stærsta argverska fljóts, faðir Íó).

inanici/o læk ófeiti, hor, magnþrot. **morti pro -o** deyja úr hor.

inaŭgur/i áhr 1 vígja, opna, setja. 2 byrja, hefja. -o vígsla, vígsluhátíð; viðhafnarleg byrjun. -a vígslu-; byrjunar-.

inaŭguraci/o = **inaŭgurado**.

incendi/o bruni; stórbruni, eldsvoði. -i áhr kveikja í. -a íkveikju-; æsinga-; bruna-. -into, -isto brennuvargur, íkveikjari.

incens/o 1 reykelsi. 2 oflof; smjaður. -i áhr, -adi áhr 1 brenna reykelsi til heiðurs (e-m), brenna reykelsi fyrir, færa reykelsisfórn. 2 lofa, hrósa, smjaðra. -aŭo reykelsiskorn. -ilo, -ujo reykelsisker. -oportisto sá sem ber reykelsisker.

incest/o trú lög sífjaspell (= **sangadulto**). -a sífjaspella-.

incid/i áhl eðl falla að. -o aðfall. -a aðfalls-. -a angulo aðfallshorn, aðkastshorn.

incident/o aukamál, hending, tilviljun. -a tilviljunar-, tilviljunarkenndur, auka-.

incit/i áhr 1 æsa. 2 = **eksciti**. 3 egna, espa, erta (= **iriti**). -o 1 móðgun. 2 egning. -ado 1 egning. 2 þrýstingur. -egi áhr gera bálreiðan, stríða, plága. -ígi reiðast, gremjast. -iĝema framhlepypinn. -ilo hvöt, hvatning, uppörvun. **frot-i áhr** nudda, núa; erta. **log-i áhr** beina athygli (e-s) (al = að).

inciz/i áhr sku skera í, rista í. -o, -ado skurður, skurðaðgerð. -aŭo skurður.

inciziv/o lfæ framtönn (= **tranĉodento**).

incizur/o lfæ skarð.

-ind/ mfr viðskæti sem tákna verðleika, (sbr. -ot, -end), t.d. **laŭd-a** lofsverður; **mir-a** furðulegur. -a 1 verður, maklegur; verðugur. 2 virðulegur. -i áhr eiga (e-ð) skilið; verðskulda. -o 1 verðleiki, tilverknaður. 2 virðuleiki, virðing. 3 virði. -eco virðuleiki, virðing. -igi 1 gera verðugan, gera maklegan. 2 telja verðugan. **mal-a** 1 óverður, óverðugur. 2 óvirðulegur. **sen-ulo** fyrirtiltegur maður.

indantren/o efn indíablár litur.

indeks/o 1 efnisskrá, efnisyfirlit, registur. 2 *kap* (kirkjuleg) bannskrá (bóka). ath. ekki **indico**. -i áhr skrá (efni).

inden/o efn inden.

indi/o efn indíum, indín (*In*).

Indi/oj ldf Indíur. **Okcidentaj -oj** Vesturindíur. -ano indíáni. -ana indíána-. -anio ldf Indíana (fylki í Bandaríkjunum). -anisto indíánafræðingur.

indic/o *vis stæ eðl efn* 1 bending, vottur (um e-ð), líkur, merki (= **indikaŭo**). 2 merkitala, kennitala. 3 vísir. **antropologia -o** mannfræðileg vísitala. **atenua -o** *rtæ fja* bælitala. **bibliografia -o** bókamerki. **faza -o** *rtæ fja* fasavísir. **propaga -o** *rtæ fja* drifvísir. **radika -o** *stæ* rótarvísir. **refrakta -o** eðl brotstuðull. **vent-o** vindstig. **vivkosta -o** fjölskylduvísitala. -nombro *töl* vísitala. -a vísitölu-. -i áhr binda við vísitölu. -ita vísitölubundinn.

indien/o sirs.

indiferent/a 1 afskiptalaus, kærulaus, hirðulaus. 2 afstöðulaus, óákveðinn, sem engu skiptir, sem stendur á sama. -e alveg sama; afstöðulaust, afskiptalaust. *estas -e al mi*: mér er alveg sama, mér stendur á sama. -eco afstöðuleysi, afskiptaleysi, kæruleysi, áhugaleysi. -ismo afskiptaleysi (í stjórns- og trúarmálum).

indig/o *vis* blásteinn, indígóblámi. -a indígóblár. -oplanto *gra* indígójurt, blásteinsjurt.

indign/i áhl verða gramur, gremjast, reiðast. -o gremja, þykkja, vandlætning. -a gramur, sár, reiður, vondur. -e í gremi, reiðilega. -igi gremja, gera gramt í geði, gera sig illa þokkaðan hjá. -iga, -inda hryllilegur, ógeðslegur. -indaŭo smánarleg meðferð, andstyggileg meðferð. **ek-i áhl** fara að gremjast.

indiĝen/o frumbyggji, innfæddur maður. -a innlenskur; innfæddur.

indik/i áhr greina, segja, skýra frá. -a ábendandi. -a fosto merkjastólpi, vegamerki. -o vísbending, merki; ráð, rökstuðningur. -aŭoj *lög* merki, vísbendingar. -ilo *jár* 1 vísir *videbla -ilo*: ljósmerki. -ilo *de direktoŝanĝo ĉe aŭtomobilo*: stefnuljós. 2 = **indikatoro**. -atoro *eðl tæk rtæ* 1 mælir (á vélum), vísir. -atoro *de premo*: þrýstingsmælir. -atoro *de frekvenco*: tíðnimótari. 2 *efn* efnavísir. **kontraŭ-o** *læk* gegnmæling. **akvoniŝvela -ilo** vatnshæðarmerki. **brulaĝ-ilo** bensínmælir; olíumælir. **dekliv-ilo** *jár* hallamerki. **direkt-ilo** miðunartæki. **driv-ilo** rekmælir. **incid-atoro** *flu* aðfallsvísir. **izol-atoro** einangrunarmælir. **horizontal-atoro** *flu* gervísjóndeildarhringur. **nivel-o** vatnshæð. **prem-atoro** þrýstingsmælir. **prez-o** verðmiði. **rapid-atoro** hraðamælir. **turn-ilo** stefnuljós. **voj-atoro** *flu* miðunartæki.

indikativ/o mfr framsöguháttur (= **as-modo**).

indium/o = **indio**.

individu/o einstaklingur. **-a** einstaklegur; einstaklings-, einstaklinga-, einstaklingsbundinn; einstakur, sérstakur. **-e** einstaklega, sérstaklega, hver fyrir sig. **-eco** einstaklingseðli, persónuleiki. **-ismo** einstaklingshyggja. **-isto** einstaklingshyggjumaður.

individualism/o = **individuismo**.

indoksil/o *efn* indoxýl.

indol/o *efn* indól.

Indonezi/o *ldf* Indónesía. **-a** indónesískur. **-ano** Indónesi.

Indr/o *trú* Indra (indversk gyðja).

induk/o *eðl* span. **elektrostatika** **-o** rafspan (= **influenço**). **magneta** **-o** segulspan. **-i** *áhr eðl* spana upp. **-a** span-. **-elektro** spanrafmagn.

indukci/o = **indukto**.

indukt/i *áhr hei eðl* 1 aðleiða, tilálykta, álykta. 2 spana upp. **-a** *hei eðl* 1 aðleiðslu-. 2 span-. **-a bobeno** spanspóla. **-o** *hei eðl* 1 aðleiðsla. 2 span. **elektromova** **-o** íspenna. **magnetomova** **-o** rafsegulspenna. **-aĵo eðl** 1 spanstraumur. 2 = **memindukto**. **-anco eðl** *rtæ* sjálfspan. **koeficiento de mem-o** = **meminduktanco**. **-anto** spanspóla. **-ato** snúður; járnending. **-eco eðl** spanstuðull; span. **-ilo** *rtæ* spanspóla, spanald. **agorda** **-ilo** *útv* stillispanald. **variigebla** **-ilo** *útv* breytilegt spanald, breytispanald (= **variometro**). **mem-o** sjálfspan. **mem-anco** sjálfspanstuðull. **mem-eco** sjálfspanstuðull. **ne-a, sen-a** aðleiðslulaus.

induktor/o *eðl fja* (span)spóla.

indulgi *áhr bib* hlífa, þyrma, vægja. **-o** eftirlæti, vægð; mildi, vorkunnsemi. **-a** mildur, vægur (**al, por**: við). **-ema** göfugur, vorkunnlátur, miskunnssamur, eftirlátur. **-inda** fyrirgefanlegur, afsakanlegur. **mal-a, sen-a** miskunnarlaus, harðbrjósta, ósveigjanlegur, óbilgjarn.

indulgenc/o *kaþ* aflát, syndafyrirgefning.

indult/o *kaþ* páfaleg undanþága.

Indus/o *ldf* Indusfljót.

industri/o iðn, iðnaður, iðja. **la peza** **-o** = **pez-o**. **vilaĝa** **-o** smáíðnaður. **-a** iðnaðar-, iðn-, atvinnu-. **-igi** iðnvæða. **-igo** iðnvæðing. **-isto, -ulo** iðnrekandi. **et-o** léttaiðnaður. **grand-o** stóriðnaður. **pez-o** þungaiðnaður. **-ine/ gra mfr** óopinbert viðskeyti til þess að tákna undirflokkja jurta.

inerci/o *eðl* tregða, aldehyfa. **-a** tregðu-. **-ulo** afturhaldsmaður. **-rado** *tæk* kasthjól.

inert/a *efn læk* 1 hreyfingarlaus. 2 dauður. 3 aðgerðarlaus. **-a gaso** eðalgas. **-a utero** upphaflegt sóttleysi. **-eco** aðgerðarleysi; aldehyfa; deyfð, doði. **-forto** = **inercio**.

infami/o *ská* svívirðing, vansæmd.

infan/o barn. **-a** 1 barna-. 2 barnalegur. **-aĉo** krakkaormur. **-aĵo** barnaskapur. **-aro** barnaheimur. **-eco** bernska. **dua** **-eco** elliglöp, elliórar. **-ejo** 1 barnaherbergi. 2 barnaheimili. **-eto** smábarn. **-ismo** *læk* þroskaleysi, vanþroski. **-istino** barnfóstra. **re-iĝi** vera genginn í barndóm. **sen-a** barnlaus. **sen-igi** gera barnlausan. **lakt-o** mjólkurbarn. **lul-o** vöggubarn. **mir-o** undrabarn. **sol-o** einkabarn. **suĉ-o** brjóstabarn, barn á brjósti, brjóstmylkingur. **suĉ-a** frum-. **teror-o** lausmált barn. **vind-o** reifastrangi.

infant/o *per* (á Spáni eða í Portúgal) prins annar en ríkisarfi. **-ino** prinsessa önnur en ríkisarfi.

infanteri/o fótgöngulið. **-a** (fót)gönguliðs-. **-ano** fótgönguliði, fótgönguliðsmaður (= **piedsoldato**).

infarkt/o *læk* stíflufleygur, stífludrep. **pulma** **-o** blóðsveppur í lunga. **-o de la miokardio** blóðsveppur í hjartavöðva, kransæðastífla. **-iĝo** æðastíflun. **-ogena** sem veldur æðastíflun.

infekt/i *áhr* sýkja, smita. **-a** smitandi, sótnæmur. **-o læk, -ado** *læk* smit; sýking. **-aĵo** skella. **-iĝi** smitast. **-ito** sá sem hefur smitast. **-itaĵo** = **infektaĵo**. **mal-i, sen-igi** *áhr* sóttthreinsa. **unue-iĝo** *læk* frumsmitun.

infer/o *kri* 1 helvíti. 2 undirheimar, hel. **-a** 1 helvítlegur. 2 helvítis. **-ulo** 1 heljargoð. 2 djöfull, ári; heljarbúi.

inferenc/o *hei* ályktun; afleiðsla. **-i** *áhl* draga ályktun, álykta.

infest/i *áhr læk* þjaka; ráðast á; herja á. **-ado** þjökun, árás. **-iĝo** óværa.

infiks/o *mfr* innskeyti.

infiltr/i *áhr læk* siast inn í. **-ado** ísiun, íflétting. **-iĝi** siast inn.

infinit/o *stæ* *hei* óendanleg stærð; óendanlegur fjöldi; ótal, óendanleiki. **-a** óendanlegur.

infinitozim/o *stæ* *hei* óendanlega litill fjöldi; óendanleg stærð; óendanlega lítið magn. **-a** *stæ* óendanlega litill, óendanlega smár.

infinitiv/o *mfr* nafnháttur (= **i-modó**).

inflaci/o *hag* verðbólga. **-a** verðbólgu-. **-ismo** verðbólgestefna.
inflam/o *læk* bólga, þroti. **-i** *áhl* bólgná. **-igi** valda bólgu í (e-u). **kontraŭ-a** bólgueyðandi.
infleksi/o *mfr* hljóðvarp.
infloresk/o *gra* blómskipun. **centrifuga -o** miðfælin blómskipun. **centripeta -o** miðleitinn blómskipun.
influ/i *áhr* hafa áhrif á. **-o** áhrif. **-a** áhrifamikill. **-ebla** viðkvæmur. **sen-a** áhrifalaus. **sen-eco** áhrifaleysi.
ne-ebla óstýrilátur; þrjóskur.
influenç/o **1** = **gripo**. **2** rafspan.
influk/i *áhr* eðl skauthverfa.
inform/i *áhr* tilkynna, láta vita, upplýsa. **-o** *rtæ* tilkynning, upplýsing. **-a** upplýsinga-, fræðandi. **-ado** kynning, auglýsing, opinberun. **-adiko** upplýsingafræði. **-anto** heimildarmaður. **-ejo** upplýsingaskrifstofa.
-iĝi fá upplýsingar, fá að vita. **-ilo** tilkynningarblað. **-isto** upplýsrunarmaður. **pri-i** *áhr* færa (e-m) fréttir.
mis-i *áhr* segja skakkt til; segja (e-m) rangt frá.
infr/e *nýy* niðri. **-a** neðri.
infraruĝ/a = **transruĝa**.
infundibl/o *lfæ* sigill.
infuz/i *áhr* hella á (sjóðandi vatni). **-aĵo** (jurta)seyði, jurtavatn.
infuzori/oj *dýr* skólpdýr (*Infusoria*). **-a** **tero** skólpdýrajörð.
-ing/ *mfr* viðskæpti sem táknar hlut sem öðrum er stungið inn í, t.d. **plum-o** pennastöng; **fingr-o** fingurbjörg; **glav-o** slíður. **-o** haldari, stæði. **-i** *áhr* **1** stinga inn. **2** slíðra. **el-igi** = **malingi**. **en-igi** = **ingi**.
mal-i *áhr* **1** draga út. **2** bregða (sverði), draga úr slíðrum.
ingest/i *áhr* *læk* taka í maga, gleypa, taka inn (t.d. eitur, lyf).
ingot/o *tæk* stöng (einkum gullstöng).
ingredienc/o efni, partur.
ingven/o *lfæ* nári. **-a** **hernio** nárahauull.
inĝeni/a hugvitsamur; hugvitsamlegur. **-o** hugvit, skarpskyggni, ráðkænska.
inĝenier/o verkfræðingur; tæknifræðingur. **civila -o** verkfræðingur. **elektro-o** rafmagnsverkfræðingur.
maŝin-o vélaverkfræðingur; véltæknifræðingur. **son-o** hljómskráfræðingur. **ŝip-o** vélstjóri, vélamaður. **-a** verkfræði-, verkfræðinga-. **-aro** byggingasveit. **ĉef-o** yfirvélstjóri.
inhal/i *áhr* *læk* anda (e-u) að sér. **-o** innöndun. **-ilo** innöndunartæki.
inhib/i = **inhibicii**.
inhibici/i *áhr* hamla, hafa hemil á. **-o** *eðl efn* *læk* *sál* latning, tálmun, hömlun, töf.
inhibitor/o *efn* lati (= **inhibicianto**).
inic/i *áhr* fræða, setja inn í (mál), leiða í (sannleika). **-ado** inntaka; vígsla. **-ilo** inngangur, byrjunarkennslubók.
-ito (ný)vígður maður, fræðimaður.
inicial/o *mfr* upphafsstafur.
iniciat/i *áhr* eiga frumkvæði(ð) að, eiga upptök að. **-o** frumkvæði, framtak, upptök. **-emo** kapp. **-ema** framtakssamur. **-into** = **iniciatoro**.
iniciativ/o frumkvæði, framtak, upptök; kapp.
iniciator/o upphafsmaður, frumkvöðull.
injekt/i *áhr* *læk* *tæk* sprauta, innspýta. **-o** sprautun, innspýting, inndæling, ídæling. **-aĵo** stungulyf, stunguefni. **-ilo** *læk* *tæk* sprauta, belgsprauta.
ink/o blek. **ĉina -o** túss, teikniblek. **sekreta -o** ósýnilegt blek. **-i** *áhr* sverta, bera blek á. **-ado** það að bera á prentsvertu. **-ilo** prentsvertuvalti. **-ujo** blekbytta. **-sorbilo** þerripappír. **pres-o** prentsverta.
Inka/o *per* inka. **-a** inka-.
inkandesk/a *eðl* *tæk* **1** hvítglóandi. **2 -a lampo** glóðarlampi. **-i** *áhl* glóhitna, vera/verða hvítglóandi.
-o, -eco hvítglóandi ástand. **-igi** gera hvítglóandi.
inklin/a hneigður. **-i** *áhl* vera hneigður til, vera gefinn fyrir. **-o** hneigð; ástarhugur. **-igi** hneigja. **-iĝi** hætta við. **mal-a** mótfallinn, fráhverfur. **mal-o** óbeit, andúð, ófýsi. **kor-o** ástúð, tilhneiging, mætur. **kor-iĝi** fá mætur á.
inklinaci/o *eðl* halli.
inklud/i *áhr* innifela, innibinda. **-o** meðtalning. **-aĵo** innifalið mál.
inkluziv/a innifalinn, meðtalinn. **-aj hotelprezoj** fast verð í hóteli að öllu meðtöldu. **-e** að meðtöldu.

-i *áhr* = **inkludi**.

inkognit/o maður sem ferðast undir dulnefni. -e án þess að láta uppi nafn sitt, undir breyttu nafni, óþekktur. -eco nafnleynd.

inkrust/i áhr setja skorpu á. -a**jo** skorpa; skorpumyndun.

inkub/o kap **1** mara. **2** martröð (= **inkubsonĝo**).

inkubaci/o læk meðgöngutími (sóttar).

inkubator/o læk **1** hitakassi. **2** útungunarvél.

inkud/o lfæ steðji (í eyra).

inkunabl/o pre bók prentuð fyrir 1500, vögguprent.

inkvart/o = **kvarto**.

Inkvizici/o kap rannsóknarréttur. -a rannsakandi, nærgöngull.

Inkvizitor/o per rannsóknardómari.

Ino/a god Ínó (dóttir Kadmosar konungs í Þebu).

Inocent/o per Innósentíus.

inokul/i áhr læk **1** (fornlegt) gróðursetja, græða (teinung á tré) (= **grefti**). **2** bólusetja. **3** innræta. -o, -ado bólusetning. -a**jo** blóðvatn, sermi. -i**ĝi** verða bólusettur.

insekt/o dýr skordýr, skorkvikindi. -o**j** skordýr (*Insecta*). **fi-o** háskakvikindi. -i**cido** skordýraeitur. -o**manĝuloj** dýr skordýraætur (*Insectivora*).

insert/i áhr gra lfæ **1** færa inn, stinga inn. **2** festa (líkamshluta við). -o viðfesting, hald. **muskola -o** vöðvahald. -a**jo** það sem stungið er inn. -i**ĝi** festast við.

insid/i áhl sitja um; sitja á svikráðum. -a slægur; sviksamur. -e með launung, leynilega. -o launsátur; samsæri. -a**nto**, -a**no** launsátursfyrirliði; samsærismaður. -e**jo** launsátur. -e**ma** kænn, slægur, leynilegur, laumulegur. **mort-i áhl** gera samsæri um launmorð.

insign/o **1** merki. **2** = **insigno**. -o**j** tignarmerki; skjaldarmerki.

insil/i áhr bún verka sem vothey. -a**do** votheysverkun. **acida -ado** súrheysverkun. -a**jo** vothey. -u**jo** votheysgeymsla.

insinu/i áhr gefa í skyn (= **subsugesti**).

insist/i áhl **1** halda fast fram. **2** leggja að, leggja áherslu á, þráast, krefjast. -a**di áhl** reka eftir e-m. -o, -ado þráfylgni. -a, -e**ma** þráfylginn, áleitinn.

insolaci/o læk sólstunga.

insolent/a ská ósvífinn, hrokafullur, óskammfeilinn.

insolvent/a greiðsluþrota.

inspekt/i áhr líta eftir, hafa umsjón með, skoða. -a**do** eftirlit, umsjón, skoðun. -i**sto** eftirlitsmaður; umsjónarmaður.

inspektor/o **1** eftirlitsmaður. **2** umsjónarmaður (í leikhúsi o.þ.u.l.).

inspir/i áhr innblása, fylla andagift. -o innblástur, andagift. -a vekjandi, innblásinn. -a**do** innblástur, andagift. -i**ĝi** fá innblástur. -i**teco** innblástur.

instal/i áhr **1** setja inn (í embætti). **2** setja upp, koma fyrir (vél, rafleiðslu o.s.frv.). -o **1** innsetning. **2** uppsetning. -a**jo** lögn. **elektroproviza -aĝo** *rtæ* raflögn. -i**sto** setjari; rafvirki; pípulagningarmaður.

instanc/o **1** dómstig, dómur. **2** (oftast í ft.) yfirvöld, stjórnvöld. **tribunalo de unua -o** undirdómur, héraðsdómur. **tribunalo de apelacia -o** æðri dómur. **en la lasta -o** þegar allt annað hefur brugðist.

instant/o = **momento**.

instep/o lfæ rist (mannsfótar).

instig/i áhr hvetja, ýta undir. -o áeggjan. -a**nto** upphafsmaður, hvatamaður, forsprakki. -i**lo** hvöt, eggjan. **sub-i** hvetja óbeint, róa undir. **sub-o** óbein hvatning.

instinkt/o eðlishvöt, eðlisávísun. -a eðlislægur; ósjálfráður. -e **1** af eðlishvöt. **2** ósjálfrátt.

instituci/o stofnun.

institut/o stofnun, vísindastofnun; menntastofnun.

instru/i áhr kenna, veita fræðslu, fræða. -a **1** fróðlegur, fræðandi. **2** kennslu-, fræðslu-. -o, -a**do** kennsla, fræðsla. -a**nto** kennari. -a**ntino** kennslukona. -a**to** nemandi, nemi. -e**bla** sem unnt er að kenna. -e**jo** skóli. -i**ĝi** læra. -i**sto** kennari, fræðari. -i**stino** kennari, kennslukona. -i**staro** kennaralið; kennarastétt. -i**ta** menntaður; lærður. -i**teca** vitsmunalegur. -i**teco** menntun, lærdómur. -i**tulo** (fornlegt) vísindamaður.

ĉef-isto skólastjóri, skólameistari; yfirkennari. **mem-ita** sjálfmenntaður. **mem-ito** sjálfmenntaður maður. **ne-ita**, **sen-a** ómenntaður. **pri-a** uppfræðslu-, uppeldislegur. **pseŭdo-ita** gervivísindalegur. **moral-o** siðalærdómur. **rekrut-isto** nýliðaþjálfari.

instrukci/o fyriræli, fyrirskipun. **-i** áhr fyrirskipa.

instruktor/o nýy þjálfari (hermanna).

instrument/o 1 verkfæri, áhald, tæki. 2 = **muzik-o**. **-a** hljóðfæra-. **-a kazo** = **instrumentalo**. **-i** áhr raddsetja fyrir hljóðfæri. **-aro** öll verkfæri saman. **blov-o** tón blásturshljóðfæri. **frap-o** ásláttarhljóðfæri. **kord-o** strengjahljóðfæri. **mezur-o** eðl tæk mælir. **perkut-o** tón = **frapinstrumento**.

instrumental/o mfr tækisfall, verkfærisfall.

insuficienc/o læk starfsbilun (liffæris), ófullnægjandi starf líffæris, líffærisbilun.

insul/o ldf ey, eyja. **la Insuloj** bib Krít og aðrar eyjar heiðingja á Miðjarðarhafinu. **-a** eylegur; eyja-. **-ano** eyjarskeggi. **-anismo** þröngsýni. **-aro** eyjaklasi. **-eto** 1 smáeyja. 2 lfa frumnaeyja. **duon-o** skagi. **glaci-o** borgarísjaki. **trafik-o** umferðareyja. **Insuloj Herdo kaj Makdonaldo** ldf Heard og McDonalds-eyjar.

insulin/o efn insúlín. **-a** insúlín-. **-oterapio** insúlínlækningar.

insult/i áhr 1 móðga, smána, skamma. 2 bölva, ragna. **-o** smánaryrði; móðgun, smán. **-a** smánar-, smánandi. **-ataĵo** athlægi. **-ema** skömmóttur, klúryrtur, móðgandi. **mok-i** áhr spotta.

insurekci/o nýy uppreisn. **-a** uppreisnar-.

insurgent/o nýy uppreisnarmaður.

-int/ mfr ending lýsingarháttar í þátið germyndar, t.d. *mi estas irinta*: ég er farinn. *kreinto*: skapari. *manĝinta li foriris*: að snæðingi loknum fór hann. *pasintaĵo*: fortíðarmál.

intajl/o tæk steinrista, mynd rist í hart efni.

integ/a heill, óskiptur. **-eco** heilleiki, heild. **-i** áhr fullkomna, bæta upp, sameina í heild. **-iĝi** verða fullkominn, sameinast í heild.

integ/i áhr stæ reikna út tegur (e-s). **-aĵo** heildi, tegur. **laŭlinia -aĵo** eðl línulegt heildi.

integral/o stæ 1 heildi, tegur. 2 = **malderivaĵo**. **-a kalkulo** heildun, tegrun, integralreikningur.

intelekt/o vitsmunir, skynsemi. **-a** andlegur, vitsmunalegur, greindar-. **-ismo** vitsmunahyggi. **-ulo** menntamaður. **-ularo** andans menn, mennta- og listamenn.

inteligenci/o andans menn, mennta- og listamannastétt.

intelligent/a greindur, skynugur, gáfaður, vel viti borinn. **-eco** skerpa, greind, gáfur. **-eca kvociento** greindarvísitala. **-eca testo** greindarpróf. **mal-a**, **ne-a** treggáfaður, gáfnatregur.

intenc/i áhr ætla, áforma. **-o** fyrirætlun, áform. **-a** tilætlaður. **-e** af ásettu ráði. **ek-i** áhr athuga, ásetja sér. **bon-a** velviljaður. **bon-e** í góðu skyni. **malbon-a** illgjarn. **malbon-o** illgirn, illvilji. **sen-a** óætlaður, óviljandi.

intendant/o per 1 ráðsmaður. 2 umsjónarmaður. **-ejo** ráðsmannsstofa. **super-o** 1 (í Frakklandi fyrir byltinguna) fjármálaráðherra. 2 (í Þýskalandi) biskup. 3 (í Bretlandi) aðstoðarmaður yfirlöggregluþjóns.

intens/a öflugur, kraftmikill; ákafur. **-o** eðl styrkur, kraftur, magn. **-eco** ákafi, ákefð; ofsi, kraftleiki. **-iĝi** efla, auka. **-iĝo** aukning. **ne-a**, **mal-a** kraftlítill, léttur. **kamp-o** eðl sviðsstyrkur. **elektra kamp-o** eðl rta rafsviðsstyrkur. **magneta kamp-o** eðl rta segulsviðsstyrkur. **kurent-o** eðl rta straummagn. **lum-o** eðl ljóssstyrkur. **-a terkulturado** hánytjalandbúnaður.

intensiv/a kraftmikill.

inter mfr 1 á milli. 2 á meðal. **-a** mið-, milliliggjandi. **-e de** = **inter**. **-aĵo** miðpartur, miðhluti. (**forskeyti**) milli-, t.d. **-akto** hlé milli þátta. **-baro** bás, stía. **-brako** faðmur, fang. **-mont(aĵ)o** fjallsskarð. **-ŝanĝi** áhr skiptast á. **-linie** milli línanna. **-reĝado** millibilsstjórn.

interdikt/o kaþ forboð, kirkjubann, bannfæring.

interes/i áhr vekja áhuga, skemmta, vera til gamans. **-o** 1 áhugi. 2 áhugaefni, hugðarefni, skemmtun. 3 hagsmunir, hagar. **-a** skemmtilegur, merkilegur. **-ega** ákaflega merkilegur. **-iĝi** hafa áhuga (**pri** = **á**). **-iĝo** áhugi. **ne-a**, **sen-a** ófróðlegur, leiðinlegur.

interez/o hag efn vextir. **simplaj -oj** vextir. **kunmetitaj -oj** vextir og vaxtavextir.

interfer/i áhl eðl tón (um öldur) víxlast. **-o** víxl, víxlun, ölduvíxl. **-a** víxla-, víxlunar-, ölduvíxla-. **-igaj** speguloj víxlunarspeglar. **-ometro** víxlunarmælir. **-ometrio** víxlunarfræði. **-obato** taktur.

interior/o fag innanhússmynd.

interjekci/o mfr upphrópun.

- intermez/o** *vís* **1** millispil. **2** aukabáttur.
- intermit/i** *áhl* rofna, hætta, slitna. **-o** hlé, aflát, rof, slit. **-a** slitróttur, ósamfelldur. **-e** öðru hvoru, með millibili, í köstum.
- intern/a** **1** innanverður, innri; innvortis. **2** innanlands-, borgara-. **-e** inni, að innan, hið innra. **-e de** inni í. **-en** inn. **-o** **1** innri hlið. **2** innhverfa. **-aĵo** **1** það sem er inni. **2** innyfli. **3** húsbúnaður. **-igi** **1** setja inn, innræta. **2** hafa í varðhaldi. **-igejo** fangabúðir. **-iĝi** vera niðursokkinn. **-ulo** **1** nemi við heimavistarskóla, heimavistarnemandi. **2** (í Frakklandi) heimavistaraðstoðarlæknir (í sjúkrahúsi). **-ulejo** heimavist (skóla).
- land-o** uppland, uppsveitir, innsveitir.
- interpelaci/o** fyrirspurn (á þingi). **-i** *áhr* beina fyrirspurn til (e-s), spyrja (á þingi). **-anto**, **-into** (fyrir)spyrjandi (á þingi).
- interpol/i** *áhr stæ* bók **1** s. **poli**. **2** bæta í, skjóta inn. **-aĵo** bók innskot (í texta).
- interpozitiv/o** *mfr* atviksliður (sama orðið endurtekið með forsetningu á milli), t.d. *mano en mano*.
- interpret/i** *áhr* túlka, þýða, skýra. **-o**, **-ado** skýring, útskýring; þýðing; túlkun. **-isto** þýðandi, túlkur, skýrandi. **mis-i** *áhr* rangtúlka.
- interpunkci/o** **1** greinarmerki. **2** greinarmerkjasetning.
- interstic/o** *lfæ* bil, millibil. **-a** milli-, millilægur.
- intertrig/o** *læk* aflökur, afrifur.
- interruptor/o** *raf* straumrofi.
- interval/o** *tón stæ* bil, tónbil; millibil. **fermita -o** lokað bil. **malfermita -o** opið bil. **klas-o** *töl* flokkunarbil.
- intervju/o** viðtal (blaðamanns). **-i** *áhr* hafa viðtal við.
- intest/o** *lfæ* görn, þarmur, iður, innyfli. **la dika -o** digurgirni, ristill. **la maldika -o** garnir, blágirni. **-a** meltingar-, í meltingarfærum; iðra-, innyfla-. **-aro** meltingarkerfi, innyfli. **-obruo** garnagaul. **-inflamo** garnabólga.
- intim/a** **1** innilegur, hjartanlegur. **2** náinn. **-e** innilega. **-aĵo** trúnaðarmál. **-aĵoj** *lög* **1** kjass. **2** kynmök. **-eco** náinn kunningsskapur, trúnaður. **-iĝi** verða alúðarvinur. **-ulo** alúðarvinur.
- intonaci/o** *hlj* hreimur.
- intra/** *vís* forskeyti í vísindalegum orðum í merkingu í, innan, t.d. **intravejna** innan æðar. **intramuskola**
- injekcio** dæling í vöðva. **intrakrania tumor** æxli innan hausnúpu.
- intrig/i** *áhl* beita brögðum, brugga vélræði. **-o** **1** leynimakk, samblástur. **2** vélabrögð. **3** söguflétta, söguþráður. **4** ástarævintýri, ólögleg kynmök. **-anto** ráðabriggari. **-ema** slægur, undirföllum. **-ulo** bragðarefur.
- introspekt/o** *hei* sjálfsskoðun. **-a** sjálfsskyggn.
- introvert/a** innhverfur. **-o** innhverfa. **-ito** innhverfur maður.
- intu/o** *hei* = **intuicio**.
- intuici/o** innsæi, hugsýn, getspeki. **-a** innsær, hugsýnn. **-e** af innsæi, með hugsýn.
- inund/i** *áhr* **1** flæða yfir. **2** yfirfylla. **-o** (vatns)flóð. **-a justeco** flóð réttlætis (Jes. 10:22). **-ego** refsíðsflóð (Dan. 9:26).
- invad/i** *áhr* **1** ráðast inn í, gera innrás í. **2** flæða yfir, streyma að; ganga á. **-o** **1** innrás. **2** aðstreymi. **-anto**, **-ulo** yfirgangsseggur.
- invalid/o** örkuðlamaður, öryrki. **-a** örkuðlamaður. **-a pensio** örorkulífeyrir. **-eco** örkuð, örorka. **asekuro**
- kontraŭ -eco** örorkutrygging. **-ejo** öryrkjahæli.
- invariant/o** *stæ* fasti, konstant.
- invenci/o** *bók* hugvit, hugmyndaflug.
- invent/i** *áhr* finna upp, uppgötva. **-o** uppgötvun. **-aĵo** uppfinning, uppfundning, uppfynding. **-isto** uppfinningamaður, uppfyndingamaður, uppgötvari. **-opatento** einkaleyfi.
- inventar/o** húsmunaskrá; birgðaskrá. **-i** *áhr* skrá húsmuni; búa til vörulista.
- invers/a** *stæ* öfugur, umsnúinn. **-e** öfugt. **-o** **1** öfugur hlutur. **2** *stæ* öfug tala. **3** = **reverso**. **-eco** öfugleiki, umsnúningur. **-igi** öfugsnúa, snúa við. **-igo** viðsnúningur. **-igebla** sem má snúa við. **-igebla vorto** orð sem er eins áfram og aftur á bak, t.d. *oro*. **-igilo** *rtæ* rofi. **ne-igebla** óviðsnúanlegur, óafturkallanlegur.
- inversi/o** *mfr* **1** öfug orðaröð, óbein orðaröð. **2** hitahvarf. **tersurfaca -o** *ved* hitahvarf á jörðu. **-a** gagnstæður. **-i** *áhr* breyta orðaröð.
- invert/i** *áhr* **1** *tón* umsnúa (nótum). **2** *efn* kljúfa (sykur). **-iĝi** klofna. **-ito** *læk* kynhvarfi. **-iteco** kynhvörf. **-sukero** *efn* súkrósa breytt í glúkósa og frúktósa, invertysukur.

- invertaz/o** *efn* (ensím sem klýfur súkrósa í glúkósa og frúktósa).
- invest/i** *áhr hag* **1** setja í embætti; vígja. **2** fjárfesta. **-ado** **1** embættistaka; vígsla. **2** fjárfesting. **-aĵoj** eignir. **re-i** *áhr* fjárfesta aftur. **re-o** endurfjárfesting.
- investitur/o** *sag* tignarskrýðing.
- invit/i** *áhr* **1** bjóða. **2** bjóða heim; laða. **-a** **1** boðs-. **2** aðlaðandi. **-o** boð, heimboð. **-ito** gestur. **-ilo** boðskort. **mal-i** *áhr* aflýsa boði til.
- invok/i** *áhr lög* vitna til (e-s) sér til málsbóta.
- invokur/o** *gra* reifar. **-eto** körfureifar.
- io** = **i/o** eitthvað, nokkuð.
- Io/o** *stj* Jó, Íó (eitt tungla Júpíters).
- Ioa** *god* Jó, Íó.
- iom** *mfr* eitthvað, dálítið. **- post** - smátt og smátt. **-ete** ofurlítið. **- post -a** seinfara, sem gerist smám saman.
- ion/o** = **jono**.
- Ion/o** *per* **1** Jón. **2** = **Ioniano**. **-io** *ldf* Jónía. **-ia** **1** jónískur, frá Jóníu, Jóna-. **-ia Maro** Jónahaf. **2** = **ionika**. **-iano** Jóni.
- ioni/o** *efn* jóníum.
- ionik/a** *hús* jónískur.
- Iova/o** *ldf* Iowa.
- ipek/o, ipekakuan/o** *lyf* ípekakúana.
- iperit/o** *efn* her sinnepsgas.
- ipsilon/o** *mfr* ypsilon (heiti latneska bókstafsins *y*).
- ir/i** *áhl* **1** fara. **2** ganga. **-o** **1** leikur. **2** slag. **3** gangur, far. **bileto de -o kaj reveno** farmiði fram og til baka. **-adi** *áhl* fara, hreyfast, skriða, ganga (lengi). **-ado** **1** gangur, framganga, framsókn. **2** göngulag. **-antaro** framganga, skruðganga. **-ebla** fær, gangfær. **-ebleco** gangfæri. **-ejo** stígur. **-igi** **1** láta ganga, reka. **2** starfrækja. **3** leiða. **-ilo** stikla, gangstöng. **-o re-o** (gangur) fram og til baka. **al-i** *áhl* færast nær, nálgast; ganga að. **al-o** nálgun; aðgangur. **al-ebla** aðgengilegur, næmur. **neal-ebla** ókleifur. **al-ejo** inngangur, aðgangur, hlið. **al-igi** færa til. **antaŭ-i** *áhl* ganga fyrir; vera á undan. **antaŭen-i** *áhl* ganga áfram. **ĉirkaŭ-i** *áhl* her fara í kringum, ganga í kringum. **ĉirkaŭ-e** eftir krókaleiðum, í bug. **de-i** *áhl* **1** hlaupa af. **2** rísa (úr). **3** leggja af stað. **de-punkto** upphafsstaður. **dis-i** *áhl* skiljast. **ek-i** *áhl* fara að fara, leggja af stað. **ek-o vél** **1** byrjun, upphaf. **2** gangsetning, ræsing. **ek-igilo** *tæk* ræsir. **el-i** *áhl bib* **1** fara út. **2** fara úr. **3** komast undan, sleppa. **4** koma út. **5** koma fram, spretta fram. **6** snúa út að (= **sur**). **el-o** **1** brottför. **2** = **elirejo**. **El-o** Önnur Mósebók. **el-ejo** útganga. **neel-ebla** óumflýjanlegur; sem ekki er hægt að komast undan. **en-i** *áhl* **1** fara inn, koma inn. **2** fara í; komast í. **en-o** **1** innför, inngangur. **2** = **enirejo**. **en-ejo** innganga. **for-i** *áhl* fara brott, ganga burt. **2** fara, farast. **for-igi** hrekja burtu. **laŭ-i** *áhr* fara eftir. **malsupren-i** *áhl* ganga niður, fara niður. **ne-ebla** ófær. **post-i** *áhl* **1** fara á eftir, fylgja. **2** koma af; koma á eftir. **post-anto** afkomandi. **preter-i** *áhl* ganga fram hjá. **preter-ejo** *umf* hringbraut, umferðaræð fram hjá miðborg. **re-i** *áhl* **1** fara aftur, koma aftur. **2** koma á ný, fara í annað sinn. **reen-i** *áhl* fara aftur inn. **ren-i** *áhl* = **reiri** **1**. **retro-i** *áhl* fara aftur á bak. **retro-igi** bakka (e-u). **senel-a** = **neelirebla**. **senel-ejo** blindgata; ógöngur. **sub-i** *áhl* setjast. **sunsub-o** sólsetur, sólarlag. **supren-i** *áhl* fara upp, ganga upp, stíga upp. **sur-i** *áhr* ganga upp á/i. **tra-i** *áhr* fara yfir, fara í gegnum; nísta. **tra-ebla** *efn* gegnumfær. **netra-ebla** ógegnumfær. **tra-ejo** sund (milli húsa), göng; umferðarvegur. **trans-i** *áhr* **1** fara yfir. **2** ganga undir merki (e-s). **3** breytast. **4** = **transiti**. **trans-a** **1** skammvinnur, hverfull. **2** *mfr* = **transitiva**. **trans-o** yfirferð; breyting. **trans-ebla** fær yfirferðar; væður. **trans-ejo** vað, mót járnbrautar og þjóðvegur. **trans-igi** færa yfir. **anas-i** *áhl* vaga, kjaga. **ĉiel-o** *trú* uppstigning. **flanken-i** *áhl* víkja af leið. **hejmen-o** heimleið. **invers-i** *áhl* fara öfugt. **invers-i laŭ rivero** fara upp ána. **kontrol-o** eftirlitsferð. **krucmilit-o** krossferð. **milit-o** herferð. **pied-i** *áhl* ganga, labba. **pied-anta** fótgangandi. **pied-anto** fótgangandi maður. **rond-i** *áhl* snúast, fara hringinn í kring. **savel-ejo** öryggisdýr. **ŝip-i** *áhl* fara með skipi. **ŝtel-i** *áhl* læðast. **vic-ado** langfylking, framhjágangi. **voj-i** *áhl* vera á leið(inni), ferðast á fæti. **voj-o** ferð á fæti. **ekvoj-i** *áhl* fara. **zigzag-o** stagvending.
- Irak/o** *ldf* Írak. **-a** íraskur. **-ano** Íraki.
- Iran/o** *ldf* Íran. **-a** íraskur, persneskur. **-ano, -ulo** Írani.
- Iravad/o** *ldf* Irrawaddy (fljót í Asíu).

iredent/a sem sækir eftir sameiningu að nýju. **-ismo** sú stefna sem sækir eftir sameiningu að nýju. **-isto** sá sem sækir eftir sameiningu að nýju.

Iren/o *per* Írena.

Irene/o *per* Íreneus.

Irian/o Nýja-Gínea (Irian á indónesísku).

irid/o *gra* sverðlilja (*Iris*). **-acoj** sverðliljuætt (*Iridaciæ*).

iridi/o *efn* irídium, iridín (*Ir*).

irigaci/o áveita. **-i** *áhr* veita vatni á.

irigator/o = **klisterilo**.

iris/o *lfæ* regnbogahimna, lithimna. **-ito** *læk* lithimnubólga, litubólga. **-ektomio** lithimnuúrtaka, lituúrnám. **-otomio** lithimnuskurður.

Iris/a *god* Íris (einkum persónugerving regnbogans en síðar í þjónustu Heru).

irit/i *áhr ská læk* **1** æsa upp. **2** erta. **-o** *sál* ýfing, erting; áreitni.

irizi/i *áhr* lita með öllum litum regnbogans. **-a** í öllum litum regnbogans.

Irland/o *ldf* Írland. **-a** írskur. **-ano** Íri. **Nord-** **-o** Norður-Írland.

Irm/a Irma.

Irokez/o Irokes-indíáni.

ironi/o *mfr* háð, háðhvörf, hæðni, launhæðni, skop. **sokrata** **-o** sókratískt háð. *-o de la sorto*: kaldhæðni örlaganna. **-a** hæðinn, háðskur, sposkur, háðslegur. **-i** *áhl* hæðast. **-aĵo** háðrit.

-is/ mfr **1** ending þátíðar sagna, t.d. *mi iris*: ég fór. **2** = **estis**.

Isaak/o *bib* Ísak.

isat/o = **izatido**.

Iskariot/o *per* Ískariot.

iskemi/o *læk* blóðskortur á takmörkuðu svæði.

iski/o *lfæ* setbein, þjóbein, rassbein. **-a** setbeins-.

iskiat/o *lfæ* settaug (= **iskia nervo**). **-algio** *læk* settaugarbólga.

iskiatik/o *vís* **1** = **iskiato**. **2** = **iskiatalgio**.

Islam/o **1** íslam, múhamedstrú. **2** múslimar, múhamedstrúarmenn. **-a** íslamskur, múhamedstrúar-. **-ano** múslimi, múhamedstrúarmaður. **-anigi** snúa til íslams, snúa á múhamedstrú. **-ismo** = **Islamo** **1**.

Island/o *ldf* Ísland. **-a** íslenskur. **-ano** Íslendingur.

-ism/ mfr viðskeyti sem táknar stefnu, kenningu, málvenju, t.d. **kristan-o** kristin trú, kristni. **spirit-o** andatrú, spiritismi. **angl-o** ensk málvenja. *Ath.* Í mörgum orðum er **ism** hluti stofnsins, t.d. **turismo**, **kateĥismo**. **-o** kenning, kerfi, stefna.

Ismael/o *per* Ísmael. **-ano** ísmaelskur múhamedstrúarmaður.

isolep/o = **skirpo**.

Israel/o = **Izraelio**.

Israfil/o *trú* Israfil (í múhamedstrú, erkiengill sem tengdur er upprisunni).

Iss/o *sag* Issus.

-ist/ mfr viðskeyti sem táknar **1** mann er hefur atvinnu af eða starfar að því sem stofn orðsins greinir. **2** einnig fylgismann stefnu eða kenningar. *Dæmi*: **1 dentr-o** tannlæknir; **art-o** listamaður. **instru-o** kennari. **pošt-o** bréfberi, póstmaður, póstur. **2 esperant-o** esperantisti; **oportun-o** hentistefnumaður. sbr. **ant**, **ul**. *Ath.* **turisto** er ekki þess konar orð, **tur** ≠ **túr**.

Istanbul/o *ldf* Istanbul (hafnarborg í Tyrklandi).

istm/o *ldf lfæ* eiði, mjódd; grandí. **-a alm bók** **1** eiðis-, granda-. **2** istmískur.

Istri/o *ldf* Istria (skagi í Króatíu).

Ísmael *bib* Ísmael.

-it/ 1 mfr ending lýsingarháttar í þátíð þolmyndar, t.d. **fin-a** endaður; **kapt-a** fangaður. **2 læk** viðskeyti sem táknar *-bólgu*, t.d. **apendic-o** botnlangabólga; **encefal-o** heilabólga. **3 efn** = **-it**, t.d. **klor-o** klórít. (2 og 3 eru ekki samþykkt af akademíunni). *Ath.* **-o** táknar oftast persónu en **aĵo** hlut.

Itak/o *ldf* Íþaka.

ital/o *per* Ítali. **-a** ítalskur. **-a lingvo** ítalska. **I-io**, **I-ujo** *ldf* Ítalía. **-igi** gera ítalskan; neyða til að tala ítölsku. **-ismo** ítölskusletta.

- iteraci/o** *stæ* endurtekning.
- iterbi/o** *efn* ytterbím, ytterbín (*Yb*).
- itiner/o** *ldm* **jár** **1** leið. **2** ferðasaga. **3** ferðaáætlun.
- itri/o** *efn* yttrím, yttrín (*Y*).
- iu** *mfr* **1** einhver. **2** nokkur. **3** sumur.
- iv/** *mfr* óopinbert viðskeyti sem táknar möguleika að gera e-ð, t.d. **produkt-a** frjósamur.
- Ivan/o** *per* Ívan.
- iz/** *vís læk mfr* óopinbert viðskeyti sem táknar: 1) tæknilega hagnýtingu efnis. 2) hagnýtingu aðferðar sem e-r hefur uppgötvað. 3) lækningaraðferð. *Dæmi:* 1) **kupr-i** koparhúða. 2) **pasteur-i** pastörhita, gerilsneyða. 3) **kaüter-i** brenna (sár); **hipnot-i** dáleiða.
- Izabela** *per* Ísabella, Elísabet.
- izatið/o** *gra* indígójurt, litunarjurt, litunarklukka (tvíært garðblóm) (*Isatis*, einkum *I. tinctoria*).
- izatis/o** *dýr* blárefur (*Canis lagopus*).
- Izer/o** *ldf* Isère (á).
- Izidor/o** *per* Ísidór.
- Izis/o** *god* Ísis (fornegypsk gyðja).
- Izmir/o** = **Smirn/o**.
- izo-/** *vís efn* tækniforskeyti úr grísku **1** = jafn. **2** = ísómer.
- izobar/o** *veð efn* jafnþyngdarlína; jafnþrýstlína.
- izocel/a** *stæ* (um þríhyrninga og trapisur) jafnarma (= **simetria**).
- izodinam/o** *eðl raf* jafnstyrkslína.
- izoelektr/a** *efn* jafnhleðslu-. **-a punkto** jafnhleðslupunktur.
- izogeoterm/o** *veð* jafnjarðhitalína.
- Izokrat/o** *per* Ísókrates.
- izokrom/a** samlitur.
- izokron/a** *vís* jafn að tímalengd, sem gerist á jöfnum tímabilum. **-eco** lotufesta.
- izol/i** *áhr raf efn* *tæk* einangra. **-a** einangurs-. **-ado** einangrun. **-aĵo** einangrandi sefni, einangrun. **-eco**, **-iteco** einangrun. **-ejo** sóttkví; einangrunarklefi; einangrunarstöð. **-iĝo** einangur. **-ilo** *eðl* einangrari. **-ismo** einangrunarstefna. **-isto** einangrunarsinni. **-ometro** *rtæ* einangrunarmælir. **aer-ita** lofteinangraður. **son-i** *áhr kvi* hljóðeinangra. **varm-i** *áhr* hitaeinangra. **varm-a** hitaeinangrandi.
- Izold/o** *per* Ísól.
- izomer/o** *efn* myndbrigði, ísómer. **-a** ísómer-.
- izopren/o** *efn* ísópren.
- izoterm/o** *vís* jafnhitalína.
- izoton/a** *eðl efn* jafnþrýstinn. **-eco** *efn* jafnþrýstni.
- izotop/o** *efn* samsæta, ísótópur.
- izotrop/a** *eðl* stefnusnauður, einsátta. **-eco** stefnusneyða, einsáttun. **-ismo** stefnusneyða, einsáttun.
- Izrael/o** *bib per sag* Ísrael. **-a** gyðinglegur, júðskur. **-io** Ísrael (núttímaríkið). **-ia** ísraelskur. **-iano** Ísraeli.
- ido** **1** = hebreo. **2** Ísraelsmaður.

- ¹**J, j** *mfr* 13. stafur esperanto-stafrófsins.
- ²**j** (í skammstöfunum) **J** = a) **jodo**. b) **julo**. **j** = **jaro**.
- j** *mfr* fleirtöluending nafnorða, lýsingarorða og fornafna (þó ekki persónufornafna), t.d. *liaj bonaj ecoj, iuj homoj*.
- j/o** *mfr* joð (heiti bókstafsins **j**).
- ja** *mfr* að vísu, óneitanlega (á venjulega ekkert tilsvareandi orð í íslensku).
- jaborand/o** *gra* jaborandi.
- jacint/o** *ste* hýasint.
- jad/o** *ste* jaðe. **-a** úr jaðe.
- Jaf/o** *ldf* Jaffa.
- Jafet/o** *bib* Jafet. **-ida** jafetískur.
- jaguar/o** *dýr* jagúar (*Felis onza*).
- jahurt/o** *mat* jógúrt.
- jaĥt/o** = **jakto**.
- jak/o** jakki, treyja. **-eto** 1 stuttur jakki. 2 kápa (á bók). **frenez-o** spennitreyja. **pelt-o** loðtreyja. **sav-o** björgunarvesti.
- jakarand/o** *bib* palisander, palisanderviður (*Jacarandax*).
- Jakelin/o** *per* Jakobína.
- Jakob/o** *bib* Jakob. **-ano** trú Jakobskirkjumaður. **-ino** Jakobína. **-isto** sag stuðningsmaður Stúart-fjölskyldunnar eftir afsögn Jakobs I. konungs í Bretlandi. **-ulo** Jakobsmunkur, Dóminíkusmunkur.
- jakoben/o** *sag per* 1 Jakobíni (róttækur Lýðveldismaður í Frakklandi á 18. öld). 2 byltingarsinni. **-ismo** skoðanir Jakobína.
- jakt/o** *sig* 1 skemmtisnekkja, lystiskúta. 2 úthafssnekkja, skemmtiskip. **-ado** (kapp)sigling.
- jakut/o** *per* Jakúti.
- jakv/o** *gra* brauðaldin. **-ujo**, **-arbo** brauðaldintré (*Artocarpus integrifolia*).
- jalap/o** *gra* jalap (öflugt hægðalyf). **-ujo**, **-planto** jalapjurt (*Exogonium Lopomea purga*).
- Jalt/o** *ldf* Jalta.
- jam** *mfr* nú þegar; þegar, þá. **-ne** ekki lengur; þaðan ekki, frá þeim tíma ... ekki. Í neikvæðum setningum á **jam** alltaf að standa fyrir framan neitunarorðið. Í stað **ne jam** á að nota **ankoraŭ ne**.
- Jamaik/o** *ldf* Jamaika. **-a** jamaískur **-ano** Jamaíki, Jamaíkumaður.
- jamb/o** *ská* öfugur tvíliður. **-a** með öfugum tvíliðum. **-ino** öfugir tvíliðir með aukaliði í enda vers.
- Jan/o** *goð* Janus (goð sem byrjun ársins var helguð).
- Jangzi** *ldf* Jangtse (fljót í Kína).
- janiĉar/o** lífvarðarmaður Tyrkjasoldáns.
- Janki/o** *per* Kani.
- Jan-Majen-insulo** *ldf* Jan Mayen.
- Jansen/o** *per* Jansen. **-ismo** trú jansenismi (kenningar hollenska guðfræðingsins Jansen, biskups í Yperen). **-isto** jansenisti.
- januar/o** janúar, janúarmánuður.
- japan/o** *per* Japani. **-a** japanskur. **-a lingvo** japanska. **J-io**, **J-ujo** *ldf* Japan. **-igi** gera japanskan. **-ino** japönsk kona.
- jar/o** ár. **-a** 1 árlegur. 2 eins árs gamall. **-aro** áralengd. **cent-o** = **jarcento**. **cent-a** hundrað ára (gamall), tíræður. **centa-a** á hundraðasta ári. Á sama hátt **dek-a** tíu ára (gamall). **deka-a** á tíunda ári. **cent-ulo** tíræður maður. **ĉi-a** þess árs. **ĉi-e** í ár. **ĉiu-a** árlegur. **duon-o** árshelmingur, misseri. **kvaron-o** ársfjórðungur. **laŭ-a**, **laŭ-e** eitt ár í senn. **mil-o** = **jarmilo**. **mil-a** þúsund ára (gamall). **mult(e)-a** margra ára; margs árs. **plur-a** *gra* fjölar. **super-o** hlaupár. **favor-o** náðarár. **lern-oj** skólaár (ft.). **lum-o** ljósár. **nov-a** nýárs-. **pasint-a**, **pasint-e** í fyrri, frá því í fyrri. **prov-oj** lærlingstími. **servo-oj** embættisár. **-cento** öld. **mezaj -centoj** miðaldir. **-centa** hundrað ára gamall, aldagamall. **-deko** áratugur. **-kolekto** árgangur. **-milo** þúsöld, þúsund ár. **-mila** þúsunda ára. **unu-a** eins árs (gamall). **unua-a** á fyrsta ári. **kvindek-ulo** fimmtugur maður.
- yard/o** 1 *sig* rá, segrlá. 2 ensk alin, yard (= 0,917 m). **al-igi** rábinda. **bram-o** bramseglrá. **reĝ-o** efri framseglrá. **top-o** háseglrá, toppseglrá.

jaroviz/i = vernalizi.

jasmen/o *gra* jasmína (*Jasminum*).

jasp/o *ste* jaspis. -**i** áhr ráka (eins og jaspis). -**eca** jaspiskenndur.

jaspis/o *bib* = **jasp**.

jaŝir/o *trú* musteri sintóista.

jatagan/o *inn* jatagan (tyrkneskur rýtingur).

Jav/o *ldf* Java. -**ano** Javabúi.

Javan *bib* Javan (hebreskt nafn á Hellas).

Jave/o *per* Jave. -**a** Jave-.

jazion/o *gra* blámunkur (*Jasione*).

Jazon/o *goð* Jason.

je *mfr* forsetning með óákveðinni merkingu, notuð þegar aðrar eiga ekki við. Nú á dögum er hún aðallega notuð: **1** með lýsingarorðum sem tákna gnægð eða skort, t.d. *riĉa - brutoj* : auðugur að kvikfé; *lama - unu membro* : haltur á öðrum fæti; *libera - tiuj mankoj* : laus við þennan skort; *bonŝanca - io* : heppinn í e-u. **2** með sagnarnafnorðum í staðinn fyrir *de* þar sem misskilningur gæti orðið til, t.d. *havi rajton - io* : hafa rétt til e-s; *aspiro de io - io* : þrá e-s eftir e-u; *kredo - Dio* : trú á Guð. **3** til að merkja hvað klukkan er, t.d. - *la tria matene* : klukkan þrjú á nóttunni. **4** með líkamshluta til þess að merkja að honum er haldið, t.d. *mi prenoso vin - la mano* : ég mun taka í hönd þína; *kaptu ĝin - ĝia vosto* : grípum hala hans. **5** til þess að merkja mismun, einkum með lýsingarorði í miðstigi, t.d. *li estas - du jaroj pli maljuna ol mi* : hann er tveim árum eldri en ég. Þessa forsetningu skal nota aðeins þegar nauðsyn krefst.

Jehoas/o *bib* Jóas (Ahasíason, Júdakonungur).

Jehojada *bib* Jehojad (æðsti prestur í Jerúsalem).

Jehoŝafat *bib* Jósafat (Asason, Júdakonungur). **Valo de -o** Jósafatsdalur.

Jehov/o *per* Drottinn, = **Javeo**.

Jehuda *bib* = **Jeudo**.

Jehud/o *bib* Júda (4. sonur Jakobs og ættkvísl hans) (Í Biblíu skrifað **Jehuda**).

Jehezkel *bib* Esekíel.

jejun/o *lfæ* ásgirni, ásgörn.

jelp/i *áhl* gjamma.

Jemen/o *ldf* Jemen, einkum Arabalýðveldið Jemen. -**a** jemenskur. -**ano** Jemeni. **Sud- -o** *ldf* Alþýðulýðveldið Jemen, Suður-Jemen.

jen *mfr* hérna; þarna. - ... - ýmist ... eða, stundum ... stundum. -**a** þessi hérna, eftirfarandi. -**e** hérna, svona, þannig. -**o** þetta hérna, eftirfarandi; sem hér segir.

jen/o = **eno**.

Jenisej/o *ldf* Jenisej (fljót í Síberíu).

Jeremia, Jeremi/o *bib* Jeremía. -**ado** harmagrátur, raunarolla, kveinstafir.

Jerih/o, Jerik/o *ldf* Jeríkó. -**orozo** = **anastatiko**. -**a** við Jeríkó.

Jerobeam *bib* Jerobeam (konungur í Ísrael).

Jerusalem/o *ldf* Jerúsalem, Jórsalir, Jórsalaborg. -**ano** Jerúsalembúi.

Jeruzalem/o = **Jerusalem**.

jes *mfr* já, jú. - **ja** jú, að vísu. -**a** jákvæður. -**i** áhl játa. -**igi 1** = **jesi**. **2** staðfesta. **kap-i áhl** kinka kolli til samþykkis.

Jesaja *bib* Jesaja (höfundur fyrstu 39 kaflanna í Jesajaritinu). - **la dua** *bib* Ónefndur höfundur kafla 40–66 í Jesajaritinu).

jesaül/o kósakkaforingi.

Jesu/o *sag kri* Jesús. -**o** **Kristo** Jesús Kristur. **Kompanio de -o** Jesúitareglan, Kristmunkareglan.

jet/o *flu* þota.

Jez/o *ldf* gamalt heiti á Hokkaido.

jezuit/o *per 1* jesúíti, kristmunkur. **2** hræsnari, undirföruall maður. -**a 1** jesúíta-, kristmunka-. -**ejo** *hús* kristmunkahús, jesúítaskóli. -**ismo** kenningar kristmunkareglunnar.

jid/o jiddíska.

Jiftah *bib* Jiftak (herstjóri Gyðnga).

- jing/o** *dýr* (*Jynx*), gauktíta (*J. torquilla*), fausktíta (*J. ruficollis*).
Joab *bib* Jóab.
Joakim/o *per* Jóakim.
Job/o = Ijob(o).
jod/o *efn* joð (*J*). **-a** joð-. **-a tinkturo** joðáburður. **-a nombro** joðtala. **-i áhr** bæta joði við, gefa joð.
-ato joðat, joðsýrusalt. **-ido** joðíð. **-ito** joðít. **per-ato** perjoðat.
jodl/i *áhl* jóðla. **-o** jóðl.
jodoform/o *efn* joðóform (sótthreinsunarefni).
Joel *bib* Jóel.
jog/o *inn* jóga. **-ano** jógi.
jogurt/o = jahurto.
Johan/o *per* Jón, Jóhann, Jóhannes. **-ino** Jóhanna, Jónína.
johimb/o *gra* jóhimbatré (*Corynanthe yohimba*). **-ino** *efn* jóhimbía.
Jokast/a *goð* Jókaste (móðir Ödipusar og síðar eiginkona hans).
Jokoham/o *ldf* Jókóhama.
jokto/ *vis* joktó- (forskeyti eininga 10^{-24}).
jol/o **1** jul, julla. **2** tvísigld lystisnekkja.
jon/o *eðl efn* jón, fareind. **-igi** jóna. **-igo** jónun. **-igî** jónast. **-iga kamero** jónunarhylki. **mal-igi** afjóna.
Jona *bib* Jónas (spámaður).
Jonatan/o *bib* Jónatan.
joni/o *trú efn* **1** joni (kvennasköp sem frjósemitákn). **2 = ionio**.
jonkvil/o *gra* jónsmessulilja (*Narcissus jonquilla*).
jonosfer/o *veð* jónhvolfið.
yor/o *sig bifflu* skyndileg beygja, stefnubreyting. **-i áhl** geiga frá réttri stefnu; slaga.
Jordan/o *ldf* Jórdan. **-io** Jórdanía. **-ia** jórdanskur. **-iano** Jórdani. **trans-a** hinum megin Jórdanar, austan Jórdanar. **Trans-io** Transjórdanía.
Jork/o *ldf* York, Jórvík. **Nov-** **-o** New York. **Nov-** **-io** New York ríki.
Josu/o *bib* Jósúa.
jot/o ögn.
jota *mfr* jota, 9. bókstafur gríska stafrófsins (I, ι).
jota/ *vis* jotta- (forskeyti eininga 10^{24}).
Jov/o *goð* Júpíter (æðsti guð Rómverja).
joval/a *ská* kátur í lund.
Jozef/o *per* Jósep, Jósef. **-ino** Jósefina.
ju ... des *mfr* því ... því.
jube/o *hús* pallur (milli skips og kórs í kirkju).
jubl/i *áhl* fagna, ráða sér ekki fyrir gleði. **-ado** fögnuður.
jubile/o *bib* **1** fagnaðarár (há gyðingum hvert fimmtugasta ár) (einnig **-a jaro**). **2** minningarhátíð, fagnaðarhátíð; afmælishátíð, afmæli (brúðkaup o.þ.u.l., einkum hvert tuttugasta og fimmta ár). **-ano** sá sem heldur minningarhátíð.
jud/o gyðingur. **-a** gyðinga-, gyðinglegur. **-aro** gyðingabjód. **-eco** gyðingleikur. **-ejo** gyðingahverfi.
-ino gyðingakona. **-ismo** gyðingatrú, gyðingdómur. **-ujo** **1** Júda. **2 = Judeo**.
judaism/o = judismo.
judaiz/i *áhl* fylgja síðum gyðinga.
Judas/o *per* Júdas.
Jude/o *sag* Júdea.
Judit *per* Júdítt.
juft/o rússkinn.
jug/o *rtæ* ok. **-i áhr** **1** oka. **2** undiroka, kúga. **-aĵo** sameyki. **sub-i = jugi**.
jugland/o *gra* valhnot. **-ujo**, **-arbo** (val)hnotutré (*Juglans*). **nigra -ujo** svart hnotutré (*Juglans nigra*).
ordinara -ujo hnotutré (*Juglans regia*).
jugoslav/o *per* Júgóslavi. **-a** júgóslavneskur. **J-a Federacio** *ldf* Sambandslýðveldið Júgóslavía. **J-io**,

J-ujo Júgóslavía.

jugular/o *lfæ* hálsæð.

juĝ/i *áhr* dæma, kveða upp dóm. **-o** *sál* dómur. **-a** réttar-. **-a** *ĉambro* réttur. **-a** *decido* úrskurður. **-a** *dokumento* dómgerð, dómsskjal. **-a** *seĝo* dómarsæti. **-ado** dómur; dómgreind. **-adi** *áhr* *bib* dæma; dæma oft, vera að dæma, stjórna. **-anto** **1** dómari. **2** kviðdómari. **-antaro** **1** dómara nefnd. **2** kviðdómur. **-ejo** réttur, dómstóll. **-isto** *bib* dómari. **-ista** dómara-. **-istaro** **1** dómara stétt. **2** dómstóll. **al-i** *áhr* *ver* úrskurða, dæma (e-m e-ð). **antaŭ-i** *áhr* dæma fyrirfram. **antaŭ-o** fordómur, hleypidómur. **pri-i** *áhr* dæma um, gagnrýna. **pri-o** athugun. **mis-i** *áhr* dæma ranglega, leggja rangan dóm á. **propra-a**, **propra-e** eftir eigin vild. **-agado** réttarfar, dómsköp. **-decido** úrskurður, dómur. **-odistrikto** = **jurisdikcio**. **-faro** dómur. **-opovo** = **jurisdikcio**.

jujub/o *gra* brjóstber. **-arbo** brjóstberjatré (*Zizyphus vulgaris*, *Z. jujuba*).

juk/i *áhl* klæja. **-o**, **-ado** kláði. **-iga** klæjandi, sem veldur kláða.

juka/o *gra* pálmalilja (*Yucca*), kerti drottins.

Jukatan/o *ldf* Yucatan skagi. **-io** Yucatanríki (í Mexíkó).

Jukon/o *ldf* Yukon (fljót í Norður-Ameríku). **-io** Yukon (fylki í Kanada).

jul/o *sig* stýriár. **-adi** *áhl* róa með stýriár.

Jul/o jól.

julep/o *lyf* svaladrykkur.

juli/o júlí, júlímánuður.

Juli/o *per* Júlíus. **-a** Júlíus-. **-ino** Júlía.

Julian/o *per* Júlíanus.

Julieta *per* Júlíetta.

jun/a ungur. **-e** eins og unglíngur. **-eco** *lfe* æska, unglingsár. **-eca** æsku-. **-igi** yngja upp, gera ungan. **-ulo** unglíngur. **-ularo** æskulið, æskufólk. **-ulino** stúlka, ungfrú, ungdama. **ge-uloj** drengir og stúlkur, piltar og stúlkur, strákar og stelpur. **mal-a** gamall. **mal-eco** *lfe* elli. **mal-eta** nokkuð gamall, fremur gamall, nokkuð við aldur. **mal-igi** gera gamlan. **mal-iĝi** eldast. **mal-ulo** gamall maður, karl. **mal-ulejo** elliheimili. **mal-ulino** gömul kona, kerling. **re-igi** gera ungan aftur, yngja upp. **re-iĝi** yngjast upp. **-aĝo** æska. **mal-aĝo** elli.

jung/i *áhr* beita fyrir (vagn); nota. **-ado** álagning. **-aĵo** **1** aktygi. **2** sameyki. **-ilaro** aktygi. **-itaro** sameyki. **al-i** *áhr* beita fyrir. **dis-i** *áhr* spenna frá. **en-i** *áhr* beita fyrir vagn. **el-i** *áhr* spenna frá. **kun-i** *áhr* ganga undir ok með. **kun-(it)aĵo** sameyki. **mal-i** *áhr* spenna frá; skilja í sundur.

juni/o júní, júnímánuður.

juniper/o *gra* einir, einiviður (*Juniperus*). **-brando** gin, einiberjabrennivín.

junk/o *gra* sef (*Juncus*). **-acoj** sefætt.

junkr/o jungherra, junkari, jungkæri. **signo-o** merkisberi.

Junon/a *goð* Júnó (rómværsk gyðja, drottning Júpíters).

junt/o *tæk* *hlj* samskeyti; samtenging; samband, sambandsliður. **-o de kablo** *rtæ* tenging. **-o per foldo** *kaj* *lango* *tæk* plæging. **-o per tenono** *kaj* *mortezo* *tæk* tappaskeyti. **hirundvosta** **-o** *tæk* geirnegling. **-opeco** = **fitingo**. **lut-o** *rtæ* suða (samskeyti). **-i** *áhr* *tæk* *rtæ* skeyta saman; tengja saman. **-ejo** skiptiborð.

jup/o pils. **-eto** pínupils, mínipils; ballettpils. **-istino** pilssaumakona. **sub-o** nærpils.

Jupiter/o **1** *goð* Júpíter (æðsti guð Rómverja). **2** *stj* Júpíter (reikistjarna). **-a** Júpíters-.

jur/o lögfræði, lögvísi. **-a** lögfræðilegur. **-isto** lögfræðingur. **kutim-o** venjulög. **-oscienco** lögfræði.

jurisdikci/o lög dómsvald; þinghá, lögsagnarumdæmi.

jurisprudenc/o lög lögspeki; lögfræði.

jurt/o kofi (síberskra hirðingja).

just/a réttur; réttlátur. **-e** réttlæga. **-o** réttlæti. **-aĵo** rétt, það sem rétt er. **-eco** réttlæti; réttvísi. **-ulo** *kri* réttlátur maður. **mal-a** óréttlátur. **mal-aĵo** það sem órétt er, glæpaverk. **mal-eco** óréttlæti. **mal-ulo** glæpamaður.

Justen/o *per* Jústínus.

justic/o lög dómsmál, réttlæti. **klas-o** stéttardómsmál.

Justinian/o *per* Jústíníanus.

jut/o *gra* **1** sekkjabast, júta. **2** jútavefur.

Jutland/o *ldf* Jótland. -a jóskur. -ano Jóti.

juvel/o *trú* gimsteinn, skartgripur; dýrmæti. -aro gimsteinar. -ejo skartgripasala. -isto skartgripasali, gimsteinasali. -ista gimsteinasala-. -ujo skartgripaskrín. -arto skartgripalist. -ŝtono = gemo.

Juvenal/o *per* Júvenal.

- Ĵ, ĵ** *mfr* 14. stafur esperanto-stafrófsins.
ĵ/o *mfr* joð með hatti (heiti bókstafsins ĵ).
ĵabot/o *klæ* blúnda, knipplingar, fellingalín (á skyrtu).
ĵak/o **1** (diplomat)frakki. **2** *rtæ* símatengill.
ĵakard/o *klæ* Jaquardtæki.
ĵaket/o síðjakki (sjakket).
Ĵakv/o *per* Jaques, Jakob. **-ino** Jaqueline, Jakobína.
ĵaluz/a afbrýðisamur, öfundsjúkur. **-i** *áhl* vera afbrýðisamur. **-i kontraŭ iu** öfunda e-n. **-o** öfund, öfundskýki, afbrýðisemi. **-ulo** afbrýðisamur maður.
ĵaluzi/o *hús* rimlatjald.
ĵam/i *áhr útv* trufla (útvarpssendingar). **-ado** truflun útvarpssendinga.
ĵambore/o alþjóðamót skáta.
Ĵan/o *per* Nonni.
Ĵana *per* Hanna.
ĵar/o stórt ker.
ĵargon/o hrognamál, málleysa. **-i** *áhl* tala hrognamál.
ĵartel/o sokkaband (á sokkabandabelti). **-a zono** sokkabandabelti.
ĵaŭd/o fimmtudagur. **la sankta -o** skírdagur.
ĵaz/o (d)jass. **-trupo** djasshljómsveit. **-a muziko** djasstónlist.
ĵele/o *mat* hlaup.
Ĵerom/o *per* Híerónýmus.
ĵerz/o jersey.
Ĵerzej/o *ldf* Jersey. **Nov- -o** New Jersey (fylki í Bandaríkjunum).
ĵet/i *áhr* **1** kasta. **-i la kulpon sur iun** kenna e-m (um e-ð). **-i miskrediton sur iun** vera e-m til vansa.
2 leggja (t.d. arma um háls: la brakojn). **3** fleygja, henda. **4 -i la okulojn sur iun** fá augastað á e-m. **-i flugan rigardon sur iun/al io** líta snöggvast á e-n/e-ð. **5** strá. **6** slá út. **sin -i** **1** kasta sér, varpa sér. **2** kippa. **-o** kast. **-adi** *áhr* vera að kasta, vera að varpa, kasta oft. **-ado** kast, varp (endurtekið hvað eftir annað).
-aĵo skot, skeyti. **-egi** *áhr* slengja, þeyta. **-iĝi** **1** vera kastað, vera varpað. **2** kippa; engjast. **-iĝadi** bylta sér (í rúminu). **-ilo** slöngva. **de-i** *áhr* fella; hleypa; fara úr. **dis-i** *áhr* dreifa, strá. **dis-iĝi** tvístrast. **dis-ita** dreifður. **ek-i** *áhr* hleypa af; slöngva; gefa frá sér. **el-i** *áhr* **1** kasta frá sér, kasta úr sér. **2** líf spýta; varpa út (t.d. sæði). **3** kasta út; bera út. **el-aĵo** úrkast, rekald. **el-ulo** afhrak. **en-i** *áhr* kasta inn. **en-iĝi** streyma inn, flæða yfir. **for-i** *áhr* **1** henda, fleygja burt, losna við. **2** neita, hafna. **3** leggja niður. **for-o, for-ado** neitun, synjun, höfnun. **for-aĵo** rusl, ónýti. **pri-i per ŝtonoj** *áhr* grýta. **re-i** *áhr* endurkasta. **re-o** endurkast. **sub-i** *áhr* **1** leggja undir sig, gera undirorpinn. **2** smygla. **super-i** *áhr* ausa (e-u = per io) yfir. **sur-i** *áhr* kasta á. **trans-i** *áhr* kasta yfir, varpa yfir, fleygja yfir. **fajrel-a** sem spýr eldi, logandi, brennandi. **flam-ilo** eldvarpa. **haŭtde-ado** hamskipti. **lum-ilo** ljóskastari, kastljós. **rul-i** *áhr* varpa. **ŝton-ilo** = **ĵetilo**. **ter-iĝi** beygja sig í duftinu, lúta til jarðar, kasta sér kylliflötum.
ĵeton/o spilapeningur.
ĵib/o *sig* fokka. **for-o** klýfir, brandaukasegl.
ĵig/o **1** *tón* hoppdans. **2** = **puzl/o**.
ĵinkirŝ/o tvímenningsvagn (= **rikiŝo**).
ĵip/o *her* jeppi.
ĵoke/o veðreiðasveinn, knapi.
ĵoker/o jóker.
ĵongl/i *áhl* **1** leika trúðleik, leika loddaralistir. **2** gera sjónhverfingar, fara með sjónhverfingar. **3** leika sér (að = per) (t.d. orðum, hugtökum o.s.frv.). **-ado** loddaralist. **-aĵo** töfrabragð. **-isto** loddari; sjónhverfingamaður, töframaður. **for-i** *áhr* láta hverfa.
ĵonk/o *sig* kínverskt seglskip.
ĵos/i *áhr* *gar* bera mold að (jurtum).
ĵud/o júdó.
ĵul/o *eðl rtæ* júl, joule (orkueining). **mega-o** megajúl. **kilo-o** kílójúl.
ĵur/i *áhr* sverja. **-o** eiður, heit, loforð. **-a** svarinn, eiðsvarinn. **-ado** eiðfesting. **-adi** *áhr* sverja hvað

eftir annað. **-igi** láta vinna eið, eiðfesta, taka eið af. **-into 1** eiðbundinn maður **2** kviðdómsmaður. **for-i áhr** afneita með eiði, hafna. **je-i áhr 1** gera samsæri. **2** særa, grátbiðja. **kun-i áhr** gera samsæri. **pri-i áhr** helga. **-peti áhr** særa, grátbiðja. **-rompo** eiðrof.

Ĵuras/o *ldf* Júrafjöll. **-a** frá Júrafjöllum, lútandi að Júrafjöllum.

ĵurasi/o jar 1 júra, júratímabil. **2** júrajarðlög. **-a** júra-.

ĵuri/o lög kviðdómur. **-ano** kviðdómari, kviðdómsmaður.

ĵurnal/o 1 dagblað. **2** dagbók. **-ismo** blaðamennska. **-isto** fréttaritari, blaðamaður. **-istiko** ritstjórnarfræði.

-istumo lélegt blaðamannamál. **en-igi** skrá í dagbók.

ĵus mfr rétt áðan, einmitt núna. **-a** nýorðinn.

- K, k** *mfr* 15. stafur esperanto-stafrófsins.
k (í skammstöfunum) = a) **kilo-**; b) **kaj**.
k/o *mfr* ká (heiti bókstafsins k).
Kaab/o *inn* Kaaba.
kab/o *ldf* 1 höfði. 2 = **fiakro**.
Kab/o *ldf* Góðrarrvonarhöfði (= **La Bonespera Kabo**). -**lando** Höfðaland. - **-urbo** Höfðaborg.
kab'o *bib* kab (rúmmál í Gamla testamentinu = um 2,0 l).
kabal/o 1 dulvísi, leynispeki, dularfull skýring gyðinga á ritningunum. 2 svikræði, leynisamtök, leynimakk.
-a dularfullur, leyndardómsfullur. -**ema** undirförull. -**isto** leynispekingur.
kaban/o kofi. -**eto** kot. **branĉ-o** greinakofi. **ĉas-o** veiðikofi, veiðihús. **ŝtip-o** bjálkakofi. **ter-o** moldarhýsi, moldarkofi.
kabaret/o *lei* kabarett, veitingahús.
kabe/i *áhl* breyta eins og Kabe (en hann var kunnur esperantisti sem skyndilega yfirgaf hreyfinguna).
kabil/o *per* kabýli. **K-io**, **K-ujo** *ldf* Kabýlía, Kabýlaland.
kabinet/o *fél* 1 (litið) herbergi, skrifstofa. 2 einkasafn, (t.d. í þjóðminjasafni. 3 ríkisstjórn, ráðherrar.
-a 1 herbergis-, skrifstofu-. 2 einka-. 3 ráðherra-, ríkisstjórnar-.
kabl/o *rtæ* *sjó* 1 kaðall, strengur. 2 (rafmagns)kapall. 3 kaðalslengd (182–200 m). -**ingo** leiðslupípa.
-**isto** maður sem leggur kapla. **ankro-o** akkeriskaðall. **tele-o** símakapall. **tir-o** dráttarvír, dráttarlína.
tren-o *flu* dráttartaug.
kablogram/o (sæ)símskeyti.
kabriolet/o léttivagn.
Kabul/o *ldf* Kabúl (höfuðborg Afganistans). -**rivero** Kabúlá.
kac/o *nýy* böllur, reður. -**ujo** buxnaklauf.
kacik/o *sag* *per* 1 indíannahöfðingi. 2 stórlax.
kacur/o *gra* hjartartré (*Cercidiphyllum japonicum*).
kaĉ/o *mat* 1 grautur; hræigrautur, of þunnur vellingerur. 2 kássá; mauk. -**igi** stappa; sjóða í mauk. -**igilo** sleif.
kaĉalot/o *dýr* búrhvalur, búrhveli (*Physeter macrocephalus*) (= **makrocefalo**).
kaĉu/o brjóstsykur.
kadaif/o *mat* = **kataifo**.
kadastr/o *hag* = **katastro**.
kadavr/o nár, lík, hræ. -**a** ná-; náfölnur. -**aĵo** hræ. -**ejo** líkhús. -**igi** drepa. -**iĝi** deyja. -**ino** *efn* díamínópentan.
-**esploro** = **nekropsio**. -**oplena** líkþakinn. -**ofloro** = **stapelio**. -**ogrifio** = **neofrono**.
kadenc/o *tón* 1 fallandi, hljóðfall. 2 kadensa. 3 hraði; taktur. -**a** fallandi; í takt. -**i** *áhr* koma á takti; gera hljóðföll.
kadenz/o = **kadenco** 2.
kadet/o liðsforingjaefni, herskólasveinn.
kadi/o *lög* dómari (há múhameðstrúarmönnum).
kadis/o *klæ* vaðmál.
Kadiz/o *ldf* Cadiz (hafnarborg á Spáni við Atlantshafið).
Kadm/o *per* Kadmos (bróðir Evrópu, sem stofnaði Þebu).
kadmi/o *efn* kadmíum, kadmín (*Cd*).
kadole/o *efn* kadolía.
kadr/o *fél* 1 rammi; umgerð, greyping. 2 grind. 3 umhverfi. 4 yfirmaður, (í ft.) yfirmannasveit. -**ado** *ljó* römmun. -**aĵo** rammi, umgerð. -**eto** lítill rammi; umgerð. -**i** *áhr* setja í ramma, setja í umgerð, ramma; þilja. -**umo** *hús* karmur. **en-igi** = **kadri**. **sen-a** án umgerðar, umgerðarlaus. **brod-o** útsaumshringur.
kadrat/o *pre* kvaðrat (í prentun).
kaduce/o 1 slöngustafur, gullinn stafur Hermesar, sem tvær slöngur hlykkjast um. 2 stafur Asklepíosar (á latínu *caduceus*).
kaduk/a 1 hrörlegur. 2 ellihrumur, örvasa. 3 aumur; hnignandi. 4 farinn að fyrnast; ógildur. -**aĵo** e-ð hrörlegt; elliglið. -**eco** hrörleiki; hrumleiki; hrörnun, niðurníðsla, afturför. -**i** *áhl* vera hrörlegur/ellihrumur/aumur o.s.frv., hrörna. -**igi** ógilda, ónýta. -**iĝi** vera kraminn, hrörna. -**ulo** hrörlegur maður, hrumur maður. -**ulejo**

elliheimili, öldrunardeild, sjúkradeild fyrir öldrunarsjúklinga. **aĝo-a** ellihrumur. **mens-eco** *læk* ellihrórnun.

kaf/o kaffi. **-ejo** kaffihús; kaffistofa. **-ujo 1** kaffidós. **2** kaffikanna. **3** *gra* kaffitré. **-aparato** kaffitæki. **-arbo** *gra* kaffitré (*Coffea*). **-bero** kaffiber. **-grajno** kaffibaun. **-kolora** kaffibrúnn. **-kruĉo**, **-poto** kaffikanna. **-maŝino** kaffivél. **-muelilo** kaffikvörn. **-skatolo** kaffidós. **lakto-o** kaffi með mjólk. **malt-o** maltkaffi.

kafein/o *efn læk* koffín. **sen-a** koffínlaus.

kafeteri/o matstofa með sjálfsafgreiðslu, kaffitería, veitingastofa.

kafr/o Kaffi. **K-io**, **K-ujo** *ldf* Kaffaland.

kaftan/o (austurlensk) skikkja, sloppur.

kaĝ/o búr (fugla-, dýra-), rimlabúr. **en-igi** setja í búr; setja í fangelsi. **el-igi** leysa úr búi; leysa úr fangelsi.

kaĥel/o byg hella, flís, steinflís. **-a** flísum þakinn. **-aro** hellur. **-i** *áhr* steinleggja, fôðra með flísum.

kaĥeksi/o *læk* vanþrif, kröm, uppdráttarveiki. **-a 1** uppdráttarveiki. **2** uppdráttarveikur.

kaĥekt/a *vis* = **kaĥeksia**.

kaid/o *lög* (í Alsír og Túnis) tollheimtumaður, skattstjóri.

kaik/o *sig* kaík, tyrkneskur róðrabátur (eða léttur seglbátur).

Kain/o *bib* Kain. **-idoj** afkomendur Kains.

kainit/o *ste* kainít.

Kair/o *ldf* Kairó (höfuðborg Egyptalands). **-ano** Kairóbúi.

kairn/o *hús* steindys.

Kaistr/o *ldf* Kaysterá.

kaj *mfr* og. - ... - ... bæði ... og ...

kaj/o 1 hafnarbakki, hlaðinn árbakki. **2** járnbrautarstétt, stöðvarstétt. **sur-e** á hafnarbakka. **ĝet-o** bryggja. **-pago** bryggjugjald.

Kaj/o *per* Caíus.

Kajafas *bib* Kaífas.

kajak/o *ibr* húðkeipur, kajak.

Kajbar/o *ldf* Khyberskarð.

Kajen/o *ldf* Cayenne (höfuðborg Franska Gíana). **-rivero** Cayenne-fljót.

kajeput/o *gra* kajuputolía. **-arbo** kajuputtré (*Melaleuca*).

kajer/o 1 hefti, bók (þunn og óbundin). **2** stílabók. **-eto 1** smáhefti. **2** minnisblaðahefti. **-ujo** mappa.

kajman/o *dýr* kajman, amerískur krókóðill.

kajt/o *flu* flugdrekki.

kajut/o káeta, klefi. **-a** káetu-.

kaĵol/i *áhr nýy* smjaðra fyrir, lokka. **-ado** fagurgali, smjaður.

kak/i *áhl* skíta, kúka, hægja sér. **-ejo** kamar.

kaka/o *gra 1* kakóbaun. **2** kakó. **-ujo 1** kakódós. **2** kakótré (*Theobroma cacao*). **-oarbo** kakótré. **-obutero** kakósmjör, kakófeiti.

kakatu/o *dýr* kakadúi (*Cacatua*).

kakeksi/o = **kaĥeksio**.

kaki/a kakí-, kakíbrúnn, mógulur.

kakofoni/o miskliður; mishljóðan. **-a** illa hljómandi.

kakografi/o 1 lélegur ritháttur. **2** röng stafsetning.

kakosmi/o *læk* ólykt í nösum.

kakt/o *gra* kaktus. **-acoj** kaktusætt. **figo-o** fíkjukaktus (*Opuntia ficus-indica*).

kal/o sigg, líkþorn. **-a** sigggróinn, harður (um hörund). **-aĵo** sigg. **piet-o** líkþorn.

kala/o *gra* fenjadís (*Calla*).

Kalabar/o *ldf* Calabar (borg í Nígíeríu).

kalabas/o *gra* grasker. **-ujo** = **kalabasarbo**. **-arbo** graskeratré (*Crescentia cujete*). **-kukurbo** = **kalabaso**.

Kalabri/o *ldf* Kalabría (hérað á Ítalíu).

Kalahar/o *ldf* Kalaharí (eyðimörk í sunnanverðri Afríku).

kalam/o *gra sag 1* (indverskur) reyr. **2** = **akoro**. **3** stíll, griffill.

kalamin/o *ste bif 1* kalamín, sinkkarbónat. **2** sót.

- kalamint/o** *gra* (garðblóm) (*Calamintha*).
- kalandr/i** *áhr tæk* kefla, valta. **-ado** kefling. **-ilo** keflivél, rulla.
- kalandr/o** *dýr* sunnulævirki (*Melanocorypha calandra*).
- kalandra/o** *dýr* kornbjalla (*Calandra*).
- kalazi/o** *læk* augnaloksþrymill.
- kalcedon/o** glerhallur, kalsedón.
- Kalcedon/o** *ste* Kalsedón.
- kalceolari/o** *gra* frúarskór (*Calceolaria*).
- kalci/o** *efn* kalsíum, kalsín (*Ca*). **-a** kalsíum-, kalsín-.
- Kalcid/o** *ldf* Kalsis, Chalcis.
- Kalcidik/o** *ldf* Chalkidíkí.
- kalciferol/o** *vís* kalsíferól.
- kalcin/i** *áhr* glóhita, brenna (málm) til ösku.
- kalcitr/i** *áhl* **1** (um hest, o.þ.u.l.) ausa, setja upp rassinn. **2** spyrna. **-o** spyrna, spark. **-ema** mótþróafullur, þrjóskur.
- Kalde/o** = **Ĥaldeujo**. **-a** kaldverskur. **-a lingvo** = **akada lingvo**. **-ano** Kaldei.
- kaldron/o** *ldf* **1** ketill. **2** askja (eldfjalls). **-a** á katli, ketil-. **-a krusto** ketilstein. **-ego** stór ketill, gufuketill. **-ejo** **1** ketilhús. **2** ketilsmiðja. **-isto** ketilsmiður. **hejt-o** (hitunar)miðstöð. **vapor-o** = **kaldronego**.
- Kaledoni/o** *ldf* Kaledónía. **-a** kaledóniskur. **Nov-** **-o** Nýja-Kaledónía. **Nov-** **-ano** nýkaledóniskur maður.
- kalefakci/o** *eðl* upphitun.
- kalejdoskop/o** kviksjá. **-a** kviksjár-, kviksjálegur, sem lýtur að kviksjá. **-i** *áhl* úa og grúa, sibreytast.
- kalembur/o** orðaleikur.
- kalend/oj** *inn* Kalendae, fyrsti dagur mánaðar (há Rómverjum). *formeti ĝis la grekaj -oj* draga á langinn, svo að ekkert verði úr því (sbr. *la tago de sankta neniamo*).
- kalendar/o** **1** tímatal. **2** almanak, rím. **-a** almanaks-. **flor-o** blómaalmanak.
- kalendul/o** *gra* gullfífill, morgunfrú (*Calendula (officinalis)*).
- kalentur/o** *læk* hitabeltissótt.
- kaleŝ/o** **1** vagn, skyggnisvagn. **2** skrautvagn. **balja -o** = **landaŭo**. **-aĵo** vagngrind. **-aĵisto** skrautvagnasmiður. **-eto** lítill vagn. **-isto** vagnstjóri, ökumaður. **duon-o** lítill (hálf)yfirbyggður fjórhjólavagn. **en-iĝi** stíga í skrautvagn. **lu-o** = **fiakro**. **-servanto** vagnþjónn.
- Kalez/o** *ldf* Calais. **-a Markolo** Pas de Calais, Doversund. (= **Dovra Markolo**).
- kalfatr/i** *áhr* þetta, hempa, kjalfatta. **-ado** þétting. **-ilo** þéttingartæki. **-isto** hampþéttimaður.
- Kalĥas/o** *per* Kalkas (Testorsson, fuglaspámaður í Ílíonskviðu).
- Kali/o** *goð* Kali.
- kali/o** *efn* kalíum, kalín (*K*). **kaŭstika -o** = **kalia hidroksido**. **-a** kalíum-, kalín-. **-a hidroksido** kalíumhýdroxíð (KOH).
- Kaliban/o** *inn* Kalíban.
- kalibr/o** *tæk* **1** hlaupvídd (byssu), innanmál. **2** þvermál. **-i** *áhr* **1** mæla hlaupvídd (e-s), mæla innanmál (e-s). **2** mæla þvermál (e-s). **-iĝi** gera (e-ð) að e-u þvermáli. **-ilo** *tæk* rennimál. **intera -ilo** víddarmælir. **mikrometra -ilo** smæðarmælir, míkromælir, míkrokvarði.
- kalidr/o** *dýr* snípa (*Calidris*). **alpa -o** lóupræll (*Calidris alpina*). **granda -o** rauðbrystingur (= **kanuto**).
- sabla -o** sandlóa.
- kalif/o** *per* kalífí. **-eco** kalífaveldi. **-ejo** kalífaland, kalífaveldi.
- kalifor/o** *dýr* maðkafluga.
- kaliforni/o** *efn* kaliforníum, kalifornín (*Cf*).
- Kaliforni/o** *ldf* Kalifornía (fylki í Bandaríkjunum).
- kaligraf/o** *per* skrautritari. **-i** *áhr* skrautrita. **-aĵo** skrautritað efni. **-io** skrautritun.
- Kaligul/o** *per* Kalígúla.
- kalik/o** **1** *bib* kaleikur, staup, bikar. **2** *gra* blómbikar, bikar. **3** *lfæ* bikar. **renaj -oj** nýrnabikarar. **-eto** lítill kaleikur, lítill bikar. **flor-o** = **kaliko** **2**.
- Kalikat/o** = **Kalkato**.
- kalikl/o** *gra* útbikar. **-(ohav)a** með útbikar.

- kalikot/o** *klæ* baðmullardúkur.
- Kalimaĥ/o** *per* Kalimakos.
- Kaliop/a** *god* Kalliope (gyðja sem ræður fyrir söguljóðakveðskap).
- kalips/o** kalypsó.
- Kalipso/a** *god* Kalypsó (gyðja sem bjó á eyrni Ógýgju).
- Kalist/o** *stj* Kallistó (eitt tungla Júpíters).
- kalistef/o** *gra* sumarstjarna (*Callistephus (chinensis)*).
- kalistegi/o** *gra* vafningsklukka.
- Kalisto/a** *god* Kallistó (dís sem Artemis breytti í birnu).
- kalitrik/o** *gra* vatnsbrúða (*Callitriche*).
- kalk/o** *efn* kalk. **kalcinita -o** brennt kalk. **estingita -o** slökkt kalk. **-a** kalk-. **-i** *áhr efn* **1** kalka, hvítta með kalki. **2** bera kalk á (tún eða garð). **3** gera óvirkan með kalki. **-aĵo** vegglím. **-umi** = **kalki 2**. **-argilo** mergill (= **marno**). **-oforno** kalkofn. **-ospato** *ste* kalkspat. **-oŝtono** *ste* kalksteinn. **re-iĝi** *læk* kalkast aftur. **sen-iĝi** *læk* *áhl* úrkalkast. missa kalk.
- kalkan/o** *tæk* hæll (á fæti). **-umo** hæll (á skó). **pik-uma** oddhælaður.
- Kalkat/o** *ldf* Kolkata (hét áður Kalkúttá) (hafnarborg við ósa Ganges, höfuðborg Vestur-Bengals).
- kalkane/o** *lfæ* hælbein.
- kalkedoni/o** = **kalcedono**.
- kalkul/i** *áhl* *áhr* **1** reikna, telja. **2** (með **je, pri**) treysta, reiða sig á. **3** (með **kun**) reikna með. **-a** reikni-, reiknings-. **-o** reikningur. **-ado** **1** talning. **2** reikningsaðferð. **-atoro** reiknir, reiknivél, reiknitölva. **-ebla** teljanlegur, reiknanlegur. **-ema** slunginn, kænn. **-iĝi 1** (með **kun**) = **kalkuli 3**. **2** verða reiknaður. **-ilo** reiknivél. **-isto** reikningsmaður, bókari. **-metro** reiknikvarði. **al-i** *áhr* **1** bæta við. **2** reikna til, telja til. **antaŭ-i** *áhr* áætla, meta; giska á. **de-i** *áhr* draga frá, reikna frá. **el-i** *áhr* reikna út, reikna til fulls. **en-i** *áhr* fela í sér, innihalda. **kun-i** *áhr* leggja saman, finna summu (e-s). **mis-i** *áhl* misreikna, reikna skakkt. **ne-ebla** óútreiknanlegur; óteljanlegur. **pri-i** *áhr* *bib* **1** reikna út, hugsa. **2** telja. **re-i** *áhr* reikna aftur, telja upp aftur. **retro-i** *áhl* telja aftur á bak, telja niður (í núll). **glit-ilo** reiknistokkur. **glob-ilo** talnagrind. **tempo-o** tímabil.
- kalkulus/o** *læk* steinn (í líffæri).
- Kalkut/o** = **Kalkato**.
- kalm/o** *veð* logn. **-a** stilltur. **en-iĝi** lenda í logni.
- kalmar/o** *dýr* tíuarma kolkrabbi (*Loligo vulgaris*).
- kalmuk/o** *per* Kalmúkki.
- kalomel/o** *efn* kalómel, merkúróklóríð.
- kalori/o** *eðl raf* kaloría, varmaeining, hitaeining. **granda -o** kílókaloría. **malgranda -o** venjuleg kaloría, kaloría. **-a varma-**. **-a ekvivalento** varmajafngildi. **-metro** *eðl* varmamælir. **-metrio** varmamælingar; varmamælifræði.
- kalorifer/o** = **stovo**.
- kalot/o** *rúm* hetta (efri hluti hnattar).
- kalpak/o** *inn* loðhúfa Tatará.
- kalson/o** nærbuxur. **-eto** skálmalausar nærbuxur. **ban-o** sundskýla, sundbuxur, sundbrók.
- kalt/o** *gra* hófsóley (*Caltha*); lækjasóley (*Caltha palustris*).
- kalumet/o** *inn* friðarpípa (indíána).
- kalumni/i** *áhr* rægja, rógbera. **-a róg-**. **-o** rógur. **-anto, -ulo** rógberi.
- kalun/o** *gra* lyng (*Calluna*).
- kalus/o** *lfæ* *gra* **1** hersli; beinörshnútur, beinflóki, brotökkur. **2** sáravefnaður (á plöntu).
- kalv/a** **1** sköllóttur. **2** (um jörð o.þ.u.l.) auður, gróðurlaus. **-o** sköllóttur blettur, skalli. **-aĵo** skalli. **-eco** skalli, hárleysi. **-iĝi** verða sköllóttur. **-ulo** skalli, sköllóttur maður.
- kalvari/o** *lfæ* **1** krossfestingarskrín. **2** = **Kalvaria vojo**. **3** kúpuhvolf, kúpuhvelfing. **-a** sem lýtur að krossfestingarskríni. **K-a vojo** *kap* **1** Krossvegurinn. **2** pislarganga, þyrnibraut.
- Kalvari/o** Golgata (= **Golgoto**).
- Kalvin/o** *per* Kalvín. **-ano, -isto** kalvínstrúarmaður. **-ismo** kalvínstrú.
- kam/o** *tæk* kambur. **-a kontakto** *rtæ* kamsamband.

- Kamadev/o** *trú* Kama (ástarguð hindúa).
- kamarad/o** félagi, förunautur, lagsmaður. **-a** félagslegur, kompánlegur, lagsmennsku-. **-i** *áhl* leggja lag sitt við, vera félagi (e-s). **-eco** félagsskapur, lagsmennska. **-ino** (kven)félagi, förunautur.
- kamaril/o** hirðfólk, klíka.
- kambi/o** víxill.
- kambium/o** *gra* vaxtarvefur.
- Kambiz/o** *sag* Kambýses (Persakonungur).
- Kamboĝ/o** *ldf* Kambódía.
- kambri/o** *jar* kambrium. **antaŭ-o** forkambrium.
- Kamĉatk/o** *ldf* Kamtsjatka.
- kame/o** *vis* (upphleypt) eðalsteinsmynd.
- kamel/o** *dýr* úlfaldi (*Camelus*). **-edoĵ** úlfaldaætt (*Camelidæ*). **-ido** úlfaldafolald. **-ino** úlfaldahryssa. **-isto** úlfaldareki. **-pelisto** = **kamelisto**. **vir-o** úlfaldi.
- kameleon/o** = **ĥameleono**.
- kameli/o** *gra* kamelía (*Camellia*).
- kamembert/o** *mat* Camembert-ostur.
- kamen/o** arinn, eldstó, ofn. **-a** arin-. **-eto** lítill arinn. **-breto** arinhilla. **-kapuĉo** arinhiminn. **-tubo** reykháfur, strompur. **-tubisto** sótari.
- kamer/o** *tæk* **1** gluggalaust herbergi, kompa, klefi. **2** hólf; deild. **3** = **kamerao**. **-isto** *sag* **1** kammerherra. **2** = **kameraisto**. **gas-o** gasklefi. **nubo-o** *eðl* þokuhylki (= **kamero de Wilson**). **sparko-o** *rtæ* neistahylki. **ses-a** (um skammbyssu) sexhleyptur.
- kamera/o** kvikmyndavél. **-isto** kvikmyndari.
- kamerling/o** *kap* hirðherra páfans.
- Kamerun/o** *ldf* Kamerúnfjall. **-io** Kamerún. **-ia** kamerúnskur.
- kamfor/o** *efn* kamfóra. **-a** kamfóru-. **-arbo** *gra* kamfóruþré (*Cinnamomum camphora*). **-oleo** kamfóruolía. **-ujo** = **kamforarbo**.
- kamion/o** flutningabíll, vörubíll (= **ŝarĝaŭto**). **-i** *áhr* flytja í vörubíl. **-ado** flutningur með vörubíl. **-eto** lítill vörubíll, sendiferðabíll. **-isto** flutningsmaður, vörubílstjóri. **baskul-o** bíll með sturtu(m), sturtubíll.
- cisterno-o** tankbíll. **ŝpruc-o** úðabíll.
- kamizard/o** *sag* kamisard (e.k. franskur kalvínisti).
- kamizol/o** *sag* **1** nærskyrta, nærpeysa, bolur, kot. **2** upphlutur; jakki.
- kamlot/o** kamlot (e.k. fataefni).
- kamomil/o** *gra* **1** kamilla (*Matricaria (chamomilla)*). **2** kamillute.
- kamp/o** **1** akur, engi, graslendi, víðavangur. **2** völlum, svið. **3** svæði, svið. **4** grunnur. **-a** **1** merkur-, merkurinnar. **2** akur-. **3** sviðs-. **-i** *áhl* liggja við, liggja í tjöldum, tjalda. **-ado** tjaldvist. **-adeĵo** tjaldstæði, tjaldstaður. **-adismo** útilegulíf. **-aro** sveit, landsbyggð. **-arano** sveitamaður, bóndi. **-arana** sveitamanna-. **-eĵo** = **kampo**. **2**. **-isto** *bib* **1** landbúnaðarverkamaður; vinnumaður. **2** hirðingi. **-ulo** = **kamparano**. **-intenso elektra** *eðl* rafsviðsstyrkur. **-intenso magneta** *eðl* segulsviðsstyrkur. **Marso-o** *sag* Marsvöllur. **paf-o** skotmál. **vid-o** sjónsvið. **-a muso** hagamús.
- kampanet/o** *tón* klukkaspil (hljóðfæri).
- Kampani/o** *ldf* Kampanía (hérað á Ítalíu).
- kampanil/o** *hús* (sérstæður) klukkuturn, klukknatur, klukkustöpull.
- kampanj/o** *her* herferð.
- kampanul/o** *gra* bláklukka (*Campanula*). **rondfolia -o** bláklukka (*Campanula rotundifolia*). **-acoĵ** bláklukkuætt (*Campanulaceæ*). (**kampanulo** ≠ klukkublóm).
- kampeĉ/o** *gra* blátré, kampetsetré (*Hæmatoxylon campecheanum*).
- kamufl/i** *áhr* *her* **1** felubúa, dulbúa. **2** hylja. **-ado** hulning; dulbúningur. **-aĵo**, **-ilo** felubúningur, felugervi; yfirskin, leynilitur.
- Kana** *bib* Kana.
- kan/o** *gra **1** reyr; spanskreyr. **2** reyrpriki, reyrstafur. **3** sef. **-a** reyr-. **-a seĝo** tágastóll; reyrstóll. **-aĵo** reyrvefur. **-aro**, **-eĵo** reyrkjarr. **-birdo** = **akrocefalo**. **fiŝ-o** veiðistöng. **suker-o** *gra* sykurreyr (*Saccharum officinarum*).*

- kana/o** *gra* 1 kanna (planta) (*Canna*). 2 kana-skrift. 3 kana-bókstafur. **-acoj** keldublómaætt (*Cannaceae*).
- Kanaan/o** *bib* 1 Kanaan. 2 Kanaanland. **-a** kanaanískur, kanverskur. **-ido** Kanaaníti, Kanverji.
- kanab/o** *gra* hampur (*Cannabis*). **-a** hamp-, úr hampi. **-a apocino** s. **apocino**. **-ejo** hampekra. **-tolo** dúkur úr hampi.
- kanaben/o** *dýr* hörfinka (*Carduelis cannabina*).
- Kanad/o** *ldf* Kanada. **-a** kanadískur. **-ano** Kanadamaður.
- kanajl/o** þorpari, óþokki, ræfill, fantur. **-a** þorparalegur, fantalegur. **-aj homoj** hrakmenni (Dóm. 20:13). **-aĵo** óþokkbragð, dónaskapur, svik. **-aro** skrill, ruslaralyður.
- kanak/o** *per* Kanaki.
- kanal/o** *ldf lfæ ffa rtæ* 1 skurður. 2 síki, ræsi. 3 sund. 4 (í líffærum) göng. 5 pípa. 6 rás. 7 leið, samband, braut, milliganga. **-aro** skurðakerfi. **-eto lfæ** 1 ræsi, göturenna. 2 síki, lítill skurður. 3 pípa, rás; smuga. **-etaro** sikisgerð; skurðakerfi (= **kanalizacio**). **-igi** (um á) gera skipgengan, gera að skurði. **-izi** grafa skurð í gegnum. **buŝ-o** *hei* munnhol. **flank-o** hliðarskurður. **nutro-o** *lfæ* meltingarvegur. **spir-o** *lfæ* öndunarkerfi.
- kanalizaci/o** skurðakerfi.
- kanap/o** 1 legubekkur. 2 *mat* ristað brauð með áleggi. **-eto** tveggja manna legubekkur.
- kanari/o** *dýr* kanarífugl (*Serinus canaria*).
- Kanari/oj** *ldf* Kanaríeyjar. **-a** kanarískur, kanareyskur.
- Kanber/o** *ldf* Canberra (höfuðborg Ástralíu).
- kancelari/o** 1 stjórnarstofa. 2 skrifstofa. 3 stjórn. 4 skrifstofustarfslið. **-ano**, **-ulo** skrifstofumaður.
- kancelier/o** *lög* kanslari, innsiglismeistari. **lordo- -o** (í Bretlandi) dómsmálaráðherra.
- kancer/o** 1 *tæk gra* krabbi, krabbamein. 2 *dýr* krabbadýr, krabbi (*Cancer*). **-a** krabbameins-. **-ulo** krabbameinssjúklingur. **-ogena gra** sem veldur krabbameini. **-ologio** krabbameinsrannsóknir, krabbameinsfræði.
- sango-o** hvítblæði. **-ofobio** sjúklegur ótti við krabbamein.
- kand/o** kandís, kandíssykur. **-igi** verða að kandísi. **-izi** *áhr mat* sykra.
- kandel/o** 1 kerti. 2 *eðl* kerti, kandela (ljósstyrkseining). **-ingo** kertisstjaki. **-isto** kertasmiður, kertasteypari, kertasali. **K-festo** kyndilmessa. **altar-o**, **hor-o** altaris kert, altarisljós. **Hefner- -o** nýkerti. **seba -o** tólgarkerti. **vaks-o** vaxkerti.
- kandelabr/o** *bib* ljósastika, ljóshjálmur.
- Kandi/o** Krít.
- Kandid/o** *per* Candide.
- kandidat/o** 1 umsækjandi, frambjóðandi. 2 kandidate; prestsefni. **-i áhl** bjóða sig fram. **-eco** umsókn, framboð.
- kanefor/o** *fag* körfuberi.
- kanel/o** *hús her tón* 1 rák, skora. 2 skrúfugangur. 3 gróp. **-i áhr** 1 grópa. 2 riffla. **ŝraüb-o** *tæk* skrúfugangur.
- ina ŝraüb-o** skrúfugangur í ró.
- kaneloni/oj** *mat* pastarör.
- kanguru/o** *dýr* kengúra.
- kanibal/o** *per* 1 mannæta. 2 grimmdarseggur. **-ismo** mannát.
- kanin/o** *lfæ* augntönn (= **kojnodento**).
- kanis/o** *dýr* hundakyn (*Canis*). **-edoj** hundætt (*Canidae*).
- kanistr/o** 1 dós. 2 *kaþ* oblátuskrín. 3 *bif* bensíngeymir (= **benzinujo**).
- kanjon/o** gljúfur, hamragil, hamradalur.
- kankan/o** *inn* kankan (dans).
- kankr/o** *dýr* vatnakrabbi (*Potnamobius astacus*) (= **astako**). **-e** aftur á bak. **mar-eto** rækja.
- Kankr/o** *stj* Krabbinn (stjörnumerki). **tropiko de la -o** hvarfbaugur nyrðri.
- Kann/o** *ldf* 1 Canae. 2 Cannes.
- Kann/oj** = **Kanno**.
- kanon/o** *kaþ* 1 *her* fallbyssu. 2 (kirkju)regla. 3 skrá (yfir helga menn eða bækur Biblíunnar). 4 helgunarbæn. 5 *tón* keðjusöngur, kanón. **-a** 1 fallbyssu-. 2 kanónískur, kirkju-, kirkjulegur; helgifestur. **-a baterio** fallbyssusamstæða. **-a jaro** kirkjuár. **-a juro** kirkjuréttur. **-aj horoj** helgítíðir. **-i áhl** skjóta með fallbyssu. **-adi áhl** skjóta með fallbyssum. **-ado** stórskotahríð. **-aro** fallbyssur. **-eco** það að vera helgifestur, gildi.

-igi taka í heilagra manna tölu. **-isto 1** fallbyssuliði. **2** kirkjuréttarfræðingur. **bombo-o** sprengjuvarpa. **gulaŝ-o** her matsala hermanna.

kanonier/o fallbyssuliði.

kanonik/o *kaŝ* kanúki, kórsbróðir. **-a** kanúka-. **-aj horoj** tíðir, bænahald. **-aro** kórsbræður (biskupsdæmis). **-eco** kanúkatign. **-ejo** kórsbræðraráðhús. **-ino** nunna með prestsmötu. **ĉef-o** yfirkórsbróðir.

kanoniz/i *áhr kaŝ* taka í heilagra manna tölu, helgifesta. **-ado** helgifesta; helgun dýrlinga.

kanop/o *flf* innyflakrukka (há Fornegyptum).

Kanos/o *sag* Canossa-kastali (á Ítalíu).

kanot/o 1 bátur, skemmtibátur. **2 = kanuo.**

Kansas/o *ldf* Kansas (fylki í Bandaríkjunum). **-urbo** Kansas City (borg í Missouri).

kant/i *áhl 1* syngja. **2** kvaka. **3** kveða um, syngja um. **-o tón 1** söngur. **2** ljóð, kvæði. **3** þáttur (í kviðu).

La Alta K-o Ljóðaljóðin. **-aĉo** gróft ljóð. **-adi** *áhl* ljóða, syngja stöðugt. **-ado** söngur, það að syngja.

-aro söngbók, kvæðabók, ljóðasafn. **-eti** *áhl áhr* raula. **-eto** stuttur söngur. **-isto 1** söngvari. **2** skáld. **-arto**

söngfræði. **ek-i** *áhl áhr*, **ek-eti** *áhl áhr* fara að syngja, taka að kvaka. **for-i** *áhr* reka í burt með söng.

kun-i *áhl áhr* syngja saman; syngja með. **pri-i** *áhr* syngja um, lofsyngja. **re-aĵo 1** viðlag. **2** endurtekið

ljóð. **ĉen-o tón** keðjusöngur. **danko-o** þakkarljóð. **glor-o** lofsöngur. **majstroj -istoj** meistarásöngvarar.

not-i *áhl* syngja nótnaskil. **plor-o** harmljóð. **popol-o** þjóðlag. **sol-o** einsöngur. **sorĉ-o** töfrapula. **trem-o** sveifla.

Kantal/o *ldf* Cantal (fjall og hérað í Frakklandi).

kantalup/o *gra* kantaloþa (melónutegund) (*Cucumis melo* var. *cantalupensis*).

kantar/o *dýr* mjúkvængja (*Cantharis*).

kantarel/o *gra* kantarella (sveppur) (*Cantharellus*). **manĝebla -o** eggssveppur (*Cantharellus cibarius*) (= *ovofungo*).

kantarid/o *dýr* spanskfluga (*Lytta vesicatoria*).

kantat/o *tón* hátíðaljóð.

Kanti/o *per* Kant (þýskur heimspekingur. **-a** sem lýtur að kenningum Kants. **-ano** fylgismaður Kants. **-anismo** kenningar Kants.

kantik/o lofsöngur, sálmur.

kantilen/o *tón* hægt söngljóð.

kantilevr/o *hús* svifbiti. **-a ponto** svifbitabrú.

kantin/o veitingastaður, matsölubúð (fyrir ákveðinn hóp manna).

kanton/o 1 kantóna, fylki (í Sviss). **2** (í Frakklandi) hérað, lægsta lögsagnarumdæmi. **3** *jár* járnbrautarsvið milli aðvörunarmerkja. **-igo** *jár* innilokun járnbrautarsviðs, þannig að aðeins ein lest er á sviðinu á sérstökum tíma.

Kanton/o *ldf* Kanton (hafnarborg í Kína).

kantonment/o *her* vistaflokkun (hermanna), dvalarstaður (herfylkis). **-i** *áhl* setjast að. **-igi** vista (herlið).

kantor/o forsöngvari, söngstjóri.

kanu/o indíánabátur, kanó.

kanul/o *læk* holnál, sprautunál.

kanut/o *dýr* rauðbrýstingur.

kanvas/o 1 strammí, strigi. **2** frumdráttur.

kanzon/o lítill söngur; gamansöngur, gamanvísa. **-isto** gamansöngvari, vísnasmiður. **pri-i** *áhr* hæða í vísu.

kaolin/o *ste* postulínsleir.

kaos/o = haoso.

kap/o 1 höfuð; haus, kollur. **2** gáfur, skilningur. **3** maður sem heild. **4** maður. **po -o** fyrir mann, á nef. **5** yfirmaður, forstöðumaður. **6** höfuð, toppur, haus; efsti hluti(nn). **7** framhluti. **-a 1** höfuð-, haus-. **2** hugar-

-aĵo *mat* haus (dýrs sem matur). **-eto** lítið höfuð. **-ujo** hjálmur (kafarabúnings). **en-igi** taka í sig, læra.

mult(e)-a 1 marghöfðaður. **2** fjölmennur. **sen-a 1** höfuðlaus, hauslaus. **2** bjánalegur, hugsunarlaus. **sen-igi**

1 afhöfða, hálshöggva. **2** höggva toppinn af. **trans-iĝi** steypa stömpum, steypa sér kollhnís. **trans-iĝo**

kollhnís. **salti trans-iĝe = transkapiĝi.** **-antaŭe** á höfuðið, á hausinn. **-loko** höfðalag. **-turn(iĝ)o** *læk*

svimi. **-turna** svimandi. **brul-ulo** friðrofi. **dik-a** heimskur. **korn-uloj** djöflar. **kruc-o** vél þverstykkí.

lini-o endastöð. **malplen-ulo** aulabárður, auli, asni. **nud-a** berhöfðaður. **pafil-o** byssuskefti, byssuhaus. **pont-o** her fötfeita, stökkpallur. **ter-o** höfði. **vent-ulo** moðhaus. **-opiede** andfætis.

kapa *mfr* kappa, 10. bókstafur gríska stafrófsins (Κ, κ).

kapabl/a fær, hæfur. **-i áhr** vera fær; vera hæfur, geta. **-o, -eco** hæfileiki, dugnaður. **mal-a** ófær. **ne-a** óhæfur. **sen-a** treggáfaður. **sen-eco** gáfnatregða. **pens-a** greindur, gáfaður. **servo-a** vinnufær. **ŝarg-o** burðarþol.

kapacit/o *eðl* **vís raf** 1 rúmtak, rýmd. 2 afköst, afkastageta. **varmo-o** *eðl* varmarýmd. **-anco** *rtæ* rýmd, rafrýmd.

Kapadoci/o *sag* Kappadóka.

kape/i *áhl* sig fella segl, láta slá undan, láta reka (skip).

kapel/o *kaþ* 1 kapella, bænahús. 2 kór (í kirkju). 3 kirkjukór, söngflokkur; hljómsveit. **-ano** kapellán, kapelluprestur, hirðprestur. **-estro** kórstjóri; hljómsveitarstjóri.

Kapel/o *stj* Kapella, Kaupmannastjarnan (stjarnan α í Ökumanni).

kaper/i *áhl* taka, hertaka kaupskip. **-aĵo** hertekið kaupskip. **-isto** sjóræningi, löggiltur víkingur. **-letero** víkingaleyfi. **-ŝipo** sjóræningjaskip (sem á ófriðartíma aðstoðar flota heimalandsins með því að hertaka kaupskip), kapari. **for-i áhr** taka, hertaka (kaupskip).

Kapernaŭm/o *ldf* Kapernaum.

kapibar/o *dýr* vatnsnaggrís, flóðsvín.

kapilar/a *vís* 1 hárfinn. 2 háræða-. 3 hárpípu-. **-a altiro** hárpípukraftur. **-o** háræð. **-eco** *eðl* hárpípuhrif. **elektro-eco** *eðl* rafmagnshárpípuhrif.

kapital/o *efh* 1 höfuðstóll, stofnfé, fjármagn. 2 fjármunir. 3 auðvald. 4 innstæða, eignir. 5 framleiðslufé. **cirkula -o** veltufé. **fiksa -o** fastafjármunir. **-eto** lítið fjármagn. **-igi** 1 breyta í innstæðufé. 2 safna fé. **-ismo** auðvaldskerfi, kapitalismi. **-isto** *efh* kapitalisti, auðjöfur. **grand-isto** auðkýfingur. **spez-o** veltufjármunir, veltufé. **ŝtat-ismo** ríkiskapitalismi.

kapitan/o 1 skipstjóri. 2 kafeinn, höfuðsmaður. 3 sjóliðsforingi. 4 flugstjóri. 5 fyrirlíði. 6 (iðn)rekandi. **-eco** kaufeinsembætti.

kapitel/o *hús* súluhöfuð.

Kapitol/o *sag* 1 Kapítólhæð (í Rómaborg), Kapitolium. 2 Kapitol.

kapitul/o 1 *gra* blómkollur (*Capitulum*). 2 *kaþ* samkunda klausturfólks; kórsbræðrasamkunda. 3 riddarafélag; frímúrarafélag.

kapitulac/i *áhl* gefast upp. **-o** uppgjöf.

kapok/o *gra* kapok. **-uĵo, -arbo** kapoktré (*Ceipa*).

kapon/o 1 geldhani. 2 geldingur. **-voĉo** falsetta.

kapor/o *gra* 1 kaparrunni (*Capparis*). 2 kapar (e.k. súrs).

kaporal/o *her* riðilsstjóri, liðþjálfari.

kapot/o *bif* 1 regnkápa (með hettu); hettukúfl. 2 vélarlok.

kapr/o *dýr* geit (*Capra*). **-a** geitar-, geita-, geitarlegur. **-aĵo** geitakjöt. **-eto** ung geit. **-ido** kiðlingur. **-idaĵo** kiðlingakjöt. **-ino** geit. **-ina lakto** geitarmjólk. **K-ino** *stj* Geitin, Kapella, Kaupmannastjarnan (stjarnan α í Ökumanni). **-obleki** *áhl* (um geitfé) jarma. **-opieda** *goð* geitfættur. **-oviro** 1 skógarpúki, Fánn. 2 (*fornl.*) hafur, geithafur. **vir-o** hafur. **-oledo** geitaleður, kiðskinn. **alpa -o** steingeit.

kaprat/o *efn* kaprat.

Kapre/o *ldf* Kaprí (eyja við Napólí).

kapreol/o *dýr* ráddýr (*Capreolus*). **-ino** ráddýrshind.

kapric/o duttlungar, tiktúrur. **-a** duttlungafullur, mislyndur; duttlungasamur. **-e** duttlungafullt; duttlungasamlega. **-i** *áhl* fyllast duttlungum.

kaprifoli/o *gra* geitalauf, geitblöðungur (runnar) (*Lonicera caprifolium*). **-acoj** geitblaðsætt.

Kaprikorn/o *stj* Steingeitin (stjörnumerki). **tropiko de la -o** hvarfbaugur syðri.

kaprilat/o *efn* kaprýlat. **-a acido** kaprýlsýra.

kaprimulg/o *dýr* nátthrafn, náttfari (*Caprimulgus*).

kapriol/o 1 hopp, stökk; skrípalæti. 2 hafrahopp. 3 heljarstökk.

kapronat/o *efn* kaprónat. **-a acido** kaprónsýra.

kapsel/o *gra* hjartarfí (*Capsella*). **paŝtista -o** *gra* hjartarfí (*Capsella bursa pastoris*).

- kapsik/o** *gra* spænskur pipar (*Capsicum annum*).
- Kapstad/o** = **Kab-urbo**.
- kapstan/o** *tæk sig* spil, gangspil, akkerisvinda.
- kapsul/o** *efn lyf* **1** *tæk* flöskutappi. **2** hylki; dós, nisti. **3** *gra* hýði, fræbelgur. **4** *lfæ* poki, belgur. **artika -o** liðpoki. **en-igi** setja í hylki. **sen-igi** *sku* **1** opna (flösku). **2** skera burt nýrnepoka úr. **eksploða -o** hvellhetta.
- kapt/i áhr** **1** grípa, þrífa, taka (fastan), ná í. **2** fanga, veiða; ná á sitt vald. **3** sjá fyrir, skilja. **4** töfra, hrífa. **5** fá; snara. **-u** tak hann fastan. **-o** **1** grip, hrifs. **2** veiði; fengur. **3** handtaka. **-adi áhr** ná oft, hrífa. **-ado** **1** tak, taka, grip. **2** veiði, það að veiða. **fiš-ado** fiskveiði. **-(it)ajo** **1** fang, veiði; herfang. **2** bráð, ránsfengur. **-ema** fikinn, ágjarn. **-iği** **1** festast, vera fanginn. **2** töfrast. **-ilo** **1** gildra; snara. **2** bragð. **-ilisto** loðdýraveiðimaður. **-isto** fangari, sá sem tekur til fanga. **-ito** fangi. **-iteco** varðhald, fangelsisvist. **-itejo** fangabúðir. **ek-i áhr** **1** þrífa í, þrífa til. **2** heyrast. **el-i áhr** hafa (e-ð) (**el iu** = út úr e-m). **en-i áhr** **1** snara; veiða í tálsnöru. **2** taka í sig. **en-iği** festast. **for-i áhr** **1** ræna. **2** herleiða. **for-itaro** hinir herleiddu. **(for)-iteco** útlegg; herleiðing. **kun-ito** sambandingi. **ne-eblo** óvinnandi; óheyrnlegur; sem ekki er hægt að ná. **re-i áhr** taka aftur; ná aftur. **sin-ado** eltingarleikur. **maš-ilo** snara. **muš-ulo** **1** *dýr* flugnabani (*Muscicapa*). **2** *gra* sóldögg (= *dioneo*).
- Kapu/o** *ldf* Kapúa.
- kapucen/o** hettumunkur. **-a** **1** hettumunks-. **2** hettu-. **-a kolombo** hettudúfa. **-a simio** hettuapi. **-ajo** ófáguð prédikun.
- kapuê/o** *sig tæk* **1** hetta, kuflihetta. **2** andskjól, hjáskjól. **3** blæja (á bíl), hlíf. **4** lok. **-i áhr** setja hettu á; setja lok á.
- kapus/o** *sig* stefna (skíps). **kompassa -angulo**, **kompassa -o** ferð eftir áttavita. **vera -angulo** rétt stefna. **-linio** stefnulína.
- kaput/a** *nýy* búinn að vera.
- kar/a** **1** kær. **2** dýr. **3** dýrmætur. **-e** dýru verði, háu verði. **-eco** dýrleiki. **-ega** **1** mjög kær. **2** mjög dýr. **-iĝo** verðhækkun. **-ulo** elskan. **mal-a** ódýr. **mal-eco** lágt verð. **mal-iĝo** verðlækkun.
- kara/o** *gra* (vatnajurt, höfð í fiskabúrum) (*Chara*).
- karab/o** *dýr* járnsmiður (*Carabus*). **-edoĵ** járnsmiðaaett (*Carabidae*).
- karaben/o** riddarabyssa. **-isto** ríffilskytta.
- Karaĉi/o** *ldf* Karachi (hafnarborg í Pakistan).
- karadri/o** = **ĥaradrio**.
- karaf/o** vatnsflaska, borðflaska, karafla. **-eto** (lítill) borðflaska, lítill karafla.
- karagan/o** *gra* baunatré, kergi (*Caragana*).
- karaib/a** = **kariba**.
- karak/o** *inn* karkari (e.k. kaupskip frá miðöldum).
- karakal/o** *dýr* eyðimerkurgaupa (*Lynx caracal*).
- Karakal/o** *per* Caracalla (rómverskur keisari).
- Karakas/o** *ldf* Caracas (höfuðborg Venesúela).
- karakol/i** *áhl* sveifla hesti, gera sveiflur með hesti. **-o** (um hest) snúningur, sveifla.
- Karakorum/o** *ldf* Karakorum (fjallgarður í Mið-Asíu).
- karakter/o** *lif sál* **1** skapferli, skapgerð, lunderni. **2** einkenni. **3** sérkenni. **4** eiginleiki. *en mia karaktero de:* sem. **5** fastur vilji, staðfesta. **-a** **1** skapgerðar-. **2** einkennandi. **-hava** reglusamur, traustur. **-ologio** *sál* skapgerðafræði. **divers-aj** misþátta. **sen-a** **1** hversdagslegur. **2** marklaus. **skrib-o** rithönd.
- karakteristik/o** *stæ* kennitala (lógariþma).
- karakteriz/i áhr** **1** einkenna, auðkenna. **2** sérkenna. **-a** einkennandi; einkennilegur. **-ado** lýsing. **-ajo** *eðl* einkenni. **-ilo** = **karakteristiko**.
- karakul/o** **1** karakúlfé. **2** karakúlskinn.
- karambol/i** *áhl* **1** rekast á (einkum í biljarð). **2** = **kolizii**. **-o ská** **1** árekstur (í biljarð). **2** = **kolizio**.
- karamel/o** *mat* sykra, karamella. **-iği** brenna í karamellu. **-bombono** karamella (sælgæti).
- karapac/o** *dýr* bakskel (á dýrum).
- Karar/o** *ldf* Carrara (borg á Ítalíu).
- karas/o** *dýr* grænkarpi (*Cyprinus carassius*). **or-o** gullfiskur.
- karat/o** karat.

- karate/o** *íþr* karate.
- karavan/o** 1 ferðamannalest, kaupmannalest; samferðarmenn. 2 hjólhýsi. **-ejo** 1 lestarmannagististaður. 2 hjólhýsastæði.
- karavel/o** *sig* karavella.
- karb/o** 1 kol. 2 **fajraj -oj** glóðir elds. 3 kolamoli. **-a** kola-. **-aĵo** kolaefni. **-ejo** *sig* kolageymsla, kolarúm (á skipi), kolastía. **-ero** kolamoli. **-eto** kolasalli; viðarkol. **-ido** = **karbonido**. **-igi** 1 gera að (viðar)kolum. 2 sviða. **-igejo** *efn* kolabrennsluofn. **-igisto** kolagerðarmaður. **-iĝi** brenna; verða að kolum. **-isto** 1 = **karbigisto**. 2 kolakaupmaður. **-ujo** *bib* 1 kolafata, kolakassi. 2 glóðarker. **-umi** *áhl sig* kola. **-obaseno** kolasvæði. **-odona** *jar* sem í eru kol. **-ofiŝo**, **-ogado** ufsi. **-ogruzo** kolasalli. **-ominejo** kolanáma. **-opintoj** kolaskaut. **-opolvo** kolaryk. **-ostako** viðarhlaði (til kolagerðar). **fulgo-o** jarðbiksrik kol. **ligno-o** viðarkol. **min-o** steinkol. **osto-o** beinkol. **ŝton-o**, **ter-o** steinkol.
- karbaminat/o** *efn* karbaminat. **-a acido** karbamínsýra.
- karbazol/o** *efn* karbasól.
- karbil/o** *efn* karbýl. **-amino** karbýlamínó.
- karbinol/o** *efn* karbínól.
- karbo/** *vís* kol-, kolefnis-, karbó-.
- karboksil/o** *efn* karból. **-a acido** karbólsýra (= **ferolo**).
- karbol/o** = **karboksilo**.
- karboline/o** *efn* karból.
- karbon/** *efn* kolefnis-. **-acidoj** kolefnissýrur.
- karbon/o** *efn* kolefni (C). **-a** kol-. **-ato** karbónat. **-a dioksido** koltvísýringur. **-a disulfido** koltvísúlfíð. **-a monoksido** kolsýringur. **-a tetraklorido** tetraklórcolefni. **-hidrato** kolvetni. **-ido** karbíður. **hidro-ido** hýdrókarbíður. **-ilo** karbónýl. **-igi**, **-izi** = **karbigi**. **di-ato** bikarbónat, tvíkarbónat. **natria di-ato** natríumbíkarbónat, matarsóði, bökunarsóði.
- karbonad/o** 1 *mat* kjöt steikt yfir kolum, steik á rist. 2 *ste* svartur demantur í borvél.
- Karbonar/o** *sag* Karbonari. **-ismo** Karbonarismi (leynifélag á Ítalíu á 19. öld).
- karboni/o** *jar* 1 kolatímabil, karbón. 2 karbónsjarðmyndun.
- karborund/o** *efn* kísilkarbíður.
- karbunkl/o** *læk gra* 1 drepkýli, kveisukýli. 2 kýlasótt; miltisbrandsdrep.
- karbunkol/o** *ste* karbúnkúlus.
- karbur/i** *áhr efn* 1 blanda (e-ð) kolefni. 2 blanda hýdrókarbíði við lofttegund. **-aĵo** kolefnisblanda. **-ilo** *bif* blöndungur, karbúlator.
- karburator/o** = **karburilo**.
- karcer/o** 1 klefi. 2 dýflissa. 3 fangaklefi. **en-igi** setja í fangelsi. **kel-o** klefi í dýflissu, neðanjarðarklefi. **-puno** refsingarhald.
- karcin/o** *dýr* strandkrabbi (*Carcinus*).
- karcinom/o** *læk* krabbamein, þekjukrabbi. **-ozo** krabbameinager.
- kard/o** *gra* þistill. **-i** *áhr* kemba (ull). **-ilo** ullarkambur. **-lanoj** kembd ull. **-omaŝino** kembivél. **Mari-o** mariuþistill (*Silybum Marianum*).
- kardamin/o** *gra* hrafnaklukka (*Cardamine*).
- kardamom/o** *gra* kardemomma (*Elettaria cardamomum*).
- kardan/o** *tæk* hjaraliður (einnig **kardanartiko**).
- kardel/o** *dýr* þistilfinka (*Carduelis*). **flam-o** auðnutittlingur (*C. flammea*).
- kardi/** *vís* grískt forskeyti sem merkir hjarta-. **-ografo** hjarta(línu)ritari. **-ogramo** hjarta(línu)rit. **elektro-ografo** hjartarafriti. **elektro-ografio** hjartarafritun. **-ologo** hjartalæknir. **-ologio** hjartalæknisfræði. **-opatio** hjartasjúkdómar. **-otomio** hjartaskurður. *Ath.* það á að forðast notkun **kardio** í merkingu **kardjo**.
- kardin/o** *gluggahespa*; hurðarlok.
- kardinal/o** *kaþ* kardináli. **-a** 1 kardinála-. 2 aðal-, höfuð-, grundvallar-. 3 frum-. **-a nombro** frumtala. **-a punkto** höfuðátt. **-aro** kardinálfélag. **-eco** kardinálaembætti, kardinálatign. **-igi** útnefna kardinála. **-birdo** *dýr* kardinálafugl (*Cardinalis*).
- kardjo/o** *lfæ* magamunni. **-algio** *gra* bringspalaverkur, brjóstsviði. **-ospaso** magamunnakrampi. **-otomio** magamunnaskurður.

- kardon/o** *gra* ætíðistill (*Cynara cardunculus*).
- kare/o** *mat* **1** karrí. **2** karríréttur.
- kareks/o** *gra* stór, stargresi (*Carex*).
- Kareli/o** *ldf* Karelía (lýðveldi í Rússneska ríkjasambandinu).
- karen/o** **1** *sig flu* skrokkur (skips eða flugbáts). **2** *lfæ* spori (á líffæri). **3** *gra* kjölur (á blómi). **-i** *áhr* leggja (skip) á hliðina (til hreinsunar eða viðgerðar). **-forma** kjöllaga.
- karenc/o** *lif* næringarskortur. **-a** vegna næringarskorts.
- kares/i** *áhr* **1** strjúka, kjassa, klappa, gæla við. **2** hressa; stilla, hugga. **3** ívilna. **-a** **1** lágur; mildur. **2** gælu-. **-e** ástúðlega. **-o** klapp, kjass. **-ado** kjass, strok. **-ema** ástúðlegur, ástríkur; káfandi, síkjassandi. **-inda** elskulegur, sætur. **mal-i** *áhr* snoppunga, berja; kúga. **flat-i** *áhr* smjæðra fyrir. **pri-i** *áhr* gera mikið úr, sýna (e-m) mikla virðingu.
- Karesm/o** *kri* langafasta, sjöviknafasta. **-omezo** miðfasta.
- karet/o** *dýr* sæskjaldbaka (*Caretta*).
- karg/o** *sig jár* farmur, frakt, fluttar vörur. **-i** *áhr* hlaða, lesta. **-omasto** bóma. **-okapablo** farmrými.
- olisto** farmskrá. **-opezo** brúttópyngd (skips). **-oŝipo** vöruflutningaskip.
- kari/o** *læk* beináta; tannáta. **-igi** koma í beinátu. **-iĝi** (um bein) skemmast.
- Kari/o** *ldf* Karía. **-ano** Karíbúi.
- kariatid/o** *hús* myndastytta undir múrbrúm, súla í konumynd, meyjarsúla.
- karib/a** *ldf* Karíba-. **K-a Maro** Karíbahaf.
- Karibd/a** *goð* Karybdís (ófreskja sem olli hringiðu í Messínusundi).
- karibu/o** hreindýr (í Kanada).
- karier/o** **1** lífsskeið, braut; starfsferill. **2** köllun, starf. **-adi** *áhl* hafa sig áfram. **-emo**, **-ismo** framagirni.
- isto** framagosi, potari. **-tabelo** náms- og starfsferilsskrá, ferilsskrá.
- karik/o** *gra* **1** melónutré (*Carica*). **2** = **karekso**.
- karikatur/o** skrípamynd, skopmynd, háðmynd; afskræmi. **-a** skrípa-, skop-. **-i** *áhr* gera skopmynd af.
- isto** skrípamyndateknari, skopmyndateknari, skopteiknari.
- kariljon/o** klukknahtjómur, klukknahtspil. **-i** *áhl* samhringja.
- karin/o** *dýr lfæ* spori. **trakea** **-o** barkaspori. **sen-uloj** strútfuglar (*Ratitæ*).
- Karinti/o** *ldf* Kernt (hérað í Austurríki).
- kariofil/o** *gra* negull. **-acoj** hjartagrasaætt (*Caryophyllaceæ*). **-ujo** = **kariofilarbo**. **-arbo** negultré (*Eugenia caryophyllata*). **-dianto** negulblóm. (*Dianthus caryophyllus*). **-mirto** = **kariofilarbo**. **-oleo** negulolía.
- kariokinez/o** *lif* litningadeiling.
- kariol/o** *sag* **1** kerra, léttikerra. **2** hraður póstvagn (fyrir ferðamenn).
- kariops/o** *gra* korn, grasaldin.
- Karis/oj** *goð* þokkagyðjur.
- karitat/o** *kap* kærleikur.
- karj/o** *gra* hikkoritré (*Carja*).
- Karkonoŝ/o** *ldf* Riesengebirge, Risafjöll.
- Karl/o** *per* Karl.
- karlin/o** *gra* þistill (*Carlina*).
- karm/o** *trú* karma, forlög.
- karmanjol/o** söngur og dans Jakobína (í Frakklandi).
- Karmel/o** *ldf kap* **1** Karmelfjall. **2** Karmelregla. **-ano** Karmelmunkur. **-anino** Karmelnunna.
- karmezin/a** dökkrauður, lífrauður. **-o** dökkrautt, dökkrauður litur.
- karmin/o** rósráuður litur. **-a** rósráuður, hárauður, fagurrauður. **-i** *áhr* gera rósráuðan.
- karminativ/a** *lyf* sem minnkar vindverki, vindeyðandi.
- karn/o** **1** kjöt. **2** hold. **3** aldinkjöt. **-a** **1** kjöt-; holda-. **2** holdlegur. **3** mannlegur. **-aĵoj** *fag* (í málverki) naktir líkamshlutar. **-ejo** líkhús. **-ulo** dauðlegur maður. **-odika**, **-ohava** holdgur, holdmikill. **-omanĝa** kjötetandi. **-omanĝuloj** *dýr* kjötætur (*Carnivora*). **-oŝira** sundurrífandi, rángjarn. **-ovora** *nyý* kjötetandi. **dis-i** *áhr*, **dis-iĝi** *áhr* *trú* **1** sundurrífa. **2** taka hold af. **en-iĝi** *læk trú* holdgast. **en-iĝ(ad)o** holdgun. **reen-iĝi** endurholdgast. **reen-iĝo** endurholdgun. **sen-a** holdlaus. **dento-o** tannhold (= **gingivo**). **tibi-o** kálfi (=

suro).

Karnak/o *ldf* Karnak: **1** þorp í Egyptalandi. **2** þorp á Bretaníuskaga.

karnalit/o *ste* karnalit.

karnaval/o kjötkveðjuhátíð.

karneol/o *ste* karneól.

kar/o tígull (í spilum). **-a** tígla-. **-vice** eins og tíglar í spilum.

karob/o *gra* Jóhannesarbrauð. **-ujo** = **karobarbo**. **-arbo** Jóhannesarbrauðtré (*Ceratonia siliqua*).

karol/o gleðisöngur. **kristnaska -o** jólasöngur, jólakvæði. **paska -o** páskasöngur.

Karol/o *per* Karl. **-o la Granda** Karlamagnús. **-a 1** Karólína. **2** frá tímum Karlamagnúsar. **-ido** Karlungur. **-ino** Karólína.

Karolin/o *ldf* **1** Karólína (tvö fylki í Bandaríkjunum): **Norda -o** Norður-Karólína. **Suda -o** Suður-Karólína.

2 Karólínueyjar (í Kyrrahafi).

Karon/o *god* Karon (ferjumaður sem flytur sálir framliðinna yfir um í undirheima).

karoseri/o *bif* vagngrind. **-isto** vagnasmiður.

karot/o *gra* gulrót (*Daucus carota*).

karoten/o *efn* karótín (litarefni).

karotid/o *lfæ* hálsæð.

karp/o 1 *dýr* vatnakarfi, vatnakarpi (*Cyprinus carpio*). **2** *lfæ* úlnliður, hreifi, úlnliðsbein. **-a** úlnliðs-. **-ido** smákarfi.

Karpat/oj *ldf* Karpatafjöll. **-a** Karpata-, frá Karpatafjöllum, sem liggur í Karpatafjöllum.

karpe/o = **karpo 2**.

karpel/o *gra* fræblað.

karpén/o *gra* agnbeyki (*Carpinus betulus*).

Karpentari/a Golfo *ldf* Carpentariaflói.

karpologi/o *gra* aldinfræði.

karst/o *jar* karst.

kart/o 1 kort, spjald, bréf. **2** matseðill. **3** seðill, miði. **4** spil. **5** landabréf (= **mapo**). **-a** spila-, á spilum.

-aro 1 spilastokkur. **2** spjaldskrá. **3** kortabók, landabréfabók (= **maparo**, **atlaso**). **-eto 1** nafnspjald, nafnseðill. **2** einkennismiði. **-aŭguri áhl**, **-odiveni áhl** spá í spil. **-odomo** spilaborg. **-oteko** spjaldskrá (rkassi).

invit-o boðskort. **lud-o** spil (= **karto**, **4**). **manĝ-o** matseðill (= **karto**, **2**). **membro-o** félagsskírteini; flokksskírteini. **poŝt-o** póstspjald, póstkort. **tru-o** gataspjald. **vizit-o** nafnspjald.

Kartag/o *ldf* Karþagó. **-ano** Karþverji. **-a** karþverskur.

Kartagen/o *ldf* Cartagena: **1** á Spáni. **2** í Kólumbíu.

kartam/o *gra* litunarpistill (*Carthamus tinctorius*).

kartav/i áhl vera kverkmæltur, vera gormæltur.

kartel/o 1 *sag* hólmgönguboð. **2** *hag* verslunarsamsteypa. **3** *fél* samband stéttarfélaga. **-igi** gera verslunarsamsteypu. **mal-igo** bann á verslunarsamsteypum.

Kartezi/o *per* Descartes (franskur heimspekingur). **-a** *stæ* sem lýtur að Descartes, Kartesíusar-. **ortaj -aj koordinatoj** þverstæð Kartesíusarhnit. **-a koordinatsistemo** Kartesíusarhnitakerfi. **-ano** fylgismaður Descartes. **-anismo** heimspekikeningar Descartes.

kartilag/o brjósk. **-a** brjósk-, brjóskkenndur.

kartoĉ/o 1 skothylki, patróna. **2** fylling (t.d. í kúlupenna). **3** hylki; kassetta, snælda. **blanka -o** *ljó* púðurskot. **-ego** sprengikúla. **-ujo** skothylkjataska. **-rubando** skothylkjaband, patrónuband. **-ŝargilo** skothleðslutæki. **-zono** skotfærabelti.

kartograf/o *ldf* kortagerðarmaður. **-io** kortagerð. **desegnisto-o** landakortateiknari.

karton/o 1 pappi. **2** pappaskja. **3** uppkast, frumdráttur. **-a** papp-, úr papp. **-i áhr** binda í papp, spjalda. **-aĵo** pappavara. **pajlo-o** hálpappi. **muldo-o** pappirsdeig.

kartotek/o spjaldskrá.

Kartum/o *ldf* Khartoum (höfuðborg Súdans).

kartuŝ/o *hús* flf skrautumgerð, umgerð.

kartuzi/o klaustur Chartreux-munka. **-ano** *kaþ* Chartreux-munkur. **-ana likvoro** Chartreux-vín.

kartvel/o *per* Georgíumaður, Grúsiubúi. **-a** georgískur. **K-io, K-ujo** = **Gruzujo**.

- karunkl/o** *lfæ* sepi, doppa. **larma -o** táradoppa.
- karusel/o** **1** riddaraleikur. **2** hringekja. **-i** *áhl* fara í hringekju.
- karvi/o** *gra* kúmen (*Carum carvi*). **-brando** kúmenbrennivín.
- kas/o** **1** peningakassi. **2** sjóður. **-a** peningakassa(ns); sjóð-. **-ejo** sjóður. **-eto** sparibaukur. **-isto** gjaldkeri, féhirðir. **-libro** kassabók. **-mono** *ver* peningar í kassanum, fé í kassa. **-registrilo** *ver* búðarkassi. **en-igi** leysa inn. **prunto-o** lánasjóður. **ŝpar-o** sparisjóður.
- kasaci/o** *lög* ógilding. **-i** *áhr* ónýta, ógilda.
- Kasandr/o** *per* Cassandra (Príamusardóttir).
- kasav/o** **1** manjoksmjöl. **2** manjoksbrauð.
- kaserol/o** skaftpottur, kersleif.
- kaset/o** *ljó* **1** snældi, kassetta. **2** hylki (í ljósmyndavél).
- kasi/o** *gra* **1** kassíuættkvísl (*Cassia*). **2** kassíutré. **fistul-o** (*Cassia fistula*). **sen-a-o** kassíurunni, en laufblöð hans eru senna.
- Kasi/o** *per* Cassíus.
- Kasiope/o** *stj* Kassíópeja, Mariurokkur (stjörnumerki).
- kasis/o** sólberjavín.
- kasiterit/o** *vis* tinoxíð, kassiterít.
- kask/o** **1** hjálmur. **2** stálhúfa. **3** sólarhjálmur. **-ofloro** = **akonito**. **-oporta** hjálmkrýndur. **fer-o** stálhúfa.
- kresto-o** skúfaður hjálmur. **lan-o** ullarhetta. **pint-o** broddhjálmur. **sun-o** = **kasko** **3**.
- kaskad/o** *tæk* **1** foss, flúðir. **2** flaumur, flóð. **-a** **sistemo** steypikerfí. **-ego** fossgljúfur (= **katarakto** **2**). **-eto** lítill foss. **-i** *áhl* fossa.
- kasked/o** derhúfa.
- kason/o** *tæk* *hús* sökkviker. **-malsano** *læk* kafaraveiki.
- Kaspi/o** *ldf* Kaspíahaf. **-a** Kaspía-, sem lýtur að Kaspíahafi. **la -a Maro** = **Kaspio**.
- kast/o** þjóðfélagsstétt. **-a** stéttar-, stétta-. **-ismo** stéttakerfí. **sen-a** **1** utan stétta. **2** stéttlaus.
- kastanjet/o** handskella, kastanetta.
- kastel/o** *sig* **1** kastali. **2** höll. **3** (á skipi) vígi. **-estro**, **-mastro** kastalastjóri, hallarherra. **-urbo** vígð borg. **himer-o**, **nub-o** skýjaborg, loftkastali.
- Kastili/o** *ldf* Kastilía. **-a** frá Kastilíu, kastilískur. **-ano** Kastilíubúi. **Nov- -o** Nýja-Kastilía. **Malnov- -o** Fornkastilía.
- kastor/o** *dýr* **1** bjór, bifur (*Castor*). **2** bjórskinn, bifurskinn.
- Kastor/o** **1** *goð* Kastor. **2** *stj* Kastor (stjarnan α í Tvíburunum).
- kastore/o** *lyf* bifurvökvi.
- kastr/i** *áhr* gelda. **-ado**, **-iĝo** gelding, vönun. **-ito** geldingur; sauður.
- kasuar/o** = **kazuaro**.
- kaŝ/i** *áhr* fela, leyna. **sin -i**, **-iĝi** fela sig, felast, leynast. **-a** laumulegur; leynilegur. **-e** laumulega; á laun. **-o** **1** uppgerð. **2** leyndarmál. **-ado** uppgerð; leynd. **-aĵo** leynd, leyndardómur. **-ebla** leynandi. **-eco** óskýrleiki. **-ejo** felustaður, fylgsni. **-ema** dulur, dularfullur. **-iĝo** feluleikur. **-iĝejo** = **kaŝejo**. **-ilo** hula. **-isto** þjófsnautur. **-ita** leyndur, hulinn, dulinn, falinn. **-ite** laumulega. **-itaĵo** leyndarmál. **-iteco** óskýrleiki. **mal-i** *áhr* *útv* **1** leiða í ljós, koma (e-u) upp. **2** opinbera, birta. **mal-o** opinberun. **mal-a** **1** hreinskilinn, einlægur. **2** bersýnilegur; augljós. **mal-eco** **1** hreinskilni. **2** bersýnileiki. **mal-ema** ódulur. **mal-iĝi** vera opinberaður. **ne-ebla** óleynandi. *Tuso kaj amo ne estas -eblaj*, sbr. ást og ofsakláði er óleynandi. **re-i** *áhr* fela á ný. *Ath. kaŝ* er einnig notað sem eins konar forskeyti í merkingu: dul-, laumu-: **-nomo** dulnefni; **-pasaĝero** laumufarþegi.
- kaŝmir/o** **1** kasmír. **2** kasmírskal.
- Kaŝmir/o** *ldf* Kasmír, Kashmír. **-ano** Kasmírúbúi. **-a** **kapro** kasmírgeit.
- kaŝtan/o** *gra* **1** kastaníuhnot, kastaníuhneta (= **marono**). **2** hrossakastanía (= **ĉevalkaŝtano**, **hipokaŝtano**).
- ujo**, **-arbo** kastanía (*Castanea*). **-bruna**, **-kolora** kastaníubrúnn. **-hara** hnotbrúnhærður, jarpur. **mar-o** ígulker (= **ehino**).
- kat/o** *dýr* köttur (*Felis ocreata*). **la K-o kun botoj** stígvélaði kötturinn. **-a** kattarlegur; kattar-. **-aĵo** kattarverk. **-eto** **1** kisa. **2** lítill stelpa, telpa. **-ido** kettlingur. **-ino** læða, bleyða. **vir-o** fressköttur. **-birdo** *dýr* kattfugl (*Galeoscoptes carolinensis*). **-herbo** **1** kattablóm (= **katarío**). **2** garðabrúða (= **valeriano**).

mustel-o húsmörður (= **foino**).

katabat/a *veð* fall-, niður-, ofan-.

katabol/o *læk* sundrun, niðurrif.

katadioptrik/o *eðl* fræði um endurkast ljóssins.

katalfalk/o líkpallur.

katafarez/o *efn læk* rafdráttur.

kataklism/o *ldf* umbylting, náttúruhamfarir.

katakomb/o grafhelli, grafhvelving, katakomba.

katakrez/o *mfr* notkun orðs í frábrugðinni merkingu (t.d. *la piedoj de seĝo*).

katalaŭn/o *sag* Catalauni (þjóðflokkur í Gallíu).

katalekt/a *ská* stýfður (með síðasta braglið stytta um atkvæði).

katalepsi/o *læk* stírdun, dástjarni. **-a** stjarni, stjarna-. **-ulo** stjarni maður.

kataliz/i *áhr efn* hvata. **-o** hvötun. **-a** hvötunar-. **-ilo** hvati, hvati. **mem-o** sjálfhvötun.

katalog/o skrá, listi; verðskrá. **-i** *áhr* skrá, skrásetja.

katalp/o *gra* trompettré (*Catalpa*).

katalun/o *per* Katalóníumaður. **-a** frá Katalóníu, í Katalóníu, Katalóníu-. **K-io, K-ujo** *ldf* Katalónía.

katamaran/o *sig* tvíbolungur (seglbátur með tveimur skrokkum).

kataplasm/o *læk* bakstur, lyfjabakstur.

katapult/o **1** valslöngva. **2** slöngvívél; kastvél. **-i** *áhr* slöngva.

katar/o *læk* kvef, rennsli, útferð, slímhúðarþroti, slímhimnubólga. **naza -o = korizo. intesta -o = disenterio. vezika -o = blenoreo. -a** kvef-. **-ema** sem á vanda til kvefs, kvefsækinn. **fojno-o** sumarkvef, ofnæmi fyrir frjódufti o.þ.h.

Katar/o *ldf* Katar, Qatar.

katarakto/o *læk* **1** drer, star, vagl, ský (á auga). **2 = kaskadego.**

katari/o *gra* kattamynta (*Nepeta cataria*).

katart/o *dýr* kalkúngammur (*Cathartes*). **-edoj** hrævarætt (*Cathartidae*).

katastr/o *hag* jarðabók, fasteignaskrá. **-a** jarðabóka(r)-. **-i** *áhr* skrásetja í jarðabók. **-ejo** fasteignaskrifstofa.

katastrof/o *bók* **1** stórslys, ófarir. **2** endalok (leikrit). **-a** örlagaríkur, hroðalegur.

katatoni/o *læk* geðstjarni, hugstol. **-a** hugstols-.

katêcu/o *gra* katekú. **-areko** betelpálmi (*Areca cathecu*) (= **betelpalmo**). **-palmo = katecuareko.**

katedr/o *kri* **1** kennarastóll; kennarastúka. **2** prédikunarstóll; ræðupúlt. **3** biskupsstóll. **-a** dómkirkju-; opinber. **el-e** opinberlega; áreiðanlega, af hálfu sérfróðra.

katedral/o *kri* dómkirkja.

Kategat/o *ldf* Kattegat (sund milli Danmerkur og Svíþjóðar).

kategori/o *hei* frumflokkur, flokkur, tegund, frumsögn. **-a** **1** flokks-, frumflokks-. **2** skilyrðislaus; algjör, ákveðinn. **-e** skilyrðislaust; algjörlega.

katêhism/o, katekism/o fræði, spurningakver.

katêhist/o, katekist/o barnafræðari (í kristinfræði).

katêhiz/i, katekiz/i *áhr* fræða, kenna (kristinfræði). **-ado** það að spyrja um kristinfræði, spurningafræði. **-ato** nýliði, viðvaningur. **-anto, -isto = katehísto.**

katêhumen/o, katekumen/o *kri* fermingarbarn, trúnemi.

katekol/o *efn* katekól.

katen/o **1** fjötur. **2** aðhald, haft. **-i** *áhr* **1** setja í fjötra, fjötra. **2** hindra, hafa hemil á. **-ado** **1** fjötrun. **2** hindrun, takmörkun. **-igo** fjötrun. **al-i** *áhr* hlekkja; binda saman. **en-igi** fjötra. **mal-i** *áhr, sen-igi* *áhr* leysa (úr fjötrum). **man-o** lög handjárn.

kateneri/o *jár* boglínukerfi.

Katerin/o *per* **Katrín.**

katet/o *rúm* skammhlið (í rétthyrndum þríhyrningi).

kateter/o *læk* þvagslanga, þvagpípa, pípa til að færa inn í hol eða op.

katetometr/o *ldm* hæðarmunamælir.

katgut/o *læk* katgut.

Katilin/o *sag* *per* Catilina. **-aj** **Paroladoj** Ræður gegn Catilina.

- katiz/o** *klæ* gljái, slikja. **-i** *áhr* slikja. **-ado** það að slikja. **mal-i** *áhr* taka gljáa af.
- katjon/o** *eðl* bakjón.
- katlej/o** *gra* brönugras (*Cattleya*).
- Katmandu/o** *ldf* Katmandú (höfuðborg Nepals).
- katod/o** *rtæ* bakskaut, katóða. **-oradioj** bakskautsgeislar. **-a radiado** bakskautsgeislun.
- katodofon/o** *útv* bakskautshljóðnemi, katóðuhljóðnemi, katóðumíkrófónn.
- katolik/o** *per* kaþólskur (maður), kaþólikki. **-a 1** kaþólskur. **2** almennur. **-aro** kaþólikkar, allir kaþólskir menn. **-eco** það að vera kaþólskur. **-ismo 1** kaþólska, kaþólsk trú. **2** almenn trú. **anglo-o** hákirkjumaður (í ensku biskupakirkjunni). **grek-o** grísk-kaþólskur maður. **malnov-o** fornkaþólskur maður. **rom-o** rómversk-kaþólskur maður.
- Katon/o** *per* Kató hinn eldri. **-o el Utiko** Kató hinn yngri.
- katoptrik/o** *eðl* endurskinsfræði.
- Katul/o** *per* Catullus.
- katun/o** *tæk* sirs, rósaléref.
- kaŭci/o** ábyrgð, trygging, ábyrgðarskuldbinding. **-i** *áhr* ábyrgjast. **-e** gegn ábyrgð. **-aĵo** ábyrgðarlán.
- kaŭĉuk/o** togleður, kátsjúk. **-a** togleður-, gúmmi-, úr togleðri. **re-i** *áhr* sóla. **spongo-o** svampgúmmi.
- Kaŭkaz/o** *ldf* Kákasusfjöll. **-a** kákasiskur. **-io** Kákasus.
- kaŭpokso/o** = **bova pokso**.
- kaŭr/i** *áhl 1* sitja á hækjum sér. **2** kúra, húka. **-e** húkandi, í hnipri. **-iĝi** setjast á hækjur sér; hnipra sig saman.
- kaŭri/o 1** *gra* kárifura (*Agathis australis*). **2** *dýr* = **moncipreo**.
- kaŭsalgi/o** *læk* brunaverkur (= **termalgio**).
- kaŭstik/a** *vis 1* bruna-; (um sýrur o.þ.h.) étandi, brennandi. **2** napur, sár, særandi. **-aĵo** brenniefni, ætiefni. **-eco** neipurð, beiskja. **-izi** *áhr* brenna með efnun.
- kaŭter/o** *læk* brennslujárn, ætingartæki. **-i** *áhr* brenna (við lækningar). **-ado** bruni, brennsla (við lækningar). **-punktoj** brennslupunktur.
- kaŭteriz/i** *áhr vis 1* brenna með efnun. **2** brenna með brennslujárni. **-iĝo** bruni.
- kaŭz/o** *hei 1* orsök. **2** ástæða. **-a** orsakar-. **-e de** vegna. **-i** *áhr* orsaka, valda. **-eco** *hei* orsakasamband.
- mia-a** mín vegna. **pra-o** *hei* frumorsök. **sen-a** orsakarlaus; ástæðulaus.
- kav/o 1** hola, laut, lægð. **2** hol. **-a her lfæ 1** holur; sokkinn. **2** hol-. **-a vejno** holæð. **-i** *áhl* vera holur; vera sokkinn. **-aĵo** kvos. **-eto** spékoppur, skarð (í höku); smáðæld. **-igi** hola. **-iĝi** hrynja, verða holur; sökkva, verða sokkinn. **-iĝo** *eðl* dæld; læging. **el-igi** hola út; grafa upp. **el-atoro** *tæk* grafa. **en-iĝi** = **kaviĝi**. **aer-o flu** loftgat, loftpyttur. **aksel-o** holhönd. **genu-o** hnésbót. **bituma -o** jarðbiksgröf (1. M. 14:10). **fos-o** gröf; vígisgröf. **lup-o** *her* gildra (gröf). **man-o** lófi; gaupn. **okul-o** augntóft. **ost-o** liðskál. **rad-o** hjólfar. **urso-o** bjarnagryfja. **mal-a** = **konvekso**.
- kava/o** *gra 1* kava-pipar (*Piper methysticum* eða *Piper excelsum*). **2** kavavín. **-ujo, -piprujo** = **kavao 1**.
- kavaleri/o 1** *her* riddaralið. **2** *hag* öflun fjár í kerfissmugum, víxlabrall.
- kavalier/o** *her* pallur innan virkisgarðs.
- kavalir/o 1** riddari. **2** herramaður. **-a** riddara-. **-aĵo** riddaraleg framkoma. **-eco 1** riddaratign. **2** = **kavalirismo**. **-eca** riddaralegur, kurteis, stimamjúkur. **-ismo** riddaraskapur. **kruc-o** krossfari. **templo-o** musterisriddari.
- kavalkad/o** riddarafylking, skróðfylking, viðhafnarreið; reiðflokkur.
- kavern/o 1** hellir. **2** hol. **3** hola í líffæri; hvern. **-a** holóttur, hellóttur; holur. **-aĉo** hjallur, hreysi, sóðalegt herbergi. **-eca** dimmur, draugalegur. **-eto** hola. **-ulo** hellisbúi, hellismaður. **-homo** steinaldarmaður.
- kavi/o** *dýr* naggrís (*Cavia*). *sbr.* **kobajo**.
- kaviar/o** *mat* styrjuhrogn, kavíar.
- kaz/o 1** *mfr* fall. **2** *lög* mál, málsókn. **3** *læk* veikindi, sjúkdómur (einstaklings). **milit-o** *lög* stríðsástand, stríðsástæða.
- kazaĥ/o** *per* Kasakstansbúi. **K-io, K-ujo, K-stano, K-lando** *ldf* Kasakstan (fyrrum Sovétlýðveldi).
- kazak/o** *inn 1* skikkja. **2** knapaskyrta. **3** kufl.
- Kazan/o** *ldf* Kasan.

- kaze/o** mjólkurhlaup, ystingur. **-igaĵo**, **-igilo** hleypir, kæsir. **-igi** hleypa (mjólk). **-iĝi** ysta, hlaupa.
- kazein/o** *efn* ostefni, kasein.
- kazemat/o** *her* skothelt byrgi (í vígi), neðanjarðarhvelving.
- kazern/o** *her* hermannaskáli, herskáli. **en-igi** vista (e-n) í hermannaskála.
- kazin/o** spilavíti; klúbbur, samkomuhús.
- kazu/o** *trú* samviskumál. **-ismo** tilfellakenning. **-isto** hártogari. **-istiko** = **kazuismo**.
- kazuar/o** *dýr* kasúi (*Casuarius*).
- kazubl/o** *kri* hökull.
- k.c.** = **kaj ceteraj**.
- k-do** = **kamarado**.
- ke mfr* 1 að. 2 svo að. 3 vegna þess að. 4 til þess að. *Ath.* 1 Í merkingu 2 er tial, tiamaniere, tia eða tiom oftast bætt við. Í merkingu 3 er tial, pro tio eða pretekste oftast bætt við. Í merkingu 4 er por oftast bætt við. *Ath.* 2 *Mi diras, ke ne:* Ég segi nei. *Mi diras, ke jes:* Ég segi já.
- ke/o** *dýr* keapáfagaukur (grænn nýsjálenskur páfagaukur) (*Nestor notabilis*).
- Kebek/o** *ldf* Kvíbekkur, Québec. **-io** Québecfylki.
- keĉu/o** *per* Ketjúa-indíáni.
- kediv/o** *sag* undirkonungur (í Egyptalandi).
- kefir/o** *mat* kefir, kákasísk jógúrt.
- kegl/o** keila. **-oj** keiluleikur. **-aro** keilurnar (níu).
- keir/o** *gra* gulltoppur (*Erysimum cheiri*, *Cheiranthus cheiri*).
- kejl/o** 1 *vél* nagli, trénagli; fleygur. 2 *ská* braglínuauki. **-i** áhr fleyga, festa með fleyg. **-aĵo**, **-itaĵo** fleygfesting. **agorda-o** hljómkvísl. **fer-o** járnagli. **pinĉ-o** (þvotta)klemma. **ŝtop-o** deviki. **tend-o** tjaldhæll.
- Kejman/oj** *ldf* Cayman-eyjar.
- keks/o** *mat* mjólkurkex, kexkaka.
- kel/o** 1 kjallari. 2 geymsla; vinkjallari. 3 vínbirgðir. **-aro** kjallarárum. **-isto** kjallarameistari. **en-igi** geyma í kjallara, setja í kjallara. **ŝip-o** farmrými. **tombo-o** grafhvelving. **vin-o** vinkjallari.
- kelidoni/o** *gra* svölujurt (*Chelidonium (majus)*).
- kelk/a** *mfr* einhver, nokkur. **-aj** nokkrir, sumir. **-e** eitthvað, nokkuð. **-foje** nokkrum sinnum. **-iu** = **iu**. **-iom** = **iom**.
- kelner/o** þjónn, frammistöðumaður. **-ino** þjónustustúlka, framreiðslustúlka; (í ávarpi) fröken. **ĉef-o** yfirþjónn.
- keloni/o** = **ĥelonio**.
- kelt/o** *per* Kelti, keltneskur maður. **-a** keltneskur. **K-io**, **K-ujo** *ldf* Keltaland (í Gallíu). **antaŭ-a** forkeltneskur.
- Kembriĝ/o** *ldf* Cambridge (háskólaborg í Englandi og í Bandaríkjunum).
- kemi/o** *vis* efnafræði. **-aĵo** efni, efnagerðarvara. **-isto** efnafræðingur. **elektro-o** rafefnafræði. **elektro-a** rafefnafræðilegur. **foto-o** ljósefnafræði. **kosmo-o** geimefnafræði.
- ken/o** viðarkvoðutré.
- Kenigsberg/o** *ldf* Königsberg, Kaliningrad.
- Kenj/o** *ldf* 1 Kenýafjall, Keníafjall. 2 Kenýa, Kenía.
- kenopodi/o** *gra* hélunjóli (*Chenopodium*).
- kenotron/o** *eðl* rafeindalampi.
- kenozoik/o** *jar* nýlifsöld.
- Kentuki/o** *ldf* Kentucky (fylki í Bandaríkjunum).
- Keops/o** *per* Keops (faraó).
- kep/o** 1 dátahúfa. 2 stúdentshúfa.
- kepr/o** *klæ* vaðmál. **-a** með vaðmálsvígindum.
- ker/o** hjarta (í spilum). **-a damo** hjartadrottning.
- kerat/o** *lfæ* (í samsettum orðum) = **korneo**. **-ino** *efn* hyrni, hornefni. **-ito** glærubólga, hornhimnubólga.
- ozo** *læk* hornofvöxtur. **-okonuso** hornhimnutappi.
- Kergelen/oj** *ldf* Kergueleneyjar.
- kerkedul/o** *dýr* taumönd (*Anas querquedula*) (= **marĉanaso**).
- kermes/o** 1 kirkjuvígluhátíð (í Belgíu og Hollandi). 2 = **kirmeso**.

kern/o *gra rtæ lfæ lif eðl* **1** kjarni. **2** steinn, korn. **-a eðl** **1** kjarna-. **2** aðal-, undirstöðu-, grundvallar-. **-eca** skorinorður, kröftugur. **-eto** smákorn, ávaxtarkjarni. **sen-igi** taka út kjarna (e-s). **aer-a** með loftkjarna. **atom-a energio** kjarnorka. **ŝraüb-o** skrófnagli. **-mordulo** = kokotraŭsto.

Kerone/o *ldf* Keronea.

kerosen/o *efn* ljósolía, steinolía.

kerub/o *bib kaĵ* **1** kerúb. **2** barnengill.

kest/o *bib* **1** kassi. **2** ör. **-eto** kistill; dós. **el-igi** taka upp úr kassa. **en-igi** láta niður í kassa, pakka. **en-igisto** þökkunarmaður. **fiŝ-o** fiskakassi, kassi til að halda fiskum lifandi í. **flor-o** blómakarfa. **fojno-o** moðsuðukassi. **horloĝ-o** klukkuhylki. **junto-o** *rtæ* tengidós. **kiras-o** öryggishólf. **lat-o** búr; (tré)grind, rimlakassi. **leter-o** póstkassi. **mon-o** peningakassi. **montro-o** sýningarkassi. **poŝt-o** *ver* pósthólf. **sid-o** ökusæti, kassi undir sæti. **skelet-o** grind, rimlakassi. **ŝranko-o** fatakista. **tip-o** leturkassi. **tir-o** skúffa.

kestrel/o = **tinunkulo**.

ket/o *dýr efn* **1** = harego. **2** ketón. **-igi** breyta í ketón.

keten/o *efn* keten.

ketol *efn* ketó-.

keton/o *efn* ketón; ketónefni. **-a fendiĝo** ketónaklofning.

ketoz/o *efn* ketósykur.

ki/o *mfr* **1** hvað. **2** sem. **3** það sem. **4** en það. **-o ajn** hvað sem. **-a** **1** hvers konar, hvílíkur, hvernig. **2** hvaða. **-a ajn** hvaða sem er, hversu sem er. *-a estas la vetero*: hvernig er veðrið.

kial *mfr* hvers vegna, af hverju, hví. **-o** orsök, ástæða.

kiam *mfr* **1** hvenær, nær. **2** (há) er, þegar. **post** - eftir að.

kiang/o *dýr* tíbeskur villiasni (*Equus kiang*).

kiasm/o *mfr lfæ* víxl. **optika -o** sjónaugavíxl.

kibl/o *trú* bænarátt (há múhameðstrúarmönnum).

kibuc/o samvinnubær (í Ísrael), kibbúts.

kiĉ/o *nýy* glys, glingur.

Kidron/o Kedron (lækur).

kie *mfr* **1** hvar. **2** þar sem. **- ajn** hvar sem (er).

kiel *mfr* **1** hvernig, á hvern hátt. **2** hversu, hve. **3** sem; eins og. **- se** **1** eins og þegar. **2** (úrelt) = kvazaŭ. **- longe** hve lengi, hversu lengi. **- eble plej** sem + hástígt lo. eða ao. **-a** hvers konar. **-e** hvernig; hversu, hve. **-o** háttur.

kies *mfr* **1** hvers (ef.). **2** sem á (ef. af tilvísunarforanafninu **kiu**).

Kiev/o *ldf* Kænugarður, Kiev (höfuðborg Úkraínu).

kikar/o *bib* talenta (= **talanto**).

kil/o *sig* *dýr* kjölur. **antaŭ-o** stafn, framstafn. **post-o** stýrisleggur. **bilĝa -o** húfbakki (til að hindra veltur á skipi).

Kilimanĝar/o Kilimanjaro (fjall í Tansaníu).

kilo/ *vis* kíló- (forskeyti eininga 10³).

kilson/o *sig flu* kjölsvín, kjölbakki.

kilt/o *inn* skotapils.

kim/o *gra* = **cumo**.

kimon/o kímónó, japanskur sloppur.

kimr/o *per* Walesbúi. **-a** velskur. **K-io, K-ujo** *ldf* Wales. **Nova Sud -ujo** *ldf* Nýja-Suður-Wales.

kin/o **1** kvikmyndalist. **2** = **kinkono**. **-ejo** bíó, bíóhús, kvikmyndahús. **-arboj** *gra* kínatré. **-oklubo** bíóklúbbur. **-ostelo** kvikmyndastjarna.

kinematik/o *eðl* hreyfi-fræði.

kinematograf/o (kvikmynda)sýningarvél. **-a** sýningarvélar-. **-i** *áhr* kvikmynda. **-ejo** = **kinejo**. **-io** kvikmyndafræði. **-ia** kvikmyndafræði-.

kinestez/o *hei sál* hreyfiskyn.

kinet/a *eðl* hreyfingar-, hreyfi-. **-a energio** hreyfiorka, hreyfingarorka. **-iko** *eðl* hreyfingarfræði.

kinez/o *læk* hreyfing.

kinin/o *vis* kínín. **-a** kínín-; af völdum kíníns. **-ismo** *læk* kíníneitrun. **-likvoro** kínín-líkjör.

- kinkon/o** **1** *gra* kinkónatré (*Cinchona*). **2** *efn* kínabörkur.
- kinol/o** *efn* kínól (= **hidrokinono**).
- kinolin/o** *efn* kínólin.
- kinon/o** *efn* kínón.
- kiom** *mfr* **1** hve mikið; hve margt. **2** svo miklu sem; eftir því sem. **3** eins og; að því er. - **ajn** hversu mikið sem. **ne tiom ...** - ekki aðeins ... heldur einnig. -**a** hvaða, hversu mikið. -**a horo estas** hvað er klukkan. -**e** hve mikið, hve margt. -**o** magn; upphæð. -**ope** hve margir í öllu. -**foje 1** hve oft. **2** hversu oft.
- kiosk/o** **1** söluturn, blaðaklefi. **2** tyrkneskt sumarhús.
- Kiot/o** *ldf* Kyoto (borg í Japan).
- kipr/o** *mat* reykt síld.
- Kipr/o** *ldf* Kýpur (= **Cipro**). -**a** kýpverskur. -**ano** Kýpurbúi, Kýpverji.
- kiras/o** **1** brynja. **2** = **karapaco**. -**a** bryn-, brynjaður, brynvarinn, brynjubúinn. -**i áhr rtæ** brynja, klæða brynju. -**ulo** brynjuriddari, brynliði. **brusto-o** brjóstverja. **maŝ-o** hringabrynja. **skvam-o** brynja.
- kirgiz/o** *per* Kirgisi. **K-io, K-ujo, K-lando, K-istano** *ldf* Kirgisistan, Kirgistan, Kirgisía.
- Kiribat/o** *ldf* Kiribatí.
- kirk/o** *nýy* **1** kirkja. **2** = **cirkuo**.
- kirl/i** *áhr* hræra, hræra í, hringsnúa, þyrta. -**o eðl** tíður og hraður snúningur, hræring. -**ado** hræring. -**iĝi** hvirflast, þyrflast, snúast ótt og títt. -**iĝo** tíður snúningur; hræringur. -**ilo** þeytari. -**fluo** hringiða. -**vento** hvirfilvindur.
- kirmes/o** kermeslitur, rautt litarefni unnið úr skorkvikindinu kermes.
- kiromanci/o** lófalestur. -**ano, -isto** lófalesari.
- Kiron/o** *god* Kíron (kentár).
- kiropraktik/o** *læk* hnykkklækningar. -**isto** hnykkklæknir, teygjulæknir.
- kiropter/o** = **ĥiroptero**.
- kirŝ/o** kirsuberjavín.
- kirurg/o** *læk* handlæknir, skurðlæknir. -**io** handlækningafræði. -**ia** skurðlækni-; skurðlækninga-. -**iaj** **instrumentoj** skurðlækningaverkfæri. -**ia kolo de humero** brotháls.
- kis/i** *áhr* **1** kyssa. **2** gjálfra við. -**o** koss. -**a** kossa-. -**adi áhr** kyssa hvað eftir annað. -**ema** kossakær, gefinn fyrir kossa. -**eto** léttur koss. -**inda** kyssilegur. **al-i áhr** gjálfra við. **for-i áhr** kyssa burt. **inter-i áhl** kyssast.
- kisलगur/o** *efn* kísilgúr, kísilhrúður.
- kist/o** *læk* blaðra, belgur. -**iĝo** blöðrumyndun. -**a** blöðru-. -**ito** blöðrubólga.
- Kit/o** *ldf* Quito (höfuðborg Ekvadors).
- kitel/o** kufl, léreftskufl. **mort-o** líkklaði.
- kiti/o** *dýr* rita, ryta, skegla (*Rissa tridactyla*).
- Kitid/oj** *bib* Kittar.
- kitin/o** *efn* (= **ĥitino**).
- kiton/o** *sag* kyrtill.
- kiu** *mfr* **1** hver? **2** sá sem. **3** hvaða? **4** sem, er. - **ajn** hver sem (vera skal).
- kivi/o** snoðstrútur.
- klab/o** **1** kylfa, klumba. **2** *ibr* golfkylfa. **3** *mat* læri (á svíni eða sauðfé). -**i áhr** slá í rot, rota, slá (með kylfu). **svingo-o** leikfímikylfa.
- klaĉ/i** *áhl* masa, hjala, bera sögur, þvaðra. -**o** þvaður, þvættingur, slaður, munnflapur, söguburður, kjaftáttur. -**istino, -ulino** kjaftakerling.
- klad/o** *dýr* flokkur (í náttúrufræði). **sub-o** ættbálkur.
- kladoni/o** *gra* hreindýramosi (*Cladonia*). -**acoj** hreindýramosaætt.
- klaf/o** *sag* faðmur.
- klak/i** *áhl* skella, smella. -**o hlj** **1** skellur, smellur. **2** smellur í góm. -**adi áhl** glamra. -**ilo** **1** hringla. **2** skella. -**ileto** handskella, kastanetta. -**ĉapelo** fellihattur.
- klam/i** *áhl* ská æpa, hljóða.
- klamid/o** *inn* kápa (há forngrískum mönnum).
- klan/o** ætt, ættbálkur, ættflokkur (einkum á Skotlandi og Írlandi).

klangul/o *dýr* hávella (*Clangula hyemalis*) (= **glaci-anaso**).

klap/o **1** speldi, loki. **2** *gra* vængur. **3** *tón* flipi; snepill. **4** speldisloki. *mankas -o en lia kapo*: hann er ekki með öllum mjalla. **-ego** hurð, vængur (á hurð). **-forma** *lfæ* vænglaga; spjaldlaga. **du-a** **1** tvískeljaður. **2** tveggja vængja, tveggja loka. **krom-o**, **post-o** blaka. **unu-a** einskeljaður. **fal-o** *ffa* spjald (á skiptiborði). **fenestro-o** gluggahleri. **glit-o** drag. **kor-oj** hjartalokur (= **korvalvoj**). **orel-o** eyrnaskjól, eyrnaspeldi, spél. **poŝ-o** lok á vasa. **savo-o** öryggisloki, öryggisventill. **stringo-o** bensínstillir, bensíngjafi. **tablo-o** borðvængur. **-seĝo** fellistóll; kjaftastóll.

klar/a *hlj ffa* **1** tær, gagnsær, skýr. **2** auðskilinn, auðsær, skær, greinilegur, ljós. **3** ótvíræður, efallaus. **4** heiðrikur, heiðskír. **-e** **1** ljóst. **2** skýrt. **3** tvímælalaut. **-eco** **1** skærleiki, birta, ljósleiki, skýrleiki, hreinleiki. **2** glöggskyggni. **-igi** **1** hreinsa, skíra. **2** skýra, gera skiljanlegan. **3** gera grein fyrir; segja þýðingu (e-s). **-iga** skýrandi, skýringar-; birtandi. **-igo** skýring, útlistun. **-igisto** skýrandi, útlistari. **-iĝi** **1** birta upp. **2** verða ljós. **3** koma í ljós. **mal-a** *hlj* **1** óljós; torskilinn. **2** dimmur. **3** óskýr; gruggugur. **mal-e** óljóst. **mal-aĝo** **1** eitthvað óskiljanlegt. **2** dimma. **3** ský. **mal-eco** **1** myrkur, dimma. **2** ókunnleiki; óskiljanleiki, óskýrleiki. **mal-igi** **1** grugga, óhreinka. **2** gera óljóst, gera óskiljanlegan. **ne-a** óljós; efasamur. **ne-aĝo** efasemi, tvísýni. **ne-eco** tvísýni. **ne-igebla** óskýranlegur, óskiljanlegur. **lun-o** tunglsljós. **signo-igisto** fyrirboði. **signif-igi** þýða, túlka. **stel-a** stjörnubjartur.

Klar/o *per* Klara. **-anino** Klörununna.

klaret/o **1** rauðvín. **2** rautt Bordeaux-vín.

klarion/o *tón* herlúður. **-a** **1** lúðurs-. **2** glymjandi, skær og hávær. **-i** *áhl her* þeyta lúður.

klarnet/o *tón* klarínetta.

klaroskur/o *bók* ljósdimma.

klas/o *gra* *dýr* **1** stétt. **2** bekkur (í skóla). **3** deild, flokkur. **4** kennslustofa. **5** farrými. **-a** **1** stétta-. **2** bekkjar-, skóla-. **-i** *áhr* flokka, skipa í flokka. **-ado** flokkun, niðurskipun. **-igilo** *mfr* ábendingartákn. **-batalo** *efh* stéttabarátta. **-ĉambro** kennslustofa. **-instruisto** umsjónarkennari. **-konscia** stéttvís. **en-igi** flokka, skipa í flokk. **alt-a** æðri stéttar. **dua-a** **1** annars flokks. **2** annars farrýmis. **sam-ano** bekkjarbróðir. **sub-o** *gra* *dýr* **1** undirskipting. **2** undirdeild. **unua-a** **1** fyrsta flokks. **2** fyrsta farrýmis.

klasifik/i *áhr* *gra* *dýr* *jár* flokka. **-o** flokkun. **-ado** flokkun, það að flokka. **-ejo** *jár* uppröðunarstöð (járnbrautarvagna).

klasik/a *bók* **1** gullaldar-, fyrirmyndar-, forn. **2** sigildur, klassískur. **-aĝo** gullaldarrit, sigilt verk. **-eco** **1** fornmenntabragur. **2** sigildi. **-ismo** klassisismi. **-ulo** gullaldarhöfundur, gullaldarlistamaður. **post-a** silfuraldar-. **pseŭdo-a** nýklassískur.

Klaŭdi/o *sag* Kládíus.

Klaŭdian/o *per* Kládíanus.

klaŭn/o trúður. **-i** *áhl* vera með skrípalæti, vera með loddaraskap. **-ado** trúðsháttur.

klaŭstr/o = **klostro**.

klaŭz/o *lög* *ver* klásúla, ákvæði (í fornlegu skjali).

klav/o **1** nóta, lykill (á hljóðfæri). **2** lykill; takki, hnappur. **-aro** **1** nótnaborð. **2** hnappaborð, lyklaborð.

klavari/o *gra* kóralsveppur (*Clavaria*).

klavicen/o *tón* harpsíkkord, semball.

klavikl/o *lfæ* viðbein. (ath. í samsettum orðum er notuð styttingin **klavio**, t.d. **subklavia arterio**).

klavikord/o *inn* klavíkkord (frumleg tegund semballs).

kle/o *tón* lykill.

Kleant/o *per* Kleanþos.

klef/o = **kleo**.

klejstogam/a *gra* með lokaða askhirslu.

klem/o *rtæ* skorðuskrúfa. **junto-o** klemmuskrúfa. **inter-a tensio** *rtæ* klemmuspenna.

klematid/o *gra* ilmsóley (*Clematis (recta)*).

Klement/o *per* Klemens. **-a**, **-ino** Klementína.

Kleon/o *per* Kleón.

Kleopatr/o *per* Kleópatra.

klepsidr/o *inn* vatnsúr.

kleptomani/o *sál* stelsýki. **-ulo** stelsjúklingur, stelsjúkur maður.

kler/a menntaður. **-eco** menntun, þekking, menning. **-igi** mennta. **-igado** kennsla, uppeldi, fræðsla. **-ismo** upplýsingarstefna. **-ulo** menntaður maður, lærdómsmaður. **mal-a** óheflaður, ómenntaður, ósiðaður. **sen-a** ómenntaður, ólærður. **sen-eco** menntunarleysi.

klerik/o klerkur, kennimaður. **-a** klerklegur, geistlegur. **-aro** klerkastétt, klerkalýður. **-eco** klerkdómur.

klerikal/a *fél* klerksinnaður. **-ismo** klerkaveldi, klerkaveldisfylgi. **kontraŭ-a** andstæður klerkastéttinni.

Kleveland/o *ldf* Cleveland (borg í Ohio).

Kli/o *god* Klío (gyðja hetjuljóðakveðskapar og sögu).

klient/o **1** skjólstæðingur. **2** viðskiptavinur. **-aro** viðskiptamenn.

klif/o bjarg, sjávarhamrar.

klik/o *tæk* **1** hömluhak, hemill, stoppari (á tannhjól). **2** klíka. **-i** *áhl* skrölta, skella (um hömluhak).

-aĵo hemill (t.d. í úri). **el-iĝi** leysast úr hömluhaki. **en-iĝi** (um tannhjól) verða hemlað.

klimaks/o *bók* hæsta stig, hámark. **mal-o** lágmark, lægsta stig.

klimakter/o *læk* tíðabrigði, tíðahvörf.

klimat/o loftslag, veðurfar, veðráttufar. **-a** loftslags-. **-izi** *áhr* bæta loft í. **-ologo** loftslagsfræðingur.

-ologio loftslagsfræði. **-oterapio** lækningar með hjálp loftslags. **al-igi** aðhæfa, laga (að sérstöku loftslagi).

al-iĝi venjast loftslagi.

klin/i *áhr* **1** beygja, hneigja. **2** halla. **sin -i** **1** hneigja sig. **2** láta undan. **-o eól** **1** halli. **2** tilhneiging, hneiging. **-eco** hneiging, halli. **-iĝi** **1** beygjast. **2** hallast. **3** láta undan, halla. **4** hneigja sig. **5** lækka á lofti, hníga, (e-u) hallar. *la tago jam forte -iĝis*: mjög var liðið á dag. **-iĝo** **1** hneiging. **2** undanlát. **3** sig slagsíða.

-ilo hallavísir. **-ilaro** hallatæki. **-ometro** hallamælir. **al-i** *áhr* hneigja til. **al-iĝi** hneigjast til. **de-i** *áhr* snúa

(e-u) frá, snúa í aðra átt. **de-iĝi** **1** snúast frá. **2** víkja frá. **de-iĝo eól** **1** frávik, fráhrarf; skekkja. **2** afhvarf. **3**

= **deklincio**. **dis-i** *áhr* ýta í sundur. **el-i** *áhr* halla út. **el-iĝi** halla sér út. **for-i** *áhr* **1** snúa undan, snúa frá;

afstýra. **2** halla (e-u). **for-iĝi** forðast; snúast frá, víkja frá. **retro-i** *áhr* halla aftur. **retro-a** afturhallandi;

inndreginn. **sende-iĝe** án fráviks. **sin-o** hneiging. **sub-iĝo** halli. **ador-iĝi** falla fram og tilbiðja. **turn-i** *áhr*

halla (flugvél).

kling/o blað (á sverði o.þ.h.).

klinik/o *læk* **1** læknisfræðikennsla við sóttarsæng. **2** lækningastofa (með læknisfræðikennslu). **-a** sóttarsængur-, lækninga-. **-isto** sjúkrahlæslilæknir.

klink/o klinka (á hurð).

klinker/o *byg* smáhella (úr brenndum múrsteini).

klip/o sylgja, spenna.

kliper/o **1** hraðsnekkja. **2** hraðflugvél.

klister/o *læk* vökvadæling í endaparm. **-i** *áhl* dæla í endaparm, setja (e-m) stólpípu. **-ilo** stólpípa. **-pliko** stólpípukúla.

kliŝ/i *áhr* búa til myndamót af, gera klisju eftir. **-o pre ljó** **1** myndamót. **2** negatíf. **3** ofnotað orðatiltæki, klisja. **-isto** myndamótari.

Klitemnestr/o *per* Klýtemnestra (kona Agamemnon).

klitor/o *lfæ* snípur (konu). **-a** sníps-. **-ismo** sístaða sníps, snípspenna. **-ektomio** brottnám sníps.

kliv/i *áhr ste tæk* kljúfa (gimstein). **-o**, **-ado** það að kljúfa, klofning. **-ebeno** klofnunarflötur.

Klo/a *per* Klóe.

kloak/o **1** sorpræsi, ræsi, göturæsi, skolpræsi, for. **2** óþverrabæli. **3** *dýr* sameiginlegt endaparms-, þvagrásar- og kynfæraop. **-a** skolpræsa-, sorp-. **-isto** skolpræsamaður. **-uloj** *dýr* skólþdýr (*Monotremata*).

Klodove/o *per* Kloðvík.

Klodvig/o *per* Kloðvík.

klon/o *læk gra* **1** vöðvakrampi. **2** klofningur (við kynlausa æxlun). **-a** krampakenndur.

klopod/i *áhl* reyna, kappkosta, leitast við. **-o** **1** viðleitni, kappsmunir. **2** ómak. **-a** kröfuharður. **-ema** iðinn, kostgæfinn, kappsamur. **-igi** þrábiðja, knýja áfram.

klor/o *efn* klór (*Cl*). **-aj kombinaĵoj** klórsambönd. **-ato** klórat. **-ido** klórið. **-idra acido** saltsýra. **-ito** klórit. **-ita acido** klórsýrlingur. **-kalko** klórkalk. **hiper-idemio** of mikil saltsýra í blóði. **hiper-hidreco**

læk of mikil saltsýra í maga, saltsýruofbrugg. **hipo-hidreco** *læk* of lítil saltsýra í maga, saltsýruskortur.

hipo-ito hýpóklórit. **hipo-ita acido** undirklórsýra. **per-ato** perklórat.

kloral/o *efn* *læk* klóral. **-a hidrato** klóralhýdrat.

- kloramfenikol/o** *læk* klóramfenikól.
klorit/o *ste* klórit.
klorofil/o *gra* blaðgræna.
kloroform/o *efn læk* klóróform. **-i** *áhr* svæfa með klóróformi.
kloroplast/o *efn læk* grænuhorn.
kloroz/o **1** *læk* meyjafélvi, jómfrúgula, bleikjusótt. **2** *gra* blaðafölvi. **-a** jómfrúgulu-.
klostr/o *hús trú* **1** súlnagöng. **2** klaustur. **-a** klaustur-. **en-igi** láta ganga í klaustur. **en-igi** ganga í klaustur. **-ofobio** *læk* innilokunarfælni.
klostridi/o *læk* klostridíur.
kloš/o glerhjálmur, hjálmur (á borði), klukkuhattur. **-o por fromaĝo** ostakúpa. **-eto** lítið bjöllulaga blóm. **-floro** = **kampanulo**. **merĝa -o** köfunarhjálmur. **-forma** bjöllulaga.
klozet/o klósett, salerni.
klozone/o *faĝ* hálfemaléring.
klub/o *sag* klúbður, félag, flokkur. **-ano** félagi, meðlimur klúbbs. **-ejo** félagsheimili, fundarstaður klúbbs. **-isto** flokksbróðir. **nokto-o** næturklúbður.
kluč/i *áhr* kúpla saman. **-ado** kúpling, það að kúpla. **-ilo** kúpling, tengsl. **mal-i** *áhr* kúpla sundur. **tra-i** *áhr* skipta um öll (göng). **-opedalo** kúplingspedali. **-risorto** kúplingsfjöður. **-ostango** kúplingsstöng.
kluk/i *áhl* **1** (um hænur) klaka, kvaka. **2** gutla (= **glugli**).
Kluniz/o *inn* Cluny. **-a** Cluny-.
klupe/o *dýr* síld (*Clupea*). **-edoj** síldaætt (*Clupeidae*).
klus/o *sig jar* **1** klofi. **2** festarsmuga.
kluz/o flóðgátt, gáttarstífla. **-i** *áhr* láta sigla gegnum flóðgátt. **-isto** stífluvörður. **-oĉambro** stífluhólf. **-ofundo** stífluhólfsbotn. **-pordo** skipastigaloka, flóðgátt. **-pordeto** stífluloka. **inter-ejo** spölur milli gáttarstíflna, þrep í skipastiga.
knab/o **1** drengur, piltur, sveinn, sveinbarn. **2** strákur. **-a** stráka-, pílta-; strákalegur. **-aĉo** götustrákur, vondur strákur, strákhnokki. **-aĵo** strákapör. **-eco** bernska, unglingsár; drengjaháttur. **-ego** stór og vel vaxinn drengur. **-eto** lítill drengur, sveinbarn. **-ino** stúlka, stelpa. **-ina** stúlku-. **-inejo** vinnukvennaherbergi. **-ineto** **1** telpa, meybarn, stúlkubarn. **-ulino** stelpugopi.
knal/i *áhl* *nýy* bresta, springa með hveli, skjóta. **kontraŭ-o** umskipti bókstafa (t.d. *fiŝe kaj muse* í stað *fiŝe kaj mise*).
knap/o = **varleto** **2**.
knar/i *áhl* marra, skjáfá, bresta. **-ado** marr, urg. **plum-isto** ritsnápur.
kned/i *áhr* hnoða; elta; nudda. **-ujo** hnoðskúffa. **-maŝino** hnoðunarvél.
knel/o *mat* kjötbolla; fiskibolla.
knid/o *dýr* (*Cnidus*). **-uloj** holdýr (*Cnidaria*).
Knid/o *sag* Knídos.
knifofi/o *gra* flugeldalilja (*Kniphofolia uvata*).
knik/o *gra* Heilagur Þistill (*Cnicus (benedictus)*).
knokaŭt/o *ibr* rothögg. **-i** *áhr* slá í rot.
Knos/o *sag* Knósus, Knossos (höfuðborg Kríteyjar fyrir 4.000 árum).
knot/o hnútur (mælieining fyrir siglingarhraða).
knut/o hnútasvipa.
Knut/o *per* Knútur.
koadjutor/o *kap* aðstoðarbiskup.
koagul/i *áhr* hleypa, láta storkna. **-aĵo** kökkur; blóðlifur. **-igi** storkna, hlaupa saman; lifrast. **anti-anto** *læk* segavarnarlyf. **tro-iĝemo** *læk* ofsegi, of mikil blóðstorknun.
koaks/o sindurkol, kox.
koal/o *dýr* pokabjörn (*Phascolarctos cinereus*).
koalici/i *áhl* mynda bandalag. **-o** bandalag, samband, samsteypa; samsteypustjörn.
koan/o *lŝe* = **hoano**.
kobaj/o *dýr* marsvín (*Cavia porcellus cobaya*), naggrís.
kobalt/o *efn* kóbalt, kóbolt (*Co*).

- kobe/o** *gra* jakobsklukka (*Cobæa (scandens)*).
Kobe/o *ldf* Kóbe (stór iðnaðarborg í Japan).
kobitid/o *dýr* spáfiskur (*Cobitis*). **-edoj** spáfiskaætt (*Cobitidae*).
kobold/o *goð* dvergur, bergálfur, púki. **min-o**, **ter-o** jarðálfur.
kobr/o *dýr* gleraugnaslanga (*Naja tripudians*).
Kocit/o *goð* Kókýtus (undirheimafljót).
koê/o *dýr* **1** hnetla, kokki, knattgerill. **2** skarlatslús (*Coccus cacti*).
koêcer/o skarlatsefni úr skarlatslúsum. **-insekto** skarlatslús.
koêinêin/o *per* íbúi Kochinkína. **K-io**, **K-ujo** *ldf* Kochinkína.
kod/o *lög* **1** lagasafn, lögþók, lög. **2** merkjakerfi, dulmál. **-i** *áhr* skrifa á dulmáli, skrifa með merkjakerfi.
-igi *lög* skipa (lögum) í lögþók, steypa saman (lögum) í einn bálk. **mal-i** *áhr* ráða (dulmál, merkjakerfi), þýða úr dulmáli. **-vorto** skrásett dulmálsorð.
kodak/o myndavél. **-i** *áhr* taka mynd af.
kodein/o *efn* lyf kódeín.
kodeks/o **1** handrit (fornt). **2** lyfjaskrá.
kodicil/o *lög* viðbót (við erfðaskrá).
koeficient/o *stæ* eðl stuðull. **-o de amortizo** *rtæ* útv ísogsstuðull. **-o de atenu(iĝ)o** *rtæ* fja svafstuðull.
-o de fazo *rtæ* fja fasastuðull. **-o de propago** *rtæ* raf endurvarpsstuðull. **temperatura -o** eðl hitastuðull.
koendu/o *dýr* skógarholubroddgöltur (*Coëndu*).
kofer/o *bib* kypurtré, kypurbólóm.
koferdam/o *sjó* byg sökkuviker.
kofr/o **1** ferðakista, koffort. **2** farangursgeymsla, skott.
kognat/o *lög* frændi skyldur í móðurætt.
kohen/o gyðingaprestur.
koher/i *áhl* eðl bók hei **1** vera samfastur. **2** hanga saman. **-a** samhangandi. **-o eðl**, **-eco eðl** samhengi; samfesta. **-emo** samloðun. **ne-a**, **sen-a** ósamhangandi; samhengislaus. **ne-eco**, **sen-eco** ósamhengi, ósamræmi.
kohort/o **1** (há Rómverjum) herdeild. **2** hópur, fjöldi.
Koñ/a *læk* Koch-.
koincid/i *áhl* *stæ* **1** falla saman (**kun**: við). **2** rekast á. **-o**, **-eco** tilviljun; samrás. **-igi** láta falla saman.
koit/i *áhl* hafa samræði. **-o** samræði, samfarir, kynmök. **interrompita -o** samræðisrof, samfaraslit.
kojl/o *lfæ* ristill. **-ito** *læk* ristilkvef, ristilbólga. **-ektomio** ristilsúrnám. **-obacilo** ristilgerill. **-ostomio** ristilraufun. **ascenda -o** risristill. **transversa -o** þverristill. **descenda -o** fallristill. **sigmoidea -o** bugsrístill.
kojn/o **1** fleygur. **2** skorða. **-i** *áhr* **1** festa með fleyg. **2** festa með skorðu(m). **-eto** lítill skorða. **-umi** *áhr* festa (með (fleyg(um))). **-oforma** **1** fleygmyndaður. **2** fleygrúna-. **-oskribo** fleygrúnir.
kojon/o *nýy* eista.
kojot/o *dýr* sléttuúlfur (*Canis latrans*) (= **prerilupo**).
kojpo/o *dýr* vatnarotta (*Myocastor coypus*).
kok/o *dýr* *gra* **1** hæns, hænsni (*Gallus gallus*). **2** hani (= **vir koko**). **3** = **mikrokoko**. **hinda -o** = **meleagro**. **-a** hana-. **-aĵo** *mat* hænsnakjöt. **-ejo** hænsnakofi, hænsnastía. **-eto** lítill hani. **-ido** kjúklingur. **-idaĵo** *mat* kjúklingakjöt. **-idaro** kjúklingahópur. **-ideto** nýklakinn kjúklingur. **-ino** hæna. **-inaĵo** *mat* hænukjöt. **-inejo** = **kokejo**. **-birdoj** hænsfuglar, hænsfuglar (*Galeniformes*) (= **galinoformaj birdoj**). **-okrii** *áhl* gala (eins og hani). **vir-o** hani. **akvo-o** sefhæna (= **galinolo**). **batal-o** víghani. **vent-o** vindhani (= **ventoflago**).
koka/o *gra* kókaurt, kókarunni (*Erythroxylon coca*). **-folioj** kókablöð.
kokac/oj *gra* hnettllur.
kokain/o *efn* kókaín. **-ismo** *læk* kókaíneitrun. **-izo** kókaín sem staðdeyfilyf. **-omanio** kókaínfíkn.
kokard/o *sag* merki (á húfu); borðalykkja.
kokcidi/o *dýr* hnýsidýr (*Coccidia*).
kokcig/o *lfæ* rófubein, rófuliður.
kokcinel/o *dýr* maríuhæna (*Coccinella*).
kokerik/o hanagal, gaggalagó. **-i** *áhl* gala.
koket/a ástleitinn, daðurgjarn, laðandi. **-i** *áhl* leita ásta, gera gælur, tifa. **-ado** daður, augnagælur,

ástleitni. **-eco** ástleitni. **-ulino** daðurdrós, kona sem duflar.

kokle/o *lfæ* snigill. **-a 1** snigils-. **2** heyrnar-.

kokleari/o *gra* skarfakál (*Cochlearia*). **skorbut-o** *gra* skarfakál, arfakál (*Cochlearia officinalis*).

kokluŝ/o *læk* soghósti, kíghósti. **-oida** kíghóstakenndur.

kokon/o *dýr* silkiormshýði, púpa. **-ejo** ræktarstæði silkiormshýða.

kokos/o *gra* kókoshnot. **-ujo**, **-arbo** kókostré, kókospálmi (*Cocos (nucifera)*). **-butero** kókosmjör.

-palmo = **kokosujo**. **K-insuloj** *ldf* Kókoseyjar, Keeling-eyjar.

kokotraúst/o *dýr* kjarnbítur (*Coccothraustes*) (= **kernmordulo**).

kokr/i *áhr* kokkála, halda fram hjá. **-ito** kokkáll.

koks/o mjödm. **-a** mjaðmar-, mjaðma-. **-ito** *læk* mjaðmarliðsbólga. **-algio 1** mjaðmarverkur. **2** mjaðmarliðsberklar.

-osto mjaðmarbein, hlaun. **-opatio** mjaðmaveikindi.

koktel/o *mat* kokkteill, hanastél.

kol/o *lfæ* **1** háls; hnakki. **2** stútur. **-o de dento** tannháls. **-o de la veziko** blöðruháls. **-o de la femurosto** lærleggjarháls. **-a** háls-. **-eto** mjór háls. **-umo** hálslíning, kragi, flibbi. **-doloro** hálsrígur. **ĉirkaŭ-o 1** hálsmen, hálsfesti. **2** hálsband. **ĝis-e** að hálsinum. **ĝis-e armita** grár fyrir járnum. **larĝ-a** með víðan háls.

mar-o sund. **post-o** herðarkambur. **ter-o** eiði.

Kol/a *ldf* Kólaskagi.

kola/o *gra* kólatré, kólarunni (*Cola acuminata*). **-onukso** kólahneta.

kolagen/o *gra* kollagen.

kolaps/o *læk* **1** niðurfall, örmögnun, ómegin, dá. **2** sig, samansig, hrun. **-i áhl** örmagnast, hrynja, uppgjast, hníga niður, falla í dá. **-oterapio** siglækningar.

kolargol/o *efn* kollargol.

kolatitud/o *stj* pólfirð.

kolazion/i *áhl* borða léttá máltíð. **-o** létt máltíð.

kolb/o *her* byssuskefti, byssuhaus (= **pafilkapo**).

kolbas/o *mat* *tæk* pylsa, iður, bjúga. **-isto** pylsusali; pylsugerðarmaður. **cerbo-o** hangibjúga (= **cervelaso**).

mar-o = **holoturio**. **sandviĉ-o** heit pylsa (í brauðstykki). **sango-o** blóðmör (= **budeno**). **trip-o** svínabjúga.

Kolĉid/o *sag* Kolkis.

kolĉik/o *gra* eiturlilja (*Colchicum*). **aŭtuna -o** *gra* haustlilja (*Colchicum autumnale*).

kolĉikin/o *efn* kolkisín.

koldkrem/o *læk* koldkrem.

kole/o *gra* álfamöttull (*Coleus*).

koleagog/a *læk* gallhvetjandi.

koleat/o *efn* kólat. **-a acido** kólsýra.

kolecist/o *lfæ* gallblaðra. **-a** gallblöðru-. **-ito** *læk* gallblöðrubólga, gallblöðrukvef.

koledok/o *lfæ* gallrás.

koleemi/o *læk* gallblæði, galleitrun.

koleg/o 1 stéttarbróðir; starfsbróðir. **2** félagi. **-a** vinsamlegur. **-aro** starfsbræðrahópur; vinahópur, kunningjahópur.

-ara starfsbræðra-; kunningja-, félagi-. **-eco** starfsbræðralag, félagsskapur. **-ino** vinkona.

kolegi/o 1 deild, félag, samband. **2** háskóladeild; háskóli, æðri skóli. **3** gagnfræðaskóli.

kolekti/i *áhr* **1** safna, safna saman. **2** innheimta (t.d. skatt). **3** tína (t.d. ávexti). **4** sækja í sig. **-o 1**

hópur. **2** safn. **K-o Aprobíta** Bækurnar sem Hachette gaf út með samþykki Zamenhofs (1901–05). **-a**

1 safn-. **2** samansafnaður; sameiginlegur. **-ado 1** söfnun. **2** innheimta. **3** samtíningur. **-anto** safnari. **-iĝi**

safnast (saman). **-iĝo 1** samkoma. **2** safn. **-ilo** *efn* *eðl* *rtæ* **1** safnker. **2** safnlinsa. **3** rafgeymir. **4** = **troleo**.

-isto innheimtumaður. **-ujo 1** vatnsgeymir. **2** = **ŝparmonujo**. **al-iĝi** *bib* safnast (**al**: til). **en-i** *áhr* safna

(ávöxtum, kornstöngum, vínberjum o.þ.u.l.). **re-i** *áhr* **1** safna saman aftur. **2** sækja í sig. **mon-o** samskot.

nubo-anto svartskýjaguð (Seifur). **ŝir-i** *áhr* = **kolekti 4**.

kolektiv/a sameiginlegur, heildstæður, safn-, hóp-. **-o** samyrkjubú, kommúna. **-ismo** sameignarstefna.

-isto sameignarmaður.

kolelitiaz/o *læk* gallsteinaveiki.

kolemi/o = **koleemio**.

koleopter/oj *dýr* bjöllur (= **skarabo, 1**).

- koleoptil/o** *gra* kímstöngulslíður, slíðurblað (= **ĝermingo**).
- koler/i** *áhl* reiðast. **-a** reiður, vondur. **-o** reiði. **-egi** *áhl* vera fokreiður. **-ema** bráðlyndur, fyrtingur. **-eta** óánægður. **-igi** gera reiðan. **post-o** gremja. **sen-e** kuldalega.
- kolera/o** *læk* = **holero**.
- kolerik/a** **-ulo** fauti, ofsi.
- kolesterin/o** = **kolesterolo**.
- kolesterol/o** *efn læk* kólesterín, kólesteról. **-emio** kólesterólmagn í blóðinu.
- Kolhíd/o** = **Kolhído**.
- kolhoz/o** samyrkjubú. **-ano** þátttakandi í samyrkjubú.
- kolibacil/o** = **kojlobacilo**.
- kolibr/o** *dýr* kólibrifugl.
- kolier/o** hálsmen.
- kolik/o** *læk* **1** iðraverkur. **2** kveisa.
- kolikl/o** *lfæ* hól.
- kolimat/i** *áhr ljó* gera (ljósgeisla gegnum linsu) samhliða. **-ilo** linsustillir, geislabeinir.
- kolimb/o** *dýr* brúsi (*Colymbus* eða *Gavia*).
- koliri/o** *læk* augnaskolvatn.
- kolit/o** = **kojlito**.
- kolizi/i** *áhl* rekast á. **-o** árekstur. **-fuĝinto** flóttabílstjóri. **-mato** *sig* friholt.
- kolobom/o** *læk* lithimnuglufa.
- kolocint/o** *gra* biturepli, kólósynt (*Citrullus colocynthis*), villi-agúrka (2. Kon. 4:39).
- kolodi/o** *efn* kollodíum, límkennt efni.
- kolofon/o** **1** *efn* harpíx. **2** *pre* forlagsmerki.
- koloid/o** *efn* **-a** límkenndur.
- kolokasi/o** *gra* filseyra (*Colocasia antiquorum*).
- kolokint/o** = **kolocinto**.
- kolokv/o** *nýy* viðræða.
- kolomb/o** *dýr* dúfa (*Columba*). **-a** dúfu-, dúfukennður. **-edoj** *dýr* dúfnætt (*Columbidae*). **-ejo** dúfnahús, dúfnabúr. **-eto** **1** lítil dúfa. **2** dúfan mín. **-ido** ung dúfa, dúfuungi. **-ino** dúfa. **-umi** *áhl* **1** kurra. **2** kjá. **-oformaj** *dýr* dúfnafuglar (*Columbiformes*). **-okolora** dúfugrár. **vir-o** dúfusteggur. **arbo-o** holudúfa, hringdúfa (*Columba palumbus*) (= **palumbo**). **kurier-o**, **leter-o** bréfdúfa. **ringo-o** hringdúfa. **rok-o** bjargdúfa (= **livio**).
- Kolomb/o** *ldf* Kólombó (höfuðborg Srí Lanka).
- kolombi/o** *efn* = **niobo**.
- Kolombi/o** *ldf* Kólumbía. **-a** kólumbískur. **-ano** Kólumbíumaður.
- Kolombin/o** *per* Kólumbína.
- kolon/o** **1** *hús* súla; stólpi, stöpull. **2** máttarstólpi. **3** *her* langfylking, brjóstfylking. **-aro** *hús* súlnaröð. **-ego** mikil súla. **-ejo** súlnasalur. **-eto** stólpi. **inter-o** súlnabil. **mult-a** með margar súlur, sem í eru margar súlur. **sur-aĵo** toppsteinn (= **entablemento**). **afiŝ-o** auglýsingastandur. **distil-o** eimingarpípa. **stir-o** *flu* *tæk* *bif* stýrisstöng. **voj-eto** mílumerki, kílómetramerki, mílusteinn.
- kolonel/o** *her* ofursti. **sub-o** liðsforingi næstur ofursta, undirofursti.
- koloni/o** **1** *sag* nýlenda. **2** *líf* gróðrarhópur smáveru (í lífverum eða gróðrarreit). **-a** nýlendu-. **-i** *áhr* nema land í/á, gera að nýlendu. **-ado** landnám; nýlendustofnun. **-ano** landnámsmaður, landnemi. **-iĝi** verða nýlenda. **-ismo** nýlendustefna. **-isto** nýlendustefnumaður. **kontraŭ-ismo** stefna gegn nýlendustofnun.
- Kolonj/o** *inn* Köln. **-a** akvo Kölnarvatn, ilmvatn.
- kolor/o** **1** litur. **2** blær. **-oj** **1** *íþr* litir félagsbúnings. **2** litirnir á skjaldarmerki. **3** fáni. **-a** litur, á lit, lit-. **-i** *áhr* lita, gefa lit; gefa blæ. **-aĵo** litur, litarefni. **-aro** *fag* litasafn. **-igi** lita, mála. **-igisto** málari. **-iĝi** fá lit; roðna. **-ilo** (lífrænt) litarefni. **-isto** *fag* litsnillingur. **-efekto** *fag* litaáhrif. **-konserva** litekta. **-ometro** litamælir. **-ometrio** litamælingarfræði. **-riĉa** litríkur. **du-a** tvílitur. **ek-iĝi** fá litblæ. **ek-iĝo** litsmitun. **mult(e)-a** marglitur. **plur-a** = **multkolora**. **sen-a** litlaus. **trans-i** *áhr* láta lit á. **tri-a** þrílitur. **tri-eto** þrenningargras, brekkusóley, stjúpblóm (*Viola tricolor*). **unu-a** einlitur. **ali-iĝi** skipta um lit. **bel-a** litfagur, litfallegur. **divers-a**, **miks-a** mislitur. **ŝanĝ-a** lithverfur.

- Kolorad/o** *ldf* Coloradofljót. **-io, -olando** Kólóradó (fylki í Bandaríkjunum).
- koloratur/o** *tón* kóloratúr.
- kolos/o** *hús* **1** risastytta. **2** risi, tröll, beljaki, bákn. **-a** risa-, tröllaukinn, gríðarlegur, feikilegur.
- Kolos/o** *sag* Kólossa. **-ano** Kólössumaður.
- Kolose/o** *inn* Colosseum (geysistört hringleikhús í Róm).
- kolostr/o** broddur, broddmjólk.
- kolport/i** *áhr* ganga um með smávörur til sölu. **-isto** umferðasali.
- koltr/o** *tæk* plóghnifur.
- kolubr/o** *dýr* meinlaus snákur (*Coluber*).
- Kolumb/o** *per* Kólumbus. **-io** *ldf* alríkisumdæmið Kólumbía (þar sem höfuðborg Bandaríkjanna er).
- Brita** **-io** Breska Kólumbía (fylki í Kanada).
- kolumbari/o** *sag* grafhvelving fyrir duftker, grafklefi.
- kolumn/o** **1** dálkur. **2** hlaði, stafli. **3** þverröð, langröð (fylkingar).
- kolur/o** *stj* baugur. **ekvinoksa -o** jafndægrabaugur. **solstica -o** sólstöðubaugur.
- kolutori/o** *lyf* munnskol.
- koluzi/o** leynimakk.
- kolz/o** *gra* smjörkál (*Brassica napus oleifera*).
- kom/o** *mfr* *vis* komma. **-oforma** kommulagaður. **punkto-o** semíkomma.
- koma/o** *tón* örstutt tímabil.
- komand/i** *áhr* *tæk* **1** ráða yfir, stjórna. **2** skipa (fyrir). **-o** *tæk* **1** stjórn, forusta. **2** fyrirskipun, boð, skipun. **-anto** herforingi; herbúðastjóri; kastalastjóri; skipherra. **-ejo** **1** skrifstofa kastalastjóra; heimili kastalastjóra. **2** hernaðarbækistöð. **3** stjórnpallur. **al-i** *áhr* bjóða (e-m) að fara (til þess að gera þjónustu). **êf-anto** yfirmaður (hers). **for-i** *áhr* taka út úr heild (til að gera þjónustu). **tele-i** *áhr* fjarstýra.
- komandit/o** **1** hlutafélag með óvirkum hluthöfum. **2** hlutafé óvirks hluthafa. **-i** *áhr* fjárfesta sem óvirkur hluthafi.
- komandor/o** stórriddari (í orðu).
- komasaci/o** *hag* endurskipting jarðarhluta.
- komat/o** *læk* dá, svefndá, dauðadá. **diabeta -o** sykursýkisdá. **-a** dá-, svefndá-. **-ogena** sem veldur svefndái.
- komb/i** *áhr* *tæk* **1** greiða. **2** kamba. **-ado** **1** greiðsla, hárgreiðsla. **2** kembang. **-ilo** **1** greiða. **2** (ullar)kambur.
- itaĵo, -lano** kamba. **ek-o** einföld greiðsla (hárs). **el-i** *áhr* greiða úr. **el-itaĵo** úrgreitt hár. **mal-i** *áhr* ýfa. **re-i** *áhr* greiða aftur, kamba aftur. **retro-i** *áhr* greiða aftur hárið. **Venus-ilo** = skandiko.
- kombajn/o** uppskeru- og þreskivél.
- kombin/i** *áhr* *ver* *efn* **1** sameina, tengja. **2** setja saman, raða saman. **3** reikna út, íhuga. **-ado** **1** sameining, tenging. **2** samsetning. **3** íhugun. **-aĵo** *efn* **1** samband, efnasamband. **2** samsetning. **3** = **kombinacio**. **-iĝi** sameinast; ganga í efnasamband. **-iĝemo** = **afineco**. **-umo** = **kombinato**. **mal-i** *áhr* *efn* leysa í sundur (í frumparta). **mal-iĝi** leysast í sundur. **vetermal-iĝo** veðrun.
- kombinaci/o** *stæ* samröðun.
- kombinat/o** (í Sovétríkjum) fyrirtækjasamtök.
- kombinatorik/o** *stæ* samröðunarfræði.
- kombine/o** samfestingur.
- komedi/o** **1** gamanleikur. **2** leikur, uppgerð. **-a** **1** gaman-, gamanleiks-. **2** uppgerðar-, óhreinskilinn. **-i** *áhl* **1** leika gamanleik. **2** hræsna. **-isto** gamanleikari. **-verkisto** gamanleikjahöfundur.
- komedon/o** *lfæ* filapensill.
- komelin/o** *gra* (*Commelina*). **-acoj** skeiðarblómaætt (*Commelinaceæ*).
- komenci/i** *áhr* byrja, byrja á, hefja; fara að (með nafnhætti). **-a** byrjandi, byrjunar-, upphafs-. **-e** í byrjun, í upphafi. **-o** byrjun, upphaf. **-oj** undirstöðuatriði. **-aĵo** *bib* frumgróði. **-iĝi** hefjast. **re-i** *áhr* byrja aftur, byrja á ný. **monat-o** tunglkomudagur (hátið). **vort-a litero** = **inicialo**.
- koment/i** *áhr* útskýra, gera athugasemdir við. **-isto** höfundur útskýringa, útskýrandi.
- komentari/i** *áhr* **1** útskýra, gera athugasemdir við. **2** fjalla um. **-o** **1** útskýringar, athugasemdir. **2** skýringarit. **3** fréttapáttur um íþróttir. **-isto** útskýrandi; höfundur skýringarits.
- komerc/i** *áhl* versla, reka verslun. **-o** verslun, viðskipti. **-a** verslunarlegur, verslunar-, viðskipta-. **-a**

ĉambro verslunarráð. **-aĉi** *áhr* hagnýta sér; versla óheidarlega. **-aĵo** verslunarvara, varningur. **-ejo** kauptorg. **-isto** kaupmaður, mangari, verslunarmaður. **-istaro** kaupmannasamband. **-odomo** verslun, verslunarhús. **for-i** *áhr* selja við lækkuðu verði, selja upp. **brut-isto** nautgripasali. **kaŝ-o** svartamarkaðsverslun. **liber-ismo** fríverslun.

komet/o *stj* halastjarna.

komfort/o þægindi. **-a** þægilegur. **-e** þægilega, notalega. **mal-a**, **sen-a** óþægilegur. **mal-o** óþægindi, óþægileiki.

komik/a hlægilegur, skoplegur. **-o**, **-eco** hlægileiki. **-isto** gamanleikari. **-ulo** fyndinn maður.

komisar/o **1** fulltrúi. **2** umboðsmaður. **3** umsjónarmaður. **-o de festo** veislustjóri. **polica -o** lögreglufulltrúi. **-ejo** skrifstofa umsjónarmanns; skrifstofa umboðsmanns. **kontrol-o** ríkisendurskoðandi.

komisariat/o umsjónarmenn, umsjónarmaður og starfslið hans; umboð.

komisi/i *áhr* **1** setja undir forustu (**al**: e-s), setja (**al**: e-n) yfir. **2** skipa, fela (**al**: e-m; **-n**: e-ð), veita umboð. **-o** **1** erindi. **2** umboð. **3** = **komisiono**. **-anto** *ver* umboðsstjórnandi. **-isto** *ver* umboðsmaður, erindreki. **-ito** **1** fulltrúi. **2** fjárhaldsmaður. **-itaro** nefnd, fulltrúaráð. **-ulo** umboðsmaður. **ir-o** erindi.

plenumi ir-on reka erindi.

komision/o nefnd, fulltrúaráð; stjórnskipað ráð. **sub-o** undirnefnd.

komisur/o *lfæ gra* tengsl, mót, vik. **lipa -o** varatengsl, varamót.

komitat/o nefnd. **cerbum-o** sérfræðingalið, sérfræðinganefnd. **plenum-o** framkvæmdanefnd, framkvæmdaráð. **strik-o** verkfallsnefnd.

komiz/o verslunarþjónn, afgreiðslumaður; skrifstofumaður. **-ino** afgreiðslustúlka, búðarstúlka. **migra -o**, **vojaĝa -o** farandsali.

komoci/o *læk* hristingur, rót, skjálfti. **cerba -o** heilahristingur, heilarót. **-i** *áhr* orsaka hristing (e-s).

komod/o dragkista, kómmóða.

komodor/o = **subadmiralo**.

Komor/oj *ldf* Kómoreyjar.

kompakt/a *lfæ* **1** þéttur, samanþjappaður. **2** riðvaxinn. **-o** e-ð þétt eða samanþjappað, t.d. **1** þéttprentuð bók. **2** steypusteinn. **mal-a** laus.

kompan/o *nyy* kompani, félagi.

kompani/o *her* **1** (verslunar)félag. **2** félagsskapur. **3** liðssveit. **-ano** félagi, fylgdarmaður.

kompar/i *áhr* bera saman, líkja (**kun**: við). **-o** **1** samanburður. **2** samlíking. **-a** samanburðar-, samanburðarlegur. **-e** í samanburði (**kun**: við). **-ado** **1** samanburður. **2** stigbreyting. **-ilo** *eðl tæk* samanburðartæki. **ne-ebla**, **sen-a** óviðjafnanlegur, ósambærilegur. **ne-eble**, **sen-e** óviðjafnanlega.

komparaci/o *mfr* stigbreyting.

komparativ/o *mfr* miðstig.

Kompartí/o kommúnistaflokkur.

kompas/o *eðl* áttaviti, kompás. **magneta -o** seguláttaviti. **giroskopa -o** snúðuáttaviti. **-ujo** kompáshylki, áttavitaskýli. **-karto** áttavitarós, kompásrós. **-montrilo** kompásnál.

kompat/i *áhr* kenna í brjósti um, aumkast yfir, vorkenna, miskunna. **-o** meðaumkun, vorkunn, miskunn. **-a** meðaumkunar-, vorkunnlátur. **-ema** miskunnssamur, meðaumkunarsamur. **-igi** láta aumka, vekja aumkun í. **-inda** aumkunarverður, aumlegur. **sen-a** aumkunarlaus, miskunnarlaus.

kompendi/o handbók, ágríp.

kompens/i *áhr* bæta, jafna upp, borga. **-o** umbun, uppbót, bætur. **-a** uppbótar-, sem bætir upp. **-e** í bótum. **-e pro** fyrir (e-ð). **-ilo** *eðl* jöfnunartæki. **-ometodo** *eðl* jöfnunarkerfi.

kompetent/a hæfur, fær, bær, skynbær. **-eco** hæfileiki, hæfni, geta. **-ulo** hæfur maður, hygginn maður, sérfræðingur. **ne-a** óbær, óhæfur.

kompil/i *áhr* safna, setja saman (rit). **-o**, **-ado** söfnun, samning (rits). **-aĉi** *áhr* setja illa saman (rit). **-aĵo** samtíningur, safnrit, samansafn, samsuða. **-into**, **-isto** safnari, samtínir.

kompiler/o *upp* vistþýðandi (forrit).

kompleks/a **1** samsettur, flókinn, margbrotinn. **2** *stæ* tvinn-, tvinntalna-. **-o** **1** heild (samstæðra hluta). **2** *sál* geðhnútur, duldr. **la -o de Edipo** Ödipusarduld. **morba -o** *læk* einkennaflækja. **-eco** margbreytileiki, margbreytni; flækja. **log-o** húsaþyrping.

kompleksi/o *læk* lundarfar, skaplyndi.

komplement/o *mfr* **1** fylling. **2** sagnfylling. **3** andlag. **akcesora -o** aukaandlag. **cirkonstanca -o** atvikssetning. **nereкта -o** óbeint andlag. **objekta -o** andlag. **rekta -o** beint andlag. **-a 1** viðbótar-. **2** *mfr* andlags-, sagnfyllingar-. **3** *stæ* **-aj anguloj** frændhorn.

komplet/a heill, fullkominn, algjör, sem ekkert vantar í. **-o tæk 1** útbúningur; útgerð. **2** dragt; jakkaföt. **3** samstæða. **-eco** fullkomnun, heild. **-igi** fylla inn í; fullkomna. **ne-a** *hlj* ófullkominn, sem vantar á, sem vantar í, ábótavant.

kompletiv/a *mfr* **-a propozicio**, **-o** aukasetning sem líkist nafnorði.

kompletori/o *kri* náttöngur, náttíðir.

komplez/o greiði. **-a, ema** alúðlegur, stimamjúkur, greiðvikinn. **-i áhl** gera greiða (**al**: e-m).

komplíc/o *lög* glæpanautur, samsektarmaður. **-eco** samsekt.

komplík/i *áhr* flækja, þvæla. **-a** flókinn. **-aĵo 1** flækja. **2** *læk* eftirköst (eftir sjúkdóm), samkvilli. **-eco** margbreytni, flókið eðli. **-ita = komplika**.

kompliment/o gullhamrar, lofsyrði, hrós; kurteisi. **-i áhr** hrósa, slá (e-m) gullhamra. **-a** sem er til heiðurs, gerður í heiðursskyni. **-ema** smjaðrandi, hrósandi, lofsamlegur.

komplot/o samsæri, samblástur. **-i áhl** gera samsæri.

kompon/i *áhr efn* **1** semja; setja saman. **2** gera efnasamband (e-s), mynda. **-ado** tónsmíð; samsetning. **-aĵo** tónverk. **-anto** vél þáttur, liður, hluti. **-isto** tónskáld, tónsmiður. **trans-i = transponi**.

kompost/i *áhr* setja (letur). **-aĵo** letrað efni. **-ilo** hornmót (í prentsmiðju). **-isto** setjari.

kompošt/o *gra* garðmold úr safnhaug. **-i áhr** bera á garðmold. **-amaso** safnhaugur.

kompot/o *mat* ávaxtastappa.

kompozici/o tónverk, lag.

kompozit/a 1 *hús* samsettur. **2** *gra* af körfublómaætt. **-oj = kompozitacoj**.

kompozitacoj *gra* körfublómaætt (*Compositae = Asteraceae*).

kompren/i *áhr* skilja. **-o, -ado** skilningur, næmleiki. **-aĵo** hugmynd. **-ebla** skiljanlegur. **-eble 1** skiljanlega. **2** auðvitað, að sjálfsögðu. **-ebleco** skiljanleiki. **-ema 1** skynsamlegur, greindur. **2** skynsamur. **-emo** skilningur, innsýn. **-eti áhr** giska á. **-igi** skýra, ráða, leysa, gera grein fyrir. **-iĝi** skiljast, verða skýr, verða skiljanlegur. **-iĝadi** skilja hver/hvor annan. **-ilo, -iĝilo** eitthvað sem lætur fólk skilja hvert annað. **-povo** hæfileiki til að skilja. **duon-igi** skýra e-ð sem áður var illa skilið. **inter-(iĝ)o** gagnkvæmur skilningur. **mal-i, mis-i** *áhr* misskilja. **ne-(ad)o** skilningsleysi. **ne-ebla** óskiljanlegur. **ne-ebleco** óskiljanleiki. **sub-i áhr** *mfr* undirskilja. **sub-igi** gefa í skyn.

kompres/o *læk* grisjuþófi, línþófi.

kompresor/o *tæk* loftþjappa.

kompromis/o samkomulag, sátt. **-i áhl** ná samkomulagi.

kompromit/i *áhr* hætta (mannorði), vekja grun, gera hneisu. **-a** sem stofnar í hættu. **-(ad)o** hneisugerð. **-iĝo** hneisa, mannorðsmisur.

kompond/a *tæk* samsettur.

komput/i *áhr tæk* reikna út, telja. **-ilo** *upp* tölva. **-oscienco** tölvunarfræði. **-iko** tölvunarfræði. **-ikisto, -ilisto, -isto** tölvunarfræðingur. **-ile legebla, -opreta** tölvutækur. **-ila reto** tölvunet. **-ila klero** tölvulæsi, tölvukynni.

komputer/o *tæk* tölva. **-i áhr** setja í tölvu.

komun/a 1 sameiginlegur. **2** almennur. **-e 1** saman. **2** almennt; sameiginlega. **-aĵo** sameign. **la Eŭropa -aĵo** Evrópubandalagið. **-eco** sameiginleiki. **-igi** stofna til samyrkju; gera sameiginlegan. **-ismo** *sag efh* kommúnismi; sameignarstefna. **-isto** kommúnisti, kommi; sameignarsinni. **-ista** kommúnista-; sameignar-. **-onaj** *stæ* samþáttar-. **-umo 1** sveit, sveitarfélag, hreppur. **2** samfélag. **-uma** sveitar-, hrepps-. **-umisto** kommúnisti (í París 1871). **ne-a** einka-.

komuni/i *áhr kri* veita altarissakramenti, þjónusta, husla. **-o** *kri* altarisganga, altarissakramenti. **tablo de -o** altari. **balustrado de -o** gráður. **-iĝi** ganga til altaris, meðtaka altarissakramenti. **eks-igi** setja í bann, bannfæra.

komunik/i *áhr 1* skýra frá, segja. **2** leiða, bera, færa, flytja. **-a** samliggjandi; sambands-, samgöngu-. **-o 1** samband, samganga, yfirfærsla. **2** tilkynning. **-ado** samband, samganga, yfirfærsla. **-aĵo** tilkynning. **-ebla** miðlanlegur; smitandi. **-ejo** samgönguleið. **-ema** ræðinn. **-iĝi 1** hafa mök við. **2** samliggja. **3** standa í sambandi, vera í sambandi. **4** færast. **-iĝo** samgöngur. **-ilo** miðill. **ek-iĝi** hafa samband; ná sambandi

(**kun** = við). **inter-i áhl** vera í sambandi (**kun** = við). **inter-iĝi** hafa samband hvor við annan, standa í sambandi. **sen-iĝa** einangraður, samgöngulaus. **tele-iĝoj** langlínusamtal.

komutator/o = **komutilo**.

komut/i áhr 1 *rtæ* breyta um straum. **2** *jár* breyta um spor. **-o, -ado 1** straumbreyting. **2** sporbreyting. **-ilo 1** *rtæ* vendir, vendill. **2** *jár* sporskriptir. **hoka -ilo, forka -ilo ffa** símagaffall. **ĵaka -ilo ffa** símatengill. **koridora -ilo** *rtæ* samsnerill. **-ilaro** *rtæ* mælaborð. **-isto 1** *jár* sporskriptari. **2** *rtæ* sí mavörður, símastúlka. **-nadlo** *jár* skiptispor. **-vojo** *jár* fastur hluti sporskriptis.

kon/i áhr 1 þekkja. **2** kunna. **3** umgangast. **ne -i áhr** hafa ekki, eiga ekki. **-o** þekking. **-ado** þekking. **-ato** kunningi. **-ateco** kunningsskapur, frægð. **-atiĝi** kynnst (**kun** = e-m, við). **-igi** kynna. **-iĝi** þekkjast; kynnst. **dis-igi** útbreiða. **ek-i áhr 1** þekkja. **2** kenna (holdlega). **inter-atiĝi** kynnst hver öðrum. **inter-atiĝa vespero** kynningarsamkoma, kynningarkvöld. **mem-o, sin-o** sjálfsþekking. **ne-ado** þekkingarleysi. **ne-a** óþekktur, ókunnugur, ókenndur. **ne-ata** óþekktur, ókunnugur. **ne-ato 1** ókunnugur maður. **2** *stæ* óþekkt stærð. **ne-ateco** ókunnugleiki. **nere-ebla** óþekktanlegur. **re-i áhr 1** þekkja aftur, kannast við. **2** viðurkenna, játa. **3** = **konfesi**. **re-o 1** endurþekking. **2** viðurkenning, játun. **3** = **konfeso**. **re-ebla** þekktanlegur. **re-igi** segja hver e-r sé.

konced/i áhr játa sem sannan, viðurkenna. **-o mfr** eftirgjöf, tilslökun.

koncentr/i áhr efn 1 þetta (efni). **2** safna saman á einn stað, draga saman á einn stað. **3** einbeita. **-i sin** einbeita sér. **-iĝi 1** safnast saman, dragast saman á einn stað. **2** einbeita sér. **-ita** megn, óþynntur. **-iteco** styrkleiki. **-ejo** fangabúðir. **mal-i áhr efn 1** þynna. **2** dreifa. **sin-ado** einbeiting.

koncentr/a = **samcentra**.

koncept/o *hei* hugmynd, hugtak. **-i áhr** ímynda sér, hugsa sér. **-ado** ímyndunarafli.

koncern/i áhr taka til, snerta; koma við. **-anta** viðvíkjandi. **-a** viðeigandi, vel fallinn; hlutaðeigandi. **-e** að því er snertir, um; að því er tekur til; þegar litið er til. **-ata** sem um er að ræða. **-ato** maður sem um er að ræða, maður sem málið snertir.

koncert/o 1 tónleikar, hljómleikar; samsöngur. **2** samkomulag. **-i áhl** halda tónleika. **-aĵo** tónleikaverk. **-ejo** hljómleikahús, hljómleikasalur.

koncertin/o *tón* lítill sexhyrnd harmónika.

koncesi/o *lög hag 1* rekstrarleyfi, söluleyfi, sérleyfi (til erlends fyrirtækis). **2** tilslökun, ívilnun. **-i áhr** veita rekstrarleyfi, veita söluleyfi.

koncili/o *kri* (allsherjar)kirkjuþing. **-a** kirkjuþings-.

koncip/i áhr verða þunguð. **-ado** þungun, það að verða þunguð. **-iĝo, -iteco** getnaður, getning, frjóvgun. **la Senpeka K-iteco** hinn óflekkaði getnaður (Maríu meyjar). **anti-a, kontraŭ-a** getnaðarvarnar-. **-prevento** getnaðarvörn.

konciz/a fáorður, gagnorður. **-e** gagnort, í stuttu máli, í fáum orðum. **-eco** stuttleiki. **mal-a** yfirgripsmikill, margorður.

konĉert/o *tón* konsert.

kondamn/i áhr 1 dæma, dæma sekan, sakfella. **2** fordæma. **-o 1** sakfelling. **2** fordæming. **-inda** ámælisverður, lastverður, aðfinnsluverður. **-ito** fangi, dæmdur maður. **mal-i áhr** sýkna, bera sakir af.

kondens/i áhr efn eðl 1 þetta; samþetta, þjappa saman. **2** stytta. **3** safna (ljósi). **-o** *sál* þjöppun. **-ado** samþjöppun, þétting. **-ilo eðl efn** *rtæ 1* þéttir. **2** eimsvali. **3** = **kondensoro**.

kondensator/o 1 = **kondensilo**. **2** = **kondensoro**.

kondensator/o eðl safngler, ljósþéttir.

kondicional/o *mfr* skildagatíð; skildagaháttur (= **us-modo**).

kondiĉ/o 1 skilyrði. **2** skilmáli (oftast í ft.). **3** ástand. **-a 1** skilyrðis-. **2** skilyrtur, skilyrðisbundinn. **-a modo** = **kondicionalo**. **-e ke** með því skilyrði að, ef. **-i áhr 1** áskilja, setja sem skilyrði. **2** krefja, fela í sér. **-aro** (= **kondiĉoj**) skilmálar. **sen-a** skilyrðislaus, skilmálalaus, hreinn og beinn.

kondil/o *lfæ* hnúi.

kondilom/o *lfæ* kynsjúkdómavarta.

kondiment/o *mat* krydd. **-i áhr** krydda. **-ujo** kryddbaukasamstæða.

kondolenc/i áhr samhryggjast, votta samhryggð. **-o** samhryggð. **-a** samhryggðar-.

kondom/o *læk* (getnaðarverja) smokkur.

kondor/o *dýr* kondór (*Sarcorhamphus gryphus*).

kondotier/o *inn* leiguliðsforingi (á Miðöldum).

kondr/o *læk* brjósk. **-ito** brjóskbólga. **-omo** brjóskæxli. **-ektomio** brjósknám.

kondroste/o = **hondrosteo**.

konduk/i *áhr* 1 leiða, fylgja. 2 leiðbeina. 3 láta ganga. 4 teyma. 5 liggja. 6 = **stiri**. 7 = **kondukti**. **-a** leiðslu-. **-o** (í samsettum orðum) 1 = **kondukado**. 2 = **kondukilo**. **-ado** forysta, stjórn; leiðsögn, fylgd. **-adi** *áhr* leiða oft; leiða lengi; stjórna (lengi). **-anto** 1 ökumaður. 2 forstjóri; leiðtogi. **-ilo** 1 stýri; taumur. 2 leiðsla, pípa. 3 leiðari. **-iloj** beislistaumur, taumar. **-isto** bílstjóri, ökumaður. **-sido** ökusæti. **-šnuro** beislistaumur. **al-i** *áhr* færa; koma á (ástandi), koma til. **de-i** *áhr* leiða frá, beina frá; leiða burt. **el-i** *áhr* leiða út. **en-i** *áhr efn stæ* 1 fylgja inn. 2 innleiða; leiða inn. **en-a artikolo** inngangsgrein. **en-o** tilkynning; inngangur, inngangsorð. **for-i** *áhr* leiða burt; flytja burt, vísa burt. **kun-i** *áhr* taka með sér; hafa í för með sér. **re-i** *áhr* koma með aftur, fara með aftur, færa aftur. **reen-i** *áhr* innleiða að nýju, endurvekja. **tele-i** *áhr* fjarstýra. **tra-i** *áhr* leiða í gegnum, fylgja í gegnum. **trans-i** *áhr* færa yfir.

kondukt/i *áhr eðl rtæ* leiða (hita, rafmagn o.s.frv.). **-o** *eðl* leiðsla. **-aĵo** leiðsla, lína, taug. **-anco** *eðl rtæ* leiðni. **-anto** *eðl rtæ* leiðari, leiðir. **duon-anto** hálfleiðari. **-eco** *eðl rtæ* leiðni, snertileiðni. **-ilo** leiðsla, leiðsluþráður. **nutra-ilo** rafveitutaug. **šnur-ilo** *rtæ* (rafmagns)snúra. **plilongiga šnur-ilo** framlengingarsnúra. **šnurigita-ilo** fléttuð leiðsla. **-iva** leiðandi, sem getur leitt (hita, rafmagn o.s.frv. **-iveco** *eðl* leiðni. **super-iveco** *eðl* ofurleiðni. **foto-iva** ljósleiðandi, ljósleiðni.

konduktor/o 1 umsjónarmaður, lestarþjónn, vagnstjóri. 2 *líf* leiðari (sjúkdóms).

kondut/i *áhl* haga sér, hegða sér. **-o** hegðun, háttalag. **bon-a** siðprúður. **malbon-a** illa vaninn.

koneks/a samtvinnuður, náinn.

konekt/i *áhr rtæ* setja í samband, tengja. **-o** samband, tenging. **paralela -o** samhliða tenging. **seria -o** raðtenging. **deira -ejo** greinitengi. **-ilo** tengill. **-oskemo** tengimynd, teikning af leiðslum og tengingum. **mal-i** *áhr* slökkva á, loka, loka fyrir. **mal-ilo** slökkvari. **mis-o** ónægileg tenging. **tra-i** *áhr fja* setja í samband við, láta tala við (**al iu** = e-n). **ter-o** *útv* jarðsamband; jarðtenging.

konektiv/o *lfæ gra* bandvefur, stoðvefur (= **konektiva histo**).

konestabl/o *sag* landstjóri; æðsti yfirmaður í kastala (á miðöldum).

konfeder/i *áhr* sameina í bandalag.

konfederaci/o *lög* ríkjasamband; samband, bandalag. **-i** *áhr* sameina í bandalag. **-a** sambands-; sameinaður í bandalag.

konfekci/o 1 búðarföt, tilbúin föt, tilbúinn fatnaður. 2 fatagerð. **-a** tilbúinn, saumaður. **-i** *áhr* gera, búa til, sauma (fatnað).

konferenc/o *lög* ráðstefna; þing.

konferv/o *gra* kaldavermslismosi (*Conferva*). **-acoj** kaldavermslismosaætt (*Confervaceæ*).

konfes/i *áhr* 1 játa, viðurkenna. 2 skrifta. **-o** 1 játning, viðurkenning. 2 skriftir, skriftamál, syndajátning. **-ejo** *kri* skriftastóll. **-preni** *áhr kri* hlýða skriftum (e-s), skrifta (e-m). **-prenanto** skriftafaðir, skriftaprestur. **for-i** *áhr* hafna, kasta frá sér. **mal-i** *áhr* 1 neita. 2 afneita. **est-i** *áhr* viðurkenna. **nemal-ebla** óneitanlegur. **kred-o** trúarjátning.

konfesi/o *kri* trúarflokkur. **-a** játningar-; samkvæmur trúarjátningu, trúarbragða-. **inter-a edzeco** hjónaband milli trúarflokka.

konfet/oj skrautpappírsflygsur.

konfid/i *áhr* 1 treysta. 2 trúa (**al iu** = e-m) fyrir (**ion** = e-u). **-a** fullviss, öruggur, áreiðanlegur. **-e** áreiðanlega; örugglega. **-o** traust, tiltrú; öryggi. **-ema** treystandi. **-iga** sem vekur traust. **-ato** trúnaðarmaður, trúnaðarvinur. **-inda** trúr, áreiðanlegur. **-itaĵo** það sem hefur verið trúað fyrir. **mal-i** *áhr* vantreysta, tortryggja. **mal-o** vantraust, tortryggni.

konfidenc/o trúnaður, trúnaðarmál. **-a** heimullegur, trúnaðar-. **-e** sem leyndarmál, sem trúnaðarmál. **-ema** ódulur. **-ulo** trúnaðarmaður. **mal-ema** fámáll.

konfidenci/o = **konfidenco** (sjá *Oficiala Vortaro*).

konfirm/i *áhr* 1 staðfesta. 2 ferma. **-o** 1 staðfesting. 2 ferming. **-e** til staðfestingar. **mal-i** *áhr* hrekja, afsanna, neita.

konfirmaci/o *kri* ferming. **-i** *áhr* ferma. **-oto**, **-ito** fermingarbarn. **-a surtuto** fermingarkyrtill. **-a ceremonio** fermingarathöfn.

konfisk/i *áhr* gera upptækan. **-o** uppteikt, (eigna)upptaka. **-inda** upptækur.

konfit/i *áhr mat* sulta, leggja í kryddlög. **-aĵo** aldinmauk, sætmeti, sultutau. **-ejo** sælgætisbúð.

konflagraci/o *hei* stórbruni, bál.

konflikt/o deila, árekstur. **-i** *áhl* rekast á, koma í bága (**kun** = við). **ek-i** *áhl* fara að rekast á. **-a** andstæður.

konform/a samsvarandi, samkvæmur. **-e al** samkvæmt; í samræmi við. **-i** *áhl* vera í samræmi (**kun** = við), falla að. **-eco** samræmi. **-igi, al-igi** samræma við, laga eftir. (**al**)-**igi sin, (al)-iĝi** laga sig (**al** = eftir). **-ismo 1** samsnið. **2** tengsl við þjóðkirkjuna (í Englandi). **-isto 1** samsniðinn maður. **2** þjóðkirkjumaður. **inter-igi** gera (hluti) sambærilega. **ne-a 1** ósamsniða. **2** utan þjóðkirkju (í Englandi). **ne-ismo 1** sérlægni, missnið. **2** (í Englandi) utanþjóðkirkjutrú. **ne-isto 1** (í Englandi) utanþjóðkirkjumaður. **2** ósamsniða maður. **ne-eco** ósamræmi.

konfront/i *áhr lög* leiða saman, leiða (ákærðan) fram fyrir (vitnin), leiða (ákærðan) móti (vitnunum).

Konfuce/o *per* Konfúsíus. **-ismo, -anismo** konfúsismi, konfúsíusismi, konfúsíusarhyggja.

konfuz/i *áhr rugla, rugla* saman; gera ringlaðan. **-o** ruglingur, ringulreið, óskapnaður. **-a 1** ruglingslegur, ruglaður. **2** ringlaður. **-e** ruglingslega, óljóst, á ruglingslegan hátt. **-aĵo** ringulreið; flækja; óreiða. **-egi** gera felmtsfullan. **-iĝi** verða órótt í skapi, verða ringlaður. **-ita** ringlaður; feiminn. **-iva** ruglandi. **-iĝemo** feimni. **inter-i** *áhr* flækja, véla; rugla saman. **mal-i** *áhr* skýra, losa, greiða úr. **mal-a, sen-a** ljós, skýr, greinilegur. **ne-ebla** rólegur, óraskanlegur.

kong/o *efn* efnavisir, litvisir.

Kong/o *ldf 1* Kongófljót. **2 = Kongolo. -olando = Kongolo. -a** kongóskur. **-ano** Kongóbúi.

kongest/i *áhr læk* valda blóðsókni til/i. **-o** læk blóðfylli, blóðsókni, blóðríki. **cerba -o** blóðsókni til heilans. **pulma -o** of mikil blóðsókni til lungna, blóðríki í lungum.

konglomer/i *áhr eðl ste* mynda völuþberg úr. **-aĵo ste eðl 1** völuþberg; sambræðingur steintegunda. **-iĝi** myndast í völuþberg.

konglomerat/o 1 völuþberg, sambræðingur (steintegunda). **2** samsull.

Kongol/o *ldf* Kongó. **la Okcidenta -o.** Vestur-Kongó. **Popola Respubliko -o = la Okcidenta -o. -o Brazavila = la Okcidenta -o. la Orienta -o** Austur-Kongó (hét **Zairio** á árunum 1971–1997). **Demokratia Respubliko Kongo = la Orienta -o. -o Kinŝasa = la Orienta -o. -a** kongóskur. **-ano** Kongóbúi.

kongr/o *dýr* hafáll (*Conger vulgaris*) (= **marangilo**).

kongregaci/o *kap 1* (kapólskt) reglufélag, bræðrafélag. **2** kardínalafélag. **-ano** meðlimur í reglufélagi; meðlimur í bræðrafélagi.

kongres/o *sag 1* þing, fundur. **2** (í Bandaríkjunum) samveldisþing. **3** ráðstefna. **-a** þing-. **-i** *áhl* halda þing, halda fund, vera gestur á þingi. **-ano 1** þingfulltrúi, gestur á þingi. **2** þingmaður. **antaŭ-o** forþing, fundur haldinn á undan þingi. **post-o** eftirþing, fundur haldinn eftir þingi. **-ejo** þinghús, þingsalur.

kongru/i *áhl stæ* vera í samræmi við, falla við, falla saman, vera eins. **-a stæ** eins, aljafn. **ne-a** ósamkvæmur, ekki eins.

koni/o *gra* óðjurtaættkvísl ((*Conium*). **makula -o** *gra* óðjurt (*Conium maculatum*).

konidi/o *gra* gró, sveppgró.

konifer/o *gra* barrtré (*Conifera*), barrviður.

konifer/oj *gra* barrviðir.

koniin/o *efn* (lýtingur unninn úr óðjurt).

konik/o *stæ* keiluskurður.

konikoid/o *stæ* snúðkeilufloður, hringkeilufloður.

konioz/o *læk* rykveikindi. **pulma -o** lungnaryk, ryklungu.

koniv/i *áhl* loka augum fyrir (**je**). **-o** þegjandi samþykki.

koniz/o *gra* jakobsffill (*Conyza*).

konjak/o *mat* koníak.

konjekt/i *áhr* giska á, geta á. **-o** getgáta, ágiskun. **-a** getgátu-, tilgátu-. **-aĵo** hugsanlegur lesháttur, tilgáta. **-ebla** sennilegur, líklegur.

konjug/i *áhr 1 mfr* beygja (sögn). **2 stæ** samoka. **komplekse -ita** samoka. **-itaj duoblaj ligoj** *efn* blönduð tvítengi. **-ito stæ 1** samoka stærð, samoka tala, samoka fall. **2** samoka fylki. **Hermite-** **-ito** bylt samoka fylki.

konjugaci/i *áhr* beygja (sögn). **-o mfr 1** sagnbeyging. **2** beyging (arflokkur) saga.

konjunkcio **1** *mfr* samtenging, aðaltenging. **subordiga -o** = **subjunkcio**. **2** *stj* samstaða. **-i** *áhr stj* vera í samstöðu við.

konjunktiv/o *lfæ* augnhvíta. **-ito** *læk* augnhvítubólga.

konjunktur/o *hag* efnahagsástand.

konk/o *dýr hús lfæ* goð skel, kuðungur, bobbi. **orela -o** ytra eyrað. **nazaj -oj** nefskeljar, neföður. **-aĵo** (tóm) skel. **-ego** mikil skel. **-ulo** skeldýr, skeljungur. **-ohava ste** skelja-. **-ologio** skeldýrafræði. **-ologo** skeldýrafræðingur. **aŭd-o ffa** heyrnartól. **blöv-o** kúfungshorn. **fando-o** stálmót. **mon-o** peningakuðungur (= **kaŭrio**). **perlo-o** perluskel (= **meleagreno**).

konkav/a ste íhvolfur, íholur. **-a angulo** = **obtuza angulo**. **-aĵo** hola. **-eco** íhvolfa.

konker/i *áhr* leggja undir sig, yfirvinna. **-o** hernám, landvinning. **ne-ebla** ósigrandi, óvinnandi.

konkir/i = **konkeri**.

konklav/o *kap* **1** samkoma kardínála (til að velja páfa). **2** leynisamkoma, leynifundur. **-ejo** samkomustaður kardínála til að velja páfa.

konklud/i *áhr* álykta. **-o** niðurstaða, ályktun. **-e** að lokum, af þessari orsök, upp frá þessu. **-iga** sannfærandi; fullnaðar-.

konkoid/o *rím* skel.

konkord/o samræmi. **-i** *áhl* vera í samræmi. **-igi** samræma. **mal-o** ósamræmi.

konkordanc/o orðaskrá (um orð í e-u ritverki, einkum Biblíunni), orðalykill.

konkordat/o *ver* **1** samningur gerður milli páfa og e-s ríkis. **2** samningur gerður milli gjaldþrota manns og lánardrottna.

konkrement/o *ste lfæ* steinkvörn; steinn.

konkret/a ste hlutkenndur, áþreifanlegur. **-aĵo** hlutur. **-igi** gera hlutstæðan. **-iĝi** verða raunverulegur. **-e** raunverulega; áþreifanlega.

konkub/o sambýlismaður. **-i** *áhl* búa saman (utan hjónabands). **-ado** frilluhald. **-ino** hjákona, frilla.

konkur/i *áhl* keppa (**kun, kontraŭ** = við e-n). **-a** samkeppnislegur, samkeppnis-. **-e** samkeppnislega. **-o, -ado** **1** öfund. **2** keppni, samkeppni. **-adi** *áhl* keppa stöðuglega. **-anto** keppinautur. **-emo** samkeppnisandi. **ne-ebla** óviðjafnanlegur, ósambærilegur. **prez-i** *áhl* leggja fram verðtilboð. **prez-ado** *ver lög* verðtilboð.

konkurenc/o samkeppni (í verslun). **-i** *áhl* keppa (í verslun) (**kun** = við). **-ulo** keppinautur (í verslun). **-a** samkeppnishæfur, samkeppnisfær.

konkurs/o keppni, kappleikur. **-a** keppni-. **-i** *áhl* keppa, taka þátt í kappleik. **art-o** listamannakeppni. **ĉeval-o** kappreið, veðreið. **kur-o** kapphlaup. **ekster-a** sem ekki tekur þátt í kappleik. **marŝ-o** kappganga. **rem-o** kappróður. **ŝak-o** skákmót. **-anto** keppinautur.

konoid/o *rím* keila.

konosament/o *sig* farmskírteini (= **ŝarĝatesto**).

Konrad/o *per* Konráð.

konsci/i *áhr* **1** hafa meðvitund. **2** vera var við. **-o** meðvitund. **-a** meðvitandi; skynjandi, vitandi. **-e** með skynsemd. **-igi** gera ljóst. **ek-i** *áhr* gera sér grein fyrir. **mem-o** sjálfsvitund. **mem-a** sér meðvitandi. **ne-o** dulvitund. **ne-a** ómeðvitaður, dulvitaður. **re-iĝi** komast til meðvitundar, jafna sig, fá meðvitundina aftur. **sen-a** meðvitundarlaus. **sen-eco** meðvitundarleysi. **sen-iĝi** missa meðvitund, verða meðvitundarlaus. **sub-o** undirmeðvitund, dulvitund.

konscienc/o samviska. **-a** samviskusamur; samvisku-. **-dubo** samviskumál. **-riproĉo** samviskubit. **sen-a** samviskulaus. **sen-eco** samviskuleysi.

konsekr/i *áhr kap* vígja, helga. **-o, -ado** vígsla, helgun. **-e** í vígslu, helgandi. **-ito** sá sem helgaður var. **-itaĵo** helgigið. **-iteco** helgun.

konsekvenc/o **1** afleiðing, niðurstaða. **2** samhengi. **-a** **1** samkvæmur, rökréttur. **2** sjálfum sér samkvæmur. **-e** samkvæmt, þar af leiðandi; rökrétt. **ne-a** ósamanhangandi; ósamkvæmur sjálfum sér, örökréttur. **ne-o, sen-o** ósamkvæmni; samhengisleysi, mótsögn.

konsent/i *áhl* **1** vera sammála. **2** samþykkja, fallast á. **3** koma sér saman um. **4** veita; játa. **-o** **1** samþykki; eftirlátsemi, hlýðni. **2** samkomulag. **en -o kun** samkvæmt. **-ado** það að veita, veiting. **-a** samþykkjandi. **-e** játandi, með samþykki. **-ebla** ásættanlegur. **-ema** eftirlátur. **-igi** telja á, fá til að samþykkja. **-iĝi** vera sammála. **-ite** auðvitað, að vísu. **inter-i** *áhl* **1** komast að samkomulagi, sættast við, koma sér saman. **2** verða sammála (um). **inter-o** samkomulag, samningur, sáttmáli. **inter-igi** sætta. **mal-i** *áhl* **áhr**

1 neita, vera ósamþykkur, vera ósammála. **2** neita, hafna.

konserv/i áhr 1 geyma. **2** varðveita. **-o, -ado** varðveisla; viðhald. **-aĵo** niðursoðinn matur. **-ejo** geymsla, kjötbúr, matargeymsla. **-ema** íhaldssamur. **-iĝi eĉl** vera varðveittur. **-iĝo** varðveisla. **-isto** gæslumaður, vörður. **-ujo** hirsla, byrða, kassi, ílát. **mem-o** sjálfsvörn. **instinkto de mem-o** sjálfsvarnarhvöt.

konservativ/a íhaldssamur; íhalds-, afturhaldssamur. **-ismo** íhaldssemi. **-ulo** íhaldsmaður.

konservatori/o tónlistarháskóli.

konsider/i áhr 1 íhuga, hugsu (um), hugleiða, athuga; telja. **2** líta á. **-o** íhugun, umhugsun; álit, tillit. **-e** með tilliti til. **-ado** hugleiðing, athugun. **-ema** hugsandi, íhugunarsamur. **-inda** talsverður, mikilvægur, mikilsverður. **kun-i áhr** taka til greina. **ne-inda** lítilfjörlegur, lítilvægur. **re-i áhr** íhuga aftur, hugsu betur um. **sen-a 1** hirðulaus, hugsunarlaus. **2** ónærgættinn, athugalaus.

konsign/i áhr 1 senda (vörur). **2 her** halda (liðsmanni) í hermannaskálum. **-aĵo** vörusending. **-anto** vörusendandi. **-atulo** vörumóttakandi.

konsil/i áhr ráða, ráðleggja. **-o** ráð, ráðlegging, tillaga. **-ano** ráðsmeðlimur. **-anto** ráðgjafi. **-antaro** ráð, bæjarráð. **-ebla** ráðlegur. **ne-ebla** óráðlegur. **-iĝi** ráðgast, bera saman ráð sín. **-iĝo 1** ráðaleitun. **2** ráðstefna. **-inda** hentugur, hyggilegur. **-isto** ráðgjafi, ráðunautur. **inter-iĝi = konsiliĝi**. **mal-i áhr** ráða frá, vara við. **mal-inda** illa ráðinn. **sen-a** ruglaður, sem veit ekki sitt rjúkandi ráð.

konsili/o lög ráð; bæjarráð; ríkisráð. **la K-o de Sekureco** Öryggisráðið. **-ano** ráðsmeðlimur. **entrepren-o** ráð starfsfólks og vinnuveitenda í fyrirtæki.

konsist/i áhl 1 vera myndaður (**el** = úr, af). **2** vera fólgin (**en** = í). **-o** samsetning. **-a** einstakur, sem (e-ĉ) er samsett af. **-aĵo** efnispartur. **-igi** setja saman, búa til; gera. **divers-a, miks-a** ósamkynja, frábrugðinn, blandaður.

konsistenc/o eĉl efn samfesta.

konsistori/o kaĵ 1 kirkjuráð. **2** kirkjuráðstefna.

konskripci/o almenn herþjónusta.

konskript/o hermaður sem þvingaður er til herþjónustu.

konsol/i áhr hugga, hughreysta. **-i sin** hugga sig (**per** = við). **-o** huggun, huggunarorð. **-iĝi** vera huggaður, huggast. **ne-ebla** óhuggandi. **sen-a** dapur, hryggur. **sen-eco** hryggð.

konsome/o mat kjötseyði, kjötkraftur.

konsonanc/o tón hlj 1 samhljómur, samkliður. **2** samhljóðan, samræmi; með samhljóða endingum. **-a** samhljóða, samkvæmur. **-i áhl** hljóma vel saman.

konsonant/o mfr hlj samhljóð; samhljóði. **duobla -o mfr** tvöfalt samhljóð, tvöfaldur samhljóði. **-ŝoviĝo mfr** samhljóðaskipti.

konsorcio hag lög verkefnasamtök (sjálfstæðra stórfyrirtækja).

konspir/i áhl gera samsæri. **-o** samsæri.

konstabl/o lögregluþjónn (óbreyttur).

Konstanc/o ldf 1 Konstanz (borg í Þýskalandi). **2** Constanta (hafnarborg í Rúmeníu). **la -a Lago** Bódenvatn.

Konstanci/o per Konstantíus.

konstant/a 1 stöðugur; látlaus. **2** sífelldur. **3** staðfastur; óbreytilegur. **-e** stöðuglega, látlaust. **-o eĉl** fasti, konstant, stuðull. **sun-a -o eĉl** sólstuðull. **tempa -o eĉl** tímastuðull. **-eco** stöðugleiki; staðfesta. **-igilo rtæ** straumjöfnunartæki. **ne-a 1** óstöðugur. **2** hverflyndur. **ne-eco** hverflyndi; óstöðugleiki. **mal-a = nekonstanta**. **mal-eco = nekonstanteco**.

konstantan/o efn konstantan.

Konstanten/o per Konstantínus.

Konstantin/o ldf Constantine (borg í Alsír).

Konstantinopol/o ldf Mikligarður, Konstantínópel (nú = **Istanbulo**).

konstat/i áhr segja (sem staðreynd), staðfesta, viðurkenna, sanna. **-o** staðfesting, sönnun. **-ebla** sem unnt er að fá vissu um.

konstelaci/o stj samstirni, stjörnumerki.

konstern/i áhr slá felmtri á, rugla. **-o, -iĝo** agndofi, ofboð, skelfing. **-a** ruglandi, hræðilegur. **-iĝi** verða agndofa. **ne-ebla** óskelfdur, óhræddur; óraskanlegur.

konstip/i áhr læk valda (e-m) harðlífi. **-a** sem veldur harðlífi. **-o** harðlífi. **-iĝi** ver(ð)a harðlíft.

- konstitu/i** *áhr* *nýy* vera fólgin i. *Kio -as la diferencon?* Í hverju er munurinn fólgin?
- konstituci/o** *lög læk efn* **1** stjórnarskrá. **2** eðlisfar, ásköpuð gerð; líkamsbygging. **-a** **1** samkvæmt stjórnarskrá(nni). **2** þingbundinn. **-i** *áhl* semja stjórnarskrá. **-ano** meðlimur í stjórnarskrárnefnd. **kontraŭ-a** gagnstæður stjórnarskránni. **laŭ-a** = **konstitucia**. **-rompo** stjórnarskrárbrot.
- konstrikt/i** *áhr* draga saman, þrengja. **-o** samdráttur, kyrking. **angio-a** æðaþrengjandi.
- konstriktor/o** *dýr* kyrkislanga.
- konstru/i** *áhr mfr* byggja, hlaða, smíða, mynda, gera, reisa. **-o** bygging, smíði, myndun, gerð. **-ado** smíði. **-aĵo** bygging, hús. **-ejo** byggingarlóð. **-igi** láta byggja, láta smíða. **-iĝi** verða reistur, vera smíðaður. **-isto** húsasmíður, byggingarverkamaður. **-briko** kubbur. **-entreprenisto** byggingarverktaki. **-plano** byggingarteikning, húsateikning. **mal-i** *áhr* rífa niður, brjóta niður. **pri-i** *áhr* reisa byggingar á. **re-i** *áhr* endurbyggja. **re-o** endurbygging. **sub-aĵo** undirstaða, grundvöllur. **super-aĵo** yfirbygging. **masiv-i** byggja úr traustu efni, byggja með miklu efni. **pret-ita** tilbúinn.
- konsubstanci/a** *kap* sama eðlis, samur (= **samsubstanca**).
- konsul/o** ræðismaður, konsúll. **-eco** ræðismennska; ræðismannsembætti. **-ejo** ræðismannsskrifstofa.
- konsult/i** *áhr* **1** ráðfæra sig við; leita (til) (sérfræðings); spyrja ráða. **2** fletta (e-u) upp. **-ado** viðtal. **-ejo** lækningastofa; lögmannsskrifstofa. **-iĝa** ráðgefandi.
- konsum/i** *áhr* **1** eyða, tæra. **2** neyta. **-o**, **-ado** **1** eyðing, eyðsla. **2** neysla. **-anto** neytandi. **-iĝi** **1** eyðast, tærast upp, vera þrotinn, veslast upp, þverra. **2** andast; renna í sundur og hverfa. **3** daprast; líða. **4** kveljast. **for-i** *áhr* þreyta, tæma. **for-iĝi** = **konsumiĝi**. **ne-ebla** **1** óþrjótandi, ótæmandi, óþrotlegur. **2** óætur.
- kont/o** reikningur. **kuranta** **-o** hlaupareikningur, ávísanareikningur. **-ado** bókhald. **-adi** *áhl* færa bókhald. **-isto** bókari. **-ulo** innstæðueigandi. **-eltiro** reikningsútskrift. **-resumo** reikningsyfirlit. **-revizoro** löggiltur endurskoðandi.
- kontaĝ/i** *áhr læk* smita (við viðkomu). **-o** sóttnæmi, smitun. **-a** sóttnæmur, smitandi. **-aĵo** sóttkveikja.
- kontakt/o** **1** snerting. **2** samband. **-i** *áhr* hafa samband við, snerta. **-aĵo** tengill. **-igi** setja í samband. **-iĝi** ná sambandi, komast í samband. **-ilo** *rtæ* slökkvári; rofi. **-olenso** snertilinsa, augnlinsa. **mal-igi** rjúfa straumrás. **mis-o** lélegt samband. **tele-i** *áhr* hafa fjarskipti við. **fuŝ-o** skammhlaup. **kam-o** *fja rtæ* kambandsamband. **ŝtop-ilo** tengikló. **ter-o** *rtæ* jarðsamband.
- kontaktor/o** *rtæ* öryggisrofi.
- kontant/a** **1** staðgreiðslu-. **2** reiðufjár-. **-e** út í hönd, í reiðufé. **-aĵo** reiðufé.
- kontempl/i** *áhr* íhuga; horfa á með athygli, athuga. **-ado** íhugun.
- kontener/o** gámur. **-izi** setja í gám.
- kontent/a** ánægður. **-eco** ánægja. **-igi** **1** gera ánægðan, fullnægja. **2** bæla niður; bæta upp. **-igo** fullnægjagerð; uppreisn; skaðabætur. **-igi sin**, **-iĝi** láta sér nægja, verða ánægður. **-iĝema** eftirlátur, stimamjúkur. **-ulo** ánægður maður. **mal-a**, **ne-a** óánægður, kurrandi. **ne-eco**, **mal-eco** óánægja. **mal-ulo** óánægður maður. **ne-igebla** óseðjandi. **mem-a** sjálfsánægður, sjálfumglaður. **mem-eco** sjálfsánægja.
- kontest/i** *áhr* rengja, mæla móti. **-ado** renging. **ne-ebla** ómótmælanlegur, óneitanlegur, órengjanlegur.
- kontinent/o** **1** heimsálfa. **2** meginland. **-a** meginlands-, sem er á meginlandinu. **-breto** *ldf* landgrunn.
- kontingenc/a** *hei* óviss, undir tilviljun kominn. **-ismo** tilviljunarstefna.
- kontingent/o** *ver* **1** tillag, tillagseyrir; liðsstyrkur. **2** kvóti, hluti, ítala. **-i** *áhr* afhenda kvóta. **-igi** ákveða kvóta (e-s).
- kontinu/a** *stæ rtæ* **1** samfelldur. **2** áframhaldandi. **3** **-a** **kurento** rakstraumur, jafnstraumur. **-aĵo** *stæ* **1** framhald, áframhald, e-ð áfast. **2** samhengi. **-eco** sífella. **-i** *áhl* halda áfram, vera samfelldur. **-igi** **1** gera upp. **2** breyta í jafnstraum. **-istino** aðstoðarmaður upptökustjóra. **-rompo** samhengisbrot. **mal-a**, **ne-a** samhengislaus, sundurlaus. **ne-anto** *stæ* ósamfellugildi.
- kontoid/o** *hlj* óraddað hljóð.
- kontor/o** skrifstofa, kontór. **-ano**, **-isto** skrifstofumaður, kontóristi. **-meblaro** skrifstofuhúsgögn. **-maŝinoj** skrifstofutæki.
- kontraband/o** smygl. **-a** ólöglegur, bann-, smyglaður. **-i** *áhr* smygla. **-aĵo** smygl, smyglvarningur, bannvara. **-isto** smyggill, smyglari.
- kontrabas/o** kontrabassi, bassafiðla.
- kontradanc/o** sveitadans.
- kontradmiral/o** undirsjóliðsforingi.

- kontrafagot/o** *tón* kontrafagott.
- kontrah/i** *áhr læk* draga saman (vöðva). **-iĝo** samdráttur.
- kontrakt/i** *áhl lög* gera samning, semja. **-o** samningur, samkomulag, kaupmáli. **dungo-o** ráðningarsamningur, vinnusamningur.
- kontraktur/o** *læk* kreppa, stytting.
- kontralt/o** *tón* altrödd. **-a** alt-.
- kontramark/o** *ver 1* aukamerki (á vöru). **2** stofn (aðgöngumiða o.þ.u.l.).
- kontrapost/o** *fag* jafnvægi.
- kontrapunkt/o** *tón* tónsetningarlist, samræmisfræði, kontrapunktur. **-a** kontrapunkts-.
- kontrast/o** mótsetning, andstæða. **-i** *áhl* vera andstæður, stinga í stúf (**kun:** við). **-igi** bera saman (andstæður).
- kontraŭ** *mfr I. 1* andspænis, gagnvart, gegn. **2** á móti. **3** fyrir (t.d. *ŝanĝi varojn - varoj*). **4** á (t.d. *sin ĵeti - la pordon*). **5** undan (t.d. *Li savis Danielon - la leonoj*). **6** við (t.d. *esti bona - io*). **-a** *stæ* andstæður, mótfallinn, mótdrægur, óhagstæður. **-e** þvert á móti; á hinn bóginn. **-e al** = **kontraŭ**. **-i** *áhl* vera á móti. **-i al** standa á móti, mæla á móti, vera á móti. **-aĵo** hindrun, tálmi. **-eco** mótsetning, mótstaða, andstaða. **-iĝi** veita mótspyrnu. **-iĝi al** hindra. **-igi** gera óvinveittan. **-ulo** mótstöðumaður, andstæðingur.
- II. (sem forskeyti) mót-, gagn-, and- o.s.frv. **-agi** *áhr* vinna á móti. **-batali** *áhr* berjast gegn. **-diri** *áhr* mótmæla. **-glaciilo** ísbroti, ísvari. **-leĝa** ólöglegur. **-militismo** hervaldsandstaða. **-natura** óeðlilegur, ónáttúrulegur. **-parola** mótsagnakenndur. **-parto** mótpartur. **-pezo** mótþægi. **-propono** móttillaga. **-stari** *áhr* standa á móti, sporna við. **-starigi** láta standa augliti til auglitis. **-veneno** eiturdrep, móteitur. **-verma** sem drepur orma (í iðrum). **-vizito** heimsókn til endurgjalds. **-vole** gegn vilja sínum.
- kontribu/i** *áhl 1* leggja fram skerf, greiða tillag, greiða styrk. **2** hjálpa. **-aĵo** framlag, tillag; grein. **-anto** gefandi framlags, veitandi framlags.
- kontribuci/o** skattgjald, herkostnaður, hernaðarbætur.
- kontrici/o** *kaþ* iðrun.
- kontrol/i** *áhr 1* líta eftir, sjá um. **2** athuga, rannsaka, skoða. **3** hafa gætur á. **-o 1** eftirlit, umsjón. **2** athugun, rannsókn, skoðun. **-ebla** sannanlegur, sem sanna má. **-ilo** *tæk 1* mælikvarði, fyrirmynd. **2** mælir; stillir. **-isto**, **-anto** yfirboðari, umsjónarmaður. **bilet-isto** miðavörður, hliðvörður (á járnbrautarstöð), vörður, umsjónarmaður (í lest, almenningsvagni o.þ.h.). **kont-isto** endurskoðandi reikninga. **sen-a** umsjónarlaus. **tra-i** *áhr* rannsaka gaumgæfilega. **-komitato** lög umsjónarnefnd, eftirlitsnefnd. **norm-i** *áhr tæk* sjá um stöðlun (e-s), staðla. **norm-a oficejo** skrifstofa stöðlunarnefndar. **opini-o** skoðanakönnun.
- kontumac/a** lög óhlýðinn, ógegninn; þrjóscur, stírfinn, þvermóðskufullur. **-o** þvermóðska, stírfni, þrjóska; óhlýðni.
- kontur/o** fyrirverk, útlína, útjaðar. **-i** *áhr* draga upp, teikna í útlínunum. **-a linio** jafnhæðalína. **-iĝi** birtast í útlínunum.
- kontuz/i** *áhr* merja, blóðmerja, lemstra. **-o** mar. **-aĵo** marblettur. **-anta** merjandi. **-iĝi** merjast. **-makulo** marblettur. **vip-o** rák.
- konukl/o** *sag* hörbrúða (= **ŝpinbastono**).
- konus/o** *stæ gra 1* keila. **2** köngull (= **strobilo**). **abio-o** greniköngull. **pino-o** furuköngull. **hakita -o** *stæ* keilustúfur (= **trunko**). **rotacia -o** *stæ* snúðkeila, hringkeila. **-a 1** keilu-. **2** keilumyndaður, keilulaga, keilulagaður. **-a sekcaĵo**, **-a trancaĵo** = **koniko**. **-a surfaco** *stæ* keilufloður. **-eto** *lfæ* keila sjónhimnu.
- konval/o** *gra* dalalilja, maiklukka (*Convallaria (majalis)*) (= **majfloro**), maililja.
- konvalesk/o** *læk* afturbati. **-i** *áhl* vera á batavegi, batna, hressast.
- konveks/a** *stæ* ávalur, kúptur. **-aĵo** bunga. **-eco** ávali; kúpa. **voj-o** vegarhalli (til hliðar).
- konvekt/i** *eðl stæ* láta streyma upp. **-o 1** burður. **2** uppstreymi, hitauppstreymi, neðanvindur.
- konven/i** *áhl* falla, hæfa, fara, fara við; vera viðeigandi, sæma. **-a** hæfilegur, viðeigandi, sæmilegur. **-e** sæmilega, hæfilega. **-eco** velsæmi, sómi, siðsemð; hæfileiki. **mal-a**, **ne-a** ósæmilegur, óhentugur; óviðeigandi. **mal-aĵo** ósómi, óhæfa.
- konvenci/o** *sag 1* samningur, sáttmáli, samkomulag. **2** hefð, fastur vani. **3** samkunda (einkum í Bandaríkjunum til að velja forsetaefni). **-a** hefðbundinn, vanabundinn.
- konvent/o** **1** klaustur. **2** almennur frímúrararafundur.
- konverĝi/i** *áhl eðl stæ 1* vera samleitinn, falla saman, hneigjast saman. **2** stefna saman. **-aj** samleitnir,

sem stefna saman. **-eco** samleitni, aðhneiging, samruni. **-igi** láta stefna saman, safna. **-iga** safn-. **mal-i** ganga í sundur.

konvers/i áhl nýy = konversacii.

konversaci/o samtal, viðræður, samræður, spjall. **-i áhl** tala saman, ræða saman, spjalla.

konvert/i áhr bib eðl efn hag ver 1 snúa. **2** snúa (e-m) á aðra trú. **3** breyta. **4** umbreyta. **-o, -ado** snúningur (á aðra trú); breyting. **-ebli** framseljanlegur, auðseljanlegur. **-igi** snúast (á aðra trú); breytast; snúa sér. **-ilo = konvertoro.**

konvertor/o rtæ vél 1 spennubreytir. **2** snúningshraðabreytir. **metalurgia -o tæk** málmbraedsluofn á oxli, veltiofn. **nuklea -o eðl** kjarnabreytir. **-a kompleto rtæ** spennubreytasamstæða.

konvikt/i áhr lög dæma sekan, sanna sekan. **-o** sönnun glæps (á e-n). **-aj montraj** sönnunargögn.

konvink/i áhr sannfæra. **-o** sannfæring, sannfærsla, vissa. **-a** sannfærandi. **-ebli** sannfæranlegur, sem unnt er að sannfæra. **-igi** vera sannfærður. **-igo, -iteco** vissa, sannfæring.

konvoj/o sig skipalest. **-i áhr** veita (kaupskipum) verndarfylgd.

konvolvul/o gra vafningsklukka (*Convolvulus*).

konvulsi/o læk rykkjakrampi, umbrotakrampi, krampadrættir, enging. **naskaj -oj** fæðingarhríðir. **-a** krampakenndur; krampa-. **-e** með rykkjum. **-i áhl** verða fyrir krampa. **-oterapio** raflostmeðferð.

konzern/o hag fyrirtækjasamsteypa, fyrirtækjahringur, verslunarhringur.

konzol/o fag 1 veggilla, veggborð. **2** múrsnös.

kooper/i áhl taka þátt í samvinnufélagi. **-a hag** samvinnu-. **-a vendejo** kaupfélagsverslun. **-a societo** samvinnufélag, kaupfélag. **-ado** samvinna.

kooperativ/o samvinnufélag. **-ismo** samvinnuhreyfing.

koopit/i áhr lög kjósa í viðbót (= **alekti**). **-ado** kosning nýrra nefndarmanna af þeim sem fyrir eru.

koordinat/o stæ ldf hnit. **-aro** staðarhnit. **-sistemo** hnitakerfi. **orta -sistemo** rétthyrnt hnitakerfi.

kopal/o efn kópall.

kopek/o kópek.

Kopenhag/o ldf Kaupmannahöfn (höfuðborg Danmerkur).

Kopernik/o per Kóperníkus. **-a** Kóperníkusar-.

kopi/i áhr ljó 1 afrita, endurrita. **2** endurteikna. **3** taka afrit af, taka kópíu af. **4** spegla; líkja eftir, stæla. **-o ljó hús 1** eftirrit; afrit. **2** eftirmynd. **3** kópía. **4** eftirlíking, stæling. **5** eftirprentun. **blua -o** ljósprent. **-a** afritunar-. **-a papero 1** ljósnæmur pappír, ljósmýndapappír. **2** kalkipappír. **-e** með því að afrita, í fjölríti; eins og í spegli. **-ado 1** afritun, eftirritun. **2** endurteiknun. **3** ljósrítun. **4** stæling. **-ilo** fjölritari, ljósrítunartæki. **-isto** afritari, afskrifari. **mis-i áhr** búa til rangt eftirrit af. **re-i áhr** endurtaka afrit af. **tra-i áhr** blá, stæla með bláppappír. **foto-i áhr** ljósríta. **stel-i áhr** gera eftirlíkingu án leyfis, afrita án leyfis.

kopi/o bók 1 vísa, erindi (með tveim rímuðum ljóðlínunum). **2** spænskt sögukvæði. **3 = kuplo 2.**

kopr/o gra kópra, þurrkaður kókoshnetukjarni.

kopris/o dýr tordýfill (*Copris*).

koprofagi/o læk savrátt. **-a** savretandi.

koprolit/o jar saursteinn, steinhardur saur.

kops/o bún smáviði, kjarrviði.

kopt/o per kopti. **-a** koptískur.

kopul/o mfr tengisögn, sögn sem tengir sagnfyllingu við frumlagið (í esperanto *esti, igi, ŝajni*, o.s.frv.).

kopulaci/o lif dýr gra 1 kynmök, eðlun, samfarir; æxlun. **2** samruni kynfrumna. **-i áhl 1** eðla sig, tímgastr, æxlast. **2** (um kynfrumur) renna saman.

kor/o 1 lfæ hjarta. **2 gra** kjarni. **mia -o** hjartað mitt. **-a læk lfæ 1** hjarta-. **2** hjartanlegur, kær. **-eco** alúð, einlægni. **-premi áhr** draga kjark úr; hryggja. **-tuŝi áhr** láta komast við. **-tuŝigi** komast við. **antaŭ-a lfæ** hjartasvæðis-. **sen-a lfæ 1** hjartalaus. **2** harðbrjósta, miskunnarlaus. **tut-e** einhuga, af heilum hug. **bon-a** góðhjartaður, hjartagóður. **bon-eco** góðgirmi. **favor-a** elskuríkur, gæskuríkur, líknsamur, meðaumkunarsamur, miskunnsamur, náðugur. **favor-eco** miskunn. **favor-i áhr** líkna, miskunna, vera náðugur (e-m). **favor-e** náðarsamlega, með yndisþokka. **mol-a** viðkvæmur. **plen-a** einlægur. **plen-e** einhuga, af heilum hug, heilshugar. **pur-a** hjartahreinn. **tut-a = plenkora.**

kor?/o bib kór (um 364 l) (hebreskt rúmmál).

koraci/o dýr álfakráka (*Coraciidae*). **-edoj** álfakrákuætt, hranaætt (*Coraciidae*). **-oformaj** meitilfluglar

(*Coraciiformes*).

Korah/o *per* Kóra.

korak/o *dýr* hrafn, krummi (*Corvus corax*) (= **korvo**, 2). **-oida** *lfæ* krumma- (*coracoideus*).

korakl/o *sig* skinnbátur (= **korboato**).

koral/o *dýr* kóral. **-a 1** kóral-, úr kóral. **2** kórallitur. **-a rifo** kóralsker. **-a insuleto** kóraley. **-uloj** kóraldýr (*Anthozoa*). **ok-uloj** mjúkir kóralar (*Octocorallia*). **ses-uloj** harðir kóralar (*Hexacorallia*). **stel-o** = **madreporo**.

Koral/a *ldf* Kóral-. **K-a Maro** *ldf* Kóralhaf.

koralin/o *gra* kalkþörungur (*Corallina*). **-acoj** kalkþörungætt (*Corallinaceæ*).

koralioriz/o *gra* kræklurót (*Coralliorhiza*).

Koran/o *inn* Kóran. **-a** kóran-.

korb/o karfa. **-aĵo** tágavinna, brugðningur. **-ego** stór karfa. **-eto** spónakarfa; lítil karfa. **abel-o** býflugnabú. **bazar-o** innkaupakarfa. **dorso-o** laupur, meis. **manĝaĵ-o** nestiskarfa. **paper-o** bréfakarfa. **ter-o** vígislaupur. **ventum-o** varpskófla. **-oboato** = **koraklo**. **-(ofar)isto** körfusmiður.

korbel/o *hús* sylla. **-a** útbyggður; framskagandi. **-a fenestro** útbyggður gluggi, útskotsgluggi.

Korcir/o *per* Kerkyra, Korfú (= **Korfuo**).

kord/o 1 *tón* strengur. **2** *lfæ* strengur, band. **voĉaj -oj** = **voĉkordoj**. **3** *stæ* strengur. **-a** strengja-. **-ito** *læk* raddbandabólga. **unu-a** eins strengs. **tri-a** þriggja strengja. **voĉ-oj** *lfæ* raddbönd.

kordelier/o *sag 1* grámunkur. **2** meðlimur í byltingarklúbb í Frakklandi frá 1790.

kordial/o *læk* hressandi og styrkjandi drykkur, hjartastyrkjandi drykkur.

Kordiler/oj *ldf* Andesfjöll (í Suður-Ameríku).

kordit/o *her* (reyklaust púður gert úr nítroglusseríni og sprengibómull).

kordon/o *hús lfæ 1* brydding, legging. **2** borði, heiðursborði, riddaraband. **3** röð. **4** mannhringur, herkví, varðröð. **5** múrbrún. **6** = **funiklo 1**.

kordov/o kordóva (gjaldeyrir í Níkaragúa).

Kordov/o *ldf* Kordóva. **-a** Kordóvu-.

korduroj/o *klæ* flauel.

kore/o *læk 1* dans, sinadráttur. **2** rykkjadans, Vítusardans.

kore/o *per* Kórei. **K-io**, **K-ujo** *ldf* Kórea. **Nord-K-io** Norður-Kórea. **Sud-K-io** Suður-Kórea. **-a** kóreskur. **-ano** Kórei.

koregidor/o *sag* borgarstjóri (á Spáni).

koregon/o *dýr* násild (*Coregonus*).

koregraf/o danshöfundur, leikdanshöfundur, balletthöfundur. **-io** leikdanslist, samning leikdansa.

korrekt/i *áhr* leiðrétt. **-o** leiðrétting, lagfæring. **-ado** (stöðug) leiðrétting. **-ado de presprovaĵoj** prófarkalestur. **-a 1** leiðrétting. **2** = **ĝusta**. **-endaĵo** leiðrétting (sem á að leiðrétt). **-iĝi** vera leiðréttur. **-isto** prófarkalesari. **-ofara** leiðrétting. **mal-aĵo** villa, illverk, misgerð. **mis-i** *áhr* leiðrétt (orð sem á ekki að leiðrétt). **ne-ita** óleiðrétting. **sur-i** *áhr* skrifa yfir öðrum orðum á. **pun-ejo** betrunarhús.

korelaci/o = **korelativeco**.

korelativ/a *mfr* samsvarandi. **-eco** gagnkvæm afstaða, samsvörun.

koreops/o *gra* garðagull (*Coreopsis*).

korespond/i *áhl jar 1* skrifast á. **2 -i kun** fylgja tímum (e-s). **-o jar**, **-ado jar 1** bréfaskipti. **2** = **korespondaĵo**. **3** samræmd áætlunarferð. **-aĵo** bréf. **-anto 1** bréfitari. **2** fréttaritari. **-isto** ritari.

Korfuo/o *ldf* Korfú (ein jónísku eyjanna).

kori/o *lfæ 1* ytri belghimna, æðabelgur. **vila -o** kögurbelgur. **glata -o** sléttbelgur. **2** leðurhúð. **-oida** æðahýðis-, æðu-.

koriandr/o *gra* kóriander (kryddjurt) (*Coriandrum*). **-a semo** kórianderfræ.

koribant/o *trú* korybantur, prestur Kybele.

koridor/o *byg fél 1* göng, gangur. **2** *bif* akrein.

korife/o *lei 1* söngstjóri. **2** dansstjóri. **3** meistari.

korifen/o *dýr* höfrungur (*Coryphæna*).

koriks/o *dýr* vatnatíta, ræðari, svamlari (*Corixa*).

korimb/o *gra* sveipur.

Korint/o *ldf* Kórínþa (hafnarborg í Grikklandi). -a Kórínþu-, frá Kórínþu. **la -a kanalo** Kórínþuskurður. **la -a istmo** Kórínþueiði. -**aj vinberoj** (*sekaj*) kúrennur. -a Golfo Kórínþuflói. -**ano** Kórínþumaður. **Epistolo al la -anoj** Kórínþubrífð.

korintik/a *hús* kórínþískur.

Koriolan/o *sag per* Coriolanus.

koriz/o *læk* nefkvef. **perioda spasma -o** (vísindamál, = **fojnofebro**).

kork/o **1** korkur, kork. **2** korktappi. -a kork-, úr korki. -i *áhr* setja tappa í. **mal-i áhr** taka tappa úr. -**ogusta** með korkbragði. -**okverko** korkeik (*Quercus suber*). -**tirilo** tappatogari.

korm/o *gra* laukepli (t.d. á dvergillju).

kormofit/oj *gra* þelingar.

kormoran/o *dýr* skarfur (*Phalacrocorax*). **tufa -o** toppskarfur (*P. aristotelis*).

korn/o *dýr* **1** horn (á dýri eða á snigli); fálmarí. **2** horn, sómi, vald. **3** drykkjarhorn; horn, ílát. **4** horn, lúður. **5** horn (efnið). **aŭdiga -o** hlustunarpípa. -a horn-, úr horni; hornkenndur. -i *áhl áhr* **1** flauta; þeyta lúður. **2** setja horn á. -**ita** með horn, hyrndur. -**aro** (hjartar)horn. -**eca** hornóttur, hornkenndur. -**eto** **1** hnýfill. **2** kramarhús. -**iĝi** harðna, verða hornóttur. -**obati áhr** stanga. -**ofrapi** = **kornobati**. -**ohava** hyrndur. -**opiki áhr** = **kornobati**. -**opinto** grein, tindur (á hjartarhorni). -**oport** = **kornohava**. -**opuŝi áhr** stanga hornum. **dek-ulo** tíhyrndur hjörtur. **du-a** tvíhyrndur. **tri-a** þríhyrndur. **unu-ulo** *god* **1** einhyrningur. **2** nashyrningur. **abundo-o** nægtahorn. **aŭto-o** bílflauta, flauta (á bíl). **baset-o** sjá **basetkorn/o**. **ĉas-o** veiðilúður, veiðihorn. **flugel-o** flygilhorn. **lamen-uloj** *dýr* (*Lamellicornia*). **nebul-o** þokulúður. **paper-eto** kramarhús. **saks-o** flygilkorn. **signal-o** merkishorn. **ŝu-o** skóhorn.

korne/o *lfæ* glæra, hornhimna (í auga). -**ito** *læk* = **keratito**.

korned/o *inn* **1** merkisberi (í riddaraliði). **2** nunnuhúfa.

Korneli/o *per* Kornélius. -a Kornelía.

kornemuz/o *tón* frönsk belgípa.

kornet/o *tón* **1** kornett (e.k. lítill lúður). **2** hlustunarpípa.

kornic/o *hús* *jar* **1** múrbrún. **2** einstigi. **3** rák, þræðingur (í fjalli). -a múrbrúnar-. -a **stango** gluggatjaldastöng. -a **vojo** hamravegur.

kornik/o *dýr* grákráka (*Corvus cornix*).

kornus/o *gra* skollaber (*Cornus*). -**acoj** skollabersætt. -**frukto** skollaber.

Kornval/o *ldf* Kornbretaland, Cornwall.

korod/i *áhr* *efn* éta sundur, tæra sundur, æta. -o æting, tæring, grotnun. -**aĵo** ætiefni, tæringarefni. -**imuna** ryðfrír.

koroid/o *lfæ* fellingabaugur. -**ito** fellingabaugsbólga. **iriso-ito** lithimnu- og fellingabaugsbólga.

korol/o *gra* (blóm)króna. -**folio** = **petalo**.

korolari/o *rim* niðurstaða, rökrétt afleiðing, ályktun.

koron/o *stj* sólkóróna.

koronari/a *lfæ* krans-, krónu-. -**aj arterioj** kransæðar. -**ito** *læk* kransæðabólga.

korp/o *kap* *lfæ* **1** líkami, kroppur. **2** skrokkur; lík. **3** bolur. **4** meginhluti. **5** hlutur. **6** kraftur. **fremda -o** aðskotahlutur. **flava -o**, **lutea -o** gylishnökri. -a **1** líkamlegur. **2** holdlegur. -**eto** hnökri. -**igi** íklæða líkama. -**iĝi** koma í framkvæmd; íklæðast líkama. **el-igi** leysa úr líkamanum. **en-igi** holdgera. **en-iĝi** líkamnast. **en-iĝo** holdgun. **sen-a** ólíkamlegur. **anti-o** = **antikseno**.

korporaci/o félag, stéttarfélag. -**emo** samstaða félagsmanna.

korporal/o *kri* Kristslíkamadúkur, korpóral.

korpulent/a gildur, holdugur, digur, feitur. -**eco** gildleiki, fita.

korpuz/o *her* herflokkur. -a herflokks-.

korpuskil/o *eól* ódeili, ögn, öreind, kjarnaögn. **alfa-o** alfa-ögn. **elementa -o** öreind. **anti-o** andöreind.

kors/o stræti til skemmtigöngu, breiðgata með gras- og trjáreinum.

korsaj/o kventreyja, upphlutur, kjólbolur.

korsak/o *dýr* tatararefur.

korsar/o **1** sjóræningjaskip. **2** sjóræningjaskipstjóri. **3** víkingur, sjóræningi.

korset/o lífstykki. -**isto** lífstykkjasaumakona.

Korsik/o *ldf* Korsíka (frönsk eyja norðan við Sardiníu). **k-ano** *per* Korsíkubúi.

kort/o 1 húsgarður. 2 hlað, port. **-ego** konungshöll; hirð. **-ega** hirð-. **-egano** hirðmaður. **-egestro** kammerherra (við hirðina). **-isto** dyravörður. **-umo** dómur, yfirréttur. **kasacia -umo** yfirdómur. **alta -umo** hæstiréttur. **apelacia -umo** áfrýjunardómstóll. **antaŭ-o** forgarður. **birdo-o** bæjarhlað.

korteks/o *lfæ* heilabörkur.

Kortes/oj *sag* 1 spænska ríkisþingið. 2 portúgalska ríkisþingið.

kortez/a *inn* hæverskur.

kortik/o *lfæ* börkur. **la rena -o** nýrnabörkur. **-oterapio** kortisónlækningar.

kortikotrop/a *læk* berkisleitinn.

kortizon/o *læk* kortisón, berki. **-terapio** kortisónmeðferð, berkislækningar.

Kortrejk/o *ldf* Kortrijk (borg í Belgíu).

korund/o *ste* kórúnd.

korupt/i *áhr* 1 múta. 2 spilla. **-o, -ado** 1 spilling. 2 mútun, mútugjöf. **-ebla** mútugjarn.

korus/o = **horo**.

korv/o *dýr* 1 hröfnungur (*Corvus*). 2 hrafn, krummi (*Corvus corax*) = **korako**. **-edoj** hröfnungaætt, hrafnætt (*Corvidæ*). **mar-o** = **kormorano**. **mont-o** = **pirokorako**.

korvet/o *sag* korvetta.

kos/o = **gušo**.

kosekant/o *stæ* kósekant.

kosinus/o *stæ* kósínus.

kosm/o *stj* 1 geimur, alheimur. 2 heimsskipan. **-a** geim-, alheims-. **-ologio** heimsfræði, heimsmagnafræði. **-oŝipo** geimfar.

kosmetik/o 1 snyrting. 2 = **kosmetikaĵo**. **-aĵo** fegrunarlyf, fegrunarvara.

kosmogoni/o *hei* upprunafræði, heimsmyndun, heimsmyndunarfræði.

kosmograf/o *stj* geimfræðingur. **-io** geimfræði.

kosmologi/o heimsfræði.

kosmonaŭt/o *stj* geimfari.

kosmopolit/o heimsborgari; heimsmaður. **-a** heimsborgara-, heimsborgaralegur. **-eco** heimsborgaraleiki. **-ismo** heimsborgaraháttur.

kost/i *áhl áhr* kosta. **-o** 1 verð. 2 kostnaður. **-e de** á kostnað e-s. **-a, multe-a** dýr, verðmikill, kostnaðarsamur. **sen-a** kostnaðarlaus, ókeypis.

Kostarík/o *ldf* Kostaríka. **-a** kostarískur. **-ano** Kostaríkubúi.

kostum/o búningur. **-i** *áhr* klæða, búa. **-isto** búningasali. **bal-o** ballgríma, dansbúningur. **tajlor-o** jakkaföt. **-balo** grímudansleikur.

koŝ/o *tæk iþr rtae* festarauga, kósi.

koŝer/a *trú* tilbúinn samkvæmt helgisiðum gyðinga.

koŝmar/o *ská* martröð (= **inkubsonĝo**).

kot/o 1 aur, for, forarbleyta, leðja, svað, bleyta. 2 sorp, skítur. **-a** forugur; skítugur. **-i** *áhl* skíta. **-ejo** forarpollur. **-isto** götusópari. **en-iĝi** festast í for. **sen-iĝi** skafa aur af.

kotangent/o *stæ* kótangens.

koteri/o klíka.

kotiledon/o 1 *gra* kímblað. 2 *lfæ* fylgjuskúfur. **-uloj** *gra* dulfrævingar. **du-a** tvífrævings-. **unu-a** einfrævings-.

kotiz/i *áhl* greiða gjald (félags); skjóta saman. **-o** 1 félagsgjald. 2 samskot. 3 váttryggingariðgjald. **-ado** stuðningur með peningum, tillag, framlag.

kotlet/o *mat* rifjasteik, kóteletta.

koton/o *gra* baðmull. **-a** baðmullar-, úr baðmull. **-aĵo** baðmullarefni. **-eca** baðmullarkenndur. **-ujo** *gra* baðmullarplanta (*Gossypium*). **fulmo-o** skotbaðmull. **puriga -o** tvistur. **-sema oleo** baðmolía.

kotorn/o *ská* háskór, háklossi.

koturn/o *dýr* kornhæna (*Coturnix coturnix*).

kov/i *áhr* 1 (um fugla) liggja á. 2 dekra við. 3 búa yfir; hyggja á; grúfa yfir. **-ado** álega (á eggjum). **-ejo** 1 varpland. 2 uppruni, upptök. **-ilo** 1 útungunarvél. 2 hitakassi. **-itaro** unghápur úr einu hreiðri. **duon-ita** fúll. **el-i** *áhr* 1 klekja, unga út. 2 koma fram með (e-ð).

- kovalent/o** *eðl efn* samgild tengsl.
- kovard/a** *nýy* ragur, ragmennskulegur. **-eco** ragmennska.
- kovert/o** umslag.
- Kovn/o** *ldf* Kaunas (borg í Litháen).
- kovr/i** *áhr* **1** þekja, hylja, breiða yfir. **2** fódra. **3** leggja (lok) yfir. **4** borga, bæta upp. **-o** þakning, lag; skjól; yfirskin. **-ado** **1** fódrun. **2** yfirlagning. **3** borgun. **-aĵo** lag, þak; dúkur. **-iĝi** verða þakinn, verða hulinn. **-ilo** **1** lok, hlemmur. **2** gluggahleri. **3** rúmteppi, rúmábreiða. **lanuga -ilo** dúnsæng. **4** spjald, kápa (á bók). **5** skjól; blæja, hula. **6** ábreiða, teppi, dúkur. **-ita** **1** hulinn, þakinn; með ábreiðu. **2** leyndur, leynilegur. **-umo** blæja (á bíl). **-opovo** þekjugeta, svæði sem 1 kg málning nær yfir. **ĉirkaŭ-i** *áhr* vefja um; sveipa. **ĉirkaŭ-o** umbúðir. **mal-i** *áhr* **1** taka ofan af, opna. **2** opinbera, afhjúpa. **3** uppgötva, finna upp, leiða í ljós, koma (e-u) upp. **mal-o** **1** afhjúpun. **2** uppgötvun. **mal-aĵo** ópakinn blettur; ómálað svæði. **mal-iĝi** opinberast; lúkast upp; verða ber. **mal-ita** **1** ber; opin. **2** einarður. **sen-a** **1** óvarinn; skjóllaus. **2** úti-, utanhúss-; þaklaus. **buŝ-ilo** lok á fallbyssukjafi. **dom-isto** þaklagningarmaður. **ĵet-i** *áhr* strá. **klin-i** *áhr* *byg sig* skara, súða. **lit-ilo** rúmábreiða. **nub-aĵo** *veð* skýjahula. **sel-aĵo** undirdekk. **ŝut-i** *áhr* steypa. **tabul-i** *áhr sig* þilja, klæða með borðum. **tir-ilo** rennilok. **volbo-aĵo** *byg* hvolþpak. **volve-i** *áhr* vefjast um.
- kozak/o** *sag* **1** kósakki. **2** grimmdarsegur.
- krab/o** *dýr* krabbi, krabbadýr. **ermita -o** = **eŭpaguro**.
- krabl/i** *áhl* *nýy* skreiðast.
- krabr/o** *dýr* geitungur (*Vespa crabro*).
- kraĉ/i** *áhl* *áhr* **1** hrækja. **2** hvæsa, skyrpa. **3** spýja (t.d. eldi). **-o**, **-aĵo** hráki, uppgangur. **-ado** það að hrækja, hrákar. **-eti** *áhl* frussa. **-ujo** spýtubakki, hrákadallur. **el-i** *áhr* spýta út úr sér.
- krad/o** *mat tæk rtæ* **1** grind. **2** rimlagirðing. **3** rist (til að steikja á. **4** rist (í ofni). **ekrana -o** *rtæ* hlífgrind. **rega -o**, **reguliga -o** stilligrind. **ŝirma -o** = **ekrana krado**. **-a** rimla-; grindar-. **-i** *áhr* **1** loka með grindum; setja rimla fyrir. **2** ráka, setja rákir á. **-aĵo** grind, grindverk, rimlagirðing. **ĉirkaŭ-i** *áhr* setja rimlagirðingu um. **de-i** *áhr* skilja með grind. **fajro-o** ofnrist. **paŝ-o** göngupallur. **rosto-o** steikarist, rist (til að steikja á). **-rostilo** steikarist.
- krajon/o** blýantur. **-i** *áhr* skrifa með blýanti, teikna með blýanti, skissa. **glob-o** kúlupenni.
- krak/i** *áhl* braka, bresta, gnesta. **-o** brak, brestur. **-adi** *áhl* **1** snarka, bresta. **2** glamra. **3** marra. **-eti** *áhl* snarka, bresta. **-etigi** mola, láta marra. **-igi** *tæk* láta braka, láta bresta.
- kraken/o** kringla, hagldabrauð.
- Krakov/o** *ldf* Kraká, Kraków (borg í Póllandi).
- kramb/o** *gra* strandkál (*Crambe*); fjörúkál (*C. maritima*).
- kramf/o** *læk* vöðvakrampi, sinadráttur.
- kramp/o** *efn eðl* **1** klampi, sinkill. **2** kengur, spennslí. **3** *mfr* svigi, hornklofi. **rondaj -oj** svigar. **rektaj -oj** hornklofar. **angulaj -oj** oddklofar. **kuniga -o** oddsvigi, slaufusvigi. **4** *gra* (á plöntu) vafteinungur, gripfæri. **-i** *áhr* **1** sinkla, spengja. **2** setja innan sviga. **inter-e** innan sviga.
- kran/o** krani (á pípu). **-aro** allirsaman kranarnir. **el-i** *áhr* tappa af. **for-i** *áhr* skrúfa af (vatn). **akvo-o** vatnskrani. **gas-o** gashani. **pinĉ-o** *efn* pípuklemma. **trivoja-o** þriggja opa krani.
- krani/o** **1** hauskúpa. **2** haus. **-a** hauskúpu-. **-a haŭto** höfuðleður. **-a osto** hausbein. **-aj nervoj** = **cerbaj nervoj**. **-ologio** svipfræði, hauskúpufræði, kúpufræði. **-ometrio** hauskúpumæling. **sen-uloj** *dýr* hauskúpuleysingjar (*Acrania*).
- krank/o** *tæk* sveif, smali, hlaupastelpa. **-i** *áhr* snúa (vél) í gang. **man-o** sveif.
- krasul/o** *gra* eilífðarlauf, fitulauf (*Crassula*). **-acoj** helluhnoðraett (*Crassulaceæ*).
- kraŝ/i** *áhl* **1** *flu* brotlenda. **2** *hag* fara á hausinn. **-o hag** **1** brotlending. **2** efnahagshrun. **-kasko** fallhjálmur, hlífihjálmur.
- kratag/o** *gra* hvítþyrnir, hagþorn (*Cratægus*).
- krater/o** *inn jar* **1** drykkjarskál (í fornöld). **2** gígur, eldgígur. **-eto** *umf* hola (á götu).
- kraŭl/o** skriðsund. **-i** *áhl* synda skriðsund.
- kraŭn/o** krónugler.
- kravat/o** bindi, hálsbindi, slifsi.
- kraz/o** *mfr* samruni (sérhljóða).
- kre/i** *áhr* **1** skapa, búa til. **2** stofna. **-o**, **-ado** sköpun, tilbúningur; stofnun. **-a** skapandi; sköpunar-. **-aĵo**

skepna, kvikindi; verk. **-iĝi** verða til, vera skapaður. **-into** trú skapari. **-itaĵo** = **kreaĵo**. **-itaro** öll sköpunin. (einnig *la tuta -itaro*).

kred/i áhr áhl 1 trúa. 2 trúa (**je** = á). 3 halda, ætla, álíta. **-o kap** 1 átrúnaður. 2 álit, skoðun. 3 trúarjátning. **la K-o de la Apostoloj** postullega trúarjátningin. **la K-o de Niceo** Nikeujátningin. 4 trú. **-ado** trúnaður, trú. **-anto** trúaður maður, trúmaður. **-antaro** trúflokkur. **-ebla** trúlegur. **-eble** sennilega. **-ebleco** trúanleiki. **-ema** trúgjarn. **-emo** trúgirni. **-igi** 1 sannfæra, gera trúandi. 2 fullyrða. **-inda** trúanlegur. **mal-i áhr** trúa ekki, vantroysta, vantrúa. **ne-ado** vantrúa. **ne-anto** vantrúarmaður. **ne-a** ótrúlegur. **sen-e** vantrúandi, í ótrú. **liber-a** trúfrjáls.

kredenc/o kri 1 bakkaborð. 2 hliðarborð við altari.

kredit/o 1 lánstraust, fjárhagsstaða. 2 innieign. 3 lánamörk. 4 kredithlið (reiknings). **-i áhr** færa til tekna, skrifa (upphæð) sem innlegg (e-s). **-e** að láni, upp á krít. **-igi** 1 veita lánstraust. 2 veita umboð, staðfesta. **dis-igi** verða til vansa. **mal-igi** spilla mannorði (e-s). **mis-o** ver vantraust, rýrð. **mis-igi** verða (e-m) til vansa, veita vantraust. **sen-igi** spilla mannorði (e-s). **-letero** úttektarbréf, úttektarábyrgð, bankaábyrgð.

kreditor/o lánardrottinn, skuldheimtumaður, skuldareigandi.

krejcer/o inn kreutser (forn ungversk mynt).

krek/o nýy láf 1 = **kreks**. 2 vik.

kreks/o dýr engirella (*Crex crex*).

krem/o lyf 1 rjómi. 2 hið besta, hinir bestu, besti hlutinn. 3 smyrslí; krem. **acida -o** sýrður rjómi. **kirlíta** -o þeyttur rjómi. **-a** rjóma-. **-aĵo mat** frauðbúðingur; eggjamjólk. **-ujo** rjómakanna. **-kolora** rjómalítaður, hvítguler. **-ometro** rjómamælir. **sen-igi** fleyta rjóma ofan af. **sen-igita lakto** undanrenna. **sen-igilo** fleytir. **dent-o** tannkrem. **mebla -o** húsgagnakrem. **vizaĝ-o** andlitskrem.

kremaci/o líkbrennsla, bálför. **-a fornego** líkbrennsluofn. **-ejo** bálstofa, líkbrennslustöð, líkbrennslustofa. **-i áhr** brenna (lík).

krematori/o = **kremaciejo**.

Kreml/o inn Kreml.

kren/o gra piparrót (*Armoracia rusticana*).

krenel/o hús 1 skotauga. 2 múrskarð. **-i áhr** búa skotaugum í; búa múrskörðum á. **-a** 1 með tindabrún. 2 *gra* bugtenntur. **-aro** múrtindur. **-eta gra** finbugtenntur.

kreol/o kreóli (afkomandi Evrópumanna í Mið- og Suður-Ameríku, Vestur-Indíum og í hitabeltisnýlendum). **-a** kreólskur. **-ino** kreólsk kona.

Kreon/o per Kreon (einkum konungur í Þebu og mágur Ödipusar).

kreozot/o vís kreósót. **-i áhr** verja með kreósóti.

krep/o krep (dúkur). **ĉina-o** kínasilki. **-a** krep-, hrukkaður, smáfellður. **-a papero** kreppappír.

krepid/o gra hjartaffill (*Crepis*).

krepit/i áhl marra, braka. **-ado** marr, brak; fin hrygluhljóð (einkum í lungum).

krepusk/o rökkur. **la K-o de la Dioj** ragnarök. **-a** 1 rökkur-. 2 rökkurslegur. **-i áhl** vera rökkur. **-iĝi** rökkva. **el-iĝi** daga; skýrast. **maten-o** dögur.

kres/o gra bleikjurt. **-ejo** bleikjurtareitur. **akvo-o** hrafnaklukka (*Nasturtium officinale*) (= **nasturcio**).

krescent/o tæk máناسigð, hálfmáni, hálfmánalögun.

kresĉend/o tón vaxandi styrkleiki. **mal-o** = **diminuendo**.

kresk/i áhl gra lfae dýr vaxa, stækka, þróast, aukast, spretta, gróa. **-o** 1 stærð, hæð. 2 = **kreskado**. **-ado** vöxtur, hækkun. **-aĵo** planta, jurt. **-aĵoj** gróður. **-ejo** vaxtarstaður, heimkynni (jurta). **-igi** láta spretta, láta vaxa, auka, stækka, hækka. **ĉirkaŭ-i áhr** umkringja, vaxa í kring. **dis-i áhl** aukast (hver um sig). **el-i áhl** 1 vaxa (**el** = af). 2 þroskast. **el-adi áhl** spretta sí og æ; spretta alls staðar. **el-aĵo læk** útvöxtur, æxli. **el-igi** framreiða, láta upp spretta. **kun-(iĝ)i áhl** vaxa með (= **kun**), vaxa saman. **kun-aĵo** samvöxtur. **mal-i áhl** minnka. **mis-i áhl** vaxa illa. **super-i áhl**, **tro-i áhl** vaxa um of. **super-inta**, **tro-inta** of stór (eftir aldri); ofvaxinn. **sur-anta** = **adventiva**. **alt-a** hár, stór vexti. **plekto-aĵo** kjarr, hrís. **plen-a** fullorðinn, fullþroskaður. **plen-ulo** fullorðinn maður. **volve-aĵo** vafþráður.

kresp/o mat pönnukaka.

krest/o dýr 1 kambur (á hana). 2 fjaðraskúfur. 3 (hjálmskúfur. 4 fjallskambur, fjallshryggur. 5 (öldu)hryggur. **sen-igi** skera toppinn af, taka toppinn af.

krestomati/o vís lesbók, sýnisbók, úrval.

kret/o *efn ste* krít, kalk. **-a 1** kalkkenndur. **2** hvítur sem kalk. **-aĵo** kalk, kalsíumkarbónat (sem lyf). **-i** áhr kríta.

Kret/o *ldf* Krít (stór grísk eyja í Eyjahafinu).

kretace/o *jar 1* krítartímabil. **2** kriterjarðlög. **-a** krítar-.

kreten/o *læk 1* kretíni, kretíndvergur. **2** fáviti; fábjáni. **-ismo** *læk* fábjánaháttur ásamt dvergvesti.

kreton/o mynstrað baðmullarefni, kreton.

Kreuz/o *per* Kreúsa (konungsdóttir í Kórínþu og brúður Jasons).

krev/i *áhl 1* springa, rifna sundur. **2** deyjja. **-o** rifa, sprunga, brot; sprenging. **-igi** sprengja, brjóta í sundur, rjúfa. **ne-igebla** sem getur ekki sprungið.

Krez/o *sag* Krösus.

krezol/o *efn* kresól.

kri/i *áhl* æpa, kalla, hrópa. **-adi** *áhl* æpa oft, hrópa lengi, vera síhrópandi; kveina. **-o** óp, kall. **-ado** kall, óp, kvein. **-egi** *áhl* öskra, grenja. **-ego** öskur. **-ema** öskrandi; önglyndur. **-eti** *áhl* hvína, hrína, veina. **-isto 1** hljóðabelgur. **2** kallari; götusali. **ek-i** *áhl* kalla upp, hrópa upp. **ek-o** kall, upphrópun. **ek-a signo** = **krisigno**. **el-i** *áhr* fara hátt með. **post-i** *áhl* kalla eftir. **pri-i** *áhr* tilkynna. **batal-o**, **milit-o** heróp. **ĝoj-i** *áhl* hrópa út af fagnaði. **ĝoj-o** fagnaðaróp, fagnaðarhljóð. **plor-i** *áhl* kveina, harma. **plor-oj** harmatölur.

krib/o = **kripo**.

kriba/ĝo púkk (spil).

kribr/i *áhr* sía, sálda (fast efni). **-ado** síun. **-aĵo** sáldað efni. **-ilo** sía, sáld. **-ileto** lítið sáld (notað t.d. í eldhúsi).

kriĉ/i *áhl* ská skrækja.

kriř/o *ská* kló.

krik/o *tæk lfæ 1* vinda, spil. **2** (í samsettum orðum í læknisfræði) = **krikoido**.

kriket/o *íþr* kriket (knattleikur).

krikoid/o *lfæ* hringbrjósk.

krim/o glæpur, afbrot. **-a 1** saknæmur, glæpsamlegur. **2** sakamála-. **-i** *áhl* fremja glæp. **-eco** glæpamennska, ranglæti. **-ego** grimmdarverk, hryðjuverk. **-eto** misgerð, yfirsjón. **-igi** láta fremja glæp. **-ulo** glæpamaður, sakamaður. **kun-ulo** glæpanautur, samsekingur. **sen-a** saklaus.

Krime/o *ldf* Krím, Krímiskaginn.

Krimhild/a *per* Grímhildur.

kriminal/a *lög* glæpa-, saka-, sakamála-. **-igi** lýsa saknæman. **-isto 1** glæpafræðingur. **2** = **kašpolicisto**.

kriminalistik/o glæpafræði.

krin/o *ská 1* hrosshár. **2** = **krinumo**.

kring/o kringla.

krinoid/oj *dýr* liljustjörmur, sæliljur (*Crinoidea*).

krinolin/o *inn* krínólína.

kriol/ *tæk* forskeyti sem táknar við lágt hitastig, kæli-, t.d. krioanestezo.

kriofor/o *eðl* frostberi.

kriogenik/o *eðl* kælitækni.

kriolit/o *ste* krýólít.

kriometri/o *eðl* frystimælir.

krioskopi/o *efn eðl* frystimæling.

krioterapi/o *læk* lághitameðferð.

krip/o *nýy* jata.

kripl/a 1 krepptur, bæklaður, örkumla; örkumlaður. **2** afbakaður. **-aĵo** lýti, galli; bæklun. **-igi** kreppa, bækla; örkumla. **2** afbaka. **-igo** örkumlun; afbökun. **-iĝi 1** verða bæklaður, örkumlast. **2** verða afbakaður. **-ulo** örkumla maður.

kript/a torráðinn, leyni-. **-aĵo** dulmálsrit. **el-igi** *áhr* dulráða, ráða.

kript/o 1 grafhvelfing. **2** *lfæ* poki. **tonsilaj -oj** eitlupokar.

kripto/ *læk* (forskeyti, einkum notað í læknisfræðiorðum) leyni-, dul-. **-orkideco** launeista, leynieista. **-komunisto** leynikommúnisti, laumukommi.

kriptogram/oj *gra* blómleysingar, gróplöntur.

- kripton/o** *efn* krypton (*Kr*).
kriptonim/o dulnefni.
kris/o *inn* malajískur rýtingur.
krism/o *kri* vígð olía, krisma.
krisol/o *tæk* digull, deigla (= **fandvazo**). -**tenilo** digulshaldari.
krisp/o *lfæ* **1** fellingalín. **2** garnhimmufelling. -**a gra** liðaður, hrokkinn. -**igi** liða, gára; fella, hrukka. -**iĝi** *ljó* vera í fellingum; verða hrukkóttur; verða gáraður, gárust; krypplast. (**har**)-**igilo** hárfjárn, hártengur. -**a mento** krossmynta.
Krist/o Kristur. -**ano** kristinn maður. -**anaro** kristnir menn, kristni. -**anigi** kristna. -**anismo** kristin trú, kristni, kristindómur. -**arbo** jólatré. -**nasko** jól. -**naska rozo** jólarós (= **nigra heleboro**). -**naskinsulo** *ldf* jólaey. **kontraŭ-ana** andstæður kristindóminum. **pra-anismo** frumkristni. **sen-anigi** afkristna.
kristal/o *ste* **1** kristallur. **2** tært vatn. -**a** **1** kristalls-. **2** tær eins og kristallur, kristaltær; skír. -**aĵo** kristallaefni. -**igi** kristalla. -**iĝi** kristallast. -**iĝo** kristalsmyndun, kristöllun. -**oido** kristallingur. -**ujo** ílát til að mynda kristalla í. **el-iĝi** kristallast, mynda kristalla. **re-igi** endurkristalla. **pseŭdo-o** *ste efn* óeðlilegur kristallur.
kristalin/o *lfæ* ljósbrjótur (í auga). -**a sklerozo** *læk* ljósbrjótshersli.
kristalograf/o *vis* kristallafræðingur. -**io** kristallafræði. -**ia** kristallafræði.
kristaloz/o *efn* sakkarín.
Kristian/o *per* Kristinn, Kristján.
Kristiana *per* Kristjana.
kristiani/o *íþr* Kristjaniusveifla.
Kristiani/o Kristjánía (fyrirverandi heiti Oslóar).
Kristin/o *per* Kristín.
Kristofor/o *per* Kristófer. -**herbo** munkaber.
Kriŝn/o *trú* Krisna.
kriteri/o auðkenni, einkenni.
kriticismo/o = **kritikismo**.
kritik/i *áhr* **1** dæma (rit), gagnrýna. **2** finna að, fetta fingur út í. -**o** **1** listdómur; ritdómur; gagnrýni. **2** aðfinnsla. -**e** **1** glögglega. **2** af gagnrýni. -**ado** gagnrýni. -**anto** ádeilumaður. -**ebla** ámælisverður, aðfinnsluverður. -**ema** aðfinnslusamur. -**ismo** *hei* gagnrýnisstefna. -**isto** **1** gagnrýnandi; ádeilumaður. **2** (rit)dómari. **art-isto** list(gagn)rýnandi. **mem-o** sjálfsgagnrýni. **sen-a** trúgjarn; ógagnrýninn, gagnrýnislaus.
kriz/o *læk* **1** sótthvörf, sóttbrigði, sóttthitafall. **2** kreppa, vandræði. **3** tímamót, hvörf. -**a** *læk eðl* tvísýnn; viðsjárverður. -**a aĝo** tíðabrigði, tíðahvörf (= **klimaktero**). -**a temperaturo**, -**a punkto** markhiti, markhitastig. -**eco** tvísýni. -**iĝi** verða tvísýnn. -**okaza** neyðar-.
krizalid/o *dýr* **1** púpa. **2** púpuskeið.
krizantem/o *gra* prestafífill (*Chrysanthemum*).
Krizip/o *per* Krýsippus (stóískur heimspekingur).
krizoberil/o *ste* krýsóberýl.
krizokal/o *efn* selsengull.
krizolit/o *ste* krýsólít.
krizomel/o = **orskarabo**.
krizop/o *dýr* gullauga (*Chrysopa*).
krizopraz/o *ste* ljósgrænn glerhallur.
Krizostom/o *per* Krýsostomos.
kroat/o *per* Króatíumaður. **K-io**, **K-ujo** *ldf* Króatía. **serbo-** -**a** serbó-króatískur. **serbo-** -**a** *lingvo* serbó-króatíska.
kroĉ/i *áhr* **1** hengja (á krók eða snaga). **2** krækja, krækja saman. **3** grípa. -**ado** það að krækja. -**iĝi** hengja sig (á krók eða snaga), festast. -**ilo** snagi; krókur. **al-i** *áhr* láta loða (**al** = við). **al-iĝi** loða (**al** = við), loða saman. **de-i** *áhr*, **mal-i** *áhr* krækja frá; taka af krók. **invit-i** *áhr* abbast upp á (einkum um portkonu). **okul-a** áberandi. **buton-ilo** hanskahneppari; skóhneppari, stígvélahneppari. -**triki** = **kroĉeti**.
kroĉeti/i *áhr* hekla. -**(ad)** hekl. -**aĵo** heklað efni. -**ilo** *klæ* heklunál.
kroket/o *íþr* krokettur.

- krokiz/i** *áhr* rissa upp. -o rissmynd.
- krokodil/o** *dýr* krókódill (*Crocodylus*). -a krókódils-, krókódíla-. -aj **larvoj** krókódílatár, hræsnitár. -i *áhl* tala á móðurmáli í hópi esperantista.
- krokus/o** *gra* krókus, dvergglilja (*Crocus*).
- krom** *mfr* **1** (í neikvæðum setningum) auk, fyrir utan. **2** (í jákvæðum setningum) nema. -a auka-, viðbótar-. -e í viðbót. -**diri** *áhr* bæta við. -**edzino** = **kromvirino**. -**folio** aukablað. -**informo** aukaupplýsingar. -**linio** aukalína. -**pago** viðbótarumbun, viðbótararður, bónus. -**persono** aukamaður. -**seĝo** aukasæti. -**signo** formerki, tónflutningsmerki. -**virino** hjákona.
- krom/o** *efn* króm (*Cr*). -a = **kromaĵa**, **kromoza**. -aĵa, -oza króm-. -i *áhr* **1** krómhúða, króma. -**ita** **ŝtalo** krómstál. **2** krómsúta. -**ita** **ledo** krómleður. -**ato** krómat. -**atacido** krómsýra. -**oflavo** krómgula, krómgulur litur. -**oklorido** krómklóríð. -**okombinaĵoj** krómsambönd. **bi-ato**, **di-ato** díkrómat. **bi-ata** **acido** díkrómatsýra.
- kromat/a** *eðl tón* krómatískur. -aj **koloroj** rofalitir.
- kromatin/o** *efn líf* krómatín, litni.
- kromatografi/o** *efn* litskiljunar-. -a litskiljunar-.
- kromleĥ/o** *vis* (hringur uppréttra steina frá forsögulegum tíma).
- kromo/** *vis* (forskeyti) lit-.
- kromofotografi/o** litmyndun.
- kromolitografi/o** litprentun.
- kromosfer/o** *stj* lithvolff.
- kromosom/o** *líf* litningur, krómósóm, litþráður.
- Kromvel/o** *per* Cromwell.
- kron/o** **1** kóróna. **2** krans, sveigur. **3** krúna. **4** króna. **meti la -on al** klára. -i *áhr* **tæk** **1** krýna, kóróna. **2** skreyta. **3** fullgera. -**ado** krýning. -**aĵo** tannkróna. -**eto** **1** lítil kóróna. **2** meydómur. **sen-igi** **1** afkrýna. **2** skera toppinn af. **glor-o** geislabaugur, geislaaljómi, dýrðarljómi.
- Kron/o** **1** *god* Krónos. **2** *stj* Kórónan (heiti tveggja stjörnumerkja): -o **Boreala** Norðurkórónan. -o **Aŭstrala** Suðurkórónan.
- kronaksi/o** *líf* viðbragðstími.
- kronik/a** *læk* langvinnur, hægfara.
- kronik/o** **1** annáll; kroníkubók, árbók. **2** dagbók (blaðs). -i *áhr* skrá. -**isto** **1** annálaritari, annálsritari. **2** dagbókarritari, dægurmálaritari (blaðs).
- kronograf/o** skeiðklukka.
- kronologi/o** tímatal; tímatalsfraedi. -a tímatals-. -a **ordo** tímaröð.
- kronometr/o** sæúr, skipsklukka; tímamælir (nákvæmur). -i *áhr* mæla tímann (hárnákvæmt). -io tímamælingafræði. -ia tímamælinga-.
- isto** tímavörður; eftirlitsmaður með vinnutíma.
- krop/o** *dýr* **1** sarpur. **2** skjaldkirtill. -**ŝtopi** *áhr* troða upp í sarp (gæsar). **post-o** föarn.
- krospterig/oj** *dýr* skúfuggar, holduggar (*Crossopterygii*).
- krotal/o** *dýr* skellinaðra, skröltormur (*Crotalus*) (= **sonserpento**).
- kroton/o** *gra* króton (*Croton tiglium*). -**oleo** krótonolía.
- krotonat/o** *efn* krótonat. -a **acido** krótonsýra.
- kroz/i** *áhl* *sig* slaga, sigla fram og aftur. -**ado** beitisigling. -**isto** *sig* beitiskip. **batal-isto** slagbeitiskip.
- helpa -isto** vopnað kaupskip. -**oŝipo** = **krozisto**.
- kruc/o** *trú sag kri* kross. -a **1** krossmyndaður, krosslaga, kross-. -a **militiro** krossferð. **2** úrslita-. -e í kross, þversum. -e **nuligi** krossa yfir, strika út. -i *áhr* **líf** **1** krossleggja. **2** skera; fara yfir. **3** kynblanda. -**ado** **1** það að skera; það að fara yfir. **2** krosslegging. **3** kynblöndun. -**aĵo** **1** skurður; staður þar sem tvær götur skerast. **2** kynblendun. -**igi** = **kruci**. -**iĝi** **1** skerast. **2** kynblandast. -**iĝo** **1** skurður. **2** kynblöndun. **3** = **kruciĝejo**. -**iĝejo** krossgata, vegamót. -**isto** krossfari. -**umi** *áhr* krossfesta. -**umado** krossfesting. **de-igo** það að taka ofan af krossi. **dis-i** *áhr* breiða út í krossmynd. **inter-iĝo** *lfæ* víxl. **faden-o** *ljó* þráðkross. **fenestro-o** byg gluggakross. **hok-o** *fél* þórshamar, hakakross. **ŝpat-o** *sig* akkerisfleinn. **tref-iĝo** *umf* slaufugatnamót, mislæg gatnamót. **turn-o** *umf* hverfigrind (í hliði), hliðkross.
- kruciferac/oj** *gra* krossblómaætt (*Cruciferae*).
- krucifiks/o** róða, róðukross.

kruĉ/o krukka, kannu; skjóla; krús. **akvo-o** vatnskanna. **kaf-o** kaffikanna. **ole-o** olíukrús. **te-o** tekanna. **varmo-o** heitavatnsdunkur. **vin-eto** vinkanna.

krud/a 1 óunninn, óverkaður, óræktaður. 2 hrár. 3 hrjúfur, óþýður, stíður, grófur. 4 hráslagalegur. 5 ruddalegur, klúr, svakafenginn, óheflaður. **-aĵo mat** 1 hráefni. 2 ósoðinn ávöxtur; hrátt grænmeti. 3 klúryrði. **-eco** grófleiki, hrjúfleiki; þroskaleysi. **-ulo** dóni, rusti, labbakútur. **mal-a** fágaður, unninn, verkaður.

kruel/a grimmur, grimmilegur, grimmdar-. **-aĵo** grimmdarverk. **-eco** grimmd. **-ulo** grimmdarseggur.

krumpet/o skonsa.

kruor/o *lfæ* blóðhlaup; blóðstorka.

krup/o *læk* barkahósti.

krupier/o féhirðir við spilaborð.

krur/o *lfæ* fótur, fótleggur. **-a** fótleggs-. **-ingo** 1 legghlíf. 2 leðurlegghlíf (hestamanns). **-umo** 1 buxnaskálm. 2 bolur, leggur. **-kruce** með krosslagða fætur. **inter-igi** sitja klofvega á, setjast klofvega á. **unu-a** einfættur.

kurba-a hjólbeinóttur, hjólfættur.

krust/o mat *tæk læk* 1 skorpa, skel. 2 hrúður. 3 skurn. **-aĵo mat** pæskorpa. **-eca** skorpu-, skorpukennður. **-eto mat** steikt flaga. **-iĝi** storkna. **-iĝo efn** *rtæ* storknun. **-uloj** *dýr* skeldýr (*Crustacea*). **en-i** *áhr* setja skorpu á. **en-aĵo** umgjörð, greyping. **kaldron-o efn** gjall. **pan-o** brauðskorpa. **ter-o** *jar* jarðskorpa.

krustac/oj = **krustuloj**.

krut/a brattur. **-aĵo** brött hlíð. **-eco** bratti, brattleiki. **inter-ejo** klif, gil, gjá, skarð. **mal-a** aflíðandi.

kruzejr/o cruzeiro (brasilísk mynt).

Ksant/o *sag* Ksantusfljót (í Lykiu). 2 = **Skamandro**.

ksanti/o *gra* krókajurt (*Xanthium*).

ksantin/o efn xanþín (niturbasi sem er að finna í dýravef).

Ksantip/o *per* Xanþippos. **-ino** 1 Xanþippa (eiginkona Sókratesar). 2 **k-ino** kvenvargur.

ksantofil/o efn lútín, lúteín.

ksantom/o *læk* **-ozo** spikildi.

ksantosom/o *gra* lindablóm (*Xanthosoma*).

Ksaver/o *per* Xaverius.

ksen/o *læk* aðkomuefni, aðskotaefni. **anti-o** mótefni (= **antikorpo**).

ksenartr/oj *dýr* tannleysingjar (*Xenarthra*).

ksenofob/o útlendingahatari. **-io** útlendingahatur.

Ksenofon/o *per* Xenofón.

ksenon/o efn xenon (*X*).

Kserks/o *per* Xerxes.

kseroderm/o *læk* húðþurrkur.

kserofit/o *gra* þurrlendisgróður.

kseroftalmi/o *læk* augnkríma, augnþurrkur.

kserografi/o *pre* ljósritun.

ksi *mfr* ksí, 14. bókstafur gríska stafrófsins (Ξ, ξ).

ksifi/o *dýr* sverðfiskur (*Xiphias*) (= **spadfišo**).

ksifoid/o *lfæ* flagbrjósk.

ksilem/o *gra* viðarefni.

ksilen/o efn xýlen (eitradur eldfimur vökvi notaður til framleiðslu litarefna). **orto-o** ortó-xýlen, o-xýlen. **meta-o** meta-xýlen, m-xýlen. **para-o** para-xýlen, p-xýlen.

ksilofon/o *tón* xýlófónn (hljóðfæri).

ksilograf/o tréskeri, tréskurðarmaður, tréstungulistamaður. **-i** *áhr* skera í tré (til prentunar). **-io** tréstunga, tréskurðarlist (= **lignogravuro**).

ksiloz/o efn trésykur.

k.t.p., **ktp** *mfr* = **kaj tiel plu** og svo framvegis.

ku/o *mfr* kú (heiti latneska bókstafsins q).

Kuala-Lumpur/o *ldf* Kúala Lúmpúr (höfuðborg Malasíu).

kub/o 1 *mat* teningur. 2 *stæ* þriðja veldi, þríveldi; þríveldistala. **-a** 1 *stæ* tenings-. 2 rúm-. 3 þríveldis-.

-a metro rúmmetri. -a radiko þríveldisrót. -i áhl hafa (einhverja eininga) rúmtak. -igi 1 hefja í þriðja veldi. 2 reikna rúmtak (e-s). -ismo fag kúbismi. -isto kúbisti. -oido teningsbein. jet-o teningur.

Kub/o ldf Kúba. -a kúbanskur, kúbverskur. -ano Kúbani, Kúbumaður, Kúbverji.

kubeb/o gra sætpipar (*Piper cubeba*).

kubut/o 1 lfae olnbogi. 2 her tæk bugða. -a olnboga-. -i, -umi áhl olnboga sig.

kudr/i áhr sauma. -o 1 saumur, saumfar. 2 = kudrado. -adi áhr áhl vera að sauma. -ado saumar, það að sauma. -aĵo saumar, saumaskapur. -ejo saumastofa. -ero nálsþor. -ilo saumnál. -ilego dragnál. -istino saumakona. -arto klæðskeraíðn. -olinio saumur. -omaŝino saumavél. al-i áhr festa (al = i). duon-i áhr þræða saman. en-iligi þræða gegnum nál. kun-i áhr sauma saman. kun-o saumur (einkum á sári). mal-i áhr spretta upp (saum). re-i áhr sauma aftur. sen-a saumlaus. drat-ilo tæk heftari. pret-ita tilbúinn (um klæðnað).

kuf/o gra 1 húfa, kvenhúfa. 2 lfae líknarbelgur, sigurkufl, fósturhimna. ruĝ-ulineto Rauðhetta (= la Ruĝa Ĉapeto).

kugl/o kúla, byssukúla. -ego fallbyssulóð, fallbyssukúla. -etaĵo hagl (í byssu), blýhagl. -ingo skothylki. -sen-a pafó púðurskot. spur-o glóðarkúla. fajrostreka -o = spurkuglo. rul- kúlulega.

kuir/i áhr sjóða (mat), elda. -a 1 elda- 2 matreiðslu-, sem lýtur að matreiðslu. -o matreiðsla, eldun. -adi áhr matreiða, stunda matargerð. -ado matreiðsla, matartilbúningur. -aĵo réttur, (soðinn) matur. -ejo eldhús. -eja eldhús-. -iĝi verða soðinn. -ilo eldunartæki. -isto matsveinn, matreiðslumaður, kokkur. -istino eldastúlka. -arto matreiðslulist. ĉef-isto yfirmatsveinn, yfirmatreiðslumaður. fuŝ-isto lélegur kokkur. bol-i áhr sjóða. vapor-i áhr gufusjóða.

kuk/o kaka. -aĵo terta. -ejo kökugerð. -isto kökubakari. frit-o = benjeto. pan-o eggjabrauð. miel-o hunangskaka. spic-o piparkaka. pat-o = krespo. plat-o flatbrauð. pot-o = babao. puf-o rjómbolla. spongo-o savoja-kexkaka (= savojbiskvito). ŝaum-o = meringo. tavol-o lagkaka.

Kukinsul/oj ldf = Kuk-Insularo.

Kuk-Insular/o ldf Cookseyjar.

Ku-Kluks-Klan/o Ku Klux Klan.

kukol/o dýr gaukur (*Cuculus*).

kuku/i áhl gauka, kvaka (eins og gaukur).

kukum/o gra 1 agúrka, gúrka. 2 gúrkuplanta (*Cucumis (sativus)*). -eto (lítill) gúrka, sýrð gúrka.

Kuku-Nor/o ldf Koko-nor (haf).

kukurb/o gra grasker (*Cucurbita*). -acoj graskeraætt (*Cucurbitæ*).

kul/o dýr mýfluga, mý (*Culex*). -edoj moskítóflugur (*Culicidæ*). -vualo flugnanet.

kulak/o rússneskur sjálfstæður bóndi.

kulas/o her tæk 1 afturhluti (byssu). 2 strokklok. -bloko botnstykki, lás (á byssu). -riglilo lásbolti (á byssu). -ŝarĝa pafilo afturhlaðin byssa, afturhlaðningur.

kuler/o skeið. -ego skeið, ausa, sleif. -eto teskeið. kaf-o kaffiskeið. sup-o matskeið, súpuskeið. te-o teskeið.

kuli/o (á Indlandi og í Kína) burðarkarl, daglaunamaður, verkamaður.

kulinar/a matreiðslu-, matargerðar-. -a scienco matreiðslufræði.

kulis/o 1 tjald, baktjald (á leiksviði). 2 (í kauphöll) frímarkaður. en la -o bak við tjöldin.

kulm/o gra 1 hálmstrá. 2 = kulmino. sen-igi hreinsa (skorinn akur).

kulmin/o stj 1 hámark, hæsta stig. 2 toppur, tindur, hábrún. 3 háganga. -a hámarks-, efsti. -i áhl ná hámarki, ná hátindi.

kulminaci/o = kulmino.

kulomb/o eðl kúlomb (mælieining, er svarar til þeirrar rafhleðslu sem eins ampers straumur gefur í eina sekúndu). -ometro eðl rafhleðslumælir.

kulot/o inn 1 pokabuxur; hnébrók. 2 stuttbuxur. jup-o buxnapils. led-o leðurhosa. sport-o stuttbuxur.

kulp/a sekur. -o last, afbrot, misgerð. la -o estas via það er þér að kenna. -i áhl vera sekur, vera um að kenna. -eco lastvirði; sekt. -igi ásaka, lasta; ávita, saka, kenna um. -iĝi láta sér á verða. -ulo sökudólgur; sakborningur. -atesto sönnun, vitni, vitnisburður. kun-ulo samsekingur. re-iĝo ítrekun afbrots. re-iĝinto sibrotamaður. sen-a saklaus, lastvar. sen-igi afsaka, sanna sakleysi (e-s). sinmem-igo sjálfsásökun. mia-e mín vegna.

kult/o 1 helgisíðir, guðsdýrkun, kirkjusiðir. **2** dýrkun. **-a** helgisíða-, dýrkunar-. **-i** áhr dýrka, tilbiðja, tigna.

kultiv/i áhr rækta, yrkja. **-o, -ado** ræktun, rækt. **-aĵo** ræktaðar jurtir. **-ebla** ræktanlegur. **-ejo** ræktunarjörð. **-isto** ræktunarmaður, jarðyrkjumaður. **-atoro** ræktunarvél. **sen-ejo** akur sem liggur í tröð. **motor-ado** vélrækt. **ter-o** = **kultivado**. **vinber-isto** vinyrkjumaður.

kultivar/o bún afbrigði.

kultur/i áhr lfe **1** rækta. **2** kynbæta. **3** mennta. **-o lfe læk 1** rækt, ræktun. **2** kynbætur. **3** menning, mennt. **4** gerlarækt. **korpa -o** líkamsrækt. **-a** menningar-. **-aĵo** ræktaðir gerlar. **sen-a** ómenntaður, ósíðaður. **agro-o** akuryrkja, jarðrækt, landrækt. **arbar-o** skógrækt. **ĝarden-o** garðrækt, garðyrkja. **sango-o læk** blóðræktun.

kulvert/o byg vegarræsi, lokaður stokkur undir vegi. **tub-o** byg pípa undir vegi til að veita burt vatni.

kumarin/o efn kúmarín.

kumin/o gra kúmen (*Cuminum (cyminum)*), kúmenjurt (sbr. **karvio**).

kumis/o hryssumjólk.

kumul/i áhr lög hrúga saman. **-ado** samhrúgun.

kumuluso veð bólstraský, bólstrar, klakkar, skýjabakki.

kun mfr **1** ásamt með, með. **2** við. (*Ath*. Ekki má nota **kun** í merkingunni **per**. **Kun** táknar aldrei tæki.) **-e** saman, ásamt. **-e -** ásamt með. **-a** sameiginlegur. **-aĵo** sameining; safn. **-eco** sameiginleiki. **-igi** sameina. **-igi la brovojn** hleypta brúnum. **-igo** sameining. **sur-igi** tæk skara. **-iĝi** sameinast, vera saman, renna saman. **-iĝo** samvöxtur, samruni. **-ulo** félagi, lagsmaður. **ĉi-** **-e** hér með, með þessu, hjálagt. **mal-e** út af fyrir sig; afsíðis. **ne-igebla** ósamrýmanlegur, ósamkvæmur. **seks-iĝi** hafa samræði við, samræðast. **seks-iĝo** samræði, samfarir. **-agado** sameiginlegur verknaður. **-batali áhl** berjast saman. **-disciplo** samlærisveinn, annar lærisveinn, hinn lærisveinninn. **-ekzisti áhl** búa saman, vera saman, vera á sama stað og tíma. **-labori áhl** vinna saman, vinna með öðrum. **-ligi** tengja saman. **-meti** setja saman. **-militi áhl** vera saman í ófriði. **-okazi áhl** vera samtímis, gerast á sama tíma. **-porti áhr** taka með sér, vera með (e-ð). **-preni áhr** taka með sér. **-puŝi áhr** troða saman. **-regado** sameiginleg yfirráð. **-sidi áhl** sitja saman, setjast með. **-sido** fundur. **-tara** með umbúðum. **-veni áhl** koma saman. **-veno** samkoma, fundur. **-verki áhr** semja sameiginlega. **-vojaĝanto** förunautur.

Kunegund/a per Kúnigúnd.

kunikl/o dýr kanína (*Lepus cuniculus*). **-aĵo** kanínukjöt. **-ejo** kanínubú; kanínugarður.

Kunlun/o ldf Kunlunfjöllin, Kunlun-Shan.

Kuomintang/o Kuomintang (kínverskur stjórnmálaflokkur sem Sun Yat Sen stofnaði).

kup/o blóðhorn, koppur.

kupe/o vagnklefi.

kupel/i áhr efn (um gull eða silfur) hreinsa, skíra. **-ado** hreinsun, skíring. **-ujo** hreinsunarker.

kuperoz/o læk húðroði í andliti, rósroði, brennivínsnef (= **rozacea akneo**).

Kupid/o, Kupidon/o goð Kúpidó (ástarguð).

kupl/i áhr tæk útv eðl **1** tengja, tengsla. **2** para saman (til æxlunar), láta maka sig. **3 = kluĉi**. **-o, -ado** tæk eðl **1** festing, tengsl. **2** tenging. **3** það að para (saman). **4 = kluĉo**. **reaga -o = reakcio**. **-ilo** tengsl, kúpling. **ĉen-ado** keðjutengsl. **mal-i 1** áhr losa sundur. **2** leysa.

kupoks/o = **kaŭpokso**.

kupol/o her **1** hvolfpak, hvolf. **2** hjálmhvolf.

kupon/o 1 vaxtamiði, arðmiði. **2** klippimiði, afklippingur; matarmiði. **respond-o** alþjóðasvarmerki.

kupr/o bib efn **1** kopar, eir (*Cu*). **2** (í biblíunni) brons. **-a 1** kopar-, eir-. **2** eins og kopar á lit, koparlitur. **-i** áhr klæða kopar. **-ado** koparhúðun. **-aĵo** koparhlutur. **-ero** koparpeningur. **-isto** koparsmiður. **-ito** eiroxið.

kur/i áhl **1** hlaupa; þjóta. **2** renna. **3** líða. **-o 1** hlaup. **en -o** á hlaupum. **2** rennsli. **-ado** hlaup, rennsli. **-adi** áhl vera að hlaupa. **-anta** nútíma-, iðulegur; líðandi. **-egi** áhl geysast áfram, flýta sér. **-ejo ípr 1** hlaupabraut. **2** skeiðbraut. **3 flu** flugbraut. **-igi 1** hleypta. **2** elta. **3** breiða út. **-isto** sag hlaupari. **al-i** áhl hlaupa til, hlaupa að. **antaŭ-a** undanfara-, boðandi. **dis-i** áhl hlaupa í allar áttir. **dis-igi** tvístra. **ek-i** áhl fara að hlaupa. **el-i** áhl hlaupa út; renna niður. **en-i** áhl hlaupa inn. **for-i** áhl flýja, strjúka; koma ekki á; líða hjá. **for-o** flótti. **kun-i** áhl hlaupa saman. **laŭ-i** áhr hlaupa eftir (e-u). **post-i** áhr elta. **post-o** elting, eftirför. **preter-i** áhr renna fram úr, hlaupa fram úr. **preter-a** sem líður fljótt framhjá. **preter-e** lauslega.

re-anta *lfæ læk* **1** afturkomandi; ítrekaður. **2 re-anta febro** rykkjasótt. **tra-i áhr** **1** hlaupa í gegnum; renna í gegnum. **2** fara yfir. **trans-i áhl** **1** renna yfir, skreppa yfir. **2 her** (um hermenn) strjúka. **glit-i áhl** fara á skautum, renna sér á skautum. **vet-o** kapphlaup; kappreið; kappróður.

kurac/i áhr lækna, græða, veita læknishjálp. **-ado** lækni meðferð. **-ato** sjúklingur (í meðferð). **-ejo** heilsuhæli. **-ilo** lækning, lyf, meðal. **-isto** læknir. **-istaro** læknalið, lækna (á einum stað, bæ, o.s.frv.). **-arto** lækningafræði. **-oservo** heilsugæsla. **ne-ebla** ólæknandi. **best-isto** dýralæknir.

kuraca/o appelsínulíkjör.

kuraĝ/a hugrakkur, hugprúður, djarfur, áræðinn. **-e** djarflega. **-o** dirfska, hugrekki, hugprýði, kjarkur. **-i áhr** þora, dirfast, hafa kjark. **-igi** telja hug í, uppörva, hvetja, eggja; gera djarfan, veita hugrekki. **-iĝi** styrkjast, verða hugrakkur. **-ulo** hraustur maður. **mal-a** ragur, huglaus. **mal-ulo** raggeit. **ne-a** hræðslugjarn. **re-igi** telja kjark í. **sen-a** hugsjúkur, kjarklaus, huglaus. **sen-igi** draga kjark úr. **nesen-igebla** óbugandi, óviðráðanlegur. **sen-ulo** raggeit, óþokki.

kurar/o *vís* kúrare. **-izo** **1** kúrareitrun. **2** kúrarenotkun.

kuratelo = **kuratoreco**.

kurator/o *lög per* **1** fjárhaldsmaður. **2** forráðamaður. **3** safnvörður. **-eco** **1** vernd, fjárhaldsmennska. **2** forráð, umsjón. **3** safnvarðarembætti.

kurb/a boginn. **-o** *stæ víis eðl* **1** bogalína. **2** ferill, kúrfa. **kloŝforma -o** bjölluferill. **karakteriza -o** kenniferill. **-aĵo** beygja. **-eco** bugða, beyging. **-igi** beygja, sveigja. **-iĝi** beygjast. **-iĝo** bugða, beygja. **-iĝema** bugðóttur, krókóttur. **sen-igi** rétta við, jafna, slétta. **nivel-o** hæðarlína.

kurd/o *per* Kúrdi. **-a** kúrdiskur. **K-io, K-ujo** *ldf* Kúrdistan.

kurent/o *eðl* (raf)straumur. **alterna -o** riðstraumur. **altfrekvenca -o** hátíðnistraumur. **kontinua -o** jafnstraumur. **magnetiga -o** segulmagnandi straumur. **portanta -o** *fja* burðarstraumur. **-oelemento** *fja* straumgjöf. **-intenso** straumstyrkur. **-okulmino** *rtæ* straumhámark. **kirlo-o** hvirfilstraumur. **vok-o** *fja* kallstraumur.

kuret/o *læk* skafa, skröpunartól (liffæra). **-i áhr** skrapa, skafa út (t.d. leggöng). **-ado** skröpun.

Kuri/o *per* Curie. **-terapió** *læk* Curie-lækningar.

kuri/o *per kap* **1** kúria, páfastjórn, páfahirð, páfaráð. **2** (í Róm) hús öldungadeildarinnar. **3** undirdeild ættkvíslar (há Rómverjum).

kurier/o **1** hraðboði. **2** (í tafli) biskup. **-a sag** hraðboða-. **-ŝipo** póstskip.

Kuril/oj *ldf* Kúríleyjar.

kurioz/a skringilegur, skrytinn, kynlegur. **-aĵo** undarlegur hlutur, merkilegur hlutur. **-aĵisto** safnari sjaldgæfra hluta.

kurium/o *efn* kúrium, kúrín (*Cm*).

kurkuli/o *dýr* ranabjalla (*Curculio*).

kurkum/o *gra* gullinrót, túrmerík, kúrkúma (*Curcuma*).

kurl/o = **numenio**.

Kurland/o *ldf* Kúrland.

Kuroŝi/o *ldf* Kuroshio-straumur.

kurs/o **1** námskeið. **2** leið, stefna. **3** = **kurzo**. **-adi áhl** **1** fara, ganga. **2** (um peninga) vera í umferð. **-ano** námsmaður, þátttakandi í námskeiði. **el-igi** **1** víkja frá stefnunni. **2** taka úr umferð. **en-igi** **1** senda á leið. **2** setja í umferð.

kursiv/o skáletur. **-e** með skálettri. **-igi** skáletra.

kurt/a *nýy* stuttur, skammur. **-aj ondoj** stuttbylgjur. **-egaj ondoj** mjög stuttar bylgjur. **ultra-aj ondoj** örbylgjur.

kurtaĝ/o *ver* miðilsþóknun, umboðslaun.

kurten/o **1** gluggatjald; rúmtjald; forhengi. **2** fortjald; tjald. **-i áhr** útbúa með tjöldum. **fer-o** *sag* jártjald. **flank-o** hliðartjald. **lat-o** rimlatjald. **pordo-o** dyratjald. **rul-o** rúllugardína.

kurtin/o *her* hula.

kuruk/o *dýr* gerðissöngvari (*Sylvia curruca*).

kurvimetr/o beygjumælir.

kurz/o *ver* gengi, gangverð; verðlag, verð. **eksterborsa -o** gengi utan kauphallar. **oficiala -o** opinbert gengi, opinbert verð. **-altiĝo** gengishækkun. **-ofalo** gengislækkun, verðlækkun. **-okvoto** gengisskráning.

sen-a óskráður (í kauphöll).

kusen/o 1 koddí, svæfill, sessa. 2 kantur, brún (á knattborði). **-ego** dúnsæng. **-eto** 1 lítill koddí 2 prjónakoddí, nálakoddí. 3 púði. **-tego** koddaver. **kap-o** höfuðkoddí, koddí (einkum í rúmi).

kusinet/o *tæk* lega (í vél).

kuskus/o *mat* kúskús.

kuskut/o *gra* hörhálmur (*Cuscuta*).

kusp/i *áhr* hrukka, brjóta (óeðlilega), verpa; ýfa. **-o** *stæ hús* 1 hrukkun. 2 broddur, oddur; horn. **-a** yddur, oddmyndaður, oddlaga.

kuspid/o *lfæ* hnúður (á jaxli).

kustard/o = **kremaĵo**.

Kuŝ *inn* Eþíópía (heiti notað í biblíunni).

kuŝ/i *áhl* liggja. **-a** liggjandi. **-ado** það að leggjast, það að hvílast. **-ejo** 1 hvíla, ból; bæli, greni. 2 grundvöllur. 3 (ár)farvegur. 4 lag. **-ema** slappur, latur, iðjulaus. **-emulo** letingi, svefnpurka. **-igi** leggja. **-iĝi** 1 leggja sig; leggjast. 2 falla. **-ujo** 1 botn. 2 (jarðar)lag. **kun-anto** rekkjunautur. **sub-i** *áhr* liggja undir. **tombo-i** *áhl* liggja, hvíla (í gröf).

kut/o *sag* brynþjörg. **maŝ-o** hringabrynja.

kutikl/o *gra lfæ* húð, skinn, himna (á dýrum og jurtum).

kutim/i *áhl* vera vanur. **-o** venja, siður, vani. **-a** venjulegur. **-e** venjulega. **-igi** venja. **-iĝi**, **al-iĝi** venjast. **al-iĝo** *læk* 1 þol, nautnarþol. 2 það að venjast. **de-igi** venja (**je** = **af**). **de-iĝi**, **mal-i** *áhl* verða afvanur, verða óvanur. **eks-a** úreltur, genginn úr gildi. **ekster-a** óvenjulegur, óvanalegur. **kontraŭ-a** óvenjulegur. **ne-a** óvenjulegur.

kutireakci/o *læk* húðarviðbragð.

kutr/o *sig* skúta, kúttur.

kuv/o ker, balí. **-ego** stórt ker, geymir. **-eto** skál. **ban-o** baðker. **bapt-o** skírnarfontur. **lav-o** þvottabali.

Kuvajt/o *ldf* Kúveit.

kuz/o bræðrunga, systrunga, frændi. **-ino** bræðruna, systrunga, frænka.

kvadrant/o *stæ* hringsfjórðungur.

kvadrat/o *her* 1 *rúm* ferhyrningur, ferningur. 2 *stæ* annað veldi. 3 *pre* áletrað stykki. **latina -o** rómverskt kvaðrat. **-a** 1 fernings-. 2 fer-, t.d. **-a metro** fermetri. 3 í öðru veldi. **-a** ekvacio annars stígs jafna. **-a radiko** kvaðratrót, ferrót. **-i** *áhr* skipta í ferninga, ferskeyta. **-igi** 1 höggva kant á, höggva ferstrendan. 2 hefja upp í annað veldi.

kvadratur/o 1 *stæ* ferskeyting. 2 *stj* þverstaða. **-a** *eðl veð* ferskeyttur.

kvadriiceps/o *lfæ* ferhöfði.

kvadril/o *inn* (franskur) ferdans.

kvadriliard/o kvaðrilljarður (10²⁷). **-ono** kvaðrilljarðasti hluti.

kvadrilion/o *stæ* 1 kvaðrilljón (10²⁴) (= **kvariliono**). 2 (í Bretlandi og Bandaríkjunum) = **duiliardo** (10¹⁵). **-ono** kvaðrilljónasti hluti.

kvadrirem/o *inn* forngrískt herskip með fjórum áraröðum.

kvadrupleks/a (um ritsímakerfi) kvaðrúplex-.

kvak/i *áhl* (um froska og endur) kvaka, kvakka. **-ado** kvak, kvakk.

kvaker/o kvevari. **-ismo** kvekaratrú.

kvalifik/i *áhr mfr* 1 hæfa, gera hæfan. 2 skýra, skilgreina. **-ita** menntaður, hæfur. **-o** hæfileiki; menntun. **-a** (um lýsingarorð) sem kveður nánar á um (nafnorð).

kvalit/o 1 eiginleiki. 2 gæði. 3 eðli. 4 tegund. **-a** 1 eðlis-. 2 = **kvalifika**. **alt-a** frábær, ágætur; fingerður. **son-o** *eðl fja* hljóðeðli.

kvankam *mfr* þótt, þó að; en þó.

kvant/o *stæ* megin, magn, mæld, mergð, þyngd, tala, fjöldi. **-a** *mfr* stærðar-, fjölda-. **-eca** mikilleiks-, stærðar-, fjölda-. **-eco** mikilleikur. **elektro-o** *eðl* rafeindamagn. **materi-o** *eðl* efnismagn. **morbo-o** *læk töl* sjúkratala. **morto-o** *læk töl* dánartala. **nasko-o** *læk töl* fæðingartala.

kvantum/o *eðl* 1 skammtur, mæld. 2 = **bosono**. **lum-o** = **fotono**. **-mehaniko** skammtaafþræði. **-nombro** skammtatala. **-teorio** skammtafræði, skammtakenning. **energi-o** orkuskammtur. **gama-o** gammaskammtur, gammaútgeislunarskammtur, gammaögn.

kvar fjórir. **-a** fjórði. **-e** í fjórða lagi. **-o** fernd, ferna. **-iliardo** kvaðrilljarður (10^{27}). **-iliardono** kvaðrilljarðasti hluti. **-iliono** kvaðrilljón (10^{24}). **-ilionono** kvaðrilljónasti hluti. **-obla** fjórfaldur, ferfaldur. **-oble 1** fjórum sinnum. **2** í fernt. **-obligi** fjórfalda, ferfalda. **-ono 1** tón fjórðungur. **2** fjórðungsnóta. **-onigi** skipta í fernt. **-onhoro** stundarfjórðungur, kortér. **-onjaro** ársfjórðungur (= **trimestro**). **-opo** fjögurra manna hópur. **-opa** fern. **-ope** fjórir saman. **-cent** fjögur hundruð. **-dek** fjörutíu. **-centa** fjögurhundraðasti. **-deka** fertugasti. **-dekjarulo** fertugur maður. **dek** - fjórtán. **dek-** **-a** fjórtándi.

kvaranten/o sóttkví. **-i áhl** liggja í sóttkví. **-igi** leggja í sóttkví; halda í sóttkví.

kvarc/o *ste* kvars. **vitroida -o** kristallað kvars. **fum-o** reykquars.

kvarcit/o *ste* kvarsít.

kvark/o *eðl* kvarki, kvarkur.

kvart/o *tón pre 1* ferund. **2** fjórðungsbrot, kvartó. **3** fjórðungur (lagarmál).

kvartal/o borgarhluti, hverfi.

kvartan/a *læk* (um hitasótt) sem kemur fjórða hvern dag.

kvarteron/o afkvæmi múlatta og hvítrar manneskju, ferblendungur.

kvartet/o *tón* kvartett.

kvartir/o *her* = **kantonmento**.

kvartirmastr/o hýsivaldur; varðbátsstjóri (á herskipi).

kvas/o rúgöl.

kvasi/o *efn* kvassía.

kvast/o skúfur, vöndur. **bul-o** skúfur.

kvaternar/o *jar 1* kvarter, kvartertímabil. **2** kvarterjarðmyndun. **-a 1** *jar* kvarter-. **2** *efn* fjörgildur.

kvazar/o *stj* dulstirni.

kvazaŭ *mfr* eins og (sem þó ekki er), t.d. *li batalis - leono*; *li venis - reĝo*. **-diri áhr** segja óbeint. **-edzino** = **konkubino**. **-homo** gervikar, brúða. **-rimoj** ófullkomin rím. **-vira** karlmannlegur (um kvenmann). **-a** sem virðist; gervi-.

kver/ *vís* tækniforskeyti sem táknar 'þver'. **-profilo** þverskurðarmynd. **-sekca areo** þverskurðarflötur.

kver/i *áhl 1* kurra (um dúfur). **2** talast saman með gæluorðum.

kverel/i *áhl* deila, rífast, eiga í erjum. **-o** deila, rifrildi. **-ema** deilugjarn.

kverk/o *gra* eik (*Quercus*). **verda -o** = **ileks-o**. **-aro** eikarskógur, eikarlundur. **-ido** eikargræðlingur. **ileks-o** steineik (*Quercus ilex*). **korkeik -o** korkeik (*Quercus suber*).

kvest/i *áhl nýy* safna peningum til góðgerðar, biðja ölmusu. **-o** ölmususöfnun. **-isto** ölmususafnari.

kvestor/o *per 1* (há Rómverjum) gjaldkeri rikisins. **2** gjaldkeri (á löggjafarþingi), fjármálafulltrúi, féhirðir. **3** (á Ítalíu) yfirlögreglustjóri. **-eco** gjaldkeraembætti. **-ejo** gjaldkerastofa.

kvestur/o (við öldungadeild eða fulltrúadeild) **1** gjaldkeraembætti. **2** gjaldkerastofa.

kviet/a 1 friðsamlegur, kyrr; straumhægur. **2** rólegur, spakur. **3** taminn. **-e 1** friðsamlega. **2** rólega. **-o, -eco** kyrrð, friður; ró. **-igi 1** róa, friða, spekja. **2** temja. **-igilo** róandi lyf. **-igí** minnka; lægja; róast, kyrrast. **-iga** róandi. **-ismo** *kri* sálarró, dulræn kenning. **mal-a 1** hávær, ofsafenginn. **2** stormasamur; æstur. **mal-eco** óró, æsingar; kvika. **ne-igebla** óstillandi.

kvik/o *gra 1* húsapunktur (*Agropyrum repens*). **2** (= **agropiro**).

kvik/i *ská* = **kvivíti**.

kvin fimm. **dek** - fimmtán. **-a** fimmti. **-e** í fimmta lagi. **-o** fimma. **-iliardo** kvintilljarður (10^{33}). **-iliardono** kvintilljarðasti hluti. **-iliono** kvintilljón (10^{30}). **-ilionono** kvintilljónasti hluti. **-obla** fimmfaldur. **-oble** fimm sinnum. **-ono** fimmti hluti, fimmtungur. **-ope** fimm saman. **-cent** fimm hundruð. **-dek** fimmtíu. **-deka** fimmtugasti. **dek-** **-a** fimmtándi.

Kvinsland/o *ldf* Queensland (ríki í Ástralíu).

kvint/o *tón* kvint, kvintur, fimmund.

kvintal/o 1 (í Bretlandi) 100 pund, hundrað libs. (u.þ.b. 50 kg). **2** hundrað kílógrömm.

kvintescenc/o kjarni, mergur.

kvintet/o kvintett.

Kvintilian/o *per* Kvintilianus (rómverskur rithöfundur).

kvintiliard/o kvintilljarður (10^{33}). **-ono** kvintilljarðasti hluti.

kvintilion/o *stæ 1* kvintilljón (10^{30}) (= **kviniliono**). **2** (í Bretlandi og Bandaríkjunum) = **triiliono**

(10¹⁸). **-ono** kvintilljónasti hluti.

Kvinto-Kurci/o *per* Quintus-Curtius (rómverskur sagnfræðingur).

Kvirinal/o *sag* **1** Kvirinalhæð. **2** Kvirinalborg (forsetabústaður á Ítalíu).

kvit/a laus (við skuld), kvittur. **-e** kvitt, við erum jafnir; alveg búið, alls ekki. **-igi** leysa undan. **-iĝi** verða laus, verða kvittur.

kvitanc/i *áhr* kvitta, gefa kvittun. **-o** kvittun. **-marko** kvittunarkerki.

kvivit! *mfr* kvak!, tíst!. **-i** *áhl* tísta.

kvocient/o *stæ* deild, útkoma (í deilingu).

kvodlibet/o *vís* samtíningur, syrpa.

kvorum/o *lög* lögmætur fjöldi, tilskilinn fjöldi (fundarmanna svo að fundur sé ályktunarfær).

kvot/o **1** hluti, hlutur, hlutdeild, kvóti. **2** söluverð. **-o de interezoj** *ver efh* vaxtaþrósenta. **-o de plusvaloro** *efh* virðisaukaskattur. **-i** *áhr* skrá (verð). **-igo** skráning, skráð verð. **profit-o** *ver efh* arður, ágóðahlutur.

- ¹**L, l** *mfr* 16. stafur esperanto-stafrófsins.
- ²**L** 1 *L-*, t.d. **L-fero** vinkill, vinkiljárn. **2** (í rómverskum tölum) *L* = 50, *la LXX* Septuaginta (grísk þýðing Gamla testamentisins). **3** latína, á latínu.
- ³**l** (í skammstöfunum) a) = **lando**, t.d. **Rusl.** = **Ruslando**; b) = **linio**; c) = **liro**; d) = **litro**.
- l/o** *mfr* ell (heiti bókstafsins l).
- ¹**la** *mfr* hinn, hin, hið, -inn, -in, -ið.
- ²**la** *tón* la, A.
- lab/o** *tæk* = **laboratorio**.
- labar/o** *sag* labarum (fáni Konstantínusar keisara).
- laberdan/o** saltaður þorskur.
- labferment/o** = **ĉimozino**.
- labi/o** *lfæ* 1 vör, barmur, felling. **2** *gra* blómvör. **-ata** varalaga. **-acoj** varablómaætt (*Labiatae*).
- labial/o** *hlj* varahljóð. **-a** varamæltur.
- labil/a** *eðl* óstöðugur, hvikull, ótraustur. **-o** *veð* óstöðugleiki.
- labiodental/o** *hlj* tannvaramælt hljóð. **-a** tannvaramæltur.
- labirint/o** *hús* 1 völundarhús. **2** *lfæ* flækja, vefur. **-a** margflæktur, vandrataður.
- labor/i** *áhl* 1 vinna, starfa. **2** erfiða, strita. **3** ólga, gerjast. **-o** *hag fél eðl* 1 vinna, starf, atvinna. **2** þrek. **3** verkamannastéttir. **utila -o eðl** þarft verk. **preterdeva -o** yfirvinna. **-a** vinnu-. **-ado** vinna. **-aĵo** vinnustykki, gerð. **-anto** starfsmaður. **-ejo** 1 vinnustaður, verkstæði. **2** *kvi* vinnustofa. **3** = **laboratorio**.
- ema** iðinn, kostgæfinn, duglegur. **-estro** verkstjóri, umsjónarmaður. **-igi** veita (e-m) atvinnu. **-ilo** verkfæri.
- isto** 1 verkamaður, daglaunamaður. **2** *dýr* vinnumaður, vinnubýfluga. **-ista partio** verkamannaflokkur.
- istaro** verkamannastétt. **min-isto** námumaður. **fer-isto** járnvinnslumaður. **ter-isto** landbúnaðarverkamaður, vinnumaður. **-ulo** = **laboranto**. **-daŭro** vinnutími. **-donanto** vinnuveitandi, atvinnurekandi. **-loko** starfsstöð, atvinnustöð. **-nekapablo** óhæfni til vinnu. **-perejo** vinnumiðlunarskrifstofa. **el-i** *áhr* mynda, framleiða, þróa. **el-ado** útskýring; þróun. **el-aĵo** endanleg vara. **el-iĝi** þróast. **kun-i** *áhl* vinna saman. **kun-ado** 1 samvinna. **2** samstarf (með óvinum). **mal-ema** latur, iðjulaus. **mal-emeco** iðjuleysi, leti. **mal-emulo**, **mal-ulo** letingi, iðjuleysingi. **per-i** *áhr* vinna fyrir. **plus-o** yfirvinna. **por-a** fyrir vinnu. **pri-i** *áhr* vinna að, vinna úr, verka, rækta, laga, smíða. **pri-ado** vinnsla, meðferð, vinna. **pri-iteco** vinnubrögð. **repri-i** *áhr* endurvinna, endurnýta. **sen-a** vinnulaus; atvinnulaus. **sen-eco** vinnuleysi; atvinnuleysi. **sen-ulo** 1 atvinnuleysingi. **2** letingi. **tro-i** *áhl* vinna of mikið. **tro-ado** of mikil vinna, of mikil áreynsla. **ĉen-i** *áhl* vinna við færiband. **hejm-o** heimavinna. **man-o** handavinna. **pun-o** hegningarvinna. **ŝvit-o** vinna fyrir ónógt kaup. **tag-i** *áhl* vinna fyrir launum frá degi til dags, vinna daglaunastarf. **tag-isto** daglaunamaður. **temp-i** *áhl* vinna fyrir tímakaup.
- laboratori/o** tilraunastofa; rannsóknastofa. **-a helpant(in)o** aðstoðarmaður á efnarannsóknastofu (eða tilraunastofu).
- labr/o** *dýr* varafiskur (*Labrus*). **-edoj** varafiskaætt (*Labridæ*).
- Labrador/o** *ldf* Labrador; Markland.
- labrak/o** *dýr* (hafs)aborri (*Labrax*).
- laburn/o** *gra* gullregn (*Laburnum*) (= **orpluvo**).
- lac/a** 1 þreyttur, lúinn, uppgefinn. **2** leiður. **-eco** þreyta. **-igi** þreyta. **-iga** þreytandi. **-iĝi** 1 þreytast. **2** verða leiður. **mal-iĝi** hressast. **mal-a** hress. **mal-iĝo** hressing, huggun, linun. **ne-igebla** óþreytandi. **sen-a** þrotlaus.
- Lacedemon/o** *sag* Lakedemon, Sparta. **-ano** Lakedemoni.
- lacert/o** *dýr* eðla (*Lacerta*). **-edoj** eðluætt (*Lacertidæ*). **-uloj** eðlur (*Lacertilia*).
- laĉ/o** 1 reim, þvengur, lindi. **2** band. **-i** *áhr* 1 reima. **2** hindra, hefta. **-tirilo** = **tredilo**. **-truo** reimargat. **-oŝuo** reimaskór. **mal-i** *áhr* leysa, reima frá. **inter-i** *áhr* flétta saman.
- lad/o** blikkplata, blikk. **-aĵoj** blikkvörur. **-aĵisto** blikksmiður, þjátrari. **-isto** pottabætari. **plumb-o** blýþynna. **fer-o** járnþynna. **gut-o** byg dropabrák. **ondo-o** bárujárn. **en-igi** láta í dós, sjóða niður. **-bendo** bandajárn. **-bovaĵo** niðursoðið nautakjöt. **-laktjo** dósamjólk.
- Ladislav/o** *per* Ladislás, Ladislav.
- Ladog/a** *lago* *ldf* Ladogavatn.
- Laert/o** *per* Laertes (Arkisíusson, faðir Ódyseífs).

- laf/o** *ste* hraun, hraunlag.
- Lafonten/o** *per* La Fontaine (franskur dæmisagnahöfundur, 1621–1695).
- lag/o** vatn, stöðuvatn. **Ĝeneva -o** Genfarvatn. **La Grandaj L-oj** vötnin miklu. **-a** vatna-. **-eto** tjörn, stöðupollur.
- lagenari/o** *gra* = kalabasujo.
- lagop/o** *dýr* rjúpa, dalrjúpa (*Lagopus (lagopus)*). **alpa -o**, **monta -o**, **muta -o** rjúpa (*Lagopus mutus*).
- skota -o** skosk rjúpa (*Lagopus skoticus*).
- lagotrik/o** *dýr* loðapi (*Lagothrix*).
- lagr/o** *tæk* lega (í vél). **glob-o** kúlulega. **rul-o** keflalega.
- Lagrangô/o** *per* Lagrange (franskur stærðfræðingur). **-a** Lagrange-, sem Lagrange uppgötvaði.
- lagun/o** lón.
- Lahor/o** *ldf* Lahore.
- laik/o 1** leikmaður. **2** ósérfróður maður. **-a** leikur, ósérfróður; andstæður prestastéttinni (= **kontraüklerika**).
- eco** það að vera falinn leikmönnum í hendur.
- Laj/o** *per* Lajos (konungur í Þebu og faðir Ödipusar).
- lak/o** lakk, gljálakk. **-i** áhr gljákvöða, bera lakk á, fernisera, lakka. **-aĵo** listmunur úr lakki. **ŝpruc-ado** sprautun, lakksprautun. **ungo-o** naglalakk.
- lake/o 1** þjónn (höfðingja), hirðþjónn. **2** þý, skósveinn. **-aro** þjónustufólk, allir þjónar höfðingja. **-ejo** biðstofa hirðþjóna. **-eto** vikaþiltur.
- lakmus/o** *efn 1* lakkmús. **2** = **-a papero**. **-a papero** lakkmúspappír.
- Lakn/o** *ldf* Lucknow.
- Lakon/o** *per* Lakoníumaður, Lakoníubúi. **-a** lakoníu-, lakonískur. **-ujo** *ldf* Lakonía.
- lakon/a** gagnorður. **-eco** stuttleiki. **-ismo** meitluð orð, kjarnyrði.
- lakrimal/o** *lfæ* tárabein.
- laks/o** *tæk* niðurgangur. **-etigi** hreinsa niður. **-etiga** *lyf* niðurhreinsandi. **-igo** hreinsun. **-igi** hreinsa niður. **-iga** hreinsandi. **-a medikamento**, **-igilo** hægðalyf.
- Lakŝmi/a** *trú* Laksmí.
- lakt/o** mjólk. **kokosa -o** kókosmjólk. **-a 1** mjólkur-. **2** mjólkurlitaður. **la L-a Vojo** *stj* Vetrarbrautin.
- a vitro** mjólkurgler. **-i** *áhl* mjólka, gefa mjólk. **-anta bovina** mjólkurkýr. **-aĵo** mjólkurvara. **-ato** *efn* mjólkursýrusalt. **-a acido** mjólkursýra. **-eca** mjólkurlitaður. **-ejo** mjólkurbúð. **-isto** mjólkursali. **-umo** svil, mjólk (fiska). **-acido** mjólkursýra. **-albumino** *efn* mjólkurhvíta. **-odukto** *lfæ* mjólkurrás. **-odensometro** mjólkurþykktarmælir. **buter-o** áfir. **kalko-o** kalkvatn, kalkblanda. **lad-o** dósamjólk.
- laktari/o** *gra* mjólkursveppur, glætusveppur (*Lactarius*).
- laktaz/o** *efn* laktasi, mjólkursykurkljúfur.
- laktoflavin/o** *vís* laktóflavín.
- lakton/o** *efn* laktón.
- laktosz/o** *efn* laktósa, mjólkursykur.
- laktuk/o** *gra* (höfuð)salat (garðjurt) (*Lactuca*, einkum *L. sativa*).
- laktukari/o** *lyf* salatópíum.
- lakun/o** *lfæ* glufa, gátt, hvæll.
- lam/a 1** haltur. **2** óstöðugur, valtur. **3** ófullkominn, ófullnægjandi, gallaður. **-e** haltur; óstöðugt. **-i** *áhl* 1 vera haltur; ganga haltur. **2** ganga illa. **-igi** helta, lama. **-ulo** haltur maður. **-bastono** hækja.
- lam/o** *dýr* lamadýr (*Lama (glama)*).
- lama/o** lama, búddamunkur. **-ejo** lamaklaustur. **-ismo** lamatrú. **ĉef-o** höfuðlama (= **Dalai-lamao**).
- lambda/o** *lfæ* lambda.
- lambda** *mfr* lambda, 11. bókstafur gríska stafrófsins (Λ, λ).
- Lambert/o** *per* Lambert.
- lambrekin/o** *hús* kappi, skraut (úr tré eða dúki) yfir tjaldhimni, gluggatjaldi o.fl.
- lamel/o** *gra* þynna, flaga, blað. **-fungo** = **agariko**, **agarikaco**.
- lamen/o** *tæk* *lfæ* þynna, plata, skíð. **kibrila -o** síuþynna. **-a** myndaður af þynnum; þunnur og flatur. **-igi** þynna, fletja í þynnur. **-igebla** *tæk* sem hægt er að þynna. **-iĝi** klofna í þynnur. **ligno-o** spónn, tréþynna. **-brankulo** samloka (*Lamellibranchia*).

lament/i *áhl* kveina, kvarta, barma sér. **-o, -ado** harmatölur, sorgarkvein. **La Lamentadoj** = Plorkanto de Jeremia. **-inda** sorglegur, hörmulegur, aumkunarverður.

lami/o *gra* 1 tvítönn (*Lamium*). 2 *goð* ófreskja (í forngrískri goðafræði).

laminari/o *gra* þari (*Laminaria*).

laminat/i *áhr tæk* þynna (málma). **-ejo** málmþynnustæði. **-ilo** vél til að þynna með málma.

lamn/o *dýr* hámeri (*Lamna*).

lamp/o 1 lampi. 2 ljós, ljósapera. **-eto** lítill lampi. **-ingo** *rtæ* perustæði. **-isto** lampakveikjari. **-lume** við lampaljós. **-sirmilo** lampaskermur. **ark-o** bogaljós. **blov-o** lóðlampi. **dormo-o** náttlampi. **fulmo-o** flasspera, leifturpera. **gas-o** gasljós. **kontrol-o** viðvörunarljós. **leg-o** leslampi. **lut-o** *tæk* lóðlampi. **min-o** námulampi. **neon-o** *rtæ* neonljós. **pend-o** = **lustro**. **poŝ-o** vasaljós. **mur-o** veggkjós. **signal-o** *rtæ fja* viðvörunarljós, merkjaljós. **star-o** standlampi. **tablo-** borðlampi.

lampion/o skrautlampi, pappírslampi.

lampir/o *dýr* ljósormur (*Lampyrus*) (= **lumvermo**), glætuormur.

lan/o 1 ull. 2 ullargarn. **-a** ullar-, úr ull. **-aĵo** ullarefni. **-eca** ullarkenndur. **-ero** ullarlagður. **sen-igi** rýja, klippa. **-felo** gæra, gæruskinn, ullarreyfi. **-graso** ullarfeiti. **-kasko** ullarhetta. **-tondo** rúning, ullarklipping. **barb-o** = **lanugo** 2. **kard-o** kamba, kembulopi. **komb-o** kambgarn. **plumb-o** blýull. **ŝaf-o** reyfi. **vitro-o** glerull. **tut-a** alullar-.

lanc/o lensa, burtstöng, spjót. **-eto** *læk* smáhnífur, skurðhnífur. **-isto** kesjuriddari. **-oforma** lensulaga, spjótllaga. **ĵet-o** *ibr* kastspjót.

Lancelot/o *per* Lancelot.

lancin/i *áhl* *læk* hafa sáran sting. **-ado** stingur. **-a** stingandi.

lanĉ/i *áhr* 1 setja á flot, setja fram. 2 koma (e-u) á framfæri. **-o, -ado** framsetning.

land/o 1 land. 2 fósturjörð. 3 þjóð. **-a** þjóð-, þjóðar-, lands-. **-ano** íbúi (lands). **-ido** innfæddur maður. **-interno** *ldf* uppland, uppsveitir, innsveitir. **ali-a** erlendur, útlendur, útlenskur. **ali-ano, ali-ulo** útlendingur. **ekster-o** útland. **ekster-aj aferoj** utanríkismál. **ministro pri la ekster-aj aferoj** utanríkisráðherra. **ekster-** erlendis. **en-a** innanríkis-. **kun-ano** samlandi. **nenies-o** *her* einskismannsland; eigandalaust land. **sam-ano** samlandi. **tut-a** þjóðar-, lands-. **duk-o** hertogadæmi. **fremd-o** erlent ríki. **hejm-o** fósturjörð, fðurland. **kuk-o** kökulant. **mir-o** undraland. **patro-o** = **patrujo**. **princ-o** furstadæmi. **reĝ-o** konungsríki. **Finn-o** Finnland. **Skot-o** Skotland. **Sved-o** Svíþjóð. **Svis-o** Sviss. **Dan-o** Danmörk.

landaŭ/o landá, fjórhjólavagn með skerm yfir hvorum enda.

lang/o *lfæ* *læk* mat 1 tunga. 2 kólfur (í klukku). *teni sian -on, kateni sian -on en la buŝo* þegja, halda kjafti. *elŝovi la -on* reka út úr sér tunguna. *ŝvebi sur la -o* hafa orðið á vörunum. **-a** tungu-. **-i** *áhl* spila með tunguhöggum. **-eto** 1 lítill tunga. 2 *tæk* mondanng? (á vog); tunga (í hljóðfæri). **akra-a** tunguhvass. **fals-a** fláráður. **hund-o** seppatunga. **ter-o** *ldf* tangi, oddi. **-opinto** tungubroddur. **-trinki** *áhr* lepja. **vermo-uloj** *dýr* eðluættkvísl (*Rhoptoglosse, Vermilingvæ*).

langust/o *dýr* sjávarkrabbi (= **palinuro**).

Langvedok/o *ldf* Langvedoc (hérað í Suður-Frakklandi).

langvor/o *ská* magnleysi, slen, deyfð. **-a** slappur, magnlaus, daufur. **-i** *áhl* vanmegnast, veslast upp; dofna.

lani/o *dýr* þynnisvarri (*Lanius*) (= **greka pigo**), spörgrípur.

laniari/o *dýr* varðhundur (*Canis familiaris laniarius*) (= **korthundo**).

Lanka/o Srí Lanka (= **Cejlono**). **-ano** Srí Lanka-maður. **-a** srílankskur.

Lankastr/o *per* Lancaster.

lanolin/o *efn* lanolín, ullarfita.

lant/a *nýy* seinn, hægur. **-i** *áhl* slæpast. **-e** hægt, seint, hæg-. **-mova** hægfara, seinlegur; leiðinlegur.

lantano/o *gra* 1 eldkróna (suðrænn runni, ræktaður í gróðurhúsum) (*Lantana*). 2 *efn* lantan, lanþan (*La*). **-ido** lantaníð, lanþaníð **-ida kuntiriĝo** lantaníðsamdráttur, lanþaníðsamdráttur.

lantern/o 1 ljósker, skriðljós. 2 (í vita) ljósklefi. **magia -o** skuggamyndavél. **-ego** siglingarljós, viti. **-isto** ljóskerakveikir.

lanug/o *gra* 1 dúnn. 2 hýjungur. **-a** 1 dúnmjúkur. 2 hýjungslegur. **-aĵo** dúnsæng. **-ero** dúnfjóður.

Lao-Ce = **Laŭzi**.

Laodami/a *per* Laódamía (dóttir Bellerófontess).

- Laodike/o** *sag* Laódíkea.
- Laokoon/o** *bók fag* Laókóon (hofgoði Apollons).
- Laos/o** *ldf* Laos. **-a** laoskur. **-ano** Laosí, Laosbúi.
- lap/o** lappa, loðgras (*Lappa*).
- lap/o** = **lapono** *per.* **L-lando** *ldf* Lappland (= **Laponujo**).
- lapar/o** *lfæ* kvið-, kviðar-, kviðarhols-. **-skopio** kviðarholsspeglun. **-tomio** holskurður.
- La-Paz/o** *ldf* La Paz (höfuðborg Bólivíu).
- lapidar/a** **1** meitlaður. **2** orðspar.
- lapis/o** *efn* vítissteinn (= **infera ŝtono**).
- lapit/o** *god* Lapíti (frá Þessalíu).
- La-Plat/o** *ldf* La Plata (borg í Argentínu).
- lapon/o** *per* Lappi, Sami. **-a** lappneskur. **la -a lingvo** lappneska. **L-io, L-ujo** *ldf* Lappland.
- lapsan/o** *gra* héraffill (tvíær garðjurt með gulum fíflum, fjölgast við sjálfsáningu) (*Lapsana*).
- lar/o** *dýr* máfur (*Larus*). **-edoj** máfaætt (*Laridae*) (= **mevoj**).
- Lar/oj** *inn* (hjá Rómverjum) húsgoð, heimagoð.
- lard/o** flesk, spik. **-a** flesk-, spikaður. **-i** *áhr* fleskja, mörva. **-ero** *mat* flesksneið. **-ilo** flesknál. **-umi** *áhr* þekja flesksneiðum. **-haŭto** para (á fleski).
- larg/e** *sig* **1** fyrir skávindi. **2** *tón* mjög hægt.
- larĝ/a** **1** breiddur. **2** víður; víðáttumikill. **3** örlátur, frjálslýndur. **-e** örlátlega, frjálslaga. **-o** breidd; vídd.
- aĵo** breidd, dúkur. **-eco** **1** breidd, vídd. **2** veglyndi, frjálslýndi. **-igi** **1** glenna sundur. **2** víkka, breikka.
- dis-igi** breiða út, færa út. **dis-igi** breiðast út. **laŭ-e** á breiddina. **mal-a** þröngur, mjór. **pli-igi** breikka, víkka. **finger-o** fingursbreidd. **man-o** *bib* þverhönd, þverhandarbreidd. **trak-o** sporvidd. **vetur-o** akrein.
- larik/o** *gra* lævirkjatré, lerki, lerkir (*Larix*).
- laring/o** *dýr lfæ* barkakýli. **-a** *hlj* barkakýlis-. **-a frikativo** raddbandaönghljóð. **-ismo** *læk* raddbandakrampur.
- ito** barkakýliskvef, barkakýlisbólga, hálsbólga, raddbandakvef. **-ologo** barkakýlislæknir. **-ologio** barkakýlisfræði.
- oskopio** barkakýlisspeglun. **-otomio** barkakýlisskurður.
- larm/o** **1** tár. **2** dropi. **-a** tára-. **-i** *áhl* tárast; gráta. **-iga** tára-, sem veldur miklum tárurum. **-iga gaso** táragas. **pri-i** gráta (e-ð).
- larv/o** *dýr* **1** lirfa. **2** seiði.
- las/i** *áhr* **1** láta, fá, láta eftir. **2** sleppa, skilja eftir, afhenda. **3** leyfa. **4** fara frá, yfirgefa. *Ath. að lasi þýðir ekki sama sem igi. Ber einnig að forðast að nota nafnhátt í germynd eftir lasi þegar merkingin krefst nafnháttar í polmynd.* **-o, -ado** **1** leyfi. **2** yfirgefning. **-itaĵo** afgangur, leifar. **al-i** *áhr* hleypa, sleppa (inn eða að), leyfa. **de-i** *áhr sig* leggja niður, setja niður; setja af; láta falla. **el-i** *áhr mfr* láta út, sleppa út. **el-o** útsending. **el-a klapo** öryggisloki (á gufuvél o.s.frv.). **el-ilo** hemill (í úri). **el-tubo** púströr. **en-i** *áhr* hleypa inn. **for-i** *áhr* **1** yfirgefa. **2** hætta við, falla frá. **for-o** yfirgefning. **for-ita** yfirgefning. **for-ito** **1** yfirgefning maður. **2** *sig* yfirgefið skip. **for-iteco** einmanaleiki. **netra-a** loftþéttur. **nefor-ebla** ómissandi. **post-i** *áhr* **1** skilja eftir. **2** arfleiða að. **testamenta post-aĵo** dánargjöf, erfðagjöf **preter-i** *áhr* sleppa fram hjá; ganga fram hjá; sjást yfir. **preter-o** yfirsjón, skyssa. **re-i** *áhr* setja aftur í fyrri stöðu; hressa við aftur. **sin re-i** slappa af. **re-ado** afslöppun. **tra-i** *áhr* sleppa í gegn, hleypa í gegn. **tra-ebla, tra-iva** *efn* gagnfærilegur, gljúpur. **lumtra-iva** glær. **flank-i** *áhr* sleppa, vanrækja. **fumel-ilo** reykháfur, strompur. **liber-i** *áhr* láta lausan; láta eiga sig. **sangel-o** blóðtaka. **sangel-i** *áhr* taka blóð.
- Lasa/o** = **Lasso**.
- lasciv/a** *ská* lostafullur, lostasamur, saurlífur, munaðarlífur.
- laser/o** *eðl* leysir. **-radio** leysigeisli.
- Lass/o** *ldf* Lhasa (höfuðborg Tíbets).
- last/a** **1** síðastur, seinastur. **2** síðastliðinn. **-e** síðast. **-aĵo** síðasti hlutur. **-atempe** á síðari tímum, á seinni árum. **antaŭ-a** næstsíðastur. **praantaŭ-a** þriðji síðasti.
- lasteks/o** lastex.
- lat/o** spíra, langband. **-aĵo** grind. **fer-o, ŝtel-o** *tæk* járnband. **-kurteno, -a ŝtro** = persieno.
- lateks/o** = laktosuko.
- latent/a** *læk* dulinn, hulinn, leyndur, sem ekki ber á.
- later/o** *stæ* (í rúmfræði) hlið, hliðarlína. **ĉeorta -o** hlið rétts horns. **-a** hliðar-. **-e** til hliðar, frá hliðinni.

du-a tvíhliða. **plur-o** marghyrningur. **tri-o** þríhyrningur. **kvar-o** ferhyrningur, fjórhliða flötur. **kvin-o** fimmhliða flötur, fimmhyrningur, o.s.frv. **egal-a** jafnhliða.

lateral/o *hlj* hliðarhljóð. **-a** hliðmæltur.

Lateran/o *inn* Lateranhöll. **-a** Lateran-.

laterit/o *ste* laterít.

Lati/o *inn* Latíum. **-ano** Latverji.

latifundi/o *sag* stórjörð.

latimeri/o *dýr* bláfiskur (*Latimeria*).

latin/o *mfr* latína. **-a** 1 latneskur, latínskur. 2 rómverskur. **-e** á latínu. **-aĵo** latína, latneskt rit. **kelnera -o** hrognalatína. **-eco** 1 það hvernig maður skrifar latínu. 2 rómversk menning. **-ida** rómanskur. **-idaj lingvoj** rómönsk mál. **-igi** 1 gera latneskan, stæla eftir latínu. 2 gera rómverskan; gera rómversk-kaþólskan. **-ismo** latínusletta. **-isto** latínumaður. **nov-a** nýlatneskur.

latin/o *sag per* 1 Latverji. 2 rómversk-kaþólskur maður (í Austurlöndum). **-a** latneskur. **-ujo** *ldf* = **Latio**. **-ida** rómanskur.

latir/o *gra* villiarta, ertugras (*Lathyrus*). **aroma -o** ilmerta, ilmaun (*L. odoratus*) = **bonodorpizo**. **-ismo** *læk* villiertueitrun.

latis/o rimlar, spelir. **-trabo** burðargrindarbjálki. **-masto** grindastólpi. **lat-o** rimlagrind. **-pordo** rimlahlið.

latitud/o *ldf* breidd, hnattbreidd. **cirklo de -o** breiddarbaugur. **mez-o** miðbaugsfirð.

Laton/a *god* Letó (móðir Apollons og Artemisar).

latre/o *gra* (sníkjujurt af brönugrasaætt) (*Lathraea*).

latrin/o kamargryfja, salerni, vanhús.

latron/o *ská* ræningi.

latun/o látún, messing. **-a instrumento** málmblásturshljóðfæri. **-a** messings-, látúns-. **-aĵo** látúnsílat.

latv/o = **letono**. **L-io**, **L-ujo** *ldf* Lettland.

laŭ *mfr* 1 samkvæmt, eftir. 2 (óæskileg notkun) yfir, eftir, t.d. *nuboj kuris laŭ la ĉielo* er óæskilegt mál. Ber að nota **sur** í stað **laŭ**. 3 áfram, við. **-mia opinio** að mínu áliti. **-ordo alfabeto** í stafrófsröð. **-a** samkvæmur. **-igi** samræma. **-dire** eins og sagt er. **-eble** eins og hægt er. **-iri** *áhr* fara (t.d. veg), fara eftir. **-mezure** eftir máli. **-vice** eftir röð, í réttri röð. **-bezone** eftir þörfum. **-longe** langs eftir, á langveginn.

laŭb/o *gar* laufbogi, laufhvelving; tjaldbúð, laufskáli.

laŭd/i *áhr* lofa, hrósa, hæla. **-o** lof, hrós. **-a** lof-, lofsamlegur. **-inda** lofsverður. **mal-i** *áhr* niðra, lasta, skamma, gagnrýna. **mal-a** rýrandi, niðrandi. **mal-o** last, rýrð, niðrun. **mal-ema** lastgjarn, aðfinnslusamur. **mal-inda** lastverður. **mal-indaĵo** lýti. **mem-o**, **sin-o** sjálfslof, sjálfshól, gort.

laŭdan/o *lyf* ópíumdropar (*laudanum*), ópíumseyði.

laŭntenis/o = **gazonteniso**.

Laŭr/o *per* Lára.

laŭr/o *gra* 1 lárviður (*Laurus*). 2 lárviðarsveigur. 3 **-oj** orð, afrek. *ripozi sur siaj -oj* hvíla sig eftir unnin afrek.

laŭreat/o sigurvegari, verðlaunahafi.

Laŭrenc/o *per* Lárentsius, Lárentíus.

laŭrenci/o *efn* lárensíum, lárensín (*Lw*).

laŭs/o *dýr* lús. **foli-o** = **afido**. **hom-o** = **pediko**. **lit-o** = **litcimo**. **plant-o** = **afido**. **pub-o** = **ftiro**. **vin-o** = **filoksero**.

laŭt/a hár, hávær. **-e** hátt, upphátt. **-ega** mjög hár, ærandi. **-igi** hækka, gera hærri. **-iĝi** hækka, verða hærri. **mal-a** mjúkur, mildur, lágur. **mal-e** lágt. **mal-igi** lækka, gera lægri. **mal-iĝi** lækka, lægjast. **-legi** lesa upphátt. **-parolilo** gjallarhorn.

Laŭzan/o *ldf* Lausanne (borg í Sviss).

lav/i *áhr* 1 þvo. 2 falla yfir, skolast yfir. **sin -i**, **-iĝi** þvo sér, þvo af sér. **-o**, **-ado** 1 það að þvo, þvottur. 2 *læk* skolun, dæling. **-ejo** þvottahús; þvottastöð; þvottastæði. **-isto** þvottamaður. **-istino** þvottakona. **-ujo** þvottaskál; þvottabali, þvottastampur. **-umi** = **tuĉi**. **-butiko** þvottahús (fyrirtæki). **-maŝino** þvottavél. **-oŝtono** þvottasteinn. **-tabulo** þvottabretti. **el-i** *áhr*, **for-i** *áhr* þvo af. **tra-i** *áhr* skola, hreinsa, fossa. **frot-i** *áhr* skrúbba. **or-isto** gulleitarmaður. **sku-i** *áhr* skola (með því að hrista). **ŝton-ujo** = **lavoŝtono**. **vaz-ejo** uppþvottaklefi.

- lavab/o** *nýy* þvottaborð.
lavang/o snjóflóð, snjóskriða.
lavend/o *gra* lofnarblóm, lavendill (ilmjurt) (*Lavandula*). -**a akvo** lavendilvatn. -**a oleo** lavendilolía, ilmolia.
laz/o (kast)snara. -**i áhr** veiða með kastsnöru.
lazanj/o *mat* lasagna (ofnbakaður ítalskur réttur úr kjöthakki, osti og tómatsósu með pastaböndum milli laga).
Lazar/o *per* Lasarus. -**ano**, -**isto** Lasarusmunkur.
lazaret/o *læk* **1** sóttvarnarhús (á skipi). **2** hermanna sjúkrahús. -**trajno** spítalalest.
lazaron/o *inn* betlari frá Napólí.
lazur/o **1** heiðblámi, himinblámi, lasúr. **2** heiður himinn. -**ŝtono** lasúr. -**a** himinblár, lasúrblár.
lazurit/o *ste* lasúrsteinn.
le/o *sig* **1** hléborði, skjólbörði. **2** = **levo**. -**e** = **mallofe**.
Lea *per* Lea.
Leandr/o *per* Leandros.
Lebanon/o *ldf* Líbanon (fjöll).
lecion/o **1** lexía. **2** kennslustund. **3** kenning. **4** lesháttur. -**aro** námskeið.
lecidid/o *gra* (*Lecythis*). -**acoj** parahnetuætt (*Lacythidaceæ*).
lecin/o *efn* lesitín.
led/o leður. -**a** leður-, úr leðri. -**aĵoj** **1** leðurvörur. **2** taumar; leðurhlutir. -**aĵisto** leðursali. -**pretigisto** leðurverkari. **art-o** leðurlíki. **bov-o** nautgripaleður, nautaleður, kúaleður. **bril-o** lakkskinn, lakkleður. **sved-a** geitarskinns-, rúskinns-.
Leda *god* Leda (kona Tyndareifs Spartverjakonungs, ástkona Seifs og móðir Kastors og Pólýdevkesar, Helenu og Klýtemnestru).
leg/i *áhr* **1** lesa. **2** *eðl* lesa, túlka. -**o** **1** lestur. **2** aflestur. **3** lesháttur. -**ado** *eðl* lestur. -**adi** *áhr* vera vanur að lesa, lesa oft. -**aĵo** lestrarrefni. -**ebla** læsilegur. **ne-ebla** ólæsilegur, ólesandi. -**isto** lesandi. -**oĉambro** lesstofa, lestrarherbergi. -**osigno** bókmerki. **antaŭ-i** *áhr* lesa fyrir. **mis-i** *áhr mislesa, lesa skakkt. **ne-oscia** ólæs. **re-i** *áhr* lesa aftur. **tra-i** *áhr* lesa í gegn, lesa (að fullu). **flug-i** *áhr* lesa lauslega. **laŭt-i** *áhr* lesa upphátt. **voĉ-i** *áhr* lesa upphátt.
legac/o erfðagjöf. -**i** *áhr* gera erfðagjöf.
legaci/o *lög* **1** sendisveit. **2** sendiráð. **3** erfðagjöf.
legaliz/i *áhr* löggilda, löghelga.
legat/o legáti, sendiherra páfans.
legat/e legató.
legend/o þjóðsaga, helgisaga. -**a** helgisögu-, þjóðsagna-, þjóðsögu-.
legi/o **1** rómversk hersveit. **2** hersveit, fylking. **La Fremdula L-o** (franska) útlendingahersveitin. **La Honora L-o** (franska) heiðursfylkingin. **3** legió. -**ano** **1** rómverskur hermaður. **2** málaliði; meðlimur heiðursfylkingarinnar.
legitim/i *áhr* lögheimila, helga, gera lögmætan. **sin -i** gera grein fyrir sér, sanna hver maður er. -**ado** löggilding. -**aĵoj**, -**ilo** skilríki. -**isto** *sag* lögerfðasinni.
legitimaci/o skilríki.
legom/o *gar* grænmeti, kálmeti. -**ejo**, -**ĝardeno** matjurtagarður. -**ujo** grænmetisskál. -**vendejo** grænmetissala. -**vendisto** grænmetissali.
legumen/o = **guŝo**. -**acoj**, -**ozoj** *gra* ertublómaætt.
legumin/o *gra* *efn* glóbúlín.
leĝ/o *lög* lög, lagaboð, lögmál, sáttmáli. -**a** **1** löglegur, lögum samkvæmur, lögleyfður. **2** lögmætur, réttmætur. **3** eftir gjörðum sáttmála. -**aro** lögbók. -**eco** lögmæti. -**igi** *bib* **1** gera löglegan. **2** gefa sem lögmál. -**isto** **1** lögfræðingur, lögmaður. **2** *bib* lagaskýrandi, fræðimaður (gyðinga, sem útskýrði hin helgu lög). -**doni** *áhl*, -**fari** *áhl* semja lög, setja lög. -**dona** löggefandi, löggjafar-. -**oforta** löggildur. -**oscienco** lögfræði. **ekster-ulo** útlagi. **kontraŭ-a** ólöglegur, óleyfilegur. **kontraŭ-eco** ólöggleiki; ólögmæti. **laŭ-a** lögum samkvæmur. **laŭ-e** lögum samkvæmt. **ne-a** ólöglegur; ólögmætur. **sen-a** stjórnlaus, löglaus. **kadro-o** lagauppkast. **milit-o** herlög.*

- leĝer/a** *nýy* léttur.
- leiŝmani/o** *dýr* (*Leishmania*). -**ozo** *læk* Leishmaníuveiki.
- Lejbnic/o** *per* Leibnitz (þýskur heimspekingur).
- Lejden/o** *ldf* Leiden (borg í Hollandi).
- lejk/o** lakkmálning (efnið).
- Lejpcig/o** = **Lepsiko**.
- lek/i áhr** **1** sleikja. **2** fága. -**ado** **1** sleikja. **2** fágun. **for-i áhr** sleikja burt, þurrka upp. **pot-isto** pottasleikir.
- teler-isto** sníkjugestur, smjaðrari. -**trinki áhr** lepja, sleikja.
- lekant/o** *gra* freyjubrá (*Chrysanthemum leucanthemum*). -**eto** fagurfífill (*Bellis perennis*).
- lekci/o** fyrirlestur (í háskóla). -**i áhl** halda fyrirlestur, hafa fyrirlestra.
- leksikograf/o** *per* orðabókarhöfundur, orðabókahöfundur. -**io mfr** orðabókasamning; orðabókafræði.
- leksikolog/o** *per* orðfræðingur. -**io mfr** orðfræði.
- leksikon/o** orðabók; orðasafn. -**a** orðabókar-.
- lekt/o** *inn* legubekkur (Rómverja).
- lektor/o** **1** menntaskólakennari. **2** lektor, háskólakennari.
- lem/o** **1** *stæ* hjálparsetning. **2** *dýr* læmingi (*Lemmus*).
- Leman/o** *ldf* Genfarvatn (= **Ĝeneva Lago**).
- leming/o** = **lemo** **2**.
- lemn/o** *gra* andafæða (*Lemne*). -**acoj** andafæðuætt.
- lemnisk/o** *lfæ* lindi. **latera -o** hliðlægur lindi. **meza -o** miðlægur lindi.
- lemniskat/o** *stæ* hnappelda.
- lemur/o** **1** *trú* (hjá Rómverjum) andi (dáins manns). **2** *dýr* hálfapi (*Lemur*).
- Len/o** *ldf* Lenafljót (í Síberíu).
- Lenin/o** *per* Lenín. -**ismo** lenínismi. -**isto** lenínisti. -**isma** lenínskur.
- Leningrad/o** *ldf* Leníngrad, St. Pétursborg.
- lens/o** bjúggler, sjóngler, ljósbrjótur, linsa. **konkava -o** ihvolf linsa, dreifigler. **konvekxa -o** kúpt linsa, safingler. -**aro** linsusafn. -**ometro** linsumælir. **kontakto-o** kontaktlinsa. -**a** linsu-; linsulaga.
- lent/o** **1** *gra* flatbaunaplanta (*Lens*, einkum *Ervum lens*). **2** *mat* flatbaun. -**oforma** linsulaga, tvíkúptur.
- lenticel/o** *gra* barkahola.
- lentisk/o** *gra* mastixtré (*Pistacia Lentiscus*) (= **mastikarbo**).
- lentug/o** frekna. -**a** freknóttur.
- leon/o** *dýr* ljón (*Felis leo*). -**ino** ljónynja, kvenljón. -**ido** ljónsungu. -**kora** hugrakkur. **Rikardo -kora** Ríkarður ljónshjarta. -**a** ljónslegur; ljóns-. **formik-o** sandverpulirfa (= **mirmeleono**). **mar-o** *dýr* sæljón (*Eumetopias otaria*).
- Leon/o** *stj* Ljónið (stjörnumerki). **Malgranda -o** Litlaljón (stjörnumerki). -**a Golfo** *ldf* Lionflói.
- Leonard/o** *per* Lénharður.
- Leonid/o** *per* Leónidas.
- leontod/o** *gra* fífill (*Taraxacum*).
- leontodon/o** *gra* skarifífill (íslensk jurt) (*Leontodon*).
- leontopod/o** *gra* eilífðarjurt (*Leontopodium*).
- leopard/o** *dýr* hlébarði (*Felis pardus*) (= **pantero**). **mar-o** *dýr* (*Ogmorhinus*). **neĝ-o** snæhlébarði, snjóhlébarði (= **unico**).
- Leopold/o** *per* Leópold.
- lepidi/o** *gra* karsi, krassi (*Lepidium sativum*).
- lepidopter/oj** *dýr* fíðrildaætt (*Lepidoptera*).
- lepism/o** *dýr* silfurskottuætt (*Lepismidæ*).
- lepor/o** *dýr* héri (*Lepus*). **nordlanda -o** snæhéri (*Lepus timidus*). -**aĵo** hérakjöt. -**hundo** mjóhundur, hérahundur (= **levrelo**). -**hundo angla** = **grejhundo**. -**hundo rusa** = **barzojo**. **araba -hundo** arabískur mjóhundur (= **slugio**). -**koro** raggeit. **tegment-o** flækingsköttur.
- lepr/o** *læk* holdsveiki. -**ulo** holdsveikur maður, líkþrár maður. -**ulejo** holdsveikraspítali, holdsveikrahæli.
- Lepsik/o** *ldf* Leipzig (borg í Þýskalandi).
- lept/o** *bib* smápeningur.

leptinotars/o *dýr* kartöflubjalla (*Leptinotarsa*) (= **Kolorado-skarabo**).

leptocefal/o álalirfa (*Leptocephalus*).

lepton/o *eðl* létteind.

lern/i *áhr* læra, stunda nám (i), nema. **-adi** *áhr* stunda lengi. **-ado** það að læra, nám. **-aĵo** lærdómur. **-anto** nemandi. **-ejo** skóli. **-eja** skóla-. **-ejano** skólanemi. **-ejestro** skólameistari, skólastjóri. **-ema** námfús, ástundunarsamur, iðinn. **-igi** kenna. **-atingi** *áhr* skilja til hlítar. **-ofako** námsgrein. **-oknabo** iðnnemi, lærlingur. **-ojaroj**, **-otempo** námstími. **-oservo** námstími (iðnnema), námsvinna. **ĉef-anto** dúx. **el-i** *áhr* læra til hlítar. **kun-anto** bekkjarbróðir. **mal-i** *áhr* gleyma því sem lært hefur verið, týna niður því sem rangt hefur verið lært. **mem-into** sjálfmenntaður maður. **mem-a** sjálfmenntaður. **post-eja** (um nám o. þ. u. l.) utanskóla. **tra-i** *áhr* læra allt í (bók). **varto-ejo** forskóli, leikskóli.

lert/a leikinn, fimur, lipur, snjall, fær. **-aĵo** kænskubragð. **-eco** fimleiki, leikni. **-igi** þjálfa. **-iĝi** verða fimur, verða snjall, verða fær. **-ulo** snillingur. **mal-a** klaufalegur, klunnalegur, álappalegur. **mal-ulo** klaufi.

Lesb/o *ldf* Lesbey. **-ano** Lesbeyingur. **-anino 1** kona frá Lesbey. **2** lesbía.

lesiv/o *sag efn* **1** lút. **2** lútur. **-i** *áhr* hreinsa í lút. **-ejo** þvottahús. **-maĝino** þvottavél.

Lesot/o *ldf* Lesótó.

lestr/o = **rabmevo**.

Let/o 1 = **letono**. **2** = **Leteo**. **3** = **Letoa**.

letal/a *læk* dauðlegur, banvænn. **-eco** banvæni.

letargi/o *læk 1* svefnþýki, dvali, mók, meðvitundarleysi, dá, dauðadá. **2** deyfð, drungi, doði. **-a** daufur, drungalegur.

Lete/o *goð* Lepefljót (óminnisfljót).

leter/o bréf, sendibréf. **nefermita -o** opið bréf. **rekomendita -o** ábyrgðarbréf. **kaptordona -o** handtökuheimild. **-a** bréfa-, skrif-. **-e** bréflega, með pósti, með bréfum. **-eto** miði, seðill, fáeinar línur. **-isto** bréfberi. **-fronto** bréfhaus. **-kesto** póstkassi. **-kolombo** bréfdúfa. **-meblo** skatthol. **-skatolo** bréfa-kassi. **anonc-o** tilkynningarbréf. **aviz-o** tilkynningarseðill, afgreiðslutilkynning. **ĉen-o** keðjubréf. **dediĉ-o** tileinkunarbréf. **fraĵto-o 1** farmtilkynning. = **konosamento**. **kredit-o** úttektarbréf, úttektarábyrgð, bankaábyrgð, bankatrygging. **sekur-o** leiðarbréf, griðabréf. **valor-o** verðbréf.

Leto/a *goð* Letó (s. **Latona**).

leton/o *per* Letti, Lettlendingur. **-a** lettneskur. **L-io**, **L-ujo** *ldf* Lettland.

leŭcin/o *efn* leusín (lífsnauðsynleg aminósýra).

leŭcisk/o *dýr* skálgi (fiskur) (*Leuciscus*).

leŭko *efn* (í orðasamböndum, **leŭko/**) hvít-, litlaus, hvítur.

Leŭkad/o *sag* Levkas.

leŭkemi/o *læk* hvítblæði.

leŭkocit/o *lfæ* hvítt blóðkorn, hvít blóðfruma. **-ozo** *læk* hvítfrumnaof.

leŭkoj/o *gra* snæklukka (*Leucojum*).

leŭkom/o *læk* glæruvagl.

leŭkoplast/o *læk* hvítkorn.

leŭkopoez/o *læk* hvítfrumnamyndun.

leŭkore/o *læk* hvít klæðaföll.

leŭs/o *jar* fogleir, fokjarðvegur, löss.

leŭtenant/o *lautinant*, flokksforingi, flokksstjóri, flokkstjóri. **sub-o**, **vic-o** liðsforingi, undirlautinant.

lev/i *áhr* **1** lyfta, lyfta upp, hefja, reisa. **2** hækka. **sin -i 1** standa upp, fara á fætur. **2** = **leviĝi**. **-o**, **-ado** lyfting, hafning, upphafning; hækking. **-atoro 1** = **elevatoro**. **2** *lfæ* lyftivöðvi. **-ebla** berandi. **-eti** *áhr* yppa; taka ofan. **-iĝi 1** lyftast, hefjast. **2** rísa upp, standa upp, fara á fætur. **3** renna upp. **4** hækka. **-iĝo** *tæk 1* uppkoma, uppris. **2** hækking. **3** uppris. **4** hæð. **-ilo** *eðl* *tæk fja 1* lyftistöng. **2** = **levaparato**, **levmaĝino**. **-aparato** vinda, spil, lyftitæki. **-maĝino** lyfta, lyftivél, krani. **de-i** *áhr* hefja burt. **de-iĝi** hefjast af. **ek-i** *áhr* hressast skyndilega. **for-i** *áhr* nema burt, taka burt. **for-iĝi** hverfa burt. **mal-i** *áhr 1* láta falla. **2** lækka. **3** hleypa niður. **mal-iĝi 1** falla. **2** lækka. **3** setjast, lægja (óp.). **mal-o 1** sig. **2** fall. **3** lækking. **mal-iĝo** setur, lag. **pri-i** *áhr* taka af, laga. **re-i** *áhr 1* reisa aftur; endurreisa. **2** *bib* endurlífga. **re-o** endurlífgun. **re-iĝi 1** verða endurreistur, rísa upp. **2** *bib* endurlífna. **re-iĝo** uppris. **kurten-o** upphaf leiksins. **rok-ilo**

bjarglyftistöng. **salt-iĝi** stökkva upp. **sun-iĝo** sólris, sólarupprás, sólaruppkoma. **sun-iĝejo** austur, sólarupprás. **ŝarĝo-ilo** vörylyfta. **ŝraŭb-ilo** skruftjakkur.

lev/o lef (búlgörsk mynt).

Levanten/o *sag* Austurlandamaður.

Levi bib -ido Leví, Levíti.

levid/o *per* levíti. **L-oj** Þriðja Mósebók.

levier/o = **levilo 1**.

levistik/o *gra* skessujurt (*Levisticum officinale*).

levitaci/o *trú* hafning, magnan.

Levjatan/o *goð bib* Levjatan.

levkoj/o *gra* ilmskúfur (*Matthiola incana*).

levrel/o *nýy* mjóhundur, hérahundur.

levuloz/o *efn* levúlósa, aldinsykur.

lez/o *læk* löskun. **-i** *áhr* laska, skemma, spilla (liffæri). **-a** löskunar-.

Lhas/o = **Lasso**.

li *mfr* hann. **-a** hans.

li/o *inn* lí (kínversk mælieining = 536,33 metrar).

lian/o *gra* vafningsjurt, klifurjurt (vex í frumskógum).

lias/o *jar* neðra júratímabil.

Liban/o *ldf* Líbanon. **-a** líbanskur. **-ano** Líbani.

libel/o *dýr* gullsmiður (skordýr).

liber/a *hei tæk eðl gra jar 1* frjáls, óbundinn, laus. **2** óháður, frí-. **-a volo** frjáls vilji. **-a rado** fríhjóll. **-a tago** frídagur. **sub -a ĉielo** undir beru lofti. **-e** hreinskilnislega; frítt. **-a komerco** fríverslun. **-o, -eco** frelsi, lausn. **-igi** frelsa, losa, veita (e-m) frelsi, láta lausan. **-iĝi eðl** losna, verða frjáls. **-iĝo** lausn, frelsun. **-ulo 1** frjáls maður. **2** óháður maður. **antaŭ-igi** fría. **de-iĝi** losna (**de** = frá). **dis-igi** leysa upp. **el-igi** bjarga, frelsa. **el-iĝi** leysast. **for-igi** láta frá sér fara. **mal-a** fanginn, háður. **mal-eco** innilokun; varðhald, ófrelsi. **mal-ejo** fangelsi, varðhald, tugthús, þrúsur. **mal-igi** hafa í varðhaldi; setja í varðhald, fangelsa. **mal-ulo** fangi, bandingi. **tro-eco** hófleysi. **tro-a** hóflaus. **dev-a** laus frá skyldum. **labor-eco** vinnufrelsi. **pek-igi** fríþægja, veita (e-m) syndalausn. **pens-eco** fríhyggja. **pres-eco** prentfrelsi. **-tempo** tólmstundir, leyfi, frí.

liberal/a 1 frjálslyndur. **2** víðsýnn. **-a eduko** æðri menntun. **-aj artoj 1** hugvísindi. **2** hinar frjálsu listir. **-ismo** frjálslyndi. **-ulo** frjálslyndur maður.

Liberi/o *ldf* Líbería. **-a** líberískur. **-ano** Líberíumaður.

libertin/o *sag 1* frelsaður þræll. **2** fríhyggjumaður. **-eco** lausn úr þrældómi. **-ismo** frjálslyndi.

Libi/o *sag ldf* Líbía. **-a** líbískur. **-ano** Líbíumaður.

libid/o *hei 1* lífshvöt. **2** frygð.

libr/o 1 bók. **la sanktaj -oj** heilög ritning. **2** skrá; ættarskrá. **-a bóka-**. **-aĉo** bókarræksni. **-aro** bókasafn. **-ejo** bókabúð, bókaavslun; bóksala. **-eto 1** bæklingur. **2** óperutexti, bæklingur með texta óperu. **-isto** bóksali. **-ujo** skólataska. **-apogilo** bókastöð. **-okovro** bókaarkápa. **-opruntejo** útlánsbókasafn. **-otenado** bókhald, bókaferla. **-oteno, -otenisto** bókaarkari, bókaarkari. **-ovendado** bóksala. **ĉef-o** höfuðbók, kladdi. **fi-o** klámbók. **gvid-o** leiðsögubók, leiðarvísir. **jar-o** árbók. **kas-o** *ver* sjóðbók. **lego-o** lesbók, lestrarbók. **lerno-o** kennslubók, námsbók. **man-o** handbók. **memor-o** minnisbók. **mes-o** messubók, handbók kirkjunnar. **not-o** minnisbók, glósubók. **poŝ-o** vasabók. **preĝo-o** bænabók. **ringo-o** gormbók. **ŝuldo-o** skuldabók. **sorĉ-o** töfrabók. **tag-o 1** dagbók. **2** *sig* leiðarvísir (í skipi). **vet-o** veðmálábók. **vort-o** orðabók.

lic/i *áhl nýy* mega, hafa leyfi til. **-a** leyfilegur. **ne-a** óleyfilegur, bannaður.

lice/o menntaskóli, latínuskóli. **-estro** rektor (menntaskóla). **-ano** menntaskólanemi.

Lice/o *inn* heimspekikennningar Aristótelesar; Lýkeum (garður þar sem Aristóteles kenndi lærisveinum sínum).

licenc/o 1 bók skáldaleyfi. **2** lög leyfi, undantekning. **-i** *áhr* veita leyfi. **ne-ita, sen-a** óheimilaður, óleyfður. **-ito** leyfishafi.

licenci/o licenciat-gráða. **-ulo** maður sem hefur tekið licenciat-próf.

lici/o *gra* laufskálafletta (lítið ræktuð) (*Lycium*).

Lici/o *sag* Lýkía.

- liçi/o** *gra* aldin litkatrés. **-ujo** litkatré (*Litchi chinensis*).
- lid/o** *tón bók* ljóð.
- Lidi/o** *sag* Lúdía. **-a 1** frá Lúdíu. **2** Lýdía.
- Lieĝ/o** *ldf* Lüttich, Liège (borg í Belgíu).
- lien/o** *lfæ* milti. **-a** miltis-. **-ito** miltisbólga.
- lienteri/o** *læk* lífsýki.
- lift/o** *sig* lyfta. **-isto** lyftudrengur. **plad-o** veitingalyfta. **štupar-o** rúllustigi, rennistigi.
- lig/i** *áhr 1* binda, hnýta, tengja. **2** *mat* þétta. **3** binda utan um. **-o 1** *efn* binding, samband, band. **2** bandalag. **L-o de Nacioj** Þjóðabandalagið. **-a** bindingar-, tengi-. **-ado** binding, tengi, tengsl. **-aĵo** balli, pakki, sekkur. **-ano** bandamaður; sambandsríki. **-iĝi** *efn* sameinast; tengjast saman, samlagast. **-iĝemo** skyldleiki. **-ilo** *efn* band, reipi, strengur, tengsl. **-iteco** tengsl. **al-i** *áhr 1* tengja, festa (**al** = við). **2** tjóðra (**al** = við). **al-igeco** tengdir. **ĉirkaŭ-i** *áhr* festa saman (**per** = með) á (?), binda um. **dis-i** *áhr* leysa. **dis-o** leysing. **inter-i** *áhr* tengja saman. **inter-o 1** samningur, sáttmáli, samband. **2** gagnkvæmt samhengi. **inter-iteco** gagnkvæmt samhengi, það að vera hvort undir öðru komið. **kun-i** *áhr* tengja saman, binda saman. **mal-i** *áhr* frelsa, leysa, losa. **mal-iĝi** *ĵosna*. **re-i** *áhr* binda aftur, tengja aftur. **sen-a** ósamtengdur. **brid-ilo** *byg* band. **har-o** hárlökkur; hárfléttá. **ĵur-i** *áhr* særa, sárþæna, þrábiðja. **prem-ilo** *læk* æðaklemma, stasi. **štrump-ilo** sokkaband.
- ligament/o** *lfæ* band, strengur; liðband.
- ligatur/o** *læk* saumur. **-i** *áhr* *sku* sauma fastan, binda með saumi.
- lign/o** *gra* viður, tré, timbur. **-a** úr tré, tré-. **-aĵo** trévara, hlutur úr tré. **-aĵisto** húsgagnasmiður, snikkari, trésmiður. **-eca** viðarkenndur. **-ejo** viðarstæði. **-ero** tréspónn. **-eto** spýta. **-izi** *áhr* veita námustoðir. **-otegi** *áhr* viðarklæða. **brul-o** eldiviður. **ĉarpent-o**, **konstru-o**, **seg-o** timbur, bjálkar, viðir. **flos-o** flotviður. **suk-o** = **alburno**. **tavol-o** krossviður.
- lignin/o** *efn* tréni.
- lignit/o** *ste* brúnkol, viðbrandur, surtarbrandur.
- ligul/o** *gra* slíðurhimna.
- ligur/o** *per* Lígúriubúi. **L-io**, **L-ujo** *ldf* Lígúría.
- liguri/o** e.k. gimsteinn (í Biblíuútgáfu frá 1981 = hýasint, s. 2. M. 28:19, 39:12).
- ligustr/o** *gra* þefrunni (*Ligustrum*).
- Lihtenštejn/o** *ldf* Liechtenstein. **-ano** Liechtensteini, Liechtensteinbúi. **-a** liechtensteinskur.
- lik/i** *áhl* *nýy sig raf* leka. **-a** lekur. **-o** *sig* leki. **-ado** það að leka. **-imuna** vatnspéttur. **tra-iĝi** síast út; kvisast. **fulm-ejo** *raf* eldingavari.
- liken/o 1** *gra* skóf (jurt), flétta (*Lichenes*). **2** *bib* *læk* = **dartro**. **3** *læk* (heiti nokkurra húðsjúkdóma).
- liknid/o** *gra* ljósnellika (*Lychnis*), rauðhetta, munkahetta.
- likoperd/o** *gra* fisisveppur (*Lycoperdon*) = **polvofungo**). **-acoj** fisisveppaætt (*Lychoverdaceæ*).
- likopersik/o** *gra* tómattjurt (*Solanum lycopersicum*).
- likopodi/o** *gra* jafni (*Lycopodium*). **-acoj** jafnaætt (*Lycopodiaceæ*). **-a pulvoro** nornamjöl.
- liktor/o** *sag* *per* vandsveinn (há Rómverjum).
- Likurg/o** *sag* Likurgos (löggjafi Spartverja).
- likv/a** rennandi, fljótandi. **-o**, **-aĵo** vökvi, fljótandi efni. **subfridigita -o** *eðl* undirkældur vökvi. **supervarmigita -o** *eðl* yfirhitaður vökvi. **Bordoza -aĵo**, **Bordeaŭaĵo** *gar bún*, s. **Bordoza**. **cerbospina -aĵo** *lfe* heila- og mænuvökvi, miðkerfsvökvi. **-igi** gera fljótandi. **-iĝi** verða fljótandi. **kultur-aĵo** gerlakkur.
- likvesk/i** *áhl* *eðl* verða fljótandi, þéttast.
- likvid/i** *áhr* *ver 1* greiða upp, lúka, gjalda til fulls. **2** leggja niður (fyrirtæki). **3** ljúka við, ganga frá; eyða. **-ado 1** skuldalúkning. **2** slit (á fyrirtæki); eignauppgjör (við félagsslit). **-anto**, **-isto** skiptastjóri.
- likvid/o** *hlj* samhljóðin **l** og **r** (hliðar- og sveifluhljóð).
- likvor/o** *mat* kryddvín, líkjör.
- lil/a** *nýy* fjólublár, rauðblár.
- lilak/o** *gra* dísarunni (*Syringa persica*).
- lili/o** *gra* lilja (*Lilium*). **-acoj** liljuætt (*Liliaceæ*). **-a** liljuhvítur. **akvo-o** *gra* vatnalilja. **tag-o** hádegislilja.
- Liliput/o** Putaland. **-a** smávaxinn, dvergvasinn, smár. **-ano** íbúi í Putalandi.
- lim/o 1** *hag* mæri, mörk; landamerki. **2** takmark. **-i** *áhr 1* ráða mörkum (e-s). **2** takmarka. **-a** takmörkunar-

-**igi** **1** merkja takmörk (e-s). **2** takmarka, einskorða. **3** láta (e-n) aðeins ná til. -**iga** takmarkandi. -**igado**, -**igo** takmörkun. -**iĝi** vera takmarkaður. **apud-a** landamæra-. **ĉirkaŭ-i** áhr umkringja, lykja um. **dis-i** áhr skipta. **dis-o** afmörkun. **sam-a** áfastur, samfastur, aðliggjandi. **sen-a** takmarkalaus, ótakmarkaður, óendanlegur. **trans-iĝi** fara yfir; rjúfa. **aĝo-o** aldurstakmark. **akvodis-o** vatnaskil, vörp. **altec-o flu** hámarkshæð (= **plafono**). **ced-o** tæk brotþol. **elastec-o** tæk þanþol. **kurento-igilo** rtæ straumrofstæki. **land-o** landamæri, landamerki. **temp-o** tímamörk. -**tempo** eindagi. **temp-a** tímabundinn.

Lim/o ldf Líma (höfuðborg Perú).

lima/o dýr drekkuætt (*Lima*).

limak/o dýr **1** snigill. **2** brekkusnigill (*Limax*). -**a** **1** brekkusnigils-. **2** seinlátur, hægur.

limand/o dýr sandkoli (*Pleuonectes limanda*).

limb/o **1** ldm stj gráðuskiptur hringjaðar. **2** gra krónuflpar.

Limb/o kri limbus (fargarður vítis þar sem sálir óskírðra barna eru eftir dauðann).

Limburg/o ldf Limburg (hérað í Hollandi og Belgíu).

limerik/o limra.

limes/o **1** stæ markgildi. **2** sag (hjá Rómverjum) víggirt landamerki (milli Rómaveldis og barbara).

limet/o gra súraldin. -**ujo** súraldintré (*Citrus aurantifolia*). -**a suko** súraldinsafi, súraldinsafi.

limf/o **1** lfæ sogæðavökvi, úr, vessi. **2** gra jurtasafi. -**a** sogæða-. -**oida** eitil-, sogæða-, eitilfrumna-.

limfang(i)it/o læk úræðabólga.

limfat/a læk sogæða-, vessa-. -**ismo** læk vessaútbrotahneigð. -**ulo** vessaútbrotahneigður maður.

limfocit/o lfæ eitlafruma.

limfopoez/o læk eitlafrumnamyndun.

limin/o sál mark. **sub-a** neðanmarka.

limne/o dýr vatnabobbi, vatnasnigill (*Lymnaea*).

Limoĝ/o ldf Limoges (borg í Frakklandi). -**io** Limoges-hérað.

limon/o gra sítróna, gulaldin. -**ujo**, -**arbo** sítrónutré, gulaldintré (*Citrus medica*, var. *limonium*).

limonad/o sítrón, límonaði. -**isto** gosdrykkjasali.

limonit/o ste mýraraudi, mýrajárn, rauði.

limoz/o dýr jaðrakan (*Limosa limosa*).

limul/o dýr konungskrabbi (*Limulus*).

limuzin/o lúxusbíll, lúxusbifreið, glæsibifreið, glæsivagn, glæsibíll.

lin/o gra hör, hörjurt (*Linum*). -**aĵo** línætt (*Linaceae*). -**aĵo** lín, léreft. -**oleo** línolía. -**oleumo** línóleum. -**semo** hörfræ.

linari/o gra gullsporablóm (*Linaria vulgaris*).

linĉ/i áhr taka af lífi án dóms og laga. -**ado** aftaka án dóms og laga, lögleysuafrika, múgæðisafrika.

lind/a ská snotur, laglegur, myndarlegur.

line/o **1** 1/12 þumlungur (= 2,256 mm). **2** sig færi. **3** rtæ lína (t.d. símalína). **grandadistanca** -**o** landssímalína. **kondukto-aro** línunet.

Line/o per Linnæus (frægur sænskur grasfræðingur).

linear/a stæ **1** línulegur. **2** -**a diferenciala ekvacio** línuleg deildajafna, línuleg diffurjafna.

lingam/o trú (hjá hindúum) reðurtákn.

lingv/o tungumál, tunga, mál. -**a** tungumála-. -**aĉo** skrílmál, málleysa, hrognamál. -**aĵo** máleinkenni. -**isto** málamaður, málvísindamaður. -**istiko** tungumálafræði, málvísindi. **du-a** **1** tvítungdur, jafnvígur á tvö tungumál. **2** á tveimur tungumálum. **3** (um land, hérað o.þ.u.l.) þar sem eru töluð tvö tungumál. **plur-a** sem talar mörg tungumál. **franc-ano** frönskumælandi maður. **kanada franc-ano** frönskumælandi Kanadamaður. **fremd-a** á erlendri tungu. **kaŝ-o** leynitungumál. **mond-o** alþjóðamál, alþjóðlegt tungumál. **ton-o** tóntungumál, tungumál með tónáherslu. **unu-a** eins tóns, einhljóða.

lini/o **1** stæ vís lína, strik, línustrik. -**o de demarkacio** markalína. **la L-o** miðjarðarlínan, miðbaugurinn. **2** röð. **3** flutningakerfi; (um strætisvagna) leið. **4** sag ættleggur. **5** járnbrautarteinn. **6** sjó = **lineo**. -**a** línu-. -**a desegno** strikteikning. -**e** í röð. -**i** áhr strika línur á. -**aro** tón nótnastrengur. -**igi** raða. -**ilo** reglustika, reglustrika. **inter-o** línubil, bil milli lína. **aer-o** flugleið, flugfélag. **akvo-o** sjólína. **cel-o** miðunarlína. **ĉen-o** boglína. **dat-o** daglína. **flu-a** straumlínulaga, straumlínulagaður, rennilegur. **fort-o** kraftlína. **lim-o** takmarkalína, markalína; landamæralína. **nivel-o** eðl stæ ldm hæðarlína. **ond-o** hlykkjótt strik. **ond-a**

öldóttur, öldumyndaður. **ornam-o** skrautlína. **punkto-o** punktalína. **super-e** fyrir ofan línuna. **ŝarg-o** hleðslumark. **tuŝ-o** *íbr* hliðarlína. **vic-o** biðröð. **voj-o 1** vegstæði, vegarstæði. **2** vegarstrik.

liniment/o *lyf* smyrsl, seigfljóttandi áburður.

link/o 1 *dýr* gaupa (*Lynx lynx*). **2 L-o stj** Gaupan (stjörnumerki). **-okula** sjónskarpur.

linolat/o *efn* línólat. **-a acido** línólsýra.

linolenat/o *vís* línólinat. **-a acido** línólínsýra.

linotip/o *pre* setjaravél. **-isto** setjari.

lintel/o *hús* drótt.

Lion/o *ldf* Lyon (borg í Frakklandi).

lip/o 1 vör. **2 gra** rönd, barmur. **-a vara-**. **-a kulto** uppgerðartrúmennta. **-i áhr** snerta með vörum.

-ego kjálki. **-angulo** munnvik. **lepor-o** *lfæ* hérvör, klofavör, skarð í vör. **-legado** varalestur. **-servo** varajátning.

Lipar/oj *ldf* Líparíeyjar (norðan Sikileyjar).

lipaz/o *efn* *læk* fitukljúfur, lípasi.

lipid/o *efn* fituefni, lípíð.

lipom/o *læk* spikæxli, spikhnútur.

lipotimi/o *læk* öngvit, yfirlið.

lir/o 1 lýra, harpa. **2 líra** (ítölsk mynt). **-ismo** ljóðagerð; fjör.

Lir/o stj Harpan (stjörnumerki).

lirik/o sag 1 ljóð. **2** kenndarljóð, tilfinningaljóð. **-a** ljóðrænn. **-ismo 1** ljóðræna, ljóðrænn skáldskapur.

2 tilfinningasemi. **-isto** ljóðskáld. **-ulo** tilfinningasamur maður.

lirl/i *áhl ská* (um rennandi vatn) niða, gjálfra.

Lis/o *ldf* Lysá.

Lisbon/o *ldf* Lissabon (höfuðborg Portúgals).

lisin/o *efn* lýsín.

lisol/o lýsól.

lisp/i *áhr* vera smámæltur. **-o** smámæli.

list/o listi, skrá. **prez-o** verðlisti. **valor-o** gengisskrá. **vin-o** vínlisti. **vizit-o** mætingaskrá, mætingarskrá.

en-igi skrá.

listel/o skrautlisti, listi; myntrönd.

lit/o rúm, rekkja, sæng. **-aĵo** rúmfatnaður. **el-iĝi** fara á fætur. **en-igi** leggja í rúmið. **en-iĝi** fara í rúmið, leggja sig, háttá. **du-a** tveggja rúma, tveggja manna. **klap-o** beddi. **pajlo-o** hálmþýna. **pend-o** hengirúm. **port-o** burðarstóll. **rul-o** rúm á hjólum. **ŝip-o** koja. **tabul-o** fjalaflet. **tend-o** beddi. **-kovrilo**, **-kovraĵo** rúmteppi.

litani/o *kap* 1 litanía, bænasöngur. **2** raunaþula.

litargi/o *efn* blýoxíð.

liter/o *mfr* stafur, bókstafur. **-e** bókstaflega, eftir orðanna hljóðan. **-umi** *áhr* stafa. **-um(ad)o** stöfun. **-fandisto** letursteypari. **-figuro** *bók* stöfunarbreyting. **ĉef-o 1** skrautstafur. **2** stór stafur, upphafsstafur. **klin-o** hallandi skrift. **komenc-o** upphafsstafur. **laŭ-a** orðréttur, bókstaflegur. **laŭ-e** orðrétt, bókstaflega. **mis-umi** *áhr* stafa skakkt. **pres-oj** letur. **relief-o** upphleyptur bókstafur. **ruĝ-a** rauðletraður, merktur með rauðum bókstaf; merkilegur, hátíðlegur. **trans-i** *áhr* umrita, skrifa með öðrum rittáknum.

literator/o bókmenntamaður.

literator/o bókmenntir; bókvísi. **-a** bókmennta-. **-isto** bókmenntamaður. **-historio** bókmenntasaga. **bel-a** skáld-, bókmennta-, fagurbókmennta-.

liti/o *efn* litíum, litín, líþíum, líþín (*Li*). **-a karboneto** líþíumkarbónat, litíumkarbónat.

litiaz/o *læk* steinsótt. **rena -o** steinsótt, nýrnasteinakveisa. **gala -o** gallsteinaveiki, gallkveisa.

litin/o *efn* líþíumhýdroxíð, litíumhýdroxíð.

litograf/i *áhr* steinprenta. **-o** steinprent. **-io** steinprentun. **-isto** steinprentari.

litopon/o *efn* (blanda úr sink-súlfíði, bariúmsúlfati og sinkoxíði notuð í málningu).

litorin/o *dýr* meyjardoppa (*Littorina*).

litorn/o *dýr* gráþröstur (*Turdus pilaris*).

litosfer/o *jar* jarðskorpa.

- litoskop/o** *læk* steinaspegill (?).
- litot/o** *bók* údráttur.
- litotomi/o** *læk* steinskurður.
- litotrici/o** *læk* steinmolun.
- litov/o** *per* Lithái. **-a** litháískur. **L-io, L-ujo** *ldf* Litháen.
- litr/o** litri. **deci-o** desilitri. **deka-o** dekalitri. **mili-o** millilitri. **duon-o** hálfpottur, hálfíttri. **kvaron-o** lítrafjórðungur.
- liturgi/o 1** *sag* (hjá Forngríkkjum, einkum í Aþenu) opinbert verk, opinber þjónusta. **2** *trú* litúrgía, litúrgía, helgisíðir. **-a** helgisíða-, litúrgískur, litúrgískur.
- Litv/o** *sag* Stórfurstadæmið Litháen. **-ano** Lithái.
- liut/o** lúta (hljóðfæri).
- liv/a** *nýy* vinstri. **-uma** *gra* *vís* *stæ* *tæk* rangsæll. **-oĝira** *efn* rangsælissnúandi, andsælissnúandi.
- lived/o** *læk* hörundsblámi.
- liver/i** *áhr* láta af hendi, láta fá, afhenda, selja í hendur, veita. **-ado** afhending. **-aĵo** afhent vara, afhent vörusending. **-anto** seljandi, birgir. **-tempo** afhendingarfrestur.
- Liverpol/o** *ldf* Liverpool (hafnarborg í Englandi).
- livi/o** *dýr* bjargdúfa (*Columba livia*).
- Livi/o** *per* Livíus (rómvverskur sagnfræðingur).
- livid/a** *læk* blágrár, svartblár. **-aĵo** blýlitur, fölvi.
- livon/o** *per* Líflendingur. **-a** frá Líflandi. **L-io, L-ujo** *ldf* Lífland, Lívonía.
- Livorn/o 1** *ldf* Lívornó (hafnarborg á Ítalíu). **2** Leghorn-hænsni.
- livre/o** einkennisbúningur (þjóna). **-ulo** þjónn í einkennisbúningi.
- liz/o** *líf* *lfe* *læk* *eðl* *efn* **1** upplausn, leysing. **cito-o** frumuleysing. **fibrino-o** trafaleysing. **2** greining. **elektro-o** rafgreining. **hidro-o** vatnsgreining. **-i** *áhr* leysa, greina.
- lizergat/a** *efn* *læk* *sál* lýserg-. **-a** **acido** lýsergsýra. **-acida dietilamido** lýsergsýrudietýlamið (= **L.S.D.**).
- Lizip/o** *per* Lýsippus (forngrískur höggmyndasmiður).
- Lizistrat/a** *per* Lýsistrata.
- ljam/o** *dýr* = **lamo**.
- Ljubljan/o** *ldf* Ljubljana (höfuðborg Slóveníu).
- lo!, ha lo!** *mfr* halló.
- Loar/o** *ldf* Leira (á í Frakklandi).
- lob/o** *lfæ* *gra* **1** snepill, blaka. **-o de la orelo** eyrnasnepill. **2** blað. **hepata -o** lifrarblað. **-o de pulmo** lungnablað. **-eto** snepill, bleðill; smádeild. **tri-uloj** *stg* þríbrotar (*Trilobita*).
- lobeli/o** *gra* lóbelía, brúðarauga (sumarblóm) (*Lobelia*). **-acoj** lóbelíuætt (*Lobeliaceæ*).
- lod/o** *tæk* **1** hálfúnsa, lóð. **2** lóðlína.
- lodikl/o** *gra* (= **glumelo**).
- loes/o** = **leŭso**.
- lof/i** *áhr* sig beita upp í vindinn, venda upp í vindinn. **-o** kulborði. **mal-i** *áhr* beita undan vindi. **mal-e** undan vindi.
- lofi/o** *dýr* skötuselur (*Lophius*).
- log/i** *áhr* lokka, ginna, tæla, laða. **-o** aðdráttur. **-aĵo** agn, beita, tálbeita. **-iĝi** ginnast. **-ilo** = **logaĵo**.
- birdo** tálflugl. **al-i** *áhr* draga að sér, laða að sér, tæla, véla. **al-o** ginning, aðdráttarafl. **al-a** aðlaðandi, lokkandi, aðdráttar-. **de-i** *áhr* tæla, flaga, afvegaleiða; fífla. **nede-ebla** ómútuþægur. **de-ado** ginning, tæling; afvegaleiðing; fífling. **el-i** *áhr* laða fram, lokka. **for-i** *áhr* leiða í villu, afvegaleiða, freista. **mal-i** *áhr* hræða frá, fæla frá, hrinda (frá sér). **mal-a** óaðlaðandi, fráhrindandi, fráfélendi. **flat-i** *áhr* kjassa, smjaðra fyrir. **seks-o** kynhrif. **tromp-i** *áhr* tæla, gabba, blekkja.
- log/o** *sig* skriðmælir (skips). **-libro** dagbók, leiðarbók. **-ŝnuro** skriðlína.
- log'o** *bib* log (= um 0,5 l).
- loganber/o** *gra* loganber (kynblöndun hindbers og brómbers). **-ujo** loganberjarunnur (*Rubus loganobaccus*).
- logaritm/o** *stæ* logri, lógaritmi, lógariþmi. **ordinara -o** venjulegur logri. **natura -o** náttúrulegur logri.
- a** logra-. **kontraŭ-o** andlogri.
- logatom/oj** *fja* *hlj* logatom.

logik/o *hei* 1 rökfræði, rökvísi. 2 röksemd. 3 sönnunargildi; samhengi. -a 1 röklegur, rökréttur; rökfastur. 2 rökfræðilegur. -eco röksemd. -isto rökfræðingur. ne-a órökréttur.

logistik/o *vís* stærðfræðileg rökfræði.

logogrif/o 1 stafagáta, orðagáta. 2 óskiljanleg setning.

loĝ/i *áhl áhr* búa, eiga heima. -ata byggður. dense -ata þéttbyggður. -o, -ado húsnæði, aðsetur. -adejo aðsetur, bústaður. -anto búandi. -ateco íbúafjöldi. -eblo byggilegur. -ejo bústaður; íbúð. -igi hýsa, veita húsnæði. -loko dvalarstaður, bústaður. ek-i *áhl* setjast að. en-igi setjast að. en-anto íbúi. sub-ateco of lítil byggð. kun-i *áhl* búa saman. pas-anto aðkomandi. trans-igi flytjast (búferlum). tro-ata of fjölbýll. amas-ejo svefnpokapláss. pas-i *áhl* dveljast, búa um stund. somer-ejo sumarbústaður.

loĝi/o *hús* stúka.

loĝistik/o *her* þjónusta (vistaflutningar, viðhald og hjúkrun hermanna).

lohi/o = lokio.

lojal/a hollur, trúr, trúlyndur, tryggur. -eco hollusta, tryggð, trúmennska. -ulo hollur maður, trúr maður. mal-a ótrú, óheiðarlegur.

lojt/o *dýr* vatnaflekkur (*Lota lota*).

lok/o 1 staður. 2 staða. 3 svæði, hérað. 4 kafli. -a staðarlegur; staðar-; staðbundinn. -a anestezo *læk* staðdeyting. -a koloro byggðarbragur, staðarbragur. -i *áhr* setja, láta, koma fyrir (á e-n stað). -ado staðsetning. -aĵo staðbundið orð. -aro = lokuso. -eto kimi, skot, krókur. -igi liggja, standa (á e-m stað). -iĝo *læk* staðsetning (sjúkdóms). de-i *áhr* 1 setja úr liði. 2 flytja í annan stað. de-ita *persono* flóttamaður. dis-i *áhr* dreifa, tvístra. dis-iĝo dreifing; tvístrun. mis-i *áhr* setja á rangan stað. trans-i *áhr* flytja úr stað, flytja til. unu-a eins manns. ban-o baðstaður. dorm-o svefnstaður, rúm, svefnvagn. fajro-o eldstæði. kruc-o 1 járnbrautarbrú. 2 *rtæ* línunót. kurac-o heilsulaug. kuŝ-o áningarstaður. loĝ-o dvalarstaður. mank-o eyða; bil. naskiĝ-o fæðingarstaður. servo-o þjónusta. sid-o sæti. star-o stæði. ŝut-o ruslahruga. ŝpar-i *áhr* leggja inn á sparisjóðsreikning. ŝpar-iĝo innborgun í sparisjóð.

lokal/o athafnasvæði, lóð.

lokaliz/i *áhr* staðsetja, einangra, stöðva, staðbinda; finna stað, átta sig (á stað). cerebra -o *læk* staðsetning í heila.

lokativ/o *mfr* staðarfall.

lokaŭt/o *hag fél* verkban.

loki/oj *læk* hreinsun sængurkvenna.

lokomobil/o færivél.

lokomotiv/o eimreið, dráttarvagn (járnbrautarlestar). -estro lestarstjóri.

loksi/o *dýr* krossnefur (*Loxia*) (= krucbekulo).

loksodromi/o *sig* áttastrik.

lokus/o *stæ bók* heimkynni.

lokust/o *dýr* engispretta (*Locusta*).

lokustel/o *dýr* engisprettusöngfugl (*Locustella*) (= grilbirdo).

lol/o *gra* rýgresi (*Lolium*); vallarrýgresi (*L. perenne*).

lolig/o *dýr* tíuarma kolkrabbi (*Loligo*).

lombard/i *áhr* veðsetja. -ejo skrifstofa veðlánara. -isto veðlánari.

lombard/o *sag per* Langbarði. -a frá Langbarðalandi. L-io, L-ujo *ldf* Langbarðaland.

London/o *ldf* Lundúnir, Lundúnaborg, London (höfuðborg Bretlands). -ano Lundúnabúi.

long/a *mfr* langur. -e lengi. tiel -e dum, tiel -e kiel svo lengi sem. tiel -e ĝis allt til, þangað til. -o, -eco lengd. laŭ sia tuta -eco endilangur. grado de -o = longitudo. -ega mjög langur. -igi, pli-igi lengja. -iĝi lengjast. laŭ-a *eðl* eftir lengdinni, lengdar-. laŭ-e de fram með, langs með, eftir. mal-a stuttur, skammur. mal-e í stuttu máli, í fáum orðum, í fám orðum; stuttlega. mal-eco stuttleiki. mal-igi stytta. ne-a fremur stuttur. ne-e stuttlega. tro-a of langur. antaŭ -e fyrir löngu. jam de -e það er langt síðan. antaŭ ne-e ekki alls fyrir löngu. ondo-o *eðl* bylgjulengd.

longisim/o *lfæ* lengsti vöðvinn.

longitud/o 1 *ldf* lengd, hnattlengd. 2 *stj* lengd. cirklo de -o lengdarbaugur.

longobard/o *per* Langbarði. L-ujo Langbarðaland.

longê/o múltaumur.

- lonicer/o** *gra* geitatoppur (garðrunni) (*Lonicera*).
- lontan/a** *ská* fjarlægur. -o fjarlægð.
- look/o** *læk* saft.
- lop/o** *flu* bakfallslykkja, baksveifla. -i *áhl* gera bakfallslykkju.
- lord/o** lávarður. -ino lafði. **la Ĉambro de la Lordoj** efri deild, lávarðadeild (breska þingsins). *ebria kiel* -o blindfullur.
- lordoz/o** *læk* hryggfetta.
- Loren/o** *ldf* Lóthringur, Lothringen, Lorraine (hérað í Frakklandi). -ano íbúi í Lóthring.
- lori/o** *dýr* hunangspáfi, lóri (*Lorius*).
- loris/o** *dýr* slórapi (*Loris*).
- lorn/o** augnagler; sjónpípa. **du-eto** kikir.
- Los-Anĝeles/o** *ldf* Los Angeles (hafnarborg í Kaliforníu).
- lot/i** *áhl* hluta, kasta hlut, varpa hlutum, varpa hlutkesti. -o **1** hlutskipti, hlutur, erfðahlutur. **2** hlutkesti. -e með hlutkesti. -ado hlutkesti, hlutun. -aĵo hlutskipti. -umi *áhr* úthluta.
- Lot/o** **1** *bib* Lot (ættfaðir). **2** *ldf* Lotá (í Frakklandi).
- Lotari/o** *per* Lothar.
- Lotaringi/o** *sag* Lotharingía.
- loteri/o** happdrætti, hlutavelta. -a happdrættis-, í happdrætti. -e í happdrætti.
- Lotofag/o** *bók* lótofagi, lótusæta.
- lotus/o** *gra* **1** lótus, vatnalilja (vex í Kína) (*Lotus*). **2** lótusblóm. **3** lótusviður (*Zizyphus lotus*).
- Loven/o** *ldf* Leuven (borg í Belgíu).
- loz/a** *nýy* laus.
- lozanĝ/o** **1** *stæ* reitur. **2** brjóstsykur, hálstafla. **3** tígull. **4** fægiflötur. **5** = rombo.
- LSD** s. **lizergata**.
- lu/i** *áhr* leigja, taka á leigu. -ado leiga, ábúð. -ebla leigufær, sem leigja má, til leigu. -anto leigutaki, leiguliði. -igi leigja (e-m e-ð), leigja út, selja á leigu. -igado leiga. -iganto leigusali. -pago, -prezo leiga, leigugjald. -preni = lui. -doni = luigi. vic-igi framleigja.
- Luar/o** *ldf* Loire, Leira (á í Mið-Frakklandi). -valo Leirudalur.
- Lub/o** = Libiano.
- Lubek/o** *ldf* Lübeck, Lýbika (hafnarborg í Þýskalandi).
- lubrik/i** *áhr* *tæk* smyrja, bera á (vél). -o smurning. -aĵo áburður, smurning. -ilo smurningskoppur.
- lucern/o** hengilampi, lampi. -eto lítill lampi.
- Lucern/o** *ldf* Lúsern (borg í Sviss).
- Luci/o** *per* Lúcius. -a Lúcia.
- Lucian/o** *per* Lúkínos.
- lucid/a** *sál* *læk* ljós, skýr. -eco ljósleiki; skýrleiki.
- Lucifer/o** *kri* Lúsifer, kölski.
- luciol/o** *dýr* ljósormur (*Luciola*).
- lud/i** **1** *áhl* leika sér. **2** *áhr* leika. **3** *áhr* leika á, spila. **4** *tæk* *áhl* hafa svigrúm. -o **1** leikur. **2** sýning. **3** svigrúm. **4** spil (í hendinni). -ado leikur. -anto leikari, leikmaður. -ema gáskafullur, gamansamur. -ilo leikfang, barnagull, leiksoppur. -batalo keppni, leikur. **ek-i** *áhr* fara að spila, byrja að leika. **for-i** *áhr* spila burt. **inter-o** millispil, millileikur. **kun-anto** leikbróðir; spilafélagi. **baskul-o** *íþr* salt, rambelta. **blind-o** skollaleikur. **ermit-o** eins manns leikur; kapall. **hazard-o** áhættuspil. **kaš-o** feluleikur. **prov-o** æfing. **kostuma prov-o** lokaæfing. **tromp-i** *áhl* svindla. **tuš-o** eltingarleikur. **vort-o** orðaleikur.
- Ludovik/o** *per* Lúðvík.
- luf/o** *gra* (einær jurt, skyld graskeri) (*Luffa*).
- lugar/o** *sig* luggari, loggorta.
- luĝ/o** *íþr* eins manns meiðalaus sleði. -i *áhl* renna á sleða.
- luidor/o** *inn* (gamall franskur gullpeningur).
- Luis/o** *per* = Luizo Lúðvík, Hlöðvir.
- Luisa** *per* Lúðvíka, Lovísa.
- Luizian/o** *ldf* Louisiana (fylki í Bandaríkjunum).

luk/o 1 ljóri, kýrauga. 2 þakgluggi. **mansarda -o** kvistgluggi. 3 eftirlitsop (á götunni). **-eto** gægjugat (í hurð).

Luk/o per Lúkas.

lukan/o *dýr* eikhjörtur (skordýr) (*Lucanus*) (= **cervoskarabo**).

Lukan/o per Lúkanus.

Lukas/o per Lúkas.

lukr/i *áhr* nýy ávinna sér. **-anto** fyrirvinna. **-o** kaup, laun. **-a** arðsamur, ábatasamur.

Lukreci/o per Lúkretíus.

luks/o munaður, óhóf, viðhöfn. **-a** 1 ríkulegur, óhóflegur. 2 ákaflega frjósamur. 3 skrautlegur, íburðarmikill. **-aĵo** munaðarvara. **-aĵeto** skemmtilegt smáatriði. **ne-a** hversdagslegur, einfaldur, íburðarlaus. **mal-a** hófsamur.

luks/o *eðl* lúx (lýsingareining).

luksaci/o *tæk* liðhlaup. **koksa -o** mjaðmarliðhlaup, skúfslit. **-i** *áhr* setja úr liði.

Luksemburg/o Lúxemborg (höfuðborg landsins). **-io** *ldf* Lúxemborg (landið).

Luksor/o *ldf* Lúxor.

lukt/i *áhl* glíma, takast á, berjast. **-o** glíma. **-ejo** glímuvöllur. **-isto** glímumaður.

lul/i *áhr* vagga, rugga. **-a** ruggandi, ruggu-. **-ilo** *tæk* vagga, rugga.

lu lu *mfr* sussubía.

lum/i *áhl* 1 lýsa. 2 skína, ljóma. **-a** 1 bjartur, ljómandi. 2 ljós. 3 skýr. **-o** 1 ljós, ljómi, birta. 2 sjónarmið.

3-oj *tæk* ljós (í málverki). **la norda -o** norðurljós. **la aŭstrala -o** suðurljós. **ruĝa -o de navigado** bakborðsljós.

verda -o de navigado stjórnborðsljós. **navigaj -oj** 1 sig siglingaljós. 2 *flu* flugljós. **parkaj -oj** stöðuljós.

-aĵo ljós, lýsandi hnöttur. **-eco** ljósmagn; glans, ljómi. **-eti** *áhl* skína dauft, týra. **-eto** blik, týra, skíma; lítið ljós. **-igi** 1 láta skína. 2 lýsa. 3 gera bjartan. 4 fjörga. **-iĝi** verða bjartur, skína. **-ilo** ljósgjafi, ljós, skriðljós, lampi. **-igado** lýsing, uppljómun. **duon-o** hálfdimma. **ek-i** *áhl* daga, birta, renna upp. **ek-igi**

lýsa; kveikja. **kontraŭ-e** á móti ljósinu. **mal-a bib** 1 dimmur, myrkur. 2 dapurlegur. 3 óljós, torskilinn. **la mal-aj jarcentoj** hinar myrku miðaldir, fyrri hluti miðaldanna. **mal-o** dimma, myrkur. **mal-eco** dimma.

mal-igi gera dimman, gera dökkan, myrkva. **mal-igado** myrkvun. **mal-iĝi** verða dimmur, verða dökkur; myrkva, myrkvast, dimma (óp.). **post-oj** afturljós. **pri-i** *áhr* lýsa, upplýsa, uppljóma. **pri-iteco** uppljómun.

sen-a dimmur, óupplýstur. **erar-o** = **vaglumo**. **flagro-o** leiftrandi ljós. **fulm-o** *ljó* leifturljós, flass. **halt-o** stöðvunarljós. **lun-o** tungsljós. **nord-o** norðurljós. **plafon-o** loftljós. **plank-oj** sviðsljós. **serĉ-ilo** leitarljós.

signal-o hafnarmerki. **sun-o** sólarljós. **tag-o** dagsbirta. **trafik-oj** *flu* umferðarljós. **vag-o** mýraljós. **verŝ-ilo** kastljós. **-turo** viti, vitatum.

lumb/o *lfæ* lend. **zoni la lumbon** gyrða lendarnar. **-aĵo** læri. **-algio** *tæk* lendagigt, þursabit, hryggtaf, lendaverkur.

lumbag/o = **lumbalgio**.

lumbrik/o *dýr* ánamaðkur (*Lumbricus*) (= **tervermo**).

lumen/o *eðl* lúmen (ljósflæðiseining).

luminal/o = **gardenalo** luminal, fenóbarbítal.

luminesk/i *áhl* *eðl* gefa frá sér ljós. **-a** ljósdreifandi, ljósberandi. **-o** glans.

lump/o hrognkelsi (*Cyclopterus lumpus*).

lun/o 1 tungl, máni. 2 **L-o** *stj* Tunglið. **-a** tungl-. **-eto** 1 *hús* hálf tunglmyndað op. 2 hálf tungl (Jes. 3:18).

-arke 1 mánasigð. 2 hálfmáni. **La Kruco kaj la L-arke** Krossinn og Hálfmáninn. **la Ruĝa L-arke** Rauði hálfmáninn. **-daŭro** tunglmánuður. **-fazo** kvartil tunglsins. **-jaro** tunglár. **-monato** tunglmánuður. **-semo** = **menispermo**. **-ŝtono** *ste* mánasteinn. **duon-o** 1 *her* virki utan við dyr. 2 *lfæ* hálfmáni, naglmáni. **duon-a**

sigðlaga. **kvaron-o** tunglskvartil. **nov-o** nýtt tungl. **plen-o** fullt tungl.

lunari/o *gra* júdasarpeningar (*Lunaria*).

lunatik/o 1 svefngengill. 2 tunglsjúkur maður. **-a** tunglsjúkur.

lunĉ/o hádegisverður. **-i** *áhl* borða hádegisverð. **-ejo** matsalur.

lund/o mánudagur.

lup/o 1 *dýr* úlfur (*Canis lupus*). 2 **L-o** *stj* Úlfurinn (stjörnumerki). **-a** 1 úlf-, úlfs-. 2 ránfíkin; grimmur. **-ino** ylgur. **preri-o** = **kojoto**.

lupe/o *ljó* stækkunargler (= **grandiga vitro**).

lupin/o, lupen/o *gra* úlfabaunir, lúpína (*Lupinus*).

lupol/o *gra* humall (*Humulus lupulus*).

lupus/o *læk* átuberklar, illkynjaðir húðberklar. **eritema -o** helluroði.

Lurd/o *ldf* Lourdes (bær í Suður-Frakklandi).

lustr/o ljósa hjálmur, ljósakróna.

lut/i *áhr* lóða, kveikja (málm). **-aĵo** lóðmálmur. **-ilo** lóðbolti. **al-i** *áhr* tengja saman með lóðmálmi.

hard-i = brazi.

lute/a *læk l-a korpo* gylishnökri. **-ino** prógesterón.

luteci/o *efn* lútetíum, lútetín (*Lu*).

luteo/ *efn* forskeyti sem táknar fjóluleitur, t.d. **-salo.**

Luter/o *per* Marteinn Lúter. **-a** lúterskur. **-ano, -isto** lúterstrúarmaður. **-anismo** lúterstrú.

lutr/o *dýr* otur (*Lutra*).

lutreol/o *dýr* vatnamörður (*Mustela lutreola*).

luv/i = boardi.

Luvr/o Louvre-höll, Louvre (listasafn í París).

luzern/o *gra* refasmári (fóðurjurt) (*Medicago sativa*).

Luziad/o *bók* Lúsíadkviða.

Luzitani/o *inn* Lúsítaníja.

Luzon/o *ldf* Luzon (stærsta eyjan á Filippseyjum).

luzul/o *gra* hæra, vallhæra (*Luzula*).

Lvov/o *ldf* Lvov (borg í Úkraínu).

- ¹**M, m** *mfr* 17. stafur esperanto-stafrófsins.
- ²**M 1** *mfr* (í rómverskum tölum) M = 1000. **2** (í skammstöfunum) a) = **marko**. b) = **modelo**. c) = **mega-**.
- ³**m** (í skammstöfunum) a) = **metro**. b) = **minuto** (^m). c) = **mili**.
- m/o** *mfr* emm (heiti bókstafsins m).
- maat/o** *per* stýrimaður, varayfirmaður.
- mac/o 1** ósýrt brauð, páskabrauð gyðinga. **2** = **oblato**.
- macedon/o** *per* Makedóníumaður. **-a** frá Makedóníu, makedónskur. **M-io, M-ujo** *ldf* Makedónía.
- macer/i** *áhr efn* bleyta. **-ado** bleyting.
- maĉ/i** *áhr* tyggja. **-ado** tygging. **re-i** *áhr 1* jórtra. **2** velta fyrir sér. **re-uloj** *dýr* jórturdýr. **re-ado** jórtur, það að jórtra. **krak-i** *áhr* mola. **paper-aĵo** pappírskvoða. **tabak-i** *áhl* tyggja tóbak. **-tabako** munntóbak.
- maĉ/o** = **matĉo**.
- maĉet/o** sveðja (notuð í skógum Suður-Ameríku).
- Madagaskar/o** *ldf* Madagaskar. **-ano** Madagaski.
- madejr/o** madeiravín, madeira.
- Madejr/o** *ldf* Madeira.
- madjar/o** *per* Magyar, Ungverji. **-a** ungverskur.
- Madon/o** guðsmóðir, madonna; madonnumynd, Mariulíneski, Maríumynd.
- madras/o** litskrúðugt klútaefni.
- Madras/o** *ldf* Madras (borg á Indlandi). **-io** Madras-fylki.
- madrepor/o** *dýr* stjörnukóral (Madrepora) (= **stelkoralo**).
- Madrid/o** *ldf* Madrid (höfuðborg Spánar).
- madrigal/o** *bók tón 1* ástarljóð, mansöngur. **2** madrigal, parsöngur.
- madz/o** *sag 1* gaddakylfa. **2** veldissproti. **-ulo** veldissprotaberi.
- mag/o 1** (há Fornpersum) prestur (í soroasterstrú). **2** (há Forngríkkjum og Rómverjum) stjörnuspámaður.
- la **Tri M-oj** *bib* vitringarnir þrír frá Austurlöndum (*Matt. 2.*).
- magazen/o 1** sölubúð, vöruhús. **2** geymsluhús, forðabúr. **3** geymir (í byssu o.þ.u.l.). **en-igi** leggja í geymsluhús, geyma, safna forða. **ĉen-o** keðjubúð.
- magazin/o** tímarit (oftast með myndum).
- Magdalen/a** *bib* *per* Magdalena.
- Magdeburg/o** *ldf* Magdeborg (borg í Þýskalandi).
- Magelan/o** *per* Magellan (frægur portúgalskur siglingamaður, d. 1521). **-a** **Markolo** Magellanssund.
- magi/o 1** galdur, töfrar, gerningar. **2** töfrandi áhrif. **nigra -o** svartagaldur. **-a 1** galdra-, töfra-. **2** seiðandi. **-aĵo** fjölkynngi, seiður; töfrar. **-isto** galdramaður, töframaður.
- magistr/o** meistari, magister (lærdómstitill).
- magistrat/o** borgarstjórn. **-ano** fulltrúi í borgarstjórn. **-ejo** ráðhús.
- magn/o** *ste* magma, bergkvika. **-a** bergkviku-, úr bergkviku.
- magnali/o** *efn* magnalíum.
- magnat/o 1** höfðingi, stórmenni (einkum í Póllandi og Ungverjalandi). **2** stóriðjuhöldur, peningakóngur, burgeis.
- magnet/o 1** segull, segulsteinn. **2** = **magnetomašino**. **-a 1** segulmagnaður. **2** heillandi. **-i** *áhr* segla, segulmagna. **-ado** *eðl* deglun, segulmögnun. **-ebleco** *eðl* seglanleiki. **-ismo 1** *eðl* segulmagn, segulafl, segulkraftur. **2** *læk* segulsvæfing. **-izi** *læk* segulsvæfa, dásvæfa, dáleiða. **-omašino** segull (í bíl o.þ.u.l.), kveikja. **mal-i, sen-igi** *áhr eðl* afsegla, afsegulmagna. **elektro-o** rafsegull. **elektro-a** rafsegul-. **elektro-a kampo** rafsegulsvið. **elektro-ismo** rafsegulmagn. **fero-a** járnsegul-, járnsegulmagns-. **fero-ismo** járnsegulmagn, ferrósegulmagn. **kampo-o** sviðsegull; spanspóla. **tero-ismo** jarðsegulmagn. **-nadlo** segulnál.
- magnetit/o** *ste* magnetít, seguljárnsteinn.
- magnetofon/o** segulbandstæki.
- magneton/o** *eðl* seguleind.
- magnetosfer/o** *stj* segulhvolf.
- magnetostring/o** *eðl* segulrák.
- magnetron/o** *rtæ* magnetróna, örbylgjuvaki (útvarpslampi).

- magnez/o** *efn lyf* magnesía, magnesíumoxíð.
magnezi/o *efn* magnesíum, magnesín, magníum, magnín (*Mg*). **-fulmo** magnesíumflask. **-a sulfato** Epsom salt, magnesíumsúlfat.
magnezit/o *ste* magnesíumkarbónat.
magnitud/o *stj* birtustig, birta, skærð. **absoluta -o** reyndarbirtustig. **ŝajna -o** sýndarbirtustig.
magnoli/o *gra* magnolía (*Magnolia*). **-acoj** magnolíuætt (*(Magnoliaceae)*).
magot/o *dýr* berbaapi (*Macaca sylvana*).
magr/a *nýy* **1** magur. **2** fátæklegur.
Magreb/o *ldf* (hjá Aröbum) Norður-Afríka (frá Túnis til Marokkó).
maĝang/o *inn* mahjong (kínverskt áhættuspil).
Mahabarat/o *bók* Mahabharata-kviður.
mahagon/o *gra* rauðviður, mahóni (*Swietenia mahagoni*).
mahajan/o *trú* (grein búddatrúar iðkuð einkum í Japan, Kína og Kóreu).
maharaĝ/o maharadja.
Mahatm/o *per* Mahatma.
Mahomet/o *per* Múhameð. **-ano** múhameðstrúarmaður.
mahoni/o *gra* mahónía, Oregonber (*Mahonia*).
mahut/o filahirðir.
maĥ/o *eðl* hljóðhraði. *flugi je 2 -oj*: fljúga á tvöföldum hljóðhraða.
maĥinaci/o ráðabrug.
maiz/o *gra* maís (*Zea mays*). **-faruno** maísmjöl.
maj/o maí, maímánuður. **-a maí-**. **la -a stango = majarbo**. **-arbo** miðsumarsstöng. **-floro = konvalo**.
-skarabo = melolonto.
Maja/o *per* Maya-indiáni.
Majenc/o *ldf* Mainz (borg í Þýskalandi).
majest/a hátignarlegur, konunglegur, tígulegur, tígulegur. **-o tign**, hátign. **-atenco** lög hátignarbrot.
Majmonid/o *per* Maímonides.
Majn/o *ldf* **1** Maineá (í Frakklandi). **2** Mainá (í Þýskalandi). **3** Maine (fylki í Bandaríkjunum).
majolik/o gleraður leirvarningur, malorkuleirker; smelltur leir.
majonez/o *mat* majónes.
major/o *her* majór, riddarahersir.
Major/a Lago *ldf* Maggiorevatn (á landamærum Ítalíu og Sviss).
majoran/o *gra* meiram (kryddjurt) (*Origanum majorana*).
majorat/o lög frumburðarréttur, óðalsréttur. **-bieno** (frumburðaróðal), ættaróðal.
majordom/o *per* heimilisbústjóri.
majoritat/o lög **1** fullveðjaaldur. **2** meirihluti.
Majork/o *ldf* Mallorca.
Majot/o *ldf* Mayotte, Mahoré (eyja í Kómoreyjaklasanum).
majstr/o meistari, snillingur. **la M-o** Meistarinn: **1 = Budho**. **2 = Aristotelo**. **3 = Jesuo**. **4 = Zamenhof**.
la -o de la ceremonioj siðameistari. **granda -o** stórmeistari. **-a** meistara-, meistaralegur; snilldarlegur. **-e** meistaralega. **-i 1 áhr** ná valdi á. **2 áhl** vera meistaralegur. **-aĵo** meistaraverk, snilldarbragð, snilldarleikur, snilldarverk. **-eco** snilld, meistaradómur. **-iĝi** verða meistari. **-ino** meistari (kona). **-overko 1** meistarasmíði, meistarastykki. **2** aðalverk. **sub-o 1** verkstjóri; lærður iðnaðarmaður. **2** aðstoðarmeistari, varameistari.
pri-i áhr ráða, hafa vald á. **-o-bakisto** bakarmeistari. **-o-kantisto** söngsnillingur; skáldmæringur. **-omasonisto** húsameistari.
Majtrej/o *trú* verðandi Búdda.
majuskl/o *mfr* stór stafur, upphafsstafur, hástafur. **-igi** skrifa með stórum staf.
major/a 1 tón dúr-. **2 tæk** meiri, meiri háttar. **la -aj profetoj** *bib* Meiri spámenn, Dómsspámennirnir.
-a termo aðalliður (í rökfræði).
Maka/o *ldf* Makaó, Maká. **-ano** Makábúi. **-a** makáskur.
Makabe/o *sag* Makkabei. **-oj** Makkabeabók.
makabr/a *ská* hryllilegur, helþrunginn.

- makadam/o** púkk, grjótmulningur. **-i áhr** malbika, mölsteypa, malsteypa (veg).
makak/o *dýr* berbaapi (*Macaca*).
makaon/o *dýr* svölustélsfiðrildi (*Papilio Machaon*) (= **hirundvostulo**).
makaron/o *mat* makróna, möndlukaka.
makaroni/o *mat* hveitipipur, makkarónur.
Makbet/o *per* Macbeth.
makedon/o *per* Makedóníumaður. **M-io, M-ujo** *ldf* Makedónía.
Makiavel/o *per* Machiavelli. **-a** lævíslegur. **-ismo** stjórnarlævísi.
makintoŝ/o regnkápa.
makis/o *gra* **1** kjarrskógur. **2** franska neðanjarðarhreyfingin. **-ano** (í 2. heimstyrjöldinni) skemmdarverkamaður (í frönsku neðanjarðarhreyfingunni).
makler/i *áhl* miðla, vörumiðla, annast miðlarastörf, annast milliliðarstörf. **-aĵo** miðlaraþóknun, umboðslaun.
-isto miðlari. **bito-isto** verðbréfasali.
makrol *efn eðl stj* stór-, rísa-, t.d. **makrokosmo** = **universo**.
makrocefal/o *dýr* búrhvalur (*Physeter macrocephalus*) (= **kaĉaloto**).
makrop/o *dýr* risakengúra (*Macropus*). **-edoj** kengúruætt (*Macropodidae*).
Maks/o *per* Max.
maksil/o *lfæ* kinnkjálki, efri kjálki. **-a** kinnkjálka-.
maksim/o meginregla, frumregla, grundvallarregla, lífsregla.
Maksimilian/o *per* Maximilian.
maksimum/o hámark. **-a** hámarks-. **-e** í mesta lagi. **-iganto** *stæ* hágildispunktur.
maksvel/o *eðl* maxvell (segulflæðiseining = 10^{-8} veber).
makul/o **1** blettur, flekkur, klessa. **2** galli. **-a** flekkóttur; gallaður. **la flava -o** *lfæ* guli bletturinn. **sun-a** *stj* sólblettur. **-i áhr** óhreinka, ata, flekka, setja blett á. **-eto** klessa, lítill blettur, díll, drafna. **sen-a** hreinn, flekklaus, ósargaður. **sen-igi** hreinka. **foli-ozo** *gra* blaðaflekkun. **brul-o** brennimerki. **ŝpruc-i** *áhr* óhreinka, sletta á.
makulatur/o *pre* umbúðapappír, pappírusrúsl.
makzel/o *lfæ tæk* kjálki, skoltur, gin. **-oj** kjaftur. **supra -o** efri kjálki. **malsupra -o** neðri kjálki. **sen-uloj** *dýr* kjálkaleysingjar (*Agnathi*).
mal/ mfr forskeyti sem táknar andstæðu, mótsetning, t.d. **-amo** hatur. **-longa** stuttur. **-ofte** sjaldan. **-o** andstæða. **-a** andstæður. **-e** þvert á móti, þveröfugt.
Malabar/o *ldf* Malabarströnd.
Malag/o *ldf* Malaga (hafnarborg í Andalúsíu). **-a** frá Malaga, Malaga-.
malagas/o *ldf* Malagasi, Madagaski. **M-io, M-ujo** Malagasílyðveldi, Madagaskar.
Malaĥi *bib* Malakí.
malaj/o *per* malají. **-a** malajískur.
Malajzi/o *ldf* Malasía. **-a** malasískur.
Malak/o *ldf* Malakka. **-a Duoninsulo** Malakkaskagi.
malakit/o *ste* malakít, berggræna. **-a verdaĵo** malakít-græna.
malakostrak/oj *dýr* stórkraubar (*Malacostraca*).
malari/o *læk* mýrasótt, mýrakalda, köldusótt, malaría. **-ologio** mýraköldufræði, malaríufræði. **-oterapio** mýraköldulækningar.
malat/a acido eplasýra ($C_4H_6O_5$).
Malavi/o Malaví. **-ano** Malavíbúi. **-a** malavískur. **-a Lago** Malavívatn.
male/o *tæk lfæ dýr læk* **1** (tré)hamar. **2** svífa (= **morvo**). **3** hamar (í eyranu). **4** hamarbjalla (*Malleus*).
-i áhr fletja með hamri. **-ebla** fletjanlegur. **-opilko** póló.
maleol/o *lfæ* **1** ökkli. **2** ökklobein.
malgaŝ/o = **malagaso**.
malgraŭ *mfr* þrátt fyrir. **-ke** þrátt fyrir það að.
Mali/o *ldf* Malí. **-a** malískur. **-ano** Malíbúi.
malic/a illgjarn, illkvittinn. **-o** **1** illgirmi, illvilji. **2** = **malicaĵo**. **-aĵo** ásetningsverk. **-eta** illviljaður, illgjarn. **-ulo** varmenni.

- malign/a** *læk* illkynja, illkynjaður, skæður, skaðvænlegur. **-eco** illkynjun, skaðvæni.
- Malstrom/o** *ldf* Röst.
- malt/o** malt. **-ejo** maltgerð. **-igi** melta, gera malt úr. **-igado** maltgerð.
- Malt/o** *ldf* Malta. **-a** maltverskur, maltneskur. **-ano** Maltverji, Möltubúi. **-a ordeno** Möltuorðan. **-a dialekto** maltneska. **-a febro = brucelozo**.
- maltaz/o** *efn* maltasi (ensím).
- maltoz/o** *efn* maltskykur.
- Maltus/o** *per* Malthus. **-ana** sem viðkemur kenningum Tómasar Malthusar. **-anismo** kenningar Tómasar Malthusar.
- malv/o** *gra* moskusrós (*Malva*). **-acoj** stokkrósætt (*Malvaceæ*). **-a** bleikfjólublár.
- malvazi/o** malvasíuvín.
- malversaci/o** *lög* óráðvendni í embættisrekstri, fjárdráttur.
- mam/o** *lfæ* **1** brjóst; konubrjóst, brystill. **2** júgur. **-a** brjóst-, júgur-. **-uloj** *dýr* spendýr (*Mammalia*).
- algio** brjóstverkur, þrautir í konubrjósti. **-ektomio** brjóstinám. **-frato** fósturbrodur. **-globoj** konubrjóst.
- mezero** brjóstviðd. **-nutri, -suĉigi** *áhr* hafa á brjósti, gefa að sjúga. **-nutranta** mjólkur-, mylkur. **-nutrinto** fóstura. **-pinto** geirvarta, brjóstvarta (= **cico**). **-suĉi** *áhr* mylkja, sjúga. **-zono** brjóstahaldari, brjóstahöld.
- de-igi** venja af brjósti; venja undan **-besto** spendýr.
- mamluk/o** *sag* *per* (í Egyptalandi á 13. öld) léttliði.
- Mamon/o** *bib* mammon.
- mamut/o** *stg* loðfill, mammútur. **-a** risa-.
- man/o** *lfæ* *íþr* **1** hönd (neðan úlnliðs). **2** rithönd. **3** spil á hendinni. **-a** **1** handlegur. **2** gerður með höndunum, myndaður með höndunum. **-ego** framlöpp, hrammur. **-eto** lítil hönd, barnshönd. **-ilo** *byg* handfang. **-umo** *sag* **1** líning (á skyrtu), ermálín. **2** fellingalín (um ermar). **-umbutono** ermahnappur.
- artiko** úlnliður. **-dorso** handarbak. **-flegi** *áhr* snyrta neglur (e-s). **-kavo** lófi. **-plato** lófi. **-premo** handtak, handaband. **-radiko = manartiko**. **-tenilo** handfang, skaft. **-uzi** *áhr* handfjatlá, handleika, beita. **ambaŭ-a** jafnvígur á báðar hendur. **ambaŭ-e** báðum höndum. **ĉe-e** við höndina. **ĉirkaŭ-o** armband. **en-igi** **1** afhenda. **2** fela (e-m e-ð). **kvar-a** *dýr* ferhentur. **kvar-uloj = primatoj**. **bul-o** *læk* klumpuhönd. **dekstra-a** *læk* réttentur. **maldekstra-a** *læk* örvhentur. **plen-o** handfylli, lófi. **propra-a** skrifaður með eigin hendi, eiginhandar-. **propra-e** með eigin hendi.
- mana/o** *bib* *lyf* *trú* **1** manna, himnabrauð. **2** mannaaftur. **3** mana, frumatriði lífsins.
- Manase** *per* Manasse.
- manat/o** *dýr* sækýr (*Trichecus manatus*).
- Manĉo** *ldf* Mancha (hérað á Spáni), Manchahérað.
- Manĉestr/o** *ldf* Manchester (iðnaðarborg í Englandi).
- manĉur/o** *per* Mansjúriubúi. **M-io, M-ujo** *ldf* Mansjúría.
- mandaren/o** *sag* mandaríni (í Kína). **la -a lingvo** mandarínska.
- mandarin/o** *gra* mandarína.
- mandat/o** **1** umboð. **2** kjörbréf. **3** ávísun. **poŝt-o** póstaávísun.
- mandibl/o** *lfæ* kjálki, kjálkabarð, neðri kjálki.
- mandol/o** *tón* mandóla (frumstætt mandólín).
- mandolin/o** *tón* mandólín.
- mandragor/o** *gra* ástarepli (*Mandragora officinarum*).
- mandren/o** *tæk* *læk* **1** öxull. **2** mót. **3** gatjárn.
- mandril/o** *dýr* mandrill (apategund).
- maneĝo** **1** tamning hests. **2** reiðsvið. **3** reiðskóli.
- maneken/o** **1** liðabrúða. **2** gína. **3** sýningarstúlka (= **modelino**).
- manes/oj** *trú* (hjá Rómverjum) sálir framliðinna (álitnar sem goð).
- mang/o** *gra* mangó, mangóávöxtur. **-ujo, -arbo** mangótré (*Mangifera indica*).
- mangan/o** *efn* mangan (*Mn*). **-atacido** mangansýra. **-ikacido** permanganasýra. **-ŝtalo** manganstál.
- per-ato** *efn* permanganat. **kalia per-ato** kalíumpermanganat.
- mangifer/o** *gra* mangóætt (*Mangifera*).
- mangl/o** *gra* fen. **-ujo, -arbo** fenjaviður (*Rhizophora mangle*).

mangostan/o *gra* gullaldintré, mangostantré (*Garcinia mangostana*).

manĝ/i *áhr* borða, eta, snæða, matast, éta. **-o** *kri* 1 máltíð. 2 réttur. **la sankta M-o** heilaga kvöldmáltíðin. **-ado** át. **-aĵo** matur, matvæli. **-ebla** ætur, ætilegur, etandi. **-egi** *áhr* éta, rífa í sig, gleypa, háma. **-ejo** matsalur, borðsalur. **-eti** *áhr* narta í. **-eto** matarbiti; létt máltíð. **-igi** fóðra, gefa að borða. **-ilaro** borðbúnaður. **-ujo** jata; matardiskur. **-meto** matarréttur. **al-aĵoj** aukamatur, aukaréttur. **ĉef-aĵo** aðalréttur. **ĉio-anta** *dýr* sem nærast á alls konar fæðu. **ĉirkaŭ-i** *áhr* naga. **for-i** *áhr* eta upp. **kun-anto** borðnautur. **post-a** sem gerist eftir máltíð. **tra-i** *áhr* éta upp, éta allt. **hom-ulo** mannæta. **krak-ejo** kaffibar, brauðbar. **lad-o** niðursoðinn matur. **maten-i** *áhl* borða morgunverð. **maten-o** morgunverður. **tag-i** *áhl* borða hádegismat. **tag-o** hádegismatur. **vesper-i** *áhl* borða kvöldmat. **vesper-o** kvöldmatur, kvöldmáltíð. **sat-i** *áhr* seðja hungur sitt. **ungo-ema** sem nagar neglurnar.

mani/o brjálæði, geðhæð, ástríða, ásókn, æðisótt, kækur. **-ulo** vitfirringur, óður maður. Orðið **manio** er oft notað sem síðari liður samsettra orða og táknar sjúklega hneigð, t.d. **klepto-o** stelsýki. **meglo-o** mikilmennskuæði, stærisýki.

manier/o *fag* 1 háttur, aðferð, atferli. 2 **-oj** háttalag, siðir, viðmót. **-a** háttar-. **-a adverbo** háttaratviksorð. **-e** á einhvern hátt. **ali-e** öðruvísi. **sam-e** á sama hátt. **sia-e** á sinn hátt. **tia-e** á þann hátt, þannig. **kia-e** á hvern hátt, hvernig. **-ismo** *fag* uppgerð, tilgerð. **-isto** uppgerðarmaður. **bon-a** siðprúður. **dir-o** orðfæri; málvenja. **malbel-a** dónalegur, ósiðaður. **pens-o** hugarfar, hugsunarháttur. **uz-o** notkunaraðferð. **viv-o** lífsstíll.

manifest/o ávarp, opið bréf, tilkynning, stefnuyfirlýsing. **-i** *áhr* auglýsa, birta, láta í ljós. **-ado** sýning, birting, auglýsing. **-iĝi** birtast, verða augljós, verða opinber. **ŝip-o** farmskrá skips.

manifestaci/o kröfuganga, hópganga. **-i** *áhl* halda kröfugöngu.

manihot/o *gra* manjoksrunnur (*Manihot*).

Maniĥe/o *per* Manike. **-ano** manitrúarmaður. **-ismo** manitrú.

manik/o *flu* 1 ermi. 2 vindpoki. **duon-o** stutt ermi. **sen-a** ermalaus.

Manik/o *ldf* 1 Ermarsund. 2 Manche-hérað (í Frakklandi). **la -aj Insuloj** Ermarsundseyjar.

manikur/i *áhr* snyrta neglur (e-s). **-istino** handsnyrtir.

Manil/o *ldf* Manilla (höfuðborg Filippseyja). **-a** frá Manilla, Manilla-. **-a cigaro** Manillavindill. **-a papero** Manillapappír.

maniok/o *gra* manjok (*Manihot utilissima*) (= **kasavo**).

manipul/i *áhr* *tæk læk* handfjatla, fara með, beita, nota. **-o** framkvæmd. **-ado** meðferð, handfjötun; tækni; notkun. **-ilo** *fja útv* lykill (á ritsímataeki).

manis/o *dýr* hreisturdýr (*Manis*).

Manitob/o *ldf* Manitoba (fylki í Kanada).

Manitu/o *trú* guðdómur indíána.

Manj/o *per* Maja.

mank/i *áhl* vanta, skorta. **ne -i** *áhl* nægja, vera nógur. **-o** skortur, vöntun (**de** = á). *mi -on ne havos:* mig mun ekkert breyta (Sl. 23¹). **-a** ófullkominn, ábótavant, sem vantar í. **-anto** *her* 1 fjarvistarmaður. 2 (her)maður sem er saknað. **-igi** láta ógjört, sleppa fram hjá. **-ohava** = **manka**. **-olisto** fjarvistaraskrá. **-oloko** eyða; skarð. **-malsano** *gra* vöntunarsjúkdómur. **sen-a** fullkominn. **seninter-a** samhangandi, óslitinn.

manks/o *per* Manverji. **-a** manskur, manverskur. **-a lingvo** manverska. **M-insulo** *ldf* Mön.

manometr/o *vís* þrýstimælir, þrýstingsmælir.

manovr/i *áhl her* 1 haga sér, koma sér fyrir, fara að, bera sig til. 2 stjórna, beita. 3 beita brögðum; breyta fimlega um stöðu. **-o** 1 heræfing. 2 stöðubreyting (t.d. skips). 3 bragð, kænskubragð. **mis-o** 1 skökk stöðubreyting. 2 skakkt bragð. **-ebla** sem lætur að stjórna.

Mans/o *ldf* Le Mans (borg í Vestur-Frakklandi). **-io** Le Mans (hérað í Frakklandi).

mansard/o *hús* 1 tvíbrotið þak. 2 kvistur (á húsi). 3 þakherbergi, kvistherbergi.

mant/o *dýr* beiða (skordýr) (*Mantis*).

manta/o *dýr* sædjöfull (*Manta*) (= **diablofišo**).

mantel/o 1 möttull, skikkja. 2 kápa, úlpa. 3 *dýr* (á lindýrum) möttull. 4 *hús* arinhilla. 5 yfirskinn. **dam-o** *gra* = **alkemilo**. **kablo-o** kapalsklæðning. **pot-o** pottkápa. **pudro-o** greiðslusloppur.

mantil/o *inn* (spænskur) höfuðdúkur úr knipplingum, herðaslá, sjal.

mantis/o *stæ* tölukjarni, tölustofn, mantissa.

- mantr/o** *trú* mantra (vedísk bæn sem þulin er við bænagjörð og hugleiðslu).
- Mantu/o** *ldf* Mantúa (borg í Langbarðalandi á Ítalíu). **-ano** Mantúabúi.
- Manu/o** *trú* Manu.
- Manuel/o** *per* Manúel.
- manufaktur/o** verksmiðja. **-i** *áhr* framleiða.
- manuskript/o** handrit. **-e** óprentað.
- Maori/o** *per* Maóri.
- map/o** landabréf, kort, uppdráttur. **-i** *áhr stæ* gera kort af; gera uppdrátt að. **-aro** landabréfabók. **-isto** kortagerðarmaður. **-oteko** kortaklefi. **inter-o** *stæ* gagnatak vörpun. **mar-o** sjókort. **mond-o** heimsuppdráttur. **veter-o** veðurkort.
- mar/o** 1 sjór, haf. **alta -o** flóð. **la alta -o** rúmsjór, úthaf (utan landhelgi). **la Meza M-o = Mediteraneo.** **la Suda M-o** Suðursjór (Zuiderzee í Hollandi). **la Sudaj M-oj** Suðurhaf, Suðurhöf. **la Ruĝa M-o** Rauðahaf. **la Norda M-o** Norðursjór. **la M-o Morta** Dauðahaf. **la Kaspia M-o** Kaspíahaf. **la Balta M-o** Eystrasalt. **la sep -oj** heimshöfin. **2** haf, flóð, straumur. **-a** sjó-, sjávar-. **-isto** sjómaður. **-ista** sjómanna-. **-istaro** áhöfn. **-bordo** strönd; sjávarströnd. **-eltena** sem þolir vel öldu. **-kolo** sund. **-meze** úti á sjó. **-taŭga** sjófær, haffær. **-veturi = navigi.** **apud-a, ĉe-a** við ströndina, strand-. **en-iĝo** ós, mynni. **sub-a** neðansjávar-. **sub-a ŝipo** kafbátur. **trans-a** handan hafs.
- marabu/o** *dýr* marabústorkur (*Leptopilus crumeniferus*).
- marabut/o** *trú* **1** múhameðstrúareinsetumaður. **2** kapella þar sem múhameðstrúareinsetumaður er jarðsettur.
- Maranj/o** *ldf* = **Amazono** (Marañon).
- marant/o** *gra* örvarrót (*Maranta*). **-acoj** örvarrótarátt, marantaætt (*Marantaceæ*).
- maraskin/o** kirsuberjalíkjör.
- marasm/o** **1** hor. **2** magnleysi, deyfð.
- maraton/o** *íþr* maraþonhlaup.
- Maraton/o** *sag* Maraþon (þorp í Attíku).
- maraved/o** *inn* maravedi (forn spænsk mynt).
- marcipan/o** *mat* möndludeig, marsipan.
- marĉo** mýri, flói, fen, foræði, leðja. **-a** mýra-, mýrlendur. **-a febro = malarío.** **-ejo** mýrlendi. **-eto** lítið fen, pollur. **-ogaso = metano.** **-okoko = galinolo.** **en-iĝi** sökkva í mýri. **flos-o** kviksyndi, foræði.
- marĉand/i** *áhl* þinga, þjarka (um verð), prúttá. **-o, -ado** prútt, umræða (um verð). **-aĵo** kjarakaup.
- mard/o** þriðjudagur. **Karnavala M-o** *kap* sprengidagur, sprengikvöld.
- Margaret/o** *per* Margrét.
- margarin/o** smjörliki.
- margraf/o** *per* markgreifi.
- marĝen/o** **1** spássía, blaðrönd. **2** álagning, hagnaður. **3** frávik. **-a** **1** marka-, jaðar-. **2** settur á spássíu. **erar-o** villufrávik.
- Mari/o** *per* **1** Maríus. **2** María.
- Maria** *per* María.
- Marian/o** *per* Marianna. **-aj Insuloj** *ldf* Maríönnueyjar.
- mariĥuan/o** *læk* maríjúana.
- Mariland/o** *ldf* Maryland (fylki í Bandaríkjunum).
- marimb/o** *tón* marimba (hljóðfæri).
- marin/i** *áhr* súrsa, leggja í kryddlög, marínera, marínera. **-ado** súrsun, marínering, marínering. **-aĵo** *sig mat* **1** maríneraður matur, maríneraður matur. **2** kryddlögur.
- marionet/o** **1** leikbrúða, strengbrúða, maríonetta. **2** leikbrúða, handbendi, ósjálfstæður maður.
- mark/o** *íþr* **1** merki, stimpilmerki, mark. **2** mark, ríkismark (mynt). **3** tegund, gerð. **4** viðbragðslína. **-i** *áhr* stimpla, merkja. **-ilo** merkjari, markari. **-hava** stimplaður. **akvo-o** vatnsmerki (á pappír). **brul-i** *áhr* brennimerkja. **fabrik-o** vörumerki. **glu-o** límmerki. **gvid-o** merkjastólpi. **kalkul-o** reikningstafla. **kontrol-i** *áhr* *tæk* merkja með eftirlitsmerki. **lud-o** spilapeningur. **normo-i** *áhr* stimpla með gæðamerki. **pošt-o** frímerki.
- Mark/o** *per* Markús. **Sankta -o** Heilagur Markús. - **-Aŭrelío** Markús-Árelíus.

- marketr/i** *áhr* spónleggja. **-o** innfelling. **-aĵo** innfellt skraut, greypt smíði.
- markez/o** *hús* sóltjald; sólskyggni.
- markgraf/o** = **margrafo**.
- Marki/o** *sag* landamæraland.
- markiz/o** markgreifi. **-eco** margreifatign. **-ino** markgreifynja; markgreifafrú.
- Markiz/oj** *ldf* Markesaseyjar (í Frönsku Pólýnesíu).
- markot/o** *gra* **1** frjóangi, frjókvistur, (óafskorinn) græðlingur. **2** kvistur (= **stolono**). **3** (óæskileg notkun) grein, spíra. **-i** *áhr* auka með græðlingum. **-ado** fjölgun með græðlingum.
- Marks/o** *per* Marx. **-ismo** *efh* marxismi. **-isto** marxisti. **-a** marxískur.
- marmelad/o** *mat* marmelaði, glómauk, aldinmauk.
- marmit/o** pottur. **prem-o** hraðsuðupottur.
- marmor/o** *ste* marmari. **-a** marmara-, úr marmara. **-ejo** marmarasmiðja. **-umi** *áhr* gefa (e-u) marmaraáferð, hrísla eins og marmara.
- Marmor/a** *ldf* **-a** **Maro** Marmarahaf.
- marmot/o** *dýr* múrmeldýr (*Marmota*).
- marmoz/o** *dýr* pokamús (*Marmosa*).
- marn/o** mergill. **-i** *áhr* bera mergil á. **-ado** mergilburður.
- Marn/o** *ldf* Marneá (í Frakklandi).
- marod/i** *áhr* hnupla, rupla, ræna. **-anto**, **-isto** ræningi; nautgripaþjófur.
- Marok/o** *ldf* Marokkó. **-a** marokkóskur. **-ano** Marokkóbúi, Marokkómaður.
- maroken/o** litskinn, saffian. **-i** *áhr* búa til eins og litskinn.
- maron/o** ætikastanía.
- marot/o** *nýy* áhugaverk, tómsundaiðja (= **amata ĉevaleto**).
- Mars/o** **1** *goð* Mars (herguð Rómverja). **2** *stj* Mars (reikistjarna). **-a** Mars-. **-ano** Marsbúi.
- Marsejl/o** *ldf* Marseilles (hafnarborg í Frakklandi). **-ano** Marseillesbúi.
- Marseljez/o** þjóðsöngur Frakka.
- marsk/o** *jar* saltengi, saltmýri.
- marsupio/o** *dýr* poki (pokadýrs). **-uloj** pokadýr (*Marsupialia*).
- marsupial/o** = **marsupiulo**.
- marŝ/i** *áhl* **1** ganga. **2** marséra. **-o** **1** ganga. **2** herganga. **3** hergöngulag, mars. **-adi** *áhl* vera á langri göngu. **-ado** löng ganga; æfingarherganga. **el-i** *áhl* ganga út. **en-i** *áhl* ráðast inn. **preter-i** *áhl* ganga framhjá. **marŝ'!** áfram gakk!
- marŝal/o** marskálkur.
- Marŝal/aj** *ldf* **-aj** **Insuloj** Marshalleyjar.
- mart/o** mars, marsmánuður.
- Marta** *per* Marta.
- martagon/o** túrbanlilja (*Lilium martagon*).
- martel/o** *lfæ* **1** hamar. **2** = **maleo** **3**. **-i** *áhr* *her* **1** hamra, berja, lemja. **2** leggja áherslu á. **-ado** það að hamra. **-ego** sleggja. **-bato** hamarshögg, hamarslag. **-beko** hamarsmunn. **-faco** hamarsflötur. **-kapo** hamarshaus, hamarskalli. **-maŝino** fallhamar. **akvo-a** *eðl* (um vatn í vatnslögn) skellandi. **fal-ego** = **martelmaŝino**. **frid-i** *áhr* hamra (e-ð) út kalt.
- Marten/o** *per* Marteinn. **-festo** Marteinsmessa.
- martes/o** *dýr* mörður (*Martes*).
- martingal/o** **1** band sem liggur frá beislínu í gjörðina. **2** *sig* (í skipi) brandaukastoð. **3** *íþr* (í áhættuspilum) sífelld tvöföldun þess sem lagt er að veði.
- Martinik/o** *ldf* Martiník.
- martir/o** **1** píslarvottur. **2** þjáður maður. **-eco** píslarvætti. **-iĝo** píslarvættisdauði. **-igi** láta deyja píslarvættisdauða, gera píslarvott úr; pína, kvelja. **-libro** píslarvottaskrá, píslarvottabók.
- mas/o** *fag* *eðl* **1** efnismagn, massi. **2** efni, mergð, kyngi. *la malluma -o de la maro*: dökk hafbreiðan.
- kriza -o** markmassi. **specifa -o** *rtæ* *hag* lög eðlismassi. **3** upphæð, sjóður. **-a** efnismikill; massa-. **-ocentro** massamiðja. **kontraŭ-o** lóð. **unu-a** samræmdur. **aer-o** *veð* loftmassi.
- Masaĉusec/o** *ldf* Massachusetts (fylki í Bandaríkjunum).

- masaĝ/o** *læk* nudd, nuddlækning. **-i** *áhr* nudda. **-isto** nuddlæknir, nuddari.
- masakr/i** *áhr* myrða, brytja niður. **-o** blóðbað, manndráp.
- maser/o** *eðl* meysir, örbylgjuleysir.
- maseter/o** *lfæ* tyggjandi (vöðvi).
- Masili/o** *sag* Massilía (fornt heiti á Marseilles).
- masiv/a** gagnþéttur, óholur. **-o** þéttleiki, þykkni.
- mask/o** *tæk fag her* gríma; hula. **-i** *áhr her* **1** grímubúa. **2** dulbúa. **3** felumála, fela. **4** hylja. **duon-o** silkigríma. **sen-e** opinskátt; hreinskilnislega. **sen-igi** afhjúpa. **vest-i** *áhr* grímubúa. **gas-o** gasgríma. **-balo** grímuball, grímudansleikur.
- maskaret/o** *ldf* stórstraumsflóð í árósi.
- Maskat/o** *ldf* Maskat, Masqat (höfuðborg Ómans).
- maskerad/o** **1** grímusamkvæmi. **2** latalæti.
- maskl/o** *dýr gra* karlkyn. **-a** karlkyns; karlmanns-.
- masohism/o** *læk* sjálfspíslahvöt, meinlætamunaður. **-ano** sjálfspyntari.
- masohist/o** *per* sjálfspyntari.
- mason/i** *áhr* múra. **-aĵo** múr, múrsmíði. **-isto** múrari. **-fermi** *áhr*, **plen-i** *áhr* múra upp, hlaða upp.
- masor/o** *vís* masora, masoretatexti (Gamla testamentisins á hebresku). **-isto** masoreti.
- mast/o** **1** siglutré, sigla, mastur. **2** stöng; staur. **-aro** öll siglutré á einu skipi. **-isto** seglbúandi. **-izi** *áhr* búa siglum. **du-ulo** tvímastrað skip. **tri-ulo** þrímastrað skip. **kvar-ulo** fermastrað skip. **sen-igi** afmastra.
- anten-o** loftskyeystastöng. **antaŭ-o** framsigla. **bram-o** masturstoppur (efsti þriðjungur masturs). **ĉef-o** stórsigla, stórmastur. **flag-o** flaggstöng. **front-o** framsigla. **kruc-o** afturmastur. **latis-o** *rtæ* rafmagnsstaur. **mez-o** stórsigla. **post-o** afturmastur. **signal-o** sporskjóstöð, dreifistöð. **top-o** siglutoppur.
- mastik/o** **1** kitti. **2** *gra* viðarkvoða, harpis. **-i** *áhr* kitta.
- mastodont/o** *stg* mastódon (*Mastodon*).
- mastoid/o** *lfæ* stikilhólf. **-ito** *læk* stikilbólga, klettbólga.
- mastr/o** **1** húsbóndi, húsráðandi. **2** veitingastjóri. **3** herra, yfirmaður. **4** gestgjafi. **5** *gra* hýsill (= **nutroplanto**). **-a** húsbóna-, ráðrikur. **-e** ráðrikislega. **-i** *áhr* ná valdi á, sigrast á, stjórna. **-aĵo** heimilisvinna. **-eco** yfirráð, umráð, drottinvald. **-ema** drottunargjarn. **-ino** **1** húsmóðir, húsfreyja. **2** veitingakona. **3** yfirmaður. **-umi** *áhl* **1** búverka, sjá um (innanhússtörf). **2** = **mastri**. **-uma** húsmæðra-. **-umado** búskapur. **-umaĵo** heimilisvinna, innanhússtörf. **-umistino** ráðskona; daglaunakona. **ge-oj** gestgjafar. **sen-a** stjórnlaus, eigandalaus; húsbóndalaus. **sub-o** verkstjóri. **feŭd-o** lénserra. **kvartir-o** *sig* stýrimaður.
- masturb/i** *áhr* runka. **sin -i** runka sér, stunda sjálfsfróun. **-ado** sjálfsfróun, fýsnarfróun, einfarir.
- masuri/o** *efn* s. **teknecio**.
- maŝ/o** *rtæ fja* **1** möskvi, lykkja. **2** snara, rennilykkja. **3** hringur. **-aro** möskvar, net, kerfi. **-tenilo** lykkjuhaldari. **dis-igi** rekja upp. **nedis-igá** lykkjufastur.
- maŝin/o** *rtæ* **1** vél (ekki hreyfill). **2** skipulagning. **-a** vél-, vélar-, véla-. **-e** **1** vélrænt. **2** ósjálfrátt. **-aro** vélar, vélasamstæða. **-ejo** vélarrúm, vélarúm; vélasalur, vélaralur. **-estro** yfirvéltjóri. **-ismo** vélbúnaður. **-isto** **1** vélfræðingur. **2** leiksviðsmaður. **blov-o** blásari. **draŝ-o** þreskivél. **ekscit-o** *rtæ* matari. **flug-o** flugvél. **il-o** smíðavél, verkstæðisvél. **kalkul-o** reiknivél. **lev-o** lyftitæki. **milit-o** *sag* hernaðartæki, hertæki, herbúnaður. **seg-o** vélsög. **skrib-o** ritvél. **ŝpin-o** spunavél. **te-o** tevé. (*sbr.* **samovaro**). **teks-o** vefstóll. **tond-o** sláturvél. **vapor-o** *tæk* gufuvél.
- ¹**mat/o** motta. **ŝtop-ego** hlífðarkefli.
- ²**mat/o** *ipr* mát (í skák). **-i** *áhl* verða mát. **-igi** máta (í skák).
- matador/o** **1** nautabani. **2** háspil. **3** höfuðpaur.
- matê/o** kappleikur, leikar, keppni.
- mate/o** *gra* **1** maté, te (unnið úr þurrkuðu laufi indíánaþyrnis). **2** = **matearbo**. **-arbo** indíánaþyrnir (*Ilex paraguayensis*).
- Mate/o** *per* Matteus.
- matematik/o** *vís* stærðfræði. **-a** stærðfræði-, stærðfræðilegur. **-isto** stærðfræðingur.
- maten/o** morgunn, árdegis. **bonan -on** góðan daginn. **-a** morgun-, árdegis-. **-e** árdegis. **hodiaŭ -e** í morgun. **hieraŭ -e** í gærmorgun. **morgaŭ -e** í fyrramálið. **-as** morgunn er kominn. **-iĝo** dögun. **-ruĝo** morgunroði. **fru-e** árla dags.

materi/o *hei eðl* efni, efnisheimur. **-a vél** efnis-, efnislegur, líkamlegur. **-eco** efnisleiki. **-igi** *trú* klæða líkama, gefa efnislegt form. **-iĝo** líkamning, holdtekja. **-iĝi** taka á sig efnislegt form, líkamnast, holdgast. **-ismo** *hei* efnishyggja, efniskenning. **-isto** efnishyggjumaður. **ne-a** ólíkamlegur, líkamalaus, andlegur. **ne-iĝo eðl** breyting efnis í orku.

material/o *her jar* **1** efni, efnisvara. **2** hráefni. **-a** **1** efnislegur. **2** hagnýtur, fjárhagslegur, verulegur. **-e** fjárhagslega. **-ismo** **1** efnishyggja, veraldarhyggja. **2** = **materiismo**. **-isto** **1** veraldarhyggjumaður. **2** efnishyggjumaður. **brul-o** eldiviður, eldsneyti.

Matilda *per* Matthildur.

matine/o síðdegissýning.

matiol/o = **levkojo**.

Matogros/o *ldf* Mato Grosso (háslétta í Brasilíu).

matrac/o dýna, rúmdýna. **-isto** dýnugerðarmaður.

matras/o *efn* eimiflaska, tilraunaflaska.

matriark/a *fél* mæðraveldis-. **-eco** mæðraveldi.

matric/o **1** steypumót. **2** leturmót. **3** mót. **4** *stæ* fylki. **5** *jar* = **gangujo**.

matrikari/o = **kamomilo**.

matrikul/o **1** meðlimaskrá, innritunarbók. **2** innritunarskírteini. **-i, en-igi** *áhr* innrita, skrásetja.

matron/o **1** (há) Rómverjum hefðarkona. **2** virðuleg öldruð kona, maddama.

matros/o *sig* óbreyttur háseti.

matur/a **1** *gra* þroskaður. **2** fullorðinn. **3** þaulhugsaður. **4** *ver* fallinn í gjalddaga. **-eco** **1** þroski. **2** fullþroski. **3** *ver* gjalddagi. **-igi** þroska, þróa. **-iĝi** þroskast. **-iĝo** þroski. **-ulo** fullþroskaður maður, fullorðinn maður. **ne-a** óþroskaður. **tro-a** ofþroskaður. **fru-a** bráðþroska.

matutin/o *kaþ* morgunsöngur.

maŭr/o *per* Mári. **-a** máriskur. **M-io, M-ujo, M-lando** *ldf* **1** Málaland. **2** Míritanía.

Maŭric/o *per* Maris.

Maŭrici/o *ldf* Míritíus. **-a** míritískur. **-ano** Míritíusmaður, Míritíusbúi.

Maŭ Ze-dong *per* Maó Zedong, Maó Tse-tung.

maŭzole/o leghöll, grafhýsi.

mav/a *ská* slæmur, illur, vondur.

Mazda/o *trú* Mazda. **-ismo** Mazdatrú, Mazdaismi. **-isto** Mazdatrúarmaður.

mazurk/o masúrki.

mazut/o *efn* svartolía (= **peza oleo**).

Me *efn* = **metalo**.

meandr/o bugða. **-i** *áhl* bugðast.

meat/o *lfæ* hlust. **interna akustika -o** taugahlust.

mebl/o húsgagn. **-a** húsgagna-. **-i** *áhr* búa (að) húsgögnum; útbúa. **-aro** húsgögn. **-isto** húsgagnasmiður.

-otenejo húsgagnageymsla. **-ovendisto** húsgagnasali. **sen-igi** tæma, flytja húsgögn úr. **sen-igita** húsgagnalaus. **angul-o** hornskápur. **leter-o** skrifborð. **teler-o** eldhússkápur, diskaskápur, matgagnaborð.

Mecenas/o *sag* Maecenas.

mecenat/o verndari fræði- og listamanna, listfrömuður. **-eco** listamannavernd; örlæti.

meĉ/o *læk* **1** kveikur. **2** kveikiþráður. **3** tapparáður. **-aĵo** **1** tundurpípa. **2** mjótt vaxkerti. **-ujo** kveikilampi.

med/o *ská* mjöður (= **mielakvo, mielvino**).

med/o *per* Međiumaður, Međi. **M-io, M-ujo** *ldf* Međia. **-a** međískur.

medal/o minnispeningur, heiðurspeningur, heiðursmerki. **-i** *áhr* heiðra með heiðurspeningi, veita heiðursmerki.

medalion/o *faĝ* **1** myndarnisti, hárnisti, nisti. **2** stór minnispeningur.

Mede/a *goð* Medea (galdranorn, kona Jasons).

medi/o umhverfi, andrúmsloft. **-a** umlykjandi. **-ologio** umhverfisfræði.

mediaci/o *lög* meðalganga, miðlun, málamiðlun, sáttaumleitun.

medial/o *mfr* miðmynd.

median/o **1** *stæ* miðlína. **2** *töl* miðtala. **3** miðtaug.

mediant/o *tón* miðtónn, þriðja nóta tónstigans. **sub-o** sjöunda nóta tónstigans.

mediastin/o *lfæ* mæti, miðmæti. **-ito** *læk* mætisbólga.

medicin/o *vis* læknisfræði. **-a** læknisfræði-, læknisfræðilegur. **-isto** læknisfræðingur. **-aĵo** lyf, meðal. **jur-o** réttarlæknisfræði. **sociala -o** samfélagslæknisfræði.

Mediĉ/oj *per* Medici-ættin.

medikag/o *gra* refasmári (*Medicago*). **lupol-o** úlfasmári (*Medicago lupulina*).

medikament/o *læk* læknislyf, lyf, meðal.

Medin/o Medína (heilög borg í Sádi-Arabíu).

medit/i *áhl* hugsa, íhuga, brjóta heilann um. **-o** umhugsun, hugleiðing. **-ado** íhugun, hugleiðsla. **-ema** hugsandi, íhugunarsamur. **pri-i** *áhr* hugsa um, íhuga, skoða.

Mediterraneo/o *ldf* Miðjarðarhaf. **-a** Miðjarðarhafs-.

medium/o *trú* læk miðill. **-a** miðils-. **-eco** miðilsgáfa.

medol/o **1** *lfæ* mergur (í dýrum). **2** *gra* mergur (í jurtum). **3** mæna. **-a 1** merg-. **2** mænu-. **-ito** *læk* mergbólga. **-ektomio** mænuskurður, mænunám. **-opatio** mænusýki, mænusjúkdómar. **-radio** *gra* merggeisli. **osto-ito** *læk* bein- og mergbólga.

meduz/o *dýr* marglytta (*Medusa*). **brul-o** = **cianeo**. **grand-oj** skálhveljur, marglyttur (*Scyphozoa*). **vitro-o** = **aŭrelío**.

Meduz/o *goð* Medúsa (skrímsli).

Mefistofel/o, **Mefist/o** *bók* Mefistöfeles, Mefistö. **-a** mefistöfelskur, djöfullegur.

mefit/o *dýr* þefdýr, skunkur (*Mephitis*). **-felo** þefdýrsfeldur. **-a** þefillur, daunillur.

mega/ *vis* mega- (forskeyti eininga 10⁶).

megafon/o gjallarhorn, hátalari, kalllúður.

megalit/o *inn* minnisvarði, bautasteinn. **-a** bautasteins-.

megalol/ *læk* forskeyti sem tákna stór, stærðar-, risa-, stækkaður, *t.d.* **-ezofago** stækkað vélindi. **-kojlo** risaristill. **-hepato** stækkuð lifur, lifrastækkun. **-timuso** stækkaður hóstill.

megalomani/o *læk* mikilmennskuæði, mikilmennskubrjálun, stærisýki, mikilmennskuórar. **-ulo** {mikilmennskubrjálæðingur, stórmennskubrjálæðingur.

megalosaŭr/o *stg* risaeðla (*Megalosaurus*).

megateri/o *stg* risaletidýr (*Megatherium*).

meĝer/o norn, kvenskass, kvenskratti.

Megero/o *goð* Megera (ein þriggja refsínorna (Erinýja)).

megom/o *raf* megaohm, megaóm. **-metro** megohmmælir.

mehar/o fljótur drómedari. **-isto** hermaður sem ríður fljótum drómedara.

meĥanik/o **1** aflfræði. **2** vélfræði (= **aplikata -o**). **-a 1** aflfræðilegur; vélfræðilegur. **2** vélrænn, vélunninn, véla-; ósjálfráður. **-isto** aflfræðingur; vélfræðingur. **ĉiel-o** *stj* stjarnhreyfingafræði. **kvantum-o** *eðl* skammtaafllfræði, skammtafræði (= **ondomeĥaniko**). **tele-o** fjarafllfræði.

meĥanism/o **1** vél, vélbúnaður. **2** tilfærur. **3** vélgengi. **4** *tón* háttur; tækni. **5** *hei* vélgengiskenning.

meĥanist/o **1** aflfræðingur; vélfræðingur. **2** fylgismaður vélgengiskenningar.

meĥaniz/i *áhr* gera vélgengan, vélbúa.

meĥanograf/o *per* tölvutæknir. **-io** tölvusetning, götun.

meĥanoterapi/o *læk* læknisgerðir með beitingu handa og/eða áhaldra véla.

Mehlin/o *ldf* Mechelen (borg í Belgíu).

Mejbom/o *per* Meibom (þýskur læknisfræðingur frá 17. öld). **-aj glandoj** *lfæ* háristarkirtlar. **-ito** *læk* háristarkirtlabólga.

mejl/o míla. **-oŝtono** mílusteinn, mílumerki. **mar-o** sjómíla. **sep-aj botoj** sjömilnaskór.

meĵoz/o *lfe* frumurofsminnkun í brúðfrumum.

mek/i *áhl* (um geit) jarma.

mekan . . . Annar leyfilegur ritháttur á orðstofninum **meĥan** . . ., t.d. **mekaniko** í staðinn fyrir **meĥaniko**.

Mekk/o *inn* Mekka (heilög borg í Sádi-Arabíu).

Mekong/o *ldf* Mekongfljót.

mekoni/o *lfe* barnaat, barnabik, barnasorta.

Meksik/o *ldf* Mexíkóborg. **-ano** Mexíkóborgari. **-io** Mexíkó. **-ia** mexíkóskur, mexíkanskur. **-iano** Mexíkani, Mexíkóbúi. **Nov-** **-io** Nýja-Mexíkó (fylki í Bandaríkjunum).

- mel/o** *dýr* greifingi (*Meles*).
- melampir/o** *gra* krossjurt (*Melampyrum*).
- melanemi/o** *læk* blóðsorta.
- Melanezi/o** *ldf* Melanesía.
- melanin/o** *lfæ* melanín, sortuefni.
- melanism/o** *læk* sorta (ástand, sem einkennist af dökku litarefni í húð, hári og sjónu mannsins).
- melanit/o** *dýr* korpönd (*Melanitta fusca*) (= **nigranaso**).
- melankoli/o** þunglyndi, ógleði, fálæti; hugsýki, amalyndi. **-a** þunglyndur, hugsjúkur. **-ulo** *læk* þunglyndismaður, þunglyndur maður.
- melas/o** sykurleðja, brúnt síróp, melassi.
- Melburn/o** *ldf* Melbourne (hafnarborg í Ástralíu).
- meldu/o** *gra* mygla.
- meleagr/o** *dýr* kalkúnn, kalkúnhani (*Meleagris*). **-ino** kalkúnhæna.
- Meleagr/o** *per* Meleager (forngrískt skáld).
- meleagren/o** *dýr* perluskel (*Meleagrina*) (= **perlokonko**).
- melen/o** *læk* sortusaur.
- meli/o** *gra* (*Melia*). **-acoj** mahóníviðarætt (*Meliaceæ*).
- melilot/o** *gra* steinsmári (*Melilotus*).
- melinit/o** *efn* melínít (sprengiefni), tundur.
- melis/o** *gra* hjartans yndi (jurt) (*Melissa*).
- melitokokoz/o** *læk* Möltusótt.
- melk/i** *áhr* **1** mjólka; tappa. **2** taka, hafa (e-ð) (**el**: út úr). **-ado** mjaltir. **-ebla** hagnýtur. **-ejo** mjólkurbú.
- istino** mjaltakona, mjaltastúlka. **-isto** mjaltamaður. **-omašino** mjaltavél.
- Melkicedek** *bib* Melkisedek.
- Melkior/o** *per* Melkíor.
- melo/o** *dýr* olíubjalla, smyrbljalla (*Meloë*).
- melodi/o** **1** lag, sönglag. **2** laglína. **3** hljómfegurð. **-a** **1** lagrænn, söngrænn. **2** hljómfagur. **-eco** laghæfð, sönghæfð.
- melodram/o** *sag* melódráma, söngleikur, (hjartnæmt) leikrit.
- melolont/o** *dýr* aldinbori (*Melolontha*) (= **majskarabo**).
- meloman/o** *inn* ástríðufullur sönglistavinur. **-eco**, **-io** tónlistaræði, sönglistaræði.
- melon/o** *gra* melóna, tröllepli (*Cucumis melo*). **akvo-o** vatnsmelóna (*Citrullus vulgaris*). **-arbo** = papajo.
- melongen/o** *gra* eggplanta (*Solanum melongena*).
- melope/o** *tón* sönglestur.
- melopep/o** *gra* grasker, kúrbítur (*Melopepo*).
- melopsitak/o** *dýr* úndúlati, ástralskur páfagaukur (*Melopsittacus*).
- Melos/o** Mílos (ein Hringeyja í Eyjahafi).
- Melpomen/o** *god* Melpomene (gyðja harmleikaskáldskapar).
- mem** *mfr* **1** sjálfur. **2** (forskeyti) sjálfs-, *t.d.* **-amo** sjálfelska, eigingirni. **-defendo** sjálfsvörn, neyðarvörn.
- disciplino** sjálfsgá. **-elektita** sjálfkjörinn, sjálfskipaður. **-estimo** sjálfslit. **-evidenta** auðséður, auðsær, sjálfsgöður. **-farita** sem hafist hefur af sjálfum sér. **-ferma** sjálflokandi. **-fido** sjálfstraust; þótti. **-fidema** þóttafullur. **-flamiĝema** sjálfvikveikjandi, eldfimur. **-instruito** sjálfmenntaður maður. **-komprenebla** sjálfsgöður. **-kompreneble** auðvitað, að sjálfsgöðu. **-kono** sjálfspækking. **-konservo** sjálfsvörn. **-kontento** sjálfánægja. **-kontenta** sjálfánægður, sjálfumgláður. **-lerninto** sjálfmenntaður maður. **-lumanta** sjálflysandi. **-mortigo** sjálfsmorð. **-portreto** sjálfsmýnd. **-regeco** sjálfstjórn. **-registra** sjálfritandi. **-riproĉo** sjálfásökun. **-sekva** samfleyttur. **-semiĝinta** sjálfásáinn. **-stara** sjálfstæður. **-veneniĝo** sjálfseitrun. **-vole** af sjálfsdáðum; af fúsum vilja. **-o** sjálf; sérstæði.
- membr/o** *1* *lfæ* limur, útlímur. **2** meðlimur, félagsmaður. **3** *dýr* liður. **la petola -o** = **lango**. **la sekxa -o** = **peniso**. **-aro** **1** allir límir. **2** allir meðlimir, allir félagsmenn, félagatal. **-eco** það að vera meðlimur, staða sem félagsmaður. **dis-igi** slíta sundur; limlesta.
- membran/o** *lfæ* **1** himna, skæni. **2** þynna. **muk-o** slímhimna. **pseŭdo-o** gervihimna. **sero-o** úrhimna.

- Memfis/o** *ldf* **1** Memphis (borg í Bandaríkjunum). **2** = **Menefro**.
- memor/i** *áhr* muna, minnst. **-o** **1** minni. **2** minning. **-e** utanbókar. **-e al** í minningu (e-s), til minningar um. **-ado** það að muna. **-aĵo** **1** minning, endurminning. **2** **-aĵoj** æviminningar. **-ebla** eftirminnilegur. **-igi** minna. **-igo** minning. **-iga** minningar-. **-igaĵo** minjagripur; minnismarki. **-inda** minnisverður, minnisstæður. **-arto** minnislist. **-signo** minnismarki. **-teni** *áhr* hafa hugfast, minnst (e-s). **ne-ebla** óminnilegur. *de post tempo ne-ebla*: frá ómunatíð. **re-i** *áhr* rifja upp, minnst, muna eftir. **re-o** endurminning. **re-igi** **1** minna. **2** minna á. **komputil-ilo** *tæk* tölvuminni.
- memorand/o** *fél* **1** greinargerð. **2** skýrsla; minnisgrein, athugasemd.
- memuar/o** **1** (háskóla)ritgerð. **2** minningarrit.
- menad/o** *trú* Bakkynja.
- menaĝeri/o** **1** dýrabúr. **2** dýrasafn, umferðadýrasafn.
- Menandr/o** *per* Menandros.
- menci/i** *áhr* minnst á, nefna, víkja að. **-o** umgetning, umtal. **honora -o** viðurkenning (í samkeppni).
- inda** umtalsverður. **ne-inda** minnstu ekki á það, það er ekkert.
- mend/i** *áhr* panta, biðja um. **-o** pöntun. **-adi** *áhr* senda fasta pöntun. **-ado** *hag* eftirspurn. **-ilo** pöntunarseðill, pöntunareyðublað. **-olibro** pöntunarbók, pantanabók. **antaŭ-i** *áhr* panta fyrirfram. **mal-i** *áhr* afpanta.
- Mendel/o** *per* Mendel (grasafræðingur). **-ismo** *lif* mendelismi.
- mendelevi/o** *efn* mendelevíum, mendelevín (*Md*).
- Menefr/o** *sag* Memfis (í Egyptalandi).
- Menela/o** *bók* Menelás (Atreifsson, konungur í Spörtu).
- menestrel/o** *per inn* (miðalda)söngvari, farandsöngvari, farandskáld.
- menhir/o** *fru* drúidasteinn, bautasteinn.
- meniant/o** *gra* horblaðka (*Menyanthes*); reiðingsgras (*M. trifoliata*).
- mening/o** *lfæ* mengi, heilahimna. **-ito** *læk* heilahimnubólga, mengisbólga.
- menisk/o** **1** *ljó* skálarlinsa, linsa íhvolft öðrum megin og kúpt hinum megin. **2** *eðl* bogið vatnsyfirborð í þröngu röri. **3** *lfæ* liðþófi, liðmáni.
- menisperm/o** *gra* sigðarfræ (*Menispermum*) (= **lunsemo**). **-acoj** sigðarfræsætt (*Menispermaceæ*).
- menopaŭz/o** *lfe* tíðalok, tíðahvörf.
- mens/o** sál, hugur. **-a** sálar-, sálarlegur, andlegur, hugar-. **-a kalkulado** hugarreikningur. **-ostato** hugarástand.
- mensog/i** *áhl* ljúga, skrökva, segja ósatt. **-o** lygi, ósannindi, skrök. **-a** ljúgandi, skrökvandi, lygi-. **-ema** lyginn, ósannsögull, skrökvís. **-ulo** lygari, lygalaupur, skrökvari. **-isto** lygari, ósannindamaður.
- menstru/o** tíðir (kvenna), klæðaföll. **-a** tíða-. **la -a ciklo** tíðaumferð, tíðatímabil.
- ment/o** *gra* mynta (*Mentha*).
- mentol/o** *efn* mentól.
- menton/o** *lfæ* haka.
- mentor/o** ráðgjafi, leiðbeinandi.
- menu/o** **1** matseðill; matskrá. **2** *upp* valmynd.
- menuet/o** *inn* menúett.
- menur/o** *dýr* lýrufugl (*Menura*) (= **lirvostulo**).
- menuver/o** hvítt hreysikattarskinn.
- merbromin/o** *lyf* merbrómín.
- mercero/o** smávörur, hannyrðavörur, saumavörur. **-aĵo** = **mercero**. **-ejo** saumavöruverslun, hannyrðabúð, hannyrðaverslun. **-isto** hannyrðavörusali.
- merd/o** *nýy* kúkur, saur, skítur. (*upphr.*) sjít.
- meretric/o** *ská* (há Rómverjum) gleðikona, mella. **-i** *áhl* bjóða sig fram sem mella.
- mergi/i** *áhr* *tæk* sökkva (e-u), láta í kaf, dýfa (**en**: í). **-iĝi** sökkva, fara í kaf. **mal-i** *áhr* taka upp (úr vatni). **mal-iĝi** koma upp til yfirborðsins. **-okloŝo** köfunarbátur.
- mergul/o** *dýr* haftyrdöill (*Mergulus alle*) = **urio**.
- merĝ/o** *dýr* gulönd, stóra toppönd (*Mergus merganser*).
- meridian/o** **1** *stj* hábaugur, hádegisbaugur **2** *ldf* lengdarbaugur.
- merin/o** *dýr* merínósauður. **-lano** merínóull.
- mering/o** *mat* marengs, snjókaka.

- meristem/o** *gra* vaxtarvefur (= **kreskopinto**, **kreskopunkto**).
- merit/i** *áhr* eiga skilið, verðskulda. **-o** *trú* verðleiki, tilverknaður. **-a** lofsverður, góðs maklegur, góðra gjalda verður, verðugur. **-e**, **laŭ-e** að maklegleikum. **-aĵo** makleg málagjöld. **mal-o** galli, skortur, ávirðing. **sen-a** óverðugur.
- merizo** *gra* villikirsber. **-ujo**, **-arbo** villikirsberjatré (*Cerasus avium*).
- merkantilism/o** *hag* kaupauðgissstefna, merkantilismi.
- merkaptan/o** *efn* merkaptan (efni sem inniheldur merkaptóhóp).
- merkat/o** **1** markaður, markaðssvæði. **la Eŭropa -o** Evrópumarkaður. **nigra -o** svartur markaður.
- merkred/o** miðvikudagur. **Cindro-o** öskudagur.
- Merkur/o** **1** *god* Merkúr. **2** *stj* Merkúrius (reikistjarna).
- Merkuri/o** = **Merkuro**.
- merl/o** *dýr* svartþröstur (*Turdus merula*).
- merlang/o** *dýr* lýsa (*Gadus merlangus*).
- merlen/o** *sig* landlínulykkja.
- merluĉ/o** *dýr* lýsingur (*Merluccius*).
- merop/o** *dýr* býflugnagleypir, býsvelgur (*Merops*).
- Merov/o** *per* Mervík. **-idoj** Mervíkingar.
- mes/o** *kaĵ* messa, altarisakramenti. **kanti -on** syngja messu. **alta -o** hámessu. **mallaŭta -o** lesin messa, lesmessa. **nigra -o** svört messa. **-vazoj** messubúnaður. **-vesto** messuklæði, messuskrúði.
- mes/o** *lfæ* = **mesoo**.
- mesaĝ/o** skilaboð, orðsending. **-isto** sendiboði, boðberi.
- Mesalin/o** *per* Messalína.
- mesembriant/o** *gra* hádegisblóm (sumarblóm) (*Mesembryanthemum*).
- Mesi/o** Messías, Kristur, hinn smurði. **-a** Messíasar-. **la -aj profetaĵoj** spádómar um Krist. **-ado** Messíasarkviða. **-anismo** Messíasartrú.
- Mesidor/o** *inn* uppskerumánuður (10. mánuður í almanaki frönsku byltingarinnar, 20. júní – 18. júlí).
- Mesin/o** *ldf* Messína (hafnarborg á Sikiley). **-a** **Markolo** Messínasund.
- meskalin/o** *efn* *sál* meskalín.
- meso/ lfæ** (forskeyti í vísindaorðum) -hengi, *t.d.* **-entero** hengi, garnahengi. **-apendico** botnlangahengi.
- kojlo** ristilshengi. **-gastro** magahengi. **-nefro** frumnýra, miðnýra. **-o** hengi.
- mespil/o** *gra* mispilber. **-ujo**, **-arbo** mispilberjatré (*Mespilus germanica*).
- Mess/o** *ldf* Metz (borg í Lóthring).
- mestizo** mestísi, kynblendingur (af Evrópu- og indíánakyni).
- met/i** *áhr* leggja, setja, láta. **-i demandon al** beina spurningu til. **-i fidon sur** treysta. **-i plendon ĉe** bera fram kæru til. **-i kulpon sur** kenna (e-m) (**pro** = um). **-i sian esperon en** binda vonir sínar við. **-i sian atenton sur** gefa gaum að. **-o** lagning, setning. **-ado** **1** lagning. **2** föst setning. **al-i** *áhr* **1** bæta við. **2** setja á, setja í (með **al**). **antaŭ-i** *áhr* leggja fram, færa fram. **apud-o** hliðsetning, hjásetning. **de-i** *áhr* **1** taka af, setja af, taka frá, setja frá. **2** leggja niður. **dis-i** *áhr* **1** dreifa. **2** rýma frá sér. **dis-o** *sig* særými. **el-i** *áhr* **1** sýna; reka fram. **2** leggja í. **3** leggja sig í (hættu), hætta. **4** leggja fram. **el-iĝi** standa fram. **el-ado** **1** sýning. **2** það að hætta. **el-aĵo** **1** sýnisgripur. **2** úttak. **en-i** *áhr* færa inn, setja inn, stinga (inn). **en-o** innfærsla, innskot, innlag. **for-i** *áhr* **1** leggja burt. **2** yfirgefa; afklæðast. **inter-i** *áhr* setja á milli. *inter-i blankajn foliojn en libron*: setja óprentuð milliblöð í bók. **sin inter-i** fara í bága (**inter**: við); skipta sér af, skerast í leikinn. **kontraŭ-i** *áhr* setja á móti. **kun-i** *áhr* **eðl** **1** setja saman, skella saman. **2** draga saman, þrengja; fella (tjald). **kun-o** **1** samsetning. **2** samdráttur. **kun-ado** samsetning. **kun-aĵo** samband; samsett orð. **kun-ita** *gra* samsettur. **pri-i** *áhr* leggja á, búa til. **re-i** *áhr* setja aftur. **sub-i** *áhr* **1** beygja fyrir, leggja undir sig, brjóta undir sig, yfirbuga, kúga. **2** leggja fram. **3** setja undir, setja skör lægra. **sub-i sin**, **sub-iĝi** gefast upp, láta undan, viðurkenna. **sub-iĝo** undirgefni, hlýðni. **sub-iĝi** neyða til að gefast upp. **super-i** *áhr* setja yfir. **sur-i** *áhr* **1** setja ofan á, leggja á. **2** fara í, klæðast (e-u), færa sig í, setja upp. **tra-i** *áhr* þræða. **trans-i** *áhr* **1** yfirfæra. **2** = **transmisii**. **trans-iĝo** yfirfærsla, ummyndun.
- meta/** *vís* forskeyti í efnaheitum sem táknar skipti, meta-. **-pozicio** meinvarp, meinrek. **-dihidroksibenzeno** metadíhýdroxybensen.
- metabol/o** *lif* efnaskipti.

- metacentr/o** *eðl* málmiðja.
- metafizik/o** *vís* háspeki. **-isto** háspekingur. **-a** háspekilegur.
- metafoni/o** *mfr* hljóðvarp.
- metafor/o** myndlíking. **-a** myndhverfur, myndrænn.
- metakarp/o** *efn* miðhönd.
- metakrilat/o** *efn* metakrýlat. **-a acido** metakrýlsýra.
- metal/o** *efn* málmur. **-a 1** málm-, úr málm. **2** málmhljómandi; málmkenndur; málmgljáandi. **-igi, -izi** málmhúða, húða. **-dona** málmríkur. **du-ismo** tvöfaldur myntfótur. **mono-ismo** einfaldur myntfótur.
- metaldehyd/o** *efn* metaldehyð.
- metalografi/o** *vís* málmfræði.
- metaloïd/o** *efn* málmleysingi.
- metalurgi/o** málmnámufræði, málmvinnslufræði. **-a** málmvinnslufræði. **-isto** málmvinnslufræðingur, málmfræðingur.
- metamer/o** *lfæ* frumdeild (í fósturfræði), frumliður.
- metamorfa jar** (um berg) myndbreyttur.
- metamorfoz/o 1** ummyndun, hamskipti. **2** *dýr ste* (í líffræði og jarðfræði) myndbreyting. **3** gerbreyting. **-i áhr** **1** láta skipta um ham, breyta (í aðra veru). **2** gerbreyta.
- metan/o** *efn* mýragas, metan.
- metanal/o** *efn* metanal, formaldehyð.
- metanol/o** *efn* tréspíritus, metanól.
- metapsiki/o** dulþálarfræði (= **parapsikologio**).
- metastabil/a** *eðl* hálfstöðugur.
- metatars/o** *lfæ* framrist.
- metatez/o** *mfr* hljóðavíxl, stafavíxl.
- metazo/o** *dýr* fjöllumungur. **-oj** fjöllumungar (Metazoa) (= **plurceluloj**).
- mete/o** *veð* loftský, loftatburður. **-ologo** veðurfræðingur. **-ologio** veðurfræði. **-bulteno** veðurfréttir.
- stacio** veðurstofa.
- metempsikoz/o** *trú* sálnaflakk.
- meten/o** *efn* metýlen.
- metencefal/o** *lfæ* afturheili.
- meteor/o** loftsteinn.
- meteorism/o** *læk* uppþemba, belgingur.
- meteorolog/o** veðurfræðingur.
- meteorologi/o** veðurfræði.
- meti/o** iðn, handiðn, atvinna. **-a** iðn-, atvinnu-. **-ejo** vinnustofa. **-isto** handiðnarmaður. **-lernanto 1** iðnnemi. **2** frímúrari af lægstu gráðu. **ne-isto** ólærður maður.
- metil/o** *efn* metýl. **-alkoholo** metýlalkóhól, tréspíritus, metanól. **-klorido** metýlklóríð. **-violo** metýlfjólublátt.
- metilen/o** *efn* metýlen. **-bluo** metýlenblátt.
- metod/o** *vís eðl rafrtæ 1* aðferð, vinnubrögð, háttur. **2** mælingaaðferð. **diferenciala -o** mismunaraðferð.
- kompensa -o** jafnaaðferð. **nul-o** núllaðferð. **substitua -o** skiptiaðferð. **-a** reglulegur, vísindalegur, skipulegur. **-aro** aðferðir. **-iko** vísindaleg vinnubrögð. **-ismo** meþóðismi. **-isto** meþóðisti. **-ologio** vísindaleg vinnubrögð.
- igi** koma reglu á.
- metoksi/** *efn* sem inniheldur metoxihóp.
- metoksil/o** *efn* metoxýl.
- metonimi/o** *mfr* nafnskipti, óeiginlegt nafn, nafnhvörf (*t.d.* **krono** fyrir **reĝeco**, **tablo** fyrir **tablanaro**).
- metop/o** *hús* ferningur (í bitaskreytingu bygginga í dórískum stíl).
- metr/o** *eðl tæk 1* metri, stika. **2** háttur, bragarháttur. **-a** metra-. **-a sistemo** metrakerfi. **-ologio** mælingafræði.
- centi-o** sentímetri. **deci-o** desímetri. **deka-o** dekametri. **kilo-o** kílómetri. **mili-o** millímetri.
- metr/o** *vís* (viðskeyti) -mælir.
- metret/o** *bib* mælir, hebresk mælieining (á *grísku metretes*, = c. 39,39 lítrar, sbr. Jóh. 2⁶).
- metrik/o 1** bragfræði. **2** *stæ* firð.
- metrit/o** *læk* legbólga.

metro/o *umf* borgarjárnbraut; neðanjarðarbraut.

metronom/o *tón* taktmælir.

metropol/o **1** móðurland. **2** höfuðborg, heimsborg; móðurborg. **-a** heimsborgar-, höfuðborgar-.

metropolit/o *kri* erkibiskup (einkum hjá grísk-kaþólskum mönnum).

Metuŝelah *bib* Metúsala.

mev/o *dýr* mávur. **-oj** mávaætt (= **laredoj**). **rab-o** kjói (*Stercorarius*). **arĝenta -o** silfurmávvur (*Larus argentatus*). **rid-o** hettumávvur (*Larus ridibundus*).

mez/o *hlj* **1** miðja. **2** meðalvegur. *la ora -o*: hinn gullni meðalvegur. **3** miðtunga. **-a** **1** mið-. **2** meðal-, meðaltals-. **-e** að meðaltali. **-e de** **1** meðal. **2** í miðju. **3** í miðjum (miðri, miðju). **-ulo** miðframherji. **M-** -Afriko Mið-Afrika. **M-** -Afrika Respubliko Mið-Afríkulýðveldið (= **Centr-Afrika Respubliko**). **M-** -Ameriko Mið-Ameríka. **M-** -Eŭropo Mið-Evrópa. **-aĝa** miðaldra. **-arterio** miðslagæð. **-odermo** miðlag. **-diastola** meðalslagabils-, meðalaðfalls-. **-encefalo** miðheili. **-epoko** miðaldir. **-epoka** miðalda-. **-etaĝo** miðhæð. **-maste** á stórsigllunni. **-muro** miðveggur. **-nokto** miðnætti. **-onombro**, **-nombro** meðaltal. **-nombre** að meðaltali. **-opalata** miðgóm-. **-onefro** frumnýra, miðnýra. **-partio** miðflokkur. **-osoprano** messósópran. **nokto-o** miðnætti. **tag-o** hádegi, miðdegi. **posttag-o** síðdegi, aftann, eftirmiðdagur. **posttag-e** eftir hádegi, síðdegis.

mezalianc/o (um hjúskap) misræði. **eniri en -on** taka niður fyrir sig.

mezant/o *stæ* miðlína (lína frá horni þríhyrnings á mótstæða hlið miðja).

mezenter/o = **mesoentero**.

mezere/o *gra* töfratré (*Daphne mezereum*).

mezoderm/o *lfæ* miðlag.

mezolotik/o *fru* miðsteinöld.

mezomeri/o *eðl efn* herma, meðsvæiflun. **-a** hermi-.

mezon/o *eðl* miðeind, mesóna. **-teorio** miðeindarkenning, mesónukenning.

Mezopotami/o *sag* Mesópótamía.

mezotint/o svartlitamynd.

mezozoik/o *jar* miðlífsöld.

mezur/i *áhr* mæla. **-o** *ská tón pre* **1** mæling. **2** mál. **3** mæld stærð. **4** hóf, hófsemi. **5** bragarháttur. **6** taktur, hljóðfall. **7** línulengd. **-ado** mæling. **-aĝo** mælingarupplýsingar. **-ateco** hóf, hófsemi. **-ebla** mælanlegur. **-iĝi** mælast, vera mældur. **-ilo** mælir, málband, mæliband, mælisnúra, reglustika o.þ.u.l. **-isto** mælingamaður. **-bendo**, **-rubando** mæliband. **-flakono** mæliflaska. **-glaso** mæliglas. **al-i** *áhr* máta (föt). **ĉirkaŭ-o** vídd, ummál. **du-ila** mældur eftir tveimur mælikvörðum. **laŭ-a** sem fer vel. **laŭ-e** eftir máli. **laŭ-e kiel** hlutfallslega sem. **nekun-ebla** ósambærilegur, óviðmiðanlegur, ekki sambærilegur. **ne-ebla** ómælanlegur; óendanlegur. **sen-a** takmarkalaus. **super-a** hóflaus. **angul-i** *áhr ldm* mæla horn (e-s). **angul-ilo** *stæ* hornamælir. **egal-a** jafn, stöðugur, reglulegur. **egal-e** jafnt. **gren-o** skeppa. **mam-o** brjóstvídd. **paŝ-i** *áhr* mæla í skrefum. **plen-e** fyllilega, algjörlega. **pug-o** mjaðmavídd. **tali-o** mittismál, mittisvídd. **ter-i** *áhr* mæla (land). **ter-a stango** landmælingastafur. **ter-isto** landmælingamaður.

¹**mi** *mfr* ég. **-a** minn. **-aĝo** það sem ég á.

²**mi** mí, E (í söngfræði).

mi/ lfæ forskeyti sem táknar vöðva, *t.d.* **-algio** vöðvaþrautir, vöðvagigt, vöðvahvot. **-astenio** vöðvaslen, vöðvaþreyta. **-ofibretoj** bandavefur. **-kardio** hjartavöðvi. **-ito** vöðvabólga. **-omo** vöðvaæxli. **-ono** vöðvaeining.

miasm/o *vís* sóttneymi (í lofti, vatni eða jarðvegi).

miaŭ/i *áhl* mjálma. **-o** mjálm.

miceli/o *gra* sveppflækja.

Micen/o *sag* Mýkena. **-a** Mýkenu-. **-ano** Mýkenubúi.

micet/o *gra* sveppur, mygla. **-ologio** sveppafræði. **-ozo** *læk* myglusýki, sveppsýki. **dermato-ozo** hörundsmygla.

miĉel/o *eðl efn* misella.

Miĉigan/o *ldf* Michigan (fylki í Bandaríkjunum). **-lago** Michiganvatn.

Midas/o *goð* Mídas (konungur í Frygíu).

midriaz/o *læk* ljósopsvíkkun. **-iga drogo** ljósopsvíkkunarlyf.

midŝipman/o *sig* (í breska flotanum) sjóliðsforingjaefni.

miel/o hunang. **-a** **1** hunangs-. **2** hunanglegur, hunangsætur. **3** mjúkmáll, mjúkur, tungumjúkur, undurbliður.

-akvo mjöður. **flor-o** hunang (blóma).

mien/o *læk* svipur, yfirbragð, útlit. **-i áhl** líta út. **-leganto** svipfræðingur. **-ludo** svipbrigði, svipbrigðalist. **grav-a** alvarlegur á svip. **grav-eco** alvara, alvörufefni, alvörusvipur. **rigid-a** stirður.

migal/o *dýr* fuglakónguló (*Mygale*) (= **birdaraneo**).

migdal/o *gra* mandla. **-a efn** möndlu-. **-a sukeraĵo** = **nugato**. **-a oleo** möndluolía. **-ata acido** möndlusýra. **amara -o** beisk mandla (*Prunus amygdalus*, var. *amara*). **-ujo, -arbo** möndlutré (*Prunus amygdalus*). **ter-o** jarðmandla (*Cyperus esculentus*).

migr/i *áhl* *dýr* ferðast um, fara, flytjast (úr e-m stað í annan). **-anta birdo** farfugl. **-a farand-**, farandi, flakkandi, flökku-. **-ado** búferlaflutningar; þjóðflutningar, brottflutningur; ferðir (fugla). **-emo** flökkuþrá. **ek-i** *áhl* fara af stað. **el-i** *áhl* flytja (af landi) burt, flytjast úr landi. **el-ado** flutningur af landi burt. **en-i** *áhl* flytjast inn (í land). **en-ado** innflutningur (fólks). **for-i** *áhl* flytjast brott. **trans-i** *áhl* *trú* flytjast í annað land. **trans-ado 1** útflutningur; ferð, flakk. **2 la trans-ado de la animoj** sálnaflakk.

migren/o *læk* mígrena, mígreni.

mihrab/o = **horniĉo**.

Miĥa *bib* Míka (spámaður).

Miĥael/o *per* **1** Mikael. **2** = **Mikelo**.

mijoz/o *læk* sjúkdómar af valdi flugna.

mikad/o *inn* míkadó, keisari (í Japan).

Mikel/o *per* Mikjáll. - **-Anĝelo** Michelangelo. **-festo** Mikjálsmessa.

Miken/o = **Miceno**.

mikologi/o = **micetologio**.

mikoriz/o *gra* svepprót, sveppþræðir.

mikoz/o = **micetozo**.

mikro/ *vís* míkró- (forskeyti eininga 10^{-6}).

mikro/ *læk líf* míkró-; smá-, ör-, *t.d.* **-cefalo** smáhöfði. **-kosmo** smáheimur. **-filmo** míkrófilma. **-kanelita** grópaður. **-organismo** örvera. **-kokoĵ** hnettllur.

mikroamper/o míkróamper.

mikrob/o *líf* smávera, örvera, gerill. **-a** gerla-, örveru-. **-ologio** örverufræði. **-odetrua** örverudrepanði.

-icido *læk* örverueitur. **kontraŭ-a** sem notað er til að drepa örverur.

mikrobiolog/o örverufræðingur. **-io** örverufræði.

mikrofilm/o *ljó* míkrófilma. **-i** *áhr* taka míkrófilmur af.

mikrofon/o *eðl* hljóðnemi.

mikrokanel/o *tón* örfinn skurður (á hljómplötu).

mikrokok/o *líf* hnettla.

mikrokosm/o **1** smáheimur. **2** maðurinn (sem heimur út af fyrir sig).

mikrometr/o smáðarmælir, míkrómælir, míkrókvarði, smámælir.

mikron/o *eðl* mikron, míkrómetri.

Mikronezi/o *ldf* Míkrónesía.

mikropil/o *gra* eggmunni (í frævu fræplantna).

mikroskop/o smásjá. **-a** **1** smásjár-, smásær. **2** örsmár. **-io** smásjárannsókn. **ultra-o** örsjá.

mikrospor/o *læk* raformur; snoðgeit.

mikrot/o *dýr* akurmús (*Microtus*).

mikrotom/o *eðl* smáskeri.

miks/i *áhr* **1** blanda, blanda saman. **2** blanda í. **3** rugla, rugla saman. **4** stokka (spil). **sin -i** skipta sér (**en:** af), sletta sér fram (**en:** í), skerast í leikinn. **-a** blandaður. **-ado** blöndun. **-aĵo** blanda, sambland. **-ebla** blöndunarhæfur. **-iĝi** blandast saman. **-ilo** blandari. **-ita** blandaður; blandinn, blendinn. **al-i** *áhr* blanda (e-u) í. **al-aĵo** sori. **dis-i** *áhr* leysa upp. **en-i** **sin**, **en-iĝi** skipta sér (**en:** af), blanda sér (**en:** í). **en-iĝo** bági, afskipti. **en-iĝema** áleitinn, nærgöngull. **fuŝ-i** *áhr* spilla, þynna, falsa. **fuŝ-o** eyðilaggt letur. **inter-i** *áhr* **1** blanda saman. **2** rugla saman. **inter-iĝi** **1** blandast saman. **2** ruglast saman. **kun-itaĵo** efnispartur. **mal-i** *áhr* greina í sundur, skilja, aðskilja. **sen-a** óblandaður. **bat-i** *áhr* hræra. **beton-ilo** steypuhrærvél. **-amaso** sambland, samsull; blanda. **-banejo** sameiginlegur sundstaður. **-devena** af blönduðum uppruna kominn; kynblandaður. **-kolora** mislitur. **-konsista** sundurleitur. **-poto** syrpa; lagasyrpa. **-rasa** kynblandaður.

-**ospeca** frábrugðinn; ólíkur. -**edziĝo** blandað hjónaband, hjónaband milli kynþátta; hjónaband milli trúflokka.

miksedem/o *læk* slímþjúgur, spiklopi, hvapi.

miksin/o *dýr* slímáll (*Myxine*).

miksom/o *læk* slímvefjaræxli.

miksomatoz/o *læk* kanínusótt.

miksomicet/oj *gra* slímsveppir (*Myxomycetes*) (= **mukfungoj**).

mikstur/o *læk* mixtúra, blanda.

mil þúsund. -**a** þúsundasti. -**o** þúsund. -**obla 1** þúsund sinnum. **2** þúsundfaldur. -**ono** (einn) þúsundasti, þúsundasti hluti. -**ope** þúsundum saman. -**jaro, jar-o** þúsund ára skeið, þúsund ára bil.

Milan/o *ldf* Milanó (borg á Norður-Ítalíu). -**io** Milanó-hérað.

mild/a blíður, mildur, mjúkur. -**e** blíðlega, hægt. -**eco** mildi, vægð. -**igi** milda, draga úr, lina, sefa. -**igaj cirkonstancoj** málsbætur. **mal-a** harður, grimmur.

mili/ *vis* millí- (forskeyti eininga 10^{-3}).

mili/o *gra* hirsí (*Panicum milliaceum*).

miliar/a *læk* -**a erupcio** svitabólur. -**a febro** svitabólusótt. -**a akuta tuberkulozo** dreifberklar, berklafár (= **granulozo**).

miliard/o milljarður, þúsund milljónir (10^9). -**ono** milljarðasti hluti. -**ulo** milljarðamæringur.

milici/o landvarnarlið. -**ano** landvarnarliði, landvarnarmaður.

million/o milljón, miljón (10^6). -**a** milljónasti. -**ono** milljónasti hluti. -**ulo** milljónamæringur.

milit/i *áhl* heyja stríð (**kontraŭ**: gegn), eiga ófrið (**kontraŭ**: við), herja. -**o** stríð, ófriður, styrjöld. **enlanda** -**o** borgarastyrjöld. -**a** her-, hernaðar-. -**e 1** með hernaði. **2** hermannlega. -**ado** hernaður. -**aĵoj** stríðsverk. -**anto** hermaður, stríðsmaður. -**ema** herskár. -**estro** yfirhershöfðingi. -**ismo** hervaldsstefna. -**isto** hermaður; herveldissinni. -**istaro** her. -**difektoj** *lög* styrjaldartjón. **al-i** *áhr* taka herfangi, vinna með hernaði, leggja undir sig. **kruc-o** krossferð. **kruc-isto** krossfari. **movo-o** hreyfanlegt stríð, hreyfanlegur hernaður. **sido-o** skotgrafastríð. -**akiri** taka herfangi. -**iro** herferð.

militarism/o hervaldsstefna, vígbúnaðarstefna. **kontraŭ-o** stríðsandstaða; vígbúnaðarandstaða.

militarist/o herveldissinni; vígbúnaðarsinni. **kontraŭ-o** stríðsandstæðingur; vígbúnaðarandstæðingur.

Miltiad/o *per* Miltiades (hershöfðingi og stjórnmálamaður í Aþenu að fornu).

Milton/o *per* Milton (enskt skáld).

milv/o *dýr* gleða (*Milvus milvus*).

Milvoki/o *ldf* Milwaukee (iðnaðarborg í Bandaríkjunum).

mim/o 1 látbragðsleikari. **2 = mimbirdo**. -**i** *áhr* leika látbragðsleik, stæla. -**iko** látbragðslist, bendingamál, svipbrigðalist, eftirhermuleikur. -**birdo** háðfugl, apafugl.

mimeograf/o *tæk* fjölritari. -**i** *áhr* fjölríta.

mimetism/o *dýr* verndarlíking (dýra).

mimoz/o *gra* mímósa, skilningsjurt (*Mimosa*). -**acoj** mímósuætt (*Mimosaceæ*). **sentema -o** *gra* (= **sensitivo**).

mimul/o *gra* apablóm (*Mimulus*).

¹**min/o 1** náma, námugöng. **2** *her sig* tundurdufl. **3** *her* sprengihola. -**a** námu-. -**i** *áhr* leggja sprengjur í. -**aĵo** námugrjót, málmgrýti. -**ejo** náma, námustaður. -**isto 1** sprengjugrafarmaður, sprengjuleggjari. **2** námumaður. **kontraŭ-i** *áhr* leggja sprengju undir sprengju óvinarins. **sen-igi** hreinsa af tundurduflum. **sub-i** *áhr* grafa undan. **tra-i** *áhr* leggja tundurdufl í (haf). **flos-o** laust tundurdufl, flotdufl. **fer-o** járnnama **or-o** gullnama. **sal-o** saltnama. **ŝton-o** grjótnama. **sal-ejo** saltnama. **karbo-ejo** kolanama. **marmor-ejo** marmaranama. -**bari** *áhr* loka með tundurduflum. -**balai** *áhr* hreinsa af tundurduflum. -**semi** leggja tundurdufl.

²**min/o** *hag* (forn mynt) mína, pund.

minac/i *áhr* 1 ógna, hóta, heitast við. **2** vofa yfir. -**o 1** hótun, ógnun. **2** ógn, fyrirboði. -**a** skaðvænn; yfirvofandi, illsvitandi.

minaret/o bænhústurn, mínaretta.

minc/a *ská* þunnur, mjór, grannur, magur.

Mindana/o *ldf* Mindanao (ein af Filippseyjum).

mineral/o steinefni, steintegund, steind. -**a** steina-, steinefna-. **la -a regno** steinaríkið. -**a akvo** ölkelduvatn.

- igi** *efn* **1** bæta sóða við. **2** gera steinefnaríkan. **sen-igado** *læk* steinefnatap.
- mineralog/o** *vís* bergfræðingur, steindafræðingur. **-io** bergfræði, steindafræði. **-ia** bergfræði-, steindafræði-.
- Minerv/a** *god* Minerva.
- Minesot/o** *ldf* Minnesota (fylki í Bandaríkjunum).
- mini/o** *efn* menja.
- miniatur/o** smámynd. **-a** lítill, smár, smækkaður. **-i** *áhr* mála smámynd. **-isto** smámyndamálari. **-igi** *tæk* smækka.
- minimum/o** lágmark. **-a** lágmarks-, minnstur. **-e 1** í minnsta lagi. **2** að minnsta kosti. **-iganto** *stæ* lággildispunktur.
- ministeri/o** ráðuneyti; starfsfólk ráðuneytis.
- ministr/o** ráðherra; ráðgjafi. **la -o de la Eksterlandaj Aferoj** utanríkisráðherra. **-o de la Financoj** fjármálaráðherra. **senpostena -o** ráðherra án ráðuneytis. **-aro** ríkisstjórn, ráðherrar. **-ejo** ráðuneyti; starfsfólk ráðuneytis. **ĉef-o** forsætisráðherra. **sub-o** aðstoðarráðherra; ráðuneytisstjóri.
- Mino/o** *god* Mínos (konungur á Krít). **-a** mínóískur, fornkrítverskur. **-taŭro** *god* Mínótáros.
- minor/a** *læk 1* tón moll; smá-. **2** minni, minniháttar, lægri. **la -aj profetoj** *bib* minni spámenn. **-a termo** *hei* undirliður (í rökfræði).
- minoritat/o 1** *lög* ófullveðja aldur. **2** minnihluti.
- Minork/o** *ldf* Menorka.
- minstrel/o** = **menestrello**.
- minus** mínus, að frádrægni.
- minuskl/o** lágstafur.
- minut/o 1** mínúta. **2** augnablik, andartak. **3** *stæ* bogamínúta. **-a 1** mínútu-. **2** augnabliks-, andartaks-, skammvinnur. **-e** um smástund.
- miocen/o** *jar* miósen.
- miogal/o** *dýr* moskus-snjáldursmús (*Myogale*).
- miokardi/o** *lfæ* hjartavöðvi. **-ito** hjartavöðvabólga, neggbólga.
- miop/a 1** *læk* nærsýnn. **2** skammsýnn. **-eco 1** *læk* nærsýni. **2** skammsýni. **mal-a** fjarsýnn.
- mioz/o** *læk* litusamdráttur; litukrampi, ljósopsþrengsli. **-a drogo** lyf sem þrengir ljósop.
- miozot/o** *gra* munablóm, gleymmérei (*Myosotis*) (= **neforgesumino**).
- mir/i** *áhl* undrast, vera hissa. **-o** undrun, furða. **-a** undrandi, hissa. **-e** með furðusvip. **-aĵo** undur, furðuverk. **-egi** *áhl* vera steinhissa. **-ego** mikil undrun. **-igi** gera hissa, gera undrandi, vekja undrun (e-s).
- inda** furðulegur, merkilegur, dásamlegur. **-indaĵo** undur, furðuverk.
- Mira/o** *stj* Míra (stjarnan o í Hvalnum).
- mirabel/o** *gra* lítill gul plóma. **-ujo, -arbo** gulplómutré (*Prunus instititia* var. *syriaca*).
- miraĝ/o 1** hillingar, tíbrá (= **fatamorgano**). **2** hugarburður, draumsýn.
- mirakl/o 1** kraftaverk. **2** furðuverk, undur. **-a** furðulegur; undursamlegur. **-e** á undursamlegan hátt.
- isto** kraftaverkamaður, sá sem gerir kraftaverk; sá sem gerir undraverk. **-oludo** kraftaverksleikrit.
- mirh/o** *gra* myrra.
- miria/** *stæ* forliður samsettra orða í metrakerfinu sem tákna 10.000, myría-. *t.d.* **-metro** myríametri, tíu kílómetrar.
- miriad/o** ógrynni, ótal.
- miriapod/o** *dýr* þúsundfætla. **-oj** þúsundfætlur (*Myriapoda*).
- mirid/o** *gra* spánarkerfill (*Myrrhis (odorata)*).
- mirik/o** *gra* mjaðarlyng, pors (*Myrica gale*). **-acoj** mjaðarlyngsætt (*Myricaceæ*).
- miring/o** *lfæ* hljóðhimna. **-ito** *læk* hljóðhimnubólga. **-otomio** hljóðhimnustunga.
- miriofil/o** vatnamari (*Myriophylum spiratum*).
- miristat/o** *efn -a acido* múskatsýra.
- miristik/o** *gra* múskattré (*Myristica*). **-acoj** múskatjurtaett (*Myristicaceæ*).
- Mirjam** *per* Mirjam.
- mirliton/o** reyrblístra.
- mirmekofag/o** *dýr* maurbjörn, mauræta (*Myrmecophaga*) (= **formikurso**).
- mirmeleon/o** *dýr* sandverpulirfa (*Myrmeleon*) (= **formikleono**).

- Mirmidon/o** *per* Myrmidóni.
- mirobalan/o** *gra* kirsuberjaplóma.
- mirt/o** *gra* brúðarlauf, myrta (*Myrtus (communis)*). -**acoj** brúðarlaufsætt, myrtuætt (*Myrtaceae*). -**oforma** *lfæ* myrtulaga.
- mirtel/o** *gra* aðalbláberjalyng (*Vaccinium myrtillus*). -**bero** aðalbláber.
- mis/** *mfr* forskeyti sem táknað að gera rangt óviljandi, t.d. -**aŭdi** *áhr* misheyra, heyra skakkt. -**citi** *áhr* koma með ranga tilvitnun. -**kalkuli** *áhr* reikna skakkt, misreikna. -**kompreni** *áhr* misskilja. -**legi** *áhr* lesa skakkt, mislesa. -**paŝi** *áhl* missa fótanna. -**traduki** *áhr* þýða rangt. -**edziĝo** misræði (um hjúskap). -**formo** röng myndun, galli. -**proporcio** skakkt hlutfall. -**angelo** illur engill. -**a 1** skakkur. **2** illur. -**e** illa; á mis; skakkt. -**ulo** illgjörðamaður; illræðismaður. **la M-uloj** hinir bölvuðu.
- misal/o** *kap* (kapólsk) messubók.
- misio/o 1** erindi, köllun. **2** sendiför. **3** trúboð; kristniboð. -**a** trúboðs-; kristniboðs-. -**ejo** trúboðsstöð. -**isto** trúboði. -**ulo** erindreki.
- misilo/o** *her* flugskeyti, eldflug. **anti-o** gagnflugskeyti, gagnflug.
- Misisip/o** *ldf* Mississippifljót. -**io** Mississippi (fylki í Bandaríkjunum).
- mister/o 1** leyndardómur. **2 -oj** launhelgar; leyndarhelgisíðir. -**a** dularfullur, leyndardómsfullur. -**e** dularfullt. -**aĵo** dularfullt mál, leyndardómur.
- mistifik/i** *áhr* blekkja, gabba, leika á. -**o** gabb, blekking.
- mistik/a 1** dulspeki-, dulspekinga-. **2** dularfullur, dulrænn. -**o 1** dulspeki. **2** dulrænn aðráttur. -**emo** dulhyggja, trúgírni. -**ismo** dulspeki, dultrú. -**ulo** dulspekingur.
- mistral/o** *veð* (í Suður-Frakklandi) norðvestanvindur.
- Misur/o** *ldf* Missourifljót. -**io** Missouri (fylki í Bandaríkjunum).
- mit/o** *fél* **1** goðsögn, hetjusaga. **2** skröksaga. **3** (trúar)kenning. -**a 1** goðsagnar-, goðsögulegur. **2** skáldaður. -**igi 1** gera goðsögn úr. **2** gera að trúarkenningu. **sen-igi** draga goðsögn úr. -**ologo** goðsagnafræðingur. -**ologio** goðafræði. -**ologia** goðfræðilegur, goðsagnalegur. -**omanio** *sál* skrökárátta. -**omaniulo** silygari, lygalaupur.
- Mitilen/o** *ldf* Mytilini (grísk eyja og borg í Eyjahafinu).
- miting/o** fjöldafundur.
- mitoz/o** *vis* litningadeiling.
- mitr/o** *kap* mítur. -**i** *áhr* láta mítur á; gera að biskupi. -**ita** sem ber mítur.
- Mitra/o** *goð* Míþra, Mítra. -**ejo** Míþrahof. -**ismo** Míþradýrkun, Míþratrú.
- mitraj/o** *sag* járnarusl, ruslaskot. -**i** *áhr* skjóta með ruslaskoti.
- mitral/o** *her* vélbyssu. -**a 1** vélbyssu-. **2** *lfæ* tvíloku-. -**a valvo** (hjarta)tvíloka. -**a stenozo** tvílokubrenslí. -**a insuficienco** tvílokubilun. -**eto** *her* lítil vélbyssu. -**ito** *læk* tvílokubólga.
- Mitridat/o** *per* Mítrídates. -**izi** gefa smám saman stærri skammta af eitri (til að gera ónæman gegn eitri). -**ismo** Mítrídatismi (ónæmi gegn eitúrhrifum með þessari aðferð).
- mitul/o** *dýr* kræklingur (*Mytilus*). -**ejo** kræklingabakki.
- mizantrop/o** mannhatari. -**eco** mannhatur.
- mizer/o** eynd, örbirgð, basl, skortur, volæði. -**a 1** vesæll, aumur. **2** lélegur, lítillfjörlegur. **3** níðingslegur. -**i** *áhl* vera vesæll, vera aumur, vera þurftugur. -**ulo** aumingi.
- mizerikord/o** *ská* **1** miskunn, miskunnsemi, líkn. **2** náð, vægð.
- mizogin/o** kvenhatari. -**eco** kvenhatur.
- mizomij/o** *læk* mýraköldumý.
- Mjanma/o** *ldf* Mjanmar.
- mjel/o** *lfæ* mæna. -**a** mænu-. -**ito** mænubólga, mergbólga. -**opatio** mænujúkdómar. -**encefalo** mænuheili.
- mjelin/o** *lfæ* taugaslíður.
- M.K.S.-sistemo** *eðl* M.K.S.-kerfi (metra-kílógramma-sekúndu-kerfi).
- M.K.S.A.-sistemo** *vis* M.K.S.A.-kerfi (metra-kílógramma-sekúndu-ampera-kerfi).
- mnemonik/o** minnislist.
- Mnemozin/a** *goð* Mnemosyne (minnisgyðja).
- Moab** *bib* Móab. -**ido** Móabíti. -**idino** móabítisk kona, móabítisk stúlka.
- mobil/o** *fag* órói (skraut).

mobiliz/i *áhr lfe* **1** bjóða út (liði), skera upp herör, vígbúa, hervæða (lið). **2** beita (e-u). **3** gera hreyfanlegan. **-(ad)o** **1** (her)útboð. **2** beiting. **3** liðkun, losun. **mal-i** *áhr* afvopna, senda heim (her), færa í friðartímahorf.

mod/o **1** tíska. **2** *mfr* háttur. **3** *töl* tindatala, fjöltala. **4** *tón* = **modalo** **4**. **-a** tísku-; tískulegur. **-aĵoj** tískuföt, tískuvörur. **-isto** tískuklæðskeri. **-istino** **1** tískusölukona. **2** kvenhattasölukona. **eks-a** farinn úr tísku. **el-iĝi** úreldast, fara úr tísku. **laŭ-a** tískulegur, nýtískulegur.

modal/o **1** *mfr* háttur. Ath. **modo** táknar t.d. framsöguhátt, viðtengingarhátt, boðhátt, en **modalo** nafnhátt, lýsingarhátt o.s.frv. **2** (rökfr.) háttur. **3** *hei* tegund (skynjana). **4** *tón* tóntegund. **-a** háttar-. **-eco** *hei* skilningarvit.

model/o **1** líkan. **2** fyrirmynd. **3** fyrirsæta. **-a** fyrirmyndar-. **-i** *áhr* **1** móta (úr leir *e.p.u.l.*). **2** steypa (í móti). **-igi** móta, mynda; laga (e-ð) (**laŭ**: eftir (e-u)). **-ilo** mót, steypumót. **-ino** sýningarstúlka. **-isto** tískuteiknari. **et-o** líkan. **ark-ilo** *hús* bogamót. **-folio**, **paper-o** mynsturþynna.

moder/a **1** hóflegur, hófsamur. **2** sanngjarn; hæfilegur, skaplegur. **-e** hóflega; hæfilega. **-o**, **-eco** hóf, hófsemi, gætni. **-igi** stilla, temprá, minnka. **mal-a** óhóflegur, hóflaus. **mal-eco** óhóf, eyðslusemi, öfgar.

modern/a nýtísku-, nútíðar-, nútíma-, móðins. **-eco** nýtíska. **-igi** færa í nútímahorf, færa í nýtískulegra horf, gera nýtískulegri. **-ismo** *kaþ* móðernismi. **-isto** móðernisti.

modest/a lítillátur, hógvær. **-eco** lítillæti; hógværð. **mal-a** stærilátur, hrokafullur, drembinn, hégómlegur.

modif/i *áhr eðl efn líf* laga, laga til, breyta. **-o**, **-ado** lögun. **-o**, **-aĵo** tilbreyting.

modilon/o *hús* lítill veggilla, múrnsös.

modl/i *áhr* móta (úr leir o.p.u.l.). **-ado** mótun. **-ilo** mótunarmeitill.

modlur/o *hús* múrlisti.

¹**modul/i** *áhr* **1** breyta um tóntegund, skipta um tóntegund. **2** breyta um raddblæ, gera raddbrigði.

3 *fja* *útv* móta (burðarbylgju). **-ado** **1** tóntegundarskipti. **2** *tón* tónbrigði; raddbrigði. **3** *fja* *útv* mótun (burðarbylgju o.p.u.l.). **-ilo** *fja* *útv* (burðarbylgju)mótari. **mal-i** *áhr* *fja* *útv* afmóta. **mal-ado** *eðl* *útv* afmótari.

²**modul/o** **1** *upp* stöðluð eining. **2** *hús* byggingareining. **3** *tæk* peningsþvermál.

mogol/o *sag* mógúll. **-a** mógúls-, mógúlskur.

mohajr/o dúkur úr angóraull.

Mohamed/o *per* Múhameð (= **Mahometo**). **-ano** múhameðstrúarmaður.

mok/i *áhr* spotta, hæða, gera gys að. **-a** háðskur, gáskafullur, stríðinn, ertinn; gremjulegur. **-o** háðyrði.

-ado háð, spott, gabb, spé. **-adi** *áhr* vera alltaf að gera gys að. **-ataĵo** athlægi. **-ema** hæðinn, hæðnisgjarn.

-eti *áhr* stríða í gamni, erta í góðu. **-inda** hlægilegur. **-anto**, **-ulo** spottari.

moka/o mokka kaffi.

mokasen/o skinnskór, mokkasína.

¹**mol/a** *lfe* *tæk hlj* **1** mjúkur, linur. **2** óskír, mjúkur. **la** **-a** **palato** holdgómur. **-a** **akvo** mjúkt vatn (*b.e.* laust við steinsölt). **-a fero** smíðajárn. **-aĉa** linur, magnlaus. **-aĵo** mjúkur hluti; mauk. **-eco** linleiki, mýkt.

-igi mýkja, lina, gera mjúkan. **-iĝi** mýkjast, verða mýkri, linast. **-iĝo** linun, liðkun. **mal-a** harður, þungbær, örðugur, torveldur. **mal-eco** harka. **mal-iĝo** hörðnun, það að harðna. **mal-iĝi** harðna. **mal-iĝi** herða, stæla.

-anaso æðarfugl (*Anas mollissima*).

²**mol/o** *efn* mól.

¹**molar/o** *lfæ* jaxl. **antaŭ-o** forjaxl.

²**molar/a** *efn* mól-.

modalv/o *per* Moldaviubúi. **M-io**, **M-ujo** *sag ldf* **1** Moldavía (í Rúmeníu). **2** Sovétlýðveldið Moldavía.

3 Moldavía, Moldóva. **-a** moldavískur.

modalvik/o *gra* sumardrekakollur (*Dracocephalum moldavica*).

mole/o *sjó læk* **1** hafnargarður. **2** óburður.

Moleh/o *bib* Mólók (kanverskur guð).

molekul/o *vis* mólíkúl, mólékúl, sameind. **-a** mólíkúl-, mólékúl-, sameindar-. **-a maso** mólíkúlmassi, mólékúlmassi, sameindarmassi. **-a pezo** mólíkúlþyngd, mólékúlþyngd, sameindarþyngd. **gram-o** mól.

molest/i *áhr nýy* áreita, angra.

molibden/o *efn* mólýbden (*Mo*). **-ato** mólýbdenat.

Molier/o *per* Molière (franskt gamanleikskáld).

molini/o *gra* blátoppa (íslensk grastegund) (*Molinia (coerulea)*).

molok/o *dýr* þyrnadjöfull (áströlsk eðla) (*Moloch*).

- Moluk/oj** *ldf* Mólúkkaeyjar.
- molusk/o** *dýr* lindýr. **-oj** lindýr (*Mollusca*). **-oidoj** = **tentakluloj** (*Molluscoidea*).
- molv/o** *dýr* langa (*Molva vulgaris*).
- momant/o** *eðl* vægi. **impuls-o** *eðl* skriðþungi. **inerci-o**, **inert-o** *eðl* hverfitregða, tregðuvægi. **torda -o** *eðl* hverfiþungi.
- moment/o** augnablik, andartak. **-a** *hlj mfr* skammvinnur, augnabliks-, andartaks-. **-e** á augabragði. **čiu-e** á hverju augnabliki, hvenær sem er. **sam-a** samtímis-, samstundis-; sem gerist samtímis. **last-e** á elleftu stundu.
- momordik/o** *gra* balsamgúrka (frá Austur-Indíum) (*Momordica*).
- mon/o** peningar, fé. **fidata -o** fé byggt á trausti. **-a** peninga-, sem kemur við peningum og mynt. **-ero** mynt, peningur, skildingur. **-igi** innleysa, breyta í reiðufé. **-ujo** (peninga)budda, pyngja. **-bileto** peningaseðill. **-dona** sem hagnast má á. **-falsisto** peningafalsari. **-farejo** peningasmíðja. **-krizo** peningakreppa. **-papero** peningaseðill. **-paperujo** (peninga)veski. **-pareco** jafngildi tveggja gjaldmiðla. **-sistemo** peningakerfi. **-unuo** mynteining. **sen-a** peningalaus. **lud-o** það sem lagt er að veði. **metal-o** málmpeningar. **paper-o** seðlar. **poŝ-o** vasapeningar. **pun-o** sekt, fésekt, fjársekt. **ŝmir-o** mútur. **ŝpar-ujo** sparibankur, sparigrís. **trink-o** þjórfe.
- monad/o** *hei* frumeining.
- monah/o** munkur. **-a** munka-. **-ejo** klaustur, munkaklaustur. **-ino** nunna. **-inejo** nunnuklaustur. **-ismo** klausturlíf. **eks-iĝi** afneita klausturlífi. **almoz-o** betlimunkur.
- Monak/o** *ldf* Mónakó. **-a** mónakóskur. **-ano** Mónakóbúi, Mónakómaður.
- monard/o** *gra* indíánakrans (fjölært garðblóm) (*Monarda*).
- monarh/o**, **monark/o** einvaldur, einvaldsdrottinn, konungur, keisari, fursti. **-a** einveldislegur, einvalds-. **-ismo** einveldisstefna. **-isto** einveldissinni.
- monarhi/o**, **monarki/o** einveldisstjórn, konungsríki, konungsstjórn.
- monat/o** *stj* mánuður. **-a** mánaðarlegur. **-aĵo** tíðir. **-fino** mánaðarlok, mánaðamót. **-komenco** tunglkoma. **čiu-a** mánaðarlegur, **čiu-e** í hverjum mánuði, á hverjum mánuði. **du-a 1** tveggja mánaða. **2** sem gefinn er út annan hvern mánuð. **duon-a** hálfsmánaðarlegur, hálfsmánaðar-. **ses-a** hálfis árs. **tri-a** ársfjórðungslegur. **miel-o** hveitibrauðsdagar.
- Moncerat/o** *ldf* Montserrat (ein Litlu-Antillaeyja).
- mond/o** *trú* **1** heimur, veröld. **2** alheimur. **3** jörð. **tuta -o** allir. **-a** heims-. **-aĵoj** þeir hlutir sem í heiminum eru. **-umo** heldra fólk, fyrirmenn, heimsfólk, betri borgarar. **pra-o** frumheimur. **trans-a** frá lífinu eftir dauðann. **tut-a** almennur, allsherjar-. **tut-eco** algildi. **alt-a**, **grand-a** veraldar-.
- moned/o** *dýr* dvergkráka, krákubróðir (*Corvus monedula*).
- monelmetal/o** *tæk* ryðfrí málmblanda.
- mongol/o** *per* Mongólí. **-a** *lfæ* mongólskur. **M-io**, **M-ujo** *ldf* Mongólía. **-ismo** *læk* mongólídagervi, mongólagervi í sambandi við fávitahátt.
- Monik/o** *per* Monika.
- monili/o** *gra* þruskusveppur, hvítsveppur (*Monilia*).
- monism/o** *hei* einhyggja.
- monist/o** *per* einhyggjumaður.
- monitor/o** *tæk* **1** umsjónarmaður (í bekk). **2** varaneðla. **3** turndreki (herskip). **4** gætir (í sjónvarpssal, sjúkrahúsi o.s.frv. til þess að fylgjast með. **-i** *áhr* vakta.
- mono/** *vís* *gra efn hag* grískt forskeyti, ein-, *t.d.* **-kotiledono** einfrævingsjurt, einkímblöðungur. **-klorbenzeno** mónóklórbensen. **-metalismo** einfaldur myntfótur.
- monoftong/o** *hlj* einhljóð. **-iĝi** verða einhljóð.
- monogami/o** einkvæni; einveri. **-a** einkvænis-, einveris-.
- monografi/o** *vís* (vísindaleg) ritgerð (um eitt ákveðið efni).
- monogram/o** fangamark (einkum samfléttað).
- monoik/a 1** einhalla, einhallur. **2** *gra* einbýlinn, sambýlinn.
- monokl/o** einglyrni.
- monoklin/a** *gra* tvíkynjaður (= **hermafrodita**).
- monokromat/a** *eðl* einlitur.

- monokromator/o** *eðl* einlitari.
- monolit/o** *hús* einsteinungur; bautasteinn. **-a 1** einsteinungs-. **2** klunnalegur, þungur.
- monolog/o 1** eintal. **2** einræða. **-i** *áhl* tala einsamall.
- monom/o** *stæ* liður.
- monomani/o** *sál* einhliða þráhyggja, einstrengingsháttur, einstrengingur. **-ulo** einstrengingur, þráhyggjumaður.
- monomer/o** *efn* einliða, einefnungur.
- monopetal/a** *gra 1* einblaða (= **unupetala**). **2 = gamopetala**.
- monoplan/o** einþekja.
- monopol/o** einokun, einkasala, einkaleyfi. **-igi** koma (e-u) undir einkasölu, einoka.
- monosakarid/o** einsykra.
- monoteism/o** eingyðistrú.
- monoteist/o** eingyðismaður, eingyðingur.
- monotip/o** lausaletrasetningarvél (setningarvél sem steypir hvern staf út af fyrir sig og raðar stöfunum síðar í línu).
- monoton/a 1** tilbreytingarlaus. **2** einhljóða. **-eco** tilbreytingarleysi.
- monotrem/oj** *dýr* = **kloakuloj**.
- monsinjur/o** *per* herra (ávarp og nafnbót biskupa og hefðarklerka).
- monstr/o** ferlíki, ófreskja, skrímsli; óþokki. **-a 1** vanskapaður, afskræmislegur, skepnulegur. **2** gríðarlegur, feikilegur.
- mont/o** *kri 1* fjall. **la Prediko sur la -o** Fjallræðan. **-a** fjalls-; fjöllóttur. **2** hrúgur. **-ano** hálendingur, fjallbúi. **-aro 1** fjallgarður. **2** fjöll. **-ara** fjallgarðs-, fjalla-. **-eto** hæð. **sablaĵ -etoj = dunoj**. **-iĝi** gnæfa (eins og fjall). **al-e** upp ána. **inter-o** skarð. **trans-ano** sá sem býr hinum megin fjallanna. **mam-eto** brjóstlaga hæð. **pint-o** tindótt fjall. **tombo-o** grafhaugur. **Venus-o** *lfæ* (Venusarfjall). **1** (í Þýskalandi) Venusberg. **2** (í enskumælandi og frönskumælandi löndum og víðar) munaðarhöll. **-bastono** fjallgöngustafur, broddstafur. **-pasejo** fjallaskarð. **glaci-o** borgarísjaki. **M-o** **Blanka**, **Blank-o** Mont Blanc. **M-aro de la Gigantoj** Riesengebirge (fjöll). **Fuĵi- -o** Fujiyama. **Kunlun- -o** Kunlun-Shan.
- Montan/o** *ldf* Montana (fylki í Bandaríkjunum).
- Montanj/o** *per* Montaigne (franskur höfundur).
- Montekarl/o** *ldf* Monte Carlo.
- Montekrist/o** *ldf* Monte Cristo (smáeyja í Miðjarðarhafi).
- Montenegr/o** *ldf* Montenegro, Svartfjallaland.
- Montevide/o** *ldf* Montevideo (höfuðborg Úrúgvæs).
- Montmart/o** *fag* Montmartre (í París).
- Montparnas/o** *fag* Mont Parnasse (í París).
- Montpelier/o** *ldf* Montpellier (borg í Frakklandi).
- montr/i** *áhr 1* sýna. **2** benda. **3** benda á, vísa á. **4** láta í ljós. **5** merkja. **sin -i 1** sýna sig. **2** koma í ljós. **3 = montriĝi**. **-a mfr 1** ábendandi, tilvísandi. **2** ábendingar-, vísi-. **-a fingro** vísifingur. **-a pronomo** ábendingarfornafn. **-o** bending, merki. **-adi** *áhr* sýna oft. **-adi al si reciproke la dentojn** fitja upp á trýnið, reiðast. **-ado** sýning, merki, ábending. **-iĝi 1** koma í ljós. **2** sjást. **3** reynast. **-ilo 1** vísir. **2** stíll. **3** varða, leiðarmerki. **al-i** *áhl* benda á, benda til, vísa til. **el-i** *áhr* sýna, birta, leiða í ljós. **el-ado** sýning, birting. **el-iĝema** montinn. **hor-ilo** vísir. **nivel-ilo** vatnsmælir. **vent-ilo** vindhani, vindáttarvísir. **voj-ilo** leiðarmerki.
- Montreal/o** *ldf* Montreal (hafnarborg í Kanada).
- monument/o 1** minnisvarði, minnismarki. **2** grafarmerki. **3** mikilfenglegt verk, stórbrotið verk. **-a** minningar-, stórbrotinn, mikilfenglegur.
- moped/o** reiðhjól með hjálparvél; skellinaðra.
- mops/o** *dýr* snati (smáhundur), seppi.
- mor/o** siður, siðvenja. **-isto** siðspekingur, siðameistari. **pri-a** siðrænn. **bon-a** staðfastur, dregilegur. **fi-a** ósiðsamur, lauslatur. **rigid-a** siðavandur, smásmugulegur.
- mora/o** *hlj* (í bragfræði) stutt atkvæði sem byggjast á lengd atkvæða en ekki áherslum.
- moral/o 1** siðfræði. **2** siðgæði, siðferði. **-a 1** siðfræði-. **2** siðgæðis-, siðferðilegur. **3** sálarstyrks-. **-e 1** siðferðilega. **2** frá siðferðilegu sjónarmiði. **-aĵo** boðskapur. **-eco** *sag 1* siðgæði. **2** (miðalda) siðaleikrit.

-ismo siðavendni. **-isto** umvandari, siðapostuli, siðferðispostuli. **-instruo** boðorð, siðareгла, siðakennsla. **mal-a** ósiðlegur; ósiðvandur. **sen-igi** siðspilla. **sen-ismo** siðaspilling.

moratori/o lög lögheimiluð greiðslustöðvun, gjaldfrestur.

Morav/o ldf **1** Móravaá. **2** Mærisbúi. **-io** Mæri, Móravía (hluti Tékklands). **-iano** Móraviubúi, íbúi Mæris.

morb/o læk sjúkdómur. **-o de Bright** eggjahvíta í þvaginun. **Parkinsona -o** Parkinsonsveiki, lamariða, riðalömun. **-a** sjúklegur. **-okvanto** sjúkdómatal.

morbida/a fag mjúkur. **-eco** mýkt.

morbil/o læk mislingar.

mord/i áhr tæk sig vél **1** bita, naga. **2** tæra, éta. **-o** bit; íbit. **-a, -anta** napur, særandi, bítandi. **-aĵo** **1** biti. **2** beislisstangir, biti. **-anto** **1** efn litfestuefni. **2** tón pratttrilla. **-eti** áhr narta í, bita í. **-ovundo** bit. **ĉirkaŭ-i** áhr naga. **de-i** áhr bita af, naga af. **el-i** áhr naga (t.d. gat á e-ð). **for-i** áhr bita af. **kern-ulo** kjarnbitur = kokotraŭsto.

Mordeĥaj bib Mordekai (fósturfaðir Esterar).

mordent/o = **mordanto** **2**.

morel/oj nýy hlóðagrindur.

moren/o jar jökulruðningur, jökulurð, jökulalda. **flanka -o** jaðarurð. **funda -o** botnurð. **fronta -o** jökulgarður, jökulalda.

Morfe/o goð Morfeus (draumgoð), Draumur.

morfem/o mfr myndan, morfem.

morfin/o vis morfín. **-ismo** morfínneysla, morfínismi, morfínfíkn. **-omanio** morfínávani, morfínfíkn. **-maniulo** morfínsneytari, morfínisti.

morfogenez/o lfe formþroskun, formun.

morfologi/o **1** líf formfræði, byggingafræði (dýra og jurta). **2** mfr orðmyndunarfræði, beygingafræði.

morganat/a lög vinstrihandar-. **-a** edziĝo hjónaband til vinstri handar.

morgaŭ mfr **1** á morgun. **2** morgundagur. **-a** sem gerist á morgun, komandi. **la -a tago** morgundagurinn. **-o** morgundagur. **post-** hinn daginn, ekki á morgun heldur hinn.

morĥel/o = **morkelo**.

morkel/o gra matarsveppur (*Morchella*).

mormon/o trú mormóni. **-ismo** mormónatrú.

morn/a ská sorglegur, sorgbitinn, hryggur; drungalegur.

morurut/o gra múrburkni (*Asplenium ruta-muraria*).

moroz/a ská öfluglyndur.

mors/a fja **-a** alfabeto morsstafróf. **-i** áhr morsa.

mort/i **1** áhl deyja, andast. **2** gra visna, fölna. **3** læk dofna. **4** glatast, líða frá. **-o** **1** dauði. **2** fráfall; glötun. **-a** kaþ tæk **1** dauða-, dánar-. **2** dáinn; dauður. **3** banvænn, bana-. **4** dauðlegur. **5** óvirkur. **-a pezo** þung byrði. **-a sezono** dauður tími. **-e** dauða-; bana-. **-ado** dánartala, dauðra tala, manndauði. **-eco** dauðlegleiki. **-ema** dauðlegur. **-igi** drepa, deyða. **-igo** víg, dráp, aflifun. **-iĝi** drepast. **-inda** dauðasekur; dauða-. **-inda peko** dauðasynd. **-into** dauður maður, lík. **-intaĵo** lík. **-intejo** kirkjugarður, grafreitir. **-ideva** dauðlegur. **-okvanto** dánartala. **ek-i** áhl deyja skyndilega. **for-i** áhl gufa upp; andast; líða; deyja. **ĝis-a** ævilangur. **ĝis-e** til dauðadags. **mem-igo**, **sin-igo** sjálfsmorð. **post-a** eftir dauða, eftir lát (t.d. föður eða höfundar). **sen-a** ódauðlegur. **sen-eco** ódauðleiki. **sen-igi** gera ódauðlegan, gera frægan. **trans-a** eftir dauðann. **-okapo** hausjúpa.

mortadel/o mat mortadella (ítalskt bjúga).

morter/o vegglim (kalk og sandur).

mortez/o tæk gróp (fyrir geirnagla). **vostoforma -o** geirnót. **-i** áhr grópa. **-ilo** sporjárn. **-omaŝino** grópvél.

moru/o dýr þorskur (*Gadus morrhua*). **-frajo** þorskhrögn.

morul/o lfæ hrúga, hrúgustig fósturs.

morus/o gra **1** mórberjatré (*Morus*). **2** mórber. **-ujo**, **-arbo** mórberjatré. **-bero** mórber. **-acoj** mórberjaætt.

morv/o = **maleo** **2**.

Mose/o bib Móse, Móses. **-a** Móse-, Móses-. **libro de -o** Mósebók.

mosk/o moskus. **-a** moskus-. **-a odoro** moskusþefur. **-a traŭbo** moskusvínber. **-ulo** *dýr* moskudýr (*Moschus*).

moskatel/o múskatvín.

moske/o *inn* moska, bænahús múhameðstrúarmanna.

moskit/o *dýr* moskítófluga.

Moskv/o *ldf* Moskva (höfuðborg Rússlands). **-ano** Moskvóviti, Moskvubúi. **-isto** bolsévíki. **-ulo** Rússlandsvinur.

most/o vínberjasafi, aldinlögur.

Mosul/o *ldf* Mósúl (borg í Írak).

moŝt/o (ávarpstíttill). **via -o** yðar náð, yðar tign, yðar hátign. **lia reĝa -o** hans konunglega hátign. **lia Ambadora M-o** Sendiherra. **via Lorda M-o** Lávarður, herra lávarður. **-a** tignar-, tignarlegur. **-ulo** tignarmaður. **-ulino** tignarkona.

mot/o einkunnarorð.

motacil/o *dýr* erla, maríuerla (*Motacilla (alba)*) (= **vostskuanto**). **-edoj** erluætt (*Motacillidae*).

mote/o *dýr* kornmölur (= **tineedo**). **dom-o** = **tineo**.

motel/o mótél.

motet/o *tón* mótetta.

motif/o = **motivo 2**.

motiv/o 1 orsök, ástæða, tilefni. **2 tón** ífella, stef (í söngfr.). **-i** *áhr* rökstyðja; gera grein fyrir. **-aĵo** *lög* ástæða. **sen-a** ástæðulaus.

motor/o 1 hreyfill, gangvél, vél. **2 lfae** hreyfifæri. **eksterranda -o** utanborðsvél. **-a lfae 1** véla(r)-. **2** hreyfi-, hreyfingar-. **-a paneo** vélarbilun. **angio-aj nervoj lfae** æðavöðvataugar. **-aj neŭronoj lfae** hreyfitaugangar. **-isto 1** bifreiðaeigandi, ökumaður. **2** vélgæslumaður. **-izi** *áhr* vélbúa. **-izita kultivado** jarðyrkja með vélum. **dizel-o** dísilvél. **eksplo-d-o** brennsluhreyfill. **relajs-o** stýrihreyfill, stýrimótor, stýrivél. **vent-o** vindknúinn hreyfill. **vapor-o** gufuvél. **-ciklo** bifhjól, mótorhjól. **-kultivado** jarðyrkja með vélum.

mov/i *áhr 1* hreyfa. **2** hreyfa til, færa til, flytja. **3** hvetja; hræra, fá (e-n að gera e-ð). **sin -i 1** hreyfa sig. **2** hreyfast, flytjast. **-o** hreyfing, flutningur; leikur (í skák). **-a** hreyfi-, hreyfingar-; framknýjandi. **-ado eðl vél her** hreyfing. **-ebla** hreyfanlegur. **-eblaĵo** hreyfanlegt góss, lausafé. **-ebleco** hreyfanleiki. **-eco** hreyfingargeta. **-eto** kippur, viðbragð. **-iĝi** hreyfast, hreyfa sig. **-iĝo** hreyfing, það að hreyfast. **-iĝadi** hreyfast sífellt. **-iĝema** órólegur, eirðarlaus. **-ilo** gangur, vél. **-ilaro** vélabúnaður, vélarsamsetning. **-okomenca** upphafs-, byrjunar-. **-oplena** fjörugur, fullur af fjöri. **ek-i** *áhr* koma (e-u) af stað. **ek-iĝi** koma af stað, byrja. **el-iĝi** flytjast út. **for-i** *áhr* færa burt. **mem-a** sjálfvirkur. **ne-ebla** óhreyfanlegur, fastur. **ne-eblaĵoj** fasteignir. **sen-a** hreyfingarlaus. **sen-igi** festa, gera óhreyfanlegan. **facil-a** lipur, liðugur. **kap-o** hneiging, dott. **lant-a** seinnlátur, hægur. **liber-a** frjáls, laus. **pas-o** (t.d. í knattspyrnu) sending. **propra-a** af eigin hvötum. **ŝtel-e** varkárlega. **tri-a** (um skákþraut) þriggja leikja. **turno-i** *áhr mat* hræra.

moviment/o *tón* þáttur (í tónverki).

Moz/o *ldf* Maasá.

mozaik/o 1 tiglamynd, steintiglar, mósaik. **2 gra** mósaíksjúkdómur (jurta).

Mozambik/o *ldf* Mósambík. **-a** mósambískur. **-ano** Mósambíki. **la -a Kanalo** Mósambíksund.

Mozarab/o Mósarabi. **-a** mósarabískur.

Mozart/o *per* Mozart (austurrískt tónskáld).

Mozel/o *ldf* Mósela. **-vino** Móselvín.

mu *mfr* muj, 12. bókstafur gríska stafrófsins (Μ, μ). **-o** *vís* mikron.

muar/i *áhr tæk* gára, gera bylgjurósir á. **-a** gáraður. **-a silko** eikarsilki, eikarvoð.

mucid/a myglu-, fúkka-, fýlu-.

mucilag/o *gra lyf 1* slím. **2** jurtaslím, slepja, límkvoða. **-a** slímkenndur; límkennur.

muel/i *áhr 1* mala. **2** (*vont mál*) masa. **-ado** mölun. **-ejo** mylla. **-ilo** *veð* mylla, kvörn. **viand-ilo** kjötkvörn, kjötsöxunarvél. **-isto** malari. **-dento** jaxl. **-rado** mylluhjól. **-ŝtono** myllusteinn, mylnusteinn. **tret-ilo** stigmylla.

muezin/o *trú* múhameðskur bænakallari (sem kallar fólk til bæna).

muf/o *tæk 1* handskjól, loðstúka; belgvettlingur (*einnig -ganto*). **2** glóðarnet. **3** hólkur (á röri). **-i** *áhr* setja í hólk, setja hólk upp á. **kablo-o** *rtæ* strengendahólkur. **man-o** belgvettlingur.

mufon/o *vís* villisauður (einkum í Korsíku, Kanada og Litlu-Asíu).

- mufti/o** *trú* múfti.
- muget/o** *læk* þruska; munnangur, munnskóf.
- mugil/o** *dýr* röndungur (*Mugil*). **-oformaj** röndungar (*Mugiliformes*).
- muĝ/i** *áhl* belja, öskra, grenja, drynja, hvína. **-ado** grenj, drunur, þytur.
- muk/o** *lfe* slím. **ĉel-o** = **protoplasmo**. **-aĵo** slím, hráki.
- mukoz/o** *lfæ* slímhimna. **-aĵo** hráki.
- mul/o** *dýr* múlasni, múldýr.
- mula/o** *trú* múhameðskur kennimaður.
- mulat/o** múlatti, kynblendingur (annað foreldrið hvítt en hitt svart).
- mulĉ/o** *gra* hálmáburður. **-i** *áhr* bera hálm á.
- muld/i** *áhr* steypa (í móti). **-ado** steyping. **-aĵo** múrlisti; skrud, skraut. **-ilo** mót, steypumót. **el-igi** hvolfá (e-u) úr móti, steypa (e-u) úr móti.
- Mulhaŭz/o** *ldf* Mulhause (borg í Elsass).
- mult/a** *mfr* margur, mikill. **-e 1** mikið; mjög. **2** miklu. **-e da 1** mikið af. **2** margir. **-o** magn, fjöldi. **-ega** margvíslegur, ófár, fjölmargur. **-ego** fjöldi, mergð. **-igi** auka, fjölga. **-iĝi** auka kyn sitt, fjölga sér. **-iĝado** fjölgun. **-obla** margfaldur. **-obligi 1** fjölga. **2** = **multipliki**. **-ope** hópum saman. **-opo** *eðl* band (í litrófinu). **mal-a** fár, lítill. **mal-e** lítið. **mal-e da 1** lítið af. **2** fáir. **mal-o** lítið. **mal-igi** minnka, fækka. **mal-iĝi** verða færri, fækka. **malpli-o** minni hluti. **plej-o** flestir (menn), flest fólk. **plejmal-o** fæstir (menn), fæst fólk. **pli-o** meiri hluti. **pli-igi** auka. **tro-iĝo** offjölgun. **homo-o** mannfjöldi. **-foje** margsinnis. (**multe** er einnig notað sem forskeyti en **e** fellur niður ef síðari stofninn byrjar á sérhljóði). *T.d.* **-angula** marghyrndur. **-ekosta** dýr, kostnaðarsamur. **-ehara** hármikill. **-ehoma** fjölmennur, fullur af mönnum. **-pacienca** langlyndur. **-epinta** tindóttur. **-esilaba** fleirkvæður, margkvæður. **-etaĝa** margra hæða. **-evalora** dýrmætur, dýrindis. **-evizitata** fjölsóttur. **-insula** margra eyja. **-ombra** forsæluríkur.
- multetuberul/oj** *stg* jöxlungar (*Multituberculata*).
- multiplik/i** *áhr* *stæ* margfalda. **-o** margföldun. **-a** margföldunar-. **-a signo** margföldunarmerki. **-a tabelo** margföldunartafla. **-anto** margfaldari. **-ato** margföldunarstofn. **-opovo** *eðl* margföldunarstuðull.
- mumi/o** *vis* smyrðlingur, smurlingur, múmía. **-igi** smyrja og þurrka (lík).
- mumps/o** *læk* hettusótt (= **epidemia parotidito**). **-a** hettusóttar-.
- mung/o** = **mungoto**.
- mung/i** *áhr* nýy snýta sér.
- mungot/o** *dýr* deskóttur (*Mungo*).
- Munĥen/o** = **Munkeno**.
- munici/o** *her* skotfæri, skotföng. **-ejo** *sig* skotfærabirgðir. **-kesto** skotfærakassi. **-vagono** skotfæravagn.
- municip/o** *sag* lög bæjarfélag. **-a** bæjar-.
- Munken/o** *ldf* München (höfuðborg Bæjaralands). **-ismo** München-stefna.
- munt/i** *áhr* *kvi 1* setja saman (vél), setja upp. **2** setja inn. **-ado** uppsetning, samsetning, innsetning. **-aĵo** uppsetning. **-isto** vélvirki; rafvirki. **-umo** greyping, umgjörð. **al-i** *áhr* tengja við, bæta við, festa við. **mal-i** *áhr* taka niður (vél). **re-i** *áhr* setja saman aftur, setja upp aftur, setja inn aftur. **re-ado** það að setja upp aftur, það að setja saman aftur, það að setja inn aftur. **sub-aĵo** undirstaða, grundvöllur.
- muon/o** *eðl* mýeind.
- mur/o** *tæk 1* veggur. **2** múrveggur, garður. **3** múr, borgarmúr. **-a** vegg-, múr-. **-ego** borgarmúr, stór múr. **-eto** lágur veggur, lágur múr. **ĉirkaŭ-igi** girða; múra kringum. **inter-o** milliveggur. **apog-o** styrktarveggur. **fak-o** *sig* skilrúm. **kver-o** þverveggur; þverskilrúm. **ring-o** hringmúr, hringveggur. **son-o** hljóðmæri. **ŝip-o** skipsskrokkur.
- murd/i** *áhr* myrða. **-o** morð, dráp. **-into**, **-isto** morðingi. **-ema** morðgjarn.
- mureks/o** *dýr* purpuraskel (*Murex*).
- muren/o** *dýr* múrena (*Muræna*).
- murmur/i** *áhl 1* niða, kliða, suða. **2** nöldra, mögla, kurra. **-o 1** suða, niður. **2** mögl, nöldur. **-ado** möglun, nöldrun. **-eti** *áhl 1* skjáfá; niða. **2** hvísla, hvískra. **ek-i** *áhl* fara að mögla. **en-i** *áhr* tóna undir.
- mus/o** *dýr* mús (*Mus*). **-edoj** músáætt (*Muridæ*). **kampo-o** akurmús (*Mus agrestis*; *M. arvalis*).
- muscikap/o** = **muškaptulo 1**.
- musk/o** *gra* mosi (*Musci*). **-a** mosavaxinn. **hepat-o** lifrarmosi (*Hepaticæ*).

- muskarden/o** *dýr svefnmús (Myoxus).*
- muskat/o** *gra múskat, múskathnot. -ujo, -arbo* múskattré (*Myristica fragrans*). **-vino** múskatvín.
- musket/o** *inn* músketta. **-isto** hermaður vopnaður múskettu.
- musketer/o** *per* skotliði.
- muskol/o** *lfæ* vöðvi. **-a 1** vöðva-. **2** vöðvamikill, vöðvastæltur. **-aro** vöðvar. **intra-a** inni í vöðva, innan vöðva. **sen-a** linur, kvapkenndur. **dik-a, fort-a** vöðvamikill, vöðvastæltur.
- muskoloz/o** *lfæ* vöðvaveggur.
- muskovit/o** *ste* múskóvít (ljóst afbrigði af gljásteyni).
- muslin/o** netludúkur, mússulín.
- muson/o** *veð* monsunvindur.
- mustard/o** sinnep, mustarður. **-a gaso** *efn* sinnepsgas (= **iperito**).
- mustel/o** *dýr* mörður (*Mustela martes*). **-edoj** marðarætt (*Mustelidae*). **-enoj** merðir (*Mustelinae*). **-kato** = **foino**. **-vulpo** búskhundur (*Icticyon*).
- musteri/o** *fru* Moustier-menning, miðsteinaldarmenning.
- muŝ/o 1 it dýr** fluga (*Musca*). **2** neðrivartoppur, hárbúskur undir neðri vör. **3 sag** prýðiblettur.
- banan-o, vinagro-o** bananafuga (= **drozofilo**).
- mut/a 1** mállaus, dumbur. **2** orðlaus. **-a rolo** bendingaleikur. **-eco** málleysi. **-igi** gera mállausan, gera orðlausan; þagga niður í (e-m), þagga. **-igilo** dempari (á hljóðfæri). **-igî** verða orðlaus. **-ulo** mállaus maður, málleysingi. **surda-ulo** daufdumbur maður.
- mutaci/o** *lif* stökkbreyting. **-i áhl** verða fyrir stökkbreytingu. **-ismo** stökkbreytingarkenning. **trans-o** *efn* frumefnabreyting, myndbreyting.
- mutil/i** *áhr læk* limlesta, örkumla.
- mutual/a** *lög* gagnkvæmur. **-ismo** gagnkvæmi. **-asekura kompanio** gagnkvæmt tryggingarfélag.
- Muz/o** *god* fræðagyðja, listagyðja, sönggyðja, menntagyðja. **-ido** skáld.
- muze/o** safn, listasafn, gripasafn.
- muzel/o** *nýy* trýni, granir, múli. **-ingo** munnkarfa, bitmúli.
- muzik/o 1** sönglist, hljómlist, tónlist, músík. **2** söngur, hljóðfærsláttur. **-a 1** sönglegur. **2** tónlistar-, hljómlistar-. **3** hljómfagur. **-i áhl** iðka tónlist. **-aĵo** tónverk. **-ema** tónelskur, áhugasamur um tónlist. **-igi** semja lag við. **-ilo** hljóðfæri. **-isto** tónlistarmaður; hljóðfæraleikari; tónskáld. **ĉambro-o** kammertónlist, kammermúsík. **danc-o** danstónlist, danslög, dansmúsík. **preĝej-o** kirkjutónlist. **scenej-o** leikhústónlist, leikhúsmúsík. **svingo-o** sving.
- Muzulman/o** *per* múslími, múhamedstrúarmaður.

¹**N, n** *mfr* 18. stafur esperanto-stafrófsins.

²**N 1** tákn = **nitrogeno**. **2** (í skammstöfunum) = **Nordo**.

³**n** (í skammstöfunum) **1** = **nomo**. **2** = **nano-**. **3** = **naskita**.

-**n** *mfr* ending nafnorða og lýsingarorða í þolfalli (andlagsfalli), t.d. *mi vidas la katon*: ég sé köttinn. Einnig eftir forsetningar sem tákna hreyfingu í áttina til.

n/o *mfr* enn (heiti bókstafsins n).

nab/o 1 *tæk* nöf, hjólnöf. **2** *flu* flugvélarnef, stefni, trjóna. -**a** **ĉapo** hjólkoppur.

nabab/o *sag* **1** múhameðskur landstjóri á Indlandi. **2** ríkisbubbi.

Nabot/o *bib* Nabót.

nacel/o *flu* gondóll, hengibátur.

naci/o 1 þjóð; ríki. **la Unuiĝintaj N-oj** Sameinuðu þjóðirnar. **2 -oj** *bib* lýðirnir. -**a** þjóð-, þjóðlegur.

-**aĵo** þjóðareinkenni, þjóðernismerki. -**ano 1** ríkisborgari. **2** *bib* heiðingi (ekki gyðingur). -**anigi** veita

þegnrétt/ríkisborgararétt. -**eco** þjóðerni. -**igi** þjóðnýta. -**igado** þjóðnýting. -**ismo 1** þjóðernisstefna. **2** =

idiotismo. -**isto** þjóðernissinni. -**lingva** á þjóðarmáli. -**socialismo** þjóðernissósíalismi. **inter-a** alþjóða-,

alþjóðlegur, millilanda-. **inter-a trusto** alþjóðlegur auðhringur. **inter-a banko** alþjóðabanki. **inter-a**

komercio milliríkjavíðskipti. **inter-a juro** þjóðaréttur. **inter-a ekspozicio** alþjóðasýning. **inter-a konferenco**

alþjóðaráðstefna. **la Inter-a Laboroficejo** Alþjóðavinnumálastofnunin. **La Inter-a Arbitracia Kortumo**

Alþjóðagerðardómsréttur. **La Inter-a Internasjónalinn**. **inter-o** alþjóðleg verkalýðssamtök. **inter-igi** gera

alþjóðlegan, leggja undir alþjóðaeftirlit. **inter-ismo** alþjóðahyggja. **inter-isto** alþjóðahyggjumaður. **inter-ulo**

leikmaður í landsliði. **mal-igi** *hag* taka úr þjóðnýtingu. **sam-ano** (sam)landi. **sen-a** þjóðernislaus, þjóðlaus.

sen-igi svipta (e-n) þjóðerni sínu. **sen-ismo** þjóðleysi. **sen-isto** þjóðleysissinni. **sen-ulo** þjóðleysingi.

super-a sem er yfir veldi þjóðþinga. **Sennacieca Asocio Tutmonda (SAT)** Þjóðlausa alheimsfélagið.

nacionalism/o þjóðernisstefna.

nadir/o *stj* ilpunktur.

nadl/o *tæk* **1** nál. **2** vísir. **3** grammófónnál; (í læknisfræði) saumnál. **4** tindur.

naft/o hráolía, óunnin steinolía.

naftalen/o *efn* naftalín.

Naftali *bib* Naftalí.

naftalin/o naftalín.

naftil/o *efn* naftýl.

nafto/ *efn* naftó.

naftoat/o *efn* naftóat.

naftol/o *efn* naftól.

Nagasak/o *ldf* Nagasaki (hafnarborg í Japan).

Nagoj/o *ldf* Nagoya (hafnarborg í Japan).

naĝ/i *áhl* **1** synda. **2** fljóta. -**o** sund. -**a** sund-. -**adi** *áhl* synda oft; synda lengi; synda langt. -**ado 1** langt

sund. **2** sund, sundlist. -**arto** sundlist. -**ejo** sundlaug, sundhöll. -**ilo** *lfæ* *ípr* **1** uggi. **2** stélkambur, bakuggi

(á flugvél). **3** bakuggi (á fiski). -**isto** sundmaður. **al-i** *áhr* synda að. **el-i** *áhl* synda út. **for-i** *áhl* synda burt,

fljóta burt. **sub-i** *áhl* kafa. **supren-i** *áhl* láta fljóta. **sur-i** *áhl* fljóta. **tra-i** *áhr*, **trans-i** *áhr* synda yfir.

Naĥum/ *bib* Nahúm (spámaður).

naiv/a *bók* **1** eðlilegur, tilgerðarlaus. **2** barnalegur, einfeldnislegur. -**eco** barnaskapur, einfeldni. -**ega**

vitlaus. -**ulo** græningi, viðvaningur, einfeldningur. **mal-a** velvakandi, slyngur.

naj/o *dýr* gleraugnanaðra (*Naja*).

najad/o *god* vatnadís, lindadís.

najbar/o 1 nábúi, nágrenni, granni. **2** sessunautur. -**a 1** nærliggjandi, nálægur. **2** nágrannalegur, vingjarnlegur.

3 hjálægur, aðliggjandi. -**e** sem nábúi, nágrannalega. -**e de** í nágrenni (e-s), nálægt. -**aĵo** nágrenni. -**eco**

nágrannaleiki. -**ino** grannkona, nágrannakona, granna.

najl/o 1 nagli. **2** trénagli, hæll. -**i** *áhr* **1** negla. **2** leppa (í skák). -**eto 1** smánagli, tittur. **2** teiknibóla. -**izi**

áhr búa nöglum, setja málmbólum. -**otirilo** naglbítur. **al-i** *áhr* **1** negla á, negla upp. **2** festa. **al-ita al la**

lito rúmfastur. **mal-i** *áhr* taka nagla úr. **desegno-o** = **prempinglo**. **ligno-o** trénagli, hæll.

najtingal/o *gra* næturgali (*Luscinia*).

Naks/o *ldf* Naxos (stærst Hringeyja).

- Namibi/o** *ldf* Namibía.
- Namur/o** *ldf* Namur (borg í Belgíu).
- nan/o** *dvergur*. -a *lif* dvergvaxinn. -eco, -ismo *læk* dvergvöxtur.
- nandu/o** = reao.
- nanken/o** *inn* nankin.
- Nankin/o** *ldf* Nanking, Nanjing (borg í Kína).
- Nanling/o** *ldf* Nan-ling (fjall í Kína).
- nano/** *vís* nanó- (forskeyti eininga 10^{-9}).
- naos/o** *hús* miðskip (forngrískt hofs).
- nap/o** *gra* gulrófa (*Brassica napus*).
- napalm/o** *her* napalm.
- Napol/o** *ldf* Napóli (hafnarborg á Ítalíu).
- Napoleon/o** *per* Napóleon. -a Napóleons-.
- narak/o** *trú* Narak, helvíti (í brahmatrú).
- narcis/o** *gra* páskalilja, narsissa (*Narcissus*).
- Narcis/o** **1** *goð* **1** Narkissos (sveinn sem dæmdur var að elska mynd sjálfs sín). **2** *per* Narkissus (karlmannsnafn). -ismo sjálfsást.
- nard/o** *sag* nardussmyrsl.
- nargile/o** *inn* vatnspípa.
- narkoanaliz/o** *sál* sálgreining undir áhrifum barbitúrata.
- narkolepsi/o** *læk* höfgi, skyndimók, skyndisvefn.
- narkot/i** *áhr* svæfa. -a svæfingar-, eiturlyfja-. -a**jo** **1** svæfingarlyf. **2** eiturlyf. -eco svæfing. -i**go** sofnum af valdi svæfingarlyfja. -ismo *læk* eiturlyfjaneysla. -isto eiturlyfjaneytandi.
- narkotik/o** **1** svæfingarlyf. **2** eiturlyf.
- narkotin/o** *efn* narkótin, noskapin.
- narkoz/o** *læk* svæfing (= **general anestezo**).
- narteks/o** *hús* anddyri kirkju.
- narval/o** *dýr* náhveli, náhvalur (*Monodon monoceros*).
- nas/o** háfur, fiskiháfur.
- nask/i** *áhr* **1** fæða, ala, eignast (barn), bera, gjóta, kasta. **2** kveikja, vekja. -a fæðingar-, barnsfara-. -o fæðing. -ado sífelld kveiking. -antino jóðsjúk kona. -ema frjósamur. -igi geta (barn). -i**gi** **1** fæðast. **2** hefjast. -i**go** **1** fæðing, burður. **2** upphaf. -i**ga** *efn* fæðingar-, upphafs-. -ita fæddur. -ito barn. -itaro afkvæmi. -okvanto fæðingartala. -olando fæðingarland, fósturjörð. -oloko fæðingarstaður. -otago afmælisdagur; fæðingardagur. -i**gl**ando fæðingarland, fósturjörð. -i**got**ago afmælisdagur; fæðingardagur. -i**gur**bo, -urbo fæðingarborg. -olimigo, -oregulado takmörkun barneigna. de-a, de-i**ga** meðfæddur, líflangur; frá upphafi. du-ito tvíburi. tri-ito þrúburi. kun-ita meðfæddur. mis-i *áhl* láta fóstur. post-a**jo** *læk* fylgja, hildir. re-i**gi** **1** endurholdga. **2** byrja á ný. re-i**go** **1** endurholdgun. **2** endurfæðing. unue-a *læk* sem er að ala fyrsta barn, sem eignast barn í fyrsta sinn. unue-ita frumgetinn. fru-ito fyrburi. mort-ito andvana fætt barn. nov-ito nýfætt barn. ovo-a *dýr* varp-, sem verpir. vivo-a *dýr* sem fæðir lifandi unga. Krist-o jól.
- nastursci/o** *gra* hrafnaklukka (= akvokreso).
- Natal/o** *ldf* Natal.
- Natalia** *per* Natalia.
- natalitat/o** = naskokvanto.
- Natan/o** *per* Natan.
- natr/o** *efn* lút. -a sapo lútarsápa. -a kalko lútarkalk.
- natri/o** *efn* natríum, natrín (*Na*). -a natríum-. -a bikarbonato matarsódi. -aj kombina**aj**oj natríumsambönd.
- natur/o** *kri* **1** náttúra. **2** eðli. **3** náttúrufar, eðlisfar. -a tón **1** náttúrulegur. **2** eðlilegur. **3** náttúru-. **4** án formerkja. -e eðlilega; náttúrulega, að eðli (sínu). -a**jo** náttúruafurðir. pagi *per* -a**aj**oj borga í fríðu. -eco náttúruleiki. -igi **1** gera náttúrulegan. **2** venja (jurt eða dýr) (við nýtt ástand), aðhæfa, aðlaga. **3** gera formerki ógilt. -ismo nektarstefna. -isto nektarsinni. -esplori *áhl* stunda náttúru. -kolora ólitaður; (um ull) í sauðalitum. de-i**gi** *efn* menga. de-i**gita** alkoholo brennsluspiritús, brennsluspritt. kontra**ü**-a óeðlilegur, ónáttúrulegur; herfilegur. la**ü**-a eðlilegur. super-a yfirmáttúrulegur; dulrænn. super-eco yfirmáttúruleiki.

- naturalism/o** *hei fag bók* náttúrustefna, náttúruhyggja.
- naturalist/o** *per* náttúrustefnumaður, sá sem fylgir náttúrustefnu; náttúruhyggjumaður.
- naturaliz/i** *áhr lög* **1** veita (e-m) þegnrétt, veita (e-m) ríkisborgararétt. **2** taka inn (orð, venju *o.s.frv.*).
- Naur/o** *ldf* Nárú.
- naŭ** níu. **-a** níundi. **-e** í níunda lagi. **-o** nía; níu. **-oble** níu sinnum. **-ono** níundi hluti. **-cent** níu hundruð.
- dek** níutíu. **-deka** níutugasti. **dek** - níjtán. **dek-** **-a** níjtándi.
- naŭkrat/o** *dýr* = **pilotfišo**.
- naŭn/o** *tón* níund.
- Naŭsika/a** *bók* Násíka.
- naŭtik/o** siglingalist, siglingafræði. **-a** siglinga-, sjómanna-, siglingafræðilegur.
- naŭtil/o** *dýr* kuggur (*Nautilus*).
- naŭz/i** *áhr* **1** valda klígju hjá. **2** vekja viðbjóð hjá. **-o** **1** klígja, ógleði, velgja. **2** viðbjóður. **-a** orsakandi velgju, orsakandi klígju; viðbjóðslegur.
- nav/o** *hús* skip (í kirkju).
- Navar/o** *sag* Navarra. **-ano** Navarrabúi.
- navet/o** *klæ* skytta (í vefstól). **-a** **1** skyttu-. **2** sem ferðast sífellt fram og til baka.
- navig/i** *áhl* sigla, vera í förum; stjórna, stýra. **-a** siglinga-, sjómanna-. **-ado** **1** sigling, sjóferðir, það að stýra. **2** siglingafræði, sjómennska, farmennska. **-ebla** skipgengur. **-ebleco** **1** skipgengi. **2** sjófærni. **-ejo** stjórnvallur; stjórnklefi, stjórnrum. **-isto** leiðsögumaður; siglingafræðingur, siglingamaður. **-halto** siglingahlé.
- navigaci/o** siglingar, sjóferðir; sjómennska, farmennska.
- navikular/o** *lfæ* bátsbein.
- naz/o** *lfæ* nef, trýni. **teni la -on supren** fitja upp á nefið. **konduki iun je la -o** hafa e-n í vasa sínum.
- sub la -o de** beint fyrir framan nefið á (e-m). *ne sovu la -on en fremdan vazon*: hugsaðu um sjálfan þig. **-a** **1** nef-. **2** nefkveðinn, nefjaður. **-umo** nefklemmugleraugu, nefgleraugu. **-lobo** nasavængur. **-osto** nefbein.
- otruo** nös. **aglo-a** með arnarnef, sem hefur arnarnef. **dik-ulo** beinasni. **plat-ulo** maður með þúfunef.
- nazal/o** **1** *lfæ* nefbein. **2** *hlj* nefhljóð. **-igi** kveða í nef, gera nefjaðan.
- Nazaret/o** *ldf* Nasaret (bær í Ísrael). **-ano** **1** Nasarei. **2** Nasarei, kristinn maður.
- nazi/o** *fél* nasisti. **-ismo** nasismi.
- Nazore/o** *per* **1** (maðurinn) frá Nasaret. **2** Nasareaflokkur.
- nazu/o** *dýr* nefbjörn (*Nasua*).
- ne** **1** ekki, eigi. *Ath. ne* stendur beint á undan því orði sem það neitar. **2** nei. *mi ne povis ne ridi*: ég gat ekki annað en hlegið. **-jam** ekki ennþá. **jam** - ekki framar. **-a** **1** neikvæður. **2** neitunar-. **-i** **1** *áhl* segja nei! **2** *áhr* neita. **-ado** neitun. **-adebla** sem neita má, neitanlegur. **-igebla** sem neita má, neitanlegur. **for-i** hafna. **kap-i** hrista höfuðið. **ne** er oft notað sem forskeyti, einkum með lýsingarorðum. Merkingin er *ekki* en oftast er í íslensku þýtt með ó-. Ber að aðgreina **mal-** (andstæðuforskeyti) og **ne-** neitunarforskeyti).
- bona** ekki góður, ógóður (*sbr. malbona* slæmur, vondur, illur). **-videbla** ósýnilegur.
- Neandertal/o** Neandertal.
- Neapol/o** = **Napolo**.
- Nebrask/o** *ldf* Nebraska (fylki í Bandaríkjunum).
- Nebukadnecar/o** *bib* Nebúkadnesar.
- nebul/o** **1** þoka. **2** móða. **3** mökkur. **-a** **1** þokufullur, þoku-. **2** óljós, óskýr; þokukenndur. **-i** *áhl* vera þoka; vera þokufullur. **-aĵo** *efn* móða. **-eco** **1** þokumagn. **2** óvissa. **-ego** þokubræla. **-eto** þokuslæða, þokuslæðingur, þokumóða. **-igi** *edl* **1** hylja þoku. **2** gera óljósan. **glaci-o** *veð* frostþoka. **pluv-o** *veð* suddaþoka.
- nebuloz/o** *stj* **1** geimþoka. **2** stjörnuþoka.
- neces/a** *hei* **1** nauðsynlegur. **2** óhjákvæmilegur. **-o** **1** nauðsyn, þörf. **2** óhjákvæmileiki. **-aĵo** nauðsyn, það sem nauðsynlegt er. **-eco** *hei* bráðnauðsyn; óhjákvæmileiki. **-ejo** náðhús, vanhús, salerni, kamar. **-igi** gera nauðsynlegan, gera óhjákvæmilegan. **-ujo** verkfærakassi; veski; læknistaska. **ne-a**, **sen-a** ónauðsynlegur, óþarfur.
- Nederland/o** *ldf* Holland. **-a** hollenskur. **-ano** Hollendingur.
- nefometr/o** *veð* skýjamælir.
- nefoskop/o** *veð* skýjahreyfingamælir.

nefr/o *læk* nýra. **-a** nýrna-. **-ito** nýrabólga. **-ono** nýraeiningur. **-ozo** nýrapípnaskemmd. **-ektomio** nýranám.
-ologio nýrafræði. **-opatio** nýrnasjúkdómar.

neg/i *ný* hafna, neita. **ne-ebla** óneitanlegur.

negaci/o *mfr* **1** neitun. **2** neitunarorð.

negativ/a *stæ rtæ eðl stj ljó* **1** neikvæður. **2** frádrægur. **3** fráhverfur. **-a poluso** afturskaut, afturkast.
-a filmo framkölluð filma. **-o** framkölluð filma. **-ismo** neikvæð afstaða. **-isto** maður sem hefur neikvæða afstöðu.

negaton/o *eðl* neikvæð rafeind.

negatron/o **1** *rtæ* negatrónn. **2** *eðl* neikvæð rafeind.

Negeb/o *ldf* Suðurlandið (í Ísrael), Negev.

neglekt/i *áhr* vanrækja, hunsa, hundsá. **-ado** vanræksla, trassaskapur. **-ema** trassafenginn, hirðulaus, skeytingarlaus.

negliĝ/o inniföt, morgunföt, morgunslöppur, náttföt.

negoc/o **1** kaup, kaupsýsla, atvinna, atvinnurekstur, sýslan, verslun, viðskipti. **2** fyrirtæki, verslun. **-a** **1** viðskipta-, kaupsýslu-. **2** hagnýtur, raunhæfur, skipulegur. **-i áhl** versla, eiga viðskipti. **-isto** kaupsýslumaður.
grand-isto stórkaupsýslumaður.

negr/o negri, svertingi, blökkumaður. **-eco** blökkumennska; negramenning; það að vera negri. **-isto** sag svertingjasali. **-oida** sem líkist svertingja, svertingjakenndur.

Negus/o *inn* titill keisara Eþíópíumanna.

neĝ/o snjór, snær. **-a** snjó-. **N-a Montaro** Sierra Nevada. **-i áhl** snjóa, vera snjókoma. **-ero** snjóflygsa, snjókorn. **N-ulino** Mjallhvít. **-blovado** kafaldsbylur, snjóhríð. **-duno** fönn, snjóskafli, skafli. **-plugilo** snjóplógur.

pluv-o kraparigning, slydda.

Nehemj/a *bib* Nehemía.

nek *mfr* né. - ... - hvorki ... né.

nekrofor/o *dýr* hrægrafari (bjalla) (*Necrophorus*).

nekrolog/o eftirmæli, dánarminning, minningargrein.

nekromanci/o *trú* særingar, galdur, svartagaldur.

nekropol/o grafhvelving, grafreitir.

nekropsi/o *læk* líkskoðun, krufning. **-i áhr** kryfja lík (e-s).

nekroz/o **1** *læk* drep, holdfúi. **2** *gra* drep (í jurtum). **-i áhr** valda drep (í).

nektar/o **1** *goð* guðaveigar, ódáinsveigar. **2** *gra* hunang (í blómi) (= **flormielo**). **-ujo**, **-glando** = nektario.

nektari/o *gra* hunangsbúr (í blómi).

nektarin/o *gra* nektarína.

Neman/o *ldf* Nemaná.

nematod/o *dýr* þráðormur (*Nematoda*).

nematod/oj *dýr* þráðormar.

Neme/o *bók* Nemeudalur. **-a leono** Nemeuljón (óargadýr sem Herakles drap).

Nemez/a *goð* Nemesis (hefnda- og refsingagyðja).

neni/o *mfr* ekkert, ekki neitt. **-a** einskis konar, enginn. **-aĵo** ekki neitt. **-eco** auðn; tólmleiki. **-igi** gera að engu, eyðileggja, uppræta, ónýta. **-iĝi** verða að engu, eyðileggjast. **-iĝa** skammær. **-iĝo** eyðing, glötun.

nenial *mfr* af engum ástæðum, einskis vegna.

neniam *mfr* aldrei, engu sinni. *en la tago de la sankta N-o* aldrei.

nenie *mfr* hvergi. **-n** ekkert, á engan stað.

neniel *mfr* engan veginn, á engan hátt.

nenies *mfr* einskis, ekki neins.

neniom *mfr* **1** ekkert (af e-u). **2** alls ekki.

neniu *mfr* enginn, ekki neinn.

neo/ *mfr* (í sérfræðilegum samböndum) = **nov-**.

neodim/o *efn* neódým, neódýmíum (*Nd*).

neofit/o *inn* **1** nýgræðingur, hvítvoðungur (t.d. í trúarfélagi).

neofron/o *gra* skarngammur (*Neophron percnopterus*) (= **kadavrogrifo**).

- neolitik/o** *fru* yngri steinöld, steinöld hin nýja. **-a** frá yngri steinöld.
- neolog/o** *per* nýyrðasmiður.
- neologism/o** *mfr* nýyrði, nýgervingur. **-emo** nýyrðagirni. **-ema** nýyrðagjarn. **-emulo** nýyrðagjarn maður.
- neon/o** *efn* neon (*Ne*). **-lampo** neonljós.
- neoplasm/o** *læk* vefjarnýmyndun, æxli.
- neoplazi/o** *læk* sjúkleg nýmyndun vefjar annarrar tegundar en upprunalegi vefurinn.
- neopren/o** *efn* klóróprengúmmí.
- nep/o** sonarsonur, dóttursonur. **-ino** sonardóttir, dótturdóttir. **pra-o** sonarsonarsonur, dóttursonarsonur, sonardóttursonur, dótturdóttursonur. **ge-oj** barnabörn.
- Nepal/o** *ldf* Nepal. **-ano** nepalskur. **-ano** Nepali, Nepalbúi.
- nepent/o** *god* óminnisdrykkur, gleymskudrykkur, nepente.
- nepet/o** *gra* kattablóm (*Nepeta*).
- nepotism/o** frændfylgni (til embætta), frændsemisfylgi.
- nepr/e** *mfr* endilega, nauðsynlega, áreiðanlega, óhjákvæmilega. **-a** nauðsynlegur, óhjákvæmilegur.
- eco** nauðsyn, óhjákvæmileiki.
- Neptun/o 1** *god* Neptúnus (sjávarguð hjá Rómverjum). **2** Neptúnus (reikistjarna). **-a 1** Neptúnusar-. **2** *jar* sæborinn, vatna-, lagar-.
- neptuni/o** *efn* neptúnium, neptúnín (*Np*).
- nere/o** *dýr* blöðruskeri, maðkamóðir (*Nereis*).
- Nere/o** *god* Nereifur. **-idinoj** Nereifsdætur.
- neri/o** *gra* lárberjarunni (*Nerium*).
- Neron/o** *sag* Neró (keisari). **-a** harðstjórnarlegur (eins og Neró).
- nerv/o** *lfæ* **1** taug. **cerbaj -oj, kraniaj -oj** heilataugar, höfuðtaugar. **mjelaj -oj, spinaj -oj** mænutaugar.
- triĝemina -o, triĝemela -o** vangataug. **2** sin. **3** strengur (í blaði). **4** æð (í vængjum skordýra). **-a 1** tauga-. **2** taugaveiklaður, taugaveill, taugaóstyrkur, viðbrigðinn, fátkenndur. **-aro** taugakerfi. **-izi** líf'búa taugum. **-izado** ítaugun. **-ologio** *læk* taugafræði.
- nervoz/a** *læk* **1** tauga-. **2** taugaveiklaður, taugaveill, taugaóstyrkur, viðbrigðinn, fátkenndur. **-eco** taugaóstyrkur, taugaveiklun. **-igi** gera taugaveiklaðan, æsa.
- nervur/o 1** *hús* listar (á hvelfingum o.fl.). **2** *gra* blaðstrengur, rif. **3** (í vængjum skordýra) æð.
- Ness/o** *god* Nessor (kentár sem Herakles særði til ólífis, en kyrtill vættur í blóði hans drap Herakles af valdi eiturs blóðsins).
- nest/o** hreiður. **-i** *áhl* hreiðra sig. **-ado** hreiðurbygging. **-igí, ek-i** *áhl* byggja hreiður, fara að hreiðra sig. **-aĉo** fátæktarbæli. **gvat-o** varðtunna. **vent-o** *gra* nornavöndur.
- Nestor/o** *per* Nestor (Neleifsson, konungur Pýlusmanna).
- Nestori/o** *per* Nestoríus. **-ano** nestoríanskur maður. **-anismo** nestoríanismi.
- net/a** *tæk hag* **1** fullgerður, sem búið er að ganga frá. **2** hreinn, nettó. **-a gajno, -a profito** hreinn hagnaður. **-o** hreinritun, hreinskrift. **-igi** hreinrita, gera hreinritun (e-s). **mal-a** *tæk hag* **1** óhreinn, ófullgerður, sem ekki er búið að ganga frá. **3** brúttó. **mal-o** uppkast.
- netbal/o** körfubolti.
- nett/e** hreint (um þunga).
- neür/o** *læk* *sál* taug. **-ito** taugabólga, taugarbólga, taugarþroti. **-omo** taugavefjaræxli. **-ono** taugafruma, taugungur. **-ozo** hugræn taugabilun, hugsýki, taugaveiklun. **-algio** taugapína, taugapjáning, taugahvot, taugaverkur. **-astenio** geðdeyfð, taugabilun, taugaveiklun, taugaslekja, taugaslen, hugþreyta. **-astenia** geðdaufur, geðdeyfðar-, hugþreytu-. **-ologio** taugafræðingur, taugasjúkdómafræðingur. **-ologio 1** taugasjúkdómafræði. **2 = nervologio. -opato** taugaveiklaður maður, taugasjúklingur. **-opatio** taugabilun, taugaveiklun. **-otoksino** taugaeitur.
- neüropter/oj** *dýr* netvængja (*Neuroptera*).
- neüton/o = nutono.**
- Neüton/o** *per* Isaac Newton (enskur eðlisfræðingur). **-a** newtonskur.
- neütr/a 1** kynlaus. **2** *mfr* hvorugkyns. **3** *efn* hlutlaus. **4** óvirkur, með hvorugum. **-eco 1** kynleysi. **2** hlutleysi. **-igi** draga úr, gera hlutlausan, gera óvirkan.
- neütral/a** hlutlaus. **-eco** hlutleysi. **-igi** gera hlutlausan. **-igo** *hlj* **1** það að gera hlutlausan. **2** hljóðahlutleysi.

- ismo** hlutleysisstefna. -**isto** hlutleysissinni. -**ulo** hlutleysingi.
neŭtrin/o *eðl* fiseind. **anti-o** andfiseind.
neŭtron/o *eðl* nifteind, neind, nevtróna.
nev/o bróðursonur, systursonur. -**ino** bróðurdóttir, systurdóttir.
Nev/o *ldf* Nevaá (í Rússlandi).
Nevad/o *ldf* Nevada (fylki í Bandaríkjunum).
nevaj/o hjarn.
nevus/o *læk* fæðingarblettur, valbrá. **pigmenta -o** litbrá.
ni *mfr* við, vér. -**a** okkar, vor.
Niagar/o *ldf* Niagará (í Norður-Ameríku).
Nibelung/oj *god* Niflungar, Niebelungen.
Nic/o *ldf* Nice, Nissa (hafnarborg í Suður-Frakklandi).
Nice/o *sag* Níkea (borg í Litlu-Asíu). **la N-a Kredo** Níkeujátningin.
niĉ/o múrskot, veggskot, vegghvílt.
Niĉe/o *per* Nietzsche (þýskur heimspekingur). -**ismo** heimspekistefna Nietzsche.
nigel/o *gra* frúarblóm (*Nigella*).
nigr/a svartur, blakkur, dökkur. -**a magio** svartigaldur. -**a merkato** svartur markaður. -**o** svart, svartur litur. -**e** í svörtum fötum. -**aĵo** svartur hlutur, dökkur blettur. -**eco** sverta, sorti, dimma. -**eta** svartleitur. -**igi** sverta. -**iĝi** sortna. -**ulo** svertingi, blámaður. -**umi** *áhr* myrkva. -**umo** myrkvun. -**umilo** myrkvunardúkur.
fulgo-o *efn*, **fum-o** *efn* kinrok. **karbo-a** kolsvartur. **N-a Maro** Svartahaf.
Niĝer/o *ldf* Nígerfljót. -**a Respubliko**, -**lando** Níger. -**ano** Nígeri. -**io** Nígería. -**iano** Nígeríumaður.
nihilism/o *inn* tómhyggja, gjöreyðingarstefna, níhilismi, alneitunarstefna.
nihilist/o *per* *sag* tómhyggjumaður, gjöreyðingarmaður, níhilisti.
Niĵni-Novgorod/o *ldf* Niĵni-Novgorod (borg í Rússlandi, hét Gorkí á tímabilinu 1932–1990).
Nikaragv/o *ldf* Níkaragúa. -**a** níkaragverskur. -**ano** Níkaragúabúi.
nikel/o *efn* nikull, nikkel (*Ni*). -**a ŝtalo** nikkelstál. -**i** *áhr* nikkelhúða. -**ado** nikkelhúðun.
nikelin/o *tæk* nýsilfur.
Nikodem/o *per* Nikódemus.
Nikola/o *per* Nikulás.
Nikolait/oj *per* Nikólaítar (*Opb. 2*).
nikotian/o *gra* tóbaksjurt (*Nicotiana*).
nikotin/o *efn* tóbakseitur, níkótín.
Nikozi/o *ldf* Níkósía (höfuðborg Kýpur).
niks/o *god* marbendill, marmennill, sæbúi. -**ino** vatnadís.
niktag/o *gra* viðundursblóm (*Mirabilis Jalapa*). -**acoj** viðundursblómaætt (*Niatagaceæ*).
niktalop/a *dýr* dagblindur. -**eco** dagblindi; rökkurskyggni.
nikte/o *dýr* snæugla (*Nyctæa*).
niktit/a *lfæ* -**a palpebro** blikhimna (á fugli).
Nil/o *ldf* Nílarfljót. -**o Blanka** Hvíta Níl. -**o Blua** Bláa Níl.
nilon/o *efn* nælon. -**a** nælon-.
nimb/o *veð* *fag* 1 geislakróna. 2 geislabaugur, dýrðarljómi.
nimbus/o *veð* regnþykkni, regnský, skúraflóki. **kumulo-o** útsynningar.
Nimeg/o *ldf* Nijmegen (borg í Hollandi).
Nimes/o *ldf* Nimes (borg í Frakklandi).
nimf/o 1 dísl, skógardís, vættur. 2 fegurðardís. 3 *dýr* púpa. 4 *lfæ* blygðunarbarmur. -**ejo** *flf* dísarhellir.
-omanio *læk* vergirni.
nimfe/o *gra* vatnalilja (*Nymphæa*) (= **akvolilio**).
Nimrod/o *bib* Nimrod.
Nina *per* Nína.
Ninev/o *bib* Níníve.
niob/o *efn* níóbíum, níóbín (*Nb*). -**ato** níóbíat. -**ata acido** níóbínsýra.
Niob/o *god* Níóbe (kona Amfíons en dóttir Tantalosar).

- nipl/o** *tæk* skrúfbútur.
- Nipon/o** *inn* Japan. **-ano** Japani.
- nirvan/o** *trú* algleymi, nirvana.
- Nis/o** *ldf* Neisseá.
- nistagm/o** *læk* augatitringur, tinun, augnriða.
- nit/o** *tæk* hnoðnagli, rónagli. **-i áhr** hnoða saman, hnykkja nagla. **-maŝino** hnoðvél.
- niton/o** = **radono**.
- nitrl/ efn** (í samsettum orðum) = **nitrogeno**. **-a grupo** köfnunarefnisflokkur. **-i áhr** nitrera. **-ato** nítrat.
- ata acido** saltpéturssýra. **-ido** nítríð. **-ito** nítrít. **-ita acido** saltpéturskennd sýra. **-oza acido** saltpéturssýrlingur, nítrósýra. **hipo-ito** undirnítríð.
- nitro/ efn** nítró-. **-benzeno** nítróbensen. **-glicerino** nítróglusserín.
- nitrogen/o** *efn* köfnunarefni, nitur (*N*).
- nitroz/o** *efn* nítrósó, tvígildi efnahópurinn -N=O.
- nitrozil/o** *efn* nítrósýl.
- Niu/o** *ldf* Niue (sjálfstjórnarsvæði í Suður-Kyrrahafi, tengt Nýja-Sjálandi).
- nivel/o** *vís* **1** hæð. **2** jafnhæð. **3** flötur, slétta. **4** hlutatala. **-i áhr** **1** mæla halla (e-s). **2** jafna, slétta. **-ado** hallamæling. **-ilo** jöfnunartæki. **al-igi áhr** jafna við jörðu. **sam-e kun** í sama fleti og. **akvo-ilo** vatnsmælir.
- bobel-ilo** hallamál. **trak-a pasejo** mót vegar og járnbrautarteina.
- nivo/o** *eðl* jafnspennuflötur.
- Nivoz/o** *sag* snjómánuður (4. mánuður í almanaki frönsku byltingarinnar, 21. desember – 19. janúar).
- niz/o** *dýr* spörrhaukur, sparrhaukur (*Accipiter nisus*).
- nj/o** *mfr* viðskeyti sem tákna gælunöfn kvenna, *t.d.* **Manjo** Maja. **Sinjo** Sigga. **panjo** mamma.
- o-knabo** hommastrákur.
- Njas/a** *ldf* **Njasa Lago** = **Malavia Lago**.
- Njemen/o** = **Nemano**.
- no/o** *inn* no-leikrit.
- Noa** *bib* Nói. **-ido** Nóaafkvæmi.
- nobel/o** *per* aðalsmaður. **-a** aðalslegur, tigin, tiginborinn. **-aro** aðall, aðalstétt. **-eco** ættgöfgi. **-igi** aðla, veita (e-m) aðalstign. **-ino** tignarkona, hefðarkona. **mal-o, ne-o** alþýðumaður, ótigin maður.
- Nobel/o** *per* Nobel (sænskur iðnrekandi). **-premio** Nóbelsverðlaun. **-premiito** Nóbelsverðlaunahafi.
- premiito pri la paco** maður sem hefur fengið friðarverðlaun Nóbels.
- nobeli/o** *efn* nóbélium, nóbélín (*No*).
- nobl/a** *efn* göfugur, göfuglyndur. **-aj metaloj** góðmálmur. **la noblaj partoj** aðallíffæri (þ.e. heilinn, hjartað). **-e** göfuglega. **-eco** göfuglyndi, göfugleiki. **-igi** göfga. **mal-a** auðvirðilegur; fyrirlitlegur. **mal-aĵo** svívirðing, vansæmd. **mal-igi** vansæma, vanvirða, óvirða. **mal-ulo** óþokki, þorpari.
- noc/i** *áhr* *nýy* skaða. **-a** skaðlegur. **-ivo** mein, skaði, tjón. **ne-ismo** meinleysi. **ne-ivo** skaðleysi.
- noc/i/o** *hei* hugmynd, hugboð.
- noĉ/o** *tæk* skora. **-i áhr** skora, gera skoru í. **-bastono** minniskefli. **-ostango** grind.
- nod/o** *lfæ stj gra* *eðl ljó sig* hnútur. **-a** hnúttóttur. **-i áhr** hnýta. **-aĵo** *læk* hnökri, arða. **-eto** *læk* smáhnútur.
- hava, -oplana** hnúttóttur, hnúðóttur. **inter-aĵo** *gra* stöngullíður. **el-igŝo** *lei* úrslit, endalok. **limfo-o** *lfæ* eitill. **maŝ-o** rennilykkja.
- nokaŭt/i** = **knokaŭti**.
- nokt/o** nótt. **-a** nætur-. **-e** á nóttunni, að næturlagi. **-i áhl** náttu, gista. **-iĝas** það náttar. **-ulo** **1** náttfugl. **2** vökuskarfur. **-omezo** miðnætti (einnig **meznokto**). **ĉiu-a** næturlegur. **ĉiu-e** á hverri nóttu, á hverju kvöldi.
- tra-i áhl** náttu, gista. **tra-ejo** gistihús. **tag-o** sólarhringur.
- noktu/o** *dýr* bókuugla, kattugla (*Athene noctua*).
- nokturn/o** *tón* næturljóð.
- nom/o** **1** nafn, heiti. **2** orðstír. **propra -o** eiginnafr. **familia -o** ættarnafn. **-a** nafna-, nafn-. **-e** **1** nefnilega. **2** að nafni. **3** í nafni **4** eiginlega. **-e de** í nafni (e-s), fyrir hönd (e-s). **-i áhr** nefna, kalla. **-aĉi áhr** uppnefna. **-aro** nafnaskrá. **-umi áhr** setja í embætti. **-esprimo** *mfr* skýringar(nafn)orð. **al-o** auknefni, viðurnefni. **al-i áhr** gefa auknefni. **antaŭ-o, bapto-o** skírnarnafn, forafn. **for-i áhr** hætta að nefna, hætta að kalla. **krom-o** *sag* viðurnefni. **laŭ-e** að nafninu til. **ne-ebla** ónefnanlegur. **sam-a** sem heitir sama nafni. **sam-ulo**

nafni. **sen-a** nafnlaus. **ali-e** öðru nafni. **famili-o** ættarnafn. **gento-o** *sag* (há Rómverjum) ættarnafn. **kaŝ-o**, **pseŭdo-o** dulnefni. **lok-o** staðarnafn. **mok-o** háðsnafn. **patro-o** föðurnafn.

nomad/o *per* hirðingi. **-a** hirðingja-, umfarandi. **-i** *áhl* vera hirðingi; lifa hirðingjalífi. **-ismo** hirðingjalíf, hirðingjahættir, flökkulíf.

nomark/o *per* héraðsstjóri (í Egyptalandi hinu forna).

nombr/o *stæ mfr* tala. **abstrakta -o** hrein tala. **kardinala -o** frumtala. **vicmontra -o** raðtala. **ora -o** gyllinitala. **para -o** jöfn tala. **nepara -o** ójöfn tala, oddatala. **-a** tölu-, tölulegur. **-i** *áhr* **1** telja. **2** vera (svo eða svo margir). **-ado** talning. **-ebla** teljanlegur. **-ono** brot (í reikningi). **-onomo**, **-ovorto** töluorð. **multe-a** **1** margvíslegur. **2** í fleirtölu, fleirtölu-. **multe-o** fleirtala. **ne-ebla** óteljanlegur. **sen-a** óteljandi. **super-a** sem er umfram töluna, óþarfur. **unu-o** eintala. **grand-a** margvíslegur. **indeks-o** *töl* vísitala. **kvantum-o** *eðl* magntala. **mez-o**, **mezo-o** *stæ* meðaltal. **mult-e** margir saman, í stórum stíl. **aritmetika** **mez-o** meðaltal. **geometria** **mez-o** logrameðaltal, lógariþmameðaltal. **harmonia** **mez-o** umhverfumeðaltal.

Nombr/oj *bib* Fjórða Mósebók.

nomenklatur/o *vís* fræðiheiti, fræðiheitakerfi, nafnaskrá, orðalisti.

nomes/o = **nomarkio**.

-nomial/ *stæ töl* (stofn notaður í samsettum orðum), *t.d.* **plur-a** margliðu-. **du-a** tvíliðu-. **plur-o** margliða.

plur-a distribuo *töl* margliðudreifing.

nominaci/o *mfr* nafn, heiti.

nominal/a að nafni, að nafni(nu) til. **-a kosto**, **-a valoro** nafnverð. **-ismo** *hei* nafnhyggja. **-isto** nafnhyggjumaður.

nominativ/o *mfr* nefnifall.

Non/oj *sag kri* **1** (há Rómverjum) sjöundi dagur í nokkrum mánuðum, hinn fimmti í hinum. **2** nóna, nóntíðir.

nonan/o *efn* nónan.

nonen/o *efn* nónen.

nopal/o *inn* fíkjukaktus (= **opuntio**).

nord/o norður. **-a** **1** norður-. **2** norðan-. **-e** norðan frá, fyrir norðan, norðan af. **-e de** fyrir norðan. **-en** norður. **-ano** norðlendingur. **-isto** (í Bandaríkjunum) maður sem var gegn þrælahaldi. **-Ameriko** Norður-Ameríka. **-Atlantiko** Norðuratlantshaf. **-Afriko** Norður-Afríka. **N-a Maro** Norðursjór. **N-a Kabo** Nordkapp **-a cervo** *dýr* hreindýr. **N-a Stelo** *stj* Norðurstjarnan, Pólstjarnan (stjarnan α í Litlabirni).

noren/a *inn* norrænn.

Norfolkinsul/o *ldf* Norfolkkeyja.

nori/o *tæk* fatakeðja.

norit/o *efn* norít.

norm/o *lög tæk stæ* **1** regla. **2** fyrirmynd, staðall, viðmið. **-a** **1** reglulegur. **2** venjulegur. **3** meðal-, staðal-. **-aro** reglur, venjur, staðlar. **-igi** *tæk stæ* staðla. **-igado** *tæk* stöðlun. **laŭ-igi** gera (e-ð) samkvæmt fyrirmynd(um). **sam-igi** samræma.

normal/a **1** eðlilegur. **2** venjulegur, meðal-. **3** *stæ* réttur, réttthyrndur, lóðréttur. **4 -a lernejo** *fél* kennaraskóli. **-o** *stæ* **1** viðmið. **2** *töl* bjölluferill, bjöllukúrfa, bjölluhnit. **3** *stæ* þverill, þverlína, lóðlína, lóðrétt lína. **-eco** eðlilegt ástand. **ne-a** afbrigðilegur.

Norman/o *per* forníbúi Norðurlanda, Norðurlandamaður.

normand/o *per* Normanni. **-a**, **-ia** normanna-, normannskur, normannískur. **N-io**, **N-ujo** *ldf* Normandi.

Norn/o *per* örlaganorn, skapanorn, norn.

norveg/o *per* Norðmaður. **-a**, **-ia** norskur. **N-io**, **N-ujo** *ldf* Noregur.

nostalgio heimþrá; söknuður (= **hejmveo**). **-a** sjúkur af heimþrá; saknaðar-.

nostok/o *gra* slorpungur (ferskvatnspörungur) (*Nostoc*).

not/i *áhr* **1** gera athugasemd. **2** taka eftir, gefa gaum. **3** skrifa til minnis. **-o** **1** minnisgrein, athugasemd. **2** *tón* nóta. **3** stig, einkunn. **4** hljómur. **-aro** **1** plagg, skjöl. **2** árseinkunn. **-eto** stutt athugasemd. **-inda** athyglisverður. **duon-o** hálfnota. **kvaron-o** fjórðungsnóta. **okon-o** áttundarpartsnóta. **pri-i** *áhr* gera athugasemdir við. **pri-ado** skýring. **memor-oj** minnisgrein, athugasgrein til minnis, skýrsla. **muzik-o** nóta. **pied-o** neðanmálsgrein, neðanmálsathugasemd. **plan-ado** *ldm* uppdráttur.

notaci/o *vís* táknakerfi.

notakant/o *dýr* broddabakar (*Notacanthus*). **-oformaj** broddabakar (*Notacanthiformes*). **-edoj** broddabaksætt

(*Notacanthidae*).

notari/o skjalaritari, lögbókari, dómarafulltrúi, nótaríus. **-a** lögbókara-, nótaríal. **-ejo** lögbókaraskrifstofa.

notic/o stutt grein. **nekrologa -o** minningargrein, dánarfregn.

Notos/o *sag* Nótos, sunnanvindur (há Forngríkkjum).

nov/a **1** nýr. **2** annar, gerbreyttur. **3** ferskur, nýr. **-e** nýlega; ný-. **-aĵo** **1** nýjung, nýlunda. **2** frétt. **-eco** nýleiki. **-ega** splunkunýr, glænýr. **-igi** gera nýjan; koma með nýbreytni. **-ismo** breytingagirni. **-ulo** nýgræðingur, byrjandi, viðvaningur. **de-e** aftur, að nýju. **en-aĵo** nýlunda; nýbreytni. **mal-a** gamall. **mal-aĵo** e-ð brúkað, e-ð notað. **mal-eco** hve gamalt e-ð er. **mal-ega** forn; eldgamall. **re-igi** endurnýja, gera sem nýjan, gera við. **re-iĝi** endurnýjast; yngjast upp. - ný-. **N-** **-Jorko** New York. **N-** **-Meksikio** Nýja-Mexíkó. **N-** **-Zelando** Nýja-Sjálund. **-platonismo** nýplatonismi. **-testamenta** Nýjatestamentis-. **-edzo** nýgiftur maður, brúðgumi. **-edzino** nýgift kona, brúður.

nova/o *stj* nýstirni, nýja. **super-o** sprengistjarna.

noval/o *bún* akur sem liggur í tröð. **-i** *áhl* liggja í tröð.

Nova-Zem/o *ldf* Novaja Semlja (stór eyja norðan Rússlands).

novel/o smásaga.

novembr/o nóvember, nóvembermánuður.

Nov-Hampŝir/o *ldf* New Hampshire (fylki í Bandaríkjunum).

novic/o **1** munksefni. **2** viðvaningur, byrjandi. **-ejo** (í klaustri) hús munksefnis, hús nunnuefnis. **-ino** nunnuefni.

Novland/o *ldf* Nýfundnaland (= **Tero-Nova**).

novokain/o *læk* prókaín.

¹**nu** **1** nú. **2** jæja.

²**nu** *mfr* nuj, 13. bókstafur gríska stafrófsins (N, v).

nuanc/o **1** blæbrigði. **2** litbrigði. **3** smámunir. **4** smátilbreyting. **-i** *áhr* gera blæbrigði í. **-iĝi** hafa blæbrigði, hafa litbrigði.

nub/o **1** ský. **2** mökkur. **3** sveimur, sægur. **4** skuggi, svipur. **-a** **1** skýja-. **2** skýjaður, þykkur. **3** óskýr, óviss. **4** gruggugur. **-ego** þrumuský. **-eto** lítið ský. **-iĝi** myrkvast; þykkna upp, dimma yfir. **-okovrita** skýjaður. **plen-a** alskýjaður. **sen-a** heiðskír, heiðríkur; áhyggjulaus.

Nubi/o *ldf* Núbía. **-a** Núbíu-, frá Núbíu, í Núbíu. **-ano** Núbíumaður.

nubil/a gjafvaxta, mannbær.

nucifrag/o *dýr* hnotbrjótur (*Nucifraga*) (= **nuksorompulo**).

nud/a nakinn, ber, strípaður. **-a** **vero** heilagur sannleiki. **-aĵo** *bók* **1** nakinn hluti, nekt. **2** nektarmynd. **-eco** *bib* nekt (kynfæra). **-igi** **1** gera nakinn, gera beran, bera. **2** bregða, draga úr slíðrum. **-iĝi** afklæðast, berháttá. **-ismo** nektarstefna. **-isto** nektarsinni. **-ulo** nakinn maður. **-rivela** strípi-. **-rivela dancistino** nektardansmæ. **duon-a** hálfnakinn.

nudel/o *mat* núðla.

nufar/o *gra* gul vatnalilja (*Nuphar*) (= **flava akvolilio**, **flava nimfeo**).

nugat/o *mat* möndlusælgaeti, núggat.

nuk/o *lfæ* hnakki. **-a** hnakka-. **-artrozo** hnakkaliðkölkun. **-doloro** hálsrígur. **malmol-a** *bib* þrjóskur. **esti malmol-a** þverskallast. **rigid-a** þrár, þrjóskur, harður í horn að taka, harðsvíraður.

nukle/o *líf* *eðl* kjarni. **-a** *líf* *eðl* kjarn-, kjarna-, kjarnorku-. **-a reakcio** kjarnahvarf. **-a reaktoro** kjarnakljúfur. **sub-a** **fiziko** undirkjarnedlisfræði. **-oproteido** *efn* kjarnprótín, kjarnhvíta.

nukleol/o *líf* kjarnadepill.

nukleon/o *eðl* kjarnaeind, kjarneind.

nukleotid/o *efn* núklótíð, kirmi.

nukleozid/o *efn* kirmisleif, núkleósíð.

nuks/o **1** *gra* hnot, hnet. **2** *mat* bógeitill (úr læri). **brazila -o** *gra* Brasilíuhmeta (*Bertholletia excelsa*). **ter-o** *gra* jarðhmeta, jarðhnot (*Arachis hypogæa*). **-rompilo** hnetubrjótur. **-rompulo** = **nucifrago**.

nul/o **1** núll. **2** ekkert. **-a** ógildur, marklaus. **-eco** ónýting, markleysa. **-igi** ónýta, ógilda; aflýsa. **-igo** *lög* ógilding hjúskapar. **-iganto** *stæ* núllstöð. **ne-igebla** óafturkallanlegur.

Num/o *per* Núma (annar konungur Rómverjanna).

Nume/o *ldf* Nouméa (hafnarborg í Nýju-Kaledóníu).

- numen/o** *trú* yfirnáttúruleg áhrif.
- numeni/o** *dýr* spói (*Numenius*). -**o** **malgranda** litli spói (*N. phaeopus*).
- numer/o** **1** tala, númer. **2** tölublað. -**a** tölu-. -**i** *áhr* setja tal á, tölusetja. -**ebla** *stæ* tölulegur. -**ilo** tölusetjari. **telefon-o** símanúmer.
- numeral/o** *mfr* töluorð.
- numerator/o** *stæ* teljari.
- numid/o** *dýr* perluhæna (*Numida*).
- numid/o** *per* Númidíumaður. **N-io**, **N-ujo** *sag* Númidía.
- numismat/o** *vís* myntfræðingur. -**iko** myntfræði. -**a** mynt-.
- nun** *mfr* nú, núna. - **kiam**, - **ke** vegna þess að, þá er. -**a** núverandi, yfirstandandi. -**o**, -**eco** nútími. **ĝis-a** (sem gerðist) hingað til. -**tempe** nú, nú á dögum.
- nunatak/o** *jar* jökulsker, núnatakkur.
- nunci/o** legáti, erindreki (páfa).
- nupt/o** *ská* hjónavígsla, brúðkaup. -**a** brúðkaups-.
- nur** *mfr* **1** aðeins, einungis. **2** fyrst, ekki fyrr en. **ne** - ... **sed ankaŭ** ekki aðeins ... heldur einnig. -**a** eintómur, ekkert annað en. **unu-a** einstakur, óviðjafnanlegur.
- Nurenberg/o** *ldf* Nürnberg (borg í Þýskalandi).
- nutaci/o** **1** *stj* pólríða. **2** *lif* ljósleitni.
- nuton/o** *eðl* njúton (krafteining).
- nutr/i** *áhr* næra, fæða, ala, gefa mat. -**a** **1** nærandi, fóðrandi. **2** næringar-. -**o** næring. -**ado** næring. -**adisto** næringarfræðingur. -**aĵo** fæða, næring, matur. -**antino** barnfóstra. -**istino** fóstur, brjóstmóðir. -**omanko** næringarskortur. -**omedio** bakteríuræktunarvökvi. **sub-i** *áhr* vannæra. **super-i** *áhr* fóðra of vel. **mam-i** *áhr* hafa á brjósti, hafa á spena, gefa að sjúga. **ŝtop-i** *áhr* neyða mat ofan í.

- ¹**O, o** *mfr* 19. stafur esperanto-stafrófsins.
- ²**O 1** *efn* (tákn) = **okzigeno**. **2** *stæ* (tákn) = **nulo**. **3** *tæk* (tákn) = O-laga.
- ³**o** (í skammstöfunum) = **omo**.
- o** ending nafnorða, *t.d.* **amo**, **kialo**. **-vorto** nafnorð.
- oaz/o 1** vin, óasi. **2** hæli, úrræði.
- Ob/o** *ldf* Ob, Obfljót (í Síberíu).
- Obadj/a** *bib* Óbadía.
- obe/i** *áhr* hlýða, gegna, láta að (stjórn). **-o**, **-ado** hlýðni. **-ema** hlýðinn. **-emeco** hlýðni. **-igi** yfirbuga, láta hlýða, þrýsta til hlýðni. **mal-i** *áhr* óhlýðnast. **mal-o** óhlýðni. **ne-ebla** (um reglu, skipun o.þ.u.l.) ómögulegur, sem ekki er hægt að hlýða. **ne-ema** óhlýðinn; uppreisnargjarn. **ne-igebla** óbugandi, óviðráðanlegur.
- obelisk/o** *hús* broddsúla, einsteinungur.
- obelus/o** *pre inn* kross (til að vísa til athugasemdar).
- obez/a** *læk* feitlaginn, feitur. **-eco** offita, feitlagni.
- objekt/o** *hei 1* hlutur. **2** efni, rannsóknarefni, viðfangsefni. **3** *mfr* andlag. **rekta -o** beint andlag. **nereкта** **-o** óbeint andlag. **-a 1** hlutlægur. **2** *mfr* andlags-. **art-o** listaverk, listmunur. **cel-o** skotskífa. **dom-oj** húsgögn. **šerc-o** athlægi.
- objektiv/a 1** óhlutdrægur, hlutlaus. **2** *læk* hlutlægur, verulegur. **-eco** óhlutdrægni, hlutleysi.
- objektiv/o 1** *ljó* viðfangsgler, framgler. **2** *her* markmið, takmark.
- objet/i** *áhr* *nýy* mótmæla. **-o** mótmæli.
- obl/** viðskeyti sem táknar margföldun: *tri-e kvar estas dek du*. **du-a** tvöfaldur. **tri-a** þrefaldur. **-o** nefnari. **la plej malgranda komuna -o** lægsti samnefnari. **-igi** margfalda. **mult-igilo** fjölritari.
- oblat/o** altarisbrauð, obláta. **kuk-o** *mat* þunn stökk kaka.
- obligaci/o 1** *hag* skuldbinding. **2** *lög* skuldabréf. **-a** skuldabréfs-. **-i** *áhr* *lög* skuldbinda.
- oblikv/a** hallur, skáhallur, skakkur. **-i** *áhl* færast til hliðar. **-e** á ská, til hliðar. **-eco** skekkja.
- oblong/a** *fag* aflangur, ílangur (= **longforma**).
- obol/o** *inn* óbol (forngrísk mynt).
- obscen/a** *bók* klæmskur, klúr, klámfenginn.
- obsed/i** *áhr* *læk* sækja að, ónáða. **-anta** þráhyggju-. **-o** þráhyggja, hugfjötur. **-ato** þráhyggjumaður.
- observ/i** *áhr* **1** athuga, aðgæta, horfa á, gefa gætur að, hafa auga á. **2** hlýðnast, fara eftir, fylgja (reglu eða fyrirskipun). **-o**, **-ado** **1** athugun. **2** hlýðni. **-anto** **1** athugari. **2** *lög* áheyrnarfulltrúi. **-ejo** athugunarstöð, útsýnisstöð. **-isto** útsýnisvörður. **-igi** láta hlýðnast. **-ulo** áheyrnarfulltrúi. **mal-i** *áhr* fyrirliða, hafa að engu, gefa ekki gaum að. **kaš-i** *áhr* njósna um.
- observatori/o** stjörnuastöð, stjörnuathugunarstöð, stjörnuturn.
- obsidian/o** *ste* hrafninna.
- obskur/a** *nýy* **1** dimmur, óljós. **2** óþekktur, ómerkilegur; hulinn. **-o** myrkur, dimma. **-eco** ókunnleiki.
- klar-o** ljósdimma.
- obskurantism/o** menntaóbeit.
- obstakl/o** hindrun, tálmi.
- obstetrik/o** *læk* fæðingarfræði, fæðingarhjálp. **-a** fæðingarfræði-, fæðingar-, yfirsetu-.
- obstin/a** þrár, þrjóskur, þrálátur. **-i** *áhl* standa fast. **-o**, **-eco** þrái, þrjóska.
- obstrukc/o 1** stífla, þvergirðing. **2** þóf, málþóf (á þingi). **3** lokun, stíflun. **-i** *áhr* **1** hindra, þvergirða. **2** stífla, loka. **3** beita málþófi (á þingi). **mal-i** *áhr* opna, hreinsa.
- obtur/i** *áhr* þétta. **-o** þétting. **-ilo** **1** stillihani, lokunarhani; vatnslás. **2** (í myndavél) lokari. **3** tappi (á byssu), þéttir.
- obturator/o** lokari (í myndavél).
- obtuz/a 1** *stæ* (um horn) sljór, gleiður. **2** hreimlaus, daufur. **3** óljós. **-ilo** *eðl* dempari; ljóssía. **trans-a** aftursveigður.
- obus/o** *her* sprengja, sprengikúla. **-ingo** skothylki. **kugl-o** sprengikúla.
- ocean/o** haf, úthaf. **la Atlantika O-o** Atlantshaf. **la Hindia O-o** Indlandshaf. **la Pacifika O-o** Kyrrahaf.
- la Arkta O-o** Norður-Íshaf. **la Antarkta O-o** Suður-Íshaf. **-a** úthafs-. **trans-a** (sem er) handan hafisins.
- Ocean/o** *goð* Ókeanos (há Forngríkkjum, goð hins mikla jarðarstraums sem umflýtur löndin). **-idinoj** dætur Ókeanosar, lindadísir.

- Oceani/o** *ldf* Eyjaálfan.
- oceanografi/o** hafrannsóknir, haffræði.
- ocel/o** **1** einfalt auga (skordýra). **2** auga, lítill blettur (á vængjum skordýra eða fjöðrum fugla). **-a** með litlum blettum ofan á.
- ocelot/o** *dýr* tigrisköttur, tígurköttur (*Felis pardalis*).
- ocim/o** *gra* basilíka, basil, basilikum (*Ocimum*).
- oĉj/o** gælunafn við **onklo**.
- od/o** óður, hörpuljóð.
- odalisk/o** *inn* soldánsambátt, ambátt í kvennabúri.
- Oder/o** = **Odro**.
- Odes/o** *ldf* Ódessa (borg í Úkraínu).
- Odin/o** *god* Óðinn (= **Votano**).
- Odise/o** *bók* Ódysseifur. **-ado** Ódysseifskviða.
- odometr/o** = **paŝkomputilo**.
- odonat/oj** *dýr* vogvængjur (*Odonata*).
- odor/i** *áhl* **1** ilma, anga, gefa lykt frá sér. **2** jaðra við. **-o** lykt, ilmur, angan, þefur. **-a** ilmandi. **sen-a** lyktarlaus. **sen-igi** eyða ólykt. **bon-i** *áhl* ilma, anga. **bon-o** angan, þægilegur ilmur. **bon-a** ilmandi. **malbon-i** *áhl* gefa frá sér ólykt, þefja illa, dauna. **malbon-a** daunillur. **malbon-o** ólykt, óþefur, slæm lykt, fýla, stækja, fnykur.
- Odr/o** *ldf* Oderá.
- oer/o** *inn* eyrir.
- oestr/o** *lfe* gredda. **-a ciklo** brundtíð, greddutímabil.
- oestradiol/o** *efn* = **estradiolo**.
- oestrogen/a** *læk* östrógens-.
- oestron/o** *lfe* östrógen (= **folikulino**).
- Ofeli/o** *bók* Ófelía.
- ofend/i** *áhr* **1** móðga, smána. **2** hneyksla. **-o** **1** smán, móðgun. **2** hneyksli. **-a** hneykslanlegur, móðgandi. **-igi** hneykslast. **-igema** fyrtinn.
- ofensiv/o** *god* sókn, sóknarhernaður. **-a** árásar-.
- ofer/i** *áhr* **1** trú förna, förnfæra, leggja í sölnar. **2** bjóða, leggja fram, láta af hendi rakna. **-o** förn. **-e** í förnarskyni. **-ado** förn, það að förna, förnarathöfn. **-aĵo** förnargjöf, förnarlamb. **-ema** förnfús, ósérplæginn, örlátur. **-dono** förnargjöf. **-faro** förn, það að förna. **for-i** *áhr* yfirgefa. **sin-o** sjálfsförn. **sin-ema** sjálfsförnfús. **mes-o** *kri* förnarsöngur. **mon-o** peningagjafir, samskot, samskotafé. **taŭr-o** bolaförn. **buĉ-o** sláturförn. **brul-o** brenniförn. **dank-o** þakkarförn. **farun-o** matförn. **pek-o** syndaförn. **pent-o** afplánun, friðþæging. **trink-o**, **verŝ-o** dreypiförn.
- ofert/i** *áhr* leggja fram tilboð. **-o** tilboð. **-ado** *hag* framboð.
- ofertori/o** **1** *kaþ* förnarsöngur. **2** *tón* förnarsálmur.
- ofic/o** embætti, staða. **la Sankta Ofico** rannsóknarrétturinn (= **Inkvizicio**). **-a** embættislegur, embættis-
-i *áhl* gegna embætti, starfa, vinna (sem embættismaður). **-eco** embættisleiki. **-ejo** skrifstofa, starfsstofa.
-isto embættismaður, skrifstofumaður, starfsmaður. **-istaro** starfsfólk. **en-igi** setja inn í embætti. **sen-a** atvinnulaus, embættislaus. **poŝt-ejo** pósthofa. **vojaĝ-ejo** ferðaskrifstofa.
- oficial/a** embættislegur, opinber. **-e** opinberlega. **-eco** það að vera opinber eða viðurkenndur. **-igi** gera opinberan, gera viðurkenndan. **duon-a** hálfopinber.
- oficin/o** afgreiðslumaður apóteks. **-a** notaður í apótekum (um jurtir og lyf).
- oficial/a** = **oficina**.
- oficir/o** herforingi, yfirmaður. **sub-o** undirforingi.
- ofiur/o** *dýr* krossfiskur (*Ophiura*). **-oidoj** slöngustjörnur, sæstirni (*Ophiuroidea*).
- ofset/o** *tæk* offsetprentun.
- oft/e** *mfr* oft. **-a** tíður. **-igi** tíðkast; verða tíður, gerast oft. **mal-e** sjaldan. **mal-a** *efn* sjaldgæfur, fágætur. **mal-aĵo** fágæti, fágætur hlutur. **plej-e** oftast. **-eco** tíðleiki, tíðni.
- oftalm/o** *lfa* (stofn úr grísku, notað í læknisfræði) auga. **-a** augn-, sjón-. **-ito** augnbólga. **simpatia** -ito samferðaraugnbólga. **-ologo** augnlæknir. **-ologio** augnlækningafræði. **-ometro** augnmælir. **-oskop**

augnsjá, augnspegill. **-oskopio** augnspeglun.

ogiv/o *hús* oddbogi. **-a** oddboga-, gotneskur. **-kruciĝo** oddhvolf.

ogr/o *ská* óvættur, ófreskja, tröll.

Ohio/o *ldf* Ohio (fylki í Bandaríkjunum). **-orivero** Ohio river, Ohiofljót.

oho! *mfr* (upphrópun sem táknað undrun), ha!

Oĥock/a **Maro** *ldf* Okhotskahaf.

-oid/ *stæ gra* *dýr* fræðilegt viðskeyti sem táknað **1** undirættir jurta og dýra, *t.d.* **salmoidoj** laxaættin. **2** lögum svipaða og stofninn, *t.d.* **elipsoido** sporvala, sporbaugsflötur.

Ois/o = **Uazo**.

oj! *mfr* (upphrópun sem táknað harm), ó, æ.

ojdemi/o = **merganaso**.

ojdi/o *gra* = **meldua**.

ojstr/o *dýr* broddfluga, kleggi (*Ĉestrus*). **-edoj** brimsur (*Ĉestridæ*).

Ojt/o *ldf* Ötufjall (en þar lét Herakles reisa sér bálköst og kastaði sér í eldslogana).

ok átta. **-a** áttundi. **-o** átta. **-e** í áttunda lagi. **-obla** áttfaldur. **-oble** átta sinnum. **-ono 1** (einn) áttundi, áttundi hluti, áttungur. **2** *tón* áttundapartsnóta. **-opo** áttund, oktett; átta hlutir saman. **-cent** átta hundruð. **dek** - átján. **dek-a** átjándi. **-dek** áttatíu. **-deka** áttugasti. **-dekjara** áttræður. **-edro** áttflötungur.

okapi/o *dýr* ókapi (*Okapia Johnstoni*).

okarin/o *tón* leirflauta.

okaz/i *áhl* bera við, vilja til, fara fram. **-o** *læk lög 1* atburður, atvik, tilfelli. **2** tækifæri. **3** fall, veikindi. **-a** undir tilviljun kominn, tilfallandi. **-e** af tilviljun, af tilefni. **-aĵo** atburður. **-ejo** staður (sem e-ð gerist á). **-igi** halda, gera, koma í framkvæmd. **ĉia-e** við alls konar tækifæri. **ĉiu-e** við öll tækifæri, hvenær sem er. **inter-aĵo** aukamál. **laŭ-e** við tækifæri. **sam-e** samtímis. **bon-e** sem betur fer, til allrar hamingju. **kun-i** falla saman; vera samtímis. **lim-o** vafaatriði.

okcident/o vestur. **-a** vestrænn, vestur-. **-e** fyrir vestan. **-en** vestur.

Okcident/o *sag 1* Evrópa. **2** Vesturveldin, Vesturlönd.

okcipit/o *lfæ* hnakki. **-osto** = **okcipitalo**.

okcipital/o *lfæ* hnakkabein.

okcitan/a *bók* frá Suður-Frakklandi, próvenskur (einkum um bókmenntir og mállýskur þessa héraðs).

Okinav/o *ldf* Okinava (japönsk eyja).

Oklahom/o *ldf* Oklahoma (fylki í Bandaríkjunum).

okluzi/o 1 *læk* lokun, stíflun. **2** *veð* lokuð skil.

okr/o *ste* ryðleir. **-a** mógulur.

oks/ *efn* ox (orðhluti í efnaheitum, stytting fyrir **oksigeno**). **-acidoj** súrefnissýrur.

oks/o *bún* uxi, naut.

oksalat/o = **okzalato**.

oksalid/o *gra* súrsmæra (íslensk jurtt) (*Oxalis*). **-acoj** súrsmæruætt (*Oxalidaceæ*).

oksalil/o *efn* oxalýl.

okszol/o *efn* oxasól.

Oksford/o *ldf* Oxford, Öxnafurða (háskólaborg í Englandi).

okshoft/o stór vintunna (um 230 lítrar).

oksi/ *efn* súr-, súrefnis-.

oksid/o *efn* oxíð; -sýringur. **-i** *áhr* oxidera, sýra, ilda. **-ado** oxidering, sýring, ilding. **kontraŭ-ilo** andoxunarefni. **ne-ebla** óryðgandi. **per-o** peroxíð. **sen-igi** fægja, nugga (málm).

oksidaz/o *efn* oxidasi.

oksigen/o *efn* súrefni, ildi (*O*). **-i** *áhr* sýra. **-a** sýrður, blandaður súrefni.

oksikok/o *gra* mýraberjalyng (*Oxycoccus (microcarpum)*). **-a** **bero** mýraber.

oksim/o *efn* oxím.

oksimor/o refhvörf.

oksitocin/o *lfe* oxýtósín.

oksiton/a *hlj* með áherslu á síðasta atkvæði.

oksiur/o *dýr* njálgur (*Oxyuris vermicularis*). **-ozo** *læk* njálgasýki, njálgaveikindi. **-icido** njálgaeitur.

- oktaedr/o** = okedro.
oktan/o *efn* oktan. -a **nombro** oktanta, þrýstíþolstala.
oktant/o **1** áttungur. **2** áttungsmælir.
oktav/o **1** tón áttund. **2** *pre* áttablaðabrot, oktavo. **3** bók í áttablaðabroti. **4** *kri* átti, áttadagur. **5** *ská* oktava (ítalskur bragarháttur með 8 braglínunum, hver um sig með 11 atkvæðum). **duon-o** **1** sextánblaðabrot. **2** bók í sextánblaðabroti.
Oktav/o *per* Oktavíus.
Oktavi/o *per* Oktavíus.
Oktavia *per* Oktavía.
oktil/o *efn* oktýl.
oktoobr/o október, októbermánuður.
okul/o **1** auga. **2** *gra* hnappur, auga (á kartöflu). **teni -on sur** hafa gát á, gæta. **kovri/fermi la -ojn kontraŭ** láta ekki sjá, sjá í gegnum fingur með. -a **augn-**, **augna-**, **sjón-**. -i *áhr* brumgræða (= **burĝongrefti**). -eto **1** lítið auga. **2** auga (fyrir reim o.þ.h.), rifa. -isto **augnlæknir**. -umi *áhl* depla augum, drepa tittlinga, gjóta ástaraugum til. -bulbo **augnhnöttur**. -fundo **augnbotn**. -globo **augasteinn**, sjáaldur. -lenso ljósbrjótur (í auga). **du-eca** (sem er) fyrir bæði augun. **sen-a** **augnalaus**. **unu-a** **eineygður**, **eineygur**. **unu-eca** (sem er) fyrir eitt auga. **agl-a** **arneygður**, **hvasseygður**, **ormfránn**. **bov-o** **kýrauga**, **skipsgluggi**. **kat-o** **kattarauga**. **malic-a** **illeygður**. **migdal-a** **möndlueygur**. **nud-e** með berum augum. **talp-a** **mjög nærsýnn**, **steinblindur**. -vitroj **gleraugu**.
okulari/o **1** **augngler**. **2** *ljó* **leitari** (t.d. á myndavél).
okulit/a **dularfullur**, **leyndur**, **dulspeki-**. -ismo **dulspeki**.
okup/i *áhr* **1** **taka hernámi**. **2** **taka upp** (tíma eða rúm), **fylla**. **3** **halda**. **sin -i, -iĝi** vera upptekinn, **fást** (**pri, kun** við), **starfa** (**pri, kun** að). -o **starf**, **iðn**, **atvinna**. -ado **eignarnám**, **eignarhald**; **hernám**. -anto **eignarnemi**, **eignarráðandi**. -ateco **eignarráð**. -iĝo **starf**; **erindi**. -ita **upptekinn**. -iteco **atvinna**. **ne-iteco** **atvinnuleysi**; **tómstund**, **næði**. **ek-i** *áhr* **taka hernámi**, **leggja undir sig**. **sen-a** **atvinnulaus**, **iðjulaus**. **ŝtat-o** **frístundaiðja**, **tómstundaiðja**.
okupaci/o *lög her* **hernám**.
okzal/o *gra* **túnsúra** (*Rumex acetosa*). -ato *efn* **oxalat**. -(at)a **acido** **oxalsýra**. **kalcia -ato** **kalsíumoxalat**.
ol *mfr* **en**, **heldur en**.
-ol/ *efn* **-ól**, t.d. **metan-o** **metanól**.
old/a *ská* **gamall**.
ole/o **1** **olía**, **lýsi**, **viðsmjör**. **2** **steinolía**. **verŝi o-on sur la ondojn** **stilla**, **friða**, **sefa**. -a **1** **olíu-**. **2** **mjúkmáll**; **fleðulegur**. -i *áhr* **bera lýsi á**, **bera olíu á**, **smyrja**. -aĵoj **olíuvörur**. -eco **olíueiginleiki**. -ilo **olíukanna**, **olíusprauta**. -ujo **1** **olíuflaska**. **2** **olíupanna**. -odona **olíu-**, **olíuhafandi**. **balen-o** **hvallýsi**. **fiŝ-o** **lýsi**. **moru-o** **lýsi**, **þorskalýsi**. **gas-o** **gasolía** (= **gasoĵlo**). **kreozot-o** *efn* **kreósótolía**, **terpentínuolía**. **migdal-o** **möndluolía**. **ŝton-o** **steinolía**. **sankt-i** *áhr* **smyrja**; **ólea**.
ole/o *gra* **smjörviður**, **ólífutré**, **olíuviður** (*Olea*). -acoj **smjörviðarætt**, **olíuviðarætt** (*Oleaceæ*).
oleandr/o *gra* **rósalarviður** (*Nerium oleander*).
oleastr/o *gra* **villt olíutré** (*Eleagnus angustifolia*), **villi-olíuviður**.
oleat/o *efn* **óleat**, **olíusýrusalt**.
olefin/o *efn* **ólefín**.
olein/o *efn* **olín**.
olekran/o *lfe* **ólnarhöfði**, **olnbogakrummi**.
oleum/o *efn* **brennisteinssýra**.
olfakt/o *lfe* **lykt**. -a **lyktar-**.
Olga *per* Olga.
oliban/o *gra* **reykelsi**. -arbo **reykelsisrunnur** (*Boswellia carteri*).
oligarh/o, oligark/o **meðlimur fámennisstjórnar**. -io **fámennisstjórn**.
oligocen/o *jar* **ólígósen**.
oligoelement/o *lfe* **sporefni**.
oligoĥet/oj *dýr* **ánar**, **fáburstar** (*Oligochæta*).
oligoklaz/o *ste* **ólígóklas**.

Olimp/o 1 *ldf* Ólympsfjall. 2 *goð* Ólympus (bústaður goðanna hjá Forngríkkjum. **-aj dioj** ólympskir guðir, ólympsgoð.

Olimpi/o *ldf* Ólympía. **-a** *per* ólympíu-. **-aj ludoj** Ólympíuleikar.

olimpiad/o ólympíuskeið.

olimpik/oj Ólympíuleikar, ólympskir leikar (= **olimpiaj ludoj**).

oliv/o *gra* ólifa, olíuber. **-eca** ólífugrænn. **-arbo** olíuviður, olíutré. **Monto O-arba** Olíufjallið. **-oleo** olíufuolía.

oliven/o *ste* ólívín.

Oliver/o *per* Ólíver.

-olog/o *mfr* -fræðingur. **-io** -fræði.

om/o *eðl rtæ* ohm, óm. **mega-o** megaohm, megaóm. **-metro** viðnámsmælir, ohmmælir, ómmælir.

-om/o *læk* (viðskeyti í læknisfræðiheimum) -æxli, *t.d.* **ost-o** beinæxli.

omaĝ/o *sag* 1 hollustueiður, þegnskyldueiður. 2 lotning, virðing. **-i áhl** 1 heita hollustu. 2 sýna lotningu, hylla. **-ulo** lénsmaður.

Oman/o *ldf* Óman. **-a** ómanskur. **O-a Golfo** Ómanflói. **-bordo** Sáttastrandarríkin, nú nefnd **Unuiĝintaj Arabaj Emirlandoj** (Sameinuðu arabísku furstadæmin).

omar/o *dýr* humar (*Homarus*).

Omar/o *per* Ómar.

omas/o *lfæ* laki.

ombr/o 1 skuggi, forsæla. 2 skuggi, vofa. **-a** 1 forsæluríkur. 2 skuggalegur. **-i áhr** skýla, hlífa, skyggja. **-ejo** skuggahlíð, skuggastaður. **-umi áhr** *fag* skyggja (teikningu), draga skugga í. **duon-o** 1 hálfmyrkur, rökkur. 2 *fag* skygging. **duon-umi áhr** skyggja. **sen-a** hlífðarlaus, skjóllaus.

ombrel/o regnhlíf. **pluv-o** regnhlíf. **sun-o** sólhlíf. **-ujo** regnhlífastandur.

omega *mfr* ómega, 24. og síðasti bókstafur gríska stafrófsins (Ω, ω).

omen/o = **aŭguro**.

oment/o = **epiploo**.

omer/o *bib* gómer (rúmmál).

Omfal/o *goð* Omfale (Lydíudrottning, en henni var Herakles seldur mansali).

omikra, omikron *mfr* ómikron, 15. bókstafur gríska stafrófsins (Ο, ο).

omlet/o eggjakaka.

omnibus/o *inn* almenningsvagn.

on/ *mfr* viðskeyti sem táknar part úr, brot. **du-a** hálfur. **du-o** helmingur. **tri-o** þriðjungur. **-o stæ** 1 brot. 2 = **divizoro**. **-eco** 1 það að vera brot. 2 = **titro**. **-igi** deila í brot.

onagrac/oj *gra* eyrarrósarætt (*Onagraceae*).

onanism/o *læk* fýsnafróun, sjálfsfróun, einfarir.

ond/o *her eðl* bára, alda, bylgja. **-o de entusiasmo** alda af guðmóði. **-oj longaj** langbylgjur. **-oj mallongaj, -oj kurtaj** stuttbylgjur. **-a eðl** öldóttur, sem gengur í bylgjum; bylgju-. **-i, -adi áhl** ganga í bylgjum. **-ego** brotsjór. **-eroj** sjódrif. **-igi eðl** valda bylgjum. **-igilo** *rtæ* ölduvél. **-iĝi, -iĝadi** brima, ólga, vera öldóttur. **-iĝo** bylgjugangur. **-umi áhr** setja liði í, bylgja, gera báróttan, gera hrukkóttan. **-umado** liðun, það að liða (hárið). **-formo eðl** bylgjulögun, öldulögun. **-oforma** bylgjulagaður, bylgjulaga, öldulagaður, öldulaga, öldóttur, bylgjóttur. **-ometro** tíðnimælir. **dis-o, dis-aĵo** kjölfar, var. **sur-igo** *útv* (útvarps)ending. **klak-o eðl** þrumubylgja. **ŝvel-o** lognalda, undiralda, ylgja.

ondatr/o *dýr* bísamrotta (*Ondatra zibethica*).

Oneg/o *ldf* Onega. **-a Lago** Onegavatn.

Onetim/o *per* Onesímus.

onglet/o fals (í bókarörk).

oni *mfr* maður, menn (óákveðið fornafn). **-a** manns. **-diro** orðrómur, almannarómur.

oniks/o *ste* ónyx, naglarsteinn. **jasp-o** ónyx.

onisk/o *dýr* bekkbitur (*Oniscus*).

onkl/o föðurbróðir, móðurbróðir, frændi. **-ino** föðursystir, móðursystir, frænka. **pra-o** afabróðir, ömmubróðir. **pra-ino** afasystir, ömmusystir.

onomastik/o *vís* nafnafræði.

- onomatope/o** hljóðgervingur, hljóðhermiorð. **-a** hljóðlíkjandi.
- onopord/o** *gra* þistlar (*Onopordon*).
- ont/** *mfr* ending lýsingarháttar í framtíð germyndar, *t.d.* *mi estas ven-a* ég er á leið að koma. *manĝ-e ni iris al la tablo* í tilferð með að matast göngum við að borðinu. **vojaĝ-o** ferðamaður (sem er á leið að ferðast).
- Ontari/o** *ldf* **1** Ontariovatn. **2** Ontario (fylki í Kanada).
- ontogenez/o** líf einstaklingsþróun, einkaþróun.
- ontologi/o** vís verufræði.
- oolit/o** *jar* baunaberg, hrognaberg. **-a** baunabergs-, hrognabergs-.
- oomicet/oj** *gra* sveppur (sjúkdómur).
- op/** *mfr* viðskeyti sem táknar samsafn í töluorðum, *t.d.* **du-e** tveir og tveir saman. **-a** sameiginlegur, heildstæður. **-e** í hópi, sameiginlega. **-o** hópur.
- opak/a** *tæk* ógagnsær.
- opal/o** *ste* ópall, draugasteinn. **-eski** *áhl eðl* glitra. **-eska** glitrandi, tilbreytilegur.
- opci/o** *lög* forgangur, forgangsréttur.
- oper/o** söngleikur, ópera. **granda -o** stór ópera. **farsa -o, komika -o** óperetta. **-a** óperu-. **-ejo** ópera, söngleikahús, óperuhús (= **operdomo**). **-eto** óperetta, stutt ópera.
- operac/o** *her* hernaðaraðgerð.
- operaci/o** **1** skurðlækning, uppskurður, skurður, skurðaðgerð. **2** verk, aðgerð. **3** útreikningur. **4** = **operaco**. **-a** **1** skurð-. **2** verkandi. **-i** *áhr* **1** skera (e-n) upp. **2** reikna út. **-ejo** skurðstofa. **post-a** (sem gerist) eftir skurðaðgerð.
- operator/o** *stæ tæk* **1** virki. **2** tölvustarfsmaður.
- operkul/o** *dýr* **1** tálknlok. **2** lok á fullu hólfi í vaxköku býflugna.
- opi/o** *læk* ópíum. **-omanio** *læk* ópíumfíkn, áfergja í ópíum. **-opapavo** *gra* draumsóley (*Papaver somniferum*).
- opini/i** *áhr* hyggja, ætla, halda, álíta. **-o** skoðun, álit, ætlun. **laŭ mia -o** að mínu mati, að minni skoðun.
- konsulta -o** *lög* ráðgefandi skoðun. **-amo** skoðanafesta. **-osondo** skoðanakönnun. **jes-a** samþykkjandi.
- popol-o, publik-o** almenningsálit. **sam-i** *áhl* vera sammála.
- opon/i** *áhl* andmæla, veita viðnám. **-ado** andmæli, viðnám. **-anto** andmælandi; andstæðingur. **sen-e** einróma, með öllum greiddum atkvæðum.
- Oport/o = Porto.**
- oportun/a** **1** hentugur, nýtur, tímabær. **2** haganlegur, þægilegur. **-e** þægilega, haganlega. **-o** tækifæri.
- aĵo** þægindi, tæki, hugvitsamlegur útbúnaður. **-eco** hentugleiki, hentisemi, aðgengileiki. **-ismo** hentistefna.
- isto** hentistefnumaður, tækifærissinni. **mal-a** ótímabær, óhentugur, óþægilegur. **mal-i** *áhr* ónáða, trufla.
- mal-aĵo** galli; óhagur, óhagræði, óþægindi. **mal-eco** óþægindi, óhentugleiki.
- oposum/o** pokarottuskinn.
- opoterapi/o** *læk* lífefnalækning (notkun vaka, líffæra eða efna unninna úr líffærum eða kirtlum til lækninga).
- opozici/o** **1** stjórnarandstaða. **2** andstæða, andóf, mótspyrna. **3** *stj eðl* gagnstaða. **-a** stjórnarandstöðu-; móttþróagjarn. **-i** *áhl* vera í andstöðu; mótmæla. **-ulo** andstæðingur, andófsmaður.
- opres/i** *áhr* nýy bæla niður, kúga.
- opt/o** *lfæ* sjón. **-a** sjón-. **-a nervo** sjóntaug. **-a tavolo = talamo**. **-ometro** sjónmælir. **-ometrio** *læk* sjónmál.
- optativ/o** *mfr* óskháttur.
- optik/o** vís ljósfræði. **-a** **1** ljósfræði-. **2** = **opta**. **-isto** **1** ljósfræðingur. **2** sjóntækjasmiður, gleraugnasérfræðingur, sjónglerjafræðingur.
- optimism/o** vís bjartsýni. **-a** bjartsýnn, bjartsýnis-.
- optimist/o** bjartsýnismaður.
- optimum/o** vís besta gildi, besti árangur, besta. **-a** bestur, heppilegastur, hagstæðastur.
- opul/o** *gra* úlfaber (*Viburnum opulus*).
- opunti/o** *gra* fikjukaktus (*Opuntia*) (= **nopalo**).
- or/o** *efn lyf* hag gull (*Au*). **-a** **1** *efn* gull-, úr gulli. **2** gullinn, gylltur. **3** gullvægur. **-a tempo** blómaskeið. **-a nombro** gyllinital. **-a geedziĝo** gullbrúðkaup. **la -a tempaĝo** gullöldin. **-i, -igi, -izi, -umi** *áhr* gylla. **-aĵo**

gullvara, smíðisgripur úr gulli. **-ajisto** gullsmiður. **-ato** gullskýrusalt. **-ata acido** gullskýra. **-eca** gullkenndur. **-ejo** árfarvegur sem gull er í. **-ero** gullkorn. **-igî** verða gylltur. **-bati áhl** berja fram gull. **-batajo** = **orfolio**. **-briko** gullstöng. **-bulo** gullstykki. **-dona**, **-hava jar** gullríkur. **-folio** gullblað. **-kolora** gullgulur. **-pigmento** brennisteinsarsen. **re-i áhr** gylla aftur. **sen-igi** taka gyllingu af. **bril-ajo** glitir, glitþráður. **rand-ita** gylltur í sniðum. **la Orfelo** gullna reifið. **la Orlando** gullland, sæluland. **la Ora Marbordo** Gullströndin. **la Ora Korno** Gullna hornið.

oraci/o hátíðarávarp.

orakol/o goðsvar, véfrétt. **la -o en Delfoj** véfréttin í Delfi. **-a 1** véfréttarlegur. **2** óljós, tvíræður, torráðinn. **-i áhl** gefa goðsvar.

Oran/o *ldf* Oran (hafnarborg í Alsír).

orangutan/o *dýr* orangútan (*Simia satyrus*).

orangô/gra appelsína, glóaldin. **-ujo**, **-arbo** appelsínutré (*Citrus sinensis*). **maldolča -o** beiskjuappelsína, appelsínubröðir, pómerans. **-a 1** appelsínu-. **2** appelsínugulur. **-ejo** appelsínugarður. **-oflora akvo** appelsínublómavatr.

Orangô/o *ldf* **1** Óranía (borg í Frakklandi). **2** Orangefljót (í Suður-Afríku). **-io** Oranje-fríríkið (í Suður-Afríku).

orangêri/o *gar* gróðurhús.

orator/o 1 ræðumaður. **2** framsögumaður. **-a 1** mælskur, mælskufræðilegur. **2** mælskulegur, mælsku-. **-i áhl** flytja ræðu, flytja hátíðarávarp. **-ado** mælska, ræðumenska. **-ajo** almenn ræða, hátíðarávarp.

oratori/o *tón* óratórium.

orb/o *vis* kúla; hnöttur.

orbikul/o *lfæ* hringvöðvi. **buša -o** hringvöðvi munns. **okula -o** hringvöðvi auga.

orbit/o 1 *lfæ* augntóft. **2** *stj eðl* braut (himinhnatta o.þ.u.l.). **3** svið, verkahringur. **-a 1** augntóftar-. **2** brautar-, umferðar-. **sur-igi** senda upp á braut.

orcín/o *dýr* háhyrningur, háhyrna (*Orcinus*).

ord/o *her fél stæ* **1** röð. **2** regla. **3** niðurröðun. **4** háttur; flokkur, félag. **5** *dýr gra* ættbálkur. **6** lag. **en -o** í lagi. **7** *hús* (byggingar)still. **-a** reglusamur. **-e** reglusamt. **-i áhr** koma í lag, raða, skipa (í flokk). **-ema** vísindalegur, reglusamur; snyrtilegur. **-emo**, **-emeco** reglusemi, snyrtileiki, hreinlæti. **-igi** koma í lag, raða, skipa. **-igo** röðun, skipan, skipulag. **-amo** snyrtileiki, hreinlæti. **-aranĝi áhl** taka til. **-ofari áhr** búa um. **-ometi áhr** skipa niður. **ekster-a** í ólagi. **kun-igi 1** samræma. **2** *mfr* setja jafnhliða. **laŭ-e** með reglu, í röð. **mal-o 1** óregla. **2** ringulreið, uppþot. **mal-ema** óreglusamur, óþrifalegur. **mal-igi** aflaga, koma í ólag, koma á ringulreið. **mal-igî** verða í ólagi. **re-igi** koma aftur í lag, setja aftur í röð. **sen-a** óþrifalegur, sóðalegur. **sub-o** *dýr gra* undirflokkur. **sub-igi 1** setja undir, setja skör lægra. **2** *mfr* gera að aukasetningu. **sub-igilo** *mfr* aukatenging. **super-o** *dýr gra* flokkur. **bon-a 1** í góðu lagi, snotur. **2** reglusamur. **bon-e 1** í góðu lagi, reglulega. **2** sæmilega, reglusamt. **rang-o** metorðaröð. **tag-o 1** dagskrá; verkefni dagsins. **2** dagskipun. **vort-o** orðaröð.

orden/o 1 regla (t.d. munka), klausturregla. **2** orða. **-i áhr** sæma heiðursmerki, veita orðu. **-rubando** orðumerki. **almoz-oj** *kap* förumunkareglur.

ordin/o *kri* klerkastétt, andleg stétt. **-i áhr** vígja (til prests, biskups o.s.frv.). **-ita pastro** vígður prestur. **-ado** vígsla, prestsvígsla, biskupsvígsla, vígslusakramenti.

ordinaci/o = **ordinado**.

ordinar/a 1 venjulegur, almennur. **2** hversdagslegur. **-e** venjulega. **-eco** hversdagsleiki. **-ajo** venjulegt mál; hversdagslegur hlutur. **virina -ajo** = **menstruo**. **-ulo** alþýðumaður, venjulegur maður. **ekster-a** óvenjulegur, frábær, undarlegur.

ordinat/o *stæ* lóðhnit.

ordon/i áhr skipa, skipa fyrir, bjóða. **-o** *ver trú* fyrirskipun, boð; boðorð. **pagu al -o de** greiðist til handa (e-m). **la Dek O-oj**, boðorðin tíu. **-a** bjóðandi, skipandi; boð-. **la -a modo** boðháttur (= **volitivo**). **-ema** herralegur, ráðrikur. **-itaĵo** fyrirskipun, regla. **kontraŭ-o** gagnskipun, gagnstæð fyrirskipun. **kontraŭ-i áhr** afturkalla.

ordovici/o 1 ordóvisíum. **2** jarðlög frá ordóvisíum (= **suba silurio**).

oread/o *god* fjalladís.

Oregon/o *ldf* Oregonfljót. **-io** Oregon (fylki í Bandaríkjunum).

orel/o *lfæ* eyra. **-a** eyrna-. **-umo 1** eyrnahlíf. **2** heymartól. **-hava** eyrður. **-tamburo** hljóðhimna. **sen-a** *dýr* eyrnalaus. **long-a** eyrnalangur. **urs-o** *gra* mörtulykill.

- Orest/o** *god* Órestes (sonur Agamemnons og Klýtemnestru, en hana vó hann).
- orf/o** munaðarleysingi, foreldralaus drengur. **-ino** foreldralaus stúlka. **-a** munaðarlaus, föðurlaus, móðurlaus, foreldralaus. **-eco** munaðarleysi. **-ejo** munaðarleysingjaheimili. **-igi** gera munaðarlausan.
- Orfe/o** *god* Orfeus (sonur Apollons og maður Evrydíku). **-a** Orfeusar-. **-ismo** *trú* orfeustrú.
- organ/o** **1** *lif* (líf)færi. **2** málagn. **3** tæki, verkfæri. **4** *tón* rödd. **-a** **1** líffæralegur. **2** sem hefur líffæri. **ne-a** ólífrænn; sem tilheyrir ekki líffærum.
- organdi/o** fint múslín.
- organik/a** *efn* lífrænn. **-a** **kemio** lífræn efnafræði. **ne-a** ólífrænn. **ne-a** **kemio** ólífræn efnafræði.
- organism/o** *lif* líffæri, líffærakerfi, lífvera. **-a** lífveru-, lífandi, líffæra-.
- organiz/i** *áhr* skipuleggja. **-(aj)o** skipulag, fyrirkomulag. **-ado** skipulagning. **-iĝi** verða skipulagður. **-isto** skipuleggjandi, skipuleggjari, skipulagningarmaður. **mal-i** *áhr* koma ringulreið á. **re-i** *áhr* endurskipa, endurskipuleggja.
- organizaci/o** skipulag, fyrirkomulag.
- orgasm/o** *lfe* samfarablossi, (kynferðisleg) fullnæging.
- orgen/o** orgel, organ. **-ejo** orgelpallur, orgelloft. **-isto** organisti, orgelleikari. **-i** *áhl* leika á orgel, óma eins og orgel.
- orgi/o** svall, drykkjusvall.
- orgojl/o** *nýy* drambsemi. **-a** drambsamur.
- oriel/o** útskotsgluggi (= **korbelfenestro**).
- orient/o** austur. **-a** austur-, austan-, austlægur. **-e** austur þar, fyrir austan. **-en** austur. **-i** *áhr* átta. **sin -i** upplýsa sig; þekkja sig, átta sig. **-ado** það að átta sig, það að snúa í austur. **-iĝi** upplýsa sig, fá að skilja. **-iĝo** afstaða. **-isto** áttunarmaður.
- Orient/o** Austurlönd, *la Proksima -o* Austurlöndin nær, nálægari Austurlönd, *la Ekstrema -o* Austurlöndin fjær, fjarlægari Austurlönd. **-a** austurlanda-. **-ano** Austurlandabúi, Austurlandamaður.
- orientalism/o** *vis* austurlandafræði.
- orientalist/o** austurlandamálamaður, austurlandafræðingur.
- orific/o** *lfæ* op, munnur.
- oriflam/o** **1** *sag* fyrrverandi ríkisfáni Frakka. **2** herfáni.
- organ/o** *gra* kjarmynta, bergmynta, oreganó (*Origanum*).
- Origen/o** *per* Origen.
- origin/o** *stæ* uppruni, upphaf. **-a** *kri* upprunalegur, upphaflegur, frumlegur. **la -a peko** erfðasyndin. **-e** upprunalega, upphaflega. **-i** *áhl* hafa upptök sín (**el** = *i*).
- original/a** **1** frum-, frumlegur. **2** frumritaður. **3** einkennilegur. **4** = **origina**. **-o** **1** frumgerð, frumrót; frummynd, frumsmíð. **2** fyrirmynd. **3** sérvitringur, sérstæða. **-ajŝo** sérstæður hlutur. **-eco** frumleiki. **-ulo** sérvitringur, furðufugl.
- orikterop/o** *dýr* jarðsvín (*Orycteropus*).
- Orinok/o** *ldf* Orinocofljót (í Venesúela).
- oriol/o** *dýr* gullþröstur (*Oriolus*).
- Orion/o** **1** *god* Óríon. **2** *stj* Óríon, Veiðimaðurinn, Risinn (stjörnumerki).
- ork/o** = **orcino**.
- Ork/o** *god* **1** Orcus (guð undirheimanna). **2** undirheimar, helvíti.
- Orkad/oj** *ldf* Orkneyjar.
- orkestr/o** *tón* **1** kórpallur (í forngrísku leikhúsi), orkestra. **2** hljómsveitarvið, hljómsveitargryfja. **3** hljómsveit. **4** fremri sæti niðri (í leikhúsi). **-a** hljómsveitar-. **-i** *áhr* setja út fyrir hljómsveit.
- orkid/o** **1** *gra* brönugras (*Orchis*). **2** *lfæ* eista. **-acoj** = **orkideoj**. **-ito** *læk* eistanabólga. **-ektomio** eistanám.
- orkide/o** *gra* jurtt af brönugrasaætt. **-oj** brönugrasaætt (*Orchidaceæ*).
- orl/o** (klæða)faldur. **-i** *áhr* falda.
- Orlean/o** *ldf* Orleans (borg í Frakklandi). **-io** Orleanshérað, Orleanais. **Nov--o** New Orleans (hafnarborg í Bandaríkjunum).
- orlon/o** orlon.
- Ormuzd/o** *per* Ahúra Mazda.
- orn/o** *gra* mannaaskur (*Fraxinus ornus*).

ornam/i *áhr* skreyta, prýða, útflúra. **-o** skreyting. **-a** skraut-, til skrauts. **-ado** skreytilist. **-aĵo** skraut, skrautgripur, útflúr. **-iĝi** skreyta sig, vera skreyttur. **-isto** skrautlistamaður, skrautgripasmiður. **sen-a**, **ne-ita** óskreyttur. **mal-i** *áhr* óprýða. **dent-o** *hús* skrautdropi. **kap-o** höfuðbúnaður.

ornat/o *kaĵ* messuklæði, messuskrúði.

ornitogal/o *gra* fuglamjólk (*Ornithogalum*).

ornitolog/o fuglafræðingur. **-io** fuglafræði.

ornitop/o *gra* melsmári (*Ornithopus (setivus)*).

ornitorink/o *dýr* breiðnefur (*Ornithorhynchus*), nefdýr.

orobank/o *gra* (snikjujurt) (*Orobanche*).

orografi/o fjallalýsing, fjallafræði. **-a** fjallfræði-. **-a vento** fjallavindur.

oronti/o *gra* (vatnajurt) (*Orontium*).

orsted/o *eðl* örsted (mælieining fyrir segulsviðsstyrk).

ort/a *stæ* **1** lóðréttur. **2** rétthyrndur, réttur. **-aĵo** vinkill, vinkiljárn. **-anto** þverill, þverlína, lóðrétt lína, normall. **ĉe-a latero** skammhlið (í rétthyrndum þríhyrningi) (= **kateto**). **T-** **-ilo** T-stika.

ortit/o *ste* ortít.

ortol *efn eðl mfr* forskeyti sem tákna rétt-, ortó.

ortodoks/a **1** rétttrúaður, játningafastur. **2** ortodox, rétttrúaður, grísk-kaþólskur. **-eco** rétttrúnaður.

-ismo grísk-kaþólsk trú. **-ulo** **1** rétttrúaður maður. **2** grísk-kaþólskur maður. **mal-a** frábrugðinn, rangtrúaður.

ortografi/o **1** réttitun. **2** stafsetning. **-a** stafsetningar-, réttitunar-.

ortoklaz/o *ste* ortóklas, kalífeldspat.

ortokromat/a *ljó* ortókrómatiskur. **-ismo** ortókrómatismi.

ortopedi/o bæklunarlækningar, bæklunarskurðlækningar, bæklunarlæknisfræði, vaxtarlagfæring, bæklunarsérfræði. **-a** bæklunar-. **-isto** bæklunarlæknir, bæklunarskurðlæknir, bæklunarsérfræðingur, réttilæknir.

ortopter/o *dýr* beinvængja. **-oj** beinvængjur (*Orthoptera*).

-os *mfr* ending sagna í framtíð, *t.d.* **mi venos**. - mun vera, verð. - **-tempo** framtíð.

Osak/o *ldf* Osaka (japönsk hafnar- og iðnaðarborg).

osced/i *áhl* **1** geispa. **2** gapa. **-o** geisp.

oscil/i *áhl eðl* rugga, riða, iða, titra, sveiflast. **-o** sveifla. **-ado** *útv* titringur, rugg, sveiflun. **-ilo** sveifflugjafi, sveiflufaki.

oscilograf/o *eðl* sveifluriti. **spiegula -o** sveiflusjá.

Osian/o *bók* Ossían (keltneskt skáld og hetja).

Oskar/o **1** *per* Óskar. **2** Óskarsverðlaunin.

Osl/o *ldf* Osló (höfuðborg Noregs).

osmer/o = **eperlano**.

osmi/o *efn* osmíum, osmín (*Os*). **-ato** osmíat. **-ata acido** osmínsýra.

osmoz/o *eðl* himnuflæði. **-a premo** himnuflæðisþrýstingur. **-ometro** himnuflæðismælir.

osmund/o *gra* kóngburkni (*Osmunda*). **-acoj** kóngburknaætt.

Oss/o *ldf* Ossafjall (í Grikklandi).

ost/o *lfæ* bein. **-a** **1** bein-, beina-. **2** beins-, úr beini. **3** beinóttur. **-aro** beinagrind. **-eca** beinóttur. **-ejo** *hús* beinahús, beinahvelfing. **-ero** beinflís. **-eto** **1** smábein. **2** **-etoj** leggir, barnaleikur með leggjum. **-iĝi** breytast í bein, mynda bein. **-ito** *læk* beinbólga. **-algio** beinverkur. **-ogena** beinmyndunar-. **-ogenezo** beinmyndun. **-ologio** beinafræði. **-omo** *læk* beinæxli. **-opatio** beinveikindi. **-otomio** beinskurður, beinsögun. **ĝis-ulo** ofstækisesperantisti. **balen-o** hvalskíði. **lud-oj** **1** teningar. **2** völr, leggir (til að leika með). **ĝlosil-o** viðbein. **vang-o** kinnbein.

ostaĝ/o *lög* gísl. **-i** *áhl* vera gísl.

ostein/o *lfæ* beinefni.

osteomjelit/o = **ostomedolito**.

osteopat/o (ber að forðast) teygjulæknir.

ostr/o *dýr* ostrá (*Ostrea*). **-ejo** ostrumið.

ostracism/o *lög* skeljadómur, útlegðardómur (til 10 ára).

Ostrogot/oj *sag* Austurgotar. **-a** austurgotneskur.

Osvald/o *per* Ósvald, Ósvaldur.

-**ot/ mfr** ending lýsingarháttar í framtíð þolmyndar, *t.d.* **pag-a sumo**, upphæð sem verður borguð.
ot/o læk eyra. -**a** eyrna-. -**ito læk** eyrnabólga. **ekstera -ito** hlustarbólga. **interna -ito** vöundsbólga.
meza -ito hljóðholsbólga, miðeyrabólga. -**algio** hlustarverkur. -**ologio** eynafræði. -**oskopo** eyrnaspegill.
-oskopia eyrnaspeglun.
otari/o dýr sæljón (*Otaria*). -**edoj** eyrnaselir (*Otariidae*) (= **orelfokoj**).
Otav/o *ldf* Ottawa (höfuðborg Kanada).
Otel/o *bók* Ótello.
otid/o dýr trappgæs, trölldoðra (*Otis tarda*).
otoman/o = **divano 1**.
Otoman/o *per* Ottómani, Tyrki.
otus/o = **orelstrigo**.
ov/o *líf mat* egg. -**aĵo** eggmeti. -**ingo** eggjabikar. -**ida** eggлага. -**oido** *lyf* stikkpilla (í leggöng). -**ujo** (fornlegt) eggjastokkur. -**ulo** ungi úr egg. -**umi áhl** verpa egg/eggjum. -**umado** varp(tími). -**blanko**, -**oblanko** eggjahvíta. -**oĉelo** eggfruma. -**odukto** legþípa. -**oflavo** eggjarauða. -**oforma** eggлага. **el-iĝi** klekjast út.
ovaci/o fagnaðarviðtaka. -**i áhr** veita fagnaðarviðtöku, taka við með miklum fagnaðarlátum.
oval/a eggлага. -**o rím** eggbunga, sporaskja. -**igi** gera eggлага.
ovari/o 1 dýr eggjakerfi, eggjastokkur. **2 gra** eggleg. -**ito læk** eggjakerfisbólga. -**ektomio** eggjakerfisnám.
ovi/o dýr sauðfé (*Ovis*).
ovibov/o dýr moskusuxi, sauðnaut (*Ovibos moschatus*).
Ovidi/o *per* Ovídíus.
ovol/o 1 dýr (þroskuð) eggfruma. **2 gra** eggfruma (jurtar). -**a** eggfrumu-. -**ado**, -**ofalo** egglosun, egglos.
ovr/i áhr nýy opna.
-oz/ mfr fræðilegt viðskeyti sem táknar **1** -veiki. **2** -sykur. **3** oxíð eða salt. **4** að hafa, vera, *t.d.* **sabl-a** sendinn. **or-a** sem hefur í sér gull.
ozen/o *læk* fýlukvef, langvinn nasabólga með slímhúðarvisnun og andremmu.
Oziris/o *god* Osírís.
ozokerit/o *ste* jarðvax.
ozon/o *efn* óson. -**igi** breyta í óson. -**izi** bæta við ósoni. -**izilo** ósontæki. -**ometro** ósonmælir. -**oterapio** lækningar með ósoni.

¹**P, p** *mfr* 20. bókstafur esperanto-stafrófsins.

²**P 1** *efn* (tákn) = **fosforo**. **2** (skammstöfun) = **Patro** (séra). **3** (skammstöfun) = **pola lingvo**.

³**p/ mfr** **1** (skammstöfun) = **paĝo**. **2** (skammstöfun) = **proprasence**.

p/o *mfr* pé (heiti bókstafsins p).

pa! *mfr* svei, uss.

pac/o **1** friður. **2** kyrrð, ró. **-a** **1** í friði (**kun** = við), friðsamur. **2** friðar-, frið-. **3** kyrr, rólegur. **-ema** friðsamur, friðelskur. **-igi** friða. **-iga** friðsamlegur, sem lýtur að friði. **-iĝi** sættast (**kun** = við). **-iĝo** sátt. **-ismo** friðarhreyfing, friðarstefna. **-isto** friðarsinni. **inter-o** vopnahlé. **inter-igi** semja frið milli. **mal-o** rifrildi; ófriður. **mal-i** *áhl* þræta, rífast, deila (**kun** = við). **mal-ema** þrætugjarn, deilugjarn, þrasgjarn. **mal-igi** gera ófrið milli. **mal-iĝi** rífast, lenda í rifrildi. **re-igi** sætta. **nere-igebla** ósættanlegur. **sen-a** eirðarlaus.

pacien/o þolinmæði, langlundargeð, þreyja. **-a** þolinmóður. **-i** *áhl* vera þolinmóður, þreyja. **mal-a** óþolinmóður, óþreyjufullur. **mal-iĝi** missa þolinmæði. **sen-a** stygglyndur, fljótlyndur, bráður í lund. **sen-o** óþolinmæði.

pacient/o sjúklingur.

Pacifik/o *ldf* Kyrrahaf (= **-a Oceano**).

pacifism/o friðarstefna; vígbúnaðarandstaða.

pacifist/o friðarsinni; vígbúnaðarandstæðingur.

paĉj/o pabbi.

paĉul/o *gra* **1** patsjúljurt (*Pogostemon patchouli*). **2** patsjúli-ilmvatn.

pad/o stigur, leið, *esti sur la -o de la militiro* vera á ófriðarstjái.

Pad/o *ldf* Pófljót (á Norður-Ítalíu).

padel/o **1** árablað. **2** skófla, spaði (á vatnshjólí). **3** hverfispaði. **4** skrúfublað, skrúfuspaði. **-i** *áhl* **1** gjálfra, gutla. **2** sulla. **3** = **pagaji**.

Padov/o *ldf* Padova, Padúa (borg á Ítalíu).

padus/o *gra* heggur (*Primus padus*) (= **grapolĉerizo**).

paŝi *áhr* skjóta. **-o** skot. **-ado** skothríð. **-aĵo** kúla, skot. **-ejo** skotbakki; skotæfingasvæði. **-iĝi** skjótast. **-ilo** **1** byssa. **2** skotvopn. **kapo de -ilo** = **kolbo**. **-ilego** fallbyssa. **-arko** bogi. **-distanco** skotfæri, skotmál. **-kampo** skotsvið. **-linio** skotlína. **-tabelo** skotskífa. **-truo** skotauga, fallbyssuop. **for-i** *áhr* **1** hræða með skotum. **2** eyða með skotum. **mis-o** klikk. **mis-i** *áhl* klikka. **preter-i** *áhr* skjóta fram hjá (e-u). **tra-i** *áhr* skjóta í gegn, stinga í gegn. **tra-adi la aeron** = **fiaski**. **ark-i** *áhr* skjóta með boga. **la Ark-anto** = **Apolono**. **ark-isto** bogmaður, bogaskytta. **Sag-isto** *stj* Bogmaðurinn (stjörnumerki). **aer-ilo** loftbyssa. **blov-ilo** blásturspípa. **krak-ilo** hvellbyssa. **meĉ-ilo** vöndulbyssa. **maŝin-ilo** vélbyssa (= **mitralo**). **piz-ilo** baunabyssa. **ripet-ilo** magasínriffill. **mort-i** *áhr* skjóta til bana. **-!** bang! bom!

Pafos/o *ldf* Pafos (borg á Kýpur).

pag/i *áhr* **1** borga, greiða, gjalda. **2** endurgjalda, refsa. **-o** greiðsla, gjald, borgun. **-ado** endurtekin greiðsla, sífelld greiðsla. **-anto** greiðandi. **-ato** viðtakandi greiðslu. **-enda** greiðanlegur, sem greiðast verður. **-igi** leggja (gjald) á, setja upp. **-ilo** greiðslumáti. **-atesto** kvittun. **-dato** greiðsludagur, gjalddagi. **-oŝarĝo** póstkrafa, greiðsla við afhendingu. **al-o** aukaborgun, ofanálag. **antaŭ-i** *áhr* greiða fyrirfram, forgreiða. **de-o** **1** skattur, afgjald (*fornl.*). **2** frádráttur, afdráttur. **ek-o** fyrsta greiðsla, útborgun. **ne-itaĵo** ógreitt, ógreiddar skuldir. **post-ante** greitt eftir afhendingu. **re-i** *áhr* endurgjalda; endurgreiða. **re-o** endurgreiðsla, endurborgun. **retro-i** *áhr* endurgreiða. **sen-a** kostnaðarlaus. **sen-e** að kostnaðarlausu, ókeypis. **abon-o** áskriftargjald. **hor-e** í tímavinnu. **kosto-o** kostnaður, gjald. **labor-o** kaup, laun. **limde-o** tollur. **monat-o** mánaðargreiðsla. **parto-e** sem innaborgun. **ŝtat-e** á kostnað ríkisins.

pagaj/o (stutt) ár (með breiðu blaði). **-i** *áhl* róa með þess konar ár (í kajak o.s.frv.).

pagan/o *sag* heiðingi. **-a** heiðinn. **-ismo** heiðni, heiðindómur.

pagel/o *dýr* kólguflakkur (*Pagellus centrodonatus*).

pagod/o trú pagóða.

pagofil/o ismáfur (*Pagophila aburnea*) (= **ebura mevo**).

pagur/o *dýr* kóngakrabbí (*Pagurus*). **-edoj** kóngakrabbaætt (*Paguridae*).

paĝ/o síða, blaðsíða. **-igi**, **en-igi** setja blaðsíðutal á.

paĝi/o *sag* **1** riddarasveinn. **2** = **fanto**.

- pañiderm/o** *dýr* þykkskinnungur (= **dikhaütulo**).
- pajac/o** loddari, trúður. **-año** loddaraskapur.
- pajl/o** hálmur. **-a** hálm-, úr háلمي, strá-. **-año** strá (undir skepnur). **-ero** strá, hálmstrá. **-obudo** strákofi.
- ohomo** leppur. **-okolora** hálmgulur. **-oštopi** *áhr* fylla með háلمي. **-a** **matraco** hálmðýna, hálmþæng. **-a** **çapelo** stráhattur.
- Pajn/o** *god* Pan (hjarðguð). **-oñalmo** panflauta, hjarðflauta.
- pajnt/o** = **pindo**.
- paki/ lfæ** forskeyti sem tákna þykk-, t.d. **-dermio** sigg í húð. **-meningo** = **duramatro**.
- pak/i** *áhr* setja í umbúðir, búa um, láta utan um, láta niður, binda, pakka niður. **-o** balli, pakki, böggull.
- ado** þökkun. **-año** farangur, dót. **-eto** smápakki. **-iği** troðast. **-isto** þökkunarmaður. **-umo** umbúðir. **-uma** umbúða-. **el-i** *áhr* taka upp, taka úr umbúðum. **en-i** *áhr* setja í umbúðir, pakka. **ne-ite**, **sen-e** laus.
- pakiderm/o** = **pañidermo**.
- Pakistan/o** *ldf* Pakistan. **-a** pakistanskur. **-ano** Pakistani.
- pakt/o** *lög* samningur, sáttmáli.
- Paktol/o** *ldf* Paktolosfljót (í því baðaði Mídas sig til þess að losa sig undan því böli að allt sem hann snerti yrði að gulli).
- pal/a** **1** fökur. **2** daufur. **-eco** fölleiki, fölvi. **-igi** *efn* gera fölvan. **-iği** blikna, fölna.
- palac/o** höll.
- paladi/o** **1** *god* líkneski gyðjunnar Pallas (Aþenu). **2** *efn* palladíum, palladín (*Pd*).
- paladin/o** *inn* riddari (Karlagnúsar).
- palafit/o** **1** staurahús, frumstætt hús, sem stendur á staurum (í vatni eða mýrlendi). **2** staurarnir, sem slíkt hús stendur á.
- palanken/o** *inn* (austurlenskur) lokaður burðarstóll.
- Palas** *god* Pallas (Aþena). **-o** *stj* Pallas (smástími).
- palat/o** *lfæ* gómur. **osta** **-o** beingómur. **tiklado de la** **-o** matarlyst. **-a** góm-. **-a** **velo** gómtjald. **-a** **konsonanto** gómhljóð. **-ito** *læk* gómbólga.
- palatal/o** **1** *hlj* gómhljóð. **2** *lfæ* gómbein.
- Palatin/o** *ldf* **1** Palatínhæð (í Róm). **2** *sag* falsgreifi, hallargreifi.
- Palatinat/o** *ldf* Fals (hérað í Þýskalandi).
- Palaû/o** *ldf* Palá, Paláeyjar.
- palavr/o** samræða, samtal. **-i** *áhl* masa, skjalla.
- palemon/o** *dýr* strandrækja (*Palæmon*).
- paleocen/o** *jar* paleósen.
- paleograf/o** handritafræðingur. **-io** handritafræði.
- paleolitik/o** *fru* steinöld hin forna, eldri steinöld. **-a** frá eldri steinöld.
- paleontolog/o** steingervingafræðingur. **-io** steingervingafræði.
- paleozoik/o** *jar* fornlífsöld.
- Palerm/o** *ldf* Palermó (hafnarborg á Sikiley).
- Palestin/o** *ldf* Palestína.
- palestr/o** *inn* íþróttasvæði, glímupallur.
- paletr/o** *fag* **1** litaspjald (málara). **2** litasvið (eins málara).
- pali/a** **lingvo**, *mál* palí (indverskt tungumál).
- paliativ/o** *læk* **1** fróunarlyf. **2** stundarbót, úrbót. **-a** fróunar-, linandi; stundarbótar-.
- palimpsest/o** *inn* uppskafningur.
- palindrom/o** *inn* orð/setning sem lesa má eða hafa yfir jafnt aftur á bak og áfram.
- palinodi/o** bragarbót.
- palinur/o** *dýr* sjávarkrabbi (*Palinurus*) (= **langusto**).
- palis/o** staur. **-aro** stauragirðing. **-eto** prik. **-umi** *áhr* staursetja. **allig-o** staur (til að styðja plöntu, festa bát o.s.frv.).
- palisandr/o** *inn* rósaviður.
- paliun/o** *lfæ* pallium.
- palm/o** *gra* pálmi. **-acoj** *gra* pálmaætt (*Palmus*). **-año** pálmi, pálmagrein. **-obranço** = **palmaño**. **-odimanço**

kap, **-ofesto** *kap* pálmasunnudagur. **-opieda** fitjaður. **daktil-o** döðlupálmi. **suker-o** *gra* sykurpálmi.

palmiped/oj *dýr* sundfuglar.

palmitat/o *efn* palmitat. **-a acido** palmitínsýra.

palp/i *áhr* þukla, þreifa, þreifa fyrir sér. **-e** með því að þreifa. **-ado** þukl, þreifing. **-ebla 1** áþreifanlegur, þreifandi. **2** augljós, bersýnilegur. **-ilo** fálmar, gripla (skordýra). **fuŝ-i** *áhr* káka við, fást við. **pri-i** *áhr* kannu.

palpebr/o 1 *lfæ* augnalok. **2** *bib* auga. **-ito** *læk* hvarmabólga (= **blefarito**). **-umi** *áhl 1* drepa tittlinga. **2** gjóta ástaraugum. **-uma** leiftrandi.

palpitaci/o *læk* hjartsláttur. **-i** *áhl* (um hjartað) slá, bærast ótt og títt.

palt/o yfirfrakki, kufl, úlpa.

paludism/o = **malarío**.

palumb/o *dýr* hringdúfa (*Columba palumbus*).

pamflet/o níðrit, áróðursrit, háðrit. **-isto** níðritahöfundur.

Pamir/o *ldf* Pamir (fjallendi í Mið-Asíu).

pamp/o *ldf* grasslétta (í Suður-Ameríku).

Pampas/o *ldf* Pampas (í Argentínu).

pampelmus/o *gra* greipaldin, greipávöxtur. **-ujo**, **-arbo** greipaldintré (*Citrus maximus*).

Pamplun/o *ldf* Pamplona (borg á Spáni).

pan/o brauð. **-ero** brauðmoli, brauðbiti. **-isto** brauðgerðarmaður. **-ujo** brauðkassi. **-umi** *áhr* setja rasp á, strá með raspi. **-arbo** *gra* brauðaldintré (*Artocarpus*). **-bulo** kringlótt brauð. **-dona** tekjudrjúgur. **-kaĉo** brauðsúpa. **-molo** mjúki hluti brauðs. **-peco** brauðbiti. **-rostaĵo** = **toasto**. **-tranĉo** brauðsneið. **buter-o** smurt brauð. **soldat-o** hart brauð. **ŝmir-o** samloka.

Pan/o = **Pajno**.

panace/o *inn* kynjalyf, allra meina bót.

panak/o *gra* ginseng (*Panax*).

Panam/o *ldf* Panama. **la kanalo de -o** Panamaskurðurinn. **la -a istmo** Panamaeiði. **-urbo** Panamaborg.

panarici/o = **paroniĥio**.

pand/o *dýr* panda (*Ailurus*).

pandal/o *dýr* kampalampi (*Pandalus*). **-edoj** rækjuætt (*Pandalidae*).

Pandav/oj *goð* Pandavar (frændur Krisna).

pandemoni/o *bók 1* helvíti, bústaður allra illra anda. **2** staður þar sem ærandi hávaði og ringulreið ríkja.

pandion/o *dýr* fiskiörn, gjóður (*Pandion*) (= **fiŝaglo**). **-edoj** gjóðaætt (*Pandionidae*).

Pandora *goð* Pandóra.

pane/o *sig* *tæk* bilun. **-i** *áhl* *sig* *tæk* bila, vera bilaður. **sen-igi** gera við (e-ð bilað).

panegir/o lofræða, lofrit, lof, lofrolla, dýrðaráróður. **-a** mærdar-, mærdarfullur. **-i** *áhl* flytja lofræðu, skrifa lofrit, lofa (í ræðu eða riti).

panel/o 1 *hús* þilspjald. **2** þil, þilja. **3** mælaborð. **4** skiptiborð. **5** auglýsingaborð. **-i** *áhr* þilja, viðarklæða.

Panĝab/o *ldf* Punjab (hérað á Indlandsskaga).

panik/o 1 ofboð, óðagot, skelfing. **2** *gra* hirsí (*Panicum (miliaceum)*). **-i** *áhr* gera ofsahræddan.

panikl/o 1 *lfæ* spikfell. **2** *gra* puntur (blómskipun). **-ito** *læk* spikfellsbólga.

panj/o mamma.

pankrac/o *ipr* glímu- og hnefahöggskeppni.

pankraci/o *gra* sjávarlilja (*Pancreatium maritimum*).

pankreat/o *lfæ* bris. **-a** bris-. **-ito** *læk* brisbólga. **-ektomio** brisnám.

pankreatin/o *efn* pankreatín.

pankromat/a *ljó* næmur á allan lit, pankrómatískur.

Panoni/o *sag* Pannonía.

panopli/o alvæpni.

panoptik/o 1 vaxmyndasafn. **2** *hús* bygging sem sjá má í heild frá einum stað; fangelsi.

panoram/o 1 hringmynd. **2** hringnýni, hringsjá, vítt útsýni, víðsýni. **-a** hringnýnis-, víðsýnis-. **-ado** hringmyndun, panoramering.

- pans/i** *áhr læk* binda um sár. **-aĵo** sáraumbúðir.
- panslavism/o** *sag* alslafastefna.
- Pantagruel/o** *per* Pantagruel, maður sem hefur óhemjumikla matarlyst.
- Pantaleon/o** *per* Pantalone.
- pantalon/o** buxur, brækur. (Ath. að forðast ber að nota fleirtölu **-oj** um einar buxur). **-eto** stuttbuxur.
- fendo** buxnaklauf. **golf-o** pokabuxur. **plaĝ-o** strandbuxur. **ski-o** skíðabuxur.
- panteism/o** *vis* algyðistrú.
- panteist/o** algyðistrúarmaður.
- panteon/o** **1** algyðishof. **2** grafhýsi afreksmanna. **3** goðaheimar, guðir.
- panter/o** *dýr* pardusdýr (*Felis panthera*).
- pantofl/o** morgunskór, inniskór.
- pantograf/o** **1** *tæk jár* teiknistækkari. **2** *rtæ* straumafatakari.
- pantomín/o** bendingaleikur, bendingar. **-isto** = **mimo**.
- pantoten/a acido** *efn* pantótensýra.
- Panurg/o** *per* Panurge.
- panus/o** *læk* æðavagl á glæru.
- pap/o** páfi. **-a** páfa-, páfalegur. **-eco** páfadómur. **-isto** páfatrúarmaður. **-ismo** páfatrú. **kontraŭ-o** andpáfi.
- papag/o** *dýr* páfagaukur. **-oj** páfagaukar (*Psittaci*). **-uloj** = **psitakoformaj birdoj**. **-umi** *áhl* endurtaka eins og páfagaukur. **mar-o** lundi.
- papain/o** papain, papóíð.
- papaj/o** *gra* papaja-tré (*Carica papaya*) (= **melonarbo**). **-bero**, **-frukto** papaja-ávöxtur.
- papaŭ/o** *gra* papava (*Asimina triloba*).
- papav/o** *gra* draumsóley (*Papaver*). **-acoj** draumsóleyjaætt (*Papaveraceae*). **-eto** deplasól (*Papaver rhæas*).
- papaverin/o** *efn* papaverín.
- paper/o** **1** pappír, bréf. **2** pappírslað. **3** skjal, plagg. **-a** **1** bréf-, pappír-, úr pappír. **2** skrifaður. **-aĉoj** plögg. **-eto** pappírsmæma, pappírsmiði. **-isto** pappírssali, ritfangasali. **-ujo** skjalataska, mappa. **-premilo** bréfastressa. **-ŝmiri** *áhl* klóra, hripa. **-tranĉilo** pappírshnífur. **barit-o** listaprentspappír. **bril-o** gljápappír. **desegno-o** teiknipappír. **filtro-o** síupappír. **friz-etoj** krullupinnar. **impres-o** ljósnæmur pappír. **karbo-o** kalkipappír. **klozet-o** salernispappír. **muŝ-o** flugnaveiðari. **paŭs-o** gagnsær kalkipappír. **sablo-o** sandpappír. **silko-o** silkipappír. **stampo-o** stimplaður pappír. **tapet-o** veggfóður, veggpappír. **tualet-o** silkipappír. **valor-o** verðbréf.
- papil/o** *lfæ* varta, doppa. **-omo** *læk* bandvefs- og þekjuæxli.
- papili/o** *alm* fiðrildi. **-oj** = **lepidopteroj**. **-a** óstöðuglyndur, hverflyndur. **-acoj** = **legumenacoj**. **-umi** *áhl* vera óstöðuglyndur; flögra eins og fiðrildi. **brasik-o** = **pieriso**. **hirundvosta -o** = **makaono**.
- papilion/o** *dýr* sítrónufiðrildi (*Papilio*).
- papín/o** *efn* papín.
- papír/o** *vis* (stytting á **papiruso** notuð í samsetningum) **1** papírur, papírusef. **2** sefpappír. **3** sefpappírshit.
- ologo** sefpappírritafræðingur. **-ologio** sefpappírritafræði.
- papirus/o** **1** *gra* papírur, papírusef (*Cyperus papyrus*). **2** sefpappír. **3** sefpappírshit.
- paprik/o** **1** paprika, spænskur pipar. **2** *gra* spænsk piparjurt (*Capsicum annum*).
- Papu/o** *per* Papúa. **-lando** Papúa Nýja-Gínea. **Papuo-Nov-Gvineo** = **Papulando**.
- papul/o** *læk* nabbi, arða, smáþrymill.
- par/o** **1** *eðl stæ* tvennd, par, samstæða. **2** hjón. **-a** *stæ* jafn. **-e** tveir og tveir. **-igi** para saman. **-igisto** **1** maður sem parar dýr. **2** hjúskaparmiðlari. **-iĝi** para sig, makast. **-iĝa tempo** æxlunartími. **-ulo** félagi, jafningi. **-ulino** dama (í dansi). **mal-a** ósamstæður. **ne-a** odda-, ójafn.
- para/** *vis* forskeyti sem tákna **1** *læk* bróðir, t.d. **-tifo** taugaveikisbróðir. **2** *efn* para-, t.d. **-formaldehido** paraformaldehýð.
- parabol/o** **1** *stæ* fleygbogi, parabóla. **2** *bók* dæmisaga. **-oido** *stæ* fleygbogaflötur.
- paracentez/o** *læk* ástunga.
- parad/i** *áhl* **1** ganga fylktu liði. **2** státa. **-o** **1** liðskönnun, hersýning, skrudganga, skrudfylking. **2** sýning, viðhafnarsýning. **3** gort, raup. **-a** viðhafnar-.

- paradigm/o** *mfr* beygingardæmi.
- paradiz/o** **1** paradís. **2** himnaríki. **3** sælustaður. **-a** paradísar-, himneskur. **-birdo** paradísarfugl. **-a fiŝo** paradísarfiskur (*Makropodus viridiauratus*). **-ludo** París, Parísarleikur.
- paradize/o** *dýr* paradísarfugl (*Paradisea*) (= **paradizbirdo**).
- paradoks/o** *hei* þversögn, fjarstæða. **-a** þversagnakenndur; sem er í þversögn við sjálfan sig, þverstæður.
- paraf/o** **1** pírumpár eftir undirskrift. **2** fangamark, skammstöfuð undirskrift. **-i áhr** skrifa undir með fangamarki.
- parafin/o** *vís* **1** paraffinvax, fast paraffín. **2** paraffín. **-a oleo** paraffínolía.
- parafis/o** *gra* geldfrumuþráður, geldþráður.
- parafraz/o** *vís* umritun, lausleg þýðing. **-i áhr** þýða lauslega, umrita.
- paragog/o** *mfr* atkvæðisviðbót.
- paragraf/o** **1** grein. **2** greinarmerki.
- Paragvaj/o** *ldf* Paragvæ. **-a** paragvæskur. **-ano** Paragvæi. **-rivero** Paragvæ-fljót.
- Paraklet/o** *per* huggari (heiti gefið heilögum anda).
- paralaks/o** *stj* hliðrun, stefnuvik.
- paraldehid/o** *efn* paraldehyd.
- paralel/a** **1** *rúm* samsíða, samhliða, samfara. **2** hliðstæður, sambærilegur. **3** *rtæ* tengdur samhliða. **-e** samhliða; sambærilega (**al** = við). **-o** **1** *rúm* samhliða lína. **-o de latitudo** breiddarbaugur. **2** *her* samhliða skotgröf, skotgröf sem liggur samhliða við aðra. **-aĵo** **1** *eðl* mótstöðuspóla tengd samhliða. **2** mótpartur; hliðstæður texti. **-eco** samsvörun, það að vera samhliða. **-igi** jafna, líkja (**kun** = við). **-ismo** *mfr* (um orðalag) samsvörun, hliðstæða.
- paralelepiped/o** *stæ* samhliðungur.
- paralelogram/o** *stæ* samsíðungur.
- Paralipomen/oj** *bib* (há kaþólskum mönnum) króníkubækur (í Gamla testamentinu).
- paraliz/i** *áhr* lama, gera aflvana. **-o** lömum, aflleysi, máttleysi. **infana -o** = **poliomjelito**. **tremiga -o** = **Parkinsona morbo**. **-iga** lamandi. **-iĝi** lamast, verða lamaður. **-ulo** lamaður maður.
- paralogism/o** *hei* röng ályktun, rökvilla.
- paramagnet/a** *eðl* meðseglunar-, meðseglandi. **-ismo** meðseglun.
- parametr/o** *stæ* stiki.
- paramiokloni/o** *læk* vöðvarykkjakrampi.
- paranoj/o** *læk* dómglop, vænisýki. **-ulo** vænisjúklingur.
- parapet/o** **1** *her* brjóstvörn. **2** *hús* = **brustokiraso**.
- paraplegi/o** *læk* þverlömum, alvista, lömum neðan mittis.
- parapsikologi/o** = **metapsikio**.
- parasimpat/o** *lfæ* utansemjuhluti, sefkerfi.
- paraŝut/o** fallhlíf. **-i áhl** stökkva með fallhlíf. **-igi** láta falla með fallhlíf, kasta niður með fallhlíf. **-isto** fallhlíf(her)maður. **-a** fallhlíf(her)-.
- parataks/o** *mfr* hliðskipun.
- paratif/o** *læk* taugaveikisbróðir.
- paratiroid/o** *lfæ* kalkkirtill, aukaskjaldkirtill.
- parazit/o** **1** *lif* snikill; sníkjudýr, sníkjujurt. **2** sníkjugestur, boðflenna. **-a** sníkju-. **-i áhl** lifa sníkjulífi. **-ismo** sníkjulíf. **-ozo** *læk* sjúkdómar af völdum sníkla. **-icido** sniklaeitur. **-ologio** sniklafræði.
- Parc/o, -ino** *god* skapanorm, orlagadís.
- parcel/o** **1** jarðarhluti, jarðarpartur. **2** teigur, plóglund. **eksperimenta -o** tilraunareitur. **-igi** úthluta (jörð), skipta. **-isto** **1** jarðarhlutaeigandi. **2** smábóndi. **re-igado** = **komasacio**.
- pardon/i** *áhr* **1** fyrirgefa, afsaka. **2** gefa upp sakir. **-o** **1** fyrirgefning, afsökun. **2** sakaruppgjöf, náðun.
- peti -on** biðja afsökunar. **-ebla** fyrirgefánlegur, afsakandi, afsakanlegur. **ne-ebla** ófyrirgefánlegur, óafsakanlegur. **-ema** mildur, sáttfús. **-emeco** sáttfýsi, mildi. **-emigi** blíðka, sætta. **-igi** afsaka. **-iĝi** vera fyrirgefinn. **-peti** biðja afsökunar. **-peto** afsökun.
- paregorik/a** *læk* verkjastillandi. **-a eliksiro** ópíumdropar með kamföru.
- parenc/o** frændi, ættingi. **-a** skyldur, venslaður; víðeigandi. **-aro** frændfólk, ættfólk. **-eco** skyldleiki, frændsemi. **-iĝi** verða tengdur. **bo-oj** tengdafólk.

- parenkim/o** *lfæ gra* starfsvefur, sérvefur.
- parentez/o 1** *mfr* innskot. **2 = krampoj. -a** (sem er) innan sviga. **-e** innan sviga; meðal annarra orða.
- parez/o** *læk* lömunarsnertur, aflleysi.
- parfe/o** *mat* rjómaís með ávöxtum.
- parfum/o 1** ilmvatn, ilmefni. **2** ilmur. **-i áhr** gera ilmandi, koma ilmvatni í, setja ilmvatn á.
- parget/o** tíglagólf, parketgólf. **-i áhr** leggja parketgólf. **-ero** parketstafur.
- pari/o 1** (á Indlandi) stéttleysingi. **2** úrhak, utangarðsmaður. **3 = parieto.**
- pariet/o 1** innanverða, innri hlið. **2 lfæ** (líkamsfræði) veggur. **-osto = parietalo.**
- parietal/o lfæ** hvirfilbein. **inter-o** hnakkaskeljarbein, millibein.
- parietari/o gra** veggnetla (*Parietaria*).
- Paris/o** *god* París (Píamsson).
- Pariz/o** *ldf* París (höfuðborg Frakklands). **-a** Parísar-. **-ano** Parísarbúi. **-io** Parísarhérað.
- park/o** *tæk 1* skemmtigarður. **2** lystigarður, skrudgarður, almenningsgarður. **3** bílastæði. **4** geymsla hergagna. **5** ostruræktarsvæði. **natur-o** þjóðgarður, friðlýst svæði.
- Park/oj** skapanornir.
- parker/e** utanbókar, utan að. **-igi** læra utanbókar.
- Parkinson/a morbo** *læk* riða, lamariða, riðulöllum.
- parlament/o** þing, fólksþing, Alþingi. **-a** þingræðis-, þingbundinn. **-ano** þingmaður, Alþingismaður.
- ejo** þinghús, Alþingishús. **-ismo** þingræði.
- parlamentari/o her** samningamaður (sendur milli víglína), friðarboði.
- Parm/o** *ldf* Parma (borg á Ítalíu). **-a** frá Parma, Parma-.
- Parmenid/o per** Parmenides.
- Parnas/o 1** *ldf god* Parnassusfjall. **2** bók skáldhjúkur. **3** Parnasse-skáldskaparstefna. **-ano** Parnasse-skáld.
- parodi/o** bók stæling, skopstæling. **-i áhr** skopstæla.
- paroh/o, parok/o kri** sókn, kirkjusókn. **-a** sóknar-. **-ano** sóknarbarn. **-estro** sóknarprestur. **-estrejo** prestsetur. **-ismo** þröngsýni.
- paroksism/o** *læk* hviða, kast, flog. **-a** hviðu-, köstóttur.
- paroksiton/a hlj** með áherslu á næstsiðasta atkvæði.
- parol/i áhl** tala, mæla (**kun** = við). **-i por si mem 1** vera augljós. **2** segja sjálfs sín skoðun. **-o 1** orð.
- doni la -on al iu** gefa e-m orðið. **2** mál, hæfileiki til að tala. **3** loforð, heit. **4** ræða. **la rekta -o** bein ræða.
- la nerekta -o** óbein ræða. **-a** munnlegur, munn-. **-adi áhl** tala (lengi). **-ado 1** tal. **2** ræða, mælska. **3** viðtal, samtal. **-anto** ræðumaður, talari. **-ema** ræðinn, málugur. **-arto** mælskulist. **-elemento** orðflokkur. **-figuro** myndlíking. **-turno** talsháttur. **al-i áhr** tala til (e-s), yrða á (e-n). **antaŭ-o** formáli. **ĉirkaŭ-o** vífilengjur, málalengingar. **ek-i áhl** byrja að tala, fara að tala. **el-i áhr** bera fram. **el-ado** framburður. **fuŝ-i áhr** tala illa.
- inter-i áhl** tala saman. **inter-o, inter-ado** samtal, viðtal. **kontraŭ-i áhl** mótmæla. **kontraŭ-o** mótmæli, mótsögn. **kontraŭ-a** gagnstæður, mótsagnakenndur. **mis-o** mismæli. **post-o** eftirmáli. **pri-i áhr** ræða.
- pro-anto** talsmaður, formælandi, málsvari. **re-i áhl** tala aftur. **sen-a** mállaus, orðlaus. **sen-e** orðlaust.
- kurac-o** særing. **kurac-anto** særingamaður. **laŭt-ilo** hátalari. **naz-i áhl** vera nefmæltur. **pik-o** spott, háð, skens. **sub-i áhr** hvísla, skjóta að (e-m). **ŝvel-o** mærd, grobb. **ŝvel-a** mærdarfullur. **ventro-isto** búktalari.
- paroniĥi/o** *læk* nagláta, naglrótarbólga.
- paronim/o mfr** samfall (í stafsetningu en ekki í merkingu), svipað orð.
- paronomazi/o mfr** orðaleikur.
- Paros/o** *ldf* Parosey (ein Hringeyja). **-a** frá Parosey.
- parotid/o lfæ** vangakirtill. **-ito** *læk* vangakirtilsbólga. **epidemia -ito = mumpso.**
- parsek/o stj** parsek (fjarlægðareining).
- parsi/o per** parsi. **-a** parsa-. **-ismo** parsatrú.
- part/o 1** hluti, partur, hlutdeild. **2** *tón* rödd. **-a** deildar-, að hluta til. **-e** að hluta til, að nokkru leyti, sumt.
- aĵo** staður, kaflí. **-eto** smápartur, smástykki, snefill. **-igi** deila í hluta, skipta. **-iĝi** skipta sér, klofna. **-iĝo** skipting. **-umo** *stæ* brot. **-opreni áhl** taka þátt (**en** = í). **-opreno, -oprenado** hluttaka, þátttaka. **-oprenigi** láta taka þátt (**en** = í). **dis-igi** greina í sundur. **dis-igo** aðgreining. **kontraŭ-o** mótpartur. **plej-e** að mestu leyti. **kapo-o** höfðagafl. **pied-o** sá hluti rúms sem fæturnir liggja. **ter-o** álfa. **tranĉ-o** snið.
- part/o per** Parti.

- partenogenez/o** *lfé* meyarfæðing, eingetnaður.
- Partenon/o** *inn* Parþenon.
- parter/o** **1** bakgölf, aftari sæti niðri (í leikhúsi). **2** neðsta hæð, fyrsta hæð. **3** blómareitur.
- parti/o** **1** flokkur. **2** aðili. **3** ráðahagur, kostur. **4** kappleikur. **-a** **1** flokks-, flokkslegur. **2** vilhallur, hlutdrægur. **-ano** flokksaðili, flokksmaður, fylgismaður. **-aneco** flokksfylgi. **-aniĝi** verða fylgismaður, verða flokksmaður, ganga í flokk. **-eco** hlutdrægni. **-estro** flokksforingi. **du-a** tveggja flokka. **ekster-a** óháður flokki, utanflokks-. **sam-ano** flokksbróðir. **sen-a** **1** óhlutdrægur, óvilhallur. **2** hlutlægur. **sen-eco** **1** óhlutdrægni. **2** hlutleysi. **sen-ulo** utanflokksmaður. **sol-a** eins flokks, einræðis-. **tri-a** þriggja flokka. **labor-o** verkamannaflokkur.
- particip/o** *mfr* lýsingarháttur. **prezenca -o** lýsingarháttur nútíðar. **preterita -o** lýsingarháttur þátíðar. **futura -o** lýsingarháttur framtíðar.
- partikl/o** *eðl* öreind, frumögn, kjarnaögn.
- partikul/o** *mfr* smáorð.
- partikular/a** sérhyggju-, einrænings-, einrænn. **-ismo** *fél* sérhyggja, einræningshyggja. **-isto** sérhyggjumaður, einræningur.
- partitiv/a** *mfr* skipti-, deili-. **-a artikolo** deiligreinin. **-a genitivo** deilieignarfall.
- partitur/o** raddskrá.
- partizan/o** **1** fylgismaður. **2** skæruliði.
- partner/o** **1** félagi; meðeigandi. **2** (dans)herra. **3** félagi; spilafélagi.
- paru/o** *dýr* igða, meisa (*Parus*). **-edoj** meisuætt (*Paridæ*).
- Parvati/a** *god* Parvati.
- parvenu/o** uppskafningur, nýgerningur, nýríkur maður, nývoldugur maður.
- pas/i áhl** **1** ganga, fara hjá. **2** líða, líða frá. **3** hverfa. **4** stíga yfir. **-o** **1** gangur, far. **2** það að líða (hjá). **3** hvarf. **-a** **1** líðandi. **2** skammvinnur. **-e** um stundar sakir. **-ado** **1** gangur, ferð. **2** *stj* ferð himintungls (yfir sólkringluna). **-aĵo** **1** atburður. **2** tilbrigði. **-anta** líðandi, skammvinnur. **-anto** vegfarandi, umfarandi, sá sem framhjá fer. **-ejo** **1** *umf* vegur, fær leið; klif. **2** *jár* göng. **3** **zebrostria -ejo** merkt gangbraut (yfir götu). **traknivela -ejo** mót járnbrautar og þjóðvegur. **-ema** hverfandi, skammvinnur. **-igi** **1** leiða fram, láta ganga. **2** senda, rétta. **3** eyða (tíma). **-inta** liðinn. **-intaĵo** fortíðaratburður. **-inteco** þátíð, fortíð. **-intjara** frá í fyrra, sem var árið sem leið. **-umi áhl** reika, ráfa. **for-i áhl** **1** líða undir lok. **2** líða burt; andast, deyja. **for-o** andlát. **preter-i áhr** **1** fara fram hjá, ganga fram hjá. **2** *umf* aka fram úr (= **devanci**). **3** fyrirliða. **preter-o** **1** það að fara fram hjá. **2** framúrakstur. **sub-ejo** jarðgöng, undirgöng. **super-ejo** vegbrú. **tra-i áhr** **1** fara í gegnum. **2** reyna, þola. **tra-ejo** **1** vað. **2** leið. **3** gátt. **trans-i áhr** **1** fara yfir. **2** fara út yfir; fara fram úr, skara fram úr. **3** flytja. **4** færast. **trans-igisto** ferjumaður. **flank-i áhr** *her* krækja fyrir liðsarm (e-s), krækja fyrir (e-n). **kruc-i áhr** *umf* svína fyrir. **mont-ejo** skarð. **nivel-ejo** mót járnbrautar og þjóðvegur. **tempo-igo** dægradvöl, dægrastytting. **-permeso** vegabréf, fararleyfi.
- pasagêr/o** farþegi. **kaŝ-o** laumufarþegi.
- pasament/o** snúra, band, borði (til að brydda eða skreyta föt eða húsgögn). **-isto** borðasali.
- pasat/o** = **alizeo**.
- pase/o** *nýy* liðin tíð. **-ismo** fortíðarþrá.
- paser/o** *dýr* spörfugl (*Passer*). **-oformaj** spörfuglar (*Passeriformes*). **dom-o** gráspör (*Passer domesticus*).
- mont-o** trjáspör (*Passer montanus*). **rok-o** steinspör.
- pasi/o** *hei* **1** heit tilfinning, geðshræring. **2** ástríða. **-a** **1** hverflyndur. **2** ástríðufullur. **-igi** hvetja, æsa. **-iga** æsandi, spennandi. **-iĝi** verða hrifinn. **-iĝa sezono** brundtíð, fengitími. **sen-a** ósnortinn, geðstilltur, gætinn, tilfinningarlaus.
- pasiflor/o** *gra* passiublóm (*Passiflora*). **-acoj** píslarblómaætt (*Passifloraceæ*).
- Pasion/o** *kri* tón passía, pínungur (Kristis).
- pasiv/a** **1** *mfr* þolmyndar-. **2** *alm* aðgerðarlaus, hlutlaus. **2** *fél* óvirkur. **-o** **1** *mfr* þolmynd. **2** *hag* skuldir, úttekt. **-eco** aðgerðarleysi, hlutleysi. **-igi** **1** breyta í þolmynd. **2** gera óvirkan.
- pask/o** *kaþ* páskar, páskahátíð. **-a ovo** páskaegg. **P-insulo** *ldf* Páskaey.
- Paskal/o** **1** *per* Pascale (franskur rithöfundur). **2** *per* Pascal (franskur stærðfræðingur og eðlisfræðingur).
- 3 p-o** paskal (mælieining fyrir þrýsting).
- paskvil/o** = **pamfleto**.

- paspartu/o** 1 kartonrammi. 2 aðallykill, þjófalykill.
- passport/o** vegabréf.
- past/o** 1 deig. 2 krem. -**aĵoj** *mat* pasta. -**eca** sem líkist deigi, mjúkur eins og deig. -**ujo** *bib* hnoðskúffa, hnoðtrog, deigtrog.
- pasteĉ/o** *mat* brauðkolla, posteik.
- pastel/o** tala, tafla (sætindi).
- pastern/o** *vís* hófhvarf. -**artiko** hófhvarfslíður.
- Pasteŭr/o** *per* Pasteur (franskur efna- og líffræðingur). -**a** Pasteurs-. -**izi** gerilsneyða. - **-instituto** Pasteurstofnun.
- pastiĉ/o** *bók* eftirmynd. -**i** *áhr* líkja eftir (listamanni).
- pastinak/o** *gra* pastinak (matjurt) (*Pastinaca*).
- pastor/o** 1 prestur (mótmælenda). 2 séra. 3 *dýr* rósastari (*Sturnus roseus*).
- pastoral/o** hirðingjaljóð, hjarðljóð.
- pastr/o** *trú* prestur. -**a** prests-, presta-, prestlegur, hirðis-. -**i** *áhl* þjóna sem prestur, vera í prestsembætti. -**aro** prestastétt, klerkastétt. -**eco** kennidómur, prestsembætti. -**iĝi** láta vígjast, gerast prestur. -**ino** meyprestur, kvenprestur. -**ĉef-o** 1 erkiprestur, höfuðprestur. 2 = **ĉefpontifiko**. **eks-iĝi** segja af sér prestsembætti. **eks-igi** svipta hempunni. **kapel-o** kapelluprestur, hirðprestur.
- paŝ/i** *áhl* ganga, skrefa. -**o** *tæk* 1 skref. 2 stig. 3 beiting (skrúfu). -**adi** *áhl* ganga oft, ganga lengi. -**ado** gangur, göngulag. -**ego** stórt skref, langt skref, risaskref. -**eti** *áhl* labba. -**osigno** spor. -**oŝanĝi** *áhl* skipta fótum. -**oteni** *áhl* halda í (**kun** = við), fylgjast (**kun** = með). **al-i** *áhl* færast nær, nálgast, ganga að. **antaŭ-i** *áhl* ganga fram. **antaŭ-o** framför, framfarir. **ek-i** *áhl* byrja að ganga. **el-i** *áhl* 1 ganga fram (úr röð). 2 blanda sér í samræðurnar. 3 **el-i** **kun** leggja fram. **en-i** *áhl* ganga í, skrefa í. **mis-o** víxlspor. **preter-i** *áhr* yfirstíga, fara út fyrir; fara fram hjá. **retro-i** *áhl* draga sig til baka. **sur-i** *áhr* troða, troða á. **trans-i** *áhr* 1 fara fram úr. 2 brjóta. **anser-i** *áhl* ganga gæsagang. **anser-o** gæsagangur (hermanna).
- paŝa/o** *per* pasja (tyrkneskur landstjóri).
- paŝt/i** *áhr* 1 beita (fê). 2 *bib* vera hirðir (e-s). -**ataro** 1 hjörð. 2 sóknarbörn. -**ejo** beitoland, hagi. -**iĝi** bíta gras, vera á beit. -**isto** 1 hirðir. 2 *bib* konungur. -**ista** hjarðmannslegur.
- paŝtel/o** 1 litkrít. 2 litkrítarmynd. -**a** litkríta-; teiknaður með litkrít.
- pat/o** 1 steikarpanna, panna. 2 patt, pattstaða. -**i** *áhl* vera patt. -**kuko** pönnukaka.
- patagon/o** *ldf* Patagóníubúi. **P-io**, **P-ujo** Patagónía.
- Patan/o** *ldf* 1 Patna (borg í Nepal). 2 **p-o** *per* Patani.
- patat/o** = **batato**.
- patel/o** *lfe* 1 hnéskel. 2 *dýr* olnbogaskel (*Patella*).
- paten/o** 1 *kri* patína. 2 = **glitilo**, **sketilo**.
- patent/o** einkaleyfi. -**i** *áhr* veita einkaleyfi. -**aĵo** hlutur sem hefur fengið einkaleyfi. -**igi** sækja um einkaleyfi. -**nomo** vörumerki.
- paternalism/o** landsföðurhyggja.
- patienc/o** *gra* enskt spínat (*Rumex patientia*).
- patin/o** spanskgræna.
- Patm/o** *ldf* Patmos (eyja í Miðjarðarhafi).
- patogen/a** *lif* sýkingar-, sýki-. -**a** **mikrobo** sýkill.
- patogenez/o** *læk* uppruni sjúkdóms og þróunarferill.
- patolog/o** *vís* meinafræðingur, sjúkdómafræðingur. -**io** meinafræði, sjúkdómafræði. -**ia** meinafræði-, sjúklegur. **kosmo-io** geimmeinafræði.
- patos/o** ákafi, viðkvæmni, viðhöfn (í orðum eða áherslu).
- patr/o** faðir; frumkvöðull. **la** **sankta P-o** páfínn. **la P-oj de la Eklezio** *kri* kirkjuféðurnir. **P-onia** faðirvor. -**a** föður-, föðurlegur. -**i** *áhl* vera faðir, vera sem faðir. -**eco** faderni. -**io**, -**ujo** föðurland, ættjörð, fösturjörð. -**ino** móðir. **P-ino** **supera** abbadís. **la -ino** **Naturo** náttúran. -**ina** 1 móður-, móðurlegur. 2 *efn* frum-, uppruna-. -**ini** *áhr* vera móðir, vera sem móðir; taka að sér sem móðir. -**ineco** móðerni. -**ologio** kirkjuféðrafræði. **bo-o** tengdafaðir. **bo-ino** tengdamóðir. **duon-o** stjúpi, stjúpfaðir. **duon-ino** stjúpa, stjúp móðir. **el-ujigi** útlægja, senda í útlægð; herleiða (Esk. 1:1, Am. 5:27). **ge-oj** foreldrar. **pra-o** forfaðir; ættfaðir. **bapto-o** 1 guðfaðir, skírmarvottur. 2 sá sem skírir skip. **sam-a** samféðra, hálf-. **sam-ina**

sammæðra, hálf-. **sam-iano**, **sam-ujano** samlandi. **Di-ino** *kri* Guðsmóðir. **-in-o** móðurafi. **-omortigo** föðurmorð. **sen-a** föðurlaus.

patriark/o *bib* **1** forfaðir, ættfaðir. **2** öldungur. **3** patriarki; yfirbiskup. **-a** ættföðurlegur. **-ejo** patriarkaskrifstofa.

-eco **1** patriarkatign, patriarkadæmi. **2** ættföðurveldi.

patric/o stimpill (á málm). **-i** *áhr* stimpla (á málm).

patrici/o aðalmaður, göfugmenni. **-a** aðalborinn; aðalsmanns-.

Patrik/o *per* Patrekur.

patriot/o föðurlandsvinur, ættjarðarvinur. **-a** þjóðrækin; sprottinn af ættjarðarást. **-ismo** þjóðrækni; föðurlandsást, ættjarðarást.

patristik/o *vís* kirkjuféðrafræði.

Patrokl/o *per* Patróklos (vinur Akkillesar).

patrol/o **1** eftirlitssveit, varðflokkur. **2** könnunarsveit. **3** skátaflokkur. **-i** *áhl* vera á eftirlitsferð.

patron/o **1** verndari. **2** verndardýrlingur, verndargoð. **-a** **1** verndara-. **2** verndardýrlings-. **3** sýnandi lítillæti. **-i** *áhr* vernda. **-ado** vernd. **-eco** verndarahlutverk.

Paŭ/o *ldf* Pau (borg í Suður-Frakklandi).

Paŭ/o *per* Páll. **-a** **1** (no.) Pála. **2** (lo.) Páls-. **-ano** lærisveinn Páls postula. **-anismo** kenning Páls postula. **-ino** Pálína.

paŭperism/o örbirgð (í landshluta), sveitarþyngsli.

paŭs/i *áhr* *vís* **1** taka kalkipappírsafrit af (e-u). **2** líkja eftir (e-u). **-papero** kalkipappír. **-aĵo** kalkipappírsafrit.

paŭt/i *áhl* skjóta fram vörum, setja á sig stút.

paŭz/o þögn, hvíld, hlé, málhvöld. **-i** *áhl* þagna, hika; hætta (í bili). **sen-e** án afláts. **labor-o** vinnuhlé.

milit-o vopnahlé, nokkurrar stundar friður.

Paŭzani/o *per* Pásanías.

pav/o **1** *dýr* páfugl, páhani (*Pavo*). **2** montari, montrass. **-i** *áhl* **1** (um páfugl) þenja út stélið. **2** reigsa, spranga.

pavan/o *inn* pavana (spænskur dans).

pavez/o *sig* lunning á skipi.

Pavi/o *ldf* Pavía (borg á Ítalíu).

pavian/o *dýr* bavíani, bavían (*Papio*).

pavilon/o **1** skrauttjald. **2** *hús* garðskáli, laufskáli. **3** *hús* þakskáli.

pavim/o steinlagning, flór (á stræti). **-i** *áhr* **1** steinleggja, gera slitlag á. **2** ryðja. **-ero** hella. **-isto** steinlagningarmaður, steinleggjari.

Pazifa/o Pasífae (drottning Mínosar, en hana gerði Póseidon brjálaða af girnd til nauts).

pazigrafi/o *vís* allsherjarskrift (sem er lesin eins á öllum málum, t.d. tölur og nótur).

pean/o *inn* **1** lofsöngur til Apollons. **2** sigurljóð.

pec/o **1** stykki, biti, moli. **2** *klæ* hluti, partur. **3** sneið. **4** (í tafla) taflmaður. **-eto** spýta; smástykki, ögn. **-etigi** mylja. **dis-igi** brjóta sundur, slíta sundur, rífa sundur. **po-a** ákvæðis-. **unu-a** óskiptur. **du-a** tvískiptur. **vic-o** varahlutur. **angul-o** kverkjárn, vinkiljárn. **ark-o** miðsóli. **brusto-o** brjóststykki. **buš-o** **1** talpípa. **2** = **bušaĵo**. **divers-a** samsettur, margbrotinn. **glit-o** skriðill; renniloki. **pint-o** táhetta. **rond-o** hringlaga sneið. **šir-o** rífið stykki. **ten-o** skrúfstykki. **ter-o** lóð, jarðarskiki.

peĉ/o **1** bik. **2** óheppni. **-a** bik-; bikaður. **-i** *áhr* bika, tjarga. **ter-o** jarðbik, asfalt.

peĉblend/o *efn* bikblend.

pedagog/o **1** uppeldisfræðingur. **2** kennari. **-io** uppeldisfræði.

pedal/o **1** (fót)stig. **2** skemill. **3** pedali. **-i** *áhl* stíga. **gas-o** bensingjöf. **kluĉ-o** kúplingspedali.

pedant/o smásmygill, smámunamaður. **-a** smásmugulegur, hótfyndinn (einkum til að sýna lærdóm sinn). **-eco** smámunasemi, smásmygli.

pedel/o **1** háskólaþjónn. **2** kirkjuvörður. **3** réttarþjónn.

pederasti/o *sál* kynvilla (einkum með unglingspiltum), sveinspjöllun. **-ulo** kynvillingur (einkum sá sem eltir unglingspilta).

pediatr/o *læk* barnalæknir. **-io** barnalækningar, barnalæknisfræði.

pedicel/o *gra* stilkur.

pedik/o *lfæ* *dýr* lús (*Pediculus*) (= **homlaŭso**). **-a** lúsugur. **sen-igi** aflúsa.

- pedikl/o** *lfæ* stilkur.
- pedikular/o** *gra* tröllastakkur (*Pedicularis*).
- pedikur/i** *áhr* snyrta fætur (e-s).
- pedunkl/o** **1** *gra* stilkur. **2** *lfæ* stoð.
- peg/o** *dýr* spæta (*Picus*). **-edoj** spætuætt (*Picidae*). **-oformaj** spætufluglar (*Piciformes*).
- Pegaz/o** **1** *god* Pegasus (vængjaður hestur). **2** *stj* Pegasus, Vængfákurinn (stjórnumerki).
- Pejpus/o** *ldf* Peipus.
- pejzaĝ/o** **1** landslag. **2** landslagsmynd. **-isto** landslagsmálari.
- pek/i** *áhl* **1** syndga, drýgja synd. **2** brjóta (**kontraŭ** = gegn). **-o** **1** synd. **la sep mortomeritaj -oj** dauðasýndirnar sjö. **fari -ojn** fremja syndir. **2** brot, afbrot. **-a** syndugur, syndsamlegur. **-ado** það að syndga. **-anto, -into, -ulo** syndugur maður. **-eto** smásynd, yfirsjón. **-igi** spilla, afvegaleiða. **ne-iva** ósýndugur, fullkominn. **pra-o** *kri* erfðasýndin. **sen-a** **1** syndlaus. **2** fullkominn. **sen-igi** veita (e-m) syndalausn, skrifta (e-m).
- pekan/o** *gra* hikkoríhmeta (*Carya pecan*).
- pekari/o** *dýr* naflasvín (*Pecari, Tayassu pecari*).
- Pekin/o** *ldf* Peking, Beijing (höfuðborg Kína). **-a** peking-. **-a hundo** pekinghundur.
- pekl/i** *áhr* salta, pækilsalta. **-aĵo** sultað efni. **-akvo** pækill.
- peks/i** *vís* (ending í orðasamböndum sem tákna -festing, t.d. **nefro-o** nýrnafesting).
- pekten/o** *dýr* hörpudiskur (*Pecten*). **Jakoba -o** Jakobsskel (*P. jacobæus*).
- pektin/o** *efn* pektín.
- pektoral/o** *lfæ* brjóstvöðvi.
- pel/i** *áhr* **1** reka. **2** hrekja, elta. **3** neyða. **-adi** *áhr* reka oft, elta oft o.s.frv. **-ado** **1** rekstur. **2** elting. **3** nauðung. **al-i** *áhr* reka til. **antaŭen-i** *áhr* reka áfram; knýja áfram. **dis-i** *áhr* dreifa, tvístra. **dis-iĝi** dreifast, tvístrast. **dis-itaro** hinir dreifðu gyðingar. **el-i** *áhr* reka burt, láta burt fara, reka út. **el-o** útrekstur, brottrekstur. **el-ito** útlagi; brottrekinn maður, útskúfaður maður. **for-i** *áhr* hrinda; hrekja, hafna. **for-o, for-ado** neitun, höfnun; brottrekstur. **re-i** *áhr* hrinda aftur, hrinda frá sér. **sin-ado** hvöt, tilladan. **tra-i** *áhr* reka í gegnum. **lace-i** *áhr* brjóta niður (veitt dýr), veiða til þreytu. **muŝ-ilo** flugnaveifa. **trud-i** *áhr* neyða, þvinga.
- pelag/a** *lif* úthafs-; uppsjávar-.
- pelarg/o** *læk* húðangur, hörundskröm. **kontraŭ-a vitamino**, níkótínamið.
- pelargoni/o** *gra* mánabruður, pelargónía (*Pelargonium*).
- pelasg/o** *per* Pelasgi. **-a** pelasgiskur.
- Pele/o** *god* Peleifur (faðir Akkillesar og maður Þetisar). **-ido** Peleifsson, Akkilles.
- pelerin/o** skikkja, (ermalaus) kápa, slá.
- peletierin/o** *lyf* pelletierín.
- pelikan/o** *dýr* pelikani (*Pelecanus*). **-oformaj** pelikanfluglar (*Pelecaniformes*). **-edoj** pelikanaætt (*Pelecanidae*).
- Pelion/o** *ldf* Pelion (fjall). **amasigi -on sur Osson** hlaða Ossu og Pelion hvoru á annað, þ.e. neyta allra bragða.
- pelmel/o** *nýy* uppbot, uppnám, ringulreið. **-a** ringlaður, á ringulreið. **-e** á ringulreið, á rúi og stúi.
- Peloponez/o** *ldf* Pelopsskagi (á sunnanverðu Grikklandi).
- Pelops/o** *god* Pelops (sonur Tantalosar).
- pelt/o** **1** skinn, feldur, loðfeldur. **2** = **peltaĵo**. **-oj** grunnar á skjaldarmerki. **-a** loðskinns-, loð-. **-e** **substofita** skinnfóðraður. **-aĵo** loðkápa, pels. **-isto** loðskinnasali, feldskeri.
- pelv/o** **1** mundlaug, þvottaskál. **2** *lfæ* mjaðmagrind. **-a** (mjaðma)grindar-. **-a kavo** grindarhol. **-eto** **1** lítil skál. **2** *lfæ* hol. **rena -eto** nýrnaol. **3** byssupanna. **farba -eto** litaspjald. **-ometrio** *læk* grindarmæling.
- lav-o** mundlaug. **lit-o** hægðaskál.
- pemfig/o** *læk* blöðruútpot, blöðrusótt, blöðrubóla.
- pemikan/o** *mat* þurrkæfa, þurrkað og barið kjöt.
- pen/i** *áhl* reyna, reyna á sig, leggja sig í líma, taka nærri sér. **-o** áreynsla, tilraun. **-e** með erfiðismunum.
- adi** *áhl* hafa mikið fyrir, vanda sig. **-ado** vandvirkni, sífelld áreynsla. **-egi** *áhl* kappkosta, strita, þræla.
- egado** strit, beiting, mikil áreynsla. **-ema** iðinn, kostgæfinn. **-iga** erfiður. **-inda** tilvinnandi. **sen-e** léttilega, auðveldlega.

Penat/oj *goð* Penatar (hjá Rómverjum, verndarvættir forðabúrsins). *reveni al siaj p-oj* koma heim aftur.

penc/o pence, penny-peningur (fyrir 1971 1/240 úr sterlingspundi, frá 1971 1/100 úr sterlingspundi).
nov-o nýtt pence (frá 1971).

pend/i áhl **1** hanga. *-i sur unu fadeno* hanga á hári. **2** svífa. **-ado** hending. **-aĵo** eitthvað sem hangir niður, gimsteinaskraut, eyrnalokkur, skúfur o.s.frv. **-igi** **1** *tæk* hengja. **2** *bib* krossfesta. **-igilo** *tæk* **1** fjöðrun. **2 = pendingo**. **-iĝi** festast. **-ingo** gálgi. **-umi** *áhr* hengja, lífláta með því að hengja. **-uminda** hendingarverður. **-umindulo** gálgamatúr. **-umilo** gálgi. **al-igi** hengja á. **de-i áhl mfr** **1** reiða sig (**de** = á), vera háður (**de** = þgf.), hanga (**de** = úr), vera kominn undir (**de** = þgf.). **2** fylgja (**de** = þgf.). **de-a** háður, studdur af öðrum. **de-a propozicio** aukasetning. **de-e de** eftir, samkvæmt. **de-aĵo** allt sem fylgir e-u. **de-eco** ófrelsi, það að vera háður. **el-i áhl** hanga úti. **el-aĵo** skilti (t.d. á veitingahúsi). **mal-igi** taka niður. **sende-a** óháður, sjálfstæður. **sende-eco** sjálfstæði. **super-i áhl** vofa yfir; hanga fram yfir. **flug-i áhl** svífa.

pendentiv/o *hús* milligerð (hluti hvelvingar).

pendol/o *tæk* **1** hengill, órói, pendúll, dingull. **2** *ípr* róla. **-a** pendúls-. **-i áhl** dingla. **sekundo-o** *eðl* sekúndupendúll.

Penelop/o *goð* Penelópa (kona Ódysseifs).

penepplan/o *jar* rofslétta.

penetr/i áhl **1** læsa sig um, brjótast gegnum. **2** *áhr* þrýsta sér inn (**en** = í). **3** nísta. **4** skilja til hlítar; giska á. **-o, -ado** **1** gegnumþrenging, það að brjótast í gegn. **2** skarpskyggni. **-ebla** **1** gagnfærilegur. **2** gljúpur. **-ema** **1** sem þrengir sér í gegn. **2** (um hljóð) hvellur. **3** skarpskyggni. **-igi** þrýsta inn (**en** = í), þrengja í gegn. **-iĝi** vera grómttekinn; vera sólginn (**de** = í). **ne-ebla** ófær, ógagnfærilegur, sem ekki verður farið í gegnum. **tra-i áhr** brjótast gegnum; nísta; síast í gegnum. **-iveco** *eðl* gagnfærileiki. **inter-i áhl** troðast inn, komast inn. **kor-a** hjartsár, nístandi.

penicili/o *gra* myglusveppur (*Penicilium notatum*) (= **penikšimo**).

penicilin/o *lyf* penisillín. **-oterapio** penisillínsmeðferð.

penik/o **1** pensill; málarabursti. **2** pensilbeiting. **3 = kvesto**. **4** *bib* klasi (= **grapolo**). **-i áhl** pensla. **-eto** finn pensill. **-forma** pensillaga. **raz-o** rakbursti, skeggbursti. **-šimo = penicilio**.

penis/o *lfæ* getnaðarlimur, reður. **-ingo** **1** skapahylki. **2 = kondomo**. **-ito** *læk* reðursbólga.

pens/i áhl **1** hugsa, hyggja. **2** ætla, hafa í huga. **-o** ætlun, hyggja, hugmynd. **-ado** hugsun, umhugsun, íhugun. **-ema** hugsandi. **-iga** sem vekur umhugsun. **-isto** djúphyggjumaður, hugsuður, vitmaður. **antaŭ-i áhr** íhuga fyrir fram, ráðgera fyrir fram. **ek-i áhl** detta í hug. **el-i áhr** hugsa sér, finna upp, uppgötva. **el-o** **1** uppfinning, uppgötvun. **2** skrök, uppspuni. **el-into** uppfinningamaður. **en-a** niðursokkinn. **ne-ebla** óhugsanlegur, óhugsandi. **pri-i áhr** athuga, hugleiða, íhuga. **pri-ado** íhugun, umhugsun. **pri-ema** aðgættinn, hugsunarsamur. **senpri-a** hugsunarlaus. **senpri-eco** hugsunarleysi. **kaŝ-o** leyniástæða. **liber-a** fríhyggju-. **liber-ulo** fríhyggjumaður. **profund-a** hyggjudjúpur. **trud-o** þráhyggja. **vag-a** utan við sig, í leiðslu.

pense/o *gra* = **trikoloreto**.

pensi/o eftirlaun. *ministro pri la -oj* eftirlaunaráðherra. **-a kotizo** eftirlaunaframlag. **-i áhr** veita eftirlaun. **-iĝi** vera á eftirlaunum. **-ulo** eftirlaunamaður.

Pensilvani/o *ldf* Pennsylvanía (fylki í Bandaríkjunum).

pension/o gistihús, sumarhótel, matsala (með húsnæði).

pensionat/o heimavistarskóli stúlkna.

pent/i áhl iðrast. **-o** iðrun. **-ema** iðrandi. **-igi** láta iðrast. **-ofari áhl** gera yfirbót. **-ofaro** yfirbót.

penta/ *vis* grískt forskeyti sem tákna: fimm.

pentagon/o *vis* fimmhyrningur.

Pentagon/o Pentagon (varnarmálaráðuneyti Bandaríkjanna).

pentagram/o fimmodda stjarna.

pentametr/o *ská* fimmiðla (bragarháttur). **-a** fimmmælt.

pentan/o *efn* pentan.

Pentateük/o *bib* Fimmbókarit, Mósebækurnar fimm.

Pentekost/o hvítasunna, hvítasunnudagur. **-a** hvítasunnu-. **-ulo** hvítasunnamaður.

Pentezile/o *goð* Pentésílea (drottning skjaldmeyja).

pentod/o *útv* fimmskauta lampi.

- pentotal/o** *lyf* pentótál.
- pentoz/o** *efn* pentósi.
- pentr/i** *áhr* mála. **-a** málunar-, málara-. **-ado** **1** málun. **2** málalalist. **-aĵo** málverk. **-ejo** málavarinnustofa. **-inda** málandi, myndrænn. **-isto** málari, listmálari. **-arto** málalalist. **pri-i** *áhr* myndskreyta. **re-i** *áhr* mála aftur. **mar-aĵo** sjómynd, sjómálverk. **mor-aĵo** málverk úr hversdagslífínu. **oleo-o**, **oleo-aĵo** olíumálverk.
- peon/o** *íþr* peð (í skák).
- peoni/o** *gra* bóndarós (*Paeonia*).
- pep/i** *áhl* kvaka, tísta. **-o**, **-ado** kvak, tíst. **plor-i** *áhl* tísta; væla, skæla.
- pepl/o** *sag* hringskorið mjaðmastykki (á kjól o.fl.).
- peplom/o** *nýy* dúnsæng.
- pepsin/o** *lfæ* pepsín, suflkljúfur.
- peptid/o** *efn* peptíð, suflungur.
- peptidaz/o** *efn* peptíðasi, peptíðkljúfur.
- peptiz/i** *áhr* *vís* breyta í salt.
- pepton/o** *lfe* peptón. **-izi** peptónisera.
- per** **1** *mfr* með. **2** *efn* með hjálp, fyrir milligöngu. **3** í; út af, vegna. (sem forskeyti) **1** með, með hjálp + merking sagnarinnar, t.d. **-labori** *áhr* (= akiri - laboro) vinna fyrir, vinna inn. **-ludi** *áhr* (= gajni - ludo) vinna. **-flati** *áhr* (= atingi - flato) ná (e-u) með smjadrí. **2** á, í, t.d. **-sekunda rapideco** hraði á sekúndu; **-hora salajro** tímakaup. **3** *efn* per-, súper, t.d. **-oksidoj** peroxíð. **-a** milligöngu-. **-e de** með hjálp (e-s), fyrir milligöngu (e-s). **-i** **1** *áhl* miðla, vera milligöngumaður. **2** *áhr* dreifa. **3** *áhr* veita. **-ado** miðlun. **-anto** umboðsmaður, milligöngumaður; sáttasemjari. **-ilo** tæki, hjálpartæki. **-isto** **1** miðlari. **2** hjúskaparmiðlari. **sen-a** beinn, milliliðalaus. **sen-e** beint, rétt. **-forto** ofbeldi.
- percept/o** *hei* skynjun. **-i** *áhr* skynja. **-aĵo** skyntúlkun. **-ebla** skiljanlegur. **mond-o** heimsmynd.
- Perceval/o** *bók* Parsifal.
- perĉ/o** *dýr* lirfugleypir (*Acerina cernua*).
- perĉe/o** *inn* mælistöng (lengdarmál, u.þ.b. 5 metrar).
- perd/i** *áhr* týna, missa, tapa. **-o** *eðl* missir, tap. **-igi** láta tapa, láta missa, villa. **-iĝi** hverfa, týnast, glatast. **-iĝo** glötun. **-ita** týndur, glataður. **dis-i** *áhr* eyða, sóa, sólunda.
- perdrik/o** *dýr* akurhæna (*Perdix*).
- pere/i** *áhl* *kri* **1** tortímast, farast, eyðileggjast. **2** glatast. **-o** *kri* **1** dauði. **2** glötun, eyðsla. **-ema**, **-iva**, **-onta** rotgjarn. **-igi** **1** eyðileggja. **2** deyða, drepa. **3** láta glatast. **-iga** skaðvænn, banvænn. **for-i** *áhl* verða afmáður. **ŝip-o** skipbrot.
- peren/o** *gra* fjölært blóm. **-i** *áhl* vera fjölær.
- perfekt/a** **1** fullkominn, alger. **2** *mfr* liðinn. **-a prezenco** núliðin tíð. **-a preterito** þáliðin tíð. **-a futuro** þáframtíð. **-e** **1** fullkomlega. **2** algerlega. **-o** *mfr* liðin tíð, lokin tíð. **-aĵo** fullnusta. **-eco** fullkomnun. **-igi** **1** fullkomna, fullgera. **2** gera fullkominn. **-iĝi** fullkomna sig, verða fullkominn. **ne-a** ófullkominn. **ne-eco** ófullkomnun.
- perfid/i** *áhr* svíkja, bregðast, ljóstra upp. **-o**, **-aĵo** svik, svikræði; uppljóstur. **-a** ótrúr, sviksamur, svikull. **-ulo** svikari. **ŝtat-o** landráð, drottinsvik.
- perfor/i** *áhr* raufa, gata, holsæra. **-ado** *læk* raufun, götun, holsár.
- perfuz/i** *áhr* *læk* sprauta inn í bláæð.
- Pergam/o** **1** *bók* Pergamusvígi, Pergamsborg (vígið í Trójuborg). **2** *sag* Pergamos (fræg borg í Persíu, heitir nú Bergama).
- pergamen/o** *vís* pergament, bókfell, skinn. **-i** *áhr* láta líta út sem bókfell.
- pergol/o** *hús* vafningsviðargöng, laufgöng.
- perhidrol/o** *efn* vetnisperoxíð-upplausn.
- periant/o** *gra* blómhlíf.
- peridot/o** *ste* ólivín.
- periferi/o** *stæ* ferill, ummál, umfar. **-a rúm** ferils-, ummáls-.
- perifraz/o** umritun.
- perige/o** *stj* jarðnánd (himintungla).
- Perigord/o** *ldf* Périgord (hérað í Suður-Frakklandi).

- Perigoz/o** *ldf* Périgueux (borg í Suður-Frakklandi).
- periheli/o** *stj* sólnánd.
- perikardi/o** *lfæ* gollurshús, hjartapoki. **-ito** *læk* gollursbólga, gollurshúsbólga.
- perikarp/o** *gra* fræskjól.
- Perikl/o** *per* Períkles.
- perikop/o** *inn* lesþáttur í Nýja testamentinu.
- perimetr/o** *stæ* ummál, hringferill.
- perine/o** *lfæ* spöng, holdbrú.
- period/o** **1** tímabil, skeið, millibil, lota, sveiflutími. **2** *stj* umferðartími. **3** flókin málsgrein. **-a** **1** með jöfnu millibili, sem endurtekst með vissu millibili. **2** með flóknar málsgreinar. **-aĵo** tímarit. **-eco** tímasveifla. **mal-a** með ójöfnu millibili.
- periostr/o** *lfæ* beinhimna, bast. **-ito** beinhimnubólga, bastbólga.
- peripeti/o** *bók* snögg umskipti (í skáldsögu); úrslitaatriði (í sjónleik); hamingjuskipti.
- peripl/o** hringsigling, umsigling; hafkönnunarferðarlýsing.
- periskop/o** *vís* hringsjá.
- perispirit/o** *trú* hálfefni í spíritisma.
- peristalt/a** *læk* samdrægur.
- peristil/o** *hús* súlnagöng.
- periteci/o** *gra* axhirsla, kimbi.
- peritone/o** *lfæ* lífhimna, skina, kviðarholshimna. **-ito** *læk* holhimnubólga, skinubólga, lífhimnubólga.
- perk/o** *dýr* aborri (*Perca (fluviatilis)*). **-edoj** aborraætt (*Percidae*). **-oformaj** borrar (*Perciformes*).
- perkal/o** perkel.
- perknopter/o** hrægammur (*Nerphron percnopterus*), skargammur.
- perkol/i** *áhr* sía. **-ado** síun. **-ilo**, **-atoro** síunartæki; sjálfvirk kaffikanna, kaffivél.
- perkut/i** *áhr* **1** slá á. **2** *læk* berja hægt (á hola hluta líkamans). **-ilo** **1** hani (á byssu). **2** gúmmihanskar, læknishanskar. **-instrumento** *tón* ásláttarhljóðfæri.
- perl/o** *dýr* **1** perla. **2** gersemi. **3** = **bido**. **-a** perlukenndur, perlu-, perluhvítur. **-i** *áhl* perla. **-igi** mynda dropa; gera að perlu. **-igita** perlu-. **-oĉasi**, **-ofiĉi** *áhl* veiða perlur. **-ofiĉisto** perlukafari. **kultur-o** ræktað perla.
- perlamot/o** *dýr* perlumóðir. **-a** perlumóðurlegur.
- perlit/o** *tæk* perlusteinn, perlít.
- perlon/o** perlon.
- permaloj/o** *tæk* nikkeljárn.
- permanent/a** *nýy* stöðugur, óumbreytanlegur.
- permeabl/a** *tæk* gegnumfaranlegur, gljúpur. **-o** *eðl* lekt, segulstuðull, segulsvörunarstuðull. **absoluta** **-o** altækur segulstuðull. **relativa** **-o** afstæður segulstuðull.
- permeanc/o** *eðl* segulleiðni.
- permes/i** *áhr* leyfa, lofa. **-o** leyfi. **-ebla** leyfilegur. **for-i** *áhr* láta frá sér fara. **for-o** **1** orlof, leyfi. **2** fararleyfi, brottfararleyfi. **mal-i** *áhr* banna, fyrirbjóða. **mal-o** bann, forboð. **pas-o** fararleyfi, gríðabréf.
- permi/o** *jar* perm(tímabil).
- permitiv/o** *rtæ* rafstuðull, rafsvörunarstuðull.
- permut/i** *áhr* skipta um; umraða (tölum eða bókstöfum). **-o** skipti, umröðun. **-a** umröðunar-. **-aĵo** *stæ* talnaskipti, bókstafaskipti, breyting á röð. **-ebla** umraðanlegur.
- Pernambuk/o** *inn* Pernambuco (ríki í Brasilíu).
- perni/o** *læk* frostbólga; kuldabólga, kuldapollur.
- pernicioz/a** *læk* illkynjaður, hættulegur. **-a** **anemio** illkynjaður blóðtálnaskortur, blóðhvarf.
- pernis/o** = **vespobuteo**.
- peroksi/** *efn* peroxí-.
- peron/o** **1** stöðvarstétt, brautarstétt, stétt, hlað. **2** útidyratrappa, dyrapallur.
- perone/o** = **fibulo**.
- perpendik/a** = **perpendikulara**.
- perpendikular/a** *vís* þverstæður, lóðréttur, þverbeinn, hornréttur (við e-ð). **-o** þverlína.

- Perpetu/o** *per* Perpetúa.
- Perpinjan/o** *ldf* Perpignan (borg í Frakklandi).
- perpleks/a** ruglaður, ringlaður. **-eco** vandi, vandræði. **-igi** rugla.
- pers/o** Persi. **-a** persneskur. **P-a Golfo** Persaflói. **P-io, P-ujo** Persía.
- Pers/o** *per* Persíus (latneskt skáld).
- Perse/o** **1** *god* Perseifur (sonur Seifs og Danáu). **2** *stj* Perseus, Perseifur (stjörnumerki).
- Persefon/o** *god* Persefóna (undirheimadrottning).
- persekut/i** *áhr* **1** elta uppi, hundelta. **2** ofsækja, ásækja. **3** lögsækja. **-ado** **1** ofsókn. **2** málsókn, lögsókn.
- anto** **1** ofsóknarmaður, ofsækjandi. **2** eltingarmaður. **3** sakaráberi. **-iĝo** *læk* ofsókn. manio pri -iĝo ofsóknaræði.
- isto** sóknaraðili, saksóknari.
- Persepol/o** *sag* Persepólís (forn höfuðborg Persíu).
- persien/o** *hús* rimlatjald, rimlagardína.
- persik/o** *gra* ferskja. **-ujo** = **persikarbo**. **-arbo** ferskjutré (*Prunus persica*).
- persimon/o** *gra* **1** döðluplóma. **2** döðluplómutré (*Diospyros kaki*).
- persist/i** *áhl* **1** standa fast (**pri, en** = á, við), sitja við sinn keip, þrauka, sýna þolgæði. **2** halda áfram.
- a tón** harðfylginn, þrálátur, þrjóskur. **-eco** stöðugleiki, þrái, þrálæti. **-ejo** mótstöðustaður.
- person/o** **1** maður, einstaklingur, manneskja, persóna. **2** *lög* félag. **-a** **1** persónulegur, líkamlegur, einka-. **2** *mfr* persónu-. **-e** **1** sjálfur, persónulega. **2** að mínu (þínu, hans o.s.frv.) mati. **-aĵoj** persónulegar upplýsingar. **-aro** **1** starfsmenn, starfsfólk. **2** hlutverkaskrá. **-eco** *sál* persónuleiki; persónugerð. **-ecigi** *lög* einkenna; miða við einstaklinginn. **-ecigo** miðun við einstaklinga. **-eto** lítil manneskja. **-igi** gera að persónu; klæða holdi og blóði. **-ismo** persónukenning. **-ulo** þekkt persóna. **en-igi** **1** (í leik) leika (e-n). **2** koma fram sem (önnur persóna í sviksamlegum tilgangi). **krom-o** aukaaðili, þriðji aðili. **sen-a** ópersónulegur.
- personal/o** **1** persónufornafn. **2** starfsfólk.
- perspektiv/o** **1** fjarsýni, fjarvidd. **2** útlit. **-e** fjarsýnilega. **sen-a** framavonalaus.
- perspir/i** *áhl lfe* svitna. **-ado** sviti, útgufun, húðöndun.
- persvad/i** *áhr* sannfæra, telja á, telja hughvarf. **-o** sannfæring, fortölur. **-a** sannfærandi.
- perturb/i** *áhr* trufla, sturla, ónáða, rugla. **-o** *læk tæk eðl útv* óregla, ólag, truflun. **atmosferaj -oj** truflanir (í útvarpssendingum). **-iĝi** vera truflaður. **sen-igi** *eðl rtæ* losa við truflanir. **glut-o** *læk* gleypingartruflun.
- stomak-o** *læk* magatruflun.
- Peru/o** *ldf* Perú. **-a** perúskur. **-ano** Perúbúi.
- Peruĝ/o** *ldf* Perugia (borg á Ítalíu). **-ano** Perugiamaður.
- peruk/o** hárkolla, gervihár. **-isto** hárkollumeistari.
- pervers/a** rangsnúinn, spilltur, þrár. **-eco** illska, þverúð, þrjóska. **-igi** gera rangsnúinn, spilla. **-ulo** rangsnúinn maður.
- perversi/o** *læk sál* **1** öfuguggaskapur, öfughneigð, lastahneigð, óeðli. **2** kynvilla. **-ulo** kynvillingur.
- ¹**pes/i** *áhr trú* vega, meta. **-o** vigtun. **-ado** vigtun; innvigtun. **-adejo** vigtunarstæði. **-ilo** vog. **P-ilo** *stj* Vogin (stjörnumerki). **-ileto** lítil vog. **-iltaso** vogarskál, metaskál. **-maŝino** stór vog. **ne-ebla** óveganlegur. **ne-eblaĵoj** óskilgreinanleg atriði. **pri-i** *áhr* vega, skammta. **anim-ado** *trú* sálavigtun. **bebo-ilo** barnavog. **leter-ilo** bréfavog.
- ²**pes/o** pesó. **-eto** peseti.
- pesari/o** *læk* leghálshetta, leghetta, leghald, leghringur.
- pesimism/o** *hei* bölsýni, svartýni.
- pesimist/o** bölsýnismaður, svartýnismaður.
- pest/o** **1** *læk* svarti dauði, drepsótt, pest. **2** plága, kvöl. **-a** **1** sótnæmur. **2** (siðferðilega) skaðlegur. **-ulo** maður sem er með pestina. **-odona** pestsmitandi, sótnæmur. **akvo-o** *gra* vatnapest (*Elodea canadensis*). **stan-o** tinpest.
- pestiĉi/o** *læk* depilblæðingar í húð.
- Peŝavar/o** *ldf* Peshavar (borg í Pakistan).
- pet/i** *áhr* **1** biðja. **-i pardonon** biðja afsökunar. **2** biðja um. **3** biðja að koma, bjóða. **-o** bón, bæn, beiðni. **-adi** *áhr* biðja (oft), þrábiðja. **-adi almozon** beiðast beininga. **-egi** *áhr* biðja mikillega, grátbæna. **-ego** grátbeiðni. **el-i** *áhr* fá með því að biðja, biðja um. **for-i sin** biðja um leyfi, sækja um leyfi. **pro-i** *áhr* biðja

fyrir (= **pro**). **pro-o** fyrirbæn, forbón. **tro-ema** þreytandi, kröfuharður, harðdrægur. **-skribo** bænarskrá, áskorunarskjal. **-veturi áhl** ferðast á puttanum. **almoz-i áhl** beiðast ölmusu. **plor-i áhr** sárþæna, grátþæna, ákalla. **trud-i áhr** ónáða, þræbiðja.

peta/ *vís* peta- (forskeyti eininga 10¹⁵).

petal/o *gra* krónublað.

petard/o *vís* púðurkerling.

Peterburg/o *inn* Pétursborg (hét Petrógrad 1914–1924 og Leníngrad 1924–1991).

petici/o bænarskjal, áskorunarskjal. **-i áhr** krefjast, biðja um.

petiol/o *gra* blaðleggur.

petit/a -litera *pre* smáletraður.

petoli/i áhl vera fjörugur, stökkva, hoppa, bregða á leik, gera grikk, gera að gamni sínu. **-o** gáski. **-a 1** gáskafullur. **2** kerskinn, hrekkjótur. **-ado** leikur, stökk, hopp. **-afo** gaman, glettni, hrekkjabragð, hrekkur, gletta, ærsl, læti. **-ema** óþekkur, hrekkjótur. **-ulo** hrekkjótur maður.

petr/o *vís* **1** klettur, steinn. **2** kletthluti. **-ologo** bergfræðingur. **-ologio** bergfræði.

Petr/o *per* Pétur.

Petrark/o *per* Petrarca (ítalskt skáld). **-ismo** Petrarca-stíll. **-izi áhl** yrkja eftir Petrarca.

petrel/o *dýr* stormsvala (og fleiri fuglar af sæsvöluætt).

petrografi/o = **petrologio**, sjá **petro**.

petrol/o **1** steinolía. **2** olía. **-industrio** olíuiðnaður. **-tekniko** olíutækni. **kruda -o** hráolía (= **nafto**).

lampa -o = **keroseno**. **-a gelo** vaselín (= **vazelino**). **-a fornelo** olíuvél. **-riça** olíumikill. **-dona** olíuhafandi. **-fonto**, **-puto** olíulind.

petromiz/o *dýr* steinsuga (*Petromyzon*).

Petroni/o *per* Petróníus.

petrosel/o *gra* steinselja (*Petroselinum*). **krispa -o** hrokkinnblaða steinselja (*P. crispum*). sléttblaða steinselja (*P. neapolitanum*) **-i áhr** mat búa steinselju.

petuni/o *gra* tóbakshorn (*Petunia*).

pez/i áhl **1** vega, vera á þyngd. **2** vera mikilvægur, hafa áhrif. **atoma -o** atómpungi. **specifa -o** eðlisþyngd. **-o 1** þyngd. **2** mikilvægi, áhrif. **-a efn 1** þungur. **2** áhrifamikill. **-a akvo** þungt vatn. **-a oleo** = **mazuto**. **-e** þunglega; þunglamalega. **-afo** vog, lóð, þungur hlutur. **-eco** þungi, drungi. **-igi** þyngja. **-ilo** lóð. **-ocentro** *eðl* þyngdarpunktur; þungamiðja. **-oforto** aðdráttarافل. **kontraŭ-o** lóð, andvægi, mótvægi. **laŭ-e** eftir þyngd. **mal-a** léttur. **mal-e** léttilega. **mal-igi** létta; auðvelda. **multe-a** mjög þungur. **pli-o** umfrámþungi. **super-i áhr** vega meira, vera þyngri á metunum. **atom-o** *eðl* atómpungi. **gram-o** *eðl* grammþyngd. **egal-o** jafnvægi. **egal-i áhr** jafnvætta, vega upp á móti. **kargo-o** *sig* farmþyngd. **muŝ-a** í fluguvigt. **nazo-eco** *flu* framþyngd. **plum-a** í fjaðurvigt.

pfenig/o pfennig.

pH *efn* pH. **pH-valoro** pH-gildi, sýrustig.

pi 1 *mfr* pí 16. bókstafur gríska stafrófsins (Π, π, ϖ). **2** *stæ* pí (π), hlutfallið milli ummáls og þvermáls hrings.

pi/a guðhræddur, guðrækinn, trúrækinn; ræktarsamur. **-e** grandvarlega. **-o**, **-eco** rækt, ræktarsemi; guðhræðsla, guðrækni. **-afo** guðrækið verk. **-igi** verða guðhræddur. **-ulo** guðhræddur maður. **mal-a** ræktarlaus, óguðlegur, guðlaus, ótrúrækinn. **mal-o** ræktarleysi. **mal-afo** illvirki (hk). **mal-ulo** illur maður, illvirki (kk). **mal-eco** guðleysi.

Pi/o *per* Píus.

piamatr/o *lfæ* reifar, kult.

pian/o píanó, slagharpa. **-isto** píanóleikari.

pianol/o *vís* sjálfspilandi píanó.

piastr/o pjastrí.

pice/o *gra* greni, grenitré (*Picea*). **blanka -o** hvítgreni (*Picea glauca*). **ordinara -o** rauðgreni (*Picea abies*).

piĉ/o *nýy* **1** kynfæri kvenna, sköp konu. **2** = **pitĉo**.

pied/o *stæ* **1** fótur (neðan við ökla). **2** fótur, neðsti hluti. **3** rætur fjalls. **4** ská bragliður. **-a 1** fót-, fóta-. **2** neðsti. **-e** fótgangandi. **-ego** löpp, loppa, hrammur. **-eto** lítill fótur, litil löpp. **-ingo** *lfæ* *tæk* ístað.

-**artiko** ökkli. - **fingro** tá. -**iri** áhl ganga. -**pinte** á tánum. -**teno** fót festa. **dek-uloj** *dýr* tífætlingar, tífætlur (*Decapoda*). **du-a** tvífættur. **kvar-e** á fjórum fótum. **kvar-uloj** ferfætlingar, ferfætlur. **pseŭdo-o** *dýr* sýndarfótur, skinfótur. **sen-a** fótalaus. **tri-o** þrífótur. **tri-a** þrífóta-. **brak-uloj** *dýr* armfætlur, armfætlingar (*Brachiopoda*). **bul-o** *læk* klumbufótur, bægifótur. **ĉeval-o** *gra* hóffifill (= **tusilago**). **kapo-uloj** *dýr* smokkar (= **cefalopodoj**). **nud-a** berfættur. **palmo-a** með sundfit. **plat-a** flatfættur. **rapid-a** frá á fæti, fótliþur. **rem-a** með sundfit. **sek-e** þurrum fótum. **velur-eto** mjúk löpp (á ketti).

pedestal/o *hús* fótstallur, súlufótur.

piel/o *lfæ* nýraskjóða. -**ito** *læk* nýraskjóðubólga.

Piemont/o *ldf* Piemonte (norðvestursvæði Ítalíu).

pieris/o *dýr* kálfíðrildi (*Pieris*) (= **brasikpapilio**).

pierot/o *inn* fífl, loddari, heimskupétur.

pietat/o ástúð.

pietism/o *vís* **1** heittrúarstefna, píetismi. **2** = **pietato**.

pietist/o heittrúarmaður, píetisti.

piez/o *eðl* þrýstieining. -**oelektro** þrýstirafmagn. -**ometro** þrýstímælir.

pigo/o *dýr* skjór (*Pica*). -**a** **1** skjórs-, skjórkenndur. **2** skjóttur. **greka -o** þyrnisvarri (= **lanio**). **mar-o** tjaldur (= **hematopo**).

Pigmalion/o *per* Pygmalion (bróðir Dídóar drottningar Karþagóborgar).

pigme/o *goð* dvergur; dvergþjóð, kyrpingur.

pigment/o **1** *efn* litarefni. **2** *lif* litur (húðar), litdeplun. -**i** *áhr* lita, litdepla.

pigr/a *ská* latur. -**o**, -**eco** leti.

piĝin/o *inn* **1** kínversk enska. **2** hrognamál.

piĝam/o náttföt.

pik/i *áhr* **1** stinga, pikka. **2** erta, æsa. **3** (um frost) deyða, láta kala. -**o** **1** stunga. **2** spaði (í spilum).

-**a** ertandi; brennandi. -**e** með stungu. -**ado** **1** það að stinga. **2** erting. -**anta** skarpur; kryddaður. -**anteco** beiskja, sneiðir, skens. -**ema** ertandi. -**etado** *læk* náladofi. -**iĝi** vera stunginn. -**ilo** broddur, gaddur, þyrnir. **dento-ilo** tannstöngull. -**mortigi** stinga til bana. -**i** *áhl* **1** kroppa, þjakka. **2** smástinga, pikka. **al-i** *áhr* reka gegnum (e-n) og inn í (= **al**). **ek-i** *áhr* reka harkalega. **el-i** *áhr* stinga (e-ð) úr (= **el**). **en-i** *áhr* stinga inn. **tra-i** *áhr* stinga gat á; reka í gegnum. **tra-iĝi** koma gat á. **tra-ilo** steikarteinn. **bek-i** *áhr* kroppa. **korno-i** *áhr* stinga með horni.

Pikard/o *per* Píkardíumaður. -**io**, -**ujo** *ldf* Píkardía, Píkardí (hérað í Norður-Frakklandi).

pikaresk/a *bók* skelmis-.

piked/o **1** lítið lið, lítil varðsveit, vörður, útvörður. **2** pikket (spil).

pikl/oj *mat* pikkles, súrsað grænmeti.

piknik/o lautarferð, skógarferð með nesti; máltíð undir berum himni. -**i** *áhl* borða undir berum himni.

piknometr/o *eðl* pýknómeter, eðlisþyngdarmælir fyrir vökva.

piko/ *vís* píkó- (forskeyti eininga 10^{-12}).

pikrat/o *efn* píkrín. -**a** **acido** píkrínsýra.

pikril/o *efn* píkrýl.

piksidi/o *gra* baukur.

piktogram/o myndskrift.

piktur/o málalalist.

pikul/o = **sonprenilo**.

pil/o *vís* rafmagnsvirki, straumvaki. -**o de Clark** Clark-rafhlað. -**o de Weston** Weston-staðalhlað. **galvana -o** rafhlað. **seka -o** þurrhlaða. **termoelektra -o** tvinnhlaði. -**aro** rafgeymir. **atom-o** kjarnaofn, kjarnakljúfur (= **reaktoro**).

Pilad/o *per* Pílaðes.

pilaf/o hrísgrjónaréttur með kjöti.

pilastr/o *hús* hálfúsula, veggúsula, ferstrend súla. **apog-o** skástoð (við múrvegg).

Pilat/o *per* Pílatús.

pilĉard/o *dýr* sardína (*Clupes pilchardus*).

pile/o *lfæ* portæð. **peri-o** portæð. -**flebito** portæðarbólga, portæðarkvísarbólga.

- pilgrim/i áhl** 1 fara pílgrímsferð. 2 fara suður. **-o, -ado** pílgrímsferð. **-anto, -ulo** pílgrímur.
- pilhardo = pilĉardo.**
- pilier/o hús** súla (úr steini eða steinsteypu eða stáli) sem á hvílir brú eða bogi, brúarstólpi. **subten-o** burðarsúla.
- pilk/o** knöttur, leiksoppur, bolti. **akvo-o** sundknattleikur. **korbo-o** körfuknattleikur, körfubolti. **man-o** handknattleikur, handbolti. **pied-o** knattspyrna, fótbolti. **ret-o** blak.
- pilokarpin/o** lyf pílókarpín.
- pilol/o** pilli. **suker-o** sykurpilla.
- pilon/o** 1 dyraskyggni. 2 rafleiðsluturn.
- pilor/o** lfæ portvörður, þarmahlið. **-a** magaports-.
- pilorio/o** níðstaur, skammarstaur (= **kolono de malhonoro**).
- pilot/o** 1 hafnsögumaður, leiðsögumaður. 2 flugumaður. **-i áhr** 1 hafna (skip), leiðbeina á höfn. 2 stýra (flugvél). **-ado** það að vísa (skipi, flugvél) leið. **-ejo** stýrishús. **-ŝipo** hafnsöguskip.
- piment/o** gra paprika. **-arbo** allrahandatré (*Pimenta (officinalis)*). **-i áhr** krydda með papriku.
- pimp/a** nýy snotur, sætur.
- pimpinel/o** gra akurlilja (*Pimpinella*).
- pin/o** gra fura (*Pinus*), þöll. **blanka -o = Weymouth-pino. cembra -o = cembro. monta -o** fjallafura (*Pinus mugo, P. montana*). **neĝa -o** himalajasedrustré. **nigra -o** svartfura (*Pinus nigra*). **ordinara -o** skógarfura (*Pinus silvestris*). **pinastro -o = pinastro. Weymouth- -o** hvítfura, Weymouth-fura (*Pinus strobo*). **-acoj** þallarætt (*Pinaceæ*). **-aro, -ejo** furuskógur.
- pinakl/o** hús tindur, þakstallur.
- pinakotek/o** vís málverkasafn.
- pinas/o** sig slúffa, hleypiskúta.
- pinastr/o** gra strandfura (*Pinus pinaster*).
- pinat/a** gra fjaðraður með gagnstæðum smáblöðum.
- pinĉ/i áhr** 1 klípa. 2 reyta, plokka. 3 *tón* leika með fingrunum. 4 *gra* klippa. 5 *sig* (um skip). **-o** klip, kreisting. **-ado** *tón* strengjagrip. **-aĵo** ögn, klípa (það sem tekið er milli tveggja fingra). **-ilo** *læk tæk* 1 tóng, klemma, naglbítur. **suker-ilo** sykurtóng. **tuk-ilo** klemma, þvottaklemma. **-ileto** smátóng. 2 *gra* garðskæri. 3 *dýr* kló (á krabba). **-preno = pinĉaĵo.**
- pind/o** inn hálfpottur, mörk.
- Pind/o** ldf Pindos (fjall í Grikklandi).
- Pindar/o** per Pindaros (forngrískt skáld).
- pineal/a** lfæ **-a korpo, -a glando** heiladingull.
- pinen/o** efn pínen.
- pingl/o** 1 títuþrjónn. 2 hárnál. 3 brjóstnál. 4 *gra* barnnál. **-ego** sig kúffunál. **-ujo** nálahús. **-okuseneto** þrjónakoddi, nálakoddi. **al-i áhr** setja upp. **ĉapel-o** hattþrjónn. **dent-o** tannstöngull. **friz-o** hárrúlla. **har-o** hárnál. **har-a vojturno** kröpp sneyðingsbeygja. **perkut-o** bógur, hani (á byssu). **prem-o** teiknibóla (= **piknajlo**).
- pingven/o** *dýr* mörgæs. **-oj = sfeniskoformaj birdoj.**
- pini/o** gra völsk fura (*Pinus pinea*).
- pinikol/o** *dýr* krókfinka (*Pinicola*).
- pinjon/o** 1 hús gafl. 2 *tæk* drifhjól.
- pint/o** 1 oddur, broddur; oddi, rani. 2 nibba; анги; tota. 3 toppur, tindur. **-a** oddhvas. **-i áhl** standa fram. **-igi** ydda, hvesa. **-iĝi** mjókka til annars enda. **-ingo** járnhólkur, oddbjörg. **-horoj** háumferðartími, annatími. **du-a** klofinn, tveggja odda. **tri-a** þriggja odda. **kvin-a** fimm odda, o.s.frv. **multe-a** tindóttur, settur mörgum tindum; settur mörgum oddum. **sen-a** sljór. **sen-igi** sljóvga. **akra-a** oddhvas. **akso-o** svinglappi, sigurnagli. **mam-o** speni, geirvarta. **sek-o** griffill. **ŝtop-o** *tæk* tappi. **ter-o** höfði. **tur-o** hús turnspira.
- pio/** vís graftar-. **-baciloj** graftarhnettur. **-nefrito** graftarbólga í nýra. **-nefrozo** graftarnýra. **-salpingito** graftarbólga í legupípu.
- pioĉ/o** jarðhögg, haki. **-i áhr** höggva með haka. **-eto** fjallgöngustafur með haka, broddstafur. **pik-o** jarðhögg. **plug-o** hlújárn.

- pioemi/o** *læk* graftarsótt, blóðigerð.
- piogen/a** *læk* graftarvaldandi, graftar-.
- pion/o** *eðl* þeind. **nul-o** óhlaðin þeind. **plus-o** jákvæð þeind. **minus-o** neikvæð þeind.
- pionir/o** **1** framvörður, vinnuliðsmaður sem leggur slóðir og byggir víggirðingar á vígvelli. **2** landnemi.
- 3** brautryðjandi, frumherji, forgöngumaður. **-a** brautryðjanda-. **-eco** brautryðjandastarf. **-aro** *her* framvarðasveit, hermanna-sveit sem gerir eins og í **1**. **jun-o** æskuliði kommúnista.
- piore/o** *læk* graftarkvef, graftarrennsli.
- pip/o** pípa, reykjarpípa. **akvo-o** vatnspípa. **pac-o** friðarpípa. **stumpo-o** krítarpípa.
- pipelin/o** = **oleodukto**.
- pipet/o** *efn* mælípípa, pípetta.
- pipi/o** *dýr* tittlingur (*Anthus*). **arpa -o** trjátittlingur (*Anthus trivialis*). **herbeja -o** þúfutittlingur (*Anthus pretensis*). **kampa -o** sandtittlingur (*Anthus campestris*).
- Pipin/o** *per* Pepin (faðir Karls mikla).
- pipistrel/o** *dýr* dvergleðurblaka (*Pipistrellus*).
- pipr/o** **1** *gra* pipar. **kojena -o** rauðpipar. **ruĝa -o** = **papriko**. **2** ísmeygileg frásögn. **-a** pipraður; ísmeygilegur. **-i** *áhr* pipra. **-ujo** **1** piparstaukur. **2** = **piprarbedo**. **-arbedo** piparrunni (*Piper*). **-acoj** piparætt (*Piperaceæ*).
- pips/o** *vis* hænsnakvef, hænsnaveiki.
- pir/o** *gra* pera. **-ujo**, **-arbo** perutré (*Pyrus communis*). **-forma** perulaga, perulagaður. **ter-o** jarðpera.
- Piram/o** *goð* Pýramos.
- piramid/o** *hús stæ* pýramídi, toppstrendingur. **-a** pýramídalagaður, strýtumyndaður.
- piramidal/o** = **triketro**.
- piramidon/o** *efn* pýramídon, amínófenasón.
- piran/o** *efn* pýran.
- piranj/o** *dýr* píranafiskur (ránfiskur) (*Serrasalmo piraya*).
- pirargirit/o** silfurglans.
- pirat/o** **1** sjóræningi, víkingur. **2** þjófur. **-a** **1** sjóræningja-, víkinga-. **2** óleyfilegur. **-i** *áhl* **1** ræna (skip), fara í viking. **2** stela (t.d. ritverki, gefa út án leyfis. **-ado** **1** víkingsskapur, sjóræningjastarf, viking, sjórán. **2** ritstuldur, rithnuþl, o.þ.l. **-ino** kvenvikingur.
- Pire/o** *ldf* Píreus (höfn Apenu).
- Pirene/oj** *ldf* Pýreneafjöll. **-a** Pýrenea-.
- piretr/o** *bún* pýretrín (skordýraeitur).
- pirgeometr/o** *veð* jarðgeislunarmælir.
- pirheliometr/o** *veð* sólargeislunarmælir.
- piridil/o** *efn* pýridýl.
- piridin/o** *efn* pýridín.
- piridoksin/o** *efn* pýridoxín, B6-vítamín.
- pirit/o** *ste* **1** brennisteinskís, pýrít, járn-brennisteinn. **2** = **gruzo**.
- Pirito/o** *goð per* Peiríþóos (Lapíþakonungur).
- piro/** *vis* (í efna- og eðlisfræðilegum orðasamböndum) eld-, elda-, brenni-.
- pirofor/a** *efn* eldfimur. **-o** *tæk* eldfimt efni.
- pirofosfat/o** *efn* pýrófosfat. **-a** **acido** pýrófosfatsýra.
- pirog/o** *inn* eintrjáningur (bátur).
- pirogajl/o** *efn* pýrógallussýra, pýrógallól.
- pirokorak/o** *dýr* alpakraka, fjallakraka (*Pyrrhocorax*) (= **montkorvo**).
- piroksen/o** *ste* pýroxen.
- pirol/o** **1** *dýr* dómpápi (*Pyrrhula*). **2** *gra* bjöllulilja, klukkublóm, vetrarlilja (íslensk jurt) (*Pyrola*). **3** *efn* pyrrol. **-acoj** vetrarliljuætt (*Pyrolaceæ*).
- piroluzit/o** *ste* brúnsteinn.
- piromagnet/a** *eðl* hitasegulumagnaður. **-ismo** hitasegulumagn.
- pirometr/o** *eðl* háhitamælir, eldmælir, eirhitamælir.
- Piron/o** *per* Pyrrhon (forngrískur heimspekingur). **-ismo** efahyggja.

- pirosulfat/o** *efn* pýrósulfat. -**a acido** pýróbrennisteinssýra.
- pirotartrat/o** *efn* pýrótartrat.
- piroteknik/o** *vís* **1** flugeldatækni, flugeldalist. **2** sprengiefnafræði.
- piroz/o** *læk* brjóstsviði, nábitur.
- Pirr/o** *per* Pyrrhos (Akkillesarson).
- piruet/o** *íþr* tásveifla, hringsnúningur á einum fæti. -**i áhl** tásveiflast.
- pis/i** *áhl* míga, pissa. -**ejo** mígildi. -**poto** koppur, næturgagn. **lit-ado** þvaglát.
- pist/i** *áhr* mylja, steyta. -**ado** staut. -**aĵo** mylsna. -**ilo** stautur. -**ujo** mortél. -**omaŝino** stappmylla. -**omiksi** *áhr* mylja (tvö efni) í duft. **dis-i** *áhr* eyðileggja, yfirbuga, bæla niður.
- pistak/o** *gra* **1** græn mandla, pistasía, pistasíuhmeta. **2** grænmöndlutré, pistasíutré (*Pistacia*). **vera -o** pistasía.
- pistil/o** *gra* fræva.
- pistol/o** **1** skammyssa. **2** sprauta.
- piŝt/o** *tæk* bulla. -**oringo** stimpilhringur.
- piŝtol/o** *inn* pístóla (mynt).
- Pitagor/o** *per* Pýþagóras. -**ismo** heimspeki Pýþagórasar.
- pitang/o** *gra* brasíliukirsuber. -**arbo** brasíliukirsuberjatré (*Eugenia uniflora*).
- pitĉ/o** *tón* tónhæð. -**normo** stillitónn, kammertónn.
- piteci/o** *dýr* saki-api (*Pithecia*).
- pitek/o** *dýr* api (*Pithecus*).
- pitekantrop/o** *stg* apamaður (*Pithecanthropus*).
- Piti/o** *inn* Pýþó. -**a** Pýþóiskur. **la -a** Pýþía.
- pitiriaz/o** *læk* hreisturkvilli í hörundi, hreisturmygla.
- Pitkarna Insul/o** *ldf* Pitcairn-eyja.
- piton/o** *dýr* risaslanga (*Python*).
- Piton/o** *god* Pýþon (dreki).
- pitoresk/a** glæsilegur, fallegur.
- Pitsburg/o** *ldf* Pittsburg (iðnaðarborg í Bandaríkjunum).
- pituit/o** kvef.
- pituitari/o** *lfæ* heiladingull. **hiper-ismo, hipo-ismo** *læk* dingulvakaóhóf.
- pivot/o** *tæk* sigurnagli; svingtappi, þolinmóður. -**a** snúanlegur. -**i áhl** snúast um tappa. -**ego** sveifartappi.
- ingo** þéttidós. -**radiko** stólparót.
- piz/o** *gra* baun, erta (*Pisum*). **ĝardena -o** gulerta (*Pisum sativum*). **bonodor-o** ilmbaunir, ilmertur (*Lathyrus odoratus*). **kampa -o** akurettur (*Pisum arvense*). -**oforma osto** *lfæ* baunarbein. **krak-o** hvellbein.
- Piz/o** *ldf* Písa (borg á Ítalíu).
- pizang/o** *gra* banani.
- Pizistrat/o** *per* Písistratus.
- Pjongjang/o** *ldf* Pjongjang (höfuðborg Norður-Kóreu).
- plac/o** **1** torg. **2** skógarrjóður; teigur. -**eto** pallur. **parad-o** hersýningartorg.
- placeb/o** *læk* óvirkt lyf, lyfleysa.
- placent/o** *lfæ* legkaka, fylgja. **2** *gra* blómbeður. -**a** legköku-, fylgju-. -**uloj** *dýr* fylgjudýr (*Placentalia*).
- placĉ/i** *áhl* þóknast, geðjast, falla vel. *ŝi -as al mi* mér list vel á hana. -**a** þægilegur, þóknanlegur, skemmtilegur, ánægjulegur, viðkunnanlegur. -**o** ánægja, mætur. -**ema, -ivola** ástleitinn, smjaðrandi. **laŭ-e** að vild, eftir geðþóttu. **mal-i** *áhl* misþóknast, vanþóknast, styggja. **mal-a** ógeðslegur. **mal-o** óánægja, misþóknun, misþótti. **dio-a** guðlegur. **foto-a** sem ljósmyndavél.
- Plaĉenz/o** *ldf* Piacenza (borg á Ítalíu).
- plad/o** **1** fat, matarfat. **2** réttur (matar). -**eto** undirskál.
- plafon/o** **1** loft (í herbergi). **2** *flu* hámarkshæð. **3** *veð* hámark. -**i áhr** **1** koma lofti í (herbergi). **2** *flu* ná hámarkshæð.
- plag/o** *bib* plága. -**i áhr** valda mannhruni; refsu, eyðileggja, plága, kvelja. -**on al ĝi** skrattinn hafi það.
- plagiat/o** **1** rithvinnska, ritstuldur. **2** stolið rit. -**i áhr** stela úr ritum annarra. -**isto** ritþjófur.
- plagioklaz/o** *ste* plagíóklas.

- plagiostom/oj** *dýr þvermunnar (Plagiostomi).*
- plag/o** baðströnd (einkum í sólarlöndum). **-okostumo** sundbolur, baðföt.
- plak/i** *áhr* *vís* spónleggja, þekja, húða. **-o**, **-aĵo** þynna, plata (úr málm í eða tré). **fotografa -o** ljósmyndaplata.
- kruco-i** *áhr* leggja saman. **kruc(o)-aĵo** krossviður.
- plan/o 1** uppdráttur, grunnmynd. **2** ráðagerð, fyrirætlun, áætlun. **3** flötur, svið. **4** *kvi* upptaka (kvikmyndaratriði). **-i** *áhr* gera uppdrátt að (e-u); áforma, ætla. **-ismo** skipulagningarkenning. **-izi** *áhr* skipuleggja. **-izado** skipulag, skipulagning. **antaŭ-o** frumdráttur, uppkast. **laŭ-e** eftir áætlun. **hor-o** stundatafla. **urbo-ismo** borgarskipulag. **voj-o** leið, ferðaáætlun.
- pland/o 1** il. **2** sóli. **-a** iljar-, illægur. **-umo** *tæk 1* sóli. **2 = planko**. **al-aĵo** innleður (í skóm). **re-umi** *áhr* hálfsóla.
- plane/o flu** vængur (á flugvél). **ĉef-o** vængur. **akvo-o** skíði (á flugbát).
- planed/o** *stj* reikistjarna, pláneta. **-a** reikistjörnu-, plánetu-, sem lýtur að plánetu. **inter-a** (sem er) milli reikistjarna. **-arejo = planetario**.
- planetari/o** *stj 1* himinvarpi. **2** stjörnuver. **3** sólkerfishermir.
- planimetr/o** *tæk* uppdráttarmælir, flatarmælir.
- planimetri/o** *stæ* flatarmálsfræði.
- plank/o 1** gólf. **2** gólfefni. **3** botn. **-i** *áhr* leggja gólf í. **argil-o** moldargólf. **krad-o** grindagólf.
- plankton/o** *líf* svif, svifdýr, svifjurt (*Plankton*), frumáta.
- plant/i** *áhr 1* gróðursetja, planta. **2** setja. **-o** *gra* planta, jurtt. **-a** jurta-. **la -a regno** jurtaríkið. **-ado** gróðursetning, plöntun. **-aĵo**, **-itaĵo** ungt tré, nýgróðursett jurtt. **-aro** plöntur gróðursettar saman. **-ejo 1** gróðurreitur, gróðrarstöð, græðireitur. **2** plantekra. **-ido 1** ungt planta. **2** sproti, angi. **-ilo** gróðursetningarteinn. **-isto** plantari; plantekrubóndi. **-ologo** grasafraeðingur. **-anatomio** jurtagerðarfræði. **-fiziologio** plöntulífisfræði, jurtalífisfræði. **-geografio** jurtalandafræði, plöntulandafræði. **-patologio** plöntumeinafræði. **en-i** *áhr 1* gróðursetja; innræta. **2** *læk* flytja. **mal-i** *áhr* grafa upp. **pri-i** *áhr* gera (t.d. garð). gróðursetja í (**per io** = e-ð). **trans-i** *áhr 1* umplanta. **2** flytja á nýjan stað. **3** flytja inn.
- plantag/o** *gra* græðisúra (*Plantago*). **-acoj** græðisúruætt (*Plantaginaceae*). **akvo-o** græðisúra (*Alisma plantago-aquatica*) (= **plantagalismo**).
- plas/i** *áhr* fjárfesta.
- plasm/o 1** *lfe* hvítuvökvi, blóðvökvi. **2** *eðl* plasma. **nukleo-o** *lfe* frymi.
- plasmodi/o** *dýr* mýrakölduvaldur, samfrumungur (*Plasmodium*).
- plast/o** *tæk* plast. **-a** plast-. **-eco** plasteðli. **-igi** plasthúða. **-igilo** *efn* plasthúðunarefni.
- plasti/o** *læk* lýtalækningar. **-a** lýta-. **-a kirurgio 1 = plastio**. **2** lýtaskurðagerð. **-eco** mótanleiki.
- plastik/o** mótunarlist, höggmyndalist.
- plastr/o** *læk* plástur.
- plat/a 1** flatur. **2** sléttur. **-o 1** plata. **2** *lfe* hella, flaga. **3** skífa. **4** *læk* þynna. **5** *rtæ* forskaut. **-aĵo 1** *ldf* háslétta. **2** slétt leið. **3** *tæk* spjald. **-eco** flatleiki, sléttleiki. **-eto** smáplata; nafnspjald. **-igi** jafna, slétta. **-umo flu** snertiflug. **agordo-o** *útv* bylgjuskali. **cifer-o** klukkuskífa, úrskífa. **fajro-o** arinhella. **fermo-o** *tæk* lok. **hejto-o** suðuhella. **kiras-o** brynplata. **nom-o** nafnskilti, nafnplata. **staci-o** bylgjuskali. **turno-o** *jár 1* snúningspallur. **2** plötudiskur. **man-o** lófi. **pied-o** il. **-boato** flatbotnaður bátur. **-fiŝo** flattfiskur. **-germana** plattþýskur, lágbýskur. **-germana lingvo** plattþýska, lágbýska. **-pano** flatbrauð, flatkaka. **-ŝtono = slabo**. **-vergo** strik. **-vermoj** flatormar.
- platale/o** *dýr* skeiðstorkur (*Platalea*).
- platan/o** *gra* platanviður (*Platanus*), hlynur. **-acero** hlynur (*Acer pseudoplatanus*) (= **pseŭdo-platana acero**). **-acoj** platanætt (*Platanaceae*).
- Plata-river/o** *ldf* Rio de la Plata (í Suður-Ameríku).
- Plata-urbo = La-Plato**.
- platband/o** *bún* blómrand, blómabeð, mjór borði meðfram blómabeði.
- Plate/o** *sag* Platea (borg í Bóótíu).
- platen/o** *efn* hvítagull, platína (*Pt*). **-ato** platínat. **klor-ato** klórplatínat. **klor-ata acido** hexaklórplatínusýra. **-i** *áhr* platínuhúða.
- plates/o** *dýr* skarkoli (*Pleuronectes platessa*).
- platform/o 1** pallur, stétt. **2** vagnpallur. **3** fallbyssupallur. **4** *jár* (brautar)pallur. **5** stefnuskrá (frambjóðanda).

6 *upp* verkvangur.

platin/o *pre* digull, deigla.

platism/o *lfæ* flesjuvöðvi.

Platon/o *per* Platon, Plató (forngrískur heimspekingur). -a 1 platónskur. 2 andlegur. 3 teoretískur. -eca andlegur. -ismo heimspekikening Platon. -isma platónskur.

plaŭd/i *áhl* gutla, skvampa, busla, skella, níða. -i *per la manoj* klappa saman lófunum. -a gutlandi, skellandi. -o, -ado gutl, skvamp, skvetta. -ego brim. -eto *læk* skvamp. -igi sletta. -iĝi slettast.

Plaŭt/o *per* Plautus (latneskt leikskáld).

plazi/o *lfe* þroski vefja. **hipo-o** vanþroski vefja. **hiper-o** ofþroski vefja, offjölgun frumna.

pleb/o *sag* alþýða, almúgi, múgur, skrill. -ano almúgamaður.

plebiscit/o *lög* þjóðaratkvæði.

pled/i *áhl* verja (mál). -o, -ado málsvörn.

-**pleg/i** *læk* -lömun. **hemi-o** helftarlömun, hálfvista. **para-o** þverlömun, alvista. **oftalmo-o** augnvöðvalömun.

plej *mfr* mest (myndar hástígg), *t.d.* **la - granda** sá stærsti. **mal-** minnst. **la mal- granda** sá minnsti. -e að mestu, oftast. (einnig notað sem forskeyti með svipaðri merkingu), *t.d.* **urba -aĝulo** elsti maðurinn í bænum. -amato kærasti. **la P-potenca** Hinn almáttugi. **la P-potenculo** almáttugur guð. **la P-altulo** Hinn hæsti. **la -sanktejo** hið allraheilagasta.

plejad/o *per* hópur af u.þ.b. sjö listamönnum. **P-oj** *stj* Sjöstirnið, Sjöstjarnan (lausþyrping stjarna í Nautinu).

plejd/o *inn* 1 (skoskur) röndóttur dúkur. 2 ullarteppi, ferðateppi.

plejnkant/o Gregorssöngur.

plejstocen/o *jar* ísöld (= **diluvio**).

pleks/o *lfæ* flækja (tauga).

plekt/i *áhr* flétta, bregða, ríða. -o flétta, fléttingur. -ado fléttun, það að flétta, það að ríða. -aĵo körfugerð, tágasmíði, fastofinn borði; vefur. **ĉirkaŭ-i** *áhr* vefja saman, vinda saman, flétta saman, tvinna. **en-i** *áhr* snúa saman. **inter-i** *áhr* tvinna saman. **inter-o** flækja, vefur. **kun-i** *áhr* flétta saman. **dis-i, mal-i** *áhr* rekja upp, rekja sundur. **tra-i** *áhr* blanda saman.

plektr/o *tón* ásláttarnögl. -i *áhl* slá með ásláttarnögl.

plen/a 1 fullur. 2 *lög* fullkominn. -a **noto** heilnóta. -i *áhl* vera fullur. -e fyllilega, algjörlega. -eco fylli. -ega troðfullur. -igi 1 fylla. 2 fullkomna. -igo, -igado það að fylla, fylling. -iĝi fyllast, verða fullur. -umi *áhr* framkvæma, uppfylla, efna, halda (heit). -umo, -umado efnd, uppfylling. -umiĝi rætast. **antaŭ-umi** *áhr* framkvæma fyrirfram. **mal-a** tómur, auður. **mal-aĵo** eyða. **mal-igi** tæma. **mal-igo** tæming. **mal-iĝi** tæmast, verða auður. **mal-umi** *áhr* ganga á bak (e-s/e-u), bregðast (e-u). **re-igi** fylla aftur. -buŝo munnfylli. -kreska fullvaxinn. -luno fullt tungl. -mano handfylli. **dolor-a, doloro-a** kvalafullur. **esprim-a, esprimo-a** svipmikill; skýr. **fido-a** fullviss. **forto-a** öflugur, styrkur. **hom-a** fullur. **mov-a** fjörugur. -a troðfullur. **ŝton-a** grýttur.

plend/i *áhl* 1 kvarta, kveina. 2 *lög* kæra. -o 1 kvörtun, kveinstafir. 2 kæra, kæruefni. -a kvartandi. -anto ákærandi. -inda sorglegur, hörmulegur.

pleonasm/o upptugga, offylling (í orðalagi), ofmælgj, málalenging.

plesiosaŭr/o *stg* svaneðla, plesíósárus (*Plesiosaurus*).

plet/o bakki, bollabakki.

pletor/o 1 *læk* blóðríki, blóðgnótt. 2 gnægð.

pleŭr/o *lfæ* brjósthimna. -ito *læk* brjósthimnubólga. **seka -ito** þurr brjósthimnubólga.

pleŭronekt/o *dýr* koli (*Pleuronectes*). -edoj flyðruætt (*Pleuronectidae*).

plezur/o ánægja, gaman, skemmtun. -a 1 ánægjulegur. 2 skemmti-. -i *áhl* hafa gaman, skemmta sér. -igi fullnægja, þóknast. -iĝa skemmtilegur, unaðslegur. -iĝi hafa ánægju (**per, ĉe** = af). **mal-o** óánægja, gremja.

pli/ *mfr* meira (myndar miðstígg), *t.d.* - **bone** betur. **ju - ... des** - því meir ... því meir. **mal-** minna. **mal-bone** verr, lakar. - **kaj** - meira og meira. - **aŭ mal-, -mal-** meira eða minna. - **-ol-unu** nokkrir. -a auka-, til viðbótar. -e þar að auki, auk þess, ennfremur. (einnig notað sem forskeyti með svipaðri merkingu), *t.d.* -aĝa eldri. -bonigo bót. -fortiĝi styrkjast. -grandigi *áhr* stækka. -multo meirihluti. -riĉiĝi verða ríkari. -voli vilja heldur. -igi auka.

- plik/o** *læk* hárfækja (sjúkdómur).
Plini/o *per* Plíníus.
plint/o *hús* **1** súlufötur. **2** fótstallur, sökkull. **planko-o** gólflisti.
pliocen/o *jar* plíósen.
plis/i *áhr* fella, setja fellingu á. **-o**, **-aĵo** felling.
plistocen/o *jar* = **plejstoceno**.
plomb/o *vís* tannfylling. **-i** *áhr* fylla (tönn). **-ado** það að fylla (tönn), tannfylling. **-aĵo** tannfylling, tannfyllingarefni.
plongĉi *áhl* **1** kafa, stinga sér. **2** *flu* (um flugvél) dýfa, steypast. **-obombardi** kasta sprengjum úr steypiflugvél.
plor/i *áhl* gráta. **-o**, **-ado** grátur. **-egi** *áhl* hágráta, gráta hart og ofsalega. **-ema** grátgjarn, grátinn. **-eti** *áhl* væla, vola. **ek-i** *áhl* fara að gráta. **pri-i** *áhr* harma. **pri-inda** aumkunarverður, hörmulegur.
plot/o *dýr* skálgi (vatnakarfategund) (*Leuciscus rutilus*).
ploton/o *her* 60 manna (fötgönguliðs)sveit.
ploziv/o *hlj* lokhljóð.
plu/ *mfr* **1** lengur. **2** frammar. **-a** frekari. **-e** lengur; fremur, enn fremur, þar að auki. **-en** lengra. **-aĵo** framhald. **-igi** lengja, framlengja.
plug/i *áhr* plægja. **-o**, **-ado** plægning. **-ebla** plægjandi, yrkjandi. **-ejo** akurlendi. **-ilo** plógur. **-ileto** skófla. **el-i** *áhr* grafa upp. **tra-i** *áhr* fara í gegnum. **neĝ-ilo** snjóplógur.
pluk/i *áhr* **1** nýy reyta, kippa, plokka, tína. **2** *tón* = **pinĉi**, **plektri**. **-ado** tíningur. **pri-i** *áhr* svíkja, hafa af manni fé.
plum/o **1** *dýr* fjöður. **2** fjaðraskúfur. **3** fjaðrapenni. **4** penni. **-a** fiðraður. **-aĵo** fiður. **-aro** fjaðrir. **-eto** **1** dúnfjöður. **2** *gra* hýjungur. **-iĝi** fiðrast. **-ingo** pennaskaft. **-ujo** pennastokkur. **sen-igi** plokka. **fonto-o** lindarpenni, sjálfblekungur.
plumb/o **1** *efn* blý (*Pb*). **2** blýsakka. **-a** úr blýi, blý-, blýgrár. **-i** *áhr* kanna með lóðlínu; búa blýi. **-aĵo** blýinnsigli. **-ato** *efn* plúmbat. **-ero** haglaskot. **-ismo** *læk* blýeitrun. **-isto** pípulagningamaður. **-ito** *efn* plúmbít. **-erco**, **-okarbonido** *ste* blýgrýti. **-ogriza** *læk* blýgrár. **sondo-o** blýlód, sakka.
plumbago/o **1** *tæk* blý (í blýanti). **2** *gra* blárunni (*Plumbago*). **-acoj** gullintoppuætt (*Plumbaginaceae*).
plumon/o nýy dúnteppe, dúnsæng.
plump/a nýy þunglamalegur, klaufalegur.
plumul/o *gra* kímbrum (í plöntufóstri).
plur/aj *vís* nokkrir, margir. **-eco** fjöldi. **-ismo** **1** lög skoðanafrelsi. **2** *hei* fjölhyggja. **-obla** margfaldur. (einkum notað sem forskeyti með svipaðri merkingu), *t.d.* **-atoma** fjöleinda. **-silaba** fleirkvæður.
plural/o *mfr* fleirtala. **-a** fleirtölu-. **-igi** breyta í fleirtölu.
plus *vís* **1** plús. **2** fyrir ofan frostmark. **-o** afgangur. **-valoro** verðauki.
pluskvamperfekt/o *mfr* þáliðin tíð, þáfortíð.
pluŝ/o flosdúkur, flos, pluss. **-a** flos-, pluss-, með flosáklæði. **-eca** floslíkur, floskenndur.
Plut/o *goð* Plútós (grískur guð auðs).
Plutark/o *per* Plútarkos.
plutokrat/o auðvaldsmaður, auðjöfur. **-io** **1** auðmannaveldi. **2** auðvaldsmenn, auðjöfrar.
Pluton/o **1** *goð* Plútó, Plúton (draugheimadrottinn hjá Grikkjum og Rómverjum). **2** *stj* Plútó (dvergreikistjarna, til 2006 flokkaður sem 9. reikistjarna sólkerfisins). **-a** *jar* glóandi. **-a roko** djúpberg.
plutoni/o *efn* plúton, plútóníum, plútoníum (*Pu*). **trans-aj elementoj** frumefni handan plútóns.
pluv/o regn, rigning. **-a** regn-, rigningar-. **-i** *áhl* rigna. **-ego** úrhelli, steypiregn. **-ero** regndropi. **-eto** skúr, úði. **-igi** **1** láta rigna. **2** láta dynja. **-ujo** vatnsgeymir. **-okvanto** regnmagn, úrkoma. **-ometro** regnmælir, úrkomumælir. **pri-i** *áhr* vökva af regni. **nebul-o** úði. **neĝo-o** slydda. **or-o** *gra* gullregn.
pluvi/o *dýr* lóa. **or-o** heiðló, heiðlóa (*Pluvialis apricarius*).
Pluvioz/o *sag* regnmánuður (5. mánuður í almanaki frönsku byltingarinnar, 20. janúar – 18. febrúar).
pneŭ/o *vís* = **pneŭmatiko**.
pneŭm/o *læk* lunga; (öðlilegt) loft (í líffærum), *t.d.* **-torako** brjósthol loft, loftbrjóst. **-peritoneo** loft í kviðarholi.
pneŭmat/a *vís* *eðl* loft-, loftþrýsti-, loftknúinn.

pneumatik/o *vís* 1 loftfræði. 2 slanga (á hjóli), hjólbarði, dekk. -a 1 loftfræði-; slöngu-. 2 = **pneumata**.
vic-o varadekk.

pneumogastr/a *lfæ* = **vaga**.

pneumokok/o *læk* taksóttarkokkur. -**ozo** taksótt.

pneumon/o *lfæ* (fræðiorð) lunga. -**ito** *læk* lungnabólga. -**ektomio** lungaúrnám. -**okoniozo** *læk* lungnaryk, ryklungu. -**ologio** lungnafræði. -**opatio** lungnasjúkdómar.

pneumoni/o = **pneumono**.

Pnopen/o *ldf* Phnom Penh (höfuðborg Kambódíu).

po *mfr* (forsetning) hver, í hvern stað, *t.d. ili ricevis - tri pomoj(n)* þeir fengu þrjú epli hver. (einnig notað með töluorðum sem forskeyti), *t.d. oni pagas - kvindek centimojn por dek vortoj de telegramo* eða *oni pagas kvindek centimojn por - dek vortoj*. -**grande** í stórsölu, í heildsölu, í stórum stíl. -**malgrande** í smásölu. -**pece** stykkið, í stykkjum. -**metre** í metratali. -**gute** í dropatali. -**iom** = **iom post iom**. -**granda** heildsölu-. -**malgranda** smásölu-. -**grupa** hóp-.

Po/o = **Pado**.

pob/o skutpallur (á skipi).

poci/o *læk* inntökulyf, inntökueitur.

poê/i *áhr mat* sjóða (egg) án skurnar. -**ita ovo** blæjuegg.

Pod/o *ldf* Le Puy (borg í Mið-Frakklandi).

podagr/o *læk* þvagsýrugigt, þvagsýruliðbólga (einkum í tábergslíð stóru táar). -**ulo** maður sem er veikur vegna þvagsýrugigtar.

podio/o 1 pallur, ræðupallur. 2 *hús* pallstúka.

podicip/o *dýr* sefönd, flórgoði (*Podiceps*) (= **grebo**). -**edoj** goðaðett (*Podicipedia*).

podokarp/o *gra* gagnviður (suðrænt sigrænt barrtré) (*Podocarpus*).

poefag/o = **gruntbovo**.

poem/o kvæði, ljóð.

poent/o 1 (í spilum) slagur, vinningur. 2 (í keppni) stig. -**aro** stigatala, stigafjöldi, stigaupphæð. **el-i** *áhr* sigra á stigum.

poet/o skáld, ljóðskáld. -**iko** óðfræði, skáldskaparfræði. -**ino** skáldkona.

poez/o *læk* myndun. **urino-o** þvagmyndun. **ureato-o** þvagefnismyndun.

poezi/o 1 kveðskapur, bundið mál. 2 = **poeziaĵo**. -**a** skáldlegur, skálda-; skáldskapar-. -**aĵo** ljóð, kveðskapur. -**eco** skáldleikur. **sen-a** óskáldlegur, hversdagslegur.

pogrom/o fjöldamorð (einkum gyðinga).

pojn/o 1 *lfæ* úlnliður. 2 líning.

pok/a *ská* = **malmulta**.

pokal/o bikar.

poker/o póker (spil). -**vizaĝo** svipbrigðalaust andlit, pókerfés.

poks/o *læk* bóla. **bova -o** kúabóla.

pol/i *áhr stæ* meta. **inter-i** *áhr* milligilda, finna milligildi á (e-u). **ekster-i** *áhr* útgilda. **ekster-ado** útgildun.

pol/o *per* Pólverji. -**a** pólskur. **P-io, P-ujo, P-lando** *ldf* Pólland. -**igi** gera pólskan.

polajr/o *stæ* skauthnit, pólhnit.

polar/a *eðl* skauta-, póla-. -**eco** pólun, skautsókn. -**igi** 1 skauta. 2 = **polarizi**.

polarimetr/o *eðl* pólámælir.

polariz/i *áhr eðl* skauta, póla. -**o** skautun. **magneta -o** segulskautun. -**ilo** skautunarsía. **magneta rotaci-o** snúningssegulskautun (einnig **rotacia polarizo magneta**).

polaroid/o *ljó* (myndavél sem framkallar strax eftir að mynd hefur verið tekin).

polder/o *bún* sæland (í Hollandi).

poleks/o *lfæ* þumall, þumalfingur.

polemik/o ritdeila. -**a** sem lýtur að ritdeilum, ádeilu-, ritdeilu-. -**i** *áhl* standa í ritdeilum. -**isto** sá sem er óspar á að standa í ritdeilum, ritdeilumaður.

polemoni/o *gra* jakobsstigi (*Polemoneum (coeruleum)*). -**acoj** jakobsstigaætt (*Polemoniaceae*).

polen/o *gra* frjó. -**i** *áhr* frjóvga. -**ado** frjóvgun. -**ero** frjó, frjókorn. -**ujo, -sako** frjópoki.

- polent/o** *mat* maísgrautur.
- poli/** *vís* fjöl-; (í læknisfræði einnig) of mikill, t.d. **-urio** þvagvöxtur, sjúkleg þvagaukning.
- poliandri/o** *dýr* fjölveri.
- poliant/o** *gra* skálprós (*Polianthes*).
- Polibi/o** *per* Pólýbíos.
- polico/o** lögregla. **-a** lögreglu-. **-ano**, **-isto** lögregluþjónn, lögreglumaður. **-ejo** lögreglustöð. **-estro** lögreglustjóri. **-oficisto** skrifstofumaður á lögreglustöð. **kaŝ-isto** leynilögreglumaður.
- poliedr/o** = **pluredro**.
- polien/o** *efn* pólýen.
- Polifem/o** *goð* Pólýfemus.
- polifoni/o** *tón* fjölröddun, margröddun, pólýfón. **-a** margraddaður.
- poligal/o** *gra* blávængja (*Polygala*). **-acoj** blávængjuætt (*Polygalaceæ*).
- poligami/o** *dýr* fjölkvæni. **-ulo** fjölkvænismaður.
- poliglot/o** maður sem er jafnvígur á mörg tungumál, maður sem talar mörg tungumál.
- poligon/o** **1** *gra* blöðkujurt (*Polygonum*), kornsúra. **2** *gra* bókhveiti (*Fagopyrum sagittatum*). **3** *stæ* marghyrningur. **-a** *hús* marghyrndur. **-acoj** súruætt (*Polygonaceæ*).
- poligonat/o** *gra* salómónsinnsigli (*Polygonum*) (= **Salomonsigelo**).
- polihet/oj** *dýr* burstaormar (*Polychæta*).
- poliklinik/o** *læk* lækningastofa (þar sem sjúklingar eru stundaðir ókeypis).
- Polikrat/o** *per* Pólýkratos (harðstjóri í Samos).
- polikromi/o** *vís* marglitun. **-a** marglitaður.
- Poliksen/o** *goð* Polyxena (Príamsdóttir).
- polimer/o** *efn* fjölliða, fjölefnungur. **-a** fjölliðaður. **-io** fjölliðun.
- Polimni/o** *goð* Pólýhymnía (gyðja hinna helgu lofsöngva hjá Forngríkkjum).
- polimorf/a** *efn* *ste* fjölmótaður.
- Polinezi/o** *ldf* Pólýnesía. **-a** pólýnesískur. **-ano** Pólýnesíumaður, Pólýnesiubúi.
- Polinik/o** *goð* *per* Pólýneikes.
- polinom/o** *stæ* liðastærð (í algebru). **-a** margliðu-.
- polinukle/a** *lfæ* **-a** *ĉelo* fjölkjarnafruma.
- polio/** (í læknisfræðilegum orðasamböndum) heilagrána-, mænu-, t.d. **-encefalito** heilagránabólga.
- mjelito** mænusótt, mænuveiki, lömunarveiki (= **infana paralizo**).
- polip/o** **1** *dýr* fjölfætla, polýp. **2** *læk* beræxli, stilkæxli. **-ozo** *læk* stilkæxlasýki, stilkæxlamergð.
- polipodi/o** *gra* sæturót (*Polypodium*); köldugras (*Polypodium vulgare*). **-acoj** tófugrasaætt (*Polypodiaceæ*).
- polipor/o** *gra* **-acoj** = **porofungoj**.
- polipter/o** *dýr* bíkir (*Polypterus senegalis*).
- poliptik/o** **1** *fag* fjölþætt mynd. **2** *sag* landeignaskrá.
- polis/o** ábyrgðarskírteini, tryggingarskírteini. **-ulo** (tryggingar)skírteinishafi. **krom-o** tryggingarskírteinisviðbót.
- polisindet/o** fjöltengdar samhliða setningar.
- polistik/o** *gra* skjaldburkni (*Polystichum*).
- politeism/o** *trú* fjölgyði, fjölgyðistrú.
- politeist/o** *vís* fjölgyðistrúarmaður, fjölgyðismaður.
- politeknik/o** fjöllistaskóli, verkfræðiskóli.
- politik/o** *vís* **1** stjórnsmál, pólitík. **2** stjórnarstefna, stjórnaraðferð. **-a** **1** stjórnsmála-, stjórnsmálalegur, stjórnfræðilegur. **2** pólitískur. **-a** **ekonomio** hagfræði. **-a** **geografio** pólitísk landafræði. **-i** *áhl* tala um stjórnsmál; blanda sér í pólitík. **-isto** stjórnsmálamaður, pólitíkus.
- politur/i** *áhr* *tæk* bera gljækvoðu á.
- polk/o** polki.
- polm/o** *lfæ* **1** lófi, lúka, gaupn. **2** þverhandarbreidd. **-a** handar-, lófa-. **-oludo** handknattleikur.
- polo/o** póló (= **maleopilko**).
- polonez/o** pólónesa, pólskur dans.
- poloni/o** *efn* pólóníum, pólon, póloníum (*Po*).
- Poloni/o** *per* Pólóníus.

- polp/o** *dýr* (áttfættur) smokkfiskur (*Polypus*).
- Poltav/o** *ldf* Poltava (borg í Úkraínu).
- poltron/o** *nýy* raggeit. -a ragur.
- poluci/o** **1** *tæk* sáðfall. **2** *tæk* mengun.
- Poluks/o** **1** *goð* Pólýdevkes, Pollux. **2** *stj* Pollux (stjarnan β í Tvíburunum).
- polur/o** gljái; fægilögur. -i *áhr* **1** fága, fægja, pússa. **2** síða, mennta. **ne-ita** ósiðaður. -ilo gljááburður, gljái. **mal-i** *áhr* taka gljáa af.
- polus/o** *stj stæ* *ldf eðl* heimskaut, skaut, póll. -a *stj* heimskauts-, heimskauta-. -a **koordinatsistemo** pólhnitakerfi. **P-a Stelo** Pólstjarnan (stjarnan α í Litlabirni). -eco *eðl* póllun. -igi póla. **ĉirkaŭ-a** heimskauta-, sem er um (mest allt) heimskautasvæðið. **du-a** tvípólaður, tvískauta. **du-o** *eðl raf* tvískaut, tvípóll (= **dipolo**). **kvar-o** tvígáttungur, fjórþóll. **trans-a** yfir heimskautið.
- polv/o** ryk, duft. **kosma -o** geimryk. **2** mold, leir. -a rykugur, rykfallinn. -ero rykkorn, duftkorn. -eto smáduft. -igi mylja. (dis)-igi verða að dufti. -ujo sorpspaði. -ometro *veð* duftmælir. **sen-igi** þurrka (ryk) af (e-u). **karbo-o** kolaryk. **seg-o** sag. **or-o** gullduft.
- pom/o** *gra goð* epli. **la -o de la okulo** augasteinninn. -o **de malakordo** þrætuepli (gulleplið sem Eris varpaði inn í veislusal Peleifs). **gorĝa -o** *lfæ* barkakýli. -a epla-. -a **vino** eplavín. -ujo **1** eplakarfa. **2** eplatré. -acoj *gra* apaldursætt (*Pomaceae*). -arbo eplatré, apaldur (*Malus*). -ologo ávaxtafræðingur. -ologio ávaxtafræði, ávaxtarækt. **adam-o** barkakýli. **desert-o** ætiepli. **ter-o** *gra* jarðepli, kartafla (*Solanum tuberosum*).
- pomad/o** pómaði, hörundssmyrsl, hársmyrsl. -i *áhr* smyrja með pómaði.
- pomel/o** *tæk* **1** sverðklót. **2** hnakknef. **3** = **grapfrukto**.
- pomer/o** íbúi í Pommern. **P-io, P-ujo** *ldf* Pommern (hérað í Póllandi, fyrrum hluti Prússlands). -hundo = **ŝpico**.
- pomp/o** viðhöfn, dýrðir, íburður. -a stórkostlegur, mikilfenglegur, ljómandi, íburðarmikill. -i *áhl* skína, vera ljómandi.
- Pompe/o** *per* Pompeius.
- Pompej/o** *vis* Pompei (forn borg á Ítalíu). -a frá Pompei.
- ponard/o** rýtingur. -i *áhr* stinga. -ego (riddara)spjót.
- Ponci/o** *per* Pontius.
- ponĉ/o** *inn* slá, axlaskjól, herðaskjól.
- pone/o** *dýr* smáhestur (með langt hár).
- pont/o** *rtæ efn* **1** brú. **2** bryggja. **3** *sig* brú, stjórnþallur (= **komandejo**). **4** *lfæ* heilabru. **5** *klæ* buxnaloka. -eto *tæk* **1** lítil brú, göngubrú. **2** landgöngubrú. **3** gikkhlíf. **3** stóll (á strengjahljóðfæri). -isto brúargerðarmaður. **super-i** *áhr*, **trans-i** *áhr* brúa. **aer-o** loftbrú. **baskul-o** vængjabrú. **flos-o** flotbrú. **fosto-o** súlnabrú. **lev-o** vindubrú. **mezur-o** *rtæ* mælibrú. **pendo-o** hengibrú. **ŝnur-o** kaðalbrú. **val-o** dalbrú.
- Pont/o** Pontus (fornt konungsríki sunnan Svartahafs). - **Eŭkseno** Svartahaf (í fornöld).
- pontifik/o** **1** *sag* (hjá Rómverjum) prestur. **2** *kap* biskup, yfirprestur. -a biskups-. **ĉef-o** **1** æðsti prestur. **2** *kap* páfi.
- Pontin/aj marĉoj** *ldf* Pontínusmýrar, Pontínusfen.
- ponton/o** flothylki.
- pop/o** grísk-kaþólskur prestur (einkum í slavneskum löndum).
- popl/o** *gra* ösp (*Populus*).
- poplin/o** poplín.
- poplit/o** *lfæ* hnésbót. -a hnésbótar-.
- popol/o** **1** þjóð, lýður. **2** alþýða, almenningur. **3** *bib* heiðingi. -a alþjóðar-, almennur, alþýðu-, þjóðar-. -i *áhr* byggja að fólki. -aĉo skráll, ruslarskráll, ríll. -eto lítil þjóð. -ismo *bók* sveitalífsskaldskapur. **sen-igi** eyða að íbúum.
- populaci/o** *töl* íbúatala, þýði.
- popular/a** **1** alþýðlegur. **2** vinsæll. -eco **1** alþýðleiki. **2** vinsældir. -igi **1** gera alþýðlegan; breiða út meðal alþýðu. **2** gera vinsælan. **ne-a** óvinsæll; ókunnur.
- por** *mfr* **1** (um tilgang, stefnu á o.þ.u.l.) til. **2** fyrir, handa. **3** (með nafnhætti) til þess að; að. **4** (= **rilate al**) vegna. **5** (um komandi tíma) á. - **ĉiam** fyrir fullt og allt. - **poste** seinna. - **antaŭe** aftur fyrir sig. -

eterne að eilífu. - **tiel diri** svo að segja. **kesto - karbo** kassi fyrir kol, kassi undir kol. - **ke** til þess að (með aukasetningu). **por** er einnig notað sem forskeyti í merkingu **1** og **5**, *t.d.* -**vivaĵo** viðurværi. -**ĉiama** eilífur. -**tempa** stundar-, skammvinnur.

por/o 1 *lfæ* svitahola. **2** smáhola. -**a** gljúpur, holóttur. -**eco** gljúpleiki, groppa. -**oplenigilo** spartl.

porcelan/o postulín. -**aĵo** postulínsvörur.

porci/o 1 hluti. **2** skammtur. -**umi** *áhr* skammta.

porĉ/o = **antaŭpordo**.

pord/o 1 hlið; veggop. **2** hurð; dyr. **3** *lfæ* (líkamsfræði) port. **hepata -o** lifrarport. -**a 1** dyra-; hlið-. **2** *lfæ* port-. -**ego 1** hlið; borgarhlið. **2** máttur. **la Plejalta P-ego** (*fornl.*) Tyrkjastjórn. -**eto** hálfhurð. -**isto** dyravörður, húsvörður. -**istejo** dyravarðarbústaður. -**istino** dyravarðarfrú, húsvarðarfrú. -**oferme** fyrir luktum dyrum. **antaŭ-o** anddyri, fordyri. **ĉef-o** framdyr, aðaldyr. **fenestro-o** glerhurð. **ferdek-o** *sig* lúkugat. **klap-o** hlemmur, hleri (á lofti eða gólfi). **latis-o** grindahurð. **strat-o** framdyr, götudyd. **sving-o** hverfidyr. **šov-o** rennihurð.

pore/o *gra* þúrpa, blaðlaukur (*Allium porrum*).

porfir/o *ste* sag dílagrjót. -**izi** *áhr* *lyf* mylja mjög smátt, steyta.

poriĝ/o *mat* hafragrautur, grjónagrautur.

pork/o *dýr mat* svín (*Sus domesticus*). **sovaĝa -o** = **apro**. -**a 1** svína-. **2** sóðalegur, óhreinn. -**aĵo** svínakjöt. -**aĵisto** svínakjötssali. -**ejo** svínastía; svínabú. -**ido** grís. -**ino** gylta, sýr. -**isto** svínahirðir. **vir-o** göltur. **mar-o** hnísa. **suĉ-ido** spengrís.

pornograf/o klámritahöfundur. -**io** sorprít, klámrit.

port/i *áhr fja útv* **1** bera. **2** fara með (e-ð). **3** vera í (fötum). **sin -i** svífa. -**ado** það að bera; það að vera í; flutningur. -**aĵo** burður. -**anto** *efn* undirstaða, undirlag (= **substrato**). -**ebla** flytjanlegur; ferða-; berandi. -**ebla tajpilo** ferðaritvél. -**ebla televid-aparato** ferðasjónvarpstæki. -**iĝi** berast, vera borinn. -**ilo** flutningstæki; bökur, sjúkrabökur; fatahengi; geymir. -**isto** burðarmaður. -**opago** flutningsgjald. **al-i** *áhr* færa, koma með. **dis-i** *áhr* úthluta, dreifa. **el-i** *áhr 1* bera út, færa út, flytja út. **2** þola, bera af. **en-i** *áhr* skila; flytja inn. **for-i** *áhr* flytja burt, taka burtu, nema burtu. **kun-i** *áhr 1* taka með sér. **2** safna saman. **neel-ebla** óbærilegur, ópolandi. **preter-iĝi** vera borinn framhjá. **sub-i** *áhr* hús styðja, bera uppi. **trael-i** *áhr* þola allt til enda. **trans-i** *áhr* flytja, flytja til. **trans-o** upphæð flutt áfram.

Port/o (í staðanöfnum) höfn. -**o** Porto (hafnarborg í Portúgal). - **-Arturo** Port Arthur (nú Liushun, í Kína). - **-Saido** Port Said (hafnarborg í Egyptalandi). - **-Venero** Port-Vendres (hafnarbær í Frakklandi).

portal/o 1 hús skrauthlið, aðalhlíð. **2** *upp* vefgátt. -**ejo** *upp* vefgáttasetur.

portepe/o sverðfetill.

porter/o dökkbjór.

portik/o hús hei súlnagöng (með þaki yfir).

Portland/o *ldf 1* Portland (borg í Oregon). **2** Portland (borg í Maine). **3** Portland (skagi í Englandi). -**a cemento** portlandsement. -**a etaĝo** portlandlag.

Porto-Rik/o *ldf* Púertó Ríkó. -**a** púertóríkóskur. -**ano** Púertóríkani.

portret/o 1 mynd, andlitsmynd. **2** *bók* mannlýsing. -**i** *áhr 1* mála mynd af (e-m). **2** lýsa. -**isto** andlitsmyndamálari. **mem-o** sjálfsmynd. -**ado** andlitsmyndagerðarlist.

portugal/o Portúgali. -**a** portúgalskur. **P-io, P-ujo** *ldf* Portúgal.

portulak/o *gra* fingrblaðka, portulakka (*Portulaca*). -**acoj** grýtuætt (*Portulacaceæ*).

posed/i *áhr 1* eiga **2** = **havi**. -**o** eign, það að eiga. -**a mfr** eignar-, eignarlegur. -**a pronomo** eignarforanafn (= **posesivo**). -**aĵo** eign, það sem átt er. -**anto** eigandi. -**ema** fengsamur. -**rajto** eignarréttur. **ek-i** *áhr* taka við. **kun-anto** sameiginlegur eigandi, sameigandi. **sen-iĝi** svipta (e-n) eign.

posesiv/o *mfr* eignarforanafn.

post *mfr 1* eftir, á eftir. **2** fyrir aftan, bak við. **iom - iom** smátt og smátt, við og við. **de -, de-** síðan. -**kiam** eftir að. -**a** seinni. -**e** seinna, á eftir, svo. -**en** aftur á bak. -**o 1** afturhluti; bakflötur. **2** afturhlíð. -**aĵo 1** afturhluti. **2** bakhluti, botn, rass, bossi, sitjandi. -**eniĝi** = **retropaŝi**. -**eulo** eftirkomandi. -**iĝi** dragast aftur úr. -**iĝanto** drollari. -**umo** afturhluti (byssu). **Post** er einnig notað sem forskeyti, *t.d.* -**kolero** illgirmi, hefningirni. -**kuri** *áhr* elta. -**remilo** afturár. -**signo** spor; verksummerki. -**sopiro** söknuður, eftirsjá. -**restaĵo** leifar.

postament/o = **pedestalo**.

- posten/o** 1 varðstaða, varðstöð. 2 staða. -i *áhl* vera á verði. -igi setja (vörð), skipa (vörð).
- postiĉ/o** tilbúinn hlutur, falsaður hlutur. -a falsaður, tilbúinn.
- postiljon/o** 1 póstsveinn. 2 ekill, póstekill.
- postpozici/o** *mfr* eftirsetning.
- postul/i** *áhr* 1 krefjast. 2 heimta. -o 1 krafa. 2 þörf, heimting. 3 *hag* eftirspurn, krafa. -adi *áhr* spyrja eftir, krefjast. -ado eftirspurn, krafa. -ateco eftirspurn. -ema kröfuharður; heimtufrekur. de-i *áhr* krefja.
- kontraŭ-o** lög gagnkrafa. ne-ema eftirlátur, mildur, vægur, vorkunnlátur. re-i *áhr* heimta aftur.
- postulat/o** *hei* frumhæfing, staðhæfing. -i *áhr* frumhæfa, staðhæfa.
- poŝ/o** 1 vasi. 2 *iþr* (á knattborði) vasi, poki. 3 *jar* pyttur, gat. 4 *her* hópur. 5 budda. rezista -o einangraður viðnámsþópur. -a örlítill; vasa-, vasabrots-. -a tranĉilo vasahnífur. -besto pokadýr. el-igi borga út, greiða.
- en-igi** stinga í vasa sinn.
- poŝt/o** *sag* póstur, póstvagn. -a póst-. -e með miklum hraða, á fleygiferð. -i *áhr* setja í póstinn, láta í póst, póstleggja. -aĵo póstur (e-ð sent með pósthjónustu). -estro *sag* póstmeistari. -isto póstur, pósthjónn, bréfberi. -kesto póstkassi. -marko frímerki. -officejo póstur, pósthús, póststofa. -repage með póströfu. -restante með biðpósti, verður sótt. Universala -unuiĝo Alþjóðapóst sambandið. aer-e flugleiðis. rapid-e með hraðpósti.
- pot/o** pottur, ker, krukka, brúsi. -aĵo leirker. -aro pottar og pönnur. -isto leirkerasmiður. -krevintaĵo, -peco leirkerabrot. en-igi setja í pott. akvo-o vatnskanna. flor-o blómapottur. kuir-o suðupottur. miks-o 1 hrærigrautur. 2 syrpa. pis-o koppur, næturgagn. plen-o pottur (af e-u). ter-o leirker. viando-o suðupottur.
- potas/o** *efn* pottaska. kaŭstika -o brennikalí.
- potenc/o** 1 *stæ* veldi, vald. 2 magn, afl. 3 máttur; áhrif. -a 1 máttugur. 2 völdugur. 3 öflugur; sterkur. -i *áhr* 1 ráða yfir, drottna yfir. 2 *stæ* setja veldisvísi við. -ado yfirdrottun, yfirráð. -ato *stæ* veldistala. -iĝi verða máttugur, verða völdugur. -ulo valdhafi, drottarni, pótintáti. Plej-a almáttugur. sen-a óstyrkur, vanmáttugur, máttlaus, afllaus.
- potencial/o** 1 *eðl* = tensio, tensifalo. 2 megin, megn. magneta -o segulmætti. norma -o elektrokemia staðalrafefnamætti. -a *hei* hugsanlegur.
- potenciometr/o** *eðl rtæ* kraftmælir.
- potentil/o** *gra mura* (*Potentilla*).
- potern/o** *hús* bakdyr; bakhlið (á kastala).
- Pott/o** *per* Pott.
- poŭp/o** = pobo.
- pov/i** *áhr* 1 geta, megna. 2 mega. -o 1 geta, hæfileiki. 2 *tæk eðl vél ljó* afl, orka. 3 vald. -ado geta. ne-ado vanmáttur; getuleysi, hæfileikaskortur. -umo afl; orka. ĉio-a almáttugur. sen-a getulaus, máttlaus, afllaus, vanfær. aĉet-o kaupmáttur. ĉeval-o *eðl* hestafl. sci-i, -oscii *áhr* kunna. ne -i ne geta ekki látið vera.
- povr/a** *ská* aumkunarverður, aumlegur, aumingjalegur. -ulo aumingi.
- poz/i** *áhl* 1 setja sig í stellingar, stilla sér upp. 2 þykjast vera. -o stelling. -ejo upptökusvæði, sviðsmynd. -ema tilgerðarlegur. -isto fyrirmynd.
- pozici/o** 1 *her* lega staðar. 2 *ská* staða. 3 *hlj* stelling. -a *læk* stöðu-. ŝlosil-o *her* áhrifamikil staða, lykilstaða.
- Pozidon/o** *goð* Póseidon.
- pozitiv/a** *stæ rtæ eðl stj* 1 jákvæður. 2 raunverulegur. 3 pósitoífur. 4 frumstigs-. 5 *ljó* litréttur. -o 1 *mfr* frumstig. 2 *ljó* litrétt mynd. -ismo *hei* pósitoífismi, raunspeki, raunhyggja. -isto raunspekingur, raunhyggjumaður.
- poziton/o** *eðl* jáeind, jákvæð rafeind, pósitoína.
- pra/** *mfr* forn-, frum-. -avo langafi. -avino langamma. -nevo sonur bróðursonar, sonur systursonar. -nepo sonarbarnabarn, niðji. -patro forfaðir. -filo afkomandi, niðji. -arbaro frumskógur. P-eksplodo *stj* Miklihvellur. -historio fornaldarsaga. -homo fornmaður. -tempo fyrri dagar. -tipo frummynd. -a forsögulegur, frumlegur. -ulo frummaður; ættfaðir.
- Prag/o** *ldf* Prag (höfuðborg Tékklands). -a frá Prag, í Prag. -ano Pragbúi.
- pragmat/a** *hei* röklegur. -ismo notahyggja.
- Prah/a** = Prago.

- prajm/o** *her* hvellhetta. **-i áhr** leggja hvellhettu á.
- prakrit/o** *vís* prakrít.
- Praksitel/o** *per* Praxíteles.
- praktik/o** *umf* **1** framkvæmd, iðkun, verk, starf. **2** raunveruleiki, reynd. **3** siglingaleyfi, brottfaraleyfi (skips). **-a** **1** framkvæmdar-. **2** raunverulegur. **3** hentugur, haganlegur. **4** hagsýnn, hagsýnir, praktískur. **-i áhr** **1** framkvæma, gera. **2** starfa, starfa að. **-anta kuracisto** lækni með lækningastofu. **-i kiel kuracisto** hafa lækningastofu. **-ado** starfsemi; starfsreynsla. **-eco** framkvæmileiki. **-emo** gagnsemi, hagsýni. **-isto** starfandi lækni; starfandi lögmaður. **ne-a** óframkvæmanlegur, óviðráðanlegur.
- pralin/o** *mat* mandla brennd í sykri, konfektmoli.
- pram/o** prammi, ferja. **-i áhr** ferja. **-isto** ferjumaður. **-ŝipo** ferja (stór).
- pranc/i áhl nýy** **1** þrjóna (um hest). **2** ganga reigingslega; láta reigingslega.
- prav/a** **1** sem hefur rétt fyrir sér, sem fer með rétt mál. **2** réttur. **-e** réttlæt看lega. **-o** réttleiki, ráðvendni. **-i áhl** hafa rétt fyrir sér, fara með rétt mál. **-eco** réttleiki. **-igi** réttlæta, gera sannan, sanna. **-iĝi** reynast sannur; verða réttlæt看tur. **-iĝo** réttlæt看ting. **mal-a** **1** rangur. **2** óréttlátur; óverjandi. **mal-i áhl** hafa rangt fyrir sér, skjáttlast. **sen-e** óréttlæt看lega.
- Pravaz/o** *vís* **-a injektilo** sprautu.
- praze/o** *vís* (í samsettum orðum) fjóluþlár.
- prazeodim/o** *efn* praseódymíum, praseódým (*Pr*).
- prel/efn bók** (forskeyti notað í vísindaorðum) for-, áður, fyrir, á undan, t.d. *jar* **-glacia** fyrir ísöld. *sag* **-ekzila** fyrir herleiðinguna (til Babýlóníu). *hei* **-scienca** forvísindalegur. *læk* **-diabeta** á undan sykursýki. **-kancera** á undan krabbameini.
- prebend/o** *kaþ* prestsmata.
- precedenc/o** = **precedento**.
- precedent/o** fordæmi.
- precept/o** nýy boðorð.
- precesi/o** **1** *eðl stj* pólvelta, möndulvelta. **2** *stj* framsókn (vorpunktsins).
- precioz/a** *bók* tilgerðarlegur. **la Mokindaj P-ulinoj** (leikrit eftir Molière), Broddlóurnar.
- precip/e** einkum, aðallega. **-a** höfuð-, aðal-.
- precipit/i áhr efn** falla út. **-aĵo** **1** *efn* útfall. **2** *veð* úrkoma. **-iĝi** setjast á botninn, botnfalla, falla út.
- preciz/a** nákvæmur, nákvæmlegur. **-e** nákvæmlega. **-eco** nákvæmni. **-ema** smásmugulegur. **-igi** takmarka, skýrgreina, skilgreina, nefna sérstaklega. **mal-a** óákveðinn, óljós.
- pred/o** *ská* bráð; herfang. **-i áhr** ræna; taka sem bráð.
- predik/i áhr áhl** prédika. **-o** prédikun, stólræða. **la P-o sur la monto** Fjallræðan. **P-anto** Prédikarinn. **-isto** prédikari, kennimaður.
- predikat/o** *mfr* umsögn.
- predikativ/o** *mfr* sagnfylling.
- predikt/a** *mfr* samsett (tíð) með lýsingarhætti framtíðar.
- predispozici/i áhr læk** hneigja til. **-o** tilhneiging, eðlishneigð; móttækileiki.
- prefac/o** nýy formáli.
- prefekt/o** amtmaður, fylkisstjóri. **-ejo** amtmannssetur. **-ujo** amt. **sub-o** varaamtmaður, varafylkisstjóri.
- prefer/i áhr** vilja heldur, taka fram yfir. **-o** framfyrirtekning, val. **-a** forgangs-. **-e** heldur. **-inda** ákjósanlegri, æskilegri. *Ath.* með nafnorðum er **al** notað eftir **preferi**, en með nafnháttum **ol**, t.d. *mi preferas loĝi en urbo ol esti en la kamparo; mi preferas la urbon al la kamparo* ég vil heldur vera í borg en sveit.
- prefiks/o** *mfr* forskeyti. **-a** forskeytis-, forskeyta-. **-i áhr** skeyta framan við, setja framan við. **-oido** forskeyti sem nota má sem stofn.
- preg/i áhr tæk** pressa, fergja (málm). **-ado** málmpressun, ferging.
- preĝ/i áhl** biðja (til guðs). **-o** bæn. **-a** bænar-. **-adi áhl** biðja oft. **-ado** bænir, trúariðkanir. **-aro** bænasafn, bænaþók. **-ejo** kirkja, bænhús. **-oĉambro** bænhús, kapella, bænasalur. **-rado** bænhjól. **hor-oj** (bæna)tíðir. **Sinjor-o** drottinlega bænin. **tablo-o** borðbæn.
- prelat/o** *kaþ* hefðarklerkur, preláti.
- preleg/o** fyrirlestur, erindi. **-i áhl** flytja fyrirlestur, flytja erindi, flytja ræðu.
- prelud/o** *vís* forleikur, forspil, prelúdía.

prem/i áhr 1 þrýsta, þrýsta að. 2 kreista, pressa, fergja, þjappa. 3 *her bib* kúga, neyða, bæla niður. 4 beygja niður. **-i la dentojn** bita á jaxlinn. **-i la lipojn** klemma saman varirnar. **-i al iu la manon** heilsa e-m með handabandi. **-o** 1 *eól* þrýstingur. 2 þvingun. 3 kúgun; ánaud. **-a, -anta** þjáandi, þjakandi. **-e** harðstjórnarlega. **-ado** 1 þvingun; kúgun. 2 þrýstingur. **-aĵo** tafla. **-anto** kúgari. **-ateco** hryggð; þrýsting; ofþjöppun. **-egi áhr** þjappa saman, troða, kremja, yfirbuga. **-iĝi** yfirbugast. **-ilo** 1 fatapressa. 2 ávaxtapressa. **-maŝino** þrýstítæki, pressa. **al-i áhr** spenna. **al-i al la koro** faðma. **al-iĝi** halda sér fast (**al** = við). **ĉirkaŭ-i áhr læk** faðma að sér, þrýsta að sér, taka utan um. **ĉirkaŭ-ita hernio** kviðslit í sjálfheldu. **dis-i áhr** merja, kreista. **ek-o** ýting, hrinding. **el-i áhr** 1 kúga (**el** = af). 2 pressa (vökva) (**el** = úr). **el-o** útþrýsting; útkreisting. **el-o de la fetu** útkreisting fylgju. **en-i áhr** ýta inn, þrýsta inn. **for-i áhr** neita, hafna. **kontraŭ-i áhr** standast; veita viðnám. **kontraŭ-o** mótstöðuafli. **kun-i áhr** 1 kreppa. 2 *eól* þjappa saman. **kun-ilo** þjappa. **sub-i áhr** bæla niður. **super-o** þrýstingur meiri en loftþrýstingur, yfirþrýstingur. **tra-i áhr** sía. **tra-ilo** sía. **buton-a** þrýstihnapps-. **kor-a** hryggjandi. **kor-o** þunglyndi, geðlægð. **man-o** handaband. **paper-ilo** bréfastressa. **pied-i áhr** troða undir fótum, troða, troða niður. **rul-i áhr** fletja; slétta með valtara. **rul-ilo** 1 kökukefli. 2 valtari. **vin-ejo** vínpressa.

premi/o 1 verðlaun. 2 vinningur. **-i áhr** verðlauna. **-ita** verðlauna-. **-ito** verðlaunahafi.

premier/o *nýy fag fél* 1 frumsýning. 2 forsætisráðherra.

premis/o forsenda. **-i áhr** setja fram sem forsendu.

premium/o ver iðgjald. **-a** iðgjalds-.

premolar/o *lfæ* forjaxl.

pren/i áhr 1 taka, fara með (e-ð). 2 þiggja. 3 vinna, leggja undir sig, hernema, hertaka. 4 fá. 5 taka á leigu. 6 bregðast við (e-u). 7 telja (**por** = að). **-o** 1 taka. 2 fang; veiði. 3 slagur (í spilum). **-ilo** töng, naglbítur. **-ipova** grip-, sem getur gripið. **al-i áhr** taka að sér, fá. **ĉirkaŭ-i áhr** faðma. **de-i áhr** 1 taka af, taka burt. 2 draga frá. **ek-i áhr** þrifa (i). **el-i áhr** taka úr, draga úr. **en-i áhr efn** hleypra inn; rúma; taka inn. **for-i áhr** taka, taka burt, bera burtu. **kun-i áhr** taka með sér. **re-i áhr** taka aftur; afturkalla. **trans-i áhr** taka við. **akvo-ejo** vatnsstæða. **fajro-ilo** eldtöng. **krisol-ilo efn** digulstöng. **parto-i áhr áhl** taka þátt (i) (-n eða en -o). **pinĉ-ilo** naglbítur. **posed-i áhr** eignast; taka eignarnámi. **son-ilo** *rtæ* tónhöfuð. **ŝraŭb-ilo** = **sraŭbtenilo**. **venko-i áhr** vinna (með bardaga).

prepar/i áhr undirbúa, búa, tilreiða, reiða. **esti -ita** búast við. **sin -i** undirbúa sig. **-o** undirbúningur, viðbúnaður. **-a** undirbúnings-. **-aĵo** meðal. **-iĝi** búa sig (**al/por** = undir). **sen-a** óundirbúinn, óviðbúinn. **sen-a tradukado de teksto** þýðing ólesins texta.

prepost/o 1 *kaþ* yfirprestur. 2 prófastur, dómprófastur. **-ejo** prófastssetur.

prepozici/o *mfr* forsetning.

prepozitiv/o *mfr* forsetningarfall.

prepuci/o *lfæ bib* yfirhúð (getnaðarlíms), forhúð. **-ulo** óumskorinn maður.

preri/o *ldf* (gras)slétta (í Norður-Ameríku). **-lupo** sléttuúlfur.

Prerial/o *sag* engjamánuður (9. mánuður í almanaki frönsku byltingarinnar, 20. maí – 19. júní).

prerogativ/o forréttindi, forgangsréttur.

pres/i áhr prenta. **-o** prent. **-a** prentunar-, prent-. **-a litero** prentbókstafur. **-ado** prentun. **-aĵo** prentað mál. **-ejo** prentsmiðja. **-iĝi** prenta, láta prenta. **-ilo fja** rittæki, prentari, ritsímataeki. **-isto** prentari. **-arto** prentlist. **-maŝino** prentvél. **rotacia -maŝino** hverfipressa. **-eraro** prentvilla. **-provaĵo** próförk. **de-o** sérprent. **en-i áhr** setja (e-ð í blað). **mis-i áhr** prenta skakkt. **re-i áhr** endurprenta. **re-o** endurprentun. **tele-ilo** fjarriti. **plat-o** offsetprentun (= **offsetpreso**).

presbiop/a *læk* ellifjarsýnn. **-eco** ellifjarsýni.

presbit/o *dýr* api (*Presbytis*).

presbiter/o 1 *kaþ* prestur. 2 öldungur, safnaðaröldungur.

presbiterian/o öldungur, meðlimur öldungakirkju. **-ismo** öldungakirkjan.

preskaŭ *mfr* næstum; nærri því. **-a** nokkurn veginn nákvæmur.

preskrib/i áhr 1 fyrirskrifa, fyrirskipa. 2 *læk* tiltaka (lyf handa sjúklingi). **-o** 1 fyrirskipun. 2 lyfseðill.

preskript/o *lög* fyrming (skulda o.þ.u.l.). **-iĝi** fyrnast. **akir-o** = **uzukapo**.

prestidigit/i áhl galdra. **-ado** sjónhverfingar. **-isto** sjónhverfingamaður.

prestig/o álit, gildi, virðing (vegna máttar eða glæsileika).

presuriz/i áhr *vis* loftþrýsta (farþegaklefa).

pret/a reiðubúinn, tilbúinn, búinn. **-e** fyrir fram, fyrr; tilbúinn. **-eco 1** skjótleiki, fúsleiki. **2** það að vera viðbúinn. **-igi** búa til. **-igado** tilbúningur, undirbúningur. **servo-a** vinveittur, greiðvikinn; eftirlátur.

pretekst/o yfirskin, átylla. **-i áhr** tilgreina, bera fyrir sig. **-e ke, kun la -o ke** vegna þess að.

pretend/i áhr 1 krefjast, kalla eftir. **2** þykjast vera með. **-o** krafa, tilkall, heimting.

preter mfr fram hjá. **-e** fram hjá. **-atenti áhr** sjást yfir, taka ekki eftir. **-iri áhl** fara fram hjá, ganga fram hjá. **-kuri áhl** hlaupa fram hjá. **-lasi áhr** fyrirgefa; gefa engan gaum að. **-pasi áhr** ganga fram hjá; fyrirrita. **-šovigi** renna fram hjá, líða hjá. **-vidi áhr** yfirsjást; vanrækja. **-vole** gegn vilja sínum.

preterico/o mfr það að vekja athygli á e-u sem menn segjast vilja leiða hjá sér.

preterit/o mfr þátíð (sagna).

pretor/o inn (í Róm í fornöld) dómstjóri. **-eco** dómstjórn. **-ejo** aðsetur dómstjóra.

pretori/o = pretorejo.

Pretori/o ldf Pretoría (höfuðborg Suður-Afríku).

prevent/i áhr læk hindra, fyrirbyggja. **-a** fyrirbyggjandi. **-ilo** fyrirbygging; getnaðarvörn.

preventori/o læk heilsuverndarstöð, heilsuhæli (einkum gegn berklaveiki).

prez/o verð. **-aro** verðskrá, verðlisti. **-oinda, -inda** (sem er) á sannvirði. **-indico** verðlagsvísitala. **čia-e** hvað sem það kostar, fyrir alla muni. **sen-a** ómetanlegur, ómetandi. **fiks-e** við föstu verði. **vetur-o** fargjald.

prezenc/o mfr nútíð (sagna).

prezent/i áhr 1 bjóða. **2** kynna, tilkynna. **3** sýna. **4** vera (e-u) bundinn. **-o** sýning, lýsing. **-ado 1** réttning. **2** sýning. **3** kynning. **-igi læk 1** koma, koma fram. **2** berast að. **-igo 1** aðburður (barns í fæðingu). **2** sýning. **mis-i áhr** segja rangt frá, rangfæra. **re-i** sjá **reprezenti**. *Í merkingunni sýna aftur er æskilegt að nota prezenti ree eða prezenti denove.*

prezerv/i = konservi 1.

prezid/i áhl vera forseti, stýra (fundi o.þ.u.l.). *Ath.* að þessi sögn er áhrifslaus og er notuð með forsetningunum **en** eða **super**. **-ado** forsæti, stjórn. **-anto 1** fundarstjóri; forseti. **2** formaður. **3** forseti (lýðveldis). **-anteco** forseti, forsetaembætti. **vic-anto** varaforseti.

prezident/o lög forseti (lýðveldis) (= **prezidanto 3**). **-ejo** forsetabústaður. **-edzino** forsetafrú.

prezidi/o lög formennska.

pri mfr um, viðvíkjandi. **-fajfi áhr** flauta (e-n) niður, pípa niður. **-falçi áhr** slá (t.d. tún). **-frapi áhr** úthúða. **-friponi áhr** narra, svíkja, gabba. **-juği áhr** gagnrýna, dæma um. **-jeti per ŝtonoj áhr** grýta. **-juri áhr** helga. **-kalkuli áhr 1** telja, taka manntal (e-s). **2** sjá fyrir. **fari -kalkulon de** reikna frá. **-kanti áhr** syngja um. **-konstrui áhr** reisa; reisa byggingar á. **-krii áhr** bjóða til sölu (á götum úti). **-labori áhr** faga. **-lumi áhr** lýsa. **-manği áhr** rótnaga. **pri-i áhr** vera að hugsa um. **-paroli áhr** ræða um. **-pensi áhr** athuga, íhuga. **-planti áhr** gróðursetja jurtir í. **-plori áhr** harma. **-rabi áhr** ræna. **-respondi áhr** bera ábyrgð á (e-u). **-rigardi áhr** líta eftir, sjá um. **-semi áhr** sá (í akur). **-serçi áhr** leita á (e-m). **-silenti áhr** þegja um. **-skribi áhr** lýsa. **-ŝteli áhr** stela frá. **-tondi áhr** sníða greinar af (e-u). **-trakti áhr** fjalla um. **-trançi áhr** sníða. **-verŝi áhr** vökva, stökkva vatni á.

Priam/o bók Priamus (konungur í Tróju).

Priap/o goð Priapos (goð frjósemðar og garða). **-a** Priaposar. **-ismo læk** sístaða reðurs, reðurspenna.

prikl/i áhr umplanta, gróðursetja.

prim/o 1 stæ frumtala. **2** kaþ prími.

primadon/o aðalsöngkona (í óperu), primadonna.

primar/a 1 vís efn rtae fyrsta flokks. **2** frum-, upphaflegur. **3** jar fornlífs-. **4** aðal-, megin-.

primas/o kaþ yfirbiskup, aðal(erki)biskup (e-s lands).

primat/o dýr fremdardýr, prímati (apar og menn) (*Primates*).

primaver/o ská vor.

primic/oj trú frumgróði.

primitiv/a 1 dýr gra upprunalegur, frumstæður, frumrænn. **2** ófullkominn. **-uloj** fag frumstæðingar.

primol/o gra maríulykill (*Primula*). **-acoj** maríulyklaætt (*Primulaceæ*).

primus/o prímus.

princ/o kri bók 1 prins. **2** fursti. **3** höfðingi; kóngur. **-a** höfðinglegur. **-eco** kri furstatign, furstadæmi.

-edzino prinsessa, furstynja. **-ino** prinsessa. **-ujo, -olando** furstadæmi. **-oedzo** prins (eiginmaður drottningar),

drottningarmaður). **kron-o** ríkiserfingi, ríkisarfi, krónprins. **sango-o** meðlimur hinnar ríkjandi konungsaettar, konungssonur.

princip/o 1 undirstaða, frumatriði. 2 meginregla, regla. 3 lífsregla. -a 1 undirstöðu-. 2 sem snertir meginreglu. -a **interkonsento** ákvörðun um stefnu. -e yfirleitt, í aðalatriðum; í orði (sbr. **efektive** í verki).

printemp/o vor. -a vor-. -e um vorið.

prior/o príor. -eco príorsembætti. -ino príorinna. -ejo príorsklaustur.

prioritat/o nýy forgangsréttur.

prisek/o einkageiri (í alþýðulýðveldum).

prism/o 1 *stæ* strendingur, jafnstrendingur, prisma. 2 *ljó* kristallsdropi.

prist/o *dýr* sagskata (*Pristis*) (= **segilfiðo**).

privat/a 1 einka-, einkalegur, einstakra manna. 2 embættislaus, óbreyttur. -e einslega, í kyrrþey. -eco 1 einvera, einrúm. 2 leynd, launung. -ulo óbreyttur maður, óbreyttur borgari.

privilegi/o forréttindi, sérréttindi. -a forgangs-, forréttinda-, sérréttinda-. -i *áhr* veita (e-m) forréttindi, veita (e-m) einkaréttindi, veita (e-m) sérréttindi. -ulo maður sem nýtur forréttinda.

prizon/o lög fangelsi, prisund. -a fangelsis-. **en-igi** setja í varðhald, fangelsa.

pro mfr 1 vegna. 2 fyrir, í staðinn fyrir. - **tio ke** vegna þess að. **Pro** er einkum notað sem forskeyti, *t.d.*

-**batalanto** forvígismaður. -**kulpa ofero**, -**peka ofero** syndaförn, sektarlamb. -**peka kapro** syndaförnarahafur.

-**malĉastaj donacoj** saurlífisgjafir. -**parolanto** formælandi, málsvari. -**peti áhr** biðja (e-n) fyrir.

probabl/a líklegur, sennilegur. -e líklega, sennilega. -o *töl* líkindi. -eco líkindi, líkur. -**odenso töl** líkindaþéttleiki. -**okalkulo** *stæ* líkindareikningur.

problem/o úrlausnarefni, viðfangsefni, þraut, gáta; vandamál. -a vafasamur, efasamur, vafa-.

proced/i *áhl* fara að (svo eða svo). -o 1 aðferð. 2 = **proceso** 2.

procedur/o verklagsregla, gangur (máls), réttargangur, málarekstur. -i *áhl* fara í mál (**kontraŭ** = við).

-**isto** málarekstrarmaður.

procelari/o *dýr* stormfugl, fylungur (*Procellaria*). -**edoj** fylungaætt (*Procellariidae*). -**oformaj** stormfuglar (*Procellariiformes*) (= **ventbirdoj**).

procent/o 1 prósent, hundraðshluti. 2 vextir; prósentutala. 3 prósent. -ego 1 há prósent. 2 okur.

proces/o 1 málaferli. 2 *lfæ* ferli. 3 hyrna, tindur, garður, nöf. -i *áhl* deila (**kontraŭ** = við), fara í mál (**kontraŭ** = við). -ema þrætugjarn.

procesi/o *kaþ* skruðganga, prósessía. -a skruðgöngu-. **iri** -e fara í skruðgöngu.

procez/o = **proceso** 2.

procion/o *dýr* þvottabjörn (*Procyon*). (= **lavurso**). -**edoj** hálfbjarnaætt (*Procyonidae*).

Procion/o *stj* Prókýon (stjarnan α í Litlahundi).

prod/o nýy *sag* stórriddari. -**aĵo** glæsibragur, riddaraverk.

prodig/i *áhr* ská gefa örlátlega.

prodrom/o *læk* undanfaraeinkenni.

produkt/i *áhr* framleiða, gera, búa til. -o afurð, verk. -**ado** framleiðsla. -**ejo** framleiðslustaður. -**ema** framleiðandi, frjósamur, afkastamikill. -**isto** framleiðandi. -**iva** framleiðslumikill, frjósamur, nytsamur. -**iveco** framleiðni. **krom-o** aukaafurð. **kun-ado** sameiginleg framleiðsla. **re-i** *áhr* 1 framleiða á ný. 2 *dýr gar* æxla, ala. 3 endurprenta, fjölfalda, fjölríta, ljósrita. **re-ado** 1 ræktun; æxlun. 2 endurprentun, eftirprentun, fjölrítun, ljósritun. **re-anto** *dýr* kynbótaskepna. **re-iĝi** *dýr gra* æxlast, auka kyn sitt. **sub-ado** vanframleiðsla. **super-ado** offramleiðsla. **ter-aĵoj** ávextir jarðarinnar.

produktor/o kvikmyndaframleiðandi.

produkt/o *stæ* margfeldi.

profan/o leikmaður. -a óheilagur, vanheilagur. -i *áhr* vanhelga, saurga, flekka. -**ado** vanhelgun, saurgun, flekkun. -**anto** sá sem vanhelgar, vanhelgari.

profesi/o atvinna, iðn, starf. -a atvinnu-, iðn-. -i *áhl* vera (e-ð) að ævistarfi. -**isto**, -**ulo** atvinnumaður.

profesor/o háskólakennari, prófessor. -a kennara-, prófessors-. -eco prófessorsembætti.

profet/o spámaður. -a spámans-, spámannlegur, spádómslegur, spádóms-. -i *áhl* spá. -**ino** spákona. -**aĵo** spádómur, spásögn. -**ismo** spádómsgáfa.

profil/o 1 hliðarsvipur, vingasvipur. 2 *tæk* þverskurðarmynd, þverskurður, snið. -a, -e í hliðarmynd; í þverskurði. -i *áhr* sýna í hliðarmynd, teikna í hliðarmynd; sýna í þverskurði, teikna í þverskurði, teikna

snið af (e-u). **-iĝi** skaga fram. **-aĵo** hliðarmynd.

profilakt/i *áhr* = **preventi**. **-iko** *læk* sjúkdómavarnir, varnarlyfjafræði.

profit/i *áhl* hafa gagn af, græða á, hagnast. **-o** gagn, gróði, ábati, ágóði, hagnaður. **-a** hagnaðar-, gagnlegur, hagkvæmur. **-e** með hagnaði. **-ema** gróðafikinn. **-igi** stoða, veita hagnað. **-ilo** hagnaðarvara, gagnlegur hlutur. **-ama** ágjarn, gróðafikinn. **-odona** arðsamur, ábatasamur. **-okvoto** *efh* hagnaðarhlutfall. **-manko** hagnaðarleysi. **mal-o** tap. **mal-a** ábatalaus. **ne-ema** örlátur. **sen-e** án hagnaðar. **super-o** ofhagnaður.

profund/a djúpur. **-o** djúp, dýpt, dýpi. **kampa -o** *ljó* skerpuþýpt (myndar). **-aĵo** dýpi. **en-aĵo de arbaro** langt inni í skóginum. **-eco** dýpt. **-egaĵo** hydýpi; botnleysa. **-igi** gera djúpan, dýpka. **-iĝi** dýpka (óp.), verða dýpri; verða niðursokkinn. **-apensa 1** djúpt hugsaður, spaklegur. **2** djúpsær, vitur, spakur; stórlærður. **en-iĝi** verða niðursokkinn. **mal-a 1** grunnur. **2** grunnhygginn, grunnhyggislegur. **mal-aĵo** grunn, grynningar. **mal-eco** grunnleiki; grunnhyggni. **plej-o** hið mesta djúp.

progesteron/o *efn* prógesterón.

prognat/a *lfæ* frammyntur. **-eco** framskögun kjálka og tanna, trjónumunnur.

prognoz/o 1 spá. **2** *læk* (sjúkdóms)horfur. **-i** *áhr* spá, segja fyrir, boða. **-istiko** sjúkdómahorfafræði, forsagnaraðferð.

program/o 1 leikskrá, sýningarskrá, efnisskrá. **2** dagskrá. **3** stefnuskrá. **4** *upp* tölvuforrit, forrit. **5** þáttur, dagskrárlíður. **6** námsefni, námsskrá. **-a** dagskrár-. **-a muziko** tónlist sem lýsir ákveðnu atviki, lýsandi tónlist. **-a filmo** auka(kvik)mynd. **-i** *áhr 1* búa til dagskrá (e-s). **2** skrifa forskrift fyrir (e-ð), forrita. **-ero** dagskráratríði, sýningarþáttur. **-isto 1** dagskrárstjóri. **2** forritari (fyrir tölvu).

progres/i *áhl 1* fara fram, taka framförum. **2** *her* sækja fram. **-o** framvinda, framgangur, framför, framfarir. **-adi** *áhl* fara sífellt fram. **-ado** framganga, framsókn. **-ema** framsækinn, framstígull. **-ema partio** framsóknarflokkur. **-igi** færa fram, flytja fram. **mal-i** *áhl* hörfa undan, hopa.

progresi/o *stæ* runa. **aritmética -o** jafnmunaruna. **geometria -o** jafnhlutfallaruna, kvótaruna.

progresiv/a *lög eðl* stighækkandi. **-eco** stighækkun.

prohib/i *áhr nýy* = **malpermesi**.

prohibicio/o *lög* bann (einkum á alkóhól).

projekcio/o 1 *stæ ldf tæk* ofanvarp. **2** ofanvarpsteikning. **3** flatarmynd, flöt mynd. **4** *kvi* skuggamynd. **5** *sag* breyting (í gullgerðarlist). **-i** *áhr 1* gera ofanvarpsteikningu. **2** kasta (mynd) á tjald, myndvarpa. **-ado** sýning. **-aĵo** skyggna. **-ilo, -atoro** sýningarvél, myndvarpi. **universala -atoro** = **epidiaskopo**.

projekto/o *tæk 1* hugmynd. **2** verkefni, áætlun, uppástunga. **3** uppkast; frumdrög, frumvarp. **4** tillaga. **-i** *áhr 1* gera áætlun um, hanna. **2** gera uppkast að, semja frumvarp um. **kontraŭ-o** gagentillaga.

projektiv/a *stæ* varp-. **-a transformo** varpmótun. **-a geometrio** varprúmfræði.

prokavi/o *dýr* stökkhéri (*Procavia*).

proklam/i *áhr* auglýsa, birta, tilkynna, lýsa yfir. **-o, -ado** auglýsing, yfirlýsing, tilkynning.

proklitik/o *mfr* áherslulaust orð. **-a** forskeyttur, áherslulaus.

Prokn/o *goð* Prokne.

prokonsul/o *inn* (hjá Rómverjum) landstjóri, skattlandsstjóri.

prokrast/i *áhr* fresta. **-o, -ado** dráttur, frestun, frestur, seinlæti. **-ebla** sem fresta má. **-ema** seinlátur. **sen-e** tafarlaust.

Prokrust/o *goð* Prókrústes (= **Prokusto**).

proksim/a nálægur. **-e** nálægt. **-eco** nálægð. **-igi** nálægja. **-iĝi** nálægjast, nálgast. **-ulo** nábuí, náungi. **-uma** nálega réttur, nokkurn veginn nákvæmur. **-ume** hér um bil. **-umado** *eðl stæ* nálgunargildi. **al-iĝi** nálgast. **inter-iĝi** nálgast hver/hvor annan. **mal-a 1** fjarlægur. **2** fjarskyldur. **mal-e 1** í fjarlægð. **2** langt í burtu. **mal-eco** fjarski, fjarlægð. **mal-iĝi** fjarlægjast, þokast undan, hörfa.

Proksim-Orient/o *vis* Austurlönd nær.

prokur/o *lög ver* umboð, prókúra. **-isto** umboðsmaður, prókúruhafi.

prokurator/o *sag 1* (í Róm að fornu) fjármálastjóri. **2** (hjá Rómverjum) landstjóri. **3** (í ítölskum fylkjum) fulltrúi (í borgarstjórn).

prokuror/o *lög* ríkissaksóknari.

Prokust/o *goð* Prókrústes (Hann hafði rúm sem hann bauð gestum að sofa í. Ef rúmið var of langt fyrir þá, teygði hann úr þeim, en ef það var of stutt, hjó hann af þeim).

prolaktin/o *læk* prolaktín.

- prolamin/o** *efn* prólamín.
- prolan/o** *lfe* prólan.
- prolaps/o** = **ptozo**.
- proleps/o** *inn* fyrirframhrinding.
- prolet/o** öreigi. **-a** öreiga-. **-aro** öreigalýður, öreigar. **-arigi** gera að öreigum.
- proletari/o** = **proleto**.
- prolifer/i** *áhl lifgra* **1** dreifa. **2** æxla. **3** auka með knappæxlun. **-ado** knappæxlun. **-ema** knappæxlandi.
- prolin/o** *efn* prólín.
- prolog/o** *inn* forleikur, inngangur.
- promeni/i** *áhl* ganga (til skemmtunar). **-o**, **-ado** skemmtiganga, skemmtiför. **-ejo** skemmtigöngustaður.
- promes/i** *áhr* lofa, heita. **la P-ita lando** fyrirheitna landið. **-o** loforð, heit, fyrirheit. **-plena**, **multe-a** efnilegur, vænlegur. **feliĉ-oj** sæluboðanir (í fjallræðunni). **ĵur-o** (hátfíðlegt) heit.
- Promete/o** *goð* Próméþeus (Íapetosarson sem stal eldinum á Ólympos og færði mönnum hann).
- prometi/o** *efn* **prómepíum**, **prómepín** (= **ilinio**) (*Pm* eða *Il*).
- prominenc/o** *lfæ* bunga. **laringa -o** barkakýlibunga.
- promoci/i** **1** *áhr* hækka í tign, hækka í stöðu. **2** = **damigi**. **-o** hækkun í tign, hækkun í stöðu. **-vica** tabelo hækkanaskrá.
- promontor/o** **1** *ldf* höfði. **2** *lfæ* spjaldhöfði, spjaldbrún.
- prompt/a** *ská* skjótur.
- promulg/i** *áhr* lög kunngera, birta (lög). **-o** birting, lögbirting.
- pron/i** *áhr* ranghverfa (hönd). **-ado** ranghverfing (handar). **-atoro** *lfæ* ranghverfingarvöðvi.
- pronel/o** *dýr* blákolla (*Prunella vulgaris*).
- pronom/o** *mfr* fornafn.
- prononc/i** *áhr* bera fram. **-o** framburður. **-aĉi** *áhr* bera illa fram. **-ebla** framberandi, framberanlegur.
- mis-i** *áhr* bera rangt fram.
- propag/i** *áhr* *eðlfja* læk útbreiða. **-ado** útbreiðsla. **indico de -ado** *fja* útbreiðsluvísir, drifvísir. **koeficiente de -ado** útbreiðslustuðull. **-iĝi** breiðast út.
- propagand/o** áróður. **-i** *áhr* reka áróður, útbreiða, mæla fyrir (e-u). **-ilo** áróðursvél. **-isto** áróðursmaður. **-a** áróðurs-.
- propan/o** *efn* própán.
- proparoksiton/a** *hlj* sem hefur áherslu á þriðja atkvæði að aftan.
- propedeütik/o** *vís* undirbúningskennslufræði.
- propen/o** *efn* própén, própýlen.
- propil/o** *efn* própýl.
- propile/o** *hús* anddyri (musteris eða hallar).
- propionat/o** *efn* própíónat. **-a acido** própíónsýra.
- propolis/o** troðvax (í býflugnabúi).
- propon/i** *áhr* **1** stinga upp á, leggja til. **2** bjóða, bjóða fram. **-o** **1** uppástunga, tillaga. **2** tilboð. **-ado** framboð. **kontraŭ-o** gantillaga. **pli-i** *áhr* bjóða hærra verð (í e-ð).
- proporci/o** *stæ* **1** hlutfall, stærðarhlutfall. **2** próporsjón. **-a stæ** **1** hlutfalls-, hlutfallslegur. **2** próporsjónal. **-e** hlutfallslega; að réttu hlutfalli. **mis-a** í röngu hlutfalli, ósamsvarandi. **mez-a stæ** miðhlutfallslegur.
- propozici/o** **1** *mfr* setning. **2** *stæ* dæmi, regla. **-osintakso** setningafræði. **ĉef-o** aðalsetning. **sub-o** aukasetning.
- propr/a** eiginn, eiginlegur. **-e** eiginlega. **-aĵo** eign. **-eco** eiginleiki. **-igi** taka undir sig; taka í sínar hendur. **-ulo** eigandi. **mal-a** annarra manna, annarlegur. **mal-igi**, **sen-igi** svipta (e-n) eiginrétti.
- propriet/o** lög eignarréttur. **eks-igo** eignarnám. **-aĵo** eign. **-ulo** eigandi. **-i** *áhr* nota. **eks-igi** taka (e-ð) eignarnámi.
- propriocept/i** *áhr* *lfe* skynja eigin stöðu og hreyfingu. **la -a senso** stöðu- og hreyfiskyn.
- propuls/i** *áhr* *eðl* knýja áfram. **ĵet-o** þrýstiloftsknúning.
- prosceni/o** *hús* framsvið (í leikhúsi).
- prosektor/o** læk líffærafræðideildarstjóri.
- proskrib/i** *áhr* gera útlægan, reka úr landi. **-o** útleğðardómur.

- proskripci/o** = **proskribo**.
prospekt/o auglýsing, boðsbréf (rita eða þess háttar), kynningarbæklingur.
prospektor/o málmleitarmaður; olíuleitarmaður. **-i áhr 1** leita (málms, olíu o.s.frv.). **2** rannsaka, kanna.
prosper/i áhl 1 heppnast, lánast. **2** ganga vel. **-o** lán, velmegun. **-a** happasæll, lánsamur, velmegandi.
mal-i áhl 1 ganga illa, takast illa. **2** bregðast. **mal-a** óheppinn, sem tekst illa.
prostat/o *lfæ* blöðruhálskirtill, blöðrubotnskirtill, hvekkur. **-ito** blöðruhálskirtilsbólga, blöðrubotnskirtilbólga, hvekkbólga. **-ektomio** blöðruhálskirtilsnám, blöðrubotnskirtilsnám, hvekknám.
prostet/a *efn* gervi-.
prostez/o *inn* það að bæta bókstaf við byrjun orðs.
prostitu/i áhr svívirða, smána, ofurselja til saurlifnaðar, selja sig. **-o, -ado** vændi, smán, saurlifnaður.
-ejo pútnahús, hóruhús. **-isto** hórangari, melludólgur, skækjuhaldari. **-itino** portkona, skækja, mella, vændiskona.
prostraci/o *læk* örmögnun.
prot/o prentsmiðjustjóri, prentstjóri.
protagonist/o forvígismaður; aðalmaður.
Protagor/o *per* Prótágóras.
protaktini/o *efn* prótaktínium, prótaktín (*Pa*).
protamin/o *efn* prótámin.
protaz/o *bók* efni (leikrits), inngangur, prólókus.
prote/o *gra* (*Protea*). **-acoj** lokatrésætt (*Proteaceae*).
Prote/o 1 *god* Próteus (sjávaröldungur í þjónustu Póseidons). **2** *stj* Próteus (eitt tungla Neptúnusar).
-a bríðull, hverfull, síbreytilegur.
proteid/o *efn* próteíð. **nukleo-o** kjarnprótín, kjarnhvíta.
protein/o *efn* prótín, prótein. **-azo** prótínasi, hvítukljúfur.
protekt/i áhr vernda, hlífa. **-o, -ado** vernd. **-a** verndar-, varnar-. **-anto** verndari, vörður, verndarmaður, verndarherra. **-ato** skjólstæðingur. **-ema** verndargjarn. **-ismo** verndartollastefna. **-isma tarifo** verndartollur.
protektorat/o verndarsvæði.
proteoliz/a *efn* sem brýtur niður. **-a enzimo** próteasi, prótínkljúfur (ensím sem brýtur niður prótín).
protest/i áhl 1 mótmæla, andmæla. **2** afsegja (víxil). **-o** mótmæli. **2** *hag* afsögn (víxils).
protestant/o mótmælandi. **-a** mótmælenda-. **-ismo** mótmælendatru.
protez/o *vis* gervilímur, gervilíffæri. **denta -o** gervitönn. **krura -o** gervifótur.
proto/ vis (forskeyti úr grísku) **1** *efn* *dýr* *læk* frum-. **2** fyrsta flokks.
protokol/o fundargerð, bókun. **-i áhl** bóka fundargerð, rita í gerðabók. **-isto** fundarritari. **-libro** gerðabók.
proton/o *eðl* róteind, prótóna. **anti-o** andróteind, andprótóna.
protoplasm/o *gra* *dýr* frymi, lífsfrymi.
prototip/o *tæk* frummynd, frumgerð.
protozo/o *dýr* frumdýr. **-oj** *líf* einfrumungar. **-ozo** veikindi af völdum frumdýra.
protrud/a *lfæ* *læk* framstandandi. **-eco** framhrundning.
protuberanc/o 1 hóll, bunga. **2** *lfæ* bólga, þroti. **3** *stj* sólstrókur.
prov/i áhr 1 prófa. **2** reyna; freista. **3** máta. **-o 1** tilraun. **2** æfing; heyrn. **3** prófun, raun. **-a** *efn* (sem gert er) til reynslu, reynslu-. **-a tubo** tilraunaglas. **-ado** máttun; prófun. **-aĵo 1** prófmynd; próförk. **2** sýnishorn.
-ilo prófsteyn, raun; mælikvarði. **ek-o** fyrsta tilraun. **el-i áhr** prófa algjörlega, reyna. **el-o, el-ado** raun; reynsla. **el-ita** reyndur. **kontraŭ-o** gagnprófun. **sur-i áhr** máta (flík).
Provenc/o *ldf* Provence, Próvens (hérað í Frakklandi). **-a** frá Provence, próvenskur.
proverb/o orðskviður, málsháttur. **-a** málsháttar-. **-aro** málsháttasafn, orðskviðasafn, orðskviðabók.
proviant/o nesti, vistir, mata. **-i áhr** vista, útbúa með vistum, taka vistir handa (e-m), búa að vistum.
-ado vistaförði. **-administracio** vistadeild.
providenc/o 1 forsjón (guðs). **2** Guð. **-a** forsjónarlegur; sendur af himnum.
provinc/o 1 fylki, hérað. **2** landsbyggðin (utan höfuðborgar), sveitir. **3** skattland. **-a 1** héraðslegur, sveitalegur. **2** ótiskulegur. **-ano** sveitamaður, sveitabúi. **-estro 1** erkibiskup, yfirbiskup. **2** héraðsstjóri.
provincial/o yfirmaður allra klaustra einhverrar reglu á ákveðnu svæði.
provincialism/o *vis* sveitarmállýska.

proviz/i áhr 1 birgja upp, gera úr garði, birgja (**per** = að), útbúa (**per** = með). **2** sjá fyrir. **sin -i, -iĝi** vera útbúinn. **-o** nesti, birgðir. **-a** vara-, auka-. **-ado** útbúningur. **-ejo** búr, birgðabúr, birgðastöð, forðabúr. **benzin-o** bensingeymir. **manĝ-ejo** matarbúr. **sen-a** óviðbúinn.

provizi/o ver umboðslaun.

provizor/a bráðabirgða-. **-e** til bráðabirgða, um tíma.

provok/i áhr 1 egna, skora á, bjóða út. **2** telja á, kveikja. **-o** erting, gremja, egning, skapraun. **agento -a** flugumaður, undirróðursmaður sem teymir í gildru. **-e** ertnislega.

provos/o fangavörður.

provost/o sag herlögreglumaður, herlögreglustjóri.

proz/o óbundið mál. **-a 1** í óbundnu máli. **2** óskáldlegur, hversdagslegur. **-isto** rithöfundur í óbundnu máli. **-aĵo** verk í óbundnu máli.

prozelit/o trúskiptingur. **-ismo** trúboð, það að reyna að snúa mönnum til trúar sinnar.

Prozerpin/o goð Proserpína (hjá Grikkjum Persefóna).

prozodi/o hlj bragliðafræði, bragfræði.

prozopope/o bók persónugerving.

pru/o sig framstefni, stefni.

prud/a siðsamur, siðavandur, siðlátur, teprulegur. **mal-a** klúr, dónalegur. **-ulo** tepra.

prudent/a skynsamur, hygginn, gætinn. **-o** hyggni, forsjálni, varúð. **-iĝi** gera hygginn. **-iĝi** verða hygginn. **mal-o** vanhyggja, óforsjálni. **ne-a** óhygginn, óhyggilegur. **sen-a** heimskulegur, óskynsamlegur. **sen-eco** heimiska, vitleysa.

prujn/o hrím.

prun/o gra plóma. **seka -o, sek-o** sveskja. **-ujo, -arbo** plómutré (*Prunus domestica*).

prunel/o gra sláþyrniber. **-ujo, -arbo** sláþyrnir (*Prunus spinosa*).

prunt/e að láni. **-i áhr 1** lána, ljá. **2** fá lánaðan, fá léðan. **-o** lán. **-edoni áhr** lána, ljá. **-epreni áhr** fá lánaðan, fá léðan. **al-i áhr** lána. **de-i áhr** fá lánaðan. **de-o** hag lán. **-isto** peningalánari.

prurig/o læk nabbakláði.

prus/o Prússi. **-a** prússneskur. **P-ujo** sag Prússland. **-iĝi** gera prússneskan, gefa prússneskan svip.

pruv/i áhr sanna, færa sönnur á. **-o** sönnun, sönnur. **-objekto** lög sönnunargagn. **-e** sem sönnun, til þess að sanna. **sen-e** án sönnunar.

psalm/o sálmur (Daviðssálmur). **-i áhr 1** tóna sálm. **2** tóna. **-aro 1** Sálmarnir. **2** sálmar, sálmasafn. **3** saltari. **-isto** sálmaskáld, Davið.

psalteri/o inn (hebresk) harpa.

pseŭdol/efn lfæ læk mál fals-, gervi-, svika-, tál-, óekta, sýndar-, falskur, *t.d.* **-bazo** gervilútur.

pseŭdonim/o dulnefni, dulnafn, gervinafn. **-a** ritaður undir fölsku nafni.

pseŭdopod/o líf skinfótur.

psi mfr psi, 23. bókstafur gríska stafrófsins (Ψ, ψ).

psidi/o gra (suðrænt ávaxtatré) (*Psidium*).

Psiĥ/o goð Psykke, Sýke (hjá Forngrökkjum sálin í líki ungrar stúlku með fiðrildisvængi).

psik/o vís sál. **-a** sálar-, sálarlegur. **-ozo** læk geðveiki, sturlun. **mania depremiĝa -ozo** geðhvarfasýki. **-analizo** hei sálgreining, sálkönnun. **-astenio** sálar dofni, sálarveiklun. **-odramo** geðleikur. **-ofiziologio** sálarlífeðlisfræði. **-oneŭrozo** hugsýki. **-otekniko** sáltækni. **-oterapio** sállækning, geðræn meðferð.

psikedel/a læk sál skynvilla-. **-ismo** skynvilla.

psikiatr/o læk geðlæknir, sálarlæknir. **-io** geðlæknisfræði. **-ia** geðlækninga-.

psikolog/o sálfræðingur. **-io** sálfræði. **-ia** sálfræði-, sálarfræði-. **-ia milito** sálfræðihernaður.

psikopat/o siðblindugi, geðvillingur. **-io** siðblinda, geðvilla. **-ologio** sálsýkisfræði, sálmeinafræði, geðsýkisfræði.

psikrometr/o veð rakamælir, þurrmælir.

psil/o slöngutemjari.

psitak/o dýr grápáfagaukur (*Psittacus*). **-edoj** páfagaukaætt (*Psittacidae*). **-ozo** læk fýlasótt, páfagaukasótt. **-oformaj** páfagaukar (*Psittaciformes*) (= **papaguloj**).

psor/o læk = skabio.

psoriaz/o læk psóriasis, sóriasis, hundaspor, spæringur, blettaskan.

- pŝent/o** *sag* faraókována.
- ptarmik/o** *gra* hnerragras (*Achilka ptarmica*).
- pterid/o** *gra* arnarburkni (*Pteris*).
- pterodaktíl/o** *stg* flugeðla.
- pterokarp/o** *gra* sandelstré (*Pterocarpus (santalinus)*).
- pterop/o** *dýr* flughundur (*Pteropus*).
- ptialaz/o** *efn* = **ptialino**.
- ptialin/o** *ptyalín* (gerhvati í munnvatni).
- Ptoleme/o** *per* Ptólemeus. **la -a sistemo** Ptólemeusarkerfi. **-a** Ptólemeusar-.
- ptomain/o** *efn* eiturlút.
- ptoz/o** *læk* sig.
- pu!** *uss!*
- Puatier/o** *ldf* Poitiers (borg í Frakklandi).
- Puatu/o** *ldf* Poitou (hérað í Frakklandi).
- puaz/o** *eðl* poise (mælieining fyrir aflfræðilega seigju).
- pub/o** *lfæ* kletti (neðsti hluti kviðarins). **-a** blygðunar-. **-a monto** sköp. **-a pediko** = **ftiro**. **-osto** lífbein.
- haroj** skapahár, hreðjaskegg.
- puber/a** *lfe* kynþroska, getnaðarfær, gjafvaxta. **-eco** kynþroski. **ne-a** ókynþroska.
- pubi/o** *lfæ* lífbein.
- publicist/o** höfundur útskýringa, fréttamaður. **aŭtonoma -o** sjálfstæður fréttamaður.
- publik/o** **1** almenningur. **2** áheyrendur, áhorfendur; lesendur; söfnuður. **-a** **1** almennings-. **2** opinber.
- 3** almennur. **-e** opinberlega, í heyranda hljóði. **-eco** alkunnleiki, það að vera alkunnur. **-igi** **1** opinbera, birta. **2** gefa út. **-igo** útgáfa. **-ulino** skækja, mella. **-utila entrepreno** opinbert þjónustufyrirtæki. **mal-e** óopinberlega, fyrir luktum dyrum.
- puĉ/o** valdarán, stjórnlagarof.
- pud/o** *inn* púd (rússnesk þyngdareining, 16,38 kg).
- pudel/o** *dýr* loðhundur.
- pudend/o** *lfæ* sköp. **-a** skapa-.
- puding/o** búðingur.
- pudl/i** *áhr* *vís* skíra (málm). **-ado** málmskíring.
- pudor/o** blygðun, feimni. **-a** blygðunarsamur, feiminn. **sen-a** blygðunarlaus. **sen-eco** blygðunarleysi.
- pudr/o** andlitsduft; duft, púður. **-i** *áhr* púðra. **-ilo** púðurkvasti. **-ujo** púðurdós.
- puerper/a** *læk* barnsfara-, barnsfæðingar-. **-a febro** barnsfarasótt. **-eco** barnsfarir, sængurkonulega.
- Puerto-Riko** *ldf* = **Porto-Riko**.
- puf!** *vís* skell! hlunk!
- puf/o** e-ð úttroðið eða uppblásið, t.d. sessa, púði, sessubekkur. **-a** úttroðinn, uppblásinn; púff-. **-i, -igi** *áhr* þenja út, blása upp. **-iĝi** þenjast út, bólgna upp, bunga út. **-seĝo** setkista, púff.
- pug/o** *vís* bakhluti, rass, afturhluti.
- pugn/o** *vís* hnefi. **-i** *áhr* slá (með hnefa), berja, greiða (e-m) hnefahögg. **-a** hnefa-. **-igi** kreppa (hnefann).
- oganto** hnefaleikahanski.
- pul/o** *dýr* fló (*Pulex*). **-kolora** rauðbrúnn.
- pulard/o** ung alihæna.
- pulĉinel/o** *inn* gamanleikari (krypplingur).
- puli/o** *tæk* trissa, hjól (í blökk). **-aro** talía, hjólald.
- pulk/o** *inn* mexíkanskt brennivín.
- pull/o** *ver* fél sjóðssamningur milli fyrirtækja.
- pulm/o** *lfæ* lunga. **-a** lungna-, sem lýtur að lungunum. **-aĵo** *mat* nautalungu. **-ito** = **pneŭmonito**. **-ofiŝo** lungnafiskur (*Dipnoi*). **-oherbo** = **pulmonario**. **plen-e** af öllum lífs og sálar kröftum. **ŝtal-o** stállunga.
- pulman/o** *jár* pullmanvagn.
- pulmonari/o** *gra* lækningablóm (fjölært garðblóm) (*Pulmonaria*) (= **pulmoherbo**).
- pulover/o** peysa.
- pulp/o** **1** massi, mauk. **2** *gra* aldinkjöt. **3** *lfæ* kvika; gómur. **-igi** kremja; sjóða í mauk. **-ito** *læk* kvikubólga

(tannar).

puls/o 1 æðasláttur, hjartsláttur, púls. **2** *tón* taktur. **3** *vís rtæ* dynkur. **-i áhl** 1 slá. **2** ólga. **-obato** æðaslag. **ĉef-o** *tón* aðaltaktur.

pulsar/o *stj* tífstjarna.

pulsatil/o *gra* geitabjalla (*Anemone pulsatilla*).

pultace/a *læk* grautarlegur, deigkenndur.

pulul/i *áhl* tímgastr; mora.

pulv/o (byssu)púður. **-ejo** púðurturn. **-ujo** púðurhorn; púðurturna. **-opafilo** byssa. **-oturo** púðurturn.

pulvor/o 1 duft, dust. **2** úði. **-a** mulinn í duft, gerður að dufti. **-igi** 1 mala í duft, mylja í duft, gera að dufti. **2** úða. **-igilo** 1 mylla. **2** úðari. **lav-o** þvottaduft.

pum! *vís* hlunk!

pum/o *dýr* púma (*Felis concolor*).

pumik/o *ste* vikur. **-i áhr** fægja með vikri.

pump/i *áhr* dæla, pumpa. **-ado** dæling. **-ilo** dæla, pumpa; dæluvél. **-isto** bensínafgreiðslumaður. **el-i áhr** pumpa upp úr. **aer-ilo** loftdæla.

pun/i *áhr* refsar, hegna. **-o** refsing, hegning. **-a** hegningar-, refsingar-, refsar-. **-igi** vera refsað. **-inda** refsiverður, hegningarverður. **sen-a** órefsaður, án refsingar. **mon-o** fésekt. **mon-i áhr** sekta. **mort-o** dauðarefsing.

punc/a ljósrauður, fagurrauður.

punĉ/o púns.

pund/o *hag* (sterlings)pund.

punik/a *inn* púnverskur.

punik/o *gra* granateplatré (*Punica*).

punkci/i *áhr* *læk* stinga á (e-u). **-o** ástunga. **tumba -o** mænustunga.

punkt/o *pre stæ ldfefn* 1 punktur. **2** depill, blettur, díll. **3** staður. **4** atriði. **-i áhr** setja punkta á (yfir, við). **du-o** *mfr* *vís* tvípunktur, kólon. **ĉef-o** 1 höfuðátt. **2** aðalatriði. **tri-o** *mfr* þrípunktur, úrfellingarpunktur, úrfellingarmerki. **ago-o** átakspunktur. **apog-o** þyngdarpunktur. **bol-o** suðumark. **deir-o** upphafsstaður. **fajro-oj** *læk* brennipunktur. **fando-o** bræðslumark. **kresto-o** hámark. **malbon-o** lýti; galli. **morto-o** vél kyrrstöðupunktur. **nul-o** núll, núllpunktur. **star-o** = **vidpunkto**. **tempo-o** augnablik. **turno-o** tímamót, umskipti. **vid-o** sjónarmið. **-okomo** semíkomma, depilhögg.

punktur/o *læk* stunga. **akvo-o** vatnstunga. **elektro-o** rafmagnsstunga. **nadlo-o** nálastunga. **radio-o** geislavirk nálastunga.

punt/o kniplingar. **aranea -o, araneaĵa -o** kóngulóarvefur. **-a** kniplinga-. **-istino** kona sem kniplar.

puntili/o *nýy* drengskaparmál. **-ema** fyrtinn.

pup/o 1 brúða, dúkka. **2** *dýr* púpa. **gant-o** handbrúða.

pupil/o *vís* sjáaldur, augasteinn.

pupitr/o 1 skáborð, púlt. **2** *rtæ* stýriborð. **leg-o** lesborð. **ĥor-o** kórbekkur.

pur/a *trú* hreinn, óskemmdur, óblandaður. **-eco** hreinleiki. **-ema** hreinlátur, þrifinn. **-igi** hreinsa. **-igo** hreinsun. **-igi** hreinsast. **-iĝo** *kri* hreinsun, það að hreinsast. **la festo de la P-iĝo de la Virgulino** hreinsunarhátíð (Maríu), kyndilmessa. **-ismo** *bók* málhreinsun, málvöndun. **-isto** málhreinleiki, málvöndunarmaður. **-ulo** hreinlífur maður. **el-igi** hreinsa burt; hreinsa til. **el-igo** hreinsun, það að hreinsa burt. **mal-a** 1 óhreinn, skítugur, saurugur. **2** blandaður, óekta. **mal-aĵo** óhreinindi, saur, for. **mal-eco** óhreinleiki, óhreinindi. **mal-igi** káma, óhreinika, ata, saurga. **mal-iĝi** óhreinleiki, verða óhreinn, saurgast. **mal-ulo** óhreinn maður. **mal-ulino** óhrein kona, subba. **bol-igi** *efn* hreinsa með því að sjóða. **bot-igisto** skóbúrstari. **bril-a** skínandi hreinn. **frot-igi** skrubba. **sek-igado** efnahreinsun. **strat-igisto** götusópari.

Puran/oj *trú* Puranarit.

purgatori/o *kri* hreinsunareldur.

Purim *bib* hátíð gyðinga.

puritan/o 1 púritani. **2** hreintrúarmaður; siðavandur maður. **-ismo** 1 púritanatrú. **2** hreintrúarkenning.

Purkinjo *per* Purkinje.

purpur/o 1 purpuri, purpuralitur. **2** *inn* purpuraklæði. **levi al la -o** gera að kardinála. **3** *læk* purpurásýki. **-a** blárauður, purpura-. **-igi** lita með purpuralit. **-ulo** *kap* kardináli.

purpura/o *læk* purpurasýki.

purpure/o **1** *efn* purpuri. **2** *dýr* purpuraskel (*Purpurea*).

pus/o *vís* gröftur, vilsa, vogur, var. **-a** fullur af greftri; vogkenndur. **-i** *áhl* grafa (um sár). **-ado** gröftur, ígerð.

pustul/o *læk gra* vogbóla, graftarbóla; bóla. **-a** með bólum. **-ozo** bóluútbrot.

puŝ/i *áhr* ýta, hrinda. **sin -i, -iĝadi** troðast áfram, ryðjast áfram. **-o 1** högg, olnbogaskot. **2** högg, lag (rýtings). **-a** framknýjandi. **-ado** hrinding. **-egi** *áhr* reka. **-iĝi** rekast á. **-iĝado** áflog, ryskingar. **-peco 1** smella. **2** slökkvari. **al-iĝi** olnboga sig áfram. **antaŭen-i** *áhr* styðja að (e-u), hefja til vegs. **de-i** *áhr* reka aftur, hrinda frá (sér). **dis-i** *áhr* reka á flóttu, tvístra. **ek-i** *áhr* rykkja, hrinda, hnippa í, hrista. **ek-o** hristing, hristingur, rykkur, kippur. **el-i** *áhr* reka brott. **en-i** *áhr* reka inn, þjappa inn. **for-i** *áhr 1* hrinda (frá sér). **2** reka frá sér; hafna. **inter-iĝi** flykkjast, þyrpast. **kun-iĝi** rekast á. **re-i** *áhr* vísa aftur, hrekja aftur. **re-ado** *læk hei* bæling. **sur-iĝi** láta reka sig á (e-ð). **tra-i** *áhr* ýta í gegnum. **fal-iĝi** skriðna. **ŝtono de fal-iĝo** hneyksli.

put/o 1 brunnur, uppspretta. **2** borhola. **-a** brunn-. **-isto** bormaður. **ŝlim-o** safnþró.

putin/o *nýy* götudrós, gleðikona.

putor/o *dýr* fretta (*Mustela putorius furo*).

putr/i *áhl 1* rotna, úldna, fúlna. **2** vera spilltur. **-o, -ado 1** rotnun, úldnun. **2** spilling. **-a** rotnandi, úldinn, fúinn. **-aĵo** hræ. **-ema** rotgjarn. **-igi** spilla, skemma. **for-i** *áhl* deyja út, fúna niður, grotna niður. **kontraŭ-a** rotnunarvarnar-. **ne-ema** órotgjarn.

puzl/o raðspil, púsluspil.

¹**R, r** *mfr* 21. bókstafur esperanto-stafrófsins.

²**R** (= skammstöfun) = **rusa lingvo** (rússneska).

r/o *mfr* err (heiti bókstafsins r). **-o-monatoj** þeir mánuðir sem hafa bókstafinn r í heiti sínu, þ.e.a.s. frá september til apríl.

rab/i *áhr* ræna. **-i ion al iu** stela e-u frá e-m. **-o, -ado** rán. **-aĵo** rán, ránsfengur. **-ejo** ræningjabæli. **-ema** rángjarn. **-isto** ræningi. **-akiro** ránsfengur. **-irado** ránsferð. **-obesto** rándýr. **-obirdo** ránfugl. **dis-i** *áhr* ræna. **for-i** *áhr* nema burt með ofbeldi, ræna. **for-o** rán. **pri-i** *áhr* **1** taka herfang frá (e-m), ræna. **2** svikja af (e-m), svikja út úr (e-m).

rabarb/o *gra* rabarbari, tröllasúra (*Rheum*). **-a radiko** rabarbararót.

rabat/o afsláttur. **-i** *áhr* samþykkja afslátt. **-e** á lækkuðu verði, á niðursettu verði, með afslætti. **-aĵo** útsöluvara. **sen-e** nettó.

rabd/o *inn* spáteinn, spákvistur. **-isto** maður sem leitar að e-u með spáteini, kvistspámaður. **-ismo** kvistspá, kvistspámennska.

rabdomanci/o *inn* kvistspá, kvistspámennska.

Rabelez/o *per* Rabelais (franskur læknir og rithöfundur frá 16. öld). **-a** í anda Rabelais, orðfreakur, klúr.

rabeno/a *inn* **1** rabbí, meistari. **2** gyðingaprestur, rabbíni. **-a** rabbína-, rabbínskur. **-ismo** rabbínakenning. **ĉef-o** aðalrabbíni.

rabet/o *tæk* gróp, mát. **-i** *áhr* grópa.

rabí/o *vis* **1** hundæði. **2** æði. **-a** **1** æðisgenginn, óður. **2** hundæðis-. **-ulo** hundæðissjúklingur. **kontraŭ-a** gegn hundæði.

rabl/o *byg* grjótmulningur.

rabot/i *áhr* hefla. **-ado** heflun. **-aĵo** hefilspónn. **-ilo** hefill. **-maŝino** rafmagnshefill.

racem/a *efn* sem sýnir ekki ljósvirkni. **-igo** (umbreyting ljósvirks efnasambands í jöfn hlutföll D- og L-ísómera).

raci/a skynsamur, skynsemigæddur; skynsamlegur. **-o** skynsemi. **ŝtata -o** *fél* heilbrigð skynsemi. **-eco** skynsemd, röksemd. **-igi** laga eftir skynseminni, skýra eftir skynseminni. **-ismo** skynsemistrú; rökhyggja. **mal-a, ne-a** gagnstæður skynsemi, óræður.

Racin/o *per* Racine (franskt sorgarleikskáld).

racional/a **1** *hei* vísindalegur, skynsamlegur. **2** *stæ* (um tölu) ræður. **-ismo** skynsemistrú, skynsemisstefna; rökhyggja. **-isto** skynsemistrúarmaður; rökhyggjumaður. **ne-a** *stæ* (um tölu) óræður.

rad/o *tæk* hjól. **-a** **1** hjól-. **2** á hjólum. **-aro, -oaro** sigurverk, verk, vélabúnaður, gangverk. **-eto** lítið hjól. **-etaro** úrverk, gangverk. **-umi** *áhr* stegla. **-faristo** hjólasmiður. **-iri** *áhl* fara á hjóli, fara á hjólum. **du-a** tvíhjóra. **kvar-a** fjórhjóra. **tri-a** þríhjóra. **vic-o** varahjól. **akvo-o** skófluhjól, vatnshjól. **balanc-o** kasthjól. **ĉen-o** keðjuhjól. **dent-o** tannhjól. **planeda dent-oaro** plánetuhjól. **disk-o** diskhjól, spalalaust hjól. **front-o** framhjól. **front-a tirado** framhjóladrif. **inerci-o** tregðuhjól. **klik-o** hömluhjól. **muel-o** mylluhjól. **padel-o** skófluhjól, spaðahjól. **pel-o** drifhjól. **reg-o** stillihjól; kasthjól. **smirg-o** smergiluhjól. **stir-o** sig stýri, stýrishjól. **tipopresa -o** *fja* leturhjól. **tret-o** stigmylla. **trog-o** skófluhjól. **-ŝpinilo** rokkur.

Radamantis/o *goð* Radamantis.

radar/o *tæk* ratsjá, radar.

radi/o *vis* **1** geisli. **2** *rúm* radíus, geisli (í hring). **3** *tæk* hjólsþæll, pílári. **4** útvarp. **-a eðl** *tæk* **1** ljómandi, geislandi. **2** geisla-, geislamyndaður. **3** sem gengur/liggur/beinist út frá miðju. **-i** *áhl* **1** geisla, ljóma, blika. **2** útvarpa. **-adi** *áhl* *eðl* geisla. **-ado** *eðl* geislun. **fluoreska -ado** flúrskin. **kontraŭnorma -ado** *útv* óvenjuleg geislun. **korpuskla -ado** blaðkornageislun. **kosma -ado** geimgeislun, geimgeislar. **transruĝa -ado** innrauð geislun. **transviola -ado** útfjólublá geislun. **-eto** lítill geisli, daufur geisli. **-uloj** *dýr* geisladyr. **-atoro** **1** (miðstöðvar)ofn. **2** (á bíl) vatnsskassi. **-floroj** *gra* geislablóm. **dis-i** *áhr* skína, ljóma, geisla. **el-i** *áhr* geisla frá sér. **el-ometro** *útv* geislamælir. **pri-i** *áhr* skína á, geisla (e-ð). **sur-i** *áhr* geisla (e-ð). **sur-ado** *læk* *efn* geislun. **alfa-oj** *eðl* alfageislar. **beta-oj** *eðl* betageislar. **gama-oj** *eðl* gammageislar. **iks-oj, X-oj** röntgengeislar (= **rentgenaj radioj**). **X-radiado** röntgengeislun. **katod-oj** bakskautsgeislar. **rentgen-oj** = **iks-radioj**. **sun-o** sólargeisli.

radiaci/o *lfæ* geislun, útgeislun.

radial/a *eðl* sem beinist út frá miðju.

radian/o *stæ* radían.

radiator/o s. **radio**.

radik/o *gra lfæ mfr stæ* rót. **-a 1** rötár-. **2** (*fornl.*) róttækur. **-i 1** *áhl* festa rætur, rótfestast. **2** *áhr stæ* reikna rót (tölu). **-aĵo** mold í kringum ræturnar. **-aro 1** *gra* rætur (einstakrar plöntu). **2** *mfr* allar rætur (tungumáls). **-ato** *stæ* veldistala, rötárútdráttur. **-eto** *gra* rætlingur. **-ilo** *stæ* rötarmarki. **-fruktoj** *gra* rötarárvextir. **-indico** *stæ* veldisvísir. **ek-i** *áhl* festa rætur. **el-igi** rífa upp með rótum; uppræta. **el-iĝi** verða rifinn upp með rótum. **en-igi** rótfesta, innræta. **en-iĝi** rótfestast. **en-iĝinta**, **en-igita** rötgróinn. **sen-a** rötlaus. **klab-ozo** klumburót. **pivot-o** *gra* stólparót.

radikal/a *fél* róttækur. **-ismo** róttæk stefna, gerbótastefna. **-ulo** róttækur maður, róttæklingur.

radikal/o 1 *mfr* stofn (orðs). **2** *efn* sameindastofn. **3** *stæ* = **radikilo**.

radikl/o *lfæ* taugarót. **-a** taugarótar-. **-ito** taugarótarbólga.

radio/ geisla-, útvarps-. **-astronomio** *stj* rafaldsstjörnufræði, útvarpsstjörnufræði. **-birado** miðun (með ratsjá), útvarpsmiðun. **-dissendo** útsending, útvarpsending. **meteologia** **-dissendo** veðurskeyti. **-elektro** tíðnimótunarfræði. **-fotografio** útvarpsmyndun. **-gazeto** útvarpsblað. **-gvidado** útvarpsmiðun. **-gvidilo** miðunarstöð, radióviti. **-kanalo** útvarpsrás. **-komunikado** þráðlaus fjarskipti. **-sendilo** útvarpsenditæki. **-sondilo** radiósonda. **-stacio** útvarpsstöð. **-telegrafio** loftskýti. **-telegramo** = **radiogramo**. **-teleskopo** *stj* rafaldssjónauki, úvarpssjónauki. **-terapio** geisla(lækninga)meðferð.

radioaktiv/a *eðl* geislavirkur. **-eco** geislavirkni.

radioamator/o útvarpsáhugamaður.

radiofon/o útvarpstæki.

radiofoni/o *ffa 1* útvarpsending. **2** þráðlaus fjarskipti.

radiograf/i *áhr eðl læk* taka röntgenmynd af (e-u). **-aĵo** röntgenmynd. **-isto** röntgenmyndari, sérfræðingur í geislagreiningu.

radiografi/o *læk* röntgenmyndun, geislagreining.

radiogram/o *vís* loftskýti.

radiolari/oj *dýr* grinddýr (*Radiolaria*).

radiolog/o *vís* geislalæknir. **-io** geislalækningafræði.

radiometr/o *vís* geislamælir.

radioskopi/o *læk* geislagreining.

radium/o *efn* radíum, radín (*Ra*). **-terapio** radíummeðferð. **alfa-aktiveco** alfageislavirkni. **beta-aktiveco** betageislavirkni. **gama-aktiveco** gammageislavirkni.

radius/o 1 *rúm* geisli (í hring), radíus. **2** *lfæ* geislabein. **-a** geisla-, radíusar-. **flug-o** fluggeisli.

radon/o *efn* radon (*Rn*).

Rafael/o *per* Rafael. **-eca** rafaelskur.

rafan/o *gra* svört hreðka, ætihreðka, vetrarhreðka, ræfla (*Raphanus*). **-eto** (sumar)hreðka, radísa.

rafanistr/o *gra* villihreðka (*Raphanus raphanistrum*).

rafe/o *lfæ* saumur. **palata -o** gómsaumur.

rafi/o *gra* raffiupálmi (*Raphia*). **2** raffiubast.

rafin/i *áhr efn 1* hreinsa, skíra (vörur). **2** fága. **-ado 1** hreinsun, skíring. **2** fágun. **-aĵo** fágun, hugvitssemi, bætur. **-ejo** hreinsunarstöð.

rafinoz/o *efn* raffínósi.

raflezi/o *gra* rafflesía (sníkjuplanta) (*Rafflesia*). **-acoj** huldurótarátt (*Rafflesiaceæ*).

raglan/o frakki með raglanermum. **-aj manikoj** raglanermar.

Ragnarok *inn* ragnarök.

ragu/o *mat* ragú, kryddspað.

raĝ/o *inn* indverskur fursti, konungur eða þjóðhöfðingi. **-ino** indversk furstafrú.

Rahel *per* Rakel.

raj/o *dýr* skata (*Raja*).

rajd/i *áhl* ríða. **-o**, **-ado** reið, útreið; akstur. **-anto 1** ríðandi maður, reiðmaður. **2** rennilóð. **-antaro** reiðmannahópur. **-ejo** reiðskáli, reiðskýli. **-igi** láta ríða. **-isto** *her* riddari, reiðmaður. **-arto** reiðmennska, reiðlist. **antaŭ-anto 1** maður sem ríður fyrir skrúðfyllkingu o.s.frv. **2** = **postiljono**. **ek-i** *áhl* stíga á bak (dýri). **post-i** *áhr* ríða eftir. **art-isto** reiðlistamaður. **pik-isto** spjótmaður (við nautaat).

rajon/o *efn* reion, ræon.

- rajp/i** *áhl* bræða úr sér.
- rajt/o** réttur, réttindi, heimild. **-a** réttur, löglegur. **-e** réttilega, með réttu. **-i** *áhr* hafa rétt til. **-eco** réttleiki. **-igi** heimila. **-igo** heimild, heimilun. **-igilo** heimild, skilríki; trúnaðarbréf. **ne-a** heimildarlaus, óheimilaður, óleyfilegur. **sam-a** jafnréttthár. **sam-e** með sama rétti. **sen-a 1** óheimilaður. **2** heimildarlaus. **sen-igi** ógilda. **aŭtor-o** lög höfundarréttur. **balot-o** atkvæðisréttur. **egal-a** jafnréttthár. **egal-eco** jafnrétti. **kopi-o** höfundarréttur. **plen-a** með fullu umboði. **plen-igito** maður sem hefur fullt umboð. **respond-o** andsvarsréttur.
- raĵa/o** = **raĝo**.
- rak/o** grind. **sekig-o** þurrkgrind.
- raked/o 1** tennisspaði, badmintonspaði. **2** þrúga. **-streĉilo** spaðaþvinga.
- raket/o 1** eldflaug, raketta. **2** flugeldur. **-i** *áhl 1* fljúga eins og eldflaug. **2** skjóta flugeldum. **3** gjósa eins og flugeldur. **alarm-o** blys. **lum-o** ljóssprengja.
- raki/o** *lfæ* hryggur, hryggsúla. **-a** hrygg-, mænu-. **-algio** hryggverkur.
- rakit/o** *læk* beinkröm. **-a** beinkramar-, með beinkröm. **-ismo** beinkröm. **-odona**, **-ogena** sem veldur beinkröm.
- rakont/i** *áhr* segja frá. **-o** saga, frásögn. **-a** frásagnar-. **-isto** *lei* sögumaður. **bild-o** myndasaga. **fein-o** álfasaga. **popol-o** þjóðsaga.
- ral/o** *dýr* (*Rallus*). **-edoj** relluætt (*Rallidae*). **akvo-o** keldusvín (*Rallus aquaticus*).
- rali/o** *íþr* rall, rallkeppni.
- ralik/o** *sig* lík (á segli).
- ram/o inn 1** múrbrjótur. **2** *tæk* fallhamar. **-i** *áhr tæk* þjappa niður. **man-o** hnyðja.
- Ram/o** *goð* Rama.
- Ramadan/o** *trú* ramadan (föstumánuður múhamedstrúarmanna).
- Ramajan/o** *bók* Ramajana (indverskt hetjuljóð).
- ramfast/o** = **tukano**.
- rami/o** *gra* kínagras (*Boehmeria nivea*).
- ramn/o** *gra* (runni eða smátré, ræktað í Skandinavíu).
- ramp/i** *áhl 1* skriða, skreiðast. **2** læðast. **3** smjaðra. **-a** *gra 1* skriðandi, skrið-, jarð-. **2** smjaðrandi. **-ado 1** skrið. **2** smjaður. **-aĵo 1** = **rampulo**. **2** skriðjurt. **-uloj** *dýr* skriðdýr (*Reptilia*). **el-i** *áhl 1* skreiðast út. **2** læðast út. **en-i** *áhl 1* skreiðast inn. **2** læðast inn. **sur-i**, **supren-i** *áhr* klifra. **volv-i** *áhl gra* vefjast utan.
- ramplo/o** *hús* virkisbrekka, skái.
- Ramses/o** *per* Ramses.
- ran/o** *dýr* froskur (*Rana*). **verda -o** = **hilo**. **verda -eto** = **hilo**. **-a** *læk* froska-. **-a kisto** tungurótarbelgur.
- edoj** froskaætt (*Ranidae*). **-ido** froskseiði.
- ranc/a** þrár, þránaður. **-iĝi** verða þránaður, þrána.
- ranĉ/o** stórgripabú, nautabú.
- rand/o 1** rönd, brún, jaðar, barð (á hatti). **2** rand (suðurafrísk mynteining). **-a** rand-, randar-, jaðar-. **-aĵo 1** borði, kantlisti. **2** = **flanĝo**. **-umo** röð, rönd, kantur. **-egaligi** klippa, skera, slétta (rönd); taka skar af. **-iri** *áhr* ganga í útjaðri (e-s). **ĝis-e** barma-. **ĝis-e plena** barmafullur. **akra-a** hvasseggjaður. **boat-o** öldustokkur, borðstokkur. **klin-o** skái, sniðskeyti. **ŝip-o** lunning. **tranĉ-o** egg. **trotuar-aĵo** kantsteinn (í götu). **vundo-o** sárabarmur.
- rang/o** metorð, mannvirðing, tign, tignarstig. **-a** tignar-. **-i** *áhl* vera í flokki, vera að tign. **-ulo** tignarmaður.
- altiĝo** hækkun í tign. **dua-a** annars flokks. **sam-ulo** jafningi. **sen-ulo** óbreyttur hermaður. **super-eco** forgangsréttur. **unua-a** fyrsta flokks. **alt-a** tigginn. **last-a** sístur. **lastvice sed ne last-e** síðast en ekki síst.
- rangifer/o** *dýr* hreindýr (= **boaco**).
- Rangun/o** *ldf* Rangún (höfuðborg Mjanmar).
- ranĝ/i** *áhr* flokka (= **klasifiki**).
- rankor/o** *ská* gremja, kali.
- ranunkul/o** *gra* sóley (*Ranunculus*). **-acoj** sóleyjaætt (*Ranunculaceae*).
- rap/o** *gra* rófa, næpa. **kampa -o** arfanæpa, akurkál (*Brassica campestris*).
- rapid/a** fljótur, skjótur, hraður. **-e** fljótt, fljótlega, hratt. **-i** *áhl* flýta sér. **-o** *eðl vél tæk 1* flýtir, hraði. **2** hraðlest; sterkur straumur. **3** gír. **-eco** skjótleiki, flýtir. **-ega** mjög fljótur, snöggur. **-ema** fljótlyndur,

bráðlátur, hvatvís. **-igi** flýta, flýta fyrir. **-umo** gir. **-ometro** *tæk* hraðamælir. **mal-a** seinn, hægur, hægfara. **mal-e** hægt. **mal-i** *áhl* fara hægt, drolla. **mal-eco** seinlæti, seinleiki. **mal-ema** latur, drungalegur. **mal-igi** seinka, skjóta á frest, tefja. **tri-a** þriggja gíra. **ne-e** hægt, seint, í hægðum sínum. **altiĝ-o** *flu* klifurhraði. **flug-o** flughraði. **fulmo-a** leiftursnoggur. **plen-e** með fullum hraða.

rapir/o skylmingasverð.

raport/i *áhr áhl* segja, skýra frá, gefa skýrslu (um), tilkynna. **-o** *stæ ffa klæ* **1** skýrsla. **2** yfirlýsing. **3** hlutfall. **-ado** sögn, frásögn, skýrslugjöf. **-aĵo** söguburður, grein. **-anto** framsögumaður. **-isto** fréttamaður.

mis-i *áhr* rangfæra. **kalkul-o** reikningsyfirlit.

rapnod/o *bók* (hjá Forngríkkjum) kvæðamaður.

rapnodi/o **1** *bók* söguljóðabrot. **2** *tón* rapsódía.

rapunkol/o *gra* skriðklukka (*Campanula rapunculus*).

rar/a sjaldgæfur, fyrirtaks-. **-aĵo** torgætur hlutur; fágæti. **-igi** gera sjaldgæfan.

ras/o *gra lif vís* **1** kyn, kynflokkur, kynþáttur. **2** afbrigði. **3** deilitegund, undirtegund. **-a** kynþátta(r)-, kyn-. **-ismo** kynþáttaofstæki. **-isto** kynþáttaofstækismaður. **-miksi** *áhr* blanda kyn. **inter-a** milli kynþátta. **pur-a** af óblönduðu kyni, hreinræktaður.

rasl/o *læk* korr. **-i** *áhl* korra (óp.).

rasp/i *áhr* raspa, sverfa niður (t.d. sykur). **-a** óþýður, hastur; hrjúfur, grófur. **-aĵo** úrkast; svarf. **-ilo** rifjárn. **-ejo** svarfhús.

rast/i *áhr* **1** raka, raka saman. **2** athuga nákvæmlega, leita nákvæmlega. **-ado** rakstur. **-ilo** hrífa. **for-i** *áhr* moka.

rastr/o gref.

raŝ/o *læk* útbrot (á hörundi).

rat/o **1** *dýr* rotta (*Mus rattus*), valska. **2** ómenni.

ratafi/o ratafía, ávaxtabrennivín.

rati/o = **raporto** **3**.

ratifik/i *áhr* lög staðfesta. **-o** staðfesting.

Ratisbon/o *ldf* = **Regensburgo**.

Raul/o *per* Rúðólfur.

raŭf/o grind (= **rako**).

raŭk/a rámur, hás. **-iĝi** hæsast.

raŭnd/o *íþr* lota (einkum í boxkeppni).

raŭp/o **1** *dýr* lirfa. **2** *tæk* skriðbelti. **-ero** skriðbeltisliður. **-aŭto** skriðbíl, beltabíl, beltabifreið. **-traktoro** beltadráttarvél. **sen-igi** hreinsa af lirfum.

raŭt/o **1** = **itinerio**. **2** = **kurso** **2**.

rav/i *áhr* hrífa, heilla, gantaka. **-a** hrífandi, töfrandi, indæll. **-iĝo**, **-iteco** hrifning.

ravin/o þrengsli, gljúfraskarð, gil. **-igi** mynda gil í.

raviol/o *mat* raviólí.

raz/i *áhr* raka (skegg). **-ado** rakstur. **-ilo** rakhnífur, rakvél. **tranĉil-ilo** rakhnífur. **sendanĝera -ilo** rakvél (með rakblaði). **elektra -ilo** (rafmagns)rakvél **-isto** rakari.

razen/o = **gazono**.

razi/o *inn* árás araba (í óvinaland). **-i** *áhr* ræna í árás (araba).

re/ forskeyti sem táknar aftur, á ný, endur-, t.d. **-brilo** endurskin. **-veni** *áhl* koma aftur. **-koni** *áhr* þekkja aftur. **-e** aftur. **-en** aftur á bak, til baka. **tien kaj -en** fram og aftur. **-eniri** *áhl* **1** fara aftur inn (= **eniri denove**). **2** ganga aftur á bak (= **iri reen**) (í þessari merkingu væri betra að nota **retroiri** til þess að forðast misskilning).

re tón (tónstigi) D.

Rea *goð* Rhea (dóttir Úranusar og Gaiu, kona Krónosar og móðir Seifs).

Re/o *goð* Ra (sólarguð hjá Fornegyptum).

rea/o *dýr* nandú (= **nanduo**) (*Rhea*).

reakci/o *fél efn edl vél* **1** afturhald, afturkast, afturkippur. **2** andóf, gagnverkan, hvarf, viðbragð. **3** *lfe* prófun, prófunarviðbragð, svörun. **4** þrýsting. **-a** **1** afturhaldssamur, afturhalds-. **2** andverkandi, afturverkandi, andvirkur. **3** þrýsti-. **-i** *áhl* hvarfast. **-ilo** *efn* prófefni, prófmeðal, svörunarefni, tilraunavökvi. **-ulo** afturhaldsmaður.

ĉen-o *efn* keðjuverkun. **kolor-o** *efn* litasvörun.

reaktanc/o *rtæ* launviðnám, þverviðnám, andóf. **indukta -o** spanviðnám. **kapacita -o** rýmdarviðnám.

reaktor/o **1** *flu* þrýstiloftshreyfill. **2** *eðl* kjarnakljúfur.

real/a *kri* **lög** *stæ* verulegur, raunverulegur, sannur. **-e** raunverulega. **-o, -aĵo** raunverulegur hlutur. **-eco** raunveruleiki. **-igi** koma í framkvæmd, gera að veruleika. **-iĝi** rætast. **-iĝo** framkvæmd. **-ismo** *hei* **bók** **1** raunhyggja. **2** raunsæisstefna, realismi. **-isto** **1** raunhyggjumaður. **2** raunsæismaður, realisti. **ne-a** óraunverulegur; óverulegur, ósannur. **sen-eco** óraunveruleiki. **sur-ismo, super-ismo** *fag* **bók** súrrealismi. **sur-isto** súrrealisti. **-lernejo** gagnfræðaskóli.

real/o *inn* real (spænsk mynt = 1/4 peseta).

realgar/o *ste* arsensúlfíð.

Reaŭmur/a *eðl* Reaumur-.

reb/o *gra* vínviðarstofn. **-branĉo** vínviðargrein. **-ligno** vínviðarefni.

Rebeka *per* Rebekka.

rebus/o *inn* **1** myndagáta. **2** gáta.

recenz/i *áhr* dæma, gagnrýna (list eða rit), ritdæma. **-o** ritdómur, gagnrýni. **-isto** ritdómari, gagnrýnandi.

recept/i *áhr* *gra* stuttklippa (runna).

recept/o *vís* **1** mataruppskrift. **2** lyfseðill. **-i** *áhl* gefa út lyfseðil. **-aro** matreiðslubók, uppskriftasafn.

receptakl/o *gra* blómbotn.

reces/o *lfæ* skot, laut.

recesiv/a *líf* víkjandi.

recidiv/o **1** *læk* afturkast. **2** *lög* ítrekun, síbrot. **-ulo** síbrotamaður.

Recif/o *ldf* Recife (hafnarborg í Brasilíu).

recipient/o *eðl* glerilát.

reciprok/a gagnkvæmur, innbyrðis. **-e** gagnkvæmt, á báða bóga. *Ili helpas sin -e*: Þeir hjálpa hvor öðrum. **-i** *áhr* skiptast á, gefa hvor öðrum. **-o** *stæ* andhverft gildi. **-eco** gagnkvæmi.

recit/i *áhr* lesa upp. **-o** uppleið efni. **-ado** upplestur.

recital/o *tón* flutningur einleikara, flutningur einsöngvara.

recitativ/o *tón* sönglestur.

redakci/o **1** ritstjórn. **2** ritstjórnarskrifstofa. **3** útgáfa.

redakt/i *áhr* *vís* **1** hafa ritstjórn á, ritstýra. **2** semja, taka saman, búa til prentunar. **-ado** ritstýring; samning. **-ejo** ritstjórnarskrifstofa. **-isto** ritstjóri. **ĉef-isto** aðalritstjóri. **-istaro** ritstjórn.

redaktor/o ritstjóri.

Redemptor/o *kri* Frelsarinn, Endurlausnarinn.

redingot/o *inn* (svartur) síðfrakki, lafafrakki.

redoks/a *efn* oxunar-afoxunar-. **-a** **potenciale** oxunargeta.

redukt/i *áhr* **1** minnka, fækka, smækka, draga úr, færa niður. **2** *efn* afsýra. **3** *læk* kippa í (lið). **-o** **1** minnkun, fækkun, niðurfærsla. **2** afsýring. **3** liðhlaupsaðgerð, liðrétting. **-a** fækkunar-, minnkunar-, smækkunar-. **-ejo** *her* innra virki. **-iĝi** vera afsýrður. **2** breytast. **3** vera ekkert annað en. **-ilo** *ljó* framkallari.

redukt/o **1** skotgarður, smávirki. **2** grímuball.

ref/o rif (í segli). **-i** *áhr* rifa (segl). **-ilo, ligilo** rifband. **mal-i** *áhr* leysa rif.

refektori/o *hús* matsalur, borðsalur (í klaustri o.þ.h.).

refer/i *áhl* leggja fram skýrslu/útdrátt. **-aĵo** frásögn, skýrsla; útdráttur.

referat/o frásögn, skýrsla; útdráttur.

referenc/o **1** tilvísun, tilvitnun, skírskotun. **2** meðmæli. **-i** *áhr* vísa til. **-a** tilvísunar-. **-a** **libro** handbók. **-a** **biblioteko** handbókasafn. **-ilo** tilvísunarmerki, lestrarmerki. **kruc-o** víxltilvísun.

referendum/o *lög* þjóðaratkvæði, allsherjaratkvæðagreiðsla.

refleks/o *líf* ósjálfrátt viðbragð. **kondiĉita -o** skilyrt ósjálfrátt viðbragð. **-a** viðbragðs-.

refleksiv/o *mfr* afturbeygt orð, afturbeygt fornafn. **-a** afturbeygður.

reflekt/i *áhr* *eðl* **1** endurvarpa, endurkasta (geislun), endurspegla. **2** spegla. **-o** *eðl* *rúm* speglun, endurspeglun, endurkast. **-a** speglunar-, endurskins-. **-a** **angulo** endurskinshorn. **-a** **koeficiente** endurvarpsstuðull, endurkastsstuðull. **-ilo** *tæk* endurskinsmerki.

reflektor/o holspegill.

- Reformaci/o** *kri* siðbót, siðaskipti.
reformator/o *per* umbótamaður. -a umbóta-, breytinga-.
refrakt/i *áhr eðl* brjóta (geisla). -o geislabrot, ljósbrot. **duobla -o** tvíbrott, tvöfalt ljósbrot. -a brott-, ljósbrotts-. -a **angulo** brothorn. -eco brothæfni, ljósbrotshæfni. -ilo ljósbrjótur. -ometro ljósbrotsmælir.
-indico ljósbrotsvísir.
refraktar/a *efn* torbræddur.
refraktor/o *vís* ljósbrjótur; linsusjónauki.
refren/o *bók* viðkvæði, stef.
refut/i *áhr* hrekja. -o afsönnun. **ne-ebla** óhrekjandi, óhrekjanlegur.
reg/i *áhr áhl tæk* stjórna, ríkja, drottna. -a *líf tæk* stýri-. -ado **1** stjórn, ríkisstjórn, ríkisstjórnarár. **2** drottun. -adejo stjórnarklefi. -anto stjórnari. -ato þegn, undirmaður. -ebla viðráðanlegur. -ema drottunargjarn.
-isto stjórnarmaður. -istaro stjórn, ríkisstjórn. **ek-i 1** *áhl* koma til ríkis. **2** *áhr* grípa, taka. **mem-ado 1** sjálfstjórn. **2** sjálfsstjórn, stjórn á sjálfum sér. **mem-anta** sjálfstjórnandi. **ne-ebla** óviðráðanlegur, óstjórnlegur.
sin-ado stjórn á sjálfum sér, sjálfsstjórn. **super-i 1** *áhr* yfirgnæfa. **2** *áhl* ráða mestu. **man-i** *áhr* hafa undir höndum, vera handhafi. **tele-i** *áhr tæk* fjarstýra.
regal/i *áhr 1* veita (beina), gera vel við. **2** skemmta (e-m). -o skemmtun, veisla. **for-i** *áhr* losa sig við (e-n), hrista af sér.
regatt/o = **boatfesto**.
regeneraci/o *vís* endursköpun; endurfæðing.
Regensburg/o *ldf* Regensburg (borg í Bæjaralandi).
regent/o ríkisstjóri, stjórnandi (í forföllum konungs).
regi/o *lög* ríkisfyrirtæki.
regiment/o herdeild. -a herdeildar-. -estro = **kolonelo**.
region/o 1 hérað, svæði, landshluti. **2** svið. **3** *lfæ* svæði, líkamssvæði. -a héraðs-. -estro héraðsstjóri.
-ismo landshlutastefna. -isto landshlutastefnumaður. **post-o** uppland, innsveitir.
registri/i *áhr 1* skrá, skrásetja. **2** *tæk* taka upp (t.d. á hljómplötu). **3** kaupa ábyrgð á. -o *tæk 1* skrá. **2** raddsvið; tónsvið. **3** orgelrödd. -ado skráning, skrásetning. -ejo skráningarskrifstofa. -igi láta skrá. -ilo *tæk* skrásetningartæki. -isto skrárhaldari; skjalavörður. -olibro skrá, málabók. **en-i** *áhr* skrá, skrásetja. **mem-a** sjálfskráandi, sjálfritandi.
reglament/i *áhr* koma skipulagi á, stilla, temprá. -o reglugerð, reglugjörð. -a lagalegur, lögákveðinn.
regn/o *líf* ríki. **la animala -o** dýraríkið. **la vegetala -o** jurtaríkið. **la minerala -o** steinaríkið. -a ríkis-.
-ano ríkisborgari. -estro ríkishöfðingi. **inter-a** milliríkja-. **super-a** yfirþjóðlegur. **sub-o** *líf* fylking.
regol/o *dýr* fuglakóngur, glókollur, gullkollur (*Regulus*).
regres/i *áhl* fara aftur, hörfa. -o afturför.
regul/o regla. -a *mfr* reglulegur, reglubundinn. -e reglulega. -i *áhr eðl* stilla. -ado stilling. -aro reglugerð, reglugjörð. -eco reglufesta. -igi gera reglulegan, koma fastri reglu á. -ilo stillir. **ekster-a** afbrigðilegur, frábrugðinn. **laŭ-a** reglubundinn. **mal-a, ne-a** óreglulegur. **mal-eco, ne-eco** óregla. **mal-igi** gera óreglulegan.
regulator/o 1 stilliúr. **2** = **regulilo**.
Regulus/o *stj* Regulus (stjarnan α í Ljóninu).
regurgiti/i *áhl* æla, gubba. -o *læk* ælur, gubb.
reĝ/o konungur. -a konunglegur; konungs-. -a **akvo** *efn* kóngavatn. -e konunglega. -i *áhl* ríkja, vera konungur. -ado ríkisstjórn. -eco konungstign; konungsembætti. -ido konungssonur, prins. -idino konungsdóttir, prinsessa. -ino **1** drottning. **2** *dýr* býflugnadrottning. **3** = **damo 3, 4**. -inedzo drottningarmaður, eiginmaður drottningar. -ejo, -lando konungsríki. **eks-iĝi** leggja niður konungsvöld. **inter-ado** tími milli stjórnenda.
vic-o undirkonungur. **bird-o** músarrindill. **herbej-ino** álmkvistur. **sun-o** sólkonungur, sólarkonungur.
Reĝ/oj *per* Konungabók (í Biblíu).
reĝim/o *tæk* stjórnarfar, stjórnarfarskerfi.
Reĝina *per* Regína.
reĝisor/o *lei kvi* leikstjóri. -i *áhr* leikstýra, stjórna (leiksýningu). **help-o** aðstoðarleikstjóri.
Rejkjavik/o *ldf* Reykjavík (höfuðborg Íslands).
Rejn/o *ldf* Rín. -a Rínar-. -lando Rínarlönd.
Rejnald/o *per* Rögnvaldur, Reginbaldur.

- rejs/o** *inn* reis (mynt í Brasilíu og Portúgal).
- rek/o** *íþr* svifrá, svifslá.
- reklam/o** (skrum)auglýsing, auglýsing (með meðmælum). -**i** *áhr* auglýsa, meðmæla. -**a** auglýsinga-.
- aĵo**, -**ilo** auglýsingamiðill. -**lumoj** ljósauglýsing. -**panelo** auglýsingatafla. **puf-o** skrum.
- reklamaci/i** *áhl* heimta, krefjast. -**o** krafa.
- rekognosk/i** *áhl her* = skolti.
- rekomend/i** *áhr* **1** mæla með. **2** = **registri**. -**o** meðmæli. -**a** meðmæla-. -**inda** meðmælaverður. **mal-i** *áhr* niðra, óvirða; mæla gegn.
- rekompenc/i** *áhr* **1** launa, endurgjalda. **2** bæta upp. -**o** umbun, laun, endurgjald. -**a** launandi. -**e** í staðinn, aftur á móti.
- rekord/o** met. -**ulo** methafi.
- rekrement/o** hrat, dreggjjar, draf, korgur, sori.
- rekrut/o** nýliði. -**i** *áhr* skrá í herinn, útvega sem nýliða. -**ado** liðssöfnun, söfnun nýliða. -**isto** liðsöflunarmaður.
- ekzameno** læknisskoðun nýliða.
- rekt/a** *lfæ rúm mfr* beinn, uppréttur. **la -a parolo** bein ræða. -**e** beint, blátt áfram, beinlínis. -**o** bein lína.
- eco** beinleiki, réttleiki. -**igi** gera beinan, rétta við. -**iĝi** verða beinn, rétta úr sér. -**ilo** reglustika. **T-kapa -ilo** T-stika. **kunmetebla mezur-ilo** = **mezurvergo**. **el-igi** rétta úr. **el-iĝi** rétta úr sér. **mal-a** óbeinn, krókóttur, króka-; afskekktur; boginn. **mal-eco** bugða; beyging. **ne-a mfr** óbeinn. **la ne-aj kazoj** aukaföllin. **ne-a parolo** óbein ræða.
- rektif/i** = **rektifiki**.
- rektifik/i** *áhr* **1** *efn* hreinsa (vínanda). **2** *rúm* rétta úr, gera beinan. **3** *rtæ* afriða. -**o** **1** hreinsun. **2** afriðun. -**ilo** *rtæ* afriðill.
- rektor/o** **1** háskólarektor. **2** rektor, skólastjóri (menntaskóla eða þ.u.l.), skólameistari.
- rektum/o** *lfæ* endaparmur, sperðill. -**a** endaparms-. -**ito** *læk* endaparmsbólga. -**oskopo** endaparmsspegill. -**oskopio** endaparmsspeglun.
- rekviem/o** *kap* **1** sálubæn. **2** sálumessa. **3** sálumessulög.
- rekvizici/i** *áhr* lög taka undir sig, leggja undir sig. -**o** það að leggja undir sig, beiðni.
- rekvizit/o** *lei* leikmunir.
- rekvizitor/o** *lei* leikmunavörður.
- rel/o** **1** *jár* járnbrautarteinn, spor. **2** *tæk* = **kanelo** (á skrúfu). **el-iĝi** fara af sporinu. **sur-aĵoj** vagnakostur, sporvagnar, járnbrautarvagnar. **apog-o** handrið. **gard-o** handrið (t.d. á brú). **kontakt-o** spennuteinn. **tram-o** sporvagnaspor. **unu-a** einteinungs-. -**vojo** járnbraut.
- relaj/o** = **relajso**.
- relajs/o** *eðl* magnari. -**ostacio** endurvarpsstöð. -**omotoro** = **servomotoro**.
- relativ/a** **1** afstæður, hlutfallslegur. **2** = **rilativa**. -**eco** afstæði. **teorio de la -eco** afstæðiskenning. -**ismo** *hei* afstæðishyggja. -**isto** afstæðishyggjumaður.
- relegaci/o** *lög* brottrekstur, brottvísun.
- relief/o** **1** rismynd, upphleypt mynd. **alta -o** rismynd. **basa -o** lágmynd. **2** andstæða. -**a** **1** upphleyptur. **2** andstæður, andstæðu-. -**igi** **1** skreyta með upphleyptum myndum. **2** setja slíkju á, leggja áherslu á, taka fram. **sen-a** **1** flatur. **2** dauflegur, bragðlaus.
- religi/o** trú, trúarbrögð, átrúnaður. -**a** **1** trúar-, trúarbragða-. **2** trúaður, trúrækinn. **3** samviskusamur, samviskusamlegur. -**ano** trúmaður. -**eco** trúrækni, trú, guðhræðsla. -**ulo** **1** munkur. **2** trúarmaður; trúaður maður. **ali-ano**, **ali-ulo** fylgismaður annarra trúarbragða. **inter-a** milli trúarbragða. **mult-a** margra trúarbragða. **ne-a** veraldlegur. **sam-ano** trúbróðir. **sen-a** ótrúrækinn, ótrúaður. **sen-eco** ótrúrækni, guðleysi, trúleysi.
- relikv/o** *trú* helgur dómur; leif. -**ujo**, -**okesto** leifaskrín (dýrlings).
- reluktanc/o** *eðl rtæ* segulviðnám.
- rem/i** *áhl* róa. -**ado** róður. -**estro** skutræðari, forræðari (í kappróðrabáti). -**ilo** ár. -**ilingo** árapollur, keipur, ræði. -**isto** ræðari. **post-ilo** stýriár. **vet-ado** kappróður.
- Rem/o** *per* Remus (bróðir Rómúlusar).
- remanenc/o** **1** *eðl* segulleif. **2** *sál* myndleif.
- Rembrandt/o** *per* Rembrandt (hollenskur málari, 1606–1669).
- rembur/i** *áhr* troða út, stoppa, fôðra, bólstra. -**ado** fôðrun (húsgagna), bólstrun. -**aĵo** fôður, tróð,

bólstrunarefni.

remburs/o *fja* greiðsla við afhendingu, póstkrafa.

Remiĝ/o *per* Remiĝius.

remit/o *læk* hlé (á sjúkdómi). **-a** sem hlé verður á öðru hverju.

remiz/o bilskúr.

remolad/o *mat* remúlaðisósa.

remont/o *her* stríðshestsefni.

remork/o *umf* **1** dráttarbátur. **2** dráttarvagn. **-i** *áhr* draga.

rempar/o varnargarður, víggirðing. **-i** *áhr* byggja víggirðingu í kringum.

Reims/o *ldf* Reims (borg í Frakklandi).

remter/o = **refektorio**.

ren/o *lfæ* *mat* nýra. **-a** nýrna-. **sur-a** **glando** nýrnahetta.

Renard/o *per* Refur.

Renat/o *per* Renatus.

rendevu/o *her* stefnumót. **-i** *áhr* hitta á tilteknum stað, koma saman á stefnumótsstað. **-ejo** stefnumótsstaður, fundarstaður.

rendiment/o *vél* *hag* **1** úttak, arðsemi, arður. **2** hlutfall arðs og verðs.

rened/o *gar* pippinepli.

renegat/o *sag* **1** trúniðingur. **2** flokkshlaupi. **-eco** fráhrarf (frá trú).

Renescanc/o *vís* endurreisn, viðreisn, endurreisnarstefna, viðreisnartímabil. **-a** viðreisnar-, endurreisnar-.

reni/o *efn* renium, renín (*Re*).

renklod/o *gra* grænplóma.

renkont/i *áhr* mæta, hitta. **-e** í áttina, til fundar, til móts (**al** = við). **-o** mót, fundur. **-iĝi** mætast, hittast.

-iĝo **1** samkvæmni. **2** einvígi. **-ebla** sem hittast má. **inter-i** *áhl* mætast, hittast.

renom/o frægð, orðstír. **-iĝi** verða frægur, fá orðstír.

renonc/i *áhl* vera litþrota (í spilum).

rent/o vextir, leiga, afgjald. **-ulo** vefnaður maður. **-umo** renta, vextir.

rentabilitat/o arðsemi.

rentgen/o *eðl* röntgen (mælieining).

Rentgen/o *per* Röntgen. **r-radioj** röntgengeislar. **r-terapio** röntgenlækning.

renvers/i *áhr* velta um koll, fella, kollvarpa, hvolfá. **-ema** byltingargjarn. **-iĝi** **1** hvolfá (óp.). **2** falla.

ŝtat-o stjórnlagarof.

reologi/o *eðl* hnigfræði.

reostat/o *raf* stillivíðnam.

reparaci/o *lög* skaðabætur, bætur, tjónabætur.

repertuar/o leikritaskrá; söngvaskrá.

repetitor/o utanskólakennari, einkakennari.

replik/o **1** andsvar. **2** *lei* stikkorð. **3** *fag* eftirmynd. **-i** *áhr* andsvara, mótmæla.

reporter/o fréttamaður (= **reportisto**). **-aĵo** fréttamannagrein.

repruzali/o *lög* refsiaðgerð(ir).

reprezent/i *áhr* **1** vera í staðinn fyrir, koma í stað (e-s), koma fram fyrir hönd (e-s). **2** vera fulltrúi (e-s).

-a sýnandi, tákandi; umboðs-, fulltrúa-. **-ado** sýning; umboð. **proporcia** **-ado** hlutfallskosningar. **-ato** *mfr* **1** umbjóðandi. **2** orð (eða setning) sem tilvísunarfornafn vísar til. **-anto** fulltrúi, málsvari, umboðsmaður.

-igi veita umboð til, gera að fulltrúa.

reps/o rifs (dúktegund).

reptili/oj *dýr* skriðdýr.

repudi/i *áhr* *lög* reka frá sér, skilja við. **-o** skilnaður (við konu).

reputaci/o orðspor, mannorð.

reskript/o *sag* **1** tilskipun. **2** úrskurður (páfans); konungsbréf.

resoluci/o *læk* **1** uppleysing. **2** slöknun (vöðva í svæfingu).

resonanc/o *eðl* endurómur, endurhljómur, endurómun.

resonator/o *eðl* **1** hermir. **2** hljómhvati.

respekt/o lotning, virðing. **-i áhr** virða, meta, hafa beyg af, bera virðingu fyrir (e-m). **-a** lotningar-, virðingar-. **-e** með virðingu. **-ego** mikil lotning, mikil virðing. **-inda** virðingarverður. **-indeco** virðuleiki. **mal-i áhr** fyrirlita, hafa fyrirlitningu á. **mal-a** ókurteis. **mem-o** sjálfsvirðing. **ne-o** virðingarleysi. **tro-a** auðvirðilegur, sleikjulegur, óhóflega auðmjúkur.

respektiv/a hver um sig; hlutaðeigandi. **-e** að tiltölu, hver eftir því sem við á. *Ath.* Forðast ber að nota **-e** í merkingu **aŭ**.

respond/i áhr áhl **1** svara, ansa. **2** svara til. **3** ábyrgjast, bera ábyrgð á. **-o** svar. **-a** **1** svarandi. **2** hentugur, samsvarandi; vel við sig eigandi. **3** ábyrgur. **-ado** það að svara. **-eco** **1** samsvörun, samkvæmni. **2** ábyrgð. **-eca** ábyrgur. **-umo** ábyrgð. **inter-i áhl** svara til. **pri-i áhl** ábyrgjast, bera ábyrgð á.

respons/i áhl ábyrgjast.

responsori/o tón víxlsöngur.

republik/o sag lög lýðveldi. **-a** lýðveldislegur, lýðveldis-. **la -a partio** repúblikanaflokkurinn. **-ano** **1** lýðveldismaður. **2** repúblikani. **-estro** forseti (lýðveldis). **-isto** lýðveldissinni.

rest/i áhl **1** halda áfram að vera. **2** vera, dvelja, vera kyrr. **3** vera eftir. **-a efn** sem eftir er(u). **-o stæ** það sem eftir er; afgangur. **-adi áhl** dvelja(st) lengi. **-ado** dvöl; viðstaða. **-adejo** kaþ bústaður, heimili. **-aĵo** afgangur, leifar, eftirstöðvar. **-aĵoj** leifar; jarðneskar leifar. **-igi** **1** halda eftir, láta verða eftir. **2** láta eftir sig. **3** skilja eftir. **post-i áhl** vera eftir.

restaŭr/i áhr **1** fag reisa við aftur, gera við. **2** fél setja aftur inn, koma (e-m) aftur til valda. **-ado** **1** viðgerð, viðreisn, endurnýjun. **2** endurreisn, valdataka á ný.

restitu/i áhr lög bók fag **1** skila aftur. **2** endurgera.

restoraci/o veitingahús, matsöluhús.

restrikt/i áhr takmarka. **-a** takmarkandi, heftandi. **-o** takmörkun, hamla.

resum/i áhr gefa yfirlit yfir, gera ágríp. **-o** yfirlit, ágríp. **-e** í stuttu máli. **-ado** það að gera ágríp.

resurekt/i áhl trú rísa upp (frá dauðum).

resus/o dýr rhesusapi (*Macaca mulatta*). **-faktoro** lfe apablóðflokkur, Rh-þáttur, rhesusþáttur.

ret/o tæk **1** net, möskvar. **2** kerfi. **3** flækja. **-aĵo** **1** net, vefur. **2** víravirki. **en-igi** vera veiddur í net. **bazar-o** innkaupanet. **drat-o** vírnet. **ĵet-o** kastnet. **har-o** hárnét. **sak-o** háfur. **skrap-o** botnvarpa. **tren-o** dragnót.

retabl/o fag altariastafla.

Reti/o sag Raetia.

retikul/o lfæ **1** (lítill) handtaska kvenna. **2** umfrymisnet. **-a** netlaga.

retin/o lfæ nethimna (augans), sjónhimna, sjóna. **-a** nethimnu-, sjónhimnu-, sjónu-. **-ito** læk nethimnubólga, sjónhimnubólga, sjónubólga. **-opatio** sjónukvilli.

retor/o vís **1** mælskukennari. **2** froðusnakkur. **-aĵo** mælska, ræða. **-iko** ræðufræði, mælskufraði, ræðulist. **-ika** mælskufraðilegur. **-ika demando** upphröpunarspurning.

retort/o tæk tilraunaflaska. **-a** tilraunaflösku-, í tilraunaflösku.

retrat/i áhr hag kaupa til baka, leysa inn. **-o** endurkaup.

retret/o her afturför, undanhald. **-i áhl** halda undan, hlaupast brott.

retro/ forskeyti sem táknar aftur-, til baka, *t.d.* **-aktiva** afturvirkur, afturverkandi. **-efiki áhl** verka aftur. **-fleks** **1** áhr sveigja aftur á bak. **-fleksa** fattur. **-iri áhl** fara aftur, ganga aftur á bak. **-ira** afturfarandi. **-paŝi áhl** stíga aftur á bak. **-pedali áhl** (á reiðhjóli) bremsa. **-spektiva** lútandi aftur til liðna tímans, sem gefur yfirsýn yfir hið liðna, afturhverfur. **-e** aftur á bak.

retuŝ/i áhr vís **1** snyrta, laga (ljósmynd). **2** breyta (lítilllega), laga. **-o** yfirferð, lagfæring.

Reuni/o ldf Reúnion (eyja í Indlandshafi).

reŭmat/o læk gigtarverkur. **-ismo** gigt. **-ismulo** gigtarsjúklingur. **-oida** gigtar-. **-ologio** gigtarlæknir. **-ologio** gigtarsjúkdómafræði.

rev/i áhl dreyma (dagdrauma), byggja loftkastala. **-o** dagdraumur, draumórar. **-a** dreymandi, draumóra-, drauma-. **-ado** það að dreyma dagdrauma. **-ema** dreyminn, sem byggir loftkastala. **-ulo** draumóramaður. **dis-igŝo** vonbrigði. **el-igi** opna augun á (e-m). **for-i áhr** eyða (e-u) í draumóra. **sen-igi** sýna (e-m) blákaldan sannleikann.

revelaci/o trú opinberun. **-a** opinberunar-. **-i áhr** birta, opinbera.

revers/o nýy fráhverfa, bakflötur, úthverfa, ranga. **-i áhr** snúa við. **-ebla** sem snúa má við; eins báðum

megin.

reviz/i *áhr* = **revizori**.

revizi/i *áhr pre lög tæk* **1** endurskoða (og breyta). **2** kanna. **3** prófa, skoða vandlega (og gera við). **4** breyta. **-o** **1** endurskoðun. **2** könnun. **3** vandleg skoðun og leiðrétting. **4** breyting. **-ismo** endurskoðunarstefna. **-isto** endurskoðunarsinni.

revizor/o *sag ver* endurskoðandi. **-i** *áhr* prófa, endurskoða.

revoluci/o **1** stjórnarbylting; bylting. **2** gerbreyting. **-a** byltingar-. **-i** *áhr* **1** umbylta. **2** gerbreyta. **-ismo** *fél* byltingarstefna, byltingarkenningar. **-isto**, **-ulo** byltingarmaður.

revolver/o marghleypa.

revu/o **1** liðskönnun. **2** herskoðun. **3** tímarit. **4** revía, skopleikur. **5** ritdómur. **-i** *áhr* **1** kanna (lið), skoða (her). **2** gagnrýna (bók).

rezed/o *gra* ilmkillur (*Reseda odorata*). **-acoj** ilmkillsaett (*Resedaceae*). **farbo-o** litailmkillur (*Reseda luteola*).

rezervi *áhr* **1** leggja til hliðar, hafa til vara. **2** geyma. **3** áskilja (sér). **-o** *lfe her tæk gra* **1** fyrirvari, skilyrði. **2** varasjóður. **3** varalið. **4** friðaður landskiki. **-a** **1** geymdur. **2** áskilinn. **3** vara-, auka-. **-a alirejo** neyðarútgangur. **-e** með fyrirvara, með skilyrðum. **-ado** geymsla, varðveisla. **-afoj** varaforði; birgðir; varahlutir. **-ejo** friðlýst svæði, friðland. **-igemo** gætni, fálæti. **-isto** varaliðsmaður. **-istaro** varalið. **-ujo** forðabúr; geymir. **sen-a** ófrátekinn; skilyrðislaus.

rezid/i *áhl* búa, eiga lögheimili. **-ejo** aðsetur, bústaður, (lög)heimili.

rezident/o *fél* sendiherra. **-ejo** aðsetur sendiherra.

rezidu/o *efn lög hag* **1** afgangur. **2** botnfall, undanlás, dreggjár.

rezigni/i *áhr* falla frá (kröfu), draga sig í hlé; gefast upp fyrir (e-u). **-o** úrsögn.

rezignaci/o undirgefni, uppgjöf. **-e** með þögn og þolinmæði. **-i** *áhl* taka (e-u) með þögn og þolinmæði.

rezin/o *efn* harpeis, trjávöðva, viðarkvöðva. **-afo** resin. **-a**, **-eca** harpeiskenndur. **gum-o** gúmmitrjávöðva.

rezist/i *áhl eðl tæk* standast, halda velli (**al** = fyrir (e-m)), veita viðnám, standa gegn (e-m). **-(ad)o** mótstaða, viðnám, mótspyrna. **-anco** *eðl rtæ* mótstaða, viðnám. **-eco** mótstöðuafli. **-ilo** viðnám. **paralela** **-ilo** viðnám tengt samhliða. **variigebla** **-ilo** = **reostato**. **-iveco** mótstöðuafli, mótstöðumagn. **-oprovo** viðnámspróf. **ne-ebla** ómótstæðilegur. **sen-a** mótstöðulaus. **akvo-a** vatnspéttur. **fajro-a** eldraustur. **infekto-a** sem hefur mótstöðuafli gegn smitun. **lum-a** ljóstraustur. **penicilino-a** ónæmur fyrir penisillíni. **sulfamido-a** ónæmur fyrir súlfalyfjum.

rezoluci/o *fél* ályktun, úrskurður.

rezolut/a *nýy* einbeittur, óhikandi; hugaður.

rezon/i *áhl* álykta, hugsa. **-ado** ályktun, hugsun, röksemd. **-ema** þrætugjarn. **mis-i** *áhl* skjáttast í hugsunum.

rezorcinol/o *efn* resorsínól.

rezult/i *áhl* hafa í för með sér, leiða af. **-o** afleiðing, útkoma, það að koma fram, framkoma. **-anto** *eðl* lokakraftur. **-igi** orsaka, valda. **sen-a** gagnslaus, árangurslaus.

rezultat/o afleiðing, útkoma, árangur, niðurstaða, úrslit.

rib/o *gra* **1** rífsberjarunnur (*Ribes*), garðaberjarunnur. **2** rífsber, garðaber. **nigra-o** sólber (*Ribes nigrum*). **ruða-o** rífsber (*Ribes rubrum*).

ribek/o *inn* þriggja strengja fiðla.

ribel/i *áhl* gera uppreisn, gera upphlaup. **-o** uppreisn, upphlaup. **-a** uppreisnar-. **-anto** uppreisnarmaður. **-ema** uppreisnargjarn. **-igi** hvetja til að gera uppreisn. **-ulo** uppreisnarmaður.

ribol/efn rífbó-. **-flavino** rífbóflavín, laktóflavín. **-nukleata acido** rífbósakjarnsýra.

riboz/o *efn* rífbósi.

ricel/i *áhr lög* hylma yfir með þjófi. **-ado** þjófshylming. **-isto** hylmari, þjófsnautur.

ricev/i *áhr tæk fja útv* **1** fá. **2** taka (tönn). **3** taka á móti. **-o**, **-ado** móttaka, viðtaka. **-anto** viðtakandi.

-ebla fáanlegur; móttækilegur. **-ema** *læk* móttækilegur, viðtækilegur. **-ilo** *fja útv efn* móttökutæki; útvarpsviðtæki.

-atesto móttökuskírteini.

ricin/o *gra* (*Ricinus*), kristpálmí, laxerolíutré (*Ricinus communis*). **-a oleo** rísínolía, laxerolía.

ricinolat/o *efn* rísínolía. **-a acido** laxerolíusýra.

rič/a **1** ríkur, auðugur, efnaður. **2** mikill, ríkulegur. **3** kjarngóður; þungur. **4** frjósamur. **5** (um lit)

dökkur, djúpur. **-e 1** ríkulega. **2** í ríkum mæli. **-o 1** auðlegð. **2** frjósemi. **3** kraftur. **4** auður, auðæfi. **-aĵo** auður, auðæfi. **-eco 1** auðlegð. **2** frjósemi. **3** kraftur. **-ega 1** efnaður, mjög auðugur. **2** mjög mikill. **-igi 1** auðga. **2** *efn* frjónvga. **-igita uranio** auðgað úran. **-iĝi** auðgast, verða ríkur. **-ulo** ríkur maður, auðugur maður, auðmaður. **mal-a 1** fátækur, snauður, fátæklegur. **2** lélegur. **mal-e** fátæklega; illa. **mal-eco** fátækt, skortur; ófrjósemi. **mal-igi** gera fátækan, svipta auði. **mal-iĝi** verða fátækur. **mal-ulo** fátæklingur. **ne-a** efnalítill. **nov-ulo** nýríkur maður.

rid/i áhl hlæja. **-o** hlátur. **-ado** hlátur. **-eti áhl** brosa. **-eto** bros. **-igi** láta hlæja. **-iga** skemmtandi, skoplegur, skringilegur. **-inda** hlægilegur. **-indigi** gera að athlægi. **ek-i áhl** skella upp úr, fara að hlæja (= *eksplodi per -o*). **sub-i áhl**, **kaŝ-i** hlæja lágt. **mok-i áhr**, **pri-i** hæða, spotta, hæðast að.

rif/o sker, blindsker, rif. **-a** skerja-. **sablo-o** sandgryningar.

rifuĝi áhl flýja, leita hælís. **-o** grið, vernd, öryggi, skjól. **-ejo iĵr 1** hæli, griðastaður, skýli. **2** *umf* umferðareyja. **-into** flóttamaður, landflóttamaður.

rifuz/i áhr hafna, neita, synja, færast undan; vilja ekki. **-o** neitun, synjun, höfnun; afsvar. **-a** neitunar-. **-e** neitandi. **-iĝi** hætta við, falla frá, draga sig í hlé, gefast upp. **for-i áhr** afneita; afsala sér.

rig/i áhr sig reiðabúa (skip), setja reiða á (e-ð). **-o** það að reiðabúa. **-ilaro** reiði (á skipi). **mal-i áhr** fella reiða á (skipi).

Rigo ldf Riga (höfuðborg Lettlands).

rigard/i áhl áhr 1 horfa. **2** horfa á. **3** skoða. **4** virða fyrir sér. **5** líta á. **6 -i al** snúa í. **-o 1** augnaráð. **2** tillit. **3** auga. **-aĉi áhr** glápa á. **-adi áhr** skoða (lengi), virða fyrir sér, athuga. **-ema** glápanði. **-ilo** *byg tæk ldm 1* leitari (á myndavél). **2** skoðunartæki. **3** mið (á byssu). **ĉirkaŭ-i áhr** skoða, rannsaka. **ek-i áhl áhr** líta snöggvast á, renna augum yfir. **ek-o** augnaráð. **el-i áhl 1** horfa út. **2** (*fornl.*) líta út. **en-i áhl** horfa inn. **inter-i áhl** horfast á. **pri-i áhr** rannsaka vandlega, skoða, sjá um. **re-i 1 áhr** endurskoða, horfa á á ný. **2 áhl** horfa aftur á bak. **retro-i áhl** horfa aftur á bak. **sub-i áhl** gægjast. **tra-i áhr** hlaupa yfir (t.d. bók); sjá í gegnum. **esplor-i áhr** rannsaka, kanna. **flank-o** hornauga. **flug-e** undir eins, óðara. **kaŝ-i áhr** gjóta augum til. **mond-o** heimsskoðun. **supren-i áhl** horfa upp.

rigid/a stinnur, stírðnaður, stírður, stífur, ósveigjanlegur. **-e** ósveigjanlega. **-eco** *eðl* stinnleiki, stírðleiki, strangleiki. **-iĝi** stírðna. **al-iĝi** vera krepptur um. **mal-a** linur, kvapkenndur.

rigl/i áhr loka (með loku eða slá), setja slagbrand fyrir, skjóta loku fyrir (e-ð). **-ado** *jár* lokun. **-ilo** slagbrandur, loka, slá. **mal-i áhr** hleypa loku frá (e-u).

rigor/a strangur, einstrengingslegur, vægðarlaus. **-eco** stírðleiki, strangleiki. **-ismo** *trú* siðvendni, siðavandfýsni.

Rigved/o inn Rigveda, Ljóðaviskan (helgirit hindúa, elst Vedabókanna).

Rigel/o stj Rigel (stjarnan β í Óríon).

rijet/o mat saxað svínakjöt (soðið í feiti).

rikan/i áhl glotta. **-o** glott, hæðnishlátur.

Rikard/o per Ríkháður.

rikeci/o gra ríkkettsía. **-ozo** *læk* ríkkettsíusjúkdómur (í plöntum).

rikiŝ/o inn tvíhjóla léttivagn.

rikolt/i áhr 1 skera upp, uppskera. **2** tína, safna. **-o efn 1** uppskera. **2** arður. **-ado** uppskera. **-aĵo** arður. **-ilo** ljár. **-ileto** sigð. **-isto** uppskerumaður, kornskurðarmaður. **-maŝino** kornskurðarvél. **post-i áhr** safna eftir kornskurðarmönnum (= **spikumi**). **vin-o** vínuppskera.

ril/o ríll (skoskur dans).

rilaks/o slökun, linun. **-a tubo eðl** = **tiratrono**.

rilat/i áhl snerta, áhræra, vera í hlutfalli við, koma við. **ne -as** þetta kemur ekki við. **-o hag stæ 1** tillit, viðskipti, kunningsskapur, samband. **2** vensl. **refleksiva -o** sjálfhverf vensl. **malrefleksiva -o** ósjálfhverf vensl. **simetria -o** samhverf vensl. **malsimetria -o** ósamhverf vensl. **transitiva -o** gegnvirk vensl. **maltransitiva -o** ógegnvirk vensl. **-o de ekvivalento stæ** jafngildisvensl. **lineara -o** línuleg vensl. **-a 1** viðeigandi, viðvíkjandi. **2** tilvísunar-. **-e 1** (*fornl.*) hlutfallslega. **2** viðvíkjandi, með tilliti til. **-igi** tileinka. **-umo** = **raporto 3**. **ek-i áhl** taka upp viðskipti (við e-n). **inter-oj** viðskiptasamband.

rilativ/o mfr tilvísunarorð; tilvísunarforbafn. **-a** tilvísunar-.

rileg/i áhr gera brottrækan (= **relegacii**).

rim/o rím, endarím. **-i áhr** ríma (vísu). **-anto** hagrýðingur, rímari; leirskáld. **-iĝi** ríma (um vísu). **-oido** ófullkomið rím. **sen-a** órímaður.

rimark/i áhr **1** taka eftir, verða var við. **2** taka fram, segja, geta, gera athugasemd. **-o** athugasemd; eftirtekt. **-ebla** eftirtakanlegur. **-igi** **1** benda á. **2** vekja athygli (e-s) (**pri** = á). **-ilo** merki, bókmerki. **-inda** eftirtektarverður, athyglisverður, merkilegur. **ne-ate** án þess að vera eftir tekið. **ne-eble** lítills háttar, ómerkjanlega. **ne-ite** án þess að hafa verið eftir tekið.

rimed/o **1** ráð, úrræði, meðal. **2** **-oj** fjármagn, efni. **antaŭ-o** varúðarráðstöfun. **ĉia-e** með öllum ráðum. **kontraŭ-o** gagnráðstöfun. **sen-e** án úrræða. **viv-oj** lífsviðurværi.

rimen/o reim, ól, þvengur. **brak-o** armól. **gvid-oj** aktaumur. **kap-oj** taumur, beislistaumur. **raz-o** slípiól. **vost-o** reiði (á hnakk).

rimes/o *ver* greiðslusending. **-i** *áhl* senda greiðslu.

rimors/o *ská* samviskubit. **-i** *áhl* finna til samviskubits.

rin/o *læk* (fræðiorð) nef, nasir. **-ito** *læk* nefkvef, nasabólga. **-ologio** neflæknisfræði. **-oplastio** {nefskapnaðarlækningar. **-oskopio** nasaglenning; nasaspeglun.

rinant/o *gra* lokasjóðsbróðir (*Rhinanthus*).

ring/o hringur, baugur. **-a** **1** hring-. **2** hringlaga, hringmyndaður. **-ego** **1** bandajárn; tunnugjörð; hjólgjörð. **2** krínólinugjörð. **-igi** hringast. **-izi** setja gjörð á. **-ujo** hringaskrín. **arb-o** = **jarringo**. **blu-a** með glóðarauga, marið (um auga). **brak-o** armband. **fum-o** reykjarhringur. **jar-o** *gra* áhringur. **kol-o** hálsmen. **kolekto-o** *rtæ* rennihringur. **laĉ-o** lykkja (á reim). **lagro-o** lega. **orel-o** eyrnahringur. **pendo-o** hringur (á vasaúri). **piŝto-o** *bif* stimpilhringur. **rul-o** *íþr* gjörð (leikfang). **sigel-o** innsiglishringur. **suk-o** = **jarringo**. **ŝnur-o** kaðallykkja. **ŝtop-o** *vél* þétting, pakkning.

rinhocefal/oj *dýr* ranakollar (*Rhynchocephalia*).

rinocer/o *dýr* nashyrningur (*Rhinoceros*). **-edoj** nashyrningaætt (*Rhinocerotidae*).

Rio-de-Janejr/o *ldf* Rio de Janeiro (hafnarborg í Brasilíu).

Riograd/o *ldf* Rio Grande.

Rionegr/o *ldf* Rio Negro.

rip/o **1** *lfæ* rif, rifbein. **2** *gra* rif, blaðstrengur. **3** *tæk* stroff, fit. **4** *sig* röng (í skipi). **5** teinn (í regnhlíf). **-a** **1** rifbeins-. **2** brugðinn. **-aĵo** *mat* hryggur (til matar). **inter-a** milli rifbeina.

ripar/i *áhr* gera við, bæta. **-o**, **-ado** viðgerð, bæting(ur). **-isto** viðgerðarmaður. **-ebla** bætanlegur. **ne-ebla** óbætanlegur.

ripet/i *áhr* **1** endurtaka, ítreka; segja aftur. **2** **sin** **-i** endurtaka sig. **-o** endurtekning; afrit. **-a** endurtakandi. **-a** **horloĝo** slagúr, slagklukka. **-a** **pafilo** hriðskotabyssa. **-adi** *áhr* klifa á (e-u); vera alltaf að endurtaka. **-ado** sífelld endurtekning. **-igi** gerast aftur, endurtakast. **-ilo** endurvarpstæki. **kun-ado** endurtekning að kennara viðstöddum. **prov-o** æfing.

ripert/i *áhl* skýra frá. **-isto** fréttamaður.

ripoz/i *áhl* hvílast, hvíla sig. **-o** hvíld, ró. **-ejo** hvíldarstaður, áningarstaður. **-igi** hvíla, láta hvílast. **-domo** hressingarheimili. **sen-e** látlaust.

riproĉ/i *áhr* álása, ávita, sneypa, skamma. **-o** ámæli, aðfinnsla, álas, skömm. **-a** skammarlegur, lastandi. **mem-o** sjálfsásökun. **ne-ebla** vítalaus, óaðfinnanlegur. **sen-a** saklaus, óflekkaður.

risk/i *áhr* hætta á, leggja í hættu; þora. **-o** *hag* **1** hætta, áhætta, háski. **2** ábyrgð; tjón. **-a** áhættusamur, hættulegur. **-ema** áræðinn, djarfur; áhættusamur. **ĉiu-a** alskaða-, gegn altjóni. **sen-a** áhættulaus. **sen-eco** áhættuleysi. **tro-ema** fífldjarfur, ákafur, þrályndur.

rism/o *inn* rís (pappír).

risol/o *mat* kjötsnúður.

risort/o (málm) fjöður. **-a** fjaðra-. **-aro** upphenging. **-eco** fjaðurafli; teygja. **kluĉ-o** kúplingsfjöður.

ristorn/o *ver* endurgreiðsla. **-i** *áhr* endurgreiða.

rit/o *trú* helgisíður; athöfn; lög. **-a** helgisíða-. **-aro** (helgi)siðir; lög; ritúal; helgisíðabók. **-ismo** helgisíðahald, hákirkjuleiki.

ritm/o *ská* *tón* hljóðfall, hrynjandi, taktur. **-a** hljóðfallslegur; taktbundinn, taktfastur. **-i** *áhr* gera taktfastan, gera taktbundinn. **-ofiguro** hljóðfallsbragð.

ritornel/o forspil, eftirspil (við söng).

rival/o keppinautur. **sen -oj** óviðjafnanlegur. **-i** *áhl* keppa (**kun** = við). **-eco** samkeppni.

rivalt/o *lei* framsvið (í leikhúsi).

rivel/i *áhr* **1** leiða í ljós, opinbera. **2** *ljó* framkalla (mynd). **-ado** **1** opinberun. **2** framköllun. **-ilo** *efn*

framkallari.

river/o 1 á, fljót. 2 straumur, flóð. -o **da larmoj** táraflóð. -a ár-, fljóts-. -**eto** lækur, smálækur, lækjarsytra, lækjarspræna. -**ujo** árfarvegur.

riverenc/o hneiging; hnébeyging. -i *áhl* hneigja sig; beygja hné.

Rivier/o *ldf* Rívíera (strandlengja í Frakklandi og á Ítalíu).

rivolu/o *stæ tæk stj* 1 snúningur. 2 hringrás. -i *áhl* snúast; snúa í hring. -a **surfaco** *stæ* snúðflötur. -a **solido** *stæ* snúður, snúðþykkvi. -**metro** *tæk* snúningamælir.

riz/o 1 *gra* hrísgrjónaplanta (*Oryza sativa*). 2 *mat* hrísgrjón, rís. -**ejo** hrísgrjónaakur. -**ero** hrísgrjónakorn.

rizom/o *gra* jarðstöngull.

rizopod/o *dýr* slímdýr, teygjudýr.

rizot/o *mat* hrísgrjónapotttréttur.

rob/o 1 skrautklæði; embættisklæði, tignarklæði. 2 kjóll. **bal-o** ballkjóll. **ĉambra -o, negliĝa -o** sloppur. **sub-o** nærkjóll, nærkyrtill. **tualet-o** sloppur (við snyrtingu).

robb/o *lyf* þykkur aldinlögur, must.

Robert/o *per* Róbert, Hróbjartur.

robini/o *gra* jóhannesarbrauðtré (*Robinia*).

Robinson/o *per* Róbinson.

robot/o 1 þjarki, vélmenni. 2 ómenntaður verkamaður.

robr/o *iþr* rúberta.

rocel/o *gra* litunarmosi (flétta, vex á Kanaríeyjum) (*Rocella (tinctoria)*).

Roĉel/o *ldf* La Rochelle (hafnarborg í Frakklandi).

rod/o skipalægi. **el-iĝi** rekast út á sjó.

rod/i = **ronĝi**.

Rod/o = **Rodiso**.

Rod-Insul/o *ldf* Rhode Island (fylki í Bandaríkjunum).

Rodan/o *ldf* Róná. Rónfljót (í Sviss og Frakklandi).

Rodezi/o *ldf* Ródesía (= **Zimbabveo**).

rodi/o *efn* ródíum, ródín (*Rh*).

Rodis/o *ldf* Ródos, Roðey (grísk eyja og hafnarborg í austanverðu Miðjarðarhafinu).

rododendr/o *gra* alparós (*Rhododendron*).

Rodop/o *ldf* Rodopifjöll.

Rodrig/o *per* Hróðrekur.

Rogaci/o *kap* bænadagar (í sjöttu viku eftir páska).

Roĝer/o *per* Hróðgeir.

roj/o *ská* lækur. -**adi** *áhl* jar renna á yfirborði jarðar.

rojalism/o konungshollusta.

rojalist/o konungssinni.

rok/o 1 *jar* klettur, hamar, bjarg, berg. 2 *lfæ* = **petro** 2. -a 1 kletta-. 2 klettóttur. -**aĵo** 1 *ldf* klettur, klettótt svæði. 2 *fag* steinhæð (í garði). -**eca** hrjúfur, ósléttur, ójafn. -**speco** *jar* steintegund, bergtegund. **sen-igi** fjarlægja kletta úr, ryðja (grund). **sur-a** sem er á klettum.

Rokfort/o *inn* gráðaostur, gráðostur.

Rokmontar/o *ldf* Klettafjöll (fjallgarður í vestanverðri Norður-Ameríku).

rokok/o *fag* rókókkó, rókókkóstill.

roku/o *efn* smjörlitur.

rol/o hlutverk. -**ulo** skapgerðarleikari, persóna. **ĉef-ulo** aðalpersóna, aðalmaður, hetja.

Roland/o *per* Rollant.

Rom/o *ldf* Rómaborg, Róm (höfuðborg Ítalíu). -a *sag* *kri* rómverskur. -**ano** *sag* Rómverji. -**ana** rómverskur, Rómverja-. -**anaj ciferoj** rómverskir tölustafir. **la -ana Imperio** = **Romanio**. -**anio** rómverska stórveldið. -**aniano** rómverskur borgari. -**anigi** gera rómverskan, láta taka upp rómverskar siðvenjur. -**anismo** rómversk menning. -**anisto** sérfræðingur í rómverskum fræðum. -**io** rómverska ríkið. - **-Germana** *sag* sem lýtur að hinu heilaga rómverska ríki.

roman/o *sag* 1 skáldsaga. 2 rómansa, riddarasaga. -a 1 skáldsögu-, skáldsagna-. 2 rómantískur. -**eco**

rómantik. **-eca** rómantískur. **-eska** skáldsögukennður, draumlyndur, rómantískur. **-isto** skáldsagnahöfundur.

romanc/o rómansa (lag eða kvæði), mansöngur, riddarakvæði.

romancer/o sögulgjóðasafn.

romanê/o *inn* retíska, retórómanska (einnig **reti-romanêo**).

romand/a (í Sviss) frönskumælandi (= **francelingva**).

romanik/a *mfr* *fag* rómanskur.

romantik/a rómantískur. **-ismo** rómantíska, rómantíska stefnan. **-isto**, **-ulo** rómantískumaður, rómantískur maður.

romantism/o = **romantikismo**.

romb/o **1** *stæ* tigull. **2** *dýr* hverfa (*Rhombus*) (= **rombofiŝo**), körtuflóki (*Rhombus maximus*). **-oida** *lfæ* tigullaga. **-oido** samsíðungur.

romboedr/o *rim* tigulflötungur.

Rome/o *per* Rómeó. **-o kaj Julieta** Rómeó og Júlía.

romp/i *áhr* **1** brjóta, mölva. **2** slíta, rjúfa. **3** sprengja. **-i la bankon** sprengja bankann. **-i la kruron** fótbrotna. **-i la kolon** hálsbrotna. **-i la brakon** handleggbrotna. **-i kun** slíta sambandi við (e-n). **-o** brot, rof. **-aĵo** brot, moli, slitur. **-ebla** brothættur, stökkur. **-iĝi** brotna, slitna, rofna. **-iĝema** brothættur. **-ita** brotinn, rofinn, slitinn; brotnaður. **-itaĵo** brot, moli. **de-i** *áhr* brjóta (e-ð) af. **dis-i** mölva, mölbrjóta. **dis-o** eyðing. **dis-iĝi** brotna, mölbrotna. **el-iĝi** brjótast út. **en-i** *áhr* brjóta upp. **en-o** innbrot. **fari en-on** brjótast inn. **inter-i** *áhr* rjúfa, slíta, grípa fram í. **inter-o** stöðvun, hindrun; hlé. **ne-ebla** óbrothættur. **ne-iĝema** þanþolinn. **sen-a** samfelldur, sífelldur, óslitinn. **seninter-a** sífelldur. **tra-i** *áhr her* brjótast í gegnum. **cirkvit-ilo** *rtæ* slökkvari, rofi. **facil-a** brothættur. **glaci-ilo** ísbrjótur. **ĵur-i** *áhl* rjúfa svardaga. **ĵur-o** eiðrof. **kap-a** mjög erfiður, óleysanlegur. **kol-a** hálsbrjótandi; erfiður. **konstituci-o** stjórnarskrárrof. **kor-a** skerandi, nístandi. **mar-iĝi** (um skip) brotna. **mur-ilo** múrbrjótur. **nuks-ilo** hnotubrjótur. **ond-ilo** *sjó* brimbrjótur. **rand-i** *áhr* flísa. **tordo-i** *áhr* rykkja, klípa en slíta ekki frá.

Romul/o *per* Rómúlus (m.a. bróðir Remusar).

rond/o **1** hringur. **2** hópur. **3** heilnóta. **-a** **1** kringlóttur, hring-. **konferenco de -a tablo** hringborðsráðstefna. **2** hnöttóttur; sívalur. **-aj ŝultroj** bogið bak. **kun -aj vangoj** fullur að vöngum. **3** heill, fullur. **-a nombro** heil tala. **-a jaro** heilt ár. **4** *hlj* kringdur. **-a vokalo** kringt hljóð. **-e** hringinn í kring. **-aĵo** kringlóttur hlutur, hnöttóttur hlutur, hnöttur. **-eco** kringlótt lögur, ávali, hnattlögur. **-eto** smáhópur. **-igi** gera ávalan; gera kringlóttan. **-igi ciferon** jafna tölustaf. **-igi sumon** hækka upphæð; lækka upphæð. **-iri** *áhl* **1** fara í kringum. **2** breiðast út, berast út. **-fluo** hringiða. **-peco** (kringlótt) sneið. **duon-o** hálfhringur. **lum-o** sviðsljós. **rad-o** hjólspön.

rondaŭ/o *inn* smákvæði.

rondel/o *inn* *tón* smákvæði; rondó.

ronĝ/i *áhr* *nýy* naga. **-uloj** nagdýr (*Rodentia*).

ronk/i *áhl* **1** hrjóta. **2** fnæsa. **3** rýta. **-o** hrotur. **-ado** **1** hrotur. **2** fnæs. **3** rýt, það að rýta.

ronron/i *áhl* *nýy* (um kött) mala. **-o** mal (í ketti).

rorkval/o = **balenoptero**.

ros/o dögg. **-as** *áhl* það daggar. **-ero** daggardropi. **-umo** móða, dögg. **-ometro** *veð* daggarmælir. **-opunkto** *eðl* daggarmark.

rosin/o rúsína.

rosmar/o *dýr* rostungur (*Trichectus rosmarus*).

rosmaren/o *gra* rósmarín, sædögg (kryddjurt) (*Rosmarinus (officinalis)*).

rost/i *áhr* steikja. **-ado** það að steikja, steiking. **-aĵo** **1** steik, steikarstykki, steikt kjöt. **2** ristað brauð. **-ejo** steikjarabúð. **-igi** steikja, láta steikja. **-iĝi** vera steiktur. **-ilo** steikarrist. **-maŝino** rist, baunarist. **sub-i** *áhr* linsteikja. **krad-ilo** rist, steikarrist. **pan-ilo** brauðrist. **pik-ilo** steikarteinn.

rostbef/o nautasteik.

rostr/o *dýr* **1** rani. **2** sogmunnur. **3** tota, trjóna, trýni. **4** *gra* fræni (= **beko**, **8**). **5** *sag* skipstrjóna. **-uloj** filar (*Proboscidea*).

rot/o **1** hersveit, herfylki. **2** hópur. **3** = **skipo**. **4** *kap* dómstóll páfans.

rota *mfr* hró, 17. bókstafur gríska stafrófsins (P, p, ρ). **-ismo** það að bera fram **r** í stað annars samhljóða (einkum **l**).

rotaci/i *áhl* snúast (um möndul sinn). **-o 1** snúningur. **2** umskipti. **en -o** til skiptis, á víxl. **-a** snúnings-.
-a presilo hverfipressa. **-uloj** *dýr* hjóldýr (*Rotatoria*).

rotang/o *gra* spanskreyr (*Calamus rostang*).

Rotari/o Rótarý-hreyfing.

rotator/o 1 *eðl* snúningsvél. **2** *lfæ* hverfivöðvi.

Roterdam/o *ldf* Rotterdam (hafnarborg í Hollandi).

rotond/o *hús* hringbygging.

rotor/o 1 *tæk* snúður. **2** *flu* þyrill.

rover/o skáti (eldri en 17 ára).

rovers/o *nýy 1* kragahorn. **2** niðurbrot (á stígvélum).

roz/o 1 *gra* rós (*Rosa*). **2** *akva -o* vatnalilja. **alpa -o** alparós. **Kristnaska -o** jólarós. **-o de Jeriĥo** Jeríkórós. **3** *hús* rósettugluggi. **4** *fag* rósasteinn (e.k. demantur með sérstakri slípun). **5** *ldf* áttavitarós, áttarós, kompásrós. **6** *tæk* úðari (á garðkönnu, sturtu o.þ.h.). **-a 1** rósa-. **-a akvo** rósavatr. **-a ligno** rósaviður. **2** rósalitáður, rósagur, rósrauður; rjóður, rósbleikur. **vidi la vivon kun -aj koloroj** sjá lífið í rósrauðum lit. **-acoj** rósaætt (*Rosaceæ*). **-ejo** rósagarður. **-eto** slaufa. **-iĝi** roðna. **-ujo** rósarunnur, rósarunni. **akvo-o** vatnalilja. **Dorno-eto** *bók*, **Dorno-injo** *bók* Þyrnirós. **gren-o** deplasól. **hundo-o** rósaber (**ekki** hundarós). **mar-o** sæfill. **musko-o** mosarós (*Rosa centifolia*, var. *muscosa*). **ŝpruc-o** úðari. **vent-o** áttavitarós.

Roza per Rós, Rósa.

rozanili/o *efn* rósanilín.

rozari/o 1 talnaband. **2** keðja, röð. **-ero** talnabandsperla.

rozeol/o *læk* dílaroði.

ru/i *áhr tæk* feyra (lín o.þ.h.). **-ado** það að feyra.

ruan/a (um hest) apalrauður, litförorður.

Ruand/o *ldf* Rúanda.

rub/o 1 rústir, lausagrjót. **2** skarn, rusl. **3** kalkmyslna. **-a** rusla-. **-ejo** ruslahrúga, ruslhaugur. **fer-o** járnarusl, brotajárn. **-ujo** öskutunna, sorptunna.

ruband/o 1 borði, band. **2** röð. **-eto** bendill, mjótt band, mjór borði. **ĉapel-o** hattband. **eĝ-o** legging, leggingaborði. **flag-o** oddveifa, fáni, flagg. **ing-o** litband, leturborði. **izol-o** *rafe* inangrunarband. **mezur-o** mæliband.

rubekol/o *dýr* glóbrystingur (*Erithacus rubecula*) (= **ruĝgorĝulo**).

ruben/o *ste* rúbín (gimsteinn), rúbínsteinn, roðasteinn.

rubeol/o *læk* rauðir hundar.

rubio *gra* krappjurt (*Rubia*). **-acoj** möðruætt (*Rubiaceæ*).

rubidi/o *efn* rúbíðium, rúbíðín (*Rb*).

Rubikon/o *sag* Rúbikon. **transiri la -on** taka örlagaríka ákvörðun; brenna allar brýr að baki sér.

rubl/o rúbla.

rubrik/o *alm* fyrirsögn, yfirskrift.

rubus/o *gra* brómberjaviður (*Rubus fruticosus*); múltuber, moltuber (*R. chamæmorus*). **-bero** brómber.

rudiment/o 1 vísir, byrjun; undirstöðuatriði. **2** líffærisleif. **-a 1** byrjunar-, á byrjunarstigi. **2** leifa-.

Rudolf/o *per* Rudolf, Rúdólf.

rudr/o *sig* stýri. **-i** *áhr* stýra. **-isto** stýrimaður, róрмаður. **-orado** stýrishjól. **-ostango** stýrissveif.

Ruen/o *ldf* Rúðuborg (borg í Frakklandi).

ruf/o lúkarreisl (= **ferdekdomo**).

ruf/a *nýy* rauðgulur.

rug/i *áhl* *gra* hrukkast, verða hrukkóttur, verða báróttur. **-a** hrukkóttur, báróttur (einnig **-inta**).

rugbe/o *íþr* ruðningur, rúgbý.

rugin/o *tæk* beinþjöl. **-i** *áhr* skrapa með beinþjöl.

ruĝ/a 1 rauður. **la R-a Kruco** Rauði krossinn. **la -a raso** rauðir menn, rauðskinnar. **-a arĝenterco** silfurglans (= **pirargirito**). **-a fererco** hematít, járn-glans (= **hematito**). **-a kuprerco** eiroxíð (= **kuprito**). **-a plumberco** (= **krokoito**). **-a vino** rauðvín. **-a flanko** bakborði (= **babordo**). **2** rauður, vinstrisinnaður. **la R-a armeo** Rauði herinn. **la R-a Maro** Rauða hafíð. **-o** rautt, roði, rauður litur. **-aĵo** rauður hlutur, rauður blettur, rauður andlitsfarði. **-eta** ljósrauður, bleikur. **-igi** rjóða, gera rauðan. **-igilo** kinnalitur, varalitur.

-iĝi roðna, verða rauður. **-iĝema** roðnandi. **-ulo 1** indíáni, rauðskinni. **2** vinstrisinni; byltingarmaður. **-umi áhr** bera á sig kinnalit (varalit). **infra-a, trans-a** innrauður, útrauður. **brik-a** ryðrauður, rauðbrúnn. **ĉeriz-a** kirsuberjarauður. **ĉiel-o** himinroði. **flav-a** rauðgulur. **maten-o** morgunroði. **vin-a** vínrauður.

ruin/o rúst. **-a** hrinninn, í rústum. **-igi 1** leggja í rústir. **2** eyðileggja. **3** setja á höfuðið, fara með (e-n) á höfuðið. **-igo, -igado** eyðing, spjöll. **-iĝema** eyðslugjarn. **-iĝi** hrynja; fara á hausinn. **-iĝo** auðn; hrún; gjaldþrot.

ruĵ/o nýy rauður andlitsfarði.

rukt/i áhl ropa. **-o** ropi. **-aĵo** loft eða efni sem ropað er.

rukul/i = kveri.

rul/i 1 áhr velta (e-u). **2** hljóma; drynja; láta hljóma. **3 áhr** kefla. **-adi la okulojn** ranghvolfa augunum. **-o 1** valtari, kefli; kökukefli. **2** undiralda. **3 (fornl.)** sívalningur. **-ado 1** velta, það að velta. **2** duna, dynur. **-ado de tondro** þruma. **-igi** aka, sveifla, velta. **-iĝi sig flu 1** velta, velta sér, snúast. **2** renna. **3** velta sér um. **4** ganga í bylgjum. **5** vaggja. **-igado** velta, hliðarsveifla. **-ilo** hjól (undir húsgögnum). **-ujo** lega. **-umi áhr** vefja, vefja saman. **al-iĝi** velta til, komast að. **de-i áhr** velta (e-u) frá (= **de**). **ek-iĝi** renna af stað. **el-iĝi** renna út, velta sér út. **for-i áhr** velta (e-u) burt, ýta burt. **kun-i áhr** vefja saman. **kun-iĝi** vefjast saman, vefja upp á sig. **preter-iĝi** renna fram hjá. **trans-iĝi** renna yfir (= **super**). **draŝ-o** þreskisleði. **fal-iĝi** detta um koll; velta. **ink-o** litunarvalti. **plen-iĝo flu** heilvelta. **skrib-aĵo** rolla, fornt handrit. **ŝose-ilo** valtari, gufuvaltari. **teks-o** vefjarifur. **-premi áhr** valta; kefla. **-premi** kökukefli. **-bloko** trissa, trissuhjól. **-seĝo** hjólastóll.

rulad/o 1 tón (í sönglist) hlaup. **2 mat** (matréttur) rúlla.

rulet/o tæk rúletta.

rum/o romm. **-ejo** rommgerð.

ruman/o per Rúmeni. **-a** rúmenskur. **R-io, R-ujo** Rúmenía.

rumb/o 1 ldf áttastrik (á áttavitarós). **2 iþr** rumba.

rumeks/o gra súra (*Rumex*). **krispa -o** hrukunjöli (*R. crispus*). **acidfolia -o** túnsúra, akursúra (*R. acetosa*); hundasúra (*R. acetosella*).

rumen/o lfæ vömb, magasekkur.

rumor/o ská muldur.

rumstek/o mat mjaðmasteik.

run/o 1 rún, rúnastafur. **2** finnsk fornkviða.

runcinat/a gra klósagflípóttur, fjaðurskertur.

rund/o nýy eftirlitsferð.

rung/o tæk **1** rim. **2** þverslá.

rupi/o hag rúpía (indverskur peningur).

zur/o ská sveitahérað.

Rur/o ldf Ruhrfljót (í Þýskalandi). **-valo** Ruhrdalur, Ruhrhérað.

rus/o per Rússi. **-a** rússneskur. **-e 1** eins og hjá Rússum. **2** á rússnesku. **-igi** gera rússneskan. **-ismo** rússneskusletta. **R-io, R-ujo, R-lando 1 ldf** Rússland. **2 fél** Rússneska heimsveldið. **3 sag** Sovétlýðveldið Rússland. *ath.* æskilegt er að nota **-io** í 3. merkingu og **-ujo** í 2. merkingu. **-landa** Rússlands-, í Rússlandi. **-landano** útlendingur sem á heima í Rússlandi. **Belo-ujo** s. **Belorus**.

Rusiljon/o inn Rousillon (hérað í Suður-Frakklandi).

rusk/o gra músabyrnir (notaður í jólaskreytingar) (*Ruscus*).

rust/o gra ryð (á málmum og plöntum). **-a** ryðgaður. **-i áhl** ryðga. **-aĵo** mygla. **-iĝi** verða ryðgaður, fara að ryðga; verða ónýtur. **-imuna efn**, **-orezista efn** óryðgandi, ryðfrír. **sen-igi** ryðberja, ryðhreinsa.

rustik/a fag hús sveitalegur, búralegur. **-eco** búraháttur.

ruŝ/o felling, pífa.

rut/o gra rúta (*Ruta (graveolens)*). **-acoj** rútuætt (*Rutaceæ*).

Rut/o bib **1** Rut. **2** Rutarbók.

ruten/o per rúpenskur maður, Rauðrússi. **R-io, R-ujo** Rauða Rússland, Litla Rússland, Rúpenía. **-a** rúpenskur.

ruteni/o efn rúpeníum, rúpen (*Ru*). **-ato** rúpenat. **-ata acido** rúpensýra.

rutil/o ste rútil.

rutin/o 1 æfing, leikni. **2** vani. **-a** fastur, vanabundinn. **-ismo** vanabundið kerfi. **-ulo** vanafastur maður.
ruz/a slægur, brögðóttur, viðsjáll. **-i áhl** pretta, vera slægur. **-o** prettur. **-aĵo** bragð. **-eco** slægð, prettvísi.
-ulo bragðakarl, bragðarefur. **sen-a** tállaus, falslaus. **super-i áhr** leika á, blekkja.

- S, s** *mfr* 22. bókstafur esperanto-stafrófsins.
- S 1** (skammstöfun) = **Sudo**. **2** (tákn) = **sulfuro**.
- s** (skammstöfun) **1** = **speso**. **2** = **stero**.
- s/o** *mfr* ess (heiti bókstafsins s).
- sabat/o 1** laugardagur. **2** sabbatsdagur, hvíldardagur gyðinga; (einkum hjá mótmælendum) sunnudagur.
- a 1** laugardags-. **2** sabbats-, hvíldardags-. **-a jaro** *bib* sabbatsár. **-orgio** nornadans.
- sabek/o** *inn* forn harpa (s. Dan. 3:5).
- sabelik/o** *gra* blöðrukál (= **savojbrasiko**).
- saben/o** *sag* Sabíni, sabínskur maður. **-a** sabínskur. **-ino** sabínsk kona. **S-ujo** Sabínaland.
- sabl/o 1** sandur. **2** *læk* nýrnasandur. **-a** sendinn; sand-. **-i áhr** dreifa sandi á, strá sandi. **-aĵo** sandgrynningar, sandeyri, sandrif. **-ejo** sandgryfja, sandnám. **-ero** sandkorn. **-ujo** *jár 1* sandkassi. **2** sanddós. **-fiŝo** = **ekvilo**.
- obano** *efn* sandbað. **-okolora** rauðgulur. **-oŝtono** = **grejsjo**. **-oŝtormo** sandbylur, sandrok, sandstormur.
- oviva** *dýr* sem lifir í sandi. **bar-aĵo** sandeyri (við ármynni). **flu-o** kviksandur. **sur-iĝi** stranda á sandeyri.
- sabot/i** *áhr* eyðileggja, vinna spellvirki á, gera óstarfhæfan (t.d. vél) (af ásettu ráði). **-ado** skemmdarverk, spellvirki. **-aĵo** skemmdur hlutur (af ásettu ráði). **-ulo** skemmdarverkamaður.
- sabr/o** eineggjað sverð, sax, bjúgsverð. **-i áhr** slá með bjúgsverði. **-ingo** bjúgsverðsslíður. **-oregado** leikni í að beita bjúgsverði.
- sabur/o** *læk* slím (á tungunni).
- sacerdot/o** *kri* prestur (einkum rómverskkaþólskur). **-a** prestlegur, prest-.
- sadism/o** *læk* böðulslosti, kvalalosti, pyntingarlosti, sadismi. **-a** böðulslosta-, kvalalosta-, pyntingarlosta-.
- ulo** = **sadisto**.
- sadist/o** lostakvalari, sadisti. **-a** = **sadisma**.
- sadu/o** *inn* meinlætamaður (í hindúisma).
- saduke/o** *trú* Sadúkei.
- safir/o** *ste* safír (steinn).
- safism/o** *læk* lesbíanismi, kvenkynhvörf. **-ulino** lesbía.
- safran/o** *gra 1* dvergglilja, krókus (*Crocus sativus*), safran. **2** safran, saffran. **-a 1** safran-. **2** safrangulur.
- i áhr** krydda með safran.
- sag/o** ör (í boga), píla. **-i áhl** kastast með örskotshraða. **-eto** píla. **S-isto** = **Sagitario**. **-ujo** örvamælir.
- oforma** *gra* fleygmyndaður; örlaga. **al-i áhr** skjóta örvum. **fulmo-oj** *goð* þrumufleinar.
- saga/o** *inn 1* (íslensk) fornsaga, fornrit. **2** rómantísk saga, ættarsaga.
- sagac/a** skarpskyggn, skarpvitur. **-eco** skarpskyggni; ráðdeild.
- sagin/o** krækill (*Sagina*).
- sagital/a** *lfæ* þykk-, þykktar-.
- sagitari/o** *gra* örvablað (vatnajurt) (*Sagittaria*).
- Sagitari/o** *stj* Bogmaðurinn (stjörnumerki).
- sagu/o** *mat* sagógrjón. **-arbo**, **-palmo** *gra* sagópálmi (*Metroxylon*).
- saĝ/a 1** vitur, vitlegur, spakur. **2** (*fornl.*) gáfaður. **-e** viturlega. **-o** vit. **la S-o de Salomono** Speki Salómóns. **la S-o de Jesuo filo de Siraĥ** Síraksbók. **-eco** viska, speki, hyggindi, vísdómur. **-igi** gera vitran. **-iĝi** verða vitur. **-ulo** vitringur, spekingur. **-umi áhl** hártoga. **-umado** hártogun. **mal-a 1** óvitur, óviturlegur, óhyggilegur, asnalegur, heimskulegur. **2** (*fornl.*) fábjánalegur. **mal-e** óviturlega, heimskulega. **mal-o**, **mal-eco** heimska, vitleysa. **mal-aĵo** vitleysa. **mal-igi** gera heimskan, gera að flóni. **mal-ulo** heimskingi, bjáni, flón, fifl.
- Sahar/o** *ldf* Sahara (eyðimörk í Afríku). **-a** Sahara-. **Okcidenta -o** Vestur-Sahara.
- sahib/o** *inn* sahib, herra (kurteisistitill á Indlandi um Evrópumenn).
- Saĥalen/o** *ldf* Sakhalin (eyja í Asíu undir yfirráðum Rússlands).
- Sajgon/o** *ldf* Saigon (hafnarborg í Víetnam, heitir síðan 1975 Ho Chi Minh-borg).
- sajmiri/o** *dýr* íkornaapi (*Saimiri*).
- sak/o 1** poki, sekkur. **2** peningabudda, peningapoki. **-aĵo** hærusekkur. **-eto** (lítill) poki; malur. **-forma** poka-, eins og poki, sekkлага. **en-igi** láta í poka. **krom-o** aukapoki. **ĉas-o** veiðitaska. **dormo-o** = **litsako**. **dorso-o** baktaska, bakpoki. **fel-o** belgur. **lit-o** svefnpoki. **man-eto** handtaska, dömuveski. **pak-o** baggi, klyf. **poŝt-o** póstpoki, bréfpoki. **sel-o** hnakkpoki. **vojaĝ-o** ferðataska.

sakar/o (fræðiorð) sykur. **-ato** sykursúrt salt. **-ido** sykrungur. **-ino** sakkarín, sykurlíki. **-ozo** sykur, sakkarósa. **-ometro** sykurmagnsmælir. **-ometrio** sykurskömmtun. **-omicetoj** ölgerðarsveppir, ölgerlar.

sake/o inn hrísgrjónabrennivín (frá Japan).

sakr/o lfe spjaldbein, krossliðsbein. **-a** spjaldbeins-.

sakr/i áhl blóta, bölvva. **-aĵo** blótsyrði, bölvun.

sakrament/o trú sakramenti. **-a** sakramentis-.

sakrilegi/o helgispjöll. **-a** vanhelgandi. **-i áhl** sýna óvirðingu helgum dómum.

sakristi/o skrudhús. **-ano** kirkjuvörður (sem hefur umsjón með skrudhúsinu og munum kirkjunnar).

saks/o sag Saxi. **-a sag** saxneskur. **S-io, S-ujo** ldf Saxland.

saksifrag/o gra steinbrjótur (*Saxifraga*). **-acoj** steinbrjótsætt (*Saxifragaceae*).

saksikol/o dýr steindepill (*Saxicola*).

saksofon/o tón saxófónn.

sakur/o gra kirsuberjatré (*Prunus yedoensis, P. donarium, P. subhirtella*).

sal/o efn salt. **-o de Epsomo** Epsom-salt, magnesíumsúlfat. **Glaübera -o** Glábersalt. **-a salt-**, saltur. **-i áhr** salta; selta. **-aĵo** saltaður matur. **-eco** selta. **-ejo** saltnámur; saltvinnslustöð. **-eta** saltkenndur, ísaltur.

-igi efn breyta í salt. **-ujo** saltkar, saltker, saltbaukur, saltstaukur. **-akvo** saltvatn. **-fari áhl** vinna salt.

-gusta saltur, sem er saltur á bragðið. **-gusto** saltbragð. **el-igi efn** afsalta. **sen-a** ósaltaður. **kuir-o** matarsalt.

mar-o sjávarselta. **min-o** steinsalt. **odor-oj** ilmsalt. **rok-o** steinsalt.

salajr/o kaup, laun. **-i áhr** launa. **-ulo** launþegi. **krom-o** aukavinnulaun, eftirvinnulaun. **super-o** launaviðauki.

salam/o mat salamípylsa.

salamandr/o 1 dýr salamandra (*Salamandra; Urodela*). **2 goð** eldálfur, eldandi. **-edoj** salamöndruætt (*Salamandridæ*).

Salamis/o sag Salamis, Salamsey.

salamoniak/o efn salmiak, ammóníumklóríð.

salat/o 1 salat (matur), grænmetisalat. **2** blanda, grautur. **-ujo** salatsskál. **frukto-o** ávaxtasalat, ávaxtagrautur, ávaxtablanda.

sald/o mismunur (á reikningi), saldo. **-i áhr** gera upp (reikning), jafna.

salicilat/o efn salisýlat. **-a acido** salisýlsýra. **acetyl-a acido = aspirino**.

salicin/o efn salisín.

salik/o gra víðir (*Salix*). **-a 1** víði-. **2** tága-. **-aĵo** tágavinna. **-ejo** víðitoppar, víðiskógur. **plor-o** grátpíll (*Salix babylonica*). **-o kampa** selja (*Salix caprea*). **-acoj** víðisætt (*Salicaceae*).

salikari/o gra mararljós (*Lythrum salicaria*).

salikok/o dýr rækja.

saliv/o lfe munnvatn. **-a** munnvatns-. **-i áhl** mynda munnvatn. **-iga** sem veldur munnvatni. **-umi áhl** slefa. **-tuko** slefuspeldi, smekkur.

Sallag/o ldf Saltvatnið mikla (í Utah). **-a Urbo** Salt Lake City, Saltlækjarsytra (höfuborg Utah).

salm/o dýr 1 lax (*Salmo*). **2** Atlantshafslax (*Salmo salar*). **-edoj** laxætt (*Salmonidæ*). **-okolora** laxbleikur.

salmonel/o læk bifstafur. **-ozo læk** bifstafasýking.

Salome/o per Salóme.

Salomon/o per Salómon. **-a** Salómons-.

Salomon/oj ldf = Salomon-Insuloj.

Salomon-Insul/oj ldf Salómonseyjar.

salon/o 1 salur, gestastofa, viðhafnarsalur. **2 fag S-o** (í Frakklandi) sýning, listasýning. **-a** salar-. **-a muziko** létt tónlist. **friz-o** hárgreiðslustofa. **fum-o** reykingasalur. **lego-o** lesstofa, lestrarsalur. **manĝ-o** borðsalur. **montro-o** sýningarsalur. **te-o** tesalur.

Salonik/o ldf Salóníki (hafnarborg í Norður-Grikklandi).

salpetr/o saltpétur. **ĉilia -o** kalisaltpétur.

salping/o lfe legpípa (= **utera tubo**). **-ito læk** legpípúbólga. **oto-o** kokhlust. **oto-ito læk** kokhlustarbólga.

salsol/o gra hrímblaðka (*Salsola*) (= **sodoherbo**).

salt/i áhl 1 stökkva, hoppa. **2** hækka skyndilega. **-o her** stökk. **-e** hoppandi. **-adi áhl** stökkva, hoppa.

-ado ipr stökk, það að stökkva. **-ado en alto** hástökk. **-ado en longo** langstökk. **-ado kun stango** stangarstökk.

-egi áhl stökkva löngu stökki. **-eti áhl** hoppa. **-igi** láta hoppa. **-otabulo** stökkpallur. **al-i áhl áhr** stökkva á,

ráðast á. **de-i áhl** stíga af baki; hrjóta. **dis-i áhl** springaa. **dis-igi** sprengja. **ek-i áhl** hrökkva við (óp.); léttá sér. **el-i áhl** stökkva úr, stökkva út. **el-ulo** uppskafningur. **en-i áhl** stökkva inn (i). **for-i áhl** stökkva burt, hlaupa burt. **re-i áhl** kastast aftur; hrökkva aftur; flytja kerlingar. **re-o** afturkast, endurkast. **trans-i áhr** stökkva yfir; hlaupa yfir. **flanken-i áhl** stökkva til hliðar, hoppa til hliðar. **morto-o** heljarstökk. **ondre-o** brim. **şaf-ado** höfrungahlaup, höfrungshlaup. **şnur-i áhl** íþr sippa, svippa. **-şnuro** sippuband.

saltier/o Andrésarkross. **-e** eins og Andrésarkross, þversum.

salubr/a læk heilnæmur, hollur. **-eco** heilnæmi; hollusta. **-igi** gera heilnæman. **ne-a** óheilnæmur, óhollur.

Saluen/o ldf Salueenfljót (í Asíu).

salut/i áhr 1 heilsa, kveðja. 2 *her sig* kveðja með skotum. **-o kap** kveðja, heilsan. **la Angêla S-o** kveðja engilsins, Maríuvers. **kap-i áhr** kinka kolli fyrir (e-m). **kap-o** hneiging. **klin-i áhr** hneigja sig fyrir (e-m).

man-i áhr veifa hendinni til (e-s).

salv/o kveðjuskothríð, skotgusa.

Salvador/o ldf El Salvador. **-a** salvadorskur. **-ano** Salvadori, Salvadorbúi.

salvarsan/o læk salvarsan.

salvel/o bleikja, bláseiði, fjallableikja (*Salmo alpinus*).

salvi/o gra lyfjablóm (*Salvia (splendens)*).

sam/a 1 sami, samur. 2 jafn (= **egala**), eins. **-e** sömuleiðis. **-o** það sama. **-eco** samsemi, einleiki. **mal-a** ólíkur, margvíslegur. **mal-eco** margbreytni, margvísleiki.

samar/o gra vængaldin.

samari/o efn samaríum, samarín (*Sm*).

Samari/o sag Samaría. **-a** samverskur. **-ano** Samverji. **bona -ano** miskunnsamur Samverji.

Samarkand/o ldf Samarkand (borg í Úsbekistan).

sambuk/o gra yllir (*Sambucus*). **nigra -o** yllir, ylliviður (*Sambucus niger*).

Samg/o trú Samfélag búddista.

samo/a inn samóskur. **S-a Insularo** Samóa, Samóaeyjar. **Okcidenta S-o** Vestur-Samóaeyjar. **Usona S-o** Bandaríska Samóa.

samojed/o per Samójedi.

Samos/o ldf Sámsey, Samos (grísk eyja í Eyjahafi).

Samotrac/o ldf Samoþrakí (grísk eyja í Eyjahafi).

samovar/o inn samóvar, (rússnesk) tevéll (= **temaşino**).

sampan/o inn sampan, flutningaprammi (kínverskur smábátur).

sampl/o töl úrtak.

Samson/o per = **Şimşono**.

Samuel/o 1 per Samúel. 2 Samúelsbók.

samum/o inn eyðimerkurvindur.

samuraj/o inn samúraji.

san/a 1 heilsugóður, heilbrigður. 2 heilnæmur, heilsusamlegur. **-o** 1 heilbrigði. 2 skál. *trinki pro ies -o*: skála við e-n. **-i áhl** líða vel. **-iga** læknaði, hollur, heilnæmur. **-igi** lækna. **-igejo** hæli, heilsuhæli. **-igilo** lækning, læknislyf. **-iĝi** vera gróinn; vera læknaður. **-ulo** heilbrigður maður. **-stato** heilsufar. **mal-a** sjúkur, veikur. **mal-o** sjúkdómur, veikindi. **mal-i áhl** vera veikur. **mal-eca** óhraustlegur. **mal-eta** lasinn. **mal-eto** lasleiki. **mal-igi** gera sjúkan, gera óhraustan. **mal-iga** óhollur, óheilnæmur. **mal-iĝi** veikjast, taka sótt, verða sjúkur. **mal-ulo** sjúklingur. **mal-ulejo** sjúkrahús, spítali. **nere-igebla** ólæknaði. **re-igi** 1 lækna. 2 gera heilnæman. **re-iĝi** ná sér. **re-igilo** meðal, lyf. **remal-iĝo** afturför. **aermal-o** loftveiki. **aermal-a** loftveikur. **akvomal-o** vatnssýki (= **hidropso**). **dormomal-o** svefnisýki. **flavmal-o** gula (= **iktero**). **mankomal-o** næringarskortur (= **karencio**). **marmal-o** sjóveiki. **marmal-a** sjóveikur. **mortmal-a** dauðsjúkur, fárveikur. **renmal-o** nýrnaveiki. **ştonmal-o** steinsótt (= **litiazio**). **turnomal-o** sullaveiki. **veturmal-o** bílveiki, flugveiki. **veturmal-a** bílveikur, flugveikur.

San- ldf (í spænskum og ítölskum nöfnum) = **sankta**: heilagur, sankti.

sanatori/o læk hæli, heilsuhæli, hressingarhæli.

San-Bernard/o ldf Bernharðsskarð (í Ölpunum). **hundo de -o** (Sankti-)Bernharðshundur.

Sanê/o per Sancho.

sandal/o ilskór, sandali.

- sandarak/o** sandarak.
- San-Doming/o** *ldf* 1 (*fornl.*) Dominica (= **Dominik-insulo**). 2 Dóminíska lýðveldið. 3 Santo Domingo.
- sandr/o** *dýr* vatnaviðnir (*Lucioperca sandra*).
- sandviĉ/o** samloka. **-eto** smurð brauðsneið með áleggi. **-ulo** auglýsingaberi (með spjald í bak og fyrir).
- Sandviĉ/aj Insuloj** *inn* Sandvíkureyjar (gamalt heiti Havaí-eyja).
- San-Francisk/o** *ldf* San Francisco (hafnarborg í Kaliforníu).
- sang/o** blóð. **-a** 1 blóð-. 2 blóðugur. **-i** *áhl* blæða. **-ado** blæði, blæðing. **-ado de la nazo** blóðnasir.
- oglobeto** blóðplata, blóðkorn, blóðögn. **-ogrupo** *lfe* blóðflokkur. **-okolora** blóðrauður. **-ovazo** æð. **malvarm-e** með köldu blóði, tilfinningarlaust. **pur-a** hreinræktaður, af óblönduðu kyni. **sam-a** skyldur. **sam-uloj** skyldmenni, ættingjar. **varmeg-a** blóðheitur, bráðlyndur. **-venĝanto** blóðhefnandi.
- San-Gotard/o** *ldf* Sankti Gotthard (í Ölpunum).
- sangvin/a** léttlyndur, fjörlyndur.
- sangvin/o** *faĝ* rauðkrítarmynd.
- sangvisorb/o** *gra* blóðkollur (gömul íslensk lækningajurt) (*Sanguisorba officinalis*).
- Sanherib/o** *per* Sanherib.
- sanikl/o** *gra* heilsublóm (*Sanicula*).
- sanitar/a** heilbrigðis-.
- sankci/o** 1 staðfesting. 2 refsiaðgerð, viðurlög. **-i** *áhr* staðfesta, löghelga.
- sankt/a** *kri* *kaĝ* heilagur, helgur; sankti, helgi. **la S-a Spirito** heilagur andi. **la S-a Lando** Landið helga. **la S-a Patro** páfinn, Hans heilagleiki. **la S-a Virgulino** María mey. **la S-a Tombo** gröfin helga. **la S-aj Skriboj** heilög ritning. **la S-a Gralo** gral. **la -a Semajno** dymbilvika. **la -a Ĵaŭdo** skírdagur. **la -a Vendredo** föstudagurinn langi. **-a Petro** heilagur Pétur, sankti Pétur. **-a Olavo** Ólafur helgi. **la tago de la -a Johano** Jónsmessa. **en la tago de la -a Neniamo** aldrei. **la katedralo de -a Paŭlo** Pálskirkja, Pálsdómkirkja. **la katedralo de -a Petro** Péturskirkja. **-aĵo** helgur hlutur. **-eco** heilagleiki, helgi. **-ejo** helgur staður, helgistaður, helgidómur. **-igi** halda heilagan; helga, vígja. **-igo** helgun, vígsla. **-ulo** 1 heilagur maður. 2 dýrlingur. **la festo de Ĉiuj S-uloj** Allraheilagramessa, Allra heilagra messa. **-figuro** helgimynd. **-oleo** vígð olía. **-olei** *áhr* smyrja með olíu. **-oleado** *kaĝ* 1 smurning (til helgunar). 2 heilög smurning, krisma, síðasta smurning. **-oleito** *kaĝ* hinn smurði, smurður maður. **-promeso** heit, áheit. **-restaĵo** helgur dómur, leif. **mal-igi** spilla, vanhelga, óhelga, svívirða. **plej-a** allra heilagastur, háheilagur. **plej-aĵo** háhelgur hlutur. **plej-ejo** Hið allra heilagasta. **Plej-ulo** Hinn háheilagi. **re-igi** endurvígja.
- Sankta-Deniz/o** *ldf* Saint-Denis (borg í Frakklandi).
- Sankta-Helen/o** *ldf* Elínarey (eyja í Atlantshafi).
- Sankta-Laŭrenc/o** *ldf* Saint Lawrencefljót (í Norður-Ameríku).
- Sankta-Luiz/o** *ldf* 1 Saint-Louis (borg í Senegal). 2 Saint Louis (borg í Bandaríkjunum).
- San-Marin/o** *ldf* San Marínó.
- San-Paŭl/o** *ldf* Sao Paulo (borg í Brasilíu).
- San-Rem/o** *ldf* San Remo (borg á Ítalíu).
- Sansimon/o** *per* Saint-Simon (franskur greifi sem stofnaði sósíalismastefnu). **-ismo** Saint-Simonsstefna.
- isto** Saint-Simonsstefnumaður.
- sanskrit/o** *inn* sanskrít (forntunga hindúa).
- santal/o** *gra* sandelviður (*Santalum*), hvítt sandelstré (*Santalum album*). **-acoj** sandelviðarætt (*Santalaceæ*).
- a oleo** sandelviðarolía.
- Santiag/o** *ldf* Santiago.
- santolin/o** *gra* (smárunni frá Suður-Evrópu) (*Santolina*).
- santonin/o** santónín (ormalyf).
- Saon/o** *ldf* Sóná, Saône (á í Frakklandi).
- Sao-Tomeo kaj Principe/o** *ldf* Saó Tóme og Prinsípe.
- sap/o** sápa. **-a** sápu-. **-i** *áhr* sápa, löðra. **-eca** sápuhur. **-igi** *efn* breyta í sápu. **-ujo** sápuskál, sápubolli.
- umi** *áhr* sápa, bera sápu á. **-umi la okulojn**: ávíta. **-umo** sápulöður. **-arbo** sápuþerjatré (= **sapindo**).
- flokoj** sápuspæmir, sápuflögur. **-herbo** þvottajurt (= **saponario**). **-ŝtono** kljággrjót (= **steatito**). **ŝaŭm-o** raksápa. **ŝmir-o** grænsápa. **tualet-o** handsápa. **-farado** sápuþer. **-ŝaŭmo** sápulöður.
- sape/o** *her* 1 leynigöng. 2 undirgöng (til að grafa undan e-u). **-i** *áhr* grafa undan (e-u), grafa leynigöng

í (e-ð). **-isto** grafari.

sapek/o smámynt (notuð í Kína og víðar).

saper/o grafari (sem grefur víggrafir).

Sapf/o *ská* Sapfó. **-a** sem lýtur að Sapfó.

sapind/o *gra* sápuþerjatré (*Sapindus*) (= **saparbo**). **-acoj** sápuþerjaætt (*Sapindaceæ*).

saponari/o *gra* þvottajurt (*Saponaria (officinalis)*) (= **sapherbo**).

saponin/o *efn* saponínar, sápuþefni.

sapor/o *læk* smekkur; bragð. **-i áhl** hafa bragð.

sapot/o *gra* tyggigúmmítré.

saprofit/o **1** *gra* rotplanta. **2 -oj** sníklar, snaparar, snapgerlar.

sapropeli/o botnleðja.

Sar/o *ldf* Saarfljót. **-lando** Saarland (hérað í Þýskalandi).

Saracen/o *per* Serki.

Saraj *bib per* Sara.

sarcin/o *gra* kimbill, hnettluteningur.

sard/o *per* Sardiníubúi. **-a** frá Sardiníu. **S-io, S-ujo, S-lando** *ldf* Sardinía (ítölsk eyja sunnan Korsíku).

-onikso sardónyx.

Sardanapal/o *per* Sardanapal (Assýríukonungur).

sardel/o sardína, síld (í dósum), söltuð sardína.

sardi/o *ste* sardis. **-onikso** sardónyx.

sardin/o **1** sardína, síld (í olíu). **2 dýr** = **pilcardo**.

Sardini/o = **Sardlando**.

sardon/a háðskur. **-a rido** **1** kuldahlátur. **2 læk** krampabros.

sargas/o *gra* saragassóþang. **S-maró** *ldf* Þanghafið.

sari/o *inn* (indversk) kvenskikkja, sari.

sark/i *áhr* lúa, reyta (illgresi). **-ilo** hlújárn. **-indaĵo** illgresi (ft.). **el-i áhr** fjarlægja. **puŝ-ilo** arfajárn, arfaskafa.

sarkasm/o kaldhæðni, meinhæðni, hnýfilyrði. **-a** meinyrtur; kaldhæðinn, napuryrtur, napur.

sarkofag/o líkkista (úr steini), steinkista.

sarkokarp/o *gra* kjötaldin.

sarkom/o *læk* illkynjað bandvefsæxli, sarkmein. **-ozo** krabbamein.

sarkopsil/o *dýr* sandfló (*Sarcopsylla penetrans*).

sarkopt/o *dýr* kláðamaur (*Sarcoptes*). **-edoj** kláðamauraætt (*Sarcoptidæ*).

sarmat/o *sag* Sarmati. **S-io, S-ujo** Sarmatía, Sarmataland.

sarment/o *gra* vafteinungur; árssproti (á vínberjatré).

sarong/o malajapils.

Sart/o *ldf* Sardes (borg í Litlu-Asíu).

Sartr/o *bók* Sartre (Jean-Paul, franskur rithöfundur og heimspekingur).

sasafra/o *gra* amerískur lárviður (*Sassafras officinalis*).

Sasan/o *per* Sassan (Persakonungur). **-idoj** Sassansætt.

sat/a saddur, mettur. **-e** til saðningar. **-e da** meira en nóg af. **havi -e da** mettast af. **-i áhl** vera saddur.

-igi seðja, metta. **-iĝi** mettast, verða saddur. **ĝis-e** þangað til að maður er saddur, til leiða. **manĝi ĝis-e** éta sig saddan. **mal-a** ósaddur, svangur, hunguraður. **mal-i áhl** hungra, vera svangur; þrá. **mal-o** hungur, sultur. **mal-ego** sultur, hallæri. **mal-igi** svelta, láta svelta. **mal-iĝi** verða svangur. **mal-morti áhl** svelta í hel, svelta til bana, deyja úr sulti. **mal-striko** hungurverkfáll. **ne-igebla** óseðjandi. **super-igi** fódra of vel, troðfylla, ofseðja.

S.A.T. *inn* (skammstöfun) = **Sennacieca Asocio Tutmonda** Þjóðlausa alheimsfélagið. **-ano** S.A.T.-félagi.

satan/o djöfull, fjandi. **-a** djöfullegur.

Satan/o *bib kri* Satan. **-ismo** **1** djöfladýrkun. **2** óguðleiki; djöfulskapur.

satelit/o **1** *stj* tungl, fylgihnöttur. **2** leppriki. **3** fylgdarmaður; fylgifyskur, attaníoss. **-a** **1** lepp-. **2** fylgi-
art-o gervitungl.

satén/o atlask, satín. **ĉina -o** kinasilkí. **-a** **1** satín-, úr satíni. **2** gljá-, gljáfergður. **-eto** baðmullarsatín.

- sati/o inn** (um indverska ekkju) það að fórna sér á líkbáli manns síns.
Sati trú Sati (eiginkona Shíva).
satir/o 1 háðrit, skopkvæði. **2** háðleikur. **3** háð, spott, flimt. **-a** háðskur, hæðinn. **-isto** háðskáld, flimtari.
satiriaz/o læk sjúkleg kvensemi.
satirus/o 1 goð skógargoð, skógarpúki. **2** kvennabósi. **-a** skógargoða-, sem lýtur að skógargoðum.
satisfakci/o 1 nýy móðgunarbót. **2** kri friðþæging.
satrap/o 1 sag jarl (í Persalandi). **2** harðstjóri. **-io** jarlsdæmi.
satur/i áhr 1 (í efnafræði) metta. **2** fylla. **3** gegnvæta. **-ado** metnun. **-eco** metnun; fylli. **-iĝi 1** mettast. **2** verða fullur. **la -iĝa punkto** mettnarstig, það stig er eitt efni getur ekki drukkið meira í sig af öðru efni.
-ilo lofrakataeki. **-ita eöl** mettaður. **-punkto** mettnarstig. **super-i áhr 1** yfirmetta. **2** offylla.
sature/o gra sar (kryddjurt) (*Satureia*); sumarsar (*S. hortensis*); vetrarsar, fjallasar (*S. montana*).
Saturn/o 1 goð Satúrnus. **2** stj Satúrnus (reikistjarna). **-a 1** Satúrnusar-. **2** önglyndur. **-ismo læk** blýeitrun.
saturnali/oj inn Satúrnusarhátíð.
saturni/o dýr keisarafiðrildi (*Saturnia*).
Saudi-Arabi/o ldf = Saŭda Arabio.
Saul per Sál (konungur).
saŭc/o ídýfa, sósa. **-ujo** sósukanna.
Saŭda Arabi/o ldf Saudi-Arabía, Sádi-Arabía.
saŭdad/o ská saudade (portúgalskt orð sem merkir löngun til liðins tíma).
Saŭl/o per Sál (í Nýja testamentinu).
saŭn/o sána, gufubað (af finnsku tagi).
saŭr/o stg dýr eðla. **-ovostuloj** flugeðlur (*Saururæ*). **fiŝ-oj = iĥtiosaŭroj.**
saŭrkraŭt/o mat súrkál.
sav/i áhr trú frelsa, bjarga. **sin -i** losa sig, bjarga sér. **-o 1** frelsun, sáluhjálp. **2** björgun. **-a 1** björgunar-. **2** sáluhjálpar-, hjálpraðis-. **la S-a Armeo** Hjálpraðisherinn. **-ado** frelsun, björgun. **-anto 1** frelsari, bjargvættur. **2 la S-anto** Frelsarinn, Lausnarinn. **-ebla** frelsanlegur, bjarganlegur, frelsandi, bjargandi. **-iĝi 1** komast undan. **2** vera hólpinn. **-iĝo 1** björgun. **2** frelsun, lausn. **-ito** sá sem bjargað er, eftirlifandi. **S-onto** Messías. **antaŭ-i áhr** verja, varðveita. **for-i sin áhr** flýja burt. **for-iĝinto** flóttamaður. **for-iĝo** flótti. **ne-eble** óforbetranlega. **sen-a** úrræðalaus.
savan/o ldf gresja, steppa (í hitabeltislöndum).
savarin/o mat kringlótt kaka, hol í miðju.
savart/o eöl savart (mælieining fyrir tónbil).
Savojo/o ldf Savojo (hérað í Suðaustur-Frakklandi). **-a** frá Savoju, í Savoju. **-a brasiko** blöðrukál.
scen/o 1 leiksvið, sjónarsvið (= **scenejo**). **2** atriði (í leik), atburður. **3** vettvangur. **4** svið. **-a** leiksviðs-.
-aro sviðsetningarhandrit. **-aristo** sviðsetningarrithöfundur. **-ejo 1** leiksvið. **2** sjónarsvið, vettvangur.
antaŭ-ejo framsvið (= **proscenio**). **en-iĝi** búa til leiks. **en-igisto, sur-igisto** leikstjóri. **tabul-ejo** ferðaleiksvið.
sceptr/o 1 veldissproti. **2** konungsvald.
sci/i áhr 1 vita. **2** kunna. **-o** kunnátta; vitneskja, vitund. **laŭ mia -o** að því er ég best veit. **sen mia -o** án minnar vitundar. **-ado** kunnátta, skilningur. **-aĵo** upplýsingar. **-ema** forvitinn. **-eti (fornl.) áhr** gruna. **-igi** láta vita, fræða um, tilkynna. **-igo** vísbending, vitneskja, upplýsingar. **-iĝi** fá að vita, fréttu. **-inda** verður þess að vera vitaður. **-povi áhr** kunna. **-voli** langa að vita. **-vola** forvitinn, spurull. **-voleco** forvitni. **antaŭ-i áhr** vita fyrir. **antaŭ-igi** vara við; tilkynna fyrir fram. **ĉio-a, ĉio-anta** alvitur. **ek-i áhr** fá að vita. **mal-o** kunnáttuleysi. **multe-a** leikinn, fullfær, vel að sér. **ne-ado** fáfræði, það að vita ekki. **sen-o** fáfræði, kunnáttuleysi. **sen-a** fáfróður, kunnáttulaus. **sen-ulo** fáfróður maður. **povo-i áhr** kunna. **povo-o, povo-ado** kunnátta.
scienc/o vísindi, fræði. **-a** vísindalegur; vísinda-. **-ismo** vísindastefna. **-isto 1** vísindamaður. **2** vísindastefnumaður. **-ulo** vísindamaður. **pseŭdo-o** gervivísindi. **pseŭd-a** gervivísindalegur, gervivísinda-.
scil/o gra stjörnulilja (*Scilla*).
Scil/o goð Skylla.
scintil/i áhl eöl blika, leiftra, sindra. **-ometro** stj sindurtejlari.
Scipion/o per Skipió.

- scirp/o** = **skirpo**.
scit/o *per* Skýþi, Skýti. -a Skýþa-, Skýta-, skýþverskur. **S-io**, **S-ujo** *ldf* Skýþía.
sciur/o *dýr* íkorni (*Sciurus*). -**edoj** íkornaætt (*Sciuridae*). **flug-o** flugíkorni (*Petaurista*, *Sciuropterus*).
se mfr ef. - **eĉ**, **eĉ** - jafnvel þótt. - ... **nur** ... ef ... bara ... - **ne** ef svo er ekki. **ho** - Ó að.
seanc/o **1** *trú* miðilsfundur. **2** *fél* þingseta, samkoma. **3** *fag* fyrirseta. **4** *læk* lækningatími.
seb/o **1** tólg, mör, feiti. **2** *efn læk* = **sebumo** (einkum í samsettum orðum, t.d. -**oreo** flasa, væring (= **sebuma elflu**)). -a tólgar-, tólgakennður. -a **kandelo** tólgakerti. -i *áhr* smyrja með feiti. -**umo** *lfæ* fita, mör. -**uma** fitu-. -a **glando** fitukirtill. -a **kisto** fituæxli.
sebacat/o sebakat. -a **acido** sebaksýra, fitusýra.
sebast/o *dýr* karfi (*Sebastes*).
Sebastian/o *per* Sebastiánus.
Sebastopol/o *ldf* Sevastopol (hafnarborg á Krímskaga).
secesi/o *lög* fráskilnaður. **fari-on** ganga úr sambandi. **la Milito de S-o** borgarastyrjöldin í Bandaríkjunum (1861–65, sem leiddi af fráskilnaði 11 suðurríkjanna).
sed *mfr* en; heldur. -i *áhl* mæla á móti.
sed/o *gra* hnoðri (*Sedum*).
sedativ/a *læk* stillandi, róandi. -o róandi lyf (einnig -a **drogo**).
sediment/o *jar* **1** framburður (ár *o.p.u.l.*). **2** set, setlög. **3** *efn* undanlás, dreggjar. -a setlaga-. -i *áhl* mynda setlög. -i**ĝo** *efn* sökk; blóðsökk.
sefard/o *per* gyðingur frá Pýreneaskaga.
seg/i *áhr* saga. -**ado** sögun. -**aĵo** sag. -**ejo** sögunarstöð, sögunarverksmiðja. -**ilo** sög. **arĉ-ilo** bogasög. **laŭlonga-ilo** flettisög. **muzika-ilo** hljóðsög. **ronda-ilo** hjólsög. **senfina-ilo** bandsög. **trapeza-ilo** stingsög. -**ildenta** sagtenntur. -**isto** sagari, sögunarmaður. -**boko** sögunarbokki, sögunarbúkki. -**maŝino** vélsög. **bend-ilo** bandsög. **ĉen-ilo** keðjusög. **klin-ilo** stillisög. **man-ilo** stingsög.
segment/o **1** *stæ* sneið, hringsneið, geiri. **2** *dýr* liður (t.d. í ormi). -i *áhr* skera í sneiðar.
segregaci/o *fél* aðskilnaður.
seĝ/o stóll, sæti. **rezervi-on** panta sæti. **okupi-on de prezidanto** vera fundarstjóri, stýra fundi. **la Sankta S-o** páfastóllinn. -**eto** lítill stóll. **krom-o** aukastóll. **apog-o**, **brak-o** hægindastóll. **elĵet-o** *flu* slöngvistóll. **fald-o** samanbrjótanlegur stóll, kjaftastóll. **fek-o** hægðastóll. **ferdek-o** þilfarsstóll. **ĥor-o** kórbekkur. **kan-o** körfustóll. **klap-o** fellistóll. **kuŝ-o** legustóll. **lul-o** ruggustóll. **port-o** burðarstóll. **predik-o** prédikunarstóll, ræðustóll. **puf-o** setkista, púff. **rad-o** hjólastóll, ökustóll. **rul-o** hjólastóll, ökustóll. **tol-o** kjaftastóll.
seism/o = **sismo**.
sejn/o ádráttarnet, nót. -i *áhr* draga fyrir.
Sejn/o *ldf* Signa (fljót sem rennur gegnum París).
Sejšel/oj *ldf* Seychelles-eyjar.
sek/a **1** þurr. -a **vetero** þurrviðri. *transiri (rivereton) kun -aj piedoj*: komast þurrum fótum yfir (læk). *rigardi per -aj okuloj*: horfa á tárlausum augum, gráta þurrum tárur. -a **ŝampuo** *tæk* hárbvottaduft. -a **baterio** þurrrafhlaða. **2** þyrnkingslegur, leiðinlegur. **3** miskunnarlaus, blákaldur; kuldalegur. **4** smellur. -a **tuso** *læk* hóstakjöltur. -e þurrlega. -**aĵo** **1** þurrlendi. **2** þurr hlutur; þurr hluti; þurrt efni. -**eco** **1** þurrleiki. **2** þurrkur. -**ega** (um eyðimörk) þurr, regnlaus. -**igi** þurrka. -**iga** þurrkunar-. -**igejo** þurrkloft, þurrkherbergi. -**igilo** þurrkefni. -**igujo** *efn* þurrkofn. -**igrako** þurrkgrind. -**iĝi** þurrkast, þorna. **el-igi** þurrka upp. **el-iĝi** þorna upp. **mal-a** votur, blautur. **mal-aĵo** bleyta. **mal-eco** væta, raki. **mal-igi** væta. **tramal-iĝi** gegnblotna, verða gegnblautur. **velk-igi** sviða. **velk-iĝi** skrælna, sviðna.
sekal/o *gra* rúgur (*Secale (cereale)*). -**pano** rúgbrauð. -**faruno** rúgmjöl.
sekant/o *stæ* **1** sniðill, skurðlína (= **sekcanto**). **2** (í hornafræði) sekant.
sekc/i *áhr* **1** *lfæ* skera (líkamshluta). **2** *rúm* (um línu) skera. -o *hús* skurður, þverskurður. -**ado** uppskurður. -**aĵo** *læk* sneið (til rannsóknar í smásjá). -**anto** *stæ* sniðill, skurðlína. -**ilo** skurðarhnífur, líkskurðarhnífur. **de-i** *áhr* skafa, skera burt, nema út. **dis-i** *áhr* kryfja. **dis-ado** krufning. **dis-ejo** líkskurðarstofa, krufningarstofa. **du-i** *áhr* helminga, skipta í tvennt. **inter-i** *áhl* skerast. **inter-o** skurður (tveggja lína, gatna o.s.frv.). **vivo-i** *áhr* kvískera. **viv-ado** = **vivisekcio**.
secki/o **1** deild. **2** bálkur. **3** flokkur. -**estro** deildarstjóri. **blok-o** járnbrautarsvið.

sekestr/i = sekvestri.

sekoj/o = sekvojo.

sekreci/o *lfæ* brugg, útferð, fráskilnaður (efna í líkamanum), kirtlavessi. **interna -o** vakabrug. **-i áhr** gefa frá sér, skilja frá. **-ado** bruggun.

sekret/o leyndarmál, leyndardómur. **-a fél** leynilegur, hulinn, leyni-. **-a polico** leynilögregla. **en -a kunsido** (um þing) innan lokaðra dyra. **-a societo** leynifélagsskapur. **-e** leynilega, á laun. **-i áhl** fela leyndarmál, fela einkamál. **-aĵo** leyndarmál. **-eco** leyndardómur. **-ema** pukurslegur, pukursgjarn. **-igi** halda e-u leyndu. **en-igi** kynna (e-n) leyndardóm. **mal-igi** fleipra út úr sér. **pri-i áhr** halda (e-u) leyndu.

sekretari/o *sag* **1** ritari, skrifari. **2** ráðherra. **-a** skrifara-, ritara-. **-eco** ritaraembætti; ráðherraembætti. **-ejo** **1** ritarastofa. **2** ritaradeild. **-ino** kvenritari. **Ĝenerala S-o** framkvæmdastjóri, aðalritari.

sekretariat/o aðalskrifstofa, framkvæmdastjórn, framkvæmdanefnd.

sekretin/o *lif* sekretín.

seks/o **1** kyn; kynferði. **2** (ytri) kynfæri. **-a** kynferðis-, kynferðislegur, kyn-; æxlunar-. **-aj bezonoj** kynþörf. **-aj interrilatoj** kynmök. **-a vivo** kynlíf. **-aj perversoj** kynvillur. **-a malsano** kynsjúkdómur. **-eco** kynhvöt, kynferði. **-ilo** = **sekso** **2**. **-umi áhl** hafa samræði. **-ologo** kynsálfræðingur. **-ologio** kynsálfræði. **-allogo** kynhrif, kynþokki. **-ardo** eðlunarfýsn. **-atenco** lög nauðgun. **-kuniĝo** samræði, samfarir, kynmök. **-matura** kynþroskaður. **-matureco** kynþroski. **-urĝo** kynhvöt, æxlunarhvöt. **ambaŭ-a** tvíkynjaður, tvítóla. **in-a** kvenkyns-, kven-. **sam-ema** samkynhneigður, kynhverfur. **sen-a** kynlaus. **vir-a** karlkyns-, karl-.

seksagesim/o annar sunnudagur í níu vikna föstu.

sekst/o **1** *kap* hádegisbæn. **2** *tón* sexund.

sekstant/o *stj* sextant, sextungur.

sekt/o **1** sértrúarflokkur; sértrúarsöfnuður. **2** heimspekiflokkur. **-a** **1** sértrúarflokks-, trúflokkslegur. **2** sértrúarlegur, ófrjálslyndur. **-ano** sértrúarmaður. **-ismo** sértrúarstefna.

sektor/o *stæ her* **1** geiri. **2** hringgeiri. **3** *hag* svæði. **industria -o** iðnaðargeiri. **agrikultura -o** landbúnaðargeiri. **privata -o** einkageiri. **ŝtatigita -o** þjóðnýttur geiri.

sekular/a *sag* veraldlegur. **-igi** gera veraldlegan, gera upptækar (eignir klaustra eða kirkna) og leggja þær undir ríkið, taka undan kirkjunni, afkristna.

sekulariz/i gera upptækar (eignir klaustra og kirkna) og leggja þær undir ríkið, taka undan kirkjunni.

sekund/o **1** sekúnda. **2** *stæ* bogasekúnda.

sekundant/o einvígisvottur, fylgdarmaður til einvígis.

sekundar/a *vis efn rtæ* **1** annars flokks, auka-. **2** minni háttar. **3** *jar* miðlífs (= **mezozoika**).

sekur/a öruggur, óhultur. **-eco** **1** öruggleiki. **2** öryggi. **la Konsilio de S-eco** Öryggisráð. **-igi** gera öruggan, vernda. **-iga** öryggis-. **-iga klapo** öryggisloki. **-igilo** vartappi, öryggi.

sekv/i áhr **1** fylgja, fylgja eftir. **2** fylgjast með. **3** koma á eftir. **4** leiða af (= **el, de**). **5** hlýða. **-a** eftirfarandi; þar af leiðandi. **-e** þess vegna, þar af leiðandi; fyrir því. **-o** afleiðing. **-ado** **1** fylgd, eftirfylgd. **2** það að fylgjast með. **3** það að hlýða. **-aĵo læk** **1** framhald. **2** eftirköst. **-anta** **1** seinni, eftirfarandi. **2** næstur. **-anto** fylgjari; eftirmaður; fylgdarmaður. **-antaro** fylgdarlið. **-igi** **1** láta fylgja, láta elta. **2** enda á, orsaka, valda. **-osigno** spor. **inter-i sin** koma hver á eftir öðrum. **inter-ado de reĝoj** konungaerfð. **sen-a** þýðingarlaus, lítilvægur. **sin-o** röð. **sin-a** í röð, sem kemur hver eftir annan.

Sekvan/o = **Sejno**.

sekvenc/o **1** *tón* sekvensía, tónaröð. **2** *kvi* röð, samstæða.

sekvestr/i áhr kyrrsetja (fjármuni), leggja lögghald á. **-o** **1** kyrrsett eign. **2** *læk* lausabein, dautt bein laust í lifandi. **-ado** kyrrsetning, lögghald.

sekvoj/o *gra* kalifornísk rauðfura (*Sequoia sempervirens*).

sekvojadendr/o *gra* risafura (*Sequoia gigantea*).

sel/o **1** söðull. **2** hnakkur. **3** *ldf* fjallskarð. **4** *mat* hryggur. **5** *tón* (á fiðlu) stóll. **turka -o** *lfæ* dingulgróf (= **hipofiza foso**). **-i áhr** leggja söðul á, söðla, leggja hnakk á. **-isto** söðlari, söðlasmiður. **-oforma læk** söðullaga. **el-igi** kasta af hestbaki. **sen-igi** taka söðulinn af, taka hnakkinn af (e-m). **ŝarĝo-o** klyfsöðull.

selaginell/o *gra* mosajafni (*Selaginella*). **-acoj** mosajafnaætt (*Selaginellaceæ*).

selakt/o *mysa* (= **laktosero**).

selekt/i áhr *lif gra rtæ* velja, velja úr. **-ado** val, úrval. **natura -ado** *lif* náttúrulegt úrval. **-iva rtæ** bylgjunæmur. **-iveco** bylgjunæmi.

- selen/o** *efn* selen (*Se*). **-ato** selenat. **-ata acido** selensýra. **-ido** seleníð. **-ito** selenít. **-ĉelo** selensella.
Selen/o *her* Selene (í grískri goðafræði mánagyðjan, systir Helíosar).
Selters-akv/o ölkelduvatn, seltersvatn.
sem/i *áhr* **1** sá (sæði). **2** dreifa, sá, strá. **-o** **1** fræ, frækorn, sáð, sæði. **2** sáð, sæði (manna). **3** niðjar, afkomendur. **-a** sem lýtur að fræi, sæðis-, fræ-. **-ado** sáning. **-ero** frækorn. **-ilo** sáningarpoki. **-itaĵo** það sem sáð er. **-bedo** vermireitur, gróðrarreit, sáðbeður, sáðreit. **-dona** með sæði í. **-riĉa** fræríkur. **-ĝelo** fræbelgur. **-taŭga** sáningarbúinn. **-otempo** sáðtími. **dis-i** *áhr* útbreiða, dreifa. **pri-i** *áhr* **1** sá (t.d. akur). **2** dreifa víða. **nepri-ita** ósáinn. **pri-ado** sáning. **lun-o** mánafræ. **min-anto** skip til þess að leggja tundurdufl.
semafor/o *jár sig umf* **1** merkisstöng. **2** götuviti, umferðarljós. **3** ljósviti. **-i** *áhr sig flu* gefa merki.
semajn/o **1** vika. **2** virkir dagar. **la sankta S-o** dymbilvikan. **-a** viku-, vikulegur. **-ofino** vikulok, helgi.
duon-a sem er tvisvar í viku, hálfvikulegur. **buter-o** sprengivika.
semantik/o merkingarfræði.
Semel/o *god* Semele (ástkona Seifs).
semestr/o misseri. **-a** sexmánaðalegur, misseris-.
semi/ (alþjóðaforsteyti í merkingu hálf-), t.d. **-nomado** hálfhirðingi. **-vokalo** *mfr* hálfhljóð, hálfserhljóð.
-cirkla kanalo *lfæ* bogagöng, bogapípur.
semid/o *per* **1** semíti. **2** gyðingur. **-a** semískur, semítískur.
seminari/o **1** prestaskóli. **2** kennaraskóli. **3** málstofa.
semiologi/o *læk* sjúkdómseinkennafræði. **-a** sjúkdómseinkenna-.
Semiramis/o *per* Semiramis.
semol/o *mat* simyljugrjón.
semperviv/o *gra* **1** þekjulaukur (*Sempervivum tectorum*). **2** kóngulóarlaukur (*Sempervivum arachnoideum*).
sen *mfr* **1** án. **2** (með nafnhætti) án þess að. **3** (sem forskeyti, oftast með nafnorðstofni) -laus, t.d. **-ĉesa** látlaus. **-igi** svipta. **-iĝi** sviptast. **-eco** vöntun. Fleiri dæmi um **sen** sem forskeyti: **-homa** mannlaus.
-voja dezerto veglaus eyðimörk. **-karnaj fingroj** holdlausir fingur. **-ambicia** ómetorðagjarn. **-barta** skegglaus, óskeggjaður. **-ekzempla** dæmalaus, ódæmilegur. **-frukta** ávaxtalaus. **-funda** botnlaus; ástæðulaus.
-gusta smekklaus. **-korpa** ólíkamlegur, líkamalaus. **-lima** takmarkalaus, ótakmarkaður. **-makula** flekklaus, óflekkaður. **-materia** andlegur. **-partia** óhlutdrægur. **-pasia** ástríðulaus. **-senca** vitlaus, heimskulegur. Leyfilegt er að mynda nafnorð, sagnir o.s.frv. af þessum orðum, t.d. **-sencaĵo** vitleysa. **-haŭtigi** flá.
sen/o *inn* sen (1/100 jen).
sena/o senna.
senat/o **1** öldungadeild, efri deild (þings). **2** *sag* (há Rómverjum) öldungaráð. **-a** öldungadeildar-. **-ano** **1** öldungadeildarþingmaður. **2** öldungaráðsmaður. **-ejo** **1** málstofa öldungadeildar. **2** málstofa öldungaráðs.
seno/o **1** meaning, merking. **2** *stæ* stefna. **3** *tæk* átt. **-oriĉa** tjáningarríkur, blæbrigðaríkur. **-oturno** orðaleikur. **du-a** tvíræður. **duba-a** tvíræður, vafasamur. **kontraŭ-o** skökk merking, röng þýðing. **kontraŭ-** á móti stefnu. **sen-a** marklaus, vitlaus. **sen-aĵo** endileysa, bull, markleysa. **unu-a** **1** ótvíræður. **2** í eina átt; einstefnu-.
send/i *áhr* *bib tæk* senda; láta fara. **-i por** senda eftir, láta sækja. **-o** sending. **-adi** *áhr* senda oft, vera ævinlega að senda. **-ado** það að senda stöðugt, sending. **-aĵo** vörusending; orðsending; bréf, pakki. **-ilo** *fja* útv sendir. **-into** sendandi. **-ito** *lög* **1** sendiboði, sendimaður. **2** erindreki. **-elspezoj**, **-okosto** flutningsgjöld, burðargjald. **-oricevilo** sambyggt sendi- og viðtæki. **-ostacio** *fja* sendistöð. **al-i** *áhr* hjálleggja. **al-ita** hjálagður, sem hér með fylgir. **dis-i** *áhr* **1** dreifa. **2** *fja* útvarpa, senda út. **dis-o** **1** dreifing. **2** sending. **dis-ilo** útvarpssendir. **el-i** *áhr* *eðl* **1** senda út. **2** senda frá sér, gefa frá sér. **for-i** *áhr* senda brott. **for-o** brottsending. **re-i** *áhr* **1** endursenda. **2** endurspegl. **re-a pronomo** = **refleksivo**. **trans-i** *áhr* *eðl* **1** senda áfram, framsenda. **2** senda út dagskrá. **tele-i** *áhr* sjónvarpa (e-u).
seneci/o *gra* krossgras (*Senecio*).
Senegal/o *ldf* **1** Senegalfljót. **2** Senegal (ríkið). **-io** Senegal. **-ia** senegalskur. **-iano** Senegali.
Senek/o *per* Seneca (rómværskur heimspekingur).
seneskal/o *inn* (á miðöldum) **1** heimilisbústjóri (höfðingja). **2** yfirdómari.
senil/a *lfe* elliaer. **-a demencio** elliglöp. **-eco** ellihrumleiki. **-iĝo** ellihörnun.
senjor/o *sag* **1** lénsdrottinn. **2** valdsmaður. **-eco** herradómur.
sennor/a frú.

sens/o skilningarvit. **-a 1** tilfinninganæmur. **2** skynjunar-. **-i áhr** finna, skynja. **-aĵo** tilfinning, skynjun. **-ebla** greinilegur, skynjanlegur. **-ismo** *hei* munaðarhyggja. **-iva** viðkvæmur. **-iveco** viðkvæmni. **-ama** nautnafullur. **-ometrio** skynjunarmælingar. **-organo** skynfæri. **ne-iva** óviðkvæmur. **ne-ivigi** deyfja. **super-eca** hjáskynjunar-.

sensac/o *hei* skynhrif.

sensaci/o hugaræsing, sensasjón. **-a** æsandi, sem vekur mikla athygli.

sensitiv/o *gra* viðkvæmnisjurt.

sensor/a *lfe* skynjunar-.

sensori/o *lfe* meðvitund; skynjunarsvið heilans.

sensualism/o munaðarhyggja.

sent/i áhr 1 finna; finna til, kenna. **2** skynja. **sin -i** finnast, þykjast vera; vera; líða (óp.). **-u vin tute kiel hejme: vertu eins og heima hjá þér. -o 1** tilfinning. **2** skilningarvit. **-a** skynjandi; tilfinningar-. **-ebla** tilfinnanlegur; skynjanlegur. **-ema** tilfinninganæmur (*ath.* í stað -ema má nota -iva vegna þess að **sentema** getur verið **sen-tema**). **-emo, -emeco** tilfinninganæmi. **-igi** láta kenna. **-iva** *vís tæk* næmur, tilfinninganæmur; viðkvæmur. **-iveco** *lif eðl* tilfinninganæmi, næmi; viðkvæmni. **-ivigi** gera viðkvæman. **-umo** skilningarvit. **antaŭ-i áhr** skynja fyrirfram. **antaŭ-o** hugboð. **ek-i áhr** verða var við; skynja; finna skyndilega. **kun-o** samhygd. **ne-ebla** óskynjanlegur. **ne-ema** óhugðnæmur. **sen-a** tilfinningarlaus. **tro-ema** of viðkvæmur. **-ofenda** óþægilegur, hneykslanlegur. **flar-i áhr** þefja, finna lykt af (e-u). **flar-o** þefur. **prem-a** þjakandi. **tiklo-ema** sem kitlar. **esti tiklo-ema** kitla (óp.). **veter-ema** næmur fyrir veðri.

sentenc/o spakmæli. **La S-oj de Salomono** Orðskviðir Salómóns.

Sent-Helen/o *ldf* = **Sankta-Helena**.

sentimental/a tilfinninganæmur, teprulega viðkvæmur, volgurslegur, væminn. **-eco** klökkvi, væmni.

sentinel/o *ská* varðmaður.

Sent-Kit-Nevis/o *ldf* = **Sent-Kristofo kaj Neviso**.

Sent-Kristofo kaj Nevis/o *ldf* Sankti Kristófer og Nevis.

Sent-Luci/o *ldf* Sankti Lúsía.

Sent-Piero kaj Mikelon/o *ldf* Sankti Pierre og Miquelon.

Sent-Vincento kaj la Grenadin/oj *ldf* Sankti Vinsent og Grenadíneyjar.

sep sjö. **-a** sjöundi. **-e** í sjöunda lagi. **-o** sjö (**-o da**). **-obla** sjöfaldur. **-oble** sjö sinnum. **-ono** sjöundi hluti. **-opo** septett. **-ope** sjö saman. **-cent** sjö hundruð. **-centa** sjöhundraðasti. **-dek** sjöttíu. **-deka** sjötugasti. **-dekjarulo** sjötugur maður. **-dekoble** sjöttíu sinnum. **-foje** sjö sinnum. **dek** - sautján, seytján. **dek-** -a sautjándi, seytjándi. **-jara** sjö ára (gamall); sem stendur í sjö ár. **-dekjara** sjötugur. **ĉiu-jara** sem gerist sjöunda hvert ár.

sepal/o *gra* bikarblað.

separ/i áhr skilja (að borði og sæng). **-o lög** hjónaskilnaður (að borði og sæng).

separatism/o *fél* aðskilnaðarstefna.

separe/o *nýy* klefi (í krá, veitingahúsi o.s.frv.).

sepi/o 1 *dýr* smokkfiskur, blekfiskur (*Sepia*). **2** gulbrúnn litur, sepja. **-aĵo** sepjuteikning.

sepiolit/o merskúm, sæfrouð (= **maršaŭmo**).

seps/a 1 rotnunar-. **2** blóðeitrunar-. **-eco** rotnun, blóðeitrun. **-emio** blóðígerð. **anti-o, kontraŭ-o** sóttþreinsun, dauðþreinsun, rotvernd. **anti-i áhr** sóttþreinsa. **anti-a** sóttþreinsunar-, rotverjandi. **sen-a** dauðþreinsaður.

sept/o 1 skipt. **2** *tæk* þil, skilrúm. **la naza -o** nasaskipt. **-i áhr** skipta.

septembr/o september, septembermánuður.

septet/o tónsmíð fyrir sjö hljóðfæri eða raddir, septett.

septim/o 1 *tón* sjöund. **2** *íþr* bragð í skyldingum.

Septuagint/o *inn* sjöttíumannaþýðing gamla testamentisins á grísku, septúaginta.

sepult/i áhr grefta. **-o, -ado** greftun. **-ejo** greftunarstaður. **-entreprenisto** útfararstjóri.

ser/o *lif* blóðvatn, sermi, vari. **-a** blóðvatns-. **-aĵo** úr, vessi. **-umo** *læk* sermi. **-ologio** blóðvatnsfræði. **-umologio** sermifræði. **-odiagnozo** sjúkdómsgreining vegna blóðvatns. **-oterapio** blóðvatnslækning.

seraf/o seraf. **-a** himneskur.

serajl/o 1 höll (Tyrkjasoldáns). **2** kvennabúr.

serak/o ísborg, jökulhella sem sprungið hefur fram.

- Serap/o** *bib goð kri* Serapis. **-ejo** Serapishof (á Egyptalandi).
- seratul/o** *gra* (garðblóm) (*Serratula*); engjaskúfur (*S. tinctoria*).
- serb/o** *per* Serbi. **-a** serbneskur. **S-io, S-ujo** *ldf* Serbía.
- serĉ/i** *áhr* **1** leita, leita að. **2** stefna, halda, stýra. **3** sækja. **-o, -ado** leit. **-anto** leitandi, leitarmaður.
- ateco** vinsældir. **-ilo** *tæk* kíkir (á stjörnukíki eða ljósmyndavél). **ek-i** *áhr* fara að leita. **el-i** *áhr* komast fyrir, grafa upp. **el-ado** eftirgrennslan. **pri-i** *áhr* leita, leita á, rannsaka. **re-i** *áhr* gera rannsókn á. **tra-i** *áhr* **lög** **1** leita, leita á. **2** leita vandlega, rannsaka. **tra-o** húsleit.
- seren/a** **1** heiður, heiðbjartur. **2** rólegur, kyrrlátur. **-eco** **1** rósemi, ró. **2** **Via S-eco** yðar hátígn. **-igi** hugga, sefa, spekja. **-iĝi** **1** skýrast. **2** létta til. **mal-a** **1** truflaður, órólegur. **2** þungur. **mal-igi** trufla, æsa.
- serenad/o** *tón* aftanóður, mansöngur (undir glugga).
- serĝ/o** sléttur og sterkur ullardúkur.
- serĝent/o** liðþjálfí, undirforingi. **ĉef-o** yfirliðþjálfí.
- seri/o** *stæ rtæ efn* **1** röð, flokkur, deild. **2** mengi. **3** *lþr* umferð (í leik). **-a** rað-.
- serioz/a** alvarlegur. **-e** alvarlega, í alvöru. **-aĵo** alvarlegt mál. **-eco** alvara. **mal-a** hégómlegur, hverflyndur, léttúðugur. **mal-eco** hégómi, léttúð.
- seroz/o** *lfæ* úrhimna, vessað. **-aĵo** vessaúttferð, vessi.
- serp/o** trjáklippur, garðskæri. **-eto** sniðill.
- serpent/o** **1** *dýr* höggormur, snákur. **2** illgjarn maður. **3** Satan. **4** *tón* serpent (blásturshljóðfæri). **-oj** snákar (*Ophidia serpentes*). **-a** **1** höggormslegur. **2** bugðóttur. **-i** *áhl*, **-umi** hlykkjast, bugðast. **-ologo** höggormafraðingur. **-ologio** höggormafraði. **-forma** krókóttur, bugðóttur. **koral-o** kóralslanga (*Elaps corallinus*). **mar-o** marsnákur, sæskrímsli. **paper-o** pappírsormur. **son-o** skellinaðra.
- serpentari/o** **1** snákarót. **2** *dýr* trönugammur (*Serpentarius serpentarius*).
- serpente/o** *ste* slöngusteinn.
- serpigin/a** *læk* skriðandi, skriðull. **-a ulcero** skriðsár.
- serpil/o** *gra* villiblóðberg (*Thymus serpyllum*).
- serum/o** *læk* s. **sero**.
- serur/o** **1** skrá, lás. **2** byssulás. **-isto** lásasmiður, skráasmiður. **-lango** loka. **-truo** skráargat. **pend-o** hengilás. **risorta -o** smellilás, hrökkulás.
- serv/i** *áhl* **1** þjóna, vinna (e-m). **2** gera greiða. **3** vera notaður, vera nothæfur (til = **por**). **4** ganga um beina. **-o** *hag* **1** þjónusta. **2** greiði. **je via -o** (ég stend) þér til reiðu. **-ado** þjónusta. **-anto** þjónn. **-ema** eftirtektarsamur, vinveittur, greiðvikinn, þjónustusamur. **-isto** þjónn, vinnumaður. **-istaro** þjónustufólk. **-istino** þjónustustúlka, þjónustumær, þerna. **-obesto** húsdýr. **-obubo** káetuþjónn, þjónustusveinn. **-odaŭro** þjónustuár, embættisaldur. **-odeva** skuldbundinn. **-oloko** þjónustustaða. **-osoldato** liðsforingjaþjónn. **en-igi** láta þjóna. **sin en-igi** fá starf sem þjónn, fara í þjónustu. **kontraŭ-o, re-o** þakkarskuld. **mem-ejo** kjörbúð. **pri-i** *áhr* helga sig (e-m). **aŭto-o, aŭto-ejo** bensinstöð (með smurstöð og þvottastöð). **Di-o** guðþjónusta. **lerno-i** *áhl* vera lærlingur (**ĉe** = hjá). **lerno-ado** lærlingstími, iðnnám. **libro-o** bókaþjónusta. **milit-i** *áhl* vera í herþjónustu. **milit-o** herþjónusta. **signal-o** merkjasendingalið. **tag-o** daglaunavinna; dagsverk.
- serval/o** *dýr* tígrisköttur (villiköttur frá Afríku) (*Felis serval*).
- servic/o** borðbúnaður. **-oŝranko** borðbúnaðarskápur.
- servil/a** *ská* þrællyndur.
- servitud/o** *lög* ítak, kvöð.
- servut/o** *sag* **1** ánauð, ófrelsi. **2** vinnukvöð, nauðungarvinna. **-a** ánauðugur, ánauðar-. **-i** *áhl* inna af hendi vinnukvöð. **-eco** *sag* þrældómur, ánauð. **-ulo** þræll.
- ses** sex. **-a** sjötti. **-e** í sjötta lagi. **-o** **1** sexa. **2** hálf tylft, sex manna flokkur. **-obla** sexfaldur. **-oble** sex sinnum. **-ono** sjötti hluti, sjötti partur. **-opo** sex manna flokkur, sex manna hópur. **-cent** sex hundruð. **-dek** sextíu. **-deka** sextugasti. **dek** - sextán. **dek-** **-a** sextándi. **-foje** sex sinnum. **-jara** sex ára (gamall). **-dekjara** sextugur.
- sesi/o** *lög* (þing)fundur, seta.
- sesil/a** *gra* stilklaus; (um fræni) stilslaust.
- seskvi/- efn** eins og hálf.
- sesterc/o** *sag* sestertíus (rómværsk mynt).
- sesterci/o** *sag* sestertíum (= 1000 sestercoj).

- sestet/o** *tón* sextett.
- Set/o** *bib* Set (þriðji sonur Adams og Evu).
- seter/o** fugla(veiði)hundur.
- settlement/o** nýlenda.
- seton/o** *læk* hanki.
- Seul/o** *ldf* Seoul (höfuðborg Suður-Kóreu).
- sever/a** **1** strangur. **2** harður. **3** krappur. -e stranglega, harðlega, með hörku. -o, -eco harka. **mal-a** **1** vægur, þolinmóður. **2** mildur.
- Sevil/o** *ldf* Sevilla (borg á Spáni).
- sevrug/o** *dýr* stjörnustyrja (*Acipenser stellatus*).
- sezam/o** *gra* sesam (*Sesamum*). -o**ido** *lfæ* grjónbein.
- sezon/o** **1** árstíð. **2** tími. -a árstíða-, reglubundinn eftir árstíðum. **ĉef-o** aðaltími, aðalannatími. **ekster-a** ótímabær.
- sfacel/o** *læk* ofhyldgun.
- sfagn/o** *gra* barnamosi, hvítmosi (*Sphagnum*).
- sfeg/o** *dýr* holugeitungur (*Sphex*) (= **rabvespo**).
- sfenisk/o** *dýr* mörgæs (*Spheniscus*). -o**formaj** mörgæsaaætt (*Sphenisciformes*).
- sfenodont/o** *dýr* ranakolla (*Sphenodon*).
- sfenoid/o** *lfæ* fleygbein.
- sfer/o** **1** *stæ* hnöttur, kúla. **2** verksvið, svið. **3** *stj* himinhvolf. -a hnattlaga, hnöttóttur. -eco hnattlögung, hnattmyndun. -o**ido** *stæ* kúlulíki. -o**metro** míkromælir. **duon-o** hálfhnöttur, hálfkúla.
- sfigm/o** *læk* æðarslag (= **pulso**). -o**grafo** æðarslagsritunartæki. -o**grafio** æðarslagsritun. -o**manometro** blóðþrýstingsmælir.
- sfigng/o** *dýr* kóngafiðrildi, kvöldfiðrildi (*Sphinx*). -o**doj** kóngafiðrildaætt (*Sphingidae*).
- sfinks/o** **1** sfínx, meyljón, finngákn. **2** óræður maður. -a meyljóns-, eins og sfínx.
- sfinkter/o** *lfæ* lokvöðvi.
- si** *mfr* **1** (afturbeygða fornafnið) sig, sér. **2** hvor annan, hver annan. **3** (í andlagsfalli sem forskeyti) sjálf(s)- (= **mem-**), t.d. *singarda*, *sindona*, *sinregado*. -a **1** sinn. **2** eigin. -a**ĵo** það sem hann (hún) á, það sem þeir eiga. -a**tempe** á sínum tíma.
- si** *tón* sí, H.
- sial/o** *læk* **1** munnvatn. **2** (sem forskeyti) munnvatns-. -o**gena** sem veldur munnvatni. -o**oreo** munnvatnsrennsli um of, vatnsspýtingur.
- Siam/o** *ldf* Siam (nú = **Tajlando**). -a **1** síamskur. **2** -a**ĵ gemeloj** samvaxnir tvíburar.
- sibarit/o** sælkeri, munaðarseggur, nautnaseggur. -a munaðargjarn, sællífur, sællífis-. -ismo munaðargirmi, sællífi.
- Siberi/o** *ldf* Síbería. -a Síberíu-. -ano Síberíubúi.
- sibil/o** vólva, síbylla. -a síbyllu-, spákonulegur, spádóms-, spákonu-.
- sibl/i** *áhl* hvæsa, hvása; snarka. -a blístrandí, blísturs-. -o, -ado hvæs, blástur, blístur. -a**ĵo** blásturshljóð (= **sibla litero**).
- Sicili/o** *ldf* Sikiley (stór eyja sunnan Ítalíuskaga). -a sikileyskur. -ano Sikileyingur.
- sid/i** *áhl* **1** sitja. **2** hvíla. **3** vera (staddur). **4** (um föt) **bone -i**: fara vel. **malbone -i** fara illa. -o seta, það að sitja. *havi bonan -on sur la selo*: fara vel á hesti. -a setu-; sitjandi. -a**ĉi** *áhl* sitja letilega, sitja klunnalega. -ado **1** það að sitja lengi. **2** það að sitja fyrir. -anta *gra* **1** sitjandi, sem situr. **2** stilklaus. -ejo sæti; bækistöð. -ema kyrrsetu-. -igi setja. -i**ĝi** setjast. -i**ĝo** það að setjast. -loko sæti. -vango rasskinn. al-i *áhl* sitja við. al-i**ĝi** setjast við hliðina á. du-a tveggja manna, sem tveir geta setið í. ek-i *áhl* setjast. kontraŭe-a *gra* (um blöð o.þ.u.l.) gagnstæður. kun-i *áhl* sitja á fundi, koma saman, halda fund. kun-o fundur. re-i**ĝi** setjast aftur. unu-a eins manns, sem aðeins einn getur setið í. forno-isto, hejmo-ulo innisetumaður. kalkan-i *áhl* sitja á hækjum sér. konduk-o ökussess. laborkun-o ráðstefna.
- sider/a** *stj* stjörnu-, stjarn-, stjarnbundinn. -a jaro stjörnuár. -a tago stjörnudagur.
- siderit/o** *ste* járnspat.
- Sidnej/o** *ldf* Sydney (borg í Ástralíu).
- Sidon/o** = **Cidono**.

sieg/i áhr 1 sitja um, setjast um (vígi). **2** þyrpast utan um. **-o** umsát. *meti sieĝon antaŭ*: setjast um. **levi -on** létta umsát. **-a** umsátar-, umsáturs-. **-ostato** lög umsátursástand. **ĉirkaŭ-i áhr** sitja um. **ek-i áhr** fara að hersejta.

sien/o *efn* sienujörð.

Sien/o *ldf* Síena (borg á Ítalíu).

sienit/o *ste* sýení.

Sieraleon/o *ldf* Sierra Leóne. **-a** sierraleónskur. **-ano** Sierra-Leónebúi.

siest/o miðdegishvöld. **-i áhl** fá sér hádegislúr.

sifilis/o sýfilis, sárásótt. **-a** sárásóttar-. **anti-a, kontraŭ-a** gegn sárásótt.

sifon/o 1 sogpípa, sogari. **2** sogflaska. **-i áhr** sjúga upp með sogara, soga, flytja til með sogara. **-forma** *tæk* eins og sogari.

sigel/o 1 innsigli. **2** innsiglishringur. **-a** innsiglis-. **-i áhr** innsigla. **-ado** innsiglungur. **-ilo** innsiglishringur, signet. **dis-i áhr, mal-i áhr** brjóta innsigli á, brjóta upp. *mal-i ies lipojn*: opna munninn á e-m. **-fermi áhr** loka með innsigli. **-ringo** innsiglishringur. **-vakso** lakk. **Salamon-o** *gra* salómonsinnsigli.

Sigfrid/o *per* Sigfríður.

Sigismond/o *per* Sigmundur.

sigl/o *mfr* upphafsþókstafur; hraðskriftartákn.

sigma *mfr* sigma, 18. bókstafur gríska stafrófsins (Σ, σ, ς).

sigmoid/o *lfæ* bugaristill.

Sigmund/o *per* Sigmundur.

sign/o 1 merki, tákn. **2** einkenni, mark. **3** bending. **-i áhr 1** benda á; láta í ljós. **2** merkja, gefa merki. **-ado** bending. **-aro 1** merkjakerfi. **2** einkenni (ft.). **-eto** merki (yfir staf). **-ilo 1** spilapeningur. **2** stefnumerki, leiðarmerki. **antaŭ-o** fyrirboði. **krom-o 1** merki (yfir staf). **2** formerki. **post-o, poste-o** merki, verksummerki. **super-o** yfirsett stafmerki (punktur, broddur *o.s.frv.*). **ĉu-o, demando-o** spurningarmerki. **figro-o** fingramerki, fingrahreyfing. **kap-o** höfuðhneiging. **kap-i áhl** kinka kolla. **kri-o** upphrópunarmerki. **kruco-o** krossmark. **kruco-i áhr** krossa. **kruco-i sin** krossa sig, signa sig. **lim-o** landamerki. **man-i áhl** veifa hendinni; benda. **memor-o** minni, minnimerki. **ondo-o** bylgja, tilda (~). **paĝo-o** bókmerki. **pied-o** spor, fótspor. **prem-o** eftirmynd, mót (í mýkra efni). **pruvo-o** sönnunarmerki. **radik-o** *stæ* rötarmarki (√). **ŝultro-oj** axla(r)skúfur (á einkennisbúningi). **venko-o** sigurmerki.

signal/o *sjó ldm* merki, bending; fyrirskipun (með merki). **-a** merkja-, bendingar-. **-i áhr** gefa merki um. **-ado** merkjasending. **-aro** merkjakerfi. **-ejo 1** merkjastöð (við járnbraut). **2** merkjaturm (við hafid). **-isto** merkjamaður. **-izi** setja upp merkjakerfi, veita merki. **avert-o** viðvörunarmerki. **lum-oj** umferðarljós, ljósmerki. **vek-o** merki til fótferðar, morgunlúður. **vok-o fja útv 1** hringingarmarki. **2** kallmerki.

signatur/o undirskrift. **-i áhl** undirrita.

signif/i áhr þýða, merkja, tákna. **-o** þýðing, merking. **-a** merkur, merkingarmikill. **-oplena** marktækur, þýðingarmikill, mikilvægur. **du-a** tvíræður. **multe-a** merkingarmikill. **sen-a 1** ótækur, innantómur. **2** þýðingarlaus, ómerkilegur, smávægilegur. **unu-a** sem hefur ekki nema eina merkingu.

signifik/a *stæ* töl marktækur, markverður. **-a cifero** marktækur tölustafur. **-a diferenco** töl marktækur munur.

Siĥem/o = **Ŝĥemo**.

sik/o *trú* sikhi.

sikari/o leigumórðingi, flugumaður.

Sikim/o *ldf* Sikkim (furstadæmi á Norður-Indlandi).

sikl/o *inn* sikill.

sikomor/o *gra* síkamóra, mórberjatré (*Ficus sycomorus*).

Sikst/o *per* Sixtus.

sil/o *bún* gryfja (til að geyma í garðávexti, korn, súrhey o.fl.), turnhlaða, geymsluturn. **en-igi** setja í gryfju, setja í geymsluturn.

silab/o *mfr* *hlj* atkvæði, samstafa. **-a** atkvæðis-, samstöfu-, atkvæður, samstöfulegur. **-i áhr** skipta í samstöfu, bera fram samstöfu fyrir samstöfu. **-aro** samstöfukerfi. **-iga** atkvæður. **-olimo** samstöfuskipting.

silan/o *efn* sílan.

silen/o *gra* hjartagrass (*Silene*).

- Silen/o** *god* Sílenos (guð sem ól upp Díónýsos).
- silent/i** *áhl* þegja, vera kyrr. **-o** þögn, kyrrð. **-a** þögull, þegjandi, hljóður. **-e** hljóðlega, þegjandi. **-ado** þögn. **-ema** þagmælskur, fámáll. **-igi** þagga niður í. **-igilo** **1** hljóðdeyfir. **2** hljóðkútur, hljóðdunkur. **-igi** þagna. **pri-i** *áhr* leiða (e-ð) hjá sér. **duon-o** *tón* hálfnotuþögn. **kvaron-o** *tón* fjórðungsnótuþögn. **plen-o** *tón* heilnótuþögn.
- sileps/o** *áhl* ósamræmi í tölu.
- Silezi/o** *ldf* Slesía (hérað í Mið-Evrópu). **-a** frá Slesíu, í Slesíu, Slesíu-.
- silf/o** **1** *god* loftandi. **2** *dýr* hræbjalla (*Silpha*). **-idoj** hræbjölluætt (*Silphidae*). **-ino** *god* loftdís.
- silic/o** = **siliko** **3**.
- silici/o** *efn* silisíum, kísill (*Si*). **-ido** kísilmálmur.
- silik/o** **1** *ste* tinna, tinnusteinn. **2** steinn. **3** *efn* kvarssteinar, kísilsteinar. **-ato** silíkat. **-ata** **acido** kísilsýra.
- ozo** kísillunga.
- silikon/o** kísiljörð, barnamold.
- silikv/o** *gra* **1** skálpur. **2** (*fornl.*) belgur, ertnabelgur.
- silk/o** silki. **-a** **1** silki-, úr silki. **2** gljáandi, mjúkur, silkimjúkur. **-aĵoj** silkivörur. **-eca** sem líkist silki.
- raŭpo** silkiormur. **art-o** gervisilki. **flok-o** úrgangssilki, efni ofið úr úrgangssilki.
- silogism/o** afályktun, ályktun. **-i** *áhl* álykta, draga rökrétta ályktun.
- siluet/o** **1** útlínur. **2** skuggamynd; klippimynd, útlínumynd, hliðarmynd. **-igi** bera við.
- silur/o** *dýr* fengrani, leirgedda (*Silurus*). **-edoj** leirgedduætt (*Siluridae*).
- siluri/o** *jar* **1** silúr. **2** silúrjarðlög.
- Silvestr/o** *per* Sylvester. **-a** **vespero** gamlaárskvöld.
- silvi/o** *dýr* söngvari (fugl) (*Sylvia*). **-edoj** söngvaraætt (*Sylvidae*). **ĝarden-o** *dýr* garðasöngvari (*Sylvia borin*).
- silvikultur/o** *lfæ* skógrækt.
- simbiot/o** *dýr* samlífi.
- simbioz/o** *gra* *dýr* samlífi, sambýli. **-a** samlífis-, sambýlis-.
- simbol/o** **1** *tæk* tákni, ímynd. **2** *trú* trúarjátning, játningarrit. **-a** táknrænn, táknelgur, táknbúinn. **-i** *áhr* tákna, þýða. **-aro** táknmál, táknaöfn. **-igi** (ion per io) tákna (e-ð með e-u). **-iko** játningafræði, líkingamál, táknafræði. **-ismo** *fag* bók tákna myndastefna. **-isto** tákna myndastefna (stefnu)maður.
- simens/o** *eðl* *rtæ* símens (rafleiðnieining).
- Simeon/o** *per* Simeon.
- simetri/o** **1** *fag* samsvörun. **2** = **simetrico**. **-a** *stæ* samsvarandi, samhverfur, tvíhverfur. **-eco** tvíhorf, samhverfa. **ne-a** ósamhverfur.
- simfit/o** *gra* valurt (garðblóm, notað til lækninga) (*Symphytum*).
- simfiz/o** *lfæ* samvöxtur, samgróning, sambryskja.
- simfoni/o** sínfónía. **-a** sínfóníu-.
- simi/o** *dýr* api. **-oj** apaættkvísl (*Simiæ*). **-a** apa-, apakenndur. **-i** *áhr* apa. **-eska** líkur öpum. **pra-oj**, **duon-oj** frumapar (*Prosimiæ*). **blek-o** öskurapi.
- simil/a** **1** líkur, svipaður, eins og. **2** slíkur. **3** *stæ* aljafn, eins. **-e** **1** á líkan hátt. **2** eins, á sama hátt. **-i** *áhr* vera líkur, líkjast. **-aĵo** *bib* **1** líking. **2** dæmisaga. **-eco** líking; jöfnuður, svipur. **-igi** líkja. **-igi** verða líkur, líkjast. **-ulo** tvífari. **mal-a** ólíkur. **mal-eco** mismunur, andstaða. **sen-a** einstakur í sinni röð; óviðjafnanlegur. **ver-eco** líkindi.
- Simon/o** *per* Símon. - **-Petro** Símon Pétur.
- simoni/o** *kri* símonska.
- Simonid/o** *per* Símonídes (forngrískt skáld).
- simpat/o** *lfæ* hnoðataugakerfi. **-a** hnoðataugakerfis-. **-ektomio** hnoðataugaúrnám.
- simpati/o** samúð, samhugur, samhygð. **-a** *læk* geðþekkur, geðfelldur; samúðar-. **-e** með samúð. **-i** *áhl* vera hliðhollur; fella sig vel (**kun** = við), finna til (**kun** = með). **mal-o** andúð.
- simpl/a** *hag* **1** einfaldur, óbrotinn. **2** ekki nema, blátt áfram. **3** **-aj** **interezoj** vextir. **4** auðtrúa, barnalegur, talhlýðinn, einfaldur. **5** *gra* ósamsettur. **-e** **1** blátt áfram. **2** viðhafnarlaust; yfirlætislaust. **3** bara; hreint og beint. **4** einfaldlega. **-eco** **1** einfaldni; einfaldleiki. **2** hispursleysi. **-ulo** einfaldningur. **-igi** einfalda. **mal-a** **1** snúinn, flókinn. **2** samsettur.

- Simplon/o** *ldf* Simplonskarð (í Ölpunum).
simpodi/o *gra* frjóangakeðja.
simpozi/o **1** samdrykkja. **2** (fámennt) fræðimannaþing. **3** faggreinasafn.
simptom/o **1** *læk* sjúkdómseinkenni. **2** einkenni. **-a** einkennandi, einkennis-. **-aro** öll einkenni (sjúkdóms).
-ologio sjúkdómseinkennafræði.
simul/i *áhr læk* gera sér upp (veikindi *o.p.u.l.*). **-ado** uppgerð. **-ant(in)o** sá (sú) sem gerir sér upp veiki.
simuli/o *dýr* mývargur (*Simulium*).
simultan/a samtímis-, samstundis-.
simun/o = **samumo**.
sin/o kelta, kjalta, skaut, fang, barmur.
sinagog/o **1** samkunda. **2** samkunduhús (gyðinga).
Sinaj/o **1** *ldf* Sínaískagi. **2** *bib* Sínaíþjall.
sinap/o *gra* mustarðstré, mustarður (*Sinapis*); hvítur mustarður (*Sinapis alba*).
sinaps/o *lfæ* taugamót.
sinartr/o *lfæ* liðatengsl.
sincer/a einlægur, hreinskilinn. **-e** einlæglega, hreinskilnislega. **-eco** einlægni, hreinskilni.
sinciti/o *líf* æðabelgsæxli.
Sind/o = **Induso**.
sindik/o *lög* **1** skiptaráðandi. **2** umboðsmaður.
sindikato/o **1** samtök; hringur, samband. **2** stéttarfélag. **-a** verkalýðssambands-, stéttarfélags-, stéttarféлага-.
-ano verkalýðsfélagsmaður. **-ismo** verkalýðshreyfing; verkalýðsstefna. **-isto** verkalýðsmaður. **labor-o** stéttarfélag, verkalýðsfélag. **labor-ano** verkalýðsfélagsmaður.
sindrom/o *læk* samferð sjúkdómseinkenna, einkennaflækja.
sinedri/o *sag* ráð (gyðinga).
sinekdok/o hluti fyrir heild.
sinekur/o hóglífisembætti.
sinerez/o sérhljóðasamdráttur.
sinergi/o *hei lfæ læk* samstarf, samvinna. **-a** samstarfandi, samvinnu-.
sineti/o orðanotkunarfræði.
Singapur/o *ldf* Singapúr. **-a** singapúrskur, frá Singapúr. **-ano** Singapúri.
singnat/o *dýr* sæprjónn (*Syngnathus*). **-edoj** sæprjónaætt (*Syngnathidae*).
singular/o eintala. **-a** í eintölu, eintölu-.
singulet/o *eðl* einstig.
singult/i *áhl* hiksta. **-o** hiksti.
sinhal/o *mál* sínhala.
sinistr/a nýy óheillavænlegur, geigvænlegur. **-o** *lög* áfall, slys.
sinjor/o **1** drottinn, lávarður. **2** húsbóndi. **3** herra. **-a** drottinlegur. **-eto** junkari, junkæri. **-ino** **1** hefðarfrú, lafði, dama. **2** húsmóðir, húsfrú. **3** frú. **ge-oj** **1** herra og frú. **2** dómur og herrar.
sink/i *áhl* sökkva, síga. **-o**, **-ado** sig.
sinklinal/o *jar* samhverfa.
sinkop/o **1** *læk* yfirlíð, aðsvif. **2** *tón* synkópa. **3** *mfr* samdráttur orðs. **-a** *tón* synkóperaður.
sinkretism/o *hei* trúarbragðablanda. **-a** eins og trúarbragðablanda.
sinkrociklotron/o *eðl* endurbættur hringhraðall.
sinkron/a **1** samtíða, samstunda. **2** *rtæ* samfasa. **3** samhraðastilltur. **-eco** samtíð, samleiki; samfösun.
-igi *rtæ* **1** samstillta. **2** samhraðastilla. **3** samfasa. **-igilo** samhraðastillingartæki. **mal-igi** missa samfösun; missa samhraðastillingu. **post-igi** bæta hljóðum við. **-oskopo** *rtæ* samfösunartæki, samfasari.
sinkrotron/o *eðl* samhraðall.
sinod/o *trú* synodus, prestastefna, kirkjuþing. **-a** synodus-, prestastefnu-.
sinonim/o samheiti; sammerkingarorð. **-a** sömu merkingar, samræður. **-eco** samræðni. **-iko** samheitafræði.
sinopl/o grænt, græna (í skjaldarmerkjafræði).
sinoptik/a samstofna; yfirlits-, ágríps-. **la -aj evangelioj** samstofna guðspjöllin. **-o** yfirlit, ágríp.
sinost/o *lfæ* beintengsl.

sinovi/o *lfæ* háli, liðavökvi, liðaslím. **-a** liðavökva-. **-a membrano** liðhimna, liðapel, liðpokafóður.

-ito *læk* liðapelsbólga.

sintagm/o *mfr* orðasamband.

sintaks/o **1** setningafræði, orðskipunarfræði. **2** setningafræðibók, kennslubók í setningafræði. **-a** setninga-, setningafræði-.

sintez/o **1** *alm* samruni. **2** *hei* orsakarökleiðsla. **3** *efn* efnaframleiðsla, efnamyndun. **4** *tæk* samtenging, samsetning. **-a** **1** gervi-. **2** samtengjandi. **3** með orsakarökleiðslu. **-i** *áhr* framleiða efnafræðilega (með samruna).

sintr/i *áhr* *efn* hrúðra, láta storkna.

sinu/o *nýy* bugða, bugur. **-a** bugðóttur. **-i** *áhl* beygja, bugðast, bugða sig.

sinus/o **1** *stæ* sínus. **2** *lfæ* hol, hola, stokkur, hvilft, gúlpur. **fruntala -o** ennishola. **-ito** *læk* afholsbólga, skútabólga. **-oido** sínusferill.

sionism/o *efh* sionismi.

sipaj/o *sag* indverskur hermaður í enska hernum á Indlandi.

Sir/o *ská* yðar hátign (í ávarpi til konungs).

Sirakuz/o *ldf* Sýrakúsa (hafnarborg á Sikiley).

sirapt/o *dýr* steppuhæna, steppuspjatra (*Syrrhaptēs paradoxus*).

siren/o **1** *tæk* sírena; þokulúður, hjólblístra. **2** *dýr* sækýr (*Sirenia*).

Siren/o *goð* Sírena (raddfögur söngmær í fuglslíki, er seiðir menn til bana með söng sínum). **s-o** tælidrós.

Siri/o *sag* *ldf* Sýrland. **-a** sýrlenskur. **-a lingvo** arameíska. **-ano** Sýrlendingur.

sirik/o *dýr* trjávespa (*Sirex*).

siring/o *gra* sýringur, dísarunni (*Syringa*). **-okolora** rauðblár, fjóluþlár.

siringol/ *mfr* holu-. **-mjelio** holumæna.

sirinks/o **1** *tón* hjarðpípa. **2** *dýr* neðra barkakýli (fugla).

Sirius/o *stj* Síríus, Hundastjarnan (stjarnan α í Stórahundi).

sirok/o *veð* landsynningur, heitur sunnanvindur á Miðjarðarhafinu.

sirop/o síróp.

Sirt/oj *sag* Syrtuflóar.

sisal/o sísalhampur.

sisimbri/o *gra* desurt (*Sysimbrium*).

sism/o jarðskjálfti. **-a** jarðskjálfta-. **-ografo** jarðskjálftamælir. **-ogramo** jarðskjálfta(línu)rit. **-ologo** jarðskjálftafræðingur. **-ologio** jarðskjálftafræði.

sistem/o *vél* *ldf* *eðl* *jar* *rtæ* *lfæ* *fja* **1** kerfi. **2** fræðikerfi. **3** aðferð. **sunu -o** *stj* sólkerfi. **-a** kerfaður, kerfisbundinn, reglubundinn. **-eco** regluleiki. **-e** í vísindalegu kerfi, kerfisbundið. **-igi** skipa í (vísindalegt) kerfi.

sistematik/o *líf* flokkun, greining; kerfisfræði.

sistol/o *lfe* samdráttur hjartans, hjartaslag.

sistr/o *tón* sistrum (egypskt hljóðfæri).

sit/o *dýr* igða, hnotbrjótur (*Sitta*). **-edoj** igðuætt (*Sittidae*).

Sita bók Sita.

sitel/o fata, skjóla.

situ/o lega (staðar); afstaða. **-i** *áhl* liggja, standa.

situaci/o **1** ástand, hagar, aðstaða. **2** aðstaða. **3** lega, afstaða. **4** (*fornl.*) staða; stelling.

siu/o *per* Sioux-indíáni. **S-urbo** *ldf* Sioux City (borg í Bandaríkjunum).

sium/o *gra* sykurrót (jurt sem vex í fjöru) (*Sium* (*sisarum*)).

Siva/o = **Šivao**.

sivert/o *eðl* sívert (geislaálagseining).

Sizif/o *goð* Sísfos (ræningi sem refsað var með því að verða að velta upp hæð ægilegum kletti, og að lokum hrapar bjargið ávallt niður aftur).

sizigi/o *stj* raðstaða, okstaða.

skab/o *gra* kláði (í plöntu). **terpoma -o** kartöflukláði (*Streptomyces*).

- skabel/o** skemill, fótiskör.
- skaben/o** *inn* aukadómari, kviðdómsmaður, lögréttumaður.
- skabi/o** *læk* maurakláði, kláði (sjúkdómur). -**a** með kláða; kláða-; kláðakenndur.
- skabioz/o** *gra* systrablóm (*Scabiosa caucasica*).
- skadr/o** riddarasveit (= **eskadrono**). -**estro** yfirmaður riddarasveitar.
- skafald/o** *tæk* smíðapallur. -**i áhl** setja upp smíðapall. **ŝakto-o** borturn.
- skafandr/o** *sjó* kafarabúningur. -**isto** kafari.
- skafoid/o** *lfæ* nökkvabein.
- skafopod/oj** *dýr* pípuskel, skipstönn (*Scaphopoda*).
- skal/o** *hei eðl veð* **1** kvarði; mælistigi. **2** mælikvarði. **3** *tón* tónstigi. **laŭ-a** eftir mælikvarða.
- skalar/o** *eðl* stigstærð, kverða.
- skald/o** skáld (hjá fornnorrænum þjóðum).
- skalen/o** *lfæ* léttivöðvi. -**a** **1** *stæ* mishliða. **2** *lfæ* léttivöðva-.
- skalp/o** *læk* höfuðleður, hausfilla. -**i áhr** flá höfuðleðrið af (e-m).
- skalpel/o** *læk* læknihnífur, uppskurðarhnífur (lækna).
- Skamandr/o** *ldf* Skamander, Skamandersfljót (fljót í Trójulandi).
- skand/i áhr** **1** kveða fast að bragliðum. **2** skandera. -**o** skandering, braglestur.
- skandal/o** hneyksli, skömm. -**a** hneykslanlegur; svívirðilegur. -**i áhr** hneyksla. -**iĝi** vera hneykslaður.
- skandi/o** *efn* skandíum, skandín (*Sc*).
- skandinav/o** *per* Skandinavi, Norðurlandabúi, Norðurlandamaður. -**a** skandinavískur. **S-io, S-ujo** **1** *ldf* Skandinavía, Skandinavíuskagi (Noregur og Svíþjóð). **2** *alm* Skandinavía, Norðurlönd.
- skap/o** *gra* blómstöngull.
- skapol/o** *lfæ* herðablað. -**a** herðablaðs-. -**algio** herðablaðapína.
- skapulari/o** *kap* axlakápa (klausturfólks).
- skarab/o** *dýr* **1** = **koleoptero**. **2** molduxi, tordýfill (*Scarabæus*). -**edoj** tordýflaætt (*Scarabæidæ*).
- cervo-o** = **lukano**. **maj-o** = **melolonto**. **solstica -o** (*Amphimallus solstitialis*). **sterko-o** = **geotrupo**.
- skarifik/i áhr** **1** *læk* rispa. **2** *bún* brjóta upp (jarðveg). -**o** (hörunds)rispun; herfing. -**a** rispunar-. -**ilo** **1** rispunarhnífur. **2** herfi. -**atoro** gaddakerfi.
- skarlat/o** skarlat. -**a** skarlatsrauður.
- skarlatin/o** *læk* skarlatssótt. -**oforma** eins og í skarlatssótt, svipaður skarlatssótt.
- skarp/o** **1** borði, herðaklútur. **2** embættisband. **3** fetill, fatli.
- skat/o** skauti.
- skatol/o** *tæk* **1** dós, askja. **2** stokkur; (smá)kassi. **en-igi** troða í kassa. **alumet-o** eldspýtustokkur. **farbo-o** litastokkur. **kaf-o** kaffidós. **kontakt-o** *rtæ* innstunga. **lad-o** niðursuðudós, dós. **leter-o** póstkassi. **manĝo-o** nestisbox. **mon-o** sparibaukur; peningakassi. **muzik-o** spiladós.
- skatol/o** *efn* skatól.
- skeĉ/o** *lei* gamanþáttur.
- Skeld/o** *ldf* Scheldeá (í Frakklandi og Belgíu).
- skelet/o** **1** beinagrind. **2** grind, burðargrind. **3** uppkast. -**a** **1** beinagrindar-. **2** eins og beinagrind; grindhóraður. **3** ófullkominn, slitróttur; ágríps-.
- skem/o** yfirlitsteikning, skissa. -**a** yfirlits-.
- skeptik/a** **1** efasjúkur, efangjarn, tortrygginn. **2** *hei* efahyggju-. -**eco** vantrú, tortryggni. -**ismo** *hei* efahyggja.
- ulo** **1** tortrygginn maður, efangjarn maður. **2** efahyggjumaður.
- skerc/o** *tón* skersó.
- skerm/i áhl** skylmast. -**o** skyllmingar. -**ado** skyllming, það að skyllmast. -**ejo** skyllmingasvið. -**instruisto**, -**omajstro** skyllmingameistari.
- sket/i áhl** *íbr* fara á skautum, renna sér á skautum. -**ado** skautahlaup, skautaferð. -**ejo** skautabraut. -**ilo** skauti. **rul-ilo** hjólskauti.
- ski/o** skíði. -**i áhl** fara á skíðum, ganga á skíðum, renna sér á skíðum. -**ado** skíðaferð, skíðaganga. -**ebla** skíðafer. -**bastono** skíðastafur. -**vakso** skíðaáburður. **akvo-o** sjóskíði. **akvo-ado** sjóskíðaferð.
- skien/o** *dýr* baulfiskur (*Sciæna*) (= **aglofiŝo**). -**edoj** baulungaætt (*Sciænidæ*).
- skil/o** *gra* stjörnulilja (*Scilla*).

- skili/o** *dýr* sléttáfur (*Scyllia*). **-edoj** sléttáfaætt (*Scylliidae*).
- skink/o** *dýr* skinka (*Scincus*). **-edoj** skinkuætt (*Scincidae*).
- skip/o** *nýy tæk* vakt. **-estro** vaktsformaður. **tag-o** dagvakt. **nokto-o** næturvakt. **tri-a** þriggja vakta.
- skir/o** *læk* harðkrabbi, krabbahersli.
- skirp/o** *gra* sef, burstasef (*Scirpus setaceus*).
- skism/o** *trú* sundrung, klofningur. **-a** sundrungar-. **-i áhl** valda sundrungu. **-ulo** sundrungarmaður.
- skist/o** *ste* skifur, flögusteinn, flettigrjót, flöguberg. **-a** kleyfinn. **alun-o** álúnflöguberg.
- skistosom/o** *læk* sogormur. **-ozo** sogormaveiki.
- skit/o** = **scito**.
- skiz/i** *áhr* rissa upp, gera uppkast að. **-o 1** frumdrættir, frumriss, frumdrög, drög (að e-u). **2** ágríp, yfirlit. **-eco** ágrípsmynd. **-bloko** rissblokk.
- skizofreni/o** *læk* geðrof, geðklofi. **-ulo** geðklofinn maður.
- skizoid/a** *hei* hugkleyfur. **-ulo** hugkleyfur maður.
- skizomicet/oj** *gra* = **bakterioj**.
- sklare/o** *gra* *salvia* (*Salvia sclarea*).
- sklav/o** þræll. **-a** þrælslegur, þrællundaður. **-e 1** af þrælum. **2** þrælslega, eins og þræll. **-i áhl** þræla. **-eco** þrældómur. **-igi** þrælka, gera að þræli. **-igo** þrælkun. **-ino** ambátt. **-isto** þrælakaupmaður. **-oŝipo** þrælaskip. **eks-o** frelsingi, frelsaður þræll.
- skler/a** *læk* hertur, kalkaður, farinn að kalkast. **-ozo** hersli, kölkun. **arterio-ozo** (slag)æðahersli, (slag)æðasigg, (slag)æðakölkun. **atero-ozo** fituhrörnun (slag)æða. **plat-ozo, multobla -ozo** dreifð miðkerfishersli, heila- og mænisigg.
- skleroprotein/o** *efn* stoðprótín.
- sklerot/o** *lfæ* hvíta (augans) (= **okulblanko**). **-ito** *læk* hvítubólga, hvítuhýðisbólga.
- skol/o** listastefna, stefna, skóli.
- skolastik/o** skólaspeki. **-a** skóla-, skólaspekis-, sem lýtur að skólaspeki; smámunalegur.
- skold/i** *áhr nýy* ávita, skamma. **-o** skammaryrði; ávitunarorð.
- skoleks/o** *lfæ* barndómshaus.
- skoli/o** athugasemd. **-ulo** höfundur athugasemda.
- skoloz/o** *læk* hryggskekkja, skakkbak, snúinbak.
- skolop/o** *dýr* snípufugl, skógarsnípa (*Scolopax rusticola*). **-edoj** snípuætt (*Scolopacidae*).
- skolopendr/o** *dýr* margfætla (*Scolopendra*).
- skolopendri/o** *gra* hjartartunguburkni (*Phyllitis scolopendrium crispum*).
- skolt/o 1** *her* njósnari, njósnarmaður. **2** *sag* útsýnisvörður. **3** njósnaflugvél; njósnaskip. **4** *ípr* skáti. **-i áhl 1** vera á njósn. **2** vera skáti. **-ado** njósn. **-ino** kvenskáti. **-ismo** skátahreyfing.
- skombr/o** *dýr* makrill, makríli (*Scomber*).
- skon/o** skonrok.
- skop/o** *mfr* -spegill, -sjá, *t.d.* **elektro-o** rafsjá. **galvano-o** straumsjá. **mikro-o** smásjá. **oftalmo-o** augnsjá, augnspegill. **peritoneo-o** lífhimnuspegill. **spektro-o** litrófssjá. **-io** -speglun, *t.d.* **bronko-io** berknaspeglun. **rektumo-io** endaparmsspeglun.
- skop/o** *sig* = **ŝkopo**.
- skopofili/o** *sál* gægjufikn.
- skopolamin/o** = **hiosciamino**.
- skorbut/o** *læk* skyrbjúgur. **-a** skyrbjúgs-; veikur af skyrbjúg. **anti-a** skyrbjúgsvarnar-.
- skori/o** gjall, sori (úr málm) (= **metalsaümo**). **-ejo** sorahrúga, gjallhrúga.
- skorpen/o** *dýr* (*Scorpæna*), svínfiskur (*S. porcus*), sýrfiskur (*S. scrofa*). **-edoj** karfaætt (*Scorpænidae*).
- oformaj** brynvangar (*Scorpæniiformes*).
- skorpi/o 1** *dýr* sporðdreki (*Scorpio*). **2** *stj* Sporðdreki (stjörnumerki). **-uloj** sporðdrekaætt (*Scorpionidae*).
- skorzoner/o** *gra* svartrót (*Scorzonera hispanica*).
- skot/o** *per* Skoti. **-a** skoskur. **S-lando, S-ujo** *ldf* Skotland.
- skoter/o** vespa (bifhjól) (= **motorskutilo**).
- skovel/o** *tæk* reykháfsbursti, pípubursti. **-i áhr** hreinsa með reykháfsbursta.
- skrap/i** *áhr 1* skafa, krafsa, klóra. **2** marra; láta illa á. **-i la orelojn** skafa innan eyrun (á e-m). **3** skrapa.

-**ado** *læk* 1 skaf. 2 gnístran. 3 skröpun. -**aĵo** spónn, spænic. -**eti** *áhr* hrufla. -**ilo** skafa. **de-i** *áhr*, **for-i** *áhr* skafa af. **pri-i** *áhr* láta skafa. -**gumo** strokleður. -**maŝino** jarðýta. -**reto** botnvarpa, dragnót. **ĉiel-anto** skýskafi, skýjakljúfur. **groŝo-a** nískur, sínkur. **kamen-isto** sótari. **kot-ilo**, **ŝu-ilo** skafa. **ter-ilo** jarðýta. **nub-ulo** = **ĉielskrapanto**.

skrib/i *áhr* *lög trú* skrifa, rita. -**o** 1 skrift; rit. 2 rithönd. **la Sankta(j) S-o(j)** heilög ritning. -**a** skrifaður; rit-. -**ado** 1 rithönd. 2 ritháttur. 3 ritstörf. -**aĵo** rit, ritning. -**ejo** skrifsalur, skrifherbergi. -**ilo** *sag* 1 still. 2 skriffæri. -**ilaro** skriffæri (ft.). -**isto** 1 skrifari. 2 *bib* (í biblíu) fræðimaður (= **leĝisto** 2). -**arto** ritlist. -**oĉambro** skrifherbergi, lesstofa. -**maŝino** ritvél (= **tajpilo**). -**subaĵo** ritundirlag. -**tabulo** = **tabelo** 1. -**varoj** ritföng. -**varejo** ritfangasali. **al-i** *áhr* 1 skrá, skrásetja. 2 tileinka, eigna. 3 bæta við, skrifa til viðbótar. **ĉirkaŭ-i** *áhr* 1 takmarka, minnka, temprá. 2 *stæ* draga línu umhverfis, umrita. **ekster-i** *áhr* *stæ* umrita. **en-i** *áhr* *hag stæ* 1 skrá (í). 2 færa inn, bókfæra, bóka. 3 rita á, letra. 4 innrita. **en-o** 1 innritun. 2 áletrun, rista. **en-iĝi** innrita sig, skrá sig. **mem-aĵo** 1 eiginhandarrit. 2 eiginhandarerfðaskrá. **mis-o** ritvilla, pennaglöp. **nepre-eblo** ólýsanlegur. **ne-uzita** auður. **post-o** eftirskrift, viðbót (í sendibréfi). **pri-i** *áhr* lýsa. **pri-o** lýsing. **re-i** *áhr* 1 endurrita. 2 skrifa til baka. **sub-i** *áhr* skrifa undir, undirrita. **sub-o** undirskrift. **super-i** *áhr* skrifa yfir. **sur-i** *áhr* rita á. **sur-o** áletrun. **sur-eto** einkennismiði. **tele-ilo** = **teletajpilo**. **trans-i** *áhr* umrita, endurrita, skrifa upp. **trans-o** endurritun, uppskrift. **trans-ado** umritun. **bel-ado** skrautritun. **kojno-o** fleygrúnir. **man-i** *áhr* skrifa. **maŝin-i** *áhr* vélrita. **pet-o** bænarskrá, áskoronarskrá. **plen-i** *áhr* skrifa (heila blaðsíðu). **pun-o** refsialagning (í skóla). **tombo-o** grafletur, grafskrift.

skrofol/o *sag* *læk* kirtlaveiki, kirtlabólga.

skrofulari/o *gra* grímublóm (*Scrophularia*). -**acoj** grímublómaætt (*Scrophulariaceae*).

skrot/o *lfæ* pungur. -**a hernio** punghaull.

skrupul/o 1 vafi, hik; samviskussemi. 2 grandvari, nákvæmd. -**a** 1 samviskusamur. 2 grandvar. **sen-a** samviskulaus, óvandaður.

skrutini/o atkvæðaeftirlit. -**i** *áhl* athuga að atkvæði séu rétt. -**anto** atkvæðaeftirlitsmaður.

sku/i *áhr* 1 hrista, skaka. 2 láta skjálfa. 3 fá á (e-n); hrista upp; trufla; hagga; veikja. **sin -i** herða sig upp; hrista af sér deydina; hrista sig. -**o** hristingur. **cerba -o** heilahristingur (= **komocio**). -**ado** hristingur, skjálfti. -**iĝi** skjálfa; vera hrakinn. **de-i** *áhr* hrista (e-ð) af. **de-iĝi** verða hristur af. **dis-i** *áhr* hrista sundur. **ek-o** kippur, viðbragð. **ek-i** *áhl* hrökkva við. **el-i** *áhr* hrista (e-ð) úr (**el**). **for-i** *áhr* hrista (e-ð) af. **for-iĝi** verða hristur af. **ne-eblo** óhagannlegur. **sen-e** hægt, stöðuglega. **frukto-o** það að skaka ávaxtatré, ávaxtaskak. **ter-o** jarðskjálftakippur.

skual/o *veð* vindhviða; kastvindur.

skulpt/i *áhr* 1 höggva, skera (mynd). 2 höggva, skera (efni), smíða úr (e-u). -**ado** höggmyndasmíði. -**aĵo** höggmynd. -**ilo** meitill. -**inda** verður þess að e-r smíði höggmynd af honum. -**isto** höggmyndasmíður, myndhöggvari. **pri-i** *áhr* höggva, skera (efni), smíða úr (e-u). -**arto** höggmyndalist.

skulptur/o höggmyndalist. -**a** höggmynda-, myndlistar-, myndasmíða-

skun/o *sig* skonnorta.

skunk/o skunkfeldur.

skurĝ/o hnútasvipa. -**i** *áhr* 1 flengja, hýða, hirta. 2 gagnrýna harðlega.

skut/i *áhl* fara á hlaupahjól. -**ilo** hlaupahjól.

skval/o *dýr* háfur (*Squalus acanthias*).

skvam/o *dýr gra* *læk lfæ* 1 hreistur. 2 hreisturflaga. -**a** hreistrugur. -**uloj** *dýr* hreisturdýr (*Squamata*). -**aranĝa** hreisturlaga. **de-iĝi** flagna. **sen-iĝi** hreistra.

skvar/o reitur á miðju torgi.

skvaten/o *dýr* hafengill (*Squatina*).

skvir/o = **eskviro** 2.

slab/o *nýy* ver hella.

slalom/o *ípr* svig.

slang/o 1 slangur, götumál, stéttarmál. 2 hrognamál. -**a** óvandaður, slangur-.

slav/o Slafi, Slavi, slafneskur maður, slavneskur maður. -**a** slafneskur, slavneskur. -**ismo** slafneskusletta, slavneskusletta. -**isto** sérfræðingur í slafneskum tungumálum, sérfræðingur í slavneskum tungumálum. **tut-ismo** alslavastefna, alslavastefna.

slavon/o *mál* fornslafneska, fornslavneska.

- Slavoni/o** *sag* Slavónía (gamalt heiti Króatíu).
sled/o sleði. **-i** *áhl* fara á sleða.
slip/o spjald, miði. **-aro** spjaldskrá. **-ujo** seðlaskúffa, seðlakassi. **sur-igi** skrá á miða, skrá á spjöld.
slogan/o slagorð.
slojd/o *ípr* handavinna, skólasmíði.
slovak/o *per* Slóvakíubúi. **-a** frá Slóvakíu, Slóvakíu-. **S-io, S-ujo** *ldf* Slóvakía.
sloven/o *per* Slóveni. **-a** slóvenskur. **S-io, S-ujo** *ldf* Slóvenía.
slup/o slúppa.
smalt/o bláleitt glerduft, dimmblátt gler.
smerald/o *ste* smaragður. **-a** fagurgrænn.
smilak/o *gra* smílix (jurt) (*Smilax*).
smirg/o *ste* smergill. **-i** *áhr* fága með smergli, raspa með smergilpappír. **-a** smergil-. **-a rado** smergilhjól.
-a papero smergilpappír.
Smirn/o *ldf* Smyrna (hafnarborg í Tyrklandi).
smoking/o kjóltreyja, fláajakki, smóking.
smut/o *gra* ryð, ryðsveppur.
snob/o snobb (kk.), snobbari, uppskafningur. **-a** uppskafningslegur, snobbaður. **-eco** oflátungsháttur, snobb (hk.).
snuf/i *áhl* **1** þefa, nasa, viðra, nusa, snuðra, snudda. **2** taka í nefið. **-tabako** nefitóbak.
sob *mfr* ofan, niður, burt með (e-ð). **-igí** lækkast. **-iri** *áhl* fara niður.
sobr/a **1** ódrukkinn; algáður. **2** *bók* óáberandi, ekki iburðarmikill. **3** öfgalaus. **-eco** gætni, geðstilling; alvara, hófsemi. **-igi** gera algáðan, gera ódrukkinn. **mal-a** **1** óhóflegur, óreglusamur, óstilltur. **2** (*fornl.*) drukkinn (= *ebria*).
soci/o félag, samfélag; þjóðfélag. **-a** **1** þjóðfélags-; borgaralegur. **2** samfélagslegur. **3** = **sociala**. **-ano** borgari, samfélagsmaður. **-ologo** félagsfræðingur. **-ologio** félagsfræði. **-ologia** félagsfræði-.
social/a þjóðfélags-, þjóðlífs-, þjóðfélagslegur. **-ema** sósíalískur, félagslega sinnaður. **-igi** þjóðnýta.
-ismo *efh* jafnaðarmennska; jafnaðarkenning, sósíalismi. **-isto** jafnaðarmaður, sósíalisti. **-demokratío** jafnaðarstefna.
societ/o félag, félagsskapur. **-a** félags-. **-ano** félagsmaður, félagsmeðlimur. **-ema** félagslyndur, mannblendinn.
mal-ema ófélagslegur, ómannblendinn, durtslegur. **Insularo de la S-o** Félagseyjar.
Socin/o *per* Socíníus. **s-ianismo** socíníustrú (trúarvilla sem er í því fólgin að neita heilagri þrenningu).
sod/o *efn* sódi. **kaústika -o** natríumlútur. **kristala -o** sódakristallar. **-akvo** sódavatn.
sodoku/o *læk* rottubittsótt.
Sodom/o *bib* Sódóma (forn borg við Dauðahafið). **-ano** Sódómubúi. **-ismo** sódómska.
sodomi/o *læk* sódómska. **-ano, -anto** sódómskur maður, kynvillingur.
sof/o sófi, legubekkur. **-olito** svefnsófi.
Sofi/o *ldf* Sofía (höfuðborg Búlgaríu). **-a** Soffía. **Sankta -a** Heilögu Viskunnar kirkja.
sofism/o sófismi, villuspeki, orðaflækja, sýndarrök.
sofist/o *sag* sófisti. **-iko** sófistakenning.
sofit/o *fag* salarloft.
Sofokl/o *per* Sófókles (forngrískt leikskáld).
soft/a *ská* lágur.
soif/i *áhl* þyrsta. **-o** þorsti; fýsn. **-a** þyrstur. **-igi** gera þyrstan, láta þyrsta. **sen-igaĵo** þorstadrykkur.
mal-igi, sen-igi slökkva þorsta (e-s).
soj/o *mat* sojasósa. **-fabo** *gra* sojabaun (*Glycine hispida, Soya hispida*).
sojl/o **1** hús þröskuldur. **2** *byg* sylla. **supra -o** dyratré, þvertré (yfir dyrum).
sok/o plóghnífur.
sokl/o **1** fótstallur, sökkull. **2** *rtæ* perustæði. **3** *sjó* landgrunn.
Sokrat/o *per* Sókrates (m.a. forngrískur heimspekingur). **-a** sókrátískur.
sol *tón* sol, G (nóta).
sol/a einn, einsamall; einka- (í þessari merkingu einnig sem forskeyti), t.d. **-infano** einkabarn. **-filo** einkasonur. **-filino** einkadóttir. **-e, -e nur** aðeins, ekki nema. **-o** *tón* **1** eina málið. **2** einsöngur; einleikur.

-**eco** einangrun, einvera, aðgreining. -**eca** **1** einmana. **2** einangraður; fáfarinn. -**ece** í einmanaleika, í einangrun. -**ecigi** gera einmana, einangra. -**ejo** öræfi. -**ulo** einmana maður. -**isto** einsöngvari; einleikari; eindansari. - **-a** ekki nema einn, einn einasti.

sol/o *efn* sól, fljótandi kvoðulausn.

solan/o *gra* náttskuggi (*Solanum*). -**acoj** náttskuggaætt, kartöfluætt (*Solanaceæ*).

sold/o *sag* **1** smápeningur (5 sentímur í Frakklandi). **2** hermannamáli. -**ulo** málaliðsmaður.

soldanel/o *gra* (jurt fyrir steinbeð) (*Soldanella (pulsilla)*).

soldat/o **1** hermaður; dáti. **la Nekonata S-o** óþekkti hermaðurinn. **2** hermaur. **3** peð. -**a** **1** hermanna-. **2** hermannlegur. -**i** *áhl* vera hermaður, gegna herþjónustu. -**aço** grimmur hermaður. -**aro** herlið. -**ejo** hermannaskáli, hermannabúðir. -**iği** ganga í herinn. **eks-o** gamall hermaður, fyrrverandi hermaður. **dungo-o** málaliðsmaður. **fajro-o** slökkviliðsmaður. **mar-o** sjóliði. **pied-o** fótgönguliði. **servo-o** liðsforingjaþjónn.

sole/o **1** *dýr* sólflúra (*Solea solea*). **2** *lfe* sólavöðvi (*Musculus soleus*).

solecism/o *mfr* málvilla.

solen/a **1** hátíðlegur, viðhafnarmikill. **2** alvarlegur, hátíðlega alvarlegur. -**o** hátíð. -**i** *áhr* halda hátíðlegan. -**ado** hátíðahöld. -**año** hátíðahald, viðhöfn. -**eco** hátíðleiki; hátíðleg alvara; hátíðabragur. -**ejo** hátíðasalur.

solenoid/o *eðl* segulvefja.

solfatar/o *ldf* brennisteinshver.

solfeğ/o *tón* **1** tónæfing. **2** nótnaskil. -**i** *áhr* syngja nótnaskil.

solicitor/o *lög* (í Bretlandi) málafærslumaður sem ekki má flytja mál nema fyrir lægri réttunum.

solid/a **1** *eðl* fastur, harður. **2** áreiðanlegur, traustur. **3** staðgóður, veigamikill, ósvikinn. -**o** **1** *eðl* fastefni. **2** *stæ* rúmmynd. -**año** *eðl* fastefni. -**eco** **1** *hag* greiðslugeta, gjaldþol. **2** áreiðanleiki, það að vera traustur. -**iği** þetta, festa. -**iği** þéttast, festast, storkna. -**iğo** storknun. **punkto de -iğo** storknunarmark. **mal-a** ótraustur, þunnur.

solidag/o *gra* gullhrís (*Solidago virgoaurea*) (= **ora vergo**).

solidar/a *hag* samábyrgur. -**eco** samstaða, samábyrgð.

Soliman/o *per* (í arabalöndum) Súliman, Salómon.

solipsism/o *hei* sjálfshyggja.

soliter/o **1** eingreypungur. **2** kapall. **3** bandormur.

soliv/o *byg sig* þvertré, þverbjálki, þverbíti.

solo/o *tón* = **solo** **2**.

Solon/o *per* Sólon.

solstic/o *stj* sólhvörf, sólstöður. -**a** sólhvarfa-, sólstöðu-. **somera -o** sumarsólhvörf, sumarsólstöður. **vintra -o** vetrarsólhvörf, vetrarsólstöður.

solv/i *áhr* **1** *efn* leysa upp. **2** leysa úr, ráða. -**o** *efn* **1** upplausn, leysing. **2** úrlausn, lausn, ráðning. -**a** uppleysandi. -**ado** **1** uppleysing. **2** ráðning, lausn. -**año** **1** upplausn. **2** úrlausn. -**ebla** **1** uppleysanlegur. **2** leysanlegur, skýranlegur. **ne-ebla** óleysanlegur. -**iği** **1** leysast upp. **2** leysast. -**ilo** *efn* upplausnarefni. **de-i** *áhr* leysa upp. **de-iği** leysast upp. **dis-i** *áhr* leysa upp. **dis-iği** hverfa. **dis-o** uppleysing. **sen-e** gagnslaust, án ráðningar, ráðningarlaust.

solvent/a gjaldhæfur. -**eco** gjaldþol, gjaldhæfi.

somal/o *hag* sómal (mynt í Sómalíu).

Somali/o *ldf* Sómalía. -**a** sómalskur. -**ano** Sómali.

somat/o *lfe* líkami. -**a** líkamlegur, líkams-. -**ologio** líkamsfræði. **psiko-a** geðvefrænn.

somateri/o *dýr* = **molanaso**.

sombr/a dimmur, skuggalegur, ömurlegur, dökkur.

somer/o sumar. -**a** sumar-. -**e** á sumrin. -**eca** sumarlegur. -**umi** *áhl*, **tra-umi** *áhl* **1** hafa sumarsetu. **2** dveljast á sumarheit.

somier/o fjaðradýna.

Somm/o *ldf* Sommeá (í Norður-Frakklandi).

somnambul/o *læk* svefngengill, svefngöngumaður. -**ismo** svefnganga, svefnreik.

somnol/o *lfe* svefnmók. -**i** *áhl* móka, dotta. -**emo** svefndrungi, drungasvefn.

son/i *áhl* **1** hljóma. **2** glymjá. **3** hringja, slá. **4** blása til. -**o** hljóð, hljómur. -**ado** það að hljóma; hringing; sláttur. -**anta** hljómandi. -**anto** *hlj* hljóðstafur, sérhljóði. -**iği** láta hljóma, láta heyrast, hringja (e-u). -**iği**

alargon hringja (blása) til aðvörunar. **-ilo** *ffa* suðari. **-kesto** *tón* hljómkassi. **dis-ado** = **disonanco**. **ek-i áhl** fara að hljóma; heyrast. **re-i áhl** **1** hljóma sterkt, óma. **2** endurhljóma, bergmála. **re-o** bergmál; ómur. **re-ilo** hljómmagnari. **re-tabulo** hljómbotn. **sen-a** hljóðlaus, hljómlaus. **sub-a** undir hljóðhraða, sem hreyfist undir hljóðhraða. **super-a** *eðl* yfir hljóðhraða, sem hreyfist yfir hljóðhraða. **super-i áhr** vera hærri en. **ultra-o** *eðl* úthljóð. **bel-a** hljómfagur. **bel-eco** hljómfegurð. **nazo-a** nef-, nefjaður. **parol-o** *hlj* máhljóð. **štop-oj** *tón* dempaðir tónar. **trem-oj** dillandi hljóð.

sonat/o *tón* sónata.

sond/i áhr **1** kanna dýpi (e-s). **2** rannsaka. **3** *læk* kanna (sár, líffæri o.s.frv.), rannsaka með sondu. **-ado** könnun, rannsókn. **-ilo** *tæk sig læk* **1** grunnsakka, dýptarmælir. **2** sonda. **ne-ebla** ómælanlegur, botnlaus. **ĉho-ilo** bergmálsdýptarmælir. **opinio-o** skoðanakönnun.

sonet/o *bók* sonnetta. **-isto** sonnettuskáld.

sonĝ/o **1** draumur. **2** (*fornl.*) dagdraumur. **-i áhr** **1** dreyma. **2** (*fornl.*) dreyma dagdrauma. **-interpretado** draumaráðning. **-osimila** draumkenndur. **tra-i áhr** eyða (e-u) í draumóra.

sonk/o *gra* svínafífill (garðblóm) (*Sonchus*).

sonor/i áhl hringja, hljóma, klingja. **-o** hljómur. **-a** hljómmikill, klingjandi; hljómfagur. **-ado** hringing. **-igi** láta hljóma, hringja (e-u). **-igisto** klukkuhringjari. **-ilo** **1** (kirkju)klukka. **2** bjalla. **-ileto** bjalla. **-ilisto** klukkuhringjari. **ek-i áhl** fara að hringja. **el-i áhr** tilkynna. **alarm-ilo** aðvörunarklukkan. **mort-ado** líkhringing. **mort-ilo** dánarklukkan. **nokt-ilo** náttbjalla. **pord-ilo** dyrabjalla. **tumult-ado** herklukkuhljómur. **tumult-ilo** herklukkan.

sopir/i áhl þrá (al, je = e-n), langa (al, je = i). **-o**, **-ado** þrá, löngun. **-a** löngunarfullur. **-e** á löngunarfullan hátt, **hejm-o** heimþrá, heimfýsi.

sopor/o *læk* rænuleysi, svefndá.

sopran/o sópran, efsta söngrodd. **-ul(in)o** sópransöngvari.

sor *mfr* upp, neðan frá. **-i áhl** svífa í loft upp. **-ado** sviffflug. **-iri áhl** stíga upp.

sor/o *gra* þyrping af æxlunarfærum (plantna).

sorb/i áhr sjúga í sig, drekka í sig. **-a** sog-, sogandi, sem getur sogað í sig. **-ado** uppsog, upptaka. **-igi** **1** láta drekka í sig. **2** drepa í gegn. **-iĝi** gegnblotna, rennblotna. **-ilo** sogtól. **en-i áhr** taka í sig. **en-iĝi** hverfa (en = i). **ne-ema** ógagnfær. **tra-iĝi** síast í gegnum. **sku-ilo** *bif* höggdeyfir.

Sorbon/o *inn* Sorbonne-háskóli, Sorbonne, Parísarháskóli, Svartiskóli.

sorĉ/i áhr galdra, töfra, seiða. **-o** galdur, seiður. **-a** töfrandi; indæll, yndislegur. **-e** yndislega. **-ado** galdur, töfrar, seiður. **-aĵo** töfragripur, töfraþula. **-isto** galdramaður. **-istino** *gra* galdrakona, galdranorn, norn. **balailo de -istinoj** **1** normasópskaft. **2** = **ventnesto**. **-arto** galdralist, töfraafll, töfrar. **de-i áhr** særa burt töfra úr (e-m), rjúfa seiðmáttinn. **en-i áhr** **1** búa til með töfrum. **2** töfra, hrífa. **en-iteco** álög. **trans-i áhr** breyta með töfrum. **rigard-i áhr** koma illu auga á, gefa (e-m) illt auga.

sordid/a *ská* saurugur.

sordin/o *tón* hljómdreyfir (á fiðlu).

sorg/o *gra* dúrra (*Ardropogon sorghum*).

sorik/o *dýr* snjaldurmús (*Sorex*). **-edoj** snjaldurmúsaætt (*Soricidae*).

sorit/o *hei* keðjuályktun.

sorp/o *gra* reyniber. **-ujo** reynir (*Sorbus*). **-arbo** reynir.

sort/o forlög, örlög, hlutskipti. **-obato** örlagaþungi. **-odiveni áhl** spá fyrir, lesa lófa. **-ošanĝo** umskipti, hverfleiki.

sortiment/o *ffa* úrval (til sýningar). **-i áhr** búa að (vöruhegundum), flokka.

sovaĝ/a **1** villtur, ótaminn. **2** ósiðaður. **3** villi-. **-i áhl** geisa, æða. **-eco** ódæli, tryllingur, grimmd. **2** villimennska. **3** óregla. **-ejo** auðn; eyðimörk. **-ulo** **1** villimaður, skrælingi. **2** grimmur maður. **3** ósiðaður maður. **mal-a** taminn, siðaður. **mal-igi** temja.

sovet/o sovét: **1** *sag* verkamannaráð. **2** *fél* ráðstjórn. **S-io**, **S-ujo**, **S-** **-unio** Ráðstjórnarríkin, Sovétríkin, Sovétsambandið. **-ia** sovét-, sovéskur.

sovĥoz/o *inn* samyrkjubú ríkisins.

Sozi/o *per* **1** Sosíus. **2** **s-o** tvífari.

spac/o *hei* *stæ* **1** rúm, svæði. **2** geimur. **-a** *efn* rúm-; rúmlegur, sem lýtur að rúminu. **-a** **geometrio** rúmfræði. **-eto** *ver* bil. **-ohava**, **-oplana** rúmgöður. **en-i áhr** ná yfir, innibinda. **inter-o** bil, millibil. **inter-igi**

gera bil milli (e-ja), glenna. **ago-o** *tæk* drægi, flugdrægi, siglingadrægi. **ter-o** flötur, svæði. **vivo-o** lífsrými.

spacial/a geim-, geimfara-.

spad/o sverð, korði. **-istaĉo** áflogahundur. **-fiŝo** = **ksifio**.

spadik/o *gra* (á jurt) kólfur.

spaget/oj *mat* spagettí.

spajr/o *hús* turnspíra.

spalir/o **1** limgerði. **2** mannkví, mannröð. **-i** *áhr* láta (jurt) klifra á grind.

span/o **1** *sag* spönn, spannvídd. **2** *hús* bogvídd, brúarbogi, brú milli stólpa.

spaniel/o *dýr* fuglahundur, spaníelhundur.

spar/o **1** *flu* vængbiti, vængbjálki. **2** *tæk* stöng.

sparadrap/o *læk* heftiplástur.

spark/o *eðl* (rafmagns)neisti. **-ado** neistakveiking; neistun. **-ilo** (í bil) kerti. **krako-o** *útv* það að braka og bresta (í útvarpinu). **-aperturo** neistabil.

Spart/o *sag* Sparta (borg í Forn-Grikklandi). **-a** spartverskur. **-ano** Spartverji.

Spartak/o *per* Spartakus (rómvverskur þræll sem tók þátt í uppreisn gegn Rómverjunum árið 71 f.Kr.). **-isto** spartakisti.

spasm/o krampi, krampadrættir. **glota -o** raddbandakrampi. **-a** krampakenndur, krampa-. **-iga** sem veldur krampa. **anti-a** krampaleysandi.

spat/o **1** *ste* spat. **2** *dýr* = **spavino**. **-a fererco** járnspat.

spatel/o spaði, litspaði, lyfspaði (= **truleto**).

spatul/o *dýr* skeiðönd (*Spatula clypeata*).

spavin/o *dýr* brjóskbólga (í fótum hesta).

spec/o tegund. **-a** konar. **ali-a** annars konar. **apart-a** sérkennilegur. **bon-a** fyrsta flokks, sem hefur góða kosti. **ĉiu-a** alls konar. **divers-a** margvíslegur, margbreytilegur, ýmiss konar. **du-a** tvenns konar. **malbon-a** lakari, annars flokks. **miks-a** ýmissa tegunda, af blönduðu tagi. **plur-a** margs konar. **sam-a** sams konar. **sia-a** aðgreinandi. **tia-a** þess konar. **dis-igi** aðskilja, sortera.

speci/o *dýr gra ste* tegund (dýra, jurta, steina). **sub-o** undirtegund. **-a** tegundar-.

special/a sérstakur, einka-. **-e** sérstaklega, einkum. **-o** sérgrein, sérfræðigrein. **-aĵo** sérstakt verkefni, sérvara. **-eco** **1** sérstakleiki. **2** sérgrein, sérfræði. **-isto** sérfræðingur. **-igi** sérhæfa.

specif/i *áhr* sundurliða, skilgreina. **-a læk hag eðl** sérstæður, séreðlis, sérhæfður. **-a pezo** eðlisþyngd. **-a varmo** eðlisvarmi. **-o ver** verklysing. **-aĵo** sérlyf.

specimen/o *töl* **1** eintak; afbrigði. **2** sýnishorn; próf. **-i** *áhr töl* taka sýnishorn úr (e-u).

spedul/o *læk* spegill, skuggsjá. **-a** spegil-. **-a skribo** spegilrit. **-i** *áhr* spegla, endurspegla. **-iĝi** speglast. **-umo** *læk* spegill (læknis til að skoða op að innan). **retro-o** baksýnispegill. **tualet-o** snyrtispegill.

spekt/i *áhr nýy* horfa á. **-ado** áhorf. **-aĵo** sjónleikur. **-anto** áhorfandi. **-ema** forvitinn. **-inda** markverður, sem er þess virði að horfa á.

spektakl/o **1** sjónleikur. **2** sjón. **-ejo** skemmtunarstæði. **-oriĉa** áberandi.

spektator/o áhorfandi.

spektr/o *eðl* **1** litróf, litband. **2** litaskali; úrval. **-a** litrófs-. **-a analizo** litrófsgreining. **-a linio** litrófslína. **-oskopo** *eðl* lit(rófs)sjá. **-oskopio** litrófsskönnun, litrófsskoðun.

spekul/i *áhl* reka spákaupmennsku (**pri** = með (e-ð)). **-a** í gróðabrallsskyni. **-ado** spákaupmennska. **-aĵo** brask. **-anto** gróðabrallsmaður, braskari.

spekulaci/o gróðabrall, brask, spákaupmennska.

spekulari/o *gra* spegilblóm (*Specularia*) (= **Venerspegulo**).

spekulativ/a íhugandi, hugsaður. **-i** *áhl* íhuga, velta fyrir sér.

speleolog/o hellafraeðingur. **-io** hellafraeði.

spelt/o *gra* speldi (*Triticum spelta*).

spergul/o *gra* skurfa (*Spergula (arvensis)*).

spergulari/o *gra* flæðarbúi (*Spergularia*).

sperm/o *lfæ gra* sæði, sáð. **-a** sæðis-. **-elĵeti** *áhl* varpa út sæði.

spermacet/o *lfæ* ambur, hvalambur.

spermati/o *gra* sáðgeymsla.

spermato/ *lfe* sæðis-, sáð-, frjó-. **-cito** frjóómóðir. **-ido** frjóvísir. **-dukto** sáðrás. **-genezo** sæðismyndun. **-reo** sáðfall. **-tuboj** sæðispíplur. **-zoo** frjófruma, sæðisfruma.

spermatofit/oj *gra* = **fanerogamoj**.

spermogoni/o *gra* frjóamma.

spert/a reyndur, leikinn, fimur. **-e** fimlega, af reynslu. **-i áhr** komast að raun um, reyna, verða var við, finna. **-o** raun, reynsla. **-eco** leikni, reynsla; fimleiki. **-igi** búa, kenna; þjálfá. **-iği** fá reynslu, verða reyndur. **-ulo** sérfræðingur, reyndur maður. **laŭ-e** af reynslu. **ne-a, sen-a** óreyndur, reynslulaus.

spes/o *hag* hugsuð mynteining meðal esperantista fyrir fyrri heimsstyrjöld. **-milo (Sm)** = 1000 **spesoj**.

spez/o *hag* (peninga)velta. **-i áhr** velta (fjárhæð), yfirfæra. **-imposto** veltuskattur. **-kapitalo** veltufé. **antaŭ-o** fyrirframgreiðsla. **el-i áhr** greiða, borga út. **el-o** gjald, útgjöld. **el-ema** óhófsamur, eyðslusamur. **el-iga** kostnaðarsamur, dýrmætur. **en-i áhr** fá (peninga). **en-o** afurðir; tekjur. **en-aro** heildartekjur. **en-iga** arðsamur, ábatasamur, gagnlegur. **laboren-o** vinnukaup, kaupgjald, laun.

spic/o 1 krydd(jurt). 2 keimur. **-a** 1 krydd-, kryddaður. 2 ertandi, ísmeygilegur. **-i áhr** krydda. **-aĵo** krydd. **-isto** kryddsali. **-ujo** kryddkassi.

Spicberg/o *ldf* Svalbarði (eyjaklasi í Norður-Íshafi).

spik/o *gra alm* 1 ax. 2 kornax. **-eto** smáax. **-iği** mynda ax. **-iĝo** axmyndun. **-(hav)a** sem ber ax; með axlaga blóm. **-umi áhr** tína öx (á eftir kornskurðarmönnum).

Spik/o *stj* Spíka (stjarnan α í Meynni).

spil/i *áhr* stinga á (tunnu). **-ilo** nafar.

spin/o 1 hryggur (beinin). 2 *lfæ* nibba, kambur. **la skapola -o** herðablaðskambur. 3 (á fjalli) hryggur. 4 bókarhryggur, bókarkjölur. **-a** hrygg-. **cerbo-a, cefalo-a** mænu-. **-a cerbo** mæna. **sen-a** 1 hrygglaus. 2 þreklaus.

spin/o *eðl* 1 spuni. 2 = **spinmomanto**. **-momanto** spunavægi.

spinaco/o *gra* 1 spínat (*Spinacia oleracea*). 2 þangsilí (*Spinacia spinacia*). **novzelanda -o** nýsjálenskt spínat (= **tetragonio**).

spinak/o *sig* belgsegl.

spindel/o 1 (snældu)teinn. 2 *tæk* möndull, hjólás. 3 spinnill.

spinel/o *ste* bleikrauður roðasteinn.

spinet/o *tón* spínnett.

spinor/o *stæ* spinur, spunapínur.

Spinoz/o *per* Spinoza. **-ismo** heimspekikeningar Spinoza.

spion/o njósnari. **-i áhr** 1 njósna um. 2 gægjast á. **-ado** njósn. **-ito** njósnaraæði.

spir/i *áhl* 1 anda. 2 kasta mæðinni, hvíla sig. 3 gufa út, anda út, blása (e-u), gefa frá sér, anda frá sér. **-o** andi, andardráttur. **-a** öndunar-. **-ado** öndun. **-aĵo** andi, gufa. **-egi áhl** mása; andvarpa, stynja. **-blovo** *hlj* fráblástur. **-halto** hik, það að hætta að tala. **-manka** lafmóður. **-ometro** *læk* öndunarmælir. **-ometrio** öndunarmæling. **-(o)truo** *tæk* loftsmuga; loftgat; blásturhol, öndunarop. **ek-i áhl** kasta mæðinni. **el-i áhr** anda frá sér, blása út, anda út. **el-o** útöndun. **en-i áhr** *læk* anda að sér; gleypa. **en-o** innöndun. **en-atoro** *læk* 1 innöndunartæki. 2 lofthreinsunartæki. **ne-ebla** sem varla er hægt að anda. **sen-e** lafmóður, sprengmóður. **kraĉo-i áhl** hvæsa. **ve-i áhl** stynja, andvarpa.

spiral/o sívafningur, gormur. **-a** gormlaga, skrófulaga; vindu-. **-e** í sneiðingum. **-i áhl** fara upp í sneiðingum. **-aĵo** 1 vafningur. 2 = **voluto**. **-plonĝi áhl** *flu* spinna. **-risorto** gormur.

spirant/o *hlj* = **frikativo**.

spire/o *gra* kvistur (*Spiræa*).

spiril/o *lif* gormsýkill. **-ozo** *læk* gormsýklasýki.

spirit/o *trú kri bib* *tæk* 1 andi, andleg vera. 2 sál, svipur. 3 hugur, fjör. 4 kjarkur. **la Sankta S-o** heilagur andi. 5 *mfr* (í grísku) fráblástursmerki. **vina -o** vínandi. **-a** andlegur. **-eco** andlegleiki, andlegt eðli. **-ismo** *trú* andatrú, spíritismi. **-isto** andatrúarmaður, spíritisti. **-ĉeesto, -preteco** snarræði. *havi/ricevi sufiĉe da -ĉeesto por:* vera nógu snarráður til þess að. **-foresto** *læk*, **-manko** *læk* leiðsla. **liber-a** frjálshuga. **unu-eco** eindrægni. **vasta-a** víðsýnn.

spiritualism/o *hei* andahyggja, hughyggja, sálnahyggja, hugsæisstefna.

spiritualist/o *inn* hughyggjumaður, hugsæismaður.

spiroket/o *dýr* 1 gormgerill, gyrmí. 2 = **borelio**. **-ozo** 1 sótt sem gormgerlar valda. 2 = **borelio**.

spit/e mfr -e de þrátt fyrir. **-e, ke** þrátt fyrir það að, þótt. **-i áhr** bjóða byrginn; þrjóska. **-ado** þrjóska. **-ema** þrjóska, ofstopafullur. **for-i áhr** kúga. **-!** bull, þvættingur!

splanknologi/o *læk* iðrafræði.

splen/o **1** sinnuleysi, deyfð, slen. **2** *vís* milti (= **lieno**). **-a** geðillur, öfluglyndur. **-ito** *læk* miltisbólga. **-ektomio** miltistaka, miltisnám.

splint/o spelka, spjálk. **-i áhr** spelka, leggja spelkur við.

splis/i áhr flétta saman, þætta saman (kaðal eða vír), splæsa. **-aĵo** þætting, splæs. **-ilo** *sig* melspíra.

split/o flís. **-i áhr** brjóta í flísar. **-iĝi** brotna í flísar. **dis-iĝi** mölbrotna. **har-ado** hártogun.

spok/o *tæk* hjólspæll, hjólspölur.

sponde/o tvílangur bragliður. **-a** tvílangur.

spondilit/o *læk* hryggjarliðbólga.

spong/o *dýr* svampur. **-i áhr** **1** hreinsa með svampi, strjúka með svampi. **2** soga upp með svampi, þurrka upp með svampi. **-eca** svampkynjaður. **-uloj** svampar (*Spongiaria, Porifera*). **for-i áhr** þurrka út.

spontan/a *nýy* sjálfkrafa, ósjálfráður.

spontane/a sjálfkrafa, ósjálfráður, sjálfkvæmur. **-eco** sjálfkvæmni, ósjálfræði.

spor/o *gra* *dýr* gró. **-ujo** gróhirsla. **-iĝo** grómyndun. **-klabo** grókylfa. **-sako** grósekkur. **somero-o** sumargró. **sporangio-o** *gra* gróhirslogró. **vintro-o** vetrargró. **zoo-o** bifgró.

sporad/a dreifður, hér og þar, endrum og eins. **-e** endrum og eins.

sporangio/o *gra* gróhirsla.

sporidi/o *gra* kylfugró.

sporofit/o *gra* gróliður (tvílitna mynd frumstæðra plantna).

sporogoni/o *gra* mosagróliður.

sporotrik/o *gra* sporamygla. **-ozo** *læk* hnútamygla.

sporozo/oj *dýr* gródyr (*Sporozoa*).

sport/o íþróttir. **-a** íþróttar-. **-ejo** íþróttavöllur. **-isto** íþróttamaður.

spot/o *kvi* kastljós.

sprint/o *íþr* spretthlaup. **-i áhl** taka endasprett; hlaupa spretthlaup. **-anto** spretthlaupari.

sprit/a **1** myndinn. **2** hugkvæmur. **-aĵo** myndni, gamanyrði. **-i áhl** vera myndinn, vera hugkvæmur. **-ulo** áringi, galgopi. **kortega-ulo** hirðfífl. **mal-a** tómur, aulalegur. **mal-eco** hégómi, aulaháttur. **mal-ulo** auli, asni. **sen-a** einfaldur, smekkláus. **sen-aĵo** bull, þvættingur.

spron/o *gra* *dýr* **1** spori. **2** hvöt, eggjun. **3** broddur; mannbroddar. **4** fjallsrani. **-i áhr** **1** keyra sporum. **2** knýja áfram, hvetja. **-radeto** sporakringla. **alaŭdo-o** spori (= **delfino**).

spros/o *ská* brum, brumhnappur. **-i áhl** skjóta brumhnöppum.

sprot/o *dýr* brislingur, tannsíld (*Chupea sprattus*).

spur/o **1** spor, slóð. **2** vísbending. **3** = **špuro**. **-i áhr** fylgja slóð (e-s), elta. **-aro** slóð. **malaperi sen-e** hverfa gersamlega, gufa upp. **odor-o** þefur, spor. **-hundo** sporhundur.

sput/i áhr spýta, spúa. **-ado** spýting. **-aĵo** hráki, uppgangur. **-ujo** hrákadallur.

sputnik/o gervihnöttur.

Srilank/o *ldf* Srí Lanka. **-a srilankskur**. **-ano** Srí Lanka-maður.

stab/o **1** herstjórnarráð. **2** starfsfólk (stofnana), aðstoðarmenn stjórnenda. **-estro** yfirmaður herstjórnarráðs. **ĉef-o** æðsta herforingjaráð.

stabil/a *edl efn* **1** fastur, staðgóður. **2** stöðugur. **3** traustur. **-o** *fag* órói (skraut). **-eco** stöðugleiki, jafnvægi. **-igi** koma (e-u) í jafnvægi. **-igilo** veltiuggi; stélflötur. **mal-a** óstöðugur. **ne-a** mislyndur.

stabl/o **1** vinnuborð. **2** undirstöðugrind; pallur. **3** myndatrönur, myndagrind. **sekiga -o** þurrkgrind, trönur. **ĉen-o** færiband. **desegno-o** teikniborð, teiknibretti. **pentro-o** myndatrönur. **rabot-o** hefilbekkur. **torno-o** rennibekkur.

staci/o *fja rtae útv* **1** stöð. **2** áfangastaður. **3** símsstöð. **4** viðkomustaður (vagna). **5** *kap* krossferilsstöð. **-estro** stöðvarstjóri. **-domo** stöð, járnbrautarstöð, stöðvarhús. **fin-o** *jár fja* endastöð. **kap-o** *jár fja* brottfararstaður; aðalstöð. **sendo-o** *útv* útværpsstöð. **servo-o** þjónustustöð. **taksi-o** leigubílastöð. **vintro-o** vetrariþróttastöð.

stadi/o **1** skeið, hlaupabraut. **2** íþróttavöllur (= **stadiono**). **3** áfangi.

stadion/o íþróttavöllur.

stafet/o **1** *her* hraðboði (ríðandi). **2** boðhlaupari. **-kurado** boðhlaup.

- stafilokok/o** *læk* stafylókokkur, klasasýkill, klasakokkur. **-ozo** klasakokkasýking.
- stafilom/o** *læk* sjáaldursgúlpur, glærugúlpur.
- stagn/i** *áhl* staðna, stirðna. **-o, -ado** staða, kyrrstaða. **-a, -anta** staðnaður.
- staĝ/o** reynslutímabil. **-i** *áhl* vera í reynslu.
- stahanovism/o** stakhanovismi, einstaklingssamkeppni verkamanna.
- staj/o** *sig rtæ* stag. **-velo** stagssegl, brandsegl.
- stak/o** stakkur, hlaði, bólstur. **-igi** hrúga upp, stakka, hlaða.
- stakat/e** *tón* stakkató, með stuttum þögnum milli tónanna.
- stakis/o** *gra* álfablóm, svínarót (*Stachys*).
- stakt/o** *bib* marnögl.
- stal/o** **1** útihús, fjárhús, fjós. **2** hestar (e-s). **-i** *áhl* vera í útihúsi, vera í fjósi (einkum um veturinn). **-fako** stallur, bás. **en-igi** setja í fjós; setja í hesthús.
- stalagmit/o** *jar* dropasteinn úr gólfi.
- stalaktit/o** *jar* dropasteinn úr lofti.
- Stalin/o** *per* Stalín. **-ismo** stalinismi.
- stalon/o** *ská* graðhestur, stóðhestur.
- stam/o** **1** *læk* stofn. **2** *mfr* orðstofn (= **radikalo**).
- stamen/o** *gra* frævill.
- stamf/i** *áhl* troða, stappa (með fótunum), sparka, krafsa (um hesta).
- stamin/o** grisja.
- stamp/i** *áhr* **1** stimpla. **2** greypa (t.d. í minnið). **3** einkenna. **-o** merki, stimpill; einkenni. **-ado** það að stimpla. **-ilo** stimpill. **-maŝino** burðargjaldsstimpill. **brul-i** *áhr* brennimerkja. **dat-ilo** dagstimpill.
- stamped/o** æðisgenginn flótti (hesta eða nautgripa). **-i** *áhl* flýja skipulagslaust. **-igi** reka á flóttu.
- stan/o** *efn* tin (*Sn*). **-a** tin-, blikk-. **-a soldato** tindáti. **-i** *áhr* tinhúða, tina. **-ado** tinun, tinhúðun. **-ato** stannat. **-ata acido** tinsýra. **-isto** tinsmiður, blikksmiður. **-ito** stannít, tinkís. **-ita acido** stannítsýra. **-folio** silfurpappír.
- stanc/o** stansa (erindi með 8 hendingum).
- stand/o** sýniborð, sýniskápur, sýnihorn.
- standard/o** fáni, gunnfáni, merki. **-isto** merkisberi.
- stang/o** stöng, rá, staur, hæll, trénagli. **-eto** staur, spýta, skaft, leggur, stöng. **-eto el vakso** lakkstöng.
- apog-o** stoð, stólpi. **barĝ-o** stjaki. **bird-o** = **sidstango**. **boben-o** hörbrúða. **cel-o** *ldm* mælistöng. **dento-o** tannstöngull. **fajro-o** skörungur. **flag-o** flaggstöng, fánastöng. **glit-o** rennistöng. **hok-o** *sig* bátshaki, krókur.
- ĵib-o** klýfisbóma. **klučo-o** gírstöng. **kuplo-o** vél stimpilstöng. **lev-o** klaufjárn, lyftistöng, vogarstöng.
- lupol-o** humlastöng, humlastoð. **man-o** lyftistöng. **pik-o** fleinn, spjót. **piŝto-o** vél bulluás. **puŝ-o** undirlyftstöng.
- reg-o** *tæk* **1** stýrissveif, stýrissöng. **2** stjörn. **rosto-o** steikarteinn. **salt-o** stöng (í stangarstökki). **sid-o** setstöng. **spaco-o** bilanappur, bilalykill, bilatakki. **start-o** ræsistöng. **stir-o** *flu* stýrissöng. **trans-o** þverstöng.
- turno-o** vél bullustöng (= **bielo**). **vel-o** = **jardo**.
- staniol/o** = **stanfolio**.
- Stanisla/o** *per* Stanislás.
- staped/o** *lfæ* ístað.
- stapeli/o** *gra* sæstjörnuablóm, ýldublóm (*Stapelia*) (= **kadavro-floro**).
- stapl/o** hlaði, hraukur, stafli. **-i** *áhr* setja í hlaða, setja í stafla, stafla. **-ejo, -ourbo** birgðahöfn.
- star/i** *áhl* **1** standa; standa kyrr. **2** guggna ekki. **3** liggja. **-e** standandi, á fótum. **-o** staða. **-ado** það að standa, staða. **-ejo** **1** stæði. **2** fótffesta. **-ema** stöðugur, fastur, staðgóður. **-igi** **1** reisa, koma á fót. **2** láta standa. **3** stofna. **4** setja í (vanda). **-iĝi** **1** standa upp, rísa á fætur. **2** rísa. **3** standast. **4** koma sér fyrir.
- ilo** *eðl* grind. **dis-iĝi** ýfast; standa gleitt. **ek-i** *áhl* koma fram, stökkva fram. **el-i** *áhl* gnæfa yfir. **el-a** **1** framskagandi; framstandandi. **2** áberandi, kunnur. **el-iĝi** standa út, skaga fram. **el-aĝo** framstandandi hlutur, framskot. **el-eco** yfirburðir. **kontraŭ-i** *áhl* standa á móti, veita viðnám; standast. **mem-a** sjálfstæður. **mem-eco** sjálfstæði. **re-igi** endurreisa, reisa við aftur, koma (e-u) á aftur. **super-i** *áhr* gnæfa yfir; vera miklu hærri en. **superel-i** *áhl* slúta fram yfir. **gardo-i** *áhl* standa á verði. **gard-anto** varðmaður. **gardo-ado** varðgæsla. **piedo-a** *fag* (um líkamsmynd) standandi.
- starost/o** starosta, pólskur lénsdrottinn.

start/i áhl 1 leggja af stað, hefja rás. **2 tæk** ræsast. **-o** rásmerki. **-igi** ræsa. **-iganto** ræsir (maður). **-igilo** ræsir (tæki).

stat/o efn 1 ástand, kringumstæður. **2 sag** stétt. **-i áhl** vera í ástandi. **-a** ástands-. **antaŭ-o** ástandið sem áður var. **anim-o** hugarástand. **bon-a** í góðu ástandi. **bon-o, bon-eco** gott ástand, það að vera í góðu ástandi. **kor-o** hugarástand. **malalt-a, malgrav-a** af lágum stigum. **spirit-o** skap.

statik/o eðl stöðufræði, jafnvægisfræði. **-a raf1** stöðu-. **-a elektro** stöðurafmagn. **2** í jafnvægi, jafnvægis-.

statist/o leikleysingi, statisti, aukaleikari.

statistik/o 1 tölfræði; hagfræði. **2** hagtölur, hagskýrsla. **-i áhr** vinna úr hagtölum, setja fram í hagskýrslum. **-a** tölfræðilegur, hagfræðilegur. **-isto** tölfræðingur.

stativ/o undirstaða, grind, stóll, súla, fótur.

stator/o rtæ sátur.

statu/o fag standmynd, líkneski, myndastytta. **-a** eins og stytta. **-eto** lítil stytta. **-aro** höggmyndir yfirleitt. **-arto** höggmyndasmíði.

statur/o vöxtur, vaxtarlag. **alta-a lfæ** hár vexti. **malalta-a** lágur vexti. **meza-a** meðalhár. **bel-a** fagurvaxinn. **-mezurilo** vaxtarmælir.

status/o lög staða, löglegur réttur.

statut/o lög reglugerð, lög (félags). **-a** lagalegur, lögákveðinn, laga-.

staŭd/o gra fjölært blóm.

staŭl/i áhl flu ofríska. **-a angulo** ofrishiorn.

staz/o læk kyrrstaða; flæðistregða, blóðrásartregða.

stearat/o efn sterat, sterínat. **-a acido** sterínsýra.

stearin/o sterín.

steat/ vis fitu-. **-olizo** fituleysing. **-oreo** fitusaur, fitusaurslífsýki.

steatit/o ste kljágtrjót (= **sapŝtono**).

steb/i áhr stanga saman. **-o** saumur. **-maŝino** saumavél. **-ilo** nál í saumavél. **-istino** saumakona.

Stefan/o per Stefán. **-ino per** Stefanía.

steg/o tæk bindibjálki, tengibjálki. **-i áhr** tengja með bjálka, styrkja með bjálka.

stegocefal/o stg hreistursalamandra (*Stegocephalus*).

stegomij/o dýr gulusóttarfluga (*Aedes Ægypti*).

stek/o steik, steikarstykki. **bova -o** nautasteik.

stekiometri/a efn massahlutfalla-. **-o** hlutfallaefnafræði.

stel/o stj trú stæ fag alm hús 1 stjarna, fastastjarna. **2** aðalleikari; aðalleikkona; stjarna (einnig í íþróttum). **-a lfæ 1** sem lýtur að stjörnum, stjörnu-. **2** stjörnumyndaður, eins og stjarna. **inter-a** miðgeims-. **-aro 1** stjörnurnar sem heild. **2** samstirni, stjörnumerki. **-eto pre** (prentákn) stjarna. **-ita** stirndur; bjartur, ljómandi. **-ulino** aðalleikkona. **-luma** stjörnuþjartur. **-plena** alstirndur. **fal-o** stjörnuhrap. **mar-o** sæstjarna (= **asterio**). **maten-o** morgunstjarna. **ter-o** jarðstjarna (= **geastro**). **vesper-o** kvöldstjarna.

stelari/o gra arfi (íslenskar arfategundir) (*Stellaria*), stjörnuarfi (*Stellaria crassifolia*), haugarfi (*Stellaria media*), akurarfi (*Stellaria graminea*).

stele/o minnismarki.

sten/o mfr (skammstöfun) = **stenografio** (einkum í samsettum orðum). **-(o)maŝino** = **stenotipo**. **-otajpistino** hrað- og vélritari.

stencil/o stensill.

stenograf/i áhr hraðrita. **-isto** hraðritari. **-aĵo** hraðritaður texti.

stenografi/o hraðritun. **-a** hraðritunar-.

stenotip/o hraðritunarvél. **-i áhr** skrifa með hraðritunarvél. **-io** hraðvélritun. **-istino** hraðvélritari.

stenz/o læk þrengsli, þröng.

Stentor/o goð Stentor (grískur kallari í Trójustríði).

step/o ldf gresja, grasslétt, heiði, steppa.

ster/o inn rúmmetri.

steradian/o stæ rúmhornseining, steradíani.

stereo/ mfr stereó-, rúm-. **-kemio** rúmeffnafræði.

stereofoni/o víðóma hljómflutningur, stereó. **-a** víðóma, stereó-.

- stereografi/o** *rúm* rúmmyndateikning.
- stereometri/o** rúmfræði, rúmmálsfræði, rúmmyndafræði.
- stereoskop/o** víðsjá, rúmsjá, þrívíddarsjá. **-io** rúmsjártækni.
- stereotip/o** fastaletur, prentmót, stermót. **-i áhr** búa til prentmót (e-s), prenta með fastalettri. **-a 1** með fastalettri, stermótaður. **2** útpvældur, upptugginn.
- steril/a 1** ófrjór. **2** *læk* dauðhreinsaður, smitsæfður. **-eco** ófrjósemi. **-igi** *læk lög* gera ófrjóan. **-igo** ófrjósemisaðgerð, vönun. **-izi** dauðhreinsa; gerilsneyða. **-izado** dauðhreinsun; gerilsneyðing, sæðing. **-izatoro** dauðhreinsunartæki; gerilsneyðingartæki.
- sterk/o** áburður, mykja, tað. **-i áhr** bera á; teðja. **-ado** áburðardreifing. **-aĵo** tilbúinn áburður. **-ejo**, **-amaso** mykjuhaugur. **-akvo** mykjuvatn.
- sterkorari/o** = **rabmevo**.
- sterkuli/o** *gra* kólátré (*Sterculia*). **-acoj** kólátrésætt (*Sterculiaceae*).
- sterled/o** dvergstyrja, styrtingur (*Acipenser ruthenus*).
- sterling/a** *ver* sterlings-. **-o** = **pundo**.
- stern/i** *áhr* breiða út, teygja úr, dreifa; leggja. **sin -i, -iĝi 1** leggja sig, leggjast. **2** teygja sig, vera breiddur. **-ado** útbreiðsla. **-aĵo 1** lag. **2** rúm; sængurfatnaður. **dis-i áhr** dreifa. **trak-i áhl** *jár* leggja járnbrautarteina.
- sternum/o** *lfæ* bringubein. **-a** bringubeins-.
- steroid/oj** *efn* sterar.
- sterol/oj** *efn* sterólar.
- stertor/o** korr. **-i áhl** korra (óp.).
- stetoskop/o** *læk* hlust(unar)pípa. **-i áhr** hlusta með hlustpípu. **-io** hlustun (sjúklings), brjóstskoðun, brjóstrannsókn.
- steward/o** *sig flu* bryti. **-ino** þerna.
- steven/o** *sig* stafn, framstafn. **posta -o** afturstefni.
- stift/o** smánagli, tittur, stifti. **fiksa -o** stillibolti. **akso-o** spindill, spindilbolti. **fendo-o** fleygnagli. **-i áhr** festa, negla (með smánagla). **mal-i áhr** taka stiftið úr.
- stigm/o 1** *gra* fræni. **2** *dýr* öndunarop (skordýrs). **3** *lfæ* eggbúsmark.
- stigmat/o 1** ör. **2** *kaþ* krossfestingarsár. **3** brennimark. **4** merki, mark, einkenni, skammarblettur, blettur. **-a 1** með krossfestingarsár. **2** *eðl* skekkjulaus. **-izi áhr** brennimerkja.
- stik/i** *áhr* *gra* gróðursetja græðling(a).
- Stiks/o** *goð* Styx, Styxfljótið (undirheimafljótið í grískri goðafræði).
- stil/o 1** stíll (í riti, list). **2** tímatal. **-a** stíl-. **-igi** stílfæra. **-isto** stílsnillingur. **-istiko** stílfræði. **sen-a** hversdagslegur, ómerkilegur. **-figuro** stílbragð. **flam-o** *hús* logalaga stíll.
- stilb/o** *eðl* stilb (mælieining flatarbirtu).
- stilet/o** rýtingur.
- stilobat/o** *hús* undirhleðsla (undir súlnaröð).
- stilus/o** *gra* stíll (á frævu) (í blómi).
- stilz/oj 1** stikla, gangstöng. **2** vaðfótur. **-obirdo** *dýr* vaðfugl. **-iri áhl** ganga á stiklum.
- Stimfal/o** *goð* Stymfalsvatn (en þar fældi Herakles Stymfalsfugla upp með eirskellu sem hann hafði fengið hjá Aþenu).
- stimul/i** *áhr* *lfe* örva, æsa, hressa, hvetja, ýfa, erta. **-o** *læk* hvatning, uppörvun. **-ado** hvatning, örvun, erting. **-anto** *læk*, **-ilo** *læk* örvandi efni, örvandi lyf.
- stink/a** *ská* illa þefjaður, daunillur, þefillur. **-i áhl** þefja illa, dauna.
- stip/o** *gra 1* espartógras (*Stipa*). **2** stöngull.
- stipendi/o** (náms)styrkur. **-i áhr** styrkja. **-ulo** styrkþegi.
- stipul/o** *gra* axlablað.
- stir/i** *áhr* *tæk* stýra. **-ejo** *sig* stýrishús (á skipi). **-ilo 1** stýrissveif, stýrishjól. **2** stýrisslá, stýrisstig. **3** stýri (á reiðhjóli o.þ.u.l.). **-isto 1** stýrimaður. **2** flugmaður, flugstjóri. **-lernejo 1** stýrimannaskóli. **2** ökuskóli. **mem-anta** sjálfstýrandi. **ne-ebla** sem lætur ekki að stjörn, stjörnlaus. **tele-ata** fjarstýrður.
- stirak/o** *gra* stýrax (suðrænt tré eða runni) (*Styrax*). **-acoj** droparunnaett, dropaviðarætt, stýraxviðarætt (*Styracaceae*).

- stiren/o** *efn* stýren.
- Stiri/o** *ldf* Stiermarken (í Austurríki), Styrjumörk.
- stiv/i** *áhr* búlka, hlaða, stafla (vörum). **-isto** hleðslumaður, uppskipunarmaður.
- stof/o** *inn* kvart.
- stoik/a** *inn* **1** stóískur. **2** fastúðugur, rólyndur. **-eco** fastúð, rólyndi. **-ismo** stóuspeki. **-isto** stóumaður.
- ulo** fastúðugur maður, stóískur maður.
- stok/o** (vöru)birgðir. **-i** *áhr* hafa birgðir af.
- stokast/a** *töl* slembi-, tilviljunar-. **-a** **variablo** slembibreyta. **-e** **sendependaj** óháðir (atburðir).
- stokastik/o** *töl* slembifræði.
- Stokholm/o** *ldf* Stokkhólmur (höfuðborg Svíþjóðar).
- stol/o** *sag* *kri* stóla.
- stolnik/o** þjónn rússakeisarans.
- stolon/o** *gra* ofanjarðarregla.
- stom/o** *gra* loftauga (há dýrum og jurtum).
- stomak/o** *lfæ* magi. **-a** maga-. **en-igi** láta ofan í sig. **maĉ-o** *lfæ* keppur.
- stomat/o** munnur; mynni, op. **-ito** *læk* munnbólga, munnþroti. **-ologo** munnfræðingur. **-ologio** {munnsjúkdómafræði. **-oskopo** munnspiegill.
- stomi/o** *mfr* -raufun. **gastroentero-o** raufun og samtenging maga og garnar. **gastro-o** magaopnun.
- stomp/o** teiknistúfur. **-i** *áhr* skyggja (mynd).
- stop** **1** stans. **2** punktur (í símskeyti). **-i** *áhr* stansa, stöðva.
- stopl/o** stubbur, stofn, bútur. **-ejo** skorinn akur; há.
- storak/o** *inn* ilmkvöða.
- stotink/o** *inn* stotinka (búlgörsk mynt).
- stov/o** *nýy* (hitunar)ofn. **-ejo** dagstofa, hituð með ofni.
- strab/i** *áhl* **1** vera rangeygður. **2** **-i** **al** gjóta hornauga til. **-a** rangeygður. **-e** **rigardi** gjóta augunum að.
- ismo** *læk* rangeygð, skjálgi. **diverĝa-ismo** fráeygð, skjálgi út á við. **konverĝa-ismo** tileygð, skjálgi inn á við. **paraliza-ismo** lömunarskjálgi. **-ulo** rangeygður maður. **-ometro** skjálgamælir. **-otomio** skjálgskurður.
- Strabon/o** *per* Strabó.
- stramoni/o** *gra* broddepli (*Datura stramonium*).
- strand/o** = **plaĝo**.
- strang/a** kynlegur, undarlegur, skrýtinn. **-e** undarlega; þótt undarlegt sé. **-aĵo** undarlegleiki, einkenni, sérkenni. **-eco** undarlegleiki, ókunnugleiki. **-ulo** sérvitur maður.
- strangol/i** *áhr* kyrkja. **-ado** kyrking.
- stranguri/o** *læk* dropamiga.
- stras/o** óekta gimsteinn.
- Strasbourg/o** *ldf* Strasbourg, Strassborg (borg í Frakklandi).
- strat/o** stræti, gata. **-a** götu-. **-eto** þröng gata; öngstræti. **-ulaĉo** slæpingi. **-ulino** vændiskona. **ĉef-o** aðalgata, aðalstræti. **sak-o** blindgata.
- strateg/o** *sag* (í Forn-Aþenu) herstjóri (kosinn til eins árs í senn).
- strategi/o** **1** herstjórnarlist, herkænska. **2** skipulagning áróðursherferða. **-a** hernaðar-, hernaðarlegur.
- stratigrafi/o** *jar* jarðlagafræði.
- stratosfer/o** *eðl* heiðhvolft, heiðloft, háloft.
- stratum/o** *jar* jarðlag.
- stratus/o** *veð* blikka, þykkni, þokuský.
- streb/i** *áhl* strita, keppast við, reyna, keppa að, þræla. **-o**, **-ado** strit.
- streĉ/i** *áhr* **1** teygja, þenja, toga. **2** reyna, leggja sig allan fram. **3** benda (boga). **4** **-i** **horloĝon** draga upp klukku. **5** **-i** **la cerbon** brjóta heilann. **6** þrengja, þétta. **-o** **1** þensla; áreynsla. **2** þensluafli. **3** tognun. **-a** hertur; ákafur. **-a** **muskolo** réttivöðvi. **-e** **laĉita** þröngur. **-ado** teyging, togun, þensla. **-eco** þrengd. **-iĝi** teygja sig, toгна, teygjast. **-iĝo** tognun. **-ilo** **1** vikkari; þenslugrind. **2** stag; tjaldstag. **3** klukkulykill. **-ita** *hlj* **1** hertur, þaninn. **2** spennur. **3** viðsjárverður. **-iteco** þrengd; viðsjár. **-olimo** brotmark. **ĉirkaŭ-i** *áhr* kreista. **dis-i** *áhr* þenja út. **kontraŭ-i** *áhr* berjast gegn. **mal-i** *áhr* slaka á, lina. **mal-iĝi** slaka á, slakna. **mal-iĝo** slökun. **mal-a** slakur, linur. **sub-i** *áhr* *rúm* standa á milli. **tro-i** *áhr* reyna of mikið á. **ŝu-ilo**

skóþvinga.

strek/i *áhr* strika. **-o** 1 strik. 2 komma, merki. **-aĵo** strikteikning. **-eto** 1 broddur, högg (t.d. ’, ‘). 2 skástrik. 3 bandstrik. 4 stig. **-eti** *áhr tæk* draga þankastrik, draga óreglulega línu. **-ilo** strikalur. **-umi** *áhr* skyggja, strika. **ĉirkaŭ-i** *áhr* hringa inn. **el-i** *áhr*, **for-i** *áhr* 1 strika út. 2 afmá, eyða, skafa út. **sub-i** *áhr* undirstrika, strika undir; leggja áherslu á. **tra-i** *áhr* gegnumstrika, strika (í gegnum). **tra-ita** *ĉeko* strikuð ávísun, strikaður tékki. **divid-o** *pre* bandstrik. **halto-o** *pre* þankastrik. **marko-o** skora. **rand-i** *áhr* tenna (mynt). **son-o** *kvi* hljóðband. **takto-o** *tón* taktstrik. **voj-o** þröng gata, stígur.

strepsipter/oj *dýr* þyrilvængjur (*Strepsiptera*).

streptokok/o *gra* keðjusýkill, keðjukokkur. **-ozo** keðjukokkasýking.

streptomycin/o *gra* læk streptómýsín (fúkkalyf).

stres/o læk stress, streita. **-anta** *aganto* streituorsök.

stret/a *ská* þröngur, mjór.

stri/o *tæk hús lfæ gra jar* 1 rák, rönd. 2 band; spilda. **glacia -o** jökulrák. **-a** rákaður, með rákum; rákóttur, röndóttur. **-i** *áhr* ráka; strika. **-ita** *papero* strikað blað. **blu-a** bláröndóttur. **film-o** myndaband, myndarúlla. **post-o**, **tren-o** kjölfar. **zebro-a** sebraröndóttur, röndóttur eins og sebradýr.

striat/o *lfæ* rákamyndun.

strid/a *ská* (um hljóð) hár, skrækur, ískrandi. **-i** *áhl* ískra.

strig/o *dýr* uglu (*Strix*). **-edoj** ugluætt (*Strigidae*). **-oformaj** uglur (*Strigiformes*). **orel-o** eyrugla (*Asio otus*). **flama -o** brandugla (*Asio flammeus*). **neĝo-o** = **nikteo**. **tur-o** turnugla (*Tyto alba*).

strig/i *áhr* kamba (hesti). **-ilo** hrossakambur, hrossaklóra.

striko verkfall. **-i** *áhl* gera verkfall, vera í verkfalli, leggja niður vinnu. **-estraro** verkfallsnefnd, verkfallsstjórn. **-posteno** verkfallsverðir. **-rajto** verkfallsréttur. **-rompanto** verkfallsbrjótur. **malsat-o** hungurverkfall. **mastro-o** verkban. **sid-o** setuverkfall.

striknin/o striknín.

strikt/a 1 nærskorinn. 2 strangur, strangnákvæmur. **-aĵo** nærskorin þrjónaföt (á dansmey o.s.). **-eco** strangleiki. **mal-a** laus.

string/i *áhr* kyrkja, kreista. **-o**, **-ado** kyrking. **-ilo** saumur (*lækn.*).

striptiz/o nektaratriði, nektardans.

strobil/o *gra* = **konuso** 2.

stroboskop/o *eðl* snúningssjá, snúðsjá. **-io** snúningssjárrannsókn, snúðsjárrannsókn.

strof/o vísa, erindi. **-a** í erindum, sem skipt er í erindi/vísur.

strofant/o *gra* strófantus (suðrænn gróður) (*Strophanthus*). **-ino** *efn* strófantín.

strom/o *lfæ* uppistaða, uppistöðuvefur, uppistöðunet.

Strombol/o *ldf* Stromboli (ein Líparíeyja norðan Sikileyjar).

stronci/o *efn* strontíum, strontín (*Sr*).

stroncianit/o *ste* strontíumkarbónat.

struktur/o *vís* 1 samsetning, gerð. 2 bygging, smíði. 3 formgerð. **-a** samsetningar-; formgerðar-; byggingarlegur. **-i** *áhr* byggja; setja saman. **-ismo** *vís* formgerðarstefna.

strum/o læk skjaldkirtilsauki, skjöldungsauki, keppur; skjaldkirtill (= **kropo** 2). **-ito** keppbólga. **-ektomio** keppnám, skjöldungsaukanám.

strut/o *dýr* strútur (*Struthio*). **-a** 1 strút(s)-. 2 sem þorir ekki að viðurkenna staðreyndir. **-oformaj** strútar (*Struthioniformes*).

Stuart/oj *sag* Stúartætt.

stuc/i *áhr* gar klippa af, höggva af, skera af.

stud/i *áhr* 1 rannsaka, kynna sér. 2 nema, læra. 3 stunda nám. **-o**, **-ado** 1 rannsókn. 2 nám. **-o**, **-aĵo** 1 áhugaefni; ástundunarefni. 2 rannsókn. **-ejo** lesstofa, kontór.

student/o stúdent. **-a** stúdenta-.

studi/o myndastofa; vinnustofa; upptökusalur.

stuf/i *áhr* sjóða (í luktum potti), sjóða í jafningi. **-aĵo** kjötjafningur. **-ujo** steikarpottur.

stuk/i *áhr* gipskalka. **-o** byg gips; gipskalk. **-ado** gipskölkun. **-aĵo** gipskreyting, gipspússning.

stult/a heimskur, bjánalegur, asnalegur, vitlaus. **-aĵo** vitleysa. **-eco** heimaska, vitleysa. **-igi** gera heimskan. **-ulo** heimskingi, bjáni, flón, asni.

- stumbli**/i *áhl* hrasa, hnjóta, skrika. **-o ská 1** hrösun; glappaskot. **2** skáldaleyfi.
- stump/o 1** stúfur, bútur, stubbur. **2** miði; tékkheftismiði (= **talono 1**). **-a** kubbslegur. **-eto** stubbur. **-igi ste** stýfa.
- stup/o** þéttihampur; strý. **-i áhr** troða þéttihamp í (e-ð). **-aĵo** strigi. **-hara** strýhærður.
- stupa/o** trú helgiskrín (búddatrúarmanna).
- stupor/o** *læk 1* sinnuleysi, hugstol. **2** undrun. **-i áhl** vera sinnulaus; undrast. **-a** sinnulaus; forviða, þrumulostinn. **-iga** sljógandi.
- stupr/o** lög afmeyjun.
- sturg/o** *dýr* styrja (*Acipenser sturio*).
- sturm/i** *áhr* gera áhlaup á, taka með áhlaupi. **-o** áhlaup. **-antoj 1** áhlaupssveit. **2** framherjar (= **avanuloj**).
- opaŝe** með áhlaupi, flughratt.
- sturn/o** *dýr* stari (*Sturnus vulgaris*).
- Stuttgart/o** *ldf* Stuttgart (borg í Þýskalandi).
- sub** undir, fyrir neðan. **- la formo de** í líki (e-s). **- la nomo de X** undir nafninu X. **- seruro** undir lás. **- via dispono** þér til reiðu. **meti ion - ies disponon** hafa e-ð handa e-m. **- (ordonoj de)** undir stjórn (e-s). **- tiu kondiĉo** með því skilyrði. **- diktado de** af munni (e-s). **-a** neðri. **-e** undir, fyrir neðan, niðri. **-en** niður, ofan. **-aĵo 1** undirlag. **2** fôður. **3** grundvöllur; baksýn. **4** undirrit. **-igi 1** leggja undir. **2** undiroka, kúga. **-iĝi** setjast, sökkva niður. **-iĝo sig** köfun; lag. **-ulo** undirlægja; undirmaður. **-aĉeti** múta. **-akvigi** sökkva, kaffæra. **-akviĝi** fara í kaf. **-aŭskulti áhr** hlera, liggja á hleri. **-brako** handarkriki, holhönd. **-bruli** brenna hægt. **-diri áhr** hvísla, segja í hálfum hljóðum. **-dungiteco** starfsmannaskortur. **-forĝi áhr** járna (hest). **-jupo** nærkjóll, undirkjóll. **-kompreni** gefa í skyn. **-krii áhr** stynja upp. **-kuŝi áhr** liggja undir. **-leŭtenanto** undirlíðsforingi, undirlautinant. **-loĝata** of lítt byggður. **-mara** kaf-, neðansjávar-. **-meti áhr 1** leggja undir, setja undir. **2** setja skör lægra. **-nutrita** vannærður. **-oficiro** undirforingi. **-ordigi** setja undir, setja skör lægra. **-porti áhr** styðja; halda uppi. **-ridi áhl** hlæja lágt. **-rigardi áhl** kíkja, líta. **-skribi áhr** undirrita. **-tegmento** þakherbergi. **-teni áhr** styðja, styrkja. **-tera** neðanjarðar-. **-vestoj** nærföt. **-voĉe** í hálfum hljóðum, í lágum róm, lágt.
- subaltern/a** minni háttar, undirgefinn, lægri. **-ulo** undirlægja; undirforingi.
- suber/o** *gra* korkefni. **-ozo** *læk* ryklunga af völdum korkefnis.
- suberat/o** *efn* korkur. **-a acido** korksýra.
- suberit/o** süberit.
- subit/a** skyndilegur, óvæntur. **-e** skyndilega, allt í einu. **-eco** skyndileiki, snöggleiki.
- subjekt/o 1** *mfr* frumlag, gerandi. **2** efni; viðfangsefni. **3** tilraunamaður. **4** *hei* huglag. **5** *læk* frumlagi. **-a** frumlags-.
- subjektiv/a** *hei 1* huglægur, hugrænn. **2** hlutdrægur. **-eco** hlutdrægni. **-ismo** sjálfshyggja; afstæðiskenning.
- isto** sjálfshyggjumaður.
- subjunkci/o** *mfr* aukatenging.
- subjunktiv/o** *mfr* viðtengingarháttur.
- sublim/a** *nýy* háleitur, háfleygur, fagur. **-igi** *hei 1* gera háleitan. **2** göfga. **-igo** göfgun.
- sublim/i** *áhr* *efn* eima. **-ado** eiming. **-iĝi** eimast. **-iĝa varmo** gufunarvarmi.
- sublimat/o 1** kvikasilfurstvíklórið. **2** eimað efni sem hefur þétt aftur.
- subliminal/a** *hei* neðanmarka.
- subret/o** *lei* þerna (í gamanleik).
- subskripci/i** *áhr* *hlj* skrifa sig fyrir.
- substanc/o 1** efni. **2** kjarni. **3** *hei* hlutur; veruleiki. **-a 1** efnis-; efnislegur. **2** raunhæfur. **3** verulegur; kjarngóður. **sam-a** sömu veru. **trans-igado** *kap* eðlisbreyting.
- substantiv/o** *mfr* nafnorð. **-a** nafnorðs-. **-igi** breyta í nafnorð.
- substitu/i** *áhr* setja í staðinn fyrir, bæta upp. **-o** setning (e-s) í stað (annars), uppþót, úrbót. **-aĵo** varaefni, e-ð sem kemur í staðinn fyrir annað. **-ito** varamaður, staðgengill.
- substrat/o** *hei* *eðl* *efn* mál undirstaða, grunnur.
- subtil/a** *læk 1* finn, smáger, fingerður. **2** glöggur, nákvæmur, hárfinn. **-i áhl** rökleiða með hártogun.
- aĵo** smáatriði. **-eco** finleiki, þynnka.
- subtrah/i** *áhr* *stæ* draga frá. **-o** frádráttur. **-ato** frádragari.

- subute/o** *dýr* = alaúdfalko.
- subvenci/o** (opinber) styrkur, fjárstyrkur. **-i** *áhr* styrkja opinberlega, veita (opinberan) styrk til (e-s).
- suĉi/i** *áhr* sjúga, soga. **-o**, **-ado** sog. **-igi** gefa að sjúga. **-ilo** *dýr tæk* sogpípa; sogskál; sogari. **ek-i** *áhr* fara að sjúga. **el-i** *áhr* sjúga út; tæma. **en-i** *áhr* sjúga í sig. **fulmo-ilo** *rtæ* eldingavari. **polvo-ilo** ryksuga.
- sango-anto** **1** blóðsuga. **2** grimmdarseggur.
- sud/o** **1** suður, suðurátt. **2** suðurhérað. **-a** **1** suður-, suðrænn. **la S-a Maro** Zuider Zee. **la S-aj Maroj** Suðurhöf. **2** sunnan-. **-e** fyrir sunnan. **-en** suður. **-ano** Sunnlendingur. **-isto** *sag* sunnanmaður (í Bandaríkjunum). **-ulo**, **-landano** Sunnlendingur. **--Afriko** Suður-Afríka. **--Ameriko** Suður-Ameríka. **--Atlantiko** Suður-Atlantshaf. **--Azio** Suður-Asía.
- Sud-Afriko/o** *ldf* Suður-Afríka, Suður-Afríkulýðveldið. **-a** suðurafrískur.
- Sudan/o** *ldf* Súdan. **-a** súdanskur.
- Sudgeorgio/o** *ldf* Suður-Georgía. **Sudgeorgio kaj la Sudsandviĉaj Insuloj** Suður-Georgía og Suður-Sandvíkureyjar.
- Suetoni/o** *per* Svetóníus.
- Suez/o** *ldf* Súes, Súez (hafnarborg í Egyptalandi). **-a** Súes-, Súez-. **la -a Golfo** Súesflói, Súezflói. **la -a Kanalo** Súesskurður, Súezskurður.
- sufer/i** *áhl* *áhr* þjást, þola; verða fyrir; bera. **-o** þjáningar, þrautir, kvalir. **-ado** þolni. **-ego** kvöl, pína, angist. **-eti** *áhl* vera illt. **-igi** **1** þjá, særa, hryggja. **2** láta kenna til. **-iga** leiðinlegur, fyrirhafnarmikill. **-into** sá sem þjádust hefur. **sen-a** án þjáningar, þjáningarlaus. **tra-i** *áhr* þola, bera.
- sufiĉ/a** nægur, nægilegur. **-e** **1** nóg. **2** nógu. **3** heldur, frekar. **-i** *áhl* nægja. **-eco** gnægð, gnógleiki. **-ege** meira en nóg; kappnóg. **mem-a** **1** sjálfum sér nógur. **2** sjálfstæður. **ne-a** ónógur, ófullkominn. **ne-e** ónóg. **ne-eco** ónógleiki.
- sufiks/o** *mfr* viðskeyti. **-a** viðskeyta-. **-oido** viðskeyti er nota má sem sjálfstætt orð. **pseŭdo-o** gerviviðskeyti.
- sufle/o** *mat* eggjabúðingur.
- suflor/o** hvíslari (við sjónleik). **-i** *áhr* hvísla (í leiksýningu).
- sufok/i** *áhr* kyrkja, kæfa, kefja, bæla niður. **-a** kæfandi. **-ado** kæfing. **-iĝi** kafna. **-iĝo** köfnun. **prem-i** *áhr* kyrkja.
- sufragan/o** *kri* aðstoðarbiskup, vígslubiskup.
- sufraĝet/o** kvenréttindakona.
- sufuz/i** *áhl* *lfe* (um blóð) hlaupa. **-o** marblettur, blæðingarblettur undir húð.
- sugest/i** *áhr* **1** vekja athygli á, beina huga (e-s) að. **2** blása (e-m) í brjóst. **3** stinga upp á. **-o** bending, tillaga, uppástunga. **-a** hugmyndaríkur. **-a demando** leiðandi spurning.
- sugesti/o** **1** sefjun. **2** bending, tillaga, uppástunga. **-i** *áhr* *læk* **1** sefja. **2** vekja athygli á. **3** blása (e-m) í brjóst. **4** stinga upp á. **-ebla** *læk* sefnæmur.
- suicid/o** *lög* sjálfsmorð.
- suít/o** *tón* svíta.
- suk/o** **1** safí. **2** kjarni. **3** (slang) bensín; rafstraumur. **-a** safaríkur. **-eco** safaríki. **-plena** safamikill, safaprunginn. **sen-a** þurr, visnaður, safalaus. **sen-igi** *mat* þurrka. **sen-iĝi** visna, skrælna, fölna. **-ligno** safaviður, rysja. **-streĉo** *gra* safapensla. **frukto-o** ávaxtasafí. **kan-o** sykurreyrssafí. **lakto-o** *gra* gúmmisafí (= latekso).
- sukcen/o** raf. **-a** **1** úr rafí. **2** rafgudur, rafleitir. **-ato** súksínat. **-ata acido** súksínsýra.
- sukces/i** *áhl* heppnast, lánast, ganga vel, takast. **-o** gengi, heppni. **-a** heppinn, lánsamur, happasæll.
- mal-i** *áhl* bregðast, mistakast, falla. **mal-o** misheppnun. **sen-a** sem illa tekst/tókst.
- suker/o** *efn* sykur. **-a** sykur-, sykursætur; sætur. **-a diabeto** *læk* sykursýki. **-i** *áhr* sykra, gera sætan.
- aĵoj** sætindi. **-aĵejo** sætabrauðsbakarí, sætindabúð. **-ujo** sykurkar, sykurskál, sykurker. **-umi** *áhr* láta sykur á, sykra. **-peco** sykurmoli. **acer-o** hlynsykur. **bet-o** rófusykur. **kan-o** reysykur. **palmo-o** pálmasykur.
- Sukr/o** *ldf* Sucre (borg í Bólivíu).
- sukroz/o** *efn* súkrósa.
- sukub/o** *kap* mara.
- sukulent/a** *gra* safamikill, kjötmikill.
- sukur/i** *áhr* *læk* veita skyndihjálp. **-ado** skyndihjálp. **-ejo** slysavarðstofa. **-ismo** skyndihjálparstofnun.
- isto** sjúkraliði.
- sul/o** *dýr* súla (*Sula bessana*).

sulf/o *efn* (stytting, = **sulfuro** í samsettum orðum). **-ato** sulfat. **-a acido** brennisteinssýra. **-ito** sulfít. **-ita acido** brennisteinssýrtingur. **-ido** sulfíð. **-ida acido** brennisteinsvetni. **-inato** sulfín. **-in(at)a acido** sulfínsýra. **-amido** *læk* sulfalyf, sulfónamíð.

sulfo/ *efn* brennisteins-. **-cianido** (= **rodanido**, **rodanida acido**). **-ksilata acido** = **hiposulfita acido**. **sulfon/o** *efn* sulfón.

sulfur/o *efn* brennisteinn (*S*). **-a 1** brennisteins-. **2 bib** brennisteinskenndur, sem logar af brennisteini. **-i áhr** blanda brennisteini; verka með brennisteini, hreinsa með brennisteini. **-ado** hreinsun með brennisteini. **-ejo** brennisteinsnáma.

sulk/o 1 plógfar. **2** skora, rák, hrukka. **3** renna, skor, gróp. **-i áhr** ýfa, hrukka. **-iĝi** verða hrukkóttur. **mal-iĝi** hætta að vera hrukkóttur. **tra-i áhr** (um skip) plægja. **rad-o**, **voj-o** hjólfar, vanavegur.

Sull/o *per* Súlla.

Sulpici/o *per* Sulpicius.

sultan/o *inn* soldán; keisari. **-ejo** soldánsríki. **-ino** soldánsfrú.

sum/o *stæ* **1** niðurstöðutala. **2** upphæð, summa; fjárupphæð. **3** summa summarum. **4** framkvæmi. **-e** alls, samtals, að samtölu. **-igi** leggja saman. **re-i s. resumi**.

sumak/o *gra* brennimjól (Rhus). **-o venena** eitureik (Rhus radicans).

Sumatr/o *ldf* Súmatra.

Sumer/o *sag* Súmer, Súmeraland. **-a** súmerskur. **-ano** Súmeri.

sun/o 1 *stj* sól, sunna. **2** sól, hjól (flugeldur). **-a 1** sól-, sólar-. **2** sólbjartur, sólskins-. **-as áhl** sólin skín. **-umi áhr** sóla, láta sólina skína á. **sen-a** sólarlaus. **-frapo** sólstunga.

Sun Jatsen *per* Sun Yat Sen.

sunna/o *trú* súnnitatrú. **-ismo** súnnitadeild. **-isto** súnníti.

Sund/o *ldf* **1** Eyrarsund (milli Danmerkur og Svíþjóðar). **2** Sundasund (sund milli Súmötru og Jövu). **-aj Insuloj** Súndaeyjar (sunnan Malakkaskaga).

Suomi/o *inn* Finnland.

sup/o súpa. **-ujo** (stór) súpuskál, tarína.

supe/o kvöldverður, náttverður.

super *mfr* yfir, fyrir ofan. **-a bif 1** yfir-, æðri, efri, hærri, fremri. **2** fyrsta flokks. **3** ónæmur. **-i áhr** skara fram úr; vera fremri, taka fram. **-aĵo** yfirburðir. **-eco** ágæti, yfirburðir. **-ega** æðstur, frábær. **-emo** kappgirni; keppni. **-ulo 1** yfirmaður; yfirboðari. **2** klausturstjóri. **mal-a** lægri, óæðri, lakari. **mal-eco** lægri staða; minnimáttur. **ne-eblo** óyfirstíganlegur, ósigrandi. **-abunda** yfrið nógur, meira en nógur, kappnógur. **-akvi áhr** flæða yfir. **-belo** frábær fegurð. **-brili áhr** skína með meiri ljóma en. **-elstari áhl** gnæfa yfir. **-flua 1** yfirflæðandi. **2** ofgnógur, óþarfur. **-forti áhr** sigrast á; bera ofurliði. **-homo** ofurmennti. **-intendanto** umsjónarmaður, forstöðumaður. **-jaro** hlaupár. **-krii áhr** kalla hærra en. **-loĝateco** fólksfjöldavandamál. **-natura** yfirnáttúrulegur, dulrænn. **-nutrado** offóðrun. **-pasi áhr** skara fram úr. **-pendi áhr** hanga fram yfir; vofa yfir. **-produktado** offramleiðsla. **-regi áhr** ráða yfir, ríkja yfir, drottna yfir. **-resto** það sem eftir er. **-ruzi áhr** leika á, snúa á. **-saĝi áhr** taka fram vísdóms vegna; leika á. **-saturi áhr** yfirmetta. **-signo** lesmerki yfir staf. **-stari áhr** mæna yfir, yfirgnæfa. **-ŝarĝo** ofhleðsla. **-tago** hlaupársdagur, innskotsdagur. **-takso** ofmat.

Super/a *ldf* **Supera Lago** *ldf* Efravatn, Superiorvatn (í Bandaríkjunum).

superb/a *ská* ágætur, frábær; glæsilegur.

superlativ/o *mfr* efsta stig, hástig.

supermarkt/o = **superbazaro**.

superstiĉ/o *trú* hjátrú. **-a** hjátrúar-; hjátrúarfullur.

supin/i *áhr* snúa lófunum upp. **-ado** það að snúa lófunum upp. **-atoro** *lfæ* rétthverfingarvöðvi, rétthverfandi vöðvi.

supin/o *mfr* sagnbót.

supl/a *nýy* sveigjanlegur, mjúkur, liðugur. **-eco** liðugleiki.

suplement/o *mfr* *stæ* **1** viðauki. **2** viðbætur. **3** frændhorn, fyllingarhorn. **-a** viðauka-.

supoz/i *áhr* **1** ætla, hyggja, halda, búast við. **2** gera ráð fyrir. **3** setja svo (að ...). **-o** ráðagerð. **-a** sem gert er ráð fyrir. **-e**, **ke** setjum svo að. **-eblo** sem má gera ráð fyrir, sem búast má við. **-eble** líklega, sennilega. **-igi** benda til.

- supozitori/o** lyf stíll, stikkpilla. **vagina -o** skeiðarstíll (= **ovoido**).
- supr/e mfr** **1** uppi. **2** að ofan, hér að framan. **-en** upp, að neðan, neðan frá. **-a** efri. **-o** efsti hluti, tindur, toppur. **-aĵo** yfirborð. **-aĵa** yfirborðs-, yfirborðslegur, grunnfær. **-aĵe** á yfirborðinu, yfirborðslega. **-iĝi** koma upp að yfirborðinu. **ĉi-e** að ofan. **ĝis-e** til efsta stigs. **mal-e** niðri. **mal-e de** fyrir neðan. **mal-en** niður. **mal-a** neðri. **plej-a** hæstur, efstur, æðstur. *Ath.* nota má **-en** og **mal-en** sem forskeyti, t.d. **-engrimpi áhl** klifra upp. **-eniri áhl** fara upp, ganga upp. **-enĵeti áhr** henda upp (í loftið). **-enrigardi áhl** hotfa upp. **-ensalti áhl** hoppa upp, stökkva upp. **mal-engrimpi áhl** klifra niður. **mal-eniri áhl** fara niður. **mal-enflug** *áhl* fljúga niður. **mal-enpendi áhl** hanga niður.
- suprem/o** *stæ* efra mark.
- sur mfr** **1** á. **2** (um stað, með nefnifalli) (uppi) á. **3** (um stað með þolfalli) (upp) á. **4** við. **5** yfir. *meti atenton - ion:* gefa gaum að e-u. **-iri monton** fara á fjall. **-meti veston** fara í fót. **-vango** kinnhestur.
- sur/o** *lfæ* kálfi.
- sura/o** *trú* súra, kaflí (í Kóran).
- surd/a** **1** *læk* heyrnarlaus. **2** skeytingarlaus. **3** daufur. **-eco** **1** heyrnarleysi, heyrnardeyfð. **2** deyfð. **-igi** **1** gera heyrnarlausan. **2** deyfa. **-iĝi** verða heyrnarlaus. **-ulo** daufur maður, heyrnleysingi.
- surf/o** brim. **-otablo** *ĵbr* brimfjöl.
- surfaco/o** *rúm* yfirborð; flatarmál. **-a** yfirborðs-, yfirborðslegur. **-a tensio** yfirborðsspenna. **-aĵo** yfirborð. **-amplekso** flötur. **hejt-o** hitaflötur. **rul-o** slitlag (á hjólbarða).
- Surinam/o** *ldf* Súrínám. **-a** súrínamskur. **-ano** Súrínami.
- surmulet/o** *dýr* sæskeggur (*Mullus surmuletus*).
- surogat/o** líki (t.d. smjörlíki), gervivara.
- surplis/o** *kri* rykkilín.
- surpriz/i áhr** **1** koma (e-m) á óvart. **2** gera hissa. **-o** **1** undrun. **2** eitthvað óvænt. **-a** óvæntur, sem kemur á óvart; furðulegur. **-e** furðulega; á óvart. **-iĝi** undrast, verða hissa.
- surtut/o** yfirhöfn. **nokto-o** morgunslóppur (karlmanns).
- Susan/o** *per* Súsanna.
- suscept/o** **-iva** næmur sjúkdómum.
- susceptanc/o** *eðl* launleiðni, þverleiðni.
- susceptibl/a** *eðl* seglanlegur, segulmagnanlegur.
- suspekt/i áhr** gruna (e-n), tortryggja. **-o** grunur, grunsemd, tortryggni. **-a** tortryggilegur, grunsamlegur. **-ema** tortrygginn. **-emeco** tortryggni. **-igi** leggja undir grun, leiða grun að. **-inda** vafasamur. **ne-ebla** hafinn yfir grun. **sen-e** grunlaust.
- suspend/i áhr** *lög* stöðva; fresta, fella úr gildi um sinn. **-o** stöðvun, frestur.
- suspens/o** *kvi* spenna.
- suspensi/o** **1** *vél* fjöðrun. **2** *efn* kvoða, dreifing. **-aĵo** *vél* *efn* svífefni; fljótandi efni.
- suspensor/o** = **suspensorio**.
- suspensori/o** *læk* lyftiband, dragreim, helda, lyftir (einkum punghelda, pungband). **-a** heldu-, lyfti-.
- suspir/i áhl** andvarpa. **-o** andvarp.
- susur/i áhl** suða, niða, skrija. **-ado** skrija, suða, suð, niður.
- suŝi/o** *mat* sushi.
- sutan/o** *inn* hempa.
- sutr/o** *trú* **1** (í fornritum brahmatrúarmanna) heilræði, heilræðasafn. **2** (í fornritum búddatrúarmanna) trúarrít í bundnu máli.
- sutur/o** **1** *læk* saumur; sárasaumur. **2** *lfæ* samskeyting (beina). **-i** *áhr* sauma saman (skurð). **-ero** saumþráður (á sári).
- suveren/o** **1** konungur; einvaldur. **2** (enskt) gullpund. **-a** *lög* fullvalda, óháður, sjálfstæður. **-eco** *lög* fullveldi.
- Suz/o** *sag* Súsa (forn borg í Elam). **-io** Súsahérað.
- suzeren/o** *inn* yfirlénsherra.
- svag/a** *ská* ógreinilegur, óljós.
- svahil/o** *inn* svahílí.
- Svalbard/o** *ldf* Svalbarði.

svarm/i áhl **1** úa og grúa. **2** þyrpast. **-o** **1** grúi, sægur, sveimur. **2** býflugnasveimur. **-ado** það að úa og grúa. **ek-i áhl** mora (**per** = af). **-amaso da abeloj** býflugnasveimur (Dan. 14:8).

svastik/o trú hakakross.

svat/i áhr biðja (stúlku). **-ado** hjúskaparmiðlun. **-anto** sá sem alltaf er að reyna að gifta fólk. **-iĝi pri** biðla, biðja um hönd (e-rar). **-isto** hjúskaparmiðlari. **-agentejo** hjúskaparmiðlun.

Svaziland/o ldf Svasíland (konungsríki í sunnanverðri Afríku).

sved/o per Svíi. **-a** sænskur. **S-io, S-ujo, S-lando ldf** Svíþjóð, Svíaríki.

svelt/a nýy grannur, spengilegur.

sven/i áhl **1** falla í yfirlið, líða í ómegin. **2** hverfa. **-o** **1** óvit, yfirlið, ómegin. **2** það að hverfa. **-e** í ómegin; óljóst. **-iĝi** láta falla í yfirlið.

sveter/o klæ ullarpeysa.

sving/i áhr sveifla, veifa, dingla. **-o tón** **1** sveifla. **2** swing. **3** sláttur. **-ado** sveiflun. **-iĝi** dingla, rugga, velta. **-iĝo** rugg. **-ilo** **1** kólfur (í klukku). **2** dingull. **3** dælubulla, dælukólfur. **4** róla. **-boato** rólubátur, hringekjubátur. **ek-i áhr** fara að sveifla. **el-i áhr** snúa úr.

svis/o per Svisslendingsur. **-a** svissneskur. **S-io, S-ujo, S-lando ldf** Sviss.

- Ŝ, ŝ** *mfr* 23. bókstafur esperanto-stafrófsins.
ŝ/o *mfr* ess með hatti (heiti bókstafsins ŝ).
- ŝablono** 1 snið, form, fyrirmynd. 2 stensill. 3 útjaskað orð. 4 steypuprent. -a 1 steypuprentaður. 2 fastur, óbreyttur. -e að fastri venju.
- ŝaduf/o** inn vökvunarfata.
- ŝaf/o** *dýr* kind, sauðkind. -a 1 sauðarlegur, kindarlegur, fjár-. 2 vandræðalegur. -e eins og kind. -a**ĵo** mat kindakjöt, sauðakjöt. -a**ro** 1 hjörð, flokkur. 2 kirkjusöfnuður. -e**jo** kvíar. -i**do** lamb. *Ŝafido de Dio* Guðs lamb. -i**no** ær, rolla. -i**sto** fjárhirðir, sauðamaður. -femura**ĵo**, -klabo sauðarlæri. -ri**paĵo** sauðarhyggur. -rosta**ĵo** kindasteik. vir-o hrútur.
- Ŝaf/o** *stj* Hrúturinn (stjórnumerki).
- ŝaft/o** vél ás, öxull (í vél). -i**ngo** hjólnöf. kam-o kambás. kranko-o sveifarás.
- ŝagrin/o** valskinn. -i *áhr* súta eins og valskinn. -i**sto** valskinnssútar.
- ŝah/o** Íranskeisari.
- ŝajn/i** *áhl* líta út, sýnast, virðast vera. -o svipur, útlit. -a sem sýnist vera, sýnilegur. -e 1 að því er virðist, 2 líklega. -i**gi** þykjast, látast, gera sér (e-ð) upp. -i**go**, -i**gado** viðbára, látalæti, fyrirláttur. -i**ga** uppgerðar-. ver-a líklegur, sennilegur. ver-e líklega, sennilega.
- ŝak/o** skák. -o**j** skáktafla. -a tafl-, skák-. -i *áhl* standa í skák. -i**gi** skáka. -ludo skákleikur. -peco taflmaður. -tabulo taflborð, skákborð.
- ŝakalo** *dýr* sjakali (*Canis aureus*). -e eins og sjakali.
- Ŝakjamuni/o** inn Sjakjamuni (annað nafn Gotamo).
- ŝakr/i** *áhr* okra, manga. -i**sto** okrari, mangari.
- ŝakt/o** byg 1 námubrunnur, (lóðrétt) námugöng. 2 stokkur. aer-o loftstokkur. rub-o sorpreña.
- ŝakti/o** *trú* kvenkyns hindúaguðir.
- ŝal/o** sjal, herðadúkur. -eto hálsklútur (kvenna).
- ŝalm/o** 1 smalapípa, hjarðpípa. pajno-o panflauta, hjarðflauta. sak-o sekkjapípa. 2 drykkjarrör. suĉ-o drykkjarrör. 3 tæk lóðlampi. 4 gra = kulmo.
- ŝalot/o** gra = askalono.
- ŝalt/i** *áhr* *rtæ* kveikja, kveikja á. -o kveiking. -e**jo** kveikingarstofa. -ilo rofi, kveikjari, straumskiptir. -otabulo, -opanelo mælaborð. el-i *áhr*, mal-i *áhr* slökkva. mem-ilo sjálfvirkur rofi.
- ŝalup/o** sig slúpur, slúffa.
- ŝam/o** 1 gemsuleður. 2 þvottaleður, vaskaskinn. -i**gi** gera að þvottaleðri.
- ŝaman/o** *trú* særingamaður. -ismo særingamennska, særingatrú.
- ŝampinjon/o** = ĉampinjono.
- ŝampu/o** hárfvottalögur, sjampó. -i *áhr* þvo hárið á, þvo um hárið.
- ŝanc/o** tækifæri, möguleiki, líkindi. -a sem gerist af tilviljun. bon-o heppni, lán. dube-a tvísýnn, vafasamur.
- ŝancel/i** *áhr* 1 hrista, hreyfa til. 2 grafa undan e-u, draga mátt úr e-u. -o hristing. -i**ĝi** 1 riða, skjögra. 2 velta. 3 vera á báðum áttum. -i**ĝo** 1 riða, titringur, skjálfti. 2 velta. 3 úrræðaleyssi. -i**ĝema** óráðinn, hikandi, á báðum áttum. ne-eb**la** einbeittur, óhikandi.
- ŝanel/o** *sjó* áll (í á eða sundi).
- ŝanĝ/i** *áhr* tæk 1 skipta um. 2 breyta, skipta. -o 1 skipting, breyting. 2 vöruskipti. -a breytilegur. -ado skipti, umskipti. -e**bla** breytanlegur. -i**ĝi** breytast. -i**ĝo** breyting. -i**ĝema** hverflyndur, óstöðugur, hvikull. -i**ĝemeco** hverflyndi, óstöðugleiki. -ilo tæk 1 straumbreytir. 2 sporskiptir. -inda skiptilegur. -isto víxlarí. inter-i *áhr* skiptast á. inter-o skipti. inter-a skipta-. inter-eb**la** skiptanlegur, sem skipta má á. sen-a óbreyttur. ne-eb**la** óbreytanlegur. de**ĵor-o** her skipti. har-o hárskipti. ha**ŭt-o** hamskipti. plum-o fjaðraskipti. lun-o tunglskipti. mon-o gjaldeyrisskipti.
- Ŝanhaj/o** *ldf* Sjanghæ (hafnarborg í Kína).
- ŝankr/o** læk sár, særi. mola -o linsæri. duri**ĝinta -o** harðsæri.
- Ŝarad/o** samstöfugáta (e.k. orðagáta).
- Ŝarazad/o** bók Sjarasad.
- ŝarg/i** *áhr* hlaða (byssu, myndavél), hlaða upp (rafgeymi). -o hleðsla. -ado hleðsla, það að hlaða. -anco eðl hleðsla, hleðslumagn. -i**ĝi** hlaðast, verða hlaðinn. -ilo 1 skothylkjaband. 2 snælda, kasetta. -ujo

skothólf (í byssu). **-ostango** krassi, þjappi. **mal-i áhr 1** skjóta, hleypa af. **2** afhlaða (rafgeymi). **mal-o** niðurfall, frárennsli. **mal-iĝi** afhlaðast. **mal-ilo** eðl afhlaðari, afhleðslutæki. **mal-otubo** eðl afhleðslupípa. **re-i áhr** hlaða (upp) aftur. **sen-igi** afhlaða (byssu). **sen-a** óhlaðinn. **ses-a** sex skota.

ŝarĝ/i áhr 1 hlaða (skip o.s.frv.). **2** leggja byrði á. **3** íþyngja, vera einhverjum til byrði. **-o 1** byrði. **2** hleðsla, hlass, farmur, fylli. **3** álag. **-a** örðugur, þungbær. **-aĵo** hlass, farmur, fylli, hleðsla. **-isto** burðarmaður, flutningsaðili, farmflytjandi. **-atoro** grafa. **-okapablo** burðarþol, burðargeta, lestatal. **-linio** sig hleðslumark (á skipi). **el-i áhr** afhlaða (vörur). **mal-i áhr** afferma, losa. **sen-igi** leysa undan. **super-i áhr** leggja of mikið á, ofhlaða. **super-o** yfirvigt. **trans-i áhr** umskipa, flytja af einu farartæki á annað. **tro-i áhr** ofhlaða.

Ŝari/o *ldf* Chari-fljót (í Miðbaugs-Afríku).

ŝarif/o 1 (arabískur) höfðingi. **2** aðalsmaður í Mekka.

ŝark/o *dýr* hákarl (*Carcharias*). **glaŭka -o** mannætuhákarl, mannæta (*Carcharias glaucus*).

Ŝaron/o *ldf* Saronvellir (frjósöm slétta í Ísrael).

ŝat/i áhr meta mikils, þykja gott, falla vel, hafa í hávegum. **-o** mat, virðing. **-ateco** vinsæld. **-inda** ágætur, dásamlegur. **mal-i áhr** fyrirliða, meta að engu, forsmá, lítilsvirða. **mal-o** fyrirliðning. **mal-a** lítilsvirðandi, niðrandi. **mal-inda** þýðingarlitill, fyrirliðlegur. **mem-ema** sjálfbyrginn. **mis-i, sub-i áhr** lítilsmeta.

ŝaŭm/o froða, löður. **-a** froðu-, froðugur. **-i áhl 1** freyða. **2** froðufella. **-ado** vella, ólga, suða. **-igi** láta freyða, láta gjósa. **dis-iĝi** verða að engu. **sen-igi** fleyta, veiða froðu ofan af. **mar-o** merskúm, sæfrouð.

Ŝeba/o *inn* Saba. **-ismo** Sabamannatrú, sabismi.

ŝed/o *hús* skýli, kofi. **apog-o, duon-o** skúr, skýli (á vegg hússins).

Ŝehem/o *inn* Síkem (að fornu borg í Ísrael, nú Nablus í Palestínu).

ŝejk/o arabahöfðingi, sjeik.

ŝekl/o *tæk* krókur, hlekkur.

Ŝekspir/o *per* Shakespeare. **-a** Shakespeare-, Shakespeares.

ŝel/o 1 *gra* börkur. **2** *gra* skurn, hýði. **3** *dýr* skel. **4** belgur. **5** *sig flu* (skips)skrokkur. **-a** barkar-, skurn-, hýðis-, skeljar-. **-aĵo** ytra lag, hylki. **-eto** hamur, hýði, skán. **-besto** skeldýr. **el-igi 1** afhýða. **2** flysja skurn. **3** taka úr skeljum. **4** afhjúpa. **el-iĝi** klekjast út. **en-e** í skurninni. **sen-igi 1** afhýða, birkja, taka börk af, skræla. **2 = elŝeligi.** **sen-iĝi** verða birtur. **sem-o** *gra* fræbelgur.

ŝelak/o gljálakk, skellakk.

ŝelk/o 1 axlabönd. **2** hlýri. **sen-a** hlýralaus, án hlýra. **-ego** ól.

Ŝem/o *bib* Sem.

ŝenopraz/o *gra* graslaukur (*Allium schœnoprasmum*).

Ŝeol/o *trú* helja.

ŝer/o *inn* sker.

ŝerc/i áhl gera að gamni sínu, spauga. **-i pri** spauga um. **-o** gaman, fyndni, spaug. **-a** spaugs-. **-ema** gamansamur, fyndinn. **sen-e** í fullri alvöru.

ŝere/o *inn* sérrí, sherry.

ŝerif/o 1 (í Englandi) sýslumaður, fógeti. **2** (í Bandaríkjunum) lögreglustjóri.

ŝerp/o *per* sherpi.

Ŝetland/oj *ldf* Hjaltland, Hjaltlandseyjar. **-a** hjaltlenskur.

ŝeviot/o *klæ* sevjot.

ŝi *mfr* hún. **-a** hennar.

ŝibolet/o *bib 1* sjibbólet. **2** próforð.

ŝijaism/o *trú* sjítatrú.

ŝijaist/o *trú* Sjíti.

ŝik/a snotur, háttprúður.

Ŝil/o *inn* Síló.

ŝild/o 1 skjöldur. **2** skilti. **3** hlíf, hlífiskjöldur. **-isto** skjaldsveinn. **-ofako** skjaldarhólf. **-oforma** skjaldarlagi. **blazon-o** skjaldarmerkiskjöldur. **brust-o** brjósthlíf.

ŝiling/o skildingur, shilling.

Ŝiller/o *per* Schiller (þýskt skáld).

Ŝiloah *bib* Silóa.

ŝim/i áhl 1 mygla. **2** hjara, lifa aðgerðarlaus. **-o** *gra* mygla. **griza -o** grámygla. **-a** myglaður. **-aĵo** mygla,

myglulag. **-igi** gera myglaðan. **-iĝi** mygla, verða myglaður. **kontraŭ-aĵo** myglulyf, fúkkalyf, fúkalyf.

foli-o mjölsveppur.

Ŝimŝon/o *bib* Samson.

ŝind/o þakspónn.

ŝink/o svínslæri. **-eto** svínsfótur. **-opano** svínslærissamlokur.

ŝinto/o sjintó, sjintótrú. **-isto** sjintótrúaarmaður.

ŝip/o 1 skip. 2 geimfar. **-a** skips-. **-e** með skipi. **-i áhl** 1 fara með skipi. 2 *áhr* senda með skipi, flytja með skipi. **-ano** sjómaður, háseti. **-anaro** áhöfn, skipshöfn. **-aro** floti. **-estro** skipstjóri. **-eto** bátur. **-isto** farmaður, stýrimaður. **-beko** skipstrjóna. **-ekipisto** fargagnakaupmaður, skipshandlari. **-farejo** skipasmíðastöð. **-irado** sjóferð. **-irebla** skipgengur. **-riparejo** slippur. **-rompi áhl** verða skipreika. **-rompaĵo** skipsflak, skipreki. **-rompiĝo** skipbrot. **-servi áhl** þjóna á skipi. **-servisto** skipsþjónn. **el-ejo** landgöngubryggja. **el-iĝi** fara í land. **en-iĝi** fara um borð. **per-i áhr** flytja með skipi. **sur-e** um borð. **trans-iĝi** fara yfir með skipi. **aer-o** loftskip, loftfar. **aviadil-o** flugvélamóðurskip, flugstöðvarskip. **balen-o** hvalveiðiskip. **batal-o** orustuskip. **board-o** strandferðaskip. **cistern-o** tankskip, olíuflutningaskip. **drag-o** dýpkunarskip. **fantom-o** draugaskip. **flag-o** flaggskip. **hospital-o** spítalaskip. **karg-o** flutningaskip. **komerc-o** kaupskip. **krozo-o** beitiskip. **lum-o** vitaskip. **plezur-o** skemmtiferðaskip, skemmtiskip. **poŝt-o** póstskeyti. **pram-o** ferja. **pun-o** fangaskip. **rad-o** hjólastíga. **rem-o** galeiða, stór róðrabátur. **sklav-o** þrælaskip. **spac-o** geimfar, geimskip. **submar-o** kabátur. **trajn-o** lestarferja. **transport-o** herflutningaskip. **trejn-o** æfingaskip, skólaskip, kennsluskip. **tren-o** dráttarskip, dráttarbatú. **vapor-o** gufuskip. **vel-o** seglskip.

ŝir/i áhr 1 rífa, slíta. 2 tína (blóm). **-o, ado** rif, rífa. **-o, -aĵo** rífa, sprunga. **-eto** smá rífa. **-iĝi** rífna, slitna. **-peco** tuska, drusla, dula. **de-i áhr** 1 rífa af, slíta af. 2 rífa burt, slíta upp. 3 tína. **dis-i áhr** rífa í sundur, tæta í sundur. **dis-iĝi** slitna í sundur, rífna í sundur. **el-i áhr** 1 draga út. 2 rífa út. **el-iĝi** rífast upp. **for-i áhr** rífa frá. **kor-a(nta)** sárbitur, nístandi, hjartsár. **rad-i áhr** stegla.

ŝirm/i áhr eðl hlífa, skýla. **-o** 1 skjól. 2 forsæla, skýli, hæli. **-a** verndar-, varnar-. **-ado** *útv* vernd, skjól, hlíf, skýli. **-ejo** hæli, fylgsni, hlé, skjól, afdrep. **-ilo** hlíf, skermur. **-ita** verndaður, í hléi. **mal-i áhr** stofna í hættu, afhjúpa. **ne-ita** varnarlau, óvarinn, hlífðarlau, skjóllau. **sen-a** hlífðarlau, skjóllau. **cindro-ilo** hlífðargrind. **ĉen-ilo** keðjukassi. **fajro-ilo** aringrind. **fal-ilo** fallhlíf. **gut-ilo** hjóllhlíf. **jup-ilo** pilshlíf. **kandel-ilo** kertisskermur. **kol-ilo** hálslín, spaðar. **kot-ilo** hjóllhlíf, aurlíf. **krur-ilo** legghlíf. **lamp-ilo** lampaskermur. **lum-ilo** ljóshlíf. **man-ilo** handhlíf (á skyldingaverði). **manik-ilo** ermalín. **okul-ilo** augnhlíf. **polv-ilo** hjóllhlíf, skítbretti. **son-ilo** *útv fja* hljóðhlíf. **sun-ilo** sóltjald. **vent-ilo** *bif* 1 vindskjól, vindhlíf. 2 framrúða (á farartæki). **vent-ilo** *bif* vindhlíf.

Ŝivo/o *trú* Sjíva (eyðandinn í guðaprenningu hindúasiðar). **-ismo** sjívadýrkun. (Sjá einnig **Brahmao**, **Viŝnuo**).

Ŝiva/o = **Ŝivo**.

ŝkop/o *sig* ausa. **-i áhr** 1 ausa. 2 raka saman (peningum).

ŝkot/o *sig* skaut, kló.

ŝlem/o slemm. **granda -o** alslemm. **malgranda -o** hálflemm.

Ŝlesvig/o *ldf* Slésvík (hafnarborg í Norður-Þýskalandi). - **Holstinio** Slésvík-Holtsetaland, Schleswig-Holstein.

ŝlif/i áhr skafa af, nú, slípa, brýna.

ŝlim/o leðja, eðja, for. **-a** forugur. **-i áhl** leggja niður leðju. **-ejo** mýri, fen. **en-iĝi** festast í mýri. **sen-igi** hreinsa með botnsköfu.

ŝlos/i áhr 1 læsa. 2 loka inni. **-o, -ado** læsing, lokun. **-ilo** *hús kap her tæk* 1 lykill. 2 lokasteinn. **-ila** lykil-. **-ilaro** lyklakippa. **-ilujo** lyklaveski. **ĉef-ilo** aðallykkill. **en-i áhr** loka inni, læsa inni. **mal-i áhr** 1 ljúka upp, opna. 2 veita (e-um) frelsi, frelsa. **mal-o, mal-ado** lausn. **ĉefeĉ-ilo** esperanto-lykkill. **ŝraŭb-ilo** *tæk* skruflykkill.

ŝmac/i áhl smjatta, kjamsa, kyssa með smelli. **-o** rembingskoss. **-ado** smellur.

ŝmink/o andlitslitur, farði. **-i áhr** farða, mála. **-ado** förðun.

ŝmir/i áhr smyrja, bera á. **-a** 1 fitugur. 2 mærdarfullur. **-o, -ado** *kri* smurning. **la lasta -o** *kri* síðasta smurning. **-aĵo** smurfeiti, smur(nings)olía, smyrsl. **-ilo** smurkanna, áburðarbjörg. **-isto** 1 smyrjari. 2 klessumálari. **bel-aĵo** fegrunarlyf.

ŝnur/o *lfæ* 1 reipi, snúra, strengur. 2 = kordo. **-i áhr** reima, binda. **-ado** binding. **-aro** kaðlar, kaðalreiði. **-ego** kaðall. **-egaro** reiði. **-ero** þáttur (í snúru, kaðli o.s.frv.). **-eto** garn, snæri. **-isto** kaðlari. **-umi áhr**

rtæ fja tvinna, snúa saman. **-umo** tvinning. **kun-i áhr íþr** binda saman með reipi. **sen-igi** leysa. **brul-o** tundurpípa. **bu-o** kló. **jet-o** kastlína. **kapto-o** kastsnara. **lig-o** sig stafnfesti, skipsfesti. **pak-o** seglgarn. **pied-o** fótstrengur. **plumb-o** sig lóðlína. **rekto-o** mælisnúra, mælivaður. **salto-o** sippuband. **sav-o** líflína. **sekig-o** þvottasnúra, fatasnúra. **stir-oj** stýristaumur. **tir-o, tren-o** dráttarkaðall. **umbelika -o** naflastrengur.

ŝofor/o bílstjóri.

ŝohŭt/i áhr inn slátra (eftir reglum gyðinga). **-isto** slátrari (sem er gyðingur).

ŝok/i áhr læk 1 vekja viðbjóð (e-s), hneyksla, ganga fram af (e-m). **2** valda taugaáfalli. **-o læk 1** hneykslun. **2** taugaáfall, lost. **-a** hneykslandi. **elektro-o læk** raflost.

ŝopen/o *per* Chopin.

ŝorbet/o mat svaladrykkur (í austurlöndum).

ŝort/o klæ stuttbuxur.

ŝos/o *gra* teinungur, angi, vísir. **-i áhl** spíra, láta vaxa spírur.

ŝose/o þjóðvegur, akvegur. **aŭto-o** hraðbraut. **-a** þjóðvegur-, akvegur-.

ŝot/o íþr ldf skot. **-i áhl** skjóta (í knattspyrnu).

ŝov/i áhr ýta, hrinda, stinga. **-o** ýting, hrinding. **-ebla** færanlegur, hreyfanlegur, breytanlegur. **-iĝi** renna, líða, skriða. **-iĝo, -iĝado** skrið. **al-i áhr** færa. **de-i áhr** vísa (e-m) frá, senda burt, vísa frá sér. **dis-i áhr** breiða út, greina í sundur. **el-i áhr 1** reka út (úr sér). **2** leiða í ljós. **sin el-i** koma í ljós. **en-i áhr** færa inn, setja inn, stinga inn. **en-iĝi áhr** ryðja sér inn. **for-i áhr** flytja burt, flytja í annan stað. **kun-i áhr 1** draga fyrir (tjald). **2** hnykla (brýrnar), hleypa (brúnum). **preter-iĝi** líða frá. **sub-i áhr** gabba, svíkja. **sur-i áhr** smeygja sér í. **tra-i áhr** færa í gegnum. **sin tra-i, tra-iĝi** færast í gegnum. **trans-i áhr fæl sál 1** flytja aftur til ættlandsins. **2** gera gagnúð. **trans-o sál** gagnúð, yfirfærsla. **trans-ado** það að flytja aftur til ættlandsins.

ŝovel/i áhr sig 1 moka. **2** ausa. **-ado 1** mokstur. **2** austur. **-ilo** skófla, reka. **-maŝino** grafa. **for-i áhr** moka ofan af.

ŝovinism/o þjóðremba, þjóðrembingur, þjóðskrum.

ŝovinst/o maður fullur af þjóðrembingi, þjóðskrumari.

ŝpal/o byg jár þvertré (einkum undir járnbrautarteinum).

ŝpar/i áhr spara. **-a spar-**. **-o, -ado** sparnaður. **-aĵo** sparifé. **-ema** sparsamur. **-igi** spara. **mal-i áhr** eyða, sóa. **mal-ado** eyðsla, sóun. **mal-ema** eyðslusamur. **mal-ulo** eyðslubelgur, eyðsluseggur. **tro-ema** nískur.

ŝpat/o bún her sig 1 reka, skófla, spaði. **2** akkerisfleinn, akkerisflaug. **-i áhr** grafa með reku, grafa með spaða.

ŝpic/o snjaldurhundur (= **Pomerhundo**).

ŝpin/i áhr dýr 1 spinna. **2** mala (um kött) (= **ronroni**). **3** segja (sögu). **-ado** spuni. **-aĵo 1** spuni, spunninn þráður. **2** vefur. **2** = **ŝpinfasko**. **-ejo** spunaverksmiðja. **-iĝi** spinnast. **-ilo 1** (hand)snældi. **2** = **spindel**. **-ileto** spunavarta. **-ilforma** snældulaga. **-itaĵo** garn. **-bastono** hörbrúða (= **konuklo**). **-fasko** snúrur, strengir. **-mastro** eigandi spunaverksmiðju. **-maŝino** spunavél. **-rado** spunarokkur.

ŝpros/o byg þvertré (í glugga), gluggastafur.

ŝpruc/i áhl 1 spýtast, gjósa, gusast. **2** verða til, koma upp, spretta upp. **-a** gjósandi. **-o, -ado** gos, það að gjósa. **-aĵo 1** buna, gusa, strókur. **2** uppkoma. **-igi** sletta, skvetta, láta buna, sprauta. **-igilo** úðari, úðabyssa, úðasprauta, sprauta. **dis-i áhl** slettast á, skvettast á. **el-i áhl** gjósa. **en-igi tæk læk 1** hleypa inn í, dæla inn í. **2** skola, vökva. **en-igo** vökvun, skolun, innhelling. **en-ilo** skolkanna, dælukanna. **for-igi** hreinsa (með vökva). **for-igilo** skolunartæki. **re-i áhl** gjósa aftur á bak. **sur-igi** sletta á, stökkva (vatni) á, vökva, úða.

ŝpur/o 1 jár sporvidd (= **traklarĝo**). **2** bif hjólásvidd.

ŝrank/o skápur. **sankta -o kap** = **tabernaklo 2**. **fum-o efn** loftræstiskápur. **konekto-o fja** skiptiborð.

libro-o bókaskápur. **lit-o** lokrekkja. **manĝo-o** matarskápur. **medicin-o** lyfjaskápur, meðalaskápur, sjúkrakassi. **mon-o** peningaskápur. **sekig-o efn** þurrkskápur. **spegul-o, tol-o, vest-o** fataskápur.

ŝrapnel/o sprengikúla, tundurkúla, loftsprengja.

ŝraüb/o skrúfa. **arkimeda -o** skrúfudæla. **blokanta -o** lokaskrúfa. **ĝustiga -o** stilliskrúfa. **senfina -o** snigill, snekkja. **-a 1** skrúf(u)-. **2** skrúfulaga. **-i áhr** skrúfa. **-ado** það að skrúfa, skrúfun. **-igi** snitta, setja skrúfugang á. **-igilo** snitti. **-(turn)ilo** skrúfjárn. **-ino** ró (í málmplötu). **-ingo** ró. **al-i áhr** skrúfa í. **alet-ingo** vængjaró. **kontraü-ingo** lásró. **mal-i áhr** skrúfa sundur. **streĉo-o** þensluskrúfa.

ŝrik/i áhl ská skrækja, æpa, hvína.

ŝrot/o 1 = grio. 2 = grajnaĵo.

ŝrump/i *áhl* herpast (saman), (um klæði) hlaupa. **-ado 1** herpingur, hlaup (við þvott). **2** rýrnun. **-igi** minnka, láta hlaupa.

ŝŝ! *mfr* þei, þei þei.

ŝtal/o stál. **-a 1** úr stáli, stál-. **2** stálkenndur. **3** stálharður. **4** stálblár, stálgrár. **-ejo** stálverksmiðja. **-igi** framleiða stál úr e-u. **-izi 1** stálhúða. **2** stálherða. **-varoj** stálvörur. **elektro-o** ryðfritt stál.

ŝtat/o *efh* ríki. **-a** ríkis-. **-ano** ríkisborgari. **-aneco** ríkisborgararéttur, ríkisborgararéttindi. **-estro 1** þjóðhöfðingi, landshöfðingi. **2** (í Bandaríkjunum) ríkisstjóri. **-igi** þjóðnýta. **-ismo** stjórnmisla. **-isto** stjórnmislingur. **-istiko** stjórnmálafræði. **de-igi** *áhr 1* taka úr þjóðareign. **de-igi eklezion.** skilja að ríki og kirkju. **sen-ulo** ríkisfangslaus maður. **bufro-o** smáríki milli tveggja deiluaðila.

ŝtel/i *áhr* stela. **-o** stuldur, þjófnaður. **-e 1** með þjófnaði. **2** leynilega. **-ado** þjófnaður. **-aĵo** stuldur, þýfi. **-aĵokaŝisto** þjófsmatur, hylmari. **-eti** *áhr* hnupla. **-ece** leynilega. **-ema** rángjarn, þjófgefinn, stelvis. **-isto** þjófur. **al-iĝi** læðast að. **el-iĝi** læðast út. **en-iĝi** læðast inn. **for-iĝi** hlaupast á brott, strjúka. **pri-i** *áhr* ræna, stela frá e-m. **infan-i** *áhl* ræna barni. **infan-o** barnsrán. **poŝo-isto** vasapjófur. **ŝtel-** leynilega, lágt (t.d. **ŝtelsakri** *áhl* bölvá í hljóði, bölvá lágt).

ŝtern/o *dýr* kría (*Sterna*). **hirunda -o** sílaþerna (*Sterna hirundo*).

ŝtip/o 1 drumbur, trjábútur. **2** auli, asni. **-aro 1** líkbál. **2** bál, píslarstaur. **-arumi** *áhr* láta brenna á báli. **-ejo** eldiviðarskúr. **-eto** eldiviðarstykki. **ekzekuta -o** höggstokkur. **kristnaska -o** jóladrumbur. **brul-o** brandur. **pun-o** höggstokkur. **hak-o** skurðbretti.

ŝtof/o 1 voð, vefnaður, dúkur. **2** (fornl.) vefur. **3** (fornl.) efni. **sub-o** fóður. **sub-i** *áhr* fóðra.

ŝtok/o *sig* akkerisstokkur.

ŝton/o *tæk lyf* steinn, grjót. **-a 1** stein-, úr steini, úr steinum. **2** grjótharður. **dormi -an dormon** steinsofa. **-aĵo 1** molaberg. **2** málmsteinn. **-ego** bjarg, klettur. **-eto** smásteinn. **-igi** *áhr* **goð 1** gera að steini. **2** gera agndofa. **-iĝi 1** verða að steini. **2** verða steinhissa. **-umi** *áhr* grýta. **-elfosejo, -mino** grjótnáma, grjótnemi. **-hakisto** steinbrotsmaður. **-hava** grýttur. **-mortigi** grýta. **-plena** grýttur. **-ĵetilo** slöngva. **-rompilo** grjótmulningsvél. **-tajlisto 1** steinmiður, steinhöggvari. **2** gimsteinaslípari. **sen-igi** tína grjót(ið) úr (e-u). **sur-a** (gerður) á steini. **unu-a** úr einum steini, einsteinungs-. **aer-o** loftsteinn. **angul-o, bazangula -o** *hús* hyrningarsteinn. **beton-o** steinsteypustykki. **fajro-o** tinnusteinn. **gal-o** gallsteinn. **konstru-o** hleðslusteinn. **lim-o** markasteinn. **mark-o** merkjasteinn. **mejlo-o** milusteinn. **plat-o** hella. **prov-o** prófsteinn. **puding-o** völuþing. **rand-o** kantsteinn (í götu). **rul-o** ruðningsgrjót. **sablo-o** sandsteinn. **sal-o** saltsteinn. **sap-o** kljággrjót. **tomb-o** legsteinn. **turno-o** vendisteinn, steinn sem merkir staðinn þar sem snúið var á vagni. **tuŝ-o** prófsteinn (á gull eða silfur). **volbo-o** *hús* bogasteinn.

ŝtop/i *áhr 1* troða upp í, byrgja. **2** stífla, láta tappa í. **3** stoppa í, staga. **4** þagga. **-ado 1** byrging. **2** stíflun. **3** stögun. **-aĵo 1** tappi. **2** tagl. **3** bólstrunarefni. **-iĝi 1** stíflast. **2** þagna. **-ilo 1** tappi, negla. **2** *raf* tengiklór, raftengill. **-ilingo** *rtæ* innstunga. **-garnaĵo** fyllir. **mal-i** *áhr 1* taka tappa úr (e-u). **2** hreinsa til (í e-u). **re-i** *áhr* láta tappa í aftur. **buŝo-ilo** munnkefli. **cerbo-i** *áhl* heilaþvo. **dren-ilo** spon, tappi. **kran-ilo** deviki. **pajlo-i** *áhr* troða út. **plen-i** *áhr* kýla, troða fullan, fylla, offylla. **smirgo-ilo** smergiltappi. **tekso-i** *áhr* setja bót á.

ŝtorm/o *veð* stormur, fárviðri, rok. **-a 1** storm-. **2** stormasamur, roksamur, veðrasamur. **3** rifrildis-. **-i** *áhl* hamast, æða. **kirlo-o** stormsveipur, hvirfilbylur.

ŝtreb/o = kontraŭapogilo.

ŝtrump/o sokkur. **-eto** hálfsockkur, stuttur sokkur. **-etŝelko** sokkaupphaldari. **-oligilo, -rubando** sokkaband. **-oŝelko** sokkabandabelti. **blu-ulino** blásokkur, lærd smámunasöm kona.

ŝtud/o *tæk* möndull.

ŝtup/o *rtæ* þrep, stig. **-a 1** stalla-, tröppu-. **2** sem verður smám saman, framstigull. **-e** smám saman, smátt og smátt. **-aro** stigi, tröppur. **-are** í stigum. **-areto** innanhúss lausastigi, eldhússtigi. **-arforma** tröppulagaður. **-eto** stigarim. **-etaro** lausastigi (= **eskalo**). **inter-o** millistig. **paf-o** skotpallur. **ŝnur-etaro** kaðalstigi.

ŝu/o *tæk 1* skór. **2** klossi. **-o de kablo** = *koŝo*. **-aĉoj** slitnir skór. **-aĵo** fótubúnaður. **-isto** skósmiður. **-dorso** yfirleður. **-fliki** *áhl* gera við (skó o.þ.u.l.). **duon-o** klossi. **sen-a** berfættur. **bal-o** dansskór. **glit-o** skauti. **ligno-o** tréskór, klossi. **neĝo-o** þruga, snjóskór. **polus-o** *rtæ* pólskór. **rad-** bremsuklossi. **rul-o** hjólaskauti. **ŝirm-o** hlífðarfótubúnaður. **ŝnur-o** sportskór. **tol-** leikfimmiskór. **venus-o** *gra* gyðjuskór.

ŝuld/i áhr lög 1 skulda. **2** eiga að þakka (e-m e-ð). **-o 1** skuld. **2** skylda, lotning. **-a** skuldbundinn. **-anto** skuldunautur, lánþegi. **-ateco** skuld, þakkarskuld. **-igi** skuldbinda, gera e-m að skyldu. **-igo** skuldbinding. **-iĝi** verða skuldbundinn. **-atesto** skuldarskírteini. **mal-igi, sen-igi** gefa (e-m) upp skuld. **ŝtat-o** þjóðarskuldir, ríkisskuldir.

ŝultr/o lfæ tæk öxl. **-oj** herðar. **-a** herða-, axlar-, axla-. **al-igi** setja byssu um öxl. **sur-igi** axla, setja á öxl sér. **tra-e** í fatla.

ŝunem/o bib (þorp í Galíleu).

ŝunt/o rtæ hliðarmótstaða, hliðarviðnám.

ŝuŝ/i áhl nýy sussa, blístra. **-o** suss, blístur. **-aj konsonantoj** blásturshljóðin ŝ og ĵ.

ŝuŝan bib Súsa (forn borg í Elam) (= **Suzo**).

ŝut/i áhr 1 hella (föstum hlutum), strá, sturta. **2** ausa (e-u) (**al** = á e-n), hlaða (e-u) (**al** = á e-n). **-ado** helling, það að hella, það að strá. **-aĵo tæk** affallsefni. **-iĝi** streyma, dreifast. **-iĝema** steypilegur. **-ilo** skjóla, ausa, austurstrog. **suker-o** sykursáldrari. **-loko** ruslahrúga. **de-ilo** moldvarp (á plógi). **dis-i áhr** strá, dreifa. **dis-iĝi** dreifast, flýja. **el-i áhr** sturta (e-u) af. **el-iĝi** falla út. **for-i áhr** gefa frá sér, losa sig við. **kun-i áhr** hrúga saman. **super-i áhr 1** yfirbuga. **2** láta streyma á (e-n). **super-ita de laboro** önnum kafinn. **sur-i áhr** breiða á. **motor-ilo** = **baskulkamiono**.

ŝutr/o byg gluggahleri. **-lat-o** rimlaskýla.

ŝvab/o Schwabensbúi, Svabi. **-a** frá Schwaben, Svaba-. **ŝ-ujo ldf** Schwaben, Svabaland.

ŝvabr/i áhr þvo dekk, nugga með gólfþurrku. **-ilo** þvegill, gólfþurrka, dekkþvaga. **-ileto** diskþurrka.

ŝvan/o per Schwann (þýskur líffræðingur). **ŝ-a ĉelo** mýlisfruma, slíðurfruma. **ŝ-a ingo** mýlisslíður.

ŝvarcvald/o ldf Svartiskógur, Schwartzwald (fjalllendi í Suður-Þýskalandi).

ŝveb/i áhl dýr eðl 1 svífa, líða. **2 flu** (um flugvél) hanga. **3** flögra, reika. **-o, -ado 1** svif. **2** hang. **al-i áhl** svífa í áttina til (e-s). **ĉirkaŭ-i áhr** svífa í kringum. **preter-i áhl** líða framhjá. **tra-i áhl** líða í gegnum.

ŝvel/i áhl 1 þrútna, bólgna. **2** þenjast út. **3** auka. **-a** þrúttinn, bólginn. **-o, -ado** bunga, þrúttun. **-o, -aĵo** bólgna, kýli, ígerð. **-igi** þenja út, blása upp, þemba. **-iĝi** bólgna. **-forma** víður, fellingaríkur. **mal-i áhl** linast. **mal-a** linur, slakur. **frosto-o læk** frostbólga.

ŝvit/i áhl 1 svitna. **2** þræla. **-o lfe** sviti. **-a 1** svita-. **2** sveittur. **-ado** svitnun. **-egi áhl** vera rennsveittur, vera kófsveittur, vera löðursveittur. **-iga læk** svita-, sem framkallar svita. **-iga drogo** svitalyf. **-iga laboro** þrældómur. **-igi** svita, sveita. **-iĝi** sveitast. **el-i áhl** smita út. **tra-iĝi** síast í gegnum.

- T, t** *mfr* 24. bókstafur esperanto-stafrófsins.
- T 1** T-laga, eins og T í laginu, T-, t.d. **T-anteno**, **T-fero**, **T-ortilo**. **2** (*skammstöfun*) = **taro**.
- t** (*skammstöfun*) = **tuno**.
- t/o** *mfr* té (heiti bókstafsins t).
- Ta/o** *trú* taó. **-oismo** taóismi. **-oisto** taóisti.
- tabak/o** **1** tóbaksjurt (= **nikotiano**). **2** tóbak. **-a** tóbak-. **-ejo** tóbaksekra. **-ismo** *læk* tóbakseitrun. **-isto** tóbakssali. **-ujo** tóbakspungur, tóbaksskjóða. **-fabriko** tóbaksverksmiðja. **flar-o**, **snuf-o** nefitóbak. **maĉ-o** munntóbak.
- taban/o** *dýr* kleggi (*Tabanus*). **-edoj** kleggjaætt (*Tabanidæ*).
- tabel/o** *sag* **1** tafla, spjald. **2** skrá, listi. **3** vaxtafla. **-aro** skrá, töfluskra. **-eto** smátafla. **-eto de multobligado** margföldunartafla. **-igi** setja í töfluform. **sur-igi** rista á töflu(r). **kalkul-o** reikningstafla. **viv-o** tafla um lífslíkur.
- tabernakl/o** *bib* **1** tjaldbúð. **2** *kap* bakstursskrín (á altari).
- tabet/o** *læk* mænuvisnun, mænutæring. **-a** mænutæringar-. **-ulo** mænutæringarsjúklingur.
- tabl/o** **1** borð, matborð. **2** borðhald. **la -o de la Sinjoro** borðhald drottins. **la sankta T-o** altari(ð). **-a** **1** borð- **2** sem gerist við borðið. **-eto** smáborð, kaffiborð. **ĉe-e** við borðið. **sur-e** á borðinu. **sur-igi** leggja á borðið, setja á borðið. **klap-o** stækkanlegt matborð. **kudro-o** saumaborð. **nokto-o** náttborð. **skribo-o** skrifborð. **tualet-o** snyrtiborð.
- tablojd/o** *lyf* lyfjatafla, tafla.
- tabu/o** tabú, bannhelgi, banndómur. **-a** bannhelgur, bannheilagur. **-i** *áhr* banna (með bannhelgi). **-eco** bannhelgidómur. **sen-igi** afnema bannhelgi af (e-u).
- tabul/o** **1** viðarborð, planki, fjöl. **2** tafla, veggtafla. **3** vaxtafla, spjald. **4** (í daglegu máli) skíði. **5** **-oj** leiksvið. **suriri sur la -ojn** verða leikari. **-i** *áhr* þilja, viðarklæða. **-aĵo** klæðning, plankalagning, gólfefni, gólfagning. **-ego** bjálki. **-eto** **1** lítill tafla. **2** stykki (súkkulaðis, sápu *o.p.u.l.*). **afiŝ-o**, **aviz-o** auglýsingatafla. **barel-o** tunnustafur. **cel-o** skotspönn, skotskífa. **desegno-o** teikniborð. **distribu-o** greinispjald. **hak-o** *mat* skurðarfjöl, saxfjöl. **konekto-o** *rtæ* mælaborð (rafmagns). **pas-o** gangborð. **pik-o** pílutafla. **plong-o**, **salto-o** dýfingapallur; dýfingabretti. **serv-o** afgreiðsluborð. **surfo-o** *íþr* brimfjöl. **ŝak-o** taflborð.
- taburet/o** stólkollur, kollur.
- Tacit/o** *per* Tacitus (rómvverskur sagnfræðingur).
- taĉo/o** *íþr* (í fótbolta *o.p.u.l.*) hliðarlína (= **tuŝlinio**).
- taĉment/o** flokkur, (her)sveit. **-i** *áhr* flokka, mynda flokk. **-estro** herforingi; formaður; flokksforingi.
- Tade/o** *per* Taddeus.
- tadorn/o** *dýr* gæsönd (*Tadorna*), brandönd (*Tadorna tadorna*).
- taft/o** silkiléref, taft.
- tag/o** *stj* **1** dagur. **2** dægur. **3** sólarhringur. **-a** dag-, dagsins. **-e** á daginn. **-iĝi** elda aftur, daga, birta. **-iĝo** dögun, afturelding, birting. **-daŭra** daglangur. **-deko** tíu daga tímabil. **-mezo** miðdagur; hádegi. **-nokto** sólarhringur. **-noktegaleco** jafndægur. **-ordo** dagsskra. **antaŭ-o** gærdagur; aðfangadagur. **antaŭ-mezo** morgunn, fyrri hluti dags; formiðdagur. **ĉiu-a** **1** daglegur. **2** hversdagslegur. **ĉiu-eco** hversdagsleiki. **laŭ-e** að degi til, frá degi til dags. **post-mezo** eftirmiðdagur, síðdegi. **post-meze** eftir hádegi, síðdegis. **super-o** hlaupársdagur. **unu-a** eins dags. **bazar-o** markaðsdagur. **festo-o** hátíð, hátíðisdagur. **labor-o** virkur dagur. **maj-o** fyrsti maí. **naskiĝ-o**, **nasko-o** **1** fæðingardagur. **2** afmæli. **plen-o** sólarhringur. **ripoz-o** hvíldardagur.
- Tag/o** = **Taĥo**.
- taget/o** *gra* flauelsblóm, flauelsjurt (*Tagetes*). **malgranda -o** klæðisblóm (*Tagetes patula*).
- taĝik/o** *per* Tadsjikistanbúi. **T-io**, **T-ujo**, **T-lando**, **T-istano** *ldf* Tadsjikistan.
- Tag-Mahal/o** *inn* Taj Mahal.
- Tahiti/o** *ldf* Tahití, Tahiti (stærsta eyjan í Frönsku Pólýnesíu). **-ano** Tahitíbúi, Tahitibúi.
- Taĥ/o** *ldf* Tejo-fljót (fljót á Spáni og í Portúgal).
- Tais** *per* Tais.
- taj/o** *per* Tælendingur, Tailendingur. **T-lando** *ldf* Tæland, Taíland. **-landa** *ldf* tælenskur, tailenskur. **-landano** Tælendingur, Tailendingur, íbúi Tælands, íbúi Taílands.
- tajd/o** (sjávar)fall. **alta -o** flóð, háflóð. **basa -o**, **malalta -o** fjara. **morta -o** smástreymi. **sizigia -o** stórstreymi. **sen-a** straumlaus.

- tajfun/o** *veð* hvirfilbylur, fellibylur.
tajg/o *ldf* barrskógur í Síberíu.
Tajhang/o *ldf* Taihang (fjall í Kína).
tajl/i *áhr* **1** höggva út, smíða, tálga. **2** sníða, skera. **-o, -ado** skurður, snið. **-isto** **1** steinristir. **2** klæðskeri, fatasníðari.
tajlor/o klæðskeri, skraddari. **-a** klæðskera-. **-i** **1** *áhl* stunda klæðskeraíðn. **2** *áhr* sníða (föt), sauma (föt). **-ino** saumakona, kvenskraddari.
Tajlor/a sistemo *tæk* Taylorkerfi.
tajp/i *áhr* vélrita. **-ado** vélritun. **-aĵo** vélritað efni. **-ilo** ritvél. **-isto, -istino** vélritari. **tele-i** *áhr* fjarrita. **tele-ilo** fjarritvél.
Tajpe/o *ldf* Taipei (höfuðborg Taívangs).
Tajvan/o *ldf* Taívan.
tak/i *áhr* **1** = **ĝiri**. **2** = **boardi**.
takel/o *tæk* talía, hjólald.
takeometr/o *ldm* landmælir. **-io** landmælingafræði.
taki/ mfr hrað-, t.d. **-grafo** *tæk* hraðarit. **-kardio** *læk* hraðsláttur. **-pneo** *læk* hraðöndun.
takimetr/o = **rapidometro**.
taks/i *áhr* **1** meta, virða, áætla. **2** *hag* leggja skatt á. **-a** mats-. **-o** **1** mat, fjárhagsáætlun, úttekt. **2** neysluskattur. **-ado** mat, áætlun, virðing. **-aro** **1** verðskrá. **2** skattskrá. **-isto** matsmaður. **mis-i** *áhr* meta skakkt. **ne-ebla** ómetanlegur. **sen-a** tollfrjáls, skattfrjáls. **sub-i** *áhr* vanmeta, meta of lítils, meta of lágt. **tro-i** *áhr* ofmeta, meta of mikils, meta of hátt.
taksi/o **1** leigubíll. **2** *læk* = **tropismo**.
taksimetr/o *tæk* gjaldmælir.
taksis/o *læk* réttung.
takson/o *gra* *dýr* flokkun.
taksonomi/o *gra* *dýr* flokkunarfræði.
taksus/o *gra* *ýr*, *ýviður* (*Taxus*). **-acoj** *ýviðarætt* (*Taxaceæ*).
takt/o *tón* **1** taktur. **2** slag, sláttur. **3** hljóðfall. **4** háttprýði, nærgætni. **-a** taktfastur. **-e** í takt. **-ero** slag. **-obastono** tónsproti. **-ostreko** taktstrik. **du-a** í tvískiptum takti. **tri-a** í þrískiptum takti. **kvar-a** í fjórskiptum takti. **laŭ-e** í takt. **sen-a** **1** ekki í takt, ekki taktfastur. **2** ókurteis, ónærgætinn. **sen-eco** ónærgætni, ókurteisi.
taktik/o **1** bardagalist, herlist. **2** aðferð; kænskubragð. **-a** herlistar-; kænsku-, sem lýtur að hentugustu aðferð. **-isto** herlistarmaður.
taktism/o viðhorf, ásælni; = **tropismo**.
tal/o **1** *lfæ* vala. **2** *gra* jurtarstilkur.
talam/o *lfæ* stúka.
talant/o *inn* talenta.
talar/o síðhempa (dómara og klerka).
talent/o **1** (list)gáfa, náttúrugáfa, náttúra. **2** = **talanto**. **-a** hæfileikaríkur. **-ulo** hæfileikamaður, gáfaður maður.
taler/o þýskur dalur (mynt).
Tales/o *per* Pales (forngrískur heimspekingur).
tali/o **1** *lfæ* mitti. **2** *lfæ* mittisvöxtur. **3** *sig* miðhluti (skips). **ĝis-e** upp í mitti.
tali/o *efn* þallíum, þallín (*Tl*).
Tali/o *god* Þalía.
taliktr/o *gra* brjóstagrass (algeng íslensk jurtt) (*Thalictrum alpinum*), freyjugas (*Thalictrum aquilegifolium*), sjafnargras (*Thalictrum minus*).
Talin/o *ldf* Tallinn (höfuðborg Eistlands).
talisman/o verndargripur.
talitr/o *dýr* marfló (*Talitrus*).
talium/o *efn* = **talio**.
talk/o *ste* steinmél, talkúm, talk. **-i** *áhr* púðra með talkúmi.

- Talmud/o** inn talmúð (lögbók gyðinga). **-isto** talmúðfræðingur.
- talofit/o** *gra* laufsporajurt. **-oj** þelingar (*Thallophyta*).
- talon/o** **1** *hag* miði, seðill (= **stumpo** **2**). **2** *íþr* stokkur (í spilum).
- talp/o** *dýr* moldvarpa (*Talpa*). **-a** moldvörpu-. **-edo** moldvörpuætt (*Talpidae*). **-ejo** moldvörpuhaugur. *fari monton el -ejo*: gera úlfalda úr mýflugu.
- talus/o** moldargarður; upphækkun. **-i áhl umf** **1** byggja moldargarð. **2** stífla. **3** láta hallast.
- talveg/o** *ldm* dalskorningur.
- tamandu/o** *dýr* tamandúa (*Tamandua*).
- tamarik/o** *gra* tamariskrunnur, tamarisktré (*Tamarix*). **-aco** tamariskætt (*Tamaricaceae*).
- tamarind/o** *gra* **1** tamarindutré (suðrænt tré) (*Tamarindus*). **2** tamarinda; tamarindusafí.
- tamarisk/o** *bib* (í biblíunni) = **tamariko** (1. M. 21:33; 1. S. 22:6).
- tambur/o** **1** bumba, trumba. **2** *tæk* stokkur; tunna. **3** *tæk* vals. **4** *hús* súla. **-i áhl** **1** berja bumbu. **2** *áhr* útbreiða; berja bumbu til (e-s); tromma upp með. **-ego** stór trumba. **-eto** tromma. **-isto** trumbuslagari, bumbuslagari, trommuleikari. **ĉef-isto** stjórnandi lúðrasveitar. **brems-o** *tæk* hemilvölur.
- tamburin/o** **1** tromma. **2** handbumba, tambúrína. **3** *tæk* saumahringur, saumagrind. **-i áhl** slá handbumbu.
- tamen** *mfr* samt, samt sem áður.
- Tamiz/o** *ldf* Tempsá (á í Englandi sem rennur gegnum London).
- tampon/o** *tæk* tappi (einkum e.k. tíðabindi). **-i áhr** tappa (blóð). **-ado** (tíða)töppun.
- tamtam/o** málmbumba, málmgjöll. **-i áhl** **1** berja málmbumbu. **2** auglýsa með hávaða.
- tamul/o** *per* Tamíli. **-a** tamílskur.
- tan/i áhr** súta. **-i al iu la haŭton**: lúskra e-m. **-ado** sýtun. **-ejo** sýtunarhús, sýtunarstöð. **-ilo** sýtunarefni. **-isto** sýtari. **-acido** *efn* sýtunarsýra.
- tanacet/o** *gra* leiðabuski (*Tanacetum*); regnfang (*Tanacetum vulgare*), reinfáni.
- Tanagr/o** inn Tanagra (þorp í Böötiú).
- tandem/o** **1** tvíeykivagn (vagn dreginn af tveim hestum, hvorum fyrir aftan annan). **-e aranĝita** hvor framan við annan, hvor fyrir aftan annan.
- tang/i áhl** **1** (um skip) höggva, taka dýfur. **2** dansa tangó. **-o tón** **1** = **tangado**. **2** tangó. **-ado** dýfur.
- Tanganjik/o** *ldf* Tanganyika-vatn (í Tansaníu). **-io**, **-lando** Tanganyika.
- tangent/o** *stæ* tangens.
- tanĝ/i áhr** *stæ* snerta. **-anto** *stæ* snertill. **-anta ebeno** snertiflötur.
- Tanĝer/o** *ldf* Tanger (hafnarborg í Marokkó).
- tanin/o** *efn* tannín, barksýra, sýtunarsýra.
- tank/o** *her* brynvagn, skriðdreki. **-isto** skriðdrekamaður. **-divizio** skriðdrekasveit. **kontraŭ-a** gegn skriðdrekum.
- tanka/o** inn tanka (japanskt kvæði).
- tanol/o** *efn* tannín, barksýra, sýtunarsýra.
- tantal/o** *efn* tantal (*Ta*). **-ata acido** tantalsýra. **-ato** tantalat.
- Tantal/o** *god* Tantalos (Frygiukonungur sem slátraði syni sínum, sneið hann í stykki og bar fyrir goðin). **-igi** kvelja á tálvonum. **-iga** freistandi en ófánlegur.
- tantiem/o** **1** ágóðahluti, bónus. **2** höfundarlaun.
- Tantr/oj** inn Tantrarit. **-ismo** Tantraismi.
- Tanzani/o** *ldf* Tansanía. **-a** tansanískur. **-ano** Tansani, Tansaníumaður.
- tapet/o** **1** veggfóður. **2** = **tapišo** **1**. **-i áhr** veggfóðra, bólstra. **-isto** veggfóðrari.
- tapiok/o** tapióka.
- tapir/o** *dýr* tapír (*Tapirus*).
- tapiseri/o** *nýy* = **tapišo** **1**.
- tapiš/o** **1** veggjald. **2** gólf dúkur, gólfábreiða, gólfteppi. **3** ábreiða, dúkur; tjalddúkur. *meti ion sur la -on*: leggja e-ð á borðið. **-i áhr** **1** breiða gólfduk á. **2** þekja, klæða. **-eto** motta. **-isto** gólfteppasmiður. **mur-o** = **tapišo** **1**. **preĝ-o** bænammotta. **rul-o** færiband. **skrap-o** dyramotta. **vaks-o** línóleumgólfdukur.
- tar/o** tara, umbúðir, umbúðaþyngd. **-i áhr** ákveða umbúðaþyngd (e-s). **kun-a** brúttó-. **sen-a** hreinn, nettó-.
- tar/o** *gra* = kolokasio.

- tarantel/o** *inn* tarantella (ítalskur dans).
- tarantul/o** *dýr* tarantúla (ítölsk kónguló) (*Tarantula*).
- tard/a** *ská* of seinn, seinn. **-e** seint.
- tardigrad/oj** *dýr* letiskriðdýr (*Tardigrada*).
- Tarent/o 1** *sag* Tarentum (grísk nýenda á Ítalíu). **2** *ldf* Taranto (hafnarborg á Ítalíu). **-a Golfo** Tarantoflói.
- tarif/o** *jár rtae 1* tollur. **2** tollskrá. **3** taxti, verðskrá, gjaldskrá. **-i áhr** ákveða taxa; setja á verðskrá, setja á tollskrá.
- Tarim/o** *ldf* Tarim (fljót í Kína).
- Tarkvini/o** *inn* Tarkvin, Tarquinius.
- Tarn/o** *ldf 1* Tarná. **2** Tarnhérað (í Frakklandi).
- tarok/o** tarokspil.
- Tarpej/o** *per* Tarpeia.
- tars/o 1** *lfæ* rist, hárist. **2** *dýr* (á skordýrum) ysti fótliður. **3** = **tarzo**. **-algio** *læk* háristarverkur.
- Tars/o** *ldf* Tarsus (fæðingarborg Páls postula).
- tarsi/o** *dýr* draugaapi (*Tarsius*).
- Taršiš/o** *bib* Tarsis (borg við vestanvert Miðjarðarhaf, líklega á Spáni).
- tartan/o 1** *klæ* tíglóttur skoskur dúkur. **2** *sig* einsiglu þilskip (á Miðjarðarhafi).
- Tartar/o** *god* Tartaros, myrkheimur (í forngrískri goðafræði, neðsti hluti undirheima og kvalastaður syndara).
- tartr/o 1** *efn* vínsteinn. **2** *læk* tannsteinn. **-ata acido** vínsýra. **-ato** tartrat, vínsýrusalt. **vomiga -ato** uppsölvínsýra.
- Tartuf/o** *per 1* Tartouffe. **2** hræsnari.
- tarz/o** *lfæ* augnglufa. **-ito** *læk* augnglufubólga.
- tas/o 1** bolli. **2** vogarskál. **-ego** skál. **sub-o** undirskál. **bek-o** stútbolli. **kaf-o** kaffibolli. **te-o** tebolli.
- task/o 1** verkefni. **2** starf. **-i áhr** úthluta (verkefni).
- Tasmani/o** *ldf* Tasmanía (eyja suðaustan við Ástralíu).
- Tass/o** *per* Tasso (ítalskt skáld, 1544–1595).
- tatam/o** *inn* motta.
- tatar/o 1** Tartari, Tatari. **2** tatari. **-a** Tartara-. **T-io, T-ujo** Tartaraland.
- ta ta ta** *mfr* uss!.
- tatu/i** *áhr* flúra (hörund), tattóvera. **-o, -ado** það að hörundsflúra. **-o, -aĵo** hörundsflúr.
- tatu/o** *dýr* beltisdýr.
- taŭ** *mfr* tá, 19. bókstafur gríska stafrófsins (Τ, τ).
- taŭg/i** *áhl* duga, vera hæfur (**por** = til), vera notandi. **-a** hæfur, hentugur, hæfilegur, viðeigandi. **-e** hæfilega. **-o, -eco** hentugleiki, hæfileiki. **ne-a** óhæfur, óhæfilegur, óhentugur. **sen-a** einskisnýtur, ónýtur.
- sen-aĵo** rusl, skran. **sen-ulo** ónytjungur. **mar-a** sjófær, haffær. **labor-a** verkfær.
- taŭr/o 1** *dýr* nautgripur (= **bovo**). **2** boli, tarfur, naut. **-a 1** nauts-, bola-, tarf-. **2** þvermóðskufullur; þrár. **-isto** nautabani. **-batalo** nautaát. **-gardisto** nautahirðir. **-ofero** nautaförn.
- Taŭr/o** *stj* Nautið, Tarfurinn (stjörnumerki).
- Taŭrid/o** *sag* Tauris.
- Taŭrus/o** *ldf* Taurus (fjallgarður í Tyrklandi).
- taŭtologi/o** *hei* endurtekning, tvítekning, upptugga, stagl. **-a** endurtekningar-, staglsamur, upptugginn.
- taŭtomer/o** *efn -io* (það þegar efnasamband getur verið til í 2 eða fleiri afbrigðum).
- taŭz/i** *áhr 1* tæta, kemba. **2** ýfa. **3** hrinda harkalega; leika hart; fara harkalega með (e-n). **-o, -ado 1** tætingur. **2** ýfing. **3** harkaleg hrinding. **-eti** *áhr* ýfa (í gamni). **dis-i** *áhr* ýfa.
- tavern/o** *nýy* veitingahús.
- taŭvol/o** *jar veð töl* lag (**da** = af); sneið. **-igi** *áhr* leggja í lögum. **-iĝi** leggjast í lögum. **de-iĝi** flagna af. **sub-o** undir(jarð)lag.
- Tbilis/o** = Tifliso.
- t.e.** *mfr* (skammstöfun) = **tio estas** þ.e.a.s.
- te/o** *gra 1* terunni (*Thea*). **2** te, tevatn. **3** lyfjate, jurtaseyði. **-ismo** *læk* teeitrun. **-ujo** tedós. **-ceremonio** teviðhöfn. **-kruĉo** tekanna, teketill. **-kunveno** teboð. **-maŝino** tevé. **-salano** tehús, kaffihús.

- team/o** 1 lið. 2 vakt. -a hóp-.
- teatr/o** 1 leikhús; leikarastétt. *destini sin al la -o*: verða leikari. 2 leiklist. 3 leikhúsgestir, áhorfendur í leikhúsi. -a 1 leik-, leikhús-. 2 leikaralegur. 3 óeðlilegur. -a**ĵo** leikrit, sjónleikur. -a**amanto** maður með leikhúsdellu. -a**ofrapo** leikhvellur, óvænt atvik sem umhverfir öllu. -a**otajloro** leikhúsklæðskeri. **kino-o**, **filmo-o** bíó, kvikmyndahús. **ombro-o** skuggahreyfingar. **somer-o** sumarleikhús.
- Teb/o**, -**oj** *ldf* Þeba (borg í Forn-Egyptalandi). -a þebverskur. -a**ano** þebverji, þebubúi.
- teba/a** *lyf* ópíum-. -**ismo** *læk* ópíumeitrun.
- Tebaid/o** *sag* Efra-Egyptaland.
- ted/i** *áhr áhl* gera leiðan. *Ŝi -as min*: mér leiðist hún. -o leiðindi, leiði. -a leiðinlegur. -a**di** *áhr* ónáða, þrábiðja. -a**ĝi** vera leiður. -a**ulo** leiðindapúki, leiðindaskjóða.
- tedeum/o** *inn* lofsöngur, þakkargjörð, Te Deum.
- teg/i** *áhr lfæ* 1 klæða, fóðra (að utan), leggja. 2 þekja. -o 1 þakning, lag. 2 yfirskin, yfirvarp. -a**do** fóðrun, lagning; þakning, klæðing. -a**ĵo** þilspjald, þiljuefni; klæðning. **mal-i** *áhr klæ* 1 afklæða. 2 rífa af. **re-i** *áhr* klæða að nýju, þekja aftur; sóla.
- tegenari/o** *dýr* húsdordingull, húskónguló (*Tegenaria*) (= **domaraneo**).
- tegment/o** *tæk* þak. -a þak-. -a **defluilo** þakrenna. -a **ĉambro** = **subtegmento**. -a **fenestro** = **luko**. -i *áhr* setja þak á, þekja. -a**ita litero** bókstafur með hatti. -a**isto** þaklagningarmaður. **sen-a** þaklaus. **sub-o** þakherbergi. **grop-o** risþak, mænisþak. **vizier-o** skyggisþak.
- tegol/o** þakhella (úr leir), tígulsteinn. -i *áhr* þekja með þakhellum. -a**ejo** þakhellnagerð. -a**aranĝa gra** lagður eins og þakhellur.
- tegment/o** *lfæ gra* 1 húð. 2 skýla, hula, hjúpur.
- Teheran/o** *ldf* Teheran, Tehran (höfuðborg Írans).
- teĥnik/o** = **tekniko**.
- tein/o** *efn* teín.
- teism/o** *hei* guðstrú.
- teist/o** *inn* guðstrúarmaður.
- tek/o** *gra dýr tæk* 1 hula. 2 baukur (hýðisaldin). 3 taska, skjalataska. 4 safn. **libro-o** bókasafn (= **biblioteko**). **karto-o** spjaldskrá. **filmo-o** kvikmyndasafn. **gazeto-o** blaðasafn.
- tekneci/o** *efn* teknetíum, teknetín (*Tc*).
- teknik/o** tækni, iðnfræði. -a tækni-, tæknilegur, iðnfræðilegur. -a**eco** tæknileiki. -a**isto** iðnfræðingur, tæknimaður.
- teknikolor/o** litmyndafræði.
- teknokrat/o** tæknistjórnarsinni. -a**io** tæknistjórn.
- teknologi/o** tæknifræði. -a tæknifræðilegur, tæknifræði-.
- teknopati/o** *læk* iðnsjúkdómar.
- teks/i** *áhr* 1 vefa. 2 flétta saman; hugsa upp. -a vefnaðar-. -a**do** vefnaður, það að vefa. -a**ĵo** 1 vefnaður, voð. 2 vefur. 3 (*fornl.*) líkamsvefur. -a**ebla** sem vefa má. -a**ejo** vefnaðarverksmiðja. -a**ilo** handvefstóll. -a**isto** vefari. -a**aranĝo** vefnaður, vefnaðarsamsetning. -a**arto** vefnaðarlist. -a**bazo** uppistaða (í vef). -a**maŝino** vefstóll. -a**materialo** vefjargarn. **en-i** *áhr* vefa (e-ð) í dúk. **en-itaĵo** ívaf. **tra-i** *áhr* vefa saman.
- Teksas/o** *ldf* Texas (fylki í Bandaríkjunum).
- tekst/o** *kri* 1 texti. 2 *pre* meginmál. -a texta-, handrita-. -i *áhl* hljóða. **kun-o** samhengi, fylgiorð. **laŭ-e** eftir textanum, nákvæmlega, bókstaflega. **sen-a** textalaus, án texta.
- tekstil/a** *klæ* vefnaðar-. -a**ĵoj** vefnaðarvörur, álnavörur.
- tekstur/o** samsetning, gerð.
- tekon/o** *gra* valeik, tekktré (*Tectona (grandis)*).
- tekonik/o** jarðhræringafræði, jarðskorpuhreyfingar og ummerki þeirra. -a jarðhræringa-, jarðskorpuhreyfinga-.
- Tel-Aviv/o** *ldf* Tel Aviv (hafnarborg í Ísrael).
- tele/** *tæk* fjar-.
- teleaŭskult/i** *áhl* hlusta úr fjarska.
- teleaŭtograf/o** fjarriti. -i *áhr* fjarrita.
- telefon/o** sími, talsími. *esti ĉe la -o*: 1 vera í símanum, vera á tali. 2 hafa síma, vera símnotandi. -a síma-. -a **lineo** símalína. -a **budo** símaklefi. -a **centralo** símstöð. -a **alvoko** símtal. -i *áhr* síma, hringja (í

síma). **-aĵo** skilaboð í síma. **-io 1** talsímakerfi. **2** talsímataekni. **-isto** símavörður. **-istino** símastúlka. **-libro** símaskrá. **-marko** símapeningur. **-numero** símanúmer. **-reto** símalínur, símkerfi, símakerfi. **disko-o** skífusími. **strat-o** almenningssími.

telegraf/o ritsími. **-a** ritsíma-; með símskeyti. **-a adreso** símnefni. **-i áhr** senda símskeyti. **-aĵo** símskeyti, ritsímamál. **-io** fjarritun. **-ia** ritsíma-; fjarritunar-. **foto-io** símsending mynda.

telegram/o símskeyti. **-portisto** símskeytaberi.

telegvid/o fjarstýri.

telekinez/o trú sjálfhreyfing.

telekomunik/o fjarskipti.

telekonduk/i áhr vísa til landingar með útvarpi.

Telemaĥ/o per Telemakkus (Ódysseifsson).

telemark/o íþr hæg beygja (þar sem ytra skíði er skotið fram á ská).

telemetr/o firðmælir, fjarlægðarmælir. **-i áhr** mæla fjarlægð (e-s). **-io** firðmælingar, fjarlægðarmælingar.

telencefal/o lfæ hvelaheili.

teleologi/o hei tilgangskenning. **-a** tilgangskenningar-, samkvæmt tilgangskenningunni; markboðinn.

teleoste/oj dýr beinfiskar (*Teleostei*).

telepati/o fjarvísi, fjarhrif, fjarskynjun, dulskynjun. **-a** fjarhrifa-.

telepres/i áhr fjarrita. **-ilo** fjarriti.

teler/o diskur. **pesila -o** vogarskál. **monkolekta -o** samskotabaukur. **fluganta -o** fljúgandi diskur. **-aro** stell. **-bretaro** diskahillur. **-forma** diskлага, diskлагаður. **-lavilo** uppþvottavél. **-meblo** diskaskápur, eldhússkápur. **-rako** uppþvottagrind. **-tuko** diskapurkka. **akvo-o** vatnsnafli.

teleskop/o 1 sig sjónauki. **2 stj** stjörnusjónauki, stjörnusjá. **-a 1 tæk** pípu-, sem renna má saman. **2 stj** sjónauka-, sem sést aðeins í sjónauka.

teletajpil/o fjarriti.

teleütospor/o gra (= **vintrosporo**).

televíd/o sjónvarp; firðsjá; fjarskyggni.

televizi/o sjónvarp. **kolora -o** litasjónvarp. **-i áhr** sjónvarpa.

telfer/o köttur (lyftibúnaður). **ski-o** skíðalyfta. **-a** kattar-; sem köttur rennur á. **-i áhr** færa með ketti.

telkel/e ver eins og hann var.

telur/o efn tellúr (*Te*). **-ito** ste tellúrit. **-ita acido** tellúrsýra.

tem/o 1 efni, umtalsefni, umræðuefni. **2** aðalefni. **3 tón** stef (í lagi). **4** yrkisefni. **5** still. **6 sag** (í austrómverska ríkinu) fylki. **7 mfr** stofn. **-a 1 mfr** stofns-. **2** efnis-. **3 tón** stefs-. **-i áhl 1 -i pri** vera um. **2** (óp.) vera talað um (= **pri**). **-aro** námsskrá; efnisyfirlit. **ekster-a** útúrdslegur, óviðkomandi.

tembr/o tón hlj hljómur.

temerar/a nýy djarfur, fíldjarfur, hvatvís. **Karolo la T-a** Karl djarfi.

Temis per Bemis (réttlætisgyðjan).

Temistokl/o per Bemistókles.

temp/o 1 hei vís alm mfr tími. **2** tíð. **en la ĝusta -o** í tæka tíð. **la -o de reago** sál efn viðbragðstími. **3 tón** hraði. **-a 1** tíma-. **2** bráðabirgða-, skammvinnur. **-e** um stundar sakir. **-i áhl** hafa sinn tíma. **-eto** stutt stund, hríð. **al-igi 1** setja, stilla (klukku). **2** gera (e-ð) á hæfilegum tíma, gera (e-ð) á réttum tíma. **antaŭ-a** ótímabær. **antaŭ-e** á undan sínum tíma. **ĉiu-e** alla daga, alltaf, ávallt, ætíð. **de-e de** (allt) frá. **for-iĝi** verða ógildur. **inter-o** millibil; hlé. **inter-e** á meðan, jafnframt. **post-a** fallinn í gjaldþaga; á eftir áætlun; seinlátur. **pra-o** fornöld, forsaga. **pra-a** forsögulegur. **sam-a 1** samtímis-, samstundis-. **2** samtíðar-. **sam-eco** það að gerast samtímis. **sam-ulo** samtíðarmaður. **sen-a** sem ekki verður mældur í tíma, óendanlegur. **sia-e 1** í þann tíma. **2** á sínum tíma, á réttum tíma. **unua-a** frumlegur. **unua-e** í upphafi. **ali-e** á öðrum tíma. **ĝusta-a** tímabær, hentugur. **ĝusta-e** á réttum tíma. **jar-o** árstíð. **lasta-e** upp á síðkastið. **liber-o** frí; frídagur. **lim-o** tímabil. **longa-e** lengi; löngu. **nun-o** nútíð. **provo-o** reynslutími. **spac-o** hei rúm og tími. **verbo-o** tíð (sagnar).

temper/o fag tempera; límfarfi. **-i 1 áhl** fag mála í temperu, mála með límfarfa. **2 áhr tón** tempru, stilla.

temperament/o sag **1** lundarfar, lyndiseinkunn, geðslag, skaplyndi, skapgerð, skapsmunir. **2** eðli. **3** geð, lunderni, skaphiti. **-a 1** lundarfars-. **2** skapstór, skapheitur, geðríkur.

temperatur/o hiti, hitastig. **-a** hita-. **-a kurbo** hitalínurit. **-a malleviĝo** hitalækkun.

- tempest/o** 1 *veð* ofsaveður. 2 ofsi. -a ofsalegur; ofsa-. -i *áhl* hamast, æða.
- tempi/o** *lfæ* gagnauga. -a gagnauga-. -osto gagnaugnabein.
- templ/o** *sag* musteri, hof.
- Templ/o** *sag* musterisorða. -ano templari, musterisriddari. **bon-ano** góðtemplari.
- temporal/o** *lfæ* gagnaugnabein.
- ten/i** *áhr* 1 halda, halda á. 2 varðveita. 3 hafa hugfastan. 4 hafa fyrir (e-m) að sjá. 5 halda við. **sin -i** 1 styðjast. 2 **sin -i kontraŭ** standast. 3 varðveitast. 4 vera trúr, vera tryggur. 5 hegða sér. -o *hlj* 1 grip, tak. 2 varðhald. 3 hald. -ado 1 afturhald, hald. 2 *tón* tónhald. -anto haldari; gæslumaður. -ejo geymsla, búr, geymslustaður, vörugueymsluhús. -ema fastheldinn; seigur; traustur. -iĝi 1 byggjast (*sur* = á). 2 vera fölginn. 3 styðjast. 4 haldast, standa. -iĝo látbragð, stelling. -ilo skaft, handfang. -isto gæslumaður. -ujo geymir, ílát. -peco skrufstykki. al-o *hlj* þrengsli, lokun (í byrjun samhljóðs). al-iĝi loða við, tolla (al = við). al-iĝa viðloðandi, lím-, límkennur. antaŭ-i *áhr* rétta, rétta fram; halda fyrir framan sig. de-i *áhr* 1 varðveita (e-n) fyrir (de), halda (e-m) frá (de). 2 hafa taumhald á (e-m). 3 **sin -i** (í atkvæðagreiðslu) sitja hjá. de-iĝemo bindindi. el-i *áhr bib* 1 haldast, endast, standast. 2 þola, afbera. el-ebila bærilegur, þolanlegur. en-i *áhr* 1 halda inni, loka inni; hafa í sér fölginn. 2 taka, rúma, innihalda. en-o *eðl* innihald. for-i *áhr* láta (e-n) ekki troða sér um tær; afstýra, verjast. for-o *hlj* opnun (samhljóðs). kun-iĝi þykkna, stíðna, storkna. kune-i *áhr* halda saman. mal-i *áhr* sleppa; missa (niður). neel-ebila óbærilegur, óþolandi. nere-ebila óstillandi, óhemjandi; óstöðvandi. re-i *áhr* 1 geyma, varðveita, draga að sér, fyrirmana. 2 standa í móti (e-m), aftra. 3 halda í (e-ð). 4 hafa hemil á, hafa taumhald á. sinde-o 1 úrsögn. 2 hjáseta. sub-i *áhr* 1 halda uppi, styrkja, styðja. 2 viðhalda. 3 framfæra, halda fram. sub-o stuðningur. sub-ado stuðningur, það að styðja; viðhald. sub-anto stuðningsmaður. sub-ilo stuðull, stoð. alto-o *kap* upplýfting, upphafning (oblátu). bon-i *áhr* halda (e-u) við. bon-ado viðhald. fajrel-a eldvarnar-, eldfastur. glaci-ejo kælihús, köld geymsla. man-ilo handfang. marel-a sem þolir vel öldu. pied-o fótfesta. ŝraŭb-ilo skrufstykki. vesto-ejo fatageymsluhús.
- tenac/a** *tæk* seigur, fastheldinn, límkennur. -a memoro gott minni.
- tenajl/o** *tæk* töng, naglbítur. -eto flísatöng. -a manovro tangarsókn.
- tenar/o** *lfæ* þumalfingursbunga.
- tend/o** tjald. -aro 1 tjöld; tjaldstaður. 2 herbúðir. -umi *áhl* tjalda. -ejo tjaldstaði.
- tenden/o** *lfæ* 1 sin. kalkanea -o, -o de Aĥilo hásin. 2 bogastrengur. -ito *læk* sinarbólga. -otomio sinarskurður.
- tendenc/o** *sál* 1 hneigð, tilhneiging. 2 tilgangur, markmið. -a hlutdrægur, vilhallur.
- tendr/o** kolavagn (með járnbrautarlest).
- tenebr/o** *ská* myrkur. -a dimmur, myrkur.
- tenebri/o** *dýr* svirtingi, skuggabjalla, mjölbjalla (*Tenebrio*). -a larvo mjölmur.
- Tened/o** *ldf* Tenedusey (í Grikklandshafi).
- tener/a** ástúðlegur. -e ástúðlega. -eco ástúð; gæði.
- Tenerif/o** *ldf* Tenerife (stærst Kanaríeyja).
- Tenesi/o** *ldf* Tennessee (fylki í Bandaríkjunum). -rivero Tennessee-fljót.
- tenesm/o** *læk* endaþarmskveisa; þvagblöðrukveisa.
- teni/o** 1 *dýr* bandormur (*Tænia*). ekinokoka -o sullaveikisbandormur, sullabandormur (*T. echinococcus*).
- 2 *lfæ* dregill. kojla -o ristilsdregill. -a bandorma-. -ozo sullaveiki.
- tenis/o** tennis. -i *áhl* leika tennis. -ejo tennisvöllur. table-o borðtennis.
- tenon/o** *tæk* geirnagli. hirundvosta -o geirnegling.
- tenor/o** 1 tenór, tenórsöngvari. 2 tenór(rödd). -ulo tenór, tenórsöngvari.
- tens/o** *mfr* (sagnar)tíð.
- tensi/o** *lfe rtæ* 1 þensla, þrýstingur, stæling. 2 spenna, spenningur. -a spennu-, þenslu-. hiper-o ofþensla, ofþrýstingur. hipo-o vanþensla, blóðþrýstingslækkun. -ometro þrýstingsmælir. -ometrio þrýstingsmælingar. alt-a háspenna-. bas-a lágspenna-.
- tensor/o** 1 *lfæ* teygivöðvi. 2 *eðl* þinill.
- tent/i** *áhr* freista. -o freistni. -a freistandi. -anto freistari. -iĝo freisting.
- tentakl/o** *dýr* skeggþráður.
- tenur/o** *sag* landeign; eignarhald.

- teobromin/o** *efn* þeóbrómín, teóbrómín (alkalóíð sem finnst í kakaóbaunum).
- Teodice/o** *inn* Guðvörn (ritgerð um réttlæti eftir Leibnitz).
- teodolit/o** *ldm* hornamælir, landmælingakíkir.
- Teodor/o** *per* Theódór
- Teodora** *per* Theódóra.
- Teodozi/o** *per* Þeódósíus. **-a** Þeódósíusar-.
- Teofil/o** *per* Þeófilus.
- Teognis/o** *per* Þeognis.
- teogoni/o** *trú* goðatal.
- teokrat/o** guðveldismaður. **-io** guðveldi, prestaveldi. **-ia** guðveldis-.
- Teokrit/o** *per* Þeókrítos.
- teolog/o** guðfræðingur. **-io** guðfræði. **-ia** guðfræði-, guðfræðilegur.
- teorem/o** *stæ* setning, regla, fræðisetning.
- teori/o** **1** kenning, teoría. **2** fræðikerfi. **3** kenningar, fræði. **-a** fræðilegur, kenningarlegur, kennilegur, teoretískur. **-e** kenningarlega, í kenningu. **-adi** *áhl* setja fram kenningar. **-isto** fræðikenningahöfundur, kenningasmiður. **-ulo** reglufræðingur.
- teozof/o** guðspekingur. **-io** *trú* guðspeki. **-ia** guðspeki-.
- tepid/a** *ská* volgur, hálfvolgur.
- ter/o** *sag tæk efn rtæ stj* **1** jörð. **2** land. **la Sankta -o** landið helga. **3** jarðvegur, mold. **4** jarðsamband, jörð. **5** (jarð)hnöttur. **6** veröld. **-a** **1** jarðar-, jarðlegur. **2** jarðneskur. **3** veraldlegur. **-e** á jörð(inni). **-en** **1** á jörð(ina), til jarðar. **2** til lands. **-aĵo** moldargarður, moldarbakki. **-aĵisto** maður sem skóflar mold. **-ido** *trú* jarðarbúi. **-brilo** jarðskin. **-bulo** kökkur, moldarhnaus. **-globo** jarðhnöttur; jarðlíkan, hnattlíkan. **-kolo** eiði, mjódd. **-kolora** jarðlitur. **-pomo** jarðepli, kartafla. **-tremo** jarðskjálfti, landskjálfti. **-zono** jarðbelti. **al-igi** *rtæ* jarðtengja. **al-iĝi** *flu sig* **1** lenda, setjast. **2** koma til lands. **el-igi** grafa upp. **el-iĝi** koma upp, spira. **en-igi** **1** grafa. **2** jarða. **3** fela, leyna. **en-igo** jarðarför, útför; greftrun. **en-iga** útfarar-. **en-igisto** útfararstjóri. **en-iĝi** hverfa í jörðu. **ne-a** ójarðneskur, ekki jarðneskur, yfirnáttúrulegur. **sen-a** jarðarlaus, jarðnæðislaus. **sub-a** neðanjarðar-. **sub-a fervejo** neðanjarðarbraut. **sub-aĵo** kjallari. **super-a** *byg* **1** hár. **2** upphiminslegur, himneskur. **sur-a** **1** jarðar-, jarðneskur. **2** jarðlegur. **sur-e** á jörðu. **sur-igi** landa (e-u). **sur-iga** *ŝipo* landgönguprammi. **sur-iĝi** lenda, setjast. **sur-iĝo** lending. **trans-a** sem gerist eftir dauða. **hum-o** mold. **plug-a** plægjanlegur, yrkjanlegur. **sek-o** þurrlendi. **kliniĝi vizaĝal-e** hneigja ásjónu sína til jarðar.
- Ter/o** *goð* Gaia, Tellus, móðir jörð.
- tera/** *vís* tera- (forskeyti eininga 10¹²).
- terakot/o** **1** *ste* brenndur leir, terrakotta. **2** *fag* terrakottastytta.
- terapeüt/o** iðjuþjálfí, þroskaþjálfí. **-iko** iðjuþjálfun, þroskaþjálfun.
- terapi/o** lækning, lækni meðferð. **elektro-o** raflækningar. **radio-o** geislameðferð.
- teraplan/o** *sig* svifnökkvi.
- teras/o** **1** garðhjalli, stallur; útipallur. **2** svalir út frá þaki, flatt þak. **-e** í hjöllum, með stöllum.
- terat/** *vís* furðu-, vanskapanar-. **-ogena** vanskapanavaldandi. **-ologio** vanskapanafraeði. **-omo** *læk* furðuæxli.
- terbi/o** *efn* terbíum, terbín (*Tb*).
- tercet/o** **1** þríhenda. **2** *tón* tríó, sönglag fyrir þrjár raddir, þrísöngur.
- terci/o** **1** *tón* þríund. **2** *íþr* þrjú spil í röð. **3** *kri* dagmálatíð.
- tercian/a** *feb*ro læk dagskiptakalda.
- terciar/a** *læk* *kvi* þriðji í röð, þriðju tegundar. **-o** *jar* **1** tertíer, tertíertímabil. **2** tertíerjarðmyndun.
- terebint/o** *gra* terpentína. **-arbo** terpentínutré (*Pistacia terebinthus*).
- tered/o** *dýr* timburmaður, trjámaður, trémaður (*Teredo*).
- teren/o** **1** *her íþr flu tæk* landsvæði. **2** *jar* land, landslag. **3** lóð. **-a** lands-, landslags-.
- Terenci/o** *per* Terentíus.
- Terez/o** *per* Teresa.
- teritori/o** yfirráðasvæði, land, landeign, landhelgi, landareign. **-a** landhelgis-, lands-, svæðis-. **ekster-a** *lög* úrlendis-. **ekster-eco** úrlendi. *rajto pri ekster-eco*: úrlendisréttur.
- term/o** *stæ* *hei* liður.

- Termidor/o** *sag* hitamánuður (11. mánuður í almanaki frönsku byltingarinnar, 19. júlí – 17. ágúst).
- termik/a** *eðl* hita-. **elektro-o** rafhitafræði.
- termin/o** *mfr* íðorð, fræðiorð. **-a** íðorða-, fræðiorða-, fræðiheita-. **-aro** íðorðasafn, fræðiheitaakerfi; fræðiorðasafn. **-ologio** íðorðafræði, fræðiheitaakerfi, nafnaskrá, heitaskipun.
- Termin/o** *god* Termínus (landamerkjagoð hjá Rómverjum).
- terminator/o** *stj* skuggaskil.
- termistor/o** *rtæ* þermistor, hitaviðnám.
- termít/o** *dýr* termíti, hvítmaur, hvítur maur (*Termes*). **-ejo** hvítmauraþúfa.
- termo/** (grískt forskeyti) hita-. **-banejo** baðstaður við hver. **-botelo** hitabúsi, hitaflaska. **-dinamiko** varmafræði. **-elektro** hitarafmagn. **-elektra** hitarafmagns-. **-elemento** snertispennunemi, tvinn. **-fonto** hver. **-gena** *læk* hitamyndandi. **-genezo** *læk* hitamyndun. **-grafo** *veð* hitariti. **-kaŭtero** *læk* brennari. **-metro** hitamælir. **-nuklea** *eðl* kjarnorku-. **-nuklea bombo** vetnissprengja. **-regulilo** hitastillir. **-skopo** hitasjá. **-terapijo** *læk* hitameðferð. **-tropismo** *dýr* hitasælni.
- Termopil/oj** *sag* Laugarskörð (í Grikklandi).
- termos/o** = **termobotelo**.
- termostat/o** hitastillir.
- tern/i** *áhl* hnerra. **-o** hnerri. **-iga** hnerra-, sem veldur hnerra.
- ternar/a** *efn* þrefaldur.
- teror/o** *fél* *sag* ógnarvald, ofbeldisstjórn. **-ismo** ofbeldisstefna, hryðjuverkastarfsemi, hermdarverk. **-isto** hryðjuverkamaður, hermdarverkamaður.
- terpen/o** *efn* terpen.
- Terpsikor/o** *god* Terpsikore (danslistargyðja hjá Forngríkkjum).
- Tertulian/o** *per* Tertullian (fyrsti rithöfundur kirkjunnar sem ritaði á latínu).
- terur/o** **1** skelfing, ógn, ofboð. **2** plága. **-a** hræðilegur, ógurlegur, voðalegur, hryllilegur. **-e** **1** hræðilega, voðalega. **2** óskaplega, afskaplega. **-i** *áhr* skelfa, ógna. **-aĵo** skelfing. **-eco** hræðileiki. **-iĝi** hræðast.
- Tesali/o** *láf* Þessalía (hérað í norðanverðu Grikklandi).
- Tesalonik/o** *inn* Þessalóníka (annað heiti á Salóníki).
- tesl/o** *eðl* tesla (mælieining fyrir segulsviðsstyrk).
- Tespis/o** *per* Þespis. **la ĉaro de -o** farandleikhúsið; leikhúsvagn.
- test/o** *sál* *ver* próf, gáfnapróf. **-i** *áhr* prófa.
- testament/o** **1** lög erfðaskrá. **2** *kri* testamenti. **la Malnova -o** Gamla testamentið; **la Nova -o** Nýja testamentið. **-i** *áhr* **1** arfleiða að (**al** = e-n). **2** ánafna, gefa eftir sinn dag. **-a** erfða-, erfðaskrár-; með erfðaskrá.
- testik/o** *lfæ* eista. **-ito** *læk* eistabólga. **-ujo**, **-sako** pungur.
- testosteron/o** *vis* testósterón.
- testud/o** **1** *dýr* (land)skjaldbaka (*Testudo*). **2** *sag* skjaldapak. **-e** hægt og rólega. **-aĵo** skjaldbökuskel.
- uloj** skjaldbökur. **-supo** *mat* skjaldbökusúpa. **-ŝelo** *dýr* skjaldbökuskel. **mar-o** sjóskjaldbaka.
- tet/o** *tón* (viðskeyti sem táknar söngflokk eða hljómfæraleik), *t.d.* **kvar-o** kvartett; **ses-o** sextett.
- teta** *mfr* þeta, 8. bókstafur gríska stafrófsins (Θ, θ, ϑ).
- tetan/o** *læk* **1** stífkrampi, stjarfakrampi. **2** = **tetanio**. **3** = **tetanoso**. **-izi** *áhr* valda stífkrampa í.
- tetani/o** *læk* kalk(kirtla)krampi (= **tetano** **2**).
- tetanos/o** *læk* stjarfi (= **tetano** **3**). **anti-a**, **kontraŭ-a** gegn stjarfa.
- Tetis/o** *god* Þetis (sjávargyðja hjá Forngríkkjum).
- tetr/o** *dýr* orri (*Lyrurus tetrax*).
- tetra/** *vis* fjór-, fer-, *t.d.* **-edro** ferflötungur (= **kveredro**). **-metro** ferliða. **-klorido de karbono** koltetrakloríð.
- tetra/o** *dýr* jarpi (*Tetrastes bonasia*).
- tetragoni/o** *gra* suðurhvælskt spinat (*Tetragonia*).
- tetragram/o** *trú* fjórstafa nafn Guðs (á hebresku) (JHVH).
- tetralen/o** *efn* tetralín.
- tetralogi/o** *sag* *inn* fjórleikur (hjá Gríkkjum þrjú harmleikir og einn gamanleikur; Niflungaóperur Wagners).
- tetraon/o** *dýr* þiður (*Tetrao urogallus*). **-edoj** orraætt (*Tetraonidae*).

- tetrark/o** *inn* fjórðungshöfðingi, fjórðungsstjóri. **-ejo** ríki fjórðungsstjóra, fjórðungshöfðingjadæmi.
- io** (há Rómverjum) veldisfjórðungur.
- tetrationat/o** *efn* tetraþíónat.
- tetril/o** *efn* tetrýl.
- tetrod/o** *rtæ* fjarki, fjórskautalampi.
- teŭg/o** *sig* lúkar (= **antaŭkastelo**).
- teŭkri/o** *gra* draumagras, mánaðargras, kveisugras, tröllafingur (garðblóm) (*Teucrium*).
- teŭton/o** *sag* **1** tevtóni. **3** germani. **-a** germanskur, fornþýskur.
- tez/o** *hei* **1** setning, fullyrðing. **2** fræðisetning, kennisetning. **3** ritgerð.
- Teze/o** *goð* Þeseifur.
- tí/o** *mfr* það **-o** **ĉi** þetta. **-a** **1** slíkur, þvílíkur. **2** þvíumlíkur. **kia patro -a filo** eftir höfðinu dansa limirnir.
- a kia** eins og. **-aĵo** slíkt. **-a-** **-a** einhver slíkur.
- tial** *mfr* þess vegna. **-a** þar af leiðandi.
- tiam** *mfr* þá; á þeim tíma. **-a** þáverandi. **ĝis-a** sem voru þangað til. **post-a** seinni. **-ulo** þálifandi maður, maður sem þá var uppi.
- tiamin/o** *læk* tíamín, B-vítamín.
- Tiangin** *ldf* Tianjin (stórborg í Kína).
- Tianŝan/o** *ldf* Tian Shan (fjall í Kína).
- tiar/o** *sag* **1** páfakóróna. **2** kóróna. **3** páfavalld.
- tiazol/o** *efn* þíasól.
- Tiber/o** *ldf* Tíberfljót (á Ítalíu, rennur gegnum Róm). **-ano** Rómverji. **trans-a** handan Tíberfljóts, sem er fyrir handan Tíber.
- Tiberi/o** *per* Tíberíus.
- Tiberiad/o** *ldf* Tíberías. **-a Lago** Galíleuvatn.
- Tibesti/o** *ldf* Tisti (fjöll í Sahara norðan við Tsjad).
- Tibet/o** *ldf* Tibet. **-a** frá Tibet, í Tibet, tíbeskur. **-a lingvo** tíbeska. **-ano** Tibeti, Tibetbúi.
- tíbi/o** *lfæ* sköflungur. **-karno** kálfi.
- Tician/o** *per* Tiziano (málari frá Feneyjum).
- tíe** *mfr* þar, þarna. **-ĉi** hér, hérna. **-n** þangað. **-n ĉi** hingað. **- kaj -**, **- kaj ĉi** - hér og hvar. **-n kaj -n** hingað og þangað. **-a, ĉi-a** staðar-. **-ulo** heimamaður.
- tíel** *mfr* **1** þannig, á þann hátt. **2** eins. **- kiel** eins ... og. **3** svo, svona. **-a** þvílíkur, þess konar. **-e** þannig, á þann hátt.
- Tieri/o** *inn* Þjóðrekur.
- tíes** *mfr* þess (eignarfall).
- Tiest/o** *goð* Þýestes (sonur Pelops, bróðir Atreifs og konungur í Argos).
- tíf/o** *læk* taugaveiki. **ekzantema -o** útbrotataugaveiki, flekkusótt. **-oida** taugaveikis-, taugaveikiskenndur.
- oida febro, -oido** taugaveiki. **-ulo** taugaveikissjúklingur.
- Tiflis/o** *ldf* Tíflis, Tíblisi (höfuðborg Grúsíu).
- tíflit/o** *læk* botnlangabólga.
- tífon/o** = **tajfuno**.
- tíg/o** *gra* *tæk* stöngull, leggur; stilkur. **subtera -o** = **rizomo**. **-eto** stilkur. **sen-a** stilklaus. **volvo-o** vafningsstöngull.
- tígl/o** = **krisolo**.
- tígr/o** *dýr* tígur, tígrisdýr (*Felis tigris*). **-ino** kventígrisdýr, tígrislæða. **-ostria** bröndóttur.
- Tigris/o** *ldf* Tígris (fljót í Írak með upptök í Armeníu).
- tík/o** **1** *læk* krampateygja, vöðvadráttur (einkum í andlitinu), fjörfiskur, andlitsgrettur. **2** *klæ* koddadúkur, dýnudúkur.
- tíkl/i áhr** **1** kitla, fiðra við. **2** erta. **-a** **1** kitlandi. **2** ertandi. **3** hættulegur, varasamur. **-o, -ado** kitlur; kitl; fiðringur. **-iĝema** kitlugjarn.
- tíksotrop/a** *eðl* kvik-, kvikur.
- tíktak/o** *tif* (ganghljóð klukku). **-i áhl** tifa. **-ado** tíf.
- tíl/o** ullarkambur. **-i áhr** kamba.

- tilbur/o** *sag* tvíhjóla léttivagn.
- tild/o** *pre* tilda (merkið ~).
- tíli/o** *gra* lind, linditré (*Tilia*). **-acoj** linditrjáætt (*Tiliaceæ*).
- tím/i** *áhr* *bib* óttast, hræðast; vera hræddur um. **ne -i** *áhr* óttast ekki. **-o** ótti, hræðsla. **-a** ótta-, hræðslu-.
- egi** *áhr* vera dauðhræddur við. **-ego** skelkur, mikill ótti. **-ema** kvíðafullur, hræddur, hræðslugjarn. **-emo**, **-emeco** kjarkleysi; feimni, óframfærni. **-eto** kvíði. **-igi** hræða. **-igî** verða hræddur. **-inda** hræðilegur. **-ulo** raggeit, heigull. **antaŭ-i** *áhr* óttast fyrir fram, hræðast. **ek-i** *áhr* verða hræddur, fælast. **for-igi** hræða burt.
- mal-a** djarfur. **mal-i** *áhr* leggja út í, þora, dirfast. **ne-igebla** óhræddur, óskelfdur; hugaður. **sen-a** óttalaus, óhræddur. **tromal-a** fífldjarfur, hvatvís. **birdo-igilo** fuglahræða, fuglaskella. **dio-a** guðhræddur. **kulis-o** leikhrollur (í leikurum).
- tímal/o** *dýr* harri (*Thymallus*).
- tímbal/o** **1** *tón* páka. **2** *mat* pæskorpa. **-isto** pákuleikari.
- Timbaktu/o** *ldf* Timbúktú (borg í Malí).
- timian/o** *gra* blóðberg (*Thymus*).
- tímid/a** *nýy* feiminn. **mal-a** ófeiminn, frekur. **-eco** feimni.
- tímol/o** *efn* þýmól.
- tímon/o** vagnstöng, þísl. **duobla -o** = **timonparo**. **-eto** stöng (á kerru). **-paro** þíslapar.
- Timor/o** *ldf* Timor (ein af Súndaeyjum). **Orienta -o** Austur-Tímor.
- Timote/o** *ldf* Tímóteus, Tímóþeus.
- tímpan/o** **1** *lfæ* hljóðhol; hljóðhimna. *krevigi al iu la -ojn*: tala mjög hátt. **2** *hús* bogasvið. **3** *pre* strekkiörk. **4** *tæk* vatnshjól. **5** *tón* = **tímbalo**. **-a** hljóðhols-. **-a membrano** hljóðhimna. **-ismo** *læk* tómahljóð.
- ito** *læk* hljóðhimnubólga, hljóðholsbólga.
- tímus/o** *lfæ* *mat* hóstarkirtill, hóstill.
- tín/o** ker, balí. **-eto** fata. **-isto** kerasmiður.
- tínam/o** *dýr* tínamúi, hæsnamúi (*Tinamus*). **-oformaj** tínamúar (*Tinamiformes*).
- tíndr/o** *gra* tundur; tundursveppur (*Polyporus fomentarius*).
- tíne/o** *dýr* mölur (*Tinea*). **-edoj** kornmólsætt (*Tineidæ*) (= **moteoj**).
- tíni/o** *læk* reformur, hringormur (*Tinea*).
- tínk/o** *dýr* grunnungur, vatnakarfi (*Tinca*).
- tínktur/o** **1** litarvökvi. **2** *lyf* dropar, dropalyf, tinktúra. **-a** litar-. **-i** *áhr* lita. **-ado** litun. **-ejo** litunarhús, litunarstöð. **-isto** litari.
- tínn/o** = **tínuso**.
- tínt/i** *áhl* glamra, hringla. **-a** glamrandi, hringlandi. **-o**, **-ado** hringl, glamur. **-igi** hringla (e-u). **-igi glasojn** skála. **-ilo** bjalla. **ek-i** *áhl* hringla skyndilega. **krak-i** *áhl* glamra, hljóma, skella.
- tínunkol/o** *dýr* = **turfalko**.
- tínus/o** *dýr* *mat* túnfiskur (*Orcynus thynnus*). **-reto** túnfiskanet.
- tíol/** *efn* þíó-, tíó-, brennisteins-. **-eteroj** brennisteinseterar.
- tíofen/o** *efn* þíófen.
- tíol/o** *efn* þíól.
- tíom** *mfr* eins mikið, svo mikið, það. **-kiom** eins mikið og. **-aj** svo margir.
- tíonil/o** *efn* súlfínýl.
- tíosulfat/o** *efn* þíósúlfat. **-a acido** þíóbrennisteinssýra.
- tíosulfit/o** *efn* þíósúlfít. **-a acido** þíóbrennisteinssýrlingur.
- típ/o** *tæk* *gra* *dýr* **1** ímynd, tákn. **2** gerð, tegund, svipur, mót. **3** sýnishorn, dæmi. **4** *pre* letur, leturstærð.
- 5** náungi, manngerð. **-a** dæmigerður. **-aro** sátur. **-igi** *áhr* sérkenna, einkenna, tákna. **-areo** sátursíða.
- fandisto** letursteypari. **-ometro** leturmælir. **laŭ-a** fyrirmyndar-, fyrirmyndarlegur. **pra-o** *hei* **1** frummynd, fyrirmynd, frumgerð. **2** fornmynd. **normo-o** frumgerð.
- típograf/o** prentari. **-io** prentlist; prentið. **-a** prent-, prentunar-. **-iaj** *eraroj* prentvillur.
- típtologi/o** *trú* handasnerting miðils.
- típul/o** *dýr* hrossafluga (*Tipula rufina*). **-edoj** hrossafluguætt (*Tipulidæ*).
- tír/i** *áhr* **1** draga. **2** toga. **3** draga út. **4** lengja, auka. **5** draga að sér, laða að sér. **6** sjúga. **-i konkludon** álykta. **sin -i** **1** dragast. **2** dragast út. **3** þrá, langa til. **-o** *eðl* dráttur. **-a** dráttar-. **-adi** *áhr* vera að draga,

vera að toga. **-ado** dráttur, aðdráttur. **-egi** áhr hefja, draga upp. **-iĝi** breiðast út; toгна; ná. **-ilo** strengur, handfang. **al-i** áhr **1** draga að sér. **al-i atenton** vekja athygli. **al-o eĉl** **1** aðdráttur. **2** aðdráttarafl. **de-i** áhr **1** taka af sér. **2** draga burt, leiða frá sér. **dis-i** áhr opna, skilja, draga í sundur. **ek-i** áhr kippa í. **el-i** áhr **1** bregða, draga út. **2** þenja út, lengja. **3** rétta fram. *el-i ion el iu:* veiða e-ð upp úr e-m. **el-o, el-ado** pre útdráttur, það að draga út. **el-o, el-aĵo** útdráttur, ágríp. **el-ilo** tæki til að draga út. **en-i** áhr draga inn; flækja (i). **for-i** áhr draga burt; taka frá, svipta. **for-iĝi** draga sig í hlé, fara burt. **kun-i** áhr draga fyrir; draga saman. **kun-i la brovojn** hnykla brýrnar, hleypa brúnum. **kun-iĝi** dragast saman; stytta. **re-i** áhr **1** taka aftur. **2** afturkalla. **re-iĝi** **1** draga sig í hlé. **2** halda undan, hlaupast brott. **re-iĝo** **1** brotthlaup, afturköllun; úrsögn. **2** her afturför, undanhald. **supren-i** áhr setja upp; reisa. **sur-i** áhr koma sér í. **tra-i** áhr draga (e-ð) í gegnum. **trans-i** áhr draga yfir. **aer-o** súgur. **arĉ-o** bogastroka. **boto-ilo** stígvélaklauf. **bros-o** burstastroka. **buton-ilo** stígvélahneppari. **kork-ilo** tappatogari. **kovro-i** áhr draga fyrir. **penik-o** pensildráttur. **sangel-i** áhl læk taka (e-m) blóð. **-kesto** skúffa.

Tir/o ldf Týrus (hafnarborg í Föníkíu, nú Líbanon).

tiraljor/o her dreifskytta.

tiran/o sag harðstjóri. **-a** harðstjórnarlegur, harðstjórnar-; grimmur, miskunnarlaus. **-i** áhr kúga, beita harðstjórn við. **-eco** harðstjórn. **-ismo** harðstjórn(arstefna). **-icido** harðstjórabani.

tiratron/o rtæ gasfylltur þrískauti.

tiravir/o sig togbraut. **-i** áhr draga eftir togbraut.

tire/o læk (í samsettum orðum) skjaldbrjósk. **-otomio** skjaldbrjóskskurður.

tireid/o lfæ skjaldbrjósk.

Tiren/a Maro ldf Tyrrenahaf (í Miðjarðarhafi).

Tirezi/o goð Tíresías (blindur þebverskur spámaður).

tiro/o gra (í samsettum orðum) skjaldkirtill, skjöldungur, skildill.

tiroid/o lfæ skjaldkirtill, skjöldungur, skildill. **-ismo** skjaldkirtilseitrun. **-ito** skjaldkirtilsbólga, skjöldungsbólga. **-ektomio** skjaldkirtilsnám, skjöldungsnám.

tiroksin/o lfe týroxín.

Tirol/o ldf Týról (landsvæði í Ölpunum). **-a** týróla-, frá Týról, í Týról. **-a ĉapelo** týrólahattur. **-kanto** týrólasöngur.

tirozin/o efn týrósin.

tirs/o goð bakkusstafur.

Tis/o ldf Tiszaá (upptök í Karpatafjöllum).

Tisb/o goð Þisbe.

Tit/o per Títus. **-o-Livio** Títus-Livíus (rómvverskur sagnfræðingur).

títan/o efn títan (Ti). **-ato** títanat. **-a acido** títansýra.

Titan/o **1** goð Títáni. **2** stj Títan (eitt tungla Satúrnusar). **t-o** jötunn, risi. **-a** risavaxinn.

Titania goð Títanía (álfadrottning).

Titikak/o ldf Titicacavatn (stórt stöðuvatn í Andesfjöllum).

títol/o **1** titill, nafn. **2** nafnbót, titill. **-a** titil-. **-a paĝo** titilblað. **-i** áhr nefna, kalla, titla. **-aro** allir titlar (e-s). **-uloj** fólk sem hefur nafnbót. **sub-o** **1** undirtitill. **2** (í kvikmynd o.þ.u.l.) (þýddur) texti.

títr/o efn títrun, títrering. **-i** áhr títra, títrera.

títular/a að nafninu til, nafnbótar-.

tíu mfr **1** þessi (þarna). **2** sá. **-kiu** sá sem. **-ĉi** þessi (hérna). **-kaj** - sá og sá, þessi eða hinn.

tízan/o læk seyði (til heilsubótar).

tízanopter/oj dýr kögurvængja (*Thysanoptera*).

tju! mfr burt!, svei!, snautaðu!

tjurk/o = turko **1**.

tlasp/o gra akursjóður (*Thlaspi arvense*) (= monherbo), perlusjóður.

tmez/o mfr slitrún (innskot orðs á milli liða samsetts orðs).

T.N.T. mfr (skammstöfun) = trinitrotolueno.

toast/o mat **1** ristað brauð. **2** = tosto. **-rako** brauðhaldari (fyrir ristað brauð).

Tobi/o per Tobít, Tóbías.

tobogán/o **1** sleði (meiðalaus), smásleði. **2** sleðabraut.

- tof/o** 1 *jar* móberg. **vulkana -o** móberg úr gosösku. 2 *læk* þvagsýrugigtarhnútur.
- tog/o** *sag* (rómværsk) skikkja.
- Tog/o** *ldf* = **Togolando**.
- Togol/o** *ldf* = **Togolando**.
- Togoland/o** *ldf* Tógó. -a tógóskur. -**ano** Tógómaður.
- tohuvabohu/o** óskapnaður, ringulreið.
- tohar/o** *inn* tokkaríska.
- tokat/o** *tón* tokkata.
- Tokela/o** *ldf* Tókelá (eyjaklasi í Suður-Kyrrahafi undir yfirráðum Nýja-Sjálands).
- Toki/o** *ldf* Tókíó (höfuðborg Japans).
- tokoferol/o** *efn* tókóferól (E-vítamín).
- tokologi/o** *læk* fæðingafraði.
- toks/o** *læk* eiturfeni. -a 1 eitrunar-. 2 eittraður. -i *áhr* eittra. -**ado** eitrun. -**eco** eiturmagn, eitrunargeta. -**iĝi** verða eittraður. -**iĝo** blóðeitrun. -**iĝemulo** eiturlyfjaneytandi. -**ologo** eiturfraðingur. -**ologio** eiturfraði. -**sen-igi** afeittra. -**sen-igado** afeitrun.
- toksin/o** *læk* eiturfeni. **anti-o**, **kontraŭ-o** móteitur.
- tol/o** 1 lín, léreft. 2 málarastrigi. -a lín-, lérefta-, lérefts-. -**aĵo** 1 hördúkur. **tabla -aĵo** borðlín. **lit-aĵo** sængurföt; rúmföt. 2 þvottur. -**aĵistino** léreftssaumakona. -**aĵbutiko** léreftasala. **sur-igi** fôðra með lérefti. **drat-o** vírdúkur. **gum-o** stinnt léreft (notað við bókband). **lak-o** vaxdúkur, olíudúkur. **pak-o** umbúðastrigi. **vaks-o** vaxdúkur. **vel-o** segldúkur.
- Toled/o** *ldf* Toledo (heiti borgar á Spáni og þriggja borga í Bandaríkjunum).
- toler/i** *áhr* þola, líða, umbera. -o 1 þol. 2 nautnarþol. 3 *tæk rtæ* þolvik. -**ebla** þolanlegur, bærilegur. -**eco** nautnarþol. -**ema** umburðarlyndur. -**emo**, -**emeco** umburðarlyndi. **ne-ebla** óþolandi, óbærilegur. **ne-ema** umburðarlaus, ófrjálslýndur. **ne-emeco** umburðarleysi, ófrjálslýndi.
- tolu/o** *lyf* -**balzamo** tólúbalsam.
- toluen/o** *efn* tólúen, tólúól.
- toluidin/o** *efn* tólúidín.
- toluil/o** *efn* tólúyl.
- toluol/o** *efn* tólúól, tólúen.
- tom/o** *mfr* (alþjóðlegt viðskeyti) -skurðarhnífur, *t.d.* **trakeo-o** barkaskurðarhnífur. **kerato-o** glæruskurðarhnífur.
- io** -skurður, *t.d.* **trakeo-io**. barkaskurður. **laparo-io** holskurður. -**izi** *áhr* skera, *t.d.* **trakeo-izi** *áhr* skera í barka. **mikro-o** örskurðartæki.
- Tom/o** *per* = **Tomaso**. -**ismo** tómismi. -**isto** tómisti.
- tomahok/o** *inn* stríðsöxi, vígöxi (Indíána). **enterigi la -on** semja frið.
- toman/o** toman (persnesk gullmynt).
- Tomas/o** *per* Tómas.
- tomat/o** *gra* 1 tómat, tómati, tómata. 2 tómatjurt (*Solanum Lycopersicum*). -a tómat-. -a **saŭco** tómatósósa.
- tomb/o** 1 gröf. 2 dauði. -a 1 lík-, grafar-. 2 dauðalegur. -**ejo** grafreitir, kirkjugarður. -**isto** grafari, líkmaður. -**okuŝi** *áhl* liggja í gröfinni, hvíla í gröfinni. -**oloko** gröf, legstaður. -**oskribo** grafaráletrun. -**oŝtono** legsteinn, grafsteinn. **el-igi** grafa upp. **en-igi** jarða, grafa, greftra. **sen-a** ógrafinn, ójarðaður. **trans-a** eftir dauða. **amas-ejo** fjöldagröf.
- tombak/o** *efn* 1 tómbak, tannbak. 2 ódýrt skraut.
- tombol/o** tombóla, hlutavelta.
- tomografi/o** *læk* sneiðmyndun.
- ton/o** 1 tónn. 2 hreimur. 3 tóntegund. 4 litblær. 5 rómur. 6 *hlj* tónáhersla. -**igi** *ljó* 1 setja blæ á. 2 gefa (e-m) litblæ. -**iga bano** blæbað. **duon-o** 1 *tón* hálf-tónn. 2 *faĝ* hálfskuggi, blæbrigði. **krom-o** *tón* yfirtónn. **mis-o** falskur tónn. **sen-a** tónlaus; blælaus. **unu-a** einhljóða, tilbreytingarlaus. **bon-a** fágaður, snyrtilegur. **bon-o** heldri manna bragur, mannasiðir.
- tonal/o** *tón* tóntegund. **ne-a** tóntegunda(r)laus, án tóntegunda.
- tond/i** *áhr* klippa. -**ado** klipping. -**ilo** skæri. -**ilego** klippur. -**isto** klippari. -**fasono** hársnið. -**omaŝino** klippingarvél. **ĉirkaŭ-i** *áhr* klippa um. **de-i** *áhr* klippa af, klippa burt. **el-i** *áhr* 1 klippa út. 2 sleppa, skera

- út. **for-i** *áhr* klippa burt. **pri-i** *áhr* klippa til. **pri-ilo** trjáklippur.
- tondr/i** *áhl* **1** þruma. **2** berja hátt. **-o** *veð bib* þruma, skrugga. **-a** þrumu-. **-ado** þrumur. **ek-i** *áhl* þruma. **ek-o** þruma; reiðarslag. **fulmo-o** þrumur og eldingar, þrumuveður.
- tonel/o** *sig* rúmlest, tonn. **-aro** burðarþol í tonnum; rúmlestir.
- tonem/o** *hlj* tónhljóðungur.
- Tong/o** *ldf* Tonga, Vináttueyjar (eyjaklasi og konungsríki í Suður-Kyrrahafi).
- toni/o** *lfe* þensla, stæling. **hiper-o** ofþensla, ofstæling. **hipo-o** vanþensla, vanstæling. **sen-o** slekja.
- simpato-o** ofspenna hnoðataugakerfis. **vago-o** ofspenna víðförlu taugar.
- tonik/o** *tón læk* **1** grunntónn. **2** hressingarlyf.
- Tonkin/o** *ldf* Tonkin (hérað í norðaustanverðu Vietnam).
- tonsil/o** *lfae* **1** hálskirtill, kverkeittla. **2** eitla. **-ito** *læk* kverkabólga. **-ektomio** *læk* kverkilsnám.
- tonsur/o** *bib kaþ* krúna, krúnurakstur. **-i** *áhr* krúnuraka.
- tonus/o** *lfe* spenna, þensla; vöðvaþensla. **-dona** spennandi, þensluaukandi.
- top/o** *sig* siglupallur.
- topaz/o** *ste* tópas.
- topik/o** **1** *bók* umræðuefni. **2** *læk* staðbundið lyf. **-a** staðlegur.
- topinambur/o** *mat* jarðpera (= **terpiro**).
- topograf/o** *ldm* staðfræðingur. **-i** *áhr* lýsa stað. **-io** **1** staðarlýsing. **2** staðfræði. **-ia** staðfræðilegur; staða-.
- topologi/o** *stæ* grannfræði.
- toponimi/o** örnefnalýsing, örnefnafræði.
- topor/o** *tæk* öxi.
- tor/o** **1** *stæ* hjólflötur. **2** *stj* fótstallur.
- Tor/o** *goð* Þór.
- Tora/o** *inn* torah, Fimmbókaritið.
- torak/o** *lfae* *dýr* brjóstkassi, brjósthol, brjóstgrind. **-a** brjósthols-. **-oplastio** brjóstholsþrenging.
- torê/o** blys, kyndill. **-a** blys-, kyndil-, kyndla-. **-ingo** blyshaldari, kyndlahaldari.
- tord/i** *áhr* *tæk* **1** tvinna, snúa, vinda, snúast um (e-ð). **2** skæla (*la buðon*). **3** rangfæra, afskræma. **-o** **1** liðskekkja. **2** snúningur; tvinning. **3** snúningsátak. **-a** snúinn, undinn; bugðóttur. **-eco** snúningur, vinding.
- iği** snúast, bugðast; snúa á sig, engjast, engja sig. **-iğo** skælar, skekkja, hlykkur. **-ilo** kefli (til að tvinna með). **-elpremi** *áhr* snúa, vinda (t.d. þvott). **-ometro** *tæk* snúningsmælir. **-omomanto** *eðl* hverfipungi.
- dis-i** *áhr* skekkja, skæla, afskræma. **dis-o** *eðl* skekking, skæling. **el-i** *áhr* **1** kreista út. **2** pína, þrýsta að, kúga. **for-i** *áhr* **1** skekkja, skæla, rangfæra. **2** klípa af. **mal-i** *áhr* vinda ofan af; taka snúðinn af, greiða úr.
- artik-o** *læk* sinatog. **kol-iğo** *læk* hálsrigur. **prem-i** *áhr* snúa, vinda (þvott) (= **vringi**). **streê-i** *áhr* draga upp. **-premi**l *æðaklemma*, stasi.
- tore/i** *áhl* berjast við naut (í nautaati). **-ado** nautaati. **-isto** nautabani, nautvígsmaður.
- toreador/o** nautabani, nautvígsmaður.
- torent/o** **1** *ldf* lækur, straumvatn. **2** straumur. **-a** **1** lækjar-. **2** eins og straumur, steypi-, ofsalegur. **-i** *áhl* steypast. **-eco** ákafi, ofsi. **pluv-o** *veð* steypiregn, ofsaregn.
- torf/o** mór. **-ejo** mómýri.
- tori/o** *efn* þóríum, þórín (*Th*).
- torij/o** *fag* (japanskt) hofhlið (í sjintóisma).
- Torin/o** *ldf* Tórinó (borg á Ítalíu).
- Torkemad/o** *per* Torquemada (mjög grimmur aðalrannsóknardómari á Spáni, d. 1498).
- tormentil/o** *gra* glæsímúra (*Potentilla erecta*).
- torn/i** *áhr* **1** renna (tré eða málm). **2** orða vel. **bele** **-ita** *knabino* glæsileg stúlka. **-ado** **1** það að renna.
- 2** orðun, orðalag. **-ilo** rennibekkur. **-isto** rennismiður. **modlur-ilo** mótunartæki.
- tornad/o** *veð* hvirfilbylur, fellibylur.
- tornistr/o** bakpoki, malur, malpoki.
- Toront/o** *ldf* Toronto (borg í Kanada).
- torped/o** **1** *her* tundurskeyti. **2** *dýr* hrökkviskata (*Torpedo*). **-i** *áhr* skjóta tundurskeytum á; eyðileggja með tundurskeytum. **-şıpo** tundurskeytabátur. **kontraü-şıpo** tundurspillir.

- torpili/o** = torpedo 2.
torpor/o læk sljóleiki, stirðnun, tregða, aðgerðarleysi.
tors/o *lfæ fag* bolur, búkur (af manni).
tort/o terta. **-eto** brauðkolla. **-ujo** tertumót, kökumót.
tortikol/o læk hálsrígur, hallinkjammi, hallinsvíri.
tortrik/o *dýr* vefari (fiðrildi) (*Tortrix*).
tortur/o pynting, pynding, pínung; kvöl. **-i** *áhr* pynta, pynda, kvelja, pína. **-isto** kvalari, pínungamaður.
-benko pínungabekkur. **-ejo** pyntingarklefi.
torus/o *gra* blómbotn.
toskan/o *per* Toskanamaður, Toskanabúi. **-a** í Toskana; frá Toskana. **T-io, T-ujo** Toskana (hérað á Ítalíu).
tost/o skál, skálarræða. **-i** *áhl* skála, drekka skál.
Tot/o *god* Þót (egypskt god).
total/a allur, alger, fullkominn, heildar-. **-ismo** *fél* einræðisstefna. **-isma** einræðis-.
totalizator/o *tæk veð íþr 1* (við kappreiðar) veðbanki, veðmálastofa. **2** samlagningarvél, reiknivél. **3** mælingarvél.
totan/o *dýr* stelkur (*Totanus*).
totem/o *trú* verndarvættur, verndartákn. **-ismo** dýradýrkun.
toŭfu/o *inn* tófú.
tra *mfr 1* gegnum. **2** um, yfir (= **dum**). **-e** í gegn, alla leið. **-igi** fara í gegnum. (sem forskeyti með sömu merkingum) **1** í gegn: **-haki** *áhr* höggva í gegn. **-iri** *áhr* fara í gegnum. **-kuri** *áhr* hlaupa í gegnum. **-lasi** *áhr* hleypa (e-m) í gegnum. **-pasi** *áhr* fara framhjá. **-rigardi** *áhr* skoða. **2** um, í, yfir: **-babili** *áhr* masa yfir. **-danci** *áhr* dansa allt um. **-nokti** *áhl* vera nætursakir. **-vintri** *áhl* hafa vetursetu. **-vivi** *áhr* reyna, komast að raun um. **3** alveg (*ath.* í þessari merkingu, ráðlagt er að nota forskeytin **el** eða **for** í stað **tra**, til þess að forðast misskilning.): **-bruli** = **forbruli**. **-dandi** = **fordandi**. **-diboçi** = **fordiboçi**. **-frostita** = **elfrostita**. **-lerni** = **ellerni**. **-manĝi** = **formanĝi**.
trab/o *tæk* bjálki, biti. **-a** bjálka-. **-aĵo**, **-aro** bjálkagrind; smíðapallur. **-eto** bindibjálki, tengibjálki. **-izi** timbra, veita bjálka. **antaŭ-aĵo** smíðapallur. **apog-o** skorða. **bar-o** slagbrandur. **ĉef-o** aðalbiti. **latis-o** grindarbjálki. **profil-o** prófilbjálki. **rul-o** rifur.
trabant/o = **satelito**.
trabekl/oj *lfæ* grind.
trac/o *sag* Þrakiubúi, Þrakiúmaður. **T-ujo** Þrakía.
trad/o = **alizeo**.
trad/i *áhr* lög taka undir sig eign.
tradici/o *trú* munnmæli, arfsögn, erfðavenja, siðvenja, hefð. **-a** arfgengur, hefðbundinn, vana-, munnmæla-. **-i** *áhr* láta ganga sem hefð. **-ismo** fastheldni á siði og venjur, þjóðræknisstefna.
traduk/i *áhr* þýða (mál). **-o** þýðing. **-a** þýðingar-. **-ado** þýðing, það að þýða. **-ebla** þýðanlegur, sem unnt er að þýða. **-into** maður sem þýddi. **-anto**, **-isto** þýðandi, þýðari. **-rajto** þýðingarréttur. **mis-i** *áhr* þýða rangt.
traf/i *áhr 1* hæfa. **2** komast í. **3** hitta. **4** koma yfir. **5** komast að raun um. **-o** skot, mót. **-a** vel við eigandi, hnittilegur. **-e** hnittilega. **-ebla** í skotmáli. **-iĝi de** verða fyrir (e-u). **-ite** *íþr* hæfður (í skyldingum). **mal-i** *áhr 1* verða af. **2** missa, hitta ekki. **mal-o** feilskot; mistök. **nemal-ebla** óhjákvæmilegur.
trafik/o umferð. **-i** *áhl* fara. **-ilo** farartæki. **-taŭga** fær.
trag/o *lfæ* hlust.
tragent/o *efn* tragant (jurtagúmmi).
tragedi/o 1 harmleikur, sorgarleikur; harmsaga. **2** hörmulegur atburður; ógæfa, óhamingja. **-a** *fag 1* harmleika-. **2** sorglegur, hörmulegur; harmsögulegur. **-isto** harmleikari. **-verkisto** harmleikahöfundur, harmleikaskáld.
tragelaf/o *dýr* gamsa (*Tragelaphus*).
tragik/a sorglegur, hörmulegur. **-eco** sorgleiki.
tragikomedi/o *bók* blendingur af harmleik og gamanleik.
tragol/o *dýr* dverghjörtur (*Tragulus*).

- tragopog/o** *gra* hafursrót (gefur rótarávöxt) (*Tragopogon porrifolius*).
- traĥe/o** **1** *lfæ* barki, loftpípa. **2** *dýr* loftæð (í skordýri). **-ito** *læk* barkabólga, barkakvef. **-uloj** loftæðungar (*Tracheata*). **pra-uloj** flauelsdýr (*Protracheata, Onychophora*). **-otomio** barkaskurður. **-oskoptio** barkaspeglun.
- traĥin/o** *dýr* fjörsungur (*Trachinus draco*).
- Traĥis/o** *sag bók* Trakis (borg í Þessalíu).
- traĥit/o** *ste* ljóst gosgrjót.
- Trajan/o** *per* Trajanus.
- trajektori/o** **1** *eðl* kúlubraut; braut (halastjörnu o.s.frv.). **2** *flu* flugstefna.
- trajn/o** lest, vagnlest. **-estro** lestarstjóri. **sub-o** neðanjarðarlest. **aer-o** loftpúðalest. **aŭto-o** sjálfknúin lest. **pak-o** pakkaflutningalest, póstlest. **pasagĥer-o** farþegalest. **var-o** vöruflutningalest.
- trajt/o** **1** dráttur. **2** svipur. **3** einkenni.
- ¹**trak/o** *flu jár* **1** spor; járnbrautarteinar. **2** ferill. **-a** spor-. **-metisto** leggjandi járnbrautarteina. **el-iĥi** fara af sporinu.
- ²**trak/o** *per* Þrakiúbúi (í Búlgaríu). **T-io, T-ujo** *ldf* Þrakía (suðurhluti Búlgaríu).
- trakci/o** *jár* dráttur.
- trake/o** = **traĥeo**.
- trakeli/o** *gra* skógarklukka, netklukka (*Campanula trachelium*).
- trakino/o** = **traĥino**.
- trakito/o** = **traĥito**.
- trakom/o** *læk* trakóma (egyptskt augnangur, egyptskt augnkvef).
- trakt/i** *áhr* **1** tala um, segja um, ræða um, fjalla um. **2** fara (svo og svo) með (e-ð). **3** líta (svo eða svo) á (e-ð). **4** *læk* veita (e-m) lækni meðferð; gera að (t.d. sjúkdómi). **5** bera (**per io** = e-ð) á (e-ð). **-o, -ado** **1** meðferð. **2** lækni meðferð. **3** samningur. **-adi** *áhr* semja; fara með, meðhöndla. **-aĥo** ritgerð, smárit. **ek-i** *áhr* drepa á, koma inn á (e-ð). **inter-i** *áhl* bera saman ráð, ráðgast. **pri-i** *áhr* fjalla um, fara með (e-ð); líta á (e-ð).
- traktat/o** **1** samningur (milli ríkja), sáttmáli. **2** (vísindaleg) ritgerð.
- traktor/o** *bif* traktor, dráttarvél.
- traktus/o** *lfæ* lengja.
- tram/o** **1** sporbrautarteinn. **2** sporvagn. **-eto** þungavagn. **-isto** sporbrautarverkamaður. **-kondukisto** sporvagnsstjóri. **per-i** *áhr* flytja (málmgrýti o.þ.u.l.) í vögnum. **kablo-o** strengbrautarvagn.
- tramontan/o** *veð* vindur sem kemur handan um fjöllin.
- tramp/o** *nýy* **1** flækingur, flökkumaður. **2** *sig* vöruflutningaskip. **-i** *áhl* **1** ráfa um göturnar. **2** sigla án fastrar áætlunar.
- tramp/i** = **surtreti**.
- trampolin/o** trampólín, trampólína (= **saltotabulo**).
- tranc/o** leiðsla. **-i** *áhl* vera í leiðslu, ganga í leiðslu. **ek-i** *áhl* koma sér í leiðslu.
- tranĉi/i** *áhr* **1** skera, sníða; höggva. **2** nísta; raufa. **3** draga (í spilum). **4** *íþr* senda (bolta) með snúningi. **5** *læk* (óp.) taka, verkja. **-o** *læk* **1** högg, sár. **2** innantak, kveisa. **3** sneið. **-a** **1** barkandi, beiskur. **2** skerandi. **3** nístandi; sár. **-ado** skurður, bit. **-aĥo** sneið. **-ilo** hnífur. **-ilaro** hnífasmstæða. **-maniero** snið. **al-i** *áhr* sníða, skera til. **ambaŭ-a** tveggjaður. **de-i** *áhr* **1** stytta, skerða, klípa af (e-u); draga frá, minnka. **2** skilja. **de-a** **linio** punktalína. **de-aĥo** sneið. **dis-i** *áhr* saxa; skera í sundur. **el-i** *áhr* **1** sníða; skera út, höggva út. **2** skera burt; klippa úr. **el-o** úrklippa. **en-i** *áhr* skera inn í. **for-i** *áhr* skera, skera af; rjúfa samband við, útiloka. **mis-o** orðaleikur (= **kalemburo**). **pri-i** *áhr* höggva út. **tra-i** *áhr* skera (í gegnum). **cigar-ilo** vindlaskæri, vindlaklippur. **hak-ilo** kjötöxi; höggvahnífur. **kontur-i** *áhr* sníða eftir skornu mynstri. **paper-ilo** pappírshnífur. **pajl-ilo** hálmskurðarvél. **poŝ-ilo** vasahnífur. **rul-ilo** hjólhnífur, skurðhjól. **vejno-o** blóðtaka.
- tranĉe/o** **1** *her* skotgröf. **2** *byg* skurður.
- trankvil/a** **1** rólegur. **2** áhyggjulaus. **3** kyrr. **-e** rólega. **-o, -eco** **1** ró. **2** kyrrð. **3** áhyggjuleysi. **-igi** stilla, kyrra, róa. **-igaĥo** róandi lyf. **-iĥi** róast, stillast, stilla sig, verða kyrr. **mal-a** **1** órólegur. **2** áhyggjufullur. **mal-e** órólega. **mal-o, mal-eco** æsingar; órói, kvíði, áhyggjur. **mal-igi** hrjá, baka áhyggjur í (e-m), trufla, rugla. **mal-iĥi** verða áhyggjufullur. **re-iĥi** róast aftur.
- trans** *mfr* **1** fyrir handan. **2** hinum megin (e-s). **3** (m. þf.) yfir. **el** - að handan. **-a** gagnstæður. **-a**

angulo gagnstætt horn. **-e** hinum megin. **-en** yfir, yfir um. **-o**, **-aĵo** land fyrir handan, svæðið fyrir handan (e-ð). **-igi tæk 1** færa, yfirfæra, flytja. **2** fletta (e-u). **3** breyta. **-igilo tæk** spennubreytir, spennir. **-iĝi 1** fara yfir um. **2** flytjast búferlum. **3** breytast. **-ulo** sá sem á heima hinum megin (t.d. götunnar). **mal-** herna megin við. **ne-igebla lög** sem ekki má yfirfæra. **II** (sem forskeyti) **1** yfir, t.d. **-iri áhr** fara yfir. **-ĵeti áhr** kasta yfir. **-porti áhr** flytja (varning). **-salti áhr** stökkva yfir, hoppa yfir. **-paŝi áhr** yfirstíga, fara út fyrir. **-atendi** bíða þangað til lýkur. **-vivi áhr** reyna; lifa (e-ð). **2** (táknar breytingu), t.d. **-planti áhr** umplanta. **-versĭ áhr** umhella. **-loki áhr** flytja í annan stað. **-skribi áhr** umrita, endurrita. **-loĝiĝi** flytjast (búferlum). **-diri áhr** senda áfram (orðsendingu). **-doni áhr** afhenda, láta fá. **-formi áhr** breyta. **-formiĝi** breytast. **-kurinto** flautaþyrill. **-preni áhr** taka við. **3** hinum megin, t.d. **-atlantika** verandi handan Atlantshafs. **-mara** handan hafs, utanríkis-. **-riveranoj** þeir sem lifa handan árinna.

transakci/o hag viðskipti.

transcend/a hei 1 óskynjanlegur, andlegur, yfirskilvitlegur; forskilvitlegur. **2** frábær, furðulegur. **3** torræður. **-i áhr** vera ofvaxið (e-u).

transduktor/o rtæ orkubreytir.

transept/o hús þvergöng (í kirkju).

transformator/o rtæ spennubreytir, spennir.

transfuz/i áhr læk veita blóð, gefa blóð, færa blóð. **-o** blóðgjöf, blóðfærsla, blóðveita.

Transilvani/o ldf Transylvania (landshluti í Rúmeníu).

transistor/o rtæ **1** transistor, smári. **2** transistorviðtæki.

transit/o læk 1 ferð í gegn, framhaldsferð; vöruflutningur yfir óviðkomandi land. **2** stj þvergang. **-a** vöruflutninga-, umferðar-. **-e** í flutningi. **-i áhl** fara um. **-isto** vöruflutningaafgreiðslumaður.

transitiv/a mfr áhrifs-. **-igi** gera að áhrifssögn. **ne-a** áhrifslaus.

translaci/o 1 lög afsal. **2** stæ flutningur. **3** eðl hliðrun, ýting. **-a 1** afsals-. **2** ýtingar-. **-i áhr lög 1** hliðra. **2** yfirfæra.

transmisi/i áhr tæk drífa, yfirfæra. **-o 1** tæk drif. **2** læk útbreiðsla. **-ilo** tæk girkaðadrif. **inter-ilo** girkaðadrifhjól.

transmutaci/i áhr efn breyta, umbreyta, gjörbreyta. **-o** breyting, umbreyting, gjörbreyting.

transpir/i áhl dýr gra 1 svitna. **2** gufa út. **-o**, **-ado 1** sviti. **2** útgufun.

transpon/i áhr 1 tón flytja í aðra tóntegund (= **aligamigi**). **2** stæ bylta. **-ato de matrico** bylt fylki. **-ado 1** tón tónfærsla. **2** stæ bylting.

Transval/o ldf Transvaal (hérað í Suður-Afríku).

transvers/a lfæ jar þver. **-e** þvers. **-o 1** þverskurðarlína.

trap/o gra hornhnot (vatnajurt) (*Trapa (natans)*).

Trap/o kaþ þagnarmunkaregla. **-isto** þagnarmunkur.

trapez/o 1 stæ trapisa. **2** taugaslá, róla, loftfímleikaróla. **-isto** loftfímleikamaður. **-oido lfæ** trapisa, hálfamsíðungur.

trat/o ver víxill. **-i áhl** taka víxil. **-anto** útgefandi (víxils). **-ato** samþykkjandi (víxils). **konsentita -o** samþykktur víxill. **ĉevida -o** sýningarvíxill.

traŭb/o = **uvo**.

traŭler/o togari.

traŭmat/o læk meiðsli, löskun, áverki. **psika -o** andlegt áfall, sálarlegt áfall, sálrænt áfall. **-a** vegna sálræns áfalls, áfalls-, áverka-. **-ismo** læk meiðsl. **-izi áhr** valda áverka. **-ologio** meiðslafraeði, áverkafraeði.

travertin/o ste travertín, kristallaður kalksteinn.

travesti/i áhr 1 afskræma, snúa til athlægis. **2** skipta um föt (til grímudansleiks). **-o 1** hlægileg eftirstæling; skopstæling. **2** fataskipti (til grímudansleiks).

Trazimen/o ldf Trasimenivatn (í Toskana á Ítalíu).

tre mfr mjög. **-a** mestur. **-ege** ákaflega, ofsalega. **-o** magn.

Trebizond/o ldf Trabzon (hafnarborg í Tyrklandi).

tred/i áhr þræða, láta (þræð) í (**en** eða **tra**), t.d. *tredi fadenon en kudriltruon*: þræða nál. *tredi fadenon tra perloj*: þræða perlur á band. **-ilo** dragnál. **-ileto** þræðingartæki.

tref/o lauf (í spilum). **-kruciĝo** umf slaufugatnamót.

trejn/i áhr íþr æfa; þjálf. **-ado** þjálfun, æfing. **-iĝo** þjálfari.

trem/i *áhl* skjálfa, titra, nötra. **-o** skjálfti; nötur; titringur. **-a** titrandi, skjálfandi. **-ado** *kvi* **1** nötur, titringur, hrollur. **2** sveifla. **-ego** mikill titringur, skjálfti. **-eti** *áhl* titra; slá ótt og títt. **-igi** láta hroll fara um, láta titra. **ek-i** *áhl* hrökkva við, hrylla við, titra. **ter-o** jarðskjálfti.

trema/o tvípunktur yfir sérhljóða = **dierezo**.

trematod/oj *dýr* agða (*Trematoda*).

tremol/o *gra* ösp, blæösp (*Populus tremula*).

trempl/i *áhr* dýfa (**en** = í). **-adi** *áhr* gegnbleyta. **-ado** það að dýfa. **-iĝi** bleytast.

tren/i *áhr* **1** draga (á eftir sér), toga. **2** hafa í eftirdragi, hafa í togi. **3** draga seiminn. **4** draga fram. **sin -i** dragast áfram. **-ado** dráttur, það að draga. **-aĵo** **1** spor, slóð, hali. **2** slóði, hældrag. **-aĵportisto** slóðaberi. **-iĝi** **1** dragast. **2** líða hægt og leiðinlega. **3** = **sin treni**. **el-i** *áhr* draga úr. **for-i** *áhr* draga burt. **kun-i** *áhr* **1** draga með sér. **2** enda á.

Trent/o *ldf* Trento (borg á Norður-Ítalíu). **-io** Trentino.

trepak/o trepak (rússneskur dans).

trepan/o **1** *læk* kúpubor, hauskúpusög. **2** *tæk* borvél. **-i** *áhr* bora kúpu. **-ado** kúpuborun, kúpuraufun.

trepid/i *áhl* *læk* titra.

treponem/o *læk* gyrmí. **la pala -o** sárasóttargyrmí. **-ozo** gyrmasyki. **-icido** gyрмаeitur.

tret/i *áhr* troða, troða á. **-ado** tramp; fótatak. **sur-i** *áhr* troða á. **akvo-i** *áhl* troða marvaða(nn).

Trevir/o *ldf* Trier (borg í Þýskalandi).

trezor/o *fag* **1** fjársjóður, fé, auðæfi, dýrgripur. **2** *bók* dýrgripasafn (í kirkju). **3** gullnáma; úrval, úrvalsrit. **4** *mia -o* gullið mitt. **-ejo** **1** fjárhirsla, fêhirsla, gripabúr. **2** **T-ejo** ríkisfjárhirsla; fjármálaráðuneyti. **-isto** fêhirðir; fjármálaráðherra.

tri *mfr* þrír. **-a** þriðji. **-e** í þriðja lagi. **-o** **1** talan þrír, þristur. **2** þrír menn saman, þrenning. **3** *tón* tríó. **-iliardo** trilljarður. **-iliardono** trilljarðasti hluti. **-iliono** trilljón. **-ilionono** trilljónasti hluti. **-obla** **1** þrefaldur. **2** þrískiptur. **-oble** **1** þrisvar, þremur sinnum. **2** í þrennt. **-obligi** þrefalda, margfalda með þremur. **-obligi** verða þrefaldur; verða þrískiptur. **-ono** þriðjungur, þriðji hluti. **-onigi** skipta í þrennt. **-opo** þrieining; þrennt. **-ope** þrír og þrír saman. **-ulo** þriðji aðili. **-cent** þrjú hundruð. **-centa** þrjúhundraðasti. **-dek** þrjátíu. **-deka** þrítugasti. **-dekjarulo** þrítugur maður. **-foje** þrisvar, þremur sinnum. **-jara** þriggja ára (gamall). **T-unuo** *kri* þrenning. **la dimanêo de la T-unuo** trinitatis, þrenningarhátið. **dek** - þrettán. **dek-** **-a** þrettándi.

triad/o þríhljómur.

triakontan/o *efn* tríakontan.

trias/o *jar* **1** trías, tríastímabil. **2** tríasjarðlög.

trib/o *sag bib gra* ættkvísl, kynþáttur, ættstofn, ættflokkur. **-a** ætt-, ættflokks-, ættflokka-. **-ano** meðlimur ættstofns.

tribadism/o *læk* samkynhneigð kvenna.

tribo/ *vís* (vísindalegt forskeyti sem táknar núning), *t.d.* **-elektro** núningsrafmagn. **-luminesko** núningsljómun. **-metrio** núningismælingar.

tribord/o *sig* stjórnborði. **-e** á stjórnborða. **-anoj** stjórnborðamenn.

tribun/o *sag hús* ræðupallur, ræðustóll.

tribunal/o **1** dómstóll, réttur. **2** dómsalur.

tribunus/o *sag* **1** (há Rómverjum) alþýðustjóri, alþýðufulltrúi. **2** herstjóri. **-a** alþýðustjórnar.

tribut/o **1** skattur; skattgjald. **2** virðing, lof. **-i** *áhr* greiða skatt; tjá. **-ulo** skattskyldur maður.

triceps/o *lfæ* þríhöfði.

trici/o *efn* þrívetni.

trickl/o þríhjól.

tridakn/o *dýr* tröllkrælingur (*Tridacna*).

Tridentin/o *sag* Trento (gamalt heiti).

Triest/o *ldf* Triest, Trieste (hafnarborg á Ítalíu).

trifoli/o smári (*Trifolium*) = **folio**.

trifori/o *hús* súðsvalir.

triftong/o *hlj* þríhljóð.

trigl/o *dýr* urrari (*Trigla guarnardus*). **-edoj** urraraætt (*Triglidæ*).

- triglif/o** *hús* þrígill.
- trigon/o** *lfæ* þríhyrna.
- trigonal/a** *ste* þríhyrndur.
- trigonometri/o** *stæ* hornafræði, þríhyrningafræði. **-aj funkcioj** hornaföll.
- triĥ/, trik/** (stofn í fagorðum: hár). **-ozo** *læk* fleškormaveiki, hárommaveiki, purkormaveiki. **-omicetozo** *læk* sveppsýki í hári. **-opatio** hársjúkdómar. **-oplazio** óeðlilegur hárvöxtur á slímhimnu.
- triĥin/o** *dýr* fleškormur, purkormur, trikína.
- triĥofit/o** *læk* snoðsveppur. **-ozo** háraklofning, hárklofi.
- triĥopter/oj** *dýr* vorflugur (*Trichoptera*).
- trik/i** *áhr* prjóna. **-i rekte** prjóna slétt. **-i inverse** prjóna snúið, prjóna brugðið. **-ado** prjónaskapur, það að prjóna. **-ilo** prjónn. **-maŝino** prjónavél. **kun-i** *áhr* prjóna saman. **mal-i** *áhr* rekja upp. **kroĉ-i** *áhr* hekla.
- trikin/o** fleškormur = **triĥino**.
- triklin/a** *ste* þríhallur.
- trikoloret/o** *gra* þrenningarfjóla, þrenningargras, brekkusóleý, stjúpblóm (*Viola tricolor*).
- trikot/o** prjónaföt. **-aĵo** peysa.
- trikromi/o** þriggja lita aðferð.
- triktrak/o** *íþr* kotra.
- trikuspid/o** *lfæ* þríblöðkuloka. **-a** þríblöðku-.
- tril/o** *tón* dill, trilla (í söng). **-i áhl** syngja í trillum; (um fugla) syngja.
- triliard/o** trilljarður (10²¹). **-ono** trilljarðasti hluti.
- trilion/o** *stæ* 1 trilljón (10¹⁸) (= **triiliono**). 2 (í Bretlandi og Bandaríkjunum) = **duiliono** (10¹²). **-ono** trilljónasti hluti.
- trilobit/oj** *ste* þríbrotar (*Trilobita*).
- trilogi/o** *bók* 1 (hjá Forngríkkjum) þríleikur (þrír samfelldir sorgarleikir). 2 skáldrit í þremur deildum, þrenning.
- trimestr/o** misseri, önn; ársfjórðungur. **-a** annar-, ársfjórðungs-, ársfjórðungslegur.
- tring/o** *dýr* títa, stelkur (*Tringa*). **ruĝkrura -o** stelkur (*Tringa totanus*).
- Trinidad/o** *ldf* Trinidad. **-o kaj Tobago** Trinidad og Tóbagó.
- Trinitat/o** *kri* heilög þrenning. **-ano** þrenningarjåtandi.
- trinitrotoluen/o** *efn* TNT.
- trink/i** *áhr* 1 drekka. 2 **-i iun/ion/pro** drekka e-m til, drekka skál e-s. 3 **-i la akvon de Leteo** gleyma.
- i el la fonto de la Muzoj** fyllast andagift. **-o** sopi, drykkur. **-ado** drykkjuskapur. **-aĵo** drykkur. **-ebla** drekkandi, drekkanlegur. **-ejo** 1 hressingarskáli. 2 vatnsból. **-eti** *áhr* dreypa á. **-igi** brynna, vatna, láta drekka. **-ujo** trog. **-okuraco** vatnslækningar. **el-i** *áhr* tæma. **am-aĵo** ástardrykkur. **lakto-ejo** mjólkurbar.
- lek-i** *áhr* sleikja, lepja.
- trinom/o** *stæ* þríliða. **-a** þríliðu-, þríliða, þríliðaður.
- triod/o** *rtæ útv* þríóða, þristur.
- triolet/o** *tón* tríóla.
- trip/o** *lfæ mat* langi, keppur, slengi. **sen-igi** hreinsa, slægja.
- tripang/o** *mat* sæbjúga (*Holothuria edulis*).
- Tripitak/o** *trú* Tripitaka (safn helgra texta úr búddisma).
- triplikat/o** þriðja afrit.
- Tripol/o** *ldf* 1 Trípólí (hafnarborg í Líbanon). 2 Trabzon (hafnarborg í Tyrklandi). 3 Trípólí (höfuðborg Lýbíu). **-a** Trípólí-. **-io** Trípólíhérað (í Lýbíu).
- trips/o** = **tizanoptero**.
- tripsin/o** *lfe* trypsín, hvítukljúfur brissins.
- triptaz/o** *efn* triptasi.
- triptik/o** *fag* þrískipt (altaris)tafla.
- triptofan/o** *lfe* triptófán.
- Triptolem/o** *goð* Triptolemos (sonur Keleosar konungs, en honum gaf Demetra manndiskorn og töfravagn sem drekum var beitt fyrir).
- trirem/o** *sag* (grísk) galeiða með þremur áraröðum.

- trism/o** *læk* kjálkavöðvastjarfi, ginklofi.
Trismegist/o *goð* Trismegistes.
trist/a þunglyndur, dapur, sorgbitinn, sorglegur, hryggur. **-o**, **-eco** depurð, sorg, hryggð, dapurleiki.
Tristan/o *per* Tristan.
trit/o 1 = terció. 2 = trituro.
tritik/o *læk* hveiti (*Triticum*). **-a** hveiti-.
tritionat/o *efn* trípíónat.
triton/o *eðl 1* þríeind, **2 = trituro.**
Triton/o 1 *goð* Trítón (sjávarguð hjá Grikkjum, sonur Póseidons og Amfritítu). **2 stj** Trítón (eitt tungla Neptúnusar).
trituro/o *dýr* vatnasalamandra (*Triturus*).
triumf/o 1 *sag* (hjá Rómverjum) sigurför. **2** sigur. **3** sigurhrós. **-i** *áhl 1* hrósa sigri. **2** sigra. **3** halda sigurför. **-a** sigur-; sigri hrósandi.
triumvir/o *sag* þríveldisstjóri, þremenningur. **-aro 1** þríveldisstjórn. **2** þriggja manna stjórn.
triv/i *áhr nýy* útslíta.
trivial/a 1 ruddalegur, auðvirðilegur, grófur. **2** hversdagslegur, lítilfjörlegur, tilkomulaus, ómerkilegur. **-aþo** ruddalegt orðatiltæki; vafasöm saga. **-eco** hversdagsleiki; auðvirðileg hugsun. **-igi** gera grófan.
tro *mfr 1* of. **2** of mikið. **-a** hóflaus, of mikill. **-e** ofaukið, afgang. **-o** ofurmagn; ógegnd, óhóf. **-i** *áhl* vera ofaukið. **-aþo** afgangur, gróði. **-igi** ýkja. **-grandigi** gera of mikið úr (e-u). **-(grand)igo** ýkjur. **mal-igi** gera lítið úr (e-u).
Troad/o *sag* Tróas.
trobador/o *per* ástaskáld, farandskáld (á miðöldum), trúbadúr.
Trocki *per* Trotskí. **-ismo** trotskíismi, trotskismi. **-isto** trotskíisti, trotskisti.
trofe/o *sag 1* sigurmerki, sigurtákn. **2** minjagripur.
trofi/a *læk* næringar-.
trofoneŭroz/o *læk* þrifataugabilun.
trog/o 1 trog, þró. **2** skófla (á vatnshjóli). **3** kalktrog; múrsteinatrog. **-eto** fuglaskál. **lav-o** vaskskál.
stal-o jata.
troglođit/o 1 *sag* hellisbúi, hellismaður. **2** *dýr* músarrindill (*Troglodytes*) (= **birdreĝo**).
Troil/o *per* Tróílus (Príamsson).
Troj/o *sag* Trója (forn borg í Litlu-Asíu). **-a** tróverskur. **-ano** Tróverji.
trokanter/o *lfæ* lærhnúta. **la granda -o** stóra lærhnúta. **la eta -o** litla lærhnúta.
trokar/o *læk* ástungunál.
troke/o *ská* réttur tvíliður. **-a** í réttum tvílið(um).
trokiter/o *lfæ* hnjótur.
trokle/o *lfæ* valta; trissa. **-a nervo** trissutaug.
trol/o 1 *sig* botnvarpa. **2** *inn* tröll.
trole/o *rtæ* tengistöng.
trolí/o *gra* gullknappur (*Trollius europæus*).
tromb/o 1 *veð* skýstrokkur. **2** *læk* segi, æðasegi. **-ozo** segamyndun í æð(um), segastífla.
trombon/o *tón* básúna.
tromel/o *tæk* strokkur.
tromp/i *áhr* svíkja, blekkja, bregðast. **-i sin** svíkja sjálfan sig. **-a** villandi, blekkjandi. **-e** með undirhyggju. **-o** blekking, svik. **-ado** sífelld blekking. **-anto**, **-into** blekkjari, svikari. **-iĝi** verða svikinn, bregðast. **-iĝo** vonbrigði; svik. **-ilo** agn, ginning. **-isto** svikari, undirföruall maður. **-ito** kjáni, maður sem leikið er á. **sen-a** hreinn, ósvikinn.
tron/o *kri 1* háseti, veldisstóll. **2** konungsvald. **3 -oj** háseti. **-i** *áhl 1* setjast á háseti. **2** drottna. **de-igi** steypa af stóli. **sur-igi** setja á háseti.
trop/o *bók* málflúr, málskrúð, skáldaorð.
tropeol/o *gra* skjaldflétta (*Tropæolum*). **kanaria -o** dvergflétta (*T. peregrinum*).
tropidonot/o *dýr* snákur (*Tropidonotus*).
tropik/o *sag stj 1* hvarfbaugur. **2 -oj** hitabeltið. **-o de Kankro** nyrðri hvarfbaugur. **-o de Kaprikorno**

syðri hvarfbaugur. **-a 1** hvarfbaugs-. **2** hitabeltis-. **-lando** hitabeltisland. **inter-a** hitabeltis-, sem liggur milli hvarfbauganna. **la inter-a zono** hitabeltið, brunabeltið.

tropism/o lífleitni (plantna og kyrrsætra dýra). **pozitiva -o** sækni. **negativa -o** fælni. **elektro-o** rafsækni. **kemio-o** efnaleitni. **termo-o** hitaleitni. **pozitiva termo-o** hitasækni. **negativa termo-o** hitafælni.

tropopaŭz/o veð veðrahvörf.

troposfer/o veð veðrahjúpur, veðrahvolf.

trot/i áhl brokka, skokka. **-o, -ado** brokk, skokk. **-igi** láta brokka. **-ilo** hlaupahjól.

trotuar/o gangstétt.

trov/i áhr 1 finna. **2** finna til. **3** álíta, þykja, finnast. **sin -i** finnast, vera. **-o** fundur, það að finna. **-aĵo 1** fundinn hlutur. **2** óvænt heppni. **-ebla** finnanlegur. **-iĝi** finnast, vera, standa. **-iĝo** fundur. **el-i áhr** uppgötva, finna upp; finna. **el-o** uppgötvun; uppfinning, fundur. **re-i áhr** fá aftur, ná aftur. **bon-o** geðþótti, vild. **laŭ via bon-o** eins og þér þóknast.

tru/o 1 gat, op. **2** hola. **-a** götöttur, götugur. **-i áhr** gata, gera gat á. **-ado** götun. **-eto** lítið gat. **-eto de kudrilo** nálarauga. **-etaro** gataröð (t.d. milli frímerkja). **-ilo ffa 1** gatatóng. **2** gatari. **-hava** götöttur. **aer-o 1** loftgat. **2 flu** loftpyttur. **bor-o** borhola. **brak-o** handvegur. **buton-o** hnappagat. **cel-o** kikir (á vél), kíkissigti. **hom-o** mannop, mannsmuga. **kol-o** hálsmál. **laĉ-o** reimargat. **linio-i áhl** stinga gataröð. **naz-o** nös. **oleo-o** smurningsgat. **paf-o** skotbyssuop. **son-o** hljómsop. **spir-o** blásturshola, öndunarop. **ŝlosil-o** skráargat. **vermo-o** maðksmuga. **vermo-a** maðksmoginn. **vid-o** gægjugat. **voj-o** hola (í vegi).

trubadur/o = trobadoro.

trud/i áhr troða upp á, neyða. **-o, -ado** nauðung, þvingun. **-ema** áleitinn, þráfylginn, nærgöngull. **-emo** áleitni. **-iĝi** þrýsta sér, troða sér inn. **-iĝema** kröfuharður. **al-i áhr** leggja á. **al-iĝema** áleitinn, nærgöngull; kröfuharður. **el-i áhr** krefja (e-s) (**de iu = e-n**), krefjast (e-s) (**de iu = af e-m**); kúga (**de iu = af e-m**). **en-iĝi** troða sér inn. **en-iĝanto, en-ulo** boðflenna. **ne-iĝema** hóglátur, rauplaus.

truf/o gra kúlusveppur (*Tuber*). **-i áhr** fylla sveppum. **-ejo** svæði þar sem mikið er af kúlusveppum.

truk/o 1 leikbragð, leiksviðsáhrif. **2** leikni. **-i áhr** falsa; beita hrekkjum. **-ado** svik, fölsun.

trul/o múrskleið. **-eto** spaði, lyfspaði (= **spatelo**).

trum/o hús 1 vegg súla. **2** gluggastólpi.

trump/o lfæ = salpingo.

trumpet/o tón lúður, básúna. **-i áhl 1** þeyta lúður. **2** básúna. **dis-i áhr** básúna út um allt.

trunk/o 1 gra stofn, trjábólur. **2 lfæ** bolur, skrokkur. **3 lfæ** æðastofn, stofnæð. **brakocefala -o** stofnæð arms og höfuðs. **4 sig** akkerisleggur. **-a** stofn-. **-i áhr** stýfa. **-eto** stöngull, leggur. **baz-o gra** frumstofn. **centro-o** byg tjaldsúla. **dik-a** digur og stuttur.

trup/o 1 leikflokkur. **2 = taĉmento, roto. -oj her** herflokkur, herlið. **-unuo her** herlið. **helpo-oj** varalið. **kiras-oj** brynvagnasveitir, skriðdrekasveitir. **linio-oj** vígstöðvahersveit.

trus/o 1 tæk stoð, skástoð, grindverk, burðargrind. **2 byg** þaksperra.

trusken/o tæk strikmát (trésmiðs).

trust/o fyrirtækjaringur, fyrirtækjasamsteypa. **-i áhr** einoka. **-igi** steypa saman (fyrirtæki). **mal-igado** slit fyrirtækjasamsteypu.

trut/o dýr lækjasilungur, árbirtingur (*Salmo trutta*).

ts! mfr 1 þei! 2 hæ, heyrðu!

tsetse/o = ceceo.

tualet/o 1 skrud, skart, fatnaður. **2** snyrting. **-a** snyrti-. **-i áhl** snyrta sig. **-ejo 1** snyrtiherbergi. **2** búningsherbergi. **-ujo** snyrtivöruveski.

tub/o 1 pípa, rör. **2** (buxna)skálm. **3** túba (til tannkremis o.þ.u.l.). **4 rtæ eðl** útvarpslampi. **5 rtæ eðl** (í sjónvarpstæki) myndlampi. **6** (stígvéls)leggur. **7** pípuleggur. **8** byssuhlaup. **-a 1** rör-, pípu-. **2** pípumyndaður, pípulaga. **-i áhr læk** færa rör í. **-aro** pípulagnir. **-ara** pípu-. **-ara kaldrono** pípuketill. **-eto 1** smápípa. **2** pípla. **-ingo 1** pípuhaldari. **2** lampafesting. **-isto 1** pípulagningamaður. **2** pípusetjari. **-izi** útbúa með pípum. **-forma** pípumyndaður, pípulaga. **du-a her** tvíhleyptur. **aer-o** slanga (á bíl). **akvo-o** vatnspípa. **ampol-o efn** pípetta. **anĉ-o** reyfrlauta. **bildo-o ffa** myndlampi. **blov-o** blásturspípa. **dren-o** frárennslisrör. **fum-o vél** reykþípa. **genu-o** hnérör. **gum-o** gúmmislanga. **kamen-o** reykþáfur, skorsteinn, strompur. **lamp-o** lampaglas. **neon-o** neonpípa. **orgen-o** orgelpípa. **parol-o 1** kallpípa. **2** kalllúður. **pluv-o** niðurrenna (frá þakrennu). **prov-o efn** tilraunaglas. **ren-o** þvaggpípa. **serpento-o** snigilrör. **son-o** kallpípa. **stov-o** ofnpípa.

suĉ-o sogpípa. **voĉ-o** kallpípa.

tuber/o 1 kúla, hnúður, hnútur. 2 *gra* hnjóskur. 3 *lfæ* bris, þykkildi. 4 knollur. **parietala -o** hvirfilhnyóscur. **-aĵo** *gra lfæ* hrjóna. **-eto** *lfæ læk* hnjótur. **karotida -eto** hálsæðarhnyótur. **-plena** hnytóttur; hnyttur. **har-o** hárvöndull. **seb-o** gnúður, hnúskur.

tuberkul/o *lfæ læk* hnjótur, berkill. **-ino** *efn* túberkúlín, berklín. **-inizado** túberkúlíndæling, berklapróf. **-izado** berklasmitun. **-ozo** *læk* berklar, berklaveiki. **pulma -ozo** lungnaberklar. **-ozulo** berklasjúklingur.

tuberos/o *gra* túberósa (*Polianthes tuberosa*).

tubj/o *tón* túba (málmlásturshljóðfæri).

Tucidid/o *per* Þúkýdídes (forngrískur sagnfræðingur).

tuĉ/o túss, túska. **-i áhl** 1 teikna með túska, draga letur með túska. 2 lita með túska. **-ado** túskeiknun.

-bastoneto túskestykki. **-desegno** túskeikning. **-peniko** túskepennill.

Tudor/o *per* Túdorætt. **-a** Túdor-.

tuf/o skúfur, vöndur, flækja. **-a** skúfóttur.

Tuileroj *inn* 1 Tuileries-höll. 2 Tuileries-hallargarður (við Louvre í París).

tuj 1 strax, undir eins. 2 fast (við), rétt (hjá). **-a** bráður. **-e** á engri stundu; í einu vetfangi.

tuj/o *gra* lífviður (*Thuya*).

tuk/o dúkur, klútur, klæði. **-aĉo** tuska. **antaŭ-o** svunta. **brusto-o** brjóstdukur (kvenna). **brust-eto** brjóstspeldi. **buŝ-o** servietta, þurrka. **gudro-o** sig segldúkur. **kol-o** hálsklútur, trefill. **kovro-o** dúkbreiða; slæða. **lav-o** þvottatuska. **lit(o)-o** lak. **lumbo-o** mittisskýla. **man-o** handklæði. **morto-o** líkklaði. **naz-o**, **poŝ-o** vasaklútur. **tablo-o** borðdukur. **teler-o** diskapurrka. **tualet-o** handklæði. **vind-o** reifar. **viŝ-o** rykþurrka.

tukan/o *dýr* túkan, piparfugl (*Rhynchophastus*).

tul/o slæða, slæðudúkur, tjull.

tularemio *læk* hérasótt.

Tule/o *sag* 1 Thule. 2 ókunnugt land.

tuli/o *efn* túlím, túlín (*Tm*).

Tuli/o *per* Túllíus.

tulip/o *gra* túlípani (*Tulipa*). **-arbo** túlípanatré (*Liriodendron tulipifera*).

Tulon/o *ldf* Toulon (hafnarborg í Suður-Frakklandi).

Tuluz/o *ldf* Toulouse (borg í Frakklandi).

tumor/o *læk* æxli; bólgja, mein, kýli. **blanka -o** berklabólga í hnjálið, hnémein. **maligna -o** illkynja æxli. **benigna -o** góðkynja æxli.

tumul/o *flf* haugur, dys, kuml.

tumult/o 1 hark, rósta, gauragangur. 2 uppþot, ólæti. **-a** hávær, róstusamur. **-i áhl** geisa. **-igi** vekja. **-iĝi** æpa upp yfir sig.

tun/o 1 tonn (1000 kílógrömm), smálest (**metra tuno**). 2 stórt tonn (2240 funtoj) (**angla tuno**) (**EKKI** túnfiskur). **kargo-o** rúmlest. **-aro** burðarþol (í tonnum); rúmlestir.

tundr/o *ldf* fræðmýri.

tunel/o jarðgöng. **-i áhr** bora göng gegnum. **strat-o** jarðgöng fyrir veg, undirgöng fyrir veg. **vent-o** *tæk* vindgöng.

tungsten/o = **volframo**.

tunguz/o *per* Túngusi.

tunik/o 1 *sag* kyrtill. 2 einkennisjakki. 3 *lfæ* hjúpur, himna. 4 *gra* hýði, forðablað. **-uloj** *dýr* möttuldýr (*Tunicata*). **muk-o** slímhimna. **ser-o** úrhimna.

Tuniz/o *ldf* Túnis(borg). **-io** Túnis. **-(i)ano** Túnisi, Túnisbúi, Túnismaður.

tur/o 1 *hús her* turn. 2 dýfingapallur. 3 (í taflí) hrókur. **-eto** *hús her* 1 þakspíra; skottur. 2 smáturn. 3 brynvarinn fallbyssuturn. **ĉef-o** aðaltur (kastala). **akvo-o** vatnsturn. **Babel-o** Babelsturninn. **dom-o** turnhús, punkthús, háhýsi. **fosto-o** *rtæ* rafmagnsstaur. **gvat-o** varðturn. **latis-o** *rtæ* rafmagnsstaur. **lum-o** 1 víti. 2 gáfnaljós. **sonoril-o** klukkuturn.

Tur/o *ldf* Tours (borg í Frakklandi). **-lando** Touraine (hérað umhverfis Tours).

turb/o *eðl tæk* 1 skopparakringla, topar. 2 snarkringla. **-i áhl** hringnúast.

turban/o *inn* túrban, vefjarhöttur.

turbin/o túrbína, hverfill, iðuhjól. **-a** hverfi-.

- turbul/i** *áhl* eðl streyma í hring. -o *veð*, -ado *veð* hringiða, hringsog. -a *hvirfil-*, hringiðu-.
- turd/o** *dýr* þröstur (*Turdus*). -**edoj** þrastaætt (*Turdidae*). **kanto-o** söngþröstur (*Turdus philomelos*).
- Tureno** = **Turlando**.
- turgesk/o** þrútnun; stálmi.
- turgor/o** *gra* safaspenna.
- Turingi/o** *ldf* Þýringaland, Thüringen (sambandsland í Þýskalandi).
- turism/o** *hag* ferðalög, skemmtiferðir, ferðamennska. -a ferðamanna-, ferða-.
- turist/o** (skemmti)ferðamaður, ferðalangur.
- turk/o** *sag* Tyrki. -a tyrkneskur. **T-io**, **T-ujo** Tyrkland.
- Turkestan/o** *ldf* Túrkestan, Túrkiistan (landsvæði í Mið-Asíu).
- turkis/o** *ste* túrkis. -a blágrænn.
- turkmen/o** *per* Túrkmenni. **T-io**, **T-ujo**, **T-istano** Túrkménistan.
- Turk/oj** *ldf* Turks-eyjar. **Turkoj kaj Kajkoj** Turks- og Caicos-eyjar (í Karíbahafi).
- turmalin/o** *ste* túrmalín.
- turment/i** *áhr* 1 kvelja, pína. 2 stríða. -o kvöl, pína. -a 1 kveljandi; kvala-, kvalafullur. 2 stríðandi. -ado pining, pynding. -adi *áhr* þreyta, hrjá, vera sífellt að pína. -iĝi, -i **sin** 1 hafa hríðir. 2 óróa sig, hafa áhyggjur. el-i *áhr* kúga, þvinga.
- turn/i** *áhr* *efn* 1 snúa. 2 breyta. 3 *tæk* ljósmynda. **sin -i** 1 snúast, snúa sér. 2 grípa til (al). -o hreyfing, snúningur, breyting. -a snúnings-. -ado snúningur. -adi *áhr* snúa aftur og aftur. -ebla sem snúa má. -iĝi 1 snúast. 2 breytast. -iĝo 1 snúning, snúningur. 2 breyting. -iĝadi 1 snúa á sig. 2 bugðast. -ilo sveif, vinda, spóla. -ita sem vissi, sem snerist. **ĉirkaŭ-i** *áhr* snúa um. **de-i** *áhr* snúa (e-u) frá. **de-i sin** 1 snúa baki við. 2 forðast. **de-iĝi** 1 snúa baki við. 2 dragast úr, minnka. **el-i sin**, **el-iĝi** snúa sig út úr. **for-i** *áhr* snúa frá. **re-i** *áhr* koma (e-m) aftur. **re-e** 1 aftur (á bak). 2 í staðinn. **re-ebla** sem snúa má við. **re-iĝi** snúa við, snúa sér við. **sende-e** án þess að láta sér bregða, án þess að kippa sér upp við það. **trans-i** *áhr* fletta. **akvo-iĝo** iðustráumur, hringiða. **fronto-o** *her* framlínumskipti. **kap-o**, **kap-iĝo** svimi. **kap-a** svimandi. **parol-o** fast orðatiltæki. **senco-o** orðaleikur. **ŝraŭb-ilo** skrúffjárn. **voj-o** beygja.
- turne/o** *lei* leikferð; fyrirlestraferð; hljómlaikaferð; keppnisferð. -i *áhl* ferðast um og leika, fara í leikferð (fyrirlestraferð o.s.frv.).
- turnedos/o** *mat* nautalundir, lundasteik, uxalundir.
- turniket/o** *læk* æðaklemma, stasi.
- turnir/o** 1 *sag* burtreið, turniment. 2 *ipr* kappleikur, mót. **am-o** ástarsöngkeppni. -ejo burtreiðarbraut.
- turp/a** *ská* ljótur, ófríður.
- turt/o** *dýr* turtildúfa (*Streptopelia turtur*).
- tus/i** *áhr* *læk* hósta. -o hósti. **kontraŭ-a** gegn hósta, hósta-.
- tusilag/o** *gra* hóffifill (*Tussilago farfara*).
- tuŝ/i** *áhr* 1 snerta, koma við. 2 hræra. 3 snerta við. -o *læk* 1 snerting, tilfinning, viðkoma. 2 *fag* dráttur, pensildráttur. 3 *ipr* spark utan hliðarlínu. -ado 1 *lfe* snertiskyn, tilfinning. 2 handbragð. 3 ásláttur. -anta hjartnæmur; viðkvæmur. -ebla snertanlegur, snertandi, áþreifanlegur. -eti *áhr* strjúkast við; kjassa. -iteco hrifning, hræring. -linio nýy hliðarlína. -ludo eltingarleikur. -otima brothættur. **ek-i** *áhr* klappa; snerta. **ek-o** létt högg. **inter-iĝi**, **kun-iĝi** snerta hvor annan, liggja fast að öðrum. **ne-umino** aldinskellir, fræþeytir. **ne-ebla** friðhelgur. **ne-ebleco** friðhelgi. **ne-ita** ósnortinn. **facil-e** létt. **flug-i** *áhr* slá létt. **kor-i** *áhr* hræra, láta komast við, snerta djúpt. **kor-a** brjóstumkennanlegur, hjartnæmur. **kor-eco** hjartnæmleiki, hjartagæði.
- tut/a** 1 allur, gjörvallur. 2 heill. -e alveg, öldungis. **ne -e** ekki alveg. -e **ne** alls ekki. -aĵo heild. -aĵigi gera heilt. -eco heild. **en-e** 1 yfirleitt. 2 að öllu samantöldu. **super-o** samfestingur. -kore kærlega. -monda alþjóðlegur, allsherjar-.
- Tuval/o** *ldf* Túvalú.

- U, u** *mfr* 25. bókstafur esperanto-stafrófsins.
- U 1** U-laga, eins og U í laginu. **2** (tákn) = **uranio**.
- u** *mfr* **1** ending boðháttar sagna: *iru*, farðu; *bonvolu* gerðu svo vel; *mi deziras*, ke vi venu morgaŭ ég óska, að þú komir á morgun. **2** veri, verði.
- uat/o** = **vatto**.
- Uaz/o** *inn* Oise (á í Frakklandi).
- ubliet/o** *sag* kjallaradýflissa (= **forgeskelo**).
- U.E.A.** *inn* (skammstöfun) = **Universala Esperanto-Asocio** Alþjóðlega esperantosambandið.
- ued/o** *ldf* árfarvegur.
- Uesant/o** *ldf* Ouessant (frönsk eyja).
- uest/o** *ldf* vestur.
- uf!** *mfr* hamingjan góða, jæja, það er nú það.
- Ugand/o** *ldf* Úganda.
- ugr/o** *per* úgrískur maður. **finno-** **-a** finnsk-úgrískur.
- uhu!** *mfr* hæ, o hó.
- uj/** *mfr* viðskeyti sem táknar ílát, tré eða land: **1** ílát, t.d. **mon-o** peningabudda, pyngja. **ink-o** blekbytta. **suker-o** sykurker. **cigar-o** vindlahylki. **pipr-o** piparbaukur, piparglas. **sal-o** saltker. **sup-o** súpuskál. **paper-o** pappírshulstur, skjalahylki. **abel-o** býflugnabú. *Ath.* með sagnarstofnum táknar þetta viðskeyti ílátið sem ætlað er til framkvæmdar sagnarinnar, t.d. **fand-o** (= **krisolo**) digull, deigla. **kned-o** hnoðtrog. **pist-o** mortél. **kolekt-o** samskotabaukur. **rezerv-o** geymir. **kuŝ-o** árbotn, mararbotn. **lav-o** þvottaskál. **trink-o** vatnsstokkur. **2** tré, t.d. **pir-o** perutré. **pom-o** eplatré. **3** land, þar sem býr þjóðin sem stofninn táknar, t.d. **Franc-o** Frakkland; **Angl-o** England; **German-o** Þýskaland; **Sved-o** Svíþjóð; **Esperant-o** Esperantistaheimur. *Ath.* Kabe notaði Egipto í merkingu Egyptaland, en annars er farið eftir dæmi Zamenhofs en hann notaði Egipto í merkingu Egypti og nefndi landið **Egiptujo**. **-o** ílát.
- ujgur/o** *per* Úígúri.
- ukaz/o** **1** *sag* keisaratilskipun (í Rússlandi). **2** *lög* stjórnartilskipun (í Ráðstjórnarríkjunum). **3** einráð tilskipun, ósveigjanleg skipun.
- ukij/o** *fag* ukiyo-e (japönsk listastefna).
- ukrain/o** *per* Úkraínumaður. **-a** úkraínskur. **U-io**, **U-ujo** Úkraína.
- Ukrajn/o** *ldf* = **Ukrainio**.
- ukulel/o** *tón* úkúlele, Havaígítar.
- ul/** *mfr* viðskeyti, sem táknar einstakling, sem hefur þann eiginleika, er stofnorðið greinir, t.d. **ĝib-o** kroppinbakur. **unuokul-o** eineygður maður. **virg-ino** mær. **tím-o** raggeit. **riĉ-o** ríkur maður. **proksim-o** náungi. **prav-o** réttur maður. **mez-o** alþýðumaður. **aĝ-o de unu monato** mánaðargamalt sveinbarn. **multinfan-ino** margra barna móðir. **tím-iĝi** hræðast, verða hræddur. **fremd-e** sem útlendingar. **sankt-igi** taka í dýrlingatölu, taka í helgra manna tölu. **blind-o** blindur maður. **bel-ino** fálleg kona. **kontraŭ-o** andstæðingur, mótstöðumaður. **lepr-o** holdsveikur maður, líkþrár maður. (um dýr) **ameb-oj** teygjudýr. **arane-oj** kóngulóarætt. **lamenbrank-oj** samlokur. **ramp-oj** skriðdýr. **skvam-oj** hreisturdýr. **mam-oj** spendýr. (í mannfræði) **blank-oj** hvítu mennirnir, hvítungjar. **nigr-oj** svertungjar. **-o** maður, drengur. **fi-ino** skass, argintæta.
- ulamban/o** *trú* ulamban (búddisk guðsþjónusta).
- ulan/o** *inn* úlani, kesjuriddari, léttvopnaður riddari (einkum í þýska og pólverska hernum).
- ulcer/o** *læk* fúasár, kaun, átusár. **stomaka -o** magasár. **duodena -o** skeifugarnarsár. **-a** sára-; (sem er) með sárum. **-eto** fleiður. **-iĝo** fleiðrun, sármyndun.
- uleks/o** *gra* þyrniblað (*Ulex*).
- ulem/o** *trú* múhameðskur guðfræðingur.
- uliginos/o** bláberjalyng (*Vaccinium uliginosum*).
- Ulis/o** Ódysseifur.
- ulm/o** *gra* álmur (*Ulmus*), álmtré.
- ulmari/o** *gra* mjaðjurt, mjaðurt (*Filipendula ulmaria*) = **herbejręĝino**.
- uln/o** alin.
- uln/o** *lfæ* öln, ölnbogabein. **-a** ölnar-, ölnarlægur.
- ultimat/o** *lög* úrslitakostir.

ultra/ *tæk* út-, últra-.

ultramar/o himinblár litur.

ulul/i *áhl tæk* ýlfra, spangóla. **-o, -ado** ýlfur, spangól.

-um/ *mfr* viðskeyti sem ekki hefur ákveðna merkingu, t.d. **lakt-o** svil. **kort-o** dómstóll. **plen-i** *áhr* uppfylla. **malvarm-i** *áhl* fá kvef, vera kvefaður. **komun-o** samfélag. **amind-i** *áhr* biðla til. **proksim-e** hér um bil. Auk þess hefur **-um** einhverjar ákveðnar merkingar, t.d. **1** verknaður, sem stofninn hefur áhrif á: **foli-i** *áhr* blaða í, fletta. **palpebr-i** *áhl* depla augunum. **okul-i** *áhl* gjóta ástaraugum til (e-s). **cerb-i** *áhl* brjóta heilann. **brak-i** *áhr* faðma að sér. **kolomb-i** *áhl* kurra. **saĝ-i** *áhl* hártoga. **mastr-i** *áhl* búverka. **frenez-i** *áhl* gera sér upp æði. **buton-i** *áhr* hneppa. **2** veita þess sem stofninn táknar: **aer-i** *áhr* viðra. **akv-i** *áhr* vökva. **ombr-i** *áhr* skýla, hlífa. **sap-i** *áhr* bera sápu á. **sun-i** *áhr* sóla. **vent-i** *áhr* kæla með blævæng; hreinsa með loftstraumi. **3** fatnaður: **buŝ-o** múll. **kalkan-o** hæll (á skó). **kol-o** flibbi. **krur-o** leggur, (buxna)skálm. **naz-o** nefklemmur. **pland-o** sóli. **man-o** ermalíning. **pak-o** umbúðir. **4** framkvæmd á þann hátt sem stofninn táknar: **kvaron-i** *áhr* skipta í fjóra hluta. **dek-i** *áhr* taka af tíunda hvern. **pend-i** *áhr* hengja. **palis-i** *áhr* staursetja. **kruc-i** *áhr* krossfesta. **ŝton-i** *áhr* grýta. **-dek, -cent** ótal margir, óteljandi. **-o** hvað sem það er; hvað sem það nú heitir.

Umar/o = Omaro.

umbel/o *gra* sveipur, skýla. **-acoj = umbeliferacoj.**

umbeliferacoj *gra* sveipjurtaett (*Umbelliferæ*) (= **umbelacoj**).

umbilik/o **1** *lfæ* nafli. **2** *gra* = **hilumo**. **3** miðpunktur. **-a** nafla-. **-a hernio** naflahauull. **la -a ŝnuro = (-a) funiklo.**

umbr/o úmbra, rauðbrúnn litur.

Umbri/o *ldf* Úmbría. **-a** Úmbríu-.

ume/o *gra* japönsk plóma. **-ujo, -arbo** japanskt plómutré (*Prunus mume*).

umjak/o *inn* úmjak, kvenhúðkeipur.

umlaüt/o *hlj* hljóðvarp (= **metafonio**).

UN/o *inn* S.Þ. (**Unuiĝintaj Nacioj**).

unar/a *eðl efn* ein-. **-a sistemo** einkertifí.

unaŭ/o *dýr* tveggja taa letidýr (*Choloepus*).

unc/o únsa.

unci/o *dýr* snjóhlébarði (*Felis uncia*).

undekan/o *efn* úndekan.

Unesk/o *inn* UNESCO (Menningar- og vísindastofnun Sameinuðu þjóðanna).

ung/o *læk* nögl. **enkreskinta -o, enkarniĝinta -o** inngróin nögl. **-i** *áhr* klóra. **-ego** kló. **-ilaro** naglasnyrtingartæki. **-uloj** *dýr* höfdýr. **-ograti, -ovundi** *áhr* klóra. **-osto = lakrimalo. krur-o** hanaspori.

ungvent/o *lyf* smyrslí.

uni/o *lög* sameining.

uniform/o einkennisbúningur.

unik/a **1** einstæður, einstakur. **2 = ununura, solsola. -aĵo** einstæður hlutur.

Unikod/o *upp* 16-bitu stafatafla, Unicode, Samkóti.

unikorn/o einhyrningur.

Uniks/o *upp* Unix-stýrikerfi.

unison/o *tón* einraddaður söngur. **-e** einradda. **-a** einróma, einraddaður.

unit/o eining.

unitarian/o *kri* únítari.

univers/o alheimur, heimur, jörð. **-a** alheims-.

universal/a *hei lög* **1** gervallur. **2** allsherjar. **-aĵoj** *hei* almennar hugmyndir, alstæður. **-eco** algildi. **-igi** gera almennan. **-ismo** *kri* alsælutrú.

universitat/o háskóli. **-a** háskóla-. **-ano** háskólaborgari.

unkti/i *áhr* ská smyrja.

-unt/ *mfr* uppástungin ending lýsingarháttar í skildagatíð germyndar (= kiu -us).

unu **1** einn. **2 = ununura. 3** nokkur. **-a** fyrsti. **-aĵo** frumgróði. **-aeco** það að vera fyrstur; forréttindi, forgangsréttur. **-aulo** ágætasti maður. **-ataga** sem ger(ð)ist hinn fyrsta dag. **-e** fyrst, í fyrsta lagi. **ne**

- **1** ekki einn. **2** ekki neinn. **-o** eining, eind. **-aĵo** eind. **-eco** eining. **-ecigi** sameina; samræma. **-igi 1** samtengja, binda saman. **2** sameina. **-iĝi** sameinast. **-iĝo** sameining; samband. **-obla** einfaldur. **-oble** einu sinni. **-opa** einn og einn, einstakur, einn sér. **-opulo** einstaklingur. **-taga** einsdags-. **re-igi** endursameina. **tri-o** þríeining, þrenning. **-voĉe** einróma, samhljóða. **-kotiledona gra = monokotiledona. -ĉeluloj dýr** einfrumungar (= **protozooj**). **-molekula reago efn** fyrsta stigs efnahvarf. **-forma moviĝo eĉl** jöfn hreyfing.

Upaniĝad/oj trú Upanisjadritin (hindúarit).

upas/o úpas (örvæitur). **-arbo gra** úpastré (hávaxið hitabeltistré) (*Antiaris toxicaria*).

Upsal/o ldf Uppsali, Uppsala (háskólabær í Svíþjóð).

upsila, upsilon mfr ypsilon, 20. bókstafur gríska stafrófsins (Υ, υ).

upup/o dýr herfugl (*Upupa*).

ur/o dýr úruxi, villinaut (*Bos primigenius, Bos urus*).

uragan/o ved ofviðri, fellibylur. **-a** ofsalegur, æðislegur. **-i ahl** geisa, æða.

urak/o lfæ blöðrugöng.

Ural/o ldf 1 Úralfljót (í Rússlandi). **2** Úralfjöll (á mótum Evrópu og Asíu). **-a** úralskur, úral-. **-altaja mfr** úral-altaiskur.

Uran/o 1 god Úranos (forngrískur himinguð). **2 stj** Úranus (reikistjarna).

urani/o efn úran (*U*). **-ato** úransúrt salt.

Urani/o god Úranía (forngrísk gyðja sem stjörnufræðin var helguð).

uranil/o efn úranýl.

uranism/o læk kynvilla (karla).

urb/o hag borg, bær. **-a** borgar-. **-ano** borgari, borgarbúi. **-aneco** borgararéttur. **-ego** stórborg. **-estro** borgarstjóri, bæjarstjóri. **-estraro** borgarstjórn, bæjarstjórn. **-eto** smábær. **-odomo** ráðhús. **-oplanismo** borgarskipulag. **antaŭ-o sag** útborg. **ĉef-o** höfuðborg. **ĉirkaŭ-o** útborg, umhverfi borgar. **kun-aĵo** stórborgarsvæði. **sub-o** útborg, undirborg, úthverfi. **sub-aĵoj** landið umhverfis borg. **ban-o** baðstaður. **grand-o** stórborg. **ĝarden-o** einbýlishúsahverfi. **haven-o** hafnarbær. **lim-o** landamærabær.

urbaniz/i áhr gera að borg, skipuleggja (borg). **-ado** myndun (stór)borga. **-isto** borgarskipuleggjandi.

urdu/o úrdú.

ure/o lfe þvagefni. **-ato** þvagefnissýrusalt. **-ata acido** þvagefnissýra. **-emio = uremio. -ometro** þvagefnismælir.

ureaz/o efn úreasi (ensím).

ured/o gra sumargróstig (*Uredo*). **-osporo = somersporo.**

uredinal/oj gra ryðsveppir (*Uredinales*).

uremi/o læk þvageitrun.

uretan/o efn úretan.

ureter/o lfæ þvagáll, þvagpípa. **-ito læk** þvagálsbólga.

uretr/o lfæ þvagrás. **-ito læk** þvagrásarbólga.

urĝ/i áhr liggja á, vera áriðandi, vera brýnn. **-a** áliggjandi, áriðandi, brýnn. **-e** ákaflega. **-eco** bráð nauðsyn, ákefð. **-iĝi** flýta sér.

uri/o dýr langvía (*Uria aalge*).

Urija bib Úría (eiginmaður Batsebu).

-uri/o læk -þvag, í þvagi, *t.d.* **glukoz-o** sykur í þvagi, sykurþvag, þvagsykur. **fosfat-o** fosfórsaltþvag.

urin/i ahl pissa, kasta af sér vatni, miga. **-a** þvag-. **-ado** þvaglát, miga, það að pissa. **-o** þvag, piss, pissa. **-ato = ureato. -ejo** mígildi. **-ujo** þvagskál, þvagflaska. **-ologio læk** þvagfræði. **-ometro** þvagmælir. **-oskopio** þvaggrannsókn. **lit-ado** undirmiga (= **enurezo**).

urli/o læk = mumpso.

urn/o 1 krukka, ker. **2** atkvæðakassi.

uro/- læk grískt forskeyti í merkingu 'þvagfæri'. **-genera** þvagfæra- og kynfæra-, í þvag- og kynfærum. **-grafio** röntgenmyndun þvagvega. **-logio** þvagfæra(sjúkdóma)fræði. **-logo** þvagfæra(sjúkdóma)fræðingur.

urodel/oj dýr salamöndruættbálkur (*Urodeli*).

urogal/o dýr þiður (*Tetrao urogallus*).

urotropin/o efn hexamín.

urs/o dýr björn, bjarndýr (*Ursus*). **-a 1** bjarnar-. **2** klaufalegur. **-ino 1** birna. **2 stj la Granda U-ino** Stóribjörn (stjörnumerki). **la Malgranda U-ino** Litlibjörn (stjörnumerki). **-ido** húnn. **-kavo** híði, híð.

formik-o maurabjörn, mauræta. **lav-o** þvottabjörn. **mar-o** dýr sæbjörn.

Ursul/o *per* Úrsúla. **-anino** nunna af reglu heilagrar Úrsúlu.

urtik/o *gra* brenninetla (*Urtica*), netla. **-acoj** netluætt (*Urticaceae*). **-i áhl** (um netlu) brenna, brenna eins og netla. **-ado** netlubrennsla. **-eca** sem brennur eins og netla; netlukenndur.

urtikari/o *læk* ofsakláði, upphlaup.

Urugvaj/o *ldf* Úrúgvæ. **-a** úrúgvæskur. **-ano** Úrúgvæi, Úrúgvæbúi.

Urumçi/o *ldf* Urumqi (borg í vestanverðu Kína).

uruși/o *gra* **1** fernistré (*Rhus verniciflua*). **2** fernisolía.

-us *mfr* **1** ending sagna í skildagahætti: *se mi povus, mi pagus la monon*: ef ég gæti, mundi ég borga peningana. **2** = **estus**.

Uson/o *ldf* Bandaríkin. **-a** bandarískur. **-ano** Bandaríkjamaður.

ustilag/o *gra* sótsveppur (*Ustilago*). **-aloj** = **ustilaginaloj**.

ustilaginal/oj *gra* sótsveppaættbálkur.

-ut/ *mfr* uppástungin ending lýsingarháttar í skildagatíð germyndar.

Utah/o *ldf* Utah (fylki í Bandaríkjunum).

Utamar/o *per* Utamaru (japanskur meistari í myndskurði í tré).

uter/o *lfæ* leg, burðarleg, móðurleg; móðurkviður. **-a** leg-. **-a tubo** = **salpingo**. **-ito** *læk* legbólga. **-falo**, **-optozo** legsig. **ekster-a** utanlegs-. **sam-a** = **sampatrina**.

Utik/o *sag* Útíka (forn borg nálægt Karþagó).

util/a nytSAMUR, gagnlegur. **-e** nytSAMLEGA, gagnlega. **-o** **1** gagn. **2** nytSEMÐ. **-i áhl** vera til gagns.

-aĵo nytSAMUR hlutur, gagnlegur hlutur. **-eco** nytSEMÐ, gagnSEMÐ. **-igi** hagnýta, nýta, nota. **-ismo** *hei* nytSEMISHYGGJA. **mal-a** **1** skaðlegur, banvænn. **2** óhentugur, óhagstæður. **mal-o** **1** mein, skaði, tjón. **2** skaðSEMÐ. **3** óhagstæði, tap, tjón. **mal-i al áhl** skaða, meina. **ne-a** gagnslaus, ónýtur. **ne-igeblo** ónothæfur. **sen-a** **1** ónýtur. **2** gagnslaus. **sen-eco** gagnsleysi.

utopi/o **1** loftkastali, draumaland, draumsýn, heilaspuni. **2** **U-o** Útópía. **-a** staðlaus, ímyndaður. **-isto** heilaspunamaður.

utrik/o *lfæ* leglingur. **prostata -o** hvekkleglingur.

utrikulari/o *gra* blöðrujurt (íslensk vatnajurt) (*Utricularia minor*).

uv/o *nýy* vínber.

uve/o *lfæ* litu-, æðu- og fellingabaugur. **-ito** litu-, æðu- og fellingabaugsbólga.

uvertur/o *tón* forleikur, inngöngulag.

uvul/o *lfæ* úfur. **-a hlj** úf-. **-a ro** skroll-err.

uz/i *áhr* nota, brúka, nytja, notfæra. **-o** notkun, brúk. **-ado** notkun; siðvenja. **-aĵo** áhald; tilfæring; útbúnaður; vopn (einnig **-ataĵo**). **-ateco** tíska; útbreiðsla. **-eblo** nýtílegur, sem nota má, notandi. **-indikoj**, **-instrukcioj** notkunarreglur. **ek-i** *áhr* byrja að nota. **el-i** *áhr* nota upp, slíta. **el-igĵi** slítast, slitna, verða slitinn. **for-i** *áhr* eyða. **malbon-i** *áhr*, **mis-i** *áhr* misnota, misbrúka. **ne-eblo** ónothæfur. **re-i** *áhr* endurnota. **tro-i** *áhr* ofnota. **frukt-i** *áhr* hafa gagn af (e-u). **frukt-o** *hei* afnotaréttur.

uzanc/o *ver* siðvenja, vani, hefð.

uzbek/o *per* Úsbeki. **U-io**, **U-ujo**, **U-lando**, **U-istano** Úsbekistan.

uzin/o verksmiðja. **-i** *áhr* búa til með vélum.

uzukap/i *áhr* lög eignast vegna hefðar. **-o** hefðareign.

uzur/o lög okur. **-i áhl** okra, stunda okur. **-a** okur-. **-isto** okrari, okurkarl.

uzurp/i *áhr* sölsa undir sig, taka með ofbeldi. **-o**, **-ado** valdarán.

uzurpator/o valdaræningi.

Ŭ, ŭ *mfr* 26. bókstafur esperanto-stafrófsins.

ŭ/o *mfr* u með skál (heiti bókstafsins ŭ).

ŭat/o = **vatto**.

ŭest/o *ldf* vestur (= **vesto**).

- V**, **v** *mfr* 27. bókstafur esperanto-stafrófsins.
V 1 (í rómverskum tölum) **V** = 5. **2** (tákn) = **vanado**. **3** V-laga.
v (skammstöfun) **1** = **verso**. **2** = **vidu**. **3** = **volto**.
v/o mfr vaff (heiti bókstafsins **v**). **duobla -o**, **ĝermana -o** tvöfalt vaff (**W**, **w**).
W 1 (tákn) = **volframo**. **2** (tákn) = **uesto**.
w (skammstöfun) = **vatto**.
vaĉ/o *sig* vakt; vörður. **-i** *áhl* standa á verði, halda vörð.
vad/i *áhl* vaða. **-ado** vöðull; vaðall. **-ejo** vað. **tra-i** *áhr* vaða yfir. **tra-ejo** = **vadejo**.
vaf/o *mat* vaffla. **-eto** ískex. **-ofero** vöflujárn.
vag/i *áhl* reika um, ráfa, flakka um. **-a** *læk* reiki-, gangandi, umfarandi. **-adi** *áhl* flakka. **-ado** flakk.
-anto *bib sag* **1** hirðingi. **2** vegfarandi. **-isto** flækjngur, flakkari. **-omanio** *læk* flakkhneigð, flakkæði. **ek-i** *áhl* fara að reika um. **el-i** fara landflótta. **el-igi** láta fara landflótta. **for-i** *áhl* víkja af leið. **tra-i** *áhr* reika um, ferðast um. **erar-i** *áhl* villast. **erar-igi** afvegaleiða. **gap-i** *áhl* hangsa, drolla, slóra.
vag/o *lfæ* flakktaug, skreyjtaug. **-otomio** flakktaugarskurður, skreyjtaugarskurður.
vagabond/o umrenningur, förumaður. **-eco** flakk, flækingslíf.
vagin/o *lfæ* leggöng. **-a** legganga-. **-ito** *læk* leggangaþroti. **-ismo**, **-algio** leggangaþrampi.
vaginal/o *lfæ* slíður.
Vagner/o *per* Wagner (þýskt tónskáld). **-a** Wagners-.
vagon/o jarnbrautarvagn. **-aro** **1** jarnbrautarlest. **2** vagnaröð. **-eto** kerra. **trans-igi** skipta um lest.
brut-o nautgripavagn. **ĉeval-o** hrossaflutningavagn. **dorm-o** = **litvagono**. **karb-o** kolavagn (við jarnbrautarlest).
lit-o svefnvagn. **manĝo-o** veitingavagn. **motor-o** vélknúinn vagn. **pakaj-o** farangursvagn. **plat-o** flutningsvagn.
poŝt-o póstvagn. **restoraci-o** = **manĝovagono**. **salon-o** setuvagn. **ŝnur-o** strengbrautarvagn. **var-o** vöruvagn.
vaiŝj/o *inn* vaishya (þriðja stéttin í Indlandi).
Vajoming/o *ldf* Wyoming (fylki í Bandaríkjunum).
vajr/o *inn* loðfatnaður (í skjaldarmerki).
vak/i *áhl* vera auður, vera laus, vera tómur. **-a** **1** auður, laus, tómur. **2** hugsunarlaus. **-anteco**, **-eco** **1** auðn. **2** tómléiki, sljóleiki. **-igi** rýma, leysa, losna við. **-ado** starfshlé, iðjuleysi.
vakari/o *gra* sápujurt (*Vaccaria parviflora*).
vakcin/o *læk* bóluefni. **bovina -o**, **Ĝennera -o** kúabóluefni. **-a** bólu-. **-i** *áhr* bólusetja. **-ado** bólusetning.
-ilo bólusetningarverkfæri. **re-i** *áhr* bólusetja á ný. **sero-ado** bólusetning með sermi. **-atesto** bólusetningarvottorð.
vakcini/o *gra* bjöllulyng (*Vaccinium*); rauðberjalýng, týtuberjalýng (*Vaccinium vitis idaea*). **-acoj** bláberjaætt (*Vacciniaceæ*). **-a** **bero** týtuber.
vaker/o kúasmali, nautahirðir, kúreki (í Norður-Ameríku).
vaks/o vax. **-a** vax-; vaxkenndur. **-i** *áhr* vaxa, bera vax á; bóna. **-imaŝino** bónvél. **modlo-o** mótunavax.
orel-o eyrnamergur. **sigel-o** lakk.
vaku/o *hei eðl tæk* lofttæmi, tóm, tómarúm. **-a** tóm-. **-metro** lofttæmismælir, tómmælir. **alt-o** ofurlofttæmi.
vakuol/o *lfæ* frymisbóla.
val/o **1** *ldf* dalur. **2** *hús* þakmótarenni. **-eto** kvos, dalverpi. **-fundo** dalskorningur. **-voje** um dal. **al-e**, **-en** niður á við.
valabi/o *dýr* (smá) kengúra.
valah/o *per* Valakíubúi. **V-ujo** Valakía (í Rúmeníu).
Vald/o *kri* Valdo (kristinn villutrúarmaður frá 12. öld). **-ano** Valensískur maður.
Valdemar/o *per* Valdimar.
Valenc/o *ldf* Valence (borg í Frakklandi).
Valenci/o *ldf* Valencia, Valencia (heiti borgar á Spáni og borgar í Venesúela).
Valencien/o *ldf* Valenciennes (borg í Frakklandi). **-a** frá Valenciennes.
valent/o *efn* gildi. **unu-a** eingildur. **du-a** tvígildur. **tri-a** þrígildur, *o.s.frv*.
Valenten/o *per* Valentín, Valentínus.
Valentinian/o *per* Valentíníanus.
valerian/o *gra* velantsurt, garðabrúða (*Valeriana*). **-acoj** garðabrúðuætt (*Valerianaceæ*). **-a** **radiko** valeriana.
valerianel/o *gra* vorsalat (*Valerianella*).

- valet/o** = **ĉambristo**.
Valez/o *ldf* Wallis, Valais (hérað í Sviss).
Valezi/o *ldf* Valois (hérað norðan Parísar). -**anoj** Valois-ætt (konungsætt í Frakklandi frá 1328 til 1589).
valg/a *lfæ* kið-. -**a piedo** kiðfótur. -**a genuo** kiðhné. -**a kokso** sperrimjöðm.
Valhal/o *god* Valhöll.
valid/a gildur, gjaldgengur. -**i áhl** gilda. -**eco** gildi; gildistími. -**igi** staðfesta. -**iĝi** verða gildur, taka gildi. **eks-iĝi** fara úr gildi, ljúka, renna út. **ne-igi**, **sen-igi** ónýta, ógilda.
Valis/o *ldf* -**o kaj Futuno** Wallis- og Fútunaeyjar (franskt yfirráðasvæði í Suður-Kyrrahafi).
valiz/o handtaska, ferðataska. -**eto** skjalataska.
Valkiri/o *god* Valkyrja.
valon/o *per* Vallóni. **V-io**, **V-ujo** Vallónía (frönskumælandi hluti Belgíu).
valor/i *áhr* **1** vera verður (e-s). **2** þýða. **3** gilda. -**o hei stæ eðl** verð, gildi; virði. -**a** dýrmætur, verðmætur, verðmikill. -**aĵo** dýrmæti, dýrindi, kjörgripur. -**igi** hagnýta. **laŭ-a** verð-. **malpli-eco** *sál* minnimáttur. **multe-a** ómetanlegur. **malpli-iĝo** **1** verðrýmun, fyrning, afskrift. **2** gengissig. **pli-o** verðgildishækkun. **plus-o** *efn* gildisauki. **re-igi** hækka gildi (e-s). **sam-a** á sama verði; jafnverður. **sen-a** einskisverður. **sen-aĵo** rusl, einskisvert dót. **sen-igi** ónýta, ógilda. **sen-ulo** smámenni. **alt-a** mikilsverður. **grand-a** mikilsverður. **interŝanĝ-o** *efn* vöruskiptaverð. **kresto-o** *eðl* verðtoppur (= **pintovalor**). **lim-o** verðtakmark. **merkato-o** markaðsverðgildi. **mez-o** *eðl* meðalgildi. **ekspektata mez-o** meðaltal. **pen-i** *áhl* vera ómaksins verður. **uz-o** notagildi.
Valpurga *per* Valborg. - **nokto** Valborgarnótt.
vals/o vals. -**i áhl** dansa vals.
Valter/o *per* Walter.
valut/o **1** gengi. **2** gjaldeyrir. **de-i** *áhr* lækka gengi á (e-u).
valv/o **1** *tæk* loftsnerrill, ventill. **2** *dýr* skel (ein sér). **3** *gra* belghelmingur. **4** *lfæ* loka. -**o ileoĉeka** ristilsloka. **5** *eðl* *rtæ* lampi (í útvarpstæki) = **rektifikilo**. -**a** *læk* loku-. -**eto** *lfæ* blaðka, loka.
vampir/o **1** *dýr* blóðsuga, vampíra. **2** okrari. -**ino** **1** kvenblóðsuga. **2** glæfrakvendi. -**ismo** **1** hjátrúarhugmyndir um blóðsugar. **2** féflettingar, fjárkúgun.
van/a **1** árangurslaus, þýðingarlaus. **2** hégómlegur. -**e** árangurslaust. -**aĵo** þvaður; loftkastali. -**eco** árangursleysi, þýðingarleysi. -**igi** koma í veg fyrir, hindra, ónýta; eyðileggja.
vanad/o, **vabadi/o** *efn* vanadíum, vanadín (*V*).
Van-Dejk/o *per* Van Dijk (belgískur málari). -**a** kenndur við Van Dijk.
vand/o **1** = **septo**. **2** = **parieto**.
vandal/o **1** Vandali. **2** siðleysingi, ribbaldi, eyðileggingarseggur. -**eco**, -**ismo** ribbaldskapur, fjandsamleg skemmd (eða eyðilegging) listaverka.
vanel/o *dýr* vepja (*Vanellus vanellus*).
vanes/o *dýr* páfiðrildi (*Vanessa io*); netlufiðrildi (*V. urticae*).
vang/o **1** kinn, vang. **2** *tæk* kjaftur (á verkfæri). -**a** kinn-, vanga-. -**ego** kjammi, kjaftur. -**osto** *lfæ* kinnbein, kjammabein. **sur-o** kinnhestur (= **vangofrapo**). **puf-a** bústinn í kinnum. **sid-o** rasskinn.
vanil/o *gra mat* vanilla (*Vanilla planifolia*). -**a** vanillu-. -**i** *áhr* bæta vanillu við. -**ino** *efn* vanillín.
Vankuver/o *ldf* **1** Vancouveryja (við vesturströnd Kanada). **2** Vancouver (hafnarborg í Kanada).
vant/a **1** ónýtur, fánýtur, hégóma-, hégómlegur. **2** montinn. -**e** hégómlega, á fánýtan hátt. -**aĵo** hégómi, fánýti. -**eco** hégómaskapur, hégómleiki. -**igi** gera ónýtan, gera fánýtan. -**iĝi** verða fánýtur; hégómast.
vant/o vantur.
Vanuatu/o *ldf* Vanúatú.
vapor/o *eðl* *læk sig* **1** gufa, eimur. **2** reykur, gufa. **3** -**oj** móðursýki. -**a** gufukennður; gufu-, gufufullur. -**i** *áhl* gufa, rjúka. -**aĵo** gufa. -**eto** mistur, úði. -**igi** eima, láta gufa upp, breyta í gufu. -**igilo** uppgufunartæki; úðabrusi. -**iĝi** gufa upp. **iĝo** uppgufun. -**iĝema** óstöðugur, rokgjarn. -**izi** hleypa gufu á. -**forta** gufu-, gufuknúinn. -**metro** gufuþrýstingsmælir. -**premo** gufuþrýstingur. **el-iĝi**, **for-iĝi** gufa upp. **el-ilo** *sig* reyksháfur (á skipi).
var/o vara, verslunarvara. -**ejo** vörugemysla. **hard-o** *rtæ* vélbúnaður. **nutro-oj** matvörur. **soft-o** *rtæ* hugbúnaður. **ŝut-oj** umbúðalausar vörur.
var/o *rtæ* (mælieining). -**a** *lfæ* útbeygður. -**a kokso** mjaðmarsig. -**a genuo** njórahné, útbeygt hné. -**a**

piedo klumbufótur.

Var/o inn 1 Vará (í Frakklandi). **2** Var (hérað í Frakklandi).

varan/o *dýr* varaneðla (*Varanus*). **-edo** *j* varaneðluætt (*Varanidae*).

varang/o *sig* botnbiti (í skipi).

varap/o *íþr* **1** fjallgöngur. **2** klettaveggur.

varb/i *áhr* afla (manna), smala (liði), fá í félag. **-ado** smölun, liðssöfnun.

vareng/o *per* Væringi.

varf/o *sig* vöruskipabryggja.

vari/i *áhl* breytast, vera breytilegur. **-o** *stæ* *dýr* *hlj* *tæk* **1** breyting, breytingar. **2** *gra* afbrigði. **-a** breytilegur. **-ado** *veð* breyting. **-aĵo** **1** breyting, breytingar. **2** afbrigði. **-ero** *eðl* breytingarmagn. **-igi** breyta (e-u), víkja (e-u) við. **-igebla** breytilegur, breytanlegur. **ne-a** óbreytilegur. **-kolora** litbreytilegur. **-ometro** *rtæ* *útv* *veð* **1** breytingamælir. **2** loftvog. **kultur-o** = **kultivaro**. **-a stelo**, **-ema stelo**, **-ostelo** breytistjarna.

variabl/o = **variato** **2**.

variaci/o *tón* tilbrigði (í lagi).

varianc/o *töl* frávik. **-a devio** staðalfrávik.

variant/o *hús* **1** *bók* annar lesháttur, orðamunur, afbrigði (texta). **2** *stæ* breyta, breytistærð. **3** leikjaval (í skák).

varicel/o *læk* hlaupabóla.

variete/o skemmtiatriði (ft.), kabarett. **-a** skemmti-, fjölleika-. **-a teatro** fjölleikahús.

varik/o *læk* æðastífla, æðahnútur. **-a** æðahnúta-. **-eto** lítill æðahnútur.

variol/o *læk* bóla, bóluveiki, bólusótt. **-ulo** bólusjúklingur. **-marko** bóluvör.

varlet/o **1** *sag* knapi, riddarasveinn. **2** *tæk* skráfestykki (= **tenpeco**).

varm/a **1** heitur, hlýr. **2** *fag* einlægur, eindreginn, innilegur. **3** fjörugur. **-o** *eðl* **1** hiti, hlýja, ylur, varmi. **2** ákafi; einlægni. **-eco** hlýindi. **-eca** varma-. **-ega** **1** heitur, brennandi heitur; brennheitur, sjóðandi heitur. **2** ákaflýndur, ástríðufullur. **-ego** **1** mikill hiti. **2** ástríða. **-ejo** vermireitur; gróðurhús. **-eta** volgur. **-igi** **1** hita, hlýja. **2** æsa. **-egigi** gera eldrauðan. **-igilo** hitunartæki. **lit-igilio** hitapoki. **-iĝi** **1** hitna. **2** brenna. **-umi** *áhl* fá afrifu, verða sár vegna fatanúningar. **-eltena** hitapolinn. **-okonduka** sem leiðir hita. **-oondo** *veð* hitabylgja. **ek-iĝo** *læk* hitakóf, hitakast. **mal-a** **1** kaldur. **2** kuldalegur. **mal-o** **1** kuldi. **2** áhugaleysi. **3** frost. **mal-eco** **1** áhugaleysi. **2** kuldi. **mal-ega** ískaldur. **mal-ego** harður kuldi. **mal-eta** svalur. **mal-etigi** kæla. **mal-igi** kæla. **mal-igilo** kæliker; kæliur. **mal-igujo** kæliškápur. **mal-iĝi** kólna. **mal-umi** *áhl* ofkælast, kvefast, vera kvefaður. **mal-umo** *læk* kvef. **ne-a** óhitaður, kaldur. **pri-a** hita-. **re-igi** hita aftur. **super-igi**, **tro-igi** yfirhita, ofhita. **brul-o** *efn* brennsluvarmi. **fand-o** *eðl* bræðsluvarmi.

varp/o *klæ* uppistaða (í vef) (= **teksbazo**). **-i** *áhr* draga (vefjarþræði) gegnum höföldin. **-ero** uppistöðuþráður. **-ocilindro** = **rultrabo**. **-ringo** hafald.

Varsovi/o *ldf* Varsjá (höfuðborg Póllands).

vart/i *áhr* gæta (barna), hirða um (e-n), líta eftir (e-m). **-o**, **-ado** gæsla, eftirlit. **-ejo** dagheimili. **-isto** gæslumaður. **-istino** fóstura. **kun-ito** samfóstura.

Varun/o *trú* Varuna, aðalgoð í Vedaritningum.

vasabi/o *inn* japönsk piparrót (*Wasabia japonica*).

vasal/o *sag* lénsmaður. **-eco** lénsmennska.

vask/o brunnskál.

vask/o *per* Baski. **-a** Baska-. **V-io**, **V-ujo** Baskaland, Baskahérað (á Spáni og í Frakklandi).

vaskul/o *lfæ* æð (= **angio**). **-a** æða-. **-aro** æðar líkamans. **-arito** *læk* æðabólga. **-arizi**, **-izi** *áhr* mynda æðar. **kardio-** **-a** í blóðrásarfærum.

vast/a **1** víður, víðáttumikill. **2** *hlj* (um sérhljóð) fjarlæg, opið. **3** víðtækur. **-aĵo** stórt svið, víðáttumikið svæði. **-eco** víðátta; ofboðsleiki; víðtæki. **-igi** **1** víkka, stækka, breiða, dreifa. **2** (*fornl.*) útbreiða. **-iĝi** breiðast, dreifast. **dis-igi** **1** beygja. **2** senda frá sér. **3** útbreiða. **dis-igo**, **dis-igado** útbreiðsla, dreifing. **dis-iĝi** útbreiðast; verða dreifður. **mal-a** **1** þröngur, mjór. **2** náinn, nátengdur. **3** *hlj* (um sérhljóð) nálægt. **mal-eco** mjódd; smæð; þrengsli. **mal-igi** **1** takmarka. **2** þrengja. **pli-igi** stækka, víkka.

Vašington/o **1** *per* Washington. **2** *ldf* Washington (höfuðborg Bandaríkjanna). **-io** Washington (fylki í Bandaríkjunum).

Vašti *bib* Vastí (drottning Ahasverusar).

- vat/o** = **vatto**.
vat/o vatt (spunnir þræðir). -**i** *áhr* fóðra vatti, vattfóðra.
Vaterl/o *sag* Waterloo. **renkonti sian -n** vera algerlega sigraður.
Vatikan/o **1** *sag* Vatikanfjall. **2** *trú* páfahöll. **3** *fél* Vatíkanið, Páfagarður. -**a** Vatíkan-, vatíkanskur. -**a** **Regno** Páfaríki, Páfagarður.
vatt/o *eðl* vatt (afleining). **sen-a** = **neaga**. -**horo** vattstund. -**metro** vattmælir. -**sekundo** vattsekúnda.
kilo-o kílóvatt. **kilo-horo** kílóvattstund.
Vaúd/o *ldf* Vaud (fylki í Sviss).
vaz/o **1** ílát, vasi, bikar, ker. **2** *læk* (*skammst.*) = **vaskulo**, t.d. -**odilato** æðarvíkkun. -**okonstriktó** æðaprenging. -**omotora** æðaherpings-. -**aj -etoj** æðaaðar. -**aro** leirvörur. -**lavisto** uppþvottamaður. **nokto-o** næturgagn, koppur. **trink-eto** drykkjarker.
vazelin/o *lyf* vasilín.
vazistas/o gluggi yfir dyrum.
vazopresin/o *lfé* vasópressín, adúretín.
ve! *mfr* **1** æ, ó. **2** vei. -**o** kveinstafir. -**i** *áhl*, -**adi** *áhl* kveina, stynja. -**spiri** *áhl* stynja. **hejm-o** heimfýsi, heimþrá.
veber/o *eðl* veber, weber (mælieining fyrir segulflæði).
Ved/oj *trú* Vedaritningar, Vedabækur. -**a** Veda-, Vedaritninga-, sem lýtur að Vedabókunum.
vedant/o *inn* vedalok (fornt indverskt heimspekiefni).
veft/o *klæ* ívaf. -**ero** ívafþráður.
Veg/o *stj* Vega (stjarnan α í Hörpunni).
veget/i *áhl* **1** *gra* gróa, vaxa, lifa. **2** hjara, tóra, skrimta. -**a** **1** gróandi, vaxandi. **2** hjarandi, tórandi. -**ado** gróður. -**aĵo** *gra* *læk* **1** jurt, planta (= **vegetalo**). **2** gróður, ofvöxtur. **adenoidaj -aĵoj** kokeitlingssauki, kykilsauki.
vegetal/o jurt, planta. -**a** jurta-. -**a** **regno** jurtaríki, flóra. -**aro** gróðurríki (lands eða svæðis). -**ismo** náttúrulekningastefna.
vegetalin/o jurtasmjör.
vegetar/a jurtafæðu-. -**ano** jurtaæta. -**ismo** jurtaneysla.
vegetativ/a *gra* kynlaus.
vehíkl/o **1** *efn* burðarefni. **2** *læk* smitberi. **3** *trú* miðill, miðlari. -**a** hjálpar-, miðla-. -**i** *áhr* bera, flytja.
vejn/o **1** *lfæ* jar æð. **2** *lfæ* bláæð. **3** *jar* rák. -**a** **1** æðóttur. **2** bláæða-. **3** rákóttur. -**i** *áhr* merkja með rákum. -**aro** bláæðakerfi. -**eto** **1** fín bláæð. **2** smárák. -**ito** = **flebito**. **intra-a** *læk* inn í æð.
vek/i *áhr* **1** vekja. **2** hvetja. -**o** **1** vakning. **2** hvatning. -**iĝi** **1** vakna. **2** hefjast. -**iĝo** vakning, það að vakna. -**iteco** vaka. -**isto** vekjari. -**horloĝo** vekjaraklukka.
vekt/o **1** vogarstöng. **2** ok, burðarok. **3** *rtæ* rafsegulklofi. **timon-o** æki.
vektor/o *eðl* *stæ* vektor, vigur. -**a** vektor-, vigur-.
vel/o **1** *sig* segl. **2** mylluvængur. **3** *lfæ* tjald, t.d. **palata -o** gómtjald. -**a** segl-. -**i**, -**adi** *áhl* sigla. -**aro** öll segl (í skipi). *kun plena -aro*: fullum seglum. -**preta** seglbúinn. -**veturi** *áhl* sigla. **antaŭ-o** framsegl. **ĉiel-o** toppsegl. **latina -o** þríhyrnt segl. **laŭlarĝa -o** rásegl. **sprit-o** spritsegl. **staj-o** stagfokka, stagssegl. **top-o** toppsegl. **reĝ-o** efra framsegl. **ek-i** *áhl* sigla af stað, fara að sigla. -**stango** rá.
velar/o *hlj* bakmælt hljóð.
veld/i *áhr* *tæk* sjóða saman (járn), logsjóða, rafsjóða. -**ado** suða, logsuða. **elektra -ado** rafsuða. -**maŝino** suðutæki, logsuðutæki. -**odrato** logsuðustöng.
velen/o **1** bókfell. **2** bókfellspappír.
Wellington/o *ldf* Wellington (höfuðborg Nýja-Sjálands).
velk/i *áhl* *gra* *læk* **1** visna, fölna. **2** missa lífsfjör, blikna. **3** upplitast, óskýrast. -**a** linur; visinn, visnaður. -**o**, -**ado** visnun, fölnun. -**ema** sem upplitast; sem fölnar. -**iĝi** **1** láta visna. **2** spilla; ónýta. -**inteco** það að vera visnaður. -**ozo** *gra* fölnun, visnun. **for-i** *áhl* sölna, fälla; skrælna. **ne-ema** sem aldrei fölnar; ævarandi.
velociped/o reiðhjól.
vels/o *inn* frönskumælandi Svisslendingur.
velur/o **1** *klæ* flauel, pell. **2** mjúk húð. -**a** **1** flauels-, úr flaueli. **2** silkimjúkur, dúnmjúkur.
ven/i *áhl* **1** koma. -**i** *al la decido*: taka ákvörðun. **2** ganga inn. **3** *bib* hafa kynmök við. -**o** koma.

-onta næstkomandi. **-ebla** sem koma má til (**al**). **-igi 1** sækja; koma með (e-ð). **2** valda. **al-i áhl** koma, koma til (e-s), komast. **al-o** koma, aðkoma. **antaŭ-i áhl** ganga fyrir, ganga á undan, koma á undan; njóta fyrirfram, segja fyrirfram. **antaŭ-into** undanfarandi, fyrirrennari. **de-i áhl 1** hafa upptök sín í (**de**), eiga rót sína að rekja (til = **de**). **2** koma af, stafa af, vera kominn (af = **de**). **de-o** uppruni; upphaf. **de-igi efn 1** rekja frá. **2** leiða (e-ð) af. **3** láta koma af. **el-i áhl 1** koma úr. **2** orsakast af. **en-i áhl 1** koma inn. **2** ganga inn. **en-igi lfe** færa inn, stinga inn, flytja inn. **en-igo** innfærsla. **inter-i áhl 1** koma á milli, skipta sér af, ganga á milli. **2** verða á milli. **inter-o 1** málamiðlun, meðalganga. **2** innskot; viðbót. **kun-i áhl** safnast saman, koma saman. **kun-o** samkoma, fundur. **kun-ejo** fundarhús, samkomuhús, samkomustaður. **kun-igi** safna saman, kalla saman. **laŭde-e** að erfðum. **ne-o** brottvera, fjarvist. **nere-igebla** órífanlegur, ógræðandi, óbætanlegur. **post-i áhr** koma á eftir. **post-into** eftirmaður. **re-i áhl 1** koma aftur. **2** koma upp aftur, endurtaka sig. **re-o** afturkoma. **re-igi 1** koma aftur með. **2** snúa aftur; endursenda. **re-poŝte** með næsta pósti. **senre-e** óafturkallanlega, um aldur og ævi. **altede-a** aðalborinn. **amkun-o** ástarfundur. **bon-a** velkominn. **bon-o** fagnaðarviðtökur. **bon-igi** fagna, bjóða velkominn. **datre-o** afmæli. **miksde-a** kynblandaður, af blönduðum uppruna kominn. **tekun-o** teboð. **vesperkun-o** kvöldfundur.

venad/o *dýr* suðuramerískur hjörtur (*Ozotoceros bezoarticus*).

vend/i áhr selja. **-o** sala. **-a** sölu-. **-ado** sala, sölustarfsemi. **-anto** seljandi. **-ejo** búð, sölustaður, markaður. **-iĝi** seljast. **-isto** sölumaður, afgreiðslumaður. **ĉio-ejo** vöruhús, stórverslun. **dis-i áhr**, **el-i áhr** selja upp. **el-ita** uppseldur. **for-i áhr** setja í sölu; setja á útsölu. **ne-ebla** óseljanlegur. **re-i áhr** selja aftur. **re-isto** sölumaður notaðra vara.

Vende/o *ldf* Vendée (hérað í Frakklandi). **-ano 1** maður frá Vendée. **2** maður af þjóðflokki Vinda.

Vendemiario, Vendemier/o *sag* vínuppskerumánuður (1. mánuður í almanaki frönsku byltingarinnar, 22. september – 21. október).

vendett/o blóðhefnd (á Korsíku).

vendred/o föstudagur, frjádagur. Sankta V-o föstudagurinn langi.

Veneci/o *ldf* Feneyjar (borg á Ítalíu). **-a** í Feneyjum, frá Feneyjum. **-lando** Feneyjahérað.

veneno eitur. **-a 1** eitradur. **2** vondur. **-i áhr 1** eitra. **2** spilla. **-ado 1** eitrun. **2** spilling. **-iĝo** það að vera eitradur. **-imuna** ónæmur fyrir eitri. **kontraŭ-o** móteitur, eiturdrep. **mem-o**, **sin-ado** sjálfseitrun.

Vener/o 1 *goð* Venus (rómværsk gyðja). **2** Venusarmynd.

venere/a *læk* kyn-, samræðis-. **-a malsano** kynsjúkdómur, samræðissjúkdómur. **-ologio** kynsjúkdómafræði.

Venezuelo/o *ldf* Venesúela. **-a** venesúelskur. **-ano** Venesúeli.

venĝ/i áhr 1 hefna (e-s) (**por** = fyrir e-ð). **2** taka hefnd; hefna; hefna sín. **-o** hefnd. **-a** hefndar-. **-ado** hefnd. **-anto** hefndandi. **-ema** hefnigjarn. **-emo** hefnigirmi.

venial/a *kap* fyrirgefánlegur, afsakanlegur. **-a peko** smásynd.

venk/i áhr 1 sigra. **2** vinna sigur á (e-m), vinna. **3** sigrast á; ná valdi á (e-u), skilja til hlítar. **-o** sigur, vinningur. **-a** sigur-; sigursæll. **-anto** sigurvegari. **-igi** láta sigra, gera sigursælan. **-iĝi** vera sigraður. **-into** sigurvegari. **-ito** sigraður maður. **dis-i áhr** reka á flóttu, tvístra. **mal-o** ósigur, ófarir. **ne-ebla** ósigrandi, óvinnandi.

vent/o *veð* vindur. **-a 1** vind-, vindmikill, hvass-. **2** vindblásinn. **3 -aj vortoj:** orðavindur. **4** árangurslaus, ónýtur. **-i áhl** (um vind) blása. **-aĵo** vindur, hégómi. **-ego** hvassviðri, mikill vindur, rok, stormur. **-ega** stormasamur, veðrasamur, roksamur. **-eto** gola, kaldi. **-umi áhr 1** viðra. **2** sáldra. **3** loftræsa. **-umilo** blævængur, blaka. **-umilforma** blævængslaga. **-umkorbo** vinsunarkarfa. **-ummaŝino** (korn)vinsivél. **-puŝo** kastvindur. **-oturno** áttaskipti. **al-e** á kulborða (**de** = við e-ð). **sen-o** logn. **sub-e** hlémegin. **gren-umaĵo** hismi. **suna -o** *stj* sólvindur.

ventol/i áhr loftræsta, loftræsa. **-ado** loftræsting, loftræsing. **-ejo** loftloki, loftræstir. **-ilo** loftræstir, vindsnælda.

Ventoz/o *sag* vindmánuður (6. mánuður í almanaki frönsku byltingarinnar, 19. febrúar – 20. mars).

ventr/o 1 *lfæ* kviður, kviðarhol, búkur. **2** magi. **3** móðurlíf. **4** *tæk* bumba (á flösku), belgur. **-a 1** kvið-, maga-. **-aĉo**, **-ego** vömb, ístrumagi. **dis-iĝo**, **el-iĝo** *læk* magálshauull. **sub-o** *lfæ* nári. **dik-a** offeitur.

ventrikl/o *lfæ 1* hol, hólf. **2** slegill. **laringaj -oj** barkakýlisskútar.

Venus/o 1 *goð* Venus (gyðja). **2** *stj* Venus (reikistjarna).

vepr/o *gra* lágur runni, lágur runnur, kjarr. **-a** kjarri þakinn. **-ejo** heiði, óbyggðir. **sen-igi** fjarlægja kjarr, ryðja kjarr úr (e-u).

ver/o sannleikur, eitthvað satt. **-a 1** sannur. **2** ósvikinn; raunverulegur. **-e 1** sannlega. **2** sannarlega, í raun og veru. **3** auðvitað, að vísu. **-aĵo** sannindi, það sem satt er, sannreynd. **-eco** sannleikur; sannsögli. **-ema** sannorður, áreiðanlegur; sannlegur. **-igi** staðfesta. **-iĝi** rætast. **-ismo** *bók* náttúrlegt ástand. **-ama** sem elskar sannleikinn. **-dire** satt að segja. **-dira** sannsögull. **-signo** auðkenni. **kontraŭ-aĵo** látalæti, ósannindi. **-ŝajne** líklega. **mal-a** ósannur; falskur. **mal-o, mal-aĵo** ósannindi, lygi. **vivo-a** raunsýnn, lifandi, fjörugur.

Verakruc/o *ldf* Veracruz (hafnarborg í Mexíkó).

verand/o verönd, sólbyrgi, svalir.

veratr/o *gra* hnerrarót (garðblóm) (*Veratrum*). **blanka -o** hvít hnerrarót (*V. album*). **nigra -o** svört hnerrarót (*V. nigrum*).

verb/o *mfr* sögn, sagnorð. **-a** sagnar-. **-igi** breyta í sögn.

verbask/o *gra* kóngaljós (*Verbascum longifolium*), blámannsljós (*V. phoenicium*).

verben/o *gra* járnurt (*Verbena*). **-acoj** járnurtaætt (*Verbenaceae*).

verd/a 1 grænn. **2** óþroskaður. **3** óvanur, óreyndur. **-o 1** grænt, grænn litur. **2** grænka. **-i áhl** vera grænn. **-aĵo 1** grænka; grænn hlutur. **2** grænmeti. **-eco** grænka. **-ejo** græna, grassvörður. **-eta** grænlegur. **-igi** grænka, gera grænan. **-iĝi** grænka, verða grænn. **botel-a** flöskugrænn. **ĉiam-a** sígrænn. **Kabo V-a** *ldf* Grænhöfði. **V-akaba Insularo** *ldf* Grænhöfðaejjar.

verdigr/o *efn* eirryð, eirgræna. **-a** eirgrænn, þakinn eirgrænu.

verdikt/o *lög* dómur, úrskurður. **-i áhl** kveða upp dóm, segja upp dóm.

Verdun/o *ldf* Verdun (borg í Frakklandi).

verg/o 1 *gra* tág. **ora -o = solidago. 2** vöndur. **3** stöng, teinn. **-i áhr** hýða, flengja. **-ado** flenging, hýðing. **-aĵo 1** sófl. **2** hrís. **3** hrísvöndur. **diven-o** spáteinn (= **rabdo**). **kurtena -o** gluggatjaldastöng. **mezur-o** mælistika. **pug-i áhr** rassskella.

Vergili/o *per* Virgílius, Virgill.

veris/o *gra* sífjarlykill (*Primula veris*).

verk/i áhr semja, skrifa, rita. **-o 1** rit, bók; verk. **2** það sem e-r hefur gert, það sem e-m er að kenna. **-ado** samning. **-aro** ritverk. **-eto** smáverk. **-isto** rithöfundur. **ĉef-o** aðalverk. **re-i áhr** endurrita. **majstro-o** meistaraverk.

Verlen/o *per* Verlaine (franskt skáld).

verm/o *dýr 1* ormur. **2** maður. **-oj 1** *dýr* ormar (*Vermes*). **2** *læk* ormar (í meltingargöngum manna eða dýra. **-a** orma-. **-aro** maðkar. **-oborita, -otrúa** maðkaður, ormétinn, maðksmoginn, maðkétinn. **-oforma** ormlaga. **-opikita** mólétinn. **faden-oj** þráðormar (*Nemathelminthes*). **plat-oj** flatormar (*Platyhelminthes*). **ter-o** ánamaður.

vermiĉel/oj *mat* hveitiþræðir, núðlur.

vermifug/o 1 *læk* ormalyf. **2** *gra* leiðabúski.

vermiljon/o sinnóberrauður litur, fagurrauður litur.

vermis/o *lfæ* ormur.

Vermont/o *ldf* Vermont (fylki í Bandaríkjunum).

vermut/o 1 marurtarvín, vermút. **2** biturleiki.

vernaci/o *gra* skipan laufa í brumhnappi.

vernaliz/i áhr *bún* rækta (í vermireit, undir gleri o.s.frv.) (= **jarovizi**). **-o** vermireitun (í vermireit).

vernier/o *ldm* brotmælir.

vernis/o *efn* gljækvoða. **-i áhr** bera gljækvoða á.

Veron/o *ldf* Verona (borg á Ítalíu).

veronal/o *efn* barbítal.

Veronez/o *inn* Veronese (ítalskur málari, 1528–1588).

veronik/o *gra* bládepla (*Veronica*), verónika.

Veronika *per* Verónika.

verprimol/o *gra* = **veriso**.

vers/o 1 hending, ljóðlína. **2** vers. **-a** í ljóðum. **-i áhl** yrkja (kvæði). **-aĵo** ljóð, kvæði. **-ego** vers. **-eto** smáver. **-isto** rímari, leirskáld. **-duono = hemistiko. -farado** ljóðagerð, vísnagerð. **dek-o** tíu lína erindi. **ok-o** átta lína erindi. **kvar-o** fjögurra lína erindi. **tri-o** þriggja lína erindi.

- Versajl/o** *ldf* Versalir (borg í Frakklandi nálægt París).
- versal/o** *pre* smár upphafsstafur.
- versi/o** **1** nýy gerð; frásögn. **2** *læk* vending burðar.
- verst/o** *inn* rússnesk röst (= 1067 metrar).
- verŝ/i** *áhr* **1** hella, ausa. **2** úthella. **-o**, **-ado** helling, austur. **-iĝi** hellast. **-ilo** **1** ausa, sleif. **2** vatnskanna, garðkanna. **-isto** byrlari, skenkjari. **dis-i** *áhr* hella niður; dreifa. **el-i** *áhr* **1** úthella. **2** tæma. **el-iĝi** drjúpa; hellast út. **en-i** *áhr* hella á, byrla. **pri-i** *áhr* vökva, væta. **super-i** *áhr* flæða yfir. **sur-i** *áhr* hella á, vökva, væta. **trans-i** *áhr* hella á milli, hella úr einu íláti í annað. **fand-i** *áhr* steypa. **fand-o** steypa. **ofer-i** *áhr* færa sem dreyþiförn. **sango-o** blóðsúthelling.
- vert/o** *lfæ* **1** hvirfill. **2** = **kulmino**.
- vertag/o** *dýr* greifingjahundur (= **melhundo**).
- vertebr/o** *lfæ* liður, hryggjarliður. **kolaj -oj**, **nukaj -oj** hálsliðir. **torakaj -oj** brjóstliðir. **lumbaj -oj** lendaliðir. **sakraj -oj** spjaldliðir. **kokcigaj -oj** rófuliðir. **-a** hryggjarliða. **-a kolumno** hryggur. **-aro** hryggur. **-uloj** *dýr* hryggdýr (*Vertebrata*). **-oterapio** hryggslækningar. **inter-a** (sem er) milli hryggjarliða. **sen-uloj** hryggleysingar.
- vertic/o** *stæ* oddpunktur (þríhyrnings); oddur; horn.
- verticil/o** *gra* krans. **-a** kranslaga.
- vertig/o** *læk* heilabólga (í hestum).
- vertiĝ/o** *læk* svimi. **-i** *áhl* svima (óp.). **-odona** svimandi, sundlandi.
- vertikal/a** lóðréttur. **-o** *lfæ* **1** lóðrétt lína. **3** *stj* lóðbaugur. **-e** lóðrétt. **-eco** lóðréttleiki, lóðrétt staða. **-ilo** lóðlína.
- vertrag/o** = **leporhundo**, **levrelo**.
- veruk/o** *læk* varta, smitvarta. **-ozo** *gra* vörtur (á kartöflum).
- verumontan/o** *lfæ* sáðhóll.
- verv/o** fjör, líf. **-a** fjörugur; fjörlegur. **sen-a** daufur, fjörlaus.
- vesel/o** *inn* skip.
- vesp/o** *dýr* geitungur, vespa (*Vespa*). **-edoj** geitungaætt, vespuætt (*Vespidæ*). **rab-o** (= **sfego**). **-ejo** geitungabú, vespubú.
- Vespazian/o** *per* Vespasianus (Rómakeisari, 7–79).
- vesper/o** **1** kvöld, aftann. **2** kvöldsamkoma. **-a** kvöld-. **-e** á kvöldin. **-as** *áhl* það kvöldar. **antaŭ-o** kvöld (fyrir t.d. hátíð). **Kristnaska antaŭ-o** aðfangadagskvöld. **ĉiu-e** á hverju kvöldi.
- vespert/o** *dýr* leðurblaka. **-edoj** leðurblökuætt (*Vespertilionidæ*). **-uloj** leðurblökur (= **ĥiropteroj**).
- vespor/oj** *kri* sag aftantiðir, aftansöngur.
- vest/i** *áhr* **1** klæða. **2** þekja. **-o** fat, flík, klæðnaður. **-aĉo** slitið fat. **-ado** klæðing. **-aĵo** fatnaður. **-ejo** fatageymsla. **-iĝi** klæðast; þekjast, hyljast. **-arko** herðatré. **-hoko** fatasnagi. **mal-i** *áhr* afklæða. **re-i** *áhr* klæða upp aftur. **sen-iĝi** afklæða. **sen-iĝi** afklæða sig. **seniĝa danco** fatafelludans. **sub-o** nærfat, undirflík. **trans-i** *sin* hafa fataskipti. **ali-i** *áhr* láta skipta um föt. **kap-o** höfuðbúnaður. **lit-o** náttfat. **masko-i** *áhr* grímuklæða. **nove-ita** klæddur nýjum fötum. **orden-o** orðubúningur. **rajd-o** reiðföt. **pied-o** fótabúnaður. **ŝtormo-o** sjóklæði. **tali-o** kventreyja, blússa.
- Vest/o** *god* Vesta (rómversk heimilisgyðja).
- vestal/o** *inn* **1** Vestumey. **2** hreinmey.
- Vestfali/o** *sag* Vestfalen (hérað í Þýskalandi). **-a** frá Vestfalen. **-ano** Vestfali.
- vestibl/o** **1** hús forstofa, anddyri, gangur. **2** *lfæ* önd, forgarður.
- vestiĝ/o** *lfæ* leif.
- veŝt/o** vesti.
- vet/i** *áhl* veðja. **-o** **1** veð, veðmál. **2** veðfé. **-e** **1** að veði. **2** í kapp. **-aĵo** veðfé. **-oficejo** veðmálaskrifstofa. **-peristo** veðmiðlari. **pri-i** *áhr* veðja um, veðjast um. Sem forliður: **vet-** kapp-.
- veter/o** *ved* veður. **-informoj** veðurfregnir. **-prognozo** veðurspá. **-oficejo** veðurstofa.
- veteran/o** **1** *sag* uppgjafahermaður. **2** gamalreyndur starfsmaður.
- veterinar/o** dýralæknir. **-a** dýralækninga-.
- veto/o** *lög* neitunarvald. **-i** *áhr* banna, neita; beita neitunarvaldi.
- vetur/i** *áhl* **1** aka. **2** fara, ferðast (öðruvísi en gangandi). **-o**, **-ado** ferð. **-igi** **1** flytja. **2** keyra. **-igisto**

ökumaður. **-ilo 1** vagn. **2** farartæki. **akvuma -ilo** vatnsbíll. **al-i áhr** ferðast til. **ĉirkaŭ-i áhr** ferðast í kringum. **ek-i áhl** leggja af stað. **el-i 1 áhl** fara út. **2 áhr** slíta (vegi). **en-i áhl** ferðast inn; aka inn. **en-ejo** innaksturshlið. **for-i áhl** ferðast burt, aka burt. **kun-i áhl, kun-iĝi áhl** ferðast saman. **preter-i áhr** fara framhjá, aka framhjá. **re-i áhl** koma aftur. **sur-i áhr** aka á (e-n). **tra-i áhr** ferðast um, aka um. **trans-i áhr 1** fara yfir, ferðast yfir, aka yfir. **2** aka á. **aer-ado** flugferð. **akvo-e** á skipi. **aer-ilo** loftfar. **ĉel-ilo** lögreglubíll, fangabíll. **ĉerk-ilo** líkvagn. **dom-ilo** hjólhýsi (= **ruldomo**). **glit-ilo** sleði. **kurier-ilo** póstbíll, póstvagn. **loĝ-ilo** hjólhýsi. **naĝ-ilo** bátur. **pet-i áhl** ferðast á puttanum. **post-ilo** dráttarvagn. **poŝt-ilo** póstbíll, póstvagn. **puŝ-ilo** hjólbörur. **spac-ilo** geimfar. **ŝarg-ilo** flutningabíll, vörubíll. **ŝip-i áhl** ferðast með skipi. **tram-ilo** sporvagn. **tren-ilo** dráttarvagn. **vel-i áhl** sigla. **vel-ado** sigling.

vezani/o læk geðveiki, sturlun.

vezik/o 1 lfa þvagblaðra (einnig **urina -o**). **2** blaðra. **3** bóla, loftbóla. **-a blöðru-**, **-e** eins og loftbóla. **-eto** lfa læk tæk **1** bóla, smábóla, vatnsbóla. **2** blaðra, lítil blaðra. **gala -eto** gallblaðra. **sperma -eto** sáðblaðra. **aŭda -eto** heymarblaðra. **-iga** her sem framkallar blöðru. **-iĝi tæk** fá blöðru; fá loftbólur. **aer-eto** loftbóla (= **bobelo**). **naĝ-o** dýr sundmagi. **sap-o** sápuvíti.

vezir/o vesír. **ĉef-o** aðalvesír.

Vezuvi/o ldf Vesúvíus (eldfjall á Ítalíu).

vi mfr þið, þér, þú. **-a** ykkar, yðar, þinn. **-diri áhl** þera(st).

viadukt/o dalbrú, brautarbrú.

viand/o 1 mat kjöt. **2** (fornl.) hold. **-a 1** kjöt-, af kjöti. **2** holdugur. **-ejo** kjötbúð. **-isto** kjötkaupmaður. **sen-a** kjötlaus.

viatik/o kaþ altarissakramentið (veitt deyjandi manni).

vibr/i áhl titra, nötra, sveiflast. **-o** sveifla. **-a hlj 1** ómandi, titrandi, hljómmikill. **2** sveiflu-. **-ado** titringur, nötur. **-igi** sveifla. **-ilo eðl** sírofi.

vibraci/o sveifla = **vibro**.

vibrafono víbrafónn.

vibri/o dýr kommusýkill.

vibris/oj dýr nasahár.

viburn/o gra úlfaber (*Viburnum opulus*).

vico her ípr stæ röð: **aritmética -o** jafnmunaröð. **geometria -o** jafnhlutfallaröð. **harmonia -o** umhverfuröð, þýð röð. **-a** í röð, sem kemur hver eftir annan. **-e** eftir röð. **-e al, ' al** í staðinn fyrir. **-igi** setja í beina línu, setja í röð, raða (e-n, e-u). **-iĝi** raða sér, vera í röð. **-montra** rað-. **-montraj numeraloj** raðtölur. **al-iĝi** bætast við (í röð). **en-iĝi** fara í röð. **ekster-e** þegar röðin er ekki komin að (þér, mér, honum o.s.frv.); utan raðar. **laŭ-e** eftir röð, hver í sinni röð. **sia-e** þegar að honum kemur. **sur-igi** raða (e-u) á. **unu-e** í halarófu. **unua-e** fyrst og fremst. **atend-o** biðröð. - vara-, undir-. **prezidanto** varaforseti. **-reĝo** undirkonungur. **-rado** varahjól. **-peco** aukahlutur, varahlutur. **-frato** stjúpbróðir.

vici/o gra flækja (*Vicia*); fódurflækja (*V. sativa*); umfeðmingur, umfeðmingsgras (*V. cracea*).

vid/i áhr 1 sjá. **2** líta. **3** heimsækja. **-o tæk 1** sjón. **2** (fornl.) horf; útlit. **3** augnarád. **-a** sjónar-, sýnilegur, sjón-. **-aj halucinoj** sjónarofskynjun, skynvillur. **-ado 1** lfe sjón. **2** skoðun. **-aĵo 1** sjón, sýn. **2** útsýn. **-ebla** sýnilegur. **-eble** sýnilega. **-ebligi** gera sýnilegan; leiða í ljós. **-ema** forvitinn. **-igi** sýna, láta sjá. **-iĝi** sjást. **-inda** þess verður að sjá, markverður. **-indaĵo** það sem þess er vert að sjá. **-al-e** augliti til auglitis; andspænis. **-ama** forvitinn. **-maniero** sjónarmið. **antaŭ-i áhr** sjá fyrir. **antaŭ-o** framsýni. **antaŭ-ebla** fyrirjáanlegur. **antaŭ-isto** sjáandi, spámaður. **ek-i áhr 1** koma auga á; taka eftir. **2** sjá í svip, líta sem snöggvast á. **ek-o** augnarád, snöggt tillit. **el-o** útsýn. **el-iĝi** skjóta upp. **inter-iĝi** mætast, koma saman til viðtals. **laŭ-e** í sjón. **neantaŭ-ebla** ófyrirsjáanlegur. **ne-ate** óséð. **ne-ebla** ósýnilegur. **ne-ebligi** dulbúa. **preter-i áhr** sjást yfir. **re-i** sjá aftur. **re-i sin** sjást aftur. **ĝis la re-o** vertu sæll, sjáumst. **re-igi** sýna; láta sjá aftur, endurminna. **retro-a** lútandi aftur til liðs tíma. **retro-ilo** baksýnisspegill. **sen-a** blindur, blind-. **tra-i áhr** sjá í gegn. **ricevi tra-on** birtast (í gegnum). **tra-a, tra-ebla** gagnsær, glær. **tra-eco** gagnsæi. **unu-e** undir eins, óðara. **unua-e** við fyrstu sýn. **tele-i áhr** sjá í sjónvarpi. **tele-ado** sjónvarp. **tele-ilo** sjónvarpstæki, sjónvarpsviðtæki. **akre-a** hvasseygður, sjóngóður. **bel-ejo** útsýnisstaður. **klar-a** skarpskyggn; skyggn. **nigra-ulo** svartsýnismaður, bölsýnismaður.

vidv/o ekkjumaður, ekkill. **-a** ekkils-. **-eco** ekkilsdómur, ekkilslíf. **-iĝi** verða að ekkli. **-ino** ekkja. **-ina** ekkju-. **-ineco** ekkjudómur, ekkjulíf. **-iniĝi** verða að ekkju.

Vien/o *ldf* **1** Vienne (á í Frakklandi). **2** Vienne (borg í Frakklandi). **3** Vín, Vínarborg (höfuðborg Austurríkis). **-a** Vínar-; frá Vín.

vigl/a *efn* **1** kátur, hress. **2** fjörugur, glaðvær. **3** glaðvakandi, vökull, velvakandi. **-i** *áhl* vaka. **-ado** vaka; aðgætni. **-eco** **1** fjör, kæti. **2** árvekni; aðgætni. **-igi** **1** hressa. **2** fjörga, lífga, glæða. **3** hvetja. **-iĝi** reyna á sig, beita sér. **mal-a** daufur, fjörlaus, huglaus, kjarklaus. **mal-igi** draga kjark úr (e-m); veikja. **mal-iĝo** fjörleysi. **mal-eco** hryggð; magnleysi. **pli-igi** **1** lífga. **2** glæða. **3** fjörga. **re-igi** endurlífga; hressa við aftur; uppörva.

vigvam/o *inn* indíánakofi.

vikari/o *kri* **1** aðstoðarprestur. **2** staðgengill, staðgöngumaður. **la -o de Jesu-Kristo** páfinn, staðgöngumaður Jesú Krists.

viking/o *inn* víkingur. **-a** víkinga-.

viktimo/o *trú* fórnardýr, fórnarlamb.

Viktor/o *per* Viktor. **-ino** Viktoría.

Viktorio/o *ldf* Viktoría (riki í Ástralíu). **Lago -a** Viktoríuvatn (í Miðbaugs-Afríku). **-ana** *fag* bók Viktoríútímabils-, frá Viktoríútímanum.

viktuali/o *nýy* nesti, vistir, matvæli.

vikuno/o *dýr* víkúnja (*Lama vicugna*). **-lano** víkúnjaull.

vil/o *lfæ* **1** fingert há. **2** títa. **intestaj -oj** garnatítur, garnaflos. **-a** loðinn.

vila/o = **villo**.

vilaĝ/o þorp. **-a** þorps-, sveitalegur, sveita-. **-ano** þorpsbúi, sveitamaður. **-estro** sveitarstjóri. **lad-o** fátækrahverfi.

Vilhelm/o *per* Vilhjálmur. **Vilĉjo** Villi.

vill/o **1** *sag* landsetur. **2** lystihús, villa.

Vilno/o *ldf* Vilnías (höfuðborg Litháens).

vimen/o *gra* körfuvíðir (*Salix viminalis*). **-aĵo** tágavinna. **-tegi** *áhr* þekja tágum.

vin/o *kri* vín. **-a** vín-. **-eca** vínkynjaður; eins og vín á lit. **-ejo** vínkjallari; vínbúð; vinstofa. **-isto** byrlari.

-ologio vínfræði. **-ologio** vínfræðingur. **-bero** vínber. **-bera** vínberja-. **-beraro** vínberjársla. **-berejo**,

-berĝardeno víngarður. **-beristo** vínrykjumaður, víngarðsmaður. **-berujo**, **-arbedo** *gra* vínviður (*Vitis*).

-berbranĉo árssproti á vínviði. **-bertrunko** vínviðarstofn. **-farado** víngerð. **-gustumisto** vínkanni. **-premejo**

vínþröng. **-premilo** vínpressa. **miel-o** mjöður. **pir-o** perumjöður. **pom-o** eplamjöður. **sek-bero** rúsína.

sek-bera rúsínu-. **spic-o** púns, kryddvín. **ŝaŭm-o** freyðivín.

vinagr/o edik. **-a** ediks-, edikskendur. **-i** *áhl* koma ediki í. **-ujo** ediksflaska, ediksglas.

Vincent/o *per* Vinsentius.

vinĉ/o *tæk* vinda, spil (lárétt). **ankro-o** *sig* akkerisvinda.

Vinĉi *per* Leonardo da Vinci.

vind/i *áhr* **1** reifa. **2** vefja, sveipa. **-o** **1** reifalindi; reifar. **2** sáraumbúðir. **-iĝi** vefjast. **-otuko** reifar. **el-iĝi** leysast úr.

vindas/o akkerisvinda = **ankrovinĉo**.

vinil/o *efn* vinýl.

vinjet/o *inn* **1** titilmýnd. **2** bókahnútur, stafrós.

vink/o *gra* hörpulauf (*Vinca*).

vinkt/o **1** smella. **2** klemma. **3** postulínsnagli. **-i** *áhr* klemma saman.

vinkul/o **1** *stæ* heildarstrik. **2** *pre* tengiklofi.

vintr/o vetur. **-a** **1** vetrar-. **2** kuldalegur, óvingjarnlegur. **-e** að vetri, að vetrarlagi, á veturna. **-i** *áhl* hafa vetursetu. **-ado** veturseta. **tra-i** *áhl* **1** hafa vetursetu. **2** vera vetrarlangt.

viol/o *gra* **1** fjóla (*Viola*). **2** ilm fjóla (*Viola odorata*). **-a** fjólublár. **-ego** stjúpúblóm (*Viola tricolor* var. *maxima*) (= **trikoloreto**). **-acoj** fjóluætt (*Violaceæ*). **trans-a**, **ultra-a** *edl* útfjólublár, útblár. **trans-aj** **radioj**, **ultra-aj** **radioj** *edl* útfjólubláir geislar, útbláir geislar.

Viola *per* Fjóla.

violent/a *nýy* **1** ofsalegur. **2** skapbráður.

Violeta *per* Víóletta.

violono/o *tón* fiðla. **-i** *áhl* leika á fiðlu. **-isto** fiðluleikari, fiðlari. **-ujo** fiðlukassi.

- violonĉel/o** *tón knéfiðla.*
- vip/o** svipa, pískur. **-i** *áhr* **1** berja, slá (með svipu). **2** slá ofsalega. **-ado** **1** svipuhögg. **2** ofsalegur sláttur. **-eto** svipa. **rajd-o** svipa. **-stango**, **-tenilo** svipuskaf.
- viper/o** *inn = vipuro.*
- vipur/o** *dýr höggormur (Vipera), naðra. -edoj* höggormætt (*Viperidæ*). **-idoj** höggormakyn.
- vir/o** **1** maður, karlmaður. **2** karl; fullorðinn maður. **-a** *mfr lög hlj* **1** karl-; karlkyns-. **2** karlmannlegur; hugrakkur, drengilegur. **-a infano** sveinbarn. **per la -a deveno** í (beinan) karllegg. **-a rimo** karlrím. **-aro** **1** karlmenn. **2** áhöfn, öll skipshöfnin. **-eco** karlmennska; manndómur. **-eto** dvergur; afstyrmi. **-iĝi** verða fulltíða maður. **-ino** **1** kona. **2** kvenmaður. **-ina** kvenlegur. **-ineco** kveneðli, kvenska. **-inejo** **1** kvennabúr. **2** pútnahús, hóruhús. **-iniĝi** **1** verða fulltíða kona. **2** verða kveifarlegur. **-ingo** skækja, vændiskona, púta. **-ulino** karlmannleg kona. **krom-ino** frilla, hjákona. - karl-, t.d. **-bovo** naut, boli, tarfur.
- virg/a** **1** mey-, meylegur, ósnortinn. **2** flekklaus, hreinn. **3** jómfrúarlegur, jómfrúar-. **-eco** meydómur. **-ulo** hreinn sveinn, karlmaður sem hefur ekki haft samfarir. **-ulino**, **-ino** mey, mær, yngisstúlka, jómfrú, hrein mey. **mal-igi** afmeyja.
- Virg/o** **1** *stj* Meyjarmerkið. **2** Mærin, Meyjan (stjörnumerki).
- Virgil/o** *per* Virgill.
- Virgini/o** *ldf* Virginía (fylki í Bandaríkjunum). **Okcidenta V-o** Vestur-Virginía (fylki í Bandaríkjunum).
- virial/o** *eðl* efli (= **momento de forto**).
- viroz/o** *gra læk* veirusjúkdómur (= **virusozo**).
- virt/o** dyggð. **ĉefa -o** megindyggð. **-a** **1** dyggðugur. **2** skírlífur (einkum kvenfólk). **-ulo** dyggðugur maður, réttlátur maður. **mal-o** löstur; ódyggð, galli. **mal-a** vondur, spilltur, lastafullur. **mal-ulo** misgjörðarmaður. **mal-igi** spilla.
- virtual/a** **1** *hei* raunverulegur, í rauninni. **2 -a bildo** *ljó* sýndarmynd.
- virtuoz/o** snillingur, meistari. **-eco** snilld, leikni.
- virulent/a** *læk* smitandi; eitradur (um sýkla). **-eco** smitmagn (sýkla), eitrunarmagn (sýkla).
- virus/o** *læk sag* veira, vírus. **-a** veiru-. **ultra-o** dvergsýkill. **-ozo = virozo.**
- viscer/o** *lfæ* iður, innyfli.
- visgot/o** *inn* Vestgoti.
- visk/o** *gra* mistilteinn (sníkjujurt) (*Viscum album*). **-eca** seigbykkur.
- viski/o** *inn* viski.
- Viskonsin/o** *ldf* Wisconsin (fylki í Bandaríkjunum).
- viskoz/a** *eðl* seigur, seigfljótandi, seigbykkur, límseigur. **-o** *klæ* plastefni (til vefnaðar), plastþráður. **-eco** seigja, límni, viðloðun. **dielektrika -eco** rafsvaraseigja. **magneta -eco** segulseigja. **-ometro** seigjumælir.
- vist/o** *inn* vist (spil).
- visteri/o** *gra* bláregn (*Wisteria*).
- Vistul/o** *ldf* Wisla, Weichsel (stærsta fljót Póllands).
- viš/i** *áhr* þurrka af, strjúka af. **-o** afþurrkun. **-ado** afþurrkun, það að þurrka af. **-ilo** þurrkari, þurrka; svampur. **de-i** *áhr* þurrka af. **el-i** *áhr* þurrka af, þurrka burt; útrýma. **for-i** *áhr* þurrka út; þerra af; afmá.
- man-ilo** handklæði. **plum-ilo** **1** fjaðrabursti. **2** pennaðurrka. **vitro-ilo** *bif* rúðuburrka.
- Višnu/o** *trú* Visjnu (varðveitandinn í guðabrenningu hindúasiðar). (Sjá einnig **Brahmao** og **Ŝivo**).
- vit/o** *gra* vínviður. **-acoj** vínviðarætt. **-ejo** vingarður. **-ŝimo** vínviðarmygla.
- Vit/o** *per* Vítus. **la malsano de sankta -o = koreo.**
- vital/a** *hei* líf-, lífs-. **-ismo** lífhyggja.
- vitamin/o** *lif* fjörefni, vítamín, þrífaefni, bætiefni. **-a** fjörefna-, vítamína-. **-ologio** fjörefnafræði, vítamínafræði, bætiefnafræði. **-oterapio** fjörefnalækningar vítamínalækningar. **sen-ozo** *læk* fjörefnaskortur, vítamínskortur.
- vitel/o** *lif* fösturnesti. **unu-aj** eineggja-, t.d. **unu-aj ĝemeloj** eineggja tvíburar.
- vitilig/o** *læk* skjallblettur.
- vitro/o** **1** gler. **2** rúða. **-a** gler-, úr gleri. **-i** *áhr* **1** setja gler í. **2** setja rúðu í. **-aĵo** glervara. **-eca** starandi (um augu); glerháll; glerkenndur. **-igi** **1** gera að gleri. **2** gera glerkenndan. **-isto** glerskeri. **-arto** glerlist. **-ofaristo** glersmiður. **-olano** glerull. **sen-a** án glers, án rúðu. **drat-o** styrkt gler. **lakto-o** mjólkurgler. **okul-o(j)** gleraugu. **sekurec-o** öryggisgler.
- vital/o** *fag* litglerjagluggi. **roz-o** rósettugluggi.

- vitre/o** *lfæ* glervökvi (augans). -a glervökva-.
- vitrin/o** 1 sýningarskápur, sýningarkassi. 2 búðargluggi.
- vitriol/o** *efn* vítríól. -a 1 vítríóls-, ætandi. 2 beiskur; eitradur. -i *áhr* kasta vítríóli framan í (e-n).
- viv/i** *áhl* 1 lifa, vera á lífi. 2 lifa, búa. -o *trú* 1 líf, líferni. 2 fjör. 3 ævi, ævisaga. -a 1 á lífi, lifandi. 2 fjörugur; fjörlegur. -e fjörugt; fjörlega. -uo fagnaðaróp, húrta, ópið „lifí“. -ado líferni. -anto lifandi (maður). -eco fjör, kæti. -ema lifandi, ævarandi. -eti *áhl* halda í sér lífinu, skrölda áfram, lifa aðgjörðarlaus. -igi 1 lífga. 2 fjörga; glæða. -iga fjörgandi. -ulo lifandi vera. -daŭro ævilengd. -odona lífgjafar-. -oplena fjörugur. -ipova 1 lífvænlegur, lífseigur. 2 framkvæmanlegur. -ipoveco lífsvon, lífsorka. -teni *sin áhr* viðhalda lífinu. -tenaj *kostoj* framfærslukostnaður. -teno lífsuppeldi, viðurværi. **dum-a** ævilangur. **ĝis-i** *áhr* ná; lifa þangað til. **kun-i** *áhl* búa saman. **kun-ado** sambúð. **kun-anto** sambúðarmaður. **mal-a** dauður, andvana, líflaus. **mal-e** naskita andvana fæddur. **por-aĵo** viðurværi, lífsnauðsynjar. **post-i** *áhr*, **super-i** *áhr*, **trans-i** *áhr* líf 1 lifa eftir. 2 vera eftir. **re-i** *áhl* lifa aftur. **re-igi** *læk* 1 endurlífga, lífga aftur. 2 lifa (e-ð) upp aftur. **re-igi** lifna aftur. **sen-a** 1 líflaus. 2 daufur. **sen-igi** drepa, aflífa, taka af lífi. **sen-igi** deyja, gerast líflaus. **super-o de la plej taŭgaj** varðveisla hinna hæfustu. **tra-i** *áhr* 1 lifa (e-ð); reyna. 2 lifa (e-ð) af. **tra-aĵo** reynd, reynsla. **bon-anto** glaumgosi, nautnaseggur. **liber-ulo** lauslátur maður. **long-eco** langlífi.
- viver/o** *dýr* desköttur, þefköttur (*Viverra*). -edoj desmerdýr (*Viverridae*).
- vivisekci/o** *læk* kvikskurður.
- viz/o** vegabréfsáritun. -i *áhr* árita á (vegabréf, ræðismannsreikning o.þ.u.l.).
- vizaĝ/o** andlit, ásjóna. -a andlits-. -aĉo ljótt andlit. -eto barns andlit, lítið andlit. **du-a** 1 sem á eru tvær ásjónur. 2 falskur, uppperðarfullur, hræsnisfullur.
- vizi/o** *læk* *trú* sýn, vitrun, draumsjón. -i *áhr* sjá vitrun, fá vitrun. -ulo draumóramaður; maður sem fær vitranir.
- vizier/o** 1 nefbjörg. 2 der, skyggni.
- vizit/i** *áhr* sig 1 heimsækja. 2 vitja (e-s). 3 sækja (skóla). 4 skoða, vísitera. -o 1 heimsókn. 2 vitjun. 3 skoðun. -e í heimsókn. -adi *áhr* 1 heimsækja stöðugt; heimsækja oft. 2 sækja (skóla, námskeið o.þ.u.l.). -anto gestur, heimsækjandi. **la V-inoj** nunnurnar af reglu heilags Frans af Sales. -ejo gestaherbergi. **pun-i** *áhr* bib vitja (e-s). **pun-o** hegning. **rond-ado** heimsóknafærð. **surpriz-o** óvænt heimsókn.
- vizon/o** *dýr* minkur (*Mustela vison*). -pelta mantelo minkapels.
- vjel/o** *tón* lírukassi.
- Vjetnam/o** *ldf* Vietnam. -a víetnamskur. -ano Vietnami. -io = Vjetnamo.
- Vladimir/o** *per* Vladímír.
- Vladivostok/o** *ldf* Vladivostok (hafnarborg í Síberíu).
- voandze/o** *gra* bambara-jarðhmeta (*Voandzeia*).
- vobl/i** *áhl* *bif* fja út v rugga, vagma, ramba.
- voĉ/o** *mfr* 1 rödd. 2 rómur, raust. 3 atkvæði. 4 (sagnar)mynd. **aktiva -o** germynd. **pasiva -o** þolmynd. **mediala -o** miðmynd. -a *hlj* 1 raddarlegur, munnlegur; radd-. 2 raddaður. -e munnlega. -i *áhl* greiða atkvæði. -doni *áhl* greiða atkvæði. -donado atkvæðagreiðsla. -anto kjósa. -donrajto atkvæðisréttur; kosningaréttur. **duon-e** lágt, í lágum róm, í hálfum hljóðum, lágum hljóðum. **plur-e** margraddað, fjölraddað. **sen-a** *hlj* 1 raddlaus. 2 mállaus; hljóðlaus. 3 óraddaður. **unu-a** sammála, einróma. **une-e** einróma, í einu hljóði; með öllum greiddum atkvæðum. **brust-o** bassarödd. **kap-o** mjórödd. **plen-e** eins hátt og maður getur.
- vodevil/o** ljóðsöngvaleikur.
- vodk/o** *inn* vodka.
- Vogez/oj** *ldf* Vogesafjöll (í austanverðu Frakklandi).
- voj/o** *bib* *tæk* *lfæ* *ldf* stj 1 leið. 2 vegur, braut. *kie estas volo, tie estas vojo*: viljinn dregur hált hlass. 3 göng. -a vega-, vegamála-. -aro vegakerfi. -eto stígur, sund (milli húsa), göng. -isto vegavinnumaður. -ulo 1 flækjgur, flökkumaður. 2 skáti (= rovero). -flanko vegarkantur, vegarbrún, vegbrún. -streko einstigi. **apud-a, ĉe-a** (sem liggur) við veginn. **ĉef-o** aðalbraut. **ĉirkaŭ-o** krókaleið. **de-igi** villast, fara afvega. **dis-igo** vegamót, gatnamót. **dum-e** á leiðinni. **duon-e** miðsvegur; miðleiðis. **en-igi** leiða á rétta leið. **sen-a** veglaus. **sub-o** 1 jarðgöng, undirgöng (fyrir veg). 2 neðanjarðarbraut. **subfer-o** neðanjarðarbraut. **super-o** 1 vegbrú. 2 ofanjarðarbraut. **superfer-o** ofanjarðarbraut. **sur-e** á leiðinni. **aŭto-o** *bif* hraðbraut. **fer-o** járnbraut. **fer-a** járnbrautar-. **fer-isto** járnbrautarstarfsmaður. **glit-o** rennibraut. **land-o** þjóðvegur.

rel-o spor (= **trako**). **tag-o** dagleið. **tram-o 1** sporvagnaleið. **2** sporvagnar, sporvagnakerfi. **tram-isto** sporvagnastarfsmaður. **vetur-o** leið. **la Lakta Vojo** *stj* Vetrarbrautin.

vojaĝ/i áhl ferðast. **-o** ferð. **-a** ferða-. **-anto** farþegi, ferðamaður. **-ilaro** ferðaveski. **-isto** ferðamaður, farandmaður. **komerca -isto** farandsali. **ek-i áhl** leggja af stað. **kun-anto** samferðamaður. **tra-i áhr** ferðast um. **kaŝ-anto** laumufarþegi. **pied-i áhl** ferðast á fæti. **rond-o** hringferð.

vojevod/o sag (í slafneskum löndum) héraðsstjóri. **-io, -ujo** hérað sem vojevodo stjórnar.

vok/i áhr 1 kalla. **2** kalla á. **-o ffa 1** kall. **2** hringing. **-a** kall-. **-ado** köllun. **-isto** réttarþjónn. **-iteco** köllun. **al-i áhr 1** kalla. **2** ákalla. **3** kalla til sín. **al-o** ákall; ávarp, hróp. **al-iĝo** hæfni. **el-i áhr 1** leiða í ljós. **2** vekja upp. **3** kalla út. **4** vekja, kalla fram. **el-ipovo** hugmyndatenging. **el-o** útkall. **el-iva** sem tengir saman hugmyndir, sem vekur hugmyndir, sem vekur minningar. **kun-i áhr 1** kalla saman. **2** boða til (fundar). **ne-ite** óboðað. **nere-ebla** óafturkallanlegur, órifanlegur. **re-i áhr 1** kalla aftur, kalla heim, kalla til baka. **2** afturkalla, taka aftur. **re-a** afturkallandi. **re-o** afturköllun. **kontrol-o** nafnakall.

vokal/o hlj 1 sérhljóð. **2** sérhljóði. **duon-o, kvazaŭ-o** hálfhljóð. **normo-oj** fyrirmyndarhljóð.

vokativ/o mfr ávarpsfall.

vokoid/o hlj sérhljóð.

vokt/o inn verkstjóri.

vol/i áhr 1 vilja. **2** vilja fá, langa í. **-o** vilji; löngun. **-a** af ásettu ráði. **-e** af ásettu ráði. **-e ne-e** nauðugur viljugur. **-ado hei** vilji. **-eto** tilhneiging. **kontraŭ-a, malgraŭ-a, preter-a** óætlaður, óviljandi. **preter-e** óvart. **laŭ-a** sjálfboðinn. **laŭ-e** eftir vilja. **mal-i áhr** hafna, neita. **mal-o** ófýsi. **mem-a** sjálfviljugur, sjálfboðinn. **ne-a** ósjálfráður. **pli-i áhr** vilja heldur. **pli-e** heldur. **sen-a** þreklaus. **sen-eco** þrekleysi. **bon-i áhr** gera svo vel; vera svo góður. **bon-o** góðvilji, velvilji. **bon-a** velviljaður. **liber-a** sjálfkrafa, sjálfviljugur. **liber-e** af frjálsum vilja. **malbon-a** illviljaður. **malbon-o** illvilji. **mem-e** af sjálfsdáðum. **mem-ulo** sjálfboði, sjálfboðaliði. **propra-a** sjálfboðinn. **sci-a** forvitinn.

volan/o iþr badmintonkúla, hnitkúla. **-ludo** badminton, hnit.

Volapuk/o inn Volapük. *Tio estas por mi -aĵo*: þetta er mér hebreska (latína, gríska), það er eintómur hrærigrautur.

volatil/a efn rokgjarn.

volb/o hús hvolf, hvelfing. **-a** hvelfdur, með hvelfingu. **-i áhr** þekja með hvelfingu, reisa hvelfingu yfir. **-iĝi** hvelfast: *la blua ĉielo -iĝis super ni*: yfir okkur var blátt himinhvolfið, yfir okkur hvelfdist blár himinninn. **barel-o** tunnuhvolf, langhvolf. **eĝ-o** krosshvelfing.

Volfgang/o per Wolfgang.

volfram/o efn volfram (*W*).

Volg/o ldf Volga, Volgufljót (í Rússlandi, lengsta fljót í Evrópu).

volitiv/o mfr óskháttur.

volont/e gjarnan, fúslega, með ánægju. **-i áhr** gera svo vel, vera svo góður. **-eco** fúsleiki. **-ulo** sjálfboðaliði. **ne-e** ófúslega. með ófýsi, treglega.

volt/o rtae volt. **-metro** galvansmælir, spennumælir, voltmælir. **kilo-o** kílóvolt. **elektron-o eðl** rafeindarvolt, elektrónuvolt.

volta/a rtae volta-. **-a pilo** voltasúla. **-metro** voltamælir.

Volta/o ldf Voltafljót (í Afríku). **-lando** Efra-Volta (fyrra heiti á Búrkina Fasó).

volte/o iþr hringreið.

Volter/o per Voltaire.

volucel/o dýr randafluga (*Syrphus*).

volum/o bindi (bókar).

volumen/o rúmmál, fyrirferð, rúmtak.

volupt/o munaður, losti. **-a** munaðar-, holdlegur. **-aĵo** munaðarlífi. **-eco** holdleiki. **-ama** munaðarlífur. **-avida** lostafullur, lostagjarn.

volut/o hús flúr (á súluhöfði).

volv/i áhr vefja, vefja saman. **-i sin** vefjast, vefja sig. **-o** vafningur. **-a** vefjandi; bugðóttur. **-aĵo rtae 1** vöndull. **2** snúningur; spólun. **-iĝi gra** vefja sig, vefjast; snúast. **-iĝo** vafningur, fléttingur. **ĉirkaŭ-i áhr** vefja, hjúpa, hylja; binda um. **dis-i áhr 1** rekja í sundur, breiða úr. **2** láta þróast; velta fram. **dis-iĝi 1** breiðast út. **2** koma fram. **dis-iĝo** framkoma; þróun; vöxtur. **el-i áhr sta 1** opna; rekja í sundur. **2** útskýra,

útlísta. **3** draga út (rót). **el-aĵo** *stæ* rótarútdráttur. **en-i** *áhr* binda um, vefja um. **inter-i** *áhr* flétta saman, vefja saman. **kun-i** *áhr* vefja saman. **kun-aĵo** strangi. **mal-i** *áhr* rekja í sundur. **supren-i** *áhr* snúa upp, bretta upp. **amper-o** *rtæ* ampervafningur. **rul-aĵo** strangi, rolla.

volvul/o *læk* snúningur (á görn), garnaflækja.

vom/i *áhr* **1** spúa, selja upp, kasta upp, æla, gubba. **2** gjósa. **-o**, **-ado** gubb, það að kasta upp. **-aĵo** uppsala, spýja. **-iga** uppsölu-. **-iga drogo** uppsölulyf. **el-i** *áhr* spúa upp.

vombat/o *dýr* pokamús (*Phascolumys*).

vomer/o *lfæ* plógur, plógbein.

vomit/o *læk* gulusótt.

vor/i *áhr* *tæk* éta, rífa í sig, háma í sig, gleypa í sig. **-ema** átfrekur, ger. **karno-a** kjötetandi. **herbo-a** plöntuetandi. **-voro** -æta. **karno-o** kjötæta. **insekto-o** skordýraæta.

vormian/o *lfæ* saumabein.

vort/o **1** orð. **kunmetita -o** samsett orð. **2** loforð, heit. **-a** orða-; munnlegur. **-aro** orðasafn, orðabók. **-aristo** orðabókarhöfundur. **-ero** orðshluti. **-eto** *mfr* smáorð. **-igi** koma orðum að, orða, klæða í orð. **-farado** orðmyndun. **-figuro** *bók* myndlíking. **-ordo** orðalag. **-riĉa** orðmargur. **-sintakso** orðsetningafræði. **ali-e** með öðrum orðum. **duon-e** í bendingu. **duon-e aludi** gefa í skyn. **duon-o** óljós ábending. **laŭ-a** bókstaflegur, orðréttur. **laŭ-e** orðrétt. **unu-e** í stuttu máli sagt. **agit-o** heróp, kjörorð, vígorð, slagorð. **frap-o** **1** slagorð. **2** fyrirsögn. **fremd-o** erlent orð. **kruc-o** krossgáta. **pas-o** umgangsorð, aðgangsorð, lykilorð, leyniorð, svarorð. **prunto-o** tökuorð. **radik-o** orðstofn, orðrót. **signal-o** orðtak, slagorð. **vost-o lei** ávísunarorð (í leik), stikkorð.

vortio/o *eðl lfæ* **1** iða, svelgur. **2** sveipur.

vost/o *lfæ tæk* **1** rófa, skott, hali, tagl. **2** sporður. **3** stél. **4** afturhluti. *la -o de kometo*: halastjörnuhali. *la -o de procesio*: afturhluti skrudgöngu. *-o de litero* leggur á bókstaf. *-o de noto* nótukrókur. **5** (gróft) skott, reður. **6** biðröð. **-a** hala-, sporð-, stél-; aftur-. **-umi** *áhl* dilla rófunni. **sen-a** rófulaus, skottlaus. **sen-uloj** froskar. **afusto-o** afturhluti fallbyssukerru. **hirundo-a** svölustéllaga. **hundo-o** *gra* kambgras. **lir-ulo** *dýr* lýrufugl. **pone-o** tagl, stertur. **ruĝ-ulo** *dýr* rauðstélur. **ŝip-o** afturhluti skips, skutur. **volvo-a** *dýr* griphala-, með griphala. **vulpo-o** *gra* liðagras.

vot/o heit, áheit. **-i** *áhr* heita (e-u) hátíðlega.

Votan/o = **Odino**.

vrak/o *inn* skipsflak, rekald; flugvélarflak.

vring/i *áhr* *tæk* snúa, vinda (þvott). **-ilo** þvottavinda. **el-i** *áhr* þrýsta að, pína.

vuajerism/o gægjuþikn (= **skopofilio**).

vual/o blæja, slæða, hula. **-i** *áhr* **1** draga blæju yfir, hjúpa, skýla með blæju. **2** leyna, hylja. **3** sljóvga. **-eto** slæða (á kvenhatti). **-iĝi ljó** **1** hjúpast með blæju. **2** (um filmu) skyggjast. **sen-a** berhöfðaður; hreinskilnislegur. **sen-e** hreinskilnislega. **sen-igi** **1** afhjúpa. **2** taka blæju frá andliti sér. **kul-o** flugnanet.

vulgar/a **1** algengur, alþýðlegur, óbrotinn. **2** = **triviala**. **-eco** alþýðleiki. **-igi** gera alþýðlegan. **-ismo** talmálsorðalag, skrílmál. **-ulo** alþýðumaður.

Vulgat/o *inn* latinubiblían (Kaþólsku kirkjunnar).

vulkan/o *jar* eldfjall. **-a** **1** eldfjalla-, jarðelda-, eldbrunninn, jarðbrunninn, elds-. **2** ofsafenginn.

Vulkan/o *goð* Vúlkán (rómverskt goð sem verndaði gegn eldsvoða).

vulkaniz/i *áhr* *tæk* herða (gúmmi). **-ado** hersla (gúmmis). **-a** herslu-.

vulp/o *dýr* refur, tófa, rauðrefur (*Canis vulpes*). **blua -o** = **izatiso**. **monta -o** fjallarefur (*Canis lagopus*). **-opelto** refaskinn.

vultur/o *dýr* gammur (*Vultur*).

vulv/o *lfæ* blygðun, kvensköp. **-ito** *læk* skapabólga.

vund/i *áhr* **1** særa, unda, meiða. **2** særa, móðga. **-o** **1** und, sár, ben. **2** móðgun. **-a** særður, meiddur. **-ado** móðgun; það að særa. **-ebla** særanlegur. **-eto** smámeiðsli. **-ito** særður maður. **ne-ebla** ósæranlegur, ósærandi. **sen-a** ósærður. **bat-o** mar. **brog-o** brunasár (vegna sjóðandi vatns o.þ.u.l.). **brul-o** brunablettur, brunasár. **grat-o** skeina, rispa. **mordo-o** bit. **paf-o** skotsár. **pik-o** stunga. **skrap-o** skeina, fleiður. **streĉ-o** tognun (sinar eða vöðva). **ŝir-o** svöðusár. **ungo-o** naglarmein.

Vurtemberg/o *ldf* Württemberg (landshluti í Þýskalandi).

- Z, z** *mfr* 28. bókstafur esperanto-stafrófsins.
Z 1 Z-laga. **2** (skammstöfun) = **Zamenhof**.
z tákn fyrir þriðju óþekkta stærð í bókstafareikningi.
z/o *mfr* seta (heiti bókstafsins z).
Zagreb/o *ldf* Zagreb (höfuðborg Króatíu).
Zair/o *ldf* Saírfljót (= **Kongo 1**). **-io** Saír (s. **Kongolo**). **-ia** saírskur. **-iano** Saírmaður.
Zakari/o *per* Zakarías, Sakarías.
Zakint/o *ldf* Zakynthos (ein jónísku eyjanna).
Zambes/o *ldf* Sambesífljót (stórfljót í sunnanverðri Afríku).
Zambi/o *ldf* Sambía. **-a** sambískur. **-ano** Sambíumaður.
Zamenhof/o, Zamenhof *per* Zamenhof. **-a** zamenhofskur, sem lýtur að Zamenhof. **-ismo** orðatiltæki Zamenhofs, still Zamenhofs, zamenhofismi.
Zanzibar/o *ldf* Sansibar (eyja/eyjaklasi í Tansaníu).
Zaragoz/o *ldf* Saragossa (borg á Spáni).
Zaratuštr/o *inn* Sarabústra.
ze/o *ldf* pítursfiskur (*Zeus faber*). **-edoj** pítursfisksætt (*Zeidae*).
zebr/o *dýr* sebradýr, sebrahestur (*Equus zebrus*).
zebu/o *dýr* hnúðuxi (*Bos indicus*).
zefir/o 1 (há Grikkjum) vestanblær **2** kul. **3** siffurefni. **-lano** siffurgarn, siffrugarn.
Zefir/o *goð* Vestanvindur, Vestri (goð hjá Forngrikkjum).
Zeharja *per* Sakaría.
zein/o *efn* (gult duft, prótín unnið úr korni).
zekin/o *inn* **1** sekin (gullmynt notuð víða í Miðjarðarhafslöndum). **2** pallietta.
Zeland/o *ldf* Sjáland (á Hollandi). **Nov-** **-o** Nýja-Sjáland. **Nov-** **-a** nýsjálenskur. **Nov-** **-ano** Nýsjálendingur.
zelot/o *sag* **1** vandlætari. **2** ofsamaður.
zen/o *trú* Zen-búddatrú.
zenan/o *inn* kvennabúr (hástétta Indverja).
zend/o *sag* fornpersneska.
zenit/o *stj* **1** hvirfildepill, himinhvirfill, hvirfilpunktur. **2** hátindur, hæsta stig. **-a** hvirfilpunkts-.
Zenon/o *per* Zenon (grískur heimspekingur).
zepelin/o *inn* Seppelíns-loftfar.
zepto/ *vis* septó- (forskeyti eininga 10⁻²¹).
zeta *mfr* seta, 6. bókstafur gríska stafrófsins (Ζ, ζ).
zeta/ *vis* setta- (forskeyti eininga 10²¹).
Zeüsis/o *per* Zeuxis (forngrískur málari).
Zeüs/o *goð* Seifur.
zibel/o *dýr* safali (*Mustels zibellina*). **-año** safalaskinn; kápa úr safalaskinni.
zibet/o *dýr* jarðikorni (*Civettictis zibetha*).
zigofilac/oj *gra* blakkaviðarætt (*Zygophyllaceae*).
zigom/o *lfæ* kinnbein.
zigomicet/oj *gra* oksveppir (*Zygomycetes*).
zigospor/o *gra* dvalokfruma.
zigot/o *líf* okfruma.
zigurat/o *sag* pýramídumusteri (há Babýlóníumönnum o.fl.).
zigzag/o krákustígur. **-a** hlykkjóttur. **-e** hlykkjótt. **-i** áhl fara sitt á hvað, slangra.
zim/o ensím. **-ologio** ensímafræði. **-ozo** læk næmur sjúkdómur.
Zimbabv/o Simbabve. **-a** simbabskur. **-ano** Simbabvebúi.
zingibr/o *gra* **1** engiferplanta (*Zingiber officinale*). **2** engifer. **-i** áhr krydda með engiferi.
zini/o *gra* drottningarfífill (*Zinnia elegans*).
zink/o *efn* sink (Zn). **-a** sink-, úr sinki. **-i** áhr sinka, sinkhúða. **-ato** sinksýrusalt. **-oblanko** sinkhvíta.
-oblendo sinkblendi. **-ogravuro** sinkmynd. **-spato** kalamín, sinkkarbónat.
zip/o *klæ* rennilás (= **fulmofermilo**).

- zirkon/o** *ste* sirkon, sirkonsilikat.
zirkoni/o *efn* sirkóníum, sirkon (*Zr*).
zizel/o *dýr* jarðíkorni (*Citellus*).
zizif/o *gra* brjóstberjatré (*Ziziphus*).
zlot/o *hag* zloty (pólsk mynt).
zo/ *vís* grískur stofn sem táknar dýr(a)-, t.d. **proto-o** frumdýr. **spermato-o** sæðisfruma. **-oforma** dýrlíkur, dýra-. **-ologo** dýrafræðingur. **-ologio** dýrafræði. **-otekniko** dýrræktun. **-ologia ĝardeno** dýragarður.
zo/o dýragarður.
zoarc/o, zoark/o *dýr* álamóðir (*Zoarcus*); álakista, mjósi (*Z. viviparus*).
zodiak/o *sag* dýrahringur (himins). **-a** dýrahings-, sem tilheyrir dýrahringnum. **-a lumo** sverðbjarmi.
zom/i *áhl flu* stíga bratt. **-o** brött hækkun.
zon/o *sig her lög hag gra útv umf lfæ læk* **1** belti, gjörð. **2** svæði, svið. **3** = **zostero**. **4** jarðbelti. **-a** svæðis-. **-i** *áhr* gyrða. **-ego** gjörð. **ĉeval-o** hnakkgjörð, söðulgjörð. **hor-o** tímabelti, tímasvæði. **ĵartel-o** sokkabandabelti. **krur-o** sokkaband. **led-o** leðurbelti. **mam-o** brjóstahaldari. **naĝ-o** sundkútur. **sav-o** björgunarbelti. **sel-o** hnakkgjörð, söðulgjörð. **ter-o** jarðbelti. **ventro-o** kviðgjörð.
zonul/o *lfæ* belti (líkamans), brárbelti.
zoofit/oj *dýr* plöntudýr, gróðurdýr (*Zoophyta*).
zoolit/o *stg* dýragervingur.
zoomorf/a = **zooforma** sem líkist dýri, dýra-.
zoospor/o *gra* bifgró.
zorg/i *áhl áhr* **1** sjá um, hirða um, hugsa um. **2** vera áhyggjufullur, hafa áhyggjur. **-o** **1** umhyggja; umönnun, umsjón. **2** áhyggja. **-a** umhyggjusamur. **-e** varlega **-e de** (í utanáskrift) hjá. **-ado** umsjón. **-anto** verndari, fjárhaldsmaður, forráðamaður. **-ato** skjólstæðingur. **-ema** umhyggjusamur. **-emeco** varúð. **-igi** baka áhyggjur, þjá. **antaŭ-i** *áhr* gera varúðarráðstafanir. **antaŭ-o** fyrirhyggja. **mal-i** *áhr* vanrækja, órækja, vanhírða, hirða ekki um. **pri-i** *áhr* annast, sjá um. **pri-ado** umsjón, önn. **sen-a** áhyggjulaus, kærulaus. **sen-eco** áhyggjuleysi, kæruleysi. **-oplena** áhyggjufullur.
Zoroastr/o *per* Sarapústra, Soroaster. **-ismo** soroasterstrú.
zoster/o *gra læk* **1** þang, marhálmur (*Zostera*). **2** ristill. **-acoj** nykruætt.
zuav/o *inn* Svafí, alsírskur hermaður.
zulu/o *inn* Súlúmaður. **Z-lando** Súlúland (friðland frumbyggja í Suður-Afríku).
zum/i *áhl* **1** suða. **2** raula. **-a** suðandi. **-ado** suða, kliður.
Zurik/o *ldf* Zürich (borg í þýskumælandi hluta Sviss).